D. I. 14.

Est 222
n 13

+

Este libro de Pedro Berthorio Pictaviense del orden de S.n Benedicto, no tiene que corregir, segun el expurgatorio del año de 1707

fr. Arcadio de [illegible]

no dio mas de lo q se le pide fol. 40 col. 1 [illegible]

De la mision.

Morale reductorium

… omneis vtriusq; testamenti libros.

V… RABILIS

… orii Pictauiensis, Instituti … ionis diui Benedicti, nec- … prof… is eximii opus … R… scribitur, … curatè c… is cō … ria exigit) capi- … istoriarum scitu … & noui testa- … p… a textus summa, … Allegorica, atq; Anagogica … quam subnectitur explanatio, adiectis Bibliæ Concordantiis.

Accessit his locupletissimum Repertorium, in quod principales totius operis sententiæ ordine Alphabetico diligenter congestæ sunt.

Autoris item vitam ex Tritemii scriptis excerptā proximè sequens pagina paucis explicat.

VNIVERSITARIA

ADAM PETRI DE LANGENDORFF: CIVIS BASILIENSIS: LECTORIBUS SALUTEM.

QVADRIFARIAM DIVINARVM LITERARVM INTERPRETES SACRAM scripturam exponunt. Literaliter: Tropologice: Allegorice: necnon Anagogice. Sed ne scio quo pa
cto Tropologiæ: vt humanis rebus magis accommodatæ: ita multis partibus interdum vtiliores vi
dentur. Nam cum apud Mosem legimus: hęc in sacrificijs animalia: Vitulum: Agnum: Arietem: Bo
uem: Hircum: Vaccam: Capram: Turturem & Columbam: esse offerenda deo: quis non ad optimos
mores incitetur, si iuxta Tropologiam: per sacrificia virtutes varias intelligat: quas christiani fuga
tis antiquæ legis tenebris: Christo domino & deo nostro euangelicæ legis autori: sedulo offerre de
bemus: & per vitulum qui sese iugo non reluctanter applicat, obedientiam accipiat: per agnum in
nocentiam: per arietem fortitudinem: per bouem ꝙ lente incedat: temperantiam: per hircum & ca
pram: quorum villi sunt duriusculi: & manus si adhibeas pungunt: pœnitentiam: per vaccam, cuius
excrementa stercorandis agris conferunt: eleemosynam: per turturem: quam mortuo marito nunq̃ viridi ramo deinceps in
sidere produnt: castitatem per columbam modestiam cum simplicitate coniunctam intelligat. Est enim id peculiare sacris
iudęorum literis: vt aliud dicant: aliud innuant: ac corticis sint instar: interius succum in se c...tinentis: quem tum demum
deprehendas: vbi mentis non corporis oculo fueris acrius speculatus. Et certe nisi mystice v... testamentum multis in lo
cis intelligamus: ne scio quid magnopere christianis vsui esse possit. Non igit... doctores olim apud nos
Hieronymus: Ambrosius: Augustinus: Gregorius: Hilarius: apud gręcos in primi... genes: G... Nazianzenus: Basilius,
Chrysostomus: veteris instrumenti libros: quadrantissimis tropologijs expos... d quort... um Petrus Bertho
rius Pictauiensis: cum in vinea domini: hoc est in sacris literis exercere se ... opus quo... testamēti morale
reductorium nomen habet, cōgessit: si non tam feliciter q̃ illi certe ... r. Nam qu... nus id feliciter
prestaret, sæculum barbarissimum in causa fuit: vixit enim abhinc ... ouaginta: quo tempore ne
ꝙ gręcæ, neq; latinæ literæ vigebant. Nā ex scriptis eius tam ... arum ingeniose
consarcinatis: talem eum fuisse conijcimus: qui si hodie viu... ingnæ disci
plinæ peritia: quæ ad Theologicum studium, vtilis esse po... ologi hu
ius æui maxime probent. Verbis enim sese multis explic... ritate
lectori nebulas effundere studet. Quod ad eruditionem
q̃ magna apud magistros nostros autoritate: vt hi suo c
suo de ecclesiasticis scriptorib... trus Berthor
rij sancti eligij Parrhysiēsis: or... is Bnd
de eruditus: atq; in secul... e do
excellentis ing... ophus historiologus: &
Meminit ibi ... pera recenset: & h
nouo testam... complectentis: qu
impressimus: indice per nos
Quanto vero labore hoc
ni relinquo. Nos opera
vobis Berthorij T
tias admiscu
mum ve
Ba... N
no, M, D X

PROLOGVS TOTIVS ... TORIS SVI EXPRIMENS INTENTVM.

CVM IAM PER OPACAM NA...VRAE SYLVAM FLORES PROPRIE
tatum lecturus percurrerim: & ipsius rerum naturæ maiestate scrutata: post laborum, ... sudorū mo
lestias; iam appropinquem ad litus. Restat post moralizatas proprietates creaturarum: figuras: neca
non superadditas expositiones morales ænigmatum poetarum: moralizare: & exponere figuras, &
parabolas scripturarum. Quia enim scriptum est ꝙ auditor sapiens animaduertet parabolā & in
terpretationē; verba sapientum, & ænigmata eorum: occultaq; prouerbiorum exquiret, & in abscō
ditis parabolarum conuersabitur. Dignum mihi visum est vnum tractatulum de moralizatione ali
quarum figurarum Bibliæ huic operi meo inserere: & paucas e multis eligere, & præter expositio
nes omnes quæ positæ sunt a doctoribus, & a glo. aliquam moralē expositionem ad Creatoris lau
dem, & gloriam ordinare. Protestor igitur, ꝙ non intendo me intromittere vel curare de literali in
tellectu figurarum historiarum, & ænigmatum, Cum reuera tenuitatem ingenij mei non deceat; ꝙ mittat ad tam ardua ma
num suam: præsertim cum sancti doctores nihil intactum voluerūt dimittere, nec iustum sit ꝙ nitar solem facibus adiuuare.
Solum ergo aliquas figuras magis notabiles eligere intendo quas superficialiter quantum ad simplicium informationē vti
les iudicaro: ad mores applicare ꝓpono. Nec omnia quæ pono hic, mihi attribuo: quinimmo multorum dicta me consiteor:
& in multis passibus ipsorū me verbis vel sententijs vti humiliter recognosco. Nunquam enim mihi placuit alienam glo
riam mihi attribuere: nec aliorū ingenijs derogare. Scio enim ꝙ vnusquisq; in suo sensu abūdat: secundū Apostolum. Et ideo
non ignoro ꝙ homini naturaliter displicet si alius eius labores & opera sibi attribuat & ascribat: & alieno pallio sese tegat.

Principalium Sententiarum Annotatio.

¶ Materie singulares operis reductorij moralis super totam Bibliã: ordine aptissimo scdm numerũ librorũ ac capitulorũ, necnõ foliorũ: vna cũ elemẽtorum appositiõe hic colligunt: vt facili⁹ occurrat qd cãdidus lector optat.

Al Conuento delos Capuchinos de Seuilla

¶De litera E.

[illegible] litera I.

Annotatio.

Mãseres

¶De litera N.

¶De litera O.

¶De litera P.

Purgat°, anim[illegible] fol 148-2.

¶De litera T.

¶Finit precipuarum materiarum operis reductorij moralis super totā Bibliā Petri Berthorij summaria Annotatio: quo faciliori tramite diligenti lectori ad singulas sententias via pateat: Illo fauente (qui est finis et principium) deo benedicto in secula.

Opus reductorij moralis super totam Bibliam fratris petri Berthorij Pictauiēsis: ordinis diui patris Benedicti viri diuinarum humanarūq; literarum eruditissimi.

Libri Genesis primum Capitulum textus. In principio creauit deus celum ⁊ terram. Autoris moralitatum Capitulum primū.

DEus in mundi creatione ah oia tanq; magis necessariā, primo dierum oim lucez fecit: virtutecuius tenebras effugauit. Tandem vero die secunda firmamētum in medio aquarum constituit: q̄ aquas supiores ab inferioribus diuisit. Aquas eni die tertia in locū vnū coercuit: ⁊ aridā apparere mādauit. Et aridā vocauit terrā aquas aūt q̄ ꝯgregatas, maria noiauit. Postea aūt īcepit terra herbā virētē, ⁊ ligna fructifera germinare: lignaq; et herbe ceperunt fructus ⁊ semina ꝑcreare. Deinde die quarto de⁹ duo luminaria magna ī firmamēto posuit. Duo q; luminaria magna: scz solē ⁊ lunā: vt alter diei alter nocti preesset formauit. Quinta vero die: in aquis creauit pisces, q̄ in aqua remanserunt, ⁊ volucres, q̄ sursuz ad aera volauerūt. Sexta vero die deus in terra iumenta, reptilia ⁊ bestias, ⁊ tandē hominem creauit: ipsumq; in paradiso locauit: ⁊ sic in sex diebus sua opa cōsummauit, ⁊ mundum ſm creaturaꝝ distinctionem formauit. In septimo vero die legitur q̄euisse: ⁊ nihil p̄ter illum diem et eius sanctificationē fecisse. ¶ Recte videtur q; sicut deus se habuit in istius mundi maioris creatione: sic quotidie se, hz in minoris mūdi scz hominis creatione: ⁊ moralis hois compositione. Dico ergo q; lux est fides: firmamentum est spes. Aque superiores sunt a deo immisse tribulationes. Aque vero inferiores, sunt a carne nascentes tentationes. Terra est corpus: herbe ⁊ arbores sunt bona opera: fructus ⁊ semina sunt virtutes et merita: luminaria significant discretionē. Sol eternorū sapientiā: luna, tpalium noticiā. Pisces qui semꝑ sunt ī aqua, significant deuotionē. Uolucres vero celestium cōtemplationem. Jumenta; pauperū adiutoriū ⁊ subuētionē. Reptilia aliorum dolorum compassionez. Bestie significant demonum et vitiorū considerationez. Homo vero ad imaginē dei factus, designat moralis hois cōpositionē, et mentis moralē ꝑfectionē. Paradisus vero denotat finalē beatificationem, et glie consecutionē. Dico ergo q; ad hoc q; minor mūdus. i. vir ꝑfectus moraliter cōstituat: primo necessaria est lux fidei: vt scilicet mentē illuminet et veritatem ostēdat: et errorez et tenebras dissipet et confundat. Un̄ dicit. Circūfulsit eū lux de celo. Secundo debet in ipso fieri firmamentum. i. spes: que scilicet firma et solida debet manere: et inter aquas superiores tribulationum, et inter aquas inferiores tentationum immobilis perdurare. Spes enim in deum vtrobiq; inuat: quia sicut dicit. Qui timet dn̄m, nihil trepidabit: q̄m ipse est spes eius. Sequit. Protector sapientie firmamentum virtutis, regnum ardoris: vmbraculum meridianum. Tertio ibi debet apparere arida: id est, penitentie ariditas: ⁊ aquarum: id est deliciarum carnalium debet cohiberi fluxibilitas: q̄ pro certo aque inferiores, id est carnis delectationes maria vocantur: pro eo q; ipas multe amaritudines concomitantur: sicut patet in luxuriosis: qui pro carnis delectationibus habēdis multas molestias patiuntur. Unde dicit. Et multi hominū mortui sunt ex aquis: q̄ amare facte sunt. Arida vero terra: que naturaliter ⁊ solida dicitur: pro eo q; penitentie ariditas in mentis soliditatem mutatur: inq̄ntū scz vt cōmuniter ille qui per abstinentiam ⁊ penitentiā a carnis voluptatibus est aridus, fortis est ⁊ stabilis. Ps. Fundauit terrā suꝑ stabilitatē suā. Quarto debēt in isto mūdo scz homine, poni luminaria clare ⁊ lucētis discretionis: q̄ scz ibi dz esse sol. i. sapiētia de spūalib⁹: luna. i. sciētia de tpalibus: stelle. i. sciētie de naturalib⁹. Ad virū ꝑfectum pertinet, q; ipse sit illuminat⁹ ⁊ instruct⁹ in spūalibus ⁊ tpalibus ⁊ naturalibus. Unde dicit. Sol ⁊ luna steterūt in habitaculo suo. Quinto dico q; ibi debent esse pisces: qui valde sunt vigiles. i. diligētia vite actiue: aues volātes: id est, sublimitas cōtēplatiue: q̄ ꝑ certo iste debet esse diligēs ⁊ mobilis quātū ad ministrationē virtuose actionis: altus vero volucris ⁊ sublimis, quātū ad volatum cōtēplatiōis. Psal. Uolucres celi ⁊ pisces maris: qui perambulant semitas maris. i. perambulare debent semitas ꝯscientie amare ⁊ deuote. Sexto debent esse iumēta: id est, adiutrix proximorum compassio: reptilia. i. vitiorum que in nobis repūt: meditatio bestie: id est demonum crudelium timor ⁊ consideratio: vt sic dicat hō illud Psal. Mee sunt oēs fere siluarū: iumēta in montibus ⁊ boues. Talib⁹ etiā creaturis spūalib⁹ preambulis frequēter creat hō ad imaginem dei, hō dico interior: id est, iterior ratio ⁊ moralis perfectio, christiq; imago ⁊ imitatio: q̄ finaliter ponit in paradiso: id est in ecclesie militātis statu ⁊ officio, ⁊ finaliter in paradisi celestis gaudio ⁊ solatio. Un̄ dicit. Plātauerat dn̄s de⁹ paradisum voluptatis a ꝑncipio: i q̄ posuit hominē quē formauerat. Et sic sequit septima dies: id est mentis trāq̄llitas et quietatio: ⁊ etiā eterna requies ⁊ cōsolatio. Sex eni dieb⁹: id est, sex ꝑfectiōis gradibus: omnia q̄ ad minoris mūdi, id est interioris hois ꝯstitutionē spectāt, ꝑnt spūalit fieri. Et sic dies septima: id est, quies mētis in hac via, vel eterna trāquillitas in patria pōt seq. Un̄ homini dicit. Sex diebus opaberis: septimo autē die cessabis. Et ibidē dr. Sex ānis seminabis terrā: septimo aūt dimittas vt quiescat. ¶ Uel dicam⁹ q; mūdus est eccl̄ia: in cuius scz cōpositiōe cōcurrūt multa genera creaturarū: id est ꝑsonarū. Et primo q̄dē est ibi lux: id est, natura angelica, q̄ habet hoies illuminare, ⁊ errorū obscuritatē fugare. Sunt ibi aque inferiores ⁊ superiores: id est sancti q̄ sunt in patria: ⁊ iusti qui degūt in via. Est etiā ibi firmamētū inter vtrasq; aquas mediū. i. stat⁹ p̄latorū ⁊ eccl̄iasticoꝝ: q̄ scz inter deū et populū medi⁹ currit: et inter supiora: ⁊ inferiora firmus ī fide ⁊ moribus ꝑsistit. Itē ibi sunt herbe virētes: id est, simplices populares: arbores fructificantes: id est boni actiui et seculares: stelle lucentes, id est clerici atq; doctores: pisces natātes. i. viri deuoti. Aues volātes. i. viri cōtēplatiui. Ibi est sol. i. christ⁹, q̄ per charitatem calefacit: luna, id est btā virgo que noctem. i. peccatores ꝑ pietatem humectat ⁊ rigat: terra seu arida: id est, viri sicci seu absti-

Moralitas No. compositionē moralis hois siue E spūalis et q̄ requirūtur ad eius ꝑfectionē.

Act. 9. a

Ecclesia. 14. c.

F.

Apo. 8. d.

Ps. 103. a

Abac. 3.

Ps. 8. b.

G

Ps. 49. b

Gen. 2. b

Exo. 23. b.

Aliter.

b

nentes: maria: id est, viri a mari et penitētes. Ibi sunt iumēta: id est, illi q̄ p elemosynas alios iuuant. Reptilia. i. illi q̄ circa terrā repunt: scz illi q̄ agricultura vacāt: bestie ⁊ fere: id est, nobile q̄ liberi p mūdi syluā perābulāt: homo ad imaginem dei fact⁹. i. iusti q̄ perfectionē xp̄i ⁊ mores i se ⁊ suis actib⁹ representāt. Iste ē ergo ille mun- Io.9 a. Ioā.1.a. dus de q̄ dicit dn̄s. Quādiu sū i mūdo, lux sum mūdi. Et illō, Mundus per ipsum fact⁹ est. ¶ Vel Aliter. dic q̄ firmamētū est bon⁹ prelat⁹: q̄ scz dz esse solid⁹ ⁊ firm⁹ inter aq̄s superiores: id ē, iter deum, angelos ⁊ sctōs: ⁊ aq̄s inferiores: id est, fideles ⁊ subditos ē mediator ⁊ medi⁹: ⁊ duob⁹ magnis luminarib⁹. i. duabus spiritualibus virtutibus scz sole indefectibili. i. iustitia: luna mutabili: id est, clementia: ⁊ stellis lucētib⁹: id est prudētia A debet esse munit⁹. Iste ergo debet esse firmamētū p cōstātie firmitatē: medi⁹ inter deū ⁊ pp̄l'm per orōnis suffragiū: ⁊ p platiōis auctoritatē: mediator vo iter alios p cōcordiā ⁊ charitatē illuminat⁹: ⁊ stellat⁹ p sapiētiā ⁊ sagacitatē: p iustitiam ⁊ pietatē: necnō p multiplicitatē vtutū. Vn̄. Fiat luminaria in firmamēto celi. ¶ Vel dic: q̄ aq̄ superiores q̄ sunt cristalline: solide ⁊ lucide, sunt viri Aliter. iusti: q̄ sup celos spe ⁊ cōtēplatiōe morātur: et q̄ per sapientiā lucidi: ⁊ per constantiā solidi dinoscunt. Psal. Benedicite aque q̄ sup celos sunt dn̄o. Aque aūt inferiores q̄ in vnū sunt cōgregate: et maria ab amaritudine sunt dicte: ⁊ fluctuose: ⁊ tumultuose: significāt pctōres: q̄ scz per malā amicitiā inuicē congregati: per inuidiā ama- Ps.148.a. et Dan.3. ricātur: per incōstantiā sunt fluctuosi: ⁊ per discordiā tumultuosi. Unde dicit. Impij quasi mare feruēs: qd̄ quiescere nō valet. Firmamētū igit. i. bonus prelat⁹ debet istos ab inuicē diuidere: Esa.57.d. ⁊ inter eos dijudicare ⁊ distinguere: et ab inuicē eos separe. Vn̄. Diuidet agnos ab hedis: ⁊ ponet Mat.25.c. agnos a dextris: hedos aūt a sinistris. ¶ Vel dic Aliter. q̄ aq̄ d̄ qb⁹ tā pisces, q̄z volucres sunt creati: significāt istā mortalē vitā: vl' ēt ist⁹ sctī voluptatē: q̄ B scz ē pncipiū ⁊ origo pisciū. i. maloꝝ: ⁊ volucrū. i. bonoꝝ: sz p certo pisces. i. voluptuosi: i istis aq̄s p cōplacētiā remāserūt: volucres vo. i. cōtēplatiui ⁊ iusti: sursum ad bona spiritualia ⁊ eterna p effectū euolauerūt: et aq̄s voluptatis seculi i q̄bus fuerāt nati, reliquerūt. Mali em̄ nō solēt locū natiuitatis sue scz mūdū dimittere: sz ibi gaudent more pisciū enatare. Vn̄ dicitur. Facies hominis sicut pisces maris. Boni vo istū locū solēt Abac.1.d. fugere: ⁊ ad paradisi gl'iam euolare. Vn̄ canit in hymno. Qui ex aq̄s ortū gen⁹ ptiz remittis gurgiti: partim leuas in aera. ¶ Vel si vis: dic q̄ illi Aliter. qui sunt volucres. i. sctētifici et sp̄iales: libenter relinquūt patriā suā ⁊ natiuitatis sue locū: sciētes illud: q̄ nemo pp̄heta accept⁹ est in p̄ria sua. Pisces aūt. i. voluptuosi: imbecilles ⁊ ignari: nesciūt patriā suā dimittere, vel exire ⁊c. ¶ Vel dic q̄ de⁹ in pncipio fecit lucē primordialē: de qua dicit historia scholastica: q̄ ipsi materia i solē cessit: tam̄ Luc.4. de ea sol postea factus fuit. Ista igit q̄uis sole esset prior in tēpore, fuit tn̄ minor in ope: q: lz nō Aliter. erat ita clara ista lux primaria que p̄cessit, sicut sol postea qui successit. Talis lux videt esse beata virgo: q̄ reuera fuit purissima more lucis. Vn̄ dicitur. Vidit deus lucē q̄ esset bona. De ista em̄ fuit factus sol iustitie christ⁹: q: ab ipsa fuit humanitus incarnatus. Illa ergo q̄uis in tempore ipso sole christo homine fuit prior: in virtute tamen et efficacia fuit minor. Unde de ista potest dici. Fons paruus creuit in fluuiū magnum: ⁊ in lucem solem q̄ conuersus est. ¶ Vel dic q̄ ista lux q̄ p̄cessit solē: ⁊ añ solis creationē vices ipsi⁹ exercebat: significat legē añ gratiā. Ioānem añ christū: gratiā añ gloriā: initiū ante pfectionē. Ioānē añ saluatorē: q: scz ista tāq̄ minora ⁊ ipfectiora p̄cesserūt: illa vo tanq̄ maiora ⁊ magis vtilia successerūt. Vn̄ Augustin⁹ in homilia. Premitit C hest.10. Alite. inq̄t Ioānes añ xp̄m, paranymphus añ sp̄osū, seru⁹ añ dn̄m ⁊c. Senari⁹ numerus in hoc videt priuilegiat⁹: q: de⁹ oīa opera cōstitutiōis ⁊ creatiōis mūdi sex dieb⁹ cōpleuit. In hoc etiā q̄ xp̄s sexto die ⁊ sexta hora diei mortu⁹ fuit: ⁊ q: etiaz hō sexto die fuit creatus. Et q: dies iste septime diei q̄ significat requiē, fuit ꝯiunct⁹, per istū numerū possum intelligere laborē bone operatiōnis. Vn̄ dicit. Sex diebus operaberis: q: p certo iste numer⁹. i. bon⁹ labor bñ numerat⁹ et mensu- Exo.23.b. ratus nobis in hoc cōmēdat: q: de⁹ ipsum mundū creādo sacrauit: ⁊ ipsum recreādo p sue passiōis ministeriū bn̄dixit. Istū etiā dies septim⁹. i. eterna reqes imediate sequit: q: scz post honestū laborē iustū est q̄ celi reqes habeat. Vn̄ dicit. Apo.14.c. Amodo iā dicit sp̄us vt reqescāt a laborib⁹ suis. D Sexta ergo die fuit creat⁹ hō: ad denotandum q̄ ipse debet esse labori bonorū operū dedit⁹: quia Luc.13.c. dicitur. Sex dies sunt, in quib⁹ operari oportet. Et Job. Homo nascitur ad laborem. Job.5.b.

¶ Capi. scd̄m Textus.

Igitur perfecti sunt celi et terra. Moralitatum Capitulum secundum.

Sicut dr̄ in genesi. Domin⁹ a principio paradisum voluptatis in oriētali plaga plātauerat: ⁊ ibi posuit hominē quem formauerat. Erat aūt padisus ille terrestris loco amenissim⁹ prope globū lunarē posit⁹: ⁊ in secreta mūdi parte locat⁹: diuersis arborib⁹ ꝯsit⁹ fontib⁹ ⁊ fluminib⁹ irrigatus. Ibi em̄ est fons q̄ ascēdebat d̄ terra, irrigās supficiē padisi: q̄ tandē in quatuor flumina diuidit: q̄ ad diuersas mūdi partes mittūt. Ibi erat lignū vite: d̄ cui⁹ esu vita poterat cōtinuari. Ibi ēt erat lignū scie boni ⁊ mali: p cui⁹ esuz itellect⁹ poterat illuminari, ⁊ mēs sciēs iformari. Vō igit format⁹ ibi ponit: ⁊ vt videt, padisum operet et seruet: ⁊ ibi dn̄s deputet. ¶ Paradisus pōt significare vginē gl'iosaz: q̄ pculdubio in oriēte lucis gr̄e fuit sita: sursuz ad celestia p affectū ⁊ ꝯtēplatiōnē erecta: a mūdo p ꝯtēptū diuisa in se solitaria ⁊ secreta: aq̄s gr̄arū irrigata, et virtutuz arborib⁹ fecundata. In ipsa em̄ et in ei⁹ medio fuit lignū vite. i. charitas: lignū scie. i. vitas: fons cūcta irrigās. i. pietas: quadruplex fluuius. i. sue pietatis quadruplex pprietas. Fons enim misericordie vginis bn̄dicte i quatuor ptes est diuisus, ⁊ i quatuor flumia dispertit⁹: q: scz vn⁹ de suis fluuiis vadit ad āgelos ⁊ ad sctōs, vt letificēt: ali⁹ ad miseros vt i trībulatiōib⁹ ꝯsolēt: ali⁹ ad iustos, vt i bono fortificēt: ali⁹ ad pctōres, vt a criminib⁹ releuēt. Bernard⁹ em̄ dicit q̄ ista oib⁹ oia facta ē: ⁊ q̄ in ipa inuenit āgel⁹ leticiā, iust⁹ gr̄az, miser ꝯsolationē, pctōr veniā. Vn̄ legit. Fluuis ei manabāt i circuitu ei⁹. In isto ḡ horto delitiarū posuit de⁹ pr̄ hoiez quē formauerat. i. xp̄m: ⁊ ipsi⁹ fecit ipm̄ pncipalē custodē ⁊ dn̄z, qd̄ scz factū ē: cū vbū extitit incarnatū. Psalm. Hō nat⁹ ē i ea: ⁊ ipse fundauit eā altissim⁹. ¶ Vel dic q̄ padisus ē eccl'ia sctā ⁊ alta: ⁊ super sectas alias eleuata: ⁊ in oriēte fidei ꝯstituta: vbi. s. ē fons sapiētie, vbū dei. s. xp̄s: q̄ per q̄tuor flumina. i. quatuor euāgelia aquā sue gr̄e nobis fundit: vbi lignū vite. i. crux q̄ viuificat pctōres: vbi lignū scie. i. fides q̄ sciētificat ignorātes. Ibi igit ponit hō, q̄ibz fidet vt nutriat ⁊ viuat: q: alibi nō ē salus.

Gen̄.2.b.

Nota descriptionē sitū ⁊ ornatum padisi terrestris.

Moralitas. Vgō virgo pōt dici paradisus.

E

Quatuor flumina.

Ezec.31.a.

psal.86.a. Aliter. Ecclesia dici pōt paradisus, ⁊ ibi debet pfici hō. i. virilis plat⁹ rōne vtens.

F

Uel ēt ibi dz poni ⁊ p̄fici in p̄latū ⁊ dn̄m hō.i.psona rationabilis ⁊ iusta: vt eum operet̄ ⁊ exerceat vt eum seruet ⁊ custodiat. Homo em̄ debet esse ⁊ non fera.i.rationalis ⁊ humanus cui paradisus cōmittit̄, cui custodiat ⁊ regnū ecclesie cōmēdat̄.

Aliter. Consciētia viri iusti alia expositione dici potest paradisus. Ps̄.120.

¶ Uel dic ꝙ paradisus est cōscientia viri iusti alta/secreta/illuminata/irrigata: ubi est fons scilz gr̄e: et quatuor flumina.i.quatuor virtutes cardinales lignū vite.i.memoria crucis: etiā lignū sciētie.i.virtutis fidei et discretionis: atq3 sic homo.i.christ⁹/istū paradisum ꝑ gratiā libēter intrabit: ipsumq3 custodiet ⁊ seruabit. Ps̄. Dn̄s custodit te/dn̄s protectio tua: super manū dexterā tuā. ¶ Quatuor flumina fuerūt in paradiso terrestri: que ꝑ diuersas orbis partes se vndiq3 diffundebāt. Primū em̄ flumē erat Phison/qui circūit terrā euilath: vbi est aurū optimū/bdelliū ⁊ onychinus. Scōm est Gion/ꝗ circūit Ethiopiā. Tertiū flumē est tigris: qđ vadit cōtra assyrios. Quartū aūt est Eufrates. Ista quatuor flumina possunt significare quatuor virtutes ꝗ in paradiso cordis nostri esse debēt. Phison em̄ ꝗ interpretat̄ oris mutatio/significat cōfessionē: que scz terrā euilath qui interpretat̄ dolēs.i.cōtritionē debet circūire: vbi.s.aurū.i.sapiētia: bdelliū stringens.i.abstinētia: onychinus/ꝗ oculos facit tremulos.i.timor ⁊ tristicia debet esse. Gion qui interpretatur luctatio.i.cōsideratio: que scz cōtra spirituales hostes dz luctari: que dz ethiopiā.i.vitiorū ⁊ inferni caliginē circūire. Tigris qui interpretat̄ velocitas/est diligētia que debet opera bona velociter exercere. Eufrates ꝗ interpretatur frugifer/est eleemosyna ꝗ fruge sua debet pauperes enutrire. Ista em̄ quatuor flumina.i.iste quatuor virtutes debēt a fonte penitētie deriuari: vt inde possit paradisus cōscientie irrigari. Unde dicitur. Ex corde quatuor oriuntur.

G

Eccli.37.c.

¶ Capitulū ij. Textus.

Sed et serpens erat callidior. Moralitatum Capitulum iij.

Homo positus in paradiso, oīa ligna habuit i sua potestate: et ipsum lignū vite, qđ erat in medio paradisi: excepto tm̄ ligno ⁊ fructu scientie boni et mali: ⁊ qđ solū sibi deus interdixit. Uerūtamē sic factum est ꝙ de nullo legitur comedisse nisi de illo qđ fuerat sibi interdictū.

Moralitas.

¶ Qđ ad hoc pōt applicari/ꝙ homo naturaliter nitit̄ in vetitū. Minus em̄ appetit homo illa ꝗ sibi sunt libera et cōcessa: lz plus valeāt ꝗ̄ illa ꝗ fuerūt denegata: quinimo res eo ipō cōcupiscit̄ quo denegat̄.

Negata appetuntur magis.

Sicut narrat̄ de quodā ꝗ cētenari⁹ vixerat: nec vnq̄ ciuitatē suā exiuerat. Quod rex admirās/vocauit eū: et sibi interdixit exitū ciuitatis. Qui statim exire tentat⁹ fuit, nec quieuit/quousq3 rex exeūdi licētiā sibi dedit. Un̄ dr̄. Stulti ea ꝗ sibi sunt noxia cupiunt. Un̄ apl̄s. Occasione accepta pctm̄ ꝑ mandatū operatū est in me oēm concupiscentiā.

Narratio. H

prouer.1.c. Rom.7.b.

Aliter. Lignū vite est diuina gratia.

¶ Uel dic ꝙ lignū vite est diuina gr̄a: lignū sciētie est rerū noticia: que.s. ꝓ eo homini interdicit̄: q2.s.non est bonū ꝙ circa scientias animus plus debito occupet̄: quinimo necesse est ꝙ a nimio sciētie appetitu/per debitā prudētiā refrenet̄. Apl̄s. Nō plus sapere ꝗ̄ opz sapere: ⁊ hoc q2 sciētia inflat: charitas aūt edificat: sicut dicit̄ alibi. Uerūtamē quidā sunt sicut Adā: qui plus diligūt scire ꝗ̄ viuere: et citius ad scientiā ꝗ̄ vitā vel gratiā currūt: ⁊ potius appetunt fieri docti ꝗ̄ boni esse: sicut sunt illi qui querūt sciētias curiosas et dānatas. Sicut etiā sunt illi ꝗ pro sciētia dimittunt horas vel familia: ⁊ ꝓpter hoc tales de paradiso/id est de statu salutis eijciunt̄: et a ligno vite quā contēpserūt.i.a vita eterna: gladio diuine sciētie/⁊ igne gehēne finaliter excludunt̄. Apl̄s. Non plus sapere ꝗ̄ necesse est.

Rom.12.a. 1.Cor.8.a.

Rom.12.a.

Aliter. Poti⁹ queruntur humane sciētie ꝗ̄ diuine q2 sunt lucratiue.

¶ Uel dic ꝙ lignū vite est sacra scriptura: lignum vero scientie est mūdi scientia et doctrina: hoc est verū ꝙ adam ⁊ eua qui erant in paradiso ⁊ in statu ecclesie militātis citius cucurrerūt ad lignū sciētie mūdane ⁊ lucratiue, ꝗ̄ ad lignū vite sacre scripture ⁊ gratie diuine: propter qđ digni fuerūt abinde eijci/⁊ bonis ecclesiasticis spoliari. Juxta illud. Quia tu scientiā repulisti/expellam te ne sacerdotio fungaris mihi.

A

Ozee.4.b.

Textus. Cap.ij.c.

¶ Deus de vtero/id est de limo terre sine semine virili sexta die formauit Adam quē quia nolebat esse solū/decreuit sibi dare simile adiutoriū: ⁊ ideo in ipm̄ soporem misit: et de costa eius Euam formauit: quā vxorem ⁊ sociam sibi dedit.

Moralitas.

¶ Terra ista inuiolata est virgo immaculata/de qua scilicet secundus Adam Christus sine virili semine sexta die: id est sexta etate fuit factus. Unde illud Ezechielis. Illa terra inculta est quasi hortus voluptatis. Tandē vero sopor mortis in ipso immittitur: et Eua/id est sancta mater omniū fidelium ecclesia de eius costa/id est de eius latere constituitur ⁊ format̄: que cum ipso per fidē socialiter desponsat̄. Un̄. Sponsabo te mihi in fide.

Esa.35.a.

Ozee.2.d.

Aliter.

¶ Uel dic ꝙ in hoc ꝙ mulier facta est de viri latere/non de capite vel de pede: datur intelligi ꝙ vir debet vxorē suā tanq̄ sibi collateralē ⁊ sociā diligere: et eam sibi preficere/nec ei obedire: q2 de viri capite nō est facta: nec eam plus debito vilipēdere debet: q2 de pedib⁹ non est creata: sed eā dz quasi sibi similē honorare: ⁊ eam sociā reputare: q2 de medio/scz de latere est formata. Unde dr̄. Mulier quā dedisti mihi sociā/dedit ⁊c.

Gene.3.c.

Aliter. Loquacitas mulierum.

¶ Uel si vis allega cōtra loquacitatē mulierū qđ vir creatus est de terra/que est muta ⁊ nō sonora. Mulier vero facta est de osse: de re scilz que est sonora ⁊ dura. Plenus em̄ saccus terre non sonat: plenus vero saccus ossibus tumultuat: ⁊ inde fit qđ mulieres que de ossib⁹ facte sunt/sunt loquaces. Uiri vero de terra formati sunt taciturni.

B

Textus. Cap.iij.a.

¶ Cum adā ⁊ eua essent in paradiso positi: ⁊ ad producendum prolem inuicē coniugati: serpens qui erat sapientior cunctis animātibus terre/accepit de fructu ligni vetiti. Et primo decepit mulierem/promittens ei si comederet/scientiā ⁊ aliqualiter deitatem/dicens. Eritis inquit sicut dij/scientes boni et malum. Mulier enim decepta comedit: ⁊ viro suo pomū comedendū tradidit: que etiā ad mulieris vocem cōtra preceptum dn̄i manducauit: propter qđ vterq3 maledictionē incurrit: ⁊ de paradiso eiectus fuit: ⁊ deus etiā ante paradisum angelum ⁊ ignem.i.murum igneum et gladium versatilem ad custodiēdum ianuam collocauit.

Gene.3.a.

Allegoria.

¶ Allegorice per Adam principem vel prelatum magnū intelligo: per Euam vxorem eius aliquē consiliarium et collateralem ipsius assumo: serpens autem inferiores ballinos denotat: pomū vero vetitum substantiā designat. Dico ergo ꝙ Adā est quādoq3 in paradiso: id est princeps vel prelatus in suo delitiarū palatio/vel sue autoritatis fastigio: vbi pro certo semper ⁊ cōmuniter habet Euam coniugē.i.aliquē magnū consiliarium, id est collateralem: sibi igitur et collaterali suo a deo omnis rapina interdicitur: ⁊ ne comedant poma ligni scientie, id est ne deuorent vel rapiant bona subditorum, et maxime clericorum/religiosorum/et scientificorum virorum/cidem denegatur. Unde dicitur. Sufficiat vobis principes israel: iniquitatem et rapinas intermittite: iudiciū et iusticiā facite. Sed quid?

C

Eze.45.c.

pro certo serpentes venenosi.i.inferiores balliui:lignum scientie cum fructu suo pulchro,et ad vescendū suaui.i.diuites subditos cum suis diuitijs primo Eue.i.illi principali cōsiliario magistri sui deferunt:et ad poma.i.ad bona eorum rapienda eos inducunt:occasionesq̄ faciēdi exactiones ⁊ affligendi populū ipsis significant:et ostendūt illis dicētes ipsis illud qđ ibidē sequitur.Si comederitis/nequaq̄ moriemini.i.si rapueritis bona talium/nequaq̄ peccabitis:q₃ scilicet in hoc ⁊ in hoc deliquerunt:quia etiā bona subditoꝝ in necessitate sunt vestra ⁊c. Huiusmodi vero inquiunt:si sic feceritis/eritis sicut dij.i. apparebitis aliorū domini ⁊ magistri. His ergo ablatis et delatis/Eua.i.malus cōsiliarius Ade viro suo i.principi vel p̄lato/illud ipsum loquitur:⁊ sic de comedendo pomo vetito.i.de exigēdo a subditis indebita subsidia/de imponēdo falso crimine inter eos conferiꝫ.Quapropter ⁊ serpens deferens/⁊ Eua consulens/et Adam cōsentiens ⁊ autoritatē p̄stans.i.balliui ⁊ consiliarij et magistri a deo maledicunꝫ: erumnis culpe et pene finaliter supponunꝫ:et a paradisi gaudijs excluduntur.Et si vis/dilata etiā contra seculares officiales ⁊ principes:qui consilia facere non cessant/quomodo bona clericorū (que tamē sunt eis vetita) comedant et consumant.

Not. hanc expositionem cōtra malos cōsiliarios.

Apo.21.b. D

Aliter.

¶Uel dic qđ Adā est ratio vel spiritus Eua sibi coniuncta est caro/sensualitas siue corpus:pomū est temporalis delectatio:serpens vero est diabolus ⁊ tentatio. Igitur dico q̄ Adam et Eua.i.spiritus et caro inuicem cōiunguntur:vt prolem bonorum operum Eua.i.caro pariat:cū caro seu corpus sit principium operandi/inuicem desponsantur. Sed pro certo serpēs.i.diabolus:pomum vetitum.i.malam delectationē:primo mulieri id est carni presentat:que viro suo.i.spiritui vt cōsentiat statim portat.Sic ergo Adam Eua mediāte comedit:quādo animus carne instigante male delectationi consentit:quapropter vterq̄ paradisum.i.salutis ⁊ gratie statum perdit:et maledictionē vterq̄ incurrit·quia ⁊ spiritus amaritudinē/caro vero miseriam inde sentit. Ignis vero et gladius.i.concupiscentia et desperatio ipsis opponitur:propter que ab ingressu paradisi:id est a reditu ad gratiā secluduntur. Psalmista. In ignem deijcies eos:et in miserijs non subsistent.Constat enim q̄ Adam ⁊ Eua.i.anima et caro postq̄ serpenti diabolo cōsentiunt/⁊ pomum vetitum comedunt.i.opus prohibitum faciunt non solum paradisum.i.statum salutis et gratie perdunt:imo miseriam mentis et corporis concupiscentiā et iracūdiam tanq̄ ignem et gladium incurrūt:necnon difficultatem penitēdi/et ad paradisum gratie reuertendi sentiunt: ita q̄ laboribus et miserijs extra subsunt id est incurrunt.Unde, Abraā autē portabat in manibus suis ignem ⁊ gladiū.

Ps̄.139.c.

E.

Gen̄.22.b.

Textus Ca.iij.b.

¶Postq̄ Adam ⁊ Eua peccauerūt aperti sunt oculi eorum:⁊ cognouerunt se nudos:et ad vocem dn̄i timuerunt:et se quia nudi erant/abscōderūt:et folijs ficus suas turpitudines absconderūt.Reprehēsi aūt a dn̄o veniā non petierūt:sed se excusantes:Eua in serpentem/Adam vero in Euam/et etiā in deum culpas suas retorserūt:propter que paradisi palatium perdiderūt.

Moralitas.

¶Sic vero peccator videns se reprehensum/⁊ cūctis gratijs viduatū et nudatum vocem et cōsortiū bonorū metuit:quapropter quātum potest se excusare contendit:⁊ sub diuersarū palliationum folijs se abscondit:nec vero dum redarguiꝫ/veniā petit:sed cū peccatū suum in aliū repercutit et refundit:quapropter veniam nō meretur:imo paradisi gloriā perdit: iuste:q₃ proculdubio q̄ turpitudines suas occultat ⁊ celat:⁊ de peccatis suis veniā nō petit:sed ea potius operit ⁊ excusat:iustū est qđ paradisi gloriā amittat ⁊ perdat.Unde diciꝫ.Qui abscōdit scelera sua non dirigeꝫ a dn̄o.Qui autē confessus fuerit et dimiserit ea misericordiā consequetur.

Prouer.28. b.

¶Angelus q̄ custodiebat viā ligni vite et ianuā paradisi:habebat gladiū igneū et versatilē:ad prohibendū ne Adam post peccatū de ligno vite sumeret:et ne aliquis peccator paradisum intraret.

Textus Ca.iij.d. F

Moralitas.

¶Sic vero angelus id est prelatus cui cōmittiꝫ custodia paradisi terrestris id est eccl̄ie militātis:summe debet cauere ne Adā post peccatū:id est ne quicūq̄ peccator aut indignus ingrediatur ibidē:et ne quocūq̄ modo sumat de ligno vite:id est de officijs vel beneficijs que sunt in paradiso ecclesie:⁊ propter hoc talis angelus vel prelatus debet habere gladiū seuere iusticie: que tamē debet esse ignea:id est charitatiua:et debet esse versatilis:id est vertibilis et discreta:vt scilicet posset indignos ab ingressu ecclesie cohibere:et ipsis lignū vite:id est fructꝰ ecclesie denegare.Gladius em̄ iusticiam significat/qua delinquētes punit et truncat. Ista tamē debet esse ignea p charitatē:versatilis vero per mutationis diuersitatem. Prelatus enim quādo iusticiam vel seueritatē facit:vel quando aliquē gladio percutit:semper hoc debet ex charitate facere:ipsumq̄ gladiū iusticie nō semper equaliter infligere:imo vertibiliter/nunc vno modo/nunc alio/nunc interimēdo:nunc remittēdo:debet enim variare/sic qđ gladius iusticie versatilis dicitur / quando scđm conditionem locorum temporum/ causarum et personarū diuersimode variaꝫ.Uarius est euētus belli:et nunc hunc/ nunc illum consumit gladius.

2.Reg.10.d. G

¶Capl'm iiij. Textus.

Adam vero cognouit vxorē suā Euā\ que concepit et peperit Cain \ dicens. Possedi hominem per deum. Moralitatum Capitulum iiij.

ADam ⁊ Eua primo genuerunt Cain/ qui fuit malus:postea abel/qui fuit bonus.Deus enim munera Cain contempsit:ad Abel vero et ad eius munera respexit. Tandē vero Cain inuidia motꝰ/ Abel occidit:ꝓpter qđ ipsum deus maledixit,⁊ signū scilicet tremorē capitis in facie eius posuit. Ipse vero extūc vagus et ꝓfugus factꝰ fuit.

Moralitas.

¶Adā est pater noster deus. Eua est synagoga/ q̄ fuit primaria eiꝰ vxor.Cain primogenitus fuit populus iudeoꝝ: de quo diciꝫ. Primogenitus meus israel.Abel vero innocens fuit christus.

Exod.4.f.

Allegoria.

¶Dico allegorice:q̄ Adā:id est deus:primo Euā/id est synagogā habuit in vxorē:de qua diciꝫ: Accipe tibi vxorē fornicariā/⁊ fac filios fornicationum. Et primo in ista vxore sua pessimū Cain filiū/id est durissimū populū iudaicū genuit:tandē vero fratrē ipsius Cain scilicet Abel id est christū innocentissimū produxit:ad cuius scilicet opera/ sacrificia ⁊ munera respexit deus,ipsaq̄ pro redemptione humani generis acceptauit.Cain vero/id est ipsius populi iudaici munera:id est sacrificia ⁊ opera/q̄ neminē iustificabāt/contēpsit. Uñ Esaias.Nō offeratis mihi sacrificiū frustra: incēsum abominatio est mihi.Cain igitur/id est populꝰ iudaicꝰ:Abel f̄ri suo:id est Christo eiusq̄ sanctitati ⁊ miraculis inuidet:dum de Pilato scriptū est,Sciebat em̄ q̄ p inuidiā tradidissent

Ozee.1.a.

Esa.1.d.

Mat. 27.b.

eum:ipſumq per crucē occidit et mordet. Qua=
Nota ꝙre — propter iſte Cain iudaicus populus vagus ⁊ ꝓ
iudei ſint — fugus ſuper terrā ad literā efficitur:et ſignū in
vagi et per — eius facie ponitᷓ:vt ab omnibꝰ cognoſcatᷓ. Iudei
ꝗd cogno= — enim ad literā cognoſcuntur in facie:et propter
ſcantur. — peccatū mortis fratris ſui Chriſti vagi ⁊ profu=
Ozee.9.b. — gi ſunt in orbe. Unde dicitᷓ per ꝓphetā. Abiecit
eos dn̄s deus quia non audierunt eum: et vagi
Aliter. — erunt in nationibus. ¶Uel ſi vis:dic ꝙ Adam eſt
Naturaliꝰ — ſpiritus/Eua caro. Iſti ergo ante Abel produ=
eſt male fa= — cunt Cain:quia ſcilicet prius faciunt mala ope=
cere ꝗ̄ bo= — ra ꝗ̄ bona:et magis naturale eſt mala facere ꝗ̄
na ſane in= — honeſta. Unde Seneca dicit:ꝙ virtutes magi=
telligas. — ſtro indigēt:ſine magiſtro vitia diſcuntur. ¶Uel
Aliter. — dic generaliter cōtra inuidos:qui ſcz qn̄q vidēt
alios magis acceptos inuidēt eis:⁊ dolent:vnde
A — quātum ad vitam vel famā occidunt eos. ¶Uel
Contra in= — dic ꝙ Cain/qui interpretatᷓ poſſeſſio/eſt auarus:
uidos. — cuius caput eſt tremulū:quia ſcilz auarus ſemꝑ
Aliter. — eſt in timore. Iuxta illud Senece. Quantum ac=
ceſſimus ad ſucceſſum/tm̄ acceſſimus ad metū.
Tales etiā ſunt vagi ſuper terram: quia nunq̄
Aliter. — ſunt ſolidi/nec in aliquo ſtatu fixi. ¶Uel dic ꝙ
Adam eſt deus:primogenitus eius eſt lucifer q̄
Iob.40.c. — eſt principiū viarū dei. Iſte ergo inuidēs/ſecun=
dum filium/id eſt hoiem occidit. Ipſe vero nunc
vagus ⁊ profugus per hunc mundum diſcurrit.

¶Capitulū.vj. Textus.

Cūq cepiſſent hoies multiplicari ſuꝑ terrā ⁊ filias procreaſſent:videntes filij dei filias. Moralitatum Cap̄.v.

G Eneſis ſexto dꝛ
ꝙ vidētes filij dei filias hoim ꝙ
eſſent pulchre: acceperūt vxo=
res ex oibꝰ quas elegerāt. Ex=
inde aūt geniti ſunt gigātes:q̄
in ſeculo fuerunt viri famoſi ⁊
Moralitas. — potētes. ¶Filij dei ſunt viri ec=
cleſiaſtici q̄ ꝑ ſpūalē vocationē a deo ſunt in ec=
cleſia gn̄ati. Iſti tn̄ qn̄q vidēt filias hoim eſſe pul
chras:⁊ exinde accipiūt concubinas:filij aūt ſui
B — adulterini gigātes ſunt/inquātū ſcz patres eoꝝ
Aliter. — de bonis eccleſie aliquotiēs ditāt eos:ita ꝙ in ſe
culo magni fiūt. ¶Uel dic ꝙ filij dei ſunt quicūq
fideles:filij hoim ſunt carnis delectatiōes:quas
ꝓ certo dū in vxores accipiūt:gigātes.i.mala ⁊
monſtruoſa opera generāt ⁊ ꝓducunt:qꝛ ꝓ cer=
to ois filius.i.oē opus qđ a carnis delectatione
Textus. — ꝓuenit naturā giganteā.i.enormē et irrationa=
Cap̄.vj.c. — bilē ſapit. ¶Cum diluuiū immineret ſuꝑ terrā/
p̄cepit dn̄s Noe ꝙ faceret arcā de lignis leuiga=
tis:vt ſaluaretᷓ vniuerſum ſemen in ea. Facta eſt
ergo cū manſiūculis ⁊ triſtegis ſuis. Et habuit
tricentos cubitos in longitudine quinquaginta
cubitos in latitudine/⁊ triginta in altitudine. Li
nita fuit bitumine intrinſecꝰ ⁊ extrinſecus:oſtiū
fuit inferius in latere:ſurſum vero fuit feneſtra
criſtallina in ſummitate. Arca etiā deorſum erat
lata:ſurſum autē ſtricta et in cubito cōſummata
erat. De oi viuētium gn̄e fructuū atq ſeminū in
arcam introducuntᷓ. Uerūtn̄ deorſum aialia/ſur=
ſum vero volatilia ſtatuuntᷓ:de iſtis etiā viuētibꝰ
poſita ſunt in arcā de mūdis ſeptena/de immun=
dis aūt bina.ſ.maſculus ⁊ femina/tā de volucri=
bus/reptilibꝰ ꝗ̄ de iumētis. Eſce aūt cōgregate
ſunt in arcā ꝓ animalibꝰ nutriēdis. Sicq factū
eſt ꝙ aialia q̄ in arca fuerūt/ſunt ſaluata:cuncta
alia in aquis diluuij ſunt deleta. Tandē vero di
luuiū qđ quadraginta diebꝰ inceſſanter durauerat:omnēq carnem cōſumpſerat/ceſſare incepit. — C
Arca aūt ſuper montes armenie requieuit:ſicut
oia ponuntᷓ Gen̄.vij.cū explanatione:quā ponit
magiſter in hiſtoria ſcholaſtica. ¶Dicamus igitᷓ — Allegoria.
allegorice ꝙ arca iſta ſignificat eccleſiā militan=
tem:que.ſ.de lignis leuigatis.i.de pſonis bonis
dolatis/⁊ a ſuꝑfluitatibꝰ vitiorū abſterſis cōſti=
tuitᷓ:⁊ in qua Noe cū filijs.i.xp̄s/vel aliquis bo=
nus p̄latꝰ cū ſuis ſubditis dn̄atur:⁊ ab ip̄o p̄lato
ꝓ viribꝰ ad ſaluationē efficitᷓ fideliū et formatᷓ:q̄
ꝓculdubio bitumine charitatis et gratie interiꝰ
quātū ad affectionē/⁊ exterius quātū ad opatio
nem inungitᷓ ⁊ linitᷓ. Unde dꝛ. Facies em̄ arcā de — Exod.25.d.
lignis ſethim:interius ⁊ exterius deaurabis eā.
Iſta archa hꝫ cenacula/māſiūculas ⁊ triſtegā.i.
diuerſas ſtatuū diſtinctiones.ſ.officia/bn̄ficia/
dignitates/cōuentus/collegia/religiones ⁊c. qꝛ
ſicut dꝛ in euāgelio. In domo pr̄is mei māſiones — Ioā.14.a.
multe ſunt. In iſtis tn̄ triſtegis poſiti ſunt ex oī
gn̄e aialiū ⁊ volatiliū id eſt ex omni gn̄e pſona= — Preferendi
rū:qꝛ ſcz ibi inueniuntᷓ animalia munda ⁊ immū= — ſunt melio=
da.i.boni et mali ſcz volatilia viri contēplatiui. — res i digni=
Iumēta.i.viri actiui:reptilia.i.peccatores et de= — tatibꝰ eccle
fectiui. Sed de iſtis iſtud eſt certum qđ in triſte= — ſiaſticis.
gis.i.in ſtatibꝰ eccleſie aialia reptilia debent eſſe
deorſum in ſtatu ſubiectiōis:volatilia ꝟo.i.viri — D
ſpūales ⁊ contēplatiui/debēt eſſe ſurſum in ſtatu
p̄lationis:qꝛ reuera dignū eſt ꝙ in gradibꝰ eccle
ſiaſticis ille q̄ plus valet/ſit ſuperior:ille vero q̄
minus/ſit inferior. ¶Uel etiā animalia ſunt acti= — Aliter.
ui/q̄ occupantᷓ deorſum circa terrena. volucres
ſunt cōtemplatiui/q̄ occupantᷓ circa celeſtia ⁊ ſu
prema:vn̄ in Prouer. Celū ſurſum et terra deor= — Prouerb.
ſum. Itē iſta arca eccleſie habet oſtiū inferiꝰ per — 25.d.
qđ intratᷓ/hec eſt fides:⁊ feneſtram ſuperius/per — Not. ꝗd ſit
quā lux veritatis videtᷓ:hec eſt viſionis ſpecies. — oſtium ec=
Hic em̄ inferius ambulamus ꝑ fidē:ſurſum autē — cleſie et ꝗd
in patria ambulamus per ſpeciē:qꝛ ſcz nūc vide= — feneſtra.
mus per ſpeculū ⁊ in enigmate:tunc aūt facie ad — 1.Cor.13.d.
faciē in claritate:ſicut dicit apoſtolus. Item iſta
arca habebat longitudinē fidei:que habet tricē=
tos cubitos ꝓpter trinitatē quā credit:altitudi=
nem ſpei:que habet triginta cubitos ꝓpter fru=
ctum triceſimū/ſexageſimū ⁊ centeſimū/id eſt ꝓ=
pter triplex celeſte p̄miū qđ expectat latitudinē
charitatis:q̄ habet quinquaginta cubitos/pro=
pter ſpiritū ſanctū qui datus eſt die quinquage= — Ephe.3.d.
ſima/qui eā inflāmat. Apoſtolus. Poſſitis intelli
gere q̄ ſit longitudo/latitudo/ſublimitas ⁊ pro=
funditas. Itē iſta arca eccleſie inferiꝰ fuit lata/⁊
ſurſum ſtricta:ibi notatᷓ ꝙ deorſum eſt lata in mi
litāte/inquātū multi ſunt vocati:ſurſum ſtricta — E
in triūphante/inquātum pauci ſunt electi. ¶Uel — Aliter.
etiā dic ꝙ iſta deorſuꝫ eſt lata in militāte/inquā=
tū multi ſunt ſubditi/multi actiui/multi imper=
fecti. Surſum ꝟo ſtricta inquātū pauci ſunt p̄la=
ti cōtēplatiui/pauci ꝑfecti. Eſaias. Multi filij de= — Eſa.54.a.
ſerte magis ꝗ̄ eiꝰ que hꝫ virū. Breuiter arca iſta — Eccleſia mi
eccl'ie cōtinet volucres cōtēplatiuos/aialia acti= — litans cōti=
ua/maſculos ꝑfectos:feminas imꝑfectas:⁊ mū= — net bonos
dos bonos/immūdos malos. Cibū tn̄ bonoꝝ tē= — ⁊ malos nō
poraliū:⁊ ſcripture et gr̄e hꝫ ꝓ oibus nutriēdis/ — triūphans.
⁊ ꝓ electis ⁊ reprobis educandis. Unde dꝛ. Eſca — Dan̄.4.a.
vniuerſoꝝ in ea. Iſta eſt ergo q̄ in cubito.i.in xp̄o
cōſummatᷓ ⁊ ꝑficitᷓ:⁊ q̄ in diluuio tribulationū et
cōtēplationū ꝑ quadragenā vite p̄ntis fluctuat
⁊ concutitᷓ:vbi etiā quicūq in futuro per fidem ⁊
gratiā inuētus fuerit/ſaluabitᷓ/quicūq vero per
perfidiā vel pctm̄ extra māſerit/peribit et dāna=
bitur:finaliter tn̄ ſuꝑ montibꝰ ſituabitᷓ ⁊ quieta= — Pſal.86.a.
bitᷓ.ſ.in iudicio/qn̄ p̄ns tribulationū diluuiū au= — Aliter.
feretᷓ. Pſalmiſta. Fundamēta eiꝰ in montibꝰ ſan= — Anima rō=
ctis ⁊c. ¶Uel dic ꝙ aia ē arca/vel etiā vir ꝑfectꝰ: — nalis pōt
q̄ dꝫ habere longitudinē fidei:altū ſpei/latū cha=

ritatis ꝛc. sicut supra: q̄ bitumīe diuine grē dꝫ eē
linita: intus in conscientia, ꝛ exteriꝰ in apparen=
tia: que de lignis leuigatis. i. de bonis affectiōi=
bus dꝫ cōstitui: inferius quantū ad alios dꝫ per
eleemosynā esse lata: sursum vero quantū ad se ꝑ
abstinentiam dꝫ stringi. Inferiꝰ dꝫ habere ostiū
hospitalitatis ad pauperes introducēdos. Sur
sum vero dꝫ habere fenestraꝫ discretionis ad lu
cē veritatis speculandā. In hac ergo dñt esse vo
lucres. i. mūde cogitatiões, animalia id est viue
operationes: semina. i. sciētie ꝛ virtutes: ꝛ sic di=
luuium tribulationū ꝛ tentationū istam arcam
nō subuerter: sed finaliter in supernis montibus
requiescit. Allegatur vt supra.

[margin: ..ici arca q̄ dꝫ habere ꝛc. vt ibi habes. F]

¶ Capl'm viij Textus.

Recordatꝰ autem dominus noe. Moralitatum Capitulum vj.

DUm diluuiū cessisset, dimisit noe colūbā: q̄ cū
sit mūda auis, ꝛ non inuenisset
vbi reqesceret pes eiꝰ, nisi sup
fetētia cadauera: q̄ scꝫ tange=
re non valebat: reuersa est ad
noe iteruꝫ: qui aperta fenestra
ipāꝫ introduxit in arcā. Tādē emisit coruū: q̄ in
ueniēs hūani generis cadauera, ad arcā redire
noluit: sed cum cadaueribꝰ foris māsit. ¶ Noe
significat deū p̄rem, q̄ reuera colūbā ꝛ coruū. i.
bonos ꝛ malos ꝑ creationem emittit. Ipos qꝫ ad
huiꝰ mūdi diluuiū. i. ad fluctū tētationū vl' tribu
lationū dirigit ꝛ trāsmittit: verūtñ qꝛ mediante
isto tētationū vl' tribulationū diluuio, q̄si totus
mūdꝰ plenꝰ est cadaueribꝰ. i. imūdicijs ꝛ carna
litatibus: ideo colūba. i. persona simplex, bona
et colūbina nō inueniēs in mūdo. i. i mūdanis ne
gocijs et delicijs: vbi pes affectionis eiꝰ requie=
scere debeat: iuxta illud Michee. Surgite ꝛ ite:
qꝛ nō habebitꝭ hic requiē. Volūtarie redit ad pa
trē suū deū, scꝫ ad secreta cōsciētie ꝑ cōpūctionē
ad bona eterna: per contēplationē, affectioneꝫ ꝛ
orationē: refugiēs delitiarū cadauera: negocio=
rū qꝫ ꝛ vitiorū diluuiū vilipēdēs: dicēs illđ Joā
nis. Exiui a p̄re, ꝛ veni in mundū: iterū relinquo
mundum ꝛ vado ad patrē. Sed reuera coruus.
i. homines coruini, carnales ꝛ immūdi: de reditu
ad deū vel ad cōsciētie secretū nō curāt: imo ex=
teriꝰ in cadaueribꝰ. i. in mūdi imūdicijs ꝛ carna
litatibꝰ se delectāt: q̄propter in arcā salutis ꝛ pa
radisi vñ exiuerāt, nunq̄ intrāt ad noe. i. ad deū
q̄ ipsos ꝑ creationem emiserat redire ꝑ pniam re
futāt: dicētes illđ Hieremie. Indurauerūt faciē
suā sup petrā: noluerūt reuerti. Isti igit' arcā ꝑa
radisi seu statū salutis itrare refutāt: et in suis
delectationibꝰ ꝛ vitijs extrauagāt'. Psalmista
Quibꝰ iuraui in ira mea: si introibūt in requiem
meā. Ista potissime apparēt de religiosis q̄ đ ar
ca. i. de claustris emittunt' ad tēpora ministrāda.
Carnales vero ꝛ coruini, qui. s. more corui semꝑ
ꝓcrastināt penitentiā dicētes. Cras: cras. ex to
to manēt in mūdo: boni vero in mundi negocijs
aut delicijs requiē aut delectationē nō iueniūt:
quandoqꝫ redeunt ad deuotionem ꝛ ad claustrū
qui secum deferunt ramum oliue. i. misericordie
bonū opꝰ. ¶ Vl' dic de apostatꝭ: q̄rū q̄dā ex toto
remanēt circa cadauera. i. circa imūdiciā luxu=
rie. Alij ꝟo redeūt ad noe. i. ad p̄latū in arcā. i. i
ecclesiā vl' in claustrū. Tales igit' ramū oliue (q̄
miaꝫ significat) secū portare dicūt', ꝑeo q̄ isti q̄ ad
pniaꝫ redeūt: miaꝫ ꝛ pacē merēt'. Vñ đ ꝛ. Surgā
ꝛ ibo ad p̄reꝫ meū: ꝛ dicā. P̄r peccaui in celū ꝛ co=
rā te. Et iđ dꝛ q̄ noe extēsa manu apphēdit colū=
bā, ꝑ eo q̄ p̄latꝰ dꝫ tales misericorditer recipere
ꝛ ipsis ꝯcedere veniā ꝛ tutelā: dicēs illđ Hiere=
mie. Reuertere ꝛ ego suscipiā te. Et illđ Cāticoꝝ.
Veni electa mea ꝛc. ¶ Colūba fuit emissa ante ad
vidēdū si cessassent aq̄ diluuij sup terrā. Que ve=
spere redijt ad noe: ferēs ramū viridis oliue in
ore suo ꝛ diluuium cessasse signās: ꝛ pacē redditā
hūano gñi designās. ¶ Si ꝟo dudū cū iaꝫ dilu=
uiū pcti ꝛ dānatiōis genꝰ ꝯsumpsisset hūanum
missus est a Noe. i. a deo p̄re de ipsa arca ꝑadisi
colūba. i. xp̄s benignissimꝰ atqꝫ mitis: q̄ scꝫ i hoc
mūdo ramū oliue virētis. i. portionē nr̄e hūani=
tatis assumpsit: quā tandē in ascensiōe in arcam
ꝑadisi ad noe. i. deū p̄rem detulit: ꝛ eiꝰ ꝟtute ces=
sasse ꝛ ꝯsummatū fuisse vitioꝝ diluuiū itimauit:
dicēs illđ Tobie. Tp̄s est vt reuertar ad eū q̄ mi
sit me. ¶ Volēs deꝰ iire pactū cū gñe hūano: q̄đ ce
tero nō eēt futurū diluuiū: nec ꝑ diluuiū ꝯsum=
māda ois caro: ꝓmisit arcuꝫ suuꝫ ponere in nu=
bibꝰ: vt eēt signuꝫ federis p̄libati. Arcuꝫ inquit
meuꝫ ponā in nubibꝰ: et erit signuꝫ federis iter
me ꝛ iter terrā. ¶ Sic deꝰ volēs hūanū gñs asse=
curare: q̄ diluuiuꝫ eterne dānatiōis nunq̄ āpliꝰ
inuolueret munduꝫ vniuersuꝫ: arcuꝫ suuꝫ teten=
dit ꝛ parauit illuꝫ: scꝫ filium bñdictum: ip̄mqꝫ i nu=
bibꝰ. i. in purissimis marie visceribꝰ posuit: ibiqꝫ
colores duos p̄ncipales: rubeum scꝫ ꝛ celestē as=
sumpsit. Rubeꝰ ꝟo color significat carnē: celestis
ꝟo significat aiaꝫ. Sic ergo fuit deꝰ p̄r mediāte
isto arcu hūano gñi cōfederatꝰ: hō ꝟo a dānatio
nis diluuio ē liberatꝰ. Vñ de xp̄o dꝛ: q̄ ipse est q̄si
arcꝰ refulgēs inter nebulas glie. Et sicut arcus
iste designat pluuiam. Vide in titulo suo.

[margin: Moralitas Columba missa a noe significat xp̄m missum a patre. — A — Tob. 12. d. Ca. 9. b. — Moralitas ꝑs. 7. Per arcum federis designatur xp̄s. — Eccl'ia. 50.]

[margin: Moralitas Nota diuersitatem exercitioꝝ ꝯditionum ꝛ euētuum. — E — bonoꝝ ꝛ ꝑfectoruꝫ a malis ꝛ iꝑfectis. — Mich. 2. c. — Jo. 16. f. — Hie. 5. a. — ps̄. 64. b. — H — Nota ꝯtra religiosos qui magis vidētur seculares q̄ religiosi libentiꝰ habitātes mūdū q̄ claustrum. Aliter Apostatis libere redeuntibꝰ fiēda ē mia. — Lu. 15. d. — Hie. 3. a. — Can. 2. d. — Ca. 8. c.]

¶ Capitulū ix. Textus.

Benedixitqꝫ deꝰ noe ꝛ filijs eius. Moralitatum Capitulum vij.

NOecepit esse vir agricola, ꝛ exercere terrā: plan
tauitqꝫ vineaꝫ: bibit vinū, ꝛ ine
briatꝰ est: et nudatꝰ iacuit in ta
bernaculo suo. Qđ cuꝫ vidisset
Cham filiꝰ eiꝰ verēda p̄ris non
cooperuit: sed deridēs patrem
nudatum, hoc Sem ꝛ Japhet suis fr̄ibꝰ nuncia=
uit. Qui statim pallium humeris suis iponētes:
auersa facie vsqꝫ ad p̄rem retrocesserunt: ip̄mqꝫ
operuerunt: ꝛ eiꝰ turpitudinē nō viderunt. Pro=
pter qđ cuꝫ euigilasset: Chā cum posteritate sua
seruitute et maledictione damnatꝰ est ab ipso.
Sem vero et Japhet a deo benedictionis gra=
tiam meruerunt. ¶ Istud potest applicari, q̄ vti
le est quandoqꝫ vitia et defectus hominum dissi=
mulare: periculum vero ipsa detegere vel vide=
re. Quandoqꝫ vero Noe. i. aliquis prelatus vel
princeps vino in quo est luxuria. i. vitijs et car=
nalitatibus ebrius: in tabernaculo domus sue
requiescit: ꝛ delectatur: turpitudinemqꝫ luxurie
sue et aliorum vitiorum ita omnibꝰ manifestat:
q̄ nudꝰ sine velamēto iacere videt': et (qđ deteriꝰ
est) ab alijs se videri nullatenꝰ opinatur: cum tñ
vitia eoꝝ nuda ab omnibꝰ videant'. Hieremias.
Nudaui femora tua ante faciē tuā: et apparuit
ignominia tua. Sꝫ pro certo tales nullo modo
volunt videri nec explorari: quinimmo si ad no=
ciam suam veniat q̄ aliquis homo defectus sue
turpitudinis viderit: solent dolere: et ipsis pu
blice vel occulte maledictionē vel punitionē ifer
re: ꝛ maxie qñ sciūt q̄ ille q̄ videt, deridet talia fa
cta sua: et nitit' alijs publicare. Unde dicit' Non
est enim necesse tibi ea que abscondita sunt, vi=
dere oculis tuis. Et ideo qui sunt sapiētes filij:

[margin: B — Moralitas Prelatis aliq̄n bonum est vicia dissimulare. Nota ꝯ scandalosos. — Hie. 13. d. — C — Eccl'ia. 3.]

tales turpitudines et infamias de magnatibus/ et maxime de suis patribus.i.de suis prelatis et principibus audiant:ipsas videre vel explorare non querant. Iuxta illud Michee. Non queras iniquitatem in domo impij. Imo pallium dissimulationis induunt:⁊ ab inquisitione retrocedunt: ipsosq̃ quãtum possunt excusant atq̃ tegunt/ne appareãt: propter q̃d tales ⁊ talibus defectuosis magistratibus benedictiones et glorias acquirunt. Mali enĩ superiores illos potissime solent diligere/qui crimina sua studẽt abscondere et celare et sub dissimulationis pallio transire/⁊ ne appareãt excusare.

Quid debeant facere subditi quando habent prelatos defectuosos.

Aliter.

¶Uel dic ꝙ Noe est pater ⁊ p̃latus noster:qui scilꝫ si in delitijs dormiat:ita ꝙ turpitudo suoꝝ defectuũ in aliquo appareat: sem ⁊ iaphet.i.boni filij et subditi ip̃m operire et excusare nitunt̃. Cham vero.i.mali ⁊ ꝑterui subditi ip̃m deridere,⁊ turpitudines defectuũ suoꝝ alijs prodere:⁊ eas in libellis et appellationibꝰ reuelare conant̃:quapropter tales seruitute et aduersitate dãnant̃. Boni vero ⁊ pacifici ꝓsperitate fruunt̃:cũ scriptũ sit in leuitico:ꝙ q̃ reuelauerit turpitudines patris sui/morte moriatur.

D

Leui.18.a.

Aliter.

¶Uel dic ꝙ Noe decimꝰ ab adã(q̃ interpretat̃ requies) christũ significat:q̃ decalogũ legis impleuit:⁊ requiẽ paradisi donauit. Uinea enĩ quã plãtauit/domus israel est:vt dicit Esaias. Ista enim est q̃ expectata est vt faceret vuas:fecit aũt spinas:q̃ scꝫ ista vinũ cõsolatiõis dño debuit offerre:ipsa tñ ipsum spinis voluit coronare:et acetũ mordacis tribulationis eidẽ studuit ꝓpinare:et cũ in cruce aceto potare. Psalmista. In siti mea potauerũt me aceto. Quia ꝓ certo ista est q̃ ip̃m creatorẽ ⁊ plãtatorẽ suũ christũ vino tormẽtorũ inebriauit:ita ꝙ ipsum in lecto crucis per mortẽ nudũ dormire fecit:ita ꝙ chã filiꝰ eius.i.malꝰ populus iudaicꝰ vidẽs turpitudinẽ eiꝰ.i.humanitatem eiꝰ mortuã:ipsum derisit/cũ dicit̃. Uah q̃ destruis tẽplũ dei salua temetip̃m. Uerũtamẽ boni filij eius/sem ⁊ iaphet.i.ap̃li ⁊ christiani:verẽda p̃ris.i.mortẽ ⁊ mortalitatẽ ipsius operuerũt:inquãtũ ipsam dignis rõnibꝰ esse necessariã monstrauerũt:quapropter chanan filiꝰ cham maledicitur:q̃ iudeoꝝ posteritas propter xp̃i passionẽ maledictione dãnat̃:sicut ipsimet dixerũt. Sanguis eiꝰ sup nos et sup filios nr̃os. Boni ꝟo filij, scꝫ christiani ⁊ apostoli/bñdictiõe tã tẽporali q̃ perpetua ꝑfruunt̃. Ideo de ista vinea cõquerit̃ dñs. Ego plãtaui te vineã meã electã omne semẽ verũ:quõ ergo ꝯuersa es in prauũ vinea aliena?

Esaie.5.a.

Synagoga malum vinũ Christo in cruce ꝓpinauit q̃ inebriatus est.

Psal.68.e.

Mat.27.c.

Mat.27.

Hiere.2.d.

E

¶Capitulũ xj. Textus.

Erat autem terra labij vnius. Moralitatum Capitulum viij.

Cum gigãtes essent sup terrã/decreuerũt in cãpo sennaar edificare turrim.cuius summitas celũ tangeret:vt scꝫ in celũ ascẽderẽt:et nomẽ suũ iter hoĩes celebrarẽt. Habuerũt ergo lateres ꝓ saxis ⁊ bitumẽ ꝓ cemẽto. Igitur cũ edificarẽt:⁊ iam turrim illã in ciuitate babylonica vsq̃ ad duoꝝ miliarioꝝ extulissent altitudinẽ/sm̃ Orosiũ,⁊ sm̃ Hieronymũ super Esa.xiij. Indignatꝰ dñs linguas eorũ cõfudit:ita ꝙ alter alteriꝰ verba nullatenꝰ intellexit. Quapropter ab inuicẽ separati sunt:⁊ ꝑ mũdum sm̃ linguarũ distinctiones se diuersimode diuiserũt.

Turris babylon.

¶Tales gigãtes sunt superbi q̃ turrim.i.fastigiosum et altũ statũ in cãpo sennaar:q̃ interpretat̃ fetor.i. in isto mũdo fetido edificare nitunt̃:sursumq̃ ad altitudinẽ celi.i.altos gradus et status vltraq̃ eorũ merita/ascẽdere moliunt̃. Et hoc vt melius faciãt/plures qñq̃ in eandẽ societatẽ ꝯueniũt:⁊ ad hoc cõiter occupant̃. Quapropter sepe fit ꝙ dñs cõtra eos indignat̃:ipsorũq̃ malã cõcordiã rũpit:⁊ ipsos ꝑ mortẽ vel ꝑ infortunia diuidit:⁊ sic occulte faciẽte dño opꝰ malũ q̃d ceperãt impedit̃. Unde Iob. Dissipat cõsilia malignorũ:ne possint manꝰ eorũ implere q̃d ceperãt.

Moralitas.

Conuẽtiones supborũ sepe dissipantur:et eorũ machinationes a dño frustrantur et defraudãtur.

Iohã.5.b.

F

¶Capl'm xij. Textus.

Dixit aũt dominus ad abraam. Egredere. Moralitatum Capitulum ix.

Cum abraã esset in vr:que est ciuitas chaldeoꝝ: apparuit ei dñs/dicẽs. Egredere de cognatiõe tua/et de domo patris tui:et veni in terrã quã monstrauero tibi:⁊ faciam te in gentẽ magnã. Abraam igitur in terrã chanaan ducit̃:vbi altare dño edificauit:⁊ vbi dilatatio sui seminis/totiusq̃ illiꝰ terre possessio sibi promittit̃ atq̃ datur.

¶Ur qui interpretatur ignis/significat mundũ:qui scꝫ vr chaldeorũ dicit̃:pro eo ꝙ igne cõcupiscentie mũdus continue inflãmatur. Abraã aũt est homo:cuius terra est terrena possessio. Cognatio est carnalis delectatio. Domus patris siue parentũ est amicorũ affectio. Terra vero quã deus nobis ostẽdit:est vita spiritualis/religio ⁊ perfectio. Dico igitur ꝙ abrae.i.cuilibet peccatori:q̃ in vr chaldeorũ.i.in mũdo vel in igne cõcupiscentie habitat a deo p̃cipit̃/ꝙ inde quãtũ ad affectũ exeat: ꝙ terrã.i.terrenorũ amorẽ: cognationẽ.i.ꝓprie carnis delectationẽ:et decorẽ domus patris sui, id est proprij generis nobilitatẽ et honorẽ contemnat penitus ⁊ dimittat:ꝙq̃ ad terram quam ipse deus monstrat.i.ad statum penitẽtie vel ad vitam spiritualẽ se transferat et transducat. Sic enim sibi promittit̃ dilatatio gratie/promotio ⁊ exultatio gl'ie/⁊ possessio celestis patrie Sicut etiã patet Christo dicẽte. Uos q̃ reliquistis oĩa: ⁊ secuti estis me ⁊c.

Moralitas

Precipitur peccatori reuelatione et precepto interiori vt peccatũ deserat ⁊ ad terram fructuosaꝫ pergat.

G

Mat.19.d.

Aliter.

¶Uel dic allegorice/ꝙ abraã est xp̃s:terra est iudea:cognatio eiꝰ fuit iudeorum populꝰ:domꝰ sua tẽplũ ⁊ synagoga. Igitur p̃dicta verba potuerunt esse p̃ris dei ad xp̃m dicentis. Egredere/quantũ ad fidẽ ⁊ quantum ad credulitatẽ:de terra tua/cognatione et domo.i. de synagoga/de tẽplo seu iudaico ppl'o:⁊ veni in terrã chanaan.i.ppl'm gentilẽ:quã monstrauero tibi vbi scꝫ altare tuũ.i.ecclesiã edificabis:⁊ vbi per fidẽ dilataberis ⁊ valebis. Unde dicit̃. In illo tp̃e erit altare dñi in egypto.

Aliter.

¶Uel videt̃ ꝙ talia verba dicit diabolus homini quẽ videt in statu religionis vel gratie. Monet enĩ hoiem ꝙ terrã suã.i.stabilitatẽ suã deserat:⁊ꝙ cognationẽ suã. i.bonoꝝ suoꝝ societatẽ dimittat:⁊ de domo p̃ris sui.i.de religiõe ꝑ apostasiã fugiat ⁊ recedat:et ad terrã chanaan.i.ad mundũ mẽte ⁊ corpore se deflectat:⁊ ibi ꝓmittit sibi diabolus ꝑ vanã spẽ/ ꝙ faciet eũ in gentẽ magnã.i.ꝙ faciet ip̃m totaliter diuitem ⁊ potentem:ꝙq̃ ip̃m in temporalibus dilatabit:et ꝙ terram chanaan:id est mũdum in possessionibꝰ cõtinuo sibi dabit:sicut supra videbat̃ dixisse mulieri. Quacũq̃ die comederitis eritis sicut dij.

Sepe deꝰ reuocat cursores et discolos sua pietate quos demõ a sancta extraxerat religione sua malicia et calliditate.

H

Gen.3.a.

¶Fame inualescẽte in terra chanaan:descẽdit Abraam in egyptũ,vt peregrinaret̃ ibidem. Pharao aũt rex sibi suã mulierẽ abstulit:sed tandẽ imunẽ sibi eã restituit. Ip̃e vero fame cessante in terrã promissionis redijt.

Textus. Cap.xij.c.

¶Sic vere cũ q̃s vrgẽte fame auaritie,terrã ꝓmissionis.i.claustrũ vel deuotionẽ dimittit: ⁊ in egyptũ.i.in mundũ ⁊ mũdi negocia descẽdit:sta:

Moralitas.

tim adest pharao rex egypti.i. diabol⁹ princeps mūdi: q̄ vxorē ei⁹ diuinā gratiā sibi tollit. Uerū tamē qn̄q̄ de⁹ ipsum ad penitētiā reducit: ꝛ vxorē suā, scȝ gratiā sibi reddit: ꝛ cessante fame auaricie, iterū in terrā ꝓmissionis. i. statum salutis vel religionis, vel ad claustrū ꝑducit: ita vt dice
1. Reg. 2. a. re possit illud ꝓphete. Dominus mortificat ꝛ viuificat: deducit ad inferos ꝛ reducit.

Caplm. xiij. Textus.

Ascendit ergo Abraā de egypto. Moralitatum Capitulum x.

Loth ꝛ Abraā cũ uis essent amici ꝛ fratres neq̄bant tñ habitare cōmuniter: qꝛ erat possessio eorū nimia. Loth igitur diuisus ab Abraam, regionem circa iordanem que irrigabatur vt paradisus elegit: vbi cito post cū alijs capt⁹
A
Ca. xiiij. a. fuit. Quatuor enim reges cōtra zodomā vbi habitabat, venerūt: qui ipsum cū populo captiuauerunt. Abraā tñ occurrēs aduersarijs obuiauit: ꝛ Loth de eorū manib⁹ liberauit. ¶Sic ꝓ quotidie fit, ꝙ illi quorū est possessio nimia, scȝ diuites huius mundi: simul seu cōcorditer habi-
Moralitas. tare nō possunt: imo abinuicē ꝑ lites ꝛ cōtrouersias diuidunt. Terrena em̄ possessio est diuisionis occasio. Sepe em̄ fit ꝙ Loth q̄ interpretatur
Plus valēt amicorū societates q̄ bonoꝝ prosperitates. declinās.i. aliq̄s q̄ ab Abraā.i. a bonoꝝ vicinoꝝ societate declinat: ꝛ ex hoc circa iordanem mundane ꝓsperitatis posse habitare se putat: qui tñ ab hostibus.i. a vitijs ꝛ tribulationib⁹ captiuat: ita ꝙ opȝ ꝙ ab Abraam quē dimiserat. i. ab illo fratre, socio vel amico, cuius societatem dereliquerat ꝛ cōtempserat, adiuuetur. Igit nō est bonū, bonam societatē ꝛ concordiā dimittere: nec solum seu solitariū manere: nec mundi prospera vltra debitū affectare: sed simul per cōcordiam
Gen. 2. c. quiescere ꝛ manere. Unde dicitur. Non est bonū hominem esse solum.

Capitu. xv. Textus.

His itaq̄ transactis factus est sermo domini. Moralitatum Capitulum xj.

B
Dominus precepit Abrae ꝙ sacrificaret sibi vaccā, caprā ꝛ arietem triēnes, colūbāq̄ ꝛ turturē. Abraā ergo aīalia diuisit: volucres sine diuisione ad ꝑtē posuit. Tādē aues celi cadauera sacrificij volebant comedere: sȝ abraā eas abegit: In sero vero cliban⁹ ardens apparuit: q̄ sacrificiū cōsumpsit: dn̄s vero multa bona abrae promisit: ꝛ sibi secreta plurima reuelauit. ¶Reuera vr̄ ꝙ in istis sacrificijs significant oēs illi quos sibi dn̄s vult spūaliter imolari. Ibi em̄
Moralitas. sunt aues.i. ꝯtēplatiui: aīalia.i. actiui. Aues igit ꝑcipiunt nō diuidi: ꝑ eo ꝙ ꝯtēplatiui nec ꝑ mūdi negocia: nec ꝑ affectiōes varias sunt diuisi: imo
Leuit. 1. d. Nota differentiā actiuoꝝ ꝛ ꝯtēplatiuorū ꝛ in quo conueniant. ꝑ ꝯtēplationē in deū tēdūt integri ꝛ ꝑfecti. Un̄ dicit. Auē nō secabit: nec ferro diuidet. Iste etiam aues scȝ cōtēplatiui: dicunt turtures ꝓpter castitatē quā seruāt: dicunt colūbe ꝓpter simplicitatē quā amāt. Isti ēt pro dn̄o dicunt ablati.s. par turturū aut duo pulli colūbarū. Aīalia āt (sicut dictū est) sunt actiui q̄.s. circa terrā.i. circa terrena negocia solēt occupari ꝛ manere. In istis ꝓ est vacca iugo subdita q̄ sigt subditos: aries dux gregis q̄ significat ꝑlatos: capra macilēta: q̄ sigt penitētes laboriosos. Igit quilibet istoꝝ debet esse triēnis: qꝛ vcȝ vaccā.i. subditi: debēt esse triēnes per fidē trinitatis quā debēt simpliciter credere. Uel ꝑ tria vota religiōis obedientiā.s. paupertatē ꝛ castitatē: q̄ debēt firmiter cōtinere. De
C
Eccli. 4. quo dr. Funiculus triplex difficile rūpit. Aries i. ꝑlati debēt esse triēnes ꝑ tres virtutes theologicas: fidē, spem ꝛ charitatē: q̄s debēt habere ve
1. Cor. 13 raciter: de q̄b⁹ apl's. Nūc aūt manēt fides, spes ꝛ charitas tria hec. Capra vero.i. penitētes debēt esse triēnes: s̄m tres partes ꝑnie.s. cōtritionē: cōfessionē: ꝛ satisfactionē: quas debēt veraciter im-
Exo. 3. f. plere: de q̄b⁹ dr. Uiā triū dierū ibim⁹ i solitudinē.
Eccli. 25. Ut ꝛ sic q̄libet istoꝝ dicat illud. In trib⁹ bn̄placitū est spūi meo. talia igitur sacrificia.i. tales ꝑsone ab auib⁹.i. a demonib⁹ tentātibus impetunt: sȝ ab abraā. i. a deo vel a bono prelato defendūtur. Clibanus etiam ardēs.i. charitas perfecta tales in flāma ipsosq̄ deo immolat ꝛ presentat.

Caplm. xvj. Textus.

Igitur sarai vxor abraam. Moralitatū Capitulum xij.

Cum Sara vxor Abrae sterilē se videret tradidit ancillā suā abrae viro suo, vt sibi in ea filiū gn̄aret: q̄ tādē inter genua sua pareret ꝛ suscriberet sibi partū. Agar aūt cōce
D
pisse se vidēs, contēpsit dn̄am: quā cū affligeret, fugā inijt agar: quā tñ i deserto angel⁹ vagātē ꝛ fugientē inuenit, sibiq̄ dixit. Agar ancilla sarai, vn̄ venis, ꝛ q̄ vadis? Cōsulit ergo angel⁹ ꝙ rediret: ꝛ ꝙ sub manu dn̄e sue ceruicē supponeret: ꝛ ne ampli⁹ supbiret cōtra eā. Filiū, etiā ex ea generādū ꝑdixit: ꝛ ab ipso duodecim duces ꝓcessuros ꝓmisit. ¶Istud pōt ex-
Moralitas. poni moral'r: ꝛ dici ꝙ abraā est hō: qui reuera hȝ vxorem ꝛ ancillā: qꝛ scȝ sara vxor sua significat aiam. Agar ꝓ ancilla significat carnē. Sara ergo.i. aīa de se est sterilis: qꝛ scȝ aīa de se, nec ꝑ se nihil pōt opari, vel facere: nec ꝑtū cuiuscūq̄ boni opis gn̄are: cū nō hȝ organa: ꝛ ideo opȝ ꝙ ancilla ei⁹.s. caro, pariat filiū. i. faciat bonū opus: qꝛ lȝ a mēte ꝓcedat boni opis ordinatio sicut a dn̄a: tñ a carne ꝓcedit executio boni opis sicut ab ancilla. Uerūtñ qꝛ ista ancilla.i. caro ꝯcepisse, ꝛ aliq̄d boni fecisse se videns: qn̄q̄ in supbiam erigitur: domināq̄ suā ꝯtēnēs, in deserto mundi circa bona terrena vagat: ideo angel⁹.i. de⁹ vel bon⁹ predicator, vel prelatus: ipsam reprehēdit tā de cōtēptu dn̄e q̄ scȝ de fuga. Dicit ergo sic.
Moralitas. Agar ancilla sarai vn̄ venis ꝛ quo vadis? ¶O tu agar q̄ interꝑtaris somniū vigilie.i. o caro q̄ semper somnias vigilias ꝛ ludibria hui⁹ mūdi: q̄ es ancilla Sarai.i. aie: rogo vn̄ venerꝭ aduerte: ꝛ q̄ vadis: ꝛ q̄lis est natiuitas tua, ꝛ q̄lis mors: vnde nasceris: qual'r morieris q̄ vilis igrediēdo, ꝛ q̄ flebilis moriēdo: ꝛ caue ꝙ de cetero aiam tuā dominā nō ꝯtēnas: sȝ ei seruias: obedias ꝛ itēdas: qꝛ.s. dr i psalmo. Oculi ancille dn̄t esse in manib⁹ Ps. 122. a.
Aliter. dn̄e sue. ¶Uel dic ꝙ qn̄ dn̄a aīa laxat frenū ancille.i. carni: ita ꝙ ipsam dn̄a ꝑmittit ꝯcūbere carnaliter cū abraā.i. aliqua carnali vel tꝑali voluptate: tūc statim cōcipit hismaelē.i. malū ꝓpositū quod scȝ cōtra Isaac.i. cōtra virtutes quotidie facit bellum: concipit etiā qn̄q̄ diuitias: delitias: ꝛ seculares scientias: ꝛ alia mundi boni ita ꝙ tūc ista superba efficit: intātū ꝙ dn̄e sue aie ne

Aliter. quasi obedire dignat̄:quinimmo si dn̄a sua ip̄az ve
lit a superbia reprimere:⁊ p abstinētiā affligere:
statī solet ad desertū vitiorū trāsire:⁊ a iugo vir
tutū fugere ⁊ abire. Unde dicit̄. A seculo ꝯfregi-
F sti iugum:rupisti vincula:dixisti non seruiam
Hie.2.d Ista etiam per angelū.i.predicationē vel religio
nē vel confessorē est reducēda:⁊ sibi dicēdum est.
Agar ancilla ⁊c. per omnia sicut supra ¶Uel dic
recte Sara significat mihi aliquos magnos con
siliarios principum vel magnatuz:qui quādoqꝫ
habent aliquam ancillam.i.aliquam personam
vilem ⁊ seruilem:scz de humili plebe natā:quam
diligunt,⁊ ipsam abraam viro suo supponunt:⁊
in eius seruitio ponunt ⁊ vt ipsi exinde filium su
scipiant.i.vt exinde lucrum et obsequium ha-
beant:ipsos cum magistris promouent ⁊ extol-
lunt:qui tamen statim vt ceperint per diuitias
impregnari:incipiunt superbire:⁊ saram domi-
nā suam illum qui ipsas ad officia promouent:
Eccli.4.a ingrate solent contemnere:⁊ de eo non curare:
Aliter Se- quapropter sepe fit ꝙ tales solent eos affligere:
pe ditati cō ⁊ propter ingratitudinē ad fugā.i.ad amissionez
temnunt status:quē eis ꝓcurauerūt compellere ⁊ vrgere.
suos pmo- Et ideo recte pōt talibus cōsuli:ꝙ erga dominā
tores ⁊ di- idest benefactorē humilientur:⁊ cōtra ip̄m in sur
tatores. gere non conent̄. Unde dicit̄. Magnato humilia
caput tuum. ¶Uel dic ꝙ sara significat prelatū:
qui ancillam suā.i.subditum suum permitttit im
mo etiā procurat diuitijs ⁊ beneficijs aliquotiēs
impregnari:quapropter sepe fit ꝙ talis cōcepis-
se se videns ⁊ diuitias vel scientiass acq̄siuisse:
contra eum superbit ipsummet ⁊ eius mandata
contemnit: intantum ꝙ si sara velip̄m affligere
vel corrigere nititur:statim per apostasiam:vel
per appellationem ad desertum mundi ⁊ ad ro-
manam curiā cito fugit:⁊ vagabūdus per mun-
dum perambulat ⁊ incedit. Angelus igit̄.i.qui-
cunqꝫ bonus debet talibus ꝯsulere:ꝙ redeant:⁊
ꝙ sare.i.prelato suo obtemperent:⁊ ꝙ humilitat
te preuia ipsius pacem querant:dicendo illud
hieremie. Reuertere ad ciuitates tuas vsqꝫquo
delitijs solueris filia vaga. ¶Uel dic ꝙ prima
Hie.31.d vxor abrae fuit synagoga:que a principio fuit
Aliter sterilis:⁊ in fine isaac.i.christum qui interpretat̄
gaudiū,generauit. Ancilla sua ē gētilitas vel ec-
G clesia collecta de gentib9:q̄ se cōcepisse sp̄m salu-
tis videns dominā suā.i.ecclesiā de iudeis natā:
ꝓ eo dn̄m crucifixerūt cōtēnebat sicut dicit ap̄ls.
illam ergo tanq̄ dominā aliū honorare iubent̄:⁊
cōtra eā superbire vetant̄. Un̄ postq̄ ap̄ls dixit,
ꝙ i ecclesia nō est differēt a greci et iudei: sequit̄:
q̄d ergo hz iudeus greco amplius:multū p oia.
Uel dic ꝙ etiā nos q̄ sumus ex gētib9:nō debem9
Rom.3.a synagogā:q̄uis induratā ⁊ sterilē vilipēdere:sz
Aliter eā quadā reuerētia honorare:ꝓ eo ꝙ ab illa scri
Nota rōnē pture fidei principia habuim9. Que etiā papa fa
quare syna facere dicit̄:quia scz rotulam legis moysi a iu-
goga a no deis oblatam in die consecrationis sue ꝯsculari
bis est ho- nullatenus dedignatur.
noranda
ductione ⁊
exēplosum
mi ponti-
ficis.

¶Capi. xvij. Textus.

Postq̄ vero nonaginta ⁊ nouē annorū.

Moralitatum Capitulum xiij.

ABraam preceptū
fuit ꝙ octaua die omne masculinū
circuncideret̄:⁊ ꝙ certa portio de
sui carne preputij auferret̄:vt sic
Moralitas pp̄ls dei a gentib9 distingueretur.
¶Octaua dies est tp̄s gr̄e:qd̄ post sabbatū legis
D succedit. Nos igit̄ q̄ sum9 in isto octonario.i.i sta
tu ⁊ tpe gr̄e:debem9 esse a cūctis superfluitatib9
circūcisi:⁊ maxime a p̄putio carnis nr̄e idest a cō
cupiscētia carnali:⁊ sicut soli masculi:nō femine
circuncidebant̄:sic etiam hodie masculi.i.pfecti
nō feminei.i.impfecti se a vicijs circūcidūt:⁊ sicut
in circūcisione nomen imponebat̄:sic boni q̄ a vi
tijs circūcisi sunt:nomē bone fame p̄ alijs conse-
quuntur. Un̄ dr̄. Noie eterno hereditabit illū dn̄s Eccl.15.b
de9 nr̄. ¶Uel dic ꝙ octonari9 est tp̄s future resur Aliter.
rectionis:vbi ꝓ certo caro nr̄a a cūctis supfluis
passiōib9 circūcidet̄:⁊ a cūctis defectib9 secludet̄. Luc.2.e.
Un̄. Octaua die venerūt circūcidere puerū. ¶An Textus
q̄ abraā ⁊ sarai isaac gn̄arēt:p̄cepit dn̄s ꝙ nomē Ca.xvij.
suū cresceret: ⁊ diceret abraā:sarai quoqꝫ nomē a.⁊.c.
suū minueret ⁊ diceret sara. ¶Per abraā itelligit̄ Moralitas
itellect9 p sarai aūt vxorē intelligo voluntatem. Intellect9
Isti eñi duo.s.abraam ⁊ sarai debent simul isaac dz crescere
idest bonā ꝓlē ⁊ bona opa parere:⁊ fructuz vir- ⁊ voluntas
tutū dn̄o generare. Sz reuera ad hoc requirit̄:ꝙ minui vt
abraā.i.itellect9 crescat v̄itatē cognoscēdo. Sa- bonā pro-
rai.i.volūtas decrescat:se a ꝯcupiscētijs refrenā ducāt ope
do. Intellect9 eñi q̄tū pōt dz in actu suo.i.i agni rationem.
tiōe veritatis crescere. Uolūtas aūt in actu suo. Eccli.18.d.
i.in concupiscentia boni debet se rationabiliter A
moderare. Scriptū est enim. Post cōcupiscētias Joan.3.d.
tuas nō eas:⁊ a volūtate tua auertere. Si p̄stas Aliter
anime tue cōcupiscētias suas:faciet te in gaudiū Mulieres
inimicis tuis. Dz ergo dicere sara de abraā.i.vo debent mi-
luntas de intellectu:illū ꝯ oānis. illū oportet cre nui cum vi
scere:me autē minui. ¶Uel dic de coniugibus:ꝙ ri crescunt
ꝙ qn̄ vir crescit p bonitatē:mulier v̄o decrescit p
humilitatē:tunc faciūt isaac.i.risum ⁊ gaudiū p
cōmunē iocūditatē:tūc eñi cōiugiū ꝓsperat̄,qn̄
mulier subijcit̄:⁊ hō dominat̄ ⁊c. Qd̄ tñ est contra
multas dominas hodiernas,q̄ viris dn̄ari nitū-
tur. Un̄ dicit̄. Mulieres dominate sunt eis. ¶Uel
dic ꝙ vir est p̄latus:q̄ dz crescere virtute ⁊ auto Esa.3.b.
ritate:mulier ē subditus:q̄ debet minui humilita Aliter
tate:vt sic simul generēt isaac.i.risuz:hoc ē dictu Prelati de-
vt sic pseuerēt in gaudio ⁊ ꝓsperitate. Dz eñi p̄la bent caue-
tus crescere,⁊ se magnū ondere:ne familiaritas a nimia sui
pariat contemptum Subditus vero debet humi depressiōe
liari ⁊ minui:ne superbia pariat despectum:vnde ⁊ subditi a
dicitur. Humilia te sub manu domine. nimia exal-
tatione.

¶Capi. xviij. Textus. Gen.16.

Apparuit autem ei dn̄s in cōualle mā-
bre.

Moralitatum Capl̄m xiiij.

SOdomite popu
li pessimi dicebant̄:q̄ scz p hor-
ribilem infectionē luxurie, vi-
ris abutebant̄:aduenas ⁊ pau
peres recipere dedignabant̄:⁊
abūdantia panis,⁊ vite supbia Eze.16.f
fruebant̄. Propter qd̄ q̄ ip̄os
de9 delere decreuerat:locutus fuit dn̄s abraā,di
cens ꝙ descēdere volebat,vt videret si crimē illo B.
rū fame ⁊ clamori hoim rn̄debat. Abraā aūt au-
dita dn̄i volūtate,ꝓ loth nepote suo q̄ habitabat
in sodomis sollicit9:cū dn̄o allegare icepit,ꝙ nō
decebat deū ꝙ perderet iustū cū impio. Sibi v̄o
dicit dn̄s,ꝙ ꝓpter decē iustos si iuenirent̄ ibi,ciui
tati toti ꝑceret: benignitatē iugiter repromisit.
¶Ista aūt pn̄t exemplariter allegari:quō mundi Morali-
ꝓsperitas causa est multorū malorū:q̄ sicut dicit̄ tas.
in Ezech. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue Eze.16.f
abundantia panis:⁊ supbia vite:⁊ manū paupe- Aliter.
ri nō porrigebāt. ¶Itē pōt allegari:ꝙ iudex nō
dz verbis credere,immo ad inquirendum verita-
tē criminis debet psonaliter descēdere:licet tanq̄ Aliter.
priuatā psonā cōstaret veritatē facti ipsum sci-
re sicut scz cōstat,ꝙ dn̄s crimē istorū sciebat:⁊ tñ
velle descēdere ꝓ veritatis scrutinio se dicebat.
¶Itē pōt allegari: ꝙ qn̄ infortuniū est futurū:

quilibet debet esse sollicitus pro amicis, exemplo abrahã q̃ amore Loth cũ dño disputabat. ¶ Itẽ põt allegari: q iustus non debet orare pro iusto q liberet a pena, q̃uis sit propinquus: q: abrahã nõ legit orasse pro Loth: nec pro eo allegasse, nisi inquãtũ supponebat eũ iustũ. ¶ Item põt allegari: q pauci iusti sunt q̃nq causa saluationis magni populi: sicut patet hic: vbi dominus pmittit se ciuitati parcere, si decem iusti inuenirẽtur ibidẽ. Ista aliter exponere non oportet. ¶ Tres angeli missi a deo pro sodoma destruenda, inuẽti sunt ab abrahã: ad cõuiuiũ inuitati. Qui scz sub arbore quieuerũt: pedes lauerũt: z panes subcinericios z vitulum comederunt: q̃ tandẽ sibi generationẽ Isaac promiserũt. ¶ Sic vero quãdo abrahã .i. homo offert deo sacrificiũ z cõuiuiũ spirituale .s. loturam pedum .i. cõfessionẽ mundificatiuã: vmbrã arboris .i. crucis memoriã refrigeratiuam subcinericium panẽ .i. mortis considerationem incineratiuam: lac idest deuotionem: vitulũ .i. spiritualẽ cordis exultationem: tũc pro certo Isaac .i. risus eterne glorie sibi pmittit: et sibi a deo z angelis eternũ gaudiũ z leticia ppinat. Vñ dr. Letitia sempiterna erit eis: gaudiũ z exultationẽ obtinebunt. ¶ Uel dic q abrahã est deus pr vel platus: q̃ .s. inuitat angelos .i. viros angelicos z iustos ad cõfessionis loturã: ad arboris .i. crucis memoriã, ad lac deuotiõis, ad recordationẽ future incineratiõis, z comestionem vituli christi in sacramento altaris. Lauent (inquit) pedes vestri: z requiescite sub arbore zc. ¶ Cum duo angeli in forma iuuenũ, sodomam aduenissent, z in platea mansissent, Loth recepit eos hospitio. Sed cũ viri ciuitatis, vt ipsi iuuenibus abuterent: fores domus irrũperent, Loth vero p angelis quos credebat hoies tanta immũdicia liberãdis, vxorem z filias vgines ipsis malis hominibus ad satiandã suã libidinẽ obtulit: quas recipe nõ volebant: imo fores ipsius cõfringebant: tandẽ percussi sunt ab angelis cecitate: ita q ostiũ inuenire nõ valebant. In crastino vero angeli ipm Loth: vxorem z filias eduxerũt sz duo generi loth, submersionẽ vrbis future credere noluerunt: imo cũ eis diceret a Loth vt exirẽt: ipsum loqui del yratorie crediderũt: quapropter z ciuitas z ipsi cũ populo, igne z sulphure in crastino perierunt. ¶ Istud em poterit allegari sine altera expositione ad tria, vcz q in peccato contra naturam mẽs hois plus q̃ alijs vitijs excecat. Tales em hoies dicunt cecitate pcuti: p eo q sup omnes homines hi sunt ceci. Isti etiam malefici ostiũ nõ inueniũt: q: p certo isti ostium paradisi, vbi sunt Loth z angeli, non intrabunt. Esa. Palpauim⁹ quasi ceci parietem. Et propter hoc zodoma bene interptat muta: q: scz tales in iudicio erunt muti: pro eo q excusationem aliquam non habebunt. Psalm. Muta fiant labia dolosa. Itẽ allegari põt q minus malum tolerãdum est p maiori malo vitando, sicut Loth ppro stitutionẽ vxoris z filiarum sustinere volebat, vt crimen sodomiticum vitaretur. Item potest allegari q impossibile est eũ a morte eripere: quẽ etiam occulta dei prouidentia decreuerat punire: sicut patet de istis generis Loth: q̃ noluerũt credere vt exirent disponẽte dño, q cũ alijs cum quibus deliquerant interirent. Unde dicit. Nemo potest corrigere quem deus despexerit. Hoc enim quotidie percipit: quasi scz hõ voluntari⁹ in fata ruit: ita q non obstante cõsilio contrario ad infortunia letus currit: scm q occulta dei iustitia seu pudentia ipsum ducit. Uel allega ista exemplariter ad bonum hospitalitatis: que liberationem sui z suorum meretur. Unde apostol⁹ hospitalitatẽ nolite obliuisci: per hanc q̃dã placuerunt angelis hospitio receptis.

Aliter. Preponẽdi sũt iusti extraneis propinquis in iustis.

Aliter. Textus. C Cañ. xviij.

Moralitas

Esa. 55. d.

Aliter.

Textus. Cap. xix.

D

Moralitas

Nota contra sodomitas.

Esa. 56. b. Interpretatio notãda. Ps. 30. e.

Eccls. 7. b. E

Heb. 13. a.

¶ Capi. xix. Textus.

Ueneruntq duo angeli zodomam vespere. Moralitatum Capi. xv.

Cum deus ciuitatẽ zodome cũ alijs quatuor ppter horrẽda crimina sua igne z sulphure delẽdas decreuisset: dictũ fuit Loth, q vna cũ vxore z filiab⁹ ciuitatẽ exiret: qq in omni circa regione nullatenus remaneret: sed in mõte potius se saluaret. Dictũ etiã fuit eis, q nõ respicerent retro cũ incederẽt: sed q ad montẽ recto itinere pperarẽt: verũtñ quum iam micarent fulgura, z audirent tonitrua: z ignis z sulphur de celo mitterent in vrbẽ sicut testatur Solinus, q̃ de zodoma loquens dicit q ipsam de celo tactã testatur hum⁹ nigra. Uxor Loth reuersa retro respexit: quapropter q: inobediẽns fuit, statim salis statuam versa fuit. ¶ Ciuitates iste mũdum designãt, z etiã mũdi status: vbi q: plurima crimina abũdare noscũtur: ppter que deus subuersionẽ z ignẽ z dãnationẽ eisdem cõminat: cõsulit dñs deuotis holbus suis: q inde q̃tũ ad effectũ exeant, z in montẽ religionis z pfectiõis z etiam contemplatiõis ascẽdant: qq in oi circa regione .i. in mũdi negocijs z officijs z delicijs nõ maneãt, sed recedant: z q oino caueant, ne retro respiciãt: z q scz ad vitia q̃ cõfessi fuerũt, p recidiuationẽ nõ redeãt: nec ad mundi bona quib⁹ renunciauerũt, p desideria retrocedãt: nec p apostasiã se ab itinere salutis: quã pfessi sunt retrouertãt. Q: sicut dr. Nemo mittens manũ ad aratrum z respiciẽs retro: apt⁹ est regno dei. Retro em nõ debet respicere penitẽs recidiuãdo: religiosus apostatãdo: cõtẽplatiuus in mũdi se negocijs implicãdo: q̃nimo ipse dz cõtinuare iter suũ in bonũ pficiendo. Sed p certo q̃dã sunt sicut vxor Loth: q̃ scz tonitrua tentationũ audiẽtes: ignẽ cõcupiscẽtie sentientes fulgura tribulationũ videntes: retro respiciũt: ad vitia seu bona tẽporalia que dimiserãt se cõuertũt: iter qd inceperant dimittunt: z per incõstantiã vite retrocedũt. Sicut etiã de infidelib⁹ amicis ptz q̃ scz audita modica tribulatiõe vel difficultate, ab incepta fidelitate desistunt. Tales em sunt religiosi: q̃ scz ad bona mundi q̃b⁹ renũciarũt: lĩbẽti animo retrocedũt cõtẽpto religionis z cõtẽplationis mõte versus vallẽ mũdi negociorũ respiciũt z accedũt. Tales igitr statuã salis mutant: .i. quãtũ scz pctõres insensati, duri z obstinati efficiunt: z iquãtũ i viros iniqs vtunt. Iõ dicit dñs Qui in agro ẽ: nõ respiciat retro memores estote vxoris loth. ¶ Cũ loth ld sodomã fugeret, ne igne z sulphure deperiret: petijt a dño q liceret sibi ciuitatẽ Segor paruulã itroire: sz q: ibi fiebat creberrim⁹ terremot⁹: necesse habuit exinde fugere z ad mõtẽ ascẽdere z ibi se saluare. ¶ Zodoma est vita carnalis: q̃ igne z sulphure luxurie fetet. Segor vita ɔiugalis: q̃ terremot⁹ multap sollicitudinũ sustinet: mõs vero ẽ vita ɔtẽplatiua z ecclesiastica vel claustralis: q̃ stabilis z tuta manet. Loth igit q̃ interptat declinãs, ẽ ille q̃ iuxta psalmiste ɔsiliũ, declinat a malo vt faciat bonũ: qui scz ignẽ z sulphur carnalis vite fugit: z in Segor .i. in statu ɔiugali tutus manere credit. Sed finaliter attento motu tentationum: tribulationum z miseriarum istius ciuitatis: ad montem religionis vel ecclesie ascendit: et sic a carnali inflamma-

Moralitas.

Luc. 9. Nota ill[...] qui nõ [...] bent re[...] respicer[...]

Mali r[...] giosi [...] tunt in [...] tuam sal[...] B

Luc. 17. Textus Ca. xix.

Moralitas.

Ps. 36. e.

tione se liberat et euadit. Esa. Uenite ad montē dñi. Loth in sodomis legit bonus fuisse: nec vnq̃ luxurie ꝛ ebrietati vacauisse: in mōte tñ vbi pro se saluādo fugā iniit legit se inebriasse: et cū ꝓpriis filiabus incestū ꝛ adulteriū ꝯmisisse. Sic vero hodie sunt multi aliq̄ q̄ de valle ad mōtē. i. de mūdo ad religionē, vel de seculari statu ad ecclesiasticū ascendunt: ꝛ sic periculum dānationis euadere: ꝛ ibidē se saluare credūt: qui tñ ibidem ebrietati ꝛ luxurie vacantes, deteriores fiunt: et dānationis periculū plus incurrūt. De hoc conqueritur dñs. Quid est (inquit) q dilectus meus in domo mea facit scelera multa?

Esa. 2. a. Textus Cap. xix. g Moralitas. h Sepe aliq̄ sunt deteriores in religione q̄ fuerūt in seculo. Hier. 1. c

Capl'm xxi. Textus.
Uisitauit autem dominus Sarā sicut promiserat et impleuit. Moralitatum Capitulum xvi.

ABraā duos filios habuit: scz Isaac de libera: et hismael de ancilla. hismael aūt fuit fer⁹ hō, venator et sagittari⁹: de q̄ dr supra. xvi. q man⁹ ei⁹ ꝯtra oēs: ꝛ man⁹ oim cōtra eū: ꝛ e regiōe fratrū suoꝝ figet tabernacla. Isaac aūt fuit bonus ꝛ māsuet⁹. Uerūtñ hismael (sz Paulū aplz) semp fratrē suū Isaac opprimebat, ꝛ eidē molestias magnas iferebat: quapropter cū Sara mr Isaac h̄ q̄dā die cerneret: dixit ad Abraā. Eiice ancillā ꝛ filiū ei⁹. Nō em erit heres fili⁹ ancille cū filio libere. Igit Agar cū filio hismael eiicit vter aque ꝛ panis sibi ab abraā i scapulis imponit: ꝛ dimissa p deserta, sitiēsq̄ vagat aqua cōsumpta. Angel⁹ ꝟo dñi apparēs ostēdit puteū sitiēti: ꝛ sic eā cōsolat. Abraā significat bonū ꝑlatū, q̄ reuera i domo sua. i. eccl'ia hz duo gn̄a filioꝝ, quosdā bonos more Isaac/ quos scz diuina gratia gn̄auit: quosdā vero malos more hismael/ quos sibi vxor ancilla. i. diabolus/ vel simoniaca ambitio/ vel carnalis affectio procreauit. Sed reuera inter istos semper solent esse iurgia: qz hismael qui significat malos ꝛ maxime discolos ꝛ peruersos: qui reuera p cōtradictionē ꝛ rebellionē/ inuidiā ꝛ detractionē omnibus se obiiciunt: ꝛ e regione fratrū suorū tabernacula sua figūt: inquantum omnium aliorū voluntatib⁹ contradicunt: ita q manus eorū cōtra oēs, ꝛ man⁹ omniū eis obsint. Unde apostolus Deū nō amant/ ꝛ cūctis hoib⁹ aduersant. Isti disco semp solēt psequi isaac: qz. s. mali semper sunt solliciti bonos offendere ꝛ eis inimicari. Ideo dicit. Contra bonum malum est/ ꝛ contra vitam mors: sic ꝛ contra virum iustum peccato. Sed quid? pro certo isti nō debent esse heredes in ecclesia: nec quantū ad beneficia temporalia/ nec quantum ad bona spiritualia. Ideo abraam. i. prelatus/ debet eos eiicere: ꝛ vna cum matre sua simonia vel affectione carnali ab ecclesia segregare: dicens illud Judicum. Heres in domo nostra esse non poteris, quia de adultera natus es. Uel dic etiam moraliter loquendo q due iste mulieres/ Sara libera/ Agar ancilla/ significant animam ꝛ carnem: ꝛ Isaac filius significat opera bona/ que ab anima producūtur. hismael autē filius ancille/ significat opera mala/ que a carnis concupiscentia procreant. Isaac igitur ab hismaele impugnari dicit: qz cōstat q carnis opera solent spūalibus operibus inimicari/ ꝛ cōtra ea preliari. Unde apl's. Caro cōcupiscit aduersus spm/ et spūs aduersus carnem: hec em sibiinuicem cōtrariantur. Sequitur: manifesta sunt opera carnis. Abraam. i. homo/ qñ videt istos duos filios. s. hismael ꝛ isaac. i. malos affectus, cogitatus, ꝛ opa cōsurgere cōtra bonos: ꝛ in domo cordis sui videt ipsa opa carnis, opa spūs molestare: statim opz ancillā ꝛ filiuz eius. i. carnem ꝛ opera carnalia eiicere ꝛ deprimere: ꝛ ad desertū pnie mittere: ꝛ panē ꝛ aquā p abstinētiā sibi iponere: ꝛ sic ibi angelū testi xp̄m poterit inuenire: qui puteum mie sibi poterit demonstrare.

Gal. 4. d. — Moralitas. — A — Antiquum est bonos persequi a malis deo permittēte ad eorū pmotionē in bonum. 1. the. 2. d. Eccli. 23. b — Judi. 11. a — Aliter. — B — Gal. 5. c.

Capi. xxii. Textus.
Que postq̄ gesta sunt/ tentauit deus. Moralitatum Capitulum xvii.

Oiēs deus tēptare Abraaz, ꝑcepit sibi q filiū suū quē diligebat isaac tolleret: ipm̄q̄ sup quendā montez quem sibi oñderet, occideret, ꝛ ei imolaret. Tulit ergo abraā secū filiū suū isaac vna cū duob⁹ iuuenib⁹ ꝛ asino: quos. s. ad pedē montis diuisit. Ipse aūt abraā ꝛ fili⁹ ei⁹, q̄ ligna q̄b⁹ erat sacrificādum portabat, montē ascendit: ignē, ꝛ gladiū in manib⁹ tenuit: ꝛ ligna sacrificio preparauit. Succēsis aūt lignis, accepit abraam filiū suū, ꝛ piecit sup arā. Cūq̄ manū ad gladiū extēderet p filio occidēdo ꝛ dño imolādo: statim affuit angelus q̄ ꝓhibuit: ꝛ q̄ arietē q̄ herebat in monte inter vepres cornibus, loco pueri interficere sibi iubet. Sic ergo fit q dum aries occiditur, Isaac liberat: sanusq̄ ad iuuenes reuertit, a q̄b⁹ inferi⁹ aduct⁹ ipsi⁹ expectabat. Abraā ē de⁹ pr̄, Isaac dei fili⁹: aries ipsi⁹ dei filii corp⁹, ligna, vepres ꝛ ara, crucē designāt: gladi⁹ ꝛ lāceā ꝛ clauos: ignē etiā passiōis ardorē significat: duo iuuenes remanētes, duos ppl'os significāt nō credētes, iudeos scz ꝛ gētiles: asin⁹ aūt q̄ eos comitat, significat stultitiā q̄ icreduli hebetant. Dico igit q abraā q̄ iterpretat de⁹ pr̄, isaac filiū suū immolādū i ara cruc decreuit, ita q gladiū ꝛ ignē. i. ipsi⁹ passiōis aspitatē ꝯ eū ꝑparauit: accidit tñ q Isaac. i. filii deitas nil patit: aries ꝟo. i. xp̄i sola hūanitas immolat: dū. s. cornua ei⁹. i. man⁹ ad modū cornuū extēte iter vepres. i. iter ligna crucis clauoten⁹ alligant, ꝛ crucis cornibus astringunt. Un̄ dr. Cornua in manib⁹ ei⁹. Duo ꝟo iuuenes. i. duo ppl'i, iudei vcz ꝛ gētiles, in infidelitate sua p maiori pte māserūt: inq̄tū ad mōtē fidei nō ascēderūt: nec icarnatiōis aut passiōis mysteriū cognouerūt. Qui etiā asinū. i. stulticiā habuisse dicunt: p eo q isti in sua stulticia obstinati leguntur: nec credidisse q̄ credēda fuerāt probantur. Unde. O stulti ꝛ tardi corde ad credendum in his que locuti sunt prophete. Apostolus. Dicētes se esse sapientes, stulti facti sunt.

C — Moralitas. — Hic notandū q deus pr̄ est aliq̄ mō causa passionis filii sui saltē ꝑmissiua. — Aba. 3. a — D — Luc. 24. d. Rom. 1. c.

Capi. xxiiii. Textus.
Erat autē abraā senex dierūq̄ multorū. Moralitatum Capitulum xviii.

POstq̄ abraam de Sara vxore sua filiū suū Isaac genuisset, ipm̄q̄ filium immolare tentasset: ꝛ in loco filii arietem occidisset: filius vero nihil mali passus fuisset: accidit q sara eius vxor mortua est. Quod videns abraam sicut dicitur hic, Seruum suum eliezer misit in mesopotamiam, terram. s. gentilium: vt ꝛ filio suo isaac procuraret vxorez. Ge. 24. a.

Uenit igit͛ i ciuitatē Nachor: vbi erat puella pulcherrima. s. rebecca/ filia bathuelis q̄ descēdit ad fontē vt impleret hydriā suā. Ab illa igit͛ puella aquā sibi dari petiit. Que nō eū solū/ sed ēt ⁊ camelos suos adaquauit. Iste ꝗ̄ seruꝰ cām legationis sue rebecce parētibꝰ apuit: ⁊ eā filio dn̄i sui tāq̄ ꝓcurator/ ducit in cōiugē: datisq̄ sibi armillis ⁊ ornamētis/ ad domū dn̄i sui ꝯducit: vbi isaac meditātē i agro repit: q̄ viso eo statim de camelo descēdit/ ⁊ pallio se inuoluit: ip̄e vero puellā factis nuptiis sibi matrimonialiter copulauit eāq̄ in tabernaculo sare matris sue introduxit ⁊ eā tm̄ dilexit/ ꝙ amore eius mortē matris sue obliuiōi dedit: ⁊ tādē duos filios/ esau scꝫ ⁊ iacob gn̄auit: quorū Esau malus fuit: Jacob vero sctūs ⁊ optimus hō fuit.

Not. hic reuerentiam quā debēt habere vxores ad viros suos imo ⁊ verecundiam.

E

Moralitas.

¶ Sic vero postq̄ abraā deꝰ pater de vxore sua sara. i. de synagoga genuisset isaac. i. xp̄m filiū bn̄dictū: ariesq̄. i. xp̄i humanitas immolata fuisset in cruce: ipseq̄ isaac. i. ipsa filii diuinitas nihil passa fuisset: accidit ꝙ vxor sua synagoga ꝑ infidelitatē mortua fuit inq̄tum scꝫ fidē incarnatiōis filii nō recepit. Un̄ dr̄. In ꝓpria venit: ⁊ sui eū nō receperunt. Et Ezechiel. Mortua est vxor vespere: quapropter abraā deꝰ misit seruū suū. i. apl̄oꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ cetū ad terrā ⁊ ciuitates gentiles: vt scꝫ puellā nobilē. s. ipsam ecclesiā de ipsa gētilitate natā/ filio suo xp̄o in vxorē acciperet: qui scꝫ hanc p̄dicādo rogant vt de puteo ⁊ hydria naturalis philosophie quā habebat: ⁊ de aqua scientiarū quā cōtinue hauriebat: camelos suos. i. fideles populos adaquaret qr reuera eccl'ia collecta de gētilibꝰ puteo suo. s. sciētiis physicis multū adaquauit fideles: ⁊ multum etiā fugauit hereticos infideles sicut i Augustino apparuit: q̄ ēt ante fidē clericꝰ inter gētiles magnꝰ fuit. Igitur iste seruus. i. predicatoꝝ cetꝰ: isti puelle. i. ecclesie primitiue armillas ⁊ ornamēta gratiarū ⁊ virtutū donauerūt. Isaac vero. i. xp̄s qui iā ad meditādū i agro paradisi per ascēsionē ascēderat: ipsam puellā sibi matrimonialiter copulauit: eāq̄ in tabernaculo matris sue. i. ꝑ sacrā scripturā q̄ fuit tabernaculū synagoge/ matrimonialiter itroduxit: inq̄tū sibi scripturarū dogmata reuelauit. Ipsa ꝟo ecclesia. i. puella/ viso isaac. i. cognita xp̄i maiestate: de camelo. i. de superbia gentilis fastus se humiliādo descendit: ⁊ pallio bonorū operū se inuoluit/ exēplo hester: q̄ viso assuero dicebat. Uidi te dn̄e sicut angelū dei/ cōturbatūq̄ est cor meū pre timore glorie tue: valde es admirabilis dn̄e: et facies tua plena est gratiarū. Sic igit͛ fit ꝙ ab Isaac et rebecca. i. a xp̄o ⁊ eccl'ia plures filii. i. plures christiani gignunt͛ quorū quidam iacob/ qr boni/ alii vero Esau/ qr mali dici merentur: qr reuera filii xp̄i ⁊ eccl'ie diuidunt͛ in duo: qr q̄dā sunt iacob. i. boni ⁊ deo amabiles. Alii ꝟo sunt esau. i. mali/ et deo odibiles. Un̄ Malachias. Jacob autē dilexi: esau vero odio habui.

Jo. 1. a.

eze. 24. c.

F

hester. 15.

malac. 1. a

Textus. Cap. xxv. c.

¶ Cum Rebecca ſm qđ dr̄ hic ca. xxv. duos filios concepisset. s. esau malū ⁊ iacob bonū: et tēpus partꝰ instaret: collidebant pueri in vtero suo acsi inuicē dimicarēt quis eorum nasceret͛ prius: tn̄ factū est ꝙ esau qui malus est/ natus est primus. Jacob vero bonus/ natus est vltimus. Fuit ergo esau venator/ et ideo pater ipsum amabat: eo ꝙ de venationibus suis comedebat. Jacob vero qui erat simplex ⁊ agricola/ qui venationes non portabat: a patre non intm̄ dilectꝰ erat.

G

Moralitas.

¶ Pater iste Isaac est p̄latus mater vero est ecclesia vxor sua. Igit͛ dico ꝙ ista mater ecclesia in vtero suo. i. in collegio vel in claustro qn̄q̄ cōcipit plures filios. i. plures subditos: quosdā. s. esau. i. malos: ⁊ quosdā ꝟo similes iacob. i. bonos. Sic ergo fit ꝙ qn̄ tēpus appropinquat/ vt pote qn̄ vacat aliq̄ᵈ bn̄ficiū: ita ꝙ aliquis ꝓmoueat͛/ ⁊ ꝙ exterius pariat͛: et per promotionē ad exterius beneficiū emittat͛: incipiunt in lucē isti pueri. s. subditi collidere/ ⁊ parētes alter alterū impugnare: ⁊ hoc qr vult q̄libet primus ad ꝓmotionē exire. Sed quid? Pro certo Esau q̄ pilosus/ primꝰ exisse dr̄: qr. s. hodie illi qui priores exeunt/ dū tn̄ sint pilosi. i. diuites: primi ad beneficia ꝓmouent͛. Illi vero qui sunt iacob. i. boni et simplices/ impromoti in claustri vtero dimittuntur: vel saltē aliis postponuntur. Breuiter em̄ istud est verū hodie ꝙ illi qui sunt mali/ dum tamē sint venatores ⁊ exactores: ⁊ de venationibus diuitiarū suarū ipsis suis magistris munerū oblatores sunt ab eis p̄dilecti. Illi ꝟo qui morte iacob sunt simplices/ et pilis diuitiarū nudi: nec venationi rapinarū dediti/ ab eis sunt neglecti. Prelati em̄ ⁊ p̄ncipes nullū subditū ⁊ officialē vel familiarē diligūt nisi illū de cuius venatiōe comedūt/ vel a quo lucra vel munera ac emolumēta ꝑcipiūt: ⁊ de cuius rapina partem suā assumūt: nec aliū in officiis suis libenter tenent/ ꝓmouēt vel extollunt. Un̄ Michee. Si q̄s non dederit in ore eoꝝ quippiam: sanctificāt sup eū p̄liū. Uide supra capitu. de vipera. De quibus fit mētio Gene. xxvi.

No. cōtentionē q̄ est inter ꝓmouēdos.

Diuites mali hodie preferūtur pauperibꝰ bonis.

h

mich. 3. b

Textus ca. xxvi. d

¶ De puteis quos abraā ⁊ serui eius/ Isaac et serui eius foderunt/ quos ei philistei pro viribus obstruebant. Potest dici qđ abraā est deus pater: serui eiꝰ fuerunt ꝓphete. Isaac dei filiꝰ: serui eiꝰ fuerūt apl'i et euāgeliste.

Moralitas.

¶ Igit͛ dico ꝙ isti puteos scripturarū fecerūt: qr scꝫ illi vetus testm̄: isti vero nouū cōposuerunt. Sed ꝓ certo palestini. i. iudei istos puteos nostros nitunt͛ terra obstruere: dū intellectum scripturarum per terrenum sensum et peruersum exponendo conantur occupare.

¶ Cap. xxvii. Textus.

Genuit autē Isaac: ⁊ caligauerunt oculi eius. Moralitatum Cap. xix.

ISaac senex ⁊ cecutiēs/ dū duos filios haberet s. Esau p̄mogenitū/ ⁊ Jacob vltimo genitū: et primogenito suo bn̄dicere decreuisset: vocauit eū p̄cipiēs ꝙ arcū ⁊ pharetrā suā sumeret ⁊ ꝙ i venationē iret/ cibos sibi gratos pararet: de q̄bꝰ comedēs bn̄dictiōis gratiā sibi daret. Igit͛ dū Esau pilosus ad venationē foris ꝓperās iussa p̄ris exequit͛: Jacob frater eiꝰ iunior domi remanens bn̄dictionē suā surripit ⁊ furat͛: de ꝯsilio em̄ matris rebecce duos hedos p̄parat: vestibꝰ optimis esau se ornat: ⁊ manꝰ suas vt videat͛ pilosus hedorū pelliculis circūligat: ⁊ sic cibos noīe Esau patri p̄sentat: q̄ tāgēs manꝰ eiꝰ pilosas eē sentiēs: filiū p̄mogenitū ip̄m putat dicēs: ꝙ lꝫ haberet vocē iacob: ꝙ tn̄ manꝰ erāt esau: ⁊ cū cibū comedisset paratū: bn̄dictionē sibi ⁊ suo semini statim donat: primogenitꝰ vero qui iussu patris venabat͛ in agro postea veniēs nil reportat. Sic ergo factū est: ꝙ virtute bn̄dictiōis iunior p̄mogenito est p̄latꝰ/ et minori fratri primogenitꝰ est subditꝰ: ꝙq̄ pater cecutiens/ dū minorē filiū primogenitum credidit: vnū pro alio bn̄dixit: ⁊ sic iacob bn̄dictionē esau a patre habuit: virtute cuius in terra ꝓmissionis/ que de iure debebatur primogenito/ mox successit: ⁊ sic iacob. i. supplantator dictus est: qr supplātauit fratrē taliter. Juste (inquit) vocatū est nomē eiꝰ iacob.

A

¶ Per istū isaac cecutiētē possum intelligere p̄latū carnalē ⁊ ignorātē: ⁊ parū ꝑ rationē vidētē: ꝑ vxorē em̄ rebeccā q̄ interpretatur: multū accepit: intelligitur carnis affectio

Moralitas.

Carnis affectio ho-

die totum accipit. Aba.i.d. B
seu ambitio: q̄ scz hodie accipit vniuersum. Vñ
Abacuk. Totū i hamo subleuauit. Per duos ꝟo
filios intelligit subditoꝝ suoꝝ duplex cōditio:
qꝛ scz q̄dā sunt ꝑmogeniti.i.boni q̄ sunt filij ec-
clesie senes ꝛ maturi exteri⁹ venatiōi dediti.i.in
negocijs ecclie occupati. Quidā vero sunt iuue-
nes ꝛ inscij: sicut sunt cognati ꝛ nepotuli int⁹ in
domo ecclesie quiescētes: ꝛ circa patrē ꝛ p̄latū in
aliq̄b⁹ officijs cōmorātes. Igit dico ꝙ qñ accidit
ꝙ qñq̄ isaac.i.mal⁹ p̄lat⁹ p carnis affectionē: vel
p ignorātiā cecus fact⁹ vult aliquā bñdictionē.i.
ꝑmotionē impēdere: ꝛ ꝑmogenitū filiū.i.aliquē
antiquū q̄ satis seruiuit ecclesie: intēdit ꝑma fa-
cie ꝑmouere: ita ꝙ sibi p̄cipit ꝙ venatiōi ꝛ nego
ciorū administratiōi vacet: vt bñdictionē.i.pro-
motionē reportet: dicens illud apl̄i. Labora sicut
2.Ti.2. bon⁹ miles christi. Quia sicut dicit in libro sapiē
Sap̄.3.c. tie. Bonorū laborū gloriosus est fruct⁹. Uerūtñ
sepe fit ꝙ dū tales ꝑmogeniti exterius iussa p̄ris
ꝛ vtilitatē ecclesie faciūt tūc instigāte matre sua
id est carnali affectiōe ꝛ ambitiōe: iuuenes domi
remanētes ꝑmogenitos eē dicūt: in ꝯtrū.s.sibi de-
bere dari ꝑmotiōes asserunt, qꝛ cibos.i.munera
simoniace p̄ri.i.p̄lato offerūt ꝛ man⁹.i.opa obse-
quiaq̄ ꝛ seruitia q̄ fecerūt ostēdūt vna cū pelle
carnalis affectiōis vel cōsanguinee cōiunctiōis
quā p̄tendūt. Sic ergo fit ꝙ taliter decipiūt pa-
trē.i.p̄latū qui se faciūt ꝑmogenitos.i.magis bñ
meritos credere: ꝛ sic solēt bñdictionē.i.ꝑmotio
nē q̄ debebat ꝑmogenitis ꝛ āntiquiorib⁹ reporta-
re. Sicq̄ iuniores antiq̄orib⁹ p̄ferunt. Primoge-
C niti ꝟo boni ꝛ laboriosi/ q̄ post venatiōis ꝛ labo-
rū studia ꝑ remuneratiōe reuertunt ad patrē i
subiectiōe remanēt: ꝛ supplātatores ꝛ impij ꝑ-
mouent: ꝛ terrā promissiōis.i.bona ꝛ pinguia be
Eccl̄s.10.b. neficia consequuntur. vnde Eccl̄s. Uidi seruos
Nota mo- in equis: ꝛ p̄ncipes ambulātes sicut seruos sup
dum quo terrā. Mater eñ eoꝝ.i.ambitio q̄ optime para-
excecāt pre re cibos nouit q̄b⁹ p̄lati libenter vescunt: duos
lati vt inde hedos.i.munera duplicata ꝛ magna accipi mā-
bite ꝛ qui- dat: vestesq̄ optias.i.exteriorē pōpā recipi cōsu
bus nō de- lit: ꝛ tādē man⁹ pilis.i.diuitijs ꝛ munerib⁹ circū
bentur dei uolui p̄cipit. Quib⁹ tactis manualiter.i.appre-
beneficia. hēsis: iste pater.i.p̄lat⁹: ip̄m esse ꝑmogenitū asse-
Mat.3. rit atq̄ dicit. Nunq̄d tu es fili⁹ meus primoge-
nitus esau? Tu es fili⁹ meus dilect⁹ in quo mihi
bñ cōplacui. Tactui eñ magis credidit q̄ audi-
tui: qꝛ isti plus volūt munera tāgere: q̄ ꝑmissio-
nes audire. Fili (inq̄t) accede ad me: vt tangā te.
Accessi ꝛc. Statimq̄ vt sensit vestimētoꝝ ei⁹ fra-
grātiā: benedicens illi ait. Ecce odor filij mei sicut
odor agri pleni cui benedixit dñs. Seruiāt tibi
Aliter. tribus: esto dñs fratrū tuorū. Uide ibi. ¶ Uel dic
ꝙ isaac.i.malus prelatus quando vult dare be-
nedictionē.i.bñficiū vel p̄bendā: vocat ꝑmogeni
D tū p̄dilectū ꝛ ab eo preelectū ꝛ sibi dicit: ꝙ ad ve
nationē vadat ꝛ sibi cibos offerat.i.ꝙ munera si
bi ꝑcuret ꝛ q̄rat vbi bñficiū qd̄ vacat/ det sibi p
bñdictionē ꝑ munere. Uerūtñ sepe fit ꝙ dū ꝑcu-
rat venationē suā.i.munera q̄ debet sibi offerre/
ab alio anticipet q̄ oblatis hedis.i.muneribus
pro primogenito acceptat: ꝛ alius spe fraudat.
Sicq̄ fit ꝙ ille q̄ prius cibos offert: ꝛ q̄ pri⁹ mu-
nera simoniaca patri profert: bñdictionē ꝛ ꝑmo
tionē ab eo pri⁹ refert: vt q̄ prior apportat: prior-
habeat: ꝛ q̄ prior offerat: reliquias prior tāgat.
Solent ergo isti mali et pessimi superiores alijs
superuenientib⁹ se excusare. Uenit (inq̄t) germa-
nus tuus fraudulēter: ꝛ abstulit bñdictionē tuā
Aliter. Benedixi ei ꝛ erit benedict⁹. ¶ Uel dic ꝙ iste pa-
ter est iudex: quia reuera illum non vere cogno-
scit quem mediante pilo.i.mediantibus mune-
ribus vel affectione examinat atq̄ tangit: ꝛ ideo
fit quod talis benedictionem alterius reportat:

dum pro ipsa iudex iniuste iudicat: et alterius
iusticiam sibi donat. Contra quod Esa. Ue qui Esa.5.f.
iustificatis impium pro muneribus: et iusticiam Aliter.
iusti aufertis ab eo. ¶ Uel dic qd̄ isaac est deus
qui.s. duos filios habuit: idest duos populos:
scilicet iudaicum populum primogenitū. Ozee. Ozee.11.a.
Primogenitus meus israel/ ꝛ gentilem etiam iu-
niorem. Sed dum esau.i.populus iudaicus ex-
terius circa sensum literalem scripture remanet,
iunior gentilis domi remanēs idest interius sen-
sum scripture penetrans: patris benedictionem/
scilicet fidem christianam habet et celi benedi- E
ctionem percipiet. Iste enim dum patri suo deo
ad instinctū matris sue gratie cibū virtutū cum
pellib⁹ bonorū exēplorū p̄sentat: benedictionem Mat.8.b
ꝛ glorie q̄ fratri suo ꝑmogenito.i.populo iudai
co debebat/ reportat. Vñ dr. Multi venient ab oriē
te ꝛ occidēte: ꝛ recūbēt cū abraā/ isaac ꝛ iacob: fi
lij aūt regni eijciēt foras. Esau aūt ꝑseq̄t Jacob Aliter.
benedictū: ꝛ iudaic⁹ popul⁹ odit ꝛ ꝑsequit chri-
stianū. ¶ Uel istud pōt allegari de occulta dei ꝑ-
uidētia: q̄ preter ꝛ cōtra voluntatē ꝛ spē hominū
suū introducit effectū. Decreuerat eñ de⁹ se Ja-
cob benedictionē daturū: quapropter ipse fecit
ꝙ cōtra propriam intentionem ipsum Isaac be-
nediceret: ꝛ ꝙ frater suus tunc temporis foris
esset: quia scz sepe fit ꝙ deus hominem preter in-
tentionem tanq̄ instrumento suo vtitur/ vt finis Aliter.
quem intēdit/ efficaciter cōsequatur. ¶ Uel alle- Nota con-
ga contra hypocritas: qui similes sunt Jacob: qꝛ tra hypo-
scz manus.i.opera sua cooperiunt pellibus.i.fi- critas q̄ de
ctis palliationibus: quapropter sepe fit ꝙ bene- cipiunt ho-
dictionem.i.promotionē reportant. ¶ Uel dic ꝙ mines per
de hypocrita potest dici/ ꝙ vox inquit vox iacob suas fictio-
est/ sed manus manus sunt esau/ quia scz vocem nes.
habēt bonā ꝛ verba honesta/ sicut iacob qui fuit
bon⁹: manus autē impias habent ꝛ opera mala/
sicut esau qui fuit malus.

¶ Capi. xviij. Textus. Uocauit itaq̄ Isaac Jacob. Moralitatum Capitulum. xx.

F

SIcut dr Geñ.
xxviij. Jacob fugiēs iram
Esau fratris sui recessit in
Mesopotomiā ad Laban
auunculū suū/ vt sic a fra-
tris ipetu saluaret. Dū igi
tur esset i via supposito la
pide capiti suo/ obdormi-
uit/ et in somnis scalā celū
tāgētē aspexit/ angelosq̄ p scalā ascēdētes ꝛ descē-
dētes/ dn̄m minūq̄ inixū scale vidit. Tādē ꝟo ve-
nit ad puteū: cui⁹ os grādi lapide claudebat/ vbi
oues ꝛ cameli adaquabant: post h̄ Lyā ꝛ Rachelē
vxores accepit: ꝛ ipi Labā multas diuitias acq̄- Morali-
siuit. ¶ Reuera sic dz facere iacob supplātator.i. tas.
q̄libet q̄ vult diabolū supplātare. Si eñ videt ꝙ
Esau frater suus id est diabolus vel etiam cor-
pus proprium ipsum persequatur in patria pa-
tris/ scz in mundo: ꝛ eum per diuersa vitia cone-
tur occidere: debet statim patriam et mundum
per contemptum exire: ꝛ ad Laban.i. ad deum
per orationem/ et ad matris sue.i. diuine gratie
mandatum debet in terram alienam/ scilicet ad
religionem vel ecclesiam/ vel ad morum perfe-
ctionem transire. Supra.xij. Egredere de terra
tua et de cognatione tua/ ꝛ veni in terram quam
mōstrauero tibi. Dū ergo talis viā p̄fectiōis ag- G
gredit: necesse ē ꝙ a mūdi tumultib⁹ q̄escere vo-
lēs/ capiti suo supponat lapidē.i.xp̄m: q̄ ē petra
firma/ scz ipsi p spē ꝛ desideriū initat: ꝙ si fecerit:

in pace ꝑ mētis trāquillitatē q̄escet/scalā plenā
deo ⁊ angelis ꝑ quā ī celū ascēdit.i.viā ꝟtutū q̄
xp̄s est: vbi ⁊ viri angelici ascēdūt ī celū/cogno-
scet: tādē puteū sacre scripture: q̄ grādi lapide/
id est grādi difficultate clausus est: ⁊ q̄ pro ada-
quādis ⁊ potādis camelis ⁊ ouib⁹.i.magnis et
paruis ordinat⁹ est reperiet: ⁊ tandē duas filias
Laban/scz Rachelē et Lyā, id est duas vitas filij
dei/contēplatiuā ⁊ actiuā in vxores accipiet: et
Gen.41.g. ipsius Labā diuitias.i.ꝟtutes ⁊ merita vel glo-
Quamuis riā eternā a deo ꝑcipiet ⁊ acquiret: et sic poterit
hō sit virtu dicere illud Gen. Crescere me fecit dn̄s in terra
tibus abū- paupertatis mee. Sz sicut videm⁹ ꝙ iacob q̄uis
dans et di- esset valde ditat⁹, Esau tn̄ fratrē suū sibi occurrē
ues semper tē timebat: nec ip̄m hr̄e voluit sociū vel vicinū.
tn̄ imminet Sic dato ꝙ hō ꝟtutib⁹ sit ditat⁹/semꝑ debet fra-
ei occasio ti trē suū scz corp⁹ vel diabolū timere/⁊ occursum
mendi. scz tētationū suarū impetū, formidare: ꝑpter qd̄
Gen.33. debet dn̄m exorare/dicens illud Gen. Libera me
Aliter. dn̄e de⁹ de manib⁹ fratris mei: qꝛ valde ip̄m ti-
meo. ¶Uel dic ꝙ Jacob est xp̄s: q̄.s. ad instinctū
⁊ ad p̄ces mr̄is sue.s. synagoge/p̄riam suā scz pa
radisum dimisit: ⁊ ad Labā.i. ad mūdū ꝑ incar-
nationē venit: vbi scalā q̄ celos tāgit.i. crucē in-
Crux xp̄i uenit: ⁊ ibi superposito lapide sepulchri dormi-
potest dici uit. Factūq̄ est ꝙ duas filias mūdi.s. aīam ⁊ car
scala. nē sibi copulauit vxores: ⁊ duas turmas ouiū.i.
gētes duplicis ppl'i acq̄siuit iudeos.s. ⁊ gētiles
Gen.c.2.c. ⁊c. Iste est em̄ q̄ dicit. In baculo meo trāsiui ior-
danē istū/⁊ nunc cū duab⁹ turmis regredior. Qꝛ
scz xp̄s iordanē mortis trāsiuit: ⁊ tādē cū duab⁹
turmis.i. cū fidelib⁹ vtriusq̄ ppl'i ad patrem in
ascensionē rediuit/dicēs illud Luc. Surgā ⁊ ibo
Luc.15.d. ad p̄rem meū. ¶Uel dic ꝙ scala quā vidit Jacob/
Aliter. est btā ꝟgo: q̄ stans in terra corꝑaliter/celos tā-
Beata vir- gebat cordialiter: ꝑ quā ⁊ qua mediante angeli
go pōt dici ad nos descēdere noscunt: ⁊ cui dn̄s per beatam
scala. incarnationē inuixus fuisse cōprobat. ¶Uel dic
Aliter. ꝙ scala ista est crux/cui scz dn̄s ꝑsonaliter fuit i-
nix⁹: ⁊ q̄ angelos.i. viros angelicos ī ip̄a ꝑ deuo
tionē deambulātes cōtinet: ⁊ stās in terra celos
virtualiter tāgit ⁊ obtinet. ¶Angel⁹ volēs da-
re constātiā Jacob/ne esau formidaret ꝑ noctē/
ca.xxxi.f. cū eo luctat⁹ est. Sed cū ipsum superare nō pos-
set/sicut facietenus pretēdebat: tetigit angelus
femur ei⁹: ⁊ statim emarcuit scz neruus suus: ita
ꝙ extūc Jacob fact⁹ fuit claudus: et quia ange-
lum viderat/de Jacob israel fuit dict⁹: ⁊ ne time
ret esau/per angelum est monitus. Dictum est
enim sibi. Non vocaberis vltra iacob, sed israel
erit nomen tuum: si inquit contra deum fortis
fuisti/quātomagis contra homines fortis eris?
¶Israel qui interpretatur videns deum/signi-
A ficat illuz qui habet contemplationem vel bea-
Moralitas tificam visionem. Jacob vero illum qui adhuc
habet p̄sentem luctam ⁊ hui⁹ vite tribulationes.
Igitur dico ꝙ qn̄ Jacob id est homo mortalis ⁊
penitens/qui scz est sollicitus de euadēdo peri-
culo et tentatione Esau.i. diaboli fratris sui/ab
eodem patre geniti et creati: plerunq̄ accidit ꝙ
angelus.i. deus luctatur cum eo.s. aliquas tri-
bulationes immittit: ⁊ sit dum neruum sui femo-
ris id est carnis eius potētiam marcescere facit/
ipsumq̄ debilitat ⁊ restringit: ⁊ ita q̄tum ad cor-
poris virtutem ipsum claudicare cōpellit: fortitu
dinem ad resistendum esau diabolo sibi tradit:
eūq̄ finaliter de iacob in israel mutat: qn̄ post lu
ctam huius vite/celi visionē sibi donat, vel inq̄-
tum per contēplationem ipsum ad deū videndū
eleuat ⁊ mutat. Tūc em̄ homo de iacob israel.s.
de viatore cōprehensor/vel de actiuo contēpla-
2.Co.12.d tor efficitur: qn̄ neruus femoris.i. fortitudo car
Aliter. nis et voluptatis ipsius maceratur. Apostol⁹.
Gal.15.c. Cū enim infirmor/tunc fortis sum. ¶Uel dic qd̄

angelus est animus: iacob corpus: que inuicem
pugnant. Quia sicut dicit apostolus: hec sibijn-
uicē cōtrariant. Uerūtamē, angelus idest spiritus
sanctus carnem superat: qn̄ femur eius.i. carnis
voluptatem debilitat: tunc etiā Jacob iste israel
dicit: ⁊ ad videndū deū ꝑ fidem ⁊ ꝯtemplationem B
instruit: qn̄ neruus femoris.i. voluptas carnis Ro.8.c.
ipsius macerat. Apostolus, Si sp̄ū facta carnis
mortificaueritis, viuetis.

¶Capi. xxi. Textus.

Profectus ergo Jacob venit in terram
orientalē. Moralitatum Capi. xxi.

Cum Laban pro-
misisset Jacob filiā suam pro ser-
uitio septem annorū quod fece-
rat: sic factum est ꝙ cū die nuptia
rū cū Rachelem sibi deberet red-
dere q̄ erat pulcherrima: suppo-
suit sibi Lyam: q̄ erat turpis ⁊ lippa, in alijs etiā
mercedib⁹ scz in ouib⁹ sibi ꝓmissis fuit sibi mer
ces mutata: ita ꝙ Laban nunq̄ libenter volebat
reddere q̄ ꝑ ip̄m fuerant repromissa. Immutasti Gen.31.f.
em̄ inq̄t mercedē meā decez vicibus. ¶Labā qui Moralitas.
interpretat cādidatio, significat mundū: q̄ more
rei cādide visum, discretiōis obtundit: vel etiā ē
diabolus q̄ ꝑ delectamēta dulcē ⁊ candidū se ostē
dit. Igit isti sunt q̄dā dn̄i.q̄ nunq̄ qd̄ ꝓmiserūt cō
sueuerūt reddere: imo fustoꝝ vl' laboratoꝝ suoꝝ
solēt stipēdia cōmutare: qꝛ.s. ꝓ Rachele reddūt
Lyā ꝓ premio reddūt penā, ꝓ albis ouibus red-
dūt nigras, ꝓ virtutib⁹ reddūt culpas. Et reue-
ra quotidie ꝑcipit ꝙ ille q̄ modo seruiuit, nunq̄
attingit ad bonū qd̄ ab eo sperabat. Nulla em̄
est in reb⁹ fortune ꝯstātia: immo cōmuniter fit ꝙ
vbi arridendo bona promiserit, reddit mala. Jō
tales mundi dilectores p̄nt dicere illud Esa. Ex- Esa.59.b
pectauim⁹ lucē: ⁊ ecce tenebre ⁊c. Et alibi. Nun- Hie.11.d
q̄d reddet ꝓ bono malū? Uel si vis istud allega ꝯ Aliter
modernos dn̄os: qui seruitoribus raro reddūt
ꝓmissa: qꝛ scz cū hō seruierit ꝓ Rachel.i. pro bo-
no bn̄ficio, finaliter recipit Lyam.i. aliqd̄ bn̄ficiū
paꝝ valēs: ⁊ qn̄q̄ qd̄ est deteri⁹, ⁊ qn̄q̄ nihil hz, ita
ꝙ iam ꝓprie pōt dicere illud Esa. Inuacuū labo- Esa.49.
raui: sine causa ⁊ vane ꝯsumpsi fortitudinē meā.
¶Cū Jacob primo seruisset ꝓ Lya, ⁊ tandē ꝓ Ra Eodē ca.
chele. dicit ibi ꝙ amorē sequētis priori pretulit. Textus.e.
¶Sic ꝟo hodie cōe est cuiq̄ ꝙ si habeat aliquam Moralitas.
vxorem, id est aliquē amicū vel familiarem: ⁊ sibi
supueniat ali⁹ magis nouus: primū quodam mō
respectu alteri⁹ ꝯtemnet: ⁊ vltimū p̄diliget atq̄
volet. Ap̄ls. Aufert p̄mum vt sequēs statuat. Cō Heb.10.b.
tra quos dicit. Ne derelinquas amicū antiquuz: Eccli.9.c
nou⁹ em̄ nō erit silis illi. ¶Uel dic ꝙ lya lippa sz Aliter
fecunda: est vita actiua: que est fructuosa: Rachel
pulchra est vita ꝯtemplatiua: q̄ est p̄ciosa. Igitur
dico ꝙ qn̄ Jacob.i. mortalis homo qui est in hoc
mūdo: luctat de lye ꝯnubio: transit ad Rachelis
amplexus.i. de vita actiua trāsit ad vitā contem
platiuā: ⁊ de seculi negocijs ad celestia cōtemplā
da transfert. Constat ꝙ primam vxorem.i. vitaz
actiuā ⁊ secularem parū reputat: qn̄ ad Rachelē. D
i. ad vite ꝯtemplatiue brachia se transportat: pa
rūq̄ reputat terrena: qn̄ gustat q̄ sunt celestia: vi
lipēditq̄ vite secularis bona, qn̄ ꝑ contemplatio
nem celestia gustat dona. Unde dicitur. Nouis
superuenientibus vetera proijcietis ⁊c. Leu.26.b

¶Capi. xxii. Textus.

Cernens aūt Rachel ꝙ infecunda esset.
Moralitatum Capitulum xxii.

Um Labā cō-
cessisset socero suo pro pre-
mio sui seruitij oues: que in
grege suo quandoqꝫ nasce
bantur nigre, quandoqꝫ na
scebantur albe: quandoqꝫ
nascebant̄ varie: sicut dicit̄
Genes. xxx. Jacob magna
cautela vsus est: qui. s. cum
oues tpe pregnatiōis ad canales aquarū ada-
quare venirēt: si volebat ꝙ fetus albos cōciperēt
virgas ex toto decorticabat: ipsasqꝫ in canalib⁹
ante oculos conspicientiū ponebat: ꝛ sic ouis ad
aspectū albe virge fetū albū cōcipiebat. Ecōtra
qn̄ volebat fetus nigros ꝑducere: tūc solebat
virgas cū pelle in canalib⁹ ponere. Si vero va-
rias habere cupiebat: virgas partim decortica-
bat, ꝛ partim cum cortice dimittebat. Imagi-
natio enim animalis ad aspectum virge moue-
Moralitas. batur: ꝛ sic qualis erat virga, talis partus con-
cipiebatur. ¶ Dic qꝺ Jacob significat deū: ꝟga
E qua mediante deus pastor regit mūdum, signifi-
cat prelatū: oues ꝟo significāt ecclesiam vel col-
legiū: filij vero ouiū design..nt subiectū populū.
Ideo dico ꝙ a qualitate virgarum. i. ꝑlatorū se-
quit̄ qualitas agnorū subiectorū. Oues enim. i.
ecclesie tales partus. i. tales subditos cōcipiūt,
quales virgas. i. quales ꝑlatos cōspiciunt: qꝛ re
uera agni. i. subditi tales efficiūtur, quales ꝟge
i. quales prelati vel superiores vel ecclesiastici
eorū aspectibus offerunt̄. Cū virgis em̄ nigris
sunt nigri, cū albis albi, ꝛ cū varijs varij, cū bo-
nis boni, cum malis mali, cū mediocribus medij.
Ps. 17. d. Ps. Cum sancto sanctus eris. ¶ Uel dic ꝙ oues
Aliter. sunt simplices: q̄ reuera dū ad canales. i. ad pre-
dicatores sacre scripture veniūt: vt puta qn̄ ad
audiēdos sermones accedunt: solent tales fetus
i. talia proposita ꝛ opera concipere, quales vir-
gas. i. quales exemplares regulas ibi solent vi-
dere: ſm em̄ virgam. i. ſm exēplū qꝺ in canali. i.
in predicatore cernitur: fetus operis vel propo-
Aliter. siti in auditoribus generatur. ¶ Uel dic ꝙ si vir-
ga. i. predicator vel prelatus sit cortice bonorū
temporalium, ꝛ omnis male cōuersationis nuda
tus: ꝛ omni affectu terrenorū priuat⁹: solēt oues
i. auditores simplices qui talem aspiciunt, cōci-
pere albos fetus, id est facere bonos actus. Ecō
tra vero quando prelati male cōuersationis cor
tice sunt vestiti: tunc fetus ꝛ actus ouiū. i. simpli
F cium subditorum, vitiorū nigredine sunt fedati.
Unde dicitur. Facies eorum sicut nigredo olle.
Nau. 2. e. ¶ Uel dic ꝙ virge significant opera ꝛ rigorem di-
Aliter. uine gratie ꝛ iustitie, quibus verberat filios pe-
Ps. 109. a. stilentes. Ps. Uirgam virtutis sue emittet dn̄s
ex syon. Iste enim virge qn̄qꝫ sunt nude ꝛ decor-
ticate, inq̄tū manifesta est dei iusticia: quandoqꝫ
cortices sunt opert.., inq̄tū dei iudicia sunt oc-
culta. Dico igit̄ ꝙ solo aspectu talium virgarū,
id est ex sola ꝯsideratione iudiciorū dei ꝛ sue iu
stitie operū: oues. i. boni simplices: debent bonū
ꝓpositū cōcipere, ꝛ bona opera parturire: solus
enim aspect⁹ iustitie ꝛ virge rigoris sui, ꝛ tribu
lationum quas immittit: facit hominem concipe
re spiritū salutis, ꝛ finaliter parere opera gratie
ꝛ veritatis siue virtutis: qꝺ etiā de bonis subdi-
tis apparet: qꝛ scꝫ non debent expectare ꝙ a pre
lato virga percutiantur: imo solo aspectu bene
Esa. 26. c. opari tenētur. Esa. Dn̄e a timore tuo cōcepim⁹.

¶ Cap. xxxiij. Textus.

Egressa est autem dina filia Lye. Mo-
litatum Capitulum xxiij.

Ina filia Ja-
cob volens videre mulie-
res regionis chananeorū,
exiuit ad videndū. Quam
cum vidisset sichem filius
emor ꝑncipis terre, adama
uit eā: rapuitqꝫ ꝛ dormiuit
cū illa, vi opprimēs ꝟginē. G
¶ Reuera dina filia Jacob Moralitas.
significat animā filiam dei patris: regio ista est
mundus: vbi. s. chananei gentiles. i. peccatores
morant̄. Sichē aūt est diabolus: ꝛ emor est luci-
fer pater ei⁹, qui in hoc seculo principat̄. Unde Jo. 14. d.
dicit̄. Uenit enim princeps mundi hui⁹ ꝛc. Igit̄
dico, ꝙ qn̄ filia iacob. i. aia christiana, vel etiā ali
qua ꝑsona religiosa cupit videre mulieres cha-
naneorū. i. delectationes, ludibria ꝛ mollicies
peccatorū: ꝛ sic de domo religiōis. i. de secreto cō
sciētie ad mundi religionē ꝑ aliquā malā cōpla
centiā trāsit: ꝛ in aliquib⁹ mūdi negotijs, nō cre
dens male facere, sꝫ bn̄ estimās suā seruare vir-
ginitatē. i. sue cōsciētie integritatē, se ingerit et
immittit: statim adest sichē. i. diabol⁹: q̄ ꝑ malos
consensus eam rapit: ꝛ ꝑ mala opa violat ꝛ cor-
rumpit: ꝛ virginitatē spūalis pudicitie sibi tol-
lit: eāqꝫ secū ad domū prīs sui. s. ad infernum pro-
trahit atqꝫ ducit. Utile ergo est ꝙ anima domum
conscientie nō exeat: ꝙ qꝫ exterius ad mundi ne-
gocia nō trāseat: ne forte diabolus ipsam rapiat
ꝛ corrūpat. Unde Lu. In quancunqꝫ domum in- Luc. 9. a
traueritis, ibi manete: ꝛ inde non exeatis. ¶ Uel Aliter.
dic ad literā cōtra iuuenculas, que domū patris
exeūt pro videndis mūdi ludibrijs: ad mūdi fe- b
sta ꝛ cōuiuia vadunt: vbi scꝫ a iuuenibus luxu-
riosis facile decipiunt̄: ꝛ mente vel corpore cor-
rūpuntur. Idem vero est de monialibus: q̄ plus
volunt per mūdum penes amicos circuire, q̄ in
claustro manere. Unde sepe fit ꝙ corrumpunt̄, et
castitatis pudore priuant̄. Apl's. Discūt circuire 1. Tim. 5. b.
domos: ꝛ cū luxuriate fuerint, querunt nubere.

¶ Capi. xxxvij. Textus.

Joseph cum sedecim esset annorum.
Moralitatū Capitulum xxiiij.

Um Joseph fi-
lius Jacob iunior a patre plus
alijs fratribus diligeretur: pro-
pter qꝺ tunicā talarē ei fecerat,
ipsumqꝫ secū domi, cum fratres
irēt ad pascua, detinebat. Et fa-
ctū est ꝙ somniauit, ꝙ sol ꝛ luna
ꝛ stelle vndecim ipsum venerabantur, ꝛ ꝙ mani-
puli fratrum suorum suū manipulū adorabant,
propter quod ipsi fratres sibi q̄plurimum inui-
debant: quapropter cum pater ipsum in pascuis
ad fratres visitandos misisset, ipsumqꝫ de Sichē
in dothaim transiuisse comperisset: statim quan-
do eū viderunt, in mortem ipsius conspirare ce-
perunt. Ipsum ergo talari tunica exuerunt, ꝛ in
cisterna veteri eum incluserunt: ꝛ tunicam eius
in hedi sanguine statim tingunt: ꝛ eam ad patrē
mittentes, puerū a feris occisum fingunt. Ipsum
vero puerū hismaelitis mercatoribus vendunt: A
qui tādē ad egyptū eū deferunt: ibi deo operāte
dn̄s egypti efficit̄: ita ꝙ prī ꝛ fratres ꝑpter famē
suā releuādā, ad eū finaliter descēdūt, ꝛ vadūt: ꝛ
iuxta somnij visionē sibi obediūt ꝛ seruiūt. ¶ Ista Allegoria.
allegorice exponunt̄ cōiter de xp̄o. Iste est Jo-
seph filius iacob. i. dei patris, ab ipso super oia
predilectus. Unde dicit. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹. Mat. 3. c.
Et tunica talari. i. humanitate vestitus: ab eter-

no somnians ꝛ preuidens ꝙ a stellis ꝛ fratrib⁹,
id est ab angelis ꝛ hominibus erat merito ado=
randus. Fratres igiť isti⁹ quos pater ad pascē=
dos greges miserat, erāt pharisei: quos scꝫ de⁹
ad simplices instruendos in scripture pascuis
ordinauerat. Isti tn̄ de sichē, qꝺ interpretať cau
sa: in dothaim: qꝺ interpretať defectio, transiue=
rant: inq̄tū de bona causa in defectum, de lege in
peccatū, de bono intellectu in malū, improbe se
mutarunt. Missus est ioseph, id est christus in pa
scua mundi huius: ꝓ suis fratribus visitandis,
ꝛ ꝓ hominib⁹ redimēdis: ipsos in dothaim repe
rit: inq̄tū scꝫ in defectiōe pluriū vitiorū eos im=
Deut.32.b. mersos inuenit. Unde. Inuenit eos in terra deser
ta: in loco horroris ꝛ vaste solitudinis. Isti inui=
dentes sibi, tunica humanitatis ipm̄ exuunt oc=
B cidendo: ꝛ eam sanguine cruentant ipsum flagel
lādo: in cisterna eum ponunt corpus sepeliēdo:
hismaelite tamē, id est apostoli, eum emūt ipsum
per fidem recipiendo: qui in egyptū, id est in gen
tilitatis populū eum deferunt predicando: vbi
tandem dn̄s efficiť, fidem suā ꝛ ecclesiam dilatan
do: ita ꝙ fratres sui. s. iudei, qui prius eū vendi
derāt, finaliter ad ipsum venient, se scꝫ ad eum
conuertendo: ꝛ hoc quando fame, id est pauper=
tate ꝛ inopia laborauerūt per mundum vagan=
Ps.58.b do. Psal. Famē patiētur vt canes: ꝛ circūibunt ci
uitatem. Ipsi conuertentur ad manducandum.
Aliter. ¶Uel allegari possunt exemplariter: quomodo
prouidētia dei habet diuersos modos occultos
sua opera faciendi: ꝛ quomodo non est possibi=
le ꝙ possint per hominē imutari: quinimo sepe fit
per easdem vias quibus homo dei ordinationē
impedire nititur, ad plenū effectū ipsius peru e=
niť. Isti enim visionē somnij sui, ne adorarent eū
impedire volentes, ipsum exterius vendiderūt.
vbi tandē post labores ꝛ carceres dominus egy=
pti factus est: ita ꝙ ipsum vbi nō sperabant, ado
rauerunt. Dominus enim multas tribulatiōes
ꝛ miserias quandoq̄ immittit: nec curat si homi
nem vel ad peccatum laxari, vel tribulationibus
fatigari permittit: qꝛ q̄d ꝛ qualis finis cōsequi
debeat, ipse sentit. Excelsus enim dominus: ꝛ hu
Ps.137.b milia respicit: ꝛ alta a longe cognoscit. Unde
Gen.l.c. etiam ipse Joseph dicit fratribus suis. Nolite ti=
mere inquit: nunquid possumus resistere dei vo
luntati? vos cogitastis de me malum, ꝛ dominus
vertit illud in bonū, vt exaltaret me. Duodecim
C fuerunt filij Jacob, duodecim fontes in helim:
duodecim lapides preciosi in veste aaron. xij. la=
pides insecti in altari. xij. panes propositionis.
xij. lapides de iordane sumpti, ꝛ in signum po=
siti. xij. boues sub mari eneo constituti. xij. stelle
in corona mulieris. xij. porte. xij. anguli. xij. fun=
damenta noue ciuitatis. xij. hore diei. xij. men=
Moralitas ses anni. xij. fructus ligni. xij. signa celi. ¶Reue
ra per istum numerum. xij. possunt intelligi. xij.
apl̄i, vel etiam quicūq̄ fideles. xij. apostolis cre
dentes, ꝛ. xij. apostolos imitantes: quia pro cer=
to isti sunt. xij. patriarche, qui alios spirituali=
ter generauerūt. Sunt. xij. fontes: qui alios gra
tia ꝛ doctrina irrigauerunt. Sunt. xij. preciosi
lapides: qui vestes sacerdotis, id est ecclesiam
ornauerūt. Sunt. xij. insecti altaris ecclesie lapi
des, qui ipsum altare. i. fidem ecclesie sustinue=
runt. Sunt. xij. panes, qui famelicos satiauerūt.
Sūt. xij. boues, qui sub mari sacre scripture tri
turauerunt. Sunt. xij. stelle, que mundū illumi
nauerunt, ꝛ in corona mulieris. i. ecclesie reluxe
runt. Sunt. xij. anguli, qui fundamēta ciuitatis
ecclesie stabilierunt. Sunt. xij. fundamenta, que
ecclesiam fortificauerunt. Sunt. xij. hore diei: q̄
diē diuine gratie distinxerūt. Sunt. xij. menses,
qui solem. i. christum per gratiam cōtinuerunt.
Sunt. xij. fructus, qui doctrina sua sana alios D
nutrierunt. Sunt. xij. signa, qui gloriam bonis,
penā reprobis significauerunt. Isti ergo potue=
rūt dicere illud Gen. Fratres sum⁹ filij viri vni⁹. Gen.42.

¶Cap. xxxviij. Textus.

Eodem tēpore. Moralitatū Cap. xxv.

Cum Thamar in
habitu meretricum sederet in
biuio: accidit ꝙ patriarcha iu
das trāsiens cū ea concubuit:
qui pro arrabone anulū ꝛ ar
millā ꝛ baculum ꝓprium sibi
dedit: qui scꝫ duplicem pro=
lem phares ꝛ zaram in ea genuit. Et cum ꝓpter
adulteriū duceret ad ignē: ostēdēdo p̄dicta pi=
gnora q̄ sibi iudas dederat, liberata fuit: de viro
inquit cui⁹ hec sunt cōcepi ꝛc. vide plenius hi=
storiā Gen. xxxviij. ¶Judas iste significat xp̄m: Moralitas.
qui leo de tribu iuda dicit. Ista vero mulier si=
gnificat aiam: que cum habitu meretricis. i. cum
multiplici pctō: ꝛ cū male cōuersationis cōtagio
in biuio mundi sedet: qui mundus recte dicit bi
uiū: qꝛ ibi homo facile deuiat. Sed quid? ꝓ cer=
to plerūq̄ contigit ꝙ ver⁹ noster iudas. i. xp̄s,
istam per miam respicit et inuenit, secūq̄ per gra
tiam cohabitat ꝛ concumbit: anulūq̄ fidei ꝛ ba=
culum spei, seu memorie crucis xp̄i: ꝛ armillam
charitatis sibi pro arrabone cōcedit: duplicique fe
tu. s. bona affectiōe interius, ꝛ bona operatione
exterius eam impregnat. Et vbi demones istam
ad ignem pene ꝛ culpe nituntur trahere misericor
diter ipsam saluat: qꝛ pro certo nunq̄ aia igne E
male cōcupiscētie in presenti cōburitur: vel etiam
igne gehenne nunq̄ post mortē damnatur dum tn̄
predictā arrabonē. s. anulū, armillā ꝛ baculum
ostendere mereatur. Ita quod tūc poterit dicere
illud. In baculo isto transiui iordanē ꝛc. In ba= Gen.32.
culo eī crucis vel spei, iordanis. i. fluxus mor=
talitatis nostre pōt tute transire aia: ꝛ duplex
partus duplexq̄ turma bonorū operū. s. interio
rū ꝛ exteriorū, poterit in ea parturiri. ¶Uel dic Aliter.
ꝙ talis mulier est falsus cōsiliarius vel hypocri=
ta, qui ne cognoscatur, pallio falsarū palliationū ꝛ
fraudum se velat: vt sic cōcubitū iude. i. familia
ritatē dn̄oꝝ habeat: ꝛ vt diuitijs impregnetur, ꝛ pa
storali baculo ꝛ anulo ep̄ali, armillaq̄ dignitatis
ditetur. ¶Uel dic ꝙ hodie dato ꝙ aliqua ꝑsona cō= Aliter.
buri meruerit: si tn̄ arrabonē ostēderit. i. si bona
munera iudicib⁹ obtulerit, salua erit. Est enim
vn⁹ lapis preciosus, q̄ cōburi vel puniri hoiem
nō ꝑmittēs: dicit illud Esa. Cum ambulaueris ꝑ
aquā, tecū ero: cū pertrāsieris ꝑ ignē: nō cōbure= Esa.43.b
ris. ¶Uel dic ꝙ iudas est iniquus iudex: q̄ sepe Aliter.
alios punire nititur de eo crime quo ipsemet inno=
datur. Uerūtn̄ qn̄ crimē in ipsum inflectitur: q̄uis
homo sit culpabilis: ipsum conatur liberare.

¶Capitu. xix. Textus.

Igitur Joseph vinctus est in Egyptū.

Moralitatum Capitulum xxvj.

Legitur ꝙ cum
vxor phutifaris oculos iniecis
set in ioseph, ita ꝙ ipsi⁹ petisset F
cōcubitū: qꝺ cū et ille negasset:
ꝛ fugiēs palliū dimisisset. Illa
ꝑo se videns cōtēptā, cōtrarij
viro suo dixit, ꝛ ꝙ eam Joseph
opprimere voluerat, accusauit: ꝛ palliū dimissum
in argumentū fidei ostendisset, ꝓpter qꝺ vir ille
nimis

nimis vxori credul⁹ ioseph carceri mācipasset:
Moralitas. de q̄ tādē dn̄s miraculose eū expediuisset. ¶ Pōt
allegari ꝯ fallaciā mulieris: q̄ nō timet qn̄q; ipu
Eccl.25.e dice libidinē appetere: nec timet falsum crimē im
Aliter ponere: ⁊ argumēto fidei multa fingere ⁊ ꝑtende
re: nec facit ꝯsciam innocētē dānare. Un̄ dr. Nō ē
Aliter malicia sup maliciā mulieris. ¶ Pōt ēt allegari
ꝯtra viros modernos: q̄.s. nimis suis credūt vxo
rib⁹ ⁊ maxie vbi agit̄ de pudicitia ꝯiugali. ¶ Pōt
et allegari: ꝙ q̄cūq; iust⁹ exēplo ioseph se dz po
ti⁹ ꝑmittere diffamari ⁊ incarcerari q̄ legē dn̄i ꝑ
terire: ⁊ maxime qr dn̄s solet tales expedire, ⁊ ad
maiorem gloriā ꝓmouere: sicut apparuit in Su
Aliter sanna ⁊ in isto. ¶ Uel pōt allegari ꝓ veritate ⁊ ꝓ
innocentia: que q̄uis aliqn̄ supprimit̄: finaliter
3.Esdre.3. tamen vincit. Un̄ dr. Sup omnia vincit veritas.

¶ Capitulū.xl. Textus.

His itaq; gestis accidit vt peccarent.

Moralitatum Capitulum xxvij.

O Uo familiares Pharaonis regis egypti in car
cere regis positi cū Joseph.s. ma
gister pincernaꝝ, ⁊ magister pisto
rū, viderūt somnium vna nocte.
Magister eñ pincernaꝝ videbat
corā se vitē, in q̄ erant tres ꝓpagines, in q̄b⁹ vue
florebant ⁊ maturescebant: ita ꝙ ciphū Pharao
nis accipiebat, ⁊ ibi vuas exprimebat, ⁊ poculū
regi dabat. Magister vero pistoꝝ tria canistra fa
rine portare se somniabat: ⁊ in superiori ꝙ oēs
cibos q̄ fieri solēt arte pistoria, cōtinebat: aliisq;
excelsius ꝑeminebat: aues cibos comedere ꝯspi
ciebat. Ista ergo somnia fuerunt a ioseph expo
sita, taliter ꝙ pincerna infra tres dies debebat
ad pristinū officium restitui: ⁊ potum regi porri
gere. Pistor vero debebat suspendi: ⁊ aues car
Morali- nes ei⁹ comedere. ¶ Pharao rex egypti deū signi
tas. ficat celi regē. Carcer aūt eius significat istū mun
dū: qui.s. ꝯtinet pincernā ⁊ pistorē.i. ꝑplm bonū
⁊ malū: pincernā propter defectum primi paren
tis boni ⁊ mali: q̄ de domo pharaonis.i. de paradi
so fuerunt eiecti, ⁊ in huius mundi carcere vincu
lati. Sz ꝓ certo vterq; somniat in carcere.i. vterq;
cogitat de futuris. Boni eñ q̄ in pincerna figurā
tur vidēt vitem.i. deum qui hz tres propagines
i. tres ꝑsonas: q̄bus accipiunt vuas.i. fidem de
qua scz ipsi exprimunt vinū.i. bona opa q̄ infun
b dunt in calice regis xp̄i in q̄stum ista letificant re
ps.103.b gem xp̄m. Psal. Uinum letificat cor hominis Ma
li vero qui per pistorē designantur, vident ꝙ ipsi
habēt tria canistra.i. triplicem concupiscentiam
⁊ genus ciborū.i. carnis ⁊ oris ingluuiem: ⁊ aues
desuper volantes.i. ⁊ vanitatem ⁊ superbiā. Un̄
Baruch. In auibus celi ludūt. Quis ergo finis amborum
3.b proculdubio s̄m expositionem Joseph.i. s̄m san
ctorum doctrinam boni sunt premiandi: qr.s. pin
cerna.i. cetus bonorum post tres dies.i. post tria
tp̄a huius vite, scz in die iudicij ad gradū pristi
nū.s. ad beatitudinē ⁊ immortalitatē restituent̄: ⁊
in domo regis.i. in paradiso recipient̄, ⁊ ad ꝓpi
nandū vinū leticie cū angelis admittent̄. Econtra
ꝟo mali post eosdē tres dies.s. in die iudicij in in
ferni patibulo suspendentur: ⁊ eoꝝ anime ab aui
deu.22.d bus.i. a demonibus comedentur. Unde dicitur.
Consumentur fame ⁊ deuorabunt eos aues mor
su amarissimo.

¶ Capi . xlj . Textus.

Post duos annos vidit pharao som
niū. Moralitatum Caplm xxviij.

V Idit pharao so
mniū: scz septē vaccas piguissi
mas, q̄ pascebant̄ in locis palu
strib⁹. Post quas erumpebant
septē alie macie ꝯfecte: q̄ ꝯsum
ptis ⁊ deuoratis priorib⁹ nul
lū saturitatis dedere vestigiū
sz simul macie ⁊ squalore torpebāt. Uidit ēt ꝙ se A
ptē spice pullulabant e culmo vno plene atq; pul
cherrime. Alie vero septē ꝑcusse vredīe oriebant̄
e stipula: que priorū pulchritudinē deuorabant. Moralitas
¶ Primo sciēdum est ꝙ numerus septenarius
vniuersitatem significat, s̄m Grego. eo ꝙ vniuer
sa tp̄a per septenariū dieꝝ currunt: ⁊ sic dicā ꝙ se
ptem vacce pingues significant vniuersos diui
tes. Septem vero spice plene signāt vniuersa eo
rū temporalia bona. Uacce vero signant demonū
vniuersitatē. Septē vero spice squalide designāt
illā quā ⁊ inferunt vniuersalē aduersitatem: ⁊ sic
igit̄ dico ꝙ in ripa fluminis ꝓsperitatis munda
ne inueniuntur hodie septē vacce, mūdi diuites
diuitijs impregnati: qui septē spicis.i. vniuersita
te bonoꝝ tp̄aliū sunt refecti. Sed reuera ex alia
parte.s. post mortē, isti inueniūt septē vaccas ma
cras.i. vniuersitatē tormētoꝝ: a quibus iste vac
ce pingues cū spicis suis deuorabunt̄: ⁊ eternal̄r
cōsument̄. Demones eñ diuites deuorabūt: ⁊ se
quētes aduersitates ꝑcedētē ꝓsperitatē vastabūt
vt sequit̄ ibidē. Uenient septē anni tāte sterilita
tis: ita ꝙ obliuioni det̄ cūcta retro abundantia.
Ideo ꝯ istas vaccas loquit̄ Amos dicēs: Audite Amos.4.a.
ꝟbū dn̄i vacce pingues, q̄ estis in mōte samarie: B
q̄ calūniā facitis egenis, ⁊ confringitis paupes, Aliter.
dicētes: afferte vt bibam⁹: qr ecce dies venient di
cit dn̄s, ⁊ eleuabūt vos in cōtis, ⁊ reliquias vr̄as
in ollis feruētib⁹. ¶ Uel dic ꝙ iste vacce ꝓmo signi
cāt aliquos homines pingues, diuites ⁊ sibi suffi
cientes: sicut sunt q̄dā q̄ in ripa huius mundi te
nuerūt de suis redditib⁹ bonos stat⁹. Septē ꝟo
macre sequētes, significāt malos eoꝝ filios ⁊ suc
cessores: q̄ scz qn̄q; ita sunt pauperes, macri ⁊ in
fortunati ꝙ piguedinē ꝑdecessorū suoꝝ ⁊ bona q̄
acq̄sierūt, cōsumūt deuorāt atq; vendūt: ⁊ tn̄ nul
lā satietatē atq; sufficiētiā ꝓinde recipiūt aut acq̄
rūt: ⁊ sic fit ꝙ squalor ⁊ vredo macies ⁊ infortuniū
ipsoꝝ, vastitasq; stipulaꝝ.i. paupertas ⁊ tenui
tas bonoꝝ suoꝝ, alioꝝ plenitudinē deuorat: ⁊ q̄c
q̄d boni alij ꝑdecessores sui cumulauerūt, malo
rū successoꝝ infortunitas deuastat. Un̄ dr. Alij la
borauerūt: ⁊ vos i labores eoꝝ introistis. ¶ Uel Job.4.c
dic ꝙ vacce iste macre sunt auari balliui ⁊ officia Aliter.
les vel ꝑncipes, raptores ⁊ voratores: q̄ scz tāte
sunt tenuitatis ⁊ pauꝑtatis, tātarūq; expēsarū ⁊
insatiabilitatis, ꝙ nihil penit⁹ sufficit eis: q̄nimo
dato ꝙ oēs vaccas pingues patrie id est oēs diui
tes hoies sibi subiectos soleāt rapinis ⁊ exactio
nib⁹ deuorare ⁊ cōsumere ⁊ vastare: nullū tn̄ satu
ritatis vel sufficiētie vestigiū in eis appet: imo pau
pertate ⁊ miseria semꝑ sunt repleti. Un̄ dr. Alij di C
uidunt propria et ditiores sunt: alij rapiunt non Prou.11.c.
sua: ⁊ semper in egestate sunt.

¶ Capi . xliij . Textus.

Interim fames omnem terrā vehemen
ter. Moralitatum Capitulum xxix.

G Enesis . xliij . dici
tur: cū fr̄es Joseph ad ip̄m i egy
ptum vbi dominabat̄ venisset: ipe
ibi suos cognoscens, non est agni
tus ab eis. Fecit ergo eis conui
uium. Et quia sciebat q̄ erant pri

mogeniti: fecit eos ad mensam priores sedere: sz
ꝙ erant antiquiores: ⁊ dato ꝙ illi esset Beniamin
adolescētulꝰ, ab eo precipue p̄dilectꝰ: eo ꝙ fra-
ter erat ipsius vterinꝰ: ip̄m tn̄ antiquioribꝰ fra-
Moralitas. tribꝰ nō pposuit: immo q̄ erat iunior, locū vlti-
mū sibi dedit. ¶ Talis Joseph est xp̄s. Vn̄ dicit.
Ge. 49. c. Filius accrescens Joseph. Fr̄es sui sunt omnes
Rom. 8. f. xp̄iani. Ap̄ls. Primogenitꝰ in multis fratribus
Uterini ⁊ magis dilecti sunt religiosi ⁊ clerici: q̄
sibi sp̄ūaliter sunt cōiūcti. Dico igit ꝙ Joseph. i.
Christus q̄uis hodie sit a fratribꝰ idest a fideli-
bus abscōditꝰ ⁊ ignotus: ipsos tn̄ inuicē diligit
⁊ cognoscit: ⁊ q̄ sit eoꝝ etas. i. eoꝝ pfectio, opti-
me iudicat ⁊ discernit. Etas em̄ virtutem ⁊ perfe
ctionē significat: in qua quāto q̄s est perfectior
D tanto honore paradisi est dignior. Vn̄ dr̄. Cani
Sap. 4. b. sunt sensus hominis: ⁊ etas senectutis vita ima-
culata. Quādo igitur isti fratres christifideles
in cōuiuio Joseph, idest in paradisum sunt locā
di: optime cōsiderat ipse christus etatē. id est me
rita singulorū: ipsosq̄ scd̄z primogenita sua id ē
secūdū virtutes quas habent, solet ordinare, et
primos vel vltimos collocare: ⁊ hoc sine quacun
q̄ acceptiōe personarū: q̄ p certo fratres vteri-
ni. i. viri ecclesiastici nequaq̄ preferūt: q̄nimmo
si in moribus sint ceteris minores: vltimiores
ponuntur. Ibi em̄ non est acceptio seu distinctio
iudei et greci: q̄nimmo sepe fit: ꝙ greci qui primi
Aliter. sunt, sunt nouissimi, et nouissimi primi. ¶ Vel dic
ꝙ Joseph est prelatus qui reuera summe debet
cognoscere etatem. i. merita subditorum: ⁊ dato
ꝙ ipsi eum non cognouerūt. i. non visitauerunt
nec obtulerunt munera: nec adulādo applause-
runt: ipse tamē debet eos cognoscere: ⁊ eoꝝ suf-
ficiētias cogitare. Ergo quādo ipse facit conui-
uiū. i. prouisionē aliquā ipse debet in mēsa bn̄fi-
ciorū ecclesie ipsos collocare priores: qui in eta
te. i. in virtutibꝰ sunt maiores: q̄ vere dato ꝙ bē
iamin. i. ꝙ illi habeāt aliquos fratres vterinos.
i. aliquos cōsanguineos: nepotes vel amicos: si
tn̄ sint iuniores. i. moribꝰ imperfectiores nunq̄
debet eos bonis ⁊ pfectis preponere: sz p̄missis
Ps. 67. melioribꝰ ipsis vltimū locū dare. Psal. Ibi bēia-
E min adolescentulus ⁊c. Vn̄ Hester. Bibebāt oēs
Hest. 1. b. in aureis poculis ⁊c. ¶ Dato ꝙ Joseph fratres
Eodē ca. g. suos ordinate secūdū etates suas collocasset ad
Textus. mensam: ⁊ sic beniamin predilectus ⁊ vterinꝰ eo
ꝙ esset iunior vltimus locaretur nihil tn̄ ppter
hoc sibi deperiit: immo portio ciborū quam sibi
Moralitas. Joseph dedit: portionem aliorū fratrū in quinq̄
partibꝰ excessit. ¶ Sic vero cū fratres Joseph. i.
fideles ecclesie, nunc i locis graduū ⁊ dignitatū
diuersimode sint locati: ita ꝙ sepe fit ꝙ illi q̄ sunt
vterini. i. christo magis per charitatem coniun-
cti: ⁊ ab eo potissime predilecti: in mensa bonorū
ecclesie sunt vltimi constituti: q̄ vero hodie ple
runq̄ accidit: ꝙ illos quos xp̄s venturus ioseph
plus diligit ⁊ quos sibi charitas seu sanctitas
Luc. 14. b. magis iungit vltimos in ecclesia vel mūdi digni
tatibus ponit, dicens illud Luc. Recumbe in no
uissimo loco. Ex hoc tamen nihil sibi deperit p-
pter ista: quia pro certo post mortez q̄ nādo chri
stus distribuet cibos glorie paradisi: isti aliis p̄-
ficientur: ⁊ portio glorie quam habebunt: alioꝝ
glorie p̄feretur: quia reuera Christus illos qui
sunt modo vltimi: depressi et pauperes: alii qui
Mat. 23. b. modo sunt alti ⁊ diuites preferet: ita ꝙ gloria eis
Aliter. data aliorū gloriā p̄cellet. Unde dicit. Erūt no-
uissimi primi ⁊c. ¶ Vel dic ꝙ talis ioseph esse vi-
detur defectuosus prelatus: qui reuera de bonis
F ecclesie solet suis fratribꝰ vterinis. i. filiis nepo-
Ephe. 5. f. tibus et compatriotis et familiaribꝰ magis da-
re dato ꝙ alii antiquiores et meliores nascātur
esse sicut dicit apostolus: ꝙ nemo vnq̄ carnē suā

odio habuit: sed nutrit et fouet eam. Ciphus io
seph inuentus fuit in sacco beniamin iunioris
fratris ⁊ minoris: ad denotandum ꝙ ciphꝰ diui-
ne sapientie in sacco, id est in corde humilium i-
uenitur: quia quanto quis est per humilitatez mi
nor: et per puritatem iunior: tanto calice sapien
tie plus potatur. Exemplum de b. Joanne: qui
erat ap̄ls iunior: ⁊ tn̄ intellectu fuit altior. Psal.
Beniamin adolescētulus in mētis excessu. ¶ Si- Ps. 67. f.
cut dicitur in geñ. Joseph emit populum egypti Ca. xxxvii.
in seruitutez regis, dando eis frumētum regis. Moralitas.
¶ Sic vero predicator qui est dispēsator frumē
ti. i. scripture ⁊ scientie xp̄i regis, populū fideliū Ps. 80. c.
in ipsius regis xp̄i acquirit seruitutem: dum fru Aliter.
mentum suum. i. doctrinā suam vel etiam eucha
ristiam ei pandit. Psal. Ex adipe frumenti satu- Prouer.
rauit eos. ¶ Vel dic ꝙ populꝰ pharaonis. i. dia- 22. a.
boli seruus efficitur: dum frumento eiꝰ. i. bonis
temporalibus satiatur. Unde in prouer. Qui ac-
cipit mutuum, est fenerator.

¶ Capitulum xlviii. Textus. His itaq̄ transactis: nunciatum est. Moralitatum Ca. xxx.

IAcob in breui
moriturus voluit benedi-
cere duobus filiis ioseph,
scilicet ephraim et manas-
se: vnde cum esset i lecto ia
centiens: adduxit eos Jo-
seph sibi benedicēdos ad
lectum. Cum ergo primo-
genitum posuisset ad dex-
teram, et secundogenitum ad sinistram pater G
manus suppositurus cācellauit: et dexteram ge
nito secundo, qui erat sinister anteposuit. Sini-
stram vero super primogenitum assignauit: ⁊ sic
cancellando et mutando manus, dexter filiorū
sinister: sinister vero dexter factus est: et bene-
dictionem primogeniti reportauit. ¶ Reuera
iste Jacob patriarcha potest mihi significare Moralitas
deum. Joseph vero significat mundum, vel quē-
cunq̄ qui habet alios promouere principem vel
prelatum: per dexteram intelligitur prosperi-
tas, per sinistram vero aduersitas: ergo istud
constat, quod Joseph id est, mundus aliquos
ponit ad dexteram, aliquos constituit ad sini-
stram: quia scilicet diuites ponit in dextera pro-
speritatis pauperes vero in sinistra aduersita-
tis. Sed reuera, Jacob id est, Christus in die
iudicii: quando benedictionez dabit legislator: Ps. 83. b.
et ibunt de virtute in virtutem: et videbitur deꝰ
deorum in syon: tunc manus sue munificentie
cancellabit, et etiam eos permutabit. Sicq̄ fiet
ꝙ dexteram prosperitatis illis dabit, qui nunc
sunt in aduersitatis sinistra. Sinistram vero ad-
uersitatis his dabit, qui nunc sunt in prospe-
ritatis dextera: et sic fiet ꝙ dexteri fient sinistri,
et econuerso: et ꝙ primi erunt nouissimi, et no- H
uissimi primi. Esurientes impleuit bonis: et di- Mar. 10. b.
uites dimisit inanes. Joseph vero noluit sepeli- Luc. 1. c.
ri in Egypto: immo rogauit fratres, ꝙ in terraz Gen. 50. d.
promissionis portarent: quod finaliter factū est. Exo. 13. d.
Sic vero nec nos debemus velle sepeliri per ma
lam consuetudinem in peccato: immo debemus
rogare fratres id est, religiosos et iustos, ꝙ in-
de suis doctrinis exemplis et orationibus nos Ps. 141. b.
educant. Psal. Educ de carcere animā meam.

¶ Moralitatum super genesim finis.

Moralitatum liber secundus super Exodum.

¶ Capitulū j. Textus.

Hec sunt nomina filiorū Israel. Moralitatum Capitulum j.

Surrexit rex nouus super egyptū/qui non nouerat opera Joseph seu beneficia que egypto cōtulerat:preter q̄ filios israel per magistros operum q̄ plurimū opprimebat:ipsosq̄ sibi seruire in luto et latere et plateis/ad edificationē suarum vrbium faciebat. Uerūtamen sic fiebat/ꝙ quāto plus opprimebat/tanto plus eorū populus crescebat. Quapropter aliud genus oppressionis
A cogitauit:qr scilicet vocatis obstetricibus: oēs quot nascebantur masculini sexus submergi fecit:feminas vero reseruari mādauit.

Moralitas. ¶ Tales videntur esse reges nostri:prelati iudices ⁊ principes noui,de nouo promoti : vel noui iuuenes et inscij:vel noui bonis predecessoribus suis dissimiles/et in vitijs innouati:quia reuera istorum tota cura est filios israel.i.bonos subditos suos rapinis ⁊ exactionibus ⁊ tributis et seruitutib⁹ opprimere : et eos per suos iniquos magistros operū/scz balliuos ⁊ officiales affligere:⁊ si que beneficia a Joseph.i.ab aliquibus eorū amicis ipsi vel eorū ꝓgenitores receperint solēt per ingratitudinē cuncta obliuioni dare. Istud patet de multis principibus : qui si habuerint aliquē Joseph.i.aliquē magnū cōsiliariū vel magistrū/ a quo receperūt seruitia vel obsequia:bene solēt dum viuit/suis amicis ab exactionibus parcere: sed eo mortuo/solēt illos de eius genere plus q̄ alios infestare. Et breuiter mali superiores hodie in regno et iurisditione sua masculos filios: id est bonos ⁊ virtuosos nituntur submergere ⁊ extirpare. Feminas vero idest molles ⁊ defectuosos:⁊ ad bene operandū inhabiles solēt seruare:
Num.31.b. et eos plusq̄ alios supportare. Unde dicit: Cur feminas reseruastis?

Aliter. B ¶ Uel dic ꝙ pharao est diabolus:qui scz israel.i.fideles quos per peccatū subiugat/in tribus specialiter occupat:videlicet in luto inficiente:id est in luxuria:et in platea de leui volāte:id est superbia:et in latere in igne durante:id est in auaricia. Istos em̄ prefectos malorum operū:id est capitalia vitia vel per malos prelatos vel predicatores hereticos solet affligere:et fetus masculos:id est bona opera in eis destruere:ipsaq̄ in flumine carnalis voluptatis submergere. Feminas vero:id est/molles actus ⁊ reprobos/solet in hoīe vegetare. Uult em̄ diabolus ꝙ mala opera in nobis pullulent ⁊ succrescant bona vero deficiant ⁊ decrescant.

Aliter. ¶ Uel dic ad literam:ꝙ pharao diabolus per obstetrices egypti/id est per malos prelatos de ecclesia hodie eradicat masculos id est homines virtuosos. Ibi vero fouet:nutrit et plantat feminas:id est carnales ⁊ defectuosos:vnde iste videtur dicere illud Num. Interficite quicquid est generis ma-
Num.31.c. sculini.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ pharao est diabolus:q̄ semper habet odio filios israel:id est christifideles, potissime masculos:id est probos homines ⁊ virtuosos:ipsos in primitiua ecclesia videns et inuidens multiplicari:per prefectos operū:id est mūdi tyrānos faciebat affligi:et sic nomē christi et fidem eius putabat posse destrui vel subuerti, verūtamē sic fiebat:ꝙ quāto plures affligebantur:id est quāto plures ꝓ christi martyrio moriebantur:tanto fideliū numerus amplius multiplicabatur:⁊ status ecclesie in melius augebatur. Sicut enim dicit in Prouerbijs. Non est sa- C
pientia/non est sciētia/nō est consiliū contra deū. Et in historia tripertita legit:ꝙ Julianus apostata volens christi sectam destruere:sciens ꝙ cōsueuerat in tribulationib⁹ proficere:decreuit nō tribulationibus/sed oblectationibus sanctorū animos immutare.

¶ Uel posset allegari pro ge- Aliter.
nerali prouerbio quod dicit cōtra rusticos:quia si premūtur/talliantur et suppeditantur:melius fructificant:et ad modū vinee computantur ⁊c.

¶ Cum Pharao rex egypti mādasset omnes he- Textus.
breorum filios submergendos:accidit vt Moy- Cap.2.a.
ses nasceretur:quē cum mater iam tribus mensibus occultasset:et ipsum amplius seruare non posset:fiscellā composuit:in qua vagientē ligauit,ipsumq̄ per fluuiū fluctuare permisit. Quem cum Tramuth filia Pharaonis:que ad flumē lauandi se gratia venerat,inuenisset:⁊ eum corpore elegantem vidisset:matrēq̄ pueri spectabat in litore/vocauit : sibiq̄ paruulū nutriendū cōmisit:ipsum Moysen:id est de aquis assumptum vocauit: quem tandem adultū in filium adoptauit.

¶ Per regem egypti intelligit rector mundi:qui Allegoria.
scilicet a principio ꝓpter peccatū Ade decreuit cunctos filios humani generis originali vulnere perimēdos. Per mulierem hebream intelligo
sanctā ecclesiam matrē:que scilicet hebrea:id est D
transiens dicit pro eo ꝙ non habet hic manentē ciuitatem:sed ad futuram mouetur. Igitur dico ꝙ quoties ista nostra ecclesia parturit Moysen: id est aliquem nouerit natum:primo debet eum tribus mensibus tenere:id est in tribus virtutibus theologicis instruere tandem debet eum in fluuio baptismi mergere:et fiscelle spei et diuine misericordie cōmittere et tunc proculdubio statim adest filia regis:id est diuina gratia:que scilicet fluuiū baptismi frequētat:que ipsum de periculo liberat et in filium recipit et adoptat : et matri sue proprie,scilicet ecclesie:lacte doctrine nutriendū cōmittit:et sic moysen:id est de aquis assumptū:et per aquas baptismi saluatum merito ipm̄ vocat.

¶ Uel dic ꝙ mater significat carnalem concupiscentiā:que filium suum peccatorem tribus mensibus seruat : inquātum peccatis superbie:luxurie et auaricie ipm̄ ligat. Tandem vero ipsum in fluuium ponit:quādo fluxui mundi negociorum:et temporalis prosperitatis ipsum exponit. Filia vero regis:id est gratia vel etiam beata virgo:ipsum de fluuio mundi liberat:quando a mundi fluxu ipsum detrahit:et per penitentiā ipsum saluat:⁊ in filium per charitatem adoptat:et lacte sane doctrine nutriendum procurat:et mulieri hebree,id est penitentie vel religioni:que transit de hoc mūdo ad patrem:nutriendū assignat:vt dicamus diuine gra-
tie illud Johan. Mulier ecce filius tuus:et filio Johā.19.c.
ecce mater tua.

¶ Uel dic ꝙ paruulus iste signifi-
cat humilium vulgus subditorum. Filia regis Aliter.
ecclesiam significat:que scilicet in flumine diui- E
ne gratie vel penitentie lachrymose ipsum balneare non cessat. Ista ergo filium suum:id est fidelium vulgus : matri eorum / scilicet rectoribus et curatis ceteris nutriendum/scilicet lacte doctrine et subuentionis terrene committit : et mercedem eterne glorie promittit. Unde ista est que dicit ibidem. Accipe puerum ad nutrien- Secūdum
dum : ego reddam tibi mercedem.

¶ Secun- Josephū.
dum Josephum : cum filia pharaonis Moysen inuentum in flumine / primo cuidam mulieri egyptie dedisset : puer de lacte ipsius bibere non volebat/quapropter vocata est mater eius

hebrea: que finē rei expectās/ in litore residebat/
Exod.2.b. ideo soror eius dixisse legit. Uis vt vocē mulierē
hebream/ vt nutrire possit infantulū? Ponit etiā
ibidē: q dū puer creuisset: pharao diadema suū
super caput Moysi posuit: qui statim illud de ca
pite proiecit: qd proditiose factū rex cōsiderans/
ipsum occidere voluit. Sed ad probandū vtrū
pueriliter hoc fecisset: carbonē ardentem sibi de-
dit: qui nutu diuino ipm in ore posuit: et linguā
sibi combussit: et inde factū est/ q semper impedi-
Exo.4.c. F tioris, et tarde lingue fuit: sicut infra legit. Obse-
cro te dñe/ nō sum eloquēs. ¶ Sic vere debet fa-
cere bonus moyses. i. bonus religiosus: de aqua
mūdane fluxibilitatis assumptus: qr reuera lac
egyptiarū mulierū. i. dulcedines mūdi scientia-
rum/ delitiarū/ verborū/ adulatorū aut delecta-
prouer.1.b. tionū non debet sugere. Juxta illud. Fili si te la-
ctauerint peccatores: ne acquiescas eis. Sed lac
mulieris hebree matris sue. i. dulcedinē deuotio
nis/ doctrine et gratie: quā sibi dedit ecclesia vel
religio mater sua: debet sugere et gustare. Unde
1.Pet.2.a. dicit. Lac concupiscite/ rationabile &c. Diadema
etiā. i. honorē et dignitatē qua pharao. i. mūdus
vel diabolus sibi per vias iniustas vult impone-
re/ debet similiter refutare: et carbonē. i. ardorem
charitatis seu diuini timoris et penitentie debet
eligere: et linguā suam cum eo debet temperare.
Hebr.11.d. Unde de moyse legit: qd ipse beatius reputauit
improperiū Christi/ thesauris egyptiorū. Jdeo
sm aliam literā Esa.xliij. dicit: habens carbones
ignis sede super eos: et erunt tibi in refrigerio.
Debet ergo talis vir perfect9 esse lingue tardio-
Jaco.1.c. ris. Juxta illud. Sit ois homo velox/ ad audien-
Textus. dum: tardus aūt ad loquendū &c. ¶ Cū moyses
Ca.xj.b. videret quadā die vnū egyptiū/ qui vnū hebreū
percutiebat/ et eidē iniuriā faciebat: occidit eū/ et
in sabulo eum sepeliuit: verū quia rumor exiuit
in publicū/ fugit in terrā Madian: vbi Jetro sa-
cerdotis madiā oues pauit: cuius filiā in vxorē
accepit. Et dū iste oues sacerdotis de madian in
deserto pasceret: mirabiles visiones ibidē vidit.
Moralitas. ¶ Jstud exponit sic. Moyses qui interpretatur
assumptus ex aquis: significat hoiem penitētē q
scz in aquis lachrymose cōpunctiōis debet iugi-
G ter inueniri: et ibi a matre sua/ id est penitētia: vt
a filia regis: id est a diuina gra recipiat/ debet cō
stitui et imponi. Egyptius significat peccatū vel
carnē. Hebreus vero significat aiam vel mentem.
Jgit dico/ q qñ moyses. i. penitēs/ videt q frater
suus spirit9 seu animus/ q debet dici hebreus. i.
transiēs/ pro eo q ad deū et ad paradisum debet
transire festin9: opprimit vel iniuriat ab aliquo
egyptio. i. pprio corpore vel a pctō: statim debet
cōtra eū insurgere: et ipm p cōfessionē occidere: et
p satisfactionē sub sabulo et asperitate penitētie
abscondere vel celare: et tunc poterit fugere ad
Jetro sacerdotē. i. ad deū p deuotionē: et filiā ei9
in vxorē accipere: scilz scientiā et discretionē seu
gratiā/ seu deuotionē: et sic poterit oues. i. christi
fideles pascere p pdicationē: et eruditionē: et visio
nes celi videre p celestiū contēplationē. Uñ dicit.
Eze.8.b. Eleuauit me spūs/ et duxit in hierusalē in visione
Aliter. dei. ¶ Uel allega ista gñaliter/ q de lege nature
qlibet tenet oppressos et tribulatos defendere: et
prouer.24.b. eis contra impios subuenire. Unde in Prouerb.
Eos q ducunt ad mortē/ et eos q ducunt ad inte-
H ritū liberare nō cesses. ¶ Moyses pascēs gregē/
Textus. cū duxisset oues ad deserti interiora: apparuit
Ca.iij.a. sibi dñs in rubo ardēte: vidit em in monte Oreb
rubū ardentē q nō cōburebat: quo cū appropin-
quare vellet/ vt qd hoc esset videret: pcepit sibi
dñs q calciamēta de pedibus suis tolleret/ eo q
Moralitas. locus ille terra sancta esset. ¶ Reuera sic videt
fecisse dñs pater: qr qñ filios israel. i. fideles suos
de imperio Pharaonis. i. diaboli: et de egypto. i.
de inferno liberare decreuit: vnū signū mirabile
primitus demonstrauit/ scilz signū beatissime in-
carnationis: quo mediante pplm suū liberauit.
Jpse em tūc in rubo arbore spinosa. i. beata vir-
gine spinis penitētie circūsepta: moysi. i. huma-
no generi vel iudeorum populo apparuit: ipsamq
arborē igne sanctispūs inflāmauit: et mirabiliter
impregnauit. Nūq tñ ista arbor beata virgo ab
integritate virginitatis fuit nudata/ nec p incē-
dium carnalitatis cōbusta: sed semp virgo et in-
tegra reseruata. Uerūtamen ad hoc q moyses. i.
iudaicus populus mereat istā visionē cernere/ et
incarnationis sacramētū cognoscere: necesse est
vt de pedib9 affectionū suarū calciamēta carna-
lis cognitionis/ sensumq lralē auferat: et q inde
per fidei cognitionē incedat. Qui em calciamēto
carnalis sapiētie inuoluit: ad tantā visionē/ et ad
tanti sacramēti cognitionē ptingere nō meretur.
Necesse est ergo p fidē calciamentū tale soluere/
et omnē mūdi sapientiā amouere: qr scz terra in
qua sumus/ sancta est. i. ecclesiā sanctā catholicā
cōstat esse. Unde dicit. Solue calciamentū de pe Jos.5.d.
dib9 tuis: locus em in quo stas/ sanct9 est. ¶ Uel Aliter.
dic si vis: q ad hoc q homo diuinas reuelatiōes
videat/ necesse est q ad interiora deserti: id est A
ad secreta cōscientie gregem affectionū suarum
ducat: et q calciamēta terrenorū bonorum de pe-
dibus affectionum suarum tollat.

¶ Caplm iiij. Textus.

Respondens Moyses ait: non credent
mihi. Moralitatum Capitulum ij.

Jnter signa que
fiebant corā pharaone p libe-
ratione populi israelitici: pri-
mum fuit de virga versa in co-
lubrū. Unde Exo.iiij. dicitur:
q virga quā tenebat Moyses/
proiecta in terrā/ statim versa
est in colubrū: ita vt timebat moyses nō solū vir-
gam illam recipere/ sed etiā hanc videre. Dñs tñ
sibi pcepit/ q caudā draconis acciperet: qd cum Moralitas
fecisset/ in virgā iterū est cōuersa. ¶ Jstud appli-
catur ad statū populi iudeorū. Uirga enim qua Ps.2.c.
mundus regitur significat filiū dei patris. Psal.
Reges eos in virga ferrea: et tanq vas figuli cō-
fringes eos. Moyses vero qui istaz tenet populū
iudaicū significat: qui reuera in principio istam
virgam: scz deum: in manu sua tenuit inquātum
ipsum credidit et amauit. Per colubrū: q est res
corporalis et viua: intelligit christi humanitas
que scz fuit corporea et mortalis: dico igit q qñ
virga quā tenebat moyses: id est de9 quē crede- B
bat populus iudeorū: in terrā missus fuit: tunc
proculdubio in draconē. i. in mortalē hominē est
cōuersus: ita q Moyses iste scz populus iudeorum
factus est tremebūdus: et a fide incarnatiōis dñi
fugitiuus. Judeus virgam in colubrū mutauit
dum dei filiū psonā hominē factā abhorruit et eā Johā.1.a.
credere et accipere et recipere recusauit. Uñ dr. et.b.
Sui eū nō receperūt: et verbū caro factū est. Ue-
rūtamē de diuino dispēsatiōis mādato sic fiet: q
moyses iste. i. iudaicus ppls istū serpentē chri-
stum: cauda. i. in fine per credulitatē accipiet: et
tunc sibi vertet in virgā: inquātum ipsum finali-
ter deū credet: ita q tunc pprie poterit dici illud Psal.109.a.
Psal. Uirgā virtutis tue emittet dñs ex sion: do-
minare in medio inimicorū tuorū. Jn medio ini-
micorum tuorum. i. in medio iudeorū: qui modo Aliter.
sunt christi et fidei inimici. ¶ Uel dic q moyses est
deus: qui quādoq in manu sua tenet virgam. i.

aliquā bonā personā: quā scilicet in statu gratie manutenet: et eū in bono retinet atq; fouet. Uerūtamen sepe accidit ꝙ deus laxat manū suam/ et ſm occulta sue/dispensationis iudicia ipsum peccare permittit: et in terra eum proijcit: dum ad amorē terrenorum per auariciā vel apostasiam cadere eum sinit: qui reuera in draconē vertitur inquātum in virum pessimum cōmutatur. Quod vtiq; ad literā videmus de multis hominibus/ qui in ecclesia vel religione anteꝗ̄ in terram proijcerentur: id est anteꝗ̄ ad terrena

C administranda promouerentur erant virge: id est persone iuste et recte/ ad regēdum alios optime dispositi: qui tamē postꝗ̄ ad terrā. i. ad ministrāda terrena dimittunt vtpote quādo ad aliquod officiū vel dignitatē promouentur: tunc dracones. i. rapaces ⁊ crudeles efficiuntur ⁊ in malos homines cōmutantur. Quid refert (inquit Tullius) an quis in beluam se cōuertat: aut per iniquitatem ferinos mores induat? Fit tamē de talibus quādoq;/ ꝙ moyses. i. deus ipsos in cauda id est in senectute ad misericordiā recipit: et eos per penitentiā ad statum salutis reducit: ⁊ sic in virgas. i. in viros iustos mutantur: ⁊ a draconi-

Tren. i. c. na seuitia et nequitia conuertuntur. Unde dicit.

Aliter. Ipsa gemens cōuersa est retrorsum. ¶ Uel dic ꝙ moyses est ꝑlatus: de cuius manu quādoq; virga. i. religiosus apostatādo: ⁊ ad terram. i. ad seculum redeundo: fit draco venenosus multipliciter peccando: ita ꝙ moyses. i. prelatus: ipsum timet recipere: malam vitam ipsius abhorrēdo: per caudā tamē in fine iste per moysen. i. per prelatum capitur ab ipsoq; punitur ita ꝙ sepe fit ꝙ

j. Reg. 10. b iterum in virgā. i. in bonū virū mutatur. Unde

Ca. iiij. b. dicitur. Mutatus est in virum alterū. ¶ Moyses faciens signa coram pharaone: manū suam in sinum mittebat: et ꝗ̄diu ibi stabat: sana erat: quādo autem ipsam corā pharaone extrahebat: tūc

Moralitas. leprosa fiebat. Si vero ipsam iterū in sinuz tra-

D hebat: ad sanitatē pristinā redibat. ¶ Manus in scriptura significat bonam operationē: sinus est conscientie secretum et intentio. Dico ergo qđ quando moyses. i. vir iustus tenet manū suam. i. bona opera sua in sinu suo. i. in conscientie secreto: ipsaq; in abscondito ⁊ occulto facit: tunc ipsa opera perseuerant vtilia atq; sana. Si vero ipsa de sinu secreti sui per ostentationē extrahat: ⁊ coram Pharaone id est coram mundo demonstrare ipsa gaudeat: tūc lepra manis glorie polluuntur: ⁊ per iactantiam deprauantur. Quapropter necesse est ꝙ manus operationis nostre ad sinū nostrum. i. ad secretum redeat: al's in sanitate et mundicia nunꝗ̄ apud deum perseuerat: et ideo homo qui gaudet facere opera sua bona coram hominibus: vt videantur ab eis: reprehenditur

Ps. 73. e. in Psal. vbi dicit. Ut quid auertis manum tuaz ⁊ dexterā tuā: de medio sinu tuo in finem? ¶ Uel

Aliter. dic ꝙ moyses est prelatus: sinus est claustrum: ⁊ mēbrum eius est quilibet subditus. Igitur dico dato ꝙ moyses habeat manus suas. i. subditos suos ⁊ sanctos spiritualiter sanos et mundos quādo tamē ipsos emittit de sinu claustri sui exterius ad terrenas ministrationes: vel inter seculares eos mittēdo: faciliter solent leprā luxurie ⁊ auaricie incurrere: ⁊ ꝗ̄diu extra fuerint/ i. mundi et luxuriosi manere. Sed pro certo tunc iterū sani efficiunt/ quādo ad sinuz claustri per prelati industriā retrahunt. Ideo dicat bonus religiosus: foris in tēporalibus occupatus illud

Luc. 15. d. Luce. Reuertar in domū meā vnde exiui. ¶ Uel

E dic ꝙ ista manus est homo/ qui sinu diuine gra-

Aliter. tie ⁊ charitatis emissus/ leprosus efficitur ⁊ peccator: qui tamen tunc temporis spiritualiter sanatur quādo per penitentiā ad hunc sinū reuertitur. Unde dicit. Reuertere ad vaginā tuā o mu- Hiere. 47.

cro. Uel dic de apostatis: qui tūc leprosi ⁊ pecca- d.

tores fiunt/ quando de sinu moysi. i. de claustro Aliter.

apostatando/ vel in publico inter seculares prodeunt. Tūc vero ecōuerso spiritualiter sani efficiuntur/ qn̄ ad claustrū vel ad christi vel prelati sui gremiū reuertunt. Sicut ad literā patet de religiosis ⁊ sanctimonialibus/ qui qn̄ nimis frequentant domus parentū/ et etiā curias seculares/ vel domos prelatorum: statim solēt lepram auaricie et adulationis et superbie incurrere.

Ideo talibus dicit. Reuertere ad ciuitates tuas. Hiere. 31. d.

Usq; quo delitijs dissolueris filia vaga?

¶ Capl'm vij. Textus.

Dixitq; dn̄s ad Moysen. Ecce constitui te deū Pharaonis: et frater tuus.

Moralitatum Capitulum iij.

Tertium signū qđ ꝑcepit dn̄s per Moysen/ fuit de aqua cōuersa in sanguinē. Accepit em̄ aquā de

flumine/ ⁊ fudit sup aridā: ⁊ Moralitas.

facta est sanguis. ¶ Sic ve- F

ro loquendo spiritualiter/ sepe fit ꝙ dū aqua. i. aliqua simplex ꝑsona de suo flumine. i. de statu religionis/ deuotionis vel cōpunctionis extrahit: ⁊ sup aridā effundit. i. ad ministrationē terrenorū cōstituit: tūc vero sanguis. i.

carnalis ⁊ luxuriosa efficit: nisi cū diligētia ꝑca- Ps. 104. e.

ueat ne labatur. Ps. Cōuertit aquā eorū in san-

guinē. Uel expone sicut Apocalypsis. viij. ⁊. xvi. Aliter.

dicit ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ talis aqua significat vsurarios ⁊ auaros/ malos officiales et ballinos: qui super terrā dum effundunt. i. qn̄ in terra vel patria dn̄antur in sanguinē. i. in ꝑsonas crudeles

⁊ sanguineas cōmutant. ¶ Postꝗ̄ Aaron ꝓiecit Eodē. c. b.

virgā suā in terrā corā pharaone/ ⁊ versa est in colubrū: vocauit pharao incantatores ⁊ maleficos ⁊ sapiētes suos: ⁊ proiecerūt singuli virgas suas: ⁊ similiter in colubros sunt cōuerse: virga

tn̄ Aaron virgas deuorabat magorum. ¶ Istud Moralitas.

allegari potest/ ꝙ magi. i. hypocrite hoīes ⁊ ficti quādoq; ita bona opera in apparētia faciunt/ sicut Aaron. i. sicut boni. Uerūtamē ista est differentia ꝙ virga aaron supstat alijs deuoratis. i. opera iustorū perseuerāt/ operib9 hypocritarū cōsumptis: qr reuera miracula. s. mirabilia ⁊ singularia opera que faciunt iusti/ sunt mirabilia. Illa vero que faciunt hypocrite seu mali homi-

nes/ sunt defectibilia. Unde Seneca. Nihil quod G

fictū est/ est diuturnū. ¶ Uel dic ꝙ Aaron sum- Aliter.

mus sacerdos significat magnos dn̄os et prelatos. Magi vero significāt inferiores/ ballinos et vasallos. Cum igitur vterq; habeat virgas versas in colubrū. i. in rapacē familiā: vel cū vterq; virgā iurisditionis sue in colubrū. i. in rapacitatem cōuertat: inquātum tam maior ꝗ̄ minor rapinis et exactionibus vacat: virga tamē Aaron virgas magoꝝ deuorare dicit inquātum officiales maiorū/ officialibus minorū inimicant: et inquātum ad iurisditionē pape vel regis vasallorum dominia quotidie reprimunt: ⁊ tūc proprie draconē deuorat/ quādo vnus malus aliū malū grauat. Unde illud. Ferrum ferro tollitur ⁊c.

¶ Ex capl'o vij. Textus.

cap. Dominus deus hebreorū misit me ad te. Moralitatum Ca. iiij.

[P]Recepit dñs Aaron, dicens. Tolle virgã tuam, et extende sup riuos ⁊ lacus, ⁊ paludes egypti: ⁊ conuertant in sanguinem: et sit cruor in omni terra egypti: tã in ligneis vasis q̃ in lapideis. Percussitq; aquas: ⁊ verse sunt in sanguinẽ: ⁊ cõputruit fluuius, ⁊ pisces qui erant in fluuio, mortuͥ sunt: ⁊ non poterant egyptij bibere aquam fluminis: et foderunt sibi aquam per circuitũ fluminis ad bibendum. ¶Per aquã in scriptura possumus intelligere eleemosynam. Ũde dicit. Sicut aqua extinguit ignem, sic eleemosyna extinguit peccatum. Per cruorẽ intelligo crudelitatem, rapinamq; ⁊ aduersitatẽ. Unde. Inebriabo sagittas meas sanguine ⁊c. Dicamus igitur ꝙ hodie per
D Moralitas. — totã egyptũ .i. per totum mũdum tota aqua pietatis cõuersa est in sanguinẽ crudelitatis: ⁊ hoc
eccl.3.b. — non solũ in lacub⁹ ⁊ paludib⁹ .i. in statib⁹ secu
Deu.32.f. — laribus: immo etiã in riuis ⁊ fluminib⁹ .i. in ecclesiasticis ⁊ regularib⁹. Uasa enim lignea .i. prelati ecclesiastici: vasa lapidea .i. principes seculares, ⁊ laici pleni sunt crudelitatis cruore: nihilq; habent de cuiuscunq; pietatis aut benignitatis humore. Pisces em̃ .i. viri flexibiles, deuoti ⁊ pij qui erant in flumine ecclesie mortui sunt: ipm̃q; flumẽ q̃si iã est factũ putridum per pctã. Et vt breuius cõcludã, quocunq; se vertãt egyptij .i. pauperes, siue ad clericos, siue ad laicos, siue ad officiales principũ siue prelatorũ: totũ inueniunt crudelitate et cruore plenũ: ita ꝙ nõ inueniũt quid possint bibere .i. a quo possint cuiuscũq; beneficij refrigeriũ reportare. Jõ omnibus ta
Esa.1.e. — lib⁹ põt dici. Man⁹ vestre plene sanguine sunt.
Aliter. — ¶Uel dic ꝙ aqua significat prosperitatẽ mundi, que fluit ⁊ defluit sicut aqua: q2 reuera i sanguinem carnalis infectionis hodie vertitur: ita qd
Aliter. B — pisces huius fluminis scz mundani diuites per pctm̃ luxurie moriũt. ¶Ul dic ꝙ q2 fluui⁹ religiõis, vasaq; lignea ⁊ lapidea .i. ecclesiastici debiliores ⁊ fortiores, sunt pleni sanguie .i. pctõ: ita ꝙ iã totũ ẽ putridũ ⁊ corruptũ: piscesq; .i. viri pij, molles ⁊ benigni ⁊ deuoti iã penit⁹ deficiũt: iõ egyptij .i. sclares iã nõ iueniũt q̃d ibi d aq̃ bone doctrine vl de bõitate exẽplaris vite ibidẽ possint bibere vl haurire: q̃propter iã necesse ẽ eos deficere, vel perire, ⁊ propter mala exẽpla ecclesiasticorum multipliciter esurire. Sanguis em̃ et non aqua .i. carnalis vita ⁊ nõ pura, mala doctrina ⁊ non bona, exempla inutilia ⁊ non sana, possunt hodie in flumine ecclesie reperiri, et in vasis .i. in cõsciẽtijs hominũ. Uñ Apoca. Et exiuit
apo.14.d. — sanguis de lacu vsq; ad frenos equoꝝ. Egyptij
ps.14.c. — aũt .i. religiosi ⁊ penitentes iã non inueniunt in flumine huius mundi quid possent tute bibere: quinimmo necesse est eis terram ꝓprij corporis ꝑ penitentiam fodere: vt aquam viuam .i. gratiã diuinam valeant reperire. Jdeo de diabolo põt dici illud ps. Qui cõuertit aquas eoꝝ in sanguinem, ⁊ imbres eorũ ne biberent. Secunda plaga fuit de ranis. Preceptum est enim Aaron, ꝙ extẽ
Textus — deret manum suam super flumina et sup riuos
Ca.8.d. — et paludes Pharaonis, dicẽs. Sic ebuliet (inq̃t) fluuius ranas: et ascendent domũ tuam et cubi
B — culũ lecti tui, et super stratum tuũ: ingredientur
Moralitas. — domos seruorũ tuorũ, necnõ et in populũ tuũ ⁊ in furnos tuos ⁊c. Et in reliquias ciborũ tuorũ. Sicq; factum est ꝙ rane terrã egypti occupauerũt: ⁊ vsq; ad lectos ⁊ cubicula hominum intrauerũt. ¶Rane loquaces significãt detractores: qui reuera hodie quasi totum occupant mũdũ. Jn domibus enim regum et superiorum, principum, prelatorum et maiorum etiã et minorum, immo in ipsis cubiculis et secretis cameris eorundem hodie ebulliũt tales rane, id est viri detractores et garrulosi adulatores, magniloqui et verbosi. Fluuius em̃ mundane prosperitatis ranas ꝓcreat: in quantum filios magniloquos, detractores, litigiosos et clamorosos generat. Jdeo in libro Sapientie dicit ꝙ ꝓ piscib⁹ eru
ctauit fluuius ranarum multitudinẽ. ¶De pul — Sa.19.c.
uere terre ꝑcusse nati sunt cyniphes i tanta quã — Eodẽ.
titate, quod totam terrã occupauerũt: et regẽ ⁊ populũ mirabiliter afflixerũt. Musce etiam alia vice in egypto in tanta quãtitate nate sunt, qd
domos egypti quasi penitus ipleuerunt. ¶Sic — Moralitas.
vero de puluere ipso terre .i. de misero statu et humili plebe nascunt quãdoq; cyniphes et alie musce .i. pui balliui et ꝓcuratores: qui q̃uis nullius sint valoris, solent tamẽ oẽ genus hominũ infestare: ⁊ regem et populũ .i. maiores et minores indebite flagellare. ¶Uiam triũ dierum petebant filij israel ire in desertum vt sacrificarent
domino in solitudine: quia scz sacrificium non — Ca.5.a.
audebãt in egypto iter idolatras deo imolare: et ideo se volebant pro deo digne sacrificando i
solitudine elongare. ¶Sic vero si tute et digne — C
volum⁹ sacrificare domino, et laudis et spirit⁹ contribulati eidem sacrificium immolare, ante omnia debem⁹ appetere ꝙ de egypto .i. de pctõ vel mundo mentaliter exeam⁹: ⁊ ꝙ per viã triũ dierum .i. per cordis contritionem, oris cõfessionem, et operis satisfactionem, desertum penitentie subintremus, et ibi deo per bona opa immolemus: homo em̃ nunq̃ digne domino immolat, qui se pharaonis .i. diaboli dominio ꝑ dierum istorum triũ spaciũ non elongat: et qui desertũ
penitentie non subintrat, dicẽdo illd ps. Ecce elõ — ps.54.b.
gaui fugiens, et mansi in solitudine ⁊c. ¶Ul dic — Aliter.
ꝙ egyptus est mũdus, desertũ religio, triũ dieꝝ via, tria religionis vota: quia ꝓ certo dũ homo ẽ in egypto, id est in mũdo: et mũdi negocijs egyptijs peccatorib⁹ sociat⁹, vix potest ꝑ bona opera domino immolare: ⁊ ideo necesse ẽ, ꝙ egyptũ .i. mũdũ ⁊ sua negocia fugiat ⁊ ꝙ ꝑ viã triũ dierũ .i. ꝑ tria religionis vota, per obedientiam contra supbiam, ꝑ paupertatem contra auariciam, ꝑ casti
tatẽ contra luxuriam, ad religionis penitẽtiam — Jone.3.b.
et solitudinẽ se conuertat. Uñ dr. Cepit Jonas introire in ciuitatem itinere trium dierum.

¶Capitulũ .ix. Textus.

Dixit autẽ dñs ad Moysen: Jngredere.

¶Capitulũ x. Textus.

Et dixit dominus ad Moysen. Moralitatum Capitulum v

[S]Icut ponitur — D plage diuerse.
Exo. ix. ⁊ xij. iter ceteras egypti plagas vna fuit animaliũ ꝑ tẽpestatẽ occisio. Altera fuit vlceꝝ ⁊ vesicarũ ꝑ cineris aspsionẽ inductio: alia tonitruoꝝ et grandinũ emissio: alia locu
staꝝ oẽ viride ꝯsumẽtiũ itroductio: alia tenebra — Moralitas.
rũ oculos execãtiũ ꝑ triduũ obscuratio: alia tãdẽ ꝑmogenitoꝝ mors ⁊ ꝯsumptio. ¶Sic ꝟo egyptij .i. pctõres plaga multipliciũ vitioꝝ ledũt: q2 scz añ oia tẽpestas tẽtatiõis occidit i eis aialia .i. aialitatẽ spũalẽ .s. discretiõis sensũ ⁊ motũ bone operatiõis: Scdo cineris t vẽtũ spsio .i. bonoꝝ opeꝝ si q̃ hñt in vẽtũ elatio, seu vẽtosa ostẽtatio: efficit in eis vesicas tumoris .i. ꝓsumptiõis. Tertio accidit in eis tonitruoꝝ, igniũ, et grãdinũ .i. discordiaꝝ, iuidiaꝝ, iiuriaꝝ turbatio, Tãdẽ ples

custas.i.per mot⁹ carnales:accidūt in eis omnis
rei viridis.i.oīm virtutū ⁊ viroꝛis bone cōuersa
tionis cōsumptiones.Quarto succedūt tenebꝛe.
i.mentis excecationes et obstinationes. Ultimo
moriunt̄ primogenita eoꝛū.i.anime per eternas
damnationes et afflictiones.Et sic patet ꝙ verū
Psal.31.c. est qđ in Psal.scribit̄.Multa flagella peccatoꝛis:
E sperantes aūt ⁊c.Sic dicit dn̄s illud Hiere. Pla
Hiere.30.c. ga inimici percussi te castigatione crudeli. ¶Uel
Aliter. dic ꝙ tenebꝛe facte sunt in egypto tribus dieb⁹/
ita vt nemo videret triduo fratrē suū.Triduum
tenebꝛarū significat triplicē mētis excecationē:
illā scȝ qua homo nō permittitur videre celestiū
felicitatē/terrestriū vanitatē ⁊ instabilitatē/infer
noꝛū periculū ⁊ acerbitatē. Quādo enim in egy-
F pto.i.in coꝛde peccatoꝛis/isti tres dies tenebꝛa-
rum.i.ista triplex excecatio mētis ꝓcedit:restat
ꝙ pꝛimogenitus eius.i.aīa per vitia moꝛiat̄:et
ab angelo precutiēte.i.a dei sentētia eternaliter
occidat̄.In plagis egypti vbi aqua conuersa est
in sanguinē/aīalia moꝛtua/tenebꝛe facte/ꝑmoge
Eodē.c.f. nita occisa ⁊c.¶Terra iessen vbi erāt filij israel/
de his oībus fuit immunis:qꝛ scilȝ ibi erat clari-
tas/cū egyptus obtenebꝛaret̄:ibi erat trāquilli-
tas/cū egyptus turbinibus ꝑmeret̄:ibi erat sani
Moralitas. tas/cum pꝛimogeniti egypti necarent̄. ¶Terra
iessen potest significare ecclesiā/vel statum eccle-
sie/vel religionis:q̄ reuera ab egypti.i.a mūdi cla
dibus est immunis:qꝛ ꝓpter filios israel.i.pꝛo-
pter iustos qui ibi sunt/ista terra nō patit̄ tribu-
lationes ⁊ tētationes/excecationes ⁊ coꝛdis ob-
tenebꝛationes:necnō pꝛimogenitoꝛū.i.animarū
moꝛtē ⁊ dānationes/quas patit̄ egyptus.i.mū-
dus:quinimo sepe fit ꝙ isti habent quietē/cū alij
tribulant̄:sciētie splendoꝛē/cum alij habeāt ob-
stinationē ⁊ ignoꝛantiā:sanitatē ⁊ pacem/cū alij
tribulationibus infestātur. ¶Uel dic ꝙ per egy-
Aliter. ptum infernus ⁊ per iessen intelligit̄ paradisus/
vbi sunt filij.i.angeli ⁊ sancti:qui deū contēplan-
tur ⁊ vident/qui scilȝ nulla egypti tribulatione
vel tentatione leduntur:imo in luce et pꝛosperi-
tate perpetua cōuersant̄:ideo egyptijs.i.mūda-
nis peccatoꝛibus et dānatis videtur dn̄s dicere
Esa.65.b. illud Esa.Ecce serui mei comedent/⁊ vos esurie-
tis:serui mei bibēt et vos sitietis:serui mei leta-
buntur/⁊ vos confundemini:serui mei laudabūt
pꝛe exultatione/⁊ vos clamabitis pꝛe doloꝛe.Et
breuiter/magna est diuisio inter bonos ⁊ malos/
Luc.16.g. inter saluos ⁊ damnatos.Unde dicitur. Magnū
chaos firmatum est inter nos et vos.

¶Capl'm xij. Textus.

Dixit quoq̄ dominus ad Moysen et Aaron in terra egypti. Moralitatum Capitulum vi.

Cum deus decre-
uisset pꝛimogenita egyptioꝛum
tam hominū q̄ȝ iumentoꝛū occi-
dere: pꝛimogenita vero filioꝛū
israel intacta dimittere/⁊ a moꝛ
te eripere et saluare: ipsosq̄ fi-
lios israel de egypto ad terram
pꝛomissionis educere:pꝛecepit agnum seu hedū
occidi/⁊ domos ipsoꝛum hebꝛeoꝛū in superlimi-
B naribus:⁊ vtroq̄ poste signari.Sicq̄ factum est
ꝙ angelus domos signatas sanguine/nō tetigit:
nec in eis pꝛimogenita occidit:imo populum ibi
habitantē de pharaonis dominio per mare ru-
bꝛum eduxit ad desertū:domos vero egyptioꝛū
que sanguine tacte vel signate nō fuerant/ange-
lus inuasit:⁊ ibi pꝛimogenita interfecit. Ipsos
vero tandem egyptios in mari rubꝛo submersit.
¶Sic vero cum a deo sit oꝛdinatum et decretū Moralitas.
qđ pꝛimogenita egyptioꝛum.i.peccatoꝛes moꝛ-
tis eterne debeant subire periculū:constat ꝙ ab
hac sententia illi solum merebuntur saluari/qui
sanguine agni immaculati chꝛisti voluerunt per
sue passionis memoꝛiā consignari.Sole enim ꝑ-
sone que domos coꝛdium suoꝛum sanguine isto
cōsignauerunt:et per moꝛtis chꝛisti recoꝛdatio-
nem super vtrūq̄ postem coꝛdis et oꝛis istū san-
guinem habuerunt:a percutiente angelo.i.a iu-
dicante chꝛisto/per damnationē nō tangent̄:sed
potius a moꝛtis eterne periculo saluabuntur.
Egyptij vero/id est peccatoꝛes/qui nihil de isto
sanguine habuerūt:⁊ moꝛtis ⁊ sanguinis chꝛisti
memoꝛiā et deuotionem ⁊ consignationē nō acce
perunt:ab isto angelo.i.a dura chꝛisti sententia
ferientur/⁊ moꝛtis eterne periculo supponētur.
Deus em̄ illos solos a moꝛte eterna saluabit:in
quoꝛū domibus.i.coꝛdibus/sanguinem agni.i.
sanguinis chꝛisti memoꝛiā videbit. Unde dicit̄. Ezec.16.a.
In sanguine tuo viue:ipsosq̄ de pharaonis dia-
boli imperio liberabit:⁊ ad terrā pꝛomissionis: H
scȝ paradisum per desertū penitentie destinabit.
Illos vero qui isto carent sanguine:in mari ru-
bꝛo.i.in inferni amaritudine suffocabit.Unde di 1.Pet.1.d.
cit̄. Pꝛecioso sanguine agni redēpti estis. ¶Uel Aliter.
istud applica realiter ad passionē Chꝛisti:et dic
ꝙ in egypto.i.in mundo agnus Chꝛistus de dei
mādato ⁊ oꝛdinatione occisus est:vt scȝ virtute
sui sanguinis hebꝛei/qui interpꝛetant̄ transeun-
tes:qui scȝ manentē ciuitatem non habēt: a per-
cussione moꝛtis eterne saluarentur:et mediante
mari rubꝛo/id est amara cōpunctione desertoq̄
penitentie adiuuāte/ad terrā pꝛomissionis.i.ad
celi gloꝛiā ducerent̄:egyptij autem.i.infideles/
qui istius agni sanguinem.i.chꝛisti passionis fi-
dem nolūt recipere/necesse habebūt eterne dāna
tionis ⁊ percussionis periculum sustinere. Unde
Ezechi.xij.ꝙ angelus omnes percussit quos nō
signatos inuenit.¶Uel dic quod egyptij sunt vi Aliter.
tia que tunc tempoꝛis submerguntur / quando
filij israel.i.boni per mare rubꝛum.i.per memo-
riam dn̄ice passionis/vel per amaritudinē peni-
tentie transducuntur:filij israel farinam de egy-
pto tulerunt:⁊ inde panes azimos confecerunt:
sic vero catholici de farina ⁊ gentiliū scia veram
doctrinā conficiūt:⁊ panes azimos theologie in-
de coquūt.¶Cum filij israel mare rubꝛū deberēt Eodē.c.a.
transire/⁊ ad terrā pꝛomissionis venire/pꝛecepit A
dn̄s ꝙ domus ⁊ familia insimul cōuenirent:ꝙq̄
agnū pachalē comederent. Erant tn̄ in comedē-
do agnū multe cerimonie necessarie:quia.s.non
debebant cōminui:nec aliquid vsq̄ ad mane ser-
uari.Igne debebat esse assatus:et cum lactucis
agrestib⁹ accinctis renib⁹ mādūcabat̄:calciamē-
ta in pedibus/⁊ baculi in manibus debebāt ha-
beri:postes domus sanguine debebāt inungi:et
ipse agnus cū intestinis/capite ⁊ pedibus debe-
bat festinātissime manducari. ¶Ista omnia pos- Moralitas.
sunt applicari ad esum agni immaculati.i.ad
receptionē coꝛpoꝛis Iesu chꝛisti:quia reuera ad
hoc ꝙ nos qui debemus esse veri hebꝛei.i.ꝑ mū-
dum transeūtes/⁊ non manētes:etiam debemus
esse filij israel.i.deū ꝑ fidē ⁊ contēplationē vidē-
tes:iuxta illud qđ scribit̄ in ep̄la:dudum nos hu
ius mūdi nō sumus incole/sed aduene/sȝ ad hoc
in mundū venimus/vt nobis ibidē nō liceat per-
sistere.Si trāsire possumus mare rubꝛū.i.moꝛ-
tis amaritudinē secure trāsire:⁊ per desertū pur
gatoꝛij ad terrā ꝓmissam:scilȝ ad paradisum ꝑ-
tingere:necesse est qđ simul ꝑ charitatē ⁊ vnitatē
fidei cōiceem⁹:et qꝛ agnū paschalē xp̄m i sacramē
to altaris dignifice comedam⁹.Est igit̄ necessa

rium ad ipsius dignā sumptionē ꝙ ossa ipsi⁹ nō
cōminuant: ⁊ ꝙ nihil de eo supfluum referuet, ⁊
ꝙ nihil credatur de eo supfluum nec aliquid di-
B minutum. Ossa enim integra seruantur, quando
quicquid est necessarium creditur, nihil ꝓo sup-
fluū seruat, qn̄ nullus error supuacuus admisce
Eccli. 42. d tur. Un̄ dr. Neq; adiectū est, neq; minuit. Iste igit
debet manducari assatus in igne ꝑ feruorē dile-
ctiōis: cū lactucis agrestibus. i. dolore contritio-
nis cum accinctis renibus. i. cū moderatione cō-
tinentie, ⁊ luxurie restrictione: cum pedibus cal
ciatis. i. cū mortis meditatione: cū baculis in ma
nibus. i. cum crucis spe ⁊ deuotione: cum sangui
ne in ostio. i. mortis christi ⁊ sue passionis ⁊ san-
guinis recordatione ⁊ compassione. Calciamen-
ta autē que fiunt de pellibus animaliū mortuo-
rum, significāt mortis memoriam: baculus signi-
ficat crucem, sanguis crucem dominice passiōis.
Manducari etiā ⁊ recipi debet iste agn⁹. i. sacra-
1. Cor. xi. e. mentum cū capite. i. cū deitate. Unde Apls. Ca-
put christi deus. Cū intestinis. i. cū humanitate:
⁊ cū pedibus. i. cū sacramentorū ⁊ articulorū se-
quela ⁊ vniuersitate. Iste enim agn⁹ nunq̄ di-
gne recipitur, nisi humanitas ⁊ articulorum ve-
Eccli. 36. e ritas per fidem integre comedatur. Unde. Om-
nē escā manducabit vēter. Festinanter autē de-
bet comedi: ad denotandum ꝙ circa inquisitio-
nem istius sacramenti non debet homo immora-
C ri: nec etiam circa misse celebrationē, vel euchari
stie sumptionē: ne forte vane cogitatiōes vel du-
bitatiōes possint insurgere: quib⁹ possit fidei ve-
ritas vacillare: sicut nullus nisi esset circūcisus,
debebat de isto agno comedere: sic nec de sacra-
mento altaris debemus gustare, nisi fuerimus ꝑ
penitētiam ⁊ vitiorū superfluis circūcisi. Unde.
Joh. 2. c. Scindite corda vestra ⁊c.

Capi. xiiij. Textus.

Locutus est autem domin⁹ ad Moysen.

Moralitatum Capitulum vij.

Cum filij Israel
mari transacto per desertum
transirent, voluit eis dn̄s con-
tra omnia incōmoda de reme-
dio ꝓuidere: ⁊ q̄ affligebant
estu per diem, obscuritate per
noctem, ⁊ q̄ etiam viam nescie
bant, ⁊ poterant errare, panē non habebant, et
poterant esurire: aquas nō inueniebāt ⁊ opor-
tebat sitire. Cū scz illa patria talis esset ꝓut com
muniter dicit: ꝙ nec panis ibi cresceret, nec aqua
flueret, nec etiā arbor uiresceret: cū esset patria
sterilis atq; sicca: quatuor specialia remedia con
cessisse videtur: q̄ scz iste prouidit eis de colūna
nubis ꝑ diē, que estū obscuritate sua tēperaret:
⁊ de colūna ignis per noctem que sua claritate
totum illuminaret, sicut dicitur Exodi. xiij. Itē
prouidit eis de māna: q̄ famē releuaret: sicut di-
citur infra. xv. de aqua a petra fluente: q̄ sitim
D tēperaret: sicut Exodi. xvij. Itē de angelo q̄ eos
cōduceret: ⁊ ne errarent caueret sicut dicit Exo
Moralitas di. xxiij. Sic vere cum filij israel. i. sancti ⁊ ꝓbi
viri in deserto huius mundi: dū ad terram ꝓmis
sionis, id est ad paradisum peregrinando ꝑcur
runt: ⁊ multa ⁊ plura ⁊ magna habeant incōmo
da. i. ardorē male ꝯcupiscētie: tenebras aūt igno
rātie: famē ꝓo ⁊ sitim auaritie: necnon ignoran
tiam vie recte. i. iustitie: ⁊ ergo ꝓuidit eis dn̄s de
remedijs opportunis, q̄ scz ipsis misit nubē. i.
christū filiū suū purū ⁊ nubeū: qui ꝑdicando re-
frigerauit concupiscētie ardorē. Ignē. s. spiritū
sanctū: q̄ illuminauit errorē ⁊ tenebrarū horro-
rem: manna. i. sacramētum altaris quo satiauit
desideriorū amorē: aquam de petra sacre scriptu
re qua tēperauit mali appetitus feruorē: angelū
ducē. i. diuinā gratiam: qua demonstrauit vie ve
ritatis splēdorē. Uel dic moraliter ꝙ nubes est Aliter.
rorifluū pietatis: ignis incēdiū charitatis: mā-
na dulcedo deuotionis: aqua lachrymose cōpū-
ctionis: angelus intellect⁹ clare cognitionis. Un̄
dr. Ecce ego mitto angelum meū qui preparabit Mal. 3. a.
viam ante faciē tuā. Nubes q̄ precedebat filios
israel in deserto facta erat admodum columne:
ista dicebat columna nubis de die ad refrigerā-
dum cōtra ardorē: colūna ignis de nocte: ad illu
minandū cōtra tenebrarū horrorē: sicut dr Exo.
E xiij. Stabat aūt ista nubes suꝑ populū: ⁊ q̄diu
stabat immobilis populus fixis tentorijs q̄esce-
bat. Cū aūt nubes ista mouebatur ⁊ eleuabat: ⁊
populus similiter tentorijs motis nubē sequens
proficiscebatur. Quo facto iterū vbi ipsam vide-
bant stare: ipsi similiter sistebantur: sicut dicitur
Numeri. ix. Unde ibidem dicit. Ad imperium do
mini figebāt tentoria: ⁊ ad imperium dn̄i depone
bantur ⁊c. Per istam nubē potest intelligi prela
tus: q̄ pro certo iste datus est filijs israel. i. fide-
libus subditis ⁊ in principem ⁊ in ducem: qui scz
ipsos per desertū huius mundi dirigat: ⁊ ad ter
rā promissionis. i. ad paradisum verbis ⁊ exem-
plis conducat: quia pro certo iste debet esse colū
na ratione stabilis firmitatis: nubes ratione ro-
riflue pietatis: ignis illuminans rōne limpidissi-
me scientie ⁊ veritatis: q̄ colūna debet alios spi
ritualiter ⁊ tēporaliter sustentare: q̄ nubes de-
bet alios doctrinis ⁊ beneficijs irrigare, q̄ ignis
debet alios per charitatem incēdere: ⁊ per sapiē-
tiam illuminare. Ideo de tali prelato dicitur in
Ps. Expandit nubem in protectione eorum et Ps. 104. d.
ignem vt luceret eis per noctem. Quid ergo? pro
certo iste debet populo. i. subditis superstare: et
cum eis personaliter commanere: ⁊ per iurisdi-
tionis eminentiam preeminere: ⁊ per exemplorū
dationē super eos ⁊ coram eis presentialiater se
monstrare. Populus vero subditorum se debet
F conformare penitus isti nubi, id est bono prela-
to discreto ⁊ spirituali: et ideo cum ipso moto ꝑ
bona opera debet moueri, cum ipso eleuato de-
bet leuari per contemplationē: cū proficiscente
debet virtutibus proficisci: cum ipso stante ⁊ ma
nente scz in bono proposito: debet similiter popu
lus in fide ⁊ moribus stabiliri. Unde de sanctis
animalibus, id est de prelatis: ⁊ de rotis, id est de
subditis dicitur Ezech. Cum euntibus ibant cū Ezech. 1. d.
stātibus stabant: ⁊ cum eleuatis a terra pariter
eleuabantur: ⁊ cum ambularent que prima erāt,
sequebantur ⁊c. Uel dic ꝙ colūna est christus, Aliter.
qui scz in die presentis vite nubeus, pluuiosus ⁊
misericors inuenitur. In nocte vero. i. in futuro
iudicio vel in morte igneus. i. seuerus ⁊ iustus
et rigidus. In nocte, id est erga impios ⁊ obscu-
ros. Ipse est enim qui s̄m diuersas personas, ⁊
s̄m diuersa tēpora diuersificat seipsum: ⁊ ita est
nunc nubes misericordiam pluendo, nunc ignis
iustitiam exequendo: ita ꝙ sibi proprie potest di
ci illud Eccli. Ecce ego i altissimis habito: ⁊ thro Eccli. 24. d.
nus meus in columna nubis. De ipso etiam dici- Deut. 4. d.
tur. Deus noster ignis consumens est. Uel si Aliter.
vis dic in malo, quod nubes est malus qui dici-
tur columna nubea, propter instabilem vanita-
tem: columna nubea igne propter ardentem cu-
piditatem. Et dicit sequi a populo ꝓpter facilē
malorum suorum exemplorum conformitatem:
popul⁹ enim nubem. i. prelatum qui sibi premiū
promittit, solet sequi: ⁊ eius malis moribus con
formari. Quia sicut dicitur. Qualis rector ci- G
uitatis, talis populus qui habitat in ea. Ta- Eccli. 10. a.

les enim duces inueniunt hodie multi.s.qui ho-
die tenent preeminentiã huiꝰ mundi ⁊c. ¶Cũ po-
Ca.xiij.d pulus dñi in egyptum trãs,mare rubrum eductꝰ
videlicet ad terram ꝓmissionis:hierusalem ꝓce-
deret:⁊ vt ꝑ regionem philistinoꝝ breuius ⁊ faci
lius ⁊ plenius icedere posset,dñs noluit:ne forte
populus philistinoꝝ sibi bella moueret:⁊ tedio
affectus iterum in egyptum rediret.Duxit igit
eos dñs ꝑ desertũ,ꝙuis difficilis esset via:ꝓ eo
ꝙ ibi non erant homines nõ timebant prelia seu
Moralitas bella.¶Sic vero populus nouitioruz,⁊ nouiter
de egypto.i.de statu infidelitatis vel de pctõ seu
de mundo egressorũ,⁊ ad fidem seu penitentiam
conuersoꝝ:d za via philistinoꝝ.i.a strepitu mun
danoꝝ ⁊ peccatoꝝ submoueri:ne forte per malo
rum ipsoꝝ exempla,dicta ⁊ facta,bella tentatio-
num insurgant:que istos faciant ad egyptuz.i.
ad vitia retrouerti.Nouiter eñ ad fidem,ad re-
ligionem seu etiam ad penitentiaz cõuersus,bel
lis tentationum insurgentibus,ad vomitum re-
uertitur,si philisteis.i.peccatoribus ⁊ infidelibꝰ
misceatur.Et ideo necesse est ꝙ tales ad inferio-
H ra deserti ducantur.i.in claustris ⁊ conuentibus
necnõ cum alijs bonis ⁊ fidelibus ⁊ in ipsis vijs
penitentie difficilibus teneantur vt ad celestem
hierusalem sine periculo perducantur.Et inde
est ꝙ religiosi solent nouitios suos de via philisti
norũ.i.secularium ⁊ carnalium amicoꝝ tollere,
⁊ eos quantum possunt ab eis abscõdere ⁊ elon-
gare ne forte ipsis contingat ad egyptũ.i.ad se-
culum retroire:scientes ꝙ ſm doctrinã christi
Luce.ix.Nemo mittẽs manũ suã ad aratrum et
Aliter. respiciens retro aptus est regno dei.¶Uel si vis
dic ꝙ populus fideliũ qui ꝑ mare rubrum.i.per
baptismum,pharaonis.i.diaboli euasit dominiũ
Ps.54.b. debet philistinorum.i.mundanorum vel peccato
rum consortia fugere,⁊ ꝑ desertũ religionis vel
penitentie ad promissionem paradisi venire,di-
cendo illud Psal.Elongaui fugiens:⁊ mansi in
solitudine.

¶Capi.xiiij.Textus.

Persequentesq̃ egyptij:ingressi sunt
post eos:⁊ omnis equitatus Pharao-
nis:currus eius et equites.Moralita-
tum Capitulum viij.

Egyptij vt filij
israel intrauerũt mare ru-
brum:et hoc qꝛ egyptij ꝓse
quentes hebreos ipsos oc-
cidere voluerunt.Uerũtñ
sic actum est ꝙ hebrei ꝑ ma-
re sine piculo apertis aquis
⁊ ab vtroq̃ latere restrictis
A ⁊ diuisis transierunt:egy-
Moralitas ptij vero remanserũt.¶Dic moraliter ꝙ Egyptij
qui hebreos nitunt in seruitute tenere sunt pec
cata que nitunt animas subiugare.Uerũtamen
isti hebrei ad mare rubrũ.i.ad est ad penitentie ama
ritudinẽ transeũt sic ꝙ isti liberi ⁊ salui euadunt:
Aliter aquis vere compunctionis mediantibꝰ.egyptij.
i.peccata ibidem pereunt ⁊ succumbunt.¶Uel
dic ꝙ mare rubrũ est mũdi prosperitas,vel etiã
vita p̃sens vel mũdus:qui dicitur mare ꝓpter flu
ctuositatẽ:rubrũ:propter carnalitatem.hebrei
igitur.i.viri iusti per istud mare possunt sine pe-
riculo transire:qꝛ scz aqua voluptatũ non solet
istos ꝙtum ad affectionem tangere:q̃ nimmo isti
solent per siccitatẽ paupertatis ⁊ penitentie pe-
Exo.15.c netrare:⁊ illi si ad celestem hierusalem felicitatis
trãsire.Unde dicitur.Filij autem israel ambula-
uerunt per siccum in medio mari.Egyptij autẽ.
i.mali non sic:qꝛ isti mare rubrum vite presentis
sine periculo nõ trãseunt:qꝛ videlicet aque deli-
ciarũ ⁊ voluptatũ ipsos inuoluũt:⁊ sic ꝑ diuersa Ps.77.f.
vitia ip̃os destruũt ⁊ confundunt.Ps.Inimicos
aũt eoꝝ dimersit in mare:qꝛ breuiter illud est ve
rum,ꝙ boni ⁊ discreti viri solent q̃ñq̃ per mũdi B
fluxum:⁊ temporalia negocia bene vtendo illesi
transire:vbi tñ mali q̃ bene prosperis vti nesciũt
solent per vitia succũbere ⁊ perire.Soli aũt filij
israel.i.discreti viri solũ deũ vidẽtes ⁊ ꝑ deuotio
nẽ ⁊ contẽplationẽ in deũ mentaliter tendentes,a
mari fluctuosi seculi non leduntur:vbi tamẽ alij
naufragant in ipso actu persecutionis,quoꝝ egy-
ptij filios israel compellebant exire,dicẽtes Oẽs Ca.xij.f.
moriemur.¶Immutauit dominus egyptioꝝ vo
luntatem:deditq̃ filijs israel gratiam in cõspectu
eoꝝ:ita ꝙ vasa aurea ⁊ argẽtea que ab eis petie
rũt hebrei,ipsis libenti animo egyptij ꝯcesserũt: Morali-
⁊ sic vltra mare rubrũ ipsis egyptijs compellen- tas.
tibus cum egyptioꝝ spolijs recesserunt.¶Istud
potest exẽplariter applicari ad occultam dei ꝓui
dentiã:que occulte potest voluntatem hominuz
mutare:⁊ etiã contra ꝓpositũ in cõtrariũ applica
re:q̃ etiã bonos de bonis maloꝝ solet aliquotiẽs
ditare:⁊ mercedẽ quã meruerãt ex alio latere ꝙ
sperabãt eisdẽ procurare.Constat eñ ꝙ filij is-
rael seruierãt egyptijs multis tẽporibus nec re
ceperant aliquid ꝓ mercede:⁊ iõ quando recesse
rũt,voluit dominus ꝙ per talem modũ ex vasis
egyptiorũ fieret eis satisfactio:vt haberẽt merce Sap.10.d.
dem de seruitio.Unde dicit.Iusti tulerunt spolia Aliter
impioꝝ.¶Uel dic ꝙ idcirco voluit dominus spo
lia deportari:vt tabernaculũ quod fieri decreue
rat:posset exinde fabricari.Sic vero quãdo spo-
lia egypti scz scientie mundi philosophia scz ⁊ C
poetria ⁊ alia similia ad compositionem ecclesie Aliter
sunt vtiles:ideo vult dñs ꝙ a fidelibus studeant
⁊ in animo reportent ¶Uel dic de bonis tẽporali
libus,q̃ qꝛ pro vita p̃nti sunt necessaria:ideo per
mittit dominus ꝙ a filijs israel idest religiosis
⁊ ecclesiasticis acquirantur.

¶Capi.xv.Textus.

Tulit autem moyses israel de mari ru-
bro.Moralitatum Capi.ix.

Egressi filij israel
de mari rubro ambulauerũt per
desertũ:⁊ venerũt in marath:vbi
aque erant ita amare ꝙ ip̃as bibe
re pre amaritudine non valebãt
de quo cũ populus murmuraret
orauit Moyses ad dominum.Qui ostendit eis li-
gnum quod cum misisset in aquas in dulcedinem
sunt mutate.Exinde aũt venerunt heliz vbi erũt
duodecim fontes:⁊ septuaginta palme.¶Sic ve Moralitas
ro cum quis de mari.i.de mundo vel de peccato
egrediens desertum religionis vel penitẽtie per-
ambulat:constat ꝙ ibi inueuit aquas amaras
plurium tribulationũ ⁊ displicentiarum:que sci
licet sunt sibi amare.i.difficiles atq̃ dure ꝙ ip̃as D
nequit bibere.i.penitentiam sustinere propter
quod solet de statu illo conqueri:⁊ ꝙ desertum
huius intrauerunt murmurare.Talibus de-
bet dari in consilio:ꝙ lignum scilicet crucis chri-
sti per considerationem accipiant ⁊ ꝙ tormen-
ta et amaritudines tormentorum ipsius vi-
deant:ipsumq̃ in aqua amara quam bibunt.
i.in tribulationum amaritudine quam sentiunt:
misceant:vnumq̃ cum alio recompensent:⁊ sic
pro certo huius amaritudo in dulcedinem eis
vertitur:et quicquid erat difficile:leue et faci-

Jud.5.c. le reperitur. Unde dicitur. A ligno obdulcata
est aqua amara. Quia s'm Grego. Dulce est qd to
leramus: si consideramus quid bibit ad patibu-
lū christus. Quia eni nostre amaritudines quas
in deserto penitentie vel religionis sustinemus:
respectu amaritudinis crucis & passionis christi
nihil sunt: ideo si hoc lignum apponitur, dulces
Narratio. fiunt. ¶ Sic de nouitio legitur cui asperitas or-
dinis dura fuit: volenti igit recedere: apparuit
christus in cruce ostendens plagam lateris: & di
cens. Ex his salsa panem tuū hordeaceum quē
Sap.18.a. comedere non potes. Et extunc recessit tentatio
de recessu. Benedictū ergo lignum per quod fit
iustitia. Sic ergo veniet homo finaliter in helim:
qd interpretatur fortis. i. ad fortitudinem & cō-
stantiam mentis: vbi. s. duodecim fontes. i. duo-
decim apostolos: septuaginta palmas. i. septua-
ginta christi discipulos poterat inuenire: quorū
virtus & soliditas suam incōstantiam poterit sta
Aliter. bilire. ¶ Uel dic q amara aqua est fortis tentatio
vel generaliter quecūq tribulatio que tunc faci
E lius sustinetur, quando ad lignum: idest ad cru-
cis memoriam recurritur: & quando ad xpi pas-
sionem & deuotionem venitur.

¶ Capi. xvj. Textus.

Profectiq de helim, venit omnis mul-
titudo. Moralitatum Capitulum x.

Populus adhuc
carnalis, videns q panes &
carnes ad comedendum nō
habebat: cepit contra dnm
murmurare: egyptiq quas
iam dimiserat delitias me-
morare dicēs: Cur eduxisti
nos i solitudinem: vt inter-
ficeres nos fame? Utinam
mortui essemus in egypto, quando sedebamus
super ollas carnium: & comedebamus panes in
saturitate. Quod audiens dominus: pluit illis &
carnes & panes. Coturnices enim sup castra eo-
rū per multitudinē ceciderunt: de quib' singuli
quātū voluerūt, acceperunt: māna ad modū prui-
Moralitas ne de celo cecidit: qd populus p pane habuit et
collegit: & murmurare contra deū cessauit. Sic
vero plerūq contingit q post aggressionē alicu
ius ardui ppositi: postq ingressum deserti: reli-
gionis ppls adhuc carnalis dolet de esu carniū
dimisso: & de panis defectu. i. de famis vel absti-
nētie infortunio aliquoties immisso: recordaturq
F carnem & panem. i. carnales delicias & tempora-
les: quas in egypto mundi dimisit: murmurat cō
tra sterilitatem paupertatē & penuriā quā itra-
uit. Domin' igitur qnq talibus ex sua ineffabili
gratia mittit volatilia p carnibus. i. celsitudinē
contēplationis: mittit etiā māna dulcissimum p
panibus. i. dulcedinem deuotionis: & sic isti filij
israel desertū penitētie assuescūt: desideriaq car
niū. i. deliciarum carnaliū dissuescunt, & cōtenti
statu suo: a deserto penitentie nullatenus resipi
Ps.77.c. scunt, sed ibidem pacifice extūc viuūt. Ps. Pluit
eis māna ad manducandum, cibaria misit eis in
Aliter. abundantia. Et ibidem. Pluit illis sicut arenam
maris volatilia pennata. ¶ Uel si vis dic q car
nes significāt eucharistiā: manna vero sacrā scri
pturam: q sunt cibi viuentium in deserto. Māna
qd pluit dns filijs i deserto: erat qdā cibus q ad
modū pruine albe terrā operiebat. Eratq quasi
semē coriādri albū: gustusq ei' quasi sīle cū mel-
le coloris videlicet bdellij: sicut dicitur hic: & si-
Nu.xi.b. cut dicitur alibi. Populus igitur istud colligēs
in mortario conterebat; & panes vel cibos inde

faciebat siue conficiebat. Erat aūt cibus iste dul
cissimus & mirabilis: qr ad quencūq saporē vole
bat homo: cōuertebatur: sicut dicitur Sap. xvi.
Erat etiā in hoc mirabilis: qr cum singuli iuxta
certam mēsura gomor dictam: qnq aliqui plus:
aliqui minus colligerent: sic fiebat: q nec qui ma
gis parauerat magis reperit: nec qui minus col
legerat repperit minus. Residuum igitur quod
remanebat in cāpo: oriēte sole dissoluebatur: qd
vsq mane seruari non debebat: quicqd vero re-
collectum vsq mane seruabant, scaturiens ver- B
mib' putrescebat. Preceptum est igitur aaron,
q vrnam aureā manna impleret: & q eā ad per-
petue rei memoriam in tabernaculo seruaret.
Sume inquit vas vnū & pone in mari. Istū igit
cibum in deserto filij israel habuerunt: ipsum ve
ro quando in terrā habitabilem eis promissam
venerunt: & de terre fructibus gustauerunt, con
tinuo perdiderunt: sicut ptz hic, & etiam Josue. Jos.5.c.
¶ Sicut sctī doctores exponūt: iste cibus scz mā- Moralitas
na, significat corp' xpi in sacramento altaris: &
hoc pmo rōne nominis. Man enim seu mahu in-
terpretatur quid est hoc: qr scz sicut dicit hic, he
brei videntes māna de celo descēdere, dixerunt:
mahu. i. quid est hoc, admiratiue loquendo. Sic
vero quicunq bene consid rat cibum istum, scz
christum in sacramento altaris: merito pōt mira
ri & dicere: mahu. i. quid est hoc: quia ibi sunt tot
mirabilia, q merito, potest fieri questio de eodē. Ps.117.d.
Unde in Psal. dicitur: q a domino factum est il-
lud: & est mirabile in oculis nostris. ¶ Item per
manna intelligitur eucharistia ratione loci: quia
sursum de loco venit a potestate diuina non hu- Joā.6.d.
mana. Unde dicitur. Pater dat vobis panē de ce
lo verum ¶ Itē rōne modi: qr tantū habebat q
multum, sicut qui paruz colligebat: quia scilicet
in qualibet particula est totum corpus xpi: & in
omnibus nō est nisi vnū. Unde dicitur. Neq adie- D
ctum est, neq minuitur. Qui eni plures hostias Eccli.
consecratas recipit: nō magis habet de christo,
q ille q solummodo sumit vnam. Unus tantum
recipit sicut sicut centum: & econuerso. Et ideo
canit. Sumit vnus sumūt mille: qtū vn' tm illi.
¶ Itē rōne virtutis: qr scz manna omnem saporē
habebat: & quicquid volebat comedēs sapiebat.
Sic eucharistia omnem hz virtutem: & ad omnia
quecūq homo voluerit potest valere: dū tn ho-
mo sciat ipsum debite & digne recipere & tracta-
re. Unde dr. Omnē habēs virtutē, oia prospiciēs Sap.7.c.
Unde est illud. Simila cum melle. i. caro cū diui-
nitate: vel panis species cū christi corpore & hu-
manitate. Unde Ezech. Similā & mel & oleū come Ezec.16.b.
disti. ¶ Item rōne finis: qr tm durauit qdiu fue-
runt in via. i in deserto: & defecit eis in termino.
Sic etiam sacramentum altaris est institutum p
via huius vite, id est pro transitu deserti huius
mundi: qr reuera quādo veniemus ad terminū
huius vie. i. ad terminum promissionis: & ad ha-
bitaculum paradisi: tunc deficiet nobis nubes &
manna, id est ignorantie obscuritas: & sacramen-
ti huius velata difficultas. Nam quia tunc come
demus de fructib' terre promissionis, id est quia
tunc gustabimus suauitatem glorie paradisi: in-
cipimus videre per speciem que nunc videm'
per fidem: & tunc amittemus vmbram, qn plene
videbimus verā lucem. Unde apostolus. Uide- 1.Cor.13.d.
mus nunc per speculum & in enigmate: tūc au- A
tē facie ad faciē. ¶ Itē ratione similitudinis: qr
scz māna erat simile semini coriādri, qd est mors
carib'. i. malis: & medicina hominibus. i. ratio-
nalibus & bonis. Simile est de bdellio: quod est
gutta amara, propter contritionis amaritudi-
nem, quam comedens debet habere: & simile pa-
ni oleatico, propter dei misericordiam, quam

recipiens debet habere et sperare. Quid igitur?
Pro certo duo erant circa istud māna necessaria
scʒ ꝙ vsqꝫ mane nihil reseruaret: ꝛ ꝙ ad ꝑpetuā
memoriā in vrna aurea poneret. Sicqꝫ vero de
isto sacramēto necesse est/ ꝙ ipsum vsqꝫ mane pro
comedēdo non reseruemus: id est ꝙ in spirituali
masticatione/disputatione ꝛ perscrutatiōe ipsi⁹
nō nimiū immoremur: ne forte vermes errorum
ꝛ dubitationum circa illud in nostris cordibus
oriantur. Apostol⁹. Nō plus sapere ꝙ̄ oportet sa
Ro.12.a. pere. Et alibi. Non remanebit de eo quicqꝫ vsqꝫ
Exo.12.b. mane. Debet igit̄ veraciter comedi: id est simpli-
citer cōfiteri: et in vrna aurea. i. in corde mundo
ꝛ sancto ꝑ fidē ꝛ deuotionem reponi. Unde dicit̄.
Joseph autem mercat⁹ sindonem/ inuoluit eum/
mat.27.g. ꝛ posuit in monumento. ¶ Vel si vis: dic ꝙ māna
Aliter. est deuotio/ vel celestis gratia/ que de celo venit:
et que si nimis sine comestione/ id est sine boni
operis executione seruetur, putrescere: et ver-
mibus, id est vitijs ꝛ malis cogitationibus defi-
cere consueuit. ¶ Vel dic qꝺ tunc manna deuo-
tionis et celestis dulcedinis filijs israel. i. christi
fidelibus deficit: quando fructus terre, id est qñ
bonorum terrenorū suauitas eis sapit: statimqꝫ
spiritualium dulcedinem perdūt: qñcūqꝫ fruct⁹
terre. i. terrenarū deliciarū ꝛ diuitiarū dulcedi-
Pro.28.a. nem affectu percipiunt ꝛ attingūt. Unde in Pro-
Aliter. uer. Anima satiata calcabit fauum. ¶ Vel dic qꝺ
aarō. i. deus pater in vrna aurea, id est in vtero
virginis: māna de celo missum, id est filium suum
posuit: ipsumqꝫ in tabernaculo ecclesie ꝑpetuo
Aliter. per fidē custodiendum mandauit. ¶ Vel dic qꝺ
manna est sacra scriptura: que per studiuʒ terit̄:
per disputationē et verā expositionē, per doctri
nam in torculari exponitur. Item ista est similis
bdellio per asperitatē ꝛ amaritudinem reprehē-
sionis: similis pani oleatico ꝓpter dulcedinē cō-
solationis. Ista est similis coriandro: ꝓpter hoc
ꝙ ista est mors iudeis ꝛ hereticis ipsam male in-
telligentib⁹: ꝛ est etiā vita bonis: qꝛ scʒ semē co-
riandri mors est canibus, ꝛ medicina hominib⁹.
Ista de celo descēdit, inqꝫtū scʒ inspirata est a deo
Ps.77.d. et ab angelis. Psal. Panē angelorū manducauit
Eodē.c.a. homo. ¶ Cum deus constituisset sabbatum cu-
stodire, et in eo requiescere decreuisset: voluit
die veneris duplicem portionem filijs israel mā-
ne in deserto mittere et pluere: et duplicem por-
tionem mandauit eis colligere: vt sic possent in
die sabbati quiescere: et a quocunqꝫ manuali
exercitio cessare. Ipsa vero die sabbati manna
descendere cessabat. Quapropter in die veneris
in duplo populus colligebat. Ipsa etiam die ve-
neris quicquid erat coquendum, coquebant: et
quicquid fieri debuerat, faciebant: et post in die
sabbati penitus quiescebant, sicut ponitur hic.
Moralitas. ¶ Potest illud applicari generaliter: qꝺ bonum
est bonos labores preoccupare: anteqꝫ veniat
tp̄s quo laborandum non est, ꝛ bono labore for
tius insudare. Quapropter ante sabbatum, id
est ante festa debemus actus nostros accelerare
et etiam si sit necesse, duplicare labores: vt in fe-
sto possimus quiescere, et tranquillite r deo ser-
uire. ¶ Vel dic qꝺ sabbatum significat requiem
mortis: sexta vero dies significat laborē ꝛ exer-
Aliter. citium huius mundi. iuxta illud. Sed diebus
operaberis. Igitur cum sabbatum requiei mor-
Exo.31.d tis future non sit tp̄s merendi vel operandi: qꝛ
etiam tūc dñs cessabit manna, id est dulcedinem
gratie nobis mittere: nosqꝫ extunc necesse habe-
bimus ab omni opere meritorio quiescere ꝛ ces-
sare: oportet qꝺ cum durat ista sexta dies, id est
tp̄s vite presentis: cibos duplices colligamus:
id est ꝙ gratiā pro presenti, ꝛ gloriā pro futuro
nobis ꝑ bona opera acquiram⁹: sic vt in isto sab-
bato, id est in tp̄e post mortem habeamus quo in
patria viuere valeam⁹. Nūc enim est tēpus quo
per contritionē ꝛ charitatem coquamus delicta
ꝛ faciamus bona opera: colligamusqꝫ manna de-
uotionis: scʒ in duplici mensura presentis ꝛ futu
re saluationis. Quia vero nisi manna celestis dul
cedinis nūc per bona opera ꝛ merita colligatur: D
certe tunc cum sabbatum mortis venerit, non in
uenietur. Ideo bene consulitur. Quodcunqꝫ po- Eccle.9.c.
test manus tua: ante mortem operare: quia nec
opus, nec ratio est apud inferos quo tu ꝓperas.

¶ Capi. xvij. Textus.

Igitur profecta oīs multitudo filiorum
Israel. Moralitatum Ca. xj.

Cum populus
israel per desertū vsqꝫ in ra-
phidim penetrasset: et pre
aque penuria murmurare
cepisset: ꝑcussit moyses de p̄
cepto domini petram oreb: Num.20.a.
ꝛ egresse sunt aque viue. Si
mile ponitur in lib. Nume.
ꝙ in deserto syn indigens
aqua populus murmurabat contra Moysen di-
cēs. Cur eduxisti ecclesiā dñi in solitudinē, vt et
nos ꝛ iumēta nostra moriamur? Cur ascendere fe
cisti nos de egypto: ꝛ duxisti nos in locū pessimū
istū: q̄ nec seri pōt, nec ficū gignit: nec vineas, nec
malogranata: nec insuper aquā ad bibēdū hʒ?
Quꝺ vidēs dñs, p̄cepit ꝙ loqueret̄ ad petrā: ꝛ ppl'o
daret aquā. Percussit igitur Moysi silicē, ꝛ egres
se sunt aq̄ largissime: ita: vt ppl's biberet ꝛ iumen
ta. ¶ Per desertū raphidim, qꝺ interpretat̄ tenta Moralitas
tio: et ꝑ desertū syn qꝺ interpretat̄ mēdaciū: pōt
commode sumi iste mūd⁹: vbi scʒ mendacia ꝛ tenta- E
tiones abundant: ꝛ vbi ficus charitatis ꝛ dile-
ctionis, vinea cōsolatiōis, malogranata sacre scri Eze.4.a.
pture ꝛ lectiōis necnon aqua gratie ꝛ deuotiōis
deficiunt atqꝫ cessant. Unde dicitur: Adulterium,
mendacium, furtū et periurium inundauerunt
super terram. Petra oreb, quod interpretatur
ardor vel siccitas: ꝛ petra syn, qꝺ interpretatur
odium, significat xp̄m: qui reuera fuit petra ra-
tione firmitatis, ardor ratione charitatis, sicci-
tas ratione paupertatis, odiū scʒ iudeorum rō-
ne sue inuidiose prauitatis. Uñ apostolus. Petra
autem erat christus. Igitur dico ꝙ si in deserto 1.Cor.10.b
huius mundi sitis ardorū, malorum ꝛ tentatio-
nū, penuriaqꝫ bonorum spūalium nos affligant:
nō restat nisi ꝙ ad petrā oreb: id est ad xp̄m ꝑ de
uotionem curram⁹: ip̄mqꝫ cū virga rationis bis
vel ter ꝑcutiam⁹: qꝛ reuera aquas gratie ꝛ deuo
tionis, aquāqꝫ beneficiorum tp̄alium ꝛ spūalium
nobis fundet: ita ꝙ hoīes ꝛ iumenta. i. sapientes
ꝛ simplices, dōis ꝛ gratijs imbuet ꝛ infundet. Psal.
Percussit petrā ꝛ fluxerunt aque: ꝛ torrētes inū- Ps 77.c.
dauerunt. ¶ Vel dic ꝙ quando tempus siccita- Aliter
tis et sterilitatis abundat: illi q̄ volunt aquam
aut pluuiā impetrare: debent ad petrā, id est ad
Christū vel beatā virginē recurere: ipsosqꝫ ꝓcis,
id est orationib⁹ ꝑcutere: ꝛ sic ab ipsis poterim⁹
aquam ꝛ pluuiam impetrare. Unde dicitur. Ora- F
uit, ꝛ celum dedit pluuiam. ¶ Vel per petram itel Jac.5.b.
ligo beatum Petrum, vel etiam quemlibet san-
ctum: a quo pro certo aqua gratie spūalis ꝛ tem
poralis extorquetur, quando cū virga affectio-
nis ꝛ orationis sepius stimulat̄. Uñ, Percussoqꝫ Act.12.b
latere petri, excitauit eum. ¶ Vel dic ꝙ petra est Aliter
peccator dur⁹ ꝛ obstinat⁹: quem qñ Moyses, id
est deus: prelatus vel p̄dicator, virga tribulatio
nis ꝛ correctionis ꝑcutit: ipsum aquam lachry-

mose cōpunctionis/vel eleemosyne vel subuen-
tionis emittere cogit. Quōq etiā eū aquā doctri
ne ⁊ eruditiōis distillare cōpellit: sicut apparuit
in Paulo: ita ꝙ homines ⁊ iumēta. i. bonos ⁊ ma
los inebriat ⁊ perfundit. Cōstat enim ꝙ percus-
sio tribulationis vel occulte inspirationis q̄tū
ad deum: percussio correctionis q̄tum ad prela-
tum: percussio redargutionis ⁊ monitionis q̄tū
ad p̄dicatorē discretū: discretā facit petrā. i. du-
ros ⁊ obstinatos peccatores aquas lachrymarū
fluere/aquas eleemosynaruȝ emittere/⁊ aquas
scientiarū aliquotiēs distillare: ⁊ maxime qñ bis
i. pluries frequentatur percussio añ dicta ita ꝙ
p̄s. io5. d ab ipso tā hoīes q̄ iumēta potant. i. boni et mali
diuites eleemosynis et scientijs recreant. Psal.
Aliter. Posuit desertum in stagna aquarum: terrā sine
aqua in exitus aquarum. ¶ Uel dic ꝙ petra est
sacra scriptura: cuius difficultas et duricia non
statim consueuit aquam doctrine fundere: imo
oportet bis vel pluries studēdo ⁊ exponēdo sua
Codē ca. c. dere. Ibidem supra. ¶ Subiungitur historia/
G quomodo Amalech venit ad pugnandum cōtra
Israel in raphidim. Moyses aūt ⁊ Aaron ⁊ Ur/
ascenderūt super verticē collis ad dñm pro bel-
lātibus deprecandū. Cūq leuaret man⁹ moyses
vincebat israel: si vero manū paululū remisisset/
tunc israel vincebatur. Quapropter Moysen su
per lapidē sedere fecerūt: vr ꝟo ⁊ aaron manus
eius (quia graues erāt) vsq ad vesperā sustēta-
uerunt. Sic factum est victis amalechitis/filij
israel victoriam habuerunt. ¶ Amalech qui in-
Morali- terpretat populus lambens sanguinē: significat
tas. demones: vel etiā quoslibet homines malos: vel
etiā quoslibet mot⁹ carnis malos/⁊ cordis: qui
sanguinem credulitatis lambere ⁊ affectare no-
scuntur. Isti etiā contra israel/⁊ id est cōtra po-
pulum/non cessant bellum facere: et ipsum in ra
phidim/ quod interpretatur tentatio: id est in
Ecclesia. mundo tribulationis impugnare. Unde dicitur.
33. b. Contra malū bonū/⁊ contra vitā mors/⁊ contra
virū iustum peccator. Moyses significat bonum
prelatum. Ur ⁊ Aaron significant viros iustos:
qui scȝ verticē collis. i. celsitudinē cōtēplationis
ascendunt/vt pro fideli populo deprecent. Ideo
istud est verum/ꝙ multum proficit oratio moysi
israeliticis. i. oratio prelati subditis/oratio iusti
Iac. 5. d. pugnātibus desolatis. Unde dicitur. Multū va-
let deprecatio iusti assidua. Quia videlicet q̄diu
prelatus ⁊ alij iusti orant/tādiu alij contra ini-
micos spirituales victorizant. Si vero orare re-
b mittūt/tunc aduersarij suos vincunt. Stet igit
Moyses/id est prelat⁹: super lapidē/id est super
boni propositi firmitatē. Iuuent eū vr ⁊ aaron/id
est viri iusti per mutuā charitatē: ⁊ eleuent ma-
nus incessanter per orationis continuitatē. Sic
vincet popul⁹ ei⁹ hostium spiritualiū vanitatē.
Ibidem. Bene igit dicit. Orate pro inuicē vt saluemini.
Aliter. ¶ Uel dic moraliter ꝙ q̄diu moyses. i. ratio ⁊ vo
lūtas: ad verticē montis/id est ad desideriū eter
norū preparāt/⁊ man⁹ per orationē ad deum le-
uant: israel/id est mot⁹ spirituales in corde car-
nales superāt. Si vero eleuationem manuum. i.
orationem remittunt: tunc amalechite. i. motus
carnales spirituales superāt atq vincūt. In de
cimooctauo ca. non ponit nisi de ietro mosi con-
stitutione plurium iudicum consulente: ⁊ hoc ta
men talium qui timeant deum/et oderint auari-
tiam ⁊c. Quod magis videtur morale q̄ figura-
le. Ideo obmitto/et inde transeo.

¶ Capl'm xix. Textus.

Mense tertio egressionis israel de ter-
ra egypti. Moralitatum Ca. xix.

Cum domin⁹ vel-
let dare legē suo pplo. s. in monte
synai ardēte ⁊ fumāte: vocibusq
et tonitruis et voce tube paula-
tim crescēte duo p̄ncipaliter sunt
eis iniūcta. s. ꝙ sanctificarēt/⁊ ve
stimēta sua lauarēt: ⁊ ꝙ terminos ipsis circa mō
tem assignarent: quos nullatenus preterirent. a
Solis enim moysi ⁊ aaron licitum fuit ascēdere
⁊ in caligine cum dño sursum stare: pplo vero in
montis pede sunt termini positi: quos transire
nullatenus sunt dimissi. Cōtestare inquit pplm
ne velit trāscendere terminos ad videndū dñm
⁊ pereat. Sacerdotes autē qui ad dñm accedūt:
sctificent. Sequit. Retrahe sacerdotes ⁊ popu-
los: ne trāseant terminos: nec accedant ad dñm/
ne forte interficiat illos. ¶ Mōs significat sacrā Moralit
scripturā vel etiā ecclesiā in qua. s. dñs dat no- Esa. 2. d.
bis legē/per quā incedere nos debem⁹. De qua
dicit. Uenite ascendam⁹ in montē dñi/⁊ ad domū
dei iacob et docebit nos vias suas. Iste enim est
mons alt⁹/ꝑ difficultatē: mons caliginosus/per
obscuritatē: mons ardēs/ꝑ aliorū inflāmationē
mōs fumās/ꝑ lachrimarū in oculis cordis indu-
ctionē: mons tonās/ꝑ cōminationē: mōs tubās/
ꝑ doctrine eruditionē. Igit dico: ꝙ illi q̄ de isto
mōte scripture volūt legere ⁊ eruditionē accipe-
re/duo debēt p̄ncipaliter facere: scȝ vestimēta cō
sciētie lauare/⁊ datos sibi terminos nō trāsire.
Nō est em̄ dignus homo montē diuine scripture
frequentare/nisi cui⁹ mūdicia ⁊ cui⁹ castitas est
probata. Unde dicit Lauamini mundi estote. Et Esa. 1. d.
Psal. Quis ascēdet in montē dñi: aut q̄s stabit in 23. a.
loco sancto ei⁹? Innocēs manibus ⁊ mūdo cor-
de: qui nō accepit in vano ⁊c. Sacerdotes igit. i. B
viri ecclesiastici: qui ascendūt ad dñm. i. ad mon-
tem ecclesie vel scripture: debent sanctificari: ne
forte puniri possent vel argui. Isti etiam termi-
nos assignatos nō debent transcendere: ne forte
possint periculum reportare. Circa montem etiā
ecclesie habet quilibet terminum certum sibi da
tum. i. certum gradum/officium seu statū. Istos
igitur terminos non licet quēq transire: qr nec
ecclesiasticus debet ad maiora ambire: nec sim-
plex subditus debet fidei ⁊ scripture montem. i.
arduitatem per scrupulosam indagineȝ tāgere:
nec ad videndum dominum. i. ad inquirendum
secreta fidei plus debito se leuare: iuxta illud Ro. 12. a.
apostoli. Non plus sapere q̄ oportet sapere/sȝ
sapere ad sobrietatē. Als qui presumptuose vo-
lunt montem ascendere. i. scripture alta secreta
inquirere: faciliter p̄nt per horrorē ⁊ heresim de
perire. Illi etiam qui per ambitionem terminos
sibi datos ⁊ gradus ⁊ status in mundo sibi con-
cessos ascendere querunt: per mortem eternam
pereunt ⁊ succūbunt. Solis enim moysi ⁊ aaron
i. solis viris scientificis/iustis ⁊ dignis licitū est
montem istum ascendere/scripture difficultates
⁊ ecclesie dignitates tangere/⁊ sursum cum deo
possidendo vel contēplando persistere. Alij vero
qui ad ista sunt indigni debent ad pedem mon-
tis. i. in infimis in statu subiectionis/vel infra ter Pro. 22. d.
minos simplicis credulitatis humiliter remane Exo. 20.
re. Bene igitur dicitur. Ne trāsgrediaris termi- b.
nos antiquos / quos posuerunt patres tui. In
Exo. ponunt decē mādata: sȝ ista pprie moralia C
sunt: ⁊ iō nō sunt moralizanda. ¶ In fine tñ istius Eod. c. d.
capli: p̄cepit sibi dñs altare de terra vel insectis
vel impolitis lapidib⁹ fieri: qui scȝ ferreis instru
mentis nō sunt secti. Uoluit etiā ꝙ ad ascēdendū
ad altare nulli gradus cōstituerentur: ne forte
turpitudo ministrantiū. i. sua genitalia videren-
tur cū isti ministri: ⁊ forte etiā alij tunc nullis fe-

Moralitas. moralibus vterenť. ¶Per altare possum intelligere virum ecclesiasticū ⁊ prelatū in quo scʒ debet sacrificiū laudis ⁊ iusticie pre ceteris immolari: qr reuera iste debet esse de terra per humilitatē: de lapide per cōstantie firmitatē: insectus ⁊ impolit⁹ ꝑ gestus ⁊ habit⁹ ruditatē: ⁊ ꝑ bone fidei simplicitatem: sine gradib⁹ fact⁹ ꝑ accessus facilitatē. Ferrum em̄ crudelitatis non dʒ istum tāgere: nec multi gradus. i. multi intermediū familiares: ianitores vel cubicularij debent accessum ipsius impedire: quinimmo semper se debet ad audiendū cōquerentes, ⁊ ad subueniendum indigentib⁹ promptū ⁊ facilē exhibere. Nā turpitudo ministrantiū: scʒ simonia ⁊ superbia personarūq; acceptio quotidie conspicit: qn̄ multi gradus ianue ⁊ diuerticula sunt an̄ altare. i. qn̄ ad ꝑlatū vel principē accessus difficilis inuenit. Quilibet em̄ istorū solet ꝓ dādo ingressu aliq̄d extorquere: ⁊ sic solēt simoniā vel auaritiam cō- D mittere: ⁊ ita necesse est ministrātiū turpitudinē videre vel apparere. ¶Uel allega hic ꝙ altare de Aliter. terra ⁊ de insectis lapidibus ⁊, de impolitis lapidibus solet fieri: ad denotandum ꝙ deus in electionibus vel assumptionibus suorū seruitorū vel clericorum generis nobilitatē vel vestiū venustatem: seu alicuius curiositatem nullatenus vult attēdere. Illos em̄ qui sunt de terra. i. de infimo statu ⁊ paupe: ⁊ illos q̄ sunt impoliti ⁊ insecti id est rudes, simplices ⁊ ignari: qn̄q; ad altaria sua id est in prelatos vult eligi: ⁊ alijs astutioribus ⁊ nobilioribus anteponi. Sicut appparuit in apostolis ⁊ in ecclesie fundatorib⁹ primitiuis. Illos etiā in paradiso sibi vendicat: quos 1. Co. 1. d. mūdus amplius vilipendit ⁊ calcat. Ideo dicit apostolus. Uidete fratres vocationem vestram quia non multi sapientes secundum carnem: nō multi potentes: non multi nobiles: sed que stulta sunt mundi: elegit dominus vt confundat sapientes: infirma elegit vt confundat fortia: contemptibilia ⁊ ea que non sunt ⁊c. Non enim vult dn̄s ꝙ tale altare scʒ prelatus gradus habeat. i. ꝙ gradus cōsanguinitatis vel mundane nobilitatis attendat: sed sine personarū acceptione et affectione/ad iustitiam et ad ecclesie promotiones omnes faciliter et indifferenter admittat. Aliter. Unde dicitur. Siue ciuis sit ille siue peregrinus: nulla erit distinctio personarū. ¶Uel dic quod E altare significat ecclesiasticas dignitatēs: ad quas scilicet nō est per gradus consanguinitatis ascēdendum: nec per gradus nobilitatis / familiaritatis vel temporalis potestatis attendendum: ꝙuis hodie multis magis placet canticum gra- Aliter. duum q̄ quodcunq; aliquod diuinum officium. ¶Uel dic quod altare significat mentem humanam/vbi sacrificium laudis ⁊ spiritus contribulati domino immolatur: lapides vero qui illud altare constituunt / sunt opera. Sectio autem seu politio/que solum ad hoc fiunt vt videantur: cuius signum est quia fundamenti lapides qui videri non habent/nullatenus poliuntur: significat appetitum humane laudis. Uult igitur dominus/quod altare suum. i. conscientia viri iusti/lapides sectos non habeat. i. qꝺ opera oculis hoim placentia non requirat: sed potius de Mat. 6. a. terra ⁊ de insectis lapidib⁹/id ē de humilibus sine curiosa vanitate operibus altare huiusmodi Aliter. sibi fiat. Unde Matt. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus/vt videamini ab eis. Uel dic quod altare est fides: ad quam scʒ non est per gradus ascendendum: inquantum scilicet gradus maioritatis et minoritatis non sunt in trinitate ponēdi. Sicut fecit Arrius: qui posuit patrem deum ⁊ filium creaturam. Cuius scilicet turpitudo apparuit: inquantum scilicet ſm historiam tripartitam/ Constantinopolis in latrina venter eius crepuit, vel prorupit. Uel cuius turpitudo talium. i. heresis manifestatur/et eorum vituperium comprobatur.

¶Capl'm xxi. Textus. F

Hec sunt iudicia q̄ propones eis. Moralitatum Capitulum xiij.

P Receptū fuit in lege/qꝺ serui postq̄ sex annis seruissent: in septimo liberi gratis dimitterenť: ꝙ q; cum quali veste intrauerāt, cū tali remitterenť. Deu. 15. c Et sicut alibi dr̄. Nequaq̄ vacuos: sed cū viatico et bn̄dictione domini eorum ipsos dimittere tenebanť. Uxorem autē si quā a principio habuerant, poterāt secū ducere: ⁊ etiā liberos suos quos vxor Exo. 21. d sua ante seruitutē poterat sibi peperisse. In scriptura ꝑ numerū senariū intelligiť labor ⁊ opera. Gen. 2. a. Unde Exo. Sex diebus operaberis. Per septenariū vero intelligiť quies ⁊ cōsolatio. Unde dr̄. Requieuit deus die septimo ab omni opere. Rom. 8. d Per seruitutem vero assignatur vel culpe vel miserie Moralitas subiugatio. Unde Apostolus. Uanitati subiecta est oīs creatura. ¶Dicam⁹ igiť ꝙ seruus est hō in mortali miseria cōstitut⁹: dn̄s igiť suus est mūdus vel etiam propriū corpus: vel etiam tēporalis dn̄s vel ꝑlat⁹. Istud est igiť verū ꝙ sex annis i. q̄diu durat tp̄s laboris ⁊ operatiōis, scʒ q̄diu durat misera vita p̄sens necesse est qꝺ seruus id est homo mortalis seruiat domino suo id est prelato suo proprio corpori siue mundo: inq̄tum. s. necesse est ꝙ corporis passionibus et mundi tribulationibus, prelatiq; temporalis iurisditionibus se submittat. G Ueruntn̄ qn̄ septim⁹ annus. i. quies mortis vel future vite venerit: tunc huiusmodi seruitus cessabit: ⁊ spirit⁹ ⁊ animus a cunctis passionibus carnis: ⁊ a cūctis mūdi tribulatiōib⁹ liber erit. Apostol⁹. Creatura liberabiť a seruitute corruptiōis. Ro. 8. d. Talis igiť de seruitute mundi et corporis per mortem exiens duo debet attēdere: vt scʒ viaticū. i. diuinā grāz seu eucharistiam secū habeat: ⁊ vt vestem qualē in mundū portauit post baptismum attulit/scilʒ innocētiam secum tollat. Cū quali enim veste innocētie mediante baptismo ipsum contigit ingredi: cū tali necesse est eum mediante penitentia egredi vt sic egressus non deuiet ab ingressu: et vt ad Deu. 28. a baptismalem innocentiā quā in ingressu habebat: redeat per penitentiā in egressu. Unde dicit Benedictus eris ingrediens et egrediens. Uxor autem eius: id est gratia seu etiā culpa: scʒ cū filijs. i. cū operibus: quos dū in hac vita seruiret/habuit: eum post mortē sequantur: inq̄tum pro- Apo. 14. c. pter gratiā vel culpā: vel propter bona vel ma- Aliter. la opera penā vel premiū assequenť. Uñ apoc. Opera em̄ illorum sequuntur illos. ¶Uel dic ꝙ septim⁹ annus est status quietis ⁊ contēplationis. Sex vero anni designāt statum actiue vite/⁊ H laboris seu operationis. Sic igitur fit qꝺ hoīs mēs de actionis seruitute eripiť: qn̄ ad cōtēplationis septenariū peruenit. Uxor tn̄ sua secū remanet qn̄ pristina gratia ⁊ charitas cū suis filijs i. cū virtutib⁹ ⁊ meritis secū manet. Seruus hebreus debebat eē liber anno septimo: vt dictum est: vxorēq; suā quā habuerat: ⁊ liberos cū seru⁹ factus fuerat: debebat secū ducere. Si vero dn̄s suus sibi vxorē dederat illa cum suis liberis debebat dn̄o remanere. Sic vero cū homo de mundi ⁊ diaboli seruitute. i. de statu peccati anno septimo: id est per septē sacramēta egrediť; debet

primã vxorẽ quã ante seruitutẽ peccati habue-
rat/scz gratiã ⁊ charitatẽ: ⁊ eius liberos/scilicet
bona opera secũ trahere ad libertatem. Et illis
que per seruitutem peccati mortificata fuerant/
reuiuificationis cõcedere dignitatẽ. Uxor enim
quam habuerat que libera erat.i.gratia ⁊ bona
opera/que habebat añ seruitutẽ peccati: morti-
ficata fuerant nõ mortua: sed q̃tũ ad meritum.
Et ideo ista sibi facto libero restituuntur, inq̃tũ
per penitentiã reuiuiscere cõprobant. Uxorem
vero quã sibi dedit dominꝰ iste/scz diabolus seu
mundus/scilicet carnis concupiscentiam cũ opẽ
Mat.20.b. ribus malis: debet istis dominis dimittere: et li-
Exod.c.a. ber egredi et exire dicens diabolo vel mundo.
Tolle quod tuum est ⁊ valde. ¶Cum seruus he-
breus possit libere septimo anno egredi si vellet:
si ipse diligẽs dominum suum egredi nollet: sed
magis in seruitute manere vellet: debebat ad
ostium tabernaculi corã diis adduci: et debe-
bat perforari auris eiꝰ subula: ⁊ sic fiebat seruus
A eius sempiternus. ¶Sic vero cũ religiosus qui
Moralitas. in seruitutem dñi intrauit possit post annũ pro-
bationis exire liber: ⁊ vestes ⁊ vxorẽ quã prius
habuerat.i.libertatẽ ⁊ quecũq; bona que secum
apportauerat, reportare. Si tñ vult remanere
in seruitio dñi: nec velit ad mundum retroire:
debet applicari ad deos.i.sanctos patres ⁊ pre-
latos: qui debẽt eũ ad ostiũ tabernaculi sistere.i.
ad considerationem ⁊ affectionem ingressus pa-
radisi inuitare: aurẽq; eius debent subula diuini
timoris per predicationẽ suere: ⁊ sic voto emisso
professionis: debet seruus perpetuus dei esse.
Exo.29.b. Unde dicitur. Erant sacerdotes dñi in religione
Exod.c.b. perpetua. ¶Hic videtur supponere: ꝙ cum quis
casu vel sine deliberatione occidit hoiem magis
debet esse diuine occulte prouidẽtie ascribendũ:
q̃ malicie occidẽtis. Si quis pcusserit hominem
volens occidere eũ: morte moriat. Si vero nõ est
insidiatus ei: sed deus tradidit eum in manibus
eius constitutũ locũ habebit vbi fugere debeat.
Acsi vero diceret: qd talis non debet capitaliter
puniri. Unde videtur supponere: qd deus vti-
tur tanq̃ instrumento: quapropter iste debet ca-
Exod.c.b. rere iniuria vel tormento. ¶Hic precipitur qd
si furatus fuerit hominẽ conuictus noxe morte
moriatur. Precipit etiã ꝙ qui p industriã ⁊ p in-
sidias hominem occiderit: ab altari debebit vt
Moralitas. moreret auelli. ¶Sic vero heretici ⁊ increduli:
B qui simplices dño furant: pro eo ꝙ in seruitutẽ
peccati deprimẽt: qd etiam de aliis malis sug-
gestoribꝰ possit dici: quales sunt vetule rufiane:
que verbis ⁊ inductionibus furãtur iuuẽculas
Ro.16.c. castitati ⁊ subiiciunt voluptati. Apls. Per blan-
Jo.10.b. dos sermones decipiũt mentes innocentium. Et
alibi. Fur nõ venit nisi vt furetur. Altare etiã.i.
status ecclesiasticus nõ debet a correctione seu
a punitione hominem eripere: qui fratrem suum
i.proprium spiritum vel proximũ per mala exẽ-
pla consueuit perimere vel criminaliter necare.
Criminosi etiam debent ab altari: id est a statu
ecclesie eiici et euellĩ: et ab ecclesiasticis benefi-
Luc.1.e. eo cijs destitui et deponi. Luc. Deposuit potentes
dem.c. de sede: et exaltauit humiles. ¶Si quis habe-
bat bouem cornupetam/debebat eum reclude-
re: als si hominem occideret/tenebatur: bos ve-
Moralitas. ro lapidibus obrui merebatur. ¶Talis bos est
malus subditus/⁊ discipulus proteruus et cer-
uicosus/quem pro certo dñs suus.s.prelatꝰ ⁊ iu-
dex debet recludere infra claustrũ laqueis sta-
tutorum regularium: vel etiam si sit necesse/in
bono et forti carcere ne noceat coercere/als si
suis exemplis et factis aliis nocuerit/vel spiri-
tualiter vel temporaliter occiderit/scandaliza-
uerit vel leserit: dominus eius scz iudex vel pre-

latus de pctõ tenebit: ⁊ a deo qr ipm non reclusit
aut manu tenuit, punietur. Ipse vero bos cor-
nupeta.i.malus subditus lapidibꝰ obrui.i.tem-
poraliter ⁊ eternaliter castigari nihilominus p-
meret: exẽplo heli: qui p filiorũ suorũ criminibus 1.Re.4.
ẽ punitꝰ. Uñ tali dño videt dñs loq. Ipse iniquꝰ C
si in iniq̃tate sua moriat: aiam aũt eius de manu Eze.3.
tua requiram. ¶Uel dic ꝙ talis bos est mulier Aliter
cornuta, ceruicosa ⁊ ornata: q̃ vagari ⁊ discurre-
re delectatur: vt aspiciẽtes eius pulchritudinẽ,
malis tentationibus ⁊ cõplacentiis feriant. Dñi
igitur talium parentes vel mariti debent tales
recludere: ⁊ ne discurrant pro libito ad festa ⁊ cõ-
uiuia vicos et plateas, et spectacula coercere:
alias si quos per suas tentationes spiritualiter
occiderint, apud deum tenebuntur. Ipse vero
bos mala aut fatua mulier, eterne damnationis
lapidibus obruetur. ¶Si quis mulierem pre- Eodẽ.
gnantem percutiebat, ⁊ abortiri faciebat: teneba-
tur noxe quantum maritus ipsius expetisset.
¶Sic vero si quis verbis vel factis percusserit Moralitas.
conscientiam mulieris pregnantis.i.alicuius sim-
plicis fetum boni ppositi impregnati: partumq;
boni operis impediuerit, ⁊ abortum peccati pro-
curauerit, tenebitur de facto: ⁊ iuxta mariti.i.p-
lati vel superioris arbitrium: iste tenebitur in fo-
ro conscientie soluere ⁊ satisfacere per penten-
tiam de delicto. Magnum enim peccãtum est sim-
plices scandalizare: et fetum boni ppositi quod
conceperint enecare. Unde dicitur. Qui scandali- Mat.18.
zauerit vnum de pusillis istis minimis qui in me
credũt: expedit ei vt suspendatur mola asinaria
in collo eius ⁊ submergatur in mare: id est neces- D
se est ei ꝙ mola diuini timoris prematur: et vt in
mare, id est in amaritudine penitentie submerga-
tur. ¶Si quis foderit foueam, vel aperuerit ci- Eodẽ.
sternam, ⁊ non operuerit eam: si ceciderit bos vel
asinus in eam: reddet qui fecit foueam precium Moralitas.
iumentorum. ¶Cisterna vel fouea est peccatum
qd dato ꝙ nullus debeat facere: sed cum fecerit
ipsum debet abscondere ⁊ celare: ⁊ a conspectu
hominũ ne scãdalũ vel malũ exẽplũ pariat opire:
qr si contrarium fecerit: foueamq; ppriã peccati
publice reuelauerit: ⁊ cisternam alterius delicti
diffamãdo ⁊ detrahendo aperuerit: et eius occa-
sione, et sui mali exempli ostensione aliquis bos
vel asinus.i.aliquis simplex intus ceciderit, id
est eius exemplo deliquerit: mortis et damnatio-
nis ipsius reus erit. Ille enim q̃ foueam apertam
dimittit.i.q̃ pctm publice facit: non solum tenet
de pctõ quod committit: immo etiam de peccato
quod exemplo ⁊ occasione ipsius alius homo fe-
cit. Utile igitur est non solũ pctã non facere: sed
etiam si facta sunt ipsa a conspectu hoim, ne for- Apo.16.
te scandalum pariant, operire. Uñ dicit. Beatus
qui custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet.
Quod tamen non faciunt multi qui peccata sua
nõ solum non operiunt neq; celant: immo ipsa ex Esa.3.b
industria publicant atq; iactant. Esa. Peccata Aliter
sua sicut zodoma predicauerunt, nec abscõderũt. E
¶Uel dic ꝙ cisterna est sacra scriptura vel fides
nostra cuius scilicet interiora secreta, nõ debent
bobus ⁊ asinis.i.simplicibus manifestari et ape-
riri: sed potius per simplicem expositionẽ aliqua-
liter operiri: alias si per scrupulũ erroris ibi pe-
clitentur atq; cadant, de morte ⁊ dãnatione earũ
tenebit qui scz occasionẽ delinquẽdi ipsis dedisse
videt. Predicator igit vel doctor debet sm Ps. Ps.146.
operire celum nubibus: ⁊ dare terre pluuiã. Nõ
est eñi tutũ cisternarum fidei talibus aperire: ⁊ de
secretis dei coram eis disputare: immo necesse est
cũ quodã opericulo simplicis doctrine talibus
pdicare: iuxta illud Apostoli. Tanq̃ paruulis in 1.Co.3.
christo lac dedi vobis edere, non escam. ¶Si bos Eodẽ c.

aliculus bouem alterius occiderit: vendet bos
viuus: ⁊ precium ei⁹ cū cadauere bouis mortui
Moralitas. inter vtrūq; dominū diuidet. ¶Sic vero si sub-
ditus vni⁹ subditū alteri⁹ offenderit: debēt duo
dñi sine acceptiōe cōmuniter sad faciendum iusti
tiam intēdere: cadauerq;.i.illum qui lesus est, ꝓ
cōpassionē inter se diuidere: illum vero qui lesit
debent vendere.i.punitioni submittere: ⁊ etiam
de cōmuni assensu precium mortis vel lesionis
alterius inter se partiri: ⁊ in executione iustitie
cōiter cōsentire: qꝛ reuera duo dñi principes vel
prelati: vtrūq; factū, scȝ ꝯparationē a parte pa-
tientis iniuriam, ⁊ punitionem a parte facien-
F tis debēt cōiter ꝓseq̄: ad cōem executionē iusti-
tie cōiter inclinari. Illeq; cuius est bos cornupe-
ta.i.subditus qui fecit iniuriā, non dȝ ipsum de-
fendere, sȝ venditioni ⁊ punitioni exponere. Unñ
Augu. dicit, ꝙ iustitia cōis est virtus ⁊c.

¶Capi. xxij. Textus.

Si quis furatus fuerit bouem aut ouē.

Moralitatum Capitulum xiiij.

Um quis fura-
ri veniebat nocte: si depre-
hēdebat, ⁊ vulnerat⁹ mo-
riebat: percussor de homi-
cidio nō tenebat. Si vero
fur volebat de die furari:
siq̄s eum occideret, debe-
bat tanq; homicida puni-
ri. Et sic apparet ꝙ minus
parcit furi nocturno q̃ diurno: ⁊ ꝙ magis priui
Moralitas legiatur latro publicus q̃ occultus. ¶Sic vero
etiā iter nos sunt multi spūales fures: scȝ detra-
ctores qui furant famam: homicide qui furant
ꝑsonā: raptores q̄ furant substantiam: heretici q̄
furant fidē vel hoiem. Istud est verum, ꝙ magis
sunt reprehensibiles qui occulti sunt, q̃ illi qui
sunt manifesti. Et sic dico, ꝙ magis est vitupera-
bilis detractor occultus q̃ iniuriator manifest⁹.
Eccl'i.10.c. Quia sicut dicit. Quēadmodū si mordeat serpēs
in abscōdito: nihil eo minus habet qui occulte
detrahit. Item raptor absconditus, sicut est vsu-
rarius vel exactor, dominus vel prelatus: qui
scilicet caute, id est sub specie iustitie aliena ra-
pit: magis est reprehensibilis, q̃ raptor public⁹.
Item homicida secretus, sicut est ille qui occidit
G veneno, q̃ ali⁹ apertus. Item occulte scȝ nocēs,
vt hereticus q̃ quicunq; infidelis vel peccator
notorius. Itē predicator incognitus, q̃ quilibet
notorius inimicus. Quia breuiter a quibus non
pot. sit caueri: ⁊ qui scilicet nesciuntur esse inimi-
ci: ⁊ qui ꝓprie de nocte furant, non de die: id est q̄
nocent abscondite, nō apte: sunt magis periculo-
si: ⁊ ideo debent esse deo magis odiosi ⁊ homini-
Hier.9.c. bus. Et ideo dicitur de istis. Pacem cum amico
Eodē.c.a. suo loquetur: ⁊ occulte ponit ei insidias. ¶Item
ibidem dicitur: ꝙ si quis voluerit spinas cōbure-
re: et posuerit ibi ignem: ⁊ ignis egressus segetes
seu spinas cōbusserit: damnū qui ignem posuit,
Moralitas emendare debebit. ¶Sic vero si prelatus vel
iudex vult comburere spinas, id est peccatores,
summe debet cauere, ne ignis correctionis me-
tas iustitie transcendat: ⁊ quod segetes cum spi-
nis, id est iustos cum peccatoribus inuoluat.
Melius est enim malis parcere, q̃ bonos cum
malis inuoluere. Unde dicitur. Ne forte col-
Mat.13.d. ligentes zizania, eradicetis simul et triticum.
Aliter. ¶Uel dic quod spine sunt vitia: que si combu-
rere et euellere cum igne correctionis cupias: ca-
ue quod correctionis terminos non excedas,
alis segetem virtutum posses in eo per despera-
tionē comburere: ⁊ sic dñs eius.i.deus, dānifica-
tionis sue dānū posset a te repetere: ⁊ sic te opor-
teret de damnatiōe ei⁹ per excessum correctio-
nis tue facta in die iudicij respondere: quinimo
melius esset aliqua vitia in homine dimittere, q̃
ipsum nimis aspere corrigendo ad deterius ꝓ- H
uocare. Allega vt supra. ¶Si quis alteri mutua- Eodē.c.b.
uerat vel cōmodauerat, vel precio conduxerat
aliquid: ⁊ presente dño rei debilitatū fuerat, vel
aliqualiter peioratum: nō tenebatur qui mutuo
acceperat emendare. Si vero presens non erat
dominus dicte rei: tūc resartire dānū mutuari⁹
tenebatur. ¶Istud potest allegari, ꝙ cuilibet po- Moralitas.
test esse cura de re sua: ⁊ ꝙ magis punit ille qui
sciēter ⁊ presentialiter permittit rem suam dam-
nificari, q̃ qui absenter vel ignoranter. ¶Uel po- Aliter.
test allegari ꝙ plus q̄nq; valet absentia q̃ ꝑsen- Moralitas.
tia. ¶Uel istud a quibusdā exponit moraliter.
Sic enim deus accommodat rem suā scȝ hominē
subditum cuilibet ꝑlato sub tali pacto, ꝙ eū dȝ 3.Re.20.e.
custodire: ⁊ de aīa ipsius rñdere: iuxta illud. Cu-
stodi virum istū: qui si lapsus fuerit: erit anima
tua ꝓ aīa eius. Uerūtamen si iste cōmodatarius
i.prelatus facit tantū ꝙ dñs sit presens vtpote
qꝛ timorem dñi incutit in cor ipsius pctōris: et
annunciat ei vitia ⁊ virtutes: ⁊ etiam ipsum ad-
monet ne delinquat: si tunc cōtingit ipsum sub-
ditū per vitia deteriorari: non tenebitur iste ꝑla-
tus isti presenti dño.i. ipsi deo sic malo subdito
presentato de aīa ipsius non tenebitur rñdere.
Si vero ista res sit cōmissa.i.subditi aīa periclitat
per vitia dño nō pñte.i.deo ꝑ ipm ꝑlatū subdito
non presentato: vel timore ipsius non incusso: vt- A
pote qꝛ prelat⁹ eū nō docuit, redarguit, nec cor-
rexit: tunc reuera tenebit: ⁊ ad emēdandū, sȝ ad
penitendum vel hic vel in futuro cogetur. Unde
dicitur sic. Si dicente me impio: morte morieris: Eccli.33.b.
nō annunciaueris ei: ipse in iniquitate sua mo-
rietur: aīam aūt eius de manu tua requiram. Si
vero annunciaueris ei, ipse in iniquitate morie-
tur: tu autē animā tuam liberasti. ¶Dñs prece- Eodē.c.d.
pit ꝙ primitie ⁊ decime oīm fructuū nostrorum
eidem offerantur. Decimas tuas ⁊ primitias
tuas non tardabis offerre. Decimam ergo par-
tem debemus dño dare: nouē vero partes possu-
mus nobis licite retinere. ¶Primitie significant Moralitas
bonorum operum inchoationem: denarius qui
est numerus perfectus, designat operum cōple-
mentum ⁊ perfectionem. Nouenarius autē qui
denarium non attingit, significat imperfectionē.
Igitur dico ꝙ primitie ⁊ decime rerum nostra-
rum.i.inchoatio ⁊ perfectio bonorum operum,
deo sunt offerende: ⁊ eidem penitus ascribende:
quia reuera nullus pōt vel bene incipere, vel be-
ne perficere, nisi a deo fuerit sibi datum. Unde Phil.2.b.
apls. De⁹ est qui operatur in nobis velle ⁊ per-
ficere. Cuius contrariū credidit Pelagius: qui
dicebat ꝙ homo poterat inchoare, ⁊ dñs cōsum-
mare: ita ꝙ iste qui credebat deo decimas ⁊ non
primitias offerebat: cum tamen dicatur, ꝙ ca-
put cum cauda hostie.i. principium ⁊ finis ope-
ris deo debetur offerri: ⁊ deo tribui ⁊ ascribi: qꝛ Leui.3.c.
sicut dicit Apostolus. Non est volentis, neq; cur-
rentis: sȝ dei miserentis. Et alibi. Qui cepit in no- Rom.9.c.
bis, opus bonum perficiet. Nouenarium nume- Phil.1.a.
rum.i. imperfectionē nostrorū operū nobis re- B
tineamus, ⁊ nobis ascribamus. Decimam vero,
id est complementum ⁊ perfectionem coram do-
mino offeramus. Unde dicitur. Offeretis holo-
caustum domino, decimas ⁊ primitias. ¶Prece- Deut.12.d.
pit dominus offerri sibi oia primogenita anima- Eodē.c.d.
lium: septem tamen diebus debebant esse cū ma-
tre sua: die autem octaua debebant dño offerri.
Si vero esset aīal immūdū sicut asinus debebat cū

one huiusmodi: p̄mogenitū asini redimere vel cō mutare nolebat: statim ipsum asini primogenitū
Exo.34.c. interfici vel necari debebat. Unde supra. Primo genitū asini mutabis oue: qd̄ si non redemeris,
Moralitas interficies. ¶ Per p̄mogenita nostra possum intelligere bona opera: q̄ p̄ ea primogenita nostra dicuntur: q2 hereditas eterne glorie talibus operibus sicut veris et primogenitis heredibus debetur. Talia ergo primogenita .i. bona opera nostra debēt deo offerri .i. ad dei laudē ꝛ gloriā ordinari. Si aūt cōtigerit ꝙ habeam⁹ primogenitum asini .i. aliqd̄ bonum opus qd̄ habet aliquā asinitatē vel stoliditatē admixtā: vtpote q2 factū est indiscrete, vel cū alicuius vane glorie intentione: procul dubio nos tenemur ipsum cum oue .i.
C cū bono ꝛ simplici ope cōmutare: ꝛ bonā ouinā ꝛ simplicē itētionē sibi apponere: ꝛ sic poterit illud qd̄ asininū fuerat dn̄o complacere. Si ꝟo ipsum computare noluerimus: ipsum pro certo interficere, idest penitus submouere debemus. Uerbi gratia, Si quis ieiunat vel aliud bonū opus facit ad vanā gloriam: illud est primogenitū asininum: si vero mala ꝛ inanis intentio submouet: tūc asini primogenitū cū oue spiritualiter cōmutatur. Si vero malā intentionem tollere renuit: tunc suū asinū primogenitū .i. bonū opus stolide ꝛ inaniter factum redimere non dignatur. Quapropter istud opus tanq̄ in nullo meritorium ꝛ penitus nihil valens debet interfici .i. destrui ꝛ confundi: ꝛ apud deū ꝛ hoīes cōdēnari: q2 reuera asinus non est offerendus: nisi mutat⁹ cū oue: nec bonū opus mala intentione vel sine discretione factū, deo placere dignoscit: nisi fulciat bona ꝛ simplici voluntate: que scȝ per ouem in
Job vlti.c. sacra pagina designatur. Unde de amicis Job dicit. Dederunt sibi vnusquisq; ouē vnam. ¶ Uel
Aliter. dic ꝙ primogeniti prelatorum sunt illi qui se debent p̄ bona exempla, opa ꝛ documēta deo offerre. Si vero habent aliquod primogenitum asini .i. aliquē malū subditum, ipsi pro certo debent eū p̄ viribus pro oue mutare .i. bonū simplicem efficere. Quod si nequeant, debent eum interficere .i. dure corrigere ꝛ punire. Uel etiam si sua crimi-
D na exigant: ipm̄ debent occidere, vel carceri mancipare. Unde sup eodē ca. Maleficos non patieris viuere super terrā. Dign⁹ est enim de medio tolli, qui sua stulticia ꝛ malicia noluerit cōmutari: vt possit spūalr̄ dn̄o imolari: ꝛ digne ad ipsius seruitiū applicari: sicut de chananeis dr̄ Sapiē. xii. Nec; est natio illorū ꝛ naturalis malicia eo-
Aliter. rum: vt non possit mutari in perpetuū. ¶ Uel dic ꝙ si aliq̄s prior vel religiosus habeat primogenitum asini .i. aliquem malū subditum vel sociū: debet si potest, ipsum mutare cum oue .i. cum aliquo simplici vel honesto: quod si prelatus superior noluerit facere, tūc pōt ad eius interfectionē .i. ad eius rigorosam punitionē, ꝛ correctionē vacare. Tutius em̄ est si pōt, ꝙ de eo se expediat. Quod si non possit, necesse est ꝙ suam asinitatē
Eodē.c.d. confundat. ¶ Dn̄s precepit non comedi carnem que a bestiis fuerit pregustata: sed canibus relinquendam. Non comedetis (inq̄t) carnē que a
Moralitas bestiis fuerit pregustata, sed p̄iicietis canibus. ¶ Per comedere in scriptura intelligitur imitatio. Ille em̄ alium comedere dicitur: qui vitam ꝛ exempla eius sibi mentaliter incorporat: ꝛ qui etiam mores ipsius imitatur. Per bestias intelliguntur motus brutales ꝛ carnales. Per carnē vero intelligitur p̄sona luxuriosa. Igitur caro .i. carnalis vel luxuriosa persona: quam bestie .i. motus carnales per luxuriam suffocauerunt et spūaliter occiderunt, non debet a nobis comedi
E .i. per imitationem recipi ꝛ assumi: quinimo talis persona debet canibus .i. aliis peccatoribus co-

medenda ꝛ imitāda relinqui, ꝛ canibus etiam .i. inferni demonibus condemnari. Et reuera istud est verum, ꝙ tales sic carnales ꝛ immundi non sunt digni manducari .i. amari vel imitari ab hominibus, sed potius a bestiis ꝛ a canibus: q2 scȝ mores eorum non sunt rationabiles aut humani, sed potius bestiales, inutiles ꝛ canini. Unde dicitur. Canes comedēt Jezabel in agro israel. 3.Reg.
¶ Uel dic ꝙ bestie sunt heretici vel alii peccatores: q̄ si quem attrectauerint ꝛ corruperint, non est dignus ab aliis manducari ꝛc. sicut supra. Aliter.
¶ Cum omnia primogenita essent dn̄i, concessit dominus ꝙ quodlibet animal primogenitū possit septem diebus cum matre sua esse: octaua die precepit ipsum sibi adduci ꝛ reddi. ¶ Septem Eodē.
dies significant vitam presentem, que scȝ septem dierū circulo voluitur: octaua vero dies est tempus futuri seculi: vbi scȝ corporum resurrectio celebratur: que in octaua etate complebitur: sicut ꝛ christus octaua die resurrexisse p̄batur. Moralitas.
Igitur cū omnia primogenita .i. omnes iusti deo debeant immolari: ꝛ sibi spiritualiter dedicari: istud precipue fiet in octaua die in resurrectiōe, qn̄ scȝ corpa ꝛ aīe simul glorificabuntur. Septē enim diebus .i. per decursum septē etatū cū matre nostra .i. cū mundo viuimus: in octaua vero die .i. in futura resurrectiōe cum domino erim⁹. ¶ Uel dic ꝙ octaua dies significat circūcisionem vitiorū .s. penitētiā in qua scȝ homo deo offertur ꝛ redditur, qui per septem dies .i. per septem peccata cum matre sua .i. cum mundo morabatur, quia scȝ homo septem dies quibus fuit cum matre sua .i. cū mundo .i. in vita p̄senti: ꝛ septem peccata mortalia transierit, ad octauam diem .i. ad circūcisionem penitētie attigerit: offerri deo tā in ecclesiasticis p̄motionibus q̄ in celi p̄lationibus non poterit nec debebit. Unde dicit. Septē diebus erunt sub vbere, octaua autē die offerri poterunt deo. ¶ Uel dic cōtra nimis iuuenes, q̄ non sunt promouendi: vel in statu ecclesie quousq; septenarium virtutum compleuerint, ꝛ octauā circūcisionē penitētie attigerint, offerēdi ꝛc. Aliter. F Leuiti. Aliter.

¶ Cap. xxiii. Textus.

Non suscipies vocem mendacii. Moralitatum Capitulum xv.

Precepit dominus ꝙ si quis inueniat asinū vel bouem inimici sui errantem, debet eum reducere. Si vero ipsum in foueā cecidisse reperit, debet eum subleuare. Inimicus noster est diabol⁹ vel peccatū. Un̄ dicitur. Inimic⁹ homo hoc fecit. ¶ Bos vel asin⁹ significat peccatorem, qui scȝ qn̄q; dicitur errare, quando per ignorantiā vel infidelitatem peccat: quandoq; dicitur esse in fouea, quando scȝ per profundam obstinationem delinquit. Si quē ergo talem bouem vel asinum .i. si quem diaboli seruum vel peccatorē erroneum vel in vitiis profundatum viderimus, ipsum pro certo expedite subleuare, ꝛ a vitiis liberare debemus: quia scilicet exēplis monitis ꝛ inductionibus ipsum debemus de fouea vitiorū eruere, ꝛ adiuuare monitis ꝛ inductionib⁹, ꝛ ad viā reducere veritatis. ¶ Uel dic ꝙ talis fouea est mala mulier. Un̄ dr̄. Fouea p̄funda os aliene, cui irat⁹ est dn̄s, incidet in illā. Talibus ergo sic infoueatis, ꝛ in pctō luxurie cauernatis ꝛ obstinatis, debem⁹ cōpati: ꝛ eos iuuare pro virib⁹, ꝙ possint ad viā salutis reuerti. Un̄ i Prouer. Erue Matth. Moralitas. G Aliter. Pro.22.b Pro.24.

eos

eos q̄ ducuntur ad mortem. Multa particula-
ria precepta iniuncta sunt filijs israel, tam affir-
Eodē ca. c. matiue q̄ negatiue: ⁊ ideo hic dicitur sic. ¶ Ter
in anno apparebit omne masculinum tuum corā
dño deo tuo: tribus vicibus per singulos annos
mihi festa celebrabitis. Non immolabis super
fermentum sanguinē victime mee: nō coques he
dum in lacte matris sue: non apparebis in con-
Moralitas spectu meo vacuus. ¶ Reuera talia mandata spi
ritualiter dantur nobis. Deus enim vult ꝙ ter
in anno coram ipso compareamus: scȝ in contri-
tione cordis in confessione oris, in satisfactione
operis. de quo dicit supra. Uiam trium dierum
Exo. 5. a. ibimus, vt sacrificemus domino. Item ꝙ tribus
vicibus sibi festa celebremus, scilicet in fidei sin-
ceritate, in charitatis veritate, ⁊ in spei iocundi-
tate. Unde dicitur. In tribus beneplacitum est
Eccl. 25. a. spiritui meo. Item necesse est ꝙ ab hostia domini,
b id est ab immolatione bonorum operum nostro-
rum fermentum heresis, malicie ⁊ hypocrisis de
ponamus, offeramusq̄ hedum. i. animum nostrū
non in lacte matris sue, idest in oblectatione car-
nis concupiscentie non coquamus: ꝙ vacui virtu
tibus coram domino nō appareamus, sed ꝙ sem
per pleni ⁊ opulēti virtutibus ⁊ meritis persista-
mus. Unde Ruth. Nolo te vacuam reuerti ad so
Ruth. 3. e crum tuam. ¶ Uel dic ꝙ hedus est christus: qui
Aliter. scilicet in lacte matris sue, id est in iuuentute non
debebat decoqui vel occidi: sed tempus virilis
etatis potius expectari. Unde ipsemet dicit. Non
dum venit hora mea. ¶ Uel dic ꝙ hedi. i. religiosi
Jo. 2. a. non debent nimis iuuenes ad religionem addu-
Aliter. ci, quousq̄ habeant discretionem. ¶ Promisit do
Eodē ca. c. minus populo suo dare angelum ductorem, di-
cens sic. Ecce ego mitto angelum meum qui pre-
cedet te ⁊ custodiet, et introducet ad locum quē
paraui, obserua eum, et audi vocem eius. Nec
contemnendum putes quia non dimittet te cum
peccaueris: et est nomen meum in illo. Si autem
audieris eum, ⁊ feceris que ego loquor: inimicus
ero inimicis tuis: ⁊ affligam affligētes te. ¶ Quā
Moralitas. uis istud possit intelligi de christo, qui est ange-
lus testamenti: pro eo ꝙ a patre missus in mun-
dum fideles custodit: et eos ad paradisum pre-
cessit, ⁊ eos virtualiter ibi introducit: ad presens
tamen per angelum intelligo prelatum angeli-
cum ⁊ deuotum: qui scilicet a deo dat ⁊ mittit: vt
per ipsum populus exemplariter precedatur, vir
a tualiter custodiatur: ⁊ ad locum paratum. i.
ad paradisum finaliter introducatur: quia reue-
ra talis debet esse a deo missus ⁊ datus: non affe-
ctione vel simonia procreatus. Debet etiam po-
pulum precedere in omnibus virtuosis operibꝰ,
⁊ exemplariter anteire. Dȝ isuper populū ab ad-
uersarijs. i. a demonibus ⁊ hereticis ⁊ tyrannis
defendere, ⁊ viam salutis omni populo prepara-
re: ⁊ sic ipsos ad paradisum introducere: ⁊ suis
monitis ⁊ predicationibus necnon suis deuotis
orationibus, celeste habitaculum procurare. Un̄
Mal. 2. a. dicitur. Ecce ego mitto angelum meum qui pre-
parabit viam ante faciem tuam. Et ideo pro cer-
to iste angelus. i. prelatus angelicus debet a po
pulo obseruari: vox eius cum reuerētia audiri,
⁊ nullo mō contemni: sed sibi humiliter obediri.
Nomen enim dei in ipso eē dr: inquantum perso-
nam dei repñtat, ⁊ inquantum ob dei reuerētiā
eidem obedit, ⁊ inquantum cū q̄s peccat, ad pu
niendū crimina ordinatur. Non dimittet inquit
cum peccaueris. Ista est etiam conclusio ꝙ cū po
pulus bene audit angelū istum p̄cessorem. i. cum
q̄s bene obedit ⁊ reueret suum prelatum ⁊ recto
rem: deus efficitur inimicus suis inimicis, eumq̄
ab afflictione liberat: ⁊ tuetur ab affligentibus
Co. 3. d. ⁊ iniquis. Bene ergo dicit apostolus. Filij obedi

te parentibus. i. prelatis vestris: hoc enim iustū
est. ¶ Cum filijs israel eēt ꝓmissuȝ ꝙ terras euei, Eodē. c. c.
gergezei ⁊ chananei, ⁊ alioꝝ infideliū adire ⁊ oc-
cupare possent: sup oia p̄ceptū est eis ꝙ deos eo-
rū nō colerent: ⁊ ꝙ fedus cū eis non inirent: ꝙq̄
opa eoꝝ nō facerent, sed ꝙ lucos, deos ⁊ statuas
ipsoꝝ chananeoꝝ ifideliū destruerēt ⁊ delerent.
¶ Sic reuera cū ꝯtingit ꝙ filij israel. i. boni cleri- Moralitas
ci vel religiosi ad terras chananeoꝝ. i. malorum
hominū pctōꝝ destinātur: vt pote q̄ ad aliquod
officiū vel aliquod beneficiū iter seculares ꝓmo
uent: in quo necesse est cum secularibus viuere, ⁊
eoꝝ negocia gerere: ⁊ ipsoꝝ cōsortia frequenta-
re: summe cauere debēt, ne deos taliū. i. vitia q̄ co
lūt velint colere, ac opera eoꝝ facere vel fouere:
⁊ eis federa male societatis iungere vel ligare:
quinimmo isti debēt deos eoꝝ. i. vitia destruere:
⁊ eos mediante iusticia submouere. Qđ tñ est cō-
tra multos p̄dicatores, q̄ mittunt ad chananeos
i. ad peccatores delendos ⁊ conuertēdos ⁊ corri
gendos: qui tñ deos eoꝝ adorant. i. vitia eorum
dissimulāt: opera eorum faciunt: ita ꝙ quantum
ad auariciam ⁊ adulationem ipsis secularibus
deteriores fiunt. Fedus cum eis ineunt, inq̄-
tum nihil aliud q̄ diuitum familiaritatem que-
runt. Unde dicit. Fedus cum assyrijs inijt: oleuȝ Ozee. 12. a
in egypto ferebat. Item dic de prelatis qui non
curant chananeos ⁊ tyrannos eradicare, immo
student se eis confederare: ⁊ eisdem in omnibus
complacere: per suorum nepotum matrimonia
se cum eis familiariter colligare. ¶ Dicit dominꝰ
populo israelitico: ꝙ hostes eius nō intendebat Eodē. c. d
statim vno anno delere: ne forte terra in solitudi- c
nem redigeretur, ⁊ bestie contra eum multiplica Judi. 2. a
rentur: sicut etiam dicitur Judic. Dominus to-
tum populum chananeum a facie filiorum israel
delere noluit: vt in ipsis filij israel ad vsuȝ armo-
rum exercitarentur, sed tamē hoc precepit, vt sub
tributo viuere cogerentur. ¶ Per hostes tribu- Moralitas
lationes intelligo, que scilicet continue nos mole
stant. Per bestias autem motus carnales assu-
mo qui brutaliter nos infestant. Illud est ergo b
verum ꝙ deus de terra nostra, scilicet de cor-
pore hostes nostros. s. mundi tribulationes peni
tꝰ ⁊ subito non euellit: q̄nimmo ipsas nobiscum
viuere ⁊ manere permittit, qđ vtiq̄ facit, ne be-
stie carnaliū motuū et tentationum contra nos
crescant, et ne virtutum solitudo et carentia
in terra nostri corporis inualescant. Constat
enim ꝙ cum quis sine tribulatione in prospe-
ritate viuit: terra sua. i. persona sua ad solitu-
dinem et sterilitatem virtutum faciliter ten-
dit: ⁊ bestia deuorans. i. carnis tentatio ipsum
faciliter corrumpit ⁊ inuadit: ita ꝙ diabolus
dicit illud Deu. Dentes bestiarum immittam in Deu. 32. d.
eos: cum furore trahentium super terram atq̄
serpentium. Utile est ergo viro iusto habere ta-
les scilicet mundi tribulatiōes, vt in eis exercea
tur: ⁊ ne peiores hostes. s. bestie. i. carnis bestia
litates, et immundicie contra eum augmen-
tentur. Ideo in psalmo dicitur, Multe tri-
bulationes iustorum. ¶ Uel ista possunt alle- Ps. 33. d.
gari ꝙ melius est promoueri malos q̄ nul- Aliter
los: ⁊ in terra promissionis. i. in ecclesia cha- D
naneos id est peccatores ad tempus dimit-
tere quam beneficia vacua relinquere: quia sci-
cet beneficia in solitudinem rediguntur: quan-
do sine cultore diutius dimittuntur. Paulatim
⁊ etiam successiue debēt mali de ecclesia eijci: q̄
scilicet melius est ibidem malos ministros ad tē-
pus dimittere: ꝙ eorum vitia sub dissimulatione
transire q̄ ministris ecclesiaȝ totaliter viduari.
Quod vtiq̄ est contra multos prelatos: qui sci-
licet beneficia vacantia diu dimittunt: proleo vt

aiunt, quia nullum dignum inuenire possunt: ita
quod propter defectum rectoris ipsa beneficia
Aliter. destruūtur et pereunt. ¶ Uel dic ꝙ cū filij israel
id est contemplatiui ⁊ viri iusti vadūt ad occu-
pandū terram suam: ad domandū et subiugan-
dum carnem suam: dominus hostes eorū id est
carnis tentationes non statim delere vult: vt sic
possint cū humilitate viuere: et virtutem sue cō-
stantie contra eas exercere: qꝛ scilicet nulla vir-
tus sine hoste regnat: ipsos tamen hostes id est
carnis tentatiōes vult cū eis sub tributo et sub-
iectione viuere ⁊ manere. Unde dicitur. Sub te
Gene. 4. a. erit appetitꝰ tuꝰ: ⁊ tu dominaberis ipsiꝰ. Qꝛ alīs
bestie id est peccata spiritualia: sicut est supbia,
elatio, inanis gloria, contra tales multiplicaren-
tur: ⁊ sic in solitudinem spiritualem redigeren-
tur: et virtutū opulentia priuarentur: qꝛ reue-
ra sepe fit, ꝙ illi qui carnis tribulatiōes non sen-
tiūt, de sua castitate superbiūt: ⁊ sic multiplica-
tis in eis bestijs id est spiritualibus vitijs: no-
E uissima eorum peiora priorībꝰ fiunt. Utile est er-
go hostes id est tribulationes ⁊ tentationes sen-
Heb. 5. c tire, vt discamus humiles fieri, ⁊ nullatenꝰ sup-
1. Cor. 5. b. bire Iuxta illud apostoli. Didicit ex his q̄ pas-
sus ē obedientiā. Et alibi. Quos tradidi satha-
Aliter. ne in interitum carnis sue: vt spiritus saluꝰ fiat.
¶ Uel dic ad literam ꝙ diuina prouidentia nūq̄
dimittit hominem sine hoste: vt semper habeat
quod timeat: et exercitatior ⁊ cautior inde fiat.
Sicut etiam videmꝰ de altis dominijs ⁊ regnis:
que vt communiter semper habent aliquos ppe-
tuos hostes, cum quibus quasi perpetua gerūt
bella. Sicut patet de hispanis, qui pugnant cū
aphricis, de latinis, qui pugnant cum siculis: de
anglicis, q̄ pugnāt cū scotis: de gallicis qui pu-
gnant cum flamingis: ⁊ sic de alijs. Uidit enim
diuina prouidentia ꝙ virtus torpesceret: si po-
pulus hostes contra quos vires exerceat non
haberet: quapropter hostes hominibus occul-
te suscitat: et hoc regnis et personis bonum et
vtile putat fore: sicut ponit Orosiꝰ de Cartha-
gine vrbe romanis rebellissima: quam cum ro-
mani post infinitas cedes et clades vicissent et
cepissent diu deliberatum est a senatu romano,
vtrum illa vrbs deleri deberet: asserentibus plu-
rimis non esse vtile ꝙ deleretur: vt in vrbe rebel-
lionibus dedita, virtus romana in bellis exerci-
taretur: qui alias si sine hoste et timore viueret,
per torporem et desidiā faciliter laxaretur. Qꝛ
sicut dicit Uegetius. Sine exercitio ingenia in
F artibus, et brachia in corporibus irrigescunt.
Eod. ca. d. ¶ Hic precipitur populo israelitico, ꝙ cū cha-
naneis populis scilicet peccatoribus et iniquis
fedus non ineat: et ꝙ i terra sua eos manere nul-
latenꝰ sinat. Nō habitēt inq̄t in terra tua, ne for-
Morali- te peccare te faciant in me si seruieris dijs eorū.
tas. ¶ Sic vere et nos nunq̄ debemus infidelibus
scilicet iudeis, saracenis ⁊ hereticis confedera-
ri, vel cum eis amicitias contrahere, vel nobis-
ps. 100. b. cum morari permittere, ne forte contingat sim-
plices erroribus eorum decipi, et ad adorandū
deos eorum i. credendum eorum perfidiā incli-
nari. Idem dic de vsurarijs et alijs publicis pec-
catoribus. Psalm̄. Non habitabit in medio do-
mus mee qui facit superbiam.

¶ Capitulum vicesimū-quartum Textus. Moysi quoq̄ dixit. Ascende ad dominum. Moralitatum Capitulum xvi.

Cuz Moyses es-
set accepturus legem a dn̄o,
ascendit in montem ipse ⁊ Aa-
ron et Nadab et Abiu filij aa-
rō sacerdotes futuri, ⁊ septua-
ginta seniores ex israel. Sicq̄
fcm̄ est ꝙ Moyses sursum ad
mōtis verticē ascēdit: p̄dicti vero in mōtis latere mā-
sert: vniuersus vero isrl̄ pcul i pede mōtis. Moyses
ergo solꝰ ascēdit, vbi q̄draginta diebꝰ ⁊ noctibꝰ
ieiunauit: ⁊ i duabꝰ tabul̄ legē scriptā dei digito
reportauit. Predicti āt Arō ⁊ filij ⁊ seniores deū
israel viderunt, et sub eius pedibus quasi opus
lapidis saphiri ad modum celi dum serenum est,
aspexerunt: super populum etiam facta est ma-
nus domini, et viderunt domini maiestatem:
Mora- et cum leticia comederunt. ¶ Sic vero ad hoc
litas. ꝙ aliquis digne mereatur accipere legem dei,
et fieri legifer et prelatus, inter deum et populū
sequester et mediꝰ, multa sunt necessaria: quia
scilicet ipse debet dici Moyses, assumptus ex a-
quis: quia debet esse de aquis fluxibilium dele-
ctationum abstractꝰ: et per ipsarum abdicatio-
nem debet ascendere in montem celestium con-
templationum: debet habere secum Aaron et se-
niores id est virorum prudentium associationē.
Debet intrare caliginem nubis id est cordis cō-
scientie contritionem: debet duas tabulas habe-
re, intellectum et voluntatem, seu rationem et
affectionem vt scilicet possit ibi deus virtutes ⁊
scientias scribere per gratiam et inspirationem.
Debet quadraginta diebus et noctibus ieiu-
nare per proprie carnis macerationem. Sic
enim faciens, legem domini suscipiet: inquantū
diuinam voluntatem agnoscet. Deum etiam is-
rael videbit: et saphirum qui sub pedibus eius
est id est scabellum pedum suorum id est huma-
nitatem beatifice cōtemplabitur ⁊ gustabit. Nul-
lus enim videre deum in patria, nec cognoscere
legem in via merebitur: nisi qui abstinentiam, et
contemplationem: et seniorum id est bonarum Ezec. 8. a.
personarum associationem sectetur. Ezech. Se- Aliter.
debam in domo mea: et senes Iuda sedebant co-
ram me. ¶ Uel si vis allega illud ꝙ tres sunt pn̄-
cipales gradus et status ecclesie, scilicet supre-
mus, medius et infimus. Supremus est prelato-
rum: qui figurantur i Moyse sursum ascenden-
te. Medius est clericorum et religiosorum, qui fi-
guratus est in Aaron in latere montis cum suis
remanente. Infimus est laicorum: qui figura-
tus est in populo inferius residente. Unusquisq̄
enim secundum exigentiam debet deo appropin-
quare, et montem perfectionis ascendere: ⁊ secū-
dum magis ⁊ minꝰ visionem dei israel participa-
re ⁊ legis diuine noticiam acquirere et habere.
Perfecti enim sursum ad verticē contēplationis
nouerunt ascēdere. Mediocribus vero sufficit la-
teraliter circūire. Infimis vero secularibus neces-
se est inferius circa temporalia residere, ⁊ parū
de temporalibus degustare. Unusquisq̄ tamē se-
cundū gradū suū, solet cosolationē suam a dn̄o
percipe, ⁊ fidei noticiam possidere. Apostolꝰ. Di-
uisiones gratiarum sunt. ¶ Idem autē dic de sa-
cra scriptura sicut summum apicē soli sciētifici 1. Cor. 12. a.
in ipsa caligine mysteriorum intrāt. Alij autē in Aliter.
latere. i. literaliter circa corticē historiarū imo-
rant. Alij vero sicut seculares de longe remanent Aliter.
⁊ versantur: omnes tamen exinde consolatiōes Io. 14. a.
plurimas consequntur. Idem dic de mōte eccle- Eod. ca. d.
sie dignitatū: in quibus scꝫ alij sunt superiores,
alij medij, alij inferiores. ¶ Uel etiam idē dic de mō-
te paradisi, ⁊ de dignitatibꝰ glorie sempiterne.
Un̄ dicitur. In domo patris mei masiōes multe

fant. ¶Moyses legem accepturus/fedus inter
deū ⁊ populū inire voluit:⁊ ideo duodecim vitu
los immolari fecit:eorū qꝫ sanguine pp̄lm asper=
sit:⁊ sic cōfederatus est dn̄o populus:⁊ legē eius
suscepit:⁊ quicquid dn̄s p̄ceperat/se facturū p=
misit. Omnia inquit que locutus est dn̄s/facie=
Moralitas. mus. ¶Sic vero in ecclesia primitiua/moyses.i.
christus/volēs legē a patre acceptā populo fide
lium dare:fedusqꝫ cū eis facere duodecim vitu=
los.i.xij.ap̄los,vel generaliter multos ap̄licos
viros occidi/⁊ per martyriū immolari voluit:in=
quātum scꝫ ipsos duodecim ap̄los loco Joānis/
paulo substituto p martyriū ad se vocauit. Sic
ergo factū est ꝙ populus istorū sanguine perfu=
sus.i.ap̄loꝝ ⁊ martyrū morte ⁊ passione firmat⁹/
fedus ⁊ fidelitatē accepit:legē ⁊ fidelitatē credi=
dit et suscepit:⁊ volūtati dn̄i obediuit. Maximū
eīn fidei fundamentū fuit sanguis ap̄loꝝ ⁊ mar=
tyrū:qr reuera ex hoc populus in fide firmat̄/et
deo federat̄:qn̄ videt ⁊ considerat ꝙ taliū/tot et
tantorū sanguis p fide dn̄o immolat̄:inquātum
B scꝫ nō est verisimile/imo nec possibile ꝙ tot hoies
pro fide volūtarie morerent̄:nisi ipsa fides et lex
Christi super veritatē solidam fundarent̄. Unde
Luc.22.b. dicit̄. Hic est calix sanguinis mei noui testamenti
mysterium fidei/qui pro multis effundetur.

¶Cap̄lm xxv. Textus.

Locutusqꝫ est dn̄s ad Moysen dicens. Loquere filiis. Moralitatū Ca. xvij.

Dominus volēs
tabernaculū federis edificare:
primo voluit certas materias
pro edificatione sibi spiritua=
liter dedicari:p̄cepit ergo ꝙ fi=
lij israel sibi vltro et volūtarie
offerrēt aurum et argentū:es/
hyacinthū/purpurā/coccū bis tinctū/byssum/pi
los caprarū/pelles arietum / rubricatas pelles
hyacinthinas/ligna sethim / oleū ad luminaria/
aromata in vnguēta/⁊ thimiamata boni odoris:
lapides autē onychinos et gēmas ad ornandum
ephot ⁊ rationale et suphumerale. De istis autē
vltro oblatis p̄mittit se dn̄s velle sanctificatio=
nem sibi edificare vt sic possit inter homines ha=
bitare. Exemplar vero istius domus edificande
moysi deus in monte sinai ostendit quando dn̄i
Moralitas. gloriā vidit. ¶Sic vero ad spiritualem edifica=
tionem tabernaculi anime cōscientie vel ecclesie/
in quo scꝫ deus spiritualiter cōmoratur:necesse
est plura cōcurrere scꝫ plures virtutes que ipsi
deo vltro et volūtarie debemus offerre/et spiri=
tualiter dedicare. Iste ergo a nobis petit aurum
C id est sapientie claritatē:argentum.i.eloquentie
suauitatē:es i.predicationis ⁊ orationis sonori=
tatem. Uel argentū qd dulciter sonat.i suauitatē
monitionis:es quod aspere resonat/duriciā se=
uere reprehēsionis:hyacinthum.i.celestis cōuer
sationis ⁊ apparentie venustatem:purpuram.i.
verecūdie grossitatē:coccū bis tinctum.i.dupli
cem dei ⁊ proximi charitatē:byssum retortam.i.
cordis et carnis candidam castitatem. Item de=
bemus habere capillos caprarum.i.exempla pe=
nitentium ⁊ heremitarū:pelles rubricatas arie=
tum.i.exempla Christi martyrū pro fide occiso=
rum. Pelles hyacinthinas/que scilꝫ coloris sunt
celestis.i.exempla Christi cōfessorū et celeste vi=
uentiū. Item nos debemus habere ligna sethim
que erant incremabilia ⁊ imputribilia:id est per=
seuerantie stabilitatē:oleum oliuarū:id est sua=
uitatem pietatis ⁊ clementie:aromata:id est thi=
miamata fragrantia bone fame ⁊ spiritualis re=
dolētie:lapides onychinos/qui respecti oculos
tremere faciunt:id est considerationē mortis et
diuine iusticie. His enim rebus et virtutibus ta=
bernaculum federis:id est sancta et munda con=
scientia constituitur:et inde rationale iudicij:id
est vita rationalis ornatur:et sic ibi deo gratissi=
me immolatur:dūtamen ista vltro et voluntarie
a nobis dn̄o offerātur:quia scilicet nihil est me= D
ritoriū nisi qd est vltroneū ⁊ voluntariū. Ideo Psal.53.b.
dicebat David in psal. Uolūtarie sacrificabo ti= Eodē.c.a.
bi. ¶Precepit dn̄s fieri arcam de lignis sethim:
que sm̄ sanctos erant ligna ad similitudinē albe
spine/que nec aqua poterāt putrefieri / nec igne
cremari que erant etiam alba et leuia/et albe spi
ne similia. Erat ista arca quadrangularis:et sine
pedib⁹ intus ⁊ exterius deaurata/sm̄ Josephū:
quadam corona seu quodā circulo seu labio au=
reo desup circūcincta:quatuor circulos in qua=
tuor angulis habebat in quibus mittebantur et
vectes/quando eam aliquis deportabat:quedā
tabula aurea que dicebatur propiciatoriū / arcā
tegebat:et hoc in longitudine duos cubitos cū
dimidio/in latitudine cubitū cum dimidio possi=
debat:et infra se tabulas legis/vrnam cum man=
na/librum deuteronomij:virgam que floruerat cherubim
cōtinebat. Duo vero cherubin desuper sedebāt:
que alas alterius ad alterum extendebant:sicut
dicitur hic/et infra.xxviij.et Deut̄.x. Et sic pa=
tet ꝙ ista arca quo ad materiam erat aurea ⁊ se=
thinea:quo ad formā quadrāgula/quadriarcu=
la et coronata:quo ad concomitantia habebat
propiciatorium et cherubin:quo ad cōtenta ha=
bebat tabulas/māna ⁊ librū et virgam. Ista au=
tem arca infra altare lateranense sm̄ quosdā est Allegoria.
inclusa. ¶Allegorice ista arca est ecclesia:que p E
tanto arca dicitur/ꝙ infra eam cūcta que ad sa= Gen.6.c.
lutem pertinent reponunt̄. Unde dicitur. Facies
tibi arcā de lignis leuigatis/vt saluetur vniuer=
sum semen. Ista igitur de lignis sethim.i.de san=
ctis hominibus:quos scilꝫ aqua voluptatū non
corrumpat:et ignis cupiditatis nō vrat:et quos
albedo castitatis/leuitas paupertatis/et spino=
sitas asperitatis induat:debet esse constructa et
intus ⁊ exterius.i.affectiōe ⁊ cōuersatione debet
esse per sapientiā et sanctimoniā deaurata:quia
persone ecclesiā cōstituētes debēt esse p sapiētiā
splendētes ⁊ auree:per indefectibilē firmitatem Canti.1.b.
debent esse sethinee:vt habetur in Canticis. Re=
clinatoriū aureum fecit sibi rex Salomon. Ista
igitur debet esse quadrata per constantiā immu=
tabilem:quadrāgula per quatuor virtutes car=
dinales:quatuor habet circulos.i.quatuor euā=
geliorum doctrinā:in quibus scilicet vectes qui
erant de lignis sethim ⁊ spinosis:⁊ qui erant ex=
terius deaurati.i.predicatores et doctores/qui
doctrinā habent auream ⁊ correctionē spineam/
perseuerantiā sethineā:iugiter debent inseri/in=
quātum scilicet ipsi habēt in euangeliorū doctri
na continue meditari. Istisqꝫ mediantibus arca
portabatur:ad denotandum ꝙ per sanctos pre=
dicatores ecclesia in fide et in moribus sustenta=
tur:q̄uis de multis vectib⁹:id est modernis pre=
dicatoribus possit hodie dici ꝙ ipsi non sunt ve=
ctes fortes et sethinei/sed viles/debiles ⁊ ferrei. Esa.45.a.
De quibus diabolus dicit. Portas ereas conte= F
ram:id est malos prelatos:vectes ferreos con=
fringam:id est predicatores ⁊c. Item arca dici=
tur habere triplicem dimensionē:scilicet longitu
dinem fidei/altitudinē spei/⁊ latitudinē charita=
tis. Uerūtamen quelibet istarū habet aliquid p=
fectum/⁊ aliquid imperfectum. Cubitus perfe=
ctionē significat:dimidius vero cubitus imper=
fectionem designat:quia reuera longitudo fidei
duos habet cubitos:id est duplicē perfectionem,

inquãtum scilicet deitatem et humanitatem cre-
dit: vnam tamen dimidietatē: id est imperfectio-
nem habet: inquantum scilicet non faciliter/sed
enigmatice cognoscit. Charitatis etiam latitu-
do imperfectionē importat: inquãtum toto cor-
de et tota anima deum et proximū suum nunꝗ̄
amat. Spes etiam cum sua altitudine dimidium
cubitum: id est imperfectionem patitur: inquan-
tum scilicet spes nostra semper cum aliquo timo
re miscetur. Et breuiter non est aliqua mensura
perfectionis/quin habeat aliquem defectum im-
perfectionis. In paradiso vero nostra defectio
supplebitur: quãdo per beatitudinem omnia cō
1. Cor.13.d. plebuntur. Unde ap'ls. Ex parte cognoscimus/⁊
ex parte prophetamus: cū autem venerit quod
perfectū est/euacuabitur quod ex parte est. Itē
ista arca: id est ecclesia/habet supra se propicia-
torium inquãtum in ipsa inuenitur propiciatio
et remissio peccatorū: habet etiam coronam au-
ream inquantum in ipsa inuenitur corona me-
ritorum: habet cherubin: id est societatē sancto-
rum et angelorum/et consortium sapientium et
B iustorum. Cherubin q̄ sm̄ Josephum erāt for-
me volatilium nulli alteri assimilantium: quas
moyses in sede dei vidit/que scientie plenitudo
interpretantur: significant viros iustos scienti-
ficos, discretos, volatiles et contemplatiuos: et
in sede dei per contemplationem assuetos: quos
reuera arca ecclesie et religionis debet super se
in statu prelationis habere: et secum vt eorū re-
Ezech.10.c. gatur consilio continere. Unde Ezechiel. Eleua-
uerunt cherubin alas suas, et exaltata sunt. Itē
ista arca debet cōtinere tabulas et librum: id est
legem diuinam ⁊ scientiā: mãna dulcissimū quod
de celo pluerat: id est deuotionē et clementiā: vir
gam aaron que floruerat: id est seuerā correctio
nem et iusticiam: legem scilicet ad simplices eru-
Hiere.31.f. diendum. Unde dicit. Dabo legem meā in visce-
ribus eorum. Mãna dulcedinis ad delinquenti-
bus cōpatiendū, et indigentibus dulciter subue-
Psal.77.c. niendum. Psal. Pluit illis mãna ad manducan-
dum. Uirgam vero iusticie ad proteruos corri-
gendum, et ad oues diuine pascue dirigendum.
Ps.44.b. Psal. Uirga directiōis virga regni tui. ¶Uel dic
Aliter. ꝙ arca ista significat animā bonam vel quālibet
bonā personam: ⁊ maxime ecclesiasticū vel prela
tum: q: scilicet talis debet esse sethineus, vel im-
putribilis per constantiā et patientiā: debet esse
aureus intus per diuinā sapientiā, et extra per
honestatē et per bonā apparentiā. Isti debēt ha
bere quatuor angulos: id est quatuor affectio-
nes bonas: scilicet dolorem de presentibus malis
D cōmissis: gaudiū in spiritusancto de presentibus
bonis factis: spem in deo de futuris premiis: ti-
Eccli.37.e. morem de futuris penis. Unde dicitur. Ex cor-
de quatuor oriuntur: scilicet bonum et malum,
vita et mors. Bonum inquit ⁊ malum, et virtus
et vitium, in presenti quãtum ad gaudium ⁊ do-
lorem: vita et mors: id est premiū et tormentum,
quãtum ad spem et timorem. Item iste debet ha-
bere quatuor circulos: id est quadruplicē cardi
nalem virtutē. Debet habere duos vectes deau
ratos: id est duplicem fortitudinem et firmitatē:
scilicet in corde contra tentationes, ⁊ in corpore
contra tribulationes. Etiam debet habere labiū
aureum: id est verbum cōtinens mundiciā ⁊ veri
tatem: debet habere propiciatoriū aureum. i. cle
mentiam et pietatem: et debet habere cherubin
aurea: id est virorū sapientū societatem. Uel che
rubin, qui interpretatur plenitudo sciētie: id est
scientiam et subtilitatem. Ista enim omnia perti
nent ad prelatum, vel etiam ad quēlibet virum
ecclesiasticū siue iustum videlicet ꝙ penitētibus
Psal.129.a. faciliter propicietur. Psal. Apud te propiciatio

est. Quod cherubin: id est viris contēplatiuis et
scientificis concomitetur. Unde Eccli. Cum sa- Eccli.9.
pientibus ambula. Quod a quatuor virtutib9
cardinalibus dotetur. Ezech. Quatuor facies Ezech.1.
vni. Et duobus vectibus: id est duobus laterib9
fortitudinis: scilicet a dextris et a sinistris: id est
in prosperis et in asperis roboretur. Unde dicit. Num.13.
Palmitē portauerunt in vecte duo viri. Itē ista
arca: id est prelatus debet continere tria: scilicet
tabulas cum libro: id est diuine legis eruditio-
nem: mãna dulce. i. eleemosynā ⁊ subuētionē: vel A
benignitatē ⁊ consolationē ⁊ cōpassionē: virgam
floridam. i. iusticiam et correctionē. Iuxta illud
ap'li. Corripite inquietos: cōsolamini pusillani- 1. Thess.5.
mes: suscipite infirmos: quia scilz prelatus debet
rudes informare: inquietos corripere: pusillani-
mes consolari: ⁊ afflictorū misereri. ¶Uel si vis: Aliter.
allega de hoc sicut supra eodē. Debet etiā habe-
re triplicē dimēsionē. i. tres virtutes theologicas:
scz longitudinē fidei: altitudinē spei: ⁊ latitudinē
charitatis: q: sicut dicit ap'ls. Nunc aūt manent 1. Cor.13.
tria hec: fides: spes et charitas ⁊c. Dilata vt su-
pra. ¶Uel dic ꝙ arca est christus: qui ex auro et Aliter.
ligno. i. ex deitate ⁊ humanitate cōstat: qui scz se-
cum habet cherubin. i. angelos quibus dñatur. Luc.2.b.
Unde dicit. Facta est cum eo multitudo celestis
exercitus ⁊c. Propiciatoriū pietatis cum dixit Joh.8.b.
adultere. Dimittuntur tibi peccata tua. Quatuor
circuli. i. quatuor euangeliste: duo vectes. i. duo
pp'li pendētes in circulis. i. in euāgeliis cōtinue
cōmorantes ⁊c. Expone oia alia vt supra. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ arca est beata virgo: cuius lignū. i. anima
fuit imputribilis nature inquãtum nullā pecca-
ti sensit corruptelā: que scz in se continuit tria. i.
christū. Nam scz ibi fuit mãna de celo veniens. i.
deitas: tabula legē continēs. i. aia: virga de terra
nascēs: id est corpus. Ista ergo fuit aurea. i. san-
cta intus et extra. i. in corde et corpore ⁊c. Dic p
oia sicut supra. ¶Precepit dñs fieri duos cheru Eodē.c.b.
bin aureos perductiles: non fusiles: sed malleo
factos: qui iuxta arcā tegētes propiciatoriū ex B
vtroqꝫ latere ponerentur: ⁊ ꝙ due ale singulorū
alterius ad alterū iungerentur: ita ꝙ ipsis se mu
tuo tangētibus arca ⁊ propiciatoriū tangerent:
precipiebat etiam ꝙ isti mutuo se reciperent: ⁊ ꝙ
vultus suos ad propiciatoriū verterent: qđ scili-
cet alis duabus (vt dictū est) operirēt. Alias ve-
ro duas alas exterius extenderent et leuarent.
Prout vero dicit Josephus: cherubin erant ani-
malia quedā quarū figura nunꝗ̄ erat visa/sed a
moyse in sede agni conspecta fuerat. ¶Per che- Moralitas.
rubin prelatos vel viros ecclesiasticos possu-
mus intelligere: qui scz duo debēt esse per chari-
tatem et sanctitatē splendidi: perductiles. i. mal-
leis tribulationū perducti: ad malleationē per
correctionē ⁊ patientiā assueti: ⁊ iuxta arcam. i.
iuxta religionē vel ecclesiam ad eius protectio-
nem ⁊ regimen constituti. Unde dicit in libro Re- 3. Reg.6.b.
gum. fecit in oraculo duos cherubin de lignis
oliuarū decem cubitorū altitudinis: texit quoqꝫ
auro: quia reuera tales debēt esse in oraculo scz
ecclesie per deuotionē: duo per dilectionē cheru
bin: qui interpretatur plenitudo sciētie/per sciē-
tiam et discretionē: de lignis oliuarū per pietatē
et compassionē: decem cubitorū per decē mãda-
torū impletionē: cooperti auro per splendentē ⁊
lucidam conuersationē. Quid vltra? Reuera di-
co ꝙ isti cherubin videlicet viri ecclesiastici seu
iusti/debent esse animalibus. i. aliis hominibus
dissimiles per sancte vite singularitatē: ipsorūqꝫ
similitudo in sede debet inspici et inueniri p dei
exemplarē similitudinē ⁊ cōformitatē. Ale, id est
affectiones istorum se debent inuicē tangere per
amicitiā ⁊ societatē: ⁊ alter alterum debet respi-

cere per mutuā dilectionē et charitatē: vultusq̄
mentis sue debēt ad ꝓpiciatoriū.i.ad dei propi=
ciationem ⁊ misericordiā vertere per spem ⁊ in=
tentionem bonam/⁊ ordinatā ad dei voluntatē.
Hebr.12.a. Apostolus. Respiciamus in autorem fidei ⁊ con=
Ezech.1.c. summatorē Jesum. Ezechie. Due ale singulorū
Psal.24.c. iungebantur. Psal. Oculi mei semper ad dñm:
qm̄ ipse euellet de laqueo pedes meos. Isti ergo
quasdā alas affectionū suarū ad propiciatoriū:
id est ad deū: et ad cooperiēdum.i.ad protegen=
dum arcam ecclesie debent extēdere. Alas etiam
ad exteriora.i.ad regimen exteriorum negocio=
rum/necnon ad amorē et vtilitatem proximorū
debent similiter dilatare: quia reuera tales che=
rubin: id est viri scientifici ⁊ cōtemplatiui nō de=
bent solum propiciatoriū: id est deum per contē=
plationem respicere: non solum debet alter alte=
rum per dilectionē tangere: necnō ad tangendū
ipsum oraculum protendere: imo etiam ipsi de=
bent alas sue discretionis ⁊ affectionis exterius
D ad proximorū vtilitatem extendere/et ad amo=
rem subditorū: necnon ad temporaliū negocio=
rum regimen dilatare: ⁊ sic cuilibet dicetur illud
Ezech.28.d Ezechi. Tu cherub extentus et protegens/ple=
nus sapiētia ⁊ perfectus decore: in delicijs para
Aliter. disi dei fuisti ⁊c. ¶Dic etiā si vis/ꝙ ista duo che=
rubin possunt significare Petrū et Paulum/vel
alios quoscūq̄ duos sanctos qui ductiles ꝓpter
Aliter. martyriū possunt dici. ¶Uel dic ꝙ isti cherubin:
id est pleni scientia possunt dici: quia reuera isti
alas contemplationis sue super propiciatoriū.i.
super ipsum deum eleuant: ipsasq̄ alas mutuo
iungunt: inquātum ad contemplationē deitatis
simul cōueniunt ⁊ intēdunt. Alas vero exterius
dicunt̄ extendere/inquantum ad nos ⁊ ad exte=
riorum dei iudiciorū regimen operationes suas
protēdunt vultus sue cognitionis ⁊ affectionis
in propiciatoriū.i.in deum vertunt/et se mutuo
Aliter. respiciunt/diligunt atq̄ volunt. ¶Uel dic si vis/
Psal.102.a. ꝙ propiciatoriū fuit christus/qui sm̄ Psal. Pro=
piciatur omnibus iniquitatib⁹ tuis: ⁊ sanat oēs
infirmitates tuas qui scilz circa ⁊ supra se cheru
bin: id est angelos habuit/quos scilz deus in cu=
Psal.90.c. stodiam ⁊ ministerium deputauit. Psal. Angelis
suis mandauit de te: vt custodiāt in te in omnib⁹
Exodi.25.c. vijs tuis. ¶Precepit dñs ꝙ fieret mensa in taber
naculo/dicens sic. Facies mensam de lignis se=
thim habentem duos cubitos longitudinis: ⁊ in
latitudine cubitum/et in altitudine cubitum ac
semissem: et inaurabis eam auro purissimo: fa=
ciesq̄ illi labium aureum per circuitum: ⁊ ipsi la
E bio coronā interrasilem: id est intercellatā qua=
tuor digitorum: et super illam aliam coronam
dictā aureolam: ⁊ in quatuor angulis quatuor
circulos precepit in singulis pedib⁹ fieri/ vt ve=
ctibus impositis posset mensa portari: vectes ve
ro de lignis sethim fieri voluit/quos auro pu=
rissimo deaurari mandauit. Poni autem voluit
mensam in tabernaculo ad aquilonē: ⁊ panes ꝓ=
positionis cum thure imponi mādauit. Insuper
⁊ vasa libaminum: scilicet acceptacula/phialas/
thuribula et cyathos ordinauit/⁊ mense simili=
Moralitas. ter supponi. ¶Per mensem sm̄ doctores intelli=
gitur sacra scriptura: que scilz in tabernaculo
ecclesie ad aquilonem: id est contra frigus tribu
lationum ponitur: vt scilicet mundi tribulatio=
nes et miserie per contemplationē et conuersa=
Psal.22.b. tionem scripturarum temperētur. Psal. Parasti
in conspectu meo mensam/aduersus eos qui tri
bulāt me. Ista ergo est de lignis sethim: quia est
Ps.118.m. imputribilis per perpetuam durationem. Psal.
In eternum dñe permanet verbum tuum. Auro
purissimo dicitur deaurata/propter excellentem
conditionem: quia scilicet aurum artium libera=
lium est purum: aurum ethice seu moralis scien=
tie est purius: aurum vero sacre scripture est pu
rissimū. Unde dicitur. Primi et purissimi fructus prouer.3.b
eius. Labio aureo/id est mundo doctorū ⁊ predi
catorum eloquentia dicitur circūcincta. Et alibi.
Labia mea detestabūtur impium. Quatuor an= prouer.8.a
gulis et quatuor pedibus/id est quatuor expo= F
nendi generibus dicitur adornata: scilz histo=
rico/mystico/allegorico/et tropologico. Ezechi. Ezechi.1.b.
Quatuor facies vni. Et quatuor circulis: id est
quatuor doctrine partibus inuenitur distincta:
que scilz sunt docere/quod pertinet ad veritatē:
erudire: quod pertinet ad vtilitatez: arguere/qd̄
est male dictum: corrigere/quod est male factū.
Unde apostolus dicit, ꝙ omnis doctrina diuini= 2.Tim.3.b.
tus inspirata vtilis est ad docendum/ad arguē=
dum ad erudiēdum ⁊ ad corrigendū. Sed quid
vltra? Reuera ista debet habere coronā aureā:
inquātum ipsam scientibus promittitur premiū
essentiale. Dicitur etiā habere coronam aureolā
inquātum ipsam docētibus promittit̄ vltra hoc Psal.20.a.
premium accidentale. Unde Psal. dicit: Corona
aurea sup caput eius. Corona tamen ista aurea:
id est premiū essentiale et dignitas glorie para=
disi quatuor est digitorū inquātum scilz ista ha=
bet quatuor genera principalia premiorū: que
scz sunt visio, fruitio, tentio, ⁊ humanitatis chri=
sti contēplatio. Unde Ezechi. Quatuor pēne vni. Ezechi.1.b.
Et iterū. Per quatuor partes eūtes ibant. Quid Ibidem.d.
vltra? Reuera ista mensa diuine scripture habet
suā mensurā: scz longitudinē duorū cubitorū.i.
scientiā noui et veteris testamēti: ⁊ latitudinem
vnius cubiti: ⁊ semissem: id est deuotionē sancto=
rum que scilz cubitū habet inquātum veraciter G
credit: semissem tenet inquātum scz de bonis fu=
turis aliquid vlterius sentit: qd̄ tamē non est cō= 1.Cor.13.c.
pletū: sed imperfectū existit. Unde apl's. Ex par=
te cognoscimus: ⁊ ex parte ꝓphetamus. Ista est
igit̄ que cōtinet duodecim panes duodecim arti
culorū fidei: qui pro vita fideliū sunt necessarij.
Habet etiā libamina scientiarū ⁊ sacramentorū:
vasa vero subseruiētia habet multa id est multi=
tudinē doctorū: scz ad libamina sacramētorum
ministrāda: ⁊ ad libamina doctrinarū fundēda:
que a deo sunt ordinata: dum etiā ibi erant ace=
tabula: que dicunt̄ vasa pro aceto seruādo: ⁊ isti
sunt qui docēt cum acredine correctionis. Cya=
thi qui sunt vasa rusticorū: ⁊ isti significant illos
qui docent infirmos cum quadam supportatio=
ne cōpassionis: phiale que erāt vasa vitrea: dicta
a phiiln quod est vitrum: et isti sunt illi qui con=
solant̄ pusillanimes: qui sunt fragilis et vitree
conditionis: thuribula que erant ad thurifican=
dum aptata: ⁊ sunt illi qui docēt alios: monendo
ad officiū orationis et deuotionis. Ideo de istis
quatuor generibus vasorum: id est doctorū, vi= 1.Thess.5.c.
detur Apl's dicere. Rogamus vos fratres, corri
pite inquietos, suscipite infirmos, consolamini
pusillanimes. Patiētes estote ad omnes: semper
gaudete, sine intermissione orate ⁊c. Et sic est mē H
sa domini, vbi deuoti nutriuntur. Unde dicitur. Mat.15.c.
Quia catelli edunt de micis que cadunt de men=
sa dominorū suorum: vbi superbi iudei esuriem
patientur. Psalmista. Fiat mensa eorum coram Psal.68.c.
ipsis in laqueum. ¶Uel si vis dic ꝙ mensa ista si Aliter.
gnificat quatuor genera vasoruz: id est quatuor
genera doctrinarum ⁊c. sicut supra. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
in ista mensa sunt quatuor vasa: id est libri pro=
phetarum minorum: quatuor pedes id est qua=
tuor ꝓphete maiores. Due corone.i. Job ⁊ psal=
mista/seu lex ⁊ historiarū libri. ¶Uel dic ꝙ mēsa Aliter.
est fides nostra q̄ est sethinea et incorruptibilis,
q2 nunq̄ deficiet. Unde dr̄. Nō deficiet fides tua. Luc.22.c.
Deaurata, quia semper miraculis splēdet. Qua=

tuor habet circulos: quia quatuor euāgelia cō-
tinet cum vectibus impositis .i. cum fortissimis
cultoribus quos habet. Ista etiam duodecī ha
bet panes id est vniuersitatem articulorū fidei,
vasa libaminum id est vniuersitatem sacramen-
torum: coronam intercellatam id est multitudi-
Apo.2.c. nem virtutum ⁊ meritorum: coronulam resplen-
dentem .i. certitudinem premiorum. Unde etiā
Aliter. homini fideli dicitur. Esto fidelis vsq̄ ad mortē:
et dabo tibi coronam vite. ¶ Uel dic ꝙ mensa ta-
bernaculi significat pietatem, quam debent ha-
bere viri christiani et viri ecclesiastici: quia scili-
cet isti debent habere panes ad esurientes cibā-
dum: vasa libaminum ad sitientes potandum:
thus odoriferum .i. verba odorifera ⁊ dulcia ad
tristes consolandum: coronam auream .i. bene-
A ficentiam ad dignos premiandum: que scilicet ī
parte aquilonari .i. in frigore tribulationis et in
sterilitate paupertatis debet principaliter inue-
Ps.77.c. niri ad indigentibus subueniēdum. Unde ī ps.
Nunquid poterit parare mēsam in deserto? Uel
Eod.ca.c. dic ꝙ talis mēsa est homo pius ⁊ misericors ⁊c.
Le.24.a. sicut supra. ¶ Sicut precipitur hic ⁊ Leui. Duo
decim panes de simila purissima, de duabus de-
cimis debebāt fieri: qui igne cocti super mensam
purissimam sex ⁊ sex altrinsecus debebāt statui:
⁊ patena aurea cum thure limpidissimo sup quē
libet debebat poni: qualibet ꝟo die sabati debe-
bant mutari ⁊ nouis substitutis panibus ⁊ in-
censo primi panes a sacerdotibus in loco san-
cto debebāt comedi: thus vero super altare debe
bat incēdi. Duodecim panes sunt duodecī apo
Moralitas. stoli: qui scȝ fuerunt de simila: que est flos fari-
ne frumēti inquantū ipsi fuerūt flos ⁊ electio to
tius mūdi. Uñ in Cañ. Flores apparuerūt in ter
Cañ.2.c. ra nostra. Et iterū. Ego elegi vos ꝺ mūdo. Igne
Joā.15.c. enī tribulationū cocti sunt: inquantū tormenta
⁊ supplicia sustulerūt. Uñ dicit. Calefact⁹ sum ⁊
coxi panes. In mēsa etiā ecclesie sex ⁊ sex alter-
natim sunt positi: inquātum per charitatē semꝑ
erāt coniūcti: ⁊ nūq̄ ꝑ heresim aut schismata ab
inuicē sunt disiūcti. Uñ canit. hec est vera frater-
nitas q̄ nullo potuit separari certamine ⁊c. Igit
isti sunt qui th⁹ deuotiōis ⁊ oratiōis habuerūt:
⁊ in mēsa legis diuine cōtinue ꝑseuerauerūt q̄us
Esa.44.c. q̄ aduenīēte sabbato .i. eterne requiei ꝑuenié exi-
de ꝑ mortē subtrahi meruerūt: quādo scȝ sacer-
B dotes id est sancti angeli: in loco .i. in paradiso
per charitatē eos comederunt: ⁊ sibi victimaue-
Heb.10.b. rūt, ipsosq̄ in suū beatū collegiū receperūt. Alij
Aliter. vero panes .i. alij viri sancti martyres ⁊ cōfesso-
res: post eorū decessum loco eorū in mensa eccle
sie vel fidei successerūt. Uñ apls. Aufert ꝑmū se-
quēs statuat. ¶ Ul dic ꝙ duodecī panes fuerūt
patres veteris testamenti: q̄ duodecim patriar-
charū successores fuerūt. Alij vero qui substitue
bantur, significant sanctos noui testamenti: qui
duodecim dicti sunt: q̄ duodecim apostolis suc-
cesserūt: vel q̄ duodecim articulos fidei credi-
derunt. Igitur istud est verū: ꝙ in mensa sacre
scripture, legis diuine ⁊ fidei orthodoxe primo
fuerūt .xij. ꝑmi panes .i. patres veteris testamē
ti q̄ .s. ibi steterūt ⁊ vsq̄ ad sabbatū .i. ad requiē ⁊ li
bertatē noue legis xp̄i ibi permāserūt: ⁊ thus
orationis habuerūt: igneq̄ desideriorū cocti et
exusti fuerūt. Sed vere adueniente sabbato no
ue legis vel libertate gratie: tūc isti panes ⁊ eo-
rum secta defecit ⁊ aliorū nouorū panum .i. no
ui testamēti appositio ⁊ ordinatio mox successit:
quorū scilicet secta ⁊ traditio vsq̄ ad aliud sab-
batū .i. vsq̄ ad padisi requiem est duratura: et
C tunc vmbris sublatis est glorie claritas successu-
Ps.44.d. ra. Psalmista. Pro p̄ribus tuis nati sunt tibi filij.
Le.26.b. Et Leui. Nouis superueniētib⁹ vetera proijcie-

tis. ¶ Uel si vis dic ꝙ isti panes erāt de simila ex-
cocti cum thure ⁊c. sic isti ⁊c. sicut supra. ¶ Uel Aliter.
si vis dic ꝙ panes ꝑmi sunt doctrine ⁊ cerimonie
primorū patrū, q̄ duodeci dicunt: q̄ a duodeci Aliter.
patriarchis natis: scȝ a iudeis obseruate: ⁊ eisdē
date fuerūt: ⁊ alij duodecim sunt doctrine ⁊ tra-
ditiōes aplꝭꝝ ⁊ suoꝝ sequaciū: q̄ scȝ loco prioꝝ
successerūt ⁊ mēsam sacre scripture ⁊ fidei imple-
uerūt ⁊c. ¶ Precepit dn̄s fieri cādelabrum ad ta
bernaculum illuminandū: ꝓductile de auro pu
rissimo: cius figura erat erecta in parte australi Eod.c.
tabernaculi: ⁊ habebat vnū hastile in medio: et
a quolibet latere tria brachia sursum reflexa, q̄
a moyse calami sunt vocata: eo ꝙ de calamis au-
reis concauis simul iunctis erāt p̄dicta brachia
fabricata. In quolibet vero brachio ī trib⁹ sui ꝑ
tibus ciphi erāt ad nucis modū ⁊ spherule volu
biles: ⁊ lilia que in iuncturis calamorū ad orna
tum ⁊ pulchritudinē erāt posita. In ipso ꝟo ha
stili in quatuor locis ciphi spherule ⁊ lilia simili-
ter erāt sita. Istud ergo candelabrū septē lucer
nas seu lāpades desuꝑ habebat in quib⁹ oleum
cōtinue ardebat. Habebat etiā emunctoria ⁊ va
sa ad extinguēdū emuncta: q̄ oīa ex auro puris-
simo erāt facta. ¶ Istud candelabrū qḋ taberna
culum illuminat, significat fidem: que ecclesiam
seu mentem lumine veritatis illustrat: que scili- D
cet de auro purissimo facta dicit: eo ꝙ nihil in- Moralitas.
quinatum aut erroneū in ea reperit. Ad austrū
etiam posita dicitur vbi est claritas: ꝓ eo ꝙ ī hac
nihil ⁊ p̄terq̄ veritas. ij. Para. xiij. Et apud nos
candelabrum luminis ⁊ lucerna eius. Ista enim
duas habet partes: scȝ diuinitatē ⁊ humanitatē:
⁊ iō ab vtraq̄ parte tres calamos seu brachia ī
hastili posita: quia scȝ dextera diuinitatis habet
tres ꝑsonas ī vna natura: sinistra vero humani
tatis habet tres naturas in vna persona. Et sic
bene dicitur. Tres sunt qui testimonium dāt in
celo id est ī diuinitate. Pater verbum ⁊ spiritus-
sanctus: ⁊ hi tres vnum sunt. Et tres sunt q̄ testi 1.Jo.5.
monium dant in terra, id est in christi humanita
te. Spirit⁹, aqua, ⁊ sanguis. Spirit⁹ dico id est
deitas: aqua speculās id est aīa: sanguis .i. cor-
pus, q̄ scilicet in christo sunt in vna ꝑsona illū
tres nature suppositi: scȝ diuinitas, anima, ⁊ cor-
pus. Ista ē q̄ habet hastile in medio .i. certitudi
nem ⁊ rectitudinem veritatis: habet ciphos in
omni sua parte .i. plenitudinē iustitie ⁊ bonita-
tis, habet spherulas id est circulos aureos .i. spē
future eternitatis: q̄ scȝ in circulo carente fine ⁊
p̄ncipio designatur. habet etiā lilia .i. candorem
innocētie ⁊ puritatis. habet etiam septē lampa-
des .i. est septē ecclesiastica sacramēta. Habet se- E
ptē lucernas id est .vij. spiritussancti dōa: habet
oleū diuine gratie: habet emunctoria .i. docto-
res qui supfluitates errorum ⁊ dubiorum q̄ pos
sunt occurrere solēt abstergere: hȝ etiā vasa ple
na aqua scie .i. sanctos aplꝭos ⁊ ꝓphetas, vl' coꝝ
libros ī quib⁹ supfluitates istas erroꝝ posum⁹
extinguere: inquātū in ipsis possum⁹ ꝟitatē oīz
reperire. Istud ē ergo candelabrum de quo di-
cit zacha. Ecce cādelabrū aureum totū: ⁊ lāpas Zacha.4.
eius suꝑ caput ei⁹: ⁊ septē lucerne suꝑ illā. ¶ Ul' Aliter.
dic ꝙ candelabrū illud significat christuȝ q̄tum
ad suū corp⁹ mysticum: scȝ ecclesiā militantē. Et
sic dico ꝙ istud cādelabrum habet hastile .i. ipāȝ Eph.5.c.
ꝑsonam christi tanq̄ fundamētum ⁊ caput eccle
sie: q̄ scḋm apostolū. Caput ecclesie xp̄s. Habet
duas ꝑtes: scȝ tp̄s āte legē: ⁊ post. Et sic dico ꝙ
iste habet tria brachia ab vtraq̄ ꝑte .i. patres et
fideles veteris ⁊ noui testamenti: q̄ scȝ tres dicū
tur: pro eo ꝙ fidē trinitatis habere noscūtur: vl'
ꝓ eo ꝙ trib⁹ ꝟtutib⁹ theologicis: scȝ fide spe et
charitate suffulti fuerīt. Ul' ꝓ eo ꝙ ꝺ triplici statu

ecclesie doctorum scilicet cõtinentiũ ⁊ nubentiũ
Ezech.14.c qui scz figurant in Noe: Daniel ⁊ Job constitisse
Gen.6.b. merent. Et alibi. Noe genuit tres filios. Et sic di-
co q ab vtraq parte scilz ⁊ ante incarnationẽ ⁊
post tres calami sicut tria brachia.i.fideliũ tria
genera ab isto hastili: scilz a christo per fidẽ pro-
cesserunt: qui sursum per spem ⁊ desideriũ erecti
se ad ipsum Christum per charitatẽ iterũ refle-
F xerunt: ⁊ sic singuli calami.i.sancti fidem: spem ⁊
charitatẽ ex sue dispositionis ordine habuerũt.
Ideo de ista reflexione qua scilz sancti ad hastile
suum Christũ vnde per creationẽ exierũt reuer-
tuntur: ⁊ per deuotionẽ et charitatẽ reflectunt,
Eccls.1.b. potest dici illud Eccls. Ad locũ vnde exeunt flu-
Ezechi.1.d. mina reuertunt: vt iterum fluant. Ezechiel. Ani-
malia ibant ⁊ reuertebant. De istis brachijs cã-
delabri.i.de istis fidelib⁹ ⁊ sanctis aduertamus:
q isti dicunt trib⁹ calamis cõfecti: tribus ciphis
ornati: tribus spherulis volubilibus circũcin-
cti: ⁊ in qualibet iunctura repansis lilijs vallati.
¶Circa quod sciendum: q isti tres calami qui
Tres calami tres partes penitẽtie. erant concaui: resonantes et solidi: vtpote quia
aurei significant tres partes penitẽtie scilicet cõ
cauitatem interioris cõtritionis: hec est enim que
cauat et perforat cor humanũ: resonantiã con-
fessionis: ⁊ duriciã aspere satisfactionis. Isti enim
sunt illi tres dies: de quibus dicitur. Post tres
2.Par.10.a. dies reuertimini. Item tres ciphi: qui de sua na-
tura habent capere liquores: ⁊ effundere: signifi-
cant tres partes salutaris doctrine/philosophi-
ce/moralis ⁊ theologice. Isti enim sunt tres ciphi
quibus boni studendo inebriant: ⁊ simplices in-
Psal.22.b. ebriant: dum loquit Psal. Calix meus inebrians
q preclarus est Ciphus enim doctrinam signifi-
cat: que scilz inebriat atq potat. Unde isti sunt
G illi tres panes: de quibus dicit in persona simpli
Luc.11.a. cis indigentis. Amice/accõmoda mihi tres pa-
nes. Tres spherule anuli seu circuli/principio ⁊
fine carentes: et volubiliter calamos ambiẽtes/
significãt tres partes beate spei que scilicet ver-
satur erga eternitatẽ principio et fine carentem:
scilicet spem beate visionis: spem beate fruitio-
nis/spem beate tentionis. Ista enim sunt tria
speranda/et in corde voluenda/⁊ cõtinue medi-
Ezechi.10.c tanda. Ezechiel. Ipsas rotas coram me vocauit
volubiles. Lilia que sunt pura et candida/signi-
ficant innocentiã et castitatẽ quã scilicet debent
viri iusti in cunctis suis partibus habere: vt in
omnibus que dicũt aut faciũt: possit castitas seu
mũdicia quãtum ad se: innocẽtia quãtũ ad pro-
Can.2.b ximũ relucere. Unde Can. En dilectus meus pa-
scitur inter lilia. Et sic ergo dico: q brachia can-
E delabri nostri.i.fideles tam veteris q noui testa
menti debẽt habere tres calamos.i.tres partes
penitentie: tres ciphos: id est tres scientias salu-
tares: tres spherulas: id est tres species tripli-
cis felicitatis: lilia id est candorem omnimode
puritatis. Ista debent habere iusti exemplo sui
hastilis christi: qui etiã calamos ciphos/spheru-
las.i.pdictas virtutes habuit exemplariter si-
Joan.13.b cut isti: dicens illud Joan. Exemplum enim dedi
vobis vt queadmodum ego feci ita ⁊ vos facia-
tis. Quid plura? Proculdubio dico q istud can-
D delabrum id est ecclesia cũ brachijs.i.cum per-
sonis et fidelibus suis debet lampades bonorũ
exemplorũ: oleum cõpassionis pietatis ⁊ elemo
synarum ⁊ beneficiorũ: lucernas bonorum docu
mentorum habere quibus possint tabernaculũ
Mat.25.a ecclesie spiritualiter illustrare. Unde dicit. Pru-
dentes virgines acceperunt oleum in vasis suis
cum lampadibus. Isti etiã debẽt habere emuncto-
ria.i.largitatis ⁊ misericordie opera: que scilicet
emundãt ⁊ abstergunt superflua diuitiarũ sua-
rum: necnõ vasa aurea plena aqua: id est bonos
pauperes plenos miseria secũ debent habere in
quib⁹ extinguant ⁊ expendant diuitiarũ super-
flua sic emũcta: ne si extincta ⁊ inexpensa seruen-
tur possint corã deo ⁊ hominibus fetere: ⁊ cũctis
hoc videntib⁹ displicere: qr reuera superfluitas
lucernarũ istius candelabri et superflue diuitie
ecclesiasticorũ fetere in mentibus hoim noscunt:
quando in aqua miseriarũ pauperũ nullatenus
extingunt. Unde illud Joã. Pauperes semper Joan.12.b
habetis vobiscũ: et cum volueritis/potestis eis
benefacere: Quis pro certo ecclesiastici multi ha
beant hodie suarũ supfluitatũ ⁊ diuitiarũ alios
emunctores.i.malos officiales ⁊ familiares: qui
scilicet a suis dñis id est ab eorũ subditis emun-
guntur: ⁊ rapiunt quicquid possunt. Salomon. Prouerb.10.b.
Qui vehemẽter emungit elicit sanguinem. Qui
etiã habent hodie alia vasa q pauperes/in qui-
bus sua superflua extinguant: scilz nepotulos et
carnales amicos: malas etiã mulieres et cetera
similia in quibus bona sua expendunt. Sed non A
sic bone lucerne candelabri nostri Christi seu ec-
clesie corporis sui mystici. Ideo illud est cande-
labrũ luminis: de quo supra dictũ est. ¶Uel dic Aliter.
q cãdelabrũ ecclesia est/pro eo q ductilis dicit:
quia diuersis tunsionibus et cõcussionibus ver-
beratur ⁊ ducit: et sic perficit et format: cuius sci
licet hastile.i.platus debet esse in medio p iusti-
ciam et equitatẽ/et concordiã et cõmunitatẽ: cu-
ius etiã diuersa brachia sunt diuersa beneficia/
dignitates ⁊ officia: quia sicut dicitur. In domo Joh.14.a
patris mei mãsiones multe sunt. Et ista pro cer
to habere debent calamos: id est viros prudẽtes
aliorum merita mensurãtes. Ezechiel. Calamus Ezech.40.a
mẽsure i manu eius. Ciphos scz doctores/alios
doctrinis inebriãtes. Psal. Calix meus inebriãs Psal.22.b
q preclarus est. Spherulas volubiles.i. viros
diligentes ⁊ obediẽtes. Esa. Filij amon obediẽ- Esa.11.d
tes. Lilia, id est viros castos ⁊ cõtinentes. Unde
dicit. Quasi lilia que sunt in transitu aque. Oleũ Eccli.50.a
id est viros pios et patientes. Eccls. Oleũ de ca- Eccls.9.b
pite tuo non deficiat. Lucernas.i. viros doctri-
nis et exemplis alios illuminantes. Lucas. Lu- Luc.12.e
cerne ardẽtes in manibus vestris. Emunctoria,
id est viros aliorũ vitia et superfluitates mora-
les et emungentes ⁊ corrigẽtes. Unde apl's. Cor 1.Thess.5.c
ripite inquietos ⁊c. Uasa extinctoria: id est sacer
dotes/aliorũ vitia in cõfessione extinguentes: et
in aquis lachrymarũ omnia submergentes. Oẽs B
autem isti debent esse aurei per sanctitatẽ: et ad
austrum claritatis positi per scientiam. Auster
enim est pars mũdi clarior: et significat luminis/
gratie ⁊ scientie sinceritatem. Unde Ezech. Uidi
edificium ciuitatis vergẽtis ad austrum. ¶Uel Ezec.40.a
dic q candelabrũ loquendo moraliter significat Aliter.
virum iustum: et maxime ecclesiasticũ vel prela-
tum: quia reuera iste debet per prudentie lumi-
nositatem esse ad austrũ positus: quia australis
pars est regio luminosa: et aureus per sanctita-
tem: ductilis per patiẽtie firmitatẽ/⁊ per tribula
tionẽ et aduersitatẽ: habens hastile in medio id
est fidei stabilitatẽ: a dextris ⁊ a sinistris id est in
prosperis ⁊ aduersis: debet habere brachia/hoc
est bonorũ operum probitatẽ: que scz ab vtraq
parte debent esse tria: inquãtum debet tres vir-
tutes theologicas habere/scilicet fidem/spem et
charitatem. Item iste debet habere ciphos: id est
sacre scientie libros ad alios per doctrinam ine-
briandum. Debet habere spherulas volubiles:
id est diligentiam ad iniunctum officium sedulo-
ter exercendũ: ⁊ ad obediẽtie obsequiũ exequẽ-
dum: calamos quibus scz canitur.i. laudes diui
nas ad gratias peragẽdum: lilia/id est innocẽtie
candorẽ ⁊ continentie ad caste et honeste cõuer-
sandum: oleum pietatis ad indigẽtibus compa-

tiendum: lucernas sapiētie ⁊ veritatis ad alios illuminandum: emūctoria prudentie, penitentie ⁊ largitatis ad superflua vitiorū ⁊ diuitiarū ab-
C stergendū ⁊ emungendū: vasa extinctoria emūctorum.i.tēperantiā: pauptatē vel cōfessionē ad superfluitates huiusmodi cōsumendū. Cōfessio enim extinguit vitia que a cōtritiōe seu penitentia emūgunt: paupertas extinguit diuitias superfluas, que ꝑ largitatē stringunt. Tēperātia ꝟo
Aliter. extinguit superfluos mores: q̄ per prudentiam euellunt. ¶Uel etiā dic ꝙ emūctoria vitiorū.i. supbie ⁊ auaritie ⁊ luxurie, sunt autoritates scripture: vasa vero vbi emuncta extinguunt, sunt corpora nostra fragilia ꝯsiderata: qꝛ scʒ quicq̄d scriptura emungit ⁊ redarguit: consideratio nostre fragilitatis extinguit: vitiumq; superbie ⁊ luxurie qđ a scriptura redarguit, in cōsideratione istius vasis fictilis emungit, extinguitur ⁊ aufert. Sic igit erit homo candelabrū pfectionis: vbi lucerna grē ⁊ glorie ꝯstituet; vt sic in templo dñi, ⁊ in celestis regis cōuiuio collocetur. Exo.
Exo.40.c Posuit candelabrum in tabernaculo testimonij ⁊ e regione mēse in parte australi: locatis per ordinem lucernis iuxta preceptum dñi. Et bene dixit ꝙ candelabrū stabat e regione: ⁊ hoc in textu dicit: vt luceat ex aduerso: ad denotandū ꝙ vir iustus maxime prelat⁹ vel predicator, debet stare ex aduerso aliorum: scʒ vitia eorū corrigendo
D ⁊ arguendo, vel palpando, vel adulando. Unde
Gen.16.d dr. E regione fratrum suorū figet tabernacula.
Aliter. ¶Uel si vis, dic ꝙ septē lucerne sunt septē spūssancti dona: vel septem virtutes ⁊c. sicut supra.

¶Capi.xxvj. Textus.

Tabernaculū vero ita facies. Decē cortinas. Moralitatum Cap. xviij.

Tabernaculuz preceptū est fieri a filijs isrł in deserto: in quo precipue dñs coleret. Factū est autē istud tabernaculū de tabulis de lignis sethim factis: laminis aureis coopertis, sursum stantibus ⁊ erectis: duobus vasis argenteis singulis sustētatis in laterib⁹ incastratis: ⁊ acsi esset vnus paries simul iūctis: ⁊ vectibus imissis per longū tabernaculi: per anulos aureos quos habebat, fortissime roboratis. Et habebat tabula in longitudine decē cubitos: in latitudine cubitū ⁊ semissem: in spissitudine quatuor digitos. Erant aūt ille tabule viginti a parte meridiei, et viginti a parte aquilonaris, ⁊ sex ex parte occidētis. Et sic tabernaculū a meridie ⁊ aquilone, ⁊ ab occidente erat clausum. Ab oriēte ꝟo vbi lux subintrabat, apertū. Erat ergo longitudo taber-
Moralitas. nacli cubitorum triginta: ⁊ latitudo ⁊ altitudo cubitoꝝ decē. ¶Charissimi, per tabernaclū in deserto intelligitur ecclesia, que militat in hoc mūdo. Cui⁹ scʒ lōgitudo fidei habet triginta cubi-
E tos, propter fidē trinitatis quā credit: latitudo charitatis est decē cubitorū, ꝑpter decē mandata que perficit. Altitudo spei decē cubitorū, propter p̄mia pro cōplemēto decem mandatorum q̄ expectat ⁊ sentit. Ista etiā debet esse clausa, obstructa ⁊ obfirmata a parte austri, i. cōtra ꝓsperitates. A parte aq̄lonaris cōtra aduersitates. A parte occidentis contra iniquitates. Aperta ꝟo debet esse a parte oriētis: id ad diuinas gratias ⁊ virtutes, ⁊ ad affectandas eterne glorie firmitates. Istud autē potissime habuit ecclesia in pncipio sui status: qꝛ scʒ tūc prospera contēnebat: tunc occasum virtutum et statum vitiorum penitus nesciebat: sed respectu istorum omniū clausa erat. Ezechie. Uidi portā i domo dñi clausam. Ezec.4
Supple: ne intraret terror aduersitatum, dulcor prosperitatum, ⁊ fetor iniquitatū. A parte vero orientis i. ad bona spūalia ⁊ ad ipsum solē iustitie per desideriū aperiebatur: ⁊ ad solum amorē celestium pādebatur. Ezechie. Porta hec aperta erit principi. Ibidē.
Igitur dico ꝙ tabernaculū ecclesie vel religiōis dʒ ꝯstitui de tabulis imputribilib⁹ ⁊ sethineis. i. de psonis sufficiētibus atq; iustis: que. s. debent esse sethinee ꝑpter imputribilitatē ꝑseuerantie, ⁊ incremabilitatē patiētie: deaurate ꝑpter claritatē sapie: erecte ꝑpter eleuationē cōsciētie: stātes ꝑpter fortitudinē ꝑmanentie: subtiliter incastrate ⁊ iuncte propter ligamē charitatis ⁊ amicitie: ⁊ inuicem in vnum parietem ligate: ꝑpter vnitatem pacis, amoris ⁊ concordie ⁊c. Unde dicit. Due penne singulorum iungebant. Ezec.
Apostolus. Multa membra vnū corpus sumus in christo. Roma.
Item iste tabule. i. ecclesiastice vel religiose persone debent habere singule duas bases i. duo testamenta, que scʒ per doctrinā ⁊ eloquētiam sunt argentea pro fundamento: debent habere anulos aureos, id est spē eterne retributionis ꝓ supplemento: vectes, id est viros fortis cōstantie pro complemento. Anulus enim aureus eternā retributionem significat: caret enim principio ⁊ fine, ⁊ sic significat eternitatem: qꝛ enim dicitur aureus, significat preciositatē: ⁊ quia cōsistit in anima ⁊ corpore, ideo ꝯtinet duplicitatē. Et ideo tabule tabernaculi. i. bone psone: fortes contra impulsum tentatiōis ⁊ tribulationis redduntur: quando basibus sacre scripture fulciūtur: ⁊ quando vectibus, id est sanctorum doctorum exemplis ⁊ autoritatibus ⁊ anulis impositis, id est de eterna retributione mentionē facientibus statuuntur: qui scʒ vectes. i. sancti doctores: de lignis sethim. i. spinosi reprehēdendo: alibi caste viuendo: ⁊ imputribiles perseuerando debent esse: ⁊ auro tecti, inquantū per sapientiā resplendere noscuntur. Supra dicitur. Facies ⁊
vectes de lignis sethim: ⁊ cooperies eos auro: Exo.25 b
debent ergo iste tabule. i. viri iusti habere decem cubitos in longitudine. i. perseuerātiam in decē mandatorū operib⁹: quatuor digitos in spissitudine. i. quatuor cardinales ꝟtutes. In latitudine ꝟo charitatis debent habere cubitū. i. purā ⁊ simplicē affectionē: ⁊ semissem. i. aliqualē celestiū gāꝫ imperfectā degustationē. Debēt etiā esse ab vtraq; parte viginti: qui ꝯstāt ex quinario quaternario. i. quatuor euangeliorū, ⁊ quinq; librorum legis habere spiritualis adimpletionem: superaddēdo sex tabulas: qui est numerus pfect⁹ i. bonorū operū perfectionē. Unde de talibus tabulis dr. Fecit tabulas tabernaculi de lignis sethim. Exo.36 Eodē.ca.
¶Tabernaculum federis quod factū fuit a filijs israel in deserto q̄tū ad formam, erat oblongū ab oriente apertū: ⁊ ab oībus alijs partibus circunclusum, ⁊ desuper coopertū: in duas partes, scʒ in sctā ⁊ in sanctasctoꝝ distinctū. Materia istius tabernaculi fuerūt tabule deaurate que sursum erigebantur: cortine mundissime, q̄ circūquaq; ducebant: pelles arietū rubricate et hyacinthine, quibus tabernaculum operiebat: ⁊ desuper saga cilicina vndecim: quibus tabernaculum tegebat. Quatuor enim habebat operimenta, scilicet cortinas byssinas, pelles rubeas ⁊ hyacinthinas ⁊ saga vndecim. In tabernaculo vero quatuor erant principaliter, scʒ area cum suis adiacentibus, scʒ propiciatorio, cherubin ⁊ contentis in ea: altare thimiamatis: que erant in sanctasanctorum interius: mensa cū propositionis panibus ⁊ candelabris, q̄ erant in sctā exa-

teriꝰ:velū ꝟo quatuor colorum,quod a summo
vsqꝫ deorsum pēdebat:⁊ sanctasanctorum tan-
ꝙ secretiorē camerā a sanctis.i.a parte alia ta-
bernaculi diuidebat:ita ꝙ spacium sanctisancto
rum in latū ⁊ in longū,⁊ in altū decē cubitorum
erat.Altera vero pars viginti cubitos in longi-
Moralitas tudine continebat.¶Exponamus ista primo mo
raliter,⁊ dicamus ꝙ istud tabernaculū significat
animā virtuosam:vel generaliter quēlibet virū
iustū ad habitationē dei q̄ fit ꝑ gratiam virtuali
Apo.21.a. ter ordinatam.Apocal.Ecce tabernaculū dei cū
hominibus:⁊ habitabit cum eis,⁊ ipsi populus
eius erunt.Debet igitur tabernaculū interioris
hominis,scʒ mens vel cōscientia esse oblonga ꝑ
patientie longanimitatē:ad orientē.i.ad deum ⁊
ad bona eterna,luminosa ⁊ clara:aperta per affe
ctionē ⁊ charitatem.Aliunde vero vndiqꝫ clau-
sum per discretam custodiam ⁊ sedulitatem.Or
scilicet a meridie.i.a parte carnalium amicorum
ab aquilone.i.a parte temporalium bonorum:ab
occidente.i.a parte carnalium vitiorum se debet
claudere ꝑ cōtēptum:a parte vero orientis.i.ad
bona spiritualia ⁊ eterna debet apiri ꝑ desideriū
⁊ affectum.Psalmista,Os meos aperui ⁊ attraxi
Ps.118.r. spm̄:quia mandata tua desiderabā.Esaias.In-
tra cubiculum tuum ⁊ claude ostia tua super te.
Esa.26.d. A Coopertū dʒ etiam eē quadruplici coopérimen-
to.s.cortinis byssinis.i.castitatis candore:pelli-
bus rubricatis idest charitatis ardore:quia scʒ
1.pe.4.b charitas operit multitudinē peccatorum.Pellibus
celestis coloris,scʒ pellibus hyacinthinis.i.hone
ste cōuersationis splendoribus,Vñ.Hiere.Hya-
cinthus ⁊ purpura indumentū eorum.Sagis de
Hie.10.b. pilis caprarum seu cilicinis.i.penitentie duricia
Job.16.c. vel rigore.Vñ Job.Sagū ꝯsui super cutē meā.
Saga em̄ vndecim pniam,q̄ fit trāsgressiōe decē
mādatorum,significant,eo ꝙ decē legis decalogū:
vndecim ꝟo trāsgressionē significat ipsiꝰ.Saga
ꝟo asperā pniam significāt.Tali ergo quadru-
plici opimento:scʒ castitatis:honestatis,charita
tis ⁊ asperitatis:se debet homo tegere:ne vētus
elationis:puluis terrene affectionis:⁊ pluuia car
nalis delectatiōis possit in eum subintrare.Eze-
chiel.Byssus varia de egypto texta ē tibi i velū.
Eze.27.b. hyacinthus ⁊ purpura de insulis elisa facta sunt
coopérimentū tuū.Byssus enim significat casti-
tatem:purpura significat charitatē:hyacinthus
celestē conuersationē vel honestatem.Insula q̄
mari circundatur : penitentie amaritudinem ⁊
asperitatem.Dico ergo ꝙ ad constitutionem mo
ralis tabernaculi.i.conscientie viri iusti debent
concurrere multa.Aurum.i.sapientie limpitudo
ligna sethim imputribilia.i.patientie fortitudo:
B tabule sursum erecte.i.cōtēplationis altitudo:
vectes recti fortes ⁊ longi.i.iusticie rectitudo:
velum byssinum interius.i.innocentie puri-
tas ⁊ sanctitudo : cortine seu tentoria variata
exterius idest continētie mūdicia ⁊ pulchritudo:
q̄ scʒ debet eē quatuor colorū.i.inq̄tum ibi debet
apparere quatuor virtutū cardinalium multitu-
do:⁊ ideo aīe sic cōposite potest dici illud in per-
Eze.16.b sona dñi dicētis sic.Indui te bysso:calciaui te hya
cintho.Indui te subtilibus,vestiui te discoloribꝰ
similam ⁊ mel ⁊ oleū comedisti:⁊ decora facta es
vehementer.Item intus in corde suo debet esse
arca cum cherubin idest dei angelorum species
memoria ⁊ deuotio altare incensi.i.feruens apud
deū oratio:candelabrum luminis.i.scientia ⁊ di-
scretio:mensa cum panibus.i.pietas:eleemosyna
⁊ compassio vt sic de deo ⁊ de tali tabernaculo
Exo.4.c. dicatur illud quod dicit Exodi.Cum intulisset
arcam in tabernaculum:appendit ante ipsam ve
lum:posuit ⁊ mensam ⁊ candelabrum ⁊ altare au
Aliter reum sub tecto.¶Vel si vis dic ꝙ tabernaculum

est beata virgo:que arcam testamenti.i.christum
continuit:⁊ cādelabrum cum septem lucernis.i.
spiritumsanctum cū septem donis habuit altare
deuotionis:mensamqꝫ compassionis ⁊c.sicut su-
pra habetur.¶Vel dic allegorice:ꝙ istud taber- Allegoria.
naculū est ecclesia vel religio:quod dʒ esse retro
clausum ante apertum:de tabulis deauratis fa-
ctū pellibꝰ ⁊ sagis opertū.Vide textū in capitulo
ꝑcedēti.¶In huius ergo cōpositione debēt con
currere multa genera rerū.i.spiritualiū ꝑsonarum:
scʒ tabule plane recte ⁊ deaurate.Isti sunt illi q̄ C
in rectitudine iusticie:⁊ in fulgore sapiētie sunt
splendētes.Item velū de bysso retorta.Isti sunt
illi qui honesta conuersatiōe ⁊ exēplis sunt aliis
placentes.Aliud coopertoriū de pellibus rubri-
catis.Isti sunt martyres seipsos proprio sangui-
ne rubricātes.Aliud opertoriū de pellibus hya-
cinthinis.i.confessores celestia tm̄ mō appetētes.
Aliud de sagis.i.de pilis caprinis.Isti sunt illi:
qui de fetore suorum pctōrum sunt penitentes.Itē
isti debent esse arca.i.viri celestis gratie conten-
tiui.Cherubin.i.viri celestium contēplatiui.Alta
re incensi.i.viri orationum emissiui.Candelabrū.
i.viri lucentes ⁊ aliorum eruditiui.Mensa.i.viri
pii ⁊ aliorum nutritiui.Tales igitur res.i.ta
les persone debent tabernaculum ecclesie con-
stituere,⁊ in eo habitare.Psalmista.Quis habita Ps.14.a.
bit domine in tabernaculo tuo:aut quis requie-
scet in mōte sancto tuo?Qui ingreditur sine ma-
cula,⁊ operatur iusticiam.¶Vel dic ꝙ taberna- Aliter.
culum est paradisus : vbi sunt tabule dolate.i.
martyres : vela ⁊ tentoria.i.virgines quatuor
opertoria.i.multimodi confessores:scilicet byssi
ni.i.proprie carnis mortificatores : rubricati.i.
charitatiui:hyacinthini.i.celestes ⁊ contempla-
tiui de pilis caprarum.i.penitentie perpessiui
Ibi est arca.i.eterni thesauri infinitas:cherubin, D
i.angelorum societas:altare idest deuotionis san
ctitas:cādelabrum.i.beate visionis claritas:men
sa.i.beate fruitionis satietas:⁊ ligna sethim im-
putribilia.i.in omnibus indefectibilibus eterni- Heb.9.c.
tas:⁊ ideo istud est illud tabernaculum : de quo
dicit apostolus:ꝙ illud est peramplius:⁊ perfe-
ctius tabernaculum non manu factum.i.nō huiꝰ
creationis.Tabernaculum federis duas habe-
bat particulas:quandam scilicet vltimā ⁊ interio
rem a parte occidentis:que decem cubitos habe
bat in longū:⁊ totidem in latū,⁊ totidem in altū:
⁊ sic quadrata esse noscebat:⁊ ista sancta sancto
rum cōmuniter vocabatur.In qua scʒ arca cum
cherubin ⁊ propiciatorio manna ⁊ virga cum ta
bulis legis continebant.Iuxta quam etiam alta
re incensi statuebatur:ad quod solus summus
sacerdos indutus:⁊ non sine thure vel sanguine
ingredi videbat.Exterior ꝟo ⁊ prima pars:que
in duplo longior erat q̄ ista oibus sacerdotibus
erat peruia:⁊ ꝑ velū intermediū erat a sanctissan
ctorū distincta Ibiqꝫ erat candelabrū cū suis lu-
cernis a meridie:mēsa vero cū suis panibus ab
aquilone.¶Per istud tabernaculū pōt etiā intel- Aliter.
ligi sancta dei ecclesia:q̄ procul dubio duas hʒ par
tes:scʒ militantē:⁊ est in ingressu ⁊ oriente q̄ san-
cta dʒ dici ⁊ esse:triumphantem ꝟo q̄ est in egres
su ⁊ occidente.i.post mortē:que scʒ sanctasancto
rū ꝑ excellētiā pōt dici.Iste em̄ sunt due partes
distincte:quarū prima in duplo maior est q̄ scda: E
pluribusqꝫ licitū erit ingredi ecclīam militantē q̄
ecclesiam triumphantē:qr scʒ boni et mali nunc
intrant simul:ibi ꝟo soli intrabūt boni qui sacer
dotes.i.sacri duces dici possunt:⁊ qui virtuti
bus erunt ornati:sanguine.i.christi passionis me
moria:⁊ thure.i.orationis fragrantia premuniti:
⁊ ideo omnes sacerdotes sancta poterant intra-
re:vnus vero solus sine socio in sancta sanctorum.

Mat. 20. d poterat introire, ad denotandũ ꝙ multi sunt vo
cati, pauci vero electi. Istas enim duas habita-
tiones velũ depictũ .i. celũ stellatũ diuidit: illucꝫ
nullus penetrat: nisi qui istud velũ transcendit.
Continet ergo illa interior .i. domus paradisi: al
tare aureum, id est diuinitatem: arcam testamen
ti .i. humanitatem: et duos cherubin, id est ange
lorum et sanctorum societatem: propiciatorium,
id est peccatorꝝ remissionem. Istud aũt anterius
Candelabrũ oraculũ cõtinet candelabrum fidei cũ septem lu
cernis donorꝝ spũssancti: mensam scripture cum
duodecim panibus, id est cum duodecim aposto
lorum et articulorum fidei doctrinis, cum vasis li
baminum, id est cum omnibus ecclesiasticis sa-
cramentis. Propitiatoriũ aũt interius et non ex-
terius seruaẗ: ad denotandum ꝙ peccatorũ pro-
pitiatio et remissio ab ecclesia triumphante, q̃ est
interiꝰ inter velũ principaliter deriuatur. Quia
Ps. 129. sicut in Psalmo dr. Apud dñm misericordia et co
Aliter. piosa apud eum redemptio. Uel dic ꝙ taberna-
F culum est bonus diues, q̃ quantũ ad duas par-
tes .i. ad duos status potest considerari videli-
cet quantum ad meridiem ꝓsperitatis: vel q̃tũ
ad aquilonẽ aduersitatis. Istud est verũ ꝙ istud
tabernaculũ .i. bonus diues debet habere ad me
ridiem .i. quando viget prosperitatis et opulẽtie
tempus candelabrum .i. virtutem prudentie: ad
aquilonem vero, qñ viget frigus paupertatis cõ
munis caristie tps: debet habere mensam cũ pa-
nibus, id est virtutem pietatis: et clementie: vt sic
per prudentiam regatur in prosperis: per clemẽ-
tiam vero sustentet alios in aduersis vt sic de pie
Ps. 22. b tate taliũ dicat pauper istud Psalmiste. Parasti
Eodẽ. c. f in cõspectu meo mẽsam, aduersus eos qui tribu-
lant me. ¶ Uelũ inter sanctasanctorum et sancta
appensum: factum est de quatuor p̃ciosis colori-
bus: scz bysso retorta: purpura: hyacintho et coc-
co bis tincto et contexto: et ẛm Josephum, cun-
Moralitas ctis florum et herbarum generibus, nullorumꝗ
tamẽ animaliũ imaginibus picturatum. ¶ Uelũ
istud significat virum iustum et maxime ecclesia-
stic cum vel prelatum qui scz quatuor colorib⁹
.i. de quatuor cardinalibus virtutibus: videlicet
bysso temperantie, purpura iustitie: et cocco bis
tincto fortitudinis hyacintho celestis prudẽtie
debet esset esse cõpositus et ornatus: inter celum
et terram per celestium contemplationem suspen
sus: inter sanctuariũ et sancta .i. iter ecclesiã triũ-
phantem et ecclesiã militantẽ, vel inter deũ et po-
G pulum medius: inquantũ scz licet iste corporali-
Sap. 18. c ter sit in terris, tñ mẽtaliter est in celis. Unde dr.
Deut. 1. a vsꝗ ad celos attingebat stans in terra. Et Deut.
Ego aũt sequester et medius fui etc. Acubus .i. cõ
Ps. 31. d punctionibus timoris diuini, vel cum mundi tri-
bulationibus debet esse picturatus: qꝛ sicut in
Psal. dicitur. Multe tribulatiões iustorum. Bys-
sus enim seu linũ qui de terra nascitur, et cuius
viror .i. cruditas per artificiũ temperatur, signi-
ficat temperantiã: purpura q̃ decet reges, signifi
cat iustitiam: coccus coloris ignei: q̃ fortissimum
est elementũ, significat fortitudinem. Hyacinth⁹
vero coloris celestis, significat prudẽtiam: q̃ scz
inter alias virtutes magis appropinquat ad ce-
lestẽ et spũalẽ naturã. Tales ergo colores debẽt
velũ tabernaculi .i. prelatum vel quemlibet iustũ
cõponere: acus diuini timoris vel mũdane tribu
lationis dꝫ eũ pũgere et depingere et in ipso flo
res virtutũ inserere: aĩalia vero .i. bestialia et car
nalia vitia abdicare: contemplatio debet eũ in
altũ suspendere: charitas vero et cõcordia debẽt
eũ mediũ inter deũ et pplm collocare: et sic ecclesie
Ezech. 27. b poterit dicere illud Ezechiel. vbi domin⁹: loquẽs
ecclesie dicit sic. Byssus varia de egypto texta est
tibi in velum vt poneretur in malo. Hyacinth⁹
et purpura de insulis elisa, facta sunt operimen-
tum tuum. Uelum enim hyacinthinum et byssinũ
in malo nauis poniẗ, quando iust⁹ ad prelationẽ
erigitur, vel per contẽplationẽ leuatur. ¶ Uel si
vis, dic ꝙ byssus cãdida est castitas, coccum bis H
tinctũ est charitas q̃ scz debet esse bis tincta: in- Aliter.
quantũ ad deũ et primũ est extenta. Purpura ro
sacea est patiẽtia: q̃ more rose quãto plus teriẗ
tanto magis fragrat. Hyacinth⁹ celestis coloris
est celestis conuersatio seu honesta apparentia:
et cetera per oĩa sicut supra. Cortine que et tento
ria quãdoꝗ dicuntur sunt decem facte de qua-
tuor dictis coloribus: que scz simul cum ansulis
hyacinthinis et anulis aureis inuicẽ iuncte erant
ita ꝙ se immediate cõtingebant. Ista autẽ saga
cilicina vndecim immediate supposita sequebã-
tur: a quib⁹ simul iunctis tabernaculũ iterũ tege
baẗ. Sed qꝛ de modo tegẽdi varie iter doctores
scribiẗ, igitur obmitto hoc solum addens ꝙ cor-
tine que decem simul erant: quelibet fuit mensu-
re decemocto cubitorũ in lõgitudine et quatuor
in latitudine. Saga vero que erant vndecim nu
mero triginta cubitos longitudinis habebant:
quatuor vero in latitudine cõtinebant. Ista duo
scz cortine et saga: significant vel significare pos-
sunt duos status hominum, qui sunt in taberna
culo ecclesie militantis: videlicet perfectos et im
perfectos. Uiri autẽ ꝑfecti sunt quasi cortine: q̃
scz de quatuor colorib⁹ .i. de quatuor predictis
virtutibus cõponũtur. Uide supra capitulo pre-
cedenti. Qui scz dece dicunẗ, eo ꝙ decẽ mandato-
rũ opera prosequunẗ. Dicunẗ etiã habere octo-
decim cubitos longitudinis: qui numerus con-
stat ex duodecim et sex: ad denotandũ ꝙ duode-
cim articulos dei debent credere: et sex misericor
die opera facere. Quatuor etiã cubitos habent
latitudinis, inquantũ isti solent quatuor euan-
geliorũ consilia adimplere. Isti etiam ansulas
hyacinthinas .i. bonas et celestes affectiões ha-
bere noscuntur quibus anulis aureis .i. deside-
rijs charitatiuis mediantibus sibĩinuicem ꝑ pa-
cem et concordiam vniuntur: et per perfectã ami-
citiam cõiunguntur. Unde Job. Una vni coniun Job. 41
gitur et nec spiraculum quidem incedit per eas.
Uiri autẽ imperfecti, rudes et incõpositi designã
tur per saga hispida atꝗ grossa: qui bene per nu
merũ qui transgreditur decalogũ .i. per vndena
riũ designãtur: ꝓ eo ꝙ isti mandata plerũꝗ trãs
grediunẗ: triginta tñ habent cubitos longitudi-
nis: ꝓ eo ꝙ fidem credunt simpliciter trinitatis:
quatuor vero cubitos in latitudine habuisse di-
cuntur, ꝓ eo ꝙ quatuor euangeliorũ doctrinam
simpliciter profitentur. Isti ergo erant exterius
opertorium, quod plus q̃ cortine ventis et plu-
uijs eraẗ expositũ: pro eo qđ tales simplices agri
culturis et laboribus exterius exponuntur. Cor
tine vero .i. ꝑfecti viri scz religiosi et clerici: intus
ad contemplationis officium retinẽtur. Ista au
tẽ saga simul iuncta dicũtur esse, ꝓ eo ꝙ tales ꝑ
charitatis iuncturam debent se inuicẽ colligare. B
Quia breuiter siue sit cortina siue sagum .i. siue
sit quis perfect⁹ siue imperfectus, vel laicus vel
religiosus vel secularis, cõtẽplatiuus vel actiu⁹,
per charitatem debẽt simul iungi: et per pacẽ et cõ
cordiã copulari. vnde dr. Pueri mei mecũ sunt in Luc. 11. b
cubili. ¶ Uel dic ꝙ quatuor opertoria taberna- Aliter.
culi .s. cortine, saga, pelles rubee: pelles hyacinti
ne, significant quatuor fidelium status. Cortine
enim significant virgines et innocentes. Saga
designant penitentes et heremitas: pelles rubee
martyres et pro Christo sanguinem fundentes:
pelles vero hyacintine cõfessores et doctores et
et celestia cõtẽplantes. ¶ Precepit dñs fieri tento Eodẽ. c. B
rium in introitu tabernaculi a parte orientis .i.

velū aliud de quatuor p̄dictis,coloribus.s.pur-
pura/cocco bis tincto/hyacinthoꝝ bysso retorta
p̄cepitq̄ fieri q̄nq̄ colūnas de lignis sethim:ipsas
q̄ auro vestiri p̄cepit:ipsarū capita mādauit fie
riaurea/bases eneas velūq̄ añ colūnas appendi
⁊ duci p̄cepit. ¶Dic ꝙ ꝑ istud tētoriū intelligit
Moralitas. lex diuina vel:etiā sacra scriptura/que.s.ex qua-
tuor cōstat colorib⁹:eo ꝙ quatuor exponit intel
lectib⁹. Quinq̄ vero colūne patres veteris testa
mēti/⁊ oēs iudeos designāt:qui quinq̄ librorū
moysi doctrinā cōfitent ⁊ tenēt:qui scz de lignis
sethim.i.fortes ⁊ imputribiles fuerūt:⁊ auro te-
cti dicunt/ꝓ eo qḋ ꝑ sapiaz splēduerūt. Isti ergo
sunt qui in introitu tabernaculi.i.in p̄ncipio ec-
clesie militantis fuerunt tentoria.i.legis diuine
sustentatores: sed pro certo modo sunt ipsius
C improbi desertores:quia scilicet iudei primitus
fuerunt boni:nunc vero mali ⁊ obstinati sunt fa-
cti:⁊ propter hoc bñ dr qḋ iste colūne habuerūt
capita aurea.i.bonum principium ⁊ ingressum:
bases autem habuerunt eneas/inquantum ha-
bent reprobum terminū et egressum. Caput em̄
aureum in bases eneas terminatur/qñ qui bene
incipit/minus bene finit. Ideo iudeis pōt dici il-
Gal.3.a. lud apostoli. Sic stulti estis insensati galathe:
vt cū spiritu ceperitis carne cōsumamini. ¶Uel
Aliter. dic ꝙ quinq̄ colūne significant prelatos vel pre
dicatores/qui scilz quinq̄ sensus corporales bñ
cohibēt ⁊ regunt quinq̄ libros moysi spiritua-
liter intelligunt ⁊ exponunt:christi quinq̄ vul-
nera deuote meditant ⁊ recolunt. Unde de Ma-
thathia qui xp̄m designabat/dicitur ꝙ ipse ha-
1.mac.2.a bebat quinq̄ filios. Isti etiā colūne dicūtur/pro
eo ꝙ ipsi ad modū colūne ꝑ stabilitatē firmi/per
veritatē pleni/per iustitiā recti/ꝑ patiētiā tribu-
lationū scripti/per exēpla sanctorū imaginibus
picti esse tenentur:vt per eos aliȷ̄ in fide ⁊ mori-
bus firmiter sustententur. Psal. Ego confirmaui
ps.74.a. colūnas eius. Igitur dico ꝙ ante tabernaculum
ecclesie debent quinq̄ colūne.i.p̄lati et p̄dicato-
res stare/⁊ tentorium scripture legis vel etiam
dei sustinere/ita ꝙ capita eorum.i.principia de-
bent esse aurea.s.per sapiētiam: bases vero.i.fi-
nes debent esse erei: per doctrinam et eloquen-
D tiam. In principio enim est sapiētia colligenda:
tandem vero doctrina et eloquentia est haben-
da. Aurum em̄ sapientiam significat:es vero qḋ
sonorum est/eloquentiam significat:sicut de sta-
Dan.2.c. tua Nabuchodonosor in Daniele dicitur qḋ ca-
put habuerat aureum: ventrem vero habebat
ereum. Uelum ergo in talibus columnis debet
pendere id est innocentia et munditia:pro eo scz
quia predicator et prelatus tenentur pre aliȷ̄s
mundi/casti ⁊ innocētes esse. Unde Ezec. Byssus
eze.27.b varia de egypto texta est tibi in velum. Contra-
rium tamen prohdolor potest hodie dici de mul-
tis: iuxta illud Mat. Uelum templi.i.castitas/
mat.27.f scissum est a summo vsq̄ deorsum.

¶ Capi. xxvij. Textus.

Facies ⁊ altare de lignis sethim. Mo-
ralitatum Ca. xix.

P Recepit dn̄s fie
ri altare holocaustoꝝ.s.ꝓpe i
gressum tabernaculi ad oriētē
intm̄ ꝑut dicit Comestor:ꝙ sa
crificātes poterāt videre ad
interiora tabernaculi .s. vsq̄
ad velum. Erat enim istud al-
tare ad modum vnius arce quadrate factum:et
quatuor ligneis parietibus:scilicet de lignis se
thim cōpositū/laminis ereis circunquaq̄ vesti-
tū. Erat ēt quinq̄ cubitoꝝ i lōgū,⁊ quinq̄ cubito
rum in latū,triū ꝟo cubitoꝝ interius cōcauum
inane ⁊ vacuū ⁊ nō solidū:in quatuor āgulis qua E
tuor recuruis cornibus ex ipso ꝓcedētib⁹ insi-
gnitū:⁊ q̄tuor circulis ereis ex vtraq̄ ꝑte quib⁹
vectib⁹ impositis portaret,ornatum. Infra ꝟo
erat craticula ferrea q̄ i medio pēdebat. A parte
ꝟo orientis erat i altari fenestrula ꝑ quam ligna
imponebant ⁊ ignis fiebat:q̄ scz sacrificia.i.car-
nes impositas comburebat. Ignis etiā ibi iugi- Leui.6.b
ter ardebat. Et sicut dr Leui. Sacerdos ip̄m de Moralitas
lignis impositis ꝑ dies singulos nutriebat. ¶Igi
tur dicam⁹ moraliter,ꝙ altare significat virum
iustū,vel etiā cor ⁊ mentē seu cōsciētiā viri iusti.
Et p̄mo quidē illud debet eē ante tabernaculum
paradisi ꝑ contēplationē ⁊ affectionē. Debet esse
de lignis sethim incremabilibus ⁊ imputribilib⁹
per patientiā,ꝑ perseuerantiam ⁊ ꝑ durationez.
Debet esse fact⁹ ad modū arce ꝑ charitatē,capa-
citatē ⁊ contentionem:q: scz charitas continet in
fra se deum ⁊ proximū. Debet esse cōcauū ꝑ pro-
fundā humilitatē ⁊ subiectionez. Debet esse va-
cuū ꝑ spūalē paupertatē ⁊ terrenoꝝ abdicatio-
nem. Debet esse nō solidū ꝑ sctitatis presumptio
nem:sed potius inane ꝑ timorē ⁊ ꝑ suspius iudi-
cium,scz q̄tū ad ꝓpriā reputationem. Debet esse
laminis ereis vestitū per sonorā aliorū reprehen
sionem,ad bonorum vocationē ⁊ predicationez.
Ad istud enim sonare ꝑtinet,alios ad iustitiā p̄- F
dicādo trahere ⁊ vocare:exemplo philippi,q̄ vo Jo.1.f
cauit nathaelem:⁊ marthe que vocauit mariam. Jo.11.d
Unde illḋ Hiere. Cor meū ad moab quasi fistula Hie.48.f
eris sonabit. Istud altare quatuor dz habere cor
nua.i.quatuor ꝟtutum cardinalium laudē ⁊ glo
riam:q̄ scilicet ex eo debēt eē procedentia,inq̄tū
cornua sue virtutis ⁊ glorie insunt ei propter ꝓ
priā iustitiam:non propter hypocrisim aut falla
ciam. Recurua debent eē.i.in se reflexu ꝑ sui re-
ductionē ad propriā consciētiā.i.ꝑ ois elationis
repressionē ⁊ temperantiā. Quatuor dz hr̄e anu-
los.i.quatuor euangeliorū doctrinam ⁊ sciētiam
⁊ sic quadratum dz eē ꝑ stabilitatē ⁊ cōstātiam:
q: reuera cornua iustoꝝ.i.gl'ia ⁊ honor eorū.de ps.74.d
q̄bus in Psal. dicit, Exaltabunt cornua iusti:de- ps.117.b
bēt ab ipso ⁊ a ꝓpria ꝟtute ⁊ iusticia procedere,
⁊ nunq̄ ad mundi laudē se extendere:sed in se-
ipsam ad cōsciētiā reflectere:⁊ i seipso quiescere,
et abscōdendo suā iusticiā se curuare:decor enim
tabernaculi sub sagis:et ois gl'ia filie regis ab
intus. Uñ dicit Psal. Cōstituite diem solennē in cō
dēsis,vsq̄ ad cornu altaris. Uñ illḋ Augu. in ser-
mo. Tūc vnusq̄sq̄ tm̄ in seipso habebit gloriam,
et non in altero. Item istud altare debet habere
craticulā ferreā ad modum retis:id est dolorem
contritiōis:que tñ debet suspēdi catenulis spei,
venie ⁊ remissionis. Debet habere fenestram ab
oriente.i.aperturam fidei et discretionis:vt scili-
cet ibi recipiantur ligna bone doctrine et exem-
plaris aliene conuersationis:et vt sic ibi accen-
datur ignis diuine charitatis et dilectionis: et G
vt sic ibi crement et castigent carnes cuiuscun-
q̄ carnalis delectationis:homoq̄ in altari ꝓpriȷ̄
cordis de seipso faciat holocaustum spiritua-
lis oblationis:de quo i psal. dicit. Sacrificiū deo: ps.50.d
spūs ꝯtribulat⁹. Craticula enim supra quā car-
nes assant,dolorē cōtritiōis designat:q̄ ad modū
retis oculata dicit:eo ꝙ purgata quasi spūales
feras inuoluit:et districte venatur et ligat. Hanc
catene spei et diuine misericordie sustinent,ne per
desperationem cadat exemplo Lurentiȷ̄ qui dice
bat. In craticula deum non negaui. Item neces-
se est ꝙ istud altare cordis habeat debitas dimen
siones virtutum:vt scz habeat quinq̄ cubitos in
longitudine.i.quinq̄ plagarum christi memo-

riā ⁊ cōpassionē: quinq̄ cubitos in latitudine.i. quinq̄ sensuū corporalium debitum regimē ⁊ cohibitionē: tres vero cubitos in altitudinē.i.sancte trinitatis fidē vel triū virtutū theologicarū ordinē ⁊ perfectionē. Talibus ergo circūstantijs debet esse edificatū altare cordis nostri et talibꝰ
Gen.35.a. virtutibus preparatū: vt ibi fiat sacrificium bonorū operū deo gratū. Unde in Gen. Edificauit iacob altare ibi dño: ⁊ appellauit nomē loci illius domus dei. In isto ergo altari.i.in corde et cōscientia viri iusti debet ignis charitatis perpe
h tuo viuere/ ⁊ nunq̄ ibi deficere. Quod vt melius fiat/ sacerdotes et p̄lati ⁊ predicatores debent ligna.i.exēpla ⁊ documenta/ vel etiā subuentiōis ⁊ eleemosynarū beneficia cōtinue ministrare: vt scz possint istum charitatis ignem in malorū cor-
Leui.6.c dibꝰ enutrire. Leui. Ignis in altari meo semper ardebit: quem nutriet sacerdos subijciens ligna per singulos dies. Et sicut vectes recti immittebant ab vtraq̄ parte in angulis altaris quibus portabatur altare: sic vere iustus debet hr̄e duplicē vectē.i.duplicem iustitie rectitudinē: vnam scz ad premiandum bonos: aliam ad puniēdum malos: ⁊ hoc a dextris ⁊ a sinistris.i.indifferenter respectu diuitum ⁊ respectu pauperū/ sine acceptiōe personarum: vt sic a ministris.i.angelis in celū facilius deferatur: qꝛ reuera isti duo vectes.i.duplex iustitia qñ in anulis affectionum cordis inseritur et radicatur/ facit hoīem in celū portari: et coram deo angelis presentari: ⁊ etiam in presentia principum et magnatum per famā
Ps.90.c. ⁊ opinionē deferri: ⁊ in statu suo debito sine offendiculo sustineri. Psal. In manibus portabunt te:
Eodē ca.a. ne vnq̄ offendas ad lapidē tuū: lapidē dico.i.ad dānationis duriciā. ¶Circa altare holocaustoꝝ erāt multa instrumenta necessaria: scz vectes ad altare portandū: forcipes ad ignē preparandū ⁊ faciēdū: ignium receptacula ad ignē ad altare thymiamatis deferendū: lebetes ad cineres colligendū: fuscinule seu tridentes ad carnes sacri-
A ficiorū sup̄ ignē regendū ⁊ ordinandū: necnō ad
Moralitas. eas de caldario extrahendum. ¶Sic vero circa altare cordis nostri multa instrumenta spūalia i.multe virtutes necessarie esse ꝓbant. Et primo quidem forcipes que significant dolorē contritionis: que.s.duo habet more forcipis brachia: inquantū dolet de cōmissione mali ⁊ de omissione
Hiere.17.c boni. Unum ergo clauum in medio.i.spem venie seu propositum non reiterandi. Hiere. Duplici cōtritione contere eos domine. Secundo debent ibi esse receptacula ignium que significāt memoriam charitatis sanctorum martyrum: et maxime Laurentij/ et aliorum igne pro deo cōbustorum. Uel etiam memoriam ignis.i.passionis xp̄i ⁊ aliorum. Dicitur ibi tertio: fuscinule seu tridētes: que significāt virtutem diuini timoris/ ⁊ etiā exterioris carnis afflictionem: quia scz timor et penitētia carnes.i.carnis voluptates solēt pungere: ⁊ eas de caldario concupiscentie extrahere: et in ignem spiritualis contritionis concremare. Et etiam tres dentes habere dicitur/ inquantum penitentie tres partes tenere probatur: scz contritionem confessionem/ ⁊ satisfactionem: quibus sicut quibusdam dentibus carnes.i.carnales de caldario diaboli extrahūtur. Quarto necessarie sunt lebetes, que significant memoriam mortis: quia scilicet cineres nostre resolutionis debent per memoriam recolligi: ⁊ in loco mūdo
B i.munda conscientia reponi. Quinto ibi sunt necessarij vectes ad ipsum portādum: scilicet spes eterne saluationis: que scz duplex est: inquantū scilz necesse est sperare euasionem pene inferni, et acquisitionem glorie paradisi. Et sic si altare cordis nostri habet ista quinq̄ instrumenta scilz

dolorē et contritionē passionis christi, et sanctorum recordationem: penitentiam seu carnis macerationem: mortis nostre considerationem: salutis future spem et affectionem: digne poterūt ibi sacrificia spiritꝰ cōtribulatati offerri: et bona opera domino immolari, ⁊ igne charitatis ⁊ sancti spiritus concremari. Ita ꝙ tunc poterimus dño dicere illud Psal. Lauabo inter innocentes Ps.25.
manus meas: et circundabo altare tuum dñe.
¶Uel si vis/ dic ꝙ altare est vir iustus/ ad immo Aliter.
tationem bonorū operum spiritualiter dño dedicatus: et cetera per omnia sicut supra. ¶Uel
si vis dic in malo: ꝙ altare pōt significare malū Aliter.
principem vel prelatū: in quo vel per quem carnes aliorum cremantur/ ⁊ penis et afflictionibꝰ affliguntur. Isti ergo habent multos subseruiētes sibi: ⁊ primo quidem forcipes.i.paruos balliuos: qui nō conantur nisi ignem rapinarum.i. exactionum ⁊ accusationum succēdere. Alij vero sunt ignium receptacula.i.iudices vel maiores: qui accusationes acceptas solēt audire ⁊ recipere/ ⁊ ad maiores referre. Alij vero sunt sicut fuscinule.i.mali determinatores: qui carnem id est subditorum substantias habent extrahere ⁊ rapere. Alij sunt sicut lebetes: scz notarij vel cōsiliarij/ qui cineres habent seruare.i.memoriam accusationum habēt inregistrare: vt nō obstante punitiōe iā facta/ possint alias si necesse sit/ ipos propter hoc iterum impugnare. Finaliter autē veniūt alij qui sunt sicut vectes qui portant eos id est adulatores ⁊ mali cōfessores: qui scz istos nō solēt corrigere/ sed potius supportare: ⁊ mala facta eorum vel dissimulare vel commēdare: ⁊ sic solent eos suauiter transducere ad infernum
⁊ reportare. Unde zacha. Quo iste deferunt am- Zach.
phoram? Et dixit ad me: vt edificetur ei locus in terra sennaar. Et sic igitur istud altare diaboli multis malis instrumētis instruitur: ⁊ a multis ac malis familiaribus frequentatur. Istud est ergo altare cornutum per superbiam/ inane per vanā gloriā/ vacuū p̄ virtutū carētiā/ ereū ⁊ sonorū p̄ iactātiā ⁊ impatientiā/ igne repletū per auaritiā/ carnibꝰ cōburēdis aptatū per carnalē luxuriā ⁊c. Uide textū ca. p̄cedēti. Ideo de tēplo
⁊ altaribꝰ, id est de moderna ecclīa ⁊ multis ma Mach.
lis principibꝰ pōt dici illud Macha. Templū lu-
xuria plenū erat ⁊ comessationibꝰ: ⁊ altare illici- Aliter.
tis q̄ lege prohibebant plenū erat. ¶Uel dic qđ altare significat ecclesiam: q̄ debet habere quatuor angulos, quatuor cornua ⁊c. Pone omnia q̄ sunt supra capitulo p̄cedenti. Et circa se debet
habere multa instrumēta, id est multarū p̄sona- D
rum genera: scz forcipes, id est p̄dicatores: qui ignē charitatis habēt facere in alijs ardere ⁊ lucere: q̄ habēt duo brachia/ id est sciētiā vtriusq̄ testamēti cū vno clauo, id est cōsonātiā vtriusq̄. Igniū receptacula sunt illi, q̄ ignē tribulationis christi et martyrū: ignēq̄ infernaliū tormētorum recolūt. Lebetes sunt illi q̄ cineres ꝓprie mortis accēdūt. Fuscinule sunt boni iudices, qui carnes i.carnales pungunt ⁊ extrahūt de caldario peccati. Uectes vero q̄ oīa supportant, sunt prelati: qui altare ecclesie sustinent atq̄ portāt. Oēs aūt isti debēt esse erei.i.firmi ⁊ solidi, inq̄tū in bono semp̄ perseuerare debēt. Unde Job. Nunquid cum eo fabricatus es celos: q̄ solidissime quasi
ere fundati sunt. Talia ergo instrumenta, id est Job.27.b
tales persone debent altare dñi id est ecclesiam
frequentare: dicētes illud psal. Introibo ad al- Ps.42.b.
tare dei: ad deum qui letificat iuuentutē meam
¶Cum dominꝰ duo altaria fieri mandasset: scz Exod.ca.
altare holocausti et thymiamatis: primum exterius vbi carnes immolabantur et cremabantur. Secundum scilz infra tabernaculum, vbi in-

censum ⁊ thymiamata adolebant:sic tñ fiebat ꝙ
de altari exteriori portabat̃ ignis ad interius,vt
Moralitas. ibidẽ adoleret̃ incensum. ¶Sic vero cũ dñs or-
dinauerit duo altaria.i.duplicẽ ecclesiam:sʒ mi-
litantẽ:vbi carnes nostras habemꝰ ꝑ penitentiã
cõburere ⁊ affligere:⁊ interiorẽ q̃ est in taberna-
culo paradisi:id est ecclesiam triumphantẽ : vbi
E thus orationis ⁊ thymama odorose deuotionis
dño offeruntur. Istud tamen verum est:ꝙ ignis
charitatis ⁊ dilectionis de exteriori transfertur
ad interiorẽ/⁊ de altari holocaustorum ad alta
i.cor.13.c. re thymiamatũ et odorosorũ:qꝛ scʒ charitas ꝺm
apostolum/nũꝗ̃ excidit:imo illa eadẽ que hic in
cordibꝰ fideliũ incipit̃/ibi durat ⁊ perficit̃:⁊ q̃ in
ecclesia militante nascitur/in triũphante cõplet̃.
Et nota si vis/ꝙ multa fuerunt q̃ istã duplicẽ ec-
clesiã significabant:scʒ Primo desertũ ⁊ terra ꝓ-
missionis.Secundo tabernaculum in deserto la-
boris:et templum tandẽ factum in loco pacis et
quietis.Tertio ipsum tabernaculũ significabat
vtrãq̃:videlicet q̃tũ ad duas suas ꝑtes scʒ san-
cta et sancta sctõrum. Quarto duo altaria/sicut
hic. Quinto atriũ exteriꝰ/et tabernaculum in-
terius:sicut hic patebit : et multa alia valde ⁊c.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ talis dualitas significat duplicem
statum ecclesie militãtis:scʒ statum laicorũ/qui
est exterius:⁊ statum clericorũ/qui est interius.
Uel etiã duplicẽ clericorum statum : scilicet cle-
ricos seculares/et clericos regulares.¶Uel dic
Aliter. ꝙ ista duo mandata charitatis/ vel etiam duo
testamenta quorum scilicet vnum est altero pre-
stantius:et vnum se habet ad proximũ sicut ex-
terius:aliud ad deũ sicut interius.De testamẽ-
to etiã vetus se habet sicut exteriꝰ ⁊ precedens/
q̃tum ad sensum literalẽ. Nouũ vero sicut inte-
rius et dignius ⁊ succedẽs/q̃tũ ad intelligentiã
F spiritualẽ.Ista sunt etiã duo cherubin ⁊c.Et bre-
uiter sicut dicitur. In his duobꝰ pẽdet tota lex
⁊ prophete. ¶Precepit dñs fieri atriũ iuxta ta-
Mat.22.d. bernaculum ad meridiẽ centũ cubitorũ in longi-
Eodem ca. b. tudine,⁊.xl.cubitoꝝ in latitudine cõpositũ.s.de
tẽtorijs ⁊ colũnis.Erãt aũt tẽtoria ꝑ circuitũ de
bysso retorta:q̃.s.ꝑ circuitũ suꝑ colũnas stabãt:
⁊ a summo vsq̃ deorsum quinq̃ cubitis depẽde-
bant. In circuitu vero ab vtroq̃ latere cẽtũ cu-
bitis:⁊ ab vtroq̃ capite q̃nquaginta circuibãt.
Ab vtroq̃ latere viginti colũne laminis argen-
teis cooperte capitibꝰ argẽteis cũ celaturis va
rijs adornate:basibus aũt ereis sustentate:et in
altũ quinq̃ cubitis mensurate. In latũ vero decẽ
colũne statuebant̃:quatuor in introitu oriẽtali
ceteris preeminebãt:in quibus quoddã velũ de
D predictis quatuor coloribus ponebat̃. ¶Dic si
vis/ꝙ atrium iuxta tabernaculũ significat reli-
gionẽ iuxta ecclesie sancte sedẽ.Colũne eius si-
Moralitas. gnificant prelatos.Cortine vero seu tentoria,si-
gnificant subditos. Debent ergo iste cortine esse
de bysso retorta:propter candorẽ ⁊ nitorẽ dupli-
cis castitatis.Debẽt circũdare atriũ religiõis ꝑ
oĩm bone sedulitatꝫ.Debẽt depẽdere a colũnis.
i.a ꝓlato per subiectionẽ oĩs humilitatis.Debẽt
hr̃e quinq̃ cubitos in altũ ꝑ quinq̃ sensuũ custo
diã. Debẽt hr̃e centũ cubitos in longũ.i.ꝑfectã
perseuerãtiã.Debẽt hr̃e quinquaginta cubitos
in latum.i.in iubilei seu eterne quietis spem et
leticiam. Ante vero inter eos debet esse velũ de
pictum.i.pictura totiꝰ honestatis:que quatuor
G colorũ.s.quatuor virtutũ cardinaliũ habet pul-
chritudinem et decentiam:ita ꝙ de istis religio-
sis possit dici illud supra ca.precedenti, vbi di-
citur.Facies cortinas de bysso retorta,hyacin-
tho ⁊ purpura,coccoq̃ bis tincto variatas. Co-
lumne autẽ iste scilicet prelati, vel perfectiores
et firmiores religiosi debent,esse vestiti lamina

argentea per pure intentionis nitorem : basi ve-
ro erea per constantis firmitatis vigorẽ : quinq̃
cubitorum altitudinis per quinq̃ sensuum cu-
stodiam et tenorem:celaturas etiam virtutũ de-
bent habere per bonorũ exemplorũ ostensionẽ
⁊ splendorẽ.Inter ipsos etiã prelatos debẽt esse
quatuor altiores.i.aliqui alijs eminẽtiores ⁊ ꝑ-
fectiores.In quibꝰ scʒ velũ variatũ,diuersarum
virtutum.i.regula,lex vel discipline obseruan-
tia debet principaliter pẽdere ꝑ omnimodã iusti
tiã et rigorẽ:vt sic cuilibet tali colũne.i.cuilibet
prelato vel ecclesiastico solido vel firmo dicat̃ Hie.1.d.
illud Hie.Dedi te hodie in ciuitatẽ munitã,⁊ in
colũnã ferreã,et in murũ ereũ suꝑ oẽm terrã:et
preliabunt̃ aduersus te:⁊ preualere nõ poterũt.
In tabernaculo erant columne in tribus locis.i.
quatuor interiꝰ in sanctuario,que sustinebãt ve
lum. Item quinq̃ exterius in tabernaculi ostio/ H
que sustinebant tentoriũ.Itẽ sexaginta foris in
atrio/que sustinebãt cortinarũ byssinarũ ambi-
tum.Istud tamen aduert:/ꝙ prime quatuor co-
lumne sanctuarij que erant quatuor/erant de
aurate cum capitibus aureis:⁊ bases habebant
argenteas.Secunde que erant colũne taberna-
culi que erãt quinq̃/erant deaurate cũ capitibꝰ
aureis:⁊ bases habebãt ereas. Tertie columne
atrij erãt eree indute cum capitibꝰ ereis:⁊ bases
habebãt ereas.Ubi aduertendũ/ꝙ colũne quã-
to erãt in loco digniori et secretiori:tanto erant
numero pauciores:sed tãto erãt numero precio
siores/quod patet:qꝛ prime columne sanctuarij
nõ fuerũt plus q̃ quatuor/tabernaculi quinq̃/
atrij sexaginta.Prime etiã bases habebãt argẽ-
teas. Secũde ereas. Tertie tote ereate vel eree Apoc.3.e
fuerũt.Igit̃ dicamꝰ ꝙ colũne significãt viros iu-
stos.Unde apo. Qui vicerit faciã illũ colũnã in
tẽplo dei mei.Sʒ ꝓ certo ꝺm ꝙ sunt tres locorũ
distinctiões:ꝺm hoc sunt istarũ colũnarũ.s.iusto
rũ diuerse cõditiones:⁊ iõ cũ tria sunt ꝑcipue iu
storũ loca.s.sctũariũ/paradisus/tabernaculum
exteriꝰ.i.religio:atriũ.i.ecclia secularis : cõstat
ꝙ pauciores sunt in ꝓmo q̃ in secũdo ⁊ tertio/⁊
in scdo q̃ in tertio:qꝛ scʒ in sanctuario ꝑadisi nõ
sunt nisi quatuor.i.nisi illi qui quatuor euãge-
liorũ doctrinã tenuerũt:q̃ quatuor ꝟtutes car-
dinales habuerunt:⁊ qui quatuor dotes corpis
meruerũt.In tabernaculo ꝑfectiõis seu perfe-
cte religionis sunt plures/scʒ quinq̃:scʒ oẽs illi I
qui quinq̃ sensus debite cohibere nouerunt:vel
qui quinq̃ libros moysi spũaliter impleuerunt. llagas
Uel qui christi quinq̃ vulnera in memoria tenue
runt.In atrio autẽ ecclesie sunt sexaginta.i.ge-
neraliter oẽs illi qui sexies decẽ habẽt id est qui
sex pietatis opera habẽt.Uel qui sex diebus bo
nos labores sustinẽt:⁊ qui denariũ decalogi be-
ne viuendo complent. Istud igitur est verum/ꝙ
primi sunt preciosiores secũdis ⁊ tertijs:⁊ secũ-
di tertijs:licet plures sint tertũ q̃ secũdi/⁊ secũ-
di etiã q̃ primi:qꝛ scʒ plures cõtinet ecclesia q̃ Esa.54.a
cõtinet patria:⁊ plures habet seculariũ cõditio Mat.20.b.
etiã q̃ perfectiõis religio.Esa.Multi filij deser- Cap.xvj.et
te magis q̃ eiꝰ q̃ habet virũ.Et alibi.Multi sunt xvij.
vocati,pauci vero electi. ¶Sicut patet hic ⁊ in
capitulo ꝓcedenti:fuerunt tria vela de quatuor
coloribus ꝓciosis facta:scʒ bysso retorta/cocco
bis tincto/purpura ⁊ hyacintho : scʒ vnũ quod
pendebat ante arcam sanctuarij. Secundũ/qđ
pendebat retro mẽsam ⁊ candelabrũ/scʒ ad ta-
bernaculi introitũ.Tertium quod pendebat su-
per quatuor altas columnas ad atrij exterioris Moralitas.
ingressum. ¶Sic vero cum ecclesia militãs ha-
beat tres partes:scʒ sanctuarium/tabernaculũ/
et atrium id est religionem/que debet esse san-
ctuariũ sanctitatis cum arca clause humilitatis

et altari diuini cultus/orationis et bonitatis. Item ecclesiam que debet esse tabernaculū: que debet cōtinere mensam pietatis/⁊ candelabrum doctrine ⁊ veritatis. Item secularium statū/qui debet esse atriū exterius:qui scz debet habere columnā/scz fidei firmitatem:⁊ tentoria byssina.i. cōsciētie ⁊ mundicie puritatem. Illud tamen est verum/ꝙ in vtroqꝫ statu/gradu ⁊ loco inueniūtur vela picta ⁊ coloribus preciosis cōscripta.i. viri perfecti/quatuor cardinalibꝰ virtutibꝰ adornati:qr scz ⁊ apud religiosos ⁊ apud clericos et apud laicos pñt vela quadricoloria reperiri: et viri virtuosi/honesti quotidie intueri sicut ptz:
Ro.3.d. qr de quolibet statu fuerunt martyres ⁊ etiam cōfessiores sicut dicit apostolus: Nunqd iudeorꝫ tm̄ est deꝰ? Nōne ⁊ gentiliū? imo etiā gētiliū: quasi diceret nō pōt vnus statꝰ cōtra aliū ꝑsumere: qr vbiqꝫ potēs est deus suā gratiā influere:⁊ sua
Aliter. vela quadricoloria seminare. ¶Uel dic quod ista tria significant tres saluādorū statꝰ.s.cōtinētes: prelatos et coniugatos vel religiosos/doctores
Aliter. ⁊ laicos ⁊c. sicut supra. ¶Uel dic ꝙ ista tria.s.tabenarculū, sctā ⁊ sctāsanctorū: significāt tres saluandorꝫ statꝰ.s.statū penitentie/statū iustitie/et statū gl'ie exēplo ciuitatis hierusalē: q̄ primo fuit dicta iebus.i.cōculcatio quo ad ecclesie penitētes tādē salē.i.pax ecclesie quo ad iustos: tandē hierusalē.i.visio pacis ecclesie quo ad beatos.
C. Et sic quo ad ista tria sumūt aliqui illud Esa. Si
Esa.30.d. reuertamini et quiescatis salui eritis. Reuerti enim significat penitentiam quiescere iustitiam in qua.s.homo quiescit a vitijs in cōscientie trāquillitate: saluatio autē significat gloriam: salui
Aliter. inquit eritis. Et si vis dilata sicut supra eodem modo. ¶Uel dic ꝙ ista vela que in ingressu sup colūnas stabāt: significāt prelatos qui custodiūt ecclesiarū ingressum in q̄ntū scire debēt q̄ īgredit vel q̄ exit. Isti ergo siue in religiōe siue in mūdo siue in ecclesia debēt esse virtutibꝰ picti:⁊ q̄tuor virtutibꝰ cardinalibꝰ decorati. ¶Nota ꝙ taber-
Eodem.c. naculum nullum habebat ostium: imo ab oriente erat apertum: vbi pendebat vnum coloratum
Moralitas. velum. ¶Sic vero ecclesia que non claudit gremium penitenti: semper se debet ⁊ intrantibus ⁊
Aliter. redeuntibus ⁊ indigentibus aperire:⁊ nulli beneficium vel miam denegare. ¶Uel dic ꝙ iustus debet esse apertus sacerdoti per confessionem:⁊ pauperi ꝑ eleemosynā/hospitalitatē ⁊ cōpassionem omnibus dans per nullā ficticiā inuolutio
Job.31.d nem: dicēs illud Job. Foris nō māsit peregrinꝰ:
eodem.c.b. viatori ostiū meū manifeste patuit. ¶Hic dr ꝙ in atrio quātus erat paries aquilonaris/tātꝰ erat australis: in quo notat ꝙ in ecclesia dz esse nulla personarū acceptio:⁊ ꝙ tm̄ dz reputari/⁊ ita bn̄ ꝓmoueri paup vt diues/rusticꝰ vt nobilis ⁊c. Itē sicut oēs colūne atrij eiusdē erāt fabrice vel schematis/etiam oēs tabule vel cortine: qr scilz
D oia que erant in tabernaculo/inter se erāt similia ⁊ conformia in genere suo. Sic vere in tabernaculo ecclesie illi qui sunt eiusdem professionis ⁊ gradus/debent esse eiusdē cōformitatis ⁊ status: vt scz in moribus ⁊ habitibus inter se cōue-
Apoc.21.c. niant:⁊ omnia in vnū concurrant. Unde in caplo precedenti dicitur quod vna mēsura erat sagorum omnium. Et in apo. dicitur/ꝙ latera ciuitatis erant equalia: quod tamen est hodie contra multos: qui scilz tam in ecclesia q̄ in religione alijs non curant esse in bono similes: sed magis ⁊ in moribus et in gestibus sunt ipsis dissimiles et difformes et potissime bonis ꝑsonis que eos
Dan.7.b. in suis statibus ꝓcesserunt. Cōtra quos dicitur. Bestia quam vidi/dissimilis erat bestijs quas ante videram. ¶Paxilli ⁊ omnia vasa altaris erāt erea: dicitur hic. In quo ⁊ omnes paxilli qui tabernaculū ecclesie mediātibꝰ charitatis funibꝰ ꝑ stabilitatē firmāt.i.prelati: vasaqꝫ alia.i.religiosi vel clerici debēt esse erei.i.ꝑ confessionē, ꝑdicationē ⁊ gratiarū actionē sonori, ⁊c. ¶Et nota ꝙ paxilli in tabernaculo erant necessarij ad suspendēdum ⁊ ad dilatandum seu extendendum, ad stabiliendum seu figendum. Sic vero predicatores vel prelati debent alios per contemplationem ⁊ spē celestium sursum suspendere dicentes illud
Col.3 apli. Que sursum sunt querite: ecclesiam augere ⁊ extendere:⁊ etiam per charitatē dilatare ⁊ dif-
Esa.54 fundere: dicētes illud Esa. Dilata locum tentorij tui:⁊ pelles tabernaculorum tuorū extende. Debent etiam ⁊ ecclesiam ⁊ ꝑsonā figere:⁊ in fide et in moribus confirmare:⁊ statum eorum spūalr ⁊
Ibidem tpaliter solidare, dicētes illud Longos fac funiculos tuos:⁊ clauos tuos cōsolida. Et de tali pa
Esa.22 xillo dicitur illud Esa. Figatur paxillus in loco fideli: quasi diceret: talis paxillus dz esse in fide
Eodem ⁊ in fidelitate fixus: vt alios melius figat ⁊ firmet. ¶Per dn̄m dictum est moysi sic. Precipe filijs israel vt afferant mihi oleum oliuarꝫ purissimū, piloqꝫ contusum:⁊ ardeat lucerna in tabernaculo meo iugiter extra velum:⁊ collocabūt eū Aaron ⁊ filij eius ꝑ dies singulos vsqꝫ mane. In vespere aūt accendebatur lucerna in tabernaculo:⁊ ꝑ totā noctem ardebat ⁊ tabernaculum illustrabat. In mane vero adueniente lumine extin-
Moralitas guebatur. ¶Per oleū in sacra scriptura intelligitur eleemosyna vel quodlibet opus pietatis: quia sicut oleum alijs liquoribus supernatat: lapsos cōfortat: esurientes cibat: lumini pabulum prestat: tumores sedat: pugnatores inungit: et ex amara radice oliue surgit. Sic eleemosyna alijs bonis opibus supnatat ⁊ ꝑualet: lapsos ⁊ esurientes reficit ⁊ refouet: lumen boni exempli alijs ꝑbet: tumorē aliene superbie cōtra se sedat:⁊ ad pugnādū ꝯtra diabolum summe iuuat: dū tn̄ ex radice amare.i.ex cordis dolore ⁊ cōpassione ꝓcedat: vt sic hō prius mentē sup pauperē effundat q̄ manūad subueniendū extendat. Dico igitur ꝙ moyses.i.predicator debet precipere filijs israel.i.xpi fidelibus, ꝙ ipsi offerant oleū dño.i. opera pietatis:⁊ ꝙ inde fiat lucerna bonorꝫ exemplorꝫ in tabernaculo ecclesie militātis: quam scz Aaron ⁊ subditi eius.i.ecclesiastici viri debēt ꝑcipue accēdere:⁊ ꝑ elemosynarꝫ subuētionē quā faciant, debēt totuz tabernaculū ecclesie lumine bonorꝫ exēplorꝫ decorare ⁊ aliorꝫ oculos illustrare: qr scz tpe nocturno.i.in tempore tribulatiōis ⁊ paupertatis debet precipue fieri: qr scz qn̄ dies prosperitatis vel fertilitatis euenit: tūc pōt ista lucerna intercipi ⁊ secludi, quousqꝫ iterum noctē.i.tp̄s necessitatis ꝯtigerit subinferri: qr scz iusti debēt in nocte.i.in necessitatis tempore eleemosy
Pū.31.b nas facere: de die vero i. quando non est necesse,
Aliter pñt sine periculo abstinere. Unde. Non extinguetur in nocte lucerna eius. ¶Uel dic ꝙ lucerna eius significat fidem: que vero sole oriente extinguitur: qr fides euacuabitur lumine patescente, ⁊ a splendore veritatis queerit in gloria absorbebitur. In nocte enim huius vite necessaria est lucerna fidei. Tunc enim cum eterna dies effulserit, non erit necesse credere, sed cuncta clara lu-
Esa.60 ce poterimus cognoscere ⁊ videre. Esa. Non erit tibi sol amplius ad lucendum, nec splendor ignis illuminabit te: sed erit tibi dominus in lucem sempiternam ⁊c. Non occidet vltra sol tuus:⁊ luna tua non minuetur. ¶Hic inueni notatum ꝙ
G mons oliueti antiquitus mons trium lumi-
Mōs oliueti mons trium luminum. num vocabatur: pro eo ꝙ ibi nascebatur oleum quo luminaria nutriuntur:⁊ pro eo ꝙ ibi refulgent luminaria templi:⁊ pro eo ꝙ ille mons ratione altitudinis a sole plus ceteris illumina-

batur. Sic vere tria luminaria sunt anime neces
saria. s. lux scie, q̄ p oleū: lux gratie, q̄ per lumen
templi: lux glorie, q̄ per lumen loci notantur.

¶ Capi. xxviij. Textus.

Preceptum est Moysi q̄ applicaret ad se Aaron. Moralitatū Capitu. xx.

PReceptum est
Moysi q̄ applicaret ad se
aaron ⁊ filios ei⁹ de medio
Num. 6. a filiorū israel vt sacerdotio
fungerent. In lib. Num. p̄
cipitur, vt leuite de medio
Moralitas aliorū separent, ⁊ oblati do
mino cōsecrent. ¶ Sic aliq̄
sacerdotio habent fungi, ⁊
in statu religionis vel ecclesie dn̄o cōsecrari, ⁊ si
bi sp̄aliter dedicari: sicut est aaron ⁊ filij eius, et
etiā oēs leuite. Hoc est dictu q̄ ep̄i ⁊ clerici ⁊ qui
cunq̄ religiosi ⁊ ecclesiastici, debent ante oia se
parari de medio aliorū, per sancte vite singulari
tatem, ⁊ p prestantiorem sanctitatem ⁊ bonitatē,
⁊ etiā ad literam per status ⁊ morū ⁊ etiā per ha
bit⁹ ⁊ gestus ⁊ societatis difformitatē: q̄z scz isti
b debent alijs meliores esse: ⁊ sic se debent a cōi via
Joan. 1. c ⁊ vita aliorū separare. Un̄ petro dictum est. Dili
Matt. 5. c gis me pl⁹ his? Apostolis etiā dictū est Nisi abū
dauerit iustitia vestra plus q̄ scribarū ⁊ phari
Gen. 43. c seorū, nō intrabitis in regnum celorum. Munera
etiam que misit Jacob legunt fuisse de optimis
Can. 3. c frugibus terre. Lectulum etiā Salomonis am
bisse leguntur fortissimi de fortibus. Sic ⁊ isti, si
cut separātur de secularibus in status p̄fessiōe,
Num. 16. c ita ⁊ separentur in morū perfectiōe. Unde dicit.
Separamini de medio multitudinis. Isti debent
ad moysen. i. ad prelatū superiorē applicari per
examinationē, vt scz cognoscat istorū scientiā, vi
tam ⁊ discretionē: ⁊ si digni sunt ascedere ad hu
iusmodi prelationem: q̄z scz illi si essent lusci, mu
tilati ⁊ male formati, a sacerdotio repellebant: ⁊
ideo applicabant ⁊ examinabantur. Sic viri ec
clesiastici si sunt in moribus male formati, a mini
sterio beneficiorum ⁊ officiorū ecclesiasticorum
debent repelli: ⁊ ideo necesse est eos ad superio
Exo. 29. a res applicari, ⁊ diligēter examinari. Unde Aarō
et filios eius applica ad tabernaculi ostiū. Hic
enim agitur de vestibus sacerdotum. ¶ Uerūta
mē sicut dicit Comestor: ⁊ sicut elicitur ab hoc
loco: minores sacerdotes ⁊ maiores quedā ha
bebant cōmunia, ⁊ quedam differentia vestimen
ta. Unde ait generaliter q̄ oēs sacerdotes qua
tuor vestimētis vtebātur. Quicūq̄ em̄ sacerdos
primo ⁊ ante omnia aqua manus lauabat: dein
a de femoralia linea induebat: quib⁹ immissis pe
dib⁹ ⁊ strictis circa renes pudibūda celabat: qd̄
quidē indumentū solū vsq̄ ad genua descende
bat. Tandē vero induebatur tunica linea longa
vsq̄ ad talos p̄tensa: ⁊ corpe ⁊ brachijs adapta
ta. Postea vero habebat baltheū seu cingulum
quatuor digitis latū: floribus purpureis, cocci
neis ⁊ hyacinthinis intextū: quo scz sacerdos cin
gebatur: ⁊ quo tunica linea ne d f ueret stringe
bat. Quartū vero indumentū erat tiara: q̄ quasi
medietatē capitis operiēs, vittis erat vndiq̄ cir
cūstricta: ⁊ q̄dā byssino velamine vsq̄ ad barbā
desup cooperta. Istis ergo quatuor ornamētis
sacerdotes minores induebant: ⁊ q̄n ministrabāt
Moralitas in tabernaculo parabant. ¶ Reuera isti p̄nt com
munitatem sacerdotum nostrorū ⁊ gn̄alr oim ec
clesiasticorum significare: q̄z p certo isti debent
⁊ ante oia feminalia linea quibus genitalia tege
bantur, i. virtutem purissime castitatis h̄re: que

scz ⁊ renes ⁊ genua ⁊ oēs actus venereos debet
tegere ⁊ stringere, ⁊ ne turpitudo alicuius inho
nestatis appareat, ante oia dz castitas operire.
Itē isti debēt h̄re tunicā lineā longā exterioris
honestatis: q̄ vsq̄ ad pedes. i. vsq̄ ad finē vite at
tingat p pseuerātiā cōtinētie ⁊ lōganimitatis: v t
sic de ista duplici veste linea, femoralib⁹ ⁊ tunica
i. interiori castitate ⁊ exteriori honestate ⁊ mun
dicia dicatur illud Leuit. Tunica linea vestiet Leui. 16. a
sacerdos femoralibus lineis verēda celabit. Itē B
isti debēt habere baltheū seu cingulū pictoratū
de quatuor p̄ciosis colorib⁹ factū, ⁊ quatuor di
gitis mensuratū, significantē quatuor virtutum
cardinaliū ligaturā: q̄bus. s. tota morū cōpago
cingit, stringit ⁊ ornat: ⁊ inde quicq̄d est sup̄fluū
cohibet, sicut p̄z. Justitia stringit iniq̄tatē: ⁊ for
titudo stringit laxitatē: prudētia stringit leuita
tē: tēperātia stringit voluptatē. Et vide supra,
aurū quare applicabat ad quatuor colores. Un̄
dr̄. Indues lineis tunicis, cingesq̄ baltheo aarō Exo. 29. b
⁊ liberos eius. Iste etiā balthe⁹ quatuor virtu
tū dr̄ esse mensura quatuor digitorū inquātū dz
inniti veritati quatuor euāgeliorū: vel inquātū
per istas virtutes quatuor mēsurant ⁊ stringuū
tur sup̄fluitates quatuor affectionū. Tādē mi
tra linea istis oībus supereminēs. i. tremor dei
in capite cordis et intentionis ponitur: ibiq̄ vir
tis charitatis stringit: vt sit timor filialis, nō ser
uilis: et velamento byssino. s. innocentia seu cor
dis mūdicia desuper premunt: a quo ipsum ca
put intentiōis ornat. Timor em̄ alijs virtutib⁹
sup̄eminet et ipsum caput cū sensib⁹. i. ipsam mē
tem cū affectibus velat et cohibet: capillosq̄ et
cogitatiōes ne superfluant, manu tenet. Un̄ dr̄.
Timor domini sup̄ oia se supposuit. Et Prouer. Eccli. 25. b
Per timorē domini declinat ois a malo. Et sic er Pro. 15. d
go dico q̄ ecclesiastici debēt habere quatuor or
namenta. s. castitatem pro feminalibus, honesta C
tem pro tunica, quatuor virtutes pro zona, timo
rem domini pro mitra. Unde dicitur. Impones Exo. 29. b
eis mitras: eruntq̄ sacerdotes mei in religione
perpetua. ¶ Ultra indumēta premissa. s. femina
lia, tunicam lineam et baltheum: anabarchus. i.
summus sacerdos plura habebat alia ornamēta
scilicet tunicam hyacinthinam: que corpus vsq̄
ad pedes tegebat: queq̄ desuper caputiū ⁊ in fi
ne limbum seu oram fortem et contextam quem
admodum (vt ait textus) fieri solet in extremis
partibus: ne facile rumpatur, habebat: vbi scili
cet tintinabula aurea cum malis punicis, auro
et quatuor coloribus contextis vndiq̄ depende
bant: que pontifice tabernaculum intrante et do
mino ministrante sonitum dare debebant. Ponti
fex enim mortis periculum incurrebat: si sonus
nō audiretur in tabernaculo cū intrabat. ¶ Sic Moralitas.
vero dico q̄ episcopus vel sacerdos, vel quicūq̄
in gradu ecclesiastico constitutus: vltra femina
lia castitatis tunicam lineam innocentie et puri
tatis, baltheum seu cingulum charitatis, tiarā
diuini timoris et humilitatis debet habere vnā
tunicam hyacinthinam. i. colore fulgidam et ce
lestem conuersationem habere curet, que scilicet
celestem colorem habeat: vt inter homines celi
cam vitam ducat. Apostolus. Cōuersatio nostra Phil. 3. d
in celis est Quam scilicet tunicam conuersatiōis
honeste plura debent concomitare, scilicet ora D
seu limbus fortiter contextus in extremitate.
Hec est virtus perseuerantie: que scilicet debet es
se fortis et solida, et vsq̄ ad extremum vite pro
tensa: ne scz rumpatur nostre perfectionis tuni
ca. Unde dicit. Attingit a fine vsq̄ ad finem forti Sap. 8. a
ter. Item in ista tunica bone conuersationis, de
bent esse malogranata. i. bona opera et exempla
auro sapientie et quatuor coloribus. i. quatuor

virtutibus cardinalibus circunstantionata et
picta: vt sic iste sit illa terra frumẽti vini ⁊ olei, in
Deut. 8. b. qua ficus ⁊ malogranata nascuntur. Itẽ debent
esse aurea tintinabula. s. aurea documenta ⁊ ver
ba ad eruditionẽ aliorũ, sonum per predicatio-
nem dantia: ⁊ ad dei laudẽ ⁊ gratiarũ actionem
dulciter modulantia: qr pro certo quicunqꝫ eccle
siasticus ⁊ maxime prelatus indigne tabernacu-
lum ecclesie ingreditur: nisi sonitus diuine lau-
dis ⁊ predicationis apud eum audiatur: quin
imo, necesse est ꝙ mortem culpe ⁊ pene incurrat,
qui sine tali sonitu iudicium dei cõspectibus ho-
Ps. 25. b minum administrat. Psal. Ut audiam vocem lau
dis tue: ⁊ enarrem vniuersa mirabilia tua. Igi-
tur p3 ꝙ tunica hyacinthina conuersationis ce
lestis d3 habere limbum perseuerãtie ⁊ duratio
Eodẽ. c. a nis: malogranata seu fructus bone operationis,
sonitum diuine laudis ⁊ predicationis. ¶ Ultra
premissa habebat summus pontifex tria specia-
E lia ornamenta scilicet superhumerale, rõnale iu-
dicij, ⁊ cidarim seu mitrã. Erat autem superhu-
merale quoddam paramentum humerorũ pon-
tificis de auro bysso retorta, cocco bis tincto, pur
pura ⁊ hyacintho contextũ: anulis ⁊ catenulis
aureis circũquaqꝫ munitũ: ⁊ cũ rõnali iudicij qđ
erat ornamentum pectoris colligatum. In isto
ergo suphumerali duo erant lapides onychini:
in quibus duodecim filiorũ israel nomina erant
sculpta: ⁊ ibi sm ordinem primogeniture sue ap-
posita ⁊ conscripta. Hoc autem fiebat, vt summ⁹
pontifex memoriam filiorũ israel secũ semper ge
reret: ⁊ vt patriarcharũ exempla imitari stude-
ret: ⁊ vt pp̄ls vidẽs patrum suoꝝ nomina in hu
meris pontificis, ad ipsorũ virtutes imitandas
totis viribus inhiaret. Rationale vero iudicij
erat pãnus quadratus ad ornamẽtum pectoris
ordinatus: quatuor coloribus predictis ⁊ auro
textus: ⁊ duodecim preciosis lapidibus insigni-
tus: in quibus per quatuor ordines noĩa duode
cim filiorum israel erant sculpta. Illud etiã ista
duo vocabula iudiciũ ⁊ veritas continebat: ⁊ cũ
superhumerali qđ erat retro super humeros, cũ
Moralitas. catenis ⁊ anulis aureis iunctum erat. ¶ Charis-
simi, per humeros in scriptura (pro eo qđ ab eis
depẽdet fortitudo brachiorum) significatur for-
titudo ⁊ virtus bene operãdi. Pect⁹ vbi est cor,
significat limpitudinem bene cogitandi. Igitur
F per humerale ornamentum humeroꝝ põt intelli
gi bona vita ⁊ patientia: ꝑ rationale ṽo põt intel
ligi bona sciẽtia ⁊ doctrina, qr ꝓ certo sacerdos
seu pontifex vel ecclesiasticus, d3 habere princi-
paliter ista duo ornamẽta. s. patientiã ad sustinẽ
dũ, seu virtutẽ ad bene operandũ: ⁊ sciẽtiã ad be
ne iudicãdũ: vt sic in pectore sit scientia, iudiciũ
seu ratio: in humeris vero patiẽtia, ⁊ bonoꝝ ope
Num. 7. a rũ executio. Uñ dicit. Onera portẽt in ꝓprijs hu-
meris. Igitur ista duo debent cõstare de quinqꝫ
s. de auro diuine sapiẽtie, de purpura iustitie, de
de bysso temperantie, de cocco vel igne fortitudi
nis, ⁊ de hyacintho vere prudẽtie: qr reuera istis
quinqꝫ virtutibus debet ornari pectus, i. sacer-
dotis vita ⁊ patientia. Debent etiam ista duo ca
tenis ⁊ anulis sibi iungi. i. communi consonãtia
⁊ concordia: qr sc3 tunc rõnale pectoris cum su-
perhumerali iungit: qñ conscientia ⁊ vita, cogi-
tatio ⁊ operatio, sensus ⁊ act⁹ inuicem cõcordã-
tur; ⁊ quando tale bonũ qđ. s. scitur ⁊ docet, ope
perficitur. Iuxta illud quod qđ canitur. Mens
a vita non discordet: nam si vitam mens remor-
det, nõ est cõsonantia. Et proculdubio in suphu
merali sunt duo lapides onychini: qr sc3 bona vi
ta consistit in duobus: sc3 in declinando a malo
⁊ faciẽdo bonũ. Onychinus aũt lapis est ad mo
dũ vnguis qui est corpoꝝ extremitas, habẽs vi-
nacẽ colorẽ: ad denotandũ ꝙ ista duo ad extre-
mitatẽ vite ꝑ ꝑseuerantiã debent durare: ⁊ nunqꝫ
desistere vel cessare. Uel etiam ad denotandũ ꝙ
ad vnguẽ ⁊ distincte debẽt ista duo seruari. s. bo
nũ fieri, a malo caueri. Aduertendũ etiam ꝙ isti b
duo lapides debebant includi auro, ⁊ auro me-
diante cũ superhumerali firmiter stabiliri: qr au
rũ diuine scripture d3 ista duo tenaciter cõstrin-
gere ne possint ꝑ pctm̃ cadere vel perire. Psal.
Declina a malo ⁊ fac bonũ: inq̄re pacẽ ⁊ ꝑseque- Ps.
re eã. Pacẽ dico, i. perseuerãtie stabilitatẽ. In rõ-
nali, seu in ornamẽto pectoris duodecim erãt la-
pides preciosi: qr sc3 in mente ⁊ ratiõe pontificis
debent inueniri duodecim articuli fidei: ibidẽ. s.
sculpti ⁊ tenaciter inclusi. Unde in Apoc. In ca-
pite eius. i. in corde corona stellarum duodecim. Apoc.
Et sic fiet ꝙ sacerdos vel prelatus d3 secũ in pe-
ctore seu in corde portare nomina patriarcha-
rũ ⁊ memoriã sctõꝝ patrũ vt eos imitetur, nomi
naqꝫ filiorũ israel. i. subditorum; vt de eorũ regi-
mine curet: ⁊ ꝓ eis ad deũ inclinet. In humeris
etiã suis. i. in vita ⁊ cõuersatione d3 patriarcha-
rũ portare noĩa. s. sctõꝝ opa ⁊ exẽpla: vt sic pp̄lo
subdito exemplariter demõstrent, ⁊ imitãda etiã
presentent. Uñ d̄r. Habebat portas duodecim, et Apoc.
duodecim nomina inscripta: que sunt noĩa duo-
decim tribuũ filioꝝ israel. Iste enim in suo pecto
re seu in sui pectoris rõne; d3 hr̃e ista duo nomi-
na scripta. s. iudiciũ ⁊ veritas: vt sc3 semp habeat
in corde iudicium q̃tũ ad ꝓximũ: veritatẽ q̃tũ
ad seip̃m. Iudiciũ iuste iudicãdo: veritatẽ recte
discernẽdo. Iudiciũ, quo malũ puniat: veritatẽ,
qua bonũ eligat: vt sic de tali pontifice possit di- Ps.
ci illud Psal. Opera manuũ eius veritas ⁊ iudi-
ciũ. Et sic ergo breuiter recapitula, ꝙ sacerdos
põtifex vel ꝑlatus d3 habere rõnale iudicij. i. rõ-
nẽ ⁊ discretionẽ: vt sit scripta veritas ⁊ iudicium:
ꝙ etiã duodecim lapides habeat. i. duodecim ar
ticulorũ fidẽ veritatẽ ⁊ cognitionẽ: q̄ ⁊ quatuor
ordinibus, ⁊ quatuor coloribus inclusa sint. i. vt
habeat quatuor virtutũ cardinaliũ perfectionẽ:
qđ etiã anulos ⁊ cathenã. i. charitatẽ ⁊ dilectio-
nẽ habeat. Itẽ iste d3 hr̃e suphumerale. i. on⁹ bo-
ne vite, qđ sup humeros portat: vbi sint duo ony
chini. i. boni factio, et mali declinatio: que princi-
paliter mandant cum noĩbus filioꝝ israel. i. cum
bonis sctõꝝ patrũ exẽplis, q̄ imitanda alijs de Sap.
monstrant. Et sic de ista dicetur illud Sap. ꝙ in
veste poderis scriptus erat totus orbis terrarũ
et parentũ magnalia in quatuor ordinibus lapi Aliter
dum erant sculpta. ¶ Uel dic ꝙ onychin⁹ qui fa-
cit oculos tremulos est timor vel cõsideratio: q̄
sc3 duplex esse percipitur: vt sc3 de amissione glo
rie, incursioneqꝫ miserie timeatur. Rationale etiã
discretionẽ significat, q̄ sc3 duplex esse debet: pro
eo qđ prelatus discretus in spiritualibus et tem
poralib⁹ debet esse. ¶ Rõnale iudicij qđ ornabat Eodẽ.
sacerdotis pectus, duodecim lapides preciosos
habebat: q̄ quatuor distinguebantur ordinibus A
sc3 vt i primo ṽsu haberet sardiũ: topaziũ ⁊ sma
ragdũ: in secundo carbũculũ, iaspidem et saphi
rũ: in tertio liguriũ, achatẽ et amethysthum: in
quarto chrysolythũ, onychinũ et beryllum. In
istis ergo lapidibus nomina duodecim filiorum
israel sculpebantur: ⁊ ibi ordinare sm etatis sue
ordinem ponebant: ita ꝙ primogeniti in primo Moralit.
versu, ⁊ in prioribus lapidibus ꝑ ordinẽ locabã-
tur. ¶ Sacerdos iste, põt significare prelatum:
qui reuera tot habet preciosorum lapidum ge-
nera, quot habet officia vel beneficia: ⁊ tot ha
bet secũ filios israel, quot habet bonos subditos
et perfectos. Igitur cum iste habet in vestimẽto
possessionum suarum istos suos lapides precio
sos, i. ista sua beneficia diuersimode distincta: ita

ꝙ in quatuor versibus.i.variis ordinibus sint di
uisa. Ueruntamen illud debet esse verum, ꝙ pri
mogeniti.i.seniores, prudentiores ⁊ meliores fi
liorum israel.i.subditorum debent in ipo pecto
re ⁊ affectione prelati p̄mi sedere, ⁊ in primis la
pidibus sculpi: ⁊ primis officiis ⁊ beneficiis assi
gnari: ⁊ in primis honorum et dignitatum ver
sibus ⁊ gradibus collocari: ibiq; secundum ordi
nem etatis ⁊ perfectionis ⁊ virtutis quam ha
Hester.1.b bent prius vel posterius collocari. Hester. Bibe
bant omnes in aureis poculis, vnusquisq; secun
dum ordinem etatis sue: scz quia illud debet esse
verū ꝙ p̄lat⁹ i affectione ⁊ mēte sua debet primo
⁊ principaliter habere et proponere meliores: et
eos etiam in dignitatibus ⁊ gradibus consti
B tuere priores, ⁊ facere potentiores. ¶ Uel dic ꝙ
Aliter. quatuor ordines seu versus in rōnali seu in pon
tificis pectore sunt quatuor affectiōes in cuius
libet iusti corde: videlicet, gaudium de presenti
merito seu bono: ⁊ dolor de presenti vitio seu ma
lo, spes de futuro p̄mio: ⁊ timor de futuro tormē
to. Duodecim lapides preciosi sunt duodecim
virtutes: que scz in pectore ⁊ in mente cuiusli
bet debent esse: que secundum dictos quatuor
versus.i.secundum quatuor affectiones p̄dica
ctas abinuicē sunt distincte. Igitur primus ver
sus, scz gaudiū ⁊ leticia sp̄ualis habet tres lapi
des.i.tres theologicas virtutes: scz sardiū q̄ est
spes: q2 sardius pellit timorē. Smaragdū q̄ est
fides: q2 scz smaragdus acuit visus splēdorē: to
pazion q̄ est charitas: q2 topazion excedit omnē
Ps.118.q valorem. Psal. Dilexi mandata tua sup aurum ⁊
topazion. Quasi diceret. Nihil in thesauris regū
(s̄m Pliniū) p̄ciosius reperit. De charitate ēt di
1.Cor.13.b cit apl's: ꝙ charitas oia pōt. Scds versus scz do
lor vel tristicia penitētialis similiter hz tres p̄cio
sos p̄ticulares lapides vel virtutes: videlicet car
búculū, q̄ igneū habet colorē: hec est cōtritio, Sa
phirum, q̄ (secundum Diascoridem) ostia clausa
aperit, hec est confessio. Iaspidē q̄ sanguinē: hoc
est voluptatem stringit: hec est satisfactio seu ab
stinentie maceratio. Contritio enim sicut ignis
vrit: confessio ostium oris ⁊ cordis aperit: ⁊ satis
factio vel afflictio voluptatez ꝯstringit. Tertius
C versus, scz spes: habet sil'r tres virtutes scz ligu
riū: q̄ fluxum ventris stringit: hec est castitas seu
mundicia. Achatē q̄ tempestatē auertit ⁊ pericu
la vincit ⁊ hec est stabilitas vel patientia. Amethi
sthū, q̄ hoiez vigilē facit, ⁊ malam cogitationē tol
lit: hec est contemplationis sublimitas, ⁊ celestiū
sapientia: q2 reuera virtutē spei debet cōcomita
ri cordis mūdicia: patiētia ⁊ celestiū contēplatio
⁊ notitia. Quartus versus scilicet timor tormen
torum, debet sil'r habere tres virtutes: videlicet
cryso lithum qui demones terret: hec est humili
tas. Onichinū, q̄ imagines more speculi repsen
tet: hec est veritas. Berillū, q̄ quanto plus pallet
tāto est melior: hec est abstinētie sobrietas. Istos
ergo duodecim lapides.i.istas duodecim virtu
tes debet continere vestis pontificis.i.ꝯuersatio
⁊ perfectio cuiuslibet sacerdotis. Istosq; debet in
suo pectore gerere: vt possint exemplariter relu
cere. Et si vis applica nomina patriarcharum se
cundum interpretationes suas ad noia lapiduz
⁊ virtutum. Ideo de talibus duodecim lapidi
Apo.21.d bus dicitur in Apoca. ꝙ murus ciuitatis.i.vir
D tus habebat duodecim fundamenta. Cidaris
erat ornamentum capitis pontificis, ⁊ erat facta
de bysso ad modum pyramidis sursum erecta: in
fronte autem erat lamina aurea ad modum lune
medie figurata: cuius cornua erant superius ele
uata: que scilicet super frontem pontificis pende
bat: ⁊ nomen dei tetragrammatom continebat.
Istud potest allegari ꝙ quicunq; ecclesiasticus
pontifex vel sacerdos debet in capite cordis sui
habere duo spiritualis ornamēta.s.vittam byssi
nam.i.ꝯscie puritatē: ⁊ laminā aureaz.i.sapiētie
claritatē. Ista vero mitra mundicie sursum dz p
cōtemplationē intendere: ⁊ ab ipso dz ipsa diuine
sapiētie lamina dependere: q̄ vcz nomē dei.i.reue
rentiā ⁊ timorem ipsius dz ꝑpetuo continere: cor
nuaq; elationis ⁊ glorie si q̄ habet, debet sursum
in deum reducere ⁊ leuare. Psal. Exaltabuntur Ps.74.b
cornua iusti.

¶ Capi. xxix. Textus.

Sed ⁊ hoc facies vt mihi in sacerdotio consecrentur. Moralitatum Ca. xxi.

Quando sacer
dotes cōsecrari debuerunt
preceptū est qd ad moysen
applicarent, aqua lauaren
tur: predictis indumentis
omnibus vestirent ⁊c. Noia
vestimenta sicut supra, si
cut ptz hic ⁊ Leui. Si vis Leui.8.a
dic ad literam vel hysto Moralitas
riam. ¶ Sic vero viri ecclesiastici si volunt dño
ꝯsecrari: debent primo ad tabernaculum applica
ri p maioꝝ examinationē: debēt lauari p lachry
mationē: debēt tunica linea indui p innocentiam
interiorē: debēt hr̄e feminalia p continētiā exte
riorē: debēt habere baltheū ⁊ tenulas ⁊ vittas.i.
concordiā ⁊ vnionē, charitatē ⁊ dilectionem: ⁊ de E
bent habere tunicam hyacinthinam.i.celestem
cōuersationem: que scilicet habet tintinabula.i.
diuinam laudem, orationem confessionem ⁊ gra
tiarū actionem. Item habere debent rationale.i.
prudentiam ⁊ discretionem.s.ꝙ habeāt quinq;
colores.i.quinq; sensuum coertionem: ⁊ sit du
plex p spūaliū ⁊ temporalium circunspectionem,
⁊ quadrata sit per iustitiam ⁊ equalem sui ⁊ alio
rum mensuram communem, ⁊ habeat duodecim
lapides preciosos.i.duodecim articulorum fidez
⁊ cognitionem: ⁊ noia filiorū israel.i.sanctoꝝ pa
trū exempla ⁊ dicta ⁊ imitationem: ⁊ contineant
iudiciū, veritatem ⁊ rōnem. Item debent habere
superhumerale.i.virtutē fortitudinis ⁊ cōstantie
cū duplici onychino: qui facit oculos tremere.i.
cū duplici timore, culpe.s.⁊ miserie: ⁊ cuz noibus
filioꝝ israel.i.cum recordatione ⁊ cōpassione alie
ne ⁊ fraterne indigentie. Tandē vngatur oleo le
ti⁹ticie ⁊ vnguento diuine gratie per lenitatē et
deuotionem: aspergaturq; vituli sanguine per
christi passionis recordationē: ⁊ sic erit dño con
secratus per sanctitatem ⁊ pfectionē: ⁊ sic erit di
gnus portare mitram.i.habere honorem ⁊ prela
tionem: ⁊ laminam nomen dei continentez.i.spūa
lem dedicationem. Post q̄ poterit dñs dicere illō
Ezech. Laui te aqua: cinxi te bysso: calciaui te Eze.16.b
hyacintho: indui te subtilib⁹: vestiui te discolori F
b⁹.⁊c. Oleū etiā gratie: leticie ⁊ misericordie su
per istoꝝ capita debebat poni: ⁊ hoc ritu debe
bant consecrari dño: et ad ministranduz in taber
naculo.i.in officiis ecclesie: offerendūq; carnem et
sanguinem.s.in sacramento altaris poterunt do
mino dedicari: nunc per sacramentorum mini
strationem, et post in celum per latum fruitionis
et longum tentionis. ¶ Item ideo pene dicitur Eodē.c.a
Exo. Cum laueris eos aqua, indues eos vesti
mentis: suis o eumq; sanctum infundes super
caput eius: ⁊ hoc ritu consecrabitur. Uolens do
minus dedicare et consecrare sibi sacerdotes
suos precepit occidi vnum vitulum et duos arie
tes: et altaris cornua ipsorum sanguine tin
gi. Aaronq; et filiorum aurem dexteram, polli
cēq; pedis et manus dextre sanguie perfundi:
⁊ vestes eoꝝ sanguie aspergi: ⁊ reliquū sangui

nē iuxta basim altaris effundi: ipse vero vitulus
Moralitas. foris extra castra debebat cremari. ¶ Sic vero
deus pater quādo voluit sacerdotes .i. fideles
specialiter dedicari: fecit occidi xp̄z per moysez.
i. per populum iudeorum: qui scȝ christ⁹ dicitur
vitulus singulariter, ꝓpter vnitatē ꝑsone. Dicitur
etiam duplex aries propter biformitatē nature.
Istum etiam voluit domin⁹ corporaliter occidi:
⁊ extra castra .i. extra hierusalē immolari. Igitur
si domino consecrari spiritualiter voluerimus:
B necesse est ꝙ sanguine passiōis sue per cōpassio-
nem tingamur: ⁊ ꝙ pollex pedis .i. affectio: pol-
lex man⁹ .i. operatio: extremū auris .i. attentio:
vestis exterior .i. conuersatio inde spiritualiter
aspergantur: ⁊ ꝙ iste sanguis .i. ista sanguinis
cōpassio sup cornua altaris .i. sup affectiones ⁊
desideria cordis: vel sup cornua .i. sup basim ipsi⁹
i. super subditos ⁊ iferiores gn̄aliter effundatur.
Sic em̄ erim⁹ dn̄o cōsecrati: et ad ministrādū si-
bi i eccl̄ia, seu ad imolationē bonoꝝ opeꝝ digni
facti. Idō bn̄ scribitur, ꝙ sanguis christi emūdauit
Heb. 9. d. cōsciētias nostras ab operib⁹ mortuis.

¶ Capl'm. xxx. Textus.

Facies quoqꝫ altare ad adolendū thy- miama. Moralitatum Capitulū xxij.

Precepit dn̄s fie-
ri altare thymiamatis seu in-
cēsi d lignis sethim ex auro mū-
dissimo: vno cubito longū la-
tumqꝫ: ⁊ sic in omnem partē q̄-
dratū: in altitudine tamē duo-
bus cubitis mensuratum. Ha-
bebat illud altare quatuor cornua: craticulam
auream in medio: ⁊ in circūitu coronā auream
seu labiū possidebat. Illudqꝫ in sanctuario late-
bat ⁊ desuper sacerdos thymiama seu thus sin-
gulis dieb⁹ mane ⁊ vespere offerebat: quādoqꝫ
etiam cum sanguine ad hoc altare intrabat et
cornua eius sanguine contingebat, scȝ semel in
anno: sicut dicitur Leuit. ¶ Dic ꝙ istud altare ē
D homo iustus, ⁊ maxime religiosus: qui de lignis
Moralitas. sethim .i. imputribilis per ꝑseuerantiā debet esse
⁊ auro sapientie coopertus, scītateqꝫ ⁊ sapiētia
tot⁹ clar⁹. Igitur iste debet esse quadrat⁹ ꝑ constā-
tiam: longus ꝑ fidē: latus ꝑ charitatem: ⁊ altus
per spem: ⁊ quatuor habēs cornua scȝ quatuor
virtutum cardinalium opulētiam aureolam scȝ
in medio id est inflammatā et ardentē cōsciētiaȝ:
coronā desuper id est future retributiōis confi-
dentiā. Iste ergo debet esse in sanctuario para-
disi per bonam affectionem ⁊ contemplationeȝ:
in seipso debet offerre thymiama ⁊ thus id ē de-
uotionem et orationē: et quādoqꝫ etiā sanguinē
id est diuini sanguinis cōpassionem: ⁊ sue passio-
nis recordationem. Sic enim erit altare domini
et ara spiritualis domini dei nostri. Si vis dila-
tare vide supra de altari holocausti cap̄. xxvj. et
Aliter. dic si vis ꝙ altare significat cor ⁊c. vid ibi. ¶ Uel
dic ꝙ istud altare quod erat absconditum i san-
ctuario: significat beatos qui sunt i paradiso: q̄
scȝ sunt aurei, clari, ⁊ spectabiles: sethinei impu-
tribiles, immortales qui scilicet triplicem dimē-
sionem, scȝ tres anime dotes: scilicet altū visiōis
latum fruitionis, longū tentionis habent. Item
quatuor cornua id est quatuor corporis dotes:
A scȝ agilitatem, claritatem, subtilitatē, impassibi-
litatem. Illud ergo altare thymiamatis dicitur
Exo ca. b. quia sancti eterne glorie odoribus recreantur.
¶ Precepit dominus fieri lauachrū seu lauato-
rium in ingressu tabernaculi de speculis mulie-
rum q̄ ante fores tabernaculi excubabāt, qd in-
tellexit comestor, ꝙ specula circūquaqꝫ illi laua-
tori ereo erāt inserta: vt dum sacerdotes se laua-
rent, possent videre si forte haberent in facie ali-
quid inhonestū. Erat ergo illud labium ereū: in
quo scȝ sacerdotes man⁹ scȝ sacrificia oblaturi:
⁊ manus pedesqꝫ ante tabernaculū federis igres-
sum lauabāt. ¶ Reuera illud labiū sacram scri-
pturā significat: que scȝ de speculis mulierū an- Moralitas.
te tabernaculū excubātium .i. de sententijs san-
ctarum animarū seu personarū nunc in paradi-
so quiescentiū cōstat: qr pro certo ista est quod-
dā lauatoriū: vbi quilibet pōt maculas defectuū
suorū specularīter cognoscere et eas mundare,
et abstergere: nullatenusqꝫ debet ad altare ac-
cedere: nec in ecclesie tabernaculo subintrare, ni-
si primo ibi studuerit se lauare. ¶ Uel dic ꝙ illd
lauatoriū significat penitētiā seu etiā lachryma- Aliter.
tionem, seu cordis cōpunctionē: qr scȝ qn̄ quis i-
trare vult ad altare dei, seu ad sacramentū alta-
ris, seu etiā ad secretariū cordis sui ꝑ deuotio-
nem, vel etiā ad tabernaculū paradisi ꝑ cōtēpla-
tionem: vel ad tabernaculū ecclesie ꝑ ꝓmotionē:
ꝓ certo lauachro lachrymarū ante oīa se debet
lauare: ⁊ speculis bonorū exēploꝝ se debet vide-
re ꝑ cōpunctionē, et sui ipsi⁹ considerationē. Iu-
xta illd Psal. Lauabo inter inocētes man⁹ meas
⁊ circūdabo altare tuū dn̄e. Et sicut dicit Comesto- ps. 25. b.
rem tria erāt lauatoria an̄ tabernaculū, scȝ vnū
sacerdotū: ⁊ alid viroꝝ: et aliud mulierū: sic ꝓ-
etiā in ecclesia tria sunt genera lachrymarū .s.
vnū qd est mulierū .s. iperfectoꝝ ⁊ incipientium:
qd fit ex timore pene. Aliqd est virorū .i. ꝓficien- ps. 115. b.
tiū: qd fit ex culpe cōmisse dolore. Aliud qd est sa-
cerdotū .i. hominū perfectoꝝ: qd fit ex spōsi amo-
re: ⁊ ex premij desiderio ⁊ ardore, necnō ex inco-
lat⁹ ꝓlongatiōe ⁊ lāgore. Psal. Heu mihi qr inco-
lat⁹ me⁹ ꝓlongat⁹ est. Sicut etiā ponit iste, sacer-
dos tabernaculum ingrediens nudis ⁊ lotis pe-
dibus subintrabat: ad denotādum ꝙ ecclesiasti- Exo. c. b.
ci debent calciamenta temporaliū bonorum de
pedibus affectionum deponere, ⁊ se per peniten- Nu 18 c.
tiā abluere vt sic possint in isto tabernaculo di- Moralitas.
gne esse. Unde Ios. Tolle calciamenta de pedi-
bus tuis: locus enim in quo stas terra sancta ē. Ios. 5. d.
¶ Domin⁹ precepit populū (quando ipsum nu- mat. 10. d.
merari contingebat) dare preciū pro aīab⁹ suis. C
s. medium sicli pro populo qui ad nomen trāsi- ps. 39. b.
bat: ⁊ sic ipsos a plaga saluādos promittebat. Eccl'i. 1. b.
Quod qr non fecit dauid, magna pars populi Sap. 5. a.
numerati perijt. ¶ Per numerum in scriptura i-
telligitur predestinatio diuina: et sue dipositio
voluntatis. Unde dicitur. Capilli capitis vr̄i oēs
numerati sunt. Et vide ꝙ in scriptura mali non
dicuntur in numero cōtenti. Psalm. Multiplicati
sunt super numerum. Et Eccl'i. Stultorum infi-
nitus est numerus. Ecōtra de iustis dicitur. Ecce
quomodo cōputati sunt .i. nominati inter filios
dei. Igitur dico ꝙ oēs illi qui a deo sunt nomina-
ti .i. electi ⁊ predestinati: debēt preciū bonorū
operū pro aīabus suis soluere: ⁊ dimidium sicli,
quod cōstat ex decē obolis: qr sicl⁹ viginti obo-
los habet .i. decem mādatorū legis impletionē
debet pro precio aīe sue dare: vt sic ipsum velit Exo. c. a.
dn̄s a plaga damnationis perpetue liberare et
saluare ¶ Sicut hic dr. Dn̄s p̄cepit moysi oleū Moralitas.
vnctiōis fieri ad sacerdotes vngendū ⁊ ad ta-
bernaculū ꝯsecrādū .s. de myrrha p̄ma ⁊ electa, ca-
lamo, cinamomo, cassia ⁊ oleo oliuaꝝ: ⁊ voluit
ꝙ null⁹ ali⁹ tale vnguentū faceret: ꝙqꝫ caro hu-
mana se tali vnguēto nō vngeret: sȝ ꝑ tabernacu-
lo: arca vel altari Aarō ⁊ filijs suis vngēdis ⁊ conse-
crādis ip̄z attēt⁹ custodiret. ¶ Reuera tale vnguē-
tū ē deuotio: q. s. ꝯstat ex myrrha amare ꝯtritiōis:
ex calamo affabilis orōnis. ps. Lingua mea cala-

vide c. 35. exo.

mus scribe. Ex cinnamomo odorose ⁊ famose va
Eccli.24.b porationis ⁊ opiniõis. Vñ dr. Sicut cinnamomū
aromatizãs odorē dedi. Ex cassia q̃ ſm Pliniū cõ
fert pectori: ardore charitatis et dilectionis/et
Ps.44.b oleo pietatis ⁊ cõpassionis. Psal. Myrrha ⁊ gut-
D ta ⁊ cassia a vestimētis tuis/ a domibꝰ eburneis.
Qui eñ istas quinq̃ species habuerit. s. cõpassio
nem/dilectionē/ ⁊ famosam opinionē/orationē et
amarā cõtritionē: ipse pro certo poterit in corde
suo vnguentū deuotionis cõficere: quo taberna
culum mētis poterit inungere: et sacerdotē cum
suis filijs. i. orationē cum operibꝰ suis bonis po-
Psal.27.b terit dño cõsecrare: vnde dicit. Vnguento et va-
Aliter. rijs odoribꝰ delectat cor. ¶ Uel dic ꝙ vnguentū
illud significat perfectionē diuine doctrine: qua
pro certo caro humana. i. carnaliū vel seculariū
vita nõ est per adulationē vngenda: imo in vsus
tabernaculi/ ⁊ in vtilitatē ecclesie/et laudem dei
Aliter. et sanctorū est solūmodo expendenda. ¶ Uel dic
ꝙ vnguentū deuotionis et diuine gratie non est
cuiuslibet volētis: sed quibus datum fuerit desu
per. Sacerdotes eñ/tabernaculū et vasa. i. viri
sancti tali vnguento vnguntur: alij vero ad hoc
Eodē ca.d nullatenus admittunt. ¶ Precepit dñs fieri thy-
miama odoris suauissimi de diuersis aromati-
cis speciebus: scilicet stacten/thure/onicha/gal-
bano mādans omnia in puluerem redigi, ⁊ exin-
de incensum sibi fieri: ipsumq̃ sibi sup altare au-
reum in sanctuario offerri: et noluit ꝙ talis incē-
satio vel talis puluis in vsus humanos cederet
quinimo p̄cepit ꝙ quicūq̃ tali odore se delectari
vellet de suo populo deperiret. ¶ Per incensum
Moralitas. intelligit oratio vel diuini cultus exhibitio: quā
E scilicet sibi dñs specialiter vult reseruari/ ⁊ nulli
Esa.42.b alteri cõmunicari. Esaias. Gloriam meam alteri
non dabo: nec laudē meā sculptilibus. Non vult
ergo ꝙ humana caro, id est quicūq̃ homo morta
lis tali incenso. i. cultu diuino sibi exhibito vta-
tur nec in eo quomodolibet delectet: quēadmo-
dum fecit Alexander/qui fecit se sicut deū ado-
rari: ⁊ Caius cesar/qui statue sue fecit thurifica
ri: quia reuera omnis talis merito perit ipsumq̃
deus destruit et confundit: exemplo herodis de
Act.12.d quo dicit ꝙ cõtinuante populo, ⁊ sibi voces dei ⁊
nõ hominis acclamāte. i. laudes diuinas sibi di-
cente, ⁊ eo in talibus gloriante percussit eum an-
gelus dñi ⁊ consumptus a vermibus expirauit.
Aduerte autē ꝙ illud incēsum orationis ⁊ latrie
cõstare habet ex thure cuius fumus sursum ascē
dit. i. ex cõtemplatione: ex galbano, cuius gutta
ignee est nature: id est ex feruēti delectatione: ex
stacten, que idē est qđ myrrha electa. i. ex amara
cõsideratiõe ⁊ cõtritione: ⁊ onicha, q̃ ſm Come-
storem est ostreola modica ad similitudinem hu-
mani vnguis: que scilicet est corporis extremi-
tas. i. ex perseuerantie cõtinuatione: iuxta illud
1.Thess.5.d apostoli. Semper ⁊ sine intermissiõe orate. Et sic
Eccli.38.a de tali thymiamate dicetur illud Eccli. Vnguen-
tariꝰ faciet pigmēta suauitatis. Et bene dr suaui-
tatis: qr vere talis oratio domino est suauis.

¶ Capi. xxxij. Textus.

F Videns autē populus ꝙ morā faceret
moyses. Moralitatum Cap. xxiij.

CUm moyses es-
set in monte cū dño legem acce-
pturus: ibiq̃ quadraginta die-
bus et noctibꝰ ieiunasset: vidēs
populus ꝙ non redibat: petijt
ab aaron ꝙ faceret sibi deos/q̃
scz eos precederent in deserto.
Acceptis ergo inauribus mulierū et liberorum
proiecit in ignem: ⁊ ſm quosdam opere diaboli-
co vitulus conflatilis vel saltem caput vituli in
igne formabatur. Quod videns populus ipsum
adorat et letatur: ⁊ lusibus ⁊ conuiuijs delecta-
tur. Sedit inquit populus manducare et bibe-
re ⁊ surrexerūt ludere. Moyses ergo populum
videns idolatrasse: et suis vestibus nudatū esse:
vitulum in puluerē cõminuit: ⁊ in aquis imposi-
tum populum bibere precepit. Et ſm Comesto-
rem/statim in barbis virorum qui principalius
rei erāt: signum sue idolatrie apparuit propter
qđ moyses vocatis leuitis/ipsos ad occidendos
fratres suos/scilicet istos qui miraculose signū
idolatrie sue portabant misit. Ponat inquit vir
gladium super femur et transeat per mediū ca-
strorum: ⁊ occidat fratrem ⁊ amicū suum ⁊c. Isti
ergo proprijs amicis ⁊ fratribus non parcētes/
eos occiderunt: et sic crimē idolatrie vindicaue-
runt. ¶ Per istum vitulū moraliter loquēdo in- Moralitas.
telligitur peccatū luxurie: quia scilicet vitulus G
animal est lasciuū. Per moysen intelligitur pre-
latus superior: per fornacem intelligitur diabo-
lica tentatio: per inaures mulierū intelliguntur
imaginationes et oblectamina feminarū. Et er-
go dico ꝙ cum moyses id est prelatus bonus est
absens: ita ꝙ p quadraginta dies/id est magna
tempora moratur ꝙ nõ visitat plebem suam re-
uera sepe fit ꝙ populus subditorum cõuertit se
ad deos alienos/id est ad vitia et peccata: ipsos-
q̃ adorat et diligit: ⁊ cultū domini derelinquit.
Constat enim ꝙ absentia bonorū prelatorū: da-
to ꝙ ex causa legitima sint absentes: tamē est se-
pissime causa criminis subditorum: quia nec iste
populus vitulū adorasset/si semper moyses pre
sens fuisset. Tunc enim maxime diabolus in for
nace tentationis ex inauribus: id est mulierum
tentationibus: vitulū. i. peccatū luxurie eis con-
flat: quē scilicet populus libenter adorat: ita ꝙ
ludis ⁊ cõuiuijs vacat: ⁊ virtutū vestibus se de-
nudat. Quia reuera qui luxurie famulatur ⁊ ser
uit/libenter conuiuijs ⁊ ludis intendit/et virtu-
tum ⁊ honestatis vestimēta relinquit suasq̃ igno
minias propalat: faciliter etiā ostēdit: vnde ipsa
luxuria potest ipsi dicere luxurioso illud Iere- Iere.13.d
mie. Nudaui femora tua cõtra faciē tuam: ⁊ ap-
paruit ignominia tua/adulteria tua/et hinnitus H
tuus, ⁊ scelus fornicationis tue. Moyses ergo. i.
prelatus rediēs: ⁊ subditum populū in absentia
deliquisse videns: solet vitulū. i. peccatū luxurie
vilipēdere, puluerizare, ⁊ etiā vilius puluere de-
monstrare: populūq̃ debet ad aquā. i. ad potum
lachrymarū inuitare: ⁊ sic facere ꝙ in barbis eo-
rum id est in exteriori apparētia possit eorū pec-
catum scz per penitentiā et displicentiā appare-
re: et sic debet leuitas. i. p̄dicatores mittere: qui
fratres suos qui deliquerūt, debēt gladio verbi
dei percutere: et carnem id est carnalitatē in eis
occidere: vt possint spiritum suscitare. Isti etiā
leuite: id est predicatores, nulli omnino debent
parcere: nec fratrem aut amicū palpare: sed oēs
in quibus signum peccati viderunt debent ar-
guere vel punire. Unde Ezechi. Transite per ci- Ezechi.9.b
uitatem sequentes eum et percutite: non parcat
oculus vester neq̃ misereamini. Senem, adole-
scentem, virginem, paruulum, et mulieres inter-
ficite. ¶ Uel dic ꝙ vbi de fide agitur, nullus etiā Aliter.
debet propinquis indulgere: sed pro fide zelare,
et pro iusticia dimicare. ¶ Uel dic ꝙ aqua signi- Aliter.
ficat mundi scientias: que scilicet puluerem vi-
tuli: id est auariciam et elationem superbie secū
portant. Puluis enim auariciā vitulus vero su-
perbiā significat. Illi ergo qui talibus aquis: id
est mundi sciētijs inebriant statim eorum barba:
id est eorū prudētia signo superbie cõsignatur:

quapropter a fratribus suis: id est ab angelis in iudicio finaliter occidentur.

Cap. xxxiiij. Textus.

Ac deinceps: precide ait tibi duas tabulas. Moralitatum Capi. xxiiij.

Cum moyses ascēdisset in montē ad dñm/et legem ab eo suscepisset/et tandem ad populū descēderet: tanta gloria in vultu suo apparuit/ꝙ populus ipsum respicere nō valebat quinimo facies eius cornuta erat ex cōsortio domini: qđ tamen ipse moyses ignorabat. Radij em̄ splendoris de vultu ipsius emicabāt/qui cornutam similitudinē pretēdebāt. Quapropter moyses velamē ante faciē suam posuit/cū populo loquebat: ne scilz tam mirabili claritate intuentiū facies lederent: sicut dicit Exo. xxxiiij.

Moralitas. ¶ Si vis dic ꝙ accidit q̄nq3 loquēdo spiritualiter moysi: qui interpretatur assumptus de aqua. i. illis qui de aquis mūdane fluxibilitatis ad religionē vel ecclesiā assumunt/scz viris pfectis et religiosis. Quia reuera sepe fit ꝙ ad montem contēplationis ascēdunt: ⁊ cum deo cōsortiū ⁊ familiaritatē cōtrahūt: ⁊ quēdam splendorē alte ⁊ honeste cōuersationis exinde suscipiūt ⁊ acquirūt: propter qđ ita fit/ꝙ populi. i. seculares in valle seculi remanentes/talē splendorē insolite cōuersationis respicere nō possunt/sed poti⁹ ipsos cornutos. i. (B) supbos et elatos/hypocritas ⁊ supstitiosos esse credūt: cū tamē illi in veritate ipsi cornua supbie nō habeant: nec se cornutos estiment seu credant: imo sine superbia radios virtutū de se eijciāt ⁊ emittant. Quia pro certo illud est verū/ꝙ bonus religiosus ⁊ humilis q̄nq3 supbus credit/q̄n virtuose ⁊ singulariter cōuersat: sicut de Johanne bap. (Mat. xi. c) dicebatur/vbi dicit. Uenit iohānes non manducans neq3 bibens/et dicūt: demoniū habet. Quid ergo? Pro certo talis moyses. i. talis vir perfect⁹ ad euitandū mala/et malorū iudicia: debet splēdorem cōuersationis et virtutū suarum abscondere: et pallio cuiusdam affabilis exterioris vite induere: vt sic possit se alijs conformare: ⁊ splendorem sue sanctitatis abscondere vel velare: dicens de talibus male iudicantibus illud Deutero. (Deut. 32. c) Abscondam faciem meam ab eis: et considerabo eorum nouissima.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ multi sunt sicut moyses: qui scilicet quādo ascēdunt in montem contemplationis/et diuinum consortium se sentiunt per deuotionem habuisse/solent cornuti effici et superbi: intantum ꝙ alios solent contemnere/⁊ se sanctos pre alijs reputare: ⁊ pallio pompe exterioris vultu3 suum operire. Alij igitur tales nō solent libenter respicere/sed eos potius abhorrere.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ moyses significat legem/que scilicet duo cornua id est duo testamēta continet: que tamē populus iudeorū non videt: quinimo gloriam et ministerium legis videre non potuit: sed potius incredulitatis velamine se vestiuit. (C) Unde apl's. (2. Cor. 3. D.) Usq3 in hodiernū diem cum legitur moyses: velamen est positum super corda eorum. ¶ Moyses legitur habuisse faciem splendidam et pre splendore cornutam: (Eodē ca. d) manum tamen legitur habuisse leprosam. (Exod. 4. b)

Moralitas. ¶ Sic vero hypocrite faciem conuersationis habent splendidam et honestam: ⁊ pre splendore cōuersationis quam habent cornua superbie pretendentem: et alios etiā superbe cōtemnentē: et alios proterue cornibus ferientē: et tamē constat ꝙ manū operationis habent leprosam/et impiam/⁊ immundam: sicut patet ad literā de multis malis ecclesiasticis et alijs: q̄ quāto sunt in facie. i. in apparentia pulchriores: vel in mente quo ad cōscientiam clariores: tanto sunt in manib⁹ id est in operationibus turpiores. Unde dicitur. Uox quidē vox Jacob est: sed manus/manus sunt esau. (Gen.)

Capitulū xl. Textus.

Locutusq3 est dñs ad Moysen dicens: Mense primo. Moralitatū Ca. xxv.

Exodi. xl. dicitur: ꝙ tabernaculo cōpleto preceptū est ꝙ ipsum tabernaculū erigeretur: ꝙq3 vnctionis oleo vngeretur. Posuit ergo Moyses in erecto tabernaculo arcam cum propiciatorio et duobus cherubin/⁊ altare incēsi: (D) velū ⁊ candelabrū luminis et mēsam ꝓpositionis. Ante tabernaculū vero posuit labium cum aqua: altare cū igne: atriū cū tentorijs ⁊ colūnis. Quibus factis/operuit nubes tabernaculum: et gloria dñi impleuit illud.

Moral. ¶ Dic ꝙ tabernaculū est aīa beata/que scilz postq3 est cōpleta virtutibus, Moyses. i. deus ipsam in celo erigit: et oleo perpetue cōsolationis inungit. Psal. (Psal.) In sole posuit tabernaculū suū. Igitisti adiungit altare. i. christus: arca. i. beata virgo: cherubin. i. angeli: ꝓpiciatoriū/id est dei miseratio: velum/id est dei ꝓtectio: candelabrū/id est dei cognitio: mēsa/id est beata fruitio: lauatoriū/id est perpetua refrigeratio: altare cū igne/id est feruēs dilectio: tentoriū seu atriū/id est eterna mansio ⁊ habitatio.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ tabernaculū est homo iustus: vbi est arca profunde humilitatis/propiciatoriū pietatis/altare incēsi orationis/cherubin cōtemplationis/candelabrū discretionis/mēsa eleemosyne et fraterne cōpassionis/lauatoriū cōtritionis ⁊ cōfessionis/atriū hospitalitatis/colūne cōstantie ⁊ firmitatis ⁊c. sicut supra.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ tabernaculum est ecclesia: vbi scz est arca/id est boni prelati: tabulis legis/virga iusticie et māna deuotionis repleti: ⁊ propiciatorio miserationis operti. Altare incēsi hoīes deuoti: cherubin hoīes sciētifici: candelabrū viri luminosi: et mensa viri pij pauperū nutritiui: lauatoriū: id est ꝯfessores: altare holocausti vbi carnes cremabant/id est penitentes: atrium/id est alios hospitantes. Tale ergo tabernaculum/id est talis persona sancta ⁊ perfecta, a moyse/id est a deo vel prelato meretur per promotionem temporalem et eternam erigi: et oleo consolationis vngi: et per honorem et reuerentiā coli: ita ꝙ gloria domini talem implebit: et ista mediante alijs apparebit: ita ꝙ de eodem dici poterit illud Apocal. (Apoc.) Ecce tabernaculum dei cum hominibus.

¶ Libri Exodi moralitatum finis.

Liber Tertius Moralitatum super Leuiticum.

Capitulū j. Textus.

Uocauit autem moysen: ⁊ locutus est ei dominus de tabernaculo testimonij: dicens: Loquere filijs israel et dices ad eos: Homo qui obtulerit ex vobis hostiam domino de pecoribus. Moralitatum Capitulum j.

F Liber leuiticus agit de sacrificijs z holocaustis. Holocaustū autem dicebatur antiquitus sacrificium illud qd̄ totum offerebatur: ita q̄ nihil sacerdotibus relinquebatur aut diuidebatur. Debebat ergo esse animal mundum et sine macula corporis qualitercūq3: quia scilicet non cecū/nō fractū/non impetiginosum zc. sicut infra. Debebatq3 ante omniā sacerdoti offerri: pelle sua excoriari: per membra debebat diuidi: et ipsa mēbra cum capite/pedibus/cauda et in-

Moralitas. testinis debebant lauari: et tandem super altari cremari. ¶Per tale holocaustum quod dicitur ab holon quod est totum/et cauma incendium/

D quasi totum incēsum: possunt intelligi illi qui se deo totos offerunt: et qui de propria voluntate sua nihil sibi retinēt: sed totum cor et corpus deo tribuūt et cōmittunt: sicut ad literam sunt boni religiosi z perfecti: qui reuera primo debent esse mundi per puram intentionē: nullā prorsus sub vellere cōuersationis habentes maculam: id est hypocrisim vel infectionē: z tales debent offerri sacerdoti per peccatorū suorū confessionē. Pellē debent deponere: id est omnē malam precedentē conuersationē: z mēbra sua: id est mēbra sue vite debēt concidere et diuidere per cōsiderationē et contritionē/z per omniū mēbrorū suorū occupationem: omnia debēt lauare z purificare per lachrymosam cōpunctionē: caput cogitationis/pe-

E des affectionis/intestina delectationis: caudam mali propositi et durationis debēt adiungere: z oīa a peccati sorde lauare z abstergere: z cuncta super cordis altare per charitatē dn̄o cōcremare. Holocaustū em̄ dn̄o in odorē suauitatis redditur/q̄si tota vita hoīs in altari religionis per penitētiā dn̄o dedicat̄: et q̄si sibi nihil retinet per manū sacerdotis. i. prelati: sed deo totaliter dedi-

Psal. 65. c catur. Psal. Holocausta medullata offerā tibi cū

Aliter. incenso arietū: offerā tibi boues cū hircis. ¶Uel dic sicut hic dicit̄: oblato animali sacerdotibus, ipsi sacerdotes debent manū super caput hostie imponere: sanguinē fundere: pellem detrahere: artus in frusta cōcidere: z super struē lignorum omnia dn̄o concremare zc. sicut supra. Sic vere q̄si quis se offert sacerdoti, vt manū per absolutionem sibi imponat: vtpote quādo venit ad cōfessionē, proculdubio sacerdos ante oīa debet facere: q̄ sanguis. i. peccatū per confessionē fundatur: q̄ pellis. i. oīs excusatio tollat̄: q̄ omnia mēbra peccati scindant̄ et diuidant̄, z distinctim inuestigent̄: q̄ super ligna. i. sup crucis memoriā, vel super sanctorū exēpla homo constituat̄: et q̄ caput intētionis, pedes affectionis, intestinū interioris delectationis emundet̄: z hic totus dn̄o totaliter offerat̄: z per charitatis incendiū cōbu-

Aliter. ratur. ¶Uel dic q̄ sacerdos sanguinē hostie debet super altare fundere: inquātum pro peccato confitentis debet coram altari per deuotionē et

H orationem intercedere et instare. Infra quarto. Hauriet sacerdos de sanguine, inferens illum in tabernaculū. Quomodo de capris et ouibus fiebat holocaustū: necesse erat q̄ fiebat de animali masculo et anniculo. Sic vero quādo simplices in religione se holocaustū deo volūt facere: ipsi debent anniculi: id est iuuenculi se dn̄o offerre/z religionem intrare: vel ad quecunq3 bona opera ab iuuētutis primordijs se donare. Unde Eccl's.

Ecclesiastes. 11. c Mane semina semen tuū: et vespere ne cesset manus tua. ¶Quādo de auibus fiebat oblatio seu

Eodē ca. d holocaustū dn̄o/semper debebat fieri vel de turturibus vel de pullis colūbarum: que sunt aues gemebunde. Nulla enim altera auis diuinis sacrificijs erat apta: nullaq3 alia inter sacrificia nominatur. ¶Sic vero nulla auis volās id est nul Moralitas.
la persona in altitudine scientie vel mundi eminentia est deo grata, nec sibi offerri seu presentari digna: nisi sit columba per simplicitatem/turtur per castitatem/gemebunda per contritionis et timoris acerbitatem. Sole enim aues gemebunde dn̄o sunt accepte quia scilicet soli illi qui de peccatis libenter gemunt/domino fiunt grati. Psal. Sacrificium deo spiritus contribula- Psalm. 50. d
tus zc. Ezechiel. Signa thau super frontem vi- Ezech. 9. b
rorum gementium zc. ¶Quando de auibus fiebat holocaustum/seu etiam quodcūq3 sacrificiū: sacerdos debebat auem ad altare referre/caput ad collum retorquere: pellem pro parte rumpere: z sanguinem supra crepidinem altaris effundere et plumas et vesicam extra proijcere: et in A
loco vbi reponebantur cineres iuxta altare reponere. Ascellas etiam auis debebat cōfringere et cassare: ferrumq3 super auem non debebat leuare nec eam diuidere vel secare: sed magis integram dn̄o immolare. ¶Per aues charissimi in- Moralitas.
telliguntur viri spirituales/sursum per cōtemplationem volantes: quia pro certo in oblatione qua ipsi seipsos offerunt domino/multa sunt attendenda: quia videlicet isti primo caput cordis sui retorquent et reflectunt per suipsius considerationem z discussionē/pellem corporis sui rumpunt per penitentiā et afflictionem: sanguinem deliciarum et peccati defluere faciunt per abstinentiam vel per compassionem: plumas diuitiarum deponunt per eleemosynam et affectionem/vel per contemptum et abdicationem. Uesiculā superbie proijciunt per humilitatē et subiectionem. Et hec omnia in loco cineris deponunt per sue mortis et incinerationis meditationē: ascellas et brachia affectuum suorum cōfringunt per temperantiā et modificationem/seipsos non diuidunt per affectionū suorum ad diuersa appetibilia dispersionem nec per amoris sui ad mundum/carnem et amicos dispersionem: sed magis semetipsos integros immolant per totalem sui deo oblationem/et per generalem cordis et corporis ad diuinum seruitium dedicationē. Psal. Psal. 53. b
Uoluntarie sacrificabo tibi: et confitebor nomini tuo domine/quoniam bonum est. B

¶Capl'm iij. Textus.

Quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio: et de bobus voluerit offerre marem siue feminam/immaculata offeret coram domino. Moralitatū Ca. ij.

De sacrificijs vo tiuis quedā dn̄o dabant̄: quedam sacerdotibus assignabā tur: quedam vero ipsis sacrificantibus dimittebant̄: dn̄s habebat renes sanguinem z adipem: sacerdos habebat armū z pectusculum: sacrificans vero pro se et suis habebat residuū: sicut patet Leuit. iij. et. vij. ¶Sic Moralitas.
vero de oībus bonis nostris debemus generaliter facere tres partes: quia scilz vnam partē debemus deo offerre et in vsus altaris sui seu pauperum suorū expēdere. Partem debemus sacerdotibus tribuere: et Christi ministris decimas z primitias erogare. Partē vero debemus nobis retinere/z nostris et famulis nostris reseruare. ¶Uel dic q̄ ista hostia, id est illa p̄sona que do- Aliter.

mino vult offerri ⁊ specialiter dedicari, debet in
tria diuidi: qꝛ scꝫ deꝰ debet habere renes ipsius
ꝑ castitatē, sanguinē crudelitatis sue ꝑ benigni-
tatem, ⁊ pinguedinē delectatiōis ⁊ voluptatis
sue per abstinentiā et macerationē. Sacerdotes
vero ⁊ ministri dei debent de eo habere armum
dextrum. i. subsidiū ⁊ sustentationē: ⁊ pectuscu-
C lum vbi ē cor, id est amorē ⁊ dilectionē. Residuū
debent habere dn̄i ⁊ amici sui ꝑ seruitiū ⁊ subuē
tionem: qꝛ pro certo q̄libet hō debet se in tria di
uidere: id est labores ⁊ obsequia sua in tria disti
guere: ⁊ de seipso debet partem deo, partē sacer-
doti: id est prelato: ⁊ partem sibi vel ꝓximo ero-
gare. Unde de talibꝰ dr̄. In tribꝰ beneplacitū est
Eccl. 2. a. spiritui meo. ¶ Cauda non p̄cipitur offerri, nisi
Eod. c. c. qn̄ de ouibꝰ erat hostia. Nō enim fit mētio ꝙ de-
beret offerri cauda boū vel hircoꝝ, sꝫ solūmodo
Morali- arietū vel agnorū: sicut apparet Leui. iij. ¶ Bo-
tas. ues pn̄t significare tardos ⁊ negligentes: hirci
ꝟo fetidos ⁊ pctōres. Oues ꝟo simplices signifi
cāt ⁊ innocētes. Itē dicas, ꝙ cauda q̄ ē finis, cō-
muniter significat ꝑseuerātiam operis: que pro
certo tunc a domino acceptat, quādo circa opꝰ
virtuosuꝫ versatur: ⁊ propter hoc caudā bouis
et hirci: id est ꝑseuerātiam negligentiū ⁊ immū-
dorū reprobat. Ouiū vero, id est simpliciū et in-
Aliter. nocētium ꝑseuerātiam approbat ⁊ acceptat: qꝛ
videlicet deꝰ perseuerātiam in bono diligit: ꝑ-
exo. 25. d. seuerantiam vero in malo odit. ¶ Uel dic ꝙ bos
D significat negligentiam, hircus immundiciā: q̄-
Eod. c. c. rum perseuerantie non sunt bone: ouis vero si-
gnificat innocentiam, cuius ꝑseuerantia est opti
ma. Un̄ Exod. Tolles de ariete adipeꝫ ⁊ caudā
et aruinā. ¶ Deꝰ specialiter omnē adipē hostia-
rum sibi voluit retinere: et potissime tria gene-
ra adipum scꝫ adipem vitalium, adipem iecorū
et renum. Istos enim adipes voluit deus de sa-
crificio omni sibi dari: ⁊ inde ignem suum in alta
ri nutriri. Renes etiam ilia ⁊ sanguinem sibi re-
tinuit: et hec omnia sibi concremari mandauit
Morali- cuncta vero alia aliis dereliquit. Et sic patet ꝙ
tas. deus in sacrificio eligebat hostiarum interiora:
et aliis dimittebat exteriora. ¶ Sic reuera deꝰ
ī homine iteriora eligit: exteriora faciliter pre-
termittit: quia si interiora nostra domino conce-
dimus, satis de exterioribus nostris voluntatē
nostram facere possumus. Nec indignatur do-
minus si exterius recipimus aliquam consola-
tionem: dum tamen ordinemus ad deum omneꝫ
interiorem affectionem. Iste ergo vult, ꝙ illi of-
feramus omnem adipem vitalium, id est amorē
vite proprie: adipem renum, id est amorem fi-
liorum a nobis generatorum. Uirtus enim gene
ratiua consistit in renibus: adipem iecoris, qd̄
scilicet amare cogit: id est affectionē et amorem
suorum amicorum. Et breuiter quicquid inte
rius amamus, totum domino offerre: et ad eum
ordinare debemus. Renes etiaꝫ id est carnis de-
lectatio: sanguis insuper, id ē quicūq̄ iracundie
motus et inflammatio: debent per penitentiam
cremari: et igne diuini timoris, contritionis et
doloris, ac ardore diuine dilectionis comburi, et
E domino offerri, et ad eum ordinari. Adeps eniꝫ
bone affectionis ignem charitatis in altari cor-
dis solet nutrire: et ideo ipsum sibi vult dominꝰ
Leui. 3. d. specialiter reseruare. Unde ibidem dicitur in li-
bro Leui. Omnis adeps domini erit iure perpe-
Aliter. tuo in generationibus ⁊ cunctis habitaculis ve-
stris: nec sanguinem nec adipē comedetis. ¶ Uel
dic ꝙ triplex pinguedo triplicem concupiscen-
tiā denotat quam scilicet domino immolat qui-
cunq̄ eam amore dei dimittit: et inde per chari-
tatis incendiuꝫ sese priuat. Leuitici sexto ⁊ aliis
pluribus locis dicitur: ꝙ sacerdos qui offert sa-

crificium, debet habere pellem eius. Et infra etiā
dicitur: ꝙ panes qui offeruntur, siue fuerint in
sartagine, siue in craticula, siue in clibano cocti: Leui.
sacerdotis erunt a quo offerūtur. Pellis est sub
stantia temporalis. Unde dicitur. Uiolenter tol
litis pelles eorū desuper eis: et carnem eorum Mich.
desuper ossibus eorum. Qui comederūt carnem
populi mei: et pelleꝫ eorū desuper excoriauerūt:
et ossa eoꝝ confregerūt ⁊ conciderunt sicut in le
bete: et quasi carnem in medio olle. Ergo quan-
do aliquis sacerdos id est aliq̄s sacra dās, suis
predicationibus et inductionibus: deo offert ali
quod sacrificium. i. conuertit ad deum aliquem 1. Co.
peccatorem: reuera ipse debet habere et ab eo
percipere pellem substantie temporalis: quia se- Cap.
cūdū apostolū. Qui spiritualia seminat nō est
magnum ꝙ pro sustentatiōe sua temporalia me
tat. ¶ Cū sacerdos peccabat, ⁊ deū placare vole
bat, accipiebat vitulū ⁊ eū imolabat: sanguineꝫ
eius intincto digito velum septies aspergebat:
et eadem cornua altaris incensi interiꝰ intinge-
bat: reliquum vero sanguinis super altare holo
causti fundebat: ⁊ vna cum renibꝰ et adipibꝰ cō-
burebat: carnem vero cum pelle ⁊ fimo extra ca
stra portabat et ea in loco mūdo vbi infundebāt
cineres incendebat. Idem autem per omnia fie-
bat qn̄ synagoga vel populꝰ delinquebat: et sic
quoties sanguis hostie in sanctuariū inferebat,
nihil de hostia relinquebatur, sed totū domino
cremabatur. ¶ Allegorice per sacerdoteꝫ potest Alleg.
intelligi adā: per synagogā populus ab eo deri
uatus: per vitulum vero intelligit̄ christꝰ. Istō
igitur certum est, ꝙ pro tollendo peccato sacer
dotis ⁊ synagoge. i. ade ⁊ populi necesse fuit oc
cidi vitulū id est Christū, sanguinemq̄ eius su-
per altare crucis fundi: et ibi adipem et renes
sue interioris affectionis igne charitatis accē-
di. Nulla enim charitas fuit maior q̄ ꝙ vellet
pati deus pro homine, innocens pro peccatore,
iustus pro iniustis, bonꝰ ꝓ malis. Un̄ dicit̄. Ma-
iorē charitatem nemo hꝫ, q̄ vt animā suam po- Joh.
nat q̄s ꝓ amicis suis. Uelum etiam tabernaculi,
i. ipsum tabernaculū paradisi isto sanguine se-
pties fuit aspersum: inquantū ipsuꝫ celum ꝑ chri
sti sanguinem mediante spiritu septemplici fuit
a ruina angelica reparatum. Inde etiam altare
incensi id est deus pater tangitur: inquantum
isto mediante sanguine peccatoribus complaca
tur. Unde dicit Apostolus. Pacificans per san-
guinem crucis eius, siue que in terris sunt, si- Col.
ue que in celis. Iste ergo extra castra id est ex-
tra ciuitatem fuit per passionem crematus: et
ibi igne id est sole fuit assatus. Et quia in omni-
bus membris passus est: ideo dicitur fuisse totꝰ
incēsus et combustus. Unde dicit Esaias. A plā- Esa.
ta pedis vsq̄ ad verticem non est in eo sanitas.
¶ Uel dic moraliter, ꝙ quando quis vult pecca-
tū suū redimere, et dominū placare: ipse ꝓ cer- Morali-
to debet vitulum, id est abstinentiam carnis sue tas.
deo per penitentiam immolare: sanguinem suū
id est peccatum per confessionem fundere: veluꝫ
id est deum: septies id est per septem misericor-
die opera: isto sanguine id est pro isto peccato
aspergere: et altare incensi, id est oratione isto
sanguine inquantum debet, pro suo peccato
orationis locum et officium frequentare: quia
s. iste altare incēsi ꝓ sanguine tāgit, q̄ ꝓ peccato
suo ad altare accedit, ⁊ orōnē facit. Igit̄ taꝶ or
renes totiꝰ voluptatis, adipē totiꝰ affectiōis, et
sanguinē pcti ⁊ ifectiōis sup altare holocausti.
i. sup cor suū ꝑ ꝯsiderationē ponere. i. totū ibi ꝑ
ꝯtritionē incēdere. Pellē ꝟo fimū ⁊ carnes. i. ma
lā porē ꝯuersationē, q̄ ē pellis: malā primā infa-
miam, que est fimꝰ malā primā vitaꝫ, q̄ est caro:

v debet extra castra ecclesie proiicere:et totū igne
penitentie ibi concremare:et sic peccatum suum
Aliter. poterit expiare et sic domino concordare. ¶Uel
dic ꝙ tūc sacerdos peccatum suum et populi ex-
piat/quādo sanguinem vituli:id est memoriam
sanguinis et passionis dominice:id est sacramē-
tum eucharistie domino immolat:et in altari cor
dis sui per compassionem cremat:et quando car
nem ⁊ pelles extra castra portat:id est quando
ipsum extra ciuitatem fuisse passum memorat.
Heb.13.a Apostolus. Exeamus ad deum extra castra/im-
properium eius portantes. Ubi fit mētio de pec-
cato sacerdotis. Dicitur sic si, sacerdos qui in-
unctus est peccauerit/faciens delinquere popu-
lum ⁊c. Item ibidem non ponitur si peccauerit
per ignorantiam:sicut fit quādo agitur de pec-
cato synagoge. Item ibi non ponitur quādo ali
quis pro eo orare debeat:de synagoga vero di-
citur/ꝙ sacerdos pro eo orare debeat. In istis
ergo notatur grauitas peccati sacerdotis. Pri-
mo quia peccare facit populum/inquātum pec-
catū sacerdotum a populo faciliter trahitur in
exemplū. Secūdo quia ignorātia nō potest eum
excusare/inquātum scilicet iste tenetur legē dei
scire:⁊ inter lepram distinguere:qđ tamē non est
sic de populo:quē quādoq̄ potest ignorātia ex-
cusare. Tertio:quia pro ipso nō est qui orationē
vel oblationem faciat:quādo ipse qui pro aliis
orare debebat peccat. Unde. Quis medebitur
Eccli.12.c incantatori a serpente percusso? Unum videtur
hic supponere/ꝙ in hostia pro peccato non debe
bat poni nec thus nec oleum. Sic vero ipse qui
A seipsum deo pro peccatis immolat.i.ille qui peni
tet pro peccato:nō debet habere oleum.i.leticiā
sed magis dolorē et cōtritionem:nec thus:id est
spem suauitatis eterne/sed potius tormenti ti-
morem ⁊ considerationem:videlicet ꝙ penitens
magis debet tristari q̄ꝫ letari:id est magis time-
re tormenta/q̄ꝫ sperare premia. Unde dicitur. Si
Rom.13.b male feceris/time. Unū satis notabile scribitur
hic:⁊ etiā infra capite sexto:quia scilicet vbi ho-
locaustum solebat immolari:potuit etiā immo-
lari victima pro delicto. Holocaustum autem to
tum combustū/iustū significat:hostia vero pro
peccato penitentes designat. Idem ergo dicitur
esse locus immolationis amborum:ad denotan-
dum ꝙ ad eundem gradum gratie vel glorie po
test penitens post lapsum attingere sicut iustus
qui nunq̄ꝫ inuētus est enormiter peccasse. Et ista
est expositio interlinearis. De peccato autē prin
cipis ⁊ anime dimitto propter prolixitatē. ¶Hic
ponitur ꝙ vas vbi coquitur hostia pro peccato,
scilicet pars que sacerdotibus debebatur/si erat
fictile/debebat confringi:si vero erat ereum/de-
bebat lauari et fricari. ¶Sic vero cum carnes
Moralitas. que sunt pro peccato:id est carnis delectationē:
duo genera vasorum,id est duo genera hominū
contineant/et per cōcupiscentiam decoquant vt
quidam fictilis/hoc est dictu/malus/obstinatus,
fragilis:alius ereus scilicet ille q̄ est magis for-
B tis/et ad cadendum difficilis:istud debet fieri/ꝙ
fictilis:id est qui per fragilitatem solet quotidie
recidiuare debet frangi per tribulationē ⁊ aspe-
re castigari:ereus vero.i.bonus:si ipsum extra
consuetudinem peccare contingat/debet lauari
per confessionem/et fricari per moderatam cor-
rectionē. Plus enim est puniendus fictilis:id est
assuetus q̄ꝫ ereus/qui est al's solidus:et post lo-
tionem penitentie erit fortis et bonus.

¶Capitulū vi. Textus.

Locutusq̄ꝫ est dn̄s ad moysen\dicens:
Aia q̄ peccauerit. Moralitatū Ca. iii.

Dominus volens
habere in altari suo ignē perpe-
tuum/precepit sic. Ignis in alta-
ri meo semper ardebit, quē nu-
triet sacerdos ligna subiiciens
p singulos dies. Ipse etiā ignis
de altari debebat esse/nō aliūde venire:sed semp
de illo cōtinuari debebat/qui de celo debebat eis
dari:sicut ponitur infra. Nam in ministerio alta-
ris nullus ignis poni debebat/nisi q̄ desuper da- Leui.9.d
tus erat. Unde Nadab et Abiu filii Aaron/ qui
ignem alienum:id est ignem cōmunē in thuribu
lo cōtinue possederūt statim percussi fuerunt:et
igne egrediente a dn̄o perierūt. ¶Ignis de celo
datus est charitas. Altare vero est cor hominis Moralitas.
seu ecclesie integritas:q: reuera dn̄s vult ꝙ in
altari suo.i.in ecclesia/vel in hois ꝯsciētia semp C
iste ignis ardeat:⁊ ꝙ sacerdos.i.p̄latus vel p̄di-
cator ipsum lignis/id est exēplis ⁊ documētis fo
ueat. Alienū vero ignē mundanū/q̄ magis venit
de inferno q̄ꝫ de celo:hoc est dictu:ardorē auari-
cie/iracūdie/discordie/inuidie ⁊ luxurie:nō vult
in hoc altari poni/sed potius inde penitus abdi
cari:quapropter sacerdos/id est ecclesiastici/qui
in thuribulo cordis sui vel in altari ecclesie/stu-
dent ignē alienū predictū/scilicet mūdi et carnis
cōcupiscentias ponere necesse habent a dn̄o per-
cuti:⁊ mala morte finaliter per ignis infernalis
incendiū perire. Ezechi. De igne egredientur:et Ezech.15.b
ignis cōsumet eos. Ignis enim inferni egressus
a dn̄o/id est a diuina sentētia/illum deuorat qui
in thuribulo cordis sui ignem alienū portat:et
quē ignis concupiscentiarū inflāmat. ¶Quādo Eodē ca.b
cineres in altari abundabant vnus de sacerdoti-
bus se sacris vestibus induebat:⁊ cineribus re-
collectis predictas vestes deponebat:⁊ extra ca-
stra cineres deportabat:ipsosq̄ꝫ in loco mundo Moralitas.
reponebat. ¶Dic ꝙ ligna que in altari cordis
cremabant in pabulū igne charitatis/sunt bona D
opera:cuius cinis est ipsorum memoria. Sacer-
dos/id est quicūq̄ꝫ iustus:se debet vestibus sa-
cris/id est virtutibus induere:et de altari cordis
sui cineres id est bonorū operum suorū memo-
riam recolligere:et ne inde superbiat/depositis
sanctis vestibus/id est amota omni exhibitione
sanctitatis sue:debet tales cineres/id est talem
bonorū operum suorū memoriā extra ferre:⁊ de
corde penitus abdicare. Juxta illud Luc. Cum Luc.17.c
omnia benefeceritis/dicite inutiles serui sumus. Eodē ca.d
¶Si sanguis hostie ceciderit super vestē sacer-
dotis/debebat eam lauare:⁊ a tactu et immūdi-
cia sanguinis depurare. ¶Sic vero quādo ho- Moralitas.
stia/id est peccator corā sacerdote fundit,⁊ con-
fitetur sanguinē suum.i.peccatū suum:quādoq̄ꝫ
cōtingit ꝙ vestis sue cōscientie.i.affectionis:tali
sanguine per aliquā malam delectationē et ima-
ginationem tangit et inficit:quapropter ipse se
lauare per confessionē tenetur. Hic facit mentio-
nem de libamentis sacrificiorū. Circa qđ nota ꝙ
in omni animali sacrificato offerebatur libamē,
id est aliquid liquidū cum eodē,scilicet oleum et
farina et vinū,vel farina oleo distemperata,⁊ in
sartagine durata sicut etiam supra secundo. In
omni sacrificio erat ponendū sal:thus etiā quā-
doq̄ꝫ cum sacrificio offerebatur. Nunq̄ꝫ autē fer-
mentum aut mel in dei sacrificio ponebatur,sed
inde amoueri penitus iubebatur. Quia etiam si-
cut dicitur Exo. Quando comedebatur agnus Exod.12.c
paschalis,per septem dies fermentum non debe-
bat in hebreorum tabernaculis inueniri:sed so-
lum de pane azimo debebat populus tūc nutri-
ri. Reuera sic debet esse in omni sacrificio boni
operis quod patramus:vel quando nosipsos in

ecclesia vel in religiōe domino immolamus: mul
E ta nos debēt cōcomitari.s.sal discretiōis: oleum
charitatis ⁊ discretionis, farina diuine legis et
sue meditationis, vinū spūalis gaudij ⁊ consola
tionis, necnō thus orationis ⁊ deuotionis. Sa-
crificiū enim cuiusqꝫ boni operis ineptū reddit
⁊ inacceptū efficit, nisi cū sale.i. cū discretione et
sapiētia condiat: et nisi oleo charitatis vngat:
quinimo omne opꝰ, q̄uis de se sit bonū ⁊ virtuo-
sum: si tñ sal ⁊ oleū.i.discretio ⁊ charitas defece-
Matth.5.b rint: efficitur insipidū ⁊ insulsum. Unde dicit. Si
sal euanuerit, in quo salietur? ad nihilū valet vltra
⁊c. Duo aūt pncipaliter nobis interdicuntur: scꝫ
fermentū malicie, ⁊ mel adulatiōis ⁊ blādicie: qꝛ
reuera quicquid boni fecerimus, ab istis duobꝰ
precauere debemus: vt scꝫ sacrificio.i. operi nr̄o
fermentū malicie interiꝰ, vel adulatiōis mel exte
rius nullatenus misceamus: sed vere ⁊ simplici-
ter ⁊ sine adulatione ⁊ mala intentione quicq̄d
1.Co.5.c fecerimus faciamus. Unde apl's. Nō in fermento
malicie ⁊ nequitie, sed in azimis sinceritatis ⁊ ve
Aliter. ritatis. ¶ Uel dic ꝙ mel significat dulcedinē fauo
ris humani: fermentum intentionē alicuius ma-
li erroris. Ista enim duo sunt ab omni opere bo-
Aliter. no propellenda ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ qñ quis seipsum
deo offert in altari per penitentiam concreman-
dū, debet adiungere sal mordacis cōtritionis,
F similam bone ⁊ munde affectionis, oleum cōpas
siōis ⁊ thus orationis. Sicut hic patet, hec tria
genera panum domino precipiebant offerri: scꝫ
cocti in clibano: cocti in sartagine: cocti in crati-
Moralitas cula. ¶ Dic si vis ꝙ tres isti panes sunt tres theo
logice virtutes: scꝫ fides, que est panis coctus in
craticula: qꝛ ibi sunt multi oculi.i.multi articuli:
spes que est panis coctus in sartagine: qꝛ scꝫ ibi
est ardor desiderij ⁊ oleum consolationis: chari-
tas que est panis coctus in clibano, quia scꝫ ibi
est ardor perfecte et generalis dilectionis: et sic
Luc.11.a isti sunt illi tres panes, de quibus dñs dicit cuili-
Aliter. bet nostrum illud Luc. Amice accōmoda mihi
tres panes. ¶ Uel dic ꝙ panis in clibano est do-
lorosa contritio: in craticula vbi sunt foramina
⁊ aperture, est adaperiens vulnera confessionis:
sartago vero vbi est oleum operum pietatis, est
satisffactio. Istos ergo tres nes deo offerimus.
Allega vt supra. Uolens dominus consecra-
re Aaron ⁊ filios eius: precepit eos lauari, in-
dui ⁊c. vide Exodi.xxix. vbi inueniunt omnina
posita a deo mandata et competenter exposita:
Leui.12. que hic Leuit.viij.⁊.ix. fuerunt per Moysen exe
cuta. De Nadab et Abiu igne combustis vide
capitulo sexto.

¶ Capi.xj. Textus.

Locutus est dñs ad Moysen ⁊ Aaron: dicens. Moralitatum Capi. ij.

G Animal nō re-
putabatur immundū in le-
ge moysi nisi ruminabat, et
vngulam diuidebat. Aialia
vero que nō ruminabāt, nec
vngulas scissas habebāt nō
debebāt a filijs israel come-
di: nec eorū cadauera tāgi:
sicut sus ⁊ lepus erant im-
munda: pro eo ꝙ vnū licet ruminet, vngulas tñ
non diuidit: aliud vero quia dato ꝙ etiā vngu-
Moralitas. las scindat, ruminare tñ nō nouit. ¶ Charissimi
ꝑ ruminationē itelligit circūspectio, deliberatio
⁊ pctōꝝ cōtritio: vngula aūt que ornatꝰ est ⁊ ex-
tremitas pedū et manuū, est bona operatio et af
fectio. Diuisio vero ipsius operatio sagax discre-
tio ⁊ distinctio. Igitur istud est verū, ꝙ nullus de-
bet reputari mundus: nec ab alio comedi ꝑ imi-
tationē, vel tangi per associationē est dignꝰ: nisi
qui per deliberationē posset ruminare: ⁊ ꝑ discre
tionē opera sua diuidere, distinguere ⁊ tractare.
Ad hoc eñ ꝙ q̄s a filijs israel. i. a ꝑsonis bonis
comedi, incorporari, imitari, tangi ⁊ frequētari
dignus habeatur, necesse est ꝙ sit homo delibe-
ratiuus ⁊ rumināns: ⁊ ꝙ vngues sui.i.opera per
discretionē distinguant debitam. Tal's si vnū isto-
rū duorū deficiat: dignū est ꝙ ipsum hō spūaliter
nō comedat: nec tāgat: sed tanꝙ immūdū fugiat
⁊ dimittat: ⁊ talis pro certo debet reputari, sus
seu porcus.i.quilibet luxuriosus ⁊ immundus, Nu.
⁊ lepus ⁊ cuniculus.i. quilibet timidus ⁊ in ter- Alite
ris per auaritiā tumulatus. Unde Apl's. Si q̄s
inter vos nominat fornicator, aut auarus, aut 1.Co
idolis seruiens, maledicus, ebriosus: cum huius
modi nec cibum sumere ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ rumina-
tio significat contritionem, ⁊ proprij peccati ma Alite
sticationem: vngule vero diuisio, apertio et di-
stinctio significant malorum operū confessionē, ⁊
distinctā sacerdoti reuelationē: qꝛ reuera qui in Alite
istis duobꝰ tacuerit, nunꝙ mūdus apud deū erit
⁊c. sicut supra. ¶ Uel dic ꝙ vngula que est extre- Alite
mitas, perseuerantiam significat ⁊c. sicut supra.
¶ Piscis qui pinnas ⁊ squamas nō habebat, im-
mundus erat in lege reputatꝰ: ⁊ sic tanꝙ immū- Eodi
dus nec tāgi nec comedi merebat. Pisces vero vi
scosi et longi sicut sunt anguille ⁊ congri, erant
ꝓhibiti: ita ꝙ nullo modo debebāt comedi. Mor
ticinū vero eoꝝ non debebat tangi: sed magis
abominabile ⁊ tanꝙ execrandum haberi. ¶ Pē-
nule charissimi quibus scꝫ piscis vel saltat vel na Mora
tat, significant virtutē contemplatiōis: q̄.s. aiam tas.
per quietem mentis facit natare: ⁊ ipsam spiri-
tualiter saltare: ⁊ vsqꝫ ad celestem celsitudinem
transuolare. Squame q̄ duriciam ⁊ fortitudinē
maiorē habere videntur: ⁊ quibus mediantibus
corpus defenditur ⁊ fouet, patientiā possunt si-
gnificare: qꝛ.s. corpus interioris animi hominis,
ne ledatur a tribulationibus solet defensare: qꝛ
s'm Senecā. Doloris remedium est patientia. Pi
sces igitur.i.hoīes: qui in aqua dulcis deuotio-
nis, vel in mari amare cōtritionis vel religionis
habent viuere: tunc proprie iudicantur mundi,
qñ pennulis cōtemplationis ⁊ squamis patiētie
sunt muniti: vt scꝫ possint ad celestia interius vo
lare, ⁊ aduersa terrestria exteriꝰ fortiter ac trā-
quillo corde tolerare: qꝛ reuera pisces.i.religio-
si vel clerici: q̄ per voluptatem sunt viscosi, fragi
les, flexibiles ⁊ ignaui: q̄ pēnulis cōtēplationis
et squamis fortitudinis ⁊ patiētie sunt priuati:
non debent ab alijs ꝑ imitationem comedi: nec ꝑ
frequentationē tangi: ⁊ ideo de squamis fortitu
dinis: ⁊ patientie boni religiosi, pōt exponi illud
Job. Corpus eius quasi scuta fusilia copactum Job.4
squamis ꝓmentibus. Hic videtur supponere ꝙ
aīalia imūda siue essent gressibilia: siue natatilia:
siue volatilia: qꝛ dr̄ ꝙ nō debebāt cōedi: nec mor-
ticina eorū tangi poterat dupl'r cōsiderari: in-
quantū viua: vel inquantū mortua: ⁊ ꝙ dū viua
erant tangi quidē poterant, manducari vero nō
debebāt: imo etiam nec manu tāgi. Ista possunt
applicari ad virū iustū: qꝛ scꝫ aīal significat ho-
minē: q̄ scꝫ debet esse per gratiā animatus: ꝑ bo-
nā actionē gressibilis: per cōtēplationē volatilis
per deuotionem natatilis. Et sic dico ꝙ animal
immundum significat peccatorem: animal vero
mundū significat virū iustū. Uerūtamē anima-
lia immūda: scꝫ peccatores in duplici sunt diffe-
rentia: qꝛ scꝫ aliqui adhuc viuūt: qui.s. commu-
nioni fideliū adhuc coniuncti sunt: ⁊ vitam.i. ec-
clesiastica sacramenta ꝑticipare possunt. Alij vero

iam sunt mortui.i.per excommunicationẽ a cor-
pore ecclesie diuisi:⁊ a sacramentorum vita per
censuram ecclesiasticam separati. Igitur istud ꝑ
cipitur nobis,ꝙ scꝫ animalia immunda:viua tñ.
i.peccatores:fideles tamen ⁊ ecclesie participes:
bene tangere.i. associare ⁊ cum eis participare
possumus,ipsos tamen comedere.i.eorum vitaꝫ
nobis per malã complacẽtiam ⁊imitationem in-
corporare aliqualiter non debemus.Ex quo ta-
men nobis constat ꝙ isti mortui sunt ipsos omni
no debemus fugere : ipsosqꝫ per associationem
aut frequẽtationẽ,preterq̃ in casibus licitis de-
clinare: eos viles ⁊ abhominabiles reputare.Uñ
Nu.16.c. Aliter. dr.Separamini de tabernaculis hoim impiorũ.
¶Uel dic ꝙ aial immundum viuens est pctõr:ad-
huc vitam.i.famam suã retinens.Aial ꝟo immũ
dũ mortuũ significat peccatorẽ,iã vita.i.bona fa
ma priuatum.A primis ergo non ꝓhibemur ta-
ctũ.i.societatem vitare:ipsos tñ iubemur nõ co-
medere.i.ab eorum imitatione cauere:nec collo-
quium aut consortium sine iniuria denegare:a se
cundis vero debemus ⁊ vitã fugere,⁊ colloquia
Aliter ⁊ cõsortia declinare. ¶Uel dic ꝙ morticinũ qd
per se erat mortuum,significat illos qui volunta
rie ⁊ quasi ex proposito peccant:qui scꝫ summe
sunt cauendi.Alij vero q̃ aliter moriunẗ:⁊ qui ꝑ
violentiam tẽtationis vel tribulationis vita gr̃e
C spoliant̃:nõ sunt ita execrãdi,sed potius suppor
Gal.6.a. tandi.Uñ apł̃us.Si preoccupatus fuerit frater
tu⁹ in aliquo delicto:supportare debes.Sequit̃:
Eodẽ.c.b considerans temetipm:ne ⁊ tu tẽteris.¶Uolati-
lia oia erãt munda ꝑter has viginti spẽs.s.preter
aquilam:gryphonẽ,halietũ,miluũ,vulturẽ,iuxta
ta gen⁹ suũ:⁊ omne animal coruini generis:stru
thionẽ,noctuã:larũ ⁊ accipitrẽ in gñe suo:bubo
nem,mergulũ,ibim,pauonẽ,onocrotalũ,porphy
rionẽ,herodionẽ,caladriõ,iuxta genus suũ:vpu
pam ⁊ vespertilionẽ.Et nota ꝙ multe ponuntur
hic species auium, vbi subiungitur iuxta genus
suum in quo notat̃ ꝙ in vno eodemqꝫ auium ge-
nere multe sunt sunt species subalterne:sicut exẽ
plificat Plinius de accipitre ⁊ vulture,q̃ tñ oẽs
Moralitas generalr̃ sunt immũde.¶Dic si vis,ꝙ ꝑ istas vi-
ginti auiũ spẽs intelligunt̃ diuerse conditiones
hoim pctõꝝ.Aquile eñ q̃ alte volant,⁊ grypho-
nes q̃ hoies deuorant:sunt mali reges ⁊ superio-
res:q̃ scꝫ altiori ꝑeminẽt dignitate:etiã excellũt
in superbia ⁊ crudelitate.Halietus q̃ alaudas ra
pit,⁊ milu⁹ q̃ pullos inuadit:significant malos
baliuos ⁊ raptores inferiores:q̃ scꝫ magnos nõ
audent inuadere:pullos tamen.i.innocentes ⁊
D pauperes solẽt cõtinue lacescere.Accipiter,q̃ co
lũbas odit:herodius,q̃ pectore ledit:onocrota-
lus,q̃ rostro corrodit,significant inuidos atqꝫ de
tractores:q̃ scꝫ pectore.i.aia solent alios ledere
colũbas.i.simplices odire,⁊ omnes dentibus et
labijs comedere. Uultur, qui cadauera sentit.
Upupa,q̃ in stercoribus nidum facit significat lu
xurie ⁊ immundicie sectatores.Bubo,noctua ⁊
vespertilio,qui de nocte volant:significant here-
ticos ⁊ latrones,⁊ occultos criminũ operatores.
Ibis:larus ⁊ mergulus,qui aquas frequentant:
significant delitiarum ⁊ gastrimargie professo-
res:cuius exempla extra candida : intus nigra.
Et struthio alas habens ⁊ nunq̃ volans,signi-
ficat hypocritas ⁊ simulatores.Et omne quod
est coruini generis:quod semper dicit cras:signi
ficat pigros procrastinantes ⁊ penitentie dilato
res.Porphyrio.i.pellican⁹:q̃ pro filijs suis se vul
nerat significat nepotũ:filiorũ ⁊ amicorũ carna-
liũ imoderatos dilectores,Caladriõ q̃ ad sanan-
dũ ducta:homini nõ morituro faciẽ vertit:a mo-
rituro vero vultũ auertit:significat falsos hoies:
q̃ in prosperitate sunt hoim amatores,sꝫ i. aduer
sitatibus desertores.Oẽs igitur tales aues sunt
immunde:q̃ tãgi ⁊ imitari a sctis hoibus nõ sunt
digne.¶Omne volatile quod quatuor pedibus Eodẽ.c.c
gradit̃ imũdũ erat nisi forte pedes posteriores
per quos salit:essent anterioribus longiores:si-
cut hꝫ locusta:tunc enim erat animal comestibile
⁊ non abominabile.¶Quatuor pedes :quatuor
sunt cordis affectiones:scilicet dolor ⁊ gaudiuꝫ: Moralitas
⁊ sunt anteriores:qꝛ concernunt presentia.Spes
⁊ timor,que sunt posteriores : quia concernunt
futura.Apł̃s.Pri⁹ qd aiale,deinde qd spũale est. E
Igit̃ dico ꝙ oẽ volatile.i.ois hõ cõtẽplatiõi dat⁹,⁊ 1.Co.15.f
ad volandũ mentaliter ad celestia electus sicut
est religiosus vel clericus immũd⁹ dꝫ iudicari,q̃
quatuor pedibus gradit̃.i.quatuor cordis affe-
ctionibus circa terram videtur occupari.Non
debent in religiosis ⁊ clericis magis abundare
pedes q̃ ale.i.affectio q̃ contemplatio:nec debẽt
tamen circa terram et terrena negocia curre-
re,sicut sursum circa celestia volitare:⁊ ideo illi
clerici immundi merito iudicantur,qui plus gra
diunt̃ q̃ volãt:⁊ plus i terrenis negocijs q̃ in ce
lestib⁹ desiderijs occupant̃.Uerũtñ ne oino ꝯten
nam⁹ actiuos,⁊ circa terrena negocia occupatos
sciẽdũ ꝙ si pedes.i.affectiões posteriores ⁊ de-
sideria futuroꝝ anteriorib⁹ pedib⁹.i.ꝑsentiũ ter
renoꝝ affectionib⁹ ꝑferunt̃:⁊ amplius ꝑ ꝑseuerã
tiã ꝓlõgant̃,⁊ per excellẽtiã exaltant̃:tũc isti im-
mundi non iudicabũtur sꝫ apud deũ ⁊ hoies com
estibiles.i.imitabiles ⁊ tangibiles.i.frequenta-
biles decernent̃:qꝛ reuera animus circa terrena
gradiens:tũc bon⁹ ⁊ mũdus existit:qñ i eo amor
futurorũ amorẽ ꝑsentiũ supat:⁊ qñ saliẽdo supe
rius ꝑ desideriũ eternoꝝ rõ sensualitatẽ ꝓcedit.
Apo.Nouissima tua plura prioribus.¶Uel dic ꝙ
ꝙ ps prior significat sensualitatẽ posterior rõnẽ. Apo.2.c.
Ista est ergo q̃ dꝫ ꝑcellere ad hoc ꝙ hõ mũd⁹ pos Aliter
sit apud deũ eẽ.Maiora eñ debẽt esse i nobis po- F
steriora ꝓorib⁹,⁊ spũalia tpalib⁹.Apo.Posterio-
ra tua plura prioribus.¶Uel dic ꝙ posteriora si- Apo.2.c.
gnificant senectutẽ,anteriora significãt iuuentu- Aliter
tẽ:qꝛ si volumus mundi esse,bona opera senectu
tis debent iuuentutis operibus prepollere.¶Oẽ Eodẽ ca.d.
aial quadrupes qd super manus ambulat,imũ-
dũ erit.Ubi nota ꝙ ille q̃ sup man⁹ vult ambula-
re,necesse habet se ad terrã incuruare:⁊ man⁹ ad
terrã inferi⁹ iclinare.¶Sic ergo dic moralr̃:ꝙ Moralitas
ille q̃ manus.i.opatiões suas ad terrã.i.solũ ad
murũ terrenũ applicat:⁊ q̃ terram.i.terrena am
plexat̃,diligit seu tractat:⁊ ad terrena se extẽdit
totalr̃ ⁊ inclinat,immũdus apud deũ dicit̃:⁊ bo-
norum tactu ⁊ cõsortio indign⁹ iudicat̃.¶Qui tã Eodẽ.ca.d.
gebat aialia immũda,vel qui ea mortua deporta
bat ⁊c.immund⁹ erat,⁊ extra castra ire debebat.
¶Charissimi,iste videt̃ imũdus seu morticinũ co Morali-
medit,q̃ ipm ⁊ ipsius vitã sibi incorpat imitãdo. tas.
Ille ꝟo eũ tãgit,q̃ talem frequẽtat sibi associan-
do.Illũ portat q̃ ipm sustinet defendẽdo:vel q̃ si
bi fauet seu eũ fouet:ipsius iniquitatem non re-
probando,vel excusando,vel non puniendo,vel
arguendo.Sicut ad literam faciunt adulatores
qui malos ⁊ morticinos diuites portant.Sicut
etiam faciunt mali iudices ⁊ superiores , q̃ suos
morticinos familiares ⁊ amicos defendũt cõtra
iusticiam ⁊ adiuuant : ipsosqꝫ non puniunt,sed
iniquitatem eorum supportant : exemplo heli,q̃
filios suos non corrigebat:sed eos poti⁹ sustine- 1.Re.2.e.
bat.Omnes ergo tales comestores,tactores seu G
portatores immundorum ⁊ iniquoꝝ,sunt immũ-
di:et bonorum tactu,frequentia ⁊ consortio sunt
indigni.Unde.Quicquid tetigerit immundum, Nu.19.d.
immundum fiet. Talis igitur qui tactu aliene so
cietatis vel alieni mali,verbi ⁊ exempli immun-
dus et peccator factus est : debet extra castra ⁊

id est extra ciuitatẽ spei aliquãdiu manere: ⁊ aq̃
lachrymarꝫ.i.penitentie se lauare: ⁊ sic in vespere
i.in obscuritate timoris poterit castra, scilicet ꝑ
securitatem intrare: ⁊ cõscientie mundiciam re=
habere. Nullus enim q̃ imundus extitit ꝑ morti
cinũ.i. ꝑ pctm̃ mortale perpetratũ: vel ꝑ malũ ⁊
morticinũ cõsortium: debet statim castra intrare.
i.se dignum intrãdi castra paradisi sperare: imo
prius se tenet per ꝯfessionẽ lauare: ⁊ sic manere
vsꝙ in vesperũ.i.in aliqua timoris ⁊ contritiõis
caligine anteꝙ̃ ad castra.i.ad celestiũ spem au=
deat se transferre. Ezech. Perfode tibi parietem.
In humeris portaberis: in caligine offereris.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ vesper significat finẽ vite: q2 scilicet
vsꝙ ad mortẽ debem9 imundi esse.i.vsꝙ ad mor=
tẽ debemus nos imũdos reputare: et intrandi
tabernacula paradisi indignos esse. Quod con=
h tingit quotiens nos immundũ comedere.i.ali=
quã immundiciã facere, vel morticinum peccati
Aliter. mortalis tãgere cõsueuit. ¶Uel ista possunt ap=
plicari ad excõicationem maiorem vel minorem.
Animal immundum vel morticinum significat il=
lum, qui maiori excõicatione ligatur: et vita gra
tie ⁊ sacramentorum cõione priuatur. Ille vero
qui est cũ talibus in participatione immũdus.i.
excõicatus minori excõicatione efficitur: ⁊ vna
cũ alio extra castra.i.extra cõionem fidelium iu=
dicatur. Quia istud est verum, ꝙ immũdi se tan=
gentes immũdos faciunt: ⁊ ꝙ excõicati alios ex=
cõicatos reddunt. Ideo bene dicitur hic. Ne tã=
Eodẽ ca. c gatis quicꝙ̃ eorũ, ne immũdi sitis. ¶Aliqua ani
malia immũda numerant̃ hic: scz mustella, mus,
crocodilus, migale, chameleon, stellio, lacerta,
talpa. Ista enim immunda erant, ⁊ morticina
eorꝫ immunda: intantũ ꝙ quicq̃d morticinum de
istis aialibus super quodcũꝙ vas ligneũ vel fi=
ctile, siue etiam sup vestẽ vel pelles vel cilicia ca=
debat, totũ immũdũ faciebat: quinimo etiã qui=
cunꝙ liquor vel cibus in talibus vasis ponebat̃:
anteꝙ̃ aqua lota vsꝙ ad vesperam stetisset, totũ
immundũ reddebat̃. Terrea autem vasa vbi ta=
lia cadebant, frangi ⁊ destrui iubebantur. Illa
vero que erant lignea, vna cũ vestibus dictis et
Moralitas pellibus, aqua lauari mandabant̃: ⁊ sic mũda ad
vesperã reddebantur. ¶Sic vero dico, ꝙ in hoc
mũdo inueniunt̃ multa aialia imũda.i.multa ge
nera peccatorꝫ: videlicet, mustella, q̃ valde flexi=
bilis est nature, ⁊ fraudulenter rapit: que signifi
cat dolosos. Mus qui semper comedit, significat
gulosos. Crocodilus quẽ iaculũ non ledit, signi=
A ficat obstinatos ⁊ ceruicosos. Migale qđ est cru
dele, ⁊ mite se fingit, significat fallaces ⁊ ꝓditio=
sos. Chameleon q̃ vento viuit, significat superbos
⁊ inaniter gloriosos. Stellio qui pellẽ hꝫ pictã,
significat lasciuos ⁊ curiosos. Lacerta q̃ sepul=
chra inhabitat, significat imũdos ⁊ luxuriosos.
Talpa que sub terra manet significat auaros et
terrenorũ ambitiosos. Oẽs isti sunt immũdi et
ab hominibus execrandi: ⁊ mores eorum vilipẽ
dendi ⁊ fugiendi. Quia breuiter qui tales imitã
do comedit: vel morticinũ eorũ.i. eorũ vitã mor=
tiferã ꝑ associationem vel ꝑ affectionẽ tangit, sta
tim eorꝫ immũdiciã in se sentit: ⁊ immũdũ ⁊ pec
catorẽ eorꝫ exẽplo ⁊ ꝟbo faciliter sese facit. Igit̃
siue sit vas ligneũ.i.spũaliter leuis ꝑ voluntariã
paupertatẽ: siue sit vas terreum.i. spiritualiter
grauis ꝑ timorẽ ⁊ humilitatẽ: siue sit vestis.i.ho
mo alios vestiẽs vel pellis.i.homo alios calciãs
ꝑ eleemosynã ⁊ pietatẽ: siue sit ciliciũ.i. hõ alios
pungẽs per iustitiã ⁊ seueritatẽ, vel seipsum acu
leans per pnie austeritatẽ: cũ tñ tãgit morticinũ,
⁊ frequẽtat peccatorẽ corruptũ ⁊ infectũ, ⁊ maxi
me hereticũ: faciliter immundus efficit̃. Et ꝙ̃uis
a principio bonus esset: eius tñ tactu, societate
⁊ auditu de facili maculat̃. Eccli. Qui tetigerit
picẽ, inquinabit̃ ab ea. Quinetiã liquor inferio= Eccli. iij
ris affectiõis seu sciẽtie vel locutionis taliũ va=
sorũ.i. taliũ hoim q̃ simili tactu morticinorũ.i.
hereticorꝫ ⁊ pctõrꝫ qñꝙ corrupti fuerint: tam im
mũdi siũt, ita ꝙ nõ ẽ dignũ a bonis recipi: nec au B
diẽdo gustari. ¶Morticinũ em̃ vas qđ tãgit fe= Eodem ca.
dat: vas ꝟo liquorẽ: liquor postea potatorẽ: ⁊ sic
talis imundicia ꝑ multas successiones de vno ad
aliũ trãsfundit̃: ⁊ de vno immũdo multi aliȷ̃ im=
mundi constituuntur. ¶Sic vnus infectus here Morali=
ticus vel peccator corruptus multos alios cor= tas.
rumpit: ⁊ imũdiciã successiue ad plurimos trã=
mittit. Unde apl's. Ex vno hoie pctõres cõstituti Rom. v
sunt multi. ¶Istud etiã põt applicari ad pctm̃ Aliter.
originale: qđ scz de Adã in alios successiue trã=
mittit̃: ita ꝙ natura filiȷ̃ per tactũ nature pater=
ne, i.ꝑ successionẽ generis vitiat̃. Ista debẽt ergo
lauari ꝑ cõpunctionẽ ⁊ lachrymationẽ si cõtra=
xerint immũdiciã pcti actualis: ⁊ etiã ꝑ baptis=
mi ablutionẽ, si sit tm̃ immũdicia pcti originalis:
⁊ sic in vespere mortis munda reputabunt̃: ⁊ in
castris paradisi in vsus filiorũ israel.i.sanctorũ
⁊ angelorũ purificata ꝓdicabuntur. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
liquor vel cibus immundi vasis, significat scien=
tiam vel eloquentiam peccatoris: que.s.immun=
da ⁊ abhominabilis redditur, quando ab immũ
do vase profertur. Quia s'm Grego. Cuius vita
despicitur, restat vt eius predicatio contẽnatur
⁊c. ¶Uas fictile in quod morticiniũ cadebat pol Eodẽ. ca.
luebatur: ⁊ ideo frangi ꝙ̃ cito iubebat̃. Uas ve=
ro ligneum lauabatur, ⁊ mundũ efficiebatur: et
in vsus filiorum israel iterũ vertebatur. ¶Uas Moralitas
terreum qđ est sine humore ⁊ firmitate, significat C
hominẽ in peccato obstinatũ, nullo humore com
punctionis cõtritũ: sed in clibano cõcupiscentia=
rũ decoctũ: fragilitati obnoxium ⁊ subiectũ. Uas
vero ligneũ significat hominem magis firmum,
quodã naturali humore humectum. Igitur si in
vas terreũ.i.hoie obstinato ⁊ impenitente cadat
morticinum peccati alicuius mortalis, ⁊ maxime
heresis: illud proculdubio dꝫ frangi: ⁊ per puni=
tionẽ de medio tolli, vel etiam fortiter castigari.
Si vero istud vas sit ligneum.i.penitens, etiam
si contritus fuerit: tunc per confessionẽ, eruditio
nem, ⁊ lachrymationem purificari debebit: ⁊ fa=
cta penitentia iterato sicut prius mundus erit.
¶Omne enim qđ reptat super terrã: abhomi= Eodẽ. ca.
nabile erit, nec assumet̃ in cibum. Quicq̃d etiam
super pectus quadrupes graditur: ⁊ multos hꝫ
pedes: siue per humeros trahitur: nõ comedet̃: Moralitas
sed abhominabile erit vobis. ¶Talia reptilia si=
gnificant auaros qui scz ⁊ corpore ⁊ pectore tã=
gunt terrã: terrenaꝙ tractãt ⁊ diligunt tam cor=
pore ꝙ̃ affectu. Quia reuera tales q̃ nõ cessant ꝑ
auariciam circa terrã.i.circa terrena repere: et
pectore cordis ⁊ affectu terrã ⁊ ipsa terrena tan
gere: ⁊ per humũ terrene cupiditatis pedes suos
multiplices.i.suos filios ⁊ famulos post se duce=
re, erudire ⁊ trahere: non sunt comestibiles ⁊ tã=
gibiles.i.imitabiles ⁊ frequentabiles, sed pro D
certo ipsi poti9 debent esse abhominabiles ⁊ dete
stabiles: sicut ad literã patet de vsurariȷ̃s ⁊ aua=
ris: quos quilibet adhominatur, ⁊ quos deus et
populus detestatus. Ut habetur in Prouerb. La Pro. 8. a
bia mea detestabunt̃ impium. ¶Qñ morticinum Eodem ca.
cadebat super sementem: si erat semẽtis, nõ pol=
luebatur ex morticino. Si vero aqua erat madi
da: tunc ex tactu morticini efficiebatur imundũ.
¶Sic vero si semẽ affectionis nostre humore de= Moralitas
liciarum aspergitur ⁊ imbibitur: restat si morti=
cinum.i.aliqua mortifera tentatio, locutio vel
exempli mali datio: vel alicuius male persone so
cietatis delectatio ipm̃ tetigerit: ꝙ ꝑ malũ con=

sensum faciꝫ polluaꝫ. Si ꝟo ista humectatio de
ficiat/ ⁊ siccitas abstinētie vel paupꝫtatis abūdat
tunc immūdicia tētatiōis ⁊ mali cōsensus ita fa
ciliter nō subintrat, sed mundū ⁊ sine macula ꝑ-
seuerat. Constat em̄ ꝙ ille q̄ diuitijs aspergiꝫ: ta
ctu mortue tentatiōis facilius inficiꝫ/ ꝙ̄ ille qui
in siccitate paupertatis ⁊ abstinētie cōmoratur.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ morticinū significat pctm̄: aqua ve-
ro significat delectationē in peccato: qꝛ scꝫ mor-
ticinum .i. actus peccati mentem non inficit, nisi
aqua .i. delectatio consensus ⁊ cōplacētia subsit.
Peccatum enim adeo est voluntarium, quod si
non est voluntarium/ non est peccatū ꝫm Augu.
Aliter. ¶ Uel dic ꝫm glo. ꝙ aqua est baptismus: qꝛ si illi
qui aqua baptismatis non sunt loti .s. infideles:
tangūt morticina .i. si cōmittunt peccata morta-
E lia: non tantū polluuntur: nec ita ꝓfunde delin-
quunt seu tāto peccato inficiuntur, sicut illi qui
aqua baptismatis abluuntur: qꝛ scꝫ in eodē pec-
cati gn̄e plus peccat fidelis ꝙ̄ infidelis/ baptiza
tus ꝙ̄ gentilis: qꝛ scꝫ infideles ꝑ parte excusat
eodē.c.f. ignorātia: fideles vero excusat cōsciētia. ¶ Fon-
tes ⁊ cisterne ⁊ oīs aquarū congregatio nō pol-
Moralitas. luebatur: dato ꝙ a morticino tangeretur. ¶ Sic
vero fontes sacre scripture/ cisterne philosophie
aquarū congregatio moralis sapientie non infi
citur/ nec mala aut immunda reddiꝫ/ si ꝗ̄ morti-
cino id est a malo doctore vel p̄dicatore tangaꝫ.
Cōstat em̄ ꝙ iste fons sapiētie ⁊ sacrarū scriptu-
rarū ꝙ̄tū de se est/ non pōt pollui vel infici, ꝙ̄uis
contingat eā per hereticū male exponi/ vel per
Aliter. malū hoiem p̄dicari. ¶ Uel dic ꝙ fons talis signi
ficat gratiā sacramētalem: quā ꝓculdubio mor-
ticinū tangēs .i. malꝰ minister administrās/ nūꝙ̄
pōt inficere: quinimmo semꝑ solet mūda ⁊ synce-
ra manere. Uirtus em̄ sacramentorū dependet a
deo, non a ministro: ⁊ ideo nunꝙ̄ minuitur/ aut
inficitur ministri immundicia vel delicto.

¶ Cap. xij. Textus. Locutusq́ʒ est dn̄s ad moysen dicens: loquere. Moralitatum Ca. v.

Mulier q̄ peperit:
septē diebus immunda mane-
bat: ⁊ si fuit partus masculus/
F ipsum in die octaua circūcide-
bat: ⁊ ꝑ quadraginta dies in
domo stans tādem ex toto ad
cōionem redibat: ⁊ atrium cū
alijs subintrabat: et ꝓ purificatione sua sacrifi-
Moralitas. cium .s. agnū aut colūbarū pullos, aut turtures
offerebat. ¶ Sic vere qn̄ mulier .i. anima peperit
aliquod bonum opus: exinde solet immundiciā
suꝑbie vel inanis glorie cōtrahere: quapropter
nō statim est mūda .i. nō statim debet se mūdam
i. sanctam reputare: sicut phariseus/ dicens. Je-
Lu.18.b. iuno bis in sabbato ⁊c. quinimmo ipsa dꝫ par-
tum suum circūcidere ⁊ examinare: omnem ina-
nem gloriam abinde prescindere vel fugare: ⁊ sic
ꝑ septē dies .i. ꝑ totius huius vite circulum vel/
Lu.17.c. per septem peccata mortalia semper se dꝫ vilē .i.
immundum reputare: iuxta illud. Cum oīa bene
feceritis/ dicite. Serui inutiles sumus: quousq́ʒ
scꝫ per quadraginta dies .i. ꝑ statū pn̄ie in domo
ꝓprie conscientie reclusa: agnum innocētie, tur-
turē castimonie/ colūbā simplicitatis ⁊ modestie
deo poterit immolare. Quod cum fecerit/ tunc
purificata ⁊ munda poterit atriū paradisi feli-
Iac.4.b citer introire. Ideo dicitur. Purificate corda dū
Aliter. plices animo. ¶ Uel dic ꝙ partus pōt significa-
re malorū operum facinora: a quo si purificari
volumus, quadraginta dies, scilꝫ per tp̄s pn̄ie

vel quadragesime nos recludere i domo cōscien B
tie, ⁊ tandē oblatis agno turture ⁊ colūba .i. inno
cētia ⁊ castitate ⁊ simplicitate: mundi ⁊ purificati
esse poterimus: et tēplū seu atriū paradisi cū mū
dis .i. sctis ⁊ āgelis introire. ¶ Per tantū spaciū
stabat mulier anteꝙ̄ purificareꝫ, per ꝙ̄tū ptus in
vētre steterat anteꝙ̄ purificareꝫ .s. si esset mascu-
lus, ꝑ quadraginta dies: ⁊ si esset femina, ꝑ octo-
ginta dies. Maiusq́ʒ tp̄s reqrebaꝫ ad purifican- Aliter.
dū ꝑ partu femineo ꝙ̄ ꝑ puero masculo. ¶ Partꝰ
q̄ cū libidine ꝯcipiꝫ ⁊ cū immūdicia nasciꝫ, signi-
ficat pctm̄: qđ scꝫ facit ꝯcipi libido delectatiōis, ⁊
qđ facit ꝯpleri ⁊ ꝑfici imūdicia opatiōis. Igiꝫ istō
ēverū ꝙ quāto stetit iste fetꝰ i vētre volūtatꝭ ⁊ ma
le ꝯplacētie diutiꝰ: tāto ꝓ certo purgatio pn̄ie dꝫ
durare lōgiꝰ. Et quāto mr̄ .i. aīa plus voluit fetū
pcti secū retinere: tāto dꝫ diutiꝰ ꝑ pn̄iaꝫ affligere: ⁊
purgationē pn̄ie diutiꝰ tolerare. qꝛ reuera quāto
maior ē mora ⁊ obstinatio, tardiorq́ʒ cōfessiōis ꝑ-
turitio: tanto difficilior ē purgatio ⁊ mūdatio: vt
sic de ꝓportiōe culpe ⁊ pene ⁊ dicaꝫ de aīa peni- Apo.8.b.
tēte illō Apoc. Quantū glꝫificauit se, ⁊ in delitijs
fuit: tātū date ei tormētū ⁊ luctū. De viuificatiōe
⁊ tardiore ⁊ citiore, vide supra hic tertio capitu-
lo de puero. ¶ Uel dic ꝙ puer hic est hō: qui octo
dieꝝ .i. in tp̄e resurrectiōis vltime a cūctis mor- D
talitatis defectibus circūcideꝫ ⁊ mundabiꝫ, ⁊ sic
quadragenario inde trāsacto ad templum para
radisi perducetur, vbi immundus non offertur.

¶ Capi. xiij. Textus. Locutusq́ʒ est dominus ad moysen et Aaron, dicens. Homo in cuius cute. Moralitatum Ca. vj.

Lepra multiplex
nobis in scriptura manifestaꝫ.
s. lepra in capillis, lepra in cute,
lepra in carne, lepra in veste, le-
pra in domo. Quelibet istaꝝ le-
praꝝ erat immūda: ⁊ a tactu, ⁊
a frequentia hoim euitanda.
¶ Pōt lepra significare quodcūq́ʒ pctm̄, ⁊ maxi- Moralitas.
me peccatum luxurie: que quidē luxuria inficit
nō solum ꝓpriū subiectum, immo etiam alios
circunstantes. Sed reuera lepra luxurie peccati
vel infamie quādoq́ʒ in capillis .i. in cogitatione,
quādoq́ʒ in carne id est in delectatione: quādoq́ʒ
in cute id est in exteriori operatione inuenitur.
Qn̄q́ʒ inficit vestem .i. exteriorem conuersationē:
qn̄q́ʒ etiā corrūpit domū .i. totū vicinū ⁊ regio- Aliter.
nē. ¶ Tūc em̄ lepra nostra esse in veste vel i domo
dꝫ, qn̄ luxuria nostra vel auaricia vel peccatuꝫ in
exteriori conuersatiōe manifestaꝫ: ⁊ qn̄ in domo
religionis vel ecclesie per infamiam diuulgatur:
⁊ per mali exempli dationem in alios dilatatur. A
¶ Uel dic ꝙ lepra est superbia: que ad modū le- Aliter
pre tumorē, ⁊ mētis indignationem .i. inflaturaꝫ
parit. Ista ergo quandoq́ʒ in capillis, qn̄ scilicet
hō suꝑbit ⁊ gloriatur in crinibꝰ: qn̄q́ʒ in carne, qn̄
gloriaꝫ in delitijs carnalibus: qn̄q́ʒ i cute, qn̄ glo
riatur in cutis pulchritudine: quandoq́ʒ in veste, Aliter
quando gloriatur in generis valore. ¶ Uel dic ꝙ
capilli significant sciētie subtilitatem: caro san-
guinis nobilitatem: cutis corporis formosita-
tem: vestes virtutum amenitatem, seu etiam bo-
norum temporalium fecunditatem: domus sta-
tus seu dignitatis quam obtinet sublimitatem.
In istis enim omnibus pōt lepra crescere: ⁊ pro
his oibus pōt superbia vel inanis gloria ꝓueni
re: ⁊ mentem inficere, ⁊ fedare. ¶ Processus qui
fit contra hereticos, videtur habuisse ortum a Eodē.c.a.

processu q̄ fiebat antiquitus cõtra leprosos. Di-
cit enim ꝙ si suspitio lepre apparebat in aliquo
forte qꝛ est scabiosus: vel qꝛ cutis apparebat hu-
milior/⁊ pilus albior/debebat eum sacerdos re-
cludere septē diebus: ⁊ si videret ꝙ huiusmodi
lepra non cresceret: sed etiam ꝙ post inclusionē
aliis septē diebus se se nullatenus augmētaret/
debebat eū dimittere ⁊ mundū bonāqꝫ carnē hr̄e
ꝑdicare. Lauabit inquit homo vestimenta sua ⁊
mūdus erit: qꝛ scabies est. Qđ si forte lepra cre-
Moralitas. scebat: ipsum leprosum ⁊ eū extra castra pellere
tūc debebat. ℭ Sic ṽo audita suspitiōe lepre. i.
B heresis cōtra aliquem: dꝫ eū sacerdos. i. iudex di-
ligenter inuestigare: ⁊ etiā si sit necesse capere et
includere. Si vero videt ꝙ nō ꝑseuerat/sed ces-
sat: ipsum tanq̄ mūdū dꝫ absoluere/⁊ inde libe-
rare: et esse potius scabiem q̄ lepram: id est ali-
quem leuem errorē q̄ heresim iudicare. Queli-
bet eñ scabies nō facit leprosum: nec q̄libet er-
ror facit hereticum. Sed proculdubio si viderit
huiōi maculā crescere ipsumqꝫ in errore ꝑsistere
Ma'.25.c. tūc dꝫ eum leprosum vel hereticū iudicare: ⁊ a cō-
Aliter. sortio fideliū segregare. Uñ dr. Sepabit malos
de medio iustoꝝ. ℭ Uel dic ꝙ scabies vł lepra sūt
due species excōicatiōis scꝫ minor ⁊ maior. Pro-
pter scabiē ergo. i. ꝓpt minorē excōicationē nō
dꝫ quis a canonica fideliū cōione segregari: sed
tm̄ vestem conscientie sue dꝫ lauare ꝑ cōfessionē/
⁊ a sacerdote mundari. Per lepram vero. i. ꝑ ma-
Esa.33.b iorem excōmunicationem: homo dꝫ ab alioꝝ cō-
eodē.c.f. sortio diuidi: ⁊ ab ipsis tanq̄ leprosus necessario
reputari. Esaias. Nos autē reputauimus eum
quasi leprosum. ℭ Uir de cuius capite pili fluūt/
caluus ⁊ mundus est: ⁊ si etiam a fronte cecide-
Moralitas. runt/mundus ⁊ recaluaster est. Si vero in calui-
tio lepra oriť/immundus iudicabitur. ℭ Cal-
uitium qđ nihil aliud est q̄ casus ⁊ nuditas ca-
pilloꝝ/potest significare voluntariam pauper-
C tatem/quam pro certo qui debite amplectitur/
mundus ⁊ sanctus apud deum efficitur/intan-
tum ꝙ quādo quis plus capillos diuitiarū sua-
rum pauperibus per eleemosynas dimittit flue-
re/ita ꝙ caluitium paupertatis ipsum ex hoc cō-
tingit incurrere: nūq̄ ꝓpter hoc dꝫ vilis ⁊ immū-
dus reputari: sed magis mūdus ⁊ honorabilis
apud deum ⁊ homines credi. Uerūtamen quā-
doqꝫ contingit ꝙ in caluitio oritur lepra: quia
scilicet de paupertate quandoqꝫ oritur super-
bia ⁊ inanis gloria: quia illi qui diuitias di-
mittendo vel pauperibus erogando sunt pau-
peres: exinde quādoqꝫ superbiūt ⁊ fiunt arrogā-
tes ⁊ alios contēnentes: ⁊ perperā iudicantes:
Ro.14.a contra illud apostoli. Is qui non manducat/mā-
ducātem nō iudicet. Et sic in caluitio eorū lepra
nascitur/inquantum de paupertate sua gloriari
Eccli.25.a ⁊ alios cōtēnere cōprobanť. Et tñ sicut apparet
Pauper superbus inter ea que deo displicent/
Aliter. numeratur. ℭ Uel dic si vis ꝙ caluitiū est fluxus
⁊ abrasio vitiorū: qui scꝫ per cōfessionē ⁊ pniam
efficiť: ita ꝙ homo mūd⁹ ⁊ sanct⁹ crediť ⁊ habeť.
Uerū tamē quia qñqꝫ de tali mundicia superbit ⁊
gloriatur, ideo leprosus dici mereť: suaqꝫ mūdi-
cia in lepram/et sua sanctitas in culpam conuer-
Nu.12.c. titur. Unde dicitur. Maria apparuit candens le-
eodem.c.f. pra quasi nix. ℭ Sicut hic supponiť: lepre signa
erant color rufus ⁊ albus per corpus diffusus:
⁊ cutis humilior/in capillis flauus. Unde etiam
D sicut hic patet/in capite et in barba et in fronte
lepra generabatur: et ibi cognoscibilius videba-
Moralitas. tur. ℭ Sic vero quando in homine apparet albe-
do ficte castitatis: rubedo maliciose voluntatis:
flauedo duplicitatis: et depressio excessiue humi-
litatis: signum est qđ ille qui habet talia non est
bonus: sꝫ magis est leprosus spiritualiter ⁊ cor-
ruptus: quia reuera illi qui sunt leprosi/aut pec-
catores et corrupti: vt communiter fingunt se
esse ceteris magis humiles atqꝫ castos/⁊ ampli⁹
apparent subtiles/sciētifici ⁊ astuti. Unde dr. Est Eccli.
qui nequiter se humiliat: ⁊ interiora eius plena
sunt dolo. Et sic dico qđ isti habent lepram ficte
humilitatis in capite/inquantum aliis inclināť
lepram malitie in barba/inquantum se hr̄e diui-
nam sapientiam simulant. Barba enim sapientiā
significat: lepram ficte castitatis in fronte. i. in
apparentia honesta quam omnibus manifestāt.
sicut de Osia: de quo dr ꝙ statim orta est lepra in 2.Pa.
facie eius. ℭ De vestis sicut hic dicitur: vestis siue eodē.
pellis supponebatur subire lepram: et erat talis
lepra quedam alba macula vel rufa humili su-
perficie cetera corrodens/vel inficiens ipsam ve-
stem. Ista ergo si manifesta erat/sacerdos debe-
bat eam videre: ⁊ ipsam vestem comburere. Si
vero dubia esset lepra, debebat eā includere: ⁊ si
nō cresceret dimittere. Si vero creuisse reputa- Morali-
bať ipam q̄cito cōcremare. ℭ Sic vero si aliqua tas.
vestis: id est aliqua persona leprā heresis incur-
rerit: ⁊ clarū ꝑspicuūqꝫ fuerit: ꝓculdubio ꝑ sen-
tentiā sacerdotis. i. prelati vel iudicis concrema-
ri dꝫ. Si vero fuerit aliquod dubiū debet intra
clausurā abiurationis recludi: ⁊ si vltra nō cre-
uerit/sic dimitti. Si vero post reclusionē. i. post
heresis abiurationem inuenta est lepra creuisse:
⁊ talis vestis/id est talis persona in heresim re-
lapsa fuisse: tunc vero dꝫ cōburi ⁊ seculari pote-
stati demandari vel cōmitti. Unde dr. Paleas, cō- Mat.
buret igni inextinguibili. ℭ Uel dic de punitio- Aliter.
ne malorū: quia iudex vel prelatus si videt ali-
quā vestē. i. aliquā personā vitiosam: si sit talis
lepra id est tale crimē quod non possit nec cela-
ri nec emendari: dꝫ istam vestē cōburere. i. perso-
nam ipsam ꝑ aliquā penam corporis cōdēnare.
Si vero sit non adeo euidens lepra criminis: vt-
pote qꝛ nullū scandalum fuit ibi: vel qꝛ spes est
ꝙ delinquens se corriget/⁊ ꝙ lepra ipsius crimi-
nis ad deterius nō ꝓcedet dꝫ in loco penitentie
vel in bono carcere eū recludere: ⁊ vsqꝫ ad tp̄s ꝑ-
finitum ab eo/ipsum debet penitentie vinculis
alligare: itaqꝫ si videt leprā ipsius criminis non
procedere/sed cessare: dꝫ talē patientē mundum
iudicare: et de clausura carceris liberare. Si ve-
ro videt ꝙ talis clausura seu talis iniuncta pnia
non proficit: tunc ipsum cōburere. i. sententiali-
ter condēnare debet. Istum etiā modum seruat F
deus: quia illos qui ex toto sunt leprosi obstina-
ti/incorrigibiles atqꝫ mali: de quorum salute de-
sperat sepe per mortē subitaneam interficit/⁊ in
inferno cōburit: alios vero de quorū salute spe-
rat/solet in carcere tribulationum includere: et
eos castigando mundare/et mūdi prosperitati
restituere. Si vero ipsos per clausuram tribu-
lationum videt non posse corrigi/solet eos fi-
naliter in inferno cremare: vt sic de quolibet ta- Joā.15.
li dicatur. Omnem palmitem nō afferentem fru-
ctum/tollet eum: ⁊ omnem qui fert fructum/pur- eodē.
gabit eū ⁊c. ℭ Si lepra apparebat in aliqua par-
te vestis: debebat illa vestis includi ⁊ si non cre-
sceret debebat aqua lauari. Si vero loc⁹ ipsius
macule adhuc obscurior apparebat/debebat
ipsa macula a soliditate vestis abrumpi. Quod
si tunc adhuc in aliqua parte vestis alia similis
macula nascebatur: tunc quia lepra erat vola-
tilis/tota vestis ignibus mancipari iubebatur.
ℭ Uestis est peccator: qua scꝫ diabolus se induit/ Moralitas.
quando ipsum sibi conglutinat ⁊ adiungit: ma-
cula est peccatum qđ lepra dicitur: pro eo ꝙ per
ipsum homo corrumpitur ⁊ fedať. Igitur si cō-
tingit lepram seu maculā peccati in aliqua per-
sona generari ⁊ nasci: proculdubio sacerdos. i.

prelatꝰ dꝫ ipm̄ primo benigniter corrigere: et in
clausuram ⁊ in statutorū obedientiā ponere/et
per cōfessionē ⁊ pn̄iam emendare. Si vero post
loturam penitentie adhuc appareat in ista ve-
ste.i.in ista ꝑsona vestigium macule precedentis
in aliqua mala consuetudine/vel aliqua mala cō
B d'tione:⁊ reliquijs premissorū criminum: statim
debet sacerdos illā maculā abrumpere: ⁊ illud
vitiū penitꝰ ab eo separare. Sed si iste recidiuā
do talem maculam iterat:ita ꝙ iterū similis cul
pa in eo appareat: ita qđ spem correctionis de
ipso amplius non habeat:tunc vere igne tribu-
lationis ⁊ aspere punitionis debet comburi. Uel
etiā aliter ā;si crimē hoc reqsierit/debet igni-
bus concremari:sicut si est hereticus ⁊ relapsus:
quia reuera qui per benignam locutionem/mo-
nitionem ⁊ castigationem non corrigitur:sed re-
cidiuat seu quotidie in similia relabitur/necesse
est vt asperius corrigatur:quia vbi non proficit
correctio in facto fidei/ignis incendiū apponat.
Joã.15.a Unde dicit dñs. Si quis in me nō mãserit/mittet
foras sicut palmes ⁊ arescet ⁊ in ignē mittetur ⁊
eodē.c.f. ardet. ¶Leprosus mādabat extra castra eijci
⁊ a mundorū cōsortio ad sacerdotis arbitriū se-
parari. Os eius debebat veste cōtegi: ne ipsius
anhelitu possent alij infici vel corrūpi:caput eiꝰ
debebat esse nudū/vestimētū eiꝰ dissutū:⁊ ipse se
ipsum debebat clamare vilē/sordidū ⁊ immūdū.
Solꝰ extra solebat manere:⁊ a mūdorū cōsortio
iubebat penitꝰ abstinere. ¶Reuera talis lepro-
Moralitas. sus videt eē peccator:⁊ maxime ille q̄ maioribus
h est infectꝰ:⁊ fetoribꝰ infamie maculatꝰ:⁊ potissi-
me hereticꝰ ⁊ excōicatꝰ:q̄ reuera talis a cōsor-
tio charitatis diuidit ꝑ inuidiā:solꝰ ⁊ sine bone
societatis copula seiūgit ꝑ discordiā:caput sue
intētiōis nudū efficit ꝑ iactātiā:vestis cōuersa-
tiōis tota dissuit ꝑ insolētiā. Os vero sue locu-
tionis est ita fetidū ⁊ immūdū/ꝙ alios corrūpit
⁊ inficit ꝑ detractoriā infamiā:quare ꝓpter hoc
cōtegi meret ⁊ reprimi:ne anhelitus suaꝝ mala-
rum locutionū alios corrūpat per nequitiā. Ui-
lem ergo ⁊ immundū se pōt dicere ꝑ vniuersalē
corruptionē ⁊ spurciciā/dicēs illud qđ scribitur.
Quasi plaga lepre videtur esse in domo. Quia ve
Leui.14.c ro leprosi.i.peccatores solēt singularitatis soli-
tudinē diligere: ⁊ societates bonorū fugere:in-
tentiōis caput per iactātiā mūdare:os suū per
versutias locutionis cōtegere:⁊ vestes cōuersa-
F tionis proprie laniare:cōtra illud supra.x. Capi-
ta vestra nolite nudare:⁊ vestimēta vestra noli-
te scindere. ¶In domo q̄n oriebatur lepra: Erat
autem macula corrosiua lapidi vel parieti im-
pressa ceteris partibus parietis magis pressa.
Igitur si talis lepra apparebat in domo quibus
adherebat:debebant lapides de pariete submo-
ueri:tota domus debebat radi/⁊ domus alio lu
to liniri:lapidesq̃ ⁊ puluis abrasus debebat ex-
tra ciuitatem proijci ⁊ portari. Quod si talis le-
pra in aliqua parte domꝰ oriebatur/alia lepra
A perseuerans iudicabatur:⁊ ideo tota domus de
Morali- struebatur:⁊ ligna ⁊ lapides extra oppidum in
tas. locum immundum ilico portabantur. ¶Sic ve-
ro si lepra alicuiꝰ heresis vel proditionis in ali-
qua domo vel in aliqua villa vel collegio nascit:
statim submouendi ⁊ e medio tollendi sunt lapi-
des.i.persone que macula huiusmodi corrodū-
tur:ne forte per alios alij lapsu temporis macu
la simili corrumpantur. Secundum enim beatū
Bernardū. Melius est ꝙ pereat vnus q̃ vnitas
tota. Et domus ista dꝫ ꝑ correctionē radi:⁊ pul-
uis male ⁊ heretice doctrine abinde eijci:⁊ luto
alio.i.alia bona doctrina ipsa domꝰ instrui vel
liniri. Alijq̃; lapides.i.alie bone persone loco
priorū.i.in officijs/dignitatibus et beneficijs

substitui ⁊ reponi. Unde Job. Conteret multos Job.34.c
⁊ innumerabiles:⁊ regnare faciet alios pro eis.
Quod si talis lepra nec sic velit cessare/imo ad
alios inueniatur trāsire:⁊ iterū in alijs lapidibꝰ
i.ꝑsonis subcrescere ⁊ venire:tunc non pigeat sa
cerdotē vel ꝑlatū talē domū.i.talē villā vel col-
legiū de medio tollere:⁊ extra oppidum.i.extra
cōionem fidelium excōicando deijcere:⁊ etiā ex
toto si sit necesse/inuocato brachio seculari sub-
uertere ⁊ delere:sicut factum est de ordine tem-
plariorū. ¶Uel si vis dic/ꝙ lepra est vitiū prodi- Aliter.
tionis:quā si iudex in aliqua domo vel villa re-
perit:statim ipsos lapides qbꝰ adheret.i.ipsos
proditores destruere ⁊ euellere,⁊ in loco et offi-
cio qđ tenebant alios substituere dꝫ:⁊ alio luto B
scꝫ cemento charitatis/reconciliationis ⁊ amo-
ris dꝫ talem domū seu patriā vngere:vt sic in fi-
delitate dñi sui possit decetero ꝑmanere. Quod
si contingat talē domū/villā vel patriā ex toto
corruptam esse:⁊ lepram istā scꝫ ꝓditionem per
oēs partes eiꝰ venire:tunc tota ipsa domus seu
villa ruine seu periculo debet penitus subijci:
vt sic quos aliorū pena non terruit/possit ꝓpria
pena sua coercerere. Lepra em̄.i.heresis vel ꝓ-
ditio perseuerans alio modo non tollitur/nisi
tota domus leprosa.i.tota villa vel p̄ria proди-
trix vel heretica destruat. ¶Quando domus le-
prosa examinabat/solebat claudi:⁊ introitꝰ ha-
bitatoribꝰ denegari:quā q̄ tūc temporis intra-
bat vel ibi dormiebat/immundꝰ efficiebatur: et
lauare vestimēta sua tenebat. ¶Domus leprosa Moralitas
⁊ infecta est mundꝰ qui tūc temporis a dño fuit
clausus/q̄n eiꝰ ingressus ⁊ amor fuit nobis per
dñm interdictꝰ. Unde dicit. Nolite diligere mun- Joh.2.b
dum ⁊c. Qui ergo in ista domo leprosa.i.in mū-
do ꝑ malā cōplacentiā intrat:⁊ ibi dormit/⁊ tē-
poraliter se delectat:ꝓ certo faciliter immundi-
ciā culpe/⁊ maxime auaricie ⁊ luxurie solet icur
rere:quapropter necesse habet ꝑ cōfessionē ⁊ pe-
nitentiā se lauare. Unde Esa. Lauamini/⁊ mūdi Esa.1.d.
estote. ¶Uel dic ꝙ ista domꝰ significat excōmu- Aliter.
nicatū:q̄ tūc alijs claudit/q̄n occasiōe istiꝰ lepre
C cōicatio eiꝰ alijs denegat. Si igit tūc aliq̃s talē
domū itroierit/⁊ cū tali participauerit immūdꝰ
i.excōicatꝰ,scꝫ minori excōicatiōe ⁊ ipse erit. Un
dr. Quicq̃ tetigerit immūdū/immūdū fiet. ¶Uel Nu.19.d
dic ꝙ sicut ptꝫ ex ꝑmissis,q̄tuor gn̄a lepre inue- Aliter.
niebant:vcꝫ lepra i veste:lepra i cute,lepra i car-
ne,⁊ lepra i domo seu in ede. Sic ꝓ dico i hoibꝰ
iueniunt q̄tuor gn̄a vitiorū:scꝫ lepra i veste,hoc
est curiositas vestiū seu lasciuiositas:lepra in cu
te,hoc est gule igluuies seu castrimargia:lepra
in carne,hoc est carnalis delectatio seu luxuria:
lepra in domo seu i ede,hoc est rumor malꝰ seu
infamia,q̄ scꝫ apparet in domo ⁊ in lapidibꝰ.i.in
exteriori vicinia. Un̄ videt ꝙ iste quatuor lepre
possunt significari in istis quatuor leprosis: de
quibus dicitur in li. Regum. Quatuor viri erant 4.Re.7.a
leprosi iuxta introitum porte.

¶Capi.xxiiij. Textus.

Locutusq̃ est dñs ad moysen dicens:
Hic est ritus. Moralitatum Ca. vij.

Quando lepro-
sus cū aliquo mundabat: D
ad restitutionē ipsiꝰ multa
requirebant. Debebat em̄
ante oia ad ostia castrorū
venire:⁊ sacerdoti se oñde
re:sacrificia offerre:⁊ san-
guine passeris occisi debe-
bat eū sacerdos aspergere:

extra propriũ tabernaculũ debebat aliq̃diu ma=
nere:omnes pilos corporis ⁊ barbã ⁊ supercilia
radere:vestes ⁊ corpus lauare:⁊ sic oblatis duo
Moralitas. bus agnis poterat mũdus castra mũdoꝝ itrare.
¶Sic vero peccator q̃n vult a lepra mundari:et fi
deliũ restitui cõmunioni:tũc debet ante oĩa p cõ
Lu.17.c. fessionẽ sacerdotibꝰ ostendi. Unde Lucas. Ite
ostendite vos sacerdotibus. Et oblato sacrificio
spiritus cõtribulati sanguinem passeris.i.chri=
sti:debet per sue passionis memoriã aspergi:ca=
pillos malarum cogitationũ ⁊ affectionũ a se ra
dere ⁊ euellere:barbam fatue sapientie ⁊ super=
bie deponere:et lachrymis cõtritionis se lauare
et abstergere:extra propriũ domiciliũ aliq̃diu
peregrinando manere:⁊ tandem duos agnos.i.
duplicem ignorantiam cordis et corporis domi=
no offerre:⁊ sic mundus poterit fieri/⁊ ad sanita
Mat.11.a tem gratie reuenire. Ideo dicitur. Ceci vident:
surdi audiunt:claudi ambulant:leprosi mundã
Eod.c.a. tur. ¶Ad mundationem leprosi requirebantur
duo passeres in aqua viua in vase fictili:lignum
cedrinum/hysopus/vermiculus:id est filus coc=
cineus. Unus ergo istorum passerum occidebatur:
⁊ sanguis eius super illas aquas in vase illo fi=
ctili stillare permittebatur:et tandem passer alius
E viuus ⁊ hysopus in ligno cedrino cũ filo cocci=
neo per modum aspersorij ligabatur:quibus in
aquis rubricatis intinctis/leprosus septies in=
tingebatur:⁊ sic passer ille viuus abire in cãpum
permittebatur:rasisq̃ pilis ⁊ lotis corpore/⁊ ve=
stibus homo etiam per septẽ dies extra ꝓpriũ
tabernaculũ morabatur. Octaua vero die duos
agnos sacerdotibus offerebat:⁊ mũdus effectꝰ
castra ingrediebatur. ¶Leprosus significat genꝰ
Moralitas. humanũ:qđ scz in adam fuit infectum:de castris
id est de paradiso eiectum: ita q̃ vestimentũ sue
mortalitatis fuit dissutũ. Caput vero sui cordis
Job.1.d. fuit crinibus virtutũ nudatum. Unde Job. Nu=
dus egressus sum de vtero matris. Ad hoc ergo
q̃ ille leprosus mundaretur ⁊ in castra paradisi re
duceretur:plura necessaria cõcurrerunt. Neces=
se enim fuit q̃ interuenirent duo passeres: id est
duplicis christi nature vnitas ⁊ veritas. Aqua
viua:id est baptismi puritas. Uas fictile: id est
christi nature mortalitas. Hysopus q̃ tumores
sedat id est ipsius christi humilitas. Coccus seu
vermiculus:filũ scz ignei coloris:id est ipsiꝰ chri
sti ardens amor ⁊ charitas. Lignum cedrinũ:id
est ipsius christi crux ⁊ sue passionis austeritas.
Sanguis passeris occisi id est sanguinis effusi
vtilitas. Ista est eñ oĩa humanum genus lepro=
F sum purificauerunt ⁊ castrorum paradisi eidem
aditum reddiderũt. De istis enim duobus pas=
seribus:id est de ista duplici christi natura hu=
mana et diuina vna sola fuit occisa: scilicet na=
tura humana in vase fictili humane mortalita=
tis mortua. Nihil passus fuit homo secundum
diuinitatem. In desertũ euolare dictus est inq̃n=
tum semper illesus permansit:⁊ inq̃ntum passio=
nis acerbitas ipsum aliqualiter nõ afflixit. Diui
nitas tamen ista in sanguine passeris mortue in=
tincta dicitur fuisse, inquantum per passionem
ipsius christi hominis noscitur eius diuinitas
consensisse. Cedro etiam cum coccino charita=
tis et hysopo humilitatis alligata dicitur/ in=
quantum ipsius deitatis charitas et humilitas
in ipso cedro: id est in ipso ligno crucis sum=
ephe.2.a me apparuisse monstratur. Ideo apostolus di=
cit quod propter nimiam charitatem qua dile=
Phi.2.a. xit nos deus/filium suum tradidit. Et alibi di=
cit quod humiliauit semetipsum/ factus obe=
diens vsq̃ ad mortem: mortem autem crucis.
Omnia tamen ista/scilz passer viuus/et sanguis
passeris occisi:et lignum cedrinum/in aqua im=
mersa dicuntur, inquantum scz ipse aque baptis
mi a sanguine ⁊ passione xp̃i ⁊ ipsiꝰ deitate ⁊ cru
ce virtutem ꝓpriam sortiuntur. Iste ergo aque mix
te cum sanguine.i.baptismꝰ ⁊ xp̃i passio iuncte
simul:septies.i.mediantibus septem donis spiri=
tussancti:leprosum istũ scz genus humanũ asper
serunt, ⁊ a lepra peccati lauerũt:sic vt post septẽ
dies.i.post curriculum vite huius scz in octaua
future resurrectionis ex toto mundus efficitur:q̃n
rasis ⁊ abstersis omnibus mortalitatis super=
fluitatibus, castra paradisi ingredietur:⁊ ad il=
los de quoꝝ societate ceciderat.s.ad filios israel
i.ad beatos angelos adiungetur. Post munda=
tionẽ enim leprosi, ⁊ ipsius mundificationez ꝑmis
sam septem diebus debebat extra proprium ta=
bernaculum manere:quia scilicet dato q̃ huma=
num genus per christi passionem, baptismum, et
crucẽ a lepra peccati originalis mundetur:non
tamen propter hoc statim tabernaculum paradi
si ingreditur:immo extra scz in hac valle miserie
septem diebus.i.per totam vitam istã, que per se
ptenarium dieꝝ fluit, ꝑmanere iubetur:vsq̃quo
veniat octaua.i.futura resurrectio:vbi inter mũ
dos (vt premissum est) in corpore ⁊ anima celeste
habitaculum sortietur:⁊ sic de homine videatur
dictum illud Exo. Septem diebus sit cum matre Exo.
sua.i.cum mortali vita die vero octaua dabit eũ
dño. ¶Uel si vis, dic q̃ ad hoc q̃ leprosus.i.ho= Al
mo peccator mundetur:necesse est q̃ sacerdoti p
confessionem se ostendat, ⁊ q̃ deo duos passeres
scilicet corpus ⁊ animã offerat:⁊ q̃ lignum cedri
num.i.crucis memoriam: coccum charitatis, ⁊
hysopum humilitatis, necnon vas fictile cum
aqua, idest cor contritum cum lachrymis se=
cum ferat: vt sic dum vnus passerum suorum,
scz corpus per penitẽtiã immolatur:alius passer
scz anima, liber euolet et recedat. Nam cum san=
guis idest peccatũ: in aqua viua lachrymarum:
et vase fictili.i.corde humili per confessionem
funditur:et tali lachrymarũ delictis ꝓprijs rubrica
ta:mediãte humilitatis hysopo, leprosus pecca
tor aspergitur ⁊ lauatur, ab omni cõtagio mũdatur:
⁊ ad castra christi, scilicet ad gratiam in presenti,
et gloriam in futuro tanq̃ mundus ⁊ innocens
acceptatur. Psal. Asperges me domine hysopo ⁊
mundabor:lauabis me ⁊c. ¶Hic ponitur q̃ lepro Ps.
sus mũdatus debebat duos agnos offerre sacer Eodẽ.
doti:qui de sanguine debebat aurem dexteram,
pollices, manus ⁊ pedes dextri ipsius leprosi tin
gere ⁊c. ¶Et simile habes Exo.xxx. Uide et ex=
pone sicut ibi. ¶Hic ponitur de illo qui a lepra:et
infra capi. sequenti de illo qui a fluxu immundi Eodẽ.
seminis mundabatur:q̃ ingredi statim non de=
bebat presumere:sed per septem dies indignum
se propter precedentem immundiciam reputa=
re:et a castrorum ingressu cessare. ¶In quo figu Moralitas.
ratiue notatur:q̃ quando notabilem immundi=
ciam et infamiam incurrit:dato q̃ inde munde=
tur et emendetur:⁊ ad gratiam seu mundiciam
pristinam reparetur:semper debet quadam natu
rali verecundia sibiipsi timere:et non presum=
ptuose in castra id est in societates mundorũ seu
maiorum se iungere:sed inde aliq̃diu se trahere:
quousq̃ perfecta mundicia seu fama ipsum per= B
mittat subintrare:exemplo illius publicani, qui
non audebat oculos ad celum leuare:sed percu=
tiebat pectus suum, ⁊ dicebat. Domine propi=
tius esto mihi peccatori. Dato enim q̃ lepra cul= Luce.18.
pe tollatur:lesa tamen opinio necesse est q̃ ali=
quandiu retrahatur, ⁊ presumptio ⁊ audacia re
primatur. ¶Uel dic contra infames que dato q̃
culpa transierit remanet tñ infamia:que ipso ca Aliter
stra ecclesie bñficia, dignitates ecclie sine amplio
ri sacrificio.i.sine speciali dispensatione egredi

non permittit. Unde in canone dicitur ꝙ porte
dignitatum infamibus non patebunt.

¶ Capi. xv. Textus.

Locutus est dñs ad Moysen ⁊ Aaron,
dicens. Moralitatum Cap. viij.

ILle qui fluebat
semine, immũdus erat: et extra
castra eijci debebat: oia q̃cunq̃
cõtingebat immũda erant: q̃n-
imo oẽs qui carnem eius, sali-
uã eius, vestimẽta eius: sagma
super qđ sederat: ⁊ lectum eius
tangebant protinus immundiciã contrahebant
⁊ ideo se lauare debebant. Si etiã tangebat vas
fictile, frangebatur. Si vero vas ligneum, laua
batur: talis erat fluẽs semine. Idem iudiciũ per
Morali- oia erat de muliere q̃ menstrua patiebat᷑. ¶ Ta-
tas. lis semine fluens, significat luxuriosum ⁊ de se vi
B lem, abhominabilẽ ⁊ immundũ: ꝑ menstruosam
etiã mulierẽ intelligo feminã luxuriosam: q̄ ve-
re talium carnes. i. carnalis vita: saliua defluẽs
i. carnalis secta: lectus. i. carnalis delectatio: ve-
stis. i. inhonesta cõuersatio, penitus sunt immũ-
da: intantũ ꝙ q̃ talia tangũt. i. q̃ talia frequẽtãt
⁊ imitant᷑: immundiciam luxurie ⁊ infamie ꝯtra-
here dignoscunt᷑. Quapropter lotura cõfessiõis
⁊ pnie se abluere tenebunt᷑: ⁊ ideo tutum est ꝙ ta
Gen. 21. c les viles ꝑsone nõ tangant᷑ aut frequẽtent᷑: sȝ qđ
4. Reg. 5. c potius de alioꝝ cõsortijs expellant᷑. Un̄ dr̄. Eijce
ancillã ⁊ filiũ eius. Et alibi. Uade, lauare septies
Aliter. in Jordane ⁊c. De vase vero ligneo ⁊ fictili dic vt
supra cap. iiij. ¶ Uel si vis dic ꝙ semine fluẽs est
hereticꝰ, q̄ semen immũdũ. i. malã doctrinã se-
minat: iõ sctã ecclesia ipsum repudiat, ⁊ de socie
tatibꝰ alioꝝ fugat. Igit᷑ caro. i. carnalis vita: sa-
liua. i. immunda doctrina: lectus. i. iniqua secta
talium nõ debet tãgi: nec aliqualiter frequẽtari:
Tit. 3. c sed magis effugi ⁊ vitari. Un̄ Apostolus. Here-
ticũ hominẽ post tertiã monitionẽ deuita: sciens
Eodem. c. b qm̄ corruptus est. ¶ Talis immũdus qñ mũda-
batur debebat septem diebus expectare: tandẽ
seipsum in aquis viuis lauare: ⁊ postea turtures
Moralitas ⁊ pullos colũbarum offerre: ⁊ sic castra in vespe
re poterat subintrare. ¶ Sic vero ille qui a fedo
humore carnalitatis sanatur, debet septem die-
bus expectare, id est de septem peccatis morta-
libus se deliberare per contritionem: se totum la
uare per confessionem: columbas offerre. i. sim
plicitatẽ: turtures, idest castitatem: ⁊ sic mũdus
erit per sanctitatem: ⁊ tabernaculum paradisi
intrare poterit per beatam felicitatem.

¶ Capitu. xvj. Textus.

Locutusq̃ est dñs ad moysen post mor-
tem duorum. Moralitatum Cap. ix.

INter cetera sa-
crificia vnum magnum ⁊ solen
C ne fiebat in festo expiationis:
in quo. s. cineres fiebãt, de qui-
bus aquam expiationis facie-
bant: et per totum annum imũ
dos purificabant, accipieban
tur enim quatuor animalia. s. vnus aries, vna
vitula triennis rufa, et duo hirci: que omnia ad
ostium tabernaculi offerebantur: et ritu mirabi-
li immolabantur. Mittebantur enim sortes sup
hircos, vt. s. vnus deo, alius populo assignaret᷑,
⁊ ꝙ ille qui in sortem domino cadebat, immola-
batur. Ille vero qui populo assignabatur, in
prescriptis peccatis ppl'i super caput eius per
nunciũ ad hoc deputatũ in desertũ emittebat᷑: et
ibi liber abire permittebat᷑: ⁊ lupis, ⁊ leonibꝰ ex-
ponebatur. Alius vero hircus vna cũ vitula ru-
fa mandabatur per sacerdotem occidi: ⁊ sangui
ne ipsius ipsum tabernaculum interiꝰ ⁊ exteriꝰ
expiari: ⁊ hoc. s. per sacerdotem linea tunica, fe-
minalibus ligneis, zona linea ⁊ cidari linea indu D
tum, ⁊ tã ꝓpiciatoriũ q̃ȝ altare aureũ, q̃ȝ etiã ve-
lũ cũ digito tincto sanguine septies aspergi, cor-
nu altaris sanguine tangi: ⁊ vtrunq̃ pauimen-
tum interius ⁊ exterius iubebatur sanguine cũ
digito aspergi. Sacerdos enim illa die cum san
guine solus sanctasanctorum intrabat, ⁊ ne visa
maiestate domini moreretur, magnã copiã thu-
ris in thuribulo secũ portabat, quo totũ sanctua
riũ obnubilabat. Quibꝰ cõpletis sacerdos egre
diebatur: ⁊ depositis dictis vestibus, vestimen-
tis sacerdotalibus induebatur: arietẽq̃ cũ adi-
pibus, sanguine ⁊ renunculis hirci occisi ⁊ vitu-
li, domino super altare imolabat: ⁊ sic ipsum alta
re ab imũditijs filioꝝ israel expiabat: vitule ꝓo
⁊ hirci carnes, fimus ⁊ pelles extra portari facie
bat: ⁊ vsq̃ ad cineres cõburebat: ⁊ in ignẽ lignũ
cedrinũ, hysopũ ⁊ coccũ bis tinctũ cõburẽda cũ
cum carnibus immittebat. Et sic populus a suis
peccatis expiabatur: tabernaculum emũdabat᷑,
Cinis ꝑ facienda aqua expiationis efficiebat᷑, q̃ Allegoria.
per totum annũ seruabatur. ¶ Dicimus allego-
rice ꝙ ista animalia christũ figurare videntur:
q̄ scȝ hircus emissarius qui illesus dimittebat᷑,
deitatem significat, que scȝ impassibilis perseue
rat: alia vero tria animalia denotãt ipsius hu-
manitatem, pro eo scȝ ꝙ tres naturas continet,
scȝ animam, sanguinẽ ⁊ carnem: vnde etiã ⁊ iste
dicitur aries ductor gregis. Dicitur hircus pro-
pterea, q̄ in similitudinem carnis fuit factus.
Dicitur vitula rufa triennis, inquãtũ fragilitas E
mortalitatis sue, quã sexus femineus designat
triginta annis prius vixit: et post tribus annis
⁊ amplius p̃dicauit. Sanguis igit᷑ istius effusus Colos. 1. c.
i. virtus sui sanguinis ⁊ passionis: interiora. i. ce
lestia: exteriora. i. terrestria tetigit ⁊ expiauit in-
quantũ ſm aplm, illa que in celis sunt ⁊ in terris
per sanguinẽ suũ pacificauit: qñ. s. ſm aplm ipse Heb. 9. c.
qui est sacerdos ⁊ hostia, per propriũ sanguinẽ
semel in sancta intrauit. Propiciatorium enim. i.
diuina ꝓpiciatio ⁊ mia isto sanguine aspergitur:
inquantũ ipse deus per xp̃i sanguinem humano
generi placatur. Altare etiã. i. ipse amor patris,
in isto sanguine fuit tactus: inquantũ ad pacem
humani generis inclinatus. Uelum em̃. i. ipsum
celum: sanguine isto videtur tactum: inquantum
eius virtute hominibus fit apertum. Pauimentũ
interius. i. natura humana, isto sanguine fuit ta
cta: inquãti. l. vna natura fuit alteri recõciliata, et
mediante christi sanguine concordata: et ruina
angelica per hoĩes reformata. Un̄ Apl's. Uos qui Ephe. 2. c.
eratis aliqñ longe, facti estis prope in sanguine
Christi. Ipse enim est pax nostra qui fecit vtraq̃
vnum. Ista enim aspersio mense septimo facta di
citur, pro eo ꝙ ipsam spũs septuplex nobis im-
partitur. Igitur istud est verum ꝙ corpus istius
hirci atq̃ vitule. s. christi, extra castra. i. extra ci
uitatem hierusalem fuit positum: ⁊ ibi cum ap-
positione ligni cedrini. i. crucis passione crema-
tum. i. afflictũ: ⁊ vsq̃ ad cinerẽ. i. vsq̃ ad summã
humilitatem seu corporis deformitatẽ redactũ. F
Esa. vidimus eũ, et nõ est ei aspectus. In ipso em̃ Esa. 53. a
passionis igne interuenit cedrus, id est crucis
christi asperitas: hysopus. i. humilitas: coccus
bis tinctus. i. ipsius xp̃i clementia ⁊ perfecta cha
ritas. Cinis ergo. i. passiõis xp̃i virtꝰ cum aqua
baptismi miscetur: et sic in ecclesia seruatur, et

inde quotidie popul⁹ purificatur: ⁊ ab origina-
Heb.9.d li crimine expiatur. Uñ Apl's. Sanguis taurorum
aut hircorum ⁊ cinis vitule aspersus, inquinatos
Aliter. mundificat. ¶ Uel dic aliter, ꝙ iste tres species
animaliũ, significare possunt tria genera perso-
narũ. Aries em̃ dux gregis significat prelatos.
Uitula iugo subdita significat religiosos ⁊ cleri
cos. Duo hirci significant seculares bonos ⁊ ma
los. Iste enim aries in holocaustum oblatus di-
citur: q̃r scz prelati toti deo offerri tenentur. Ho-
locaustum enim erat illa species sacrificij de quo
non licebat retinere aliquid: sed totum oporte-
bat deo offerre: nec populus nec sacerdos pote
rant sibi aliquid retinere vel reseruare. Et ideo
dicitur ab holon q̃d est totũ, ⁊ caustos quod est
incendiũ: pro eo ꝙ totum domino cremabatur.
Quia reuera prelatus debet esse ita deo dedica-
tus ꝙ totus debet esse per charitatem domino
associat⁹: ⁊ nulli alteri s. nec carni: nec mũdo, nec
diabolo mancipatus. Uitula vero. i. clerici ⁊ reli-
giosi, iugo obedientie debent more vitule subij-
G ci, ⁊ deo per penitentiã cõcremari. Et dato ꝙ cor
pus eorũ extra castra. s. exterius in mũdi nego-
cijs. cremetur aliquotiens per vitam actiuam:
adeps tñ ⁊ renũculus sue interioris affectionis
in tabernaculo. s. sup altare paradisi crematur ⁊
incenditur p contẽplationẽ: q̃r scz tam de vitula
q̃ȝ de hirco bono deo retento. i. tã de bonis eccle
siasticis q̃ȝ laicis, illud debet esse verũ, ꝙ interio-
ra deus per affectionẽ ⁊ contẽplationẽ habeat:
dato ꝙ carnes pellẽ ⁊ fimũ. i. dato ꝙ corpa mun-
dus exterius in negocijs detinebat. Hirci vero
i. christiani seculares in duo diuiduntur: q̃r sm̃
sortẽ occulte dei dispositionis aliqui deo reseruã
tur: ⁊ sibi p penitentiam cõcremant: alij vero cũ
peccatis ⁊ iniquitatibus suis ⁊ aliorũ per deser-
tũ mũdi vagari pmittunt. i. aliqui vti presentib⁹
Ps.80.c sinuntur, ⁊ lupis ⁊ canibus exponũtur. Ps. Di-
misi eos sm̃ desideria cordis eorum ibunt in ad-
inuentionibus suis. Quia breuiter ista est sors
occulte dei iustitie, vt de hircis. i. de mundi fetẽ-
tibus pctõribus aliquos habeat deus, qui scz se
p penitentiã sibi offerunt: alios habeat populus
siue mundus, qui scz mundi deserta circũeunt, et
pro presentibus eterna pretermittunt. Uñ dicit.
Luc.17.g Erunt duo in lecto vno: vnus assumetur, ⁊ alter
relinquetur. Igitur siue agamus de hirco. i. de pe-
nitente, vel de vitula. i. de religioso ⁊ clerico se
diuino iugo subiugante istud est verum ꝙ san-
guis. i. pena sudor ⁊ labor, vel etiã martyrium
H talium vsq; ad interiora velaminis, ⁊ vsq; ad
paradisum transit: velũ celi penetrat ⁊ transcen-
dit: pauimentum ecclesie ornat ⁊ colorat: ⁊ asper
git ipm altare diuine diuine charitatis: ⁊ ipsum
ppiciatorium diuine pietatis tãgit, inquãtũ pro
se ⁊ pro alijs veniã impetrat: ⁊ attingit (sicut ad
literã apparuit) in sanguine martyrũ, qui scz deo
placuit: ⁊ ipsos ⁊ alios a criminibus expiauit.
Heb.9.f Apl's. Omnia pene in sanguine mundant. Qui-
cunq; ergo sacerdos. i. quicũq; iustus sacra do-
cens intrare vult tabernaculum mẽtis sue ⁊ pe-
netrare sicut per contemplationem vsq; ad san-
ctuarium paradisi: semper debet talẽ sanguinẽ
i. memoriam pene martyrum ⁊ sanctorum secum ha
bere, vt sic possit sibi ⁊ pplo deũ placare. Thus
etiam orationis portare tenetur: vt sic propicia
torium diuine misericordie obnubiletur: ⁊ ado-
Ibidem. ret: ⁊ quicquid petitur impetretur. Apostolus.
Tabernaculum non sine sanguine dedicatũ est:
⁊ absq; effusione sanguinis nõ fit remissio. ¶ Ad
Num.19.a vnum tñ aduertẽdũ est: q̃r qñ animalia ista scz vi
tula ⁊ hircus extra castra cõburebant lignũ ce-
dri coccus bis tinctus, ⁊ hysopus in igne pone-
bant. Ad denotandũ ꝙ qñ iusti in penitentie vel

tribulationis cremantur incẽdio: tria principa-
liter debẽt eos concomitare. s. cedrus alta. i. spei
celsitudo: coccus coloris ignei. i. charitatis fer-
uor ⁊ amplitudo: ⁊ hysopus mundificãs. i. fidei
certitudo. Ista enim tria. s. fides spes ⁊ charitas
sunt illis qui cremantur per tribulationem ⁊ pe I
nitentiam necessaria: vt scz per fidem fortius, per
spem facilius: ⁊ per charitatem libentius susti-
neãt pro christo grauia. Quibus factis, cinis. i.
memoria vite taliũ erit mundificatiu⁹: ⁊ si aqua
lachrymarũ affuerit, totius immundicie abster-
siuus. Ps. Asperges me domine hysopo ⁊ mun-
dabor: lauabis me ⁊ super niuem dealbabor. Aliter.
¶ Uel dic ꝙ cinis est memoria mortis: qui scz si
aque lachrymarũ adiungitur, mens immunda ⁊
peccatrix expiatur: ⁊ ab omni reatus macula li- Ps.
beratur. ¶ Uel dic ꝙ sacerdos facili⁹ populũ ex- Aliter.
piat, qñ sanguinem christi in altari p misse cele-
brationem libat. Omnia tamen vestimenta linea
debet habere: ad denotãdũ ꝙ puritatẽ in capite
intentionis, in tunica conuersationis, ⁊ femorib⁹
carnis, ⁊ in zona iustitie summe pfiteri iubetur.
¶ Uel dic ꝙ dñs nebulam in sanctuario suo vult Aliter.
abundare: ne maiestas sua nuda possit homini
apparere: ne scz pre terrore ipsuȝ oporteret per-
ire: sicut etiã supra Exodi. xix. ⁊ xxxiij. ⁊ in mul-
tis alijs locis ostendit dñs in caligine apparuis-
se: ⁊ in fumo glorie ⁊ nebula legem dedisse: ad de-
notandũ ꝙ de⁹ vult ꝙ in sanctuario mentis sem
per aliquã nebulam ignorãtie habeamus. Nec K
vult ꝙ tpe huius vite maiestatem eius intuitiue
videamus: aut ꝙ secreta deitatis ⁊ rerum plena-
rie cognoscamus: q̃r scz tunc fides nostra meritũ
nõ haberet: ⁊ mẽs nostra per psumptionẽ forsitã
interiret. Dñs ergo ⁊ in nebula loq̃, ⁊ in nebula
habitare dr: p eo ꝙ dñs mẽtẽ sanctã ꝯtritã ⁊ ob-
scurã diligit: ⁊ ibi habitare spũaliter delectatur.
Uñ dñs dixit ꝙ habitaret in nebula. Ps. Caligo 3. Reg.
sub pedibus eius. Illa que ad salutẽ pertinẽt, in Psal.
tali nebula cordis ꝯtriti meli⁹ a deo reuelant. vñ
dr. Uocauit dñs Moysen de medio caliginis ⁊c. Exo.
De modo vero purificãdi cũ cinere, vide i li. 3 Num. Num.

¶ Capi. xvij. Textus.

Et locutus est dominus ad Moysen di
cens: Loquere Aaron. Moralitatum
Capitulum x.

Hic supponit
Moyses animã omnis car-
nis in sanguine esse: ⁊ ideo
sanguinis esum oĩno phi-
bet: sed ipsum dño mandat
offerri: vt sic aĩa q̃ viuit in
sanguine, possit a pctis suis
p sanguinem expiari. ¶ Dic
ꝙ sanguis spũalis est affe- Moralitas.
ctio seu amor: q̃r reuera talis sanguis est pprie
anime nostre vita. Aug. Scio aĩa mea ꝙ amor est L
vita. Ideo sanguinẽ non debemus comedere. i.
amorem et affectionẽ nostrã nõ debemus in nos
ipsos reducere: nec ad nutrimentum carnis no
stre ꝯuertere: sȝ soli deo offerre, ⁊ ad deum ordi
nare: q̃r reuera sanguis affectionis aĩam natura
liter viuificat et delectat: et ideo si deo offeratur,
ipsam spiritualiter purificat atq; mundat. Unde
Ezech. In sanguie tuo viue. ¶ Uel dic ꝙ sanguis Ezec.
iste est sanguis christi in sacramento altaris, vel Aliter.
etiã memoria ⁊ compassio passionis ⁊ sanguinis
iesu xpi: q̃r reuera in isto ⁊ ex illo constat spiri
tualis vita anime nostre: et ideo talem sanguinẽ
non debemus comedere. i. nõ recolẽdo absorbe-
re, et

re ⁊ abscōdere, sed ipm missas celebrando, ⁊ pas-
sionē eius recordādo offerre: vt sic possimus ani-
Jo.16.d. mas nostras expiare. Uñ Job. Terra non ope-
ries sanguinem meum.

¶ Capitu. xix. Textus.

**Locutus est dñs ad moysen dicens. Lo-
quere ad omnem. Moralitatum Ca. xi.**

Hic pcipiuntur
hoi mlta pcepta, ⁊ dicit: Nō
maledices surdo: ⁊ corā ce-
co nō pōes offendiculū. Nō
obseruabitis somnia. Nō fa-
cietis vobis figuras aut sti-
gmata. Nō radetis barbam
nec in rotundo attōdebitis
Moralitas comā: nec sup mortuo icide
tis carnē. Nō ꝓstitues filiā tuā ⁊c. ¶ Ista nobis
oia spūalit inhibent. Et pmo q̄ dē surdos ⁊ cecos
idest ꝑsonas simplices ⁊ ignorātes: qz .s. ꝟbū dei
nec audiūt, nec itelligūt: nō debemꝰ maledicere
D vel ꝯtēnere: vel offendiculū alicuiꝰ mali scādali
vel exempli coram eis ponere vel facere, ne forte
occasiōe accepta possint ruinā peccati incurrere.
Tales em̄ simplices q̄ nesciunt p̄cauere, faciliter
cadūt: qñ offendiculū .i. occasionē mali i ꝟbis aut
Mat.18.a. factis nr̄is iueniūt. Jō bñ dr̄. Qz q̄ scādalizauerit
vnū de pusillꝫ istis q̄ i me credūt: expedit ei ꝙ sub
mergat i mare. Itē somnia .i. falsas opiniones nō
debemꝰ credere: nec friuola ꝓ veris recipere: nec
ariolis nec diuinis .i. hereticis aut adulatoribꝰ fi
dē dare: nec ēt ad auguria seu garritꝰ auiū .i. ad
ꝟba ⁊ garrulatiōes ꝑsonaꝝ attēdere vel vacare,
4.re.21.a sicut fecit Manasses: de q̄ dr̄, ꝙ obseruabat som-
nia ⁊ sectabat auguria ⁊c. Itē nō debemꝰ barbā
i. virilitatē ai radere: nec comā capitis .i. ꝟtutem
cordis aliqualr decurtare: qz scꝫ virilitas ai quā
barba significat, nō ē abiciēda: nec coma ꝟtutuꝫ
Nu.6.a. aliqualr derōdēda. Uñ dr̄. Nouacula nō ascēdet
sup caput eiꝰ. Rotūditas aūt q̄ figura ē valde mo
bilis, instabilitatē mētis denotat: qz tūc coma iro
tūdū tōdet: cū icōstātia mētis virtutū cesariē i no
bis trūcat. Itē figuras ⁊ stigmata n̄ debemꝰ nobꝫ
facere .i. malas malorū imagines ⁊ exēpla non de
bemus accipere: nec i nr̄is cordibꝰ aut moribus
E ꝑ imitationē imprimere, nec ꝑ retinentiā aut ꝯpla
Aliter. cētiā adorare. ¶ Uel dic ēt, ꝙ ista dicunt ꝯ q̄sdam
diuites: q̄ scꝫ q̄sdā familiares cōstituūt, sicq ꝙ eos
quasi ꝓ diis colūt, inq̄ꝫtū eis plus debito credūt.
Tales ergo figuras statuere vt stigmata nobis ꝓ
hibent: ⁊ eoꝝ adoratiōes vetant. Itē carnem no
strā nō debemus sup mortuo .i. super peccato lu-
xurie vili et fetido incidere ⁊ diuidere: nec de san
guine delectatiōis carnalis aliq̄d sibi dare. Nec
filiā nostrā scꝫ animam diabolo ꝓstituere, nec sibi
eam per diuersa vitia maculandā offerre. Caro
enim ꝑ luxuriā non est incidenda, sed integra et
casta seruāda. Anima etiā nō dꝫ prostitui: nec ꝑ
pctm̄ diabolo subiugari: ne forte possimus de ea
Mat.15.c illud dicere. Filia mea male vexatur a demonio.
Eodē ca.d. ¶ Hic p̄cipit ꝙ aialia diuersi generis simul cōue-
nire vel cohabitare nō faciēt: ⁊ ꝙ vestimēta ex la-
na ⁊ lino nō texāt: ⁊ ꝙ agrū suum diuerso semine
non seminēt seu serant: qđ etiā precipit Deute.
Morali- xxii. ¶ In ꝟbis istis charissimi videtur tangi, ꝙ
tas. illi q̄ eiusdē conditionis sunt ⁊ status, sicut pau-
peres ⁊ diuites, sicut clerici vel laici: debēt simul
cohabitare, ⁊ societatē alter alterius frequētare
copulā ꝟo ⁊ societatē ꝑsonarū dissimiliū fugere:
⁊ istorū qui sunt diuerse conditiōis ⁊ statꝰ, ⁊ con
Eccl.13.a. sortia non amare. Uñ dicit sapiēs. Qz pondus su
F per se tollit q̄ altiori se communicat. Quid cōica-
bit cacabus ad ollā: qm̄ si se colliserint, confrin-
gent? Sequit, Omne aial diligit sibi simile. Istud Ibidem.c
potissime debet seruari in coniugiis: vbi pro cer-
to paritas conditionum summe debet attendi:
quia scilicet diuerse cōditiōis aialia nō debēt in-
uicē copulari: nec rusticꝰ nobili mulieri, nec rusti
ca cū nobili ꝯiugari. Facile ē em̄ ꝙ qñ ager .i. le-
ctꝰ tali diuerso semine serit, ꝙ alter ab altero fa- Ibidem.
ciliter ꝯtemnat. Uñ ibidem. Que cōicatio homini
scō ad canem: aut que pars bona diuiti ad paupe
rem? Et ad idē ꝑ oia potest applicari illud qđ di- Deu.2.b
citur. Nō arabis i boue ⁊ asino. ¶ Uel si vis appli Aliter
ca cōtra quosdam, qui ita fidē euāgelicā assume- Gal.2.c.
bāt, ꝙ cerimonias legis nullatenus relinquebāt: Act.15.a.
sed vtrumq seruare volebāt. Bos enim iugo sub
dita, significat legem: asinus ꝟo quē christus eq-
tauit, significat euangelicā disciplinā. Talis er- Aliter
go combinatio repellitur ⁊ duplex ritus a deo re
probatur. Allega vt infra. ¶ Uel dic ꝙ boni non
debent cum malis, fideles cū infidelibus ⁊ here- Ps.17.d
ticis, religiosi cum laicis communicare: ne eos cō Aliter.
tingat malos eorum mores discere vel habere.
Ps. Cum scō sctūs eris ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ ager est
cor: qđ scꝫ diuerso semine seritur, quando diuer-
sis cōtrariis negociis occupatur: ⁊ quando deo
⁊ mundo vacare conatur, quod vtiq prohibituꝫ
est. Deus enim in corde nostro non vult habere G
participem, nec socium: sed in solidum possidere. Mat.6.c
Tanti emit vt solus possideret: qz scꝫ sicut dicit Eccl.11.h.
in euangelio. Nemo potest duobus dñis seruire Eccl.2.c.
⁊c. Ideo de tali cordis diuisione dicit. Fili mi, nō
in multis sint actus tui. Et alibi. Ue duplici cor-
de: ⁊ homini ingredienti terrā duabus viis. Igi-
tur in hoc reprobatur omnis duplicitas, ⁊ com-
mendatur vnitas ⁊ simplicitas: ꝙ quando scili-
cet agitur cor diuerso semine .i. duplici vel multi
plici intentione vel fictione: vna scilicet apparen- Aliter.
ti, ⁊ alia existenti seritur: tunc istud mandatū pre
teritur. ¶ Uel dic ꝙ vestis lana ⁊ lino contexta,
significat proditoriam ⁊ hypocritam falsitatem:
que scilicet lanam .i. simplicitatem ostendit exte-
rius: linum ꝟo subtile .i. maliciam, interius celat.
Tali ergo veste .i. talis hypocrisis duplicitate nō
debemus indui: sed potius vel corporaliter vno
vel alio debemus vestiri. Melius enim est vel ꝙ si
mus ex toto lanei, vel ex toto linei .i. ex toto bo-
ni, vel ex toto mali: q̄ꝫ ꝙ per hypocrisim boni exte
rius appareamus, ⁊ interius mali simus. Sicut
enim dicit Comestor. Simulata equitas non est Eodē ca.b
equitas, sed duplex iniquitas. Unde Chrysosto-
mus. Hypocrita appare quod es: aut esto quod
appares. ¶ Domino fuit maxima cura de pere-
grinis ⁊ aduenis fouendis, ⁊ non vituperandis,
aut non contristandis: ⁊ ideo precipit ꝙ scilicet H
segetes vsq ad solum non tonderentur: nec gra-
na racemorum decidentia colligerentur: sed pe-
regrinis ⁊ aduenis dimitterentur. Precipit etiā
ipsis non exprobari: sed sicut seipsos diligi et fo-
ueri. Quod scꝫ potissime precipitur filiis israel: qz Moralitas
aduene ⁊ peregrini in egypto fuerunt: ideo adue
narum miserias cognoscebant. Quare concludit
ꝙ eis amplius misereri debebant. ¶ Ista omnia
possunt exemplariter adduci ad inducenduꝫ ad
pietatem ⁊ miserationem egenorum et paupe-
rum ⁊ peregrinorum: qz scilicet istis est cōpatien-
dum ⁊ de suis bonis tribuenduꝫ. Et maxime hoc
debēt facere illi q̄ quādoq pauperes fuerūt, ⁊ q̄ Exo.23.a.
alienas terras perambulauerunt, ⁊ qui per ex-
perientiam quid patiant alii didicerunt. Unde di
citur. Peregrinis molestus non eris: scitis enim
aduenarum animas: nam ⁊ ipsi peregrini fuistis
in terra egypti. Quod tamen est contra multos
diuites: qui q̄uis aliquando fuerunt egeni et
pauperes: ipsi tamen peregrinis et pauperibus

pre ceteris sunt crudeles. ¶ Uel dic ꝙ pauper
vel peregrinus est peccator: cui pro certo nõ est
detrahendum sꝫ potius miserendum. Quãdoqꝫ
em̃ a deo peregrini .i. peccatores fuimus: et iõ
humanã fragilitatem cogitare debemus: iuxta
illud Eccli. Disce ex teipso que sunt proximi tui.
Quod tamen est contra multos: qꝛ scꝫ illi q̃ pre
alijs fuerunt pauperes et peregrini, et q̃ aliun-
de fuerũt nati: vel q̃ etiã per pctm̃ a deo fuerunt
alieni: solent qñ ad prosperitatẽ veniũt, esse ad-
eod.ca.e. uenis et alienis magis duri, ꝛ contra delinquen-
A tes plus seueri. ¶ Itẽ ibidem precipit sic. Quã-
do ingressi fueritis terram: ꝛ plãtaueritis ligna
pomifera: et auferetis preputia eorũ: poma que
germinãt immũda erũt vobis, nec comedetis ex
eis. Nam vt dicit scholastica historia: oẽs fru-
ctus qui in primis tribus annis crescebant, im-
mũdi erãt: fructus vero quarti anni et deinde,
dño cõsecrabãt: ꝛ fruct⁹ quinti anni ꝛ deinceps,
Moralitas ad vsus proprios reseruabant. ¶ Arbor pomife
ra significat hoiem qui poma bonoꝝ operũ, ger
mina boni propositi ꝓducit. Unde ꝓprie pomo-
rum ꝑputia seu germina, sunt bonorũ operũ ini-
tia: q̃ ꝓ certo immunda censere debemus: eo ꝙ
bona nostra initia nõ statim apꝓbare, sed poti⁹
vilipendere, ꝛ imũda eẽ ꝛ inutilia reputare tene-
mur. In vsus em̃ nostros non debent statim ce-
dere: nec ea quousqꝫ solida ꝛ viuificata sint debe
mus nostris vsib⁹ .i. nostris approbationib⁹ ap
plicare. primo enim sunt oia quasi immũda vili-
pendẽda ꝛ tandẽ si perseuerãt in bono, domino
consecrãda ꝛ attribuẽda: ꝛ finaliter in nostros
vsus .i. in nostrã cõplacentiam sunt vertẽda. Ni
mia enim participatio reprobatur: et ideo mul-
ti sunt doctores iuuenes ꝛ etiã nouitiũ, qui in bo
nis suis primordijs pl⁹ debito gloriãtur: ita ꝙ
Pro.20.c. se magis scire vel plus bonorũ operũ posse face
re q̃ ceteri arbitrantur: cõtra illud. Substantia
B ad quã festinatur in principio, in fine bñdictione
carebit. ¶ Uel aduerte, ꝙ vt dicit scholastica hi-
storia sup Leui.xx.c. Qd̃ poma triũ annorũ vi
nee immũda erãt: pro eo ꝙ natura min⁹ precepta
videbatur fecisse. Qd̃ ad hoc põt applicari: ꝙ po
ma .i. opera neophytorũ ꝛ nouitiorũ, q̃ scꝫ indi-
screte cõtra naturã qñqꝫ aggrediũtur opa val
de ardua ꝛ mirãda: debent immũda reputari .i.
nõ approbari: qꝛ scꝫ faciliter solent perire, ꝛ apd̃
deũ ꝛ homines reprobari. Sicut em̃ dicit philo
sophus. Acres in principio frãgũtur in fine. Ta
les em̃ vinee .i. tales ꝑsone q̃ in iuuẽtute alios vi-
Luc.14.f. tuperare in bonis operib⁹ videntꝛ, añ tp̃s desi-
stere ꝛ deficere cõprobantꝛ. Uñ dr̃. Iste homo ce-
pit edificare ꝛ nõ potuit cõsummare. Et iõ talia
poma .i. talia iuuenũ opa nõ sunt multum apꝓ-
banda: sed poti⁹ immũda ꝛ inutilia reputanda.

¶ Capitulũ .xx. Textus.

Locutusqꝫ est domin⁹ ad Moysen: di-
cens. Hec loqueris. Moralitatum Ca
pitulum xij.

Precepit dñs su
pra .xviij. cap. multa genera
immũdiciarũ vitari: hic autem
sub pena mortis illa mãdat to
C taliter declinari. Dr̃ em̃ ꝙ hõ nõ
debebat turpitudinẽ pr̃is aut
m̃ris, aut sororis reuelare: alꝛ
merebatꝛ mortẽ incurrere ꝛ subire. Qui ẽt patri ꝛ
m̃ri maledicebat, sine remedio mori debebat. Alie
ẽt carnis imũdicie multiplices reꝓbãtur: ꝛ sub
mortꝭ ꝑiculo ꝓhibentꝛ. Uide si vis textũ, ꝛ allega

cõtra diuersas spẽs luxurie. ¶ Uel dic ꝙ pr̃ nr̃ est
prelat⁹: m̃r nr̃a est eccl̃ia vel religio: fratres ꝛ so- Aliter
rores sunt socij ꝛ vicini, ꝛ maxime illi q̃ nobis ꝑ
ꝓfessionẽ ꝛ familiaritatẽ sunt iũcti: qꝛ reuera ta
liũ turpitudines .i. vilitates, infamias vel enor-
mia crimina, si qua scim⁹, nullo mõ detrahẽdo re
uelare debem⁹: qꝛ ꝓ certo q̃ tales amicos suos,
quib⁹ .s. fidelitatẽ ꝛ reuerẽtiã exhibere tenetꝛ, dif
famauerit: ꝛ eoꝝ turpitudines reuelauerit: mor
tis eterne periculũ substinere debebit. Nõ debet
em̃ eccl̃iasticus pr̃i vel matri maledicere seu de-
trahere: vel turpitudines ꝑlati vꝉ eccl̃ie sue, nec Pro.
nõ sociorꝫ suoꝝ apud laicos reuelare: nec secreta
suoꝝ alijs publicare: sꝫ poti⁹ ip̃e tenetꝛ abscõdere
ꝛ celare: nisi forte propter correctionẽ sit necesse
ip̃a maiorib⁹ declarare. Uñ dr̃. Que viderit ocu
li tui, ne cito proferas in iurgio: ne emẽdare nõ
possis cũ dehonestaueris amicum tuum.

¶ Capl̃m .xxj. Textus.

Dixit quoqꝫ dominus ad moysen. Lo-
quere ad sacerdotes. Moralitatum Ca
pitulum xiij.

Sacerdos nullũ
mortuũ debebat tãgere: nec in
alicui⁹ mortui exequijs interes
se: etiã dato ꝙ esset ꝑnceps po-
puli sui: nisi dũtaxat cẽt pr̃ vel
m̃r, fili⁹ vel soror virgo. Et ad
huc ista ꝯfessio nõ fiebat nisi sa
cerdotib⁹ minorib⁹: qꝛ sꝫ sacerdos q̃ mũd⁹ erat,
ad nullũ prorsus mortuũ accedere, nec alicuius
exequijs interesse debebat. ¶ Ex isto possum⁹ ostẽ
dere quãto q̃s est maior in eccl̃ia, tãto magis dꝫ
mortuos .i. excõmunicatos ꝛ pctõres ꝛ tactũ et
societatẽ maloꝝ summopere declinare. Soli em̃ cõ
iũcti ꝛ ꝯsanguinei excipiũtꝛ: qꝛ .s. viri christiani et
eccl̃iastici tãgere ꝛ sociare se ꝑmittũtꝛ. Sũmi vo
sacerdotes .i. illi q̃ spãlr deo sunt iũcti ꝛ cõsecra
ti: sicut sunt viri religiosi ꝛ ꝑfecti: ex totoqꝫ debẽt
mortuos .i. pctõres ipfectos excõmunicatos et
hereticos abhorrere: ꝛ dato ꝙ sint ꝑncipes seu
magni ꝛ ꝯsanguinei, ẽt ꝛ ꝓpinqui: ipsos tñ debẽt
fugere ꝛ vitare: q̃uis talis tact⁹ ꝛ accessus sit ge
neraliter ꝓhibit⁹, iste tñ strict⁹ ẽ sacerdotib⁹ .i.
ecclesiasticis ꝛ maxime summis sacerdotib⁹ .i. ꝑ- Moralitas.
latꝭ ꝛ maiorib⁹ interdict⁹: ꝛ maxime hoc dꝫ eẽ in re-
ligiosis ꝛ ꝑfectis: q̃ de parẽtib⁹ carnalib⁹ maxi-
me qñ sunt pctõres, nõ debent curare, sꝫ eos pro E
xp̃o dimittere ꝛ horrere. Qd̃ tñ est ꝯtra multos
ecclesiasticos: q̃ pl⁹ debito diligũt cõsanguineos Luc.14.
ꝛ amicos, quibus dicitur in euangelio. Qui nõ
odit patrẽ et matrẽ aut vxorẽ ꝛ filiuꝫ ꝛ fratres,
nõ põt meus esse discipulus. Multi sunt ecclesia- Le.
stici qui dum malos parẽtes plus debito dilexe-
runt proprias aias ꝑdiderunt. Iõ dicitꝛ supra. Eod.
Nolite cõtaminare aias vestras: nec tãgatis q̃c-
q̃ eoꝝ ne imũdi sitis. Sacerdos nõ dꝫ accipe ali-
quã vilẽ aut ihonestã vxorẽ, scortũ, captiuã, an-
cillã, viduã, repudiatã sordidã aut meretricẽ: sꝫ
poti⁹ ṽginẽ aut puellã de ꝑplo suo natã. Qꝛ bre
uiter sicut hic dr̃, sacerdos seu põtifex sup cuius
caput fusum est oleũ vnctiõis: ꝛ cuius man⁹ in
sacerdotiũ consecrate sunt, vestitusqꝫ est sanctis
vestibus: non debet caput suum discoperire, ve-
stimenta sua scindere, ad mortuũ intrare, ꝛ inho-
nestã mulierem in vxorem accipere: sed puelle Moralitas
virgini de suo populo nubere, ꝛ stirpeꝫ gñis sui
vulgo gẽtꝭ sue nõ miscere. ¶ Sacerdos dux et
põtifex seu põtẽ faciẽs, ẽ ꝑlat⁹: q̃ scꝫ põtẽ ad celũ
dꝫ facere, ꝛ illuc subietos verbo et exemplo du-

cere.Uxor ipsius est vita sua et morū suorū cō=
pago:qr scz iste tūc alicui vxori spiritualiter nu=
bit/qñ aliquā vitā spiritualē accipit et custodit.
Igitur sicut hic dicit/sacerdos.i.p̄lati et clerici/
summe debēt dici sancti:et sanctitatē morib⁹ ob=
seruare.Sancti inquit erūt deo suo:ꝛ nō pollueñt
Gal.6.b nomē eius.Et isti quorū manus sacrate et ordi=
F nate sunt ad actus bone operationis:ꝛ q̄ indu=
ti sunt vestib⁹ sacris honeste cōuersationis/non
debēt barbā radere.i.dimittere animi virilitatē
caput mētis discooperire id est deponere humi=
litatē:humilitas em̄ velat et celat interioris mē=
tis virtutes:vestimēta scindere id est destruere
exteriorem humilitatē:ad mortuū intrare.i.fre=
quētare malā societatē:vilē vxorē ducere.i.p̄fi=
teri vel sectari alicuius male vite sordidā vilita=
tem.Uxor em̄ sua.i.vita et cōditio status sui de
bet esse virgo.i.pura ꝛ mūda:que scilicet non sit
vidua:nec a populo repudiata aut contēpta nec
captiuitati timoris seruilis subiecta/nec seruitu
ti p̄cti aliqualr̄ subiugata:nec in se vilis mere=
trix aut immunda:nec etiā de alieno populo.i.p
nimiam singularitatē subditis totaliter aliena.
Sic em̄ erit sanctus ꝛ mūdus ꝛ sancto dei serui=
tio sancte ꝛ mūde deditus et sacratus:supra eo=
dem ca.Incēsum ꝛ panes offerūt deo suo:ꝛ ideo
Allegoria. sancti erunt.¶Uel dic allegorice ꝙ sacerdos est
christ⁹ spiritu leticie vnct⁹:ꝛ sacra veste.i.purissi
ma humanitate vestit⁹:qr reuera iste p̄ speciali
cōiuge,cū.s.in beata incarnatione se nobis con=
iunxit:nō accepit mulierē vilē/sed nobilē:nō cor=
ruptam sed virginē:nō hominū ancillā sed virtu
tum dñam:non sub peccato captiuā/sed liberam
elegit virginē gloriosam:cui se carnē assumendo
Aliter. cōiunxit:que etiā de populo dei israelitico nata
G fuit.¶Uel dic ꝙ vxor:id est mens vbi est aīa quā
scz si sit virgo.i.pura/sctā et immaculata de po=
pulo suo.i.de christianitate ꝛ fidei nata libenter
christus ducit.Si vero vilis/reproba ꝛ immūda
Aliter. fuerit:ipsam nō accipit/sed contēnit.¶Uel dic ꝙ
vxor hoīs est dignitas/officiū vel bñficiū seu dio
cesis vel ecclesia cui cōiungit:et ad qd̄ in hoc se=
culo p̄mouet/siue sit ecclesiastica siue secularis.
Sed vere de talibus vxorib⁹ alique sunt virgi=
nes.i.ille ecclesiastice dignitates q̄ mūde et san=
cte/nullo simonie vitio vel nullo carnali affectu
vitiate vel corrupte.Alique v̄o sunt corrupte et
immūde/ꝛ semp̄ aliquo adiūcto vitio maculāte
fedate:sicut sunt multe seculi dignitates quarū
quedā sunt q̄ magis dāti annuatim vēdunt:alie
sunt sicut repudiate:qr scz ab oīb⁹ bonis hoīb⁹
refutant.Alie sunt sicut captiue vel ancille/q̄ scz
seruituti ꝛ periculo submittunt sicut sunt gñalr̄
ille q̄ hodie sunt altiores ꝛc. Igit istud est verū
ꝙ sacerdos id est quicūq₃ ecclesiastic⁹ bon⁹ nūq₃
talia publica officia debet petere: nec tales im=
mūdas/ꝛ immūdicie viciorū permixtas vxores
seu seculi dignitates diligere:sz magis v̄ginē:id
est aliquā mūdā/q̄uis pauperē ꝛ sterilē preelige
re:cū qua possit mūde ꝛ sctē viuere ꝛ manere.Uñ
1.Esdr.9.a dr̄.Discedite a gentib⁹ terre/ꝛ ab vxorib⁹ alieni=
genis:q̄uis aliqui hodie nō curāt qualē vxorē
habeāt:quinimo vxorē fornicariā.i.bñficiū vel
dignitatē fornicarie.i.simoniace acquisitū liben=
H ter accipiūt ꝛ p̄curāt.Ideo dr̄.Accipe tibi vxo=
Osee.1.a rem fornicariā/ꝛ fac filios fornicationum.¶Uel
Aliter. dic ꝙ nō lz alicui ecclesiastico vxorē alteri⁹ gen=
tis.i.dignitatē vel bñficiū alteri⁹ secte vel eccl̄ie
assumere vel cōcupiscere:sz de populo suo id est
de papa/ecclesia vel patriarcha debet sibi vxorē
seu bñficiū p̄curare.Uñ dr̄.Nō lz tibi habere vxo
Aliter. rem fratris tui.¶Uel dic ꝙ vxor aliena est digni
tas seu officiū seculare quā scz nō lz sacerdoti et
ecclesiastico accipere vel ad eā anhelare:sz solū

de populo suo.i.de statu ecclesiastico vxorē ꝛ p̄=
motionē acq̄rere vel habere/cōtra multos cleri=
cos in curijs regū ꝛ secularibus officijs cōstitu=
tos:de quib⁹ dicit.Inueni iudeos ducētes vxo= Neem.13.c
res moabitidas.¶Uel dic ꝙ sacerdos non debet Aliter.
cōmiscere stirpē generis sui cū vulgo gētis sue:
qr illos q̄ sunt de genere suo/patria ꝛ cōsangui=
nitate nō debet sibi cōmiscere:nec in bñficijs nec
officijs ecclesie sue ponere:nec etiā eos ibidē cū
diuitib⁹ ꝛ nobilib⁹ patrie coniugare:sicut quoti=
die faciunt multi p̄lati/qui aliūde veniētes totā
ecclesiā suā et patriā sibi cōmissam de suis cōsan
guineis implent et stirpē generis suis cū vulgo
populi sui miscēt.¶Itē dicitur ꝙ omnis qui ha= Eodē ca.c
buerit maculā,non offeret panes deo nec acce=
det ad ministeriū eius:oportet ergo vt nō sit ce=
cus/nec claudus:si habuerit paruum nasum vel
grandē/vel fractā manū:si gibbosus/si lippus/si A
albuginē habēs in oculo/si iugē scabiē/si impeti
ginē habēs in corpore/si herniosus.Iste em̄ sunt
tredecim macule seu impedimēta/q̄ hominē red
debāt indignū/ne ministraret in tabernaculo in
sacerdotali officio.Uerūtamen dato ꝙ panes et
incēsū nō permitterent offerre:de panibus tñ q̄
offerebant in sacrificio/ permittebat comedere.
¶Sic vero moderni sacerdotes ꝛ clerici a dei mi Moralitas.
nisterio reddunt indigni qñ spiritualib⁹ macu=
lis sunt fedati.Teste enim beato Gregorio.Iste
tredecim macule peccata designāt.Unde dico ꝙ
cecus est qui nō videt p̄ contēplationē.Claudus
qui vacillādo incedit/ꝛ p̄ maliciā ꝛ cauillationē.
Parui nasi/qui nasum.i.sensum diminutū habet
per sublatā debitā discretionē.Nasi grādis/qui
sensu nimis abundat p̄ p̄sumptionē.Apostolus. Rom.12.a
Non plus sapere/ q̄̄ oportet sapere.Torti nasi/
tortū ꝛ p̄uersum sensum p̄ heresim vel p̄ inuidie
machinationē.Contra quos ap̄ls.Nolite pueri 1.Cor.14.d
effici sensibus/quātum ad nasum paruū:sed ma
licia paruuli estote quātum ad nasum tortum ꝛ
magnū.Pedē etiā habet fractū ille/qui debilē et
fragilē habet actionē.Fractā vero manū ille/q̄
habet remissam et laxā operationē:vt sic de tali
sic excecato/claudo et pedibus manibusq₃ con= B
tracto/dicat illud Mat.Ligatis manibus ꝛ pe= Mat.22.b
dibus mittite eum in tenebras exteriores ꝛc.Itē
lippus est ille/qui licet clarus p̄ scientiā ꝛ discre
tionem videat:oculis tamen cordis sui infectus
est per immūdiciā simonie.Albuginem habet ille
qui mente ꝛ effectu habet candorē mūdane glo=
rie.Gibbus est qui patitur tumorē seu gibbū su=
perbie.Scabiem habēt iugem qui quotidie ver=
satur in immundicia luxurie.Impetiginē patit/
qui pruritū et ardorē sustinet libidinis.Hernio=
sus seu ponderosus est cuius humor interioris
affectionis ad genitalia fluit per desideria car=
nis.Breuiter ergo istud est verum/ꝙ illi qui ta=
lia patiuntur/indigni sacerdotio vel quocunq₃
ecclesie ministerio reputant.Homines enim be=
ne formatos.i.bonis moribus instructos/nō vi=
tiosos vel maculatos vult dñs ministros suos
habere:malos vero informes/vitiosos ꝛ incōpo
sitos solet abijcere ꝛ horrere.Unde dicitur.Ani= Leuit.22.c
mal cicatricem/papulas scabiem aut impetiginē
habēs/nō offeretis dño.Sed quia pro certo vnū
restat de isto capitulo:quia scilicet dato ꝙ isti p̄=
pter indignitatem non debebant panes offerre
vel in ecclesia ministrare:tamen oblatos non ve=
tabantur cū alijs manducare.Sic vero prohdo
lor hodie multos videmus ecclesiasticos:qui sci
licet licet ecclesie non deseruiant aut ministrent:
nec digni sunt etiā ministrare propter vitiorum
maculas quas cōtinent:panes tamē oblatos ab
alijs.i.fructus ecclesiasticorū beneficioꝝ ꝛ alio=
rum labores percipere nūq₃ cessant:quinimo ta=

tes habent abundãtius ecclesie panes: ꝗ̃ illi qui
quotidie in dei seruitio ⁊ ministerio offerũt et la-
Joan.4.c boꝛant: ita ꝙ istis pꝛopꝛie potest dici illud Joã.
Alij laboꝛauerũt/ ⁊ vos in laboꝛes eoꝛum intro-
liter. istis. ¶Uel dic ꝙ ille q̃ habet maculã/ est ille qui
non debet ad altare accedere/ nec in sacerdotis
officio ministrare quousq; a tali macula volue-
rit per penitentiã se purgare: quãdocũq; se sen-
tit talibus vitijs seu vinculis irretitum. Et ma-
xime qñdo se scit per excõicationẽ maculatum:
tunc debet se ab introitu tabernaculi.i. ecclesie
retrahere: et in officijs ecclesiasticis nullatenus
ministrare: sed indignum se reputans/ debet et a
Leuit.2.c ministerio cessare. Unde Leuit. Omnis homo in
quo fuerit immũdicia ⁊ accesserit ad ea q̃ sancti-
ficata sunt peribit de populo suo.

¶Capl'm xxi. Textus.

Locutus quoq; est dñs ad Moysen/ di-
cens. Loquere. Moꝛalitatũ Ca. xiiij.

TRia genera pa-
num erãt apud iudeos scilicet
panes pꝛopositionis/ quos so-
li sacerdotes qui erãt sine ma-
cula/ debebant comedere: et in
loco sancto. Itẽ panes alij qui
D a populo offerebant, ⁊ in sacer-
dotũ partẽ cedebant: et de istis licebat comede-
re oĩbus qui erãt leuitici generis: etiã si haberẽt
maculã: etiam si esset filia sacerdotis/ vidua vel
repudiata/ ⁊ ad domũ pr̃is reuersa. Uerũtamẽ
quicunq; alienigena/ vel etiam filia sacerdotis/
dum tamẽ adhuc alicui alieno de populo actua-
liter esset nupta: de talib⁹ panib⁹ non comede-
debant: sed tanq̃ extranei a talib⁹ abstinebant.
Itẽ panes laici: qui populo et clero cões erant:
Moꝛalitas. ⁊ de quib⁹ oẽs gñaliter comedebãt. ¶Per istas
tres spẽs panũ possunt intelligi tria genera bo-
noꝛũ ecclesiasticoꝛũ, scꝫ panes ꝓpositiõis: ⁊ ista
sunt bona spiritualia scꝫ virtutes ⁊ merita: que
scꝫ null⁹ põt accipe maculosus. Itẽ panes obla-
ti a pp'lo: et isti significant beneficia ecclesiastica:
q̃ etiã multi maculati ⁊ repudiati: id est multe
male ꝑsone pñt habere: dum tamẽ de gñe sacer-
dotali id est ꝑsonas ecclesiasticas cõtigerit eas
esse. Itẽ panes laici.i. bona mũdana ⁊ secularia:
q̃.s. bonis ⁊ malis/ mũdis ⁊ imundis/ laicis ⁊ cle-
ricis cões esse cẽsent: inq̃tũ ab ipsoꝛũ ꝑceptione
Aliter. nulla generatio hoĩm impedit. ¶Uel dic ꝙ dato
ꝙ hoĩes habeãt maculas diuersoꝛũ vitioꝛũ: et
noĩa eos si vis sicut i capitulo ꝑcedẽti. Dato ẽt
ꝙ sint ꝑsone repudiate a deo ⁊ a mũdo nihilo-
minus si sint de genere sacerdotali id est si sint
de cõsanguinitate pꝛelatoꝛum: nõ solẽt a come-
stiõe panũ.i. a ꝑceptione ecclesiasticarũ ꝓbẽda-
E rũ ⁊ bñficioꝛũ repelli/ sed inde amplius satiari.
ps.72.b Ps. Ecce ipsi peccatoꝛes ⁊ abũdãtes in seculo/
obtinuerũt diuitias. Dato ẽt ꝙ ipsi nõ ministrẽt
nec seruiãt: bona tñ ecclesie ꝑticipãt ⁊ abũdãt.
Aliter. ¶Uel tres panũ species sunt tres ꝟtutes theo-
Lu.11.a logice. Unde dicit. Amice accõmoda mihi tres
panes. Sed de istis vnus est solis sacerdotibus
mundis ⁊ immaculatis.i. solis bonis personis
concessus/ scꝫ charitas. Nullus eñ maculosus
aut peccatoꝛ põt comedere panem istum. Cha-
ritas eñ est fons viuus/ quẽ nõ participat alie-
nus/ scꝫ Augusti. Alius eñ est non solũ mundis
⁊ immaculatis/ imo etiã maculosis cõcessus ⁊ re-
pudiatus: dum tamẽ sint de genere sacerdotuꝫ/
id est chꝛistianoꝛũ: ⁊ iste est fides que scilꝫ bonis
⁊ malis concedit: dum tamen sacerdotum, id est
chꝛistianoꝛũ pꝛopago habeat. Ali' aũt oĩbus est
cõmunis generaliter/ scꝫ spes: q: fideles et infi-
deles, boni ⁊ mali aliq̃d sperãt post hãc vitã. Et
sic dico ꝙ charitas sola est bonoꝛũ chꝛistianoꝛũ:
bonoꝛũ tamẽ ⁊ maculatoꝛũ est fides: spes vero
est cõmunis vniuersoꝛũ. ¶Uel dic ꝙ pꝛimi sunt Aliter.
virtutes: secũdi sunt scientie: tertij sunt tẽpoꝛa-
lia. ¶Uel dic ꝙ tres panes sunt tres sciẽtie: mo- Aliter.
ralis, physica ⁊ ciuilis ⁊c. Dilata si vis. ¶Hic po- Eodẽ ca.
nit ꝙ filia sacerdotis nupta alteri populo, nõ po-
terat comedere de sanctificatis: q̃diu extra ma-
neret, ⁊ q̃diu cũ viro esset. Uerũ qñ repudiabat,
vel viro moꝛtuo viduabat, ⁊ ad domũ patris re- F
uertebat: tũc poterat sanctificatos comedere vt
pꝛius. ¶Sacerdos est chꝛistus: filia eius est aĩa: Moꝛalit.
de qua scꝫ supꝛa pꝛecipit: ꝙ sacerdotis filia si de- Leuit.
pꝛehensa fuerit in stupꝛo, flãmis exuret: q: scilꝫ
anima filia dei, si in moꝛte depꝛehẽsa fuerit in pec-
cato, flãmis perpetuis incendetur. Unde Ezechi. Ezech.
Anima que peccauerit, ipsa moꝛietur. Ista ergo
qñq; exit domũ patris sui, id est chꝛisti ecclesiam
vel statũ gratie: ⁊ nubit per desideriũ ⁊ amoꝛem
vni extraneo de populo: scilꝫ diabolo, carni vel
mũdo. Unde dicit. Adhesit vni de ciuibus regio- Luc.16.
nis. Et tunc pꝛo certo q̃diu stat tale nefandum
matrimoniũ: ista filia nõ debet comedere de san-
ctificatis: ⁊ nõ est digna percipere bona spiritua-
lia et eterna, sed terrena. Si vero tale matrimo-
niũ cessauerit: ⁊ ista vidua facta: vel a mundo et
eius ꝓsperitate per infoꝛtuniũ ita repudiata, ꝙ
ad domũ patris.i. ad gratiã vel ecclesiã per pe-
nitentiam redierit: tunc vero cibis celestibus et
spiritualibus digna erit. Filia ergo id est anima
vel fragilis ꝑsona: que a viro suo.i. a mundo re-
pudiatur: vtpote quia per paupertatẽ ⁊ infoꝛtu-
nia omni pꝛosperitate priuat: debet in domũ pa-
tris sui, id est ad cõscientiã seu ecclesiã reuenire,
foꝛtune instabilitatem cognoscere: ⁊ se patri suo
chꝛisto reddere: vt sic de sanctificatis.i. de bonis
spiritualib⁹ et eternis partẽ suã possit percipere G
⁊ habere: exemplo filij pꝛodigi qui a mũdo repu-
diatus: ⁊ infoꝛtunijs cõpulsus ad patrẽ redijt: ⁊
vitulũ saginatũ comedit. Et ideo tali filie loquit Cañ.6.d
dñs in Cañ. Reuertere reuertere sunamitis: re-
uertere reuertere, vt intueamur te. Et illud Hie- Hiere.
rem. Reuertere ad ciuitates tuas. Usq; quo deli- Eodẽ ca.
cijs dissolueris filia vaga? ¶Alienigena nunq̃
debebat comedere de sanctificatis, dato ꝙ in do-
mo sacerdotis maneret: nisi foꝛte esset seruus ꝑ-
petuus sacerdotis ⁊ eius vernaculus emptitius
cõstitutus. De manu etiã alienigene nõ debebãt
sacrificia accipi et dño immolari: sed omnia coꝛ-
rupta ⁊ inutilia iudicari. De manu inquã alieni-
gene nõ offeretis panes domino deo vestro: nec
quicq̃ aliud qđ dare voluerit: q: coꝛrupta ⁊ ma- Moꝛalitas.
culata sunt omnia. ¶Alienigena significat here-
ticum vel quemlibet infidelẽ a fide chꝛisti alienũ.
Iste ergo nõ debet de sanctificatis comedere: id
est ecclesiastica sacramenta percipere: nisi foꝛte
vernaculũ seu perpetuũ ecclesie seruũ ipsum per
fidẽ ⁊ penitẽtiã cõtigerit factũ esse. Panes etiã.i.
doctrine ⁊ alia opera et exempla que tales offe-
runt, a fidelibus nõ debent recipi neq; credi: sed
magis omnia debent heretica et coꝛrupta repu-
tari. Et simplices etiam summe debẽt cauere ab
illis que ab hereticis et infidelibus pꝛedicant et H
offerunt: ne foꝛte per erroꝛẽ aliquẽ coꝛrumpant. Leuit.
Unde Leuit. Non tãgatis quicq̃ coꝛũ, ne immũ- Aliter.
di sitis. ¶Uel si vis, dic ꝙ panes alienigene sunt
sciẽtie seculares: que scꝫ a sacerdotibus non de-
bent recipi vel sectari: ⁊ maxime leges ⁊ medici-
na ⁊c. ¶Animalia que offerebant deo: debebant Leuit.
esse integra, sana, ⁊ nulla macula vitiata: al's a sa-
cerdote debebant repudiari, ⁊ nunq̃ dño immo-
lari: vnde hic dicitur, ꝙ omnis macula nõ erit in

eo:si cecum/si fractū/si cicatricē habens/si papu-
las/scabiem vel impetiginē:nō offeretis eum/sed
repudiabitur. Etiā animal qđ testiculos tonsos,
fractos/sectos ⁊ albatos haberet:si lingua care
ret:et si aurē vel caudā eidē aliquis amputasset.
Moralitas. ¶Sic vero illi qui offerunt dño:⁊ eidē in ipsius
seruitio,scilicet in statu ecclesiastico ꝓsententur:
mūdi/sancti et immaculati esse iubent. Igit non
debēt esse ceci per ignorantiā,non fracti per in-
constantiā,nō cicatricē malorū exemplorū ⁊ ma
lorum morū habētes per insolētiā:nō papulas,
scabiē seu impetiginē id est pruritū ⁊ immūdiciā
carnis sentiētes per luxuriā:et nō scissis vestibꝰ
seu testiculis ꝑ virilitatis amissionē,seu per mē-
tis effeminationē:nō perdita lingua ꝑ bone locu
tionis laudē et cōfessionis perditionē:nō trunca
ta cauda,per finalis ꝑseuerantie depositionē:qꝛ
pro certo viri ecclesiastici debētꝰ ꝑ discretionē cla
B re videre:debēt per constantiā et fortitudinē in-
tegre manere:debēt sine cicatrice,id est sine ma-
le consuetudinis vulnere,vel sine inuidie vlcere
mentē habere:debent in sue cōuersationis pelle,
scabie,id est vitijs maioribus:et impetigine seu
papulis.i.vitijs minoribus semper carere:testi-
culos.i.virtutē bonorū generatiuā. Aurē,id est
promptitudinē auditiuā et obedientiā. Caudā,
id est virtutē perseueratiuā et completiuā. Lin-
guam,id est predicatiuā vel diuine laudis et cō-
fessionis depromptiuā,debent iugiter cōtinere.
Si vero omnibus istis vel aliquibus istorū ca-
ruerint:nō sunt digni corā dño cōparere:nec in
ecclesia triumphante locū debēt aliqualiter ob-
Mat.22.a tinere. Unde dicit. Qui vocati fuerant,nō erant
Luc.14.c digni. De illis enim qui testiculos id est genera-
tionē bonorū operū vel etiā generationē fidelium
que per predicationē efficitur:que scilꝫ a duobꝰ
testiculis predicatorū procedit,scilicet a vita et
Deut.23.e doctrina:potest dici illud Deute. Non intrabit
eunuchus amputatis testiculis, absciso vere-
Mal.1.c tro in ecclesiā dei. De alijs vero dicitur. Si offer
tis dño claudum ⁊ languidū/nonne malū est:qꝛ
breuiter illi qui dño offerunt/sine peccati macu
Apo.14.a la esse tenent. Apo. Sine macula sunt ante thro-
Deut.17.a num dei. Unde Deutero. Non immolabis dño
bouem ⁊ ouem in quo est macula/aut quiopiam
Aliter. vitij. ¶Uel si vis/allega hec omnia cōtra secula-
B res:qui filios cecos/claudos et male morigera-
tos ⁊ formatos offerūt deo/faciēdo eos religio-
sos et clericos:bene autem formatos retinēt sibi
vt seruiant mundo:⁊ vt eos faciant cupidos et
Mala.1.b mundanos. Contra quos dicitur. Maledictus
dolosus qui habet in grege suo masculū:⁊ votū
Eodē ca.c faciens immolat debilem dño. ¶Aduerte hic/ꝙ
quādo quis offerebat sacrificiū ex voto:oblatū
debebat esse sine quacūqꝫ macula:sicut premitti-
tur in capitulo ꝓcedēti. Quādo vero quis offe-
rebat volūtarie scilicet oblationē pacificorū/vel
huiusmodi:tūc potuit offerre animal:dato ꝙ ha
beret aliquā de maculis supradictis scꝫ:⁊ maxi-
me aurē vel caudā amputatā. ¶Unde ibidē di-
citur sic. Ouem ⁊ bouē aure ⁊ cauda amputatis/
volūtarie offerre quis potest. ¶Sic cum in mū-
Moralitas. do sunt duo genera personarū que deo offerū-
tur scilicet boni ecclesiastici qui tenent ex voto/
vel tacito vel expresso:⁊ boni laici qui videntur
tantū volūtarie teneri:istud est verū:qꝛ illa ani-
malia id est iste persone que pro voto soluēdo et
cōplendo dño immolant:⁊ in eius seruitiū depu
tant:sicut sunt religiosi ⁊ clerici:debent esse per-
fectiores/et ab omni macula criminū mūdiores:
ꝙ illi qui voluntarie offeruntur,id est ꝙ secula-
res:qui supererogationis opera volūtarie exe-
quuntur. In istis enī multe macule et multi de-
fectus solent sustineri:que in religiosis et cleri-
cis esset necessariū reprobari. Et multa sunt vi- C
tia que apud deū religiosos ⁊ clericos indignos
facerēt que secularibus nō nocerent:qꝛ.s.illi te-
nentur esse perfecti ex voto ⁊ necessitate,isti au-
tem ex volūtate. Ideo clericis dicit. Nisi abūda Mat.5.c
uerit iustitia vestra plus ꝙ scribarū phariseorꝫ,
non intrabitis in regnū celorū. ¶Hic precipitur Eodē ca.d
ꝙ nullum animal sibi offerri debeat,quousqꝫ se-
ptem dierū in etate transeat spaciū ⁊c. Hic preci
pit dñs,ꝙ siue ille bos sit,siue illa ouis:nō immo
labitur vna cum fetibus suis. ¶Istud exponunt Moralitas.
aliqui sic:ꝙ mater est misericordia:fetus eius
sunt bona opera. Ista ergo mater ⁊ fetus sui nō
debent dño offerri:inquātum scꝫ statim ꝙ a pe-
nitentia incipitur,opera eius nō debent perfecta
putari:nec digna gratia diuina adhuc putari:
nec ante conspectū dñi offerenda tanꝙ perfecta
et digna iudicare debemus. ¶Uel istud expone Allegoria.
allegorice de christo,qui est mater misericordie,
de quo dicit ꝙ propter nimiā charitatē qua dili
git vniuersos,passus est ⁊c. Unde dicitur. Sicut 2.Reg.1.d
mater vnicum amat filiū,ita te diligebam. Prin-
cipales ergo fetus istius matris fuerūt apostoli.
Igitur istud fuit verū,ꝙ eadē die nō fuerūt im-
molati nec passi mater ⁊ filij:id est christꝰ ⁊ disci-
puli. Quinimo iudeis quando ⁊ discipulos cum D
christo apprehendere voluerūt,ipse dixisse legi-
tur. Si me queritis,sinite hos abire. Joan.18.b

¶Capi. xxiij. Textus.

Locutusqꝫ est dominus ad Moysen dicens. Loquere filijs israel et dices ad eos. Moralitatum Capl'm xv.

Hec ponuntur fe-
stiuitates legis:sed ad presens
omitto:quia forte Numerorꝫ li-
bro aliquid de his dicā. Mulier Ca.xxiiij.a
israelitica cōceperat filiū de vi-
ro egyptio:qui iurgatus cū vi-
ro israelitico,blasphemauit no-
men dñi,maledicēs ei,ergo ipse inclusus a moy-
se,fuit a ꝑplo lapidatꝰ. ¶Allega exēplariter cō- Allegoria.
tra spurios:q̄ nati de egyptio i.de adulterio vel
fornicatione:fiūt qnqꝫ blasphemi ⁊ rixosi,⁊ male
morigerati ⁊ iniuriati:quapropter aliqñ incar- Moralitas.
cerant ⁊ etiā supplicijs exponunt. ¶Uel dic mo-
raliter,ꝙ mulier hebrea est voluntas vel anima,
vir egyptius est corpus:a quo tūc ꝓ certo blas-
phemū cōcipit,qñ malū animū seu malū deside-
riū ꝑ corpis suggestionē ⁊ tētationē incurrit:ma
lus enī affectꝰ deū videt maledicere,inquātum
semꝑ nitit suis iussionibus cōtraire:⁊ ideo talis
blasphemꝰ.i.talis malus affectꝰ dꝫ in carcere ti-
moris includi:et lapidibꝰ,id est diuine scripture
sentētijs ⁊ reprehēsionibꝰ cōprehendi. Uñ supra. Leuit.20.d
Lapidibus obruetur et mechus et adultera. E

¶Capl'm xxv. Textus.

Locutusqꝫ est dñs ad moysen in monte sinai. Moralitatum Ca. xvi.

Annus iubileus
hebreos precipitur obseruari.
Erat autem iste annus quin-
quagesimus ab egressu filio-
rum israel ex egypto:⁊ exti ns
de quinquagesimo i quinqua-
gesimum obseruabatur:quia
scilicet iudei omnia septenaria obseruare vo-
luerunt:et sic septimū diem et septimum annum

seruauerunt: ⁊ tandem iubileum tanq̄ vltimuz annum in fine septem hebdomadarū annorum. Erat ergo ille annus valde priuilegiatus: quia scz tunc oīs seruꝰ liber efficiebatur: omne debitum tunc dimittebatur: ⁊ omnis hereditas vendita ad pristinum dominū reuertebatur: et ideo

Moralitas. iste annus iubileus a iubilando dicebatur: pro eo ꝙ ibi tubis canebatur, summisq̄ leticijs annꝰ huiusmodi colebatur. ¶ Per istum annū potest intelligi tempus glorie paradisi: quod scz ꝑ numerū quinquagesimuz intelligitur: ꝓ eo ꝙ in fi-

Ps. 99. F ne septem hebdomadarum annoꝝ. i. in fine huiꝰ vite, que finit per septenariū dieruz ⁊ etatū: annus iste iubileꝰ, id est eterna gloria cū suis eternis iubilis celebrat. Psal. Iubilate deo omnis terra: seruite dn̄o in leticia. In isto eñ anno ⁊ tēpore, scz in paradiso: oīa debita humane nature, scz timor, lāguor ⁊ mors ⁊ cetera similia erūt soluta: seruitius corruptiōis erit dimissa, ⁊ hereditas glorie q̄ dudū ꝑ adā vēdita ⁊ ꝑdita fuerat,

Psal. 5 d. erit plenarie humano generi restituta. Psal. Dominus pars hereditatis mee ⁊c. In isto ergo anno ⁊ in isto festo summa iubilatio, summa laudatio, et gratiarū actionis exultatio. Vñ cuilibet

Zach. 9. c. anime dicitur. Exulta satis filia hierusalē: iubi-

Aliter. la filia syon. ¶ Uel dic ꝙ iste annus significat festum penthecostes: quod scilicet a tempore q̄ nos exiuimus de egypto, scz a tpe pasche q̄ san-

Ez. 13. f. cti pr̄es sunt egressi de inferno, die quinquagesimo celebrat; qr reuera istud ē tp̄s ⁊ festū valde priuilegiatū: qr scz ibi est remissio debitoꝝ. i. peccatorū: ibi est hereditatis restitutio. i. reparatio gratiarū et meritoꝝ: ibi seruitutis abolitio: ibi libertas spiritualis charismatū et donoꝝ: ibi ē iubilatiōis decātatio. i. exultatio laudis vel predicatiōis ⁊ cōfessiōis, quorūcunq̄ sp̄ualiū cāticoꝝ. Sanctꝰ eñ sp̄us q̄ isto die fuit emissus, habet debita pctōꝝ dimittere, hereditatem virtutū restituere, libertatez donoꝝ distribuere: ⁊ iubilum laudis, predicatiōis ⁊ gratiarū actionis inspirare et influere. Iste est ergo iubileus, a iubilādo dictus: qr scz ista die debemꝰ iubilare, et

Ps. 80. laudes dn̄o decantare. Psal. Iubilate in neome-

H nia tuba, in insigni die solēnitatis vestre. ¶ Uel

Aliter. si vis dic oīa ð pn̄ia, vl' diuina mia vl' de xp̄i passione, seu etiā de gr̄a: qr scz q̄libet istaꝝ peccata soluit: libertatem anime cōcedit: ⁊ hereditatē gra-

Eod. c. a. tie ⁊ glorie restituit ⁊c. ¶ Quia dn̄s precepit ꝙ hebrei anno septimo requiescerēt, ⁊ ꝙ nō seminarent: nec etiā spōte nascētia colligerēt: ordinauit ꝙ anno sexto fructus duplices ꝑuenirent, de q̄bus anno septimo ⁊ octauo viuere possent. Uoluit etiā ꝙ veteres fruges comederent, vsq̄ quo āno nono fruges noue ꝓcederēt ⁊ prouenirēt. Donec inquam noua nascantur, edetis vetera.

Exo. 16. c. ¶ Ista expone sicut supra de manna: cuius du-

Aliter. plex portio sexta die descendebat. ¶ Uel si vis, dic ꝙ fruges veteres sunt precepta et cerimonie veteris legis: que edi, recipi et teneri debebant quousq̄ noue fruges, id est noua lex et noua p̄cepta venirent. Et quia iam nouum testamentū venisse videmus: ideo vetustatem legis abijcere et antiquas fruges non comedere seu recipere sed abdicare debemus. Unde dicitur. Nouis su-

Leui. 26. b. peruenientibus vetera proijcietis. Et apostolus

Ro. 7. b. dicit. Non ambulemus in vetustate litere, sed in

Eod. ca. b. nouitate spiritus. ¶ Hic precipitur ꝙ terra non

D vendatur ad perpetuitatem. Terra inquit non vendetur in perpetuum: quia mea est. Itez si aliquis vendebat possessionem suam: semper vel ipse, vel proximus eius poterat ipsam infra annum redimere. Alioquin si nequiret: oportebat ꝙ tandem in iubileo, et vna cum liberis suis liber exiret. Sic igitur erat ꝙ gētiles hereditatez suam et seipsos absolute et sine conditione vendebant: filij vero israel annexam cōditionem habebant: et nec se nec hereditatem suam ad perpetuitatem vendere poterant aut debebant. Uide supra. ¶ Uel dic ꝙ iste annus significat vitam presentem: in qua q̄diu durat, licituz est cuilibet si peccando se ante diabolo vendiderat, seipsum per penitentiam redimere, et hereditatem paradisi vel gratie quaz perdiderat vel obligauerat recuperare. Quod si ipse facere noluerit: proximus eius scilicet prelatus vel predicator, q̄libet homo iustus debet ipsum predicando vel orando redimere, et a peccati seruitio liberare: Exēplo Christi: qui quia proximus noster erat per incarnationem: ideo nos redemit, et hereditatē paradisi nobis restituit et emit. Psal. Tu es qui restitues hereditatem meā mihi. ¶ Et si vis, dic ꝙ hebrei significāt bonos: gētiles vero significāt malos, hereditas est gratia seu gloria: venditio est peccati commissio seu culpa. Igitur illud est verū ꝙ et hebrei ⁊ pagani, id ē boni ⁊ mali quādoq̄ hereditatem gratie ⁊ glorie, id est illud ius quod ad illam hereditatem habebant, diabolo peccando vendunt: ⁊ a se alienāt atq̄ ꝑdunt. Diuersi tamen diuersimode: quia scilicet hebrei id est boni, si eos quandoq̄ peccare, ⁊ huiusmodi venditionem celebrare contingat: illud non fit ad perpetuitatem: quia scilicet isti non desperant sed potius de restitutione ⁊ penitentia cogitare sperant. Terra enim cordis humani domini est: et ideo ipsam ad perpetuitatem non debemus desperando vendere, sed quicquid acciderit, semper debemus de iubileo, id est de diuina misericordia sperare, et de penitentia cogitare, dicētes illud. Absit a me vt vendā tibi hereditatem patrum meorum. Sed reuera contrariuz est de malis: quia scilicet illi quādo vendunt id est quando delinquunt sine conditione ad perpetuitatem solent vendere: quia scilicet per desperationem solent se ex toto diabolo exponere, et de restitutione penitentie nullatenus cogitare: et ideo hereditatem istam non possunt amplius rehabere. Unde dicitur. Unusquisq̄ ad illud quod vendidit, non reuertet amplꝰ. ¶ Uel si vis, dic ꝙ Christiani ⁊ fideles in hoc differūt: quia christiani si peccant, spem certaz ꝙ restitui poterunt per penitentiam semper gerunt: infideles autez non sic: qr isti hereditatez gratie ⁊ glorie continue delinquendo vendunt ⁊ perdunt: ⁊ cum ratione infidelitatis in qua sunt ipsaz recuperare non possunt. Isti enim sine conditione et absolute videntur paradisum perdere: mali vero christiani semper dum sunt in via, habent cōditionem annexam: inquantuz possunt per penitentiam ad statum gratie reuenire.

Exo. 21. b. Moralitas. — Ps. 15. b. Aliter. — 3. Re. 21. — Ezec. 7. Aliter.

¶ Capitulum vicesimū septimū Textus. Locutꝰ est dominꝰ ad Moysen: dicēs. Moralitatū, Ca. xvij.

De maledictionibus ⁊ bn̄dictionibꝰ q̄ ponūt hic ca. xxvij. omitto gratia breuitatis: quia forte Deute. xxvij. aliq̄d de his dicā. In isto vltimo ca. agit de decimis. Et dicit hic ꝙ decimū aīal eo ordie q̄ venit, ꝓ decia dz dari: ita q̄ illð siue eēt bonū, siue malū, nō poterat cū alio cōmutari. Idē āt fiebat de voto: qr scz si q̄s dn̄o aliqð aīal vl' rē aliā duouerat, sine mutatiōe illð cū alio siue deteriori, siue meliori ꝯmutari neq̄bat: sz illð idē qð vouerat.

numeri.

sine mutatione reddebat:quinimo sicut ibidem
dicit:quicquid vel de votis dn̄o consecrabatur:
si offerens id cum alio mutare vellet/vtrūqꝫ do-
mino dedicabatur:et illud scilicet quod muta-
tum est/et illud cum quo mutabat. Et ideo sub-
dit. Omne inquit quod consecratur/siue homo
Moralitas. siue animal siue ager fuerit: non vendetur/nec
redimi poterit:quicquid semel fuerit consecra-
C tum/sanctumsanctorum erit domino. ¶ Illud si
vis applica ad literam de illis animalibus:id est
de illis personis que per votū obedientie in re-
ligione deo deuouentur ⁊ consecrantur:quia sci
licet necesse est ꝙ ipsi in proprijs personis / non
autem per substitutos domino famulentur. Qui
enim domino ad religionem vel ad sacerdotium
est astrictus:non potest alium loco sui vt com-
muniter substituere:sed ipse in propria persona
tenet beneficio deseruire. Homo enim siue debi-
lis siue fortis fuerit/non debet mutari:sed vnus-
quisqꝫ scd̄m vires suas debet domino famulari:
Gala.6.b iuxta illud apostoli. Unusquisqꝫ onus suum por
tabit. Qui ergo consecratus est domino/et in or-
dine vel religione deuotus/non potest amplius
non consecratus fieri : nec ad mundum redire,
seu a clericali statu retrahi : sed ibi debet perpe-
tuo,ex quo semel deuouerit,vel tacite vel expres
se:et professionem fecerit / deo consecrari. ¶ Uel
Aliter. dic ꝙ quicquid est decimum, id est quicunqꝫ ser
uat decem mandata, domino consecratur: et si-
bi spiritualiter dedicat. Quando aliquis agrū
vel aliquid aliud deuouerat deo si illud volebat
redimere:quintam partem vltra commune pre-
cium adhibere debebat. Unde ad finem ꝙ offe-
rens rei oblate affectionem deponeret : et ne pe-
nitentia ductus a promissione quam spoponde-
rat resiliret:ordinauit dominus ꝙ extraneus in
emendo preferretur:et ꝙ amplius solueret ipse
qui obtulerat q̄ꝫ alius teneretur. Hoc potest al-
legari contra illos qui faciliter de illis que do-
mino facere promittunt,solent penitere : vtpote
quando penitentiam vel peregrinationem pro-
mittunt facere:si se redimere vel mutare opor-
D tuerit,debent aliquid amplius addere:⁊ votum
non in deterius,sed in melius commutare.

¶ Moralitatum super Leuiticum Finis.

Moralitatum liber quartus libri Numerorum.

¶ Capitulū ij. Textus.

Locutus quoqꝫ est dn̄s ad Moysen et aaron dicēs. Singuli per turmas. Moralitatum Capitulum j.

CIrca ordina-
tionem tabernaculi scien-
dum ꝙ tabernaculum in
deserto constitutum / pre-
cepit dominus ꝙ populus
in quatuor partibus cir-
cuniret:et ꝙ circa ipsum
excubaret. Unde precepit
ꝙ tribus Iuda/Isachar ⁊
Zabulon excubarent ad orientem. Ruben / Sy-
meon et Gad ad meridiem. Dan/Aser et Nepta-
lim ad aquilonem. Ephraim / Beniamin et Ma-
nasse ad occidentem. ¶ Sicut iam multotiens
Moralitas. dixi per tabernaculū moraliter intelligitur cor
E humanum. Quatuor vero mundi partes signi-
ficant quatuor cardinales virtutes : quia scili-
cet oriens lucens est prudentia:meridies feruēs
est iusticia:occidens humidus est temperantia:
aquilo gelidus seu solidus est fortitudo et con-
stantia. Igitur dico ꝙ circa tabernaculum cor-
dis debent excubare et vigilare per istas qua-
tuor partes duodecim tribus israel, id est duo-
decim speciales virtutes:quia scilicet pars oriē-
talis:id est prudētia/debet habere secum Iudā/
Isachar et Zabulon, id est veritatem in affectu/
memoriam in intellectu/firmitatem in opere vel
in actu. Iudas enim interpretatur confessio / et
significat verbi veritatem. Isachar interpreta-
tur memorans vel memoratio:et significat illo-
rum que ad salutem pertinent/noticiam ⁊ saga-
citatem. Zabulon interpretatur habitaculum
fortitudinis:et significat operum firmitatem/et
promissorum stabilitatem. Quia proculdubio
oriens, id est homo prudens debet habere veri-
tatem in ore/memoriam seu noticiam in mente/
stabilitatem et firmitatem in opere:et sic de ista
claritate orientali, id est de prudentia cum sua Mat.2.a
triplicitate/poterimus dicere illud. Et vidimus
stellam eius in oriente. Item dico ꝙ pars meri-
dionalis, id est feruēs iusticia:debet similiter ha
bere tres alios patriarchas seu trium patriar-
charum tribus scilicet Ruben/ Symeon et Gad:
et isti nihil aliud significant nisi tres speciales
virtutes/que debent iusticiam cōcomitare, id est F
scientia in examinādo/benignitas in audiendo/
seueritas in exequendo. Scientia enim intelli-
gitur per Ruben, qui interpretatur videns per
medium:quia scilicet iustus iudex debet se in fi-
ne intellectus sui per medium negociorū finge-
re:vt sic posset veritatē et merita causarum sen-
tire. Interpretatur etiam Ruben videns filium:
quia semper debet iudex filium dei pre oculis ha-
bere:⁊ ad ipsum sicut ad iusticie regulam respi-
cere et videre:et timor eius ab infantia debet in
eo semp esse. Unde Iob. Semper enim quasi tu- Iob.31.c.
mentes super me fluctus deum timui et pondus
eius ferre nō potui. Interpretatur etiam vidēs
in medio:quia scilicet iustus iudex debet in me-
dio per equitatem sedere:et non plus ad vnam
partē q̄ꝫ ad aliam pēdere:⁊ se etiam mediū ⁊ me-
diatorem inter deum et populum cognoscere:⁊
inter partes debet sicut mediator concordiam
generare/dicens illud. Ego autem in medio ve- Luc.22.c
strum sum. Benignitas per Symeonē intelligi-
tur/qui scilicet audiens merorem seu auditio in-
terpretatur:quia videlicet ad iusticiam pertinet
ꝙ et querimonie partiū audiant:et ꝙ iudex ad
audiendum causas ⁊ negocia benignus ⁊ affabi
lis habeatur. Psal. Audite omnes qui iudicatis Psalm̄.2.c
terram. Unde tam de sciētia q̄ꝫ de audiētia ipso- Sap.6.a
rum dicitur. Audite reges/et intelligite iudices
finium terre : prebete aures vos qui continetis
multitudines. Seueritas per Gad significatur:
quia scilicet Gad interpretatur accinctus:signi-
ficans iustum iudicem/qui se debet armare ⁊ ac-
cingere:vt malos possit punire/et innocentes li-
berare. Unde dicitur. Gad accinctus preliabit. Gen.49.c
Itē dico ꝙ pars occidētis est temperantia. Occi G
dens enim temperatus est in frigore et calore.
Et ista pars similiter debet habere tres patriar-
chas:scilicet Ephraim / Beniamin/et Manassen:
et isti sunt/pietas pauperes nutriendo, humili-
tas a fastu abstinendo:patientia que fit iniurias
remittēdo. Ephraim enim qui interpretatur fer
tilitas, significat clemētiam, cuius fertilitas pau
peres habet nutrire. Beniamin interpretatur fi-
lius asininus, significās humilitatem:que more
asini solet obedire. Manasses interpretatur obli
uiosus, ⁊ significat patientiā:que aliorum iniu-
rias solet obliuisci, et non seruare. Uirtus enim
temperantie solet nō solū a superfluitatib⁹ ab-

ſtinere vt pauperibus ꝓuideat:ſed etiā humilitatē ⁊ patientiā tenere, vt a ſupbia ⁊ ab ira tēperet, ⁊ ſe reſtringat. Unde de iſto occidente dicit.
Exec.48.b Ad plagā occidentalē partes tres. Item dico ꝙ pars aq̄lonaris q̄ dura eſt ⁊ ſolida, ſignificat ſolitudinē, q̄ etiā hꝫ tres patriarchas, ſcꝫ Dā ⁊ aſer, ⁊ neptalim, qui ſcꝫ ſignificāt tria q̄ fortitudinem noſtram iuuant. ſ. cauſe rectitudo, lucri magnitudo: ⁊ amoris amplitudo. In dan, qui interpretatur cā, lucrū denotat. In Aſer qui īterpretat
b beatitudo eius ſcꝫ ſpes, que facit hominē magis fortē, amor deſignat. In neptalim qui dilatatio interp̄tat: qꝛ ſcꝫ latitudo charitatis fortificat ꝓpugnantē. Iſti ergo duodecim pariarche ꝑ iſtas partes quatuor, debent tabernaculū cordis circūire: ⁊ circa ipſum fortiter excubare. Unde dꝛ. Per quatuor partes erant oſtiarij.

Capi. iiij. Textus

Locutus eſt dominus ad Moyſen et Aaron, dicens. Tolle ſummam filiorū. Moralitatum Capitulum ij.

PRecepit dominus ꝙ populus leuitarum portare onera tabernaculi deberet ⁊c. Uerūtā ſic erat, ꝙ preter ſacerdotes null⁹ audebat illa que erant infra velum in ſanctuario videre: ⁊ ideo ſacerdos oīa q̄ erant in ſanctuario, ſcꝫ arcam, propiciatoriū, cherubim ⁊ altare, velo et pallijs inuoluebat, ⁊ ſic leuite ꝓprijs humeris deferebant. Nullus ergo preter ſacerdotes iſta nuda videre debebat: quinimo ſi anteꝗ̄ inuoluerent, ab aliquo non ſacerdote videbant mortem ꝗ̄ citi⁹ incurrebat. Igit leuite oīa onera tabernaculi transferebant: alia in humeris, alia in ve-
Moralitas hiculis tranſigebāt. Iſta ſi vis applica ꝙ nos qui ſumus leuite. i. viri ecclīaſtici, ⁊ in eccleſie beneficijs ⁊ officijs cōſtituti, debemus onera tabernaculi, id eſt onera eccleſie officiorū ⁊ beneficio-
A rū in ꝓprijs humeris portare: ⁊ in proprijs per-
Gala.6.b. ſonis principaliter exercere: ⁊ nō ſubſtitutis aut
Aliter. vicarijs cōmēdare. Unde apls. Unuſquiſꝗ̄ onus ſuū portabit. Uel dic ꝙ illa q̄ in ſctūario erant abſcondita: ſignificāt xp̄iane fidei ſecreta: ⁊ ſcripture ſacre ſeu deitatis ſacramēta. Sacerdotes qui dicunt quaſi ſacri duces: vel quaſi ſacra docētes, ſignificāt viros ſcientificos. Alij vero leuite vel populares, ſignificant hoīes ſimplices ⁊ indoctos. Iſtud ergo verū eſt, ꝙ ſacerdotibus ſolis. i. ſolis viris ſciētificis et ſapientibus licitum eſt vaſa ſanctuarij interioris fidei noſtre ſecreta inueſtigare: tractare: tangere vel videre. Alijs autem non licet iſta nude conſiderare: nec perſcrutādo cernere: ne forte errores ⁊ hereſes incurrant: et ſic mori habeant neceſſe ſpiritualiter. Sacerdotes ergo. i. ſacri doctores ⁊ predicatores, ſemper debent iſta fidei miniſteria pallio et velo alicuius figure vel verbi diſſimulatim inuoluere: ⁊ nunꝗ̄ nuda ſimplicib⁹ portāda vel credēda tradere: alioquin imo ſepe fit ꝙ cōceptis erroribus: morte culpe ⁊ pene ſolent faciliter deperire: et ideo hic dicitur: ꝙ alij nulla curioſitate videant que ſunt in ſanctuario: prius ꝗ̄ inuoluan-
Aliter. tur alioquin morientur. Uel dic ꝙ iſta ſignificant eccleſie ſacramenta vel etiam beneficia: qꝛ ſcilicet horum tractatio et adminiſtratio ſolis ſacerdotibus, id eſt ſolis ſacris ducibus: dignis ſcilicet perſonis et ſufficientibus debet committi: alijs ꝟo indignis ⁊ ignorātib⁹ interdici: qꝛ ſcꝫ boni iſta adminiſtrando non ledunt: mali ꝟo ⁊ indigni iſta tractando, mortis eterne periculū cōſequent. Unde ſupra dicitur, ꝙ extraneus qui ad miniſtrandum acceſſerit, morietur.

Capitu. v. Textus.

Locutuſꝗ̄ eſt dominus ad Moyſen, dicens. Precipe filijs iſrael. Moralitatū Capitulum iij.

HIc ponitur ꝙ vxor hebrea ſi culpabilꝫ erat de adulterio ⁊ bibebat aq̄s maledictas et amaras, vbi puluis pauimēti miſcebat: et ſcriptura nois dn̄i delebat: vēter ei⁹ tumeſcebat, ⁊ femur ipſius putreſcebat: ⁊ ſic ipſi⁹ adulteriū clarū erat. Si autē adulterij rea non erat, tunc pot⁹ ipſius aque eiſdē penitus non nocebat. Aque iſte maledicte Moralit.
ſignificāt mundi ſciētias, delicias ⁊ ꝓſperitates: que dicunt maledicte: qꝛ maledictionē eterne dānatiōis procurāt. Dicunt amare: qꝛ plura amara ꝗ̄ dulcia continēt. Dicuntur puluerē pauimēti cōtinere: qꝛ tranſitoria bona ⁊ puluerē ſolum habent: ſcripturam vero nominis dn̄i, ⁊ ipſi⁹ dei memoriā de arca cordis deſtruunt atꝗ̄ delent. Apoc.
Et breuiter iſte ſunt aque de quib⁹ dꝛ. Homines C
mortui ſunt ex aquis: qꝛ amare facte ſunt. Igit dico, ꝙ mulier. i. aīa que erga virū ſuū, erga chriſtū fidelis eſt ⁊ caſta: nec cū adultero diabolo ꝑ mortale pctm̄ adulterata, ſi cōtingat ipſam aq̄s huius mūdi. i. diuitias, delicias ⁊ alias proſperitates guſtare ⁊ bibere: ipſa ꝓ certo cū ipſis bene vti ſciat: nocere ei non poterūt. Si ꝟo peccatrix ⁊ adultera eſt: tunc ſi tales aquas biberit: ⁊ mūdi ꝓſpera, ſcꝫ delicias corporales, diuitias tēporales, eminentias mundanas ⁊ ſcientias ſeculares habuerit ⁊ obtinuerit: tunc vere culpe ⁊ pene periculū mox ſubibit: qꝛ ſancte ꝑſone ex mundi ꝓſperis nō ledunt: pro eo ſcꝫ ꝙ ipſis diſcrete ⁊ tēperate vtunt: vt hꝛ in Canticis. Aque multe
nō potuerūt extinguere charitatē. Mali vero cū Can.
ipſis tēperāte vti neſciāt: ꝑ ea ſpūalr occidūtur, qꝛ ſcꝫ vētres ſuoꝝ cordiū ꝑ ſupbiā tumeſcūt: ⁊ femora eorū per luxuriā faciliter corrūpunt. Un̄
Proſperitas ſtultoꝝ perdet eos. Unde recte iſte Pro.
ſunt aq̄: quib⁹ boni ⁊ mali ꝓbant: qꝛ ſcꝫ mali ibidē pereunt: boni ꝟo immunes ⁊ liberi permittūtur. Un̄ dꝛ. Duc pplm ad aquas vt ꝓbem eos ⁊c. Iud.7.

Capitu. vj. Textus.

Locutuſꝗ̄ eſt dominus ad moyſen dicens. Loquere. Moralitatū Cap. iiij.

APud Iudeos antiquit⁹ erat quedam religio virorum ⁊ mulierū q̄ nazarei vocabantur: ⁊ erat quādo vir vel mulier ſe domino deuouebāt: ⁊ ꝑpetuo vel ad tp̄s ſe a cōmuni ritu ⁊ vita ppl̄i ſeparabāt, ⁊ dn̄o conſecrabant: erat em̄ ritus deuotionis ſeu cōſecratiōis: qꝛ ſcꝫ ꝗ̄diu ad tp̄s durabat ſtatutū, nō debebat nouacula ſup eius capita aſcēdere, nec barbā radere: vinū, acetum aut ſicerā, aut oē qđ inebriare pōt, non bibere: vuas recētes ſeu ēt ſiccas nō cōedere: nec aliqđ

qđ de vua nascit̄,degustare.Nō debebat tāgere
mortuum:nec ad patrē vel matrē,fratrē aut soro
rem si moriebātur accedere:⁊ sic vsq̄ ad tempus
finitum debebat sanctificationē suā seruare:⁊ se
dño consecrare:⁊ a cunctis q̄ supra diximus ab=
stinere:⁊ tandem finito tempore rasis capillis,
Moralitas. oblato sacrificio templum poterat introire. ¶Re
uera tales nazarei possunt mihi significare reli=
giosos ⁊ quoslibet viros pfectos:qui scilicet deo
sunt consecrati ⁊ deuoti,⁊ eidem specialiter dedi
cati:q2 pro certo isti nunq̄ debent de capite men
tis sue capillos bonarum cogitationum vel affe
ctionum radere:nc barbam virilitatis ⁊ virtutis
perdere:nec nouaculam fraudis ⁊ doli in capite
mētis admittere vel habere.Et hoc ne forte dica
Ps.51.a. tur nobis illđ Psal.Sicut nouacula acuta fecisti
dolū.Itē isti nō debent mortuos.i.peccatores ⁊
E hoies corruptos luxuriosos,hereticos ⁊ ifectos
sibi associare vel tāgere:q̄nimmo dato q̄ sint pa=
rētes,amici ⁊ p̄sanguinei nō debēt se sup eos inq̄
nare:nec eorū malam vitā diligere,nec eoꝝ cōsor
Leui.21.a. tium frequentare.Unde đr.Non cōtaminetur sa
cerdos in mortibus ciuium suoꝝ.Constat enim
q̄ multi nazarei.i.multi viri sancti ⁊ iusti,immū=
di ⁊ peccatores efficiunt̄,qñ mortuoꝝ ⁊ peccato
Eccl.13.a. rū tactus ⁊ societates sectantur.Unde.Qui teti=
gerit picem,inquinabitur ab ea.Item isti non de
bent comedere vel bibere.i.sibi per complacen=
centiam incorporare aliquid quod possit inebria
re,id est quod possit sensum,rationem ⁊ discretio
nem auferre.Et ideo isti non debēt diligere vinū
deliciarū corporaliū,sycerā scientiarum secula=
riū,vuas seu grana diuitiarū temporalium.Isti
enim sunt qui sensum ⁊ discretionem tollunt:⁊
ebrietatem obliuionis ⁊ insipiētie inducūt.Qua
propter viri spirituales debēt ista fugere:⁊ a cū=
ctis mundi bonis q̄ huiusmodi ebrietatē possunt
inducere,se abscindere.Iō đr.Uinum sycerā non
Lu.1.b. bibet:sed nazareus erit omnibus diebus vite
sue.Ista igitur si vsq̄ ad statutum tempus.i.vsq̄
ad mortem seruauerit,mox templum paradisi
sanctificatus intrare poterit et debet:dicēs illud
Ps.5.b. psal.Introibo in domum tuam:adorabo ad tem
Aliter. plum sanctum tuū. ¶Uel dic q̄ nouacula est adu
F lator:qui insensibiliter pilos diuitiarum secum
Ps.51.a rapit.Psal.Sicut nouacula acuta fecisti dolum.
A quo scilicet vir iustus debet abstinere,si verus
Jud.13.a nazareus.i.sanctus ⁊ floridus cupit esse.Unde di
Ca.vj.b. citur.Nouacula non ascendet super caput eius.
¶Quando nazareus erat in abstinentia,in voto
⁊ consecratione sua:si contingebat coram eo ali=
quem mori,vel ipsum aliquem mortuum tange=
re:tota sua sanctificatio polluebatur:⁊ ideo pi=
los suos radere et sanctificationem reincipere de
nouo tenebatur. ¶Sic vero cumquis est in sua ab
Moralitas stinentia,voto,religione vel penitentia,si mor=
tuū tangit.i.peccatum mortale faciat vel ipsum
per complacentiam videat:constat q̄ tota sua
sanctificatio precedens.i.omnis virtus ⁊ bona
operatio mortificatur ⁊ polluitur:⁊ apud deum
Eze.18.f inutilis reputatur.Unde dicit̄.Si ꝯuersus iust⁹
fecerit iniquitatē:omnium iusticiarum quas fecerat
non recordabor.Tales ergo tenetur de nouo re
incidere pilos veteres.s.superfluitates ⁊ peccata
per confessionē radere:⁊ alios pilos nouos.s.vir
tutes,nasci procurare ⁊ permittere.Et sic pote=
rit,si sine interruptione continuauerit templū
paradisi intrare,et sacrificium laudis domino
offerre,⁊ sanctus ⁊ consecratus domino semper
esse.Interruptio enim bonorum operum qñ per
peccatum fit,virtutes vitia mortificant.Perseue=
rantia vero sanctitatem augmentat.Unde di=
citur.Qui perseuerauerit vsq̄ in finē,hic saluus
Mat.24.b. erit ⁊c.

¶Capitu.viij.Textus.

Locutusq̄ est dñs ad Moysen,dicens.
Loquere.Moralitatum Ca. v

Leuitarū conse
cratio sic fiebat.Aspergebā=
tur enim aqua expiationis:
radebant corporis sui pilos
lauabāt vestimēta sua:offe=
rebant in cōspectu dñi aarō
sacerdoti.Ipsi vero offerebāt
bouem cum oleo in farina:⁊
sic fiebant domino consecra=
ti:⁊ in tabernaculo a vigintiquinq̄ annis vsq̄ ad
quinquagesimum annum seruiebant:⁊ tandem
completo quinquagenario quiescebant. ¶Reue
ra talis consecratio spiritualiter intellecta,debet
esse in omnibus leuitis.i.in viris omnibus eccle=
siasticis ⁊ perfectis quotidie fieri ⁊ compleri.Igi
tur dico q̄ ante omnia aqua expiationis,idest cō
punctionis,nos debemus aspergere per com
punctionem:⁊ post pilos nostros:id est superflui
tates ⁊ vitia debemus radere p contritionē seu di
scussionem,Tandem vestes nostras debemus la
uare ⁊ mundare per confessionem:⁊ coram deo,
idest in confessionis secreto sacerdoti nos presen
tare ⁊ ostendere,etiam per vitiorum nostrorum Lu.17.b
reuelationez.Unde dicitur.Ite ⁊ ostendite vos b
sacerdotibus.Et tandem debemus offerre deo
bouem,idest carnem nostram per penitentie ma
cerationē:⁊ adhibere oleum ⁊ farinam,idest elee
mosynam ⁊ compassionem:⁊ sic erimus domino
consecrati per sanctitatē ⁊ pfectionē:⁊ in taberna
lo ecclesie ministrare poterimus per prelationē. Leui.29.F
Unde Leui.Hoc ritu consecrabitur Aarō.Tales
igit̄ psone sic consecrate,⁊ sic sanctificate,cum vi
gintiquinq̄ annos,qui cōstant ex quinario quin
quies ducto,idest quinq̄ sensuum cohibitionem
⁊ custodiam habent,digni sunt domino ministra
re:⁊ per alios viginti quinq̄ annos,id est per li=
brorum legis spūalem adimpletionem dño deser
uire.Quod cū fecerint,digni sunt ad quinquage
nariū numerum,⁊ ad iubileū ppetue quietis at= Apoc.14.c
tingere:⁊ a cunctis huius mundi laborib⁹ in pa
radiso quiescere ⁊ cessare.Apoc.Amodo enim iā
dicit spiritus,vt requiescant a laboribus suis.

¶Capitu.ix.Textus.

Locutus est dominus moysi in deserto
synai.Moralitatum Ca. vi.

Hic dicitur q̄
cū pascha celebraret̄,inuen
ti sunt plures qui fuerant
immundi,nec ita cito pote=
rant mundari:q2 scz in eoꝝ
mundatiōe tēpus septē die=
rū aliquotiēs requirebatur
Igit̄ cū isti ꝓpter imūdiciā
pascha celebrare neq̄rent:⁊
istis tūc castra ingredi nō liceret:mādatū est eis B
ex pte dñi:q̄ tūc q̄dē a celebratiōe paschatis ab=
stinerēt:sz q̄ ipz sequēti mēse ritu suo celebrarēt.
Ista possunt applicari q̄ qñ q̄s se sentit imūdū.i.
in aliq̄ pctō pollutū:nō dz ad celebrationem pa= Moralitas
sche.s.ad sacrm̄ altaris accedere:sz nisi sit scāda=
lū,pōt dissimulare ⁊ differre:⁊ tādē recupata mū
dicia p cōfessionē ⁊ pniam dz istū agnū paschalē
digne māducare.Qđ ēt de imūdicia pollutionis
nocturne pōt itelligi:ꝓpter quā celebratio misse

Job.14.c pōt aliqn̄ differri. Unde Job. Expecto donec ve-
Pascha q̄- niat immutatio mea. ¶ Hic inueni notatū ꝑ quē-
druplex. dā doctorē: ꝙ filij israel legunt pascha quadru-
Exo.12.d plex celebrasse. Unū in egypto: aliud in deserto:
Exo.12.a aliud in galgalis in deserti exitu: aliud in hieru
Jos.5.c salē tempore Josie: qđ fuit solēnissimū pascha.
3.Esd.1.a ¶ Sic vere cum pascha seu phase interpretatur
Moralitas transitus, sciendum est: ꝙ iusti quadruplicem
transitum celebrare noscuntur. Est em̄ pascha
in egypto: ꝛ iste est transitus de vitijs ad penitē-
tiam. Est pascha in deserto, id est in penitentie
statu: qđ fit cum trāsitur de virtute in virtutem,
vel de bono in melius. Est pascha in galgalis: q̄
interpretat̄ releuatio: ꝛ est trāsitus de vita hac
ad stolā aīe: quod fit in morte. Est pascha in hie-
B rusalē: q̄ interp̄tat̄ visio pacis: ꝛ est trāsitꝰ q̄ fiet
ad stolā corporis, ꝛ de morte ad vitā i resurrectio-
ne. In egypto. i. in peccati statu peccati statū di
mittimꝰ. In secūdo ꝑ desertū. i. per ꝑfectionis ꝛ
penitentie statū proficiscimur ꝛ incedimꝰ. In ter
tio eterna beatitudo nobis reuelat̄: ꝛ deū facie
ad faciē cernimus. In quarto iam resumpto cor-
pore, in celesti hierusalē pacifice quiescimꝰ. Itaqꝫ
transeamus vsqꝫ in bethleē. Phase enim est trāsi
tus dn̄i. Hic ponit̄ qn̄o nube mota tabernaculū
Exo.14.b mouebatur: et populus proficiscebatur ꝛc. de
hoc vide suprā vbi posui.

¶ Capitulū. x. Textus.

Locutusqꝫ est dominus ad Moysen, di-
cens. Fac tibi duas tubas. Moralitatū
Capitulum vij.

P Receptū est moysi vt fa-
ceret duas tubas albas argē-
teas ꝛ ductiles quibus cōuo
caret multitudinē. Et erat vsus
tubarū (sicut hic dr) ad pplm cō
uocandum ad bella: ꝛ ad cōui
uia ꝛ ad festa dn̄i. Tubis enim
ppli cōuocabant̄: bellātes excitabant̄: festa dn̄i
denūciabant̄, ꝯuiue letificabant̄. ¶ Tube iste si-
Moralitas gnificant p̄dicatores: q̄ ideo duo dicunt̄, qꝛ duo
testamēta scire debere noscūt̄: vel qꝛ duplici cha
ritate inuicē cōbinantur. Isti ergo debēt esse ar-
gentei ꝑ eloquentiā. Ductiles, hoc est malleis fa
cti ꝑ patientiā vel ꝑ malleorū. i. tribulationū to-
lerantiā. Qui scꝫ ad quatuor dicunt̄ in ecclia va-
C lere: vcꝫ ad pplm ad fidē cōuocādū: ad festū pa-
radisi nunciandū: ad bella cōtra vitia p̄parādū,
seu ad bellatores cōtra vitia excitādū, ꝛ ad cōui
uas. i. fideles ecclesie ꝑ spē cōsolandū ꝛ letifican-
dū. Tube enim nostre. i. p̄dicatores pplm ad fi-
dē ꝛ ad iustitiā conuocāt. Unde dicit̄. Uocate po
Johe.1.e pulū, coadunate cetū: canite tuba i syon ꝛc. Itē
milites. i. fideles ad bellandū cōtra vitia ꝛ cōtra
Amos.2.a tribulationes excitāt. vn̄ Amos. Morietur in soni-
tu moab, in clāgore tube. Itē festū p̄parari pre
Ps.80.a nūciāt. Ps. Buccinate in neomenia tuba. Itē con
uiuas ecclesie ꝑ spem ꝛ consolationē letificant.
3.Esdr.5.g Esdre. Clamauerūt multi cū tubis ꝛ gaudio ma
gno. Uide supra lib. xiiij. vltio ca. primo, vbi mul
Eodē.c.a ta inuenies. ¶ Hic aduerte vnum notabile ꝙ qn̄
principes ꝛ capita multitudinis erant conuocā
di: tube vnico sonitu pulsabant̄. Qn̄ ppls cōuoca
bat vel ad ꝑficiscendū excitabat̄: tunc tubarū so
nitus in longū ꝑtendebat̄ qn̄qꝫ planꝰ, qn̄qꝫ iter-
cisus fieri iubebat̄. ¶ In quo pōt notari ꝙ p̄nci
Moralitas pes ꝛ capita multitudinū. s. p̄ncipes, iudices ꝛ p̄-
lati facilius debēt tubis. i. p̄dicatiōibꝰ obedire q̄̄
alij: qꝛ. s. vnica vox dꝫ sufficere ad tales vocādū:
vbi tn̄ vox ꝑlixior seu p̄dicatio vel monitio iter-
cessior ꝛ grauior ꝛ diuturnior ē necessaria ad po
pulū excitandū, vel ad virtutes vel ad bona opa D
ꝓuocādū. Quia reuera boni superiores cito ꝛ fa
ciliter obediunt, vbi ppls. i. duri ꝛ rustici ac rura
les difficiliꝰ ꝛ tardius ad bona opa ire velint. Et
de petro ꝛ andrea Apostolis ꝛ prelatis dicit̄: ꝙ Matt
cum a christo vocati essent, ꝙ statim relictis reti-
bus ꝛ patre secuti sunt eū. De difficultate cōuer
sionis populariū dicit̄. Uocaui et renuistis: extē- Prou
di manus meas, ꝛ non fuit qui aspiceret.

¶ Capitulū. xj. Textus.

Interea ortū est murmur populi. Mo-
ralitatum Capitulum viij.

O Rtū est mur-
mur populi quasi dolētium
ꝓ labore ꝯtra. Qđ cū audis
set dn̄s, iratus est: et accen-
sus est i eos ignis dn̄i: ꝛ de-
uorauit extremā partē ca-
strorū. Sed orante Moyse Mor
absorptꝰ est ignis. ¶ Illud
potest allegari ꝙ deꝰ sum-
me odit vitiū impatientie ꝛ murmuratiōis: ꝛ ma
xime qn̄ quis de labore quē ꝓ deo sustinet: mur-
murat ꝛ tristatur: nā ignē. i. maiorem tribulatio-
nē solet in talibꝰ accendere: ꝛ eos temporaliter ꝛ
eternaliter cōcremare: ꝛ sic de dolore murmura-
rationis ad ignē tribulatiōis necesse est eos per-
trāsire. Unde dr. De igne egredient̄: ꝛ ignis cōsu Ezech
met eos. ¶ Uel si vis allega qn̄o oratio iusti ꝑfi-
cit tribulatis. Unde dr. Multū valet deprecatio Aliter
iusti assidua. ¶ Uel dic ꝙ illi q̄ erant in castris vl Jac
timi vel extremi, fuerūt igne accensi. In quo pōt Aliter
notari ꝙ ignes. i. tribulatiōes nō inuadūt hodie
illos qui in exitu ecclesie sunt primi. i. principa-
les dn̄i ꝛ magistri: sed solū illos qui sunt extre-
mi. i. pauperes miserabiles ꝛ mendici: qꝛ hodie
mūdi tribulatiōes illos solent innoluere, quos
extremos in mundi gradibus vident esse. Primi
vero, id est superiores ꝛ diuites: tribulationum
ignibus non tanguntur: sed potius honoribus
ꝛ diuitijs extolluntur: ita ꝙ generaliter miserie
ꝛ tribulationes ad illos qui sunt tribulati ꝛ mi-
seri deuoluūtur. Unde dicitur. Pepercerunt pin
guioribus Amalech: quicquid vero vile et re-
probum fuit, demolliti sunt. ¶ Uel dic ꝙ extremi Aliter
sunt negligentes: qui scilicet in omnibus suis fa
ctis tardi et vltimi volunt esse. Istos ergo solet
ignis tribulationis inuadere. Primos vero, id est
diligentes et celeres solet non tangere. ¶ Uul- Eodē
gus promiscuum dicitur flagrare desiderio car
nium: cepitqꝫ manna cibum dulcissimum abhorre
re, egypti cibos appetere: et pre aliorum ciborū
desiderijs taliter proclamare. Quis dabit (in-
quiunt) nobis carnes? Recordamur piscium
quos comedebamus in egypto. In mentem no-
bis veniunt cucumeres ꝛ pepones ꝛ porri ꝛ cepe
et allia. Anima nostra arida est: oculi nostri non
vident nisi manna. ¶ Reuera charissimi, iste ppls Mora-
qui erat in deserto, et exierat de egypto ad terrā litas
promissionis, et in tabernaculis habitabat: ꝛ de
celo manna dulcissimum manducabat: significat
viros religiosos et perfectos: qui scilicet egy-
ptum: idest mundum vel peccatum exierunt: et
vt terram promissionis, idest paradisum habe-
rent, desertum penitentie vel religionis subin-
trarunt; vbi scilicet manna deuotionis et scriptu
re possunt comedere: ꝛ vbi sint peregrini et ho-
spites: cū hic manētē ciuitatē nō habeant, debēt
in isto saculo transitorie habitare. Sed quid est?
Pro certo multi sunt q̄ istā vitā contēnūt: ꝛ egy-

pti/id est mundi quẽ dimiserant recordãtes car-
nes/id est carnis delicias cõcupiscunt. In men-
tem em̃ eis veniunt carnes ⁊ pisces id est delicie
carnales/cucumeres ⁊ pepones: qui frigiditatẽ
indeuotionis inducunt/id est eminentie secula-
res: porri/cepe ⁊ allia que choleram: id est aua-
ricie ardorem generãt: ⁊ que lachrymari faciũt:
cure seculi seu negocia ⁊ diuitie temporales. Et
breuiter isti animas suas aridas/id est consum-
ptas representãt: mãna sacre scripture ⁊ deuo-
tionis/dulcedinem bonorum spiritualium abo-
minant ⁊ refutant: ⁊ illa que nihil valent. s. mũdi
bona desiderant ⁊ affectant. Unde Sap. Anima
H satiata calcabit fauum. Et Job. Et esse sub sen-
pro.27.a tib' delitias cõputabãt. ¶ Cũ filij israel in deser-
Job.30.a to mãna contẽnerent: iratus dñs dedit eis car-
Eod.c.g nes multas: ⁊ eorũ ingluuiẽ satiauit. Fecit enim
volare coturnices circa eorum castra ad duos
cubitos prope terrã in tanta abũdantia/ꝙ po-
pulus per mensem de ipsis q̃tum volebat acci-
piebat ⁊ in abundantia manducabat. Sed dum
adhuc carnes essent in dẽtib' eorũ/percussit eos
dominus plaga magna: ⁊ vocatus est locus ille/
Moralitas. sepultura cõcupiscentie. Ibi em̃ sepelierunt po-
pulũ qui desiderauerunt carnes. ¶ Ista possunt
applicari ꝙ interdum dominus in malum homi-
nis malã eius petitionẽ exaudit: ⁊ malis eius de
siderijs cõdescendit. Unde sepe fit ꝙ cum videt
hominẽ mãna. i. cibos spirituales contemnere: ⁊
carnes et egypti fructus. i. carnis delicias ⁊ mũ-
di diuitias appetere: solet ei omnia ad votũ cõce
dere: ⁊ eũ in mundi prosperis ampliare: omniaq̃
mala sua desideria solẽt pro libito ꝑuenire. Ps.
Ps.80.c dimisit eos s̃m desideria cordis eorum: ibunt in
adinuentionibus suis: ⁊ eisdẽ talia commodare.
Quia reuera dum isti adhuc carnibus vtuntur:
id est delitijs ⁊ prosperis sibi cõcessis a domino
delectantur: sepe accidit ꝙ subito a deo per mor
tem ⁊ infortunia percutiuntur, ⁊ plaga damna-
h tionis perpetue feriuntur: ⁊ sic mundus sepultu
ra concupiscentie dicitur, pro eo scilz ꝙ ibi car-
nes. i. delicie carnales concupiscuntur: propter
quas homines finaliter sepulture tradunt. Ps.
ps.105.a Concupierunt cõcupiscentias in deserto, ⁊ pluit
eis sicut puluerem carnes. Adhuc esce erant in
ore ipsorum, et ira dei descẽdit super eos. ¶ Ad
eodẽ.c.c finẽ ꝙ Moyses posset melius onera populi sup-
portare: elegit dominus septuaginta viros se-
niores de populo: quibus dedit de spiritu suo, vt
possent ad gubernandum populum moysen ad-
iuuare: qui scz statim ceperunt virtute suscepti
spiritus prophetare. Accidit autem q̃d ex istis
septuaginta descriptis duo, scilz heldad et Me-
dad deerant, qui ad tabernaculum non venerãt:
sed in castris resederant: qui etiam in ipsa datio
ne spiritus prophetare ceperunt: et sic absentes
Moralitas. sicut presentes spiritũ domini receperunt. ¶ Itẽ
posset allegari quod spiritus vbi vult spirat et
Joan.3.b non presentiã plus q̃ absentiam requirit: quin-
immo ita bene fluit super absentes qui in do-
mibus suis et in castris huius seculi remanse-
runt. quia scilicet fieri potest quod boni secula-
res qui in seculo remanent, aliquando tantam
portionem spiritus recipiunt: ⁊ ita bene de futu
ris prophetant ⁊ prenosticant: hoc est dictu, ita
bene ad bona vel mala futura, vel ad occulta dei
iudicia inuigilant ⁊ attendunt, sicut religiosi ⁊
clerici qui deo in ecclesia specialiter se dederũt.
A Apud deũ em̃ nõ est distinctio iudei ⁊ greci: vn'
Ro.3.d em̃ dñs est omnium. ¶ Uel dic ꝙ illi duo non re-
Aliter. manserũt ex contẽptu: sed q̃ indignos se ad po-
puli regimen iudicabãt. Et iõ dico ꝙ isti ita bene
inuenti sunt ꝓphetasse sicut alij: ad denotandũ
ꝙ illi qui se indignos reputant, non sunt repu-
diandi ex hoc: sed vna cum alijs: spũ. s. per ordi-
nationẽ ⁊ ꝓmotionẽ implendi. Quia scz s̃m Greg.
Ad eccl'iasticas ꝓmotiões sũt illi q̃ se retrahũt im
pellẽdi: ⁊ illi q̃ se ingerũt repellendi. ¶ Uel si vis Aliter.
potest istud dici ꝓ illis q̃ a tabernaculo. i. a pro-
prijs bñficijs se ex causa legitima absentãt: ⁊ in ca
stris. i. alijs mũdi negocijs seu etiã in studijs vel
in proprijs matrimonijs se occupãt: q̃ scz si cau-
sam iustam habeant, spm̃ sanctum ad diuinam
gr̃az recipe nũq̃ cessant. ¶ Hic ponit ꝙ cum Jo- Eodẽ.c.k.
sue videret heldad ⁊ Medad ꝓphetare ĩ castris:
visus fuit exinde dolere: ita ꝙ pre inuidia quam
habebat super supernã gr̃am, dicit, Moysi ꝑ hec
verba. Domine mi Moyses prohibe eos. Q̃d tñ
non fecit, sed ipsum potius de inuidia quam ha-
bebat super supernã gratiã reꝑhendit. ¶ Sic ve Moralitas
re multi sunt q̃ dolent si vident alios aliqua spe-
ciali gratia precpollere q̃ reuera sunt reprehendẽ
di: ⁊ ad considerationẽ diuine mie inducendi. Uñ B
moyses ait. Quis tribuat vt omnis ppl's prophe
tet: ⁊ tribuat ei dominus spiritum sanctũ? Quasi
diceret, omnibus placeret ꝙ sic fiat ⁊c.

¶ Capitu. xij. Textus.

Locutaq̃ est maria ad aaron cõtra moy
sen propter vxorem. Moralitatũ Ca. ix.

H Ic ponitur ꝙ
aaron ⁊ maria inuidebant
Moysi fratri suo: ⁊ locuti
sunt cõtra eum ꝑpter vxo-
rẽ ei' ethiopissaz: dixerũtq̃.
Per solum Moysen locutus
est dominus? Nonne ⁊ no-
bis similiter locut' est? Ac si
recte viderent sibi inuide-
re de hoc ꝙ sibi dñs loquebat: ⁊ ꝙ princeps ⁊ re-
ctor populi habebat. Quapropter maria lepra ꝑ
cussa fuit: ⁊ ꝑ septẽ dies inclusa: ⁊ tãdẽ ad preces
moysi q̃ erat mitissimus sup oẽs hoies, q̃ mora-
bant in terra: ⁊ in tota domo dñi fidelissimus re-
putat': post septẽ dies est sanata. ¶ Istõ applica Morali-
ꝙ inuidia nõ parcit fratribus aut ꝓpinquis: q̃ tas.
scz frater vel soror si viderit fratrẽ suũ in aliquo
ꝓsperari: vel in honore vel i gradu ipsos precelle
re vel eis anteferri solẽt inuidere eis ⁊ q̃nq̃ ꝯtra
deũ murmurare. ¶ Uel s̃m origenẽ, istud põt alle Aliter
gari: ꝙ detractor vñ nocere credit, aliq̃n ꝓficit: ⁊
vbi famã alteri' obnubilare intẽdit, ipsam poti'
augmentat ⁊ extendit: sicut hic patet: q̃ nunq̃
dominus inuenit laudasse moysen sicut hic, vbi
ꝯtra, eũ murmurabat: ac nunq̃ talis seruus fuit
sicut Moyses: q̃ in tota domo mea ita fidelissim' C
est. ¶ Uel põt allegari, quõ murmuratio est ma- Aliter
gnũ crimen, ⁊ maxime qñ detrahit moysi fratri,
amico fideli pariter atq̃ miti: ꝑpter q̃d scz tanta
punitio. s. lepre percussio est secuta. ¶ Uel allega Aliter
quõ mulieres sunt multotiens causa rixe: ꝑpter
vxorem em̃ eius locuti sunt contra eum. ¶ Uel si Aliter
vis dic ꝙ moyses est ꝑlatus: q̃ reuera non dz cu-
rare si fratres, locios suos ⁊ vicinos videt cõtra
se murmurare: sed oĩa debet benigniter suppor-
tare: ⁊ si ĩfortuniũ eis accidat debet ꝓ eis exora-
re: exẽplo Tyberij cesaris: cui cũ q̃dam adulator D
diceret, ꝙ multi de eo obloquebant. Nõ curo (in-
q̃t) q̃ in libera ciuitate libere dñt esse mẽtes ⁊ lin
gue. Bene ergo dicitur. Non queres vltionẽ: nec Levi.19.d.
memor eris iniurie ciuium tuorum.

¶ Capitu. xiij. Textus.

Profectusq̃ est populus de aseroth fi-
xis tentorijs. Moralitatum Ca. x.

Um Caleph et Iosue terram promissionis exploraſſent: ⁊ ad illã occupãdã filios iſrl̃ īducere decreuiſſent palmitem cũ vua ſua collegerũt/ ⁊ eũ in vecte pẽdentẽ per duos homines ın deſertũ por-
D tari fecerunt: et vt populum ſic allicerent/ ſibi
Nu.13.d fructum eius demonſtrauerunt. Ueruntamen ſicut ibi dicitur. Quidam de exploratoribus turbauerunt populum/ et acquiſitionem terre impoſſibilẽ eſſe dixerunt: propter quod ad retrocedendũ ppl̃m in egyptũ cõmouerunt/ dixerũtq̃. Conſtituamus nobis ducẽ/ ⁊ reuertamur in egyptũ. De quo indignatus dñs/ ipſos exploratores ꝑcuſſit: ppl̃m vero ad moriẽdum in soli
Moralitas. tudine condẽnauit. ¶Sic ꝟo duo beati exploratores terre ſancte paradiſi: ſcʒ pr̃ et ſpũſſanct⁹: volẽtes ꝙ popul⁹ fideliũ q̃ ın deſerto hui⁹ mũdi vacabat/ ad iſtã terrã ⁊ poſſeſſionẽ acquirendã inuitaret̃: ⁊ nõ obſtãtib⁹ gigantibus qui ımpediebãt. i. demonib⁹ ordinauerũt ꝙ duo homines ſeu ꝑſone ſcʒ Gabriel ⁊ maria palmitẽ cũ vua. i. dei filiũ cũ humanitate in hoc deſertũ deferrẽt: vt ꝑ hui⁹ bñdicti fruct⁹ ꝑſentiã corda populi ad concupiſcentiã iſti⁹ patrie cõmouerẽt: ⁊ maxime cum iſtum fructum in vecte. i. in cruce pro redẽptione ſua pendentem conſpicerẽt: ⁊ viderent illud quod hic dicit̃. Iſta reuera fluit lacte ⁊ mel-
Aliter. le/ ſicut ex his fructibus cognoſcit̃. ¶Uel dic ꝙ palmes abſciſſa cũ vua pendẽs in vecte eſt chriſtus ⁊ eius ſanguis/ abſciſus ⁊ mortuus pendẽs in cruce. Duo portãtes ſunt duo ppl̃i/ iudaicus ſcʒ et gentilis: ⁊ illi ſcʒ qui de duob⁹ populis crediderunt/ et maxime ſancti patres. Increduli ſignificant iudeos ⁊ gentiles qui credere nolue
E runt: qꝛ reuera ſic factum eſt ꝙ iſti baiuli id eſt apoſtoli ⁊ predicatores vtriuſq̃ ppl̃i/ ſeu profeſſores duplicis teſtamenti: palmitem ſeu botrũ. i. chriſtum pendentem ⁊ crucifixum: id eſt chriſti crucifixi fidẽ ꝑdicauerunt: portando vſq̃ ad deſertum huius mũdi: vt ſcilicet populum inducerent ad credẽdum: ⁊ ad terrã ꝓmiſſionis/ id eſt paradiſum appetendũ ⁊ cõcupiſcendũ. Sed reuera mediantibus aliquibus exploratoribus. i. contradicentibus aliquibus iudeorum phariſeis/ ⁊ aliquibus gentilium philoloſophis multi in incredulitatis vitio remanſerunt: ⁊ egyptũ. i.
Ps.105.c mundum potius elegerũt. Quapropter in deſerto inferni cum ſuis exploratoribus. i. cum ſuis malis ⁊ hereticis doctoribus perierunt. Ps. Pro
Aliter. nihilo habuerunt terram deſiderabilem. Non crediderunt verbo eius: ⁊ murmurauerũt in habitationib⁹ ſuis. ¶Uel dic ꝙ exploratores boni fuerunt apoſtoli. Mali fuerunt phariſei ⁊ heretici. Iſti ergo populum ad terram promiſſionis id eſt paradiſum inducũt: illi vero totis viribus ꝯtradicũt. Sed qꝛ magis malis q̃ bonis credit̃: igitur increduli peccatores morti perpetue in inferni ſolitudine condemnantur. Illi enim qui prelia filiorum enachim gigantum. i. demonum tentationes metuunt/ ⁊ pro terra ꝓmiſſionis et
F pro paradiſo laborare ⁊ militare renuunt in deſerto penitẽtie vel religionis: ſed potius ad egyptum/ id eſt ad mundum vel ad peccatum retro uerti contendunt: non ſunt digni dictam terrã promiſſionis ingredi vel videre: ſed potius temporaliter neceſſe habent ex diuino iudicio deperire. Unde hic dicitur. Non videbũt terram pro qua iuraui patribus eorum: nec quiſq̃ ex illis
mat.22.a qui detraxerunt mihi/ intuebitur eam. Et alibi. Nuptie quidem parate ſunt: ſed qui inuitati fuerant non fuerunt digni ⁊c. vt patet ibidẽ.

¶Capi. xiiij. Textus.

Igitur vociferans omnis turba fleuit nocte illa. Moralitatum Cap. xi. Alit

Idens dñs populum murmurantem voluit ipſum delere ⁊ ꝑcutere: moyſen vero diuitẽ ⁊ potentẽ facere, ⁊ alteri ppl̃o maiori ꝑficere. Moyſes ꝟo noluit: ſed fuſa oratiõe/ ꝓ populo interceſſit: ⁊ irã dei ne deleret populũ/ tẽperauit. ¶Sic vero Mo
ꝑlat⁹ nõ debet populũ ꝓpter quodcũq̃ delictũ dimittere: nec in eorũ ꝯdẽnatione conſentire: ſed potius pro ipſis dominum exorare: quinimmo quãcũq̃ vtilitatem temporalem debet contẽnere vt poſſit ſalutem populo procurare: populiq̃ ſa Mor
lutem ⁊ vtilitatem debet ꝓprie ⁊ priuate ſue vti tae.
litati preponere ⁊ preferre. Unde iſte debet dicere illud Apoſtoli. Omnibus per omnia placeo nõ querens quod mihi vtile eſt/ ſed quod multis
⁊c. ¶Filij iſrael contenebrati voluerunt contra Iu.c.
voluntatem Moyſi chananeum inuadere: dato eodē
ꝙ Moyſes diceret eis ꝙ dominus cum eis nũq̃ eſſet: et ideo qꝛ tunc proprijs viribus confidere videbant̃/ victi fuerũt: ⁊ multi ex eis ceciderũt. ¶Quod ad hoc allegari poteſt, ꝙ ille qui in pro
prijs viribus plus debito cõfidit: ⁊ ſe contra ho Alleg
ſtes ſuos diabolum ⁊ carnem preualere credit, faciliter a tentationib⁹ vincitur: et ab hoſtibus ſpiritualibus ſuperatur: maxime quando domi
nus non eſt cum eo. i. quando ipſum diuina gra Ioan
tia nullatenus comitatur. Unde dicit̃. Sine me 15.c.
nihil poteſtis facere. Et Apoſtolus. Non ſumus ſufficientes aliquid cogitare a nobis tanq̃ ex nobis: ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt.

¶Capl'm xv. Textus.

Locutus eſt dominus ad moyſen dicens. Loquere ad filios. Moralitatum Capitulum xij.

Ic ponit̃ ꝙ quidam inuent⁹ eſt q̃ ſabbato ligna cedebat et colligebat: qui incluſus eſt in carcere quouſq̃ ſcire
tur de eo quid dominus impe Mora
raret. Precepit ergo dominus tas.
quod lapidaretur: et quod propter violationem ſabbati lapidibus opprimeretur. ¶Iſtud applica contra illos qui ſabbata et feſta non cuſtodiunt, ſed in eis opera ſeruilia/ et maxime peccata faciunt et committunt/ et errant: tales enim in inferno lapidabuntur: et lapidi
bus duris, id eſt perpetuis tribulationibus Aliter
obruentur. ¶Uel dic quod ſabbatum ſignificat ſtatum religionis vbi debet eſſe quies/ id eſt tranquillitas affectionis et tribulationis. Qui igitur tale ſabbatum/ id eſt religionis ſtatum violauerit, et ibi ligna collegerit/ id eſt
mundana negocia tractare preſumpſerit/ la Exo.
pidibus dure dei ſententie finaliter ceſus erit.
Unde dicitur. Memento ergo vt diem ſab Aliter.
bati ſanctifices. ¶Uel ſi vis iſtud allega/ ad oſtendendum quod legis tranſgreſſores acriꝰ in principio puniuntur/ vt ſic ipſa lex obſeruari diſcatur: ſicut etiam plurimis antiquorum exemplis patet/ ſcilicet de Romulo: qui fratrem ſuum occidit/ pro eo quod contra edictum ipſe muros vrbis tranſil

lĳt:ꝛ de illo qui filium propriũ peremit/ꝓ eo q̄ꝺ
contra hostes pugnasset/licet victor extitisset.
Aliter. ¶Istud etiã põt allegari/ad probãdũ ꝙ deꝰ an-
tiquitus erat valde rigorosus ꝛ punitiuꝰ: q̃ tñ
modo in tẽpore legis noue est pius/patiẽs ꝛ be-
nignus:q2 lex antiqua dicit̃ lex rigoris ꝛ timo-
A ris. Lex aũt noui testamẽti ð2 lex gratie et amo-
Eodẽ ca.d ris. ¶Hic p̃cepit dñs ꝙ filĳ israel ex quatuor an-
gulis palliorũ suorũ faciant sibĳ fimbriã de vit-
tis hyacinthinis:vt cum eas viderint(inquit)re-
cordentur mandatorum dñi:ꝛ nõ sequant̃ cogi-
tationes suas/ꝛ oculos per res varias fornican
tes:sed recordentur preceptorum domini/et fa-
ciant ea: sintq̃ sancti deo. Quod ſm Comestorẽ
ita stricte seruauerũt pharisei/ꝙ in angulis pal
liorum spinas ponebant/vt eorũ punctionibꝰ le-
gem domini memorarẽt. Et adhuc in pallio quo
vtuntur in synagoga in quatuor angulis vitte
sunt hyacinthine qui quidem pannus coloris ce
lestis est/ad recordatione legis/q̃ de celo eis ex-
Moralitas. titit data. ¶Per palliũ intelligitur conuersatio:
per quadraturã intelligitur quatuor virtutum
cardinaliũ pfectio:p vittã hyacinthinã itelligit̃
celorũ vel celestiũ dei mãdatorũ adimpletio:per
extremitatẽ pallĳ intelligit̃ pseuerãtia sancte cõ
uersatiõis ꝛ cõtinuatio:p spinas intelligit̃ diui-
ni timoris punitio ꝛ stimulatio. Igit̃ dico ꝙ qui
libet debet in pallio conuersationis sue habere
quatuor angulos.i.quatuor virtutes cardina-
les:necnõ cũ extremitate perseuerãtie:cũ vittis
hyacinthinis id est cũ cõsideratiõe celestis vite
ꝛ mãsionis:ꝛ cũ spinis id est cũ timore ꝛ cõpun-
B ctione infernalis dãnationis. His em̃ mandatis
dei recordamur ꝛ ea pficimus:ꝛ cogitatiões ma
las ꝛ vagas nõ sequimur/ſꝫ reprimimꝰ:ꝛ oculos
cordis ne p res varias diuersis desiderĳs for-
nicentur,cohibemus ꝛ reprimimꝰ. Sic etiã deo
nostro sancti sumus atq̃ viuimus. Constat em̃
ꝙ per spinas diuini timoris,ꝛ per hyacinthum
celestis amoris,sensus nostros a malis appetiti
bus cohibemus:ꝛ mandata dei recordamur faci
mus et implemus.

¶Cap.xvi. Textus. Ecce autẽ Chore filius Isnar:filĳ Caath. Moralitatum Cap. xiĳ.

Chore quidã magnus leuitici generis adiũctis si
bi ducẽtis quinquaginta viris,
cũ dathã ꝛ abirõ q̃ erãt inter ru-
benitas maiores, murmurauerũt cõtra moysen ꝛ aarõ cõtribu
les ꝛ fratres suos:ꝛ inuidẽtes ꝙ aaron propter
sacerdotiũ,moyses propter ducatum, plus ce-
teris honorabantur:se ꝛ dictos complices suos
leuitas dignos sacerdotio aiebant. Dathan ve-
ro ꝛ Abiron quia erant de genere Ruben primo
geniti duces debere fieri pretendebant. Igitur
dathan ꝛ abiron ad moysen venire contempse-
runt vocati:sed potius ad resistẽdum sibi, se et
affines suos contribules parauerunt:quapro-
pter orante ꝛ flente moyse,et eorum inuidiã pu-
C niri postulante:factus est vehemens terremotꝰ.
Precepit itaq̃ moyses populo,ꝙ separarent se
a tabernaculis hominũ impiorũ: statimq̃ aper-
ta est terra,et ipsos cum vniuersa supellectili,et
familia ꝛ cõgregatione deuorauit et absorbuit:
et tandem iterum ipsa vorago patula se reclu-
sit. Tunc etiam Chore et illi ducenti qui sacer-
dotium ambiebant,a moyse vocati fuerũt:hau-
sto igne in thuribulo suo,aaron similiter in suo,
coram domino stabant: et quem eligeret domi-
nus in sacerdotem, expectabant. Reprehende-
rat enim eos moyses de huiusmodi ambitione,
dicens. Multum erigimini filĳ leui. Nunquid pa
rum vobis est,quod separauit vos dominus ab
omni populo:et iunxit sibi ꝛ ordinauerit, quod
quilibet cum thuribulo suo coram domino sta-
ret:et volũtatẽ dñi vtrũ illi vel ipsorum aliquis
vel aaron eligi deberet ad sacerdotiũ, expecta-
ret? Tunc ergo cũ terra dathan ꝛ abiron absor-
buisset:ꝛ isti q̃ cũ suis thuribulis stabãt,igne ab
ipsis thuribulis exeũte,sunt corã dño deuorati:
aaron vero inter ignes illesus permãsit. ¶Ista
põt allegari literaliter: q̃ꝺ in quo peccat q̃s,in
hoc etiam punitur:isti enim peccabant appeten Moralitas.
do rem spiritualem, scilicet sacerdotium: ideo
igne tanq̃ re magis spirituali consumpti sunt.
Dathan vero et abiron peccauerunt appetẽdo
rem terrenam et spiritualem,scilicet populi du-
catum:et ideo a terra puniti et absorpti fuerunt
¶Vel dic generaliter contra inuidiam,que non D
potest pati prosperitatem alterius etiam bono Aliter.
rum vel meliorum, vel a deo specialiter electorũ
q̃ꝝ in nullo eos ledentium vel nocentium:sicut
etiam d'ñ moyses legitur dixisse. Ne respicias(in
quit) sacrificiũ ipsorũ:tu dñe scis,ꝙ nec asellum
quidẽ acceperim ab eis:nec afflixerim quẽpiam
ipsorũ. Vñ Seneca dicit,ꝙ si nullos inimicos fa
cit iniuria multos tñ facit inuidia. Isti ergo igne
ꝓprĳ thuribuli.i.dolore ꝓprĳ cordis ꝛ corrosio
ne inuidie cõburunt̃ in hac vita:finaliter ꝟo ab-
sorbent̃ in infernali miseria. ¶Vel dic ꝙ iste due
secte significant duo genera ambitiosorum:qui- Aliter.
dam enim ambiunt ad sacerdotium.i.ad eccle-
siasticum statum:sicut sunt religiosi et clerici:et
isti figurantur in Chore et suis sequacibus/qui
erant leuite. Alĳ ambiunt ad ducatum.i.ad iu-
dicaturas prepositūras ꝛ singularem principa-
tum:ꝛ isti figurantur in dathan et suis compli-
cibus. Omnes enim tales de suis sufficientĳs
presumunt:et se dignos talibus officĳs et stati-
bus esse credunt. Illos vero qui talia officia ex
dei voluntate tenent/despiciunt et contemnunt:
et se eis preficere/ipsosq̃ de suis statibus abĳce-
re conantur/satagunt et contendunt: et eos ha-
bere dominos vilipendunt. Tales ergo presum
ptuosi et rebelles et inuiti ac ambitiosi: qui etiã
vocati a moyse.i.a superioribus/venire nolunt:
sed potius murmurant/rebellant et cõtradicũt
solet dominus terribiliter punire. Ignisq̃ rixe ꝛ E
discordie de suis proprĳs thuribulis.i.de suis
cordibus ꝛ domibus: inter se solet aliquotiens
exire:et ipsos et eorum statum solet consumere
ledere et vorare. Terra finaliter eos deuorat:et
infernus eos deglutit/destruit atq̃ damnat. Et
non solum ipsos sed et eorum sequaces et com-
plices sic castigat. Ps̃. Aperta est terra ꝛ deglu- Ps̃.105.c
tiuit dathã: et operuit super congregationem
abiron. Quia igitur sequaces talium cum tali-
bus pereunt:precepit dominus vt talium cõsor
tia fugiamus:ꝛ q̃ꝺ ab eorum tabernaculis et fa
miliaritatibus recedamus/ne forte cũ eis perea
mus:quia reuera quando videmus conspirato-
res vel detractores contra moysen ꝛ aaron.i.cõ
tra bonos prelatos et principes congregatos
et ad detrahendum et machinandum composi-
tos:non est tutum talibus se adiungere: quia
scilicet prelatis vel principibus preualentibus
contra tales/solent eorum sequaces et compli-
ces penas similes luere vel deflere. Bene ergo
dicit. Recedite a tabernaculis impiorum homi- Nu.16.d
num/et nolite tangere que ad eos pertinent: ne
inuoluamini cum eis. ¶Vel dic ꝙ terra que Da- Aliter.
than et suos suscipiebat:significat ambitiosorũ
terrenam prosperitatem et statum, vel etiam ib-

lam terram vel patriam quam occupāt: que pro
F certo ipsos quandoqꝫ deuorat / inq̄ꝫtum scilicet damnationis et tribulationis eorum materiam administrat. Quod quidem videmus spiritualiter in multis: qui essent boni ⁊ virtuosi: nisi terra id est terre prosperitas et fluctus negociorū ipsos per vitia deuoraret: ⁊ sensum eorum ⁊ ingeniū absorberet. Unde Seneca in epistola. xix. Ingeniosus fuit Methenas magnum exemplū eloquētie daturus / nisi eum felicitas inuoluisset. Quod etiam temporaliter videmus in aliꝭs. Cōstat enim quod de tyrannis et malis dicimus qꝺ propria terra in qua stant / propria ciuitas vel patria quam occupant / ipsos finaliter occidit et deuorat: et eos quandoqꝫ cum suis sequacibus ita tollit de medio / quod nullum vestigium
Aliter. restat. Supra. xiij. Terra quam vidimus / deuorat habitatores suos. ¶ Uel istud allega si vis / cōtra aliquas abbatias vel etiam ciuitates / que scilicet prelatum vel iudicem sustinere nequeūt: sed omnes qui ibi stant / etiam cum afflictionibꝰ
mat. 21. d deuorate contendunt: sicut patet de cultoribus
Aliter. vinee: qui seruos patrisfamilias vnum post aliū occiderunt ⁊c. ¶ Uel dic quod Chore et sui sequaces sacerdotium ambientes / ignem et thuribula habuisse leguntur ad denotādum / quod ambitiosi pro habendis dignitatibus / thuribulis et suffragiꝭs: id est adulationibus et igne, id est muneribus / alios per auariciam inflammantibus vtuntur: et in eis confidere dinoscuntur Cum Chore suiqꝫ sequaces sacerdotium am
G bientes / et añ deum thurificare volentes: iusto ⁊ mirabili dei iudicio igne de suis propriꝭs thuribulis exeūte fuissent combusti / ⁊ propter ambi
Eodē ca. f tionem puniri. ¶ Precepit dñs ꝙ illa thuribula in laminas fabricarentur: ⁊ altari holocaustorū affigerentur: vt sic quicūqꝫ sacrificantes ⁊ vidētes laminas terrerentur ex punitiōe dicti criminis: ⁊ a simili ambitione metu similis suppliciꝭ retraherentur. ¶ Ista autem possunt applicari qꝺ
Moralitas. pena vnius debet esse terror multorū. ¶ Potest etiā allegari ꝓ ꝯsuetudine illoꝝ q̄ sceleratos in locis publicis suspēdūt, vel in locis eorū aliqꝺ signū sue punitiōis ⁊ nequitie cōstituūt: vt oēs q̄ talia signa vidēt / timeant: ⁊ a simili delicto caueāt. Et inde etiā est qꝺ historie antique maloꝝ hominum depingūtur: pro eo ꝙ ex eorum aspectu homines a criminibus coerceantur. Unde etiam de Xerxe rege legimus / qꝺ quendam malum iudicem fecit excoriari: et pelle eius sedem iudicialem cooperiri: filiūqꝫ eius loco eiꝰ iudicē constituit: ⁊ vt in dicta sede super corium patris sedendo / iusta iudicia redderet / imperauit. Hoc ergo fecit: vt quotiens aliquam sententiam daret / punitionis patris sui memoriam haberet: et sic ab iniusticia deuiaret. Igitur dico quod in altari ecclesie debent malorum et ambitiosorum pene scribi et depingi: vt scilicet terrore suppliciorum possint aliꝭ a similibus nequi
H tiꝭs retardari. Quod etiam de altari sacre scripture dici potest in quo pro certo multorum malorum hoim / et suarum punitionum signa et historie recitantᵗ: vt omnes q̄ in tali altari sacrificant. i. qui in sacra scriptura studēt: dū hec aspiciant / terreantur. i. a similibus arceantᵗ. Apoca.
Apo. 18. e Qui in mari operantur longe steterunt ⁊ clamauerūt / vidētes locū incendiꝭ eiꝰ. Aaron qui erat iuste promotꝰ ⁊ a deo electꝰ q̄uis esset in medio eorum qui propter suā ambitionem incēdio periclitabantur, tñ nō legitᵗ esse lesus. Sic vero iusti q̄uis sint in medio malorum igne sue cupiditatis et auaricie, tñ nullatenus leduntur: sed seipsos bonos et synceros seruantes / innocenter viuere comprobantur. ¶ Hic dicitur qꝺ cum

pplᵗs ꝓpter mortē Chore, Dathan ⁊ Abirō ⁊ suorū, vellent Moysen ⁊ Aaron lapidare statim apparuit glia dñi: q̄ ipos fugientes ad tabernaculū cooperuit ⁊ ꝓtexit: populū ꝟo murmurantem ⁊ ad seditionē mouentē, ira dei puniuit ipsosqꝫ incendium mox inuasit. Simile ponitᵗ supra: vbi cū pplᵗs vellet lapidare moysen, apparuit glia dñi: q̄ ⁊ populum terruit, ⁊ moysen de manibus populi liberauit. ¶ Istud etiam allega, ꝙ tunc summa apparet dei benignitas, quando magis instat periculū ⁊ necessitas: tuncqꝫ magis solet auxiliari quando videt bonos ab impiꝭs molestari. Solet enim quandoqꝫ in ipso actu persecutiōis bonos ꝓtegere, ⁊ malos incendio, tribulatiōe ⁊ infortunio molestare. Uñ Apostolus. Facit cū tētatione ꝓuentū. Quod scꝫ in passionibus martyrū cōprobatᵗ pluries accidisse. Uñ dicitᵗ. Justus de angustia liberabitᵗ: ⁊ tradetᵗ impius pro eo. ¶ Cū pplᵗs cōbureretᵗ, ⁊ incendiū pateretᵗ, ꝓ eo ꝙ cōtra Moysen murmurauerunt: Aaron ex precepto Moysi ad locū incēdiꝭ cucurrit, ⁊ stās inter mortuos et viuentes: thymiama deo obtulit, ⁊ orans ꝓ pplᵒ incendiū diminuit ⁊ extinxit. ¶ Sic ꝟo qñ incendiū vitioꝝ vel tribulationū vastat pplm subditorū, statim debet adesse aaron. i. prelatus vel ecclesiasticoꝝ populus, qui ꝓ certo debet contra huiusmodi incendiū concurrere: ⁊ se inter mortuos ⁊ viuentes. i. inter peccatores ⁊ iustos medium ponere: vt scꝫ mortuos possit ad gratiam resuscitare: viuos. i. iustos ne tali incendio pereant liberare. Debet ergo thimiama oratiōis ꝓ populo dño offerre: ⁊ sic poterit vitiorū vel infortuniorū incendium superare. Et sic de bonis prelatis potest dici illud Apostoli. Obturauerūt ora leonum: extinxerunt impetum ignis: effugauerunt gladiꝭ aciem.

¶ Capi. xvij. Textus.

Et locutus est dñs ad moysen, dicens: Loquere ad filios. Mora. Ca. xiiij.

Volēs dominꝰ sacerdotiū Aarō confirmare, ⁊ murmur populi sedare et volens ostendere ipsum Aaron specialissimū electū suū esse. Precepit ꝙ singulas virgas aridas singule tribꝰ cū supscriptiōe singulorū noim tribuū i tabernaculū ponerēt. Aaron autē suā virgā siccā cū inscriptiōe ꝓpriꝭ nominis sue tribus poneret cū eisdē. Cūqꝫ oēs ille virge corā dño per nocte fuissent dimisse: ⁊ in crastinum producte: inuenta est virga aarō germinasse: necnō frōdes ⁊ flores ⁊ fructꝰ: scꝫ amigdala protulisse. Quo signo sacerdotium aaron fuit a domino confirmatum. Uirga quoqꝫ sicca q̄ floruit est in tabernaculo ⁊ in arca ad ppetuū monimētū reposita. ¶ Sic vero si tu vis scire qui sacerdotes, idest superiores ⁊ prelati debent esse a deo preelecti: respice virgas eoꝝ idest iusticiā vel iurisditiōes quibus regunt populum: et ille cuius virga. i. iusticia erit arida sine humore carnalis affectionis: recta sine curuitate vel declinatione personalis acceptionis: germinans per bonam cogitationem, frondens per latam dilectionem, florens per bonam conuersationem, fructificans per bonam operationē. Talis pro certo erit aaron dei electus, idest prelatus ⁊ bonus, dignus, sufficiens ⁊ acceptus. Aliꝭ vero quorum virga seu iuridica iustitia remanet sicca: ⁊ a germine, fronde, flore, fructu predictis sterilis et vacua, digni sunt repudiari a sacerdo-

C dotio ꝑlatiõe ⁊ ꝓmotione vel officio retropelli:
⁊ sic poterit illis dici illud: Uirga eq̃tatis virga
Heb.i.b regni tui ⁊c. Et dic ꝙ aaron interpretatur mons
fortis: ad denotandũ ꝙ prelatus q̃ tali virga iu
dicat, est vt cõiter mons. i. altus ⁊ honoratus: et
fortis. i. solidus ⁊ cõfirmatus: q̃ scʒ tales quoꝝ
iustitia talis est, vt premissi sunt apud hoĩes alti
⁊ honorati ⁊ in statu suo timere debet, qui scit et
vult iustitiã exercere, ⁊ virgã floridã ⁊ fructife=
Eze.19.e rã dño p̃sentare. Unde dicit. Facte sunt ex eo vir
Aliter. ge solide sceptrũ dominãtũ. ¶Uel dic ꝙ Aaron
significat populũ iudaicũ. Uirga sicca significat
virginem benedictã Mariã, ab omni humore car
nalis voluptatis penitus alienã. Ista ergo sicca
germinauit, floruit, fronduit, fructificauit. i. vir=
go concepit peperit ⁊ generauit illũ q̃ est germẽ
gratie, fons letitie, flos mũdicie, fruct⁹ iustitie,
id est dei filiũ benedictũ Christũ. Christus amig=
dalũ põt dici: qui est fructus medicinalis: pro eo
ꝙ iste mundũ sanat ⁊ redimit a morbo peccati ⁊
nequitie. Et breuiter aliĩs virgis. i. aliĩs virgini=
bus siccis ⁊ sterilib⁹ manentib⁹: ista sola floruit
⁊ sine semine viri deũ ⁊ hominẽ, parturiuit. Unde
Esa.11.a dicitur. Egredietur virga de radice Jesse, et flos
de radice eius ascendet, ⁊ requiescet sup eũ spi=
D ritus domini. Ista enim ad literam fuit de radice
i. de genere iesse, qui fuit pater Dauid: ⁊ de radi
dice. i. de corpore hui⁹ virge ascẽdit iustitie dei
filius: super quẽ requieuit spũssanctus. ¶Aduer
te hic si vis, quod dixit dominus moysi. Illius
quẽ elegero germinabit virga, ⁊ tñ ipse plus red
didit q̃ꝫ promisit: q̃ scilicet virga illa non solum
germinabit, imo fronduit, floruit ⁊ fructificauit:
ad denotandũ ꝙ deus superabundantius ꝑmitat
3.Reg.3.b q̃ꝫ promittit: sicut apparuit in Salomone: qui so
lũ petebat sapientiam: sed dñs non solũ sapien=
Jaco.1.a tiam, imo etiam diuitias ⁊ gloriã sibi dedit. Uñ
Aliter. dicitur, ꝙ ipse dat oĩbus affluenter, ⁊ non impro
perat. ¶Uel dic ꝙ exemplo ei⁹ quilibet vir per=
fectus plus debet facere q̃ꝫ promittere: ⁊ abun=
dantius benefacere q̃ꝫ ausus fuit dicere vel asse=
Eccli.20.b rere. Quod est contra multos, qui multa promit
tunt ⁊ pauca reddũt: de quibus dicitur: exigua
Pro.14.e dabit, ⁊ multa improperabit. Et alibi. vbi verba
sunt plurima, ibi frequenter egestas.

¶Capi. xviii. Textus.

Dixit dominus Ad Aaron. Tu et filiĩ tui et domus patris tui. Moralitatum Capitulum xv.

E Ictũ est aarõ. Tu ⁊ filiĩ tui custodite sa
cerdotiũ vestrũ: ⁊ oĩa q̃ ad
cultum altaris pertinẽt sa
cerdotes illũ ministrabũt.
Si quis extraneus accesse
rit, occidetur. Ponitur etiã
hic: ꝙ leuite debebant ha=
bere decimas de oĩbus bo=
nis filioꝝ israel. Ipsi vero leuite de decimis per=
ceptis debebant percipere decimam partem, et
dare sacerdotibus: nihilq; debebant heredita
tis habere in populo, decimarum oblatione cõ=
Moralitas tenti. ¶Sic vero sacerdotes. i. sacri duces, scʒ
boni ⁊ sancti viri: debebant circa altare dñi scʒ in
officiĩs ecclesiasticis ministrare: nullusq; extra=
neus. i. nullus peccator: simoniacus vel indign⁹
se debet ad hoc ingerere quoquo modo. Leuite
etiam ⁊ clerici et religiosi non debẽt mundanas
hereditates ⁊ opes querere: sed decimarũ obla=
tione, idest suorum prouentuũ ecclesiasticorum
perceptiõe debẽt contenti esse: ⁊ ad hec, de his de=
bent suis sacerdotibus, id est suis maioribus,
primitias. i. subuentiones ⁊ seruitia debita mini
strare: quod tñ est contra multos ambitiosos cle
ricos quibus decime. i. beneficia ecclesiastica nõ
sufficiunt imo temporales dignitates, regũq; of=
ficia ambiunt atq; cupiunt: ⁊ terrenas possessio=
nes pro se ⁊ suis accumulant ⁊ acquirunt. Con=
tra quos dicitur. Contenti estote stipendiĩs ve= Luc.3.c
stris. Et hic dicit etiã sic: in terra eorum, scʒ secu= F
larium, nihil possidebitis: nec habebitis partem
inter eos. Ego enim hereditas vestra sum in me=
dio filiorũ israel. ¶Hic dicitur ꝙ omnia que offe Eodẽ.c.d
rebantur domino vel ministris eius: siue essent
decime, siue donaria: debebant esse optima electa
deo. Et debebãt meliora dare, et non egregia et
pinguia reseruare. ¶Quod tñ est contra illos, Moralitas
qui deo ⁊ religioni dãt filios deformes, fatuos ⁊
proteruos. Dic etiam contra illos qui deterio=
res fructus ꝓ decima soluunt, deteriorem dena=
rium offerunt: ⁊ de vestibus ac victualibus dete
riora pauperibus pro Christo tribuunt: ⁊ quic=
quid est egregium vel electum, sibi retinent ⁊ as
sumunt. Debent tamen isti attendere illud Ma=
lach. Maledictus qui habet in grege suo mascu Mala.1.d
lum, ⁊ offert domino debile.

¶Capi. xix. Textus.

Locutus est dominus ad Moysen et Aaron dicens. Ista est religio. Moralitatum Capitulum xvi.

Ic ponitur ⁊ re=
plicatur de sacrificio vacce rufe:
sed de hoc vide Leui. xvi. Hic
vero attende vnum mirabile.
Dicitur eñ hic, ꝙ de cinerib⁹ vac
cẽ combuste fiebat aqua expia
tionis: ex qua scʒ oẽs immũdi G
purificabantur: ⁊ cum tali aqua mundare immũ
dos a dño iubebatur. Uerũ tñ sic fiebat, ꝙ vir mun
dus q̃ carnes cõburi faciebat: ⁊ ille q̃ collectos
⁊ mũdificatiuos cineres i loco mũdo reponebat
vel q̃ immũdũ aqua mũdificatiua aspergẽdo mũ
dabat, immũdus fiebat: ⁊ rẽ mũdã ⁊ mundificãtẽ
tangẽdo, ⁊ immundo mundiciã dando etiã imũ
diciã cõtrahebat. Propter qđ vt mundus fieret,
in vespere saluabatur. Per cineres mundificati=
uos qui erant de cineribus vitule combuste, in=
telligo mysteriũ passionis Christi, vel altaris sa=
cramentũ, vel alia sacramẽta: que mixta cũ aqua
lachrymaꝝ mũdant immũdos. i. de pctõrib⁹ fa=
ciũt iustos. Cinis eñ remanet post cõbustionem.
Si ⁊ memoria post passionẽ ⁊ sacramẽtũ eucha
ristie ⁊ alia sacramẽta post xp̃i mortẽ ⁊ resurre=
ctionẽ. Igitur illi q̃ tractãt illos cineres. i. sacramẽ
ta ecclesie: ⁊ q̃ istis mediãtibus immũdos ⁊ pec=
catores mundificant: q̃ vitulã cõburũt. i. qui xp̃i
cõbustionẽ ⁊ passionẽ cõsiderant: ⁊ qui cineres
istos cũ aqua sacre scripture ⁊ doctrine in alios H
aspergunt ⁊ p̃dicãt: ⁊ mundi efficiuntur ad tactum
mũdicie quã ministrãt, idignos ⁊ imũdos se pu
tãt: quicũq; q̃ꝫ mũdus ⁊ sctũs sacra eccl'ie admi
nistrat: seu q̃ onus mũdificãdi alios in ꝯfessione
portat: seu q̃ sacrã sciẽtiã aliĩs p̃dicat: ⁊ ide asp=
git alios atq; rigat: ꝓculdubio i sua exercitatiõe
dʒ imundiciã ꝯhere: in quãtũ se nõ digne admini
strasse semp dʒ credere ⁊ timere: ⁊ iõ ꝓ imũdicia
i. ꝓ tali indignitate se dʒ ꝑ cõfessionẽ abstergere ⁊
lauare. Uñ. Cũ oĩa bene feceritis, dicite: serui inu Luc.17.e
tiles sum⁹. ¶Uel dic cõtra malos sacerdotes: q̃ Aliter.

dum alios predicãdo ⁊ sacramenta ministrando
mundificant a peccatis, ipsi imundi pctõres effi=
ciũtur, inquãtũ scz indigne suum ministeriũ exe
quuntur. Cõstat enim ꝙ multi simplices ex sim=
plicitate sua mundi ⁊ boni sunt: qui tñ si cineres
tangere. i. sacramenta ecclesie ministrare presum
pserint: vel officium ecclesiasticũ, ⁊ potissime offi
ciũ prelature cum ad hoc indigni sunt, immũdi ⁊
peccatores fiunt: ⁊ sic fit ꝙ ille qui in minoribus
erat mundus, dum ad maiora vehit̃, fit immun=
Eodẽ. c. b dus. Allega sicut vis. ¶ Hic dicitur ꝙ quicunq̃
tãgebat mortuum vel domum eius intrabat: vel
aliquid de domo sua tangere presumebat, immũ
dus erat: ⁊ tertio ⁊ septimo die abstergere se de=
bebat. Qui enim tertio die nõ aspergebat̃, nunq̃
Moralitas in die septima mundabat̃. ¶ Numerus ternari⁹
significat fidem trinitatis. Septenarius vero nu
merus significat septem sacramenta: vel etiam
A septẽ virtutes vel septẽ opera mie. Aqua expia=
tionis que habebatur, significat penitentiam, et
mortis memoriã lachrymosam. Igitur illud est
verum ꝙ illi qui ex tactu mortui. i. ex cõsensu et
operatiõe mortalis pcti efficiunt̃ immũdi: nunq̃
per aquã expiatiõis. i. per penitentiã mundant̃,
nisi die tertio. i. in fide trinitatis: ⁊ in die septimo
i. septenario sacramẽtorũ, virtutũ ⁊ operũ, ista
expiatio ⁊ ablutio. i. mundificatio peragatur.
Nihil enim valet ternarius sine septenario, et
ecõuerso. Quia scz nihil valet ad salutẽ fides, nisi
Iac. 2. d habeat opera: nec etiã sacramenta vel opa valẽt
Heb. 11. a aliqd sine fide. Unde dicitur. Fides sine operib⁹
Eodẽ ca. c mortua est. Et Apl's. Sine fide ĩpossibile est pla=
cere deo. ¶ Itẽ hic dicit̃ sic. Uas qđ nõ habuerit
Moralitas operculũ vel ligaturam desuper, immundũ erit.
¶ Sic vere vas cordis reputat̃ immundũ: qñ ꝑ
custodiã vel charitatẽ non est ligatũ: nec per ti=
morẽ dñi coopertũ, vel per timorẽ dñi abscondi=
tũ vel velatũ: ⁊ ideo illi qui cor suũ omnibus ma=
nifestant, qui per iactantiã vel per vanã gloriã,
vel per iracundiã interiora sua dilatãt, ⁊ affect⁹
suos cohibent: nec moderant̃, immũdi merito di=
cendi sunt. ¶ Uel dic etiã ꝙ vas istud significat
Aliter. os: quod scz per loquendi moderantiã non fue=
rit ligatum: vel per verecũdie reuerẽtiã non fue
rit coopertũ: dici debet ꝓ certo ꝙ est fetidum et
immundum. Os enim quod semper est ad loquẽ
Pro. 25. d dum apertum ⁊ deligatũ. i. a termino temperan=
B tie solutũ: necesse habet esse in multis immundũ
⁊ dissolutũ. Unde dicitur. Sicut vrbs patens et
absq̃ murorũ ambitu: sic homo qui nescit in lo=
Ps. 5. c quendo spiritum suum cohibere. Psal. Sepul=
chrum patens est guttur eorum ⁊c.

¶ Capitu. xx. Textus.

Ueneruntq̃ filij israel ⁊ oĩs multitudo in desertũ sin. Moralitatum Ca. xvij.

Cum populus
venisset ĩ cades, mortua est
ibi maria, et defecit aqua
populo: ⁊ contra deũ mur=
Moralitas murauit. ¶ Cades interpre
tatur commutata vel mare
tollens: ⁊ significat mundi
ꝓsperitatẽ: que mare, id est
mortis amaritudinem de
mente tollit: ⁊ faciliter mutat̃ ⁊ deperit. Maria
interpretat̃ amara: q̃ significat penitentiã, que ꝑ
cõtritionẽ amaricat atq̃ rodit. Igit̃ istud est ve=
rũ, ꝙ qñ hõ venit ad cades, id est ad statũ mũda=
ne ⁊ mutabilis ꝓsperitatis: ꝓ certo statim maria:
id est pnia sibi morit̃: q2 nunq̃ penitẽtie amaritu
dinẽ amplexat̃: ⁊ ꝓpter hoc aqua diuine gratie
tunc deficit: propter quod murmur ⁊ contentio
sepe venit. Prosperitas enim pniam interficit: et
per mortem penitẽtie aqua gratie deficit: ⁊ pro=
pter eius defectum murmur ⁊ discordia in po=
pulo vel in mente nascit̃ atq̃ crescit. Et ideo de
maria matre iesu dicit̃: ꝙ ĩ nuptijs vbi ipsa fuit:
aqua non defuit: imo etiã in vinum mutata fuit. Joh.
¶ Hic ponitur quomodo aqua de petra ꝓducit̃, Eodẽ
vt biberent homines et iumenta: sed vide Exo= Eodẽ
di. xvij. vbi simile ponitur qđ ibi exposui. ¶ Po=
pulus israel volẽs transire per cõpendiũ ad ter=
ram ꝓmissionis, rogauit regem Edom, ꝙ ipsum
per terrã suam trãsire permitteret: ꝓmittẽs ꝙ ꝑ
viã tritã, publicã ⁊ regiã pergeret: nec ad dexte
ram, nec ad sinistrã diuerteret: aquã de suis pu=
teis nõ biberet: agros ⁊ vineas nõ intraret. Qđ
si de bonis terre sue accipere ipsum aliquid ꝯtin
geret, mox iustũ preciũ sibi daret. Rex aũt Edom
hec oĩa denegauit: ⁊ dare trãsitũ fratri suo israel
noluit: sed ad preliandũ cõtra eũ se parauit. Pro
pter qđ Israel ab eo se diuertit: ⁊ per viã aliam
magis longã ad terram Hierusalẽ properauit. Mo=
¶ Israel ⁊ edom, Jacob ⁊ esau, q̃ fuerũt fratres, tas.
possunt significare animã ⁊ carnẽ que sicut fra=
tres inuicem sunt cõiuncte. Israel enim videns
deũ: edõ autẽ sanguineus interꝓtatur: q2 scz ani
ma põt deum cognoscere: caro vero ex sanguine
dinoscitur viuere ⁊ constare. Cum ergo israel. i.
anima habeat ire in terram ꝓmissionis. i. in pa=
radisum, vel etiã in perfectionis statum, ⁊ neces=
se habeat ꝑ terrã fratris sui. i. corporis siue car=
nis transire: valde timet ꝙ ab eo impediatur: et
ꝙ a carne a virtutum itinere retardetur. Iste
ergo israel. i. spũs: per viam recte penitentie: vel
per viam publice misericordie vel eleemosyne, ꝑ
viã regiã iustitie ꝓponit ire. Aquas deliciaꝝ nõ
ꝓponit bibere: per agros ⁊ vineas. i. per extre=
ma negocia nõ intẽdit incedere: nec ꝑ aliquã in=
iustitiã ꝓponit ad sinistrã seu ad dexteram de=
clinare. Quod si aliquid de bonis ipsius terre. i.
de mundi delicijs gustauerit, promittit satisface
re ⁊ per penitentiam emendare. Sed quid? Rene
ra iste Edom. i. caro cum populo suo, id cum gu
la ⁊ vitijs carnalibus, talia pacta renuit: ⁊ israel,
id est anime seu menti cõtemplatiue transitũ pre=
stare contradicit: imo ad ei obuiandũ se cõtinue
ꝑparat ⁊ ꝑmunit. Non transibis inquit per me:
alioquin armatus occurram tibi. Inde ergo se
pe fit, ꝙ mens seu anima necesse habet aliã viam
magis latam ⁊ cõem querere: ⁊ ipse edom, id est
carnis impugnationes, a via compendij. i. a sta
tu et vita perfectionis et abstinentie retroire. Gal.
Ideo bñ dicit Apl's, ꝙ caro cõcupiscit aduersus Eodẽ
spiritum, ⁊ spiritus cõcupiscit aduersus carnẽ.
¶ Hic precipit dominus: ꝙ Aaron vadat ad pa
tres suos, et quod sanctis vestibus denudetur:
et ipsis filius eius Eleazar induatur in monte
hor. Eleazar igit̃ a Moyse ducit̃: et ibi sacris ve=
stibus induitur, et summus sacerdos constituit̃.
Aarõ autem ibidem moritur, qui triginta dieb⁹
a populo deplorat̃. ¶ Sic vere cũ quis ad sacer Mora=
dotiũ sumendus est: et loco patris. i. prelati sub= tas.
stituendus debet supercilium montis. i. mentis
contemplationem ascendere, vestes sacras. i. vir
tutes induere: et sic mediante Moyse. i. adiuuan
te diuina lege digne poterit sacerdotiũ et eccle
siasticum gradum seu officium obtinere. Hor enim
interpretatur lumen seu mons: q2 pro certo iste
lumen contemplationis et montem perfectionis
ascendit, qui digne Aaron. i. sancto prelato vel
episcopo predecessori succedere querit. Bene er= Job.
go dicitur. Circunda tibi decorem et in sublimi
erigere: et esto gloriosus, et preciosis induere ve
stibus. Aaron mortuus est, et per triginta dies
esta

est a populo deploratus. Sic ⁊ nos in religione
terrena pro mortuis facimus: ⁊ per triginta dies
missas pro mortuis facimus, ⁊ decantamus.

¶ Capi. xxi. Textus.

**Quod cũ audisset chananeus rex Arad
qui habitabat ad meridiem, venisse scꝫ
israel per exploratorum viam. Morali-
tatum Capitulum xviij.**

P Opulum circũ-
euntem terram edom cepit
tedere itineris ⁊ laborꝫ, dice
batq̃ moysi. Cur eduxisti
nos de egypto, vt morere-
mur in solitudine? Deest pa
nis: nõ est aqua. Aia nostra
nauseat sup cibo isto leuissi-
mo: sicut ante fecerat ille po
F Nu.20.a pulus similẽ murmurationẽ dicens. Quare nos
ascendere fecisti de egypto: ⁊ adduxisti in hũc
locũ pessimũ q̃ seri nõ põt: q̃ nec ficũ gignit, nec vi
neas, nec malogranata: insup ⁊ aquã nõ hꝫ ad bi
bẽdũ. Igit idignatꝰ dñs, p murmure misit i popu
lũ ignitos serpẽtes: ad quorum plagas mortesq̃
plurimorũ venit populus ad moysen dicẽs. Pec
cauimꝰ: quapropter p ipsis sanãdis precepit dñs
fieri serpentẽ eneũ, ⁊ eũ in palo suspendi: vt per-
cussi a serpẽtibus, dũ in istũ serpentẽ aspicerẽt, sa
narent. Sic ergo fiebat q̃ illos q̃s aliq̃s serpens
viuus ⁊ venenosus mordebat, serpens innocuus
mortuus ⁊ ereꝰ in palo suspẽsus, dũ respiciebat
Moralitas. sanabat. ¶ Iste populꝰ murmurãs genus huma
nũ designat, q̃ scꝫ in solitudine huiꝰ mundi: q̃ re-
uera est locus pessimus: q̃ p predicationẽ nõ seri
tur: pane verbi nõ reficit: aq̃ gratie nõ bibit: ficu-
bꝰ, malogranatis. i. bonis spũalibꝰ ⁊ virtutibus
non ditat: a principio nõ cessauit cõtra dñm mur
murare, ⁊ eidẽ p mala opera repugnare. Quapro
pter ignitis serpentibus. i. a demonibus ⁊ vitiĳs
ipsuꝫ permisit dñs percuti: q̃ nõ cessauerunt eos
ab Adam vsq̃ ad christũ miserabiliter mordere,
⁊ spiritualiter necare: tñ ppter plagas tribulatio
nũ ⁊ vitiorũ, cũ antiqui populares plangerent ⁊
G clamarẽt: voluit dominus q̃ serpens eneus, idest
Christus, q̃ more eris p̃dicando resonaret, in vir
ginis vtero sicut in quadã fornace cõflaret: et q̃ p
moysen idest per populum iudaicũ: in palo, idest
in cruce suspẽderet, etiã insuper moreretur: ⁊ q̃
percussi a serpentibus, id est demonibus vitiĳs ⁊
tentationibus, per aspectum ⁊ per fidem ipsius
sanarentur. Iste etiã serpens mortuus visus et
creditus humanum genus ab illis plagis sana-
uit quibus antiquus serpens, idest lucifer, in per
sona Ade, totum genus humanum letaliter vul-
nerauit. Et quod loquendo moraliter quotidie
efficitur, q̃ illi qui ab ignitis serpentibus, scilicet
a mundo, carne ⁊ a diabolo igne triplicis concu
piscentie inflammantur, si serpentem in palo pen
dentem, idest Christum ⁊ eius humanitatem in
cruce morientem, per compassionem ⁊ deuotio
nem aspiciũt, sani ⁊ liberi statim fiunt. Ideo Apo
Heb.12.a. stolus monet nos ad hunc aspectuꝫ dicens. Aspi
cientes in auctorẽ fidei ⁊ ꝯsummatorẽ Jesum: qui
proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusio
ne contempta. Considerat: cum ⁊c. ¶ Sicut hic
innuitur: filiĳs israel terram edom circumeunti
bus iuxta terminos Moab duo mirabilia conti-
gerunt. Unum de flumine seu de torrente zareth,
qui ante eos ẽ siccatus, ⁊ sicut mare rubrũ corã
euntibus est diuisus. Aliud iuxta arnon de qui-
H busdam rupibus ⁊ scopulis qui ad eorum aduẽ

tum gestierunt: ⁊ signum leticie dantes, seipsos
inclinauerunt, ⁊ transeundi spacium p̃buerũt: et
ideo sm̃ scholasticaꝫ historiam, ⁊ sm̃ iudeos hic
dicit: scopuli torrentiũ. Et in Ps. dicit, Montes
exultauerũt vt arietes: ⁊ colles sicut agni ouiuꝫ. Ps.113.a.
¶ Ista pñt exponi mystice: ⁊ dici q̃ filiĳ Israel si-
gnificãt religiosos: q̃ scꝫ p solitudinem religiõis Moralitas.
circũeũdo terram edom i. mũdũ, ꝓperant ad ter-
rã future ꝓmissionis. Sꝫ p certo isti duo inuene
rũt nocumenta, scꝫ fluuiũ zareth, q̃ significat car
nis fragilitatẽ: ⁊ mõtes arnon, q̃ significãt penitẽ
tie difficultatẽ. Et reuera ista duo solent nos a ꝓ
gressu bonoruꝫ operum impedire. s. fragilitas, ⁊
voluptatis fluxibilitas ex parte nostra, ⁊ asperi
tas ⁊ difficultas ex pte rei. Sed q̃d? Pro certo si
fuerimꝰ veri filiĳ israel. i. veri contemplatiui ⁊ iu-
sti: ista duo impedimenta tollent: q̃r. s. fluuius ⁊ fe
fragilitatis siccabit ⁊ solidabit. Scopulus vero
asperitatis ⁊ difficultatis nobis gestiet ⁊ letabit
⁊ facilis ⁊ meabilis efficietur: quia reuera boni in
ueniunt in solitudine religionis ꝯpnie difficilia
esse leuia, ⁊ facilia esse fortissima. Unde dicit. Iu-
gum enim meum suaue est, ⁊ onus meum leue. Mat.11.d

¶ Capitu. xxij. Textus.

**Profectiq̃ ⁊ castrametati sunt in cãpe
stribus moab. Moralitatum Ca. xix.**

H Ic ponit de mor
te Og ⁊ Seon regis amorreorũ:
sed nihil ibi notabile iudicaui. Ui
dens Balach rex Moab, quõ vi- A
cti ⁊ destructi fuerunt, amorrei, ti
muit populum israel: ⁊ ideo p ma
ledicẽdo sibi, Balaam ariolum adiuit. Dum er-
go Balaam ad balach properat, spe munerum
(vt dicunt aliqui) ⁊ contra dei voluntatem predi-
ctum populum maledicere proponeret occurrit
sibi angelus in via euaginato gladio contra euꝫ.
Quem videns asina, diuertit ab itinere: ⁊ fuste ce
sa angelo cum gladio occurrente in stricto quo-
dam loco q̃ declinare nequibat assistente: tantũ
adhesit parieti, q̃ pedẽ sedẽtis atriuit. Asina ve-
ro angelũ cũ gladio videbat: ipse vero Balaã nõ
videbat angelũ. Incepit ergo asina loq̃: aperuit
eñ dñs os illius, ⁊ cepit pphetam rephendere: ⁊
de hoc q̃ ipsam fuste ꝑcusserat vituperare. Qua
re me ꝑcutis ecce iã tertio? Extunc etiã dñs ocu
los prophete aperuit: ⁊ angelũ cum gladio vidit
Qui viã ipsius reprehendit: ⁊ ne populũ dñi ma-
lediceret, imperauit. ¶ Ista allegorice possunt di Allegoria.
ci de iudeis ⁊ gentilibus. Balaam enim propheta
põt significare iudeos, qui legẽ ⁊ prophetas ha-
buerũt. Asina vero significat gẽtiles: qui bestiali
ter ⁊ brutaliter vixerũt. Angelus significat xp̃m B
vel etiam eius fidẽ q̃ gladiũ sue seueritatis ⁊ iu-
sticie secum portat, Ista ergo est veritas, q̃ asina
prius vidit angelũ q̃ ꝓpheta. i. gentiles prio cre
diderunt xp̃o: ⁊ ip̃m citius p fidem viderũt, q̃ iu-
dei: q̃r scꝫ gentiles ip̃m p fidem viderũt: ⁊ iudei in
perfidia remanserunt: q̃ prius erant bestiales et
ceci, fuerunt illuminati: ⁊ illi qui prius clare vi-
derant, sunt excecati: iuxta illud quod dr̃. Ego Joan.9.f
in hunc mundum veni, vt qui non vident videãt:
⁊ qui vident ceci fiant. In fine tamen balaam an-
gelum videt: quia iudaicus populus finaliter
conuertetur, ⁊ credet in Christum, ⁊ eius fideꝫ ꝑ-
cipiet ⁊ cognoscet. Unde, Esa. Tunc videbis et Esa.60.a
afflues. ¶ Uel dic q̃ Balaam propheta, qui inter- Alter.
pretatur turbans eos, vel deuorans populum,
siue substantia eorum: significat mundi superio-
res, idest prelatos principes, ⁊ etiam clericos vel
diuites: quia scꝫ isti licet sint prophete, idest sa-

pientes et ſcientifici reſpectu aliorum: ipſi tamē
per diſcordias populuz turbant. Patet de aduo
catis, qui nutriunt omnes lites: ꝓpter rapinas
populum deuorant: et tamen ſine ſubſtātia eoꝝ
ſunt finaliter inquantum ſcilicet tales rapinarū
diuitie nunꝗ̄ diu apud eos perſeuerant ⁊ ſicut
patet, tales vt cōiter ſunt, pauperes: aduocati
vero ⁊ alij fraudulenti, quanꝗ̄ de ſubſtantia po
puli ſint diuites: tamen apud heredes eorum mi
Pro. 11. d. nime diu reſtant. ¶ Quia ſecundum Prouerbi.
Alij congregant non ſua: et ſemper in egeſtate
C ſunt. Aſina vero poteſt populum ſubditum, be
Aliter. ſtialem et ſimplicez ſignificare: quam ſcz Balaā,
id eſt ſuperiores non ceſſant equitare cōtemne
re et calcare. Igitur dico ꝙ aſina hodie melius
videret angeluz ꝗ̄ propheta: quia pro certo ho
die inferiores ⁊ ſubditi melius vident deum, et
melius conſiderant gladium ſue ſentētie ꝗ̄ ipſi
ſui equitatores: id ꝗ̄ clerici, prophete et religio
ſi, principes ⁊ quicunꝗ̄ ſuperiores. Gladius em̄
Eſa. 38. b. diuine ſententie hodie ꝑterꝗ̄ a ſimplicib⁹ nō time
tur: ⁊ āgel⁹ teſtamēti xp̄s ab ipſis, nō a mūdi ſa
pientib⁹ ⁊ potentib⁹ contemplatur. Unde Eſa.
Non videbo dominum deum in terra viuentiuz.
Aſine ergo, id eſt ſimplices per aſpectum gladij
diuine ſententie: quādo ſcilicet in arto loco mor
tis inter parietes finalis neceſſitatis, a quo de
clinare non poſſunt Chriſtum cum gladio expe
ctare comminantē conſpiciūt: a mala via iniuſti
cie diuertunt: et verberari tribulationib⁹ citius
ſe permittūt ꝗ̄ peccare: iuxta illud Job. Fugite
Job. 19. d. ergo a facie gladij: quoniā vltor iniquitatū gla
dius eſt: et ſcitote eſſe iudiciū. Mali vero ꝓphe
D te id eſt mali clerici ⁊ ſuperiores: quia deum nō
vident neꝗ̄ cogitant: audacter cōtra ipſum pec
cādo properant: ⁊ gladiuz ſue ſententie nō for
midant. Sic ergo fit ꝙ aſine prophetas reprehen
dunt, dū ſimplices melius ꝗ̄ literati: laici meli⁹
ꝗ̄ clerici: ſubditi melius ꝗ̄ prelati operantur et
viuunt. Unde iſti hodie contra naturam loqui,
deū laudando videntur, vbi maiores tacere no
ſcuntur. Unde de beato Antonio legitur: ꝙ cum
per deſerta videre Paulū pergeret: ⁊ homūcio
nem ſecum loquacē reperiſſet, dixiſſe fertur. Ue
Aliter. tibi Alexādria, q̄ beſtie xp̄m loquūt: homines
vero ipſum ignorant. ¶ Uel ſi vis: dic ꝙ ſi hō du
cit aſinā ſuā, id aliquē familiarem vel ſubditū
ad aliquod maluz opus, ſcz ad maledicendū po
pulo domini, ſcilicet ad pauperes moleſtanduz:
ſi videt angelum cum gladio, id eſt Chriſtum cū
ſua dura ſententia contra ſe ſtare: et viā illā ſeu
op⁹ illud āgelo, id eſt deo diſplicere cognoſcat
ſibi rebellem et contrariū eſſe deuz ſtatim debet
a tali itinere vel opere reſilire: nec propter domi
ni ſui minas aut penas debet vltra procedere:
immo dz pedē, id eſt affectum ⁊ voluntatem dn̄i
ſui atterere ⁊ affricare: ⁊ eidē pot⁹ diſplicere, di
Act. 5. e. cens illud. Obedire oportet deo magis ꝗ̄ homi
Aliter. nib⁹. ¶ Uel dic ꝙ aſina ſignificat hominem humi
lem et paciētem: qui licet habeat ſuſtinere a ſu
periore: tn̄ cū nimis ꝓuocat: ⁊ ꝑ iiurias a ſeſſore
ſuo, id ē a ſuperiore vel prelato pl⁹ debito ſtimu
latur, non eſt mirū ſi eius paciētia dirumpatur:
et ſi contra dominuz ſuū murmuret ⁊ loquatur.
Subditi em̄ ꝗ̄ꝗ̄ patientes, non tamen poſſunt
ſemper iniurias ſuperiorū tolerare: immo quā
E do nimis conuiciātur, neceſſe habēt contra eos
reclamare. Quare inquit me percutis ecce iā ter
Job. 6. b. tio? Unde iſti dicunt illud Job. Que eſt enim for
titudo mea vt ſuſtineā? aut q̄s finis me⁹ vt pa
tiēs agā? Nec em̄ fortitudo mea vt fortitudo la
pidis: nec caro mea enea ē. ¶ Uł ſi vis dic moraľr
Aliter. ꝙ balaā eſt volūtas, q̄ eſt potentia libera, et ta
men ceca. Aſina vero eſt potentia cognitiua, et

tamen ſubdita et ſerua. Que ſcilicet videns ꝙ
āgel⁹ id ē deus, gladio infirmitatū vel infortu
niorum ipſam perſequitur: ipſam vexat: ⁊ ad mū
di proſpera tranſire deprehendit: Balaam, id eſt
voluntatem ad iſtum gladium non attendentē,
ſed ad ſuas concupiſcentias properantem mo
net vt declinet a via mala. Unde dicitur. Infirmi
tas grauis ſobriam facit animam ⁊c. Eccl.

¶ Capitulū viceſimum quintū Textus. Morabatur autē eo tē pore iſrael in ſethim. Morali. Ca. xx.

Filijs iſrael ex
iſtētibus in ſethim: vene
runt in caſtra mulieres ma
dianite ſeu filie Moab: cuz
quibus fornicatus ē popu
lus: et vocauerūt eos ad ſa
crificia ſua: et adorauerunt
etiā deos ſuos: propter qđ
iratus dominus, precepit ꝙ
quilibet fratrem ſuum occideret, et idolatriam
vindicaret. Principes etiā populi qui populum
nō punierant, precepit dominus ſuſpendi, ⁊ cō Moralitas.
tra ſolem in patibulis, poni. ¶ Allega exempla
riter ſi vis, ꝙ vnum peccatum ad aliud trahit.
Mala enim ſocietas et cohabitatio maloruz, vi
tiorum eſt occaſio. Luxuria enim traxit iſtos ad
fornicationem, fornicatio ad idolatriam: idola
tria vero traxit ad mortem. Quia ſecundū Gre.
Peccatum quod per penitentiam nō diluiť, mox Aliter.
ſuo pondere ad aliud trahit. ¶ Uel allegari po
teſt contra prelatos, principes ſiue iudices ne
gligentes: qui reuera ſi populum non puniunt Aliter.
cum delinquit: et ſi peccare ipſum non īpediunt
quando poſſent, in inferno ſuſpendi merentur:
⁊ ibi ad ſolem, id eſt ad ardorem perpetuum ex
ponētur. ¶ Uel poteſt illud allegari: ꝙ vbi de fi
de agitur: quilibet zelare iubetur: intātū ꝙ nul
li parenti vel amico parcere tūc tenetur. Amic⁹
enim amicum, ⁊ frater fratrez debet occidere: qn̄
videt eum in deū impie agere: ⁊ ꝑ idolatriaz vel
hereſim ſibi in via morum ⁊ fidei obuiare. Unde
Deuť. Si tibi ꝑſuaſerit frater tuus vt ſeruias
dījs alienis nō acq̄eſcas ei: ſz ſtatim īterficias eū. Deu. 13. b.
Que tamen intelligo cum iudicis auctoritate,
vel quando eſt bellum commune contra hereti
cos vel infideles. ¶ Hic poniť de illo filio iſrael, Co. ca. b
qui coram moyſe ⁊ alijs tabernaculū ingrediēs,
vna cum meretrice cohabitauit. Quez phinees
ſubſecutus gladio confodit: et ideo ſacerdotiū Moralitas.
ſempiternum a deo ſibi pollicitum eſt. ¶ Quod
vtiꝗ̄ ad hoc allegari poteſt, ꝙ viri chriſtiani et
fideles, et maxime eccleſiaſtici ⁊ ſacerdotes: pro
fide et moribus debent zelare: ⁊ publice fornicā
tes, vel quoſlibet in ſcandalum publice delinquē
tes debent redarguere ⁊ punire. Et ſic pro cer
to poterunt ſacerdotium perpetuum, id eſt ho
norem eternum: ⁊ hoc in alio ſeculo poſſidere.
Pſal. Tu es ſacerdos in eternum ſecundum or
dinem melchiſedech. Nihil enim ita perpetuat
ſacerdotia id ē dignitates eccľiaſticas ⁊ mūda
nas ſicut zelus iuſticie, ⁊ fidei cum habentur. Ze
lo ergo iſtius fuit dn̄s placatus, ⁊ populus ab
vlteriori plaga liberatus: quia reuera zelus et
iuſtitia etiaz malos punit. Pſal. Stetit phinees
et placauit: ⁊ ceſſauit quaſſatio ⁊c.

¶ Capľz. xxvij. Textus. Acceſſerūt autem filie ſalphaad. Moralitatum Capitulum xxj.

Salphaad mortuus est in deserto: et cum non haberet filios qui sibi possent succedere: precepit dñs ꝙ filie sue succederẽt loco ei⁹. Unde etiã legem super hoc dñs promulgauit dicens: ꝙ homo cum mortuus fuerit absq₃ filio, ad filiã transibit successio.

H
Moralitas.

¶ Filij significant viros perfectos: femine significant imperfectos. Igit̃ quãdo pater, id est aliquis prelat⁹ morit̃: tunc si habet aliquẽ filiũ .i. aliquẽ subditũ perfectũ, prouidũ et discretũ: hereditas sua, id est prelatio vel dignitas, debet sibi distribui et cõcedi: et ad illam debet talis eligi et assumi. Uerũtamẽ si talis fili⁹ id est talis perfectus deficiat: tũc necessariũ est ꝙ in hereditate vel prelatura: filia, id est subditus simplex et imperfect⁹ succedat. Melius est enim filiã, id est minus sufficientẽ, imperfectũ seu simplicẽ eligere: ꝙ̃ hereditatẽ ecclesie, beneficiũ vel officiũ sine gubernatore diu dimittere. Quod tamẽ est contra illos q̃ hereditates ecclesiasticas etiã viris, id est perfectis ⁊ sufficiẽtibus cõmittere nolunt: sed ipsas vacãtes diuturnis tẽporibus permittunt. Quod est etiã cõtra illos, qui dato ꝙ filios, id est viros sufficientes perfectos habeant: feminas tamẽ, id est ignorãtes ⁊ imperfectos/ sc₃ nepotes suos et amicos ꝓmouent ⁊ exaltant: ⁊ hereditatẽ que debebatur nõ filialibus sed filijs, eis donant: cũ tamẽ scriptũ sit: ꝙ non est bonũ dare panẽ filiorũ canibus ad manducandũ.

Mat. 15. c
Aliter.

¶ Uel dic ꝙ sic in bonis magis debet eligi mulier: dũ tamẽ sit filia, ꝙ̃ quicũq₃ masculus alienus. Sic vere in beneficijs ecclesie quãdoq₃ debet mulier, id est minus perfectus eligi: dum tamen sit filius ecclesie id est de diocesi vel patria/ ꝙ̃ mascul⁹, id est quicunq₃ magis ꝑfectus de alia gente natus.

A
Aliter.

¶ Uel ista possunt allegari ꝙ nullus potest esse ita mirabilis persona/ que a bonis paternis debet exheredari ⁊c. Aduerte hic ꝙ Moyses in omnibus arduis caussis cõsulebat dominũ/ sicut patet hic de successione istarũ filiarũ/ de blasphemo/ et supra de colligente ligna ⁊c.

Leuit. 24. c

In quo notari potest, ꝙ iudex vel prelatus in omni facto arduo debet ad deum mentaliter recurrere: ⁊ sibi ante omnia negocium cõmendare: et sic poterit tutius iudicare. ¶ Moysi morituro dictu₃ fuit a domino/ ꝙ montẽ altum ascenderet/ ⁊ ꝙ terrã promissionis contemplaretur et cerneret/ ꝙq₃ loco suo Josue filiũ Nun ducem populi substitueret: et qđ ad patres suos relicto corporẽ transmearet.

Moralitas.

¶ Sic vere prelatus vel vir iustus/ in monte scilicet in perfectionis statu morit̃: inquantũ a valle, id est a populi moribus segregatur. Moriturus tamẽ summe debet terrã promissionis paradisi cõtemplari et respicere/ ⁊ eam totis nisibus affectare: de substituendo etiam Josue, id est bono successore: si sit tibi possibile debet curare, ⁊ ꝓ hoc dominũ exorare: dicendo cum isto Moyse illud qđ dicit̃. Prouideat dñs deus spirituũ omnis carnis hominẽ/ qui sit super multitudinẽ hanc: vt possit exire et intrare ante eos.

Eodẽ ca. c

¶ Item aduerte hic ꝙ quia Moyses ⁊ Aaron in dñm peccauerũt ad aquas cõtradictionis/ inquãtum ipsum sanctificare corã populo noluerũt: ideo ne intrarẽt terrã promissionis/ ⁊ ne inducerẽt illuc populũ, condẽnati fuerũt. Josue ergo qui non peccauerat/ electus fuit, ⁊ ibi populũ introduxit.

B
Allegoria.

¶ Dic si vis allegorice/ ꝙ Moyses et Aaron significant veterẽ legẽ, vel generaliter omnes patres veteres. Josue vero qui interpretat̃ saluator significat gratiã vel etiã christũ, q₂ pro certo illi primi omnes peccatores fuerũt: ⁊ oẽs in dñm deliquerunt: et ideo populũ dei in terrã promissionis .i. in paradisum/ seu etiã in perfectionis statũ intromittere nequiuerũt. Omnes eñ peccauerũt, et egẽt gratia dei. Apl̃s. Nihil enim ad perfectũ adduxit lex. Necesse ergo fuit istos in deserto .i. in inferno remanere: q₂ propter ade peccatũ ad terrã paradisi nequiuerat penetrare. Psal. Quibus iuraui in ira mea: si itroibũt in requiẽ meã. Quid ergo? Proculdubio necesse fuit hoiem innocentẽ scil₃ Josue/ saluatorẽ .i. christum vel dei gratiã querere/ qui populũ posset in paradisum intromittere/ seu introducere ⁊ saluare. Christ⁹ enim/ non moyses: gratia/ nõ lex: nouitas/ nõ vetustas: ecclesia/ nõ synagoga: nos introducit ad gloriã et ad vitã. Apl̃s. Non ex operibus legis iustificabit̃ omnis caro. Et alibi. Justificati gratia ipsius heredes simus.

Hebre. 3. c
Hebre. 7. c
Psal. 94. b
Roma. 3. c
ad Titum 3. b
Aliter.

¶ Uel dic generaliter, ꝙ peccatores etiã sufficiẽtes: ⁊ maxime illi q̃ peccauerunt ad aquas cõtradictiõis: vt discordes, dyscoli et rebelles: nõ debent populi duces fieri et prelati, dñi vel rectores: sed potius Josue, id est innocẽtes, prouidi ⁊ fideles. Apostolus. Talis decebat vt nobis esset pontifex sanctus, innocens ⁊ impollutus: segregatus a peccatoribus, et excelsior celis factus.

C
Hebre. 7. d

Hic nota si vis/ ꝙ moyses non rogauit pro aliquo in speciali, nec de cõsanguineis, nec amicis curauit, sed in genere ꝓ sufficienti successore rogauit.

¶ Capi. xxviij. Textus.

Dixit quoq₃ domin⁹ ad moysen. Precipe filijs israel. Capitulum vicesimumnonũ Textus. Mensis etiam septimi prima dies venerabilis. Moralitatum Capitulum xxij.

In vicesimooctauo, et vicesimonono capitulis agit̃ generaliter de festis et sacrificijs eorũdem, et de libamẽtis. Circa quod nota: qđ ſm qđ possumus colligere: dño offerebat̃ de animalib⁹/ agnus/ aries/ vitulus/ bos/ hircus/ vacca/ capra/ agna/ turtur/ colũba/ ⁊ passer. Itẽ de rebus nõ liquidis offerebant similã/ panẽ/ thus/ sal. De rebus vero liquidis oleũ ⁊ vinũ.

Moralitas.

¶ Reuera ista sacrificia possunt significare diuersas ꝟtutes, q̃ sunt a nobis dño offerẽde. Debem⁹ eñ sibi offerre agnũ .i. innocẽtiã: bouẽ q̃ tarde incedit, id est tẽperantiã: hedũ q̃ libẽter ludit .i. bonã leticiã, hircũ ⁊ caprã, quorum pilus pũgit .i. penitẽtiã: vaccã ⁊ agnũ, quarũ fimus sterilib⁹ agris ꝓficit .i. elemosynã: vitulum q̃ iugo se subijcit .i. obedientiã: turturẽ que est auis casta .i. mũdiciam: colũbam que est auis simplex .i. modestiã.

D

Itẽ debemus sibi offerre farinã, id est mũdã cogitationẽ: panẽ .i. eucharistie deuotionẽ: sal .i. sapiam ⁊ discretionẽ: thus .i. charitatẽ ⁊ orationẽ: oleũ .i. misericordiã ⁊ cõpassionem: vinũ .i. spũalẽ spẽ ⁊ cõsolationẽ. Et breuiter ista debẽt esse sacrificia spũalia: q₂ sacrificiũ deo spirit⁹ cõtribulat⁹: que a dẽo sunt acceptabilia atq₃ grata. Homo eñ de seipso facit agnũ, bouẽ, ⁊ arietẽ, ⁊ similia, qñ ipe offert deo innocẽtiã, fortitudinẽ, iusticiã, ⁊ bona spiritualia. Psal. Sacrificiũ laudis honorificabit me.

Psal. 50. d
Aliter.

¶ Uel dic qđ in paradiso dño offeruntur varie res, id est varia genera personarũ, scilicet agnus, id est hoies innocentes, aries, id est hoies iusticiã diligẽtes: vitulus, id est spiritualibus gaudentes ⁊c. Dic ⁊ refer oĩa ad personas. ¶ Nota hic, ꝙ apud iudeos

erant septẽ solẽnitates legales.s. Sabbatũ vbi
ab operibus cessabat. Neomenia/vbi principiũ
C mẽsis ⁊ noue lune principiũ celebrabat. Et dice=
batur a neo qđ est noua ⁊ mene qđ est luna/qua=
si nouiluniũ. Phase id est pascha:in quo agnus
paschalis comedebat:⁊ đr phase.i. trãsitus dñi.
Pentecostes/a die quinquagesima post pascha:
dicta a pentecon qđ est quinquaginta:in qua de
frugibus nouis primitie offerebant. Festũ clan=
goris in principio mẽsis septimi/in quo cũ corni=
bus pecorũ buccinabat. Festum propiciationis/
decima die mẽsis septimi:in quo vitula rufa con=
cremabat:⁊ cinis eius pro immundis expiandis
ad totũ annũ reseruabat. Et festũ tabernaculo=
rum/quintadecima mẽsis huius/quo populus
septẽ dieb⁹ in tabernaculis morabat. Et aduer=
te ꝙ ista septẽ festa suas rationes habebãt. Nam
celebrabat sabbatũ/qꝛ dñs requieuerat. Neome
nia/qꝛ tunc mẽsis legalis incipiebat. Pascha/qꝛ
tunc populus mare rubrũ transierat. Penteco=
stes/quia tũc scꝫ die quinquagesima ab exitu de
egypto populus legẽ acceperat. Festũ clãgoris/
quia ea die Isaac liberatus fuerat:⁊ ideo cũ cor
nibus arietinis clãgebãt/propter arietẽ quẽ pa
ter loco eius immolauerat. Festũ ꝓpiciationis:
quia ea die post vitulũ cõflatilẽ Moyses de mon=
te descendẽs ꝓpiciatũ eis dñm nũciauerat. Festũ
tabernaculorũ/ꝓ eo ꝙ populus in deserto in ta=
Moralitas. bernaculis habitauerat. ¶ Hic moraliter loquẽ
do ꝙ talia septẽ festa celebrabãt spiritualiter fi=
F deles in ecclesia. Et sic dicamus ꝙ sabbatũ cele=
bramus/qñ a malis operib⁹ quiescimus ⁊ cessa=
mus. Neomeniã.i.lune nouitatẽ colimus/cũ no=
stram cõuersationẽ in bonis morib⁹ innouamus.
Pascha facimus cum de mundo ad religionẽ/de
egypto in hierusalẽ de pctõ ad gratiã/de amaro
seculo ad celi amicitiã pertrãsimus. Pentecostẽ
celebramus cũ legẽ dei/scientiã ⁊ fidẽ accepim⁹,
cũ primitias bonorũ operũ sibi damus. Festum
clãgoris agimus,cũ deũ pura mẽte laudamus ⁊
cũ de arietis immolatione ⁊ Isaac liberatione.i.
de christi passione et resurrectione eidẽ gratias
agimus. Festũ ꝓpiciationis recolimus qñ de ve
nia impetrata ꝑ vacce rufe cõbustionẽ.i.ꝑ chri=
sti passionẽ gaudem⁹. Festũ vero tabernaculoꝝ
perficim⁹,qñ nos esse in hoc mũdo peregrinos
et aduenas cogitamus:⁊ quãdo nos nõ habere
hic manentẽ ciuitatẽ cernimus:et ad futurã pa=
triã mẽtaliter ꝓperamus. Ista sunt ergo festa,q̃
nos debem⁹ spiritualiter colere:⁊ in tẽplo cordis
nostri mentaliter celebrare. Unde Naũ. Celebra
Naum.1.d iuda festiuitates tuas:redde altissimo vota tua:
Quis hodie lamentãdo posset dici illud Treno.
Obliuioni tradidit dñs in sion festiuitatẽ et sab=
Tren.2.b batum. ¶ Uel dic ꝙ multi sunt mali qui vident
Aliter. adhuc iudaizare/festa iudaica spiritualiter cele
brare. Quidã eñ celebrãt sabbatũ:⁊ isti sunt illi
qui semꝑ volũt quiescere/⁊ nullũ opus bonũ fa=
cere:nec sunt in aliquo labore. De quibus dicit
Psal. In labore hoim nõ sunt:⁊ cũ hoibus nõ fla=
Psal.72.a gellabunt. Ideo tenuit eos supbia ⁊c. Alij sunt
b qui celebrãt neomeniã.i.nouã lunã:⁊ isti sunt illi
q̃ solẽt nouitates diligere/nouos ritus/mores ⁊
statuta introducere:noua et curiosa querere:et
semper aliquid nouitatis appetere:dicere vel fa
cere. Unde đr. Nouorũ demonioꝝ denũciator vi=
Act.17.b det esse. Alij celebrãt festũ pasche/qđ interpreta
tur trãsitus:⁊ sunt illi q̃ instabilitatis vitio solẽt
laborare:nec vnq̃ in aliquo ꝓposito ꝑsistere:sed
de bono ad malũ/de malo vero ad deterius cõti
nue ptransire. Uñ Hiere. Transierũt de monte in
Hiere.50.b colle,obliti sunt cubilis sui. Alij celebrãt festum
pẽtecostes/dictũ a pente qđ est quinq̃:⁊ isti sunt
illi quinq̃ qui supfluis desiderijs obediũt:et qui

legem carnis suscipiũt:⁊ primitias sue iuuentu=
tis sibi luxuriãdo offerũt:dicẽtes illud Luc. Iu= Luc.14
ga boum emi quinq̃. Alij celebrãt festũ clango=
ris:⁊ isti sunt illi qui nõ cessant tubicinare ⁊ clã=
gere:⁊ cũ canticis ⁊ cithara mũdi leticiã frequẽ=
tare:⁊ tales sunt etiã ꝑlsatores ⁊ venatores/qui
tubis et clamorib⁹ vtunt ⁊c. Unde Iob. Tenent Iob.21
tympanũ et citharã:⁊ gaudẽt ad sonitũ organi.
Alij celebrant festũ ꝓpiciationis:qđ etiã đr festũ
afflictionis ⁊ expiationis:⁊ isti sunt illi q̃ sperant b
in fine penitere/⁊ dei misericordiã habere/et se=
ipsos ꝑ penitentiã affligere/⁊ pctõꝝ suoꝝ expia=
tionẽ ⁊ veniã obtinere. Propter qđ nõ cessant q̃=
diu viuũt peccare:dicẽtes ꝙ satis est de tpe quo
possint veniã impetrare:dicẽtes illud Eccli. Mi= Eccli.5
sericordia dñi magna:delictorũ meorũ nõ recor=
dabit altissimus. Alij celebrant festũ tabernacu=
lorũ:⁊ isti sunt illi qui in nullo statu vel beneficio
figunt pedẽ:sicut sunt ambitiosi/qui scꝫ in nullo
officio vel beneficio qđ habeãt/limites gressuũ ⁊
affectuũ suorũ firmãt:imo in omni beneficio tãq̃
peregrini/⁊ etiã tanq̃ in tabernaculis habitãt:⁊
semꝑ ad aliquid aliud ambiũt ⁊ anhelant. Unde
dicitur. Habitauerũt filij israel in tabernaculis. 4.Reg.
Ista sunt ergo festa mala malorũ/quibus in hoc
mũdo tripudiãt ⁊ festiuãt/de quib⁹ dicit. Solẽ= Esai.1
nitates vestras odiuit anima mea. Et iterũ. Neo Ibidem
meniã ⁊ sabbatũ ⁊ festiuitates alias non feram. amos.5
Et alibi. Odiui ⁊ proieci festiuitates vestras. Cũ
omni die deberet fieri iuge sacrificiũ/scilicet vn⁹
agnus mane,et alius vespere cũ libamẽtis suis:
istud erat verũ/qđ in diebus festiuis ⁊ solẽnibus
plura ⁊ maiora fiebant sacrificia/q̃ in diebus cõ=
munibus. Sic vere licet omni die debemus iuge
sacrificiũ/id est iuge bonorũ operũ exercitiũ fa=
cere:⁊ mane ⁊ vespere.i.in iuuẽtute et senectute
agnũ immaculatũ.i.vitã puram et immaculatã
offerre:in dieb⁹ tñ festiuis debemus pura ⁊ me=
liora sacrificia.i.opera bona et p̃cipua exercere.
Inquãtum eñ festũ est solẽnius dꝫ sacrificiũ bo= A
norũ operũ esse maius. Unde Ioan. Eme ea que Ioan.13
opus sunt ad diem festũ. Quod tñ est cõtra mul=
tos,qui dieb⁹ festiuis nõ plura bona,sed potius
faciũt plura mala. Unde dicit. Cõuersi sunt dies 1.Mach.1
festi eius in luctũ. ¶ Sicut ponit hic scholastica
historia. Iuge sacrificiũ vespertinum pinguius hystoria
erat q̃ matutinũ. Cuius causa erat (vt ait) quia scholastica
multi ponebãt de die sacrificia in altari,vnde sa=
crificiũ pinguius reddebat. ¶ Sic etiã sacrificiũ Moralitas
nostrũ vespertinũ.i.bona opera senectutis de=
bent esse meliora,⁊ ꝑ eleemosynas pinguiora q̃
opera matutina iuuẽtutis. Quia scꝫ quãto plus
ad vesperã senectutis ꝓperamus,tanto meliora
opera exercere debem⁹:vt in nocte mortis odo=
re virtutũ nostrarũ dñm delectem⁹,⁊ ipse crema=
tionẽ nostre pnie spiritualiter odoret. Ps. Ele= Ps.140
uatio manuũ mearũ sacrificium vespertinum.

¶ Capl'm xxx. Textus.

Narrauitq̃ moyses filijs israel omnia
que ei dominus imperarat. Moralita=
tum Capitulum xxiij.

Mulier non pote=
rat votũ facere. Si vero ipa si= B
ue filiafamilias votũ faceret:
statim qñ vir vel pater votum
audiebat,ꝯtradicere poterat:
⁊ sic votũ qđ fecerat non tene=
bat. Si vero vir vel pater sta=
tim nõ cõtradiceret,sed taceret,⁊ quasi vota asso
ciando aliquãtulũ expectabat:ipm ampli⁹ tolle=

re non valebat. Filia vero vidua vel repudiata
que in patris potestate nõ erat, si votū vouebat,
necessario obligata manebat: et ipm votū pater
Moralitas. suus nullo modo tollebat. ¶ Istud si vis allega
moraliter: ⁊ dic ꝙ pater et mater est animus ra-
tionalis: filia vero ⁊ vxor eius sensualitas carna
lis. Igit̄ dico ꝙ qñ talis filia seu vxor scilz caro
vel sensualitas / vult aliquod votū facere. i. vult
ex volūtate sua agere: necesse habet viri seu pa-
tris sui scz animi rationalis cõsensum et consiliū
requirere: ⁊ si cõtradicat / debet quiescere ⁊ cessa
re. Iste etiā vir vel pater / qñ filiam istam scz car-
nem / videt votū emittere. i. aliquid mali concu-
piscere: potest in principio sibi resistere / et votū
ipsius refrenare. Qđ si aliquātulū tardauerit / et
a cõtradicēdo et carnali appetitu repugnando
paulatim semꝑ cessauerit, ipsam amplius a tali
voto. i. a tali malo desiderio retardare non pote-
rit: qꝛ scz mala carnis vota ⁊ desideria: dū adhuc
sunt in principio. i. in cogitatione, possunt ꝑ ra-
tionē reprimi et auferri. Si aūt cõualescere per-
mittunt̄: vix aut nūꝗ possunt destrui vel auelli,
C Unde dr. Nisi preueneris eos, paulatim maiora
Aliter. his faciēt: ⁊ nõ poteris obtinere eos. ¶ Uel dic ꝙ
vir vel pater est deus: filia vel cõiunx est anima:
quā pro certo a fatuis votis suis reprimit: ⁊ tri-
bulando vel inspirando ipsam a malo custodit.
Illud tamē fallit in repudiata vel vidua. i. in ani
ma reprobata et dānata: qꝛ talē solet pater suus
scz deus, ⁊ a malis votis suis nõ trahere, sed eam
proprie volūtati dimittere: et tanꝗ correctione
indignā sibi in suis malis desiderijs nullatenus
Ozee. 4. obuiare. Unde. Non visitabo filias vestras cum
Aliter. fuerint fornicate. ¶ Uel dic si vis de prelato, qui
bonos subditos corrigit, et eorum malis deside
rijs contradicit: repudiatos vero et proteruos
tanꝗ incorrigibiles sue volūtati dimittit. Psal.
Psal. 80. c Dimisi eos sm̄ desideria cordis eorum ibunt in
adinuentionibus suis.

¶ Capl'm xxxi. Textus.

Locutus quoqꝫ est dñs ad Moysen di
cens. Ulciscere prius filios israel. Mo-
ralitatum Capitulum xxiiii.

Cum filij israel
de madianitis triūphassent, et
quinqꝫ eorū reges occidissent,
mulieres ⁊ viros captiuos ad
castra duxerunt. Quibus ait
Moyses ꝑ hec verba. Cur mu-
lieres reseruastis? Nonne iste
sunt que peccare fecerūt israel. Uiros igit̄ ⁊ mu-
D lieres corruptas occidit, et solū virgines reser-
Moralitas. uauit. ¶ Per madiā qđ interpretat̄ cõtradictio,
intelligit̄ caro, que semꝑ contradicit spiritui. Et
per quinqꝫ reges eius intelligo quinqꝫ sensus: ꝑ
mulieres corruptas / intelligo malas delectatio-
nes et cogitationes. Per virgines vero intelligo
puras ⁊ sanctas affectiones. Igit̄ moraliter lo-
quendo sepe cõtingit ꝙ filij israel. i. filij spiritua-
les cõtra madian. i. cõtra propriā carnē militāt:
et ipsam cū quinqꝫ suis regibus, id est cū quinqꝫ
carnalibus sensibus vincunt / superant et expu-
gnāt: mulieres vero custodiūt ⁊ reseruāt. Istos
vero dñs reprehendit: ⁊ tales corruptas mulie-
res. i. cogitationes ⁊ delectationes occidi et de-
strui ꝑcipit: solas vero virgines. i. puras et mū-
das affectiones reseruari permittit. Nonne in-
quit ille sunt que peccare fecerūt israel? qꝛ ꝓ cer
to male cogitationes sunt ille / que israel. i. virū
iustū vel etiā rationalē animā faciūt peccare: qꝛ
ꝑuerse cogitationes separāt a deo: et propterea
ipsas oportet destruere. ¶ Predā quā filij israel Sap. 1. a
madianitis tulerāt: ꝑcepit moyses purgare: au- Eodē ca. d.
rum et omnia talia que ignē sustinere poterant
igne ꝑcepit purificari. Illa vero que ignē susti-
nere non poterāt sicut vestes et similia / precepit
aqua expiatiõis mūdari. ¶ Preda ista significat Moralitas.
aīas / que a madian. i. a diabolo per penitentiam
subtrahunt̄: ⁊ quotidie ꝑ dñm ⁊ ei' ꝑlatos ⁊ ꝑdi E
catores spūaliter rapiunt̄. Sed reuera de istis
sic raptis / ⁊ ad fidē vel pñiam cõuersis / duo sunt
gña: qꝛ scz quidā sunt infirmi ⁊ debiles / qui ignē
tribulationis nequeūt sustinere: quidā ꝟo sunt
fortes / ⁊ ignē istū cõpetēter tolerare possunt. Et
ideo moyses. i. deus / illos quos fortes ⁊ ꝑfectos
videt / ꝑ ignē dure tribulationis ꝓbat, purificat
⁊ exercet. Psal. Igne me examinasti ⁊c. Et Eccli. Psal. 16. a
In igne ꝓbat̄ aurū ⁊c. Illos vero quos debiles Eccli. 2. a
et infirmos videt, aqua expiationis. i. dulcedine
sue misericordie lauat: et cū ipsis misericorditer
agendo, eos ab igne tribulationū ꝓseruat: sicut
patet in quibusdā quos per martyriū sicut per
ignē ad se vocat: ⁊ in alijs quos per simplicē cõ-
fessionē sicut per aquā expiat atqꝫ purgat. Psal. Psal. 65. c
Transiuim' ꝑ ignē et aquā / ⁊ eduxisti nos in re-
frigeriū. ¶ Uel si vis dic ꝙ aqua expiatiõis est la Aliter.
chrymosa cõpunctio ⁊c. sicut supra. ¶ Uel dic qđ Aliter.
ignis ⁊ aqua significāt duplicē baptismū. s. flami
nis ⁊ fluminis: quorū scz altero necesse est animā
purgari ⁊ purificari, priusqꝫ a madian. i. a diabo
lo abstrahi vel auferri possit. Allega vt supra.

¶ Capi. xxxij. Textus.

Filij aūt Ruben ⁊ Gad habebāt peco-
ra multa. Moralitatum Ca. xxv.

Tribus Gad et F
Ruben ⁊ Manasse, vidētes ter
ram Seon regis amorreorū: ⁊
Og regis basan, q̄ erat circa
iordanē, ꝙ ipsa pascuis abun-
dabat, et ꝙ ipsi multa pecora
possidebāt: illā terrā pro here
ditate pro alendis suis gregibus a moyse petie-
runt: ⁊ totā aliā que erat vltra iordanē penitus
quittauerūt. ¶ Sic vere tres trib'. i. tria genera Moralitas
hoim̄ scz Ruben, q̄ patris cubile fedauit. i. luxu-
riosi. Gad qui interpretat̄ accinct'. i. auari: qui
ad laborandū pro mundo semper sunt accincti.
Manasses qui interpretat̄ obliuio. i. superbi: qui
dei et sui ꝓximi ⁊ suijpsius sunt obliti: nõ curant
vltra iordanē. i. vltra fluuiū iudicij. i. vltra mor-
tem. s. in paradiso possessionē accipere: imo sum-
me curāt hic habere citra iordanē. s. in hoc mū-
do, diuitias et possessiones: quib' possint pecora
sua, id est vxores suas ⁊ filios alere ⁊ ditare. Istā
ergo terrā a Moyse. i. a deo vident̄ per portionē
⁊ hereditatē accipere / ⁊ terrā promissionis. i. pa-
radisum, qui vltra iordanē mortis latitat, pror-
sus dimittere et quittare, ⁊ cõtenti presentibus,
de perpetuis temporibus non curare.

¶ Capi. xxxv. Textus.

Hec quoqꝫ locutus est dñs in cāpestri-
bus moab. Moralitatum Ca. xxvi.

Ordinauit dñs qđ G
certe vrbes leuitarum pro refugio
illorum qui hominē occiderant ordi
narentur: ⁊ ꝙ ibi transfuge ab occi-
si amicis saluarentur, quousqꝫ sum-
mus sacerdos moreret̄: ⁊ tunc liberi penitus es-

sciebantur: si tamē non volūtarie, sed a casu ho
minē occidisse reperiebātur. ¶ Sic vero si quis
Moralitas. hominem .i. rōnem, vel etiam Christū, vel etiam
gratiam in seipso occiderit per peccatū: cōstitu-
te sunt sibi ciuitates refugij .i. diuersi penitētie
& religionis status: ad quos fugiens liberatur:
ne ab amicis occisi (id est) a deo & ab āgelis pen-
niter occidatur. ¶ Uel dic ꝙ ciuitas refugij est
ecclesia: q̄r scilicet ille qui ē homicida suspi⁹ p
peccatum, non habet remedium nisi ad ciuitatē
Aliter. refugij .i. ecclesie fidem & disciplinam: & ad mortē
Ps. 45. c. summi pontificis .i. Christi passionē et mortem.
Aliter. Ps. Domine refugiū fact⁹ es nobis. ¶ Uel dic ꝙ
homicida non habebat nisi tria remedia .s. pacē
cū amicis, ciuitatē refugij, & mortē pontificis.
Sic vero peccator qui suspsius (vt dictū est) est
homicida, non habet remediū nisi tria .s. ciuita-
tem refugij hoc est beata virgo: mortē pontific.
i. Christi passio: pacem cū amicis, hoc est penitē-
tie satisfactio, & christi & sanctorum per peniten-
b tiam placatio. Penitentia enim iudicem placat:
passio semper saluat: Maria transfugam ꝓtegit
atq̄ seruat. Unde canitur. Sub tuum presidium
confugimus sancta dei genitrix &c.

¶ Capitulū tricesimum-sextū. Text⁹. Accesserunt autē & princi-
Moralitas. pes familiarum Galaad. Moralitatum Capitulum xxvij.

AD finem quod sortium distributio non con-
funderetur: precepit domin⁹
occasione filiarū Salphaad,
ꝙ quilibet de tribu sua vxorē
acciperet: & quelibet mulier i
tribu sua nuberet: & sicut disti
cta tribus, sic & hereditas in suis familijs per-
maneret. ¶ Hoc si vis applica contra illos qui
in alijs tribub⁹ id ē in alienis ecclesijs: vxores .i.
beneficia cupiunt accipere: et non contenti pro-
pria tribu id est propria diocesi, religione vł col
legio, vxorem id est beneficium alibi vendicare
non verentur. Precepit ergo dominus ꝙ nemo
aliunde coniugem accipiat, et quod p ambitio-
nē ad aliā tribum, id est ad aliam ecclesiam vel
collegium se sine causa non transferat, seu vxo-
rem vel beneficiū ibi querat. Unde dicitur. Cō-
4. Regum. 14. c. tent⁹ esto glorie tue: & sede in loco tuo. De vxo-
A ribus etiā id est de dignitatibus, officijs et bene
ficijs vult, ꝙ de tribu sua .i. de gremio proprio
vir vel prelat⁹ vel rector ipsis assignetur: & ꝙ de
aliena patria vel ecclesia ipsis nullatenus ordi-
netur. Quod tamen hodie male seruatur: q̄r scz
illi q̄ sunt de propria tribu .i. de collegio vel de
patria: & qui sunt ꝓprij filij ecclesie, hodie repel-
luntur. Alij vero q̄ aliunde veniūt scz nepotes &
familiares prelatoꝝ: talib⁹ vacātib⁹ vxorib⁹ .i.
bñficijs dotant. Uñ illi de p̄ria possunt dicere il-
lud Esaie. Hereditates nostras corā oculis nr̄is
Esaie. 1. b. alieni deuorāt. Quia reuera sicut dicitur in euā
gelio. Multi veniūt ab oriēte & occidēte .i. aliun-
Mat. 8. b. de, & recūbunt cū Abraā Isaac & Iacob .i. cū p̄n-
cipib⁹ & p̄latis: filij aūt regni eijciunt foras. Qđ ē
cōtra multos p̄ncipes nr̄os: q̄ in domib⁹ suis, ser
uitijs & officijs, alienos de alienis terris & tribu
bus aduocāt: filos aūt regni .i. hoies terre & pa-
trie sue eijciūt & repudiāt, & nō amant. De histo
ria Deutero. pauca pono: p eo ꝙ p maiori pte
nō facit nisi q̄ supra posita sunt recapitulare: & p
eo ꝙ coiter nō solēt ꝟba sua iductiue vł realiter
r citari &c. ¶ Moralitatū sup librū Numeroꝝ finis.

¶ Liber quintus moralitatum libri Deuteronomij.

¶ Capitulū septimū Textus. Cū vero introduxerit te dominus de⁹ tu⁹ in terrā Moralitatū Cap. j.

PRecepit domi
n⁹ filijs israel, ꝙ septē popu
los de terra promissionis
eijciant et subuertant: scili-
cet Etheū, Iebuseū, Amor-
reum, & Phereseum, Cha-
naneum, Eueum & Serge-
zeum: & ꝙ ipsos penitus in-
terimant & cōfundant: ꝙq̄
cum eis pacta non teneant: nec coniugia simul
faciant: necnon ꝙ filijs suis illorum filias nō ac-
cipiant: & ꝙ filios suos cum eorum filiabus nu-
bere non permittant: sed potius ꝙ aras eorum
destruant: et ꝙ lucos eorum succidant, et idola
conterant et euertant. Et causam subiungit ibi-
dem: popul⁹ (inquit) sanctus es domino deo tuo
te elegit dominus deus tuus. ¶ Moraliter lo-
quendo isti septem populi significant septē vi-
tia. Si vis vide interpretationes infra, et appli-
ca singulos populos singulis vitijs. Filij istorū Moralitas.
malorum populorum significant malos actus &
operationes. Filie vero significant malas cogi-
tationes: populi autem israel sunt viri iusti. Fi- C
lij eorum sunt boni affectus. Filie autē sunt bo
ne spirituales delectationes et consensus: istud
est verum ꝙ populus israeliticus id est popul⁹
fidelis et ecclesiastic⁹: debet de terra promissio-
nis id est de mente sua: septem populos id est se-
ptem genera vitiorum mortalium eijcere: et cum
eis familiaritatem seu coniugium male cōsuetu
dinis non debet contrahere: nec filias eorum id
est malas delectationes debet filijs suis id est le-
terioribus effectibus copulare: nec etiam con-
tra filias suas id est mentis spirituales delecta-
tiones debet cum istorum filijs id est cum malis
vitiorum operibus maritare: quinimo aras eo-
rum id est malas cogitationes, idola eorū: id ē
malas operationes, lucos vmbrosos id est ma- Ge. 35.
las excusationes debet totaliter extirpare. Un-
de dicit. Abijcite deos alienos qui sunt i medio
vestri, & mūdamini: & vestimenta vestra mutate. Aliter.
Quia eñ christiani sancti sunt et electi: ideo de
bent esse a talibus consortijs alieni. ¶ Uel dic
ꝙ terra promissionis est ecclesia vel religio: a q̄
scilicet eijciendi sunt septem populi id est septē Ps. 13.
genera hominum peccatorum. Etheus enim qui
interpretatur stupid⁹, significat imbeciles et ti
morosos: de quibus dicitur ꝙ trepidauerunt ti- Iob. 24.
more vbi non erat timor. Gergezeus qui interp̄- D
tatur colonum eijciens, significat raptores et
vsurarios, qui pauperes eijciunt de domibus Iob. 10.
et possessionibus eorum. Unde Iob. Uulgum
pauperem spoliauerūt &c. Amorreus qui ama-
ra loquens interpretatur, seu amaricans signi-
ficat inuidos qui de prosperitate aliorum ama-
ricantur, et contra alios libenter eloquuntur.
Unde dicitur. Loquar i amaritudine anime mee.
Chananeus qui interpretatur possidens vel ne-
gociator, significat auaros qui possident male
seruando, et negociantur male acquirendo. Eze
chie. In multitudine negociationis tue impleta
sunt interiora tua iniquitate. Pherezeus qui in- Eze. 28.
terp̄tat separans, significat detractores, q̄ separant Pū. 16.
amicitias alioꝝ. Pro. Uir ꝑuersus separat p̄ncipes.

Jebuseus qui interpretat͡ ꝯsepia vel conculcati/
significat luxuriosos ꝛ gulosos:qui scꝫ bestijs.i.
motib⁹ ꝛ delectationib⁹ carnis sunt pabulū ꝛ ꝯse
Zach.11.b pe.Unde Zach.Pasce pecora occisionis.Eueus
q̄ interpretat͡ ferus vel pessimus/significat cru=
Geñ.16.d deles ꝛ supbos:de quib⁹ dr Geñ.Hic erit ferus ꝛ
figet tabernacula e regione fratrū suorum.Ista
ergo est veritas ꝙ ppl's israel.i.viri iusti:nō de=
bent talib⁹ malis ppl'is.i.peccatorib⁹ ꝯfederari:
nec eorū cōsortia/familiaritates vel cōnubia di=
ligere vel sectari/sed potius tales debēt de terra
ꝓmissionis.i.de ecclesia eijci:et are et idola.i.vi=
tia eorūdem destrui ꝛ subuerti:vt ꝛ sic filij israel.
Leui.19.a i.viri ecclesiastici sint sancti dño ꝛ electi.Unde dr
Aliter. Leui.Sancti estote/quoniam ego sanctus sum.
¶Uel dic ꝙ etheus est timor/gergezeus est rapi=
na:amorreus est inuidia:chananę⁹ est auaricia:
E phereseus est ira vel detractio:iebuseus est lu=
xuria:eueus est superbia/qui scꝫ populi sunt de
terra promissionis mētis nostre eijciendi:ꝛ ibidē
filij israel id est virtutes et merita substituenda.

¶Capl'm viij. Textus.

Omne mādatum quod ego precipio ti=
bi.Moralitatum Capitulum ij.

Sicut dicitur Deute.viij.filioꝝ israel nō
fuerūt vestimēta consum=
pta:ꝛ calciamēta non sunt
attrita.Et dicit͡ ꝙ terra ꝓ=
missionis est terra frumē=
ti/olei et mellis et vinearū
in cuius campis fluunt flu=
uiorū abyssi:cuius lapides
ferrei sunt:et de cuius montib⁹ eris metalla fo=
diunt͡:in qua absꝙ penuria viuit͡:et rerū omniū
Moralitas. abundantia cumulat͡.¶Dic si vis/ꝙ talis dꝫ esse
ecclesia vel religio,qꝛ videlꝫ ibi debēt esse fluuij
grārū,oleū misericordiarū/hordeū dñi/ꝛ grossa
rum ꝓ simplicib⁹ doctrinarū:frumēta subtiliū ꝛ
vtiliū sciētiarū:mella deuotiōis:vina cōsolatio=
nis.Itē ibi dꝫ esse ferrū per constantie firmitatē:
debet esse ibi es.i.viri pdicatores:q̄ tamē ibi non
debēt atterere vestimēta sua:qꝛ scꝫ cultores isti⁹
terre debēt habere exteriorē honestatē ꝛ decētie
F perpetuitatē:nec etiā calciamēta/que scꝫ sunt de
pellibus aīaliū mortuorū:qꝛ isti etiā debēt habe
re perpetuā mortis cōsiderationē et humilitatē.
Ideo ista est terra que a filijs israel.i.viris con=
templatiuis.i.deū videtib⁹/debet inhabitari:q̄
a chananeis.i.malis hominib⁹ dꝫ purgari.Bre=
uiter ergo ista dꝫ esse terra/de qua dicit͡ supra
Exo.4.c Exo.Uos transibitis et possidebitis terrā egre=
Eodē ca.c giā.¶Hic dr ꝙ in deserto ꝑ qđ filij israel ad ter=
ram ꝓmissionis ibant tria genera serpentū inue
nerūt:qui ipos filios israel multipliciter infesta
uerūt ꝛ vulnerauerūt.s.serpēs flatu vrens/scor=
pio ꝛ dipsas:q̄ scꝫ siti interficit quē ꝑcusserit.Ibi
Moralitas. etiā (vt ait) nulla penitus erat aqua.¶Sic vere
etiā in deserto hui⁹ mūdi/ꝑ qđ ad eterne ꝓmissio
nis habitaculū ꝑperamus/sunt special͡r tria ma
la.s.scorpio (faciē virgini habēs similem) capite
blādiēs/ꝛ cauda pungēs:hoc est carnis fallacia:
serpēs flatu vrens/hoc est hostis malicia:dipsas
siti occidens/hoc est mundi auaricia ꝛ auiditas:
aquā non habēs/hoc est diuine gratie carentia.
Caro enim in primo blandit͡:sed in fine pungit et
dānat.Diabolus suggerēdo ꝛ tentādo ad pecca
tum vrit ꝛ inflāmat.Mundus vero cum diuitijs
Esa.5.b suis statū auaricie ꝓuocat:et vtiꝙ aquā diuine
G gratie desiruit et desiccat.Unde Esa.Nobiles in
Aliter. itererūt fame:multitudo eorū exaruit siti.¶Uel
dic ꝙ desertū est religio/in qua pro certo hodie
inueniunt͡ aque.i.diuine gratie penuria:serpen=
tum vero.i.malorū hoim abundantia.Ibi enim
abundāt serpētes/qui flatu verborū alios vrūt,
id est detractores:scorpiones qui retro ledunt/
et ante blandimēta faciūt.i.adulatores.Dipsa=
des vero q̄ siti interficiūt.i.mali familiares alie=
ne auaricie incitatores.Ideo bene dictū est illud
Ezech.Fili (inquit) homines impij et subuerso= Ezech.2.d
res sunt tecum:et cum scorpionibus habitas.

¶Capitulū xv.Textus.

Septimo anno facies remissionē q̄ hoc
ordine celebrabit͡.Moralita. Ca. iij.

Deuteronomij xv.fit mētio de anno septi=
mo remissionis/ꝛ de seruis
libertati donādis.Sed de
hoc vide in Exodo.Unum Exod.21.a
aūt dr hic.Nō operaberis Eodē ca.d
(inquit) in ꝑmogenito bo=
uis:nec tondebis primoge
niti ouis in conspectū dñi
dei tui/sed comedes ea ꝑ annos singulos in loco
quē elegerit.¶In scriptura sacra loquēdo mo= Moralitas.
raliter/per ouē intelligit͡ simplex ꝛ infirma inno=
centia.Per bouē vero intelligit͡ fortitudo vel iu= D
sticia.Primogenita autē istorū/bona opera sunt:
que quādoꝙ a simplicitate/quādoꝙ a fortitu=
dine mentis procedūt.Sed reuera sic debet esse
ꝙ ista primogenita.i.ista bona opera non debēt
in publicū deduci:nec per inanē gloriā manife=
stari:nec velamine secrete humilitatis priuari:
coram dño enim debēt talia primogenita,id est
talia bona opera nostra comedi.i.ad solam dei
gloriā ordinari:ꝛ nulla vana gloria queri quo=
modolibet vel separari.Unde dicitur.Attendite Mat.6.a
ne iusticiam vestram faciatis corā hominib⁹ ꝛc.
Unde dicit Grego.In primogenito bouis opera=
ri prohibemur:ꝛ a primogenitis ouiū detondē=
dis cōpescimur.Quia si quid robustum exercere
incipimus:in aperto ostēdere citius nō debem⁹:
sed ꝛ cū vita nostra simplex quid et innocuū in=
choat:dignū est vt secreti sui velamina nō relin=
quat:nec nudū humanis oculis quasi subducto
vellere se ostēdat.¶Uel dic ꝙ primogenita signi Aliter.
ficant viros religiosos ꝛ clericos/tanꝙ inter ce=
teros magis dignos:sed istorū quidam sunt pri=
mogeniti bouis.i.viri fortes atꝙ perfecti:qui=
dam primogeniti ouis.i.viri simplices ꝛ infirmi.
Ista est ergo veritas ꝙ nō est in talibus operā=
dum,qꝛ scꝫ perfecti isti ad publica mūdi opera ꝛ
negocia nō sunt trahendi/nec in eis occupandi.
Primogenita vero ouis.i.simplices nō sunt ton=
dendi nec vellere bonorū tēporaliū penitus de=
nudandi:qꝛ breuiter istud est verum/ꝙ lana bo= A
norū temporaliū debet simplicib⁹ et imperfectis
ꝓ sustētatione dimitti:ꝛ ꝙ viri perfecti et sancti
nunꝙ debēt in tēporalib⁹ negocijs occupari:sed
coram dño comedi.i.in solo dei seruitio mācipa=
ri.Apl's.Precio magno empti estis:nolite fieri 1.Cor.6.d
serui hoim,id est ad dei seruitiū ordinati estis:
nolite appetere mūdi seruitiū ꝛ officiū.¶Hic di=
citur ꝙ anno septimo debita nō repetebant͡:sed B
eorū repetitio ad sequentē annum differebat͡:vt
exponit Comestor.Et sic ista erat differentia in= Comestor.
ter annū remissiōis septimū/ꝛ annū iubileū quin=
quagesimū:qꝛ septimus annus debita nō tolle=
bat/sed differebat:iubileus vero oīa remittebat.
¶Isti duo anni significant duos status/scꝫ gra= Moralitas.
tiam et gloriā.Septimus vero gratiā designat
ꝓpter septiformē spiritū quē ministrat.Iubile⁹

sūtem gloriā, ꝓpter hereditatē paradisi ꝑditā
quam restaurat. Istud est verū, ꝙ debita. i. pecca
ta septimo anno. i. per grām non ex toto tollunť
q̄r scz adhuc reatus ⁊ obligatio ad penā rema=
net: q̄ anno sequēti, scz post mortē in purgatorio
repetiť. Sed reuera iubileus. i. glorie status oīa
debita totaliter, etiā q̄ntum ad penā dimittit: et
Aliter. hoīem liberū prorsus reddit. ¶ Et si vis adhuc
dic ꝙ in anno septimo seruitus ex toto remitte=
bať: ⁊ homo liber efficiebať. Debitū tn̄ ex toto nō
quitabať: sed vsq ad annū sequētem differebať.
B Sic vere per septenariū gratie ⁊ sacramētoꝝ re
mittiť seruit⁹. i. culpa: nō tn̄ remittiť debitū. i. pe-
na: imo si ipsum homo ꝓ anno p̄ntis vite solue=
re differt, necesse est ꝙ soluat in alio: ⁊ tunc diceť
sibi illud Matthei. Redde quod debes ⁊c.

¶ Capitu. xvi. Textus
Obserua mensem nouarum frugum. Moralitatum Capitulum iiii.

H Ic precipitur
de luco. i. de nemore circa
altare nō plantādo: ad tol=
lendū ritū gentiliū, qui lu=
cos diis suis dedicabant: ⁊
ideo diciť sic. Nō plātabis
lucū, ⁊ omnē arborē iuxta
Moralitas altare. ¶ Altare est ecclesia
vel religio: lucus seu arbor
vmbrosa vitiorū excusatio. Statua que ďr a stā
do, ⁊ q̄ erat imago facta ad laudem ⁊ culturam
diaboli: est peccati obstinatio ⁊ cōfirmatio ⁊ dia=
boli imitatio. Ista ergo ab altari ecclesie debent
remoueri: q̄r. s. lucus. i. vitiorū status ⁊ obstina=
tio, nunq̄ debent in religiosis ⁊ ecclesiasticis in=
ueniri: sed potius si peccare cōtingat, oīa debēt
a prelato resecari: ⁊ a statua. i. obstinatiōe imu-
Deuť. 7. b tari: vn̄ supra diciť. Confringite statuas: lucosq
Aliter. succidite. ¶ Uel dic ꝙ statua est diaboli imago: lu
cus. i. ignorātia ⁊ veritatis obumbratio sunt ab
altari ecclesie repellenda. Uel dic ꝙ altare est
cor, vt supra.

¶ Capitu. xvii. Textus.
Non immolabis domino deo tuo bouē ⁊ ouem. Moralitatū Capitu. v.

C Iudices precipiun
tur i portis sedere. Qď si ambiguū
aut aliqď negocium emergeret, de-
bebat ad sacerdotes recurrere, et
eorū iudiciū querere ⁊ tenere. Qď
si quis superbiens tenere dedigna
bať: statim iterfici iubebať. Cūctus (inquit) ppľs
audiens timebit: vt null⁹ deinceps itumescat su=
Moralitas perbia. ¶ Allega hoc ꝙ habes hic exēplū de ap=
pellādo de minori iudice ad maiorē: seu etiā ad
eū recurrēdo, qn̄ de negocio vel de snīa dubitať.
Itē hic allega exēplariter qūo sacerdotib⁹. i. ꝑla
tis est obediēdū: ⁊ qūo obedire dedignās ⁊ sup=
Aliter. biēs grauiter puniebať, ⁊ allega siľr ⁊c. ¶ Uel si
Codē. c. a vis dic qūo pena vni⁹ est terror multoꝝ. ¶ Hic po
niť ꝙ si q̄s aliū ad seruiēdū diis alienis iduceret:
Deuť. 13. a interfici ⁊ obrui deberet lapidib⁹: ⁊ qď etiā sicut
supra poniť, hoc nō solū erat de extraneis, imo ēt
de fratrib⁹, vxorib⁹ ⁊ ꝓpinq̄s. Sit (inq̄t) manus
tua p̄mū sup eū: ⁊ post te oīs ppľs mittat manū.
Moralitas Istud pōt allegari, ꝙ pietas fidei est pietati parē
tū p̄ferēda: ⁊ ꝙ ꝯsanguinitatꝫ vinculū solviť, vbi
q̄s i idolatriā vľ herēsim labiť: itātū ꝙ frater a
D a frē ⁊ fili⁹ a p̄re occidi iubebať. Et allega gn̄aľr
⁊ hereticos q̄ alios mouēt ad idololatrādū ⁊ ad
male credendū: q̄r scz statim debāt de medio tol
li ⁊ lapidari. i. duris sententiis castigari. ¶ Do=
ctrinā regis eligēdi ponit hic dn̄s dicēs, Nō po Codē. c.
teris alterius generis hominē regē facere q̄ nō
sit frater tuus. Cūq cōstitut⁹ fuerit rex, nō mul
tiplicabit sibi equos, nec reducet ppľm i egyptū
equitat⁹ numero subleuat⁹. Nō habebit vxores
plurimas que illiciant cor eius: neq argēti, neq
auri immēsa pondera. Legat Deuť. leges. Non
eleueť cor suū super fratres suos per superbiā:
nec declinet ad dexteram siue ad sinistrā. ¶ Ista Moralit.
oīa competunt vel principi vel ꝑlato: q̄r reuera
iste semper debet effici, eligi ⁊ assumi de gremio
de secta vel de patria: dum tn̄ sufficiens inuenia-
tur. Non enim debet prefici hereticus orthodo=
xis, laicus clericis, secularis clericus religiosis,
extraneus, domesticis. Sed de collegio ⁊ de gre
mio debet assumi cuius vita ⁊ mores melius pos
sunt aliis conformari. Unde dicitur. Cuncte fe= Num.
mine. i. cuncte ecclesie maritos de eadem tribu
accipiāt, vt hereditas permaneat in familiis. Et
bene dicit, vt hereditas permaneat in familiis:
q̄r pro certo qn̄ rex vel prelatus de aliena tribu
i. de aliena patria sumitur, hereditas beneficioꝝ
non remanet in familiis suis: imo etiam ad illos
qui sunt de illius prelati partibus deriuatur: q̄r
scz illi beneficianť ⁊ ꝓmouentur: filii x̄o ecclesie
dimittunť. Ideo possunt dicere illud Thre. Here Treni.
ditas nostra versa est ad alienos: dom⁹ nostre ad
extraneos. Talis ergo rex, iudex vel prelatus
debet generaliter tria fugere ⁊ tria facere. Fuge
re debet dico tria. s. pompam ⁊ elationem: ⁊ hoc
est qď dicitur. Non multiplicabit sibi equos. Itē
auariciam ⁊ ambitionem: et hoc est qď dicitur, ꝙ
non congregabit sibi auri ⁊ argenti immēsa pon
dera. Itē amicorum carnalium affectionē: ⁊ hoc
est quod dicitur. Non multiplicabit sibi vxores,
id est carnales parentes: de quib⁹ scilicet filios
⁊ nepotulos concipiat propter quorū affectionē
iustitiam derelinquat. Constat autē ꝙ ista tria
destruunt reges hodie. i. prelatos ⁊ superiores
nostros. s. pompa in qua expēdūnt plus q̄ liceat
auaricia per quā congregant plus q̄ deceat: car
nalis affectus, per quem nepotulos aggregant
⁊ diligunt plus q̄ oporteat. Et ideo dicit Solin⁹
ꝙ in capionea indie insula, mos fuit nullum regē
eligere qui pater esset: quinimo si liberos educa
re vellet, exuebatur regia potestate. Hoc autē ꝑ
prudentiam (vt ait) fiebat: ne regnū fieret heredi
tarium. Itē alia tria debēt facere. s. studere pru-
dentiam, humilitatem seruare, iustitiam custodi
re. Decet enim regem vel superiorem ꝙ habeat
prouidētiam ⁊ scientiā: ⁊ ideo bn̄ dicit ꝙ ipse de=
bet legere librum legis. Itē decet ꝙ habeat hu=
militatē ⁊ modestiam. Ideo dicitur, ꝙ nō eleue=
tur ꝑ superbiam sup fratres suos. Itē decet ꝙ
seruet equitatē vel iustitiam. Ideo dicitur ꝙ ꝑ
acceptionem personarum aut munerum non de=
bet declinare ad dexteram vel ad sinistram. i. ad Esa. 30.
vnā partē plus q̄ ad aliam: iuxta illud. Hec est Die. 21.
via ambulate in ea: ⁊ nō declinetis neq ad dexte
ram, neq ad sinistram. ⁊ alibi. Regnabit rex ⁊ sa=
piens erit: ⁊ faciet iudicium ⁊ iustitiam in terra. Codē. c.
¶ Et aduerte ꝙ hic dicitur, ꝙ postq̄ sederit in so
lio regni sui, describet sibi volumen legis, ⁊ acci-
piēs exemplar ⁊c. ¶ In quo notatur ꝙ regis et Moralitas
superioris est sedere et in vno loco stare, non va
gari. Et etiam dum sedet. i. dū est in ocio ⁊ quie=
te in libris debet legere et studere: exemplo an=
tiquorū regum, q̄ vt cōiter fuerunt Philosophi
literati. Exemplo etiam Karoli magni qui tabu
las portabat, ⁊ in ocio scribere nō cessabat. Un- Luc. 16. b
de dicitur. Sede cito ⁊ scribe quinquaginta ⁊c. Aliter.

¶Uel dic quod rex israel est iustus: qui vxores
plurimas. i. delectationes carnales vel sollicitu-
dines temporales non debet habere: ne forte ani
mum eius possint allicere vel turbare ⁊c.

¶ Capi. xviij. Textus.

Non habebunt sacerdotes ⁊ leuite ⁊ oēs qui de eadem tribu. Moralitatū Ca. vj.

Visum notabi-
le ponitur hic in Deut. ꝙ si
quis fingens se prophetaꝫ,
non missus a domino, ⁊ tñ
voluerit loqui i nomine dñi
⁊ sine precepto ipsius aliqd
B Moralitas dicere: interfici iubebatur.
¶Quod allegari potest cō
tra malos officiales ⁊ balli
uos dominorū: qui sine mandato maioꝝ faciunt
multa mala: ⁊ nomine eoꝝ precipiūt ⁊ loquunt: ⁊
Hier. 23. d. exequunt multa iniusta: que tñ ab ipsis dominis
nō fuerūt precepta vel dicta. Unde dicit. Nō mit
tebā ꝓphetas ⁊ ipsi currebāt: nō loquebar eis, ⁊
Aliter ipsi ꝓphetabāt. Tales ergo merent puniri: quin
immo sepi⁹ videm⁹ eos interfici ⁊ suspēdi. ¶Uel
allega cōtra hereticos qui in nomine dñi, ⁊ sub
vmbra ⁊ titulo vere fidei loquunt ⁊ p̄dicant, mul
Sap. 1. c ta falsa: propter que merent incurrere multa sup
plicia ⁊ tormenta. Unde dicitur. Os quod menti
tur, occidit animam ⁊c.

¶ Capitu. xx. Textus.

Si exieris ad bellū contra hostes tuos Moralitatum Ca. vij.

Dominus mā-
dat ꝓcessuros, ad bellū for
titer agere, hostes nō time
re: sed in dño solū sperare.
Uerūtamē quatuor genes
ra ꝑsonarū remittunt a bel
lo. s. qui edificauerūt domū
sꝫ necdū eā dedicauerūt seu
initiauerūt: q̄ desponsaue-
rūt vxorē: sed eā necdū duxerāt: qui plātauerūt
D vineā: ⁊ necdum ipsam cōmunē fecerāt: qui, cor-
de pauidi erāt ⁊ formidinē incurrerāt. Oēs eniꝫ
isti desiderio reuertendi poterant corda alioruꝫ
Moralitas dissoluere: ⁊ iō melius erat eis ante pugnā redi-
re, q̄ꝫ a pugna fugere, ⁊ alios eneruare. ¶Ista
pñt generaliter applicari, ꝙ melius est in minori
bus agere: q̄ꝫ in maioribus aggredi ⁊ succumbe
re: meliusqꝫ est in actiua viuere: q̄ꝫ in contempla-
tiua deficere. Meliusqꝫ est in seculo sub latiori di
sciplina manere: q̄ꝫ ad religionē ascendere ⁊ per
incōstātiā retroire. Per bellum eñ in scriptura
status religionis, contemplationis ⁊ perfectiōis
significatur: in quo scꝫ cōtra vitia magis ardua
Job. 7. a dimicatur. Uñ Job. Militia est vita hominis su-
per terrā. Per locū propriū seu patriaꝫ intelligit
mundi status, vel cōmunis conditio seu gradus
Istud igit est verū, ꝙ a bello contemplatiue ⁊ per
fecte vite quatuor genera hoim imperfectorū re
mittunt ipsisqꝫ ꝯsulit ꝙ i seculo remaneāt: ⁊ ꝙ ar
duam bellādi ꝯtra vicia vitā nullatenus aggre
diant: ⁊ isti sunt illi q̄ domū suā q̄ oia continet. s.
charitatē, necdū ꝑ executionem bonoꝝ operum
initiauerūt, q̄ vxorē scꝫ gratiam necdū ꝑfecte du
xerūt: nec sibi eā ꝑ ꝑseuerantias ꝑfectiōis ꝓpositū
acceperūt: q̄ vineā suā. i. bona sua tꝑalia necdum
cōem ꝑ eleemosynā fecerūt: q̄ formidinē aggre-
diēdi difficilia ⁊ sustinēdi grauia necdū totaliter
dimiserunt. Domus eñ nostra est charitas que A
bonis affectibus edificat, ⁊ bonis opibus initia
tur. Quia ſm Gregoriū. Probatio dilectionis, ex
hibitio est opis. Uxor est grā q̄ ꝑ bonū ꝓpositum
desponsat, ⁊ ꝑ perfectā cōstantiā accipit: ⁊ nobis Mat. 1. et
matrimonialiter copulat: Unde dicit. Joseph fili
Dauid noli timere accipere Mariam coniugem
tuā. Ista est vxor qua mediāte bonos filios idest Ps. 127. a
bona opa generam⁹: quia sicut dicit in Ps. Uxor
tua sicut vitis abundās in lateribus domus tue.
Uinea nostra est bonorum tꝑaliū vbertas: q̄ scꝫ
ꝑ acquisitionē plantatur, ⁊ ꝑ eleemosynā ⁊ alioꝝ
misericordie operū exercitiū efficitur cōis: ⁊ ad
vsus hoim applicat. Oportet ergo ꝙ domus no-
stra. i. charitas ꝑ bona opa dedicet: ꝙ vxor nr̄a.
i. gratia ꝑ firmitatem ꝓpositi vēdicet: ꝙ vinea no
stra. i. temporalitas aliis ꝑ eleemosynaꝫ cōmuni
cetur: ⁊ ꝙ etiam timor. i. imbellicitas a nobis pe-
nitus abdicetur: si ad spūale p̄mium contra vitia
⁊ ardua contemplationis opa volumus sufficiē-
tes haberi: ⁊ a retrocessione incōstantie esse tuti. B
Alias eñ possemus faciliter deficere, ⁊ ab assum-
pto bono ꝓposito retroire, ⁊ sic possem⁹ fugere: ⁊
preterea aliis hoc vidētibus, peccati causam das
re: quia pro certo ſm doctrinam sancti Petri, Me
lius est ardua non aggredi, q̄ꝫ post cognitionē re
trouerti. Uerūtamen ex quo bellum istud aggres
si sumus ⁊ ex quo statum ꝑfectiōis accepimus: ne
cesse est ꝙ fortiter dimicemus, ⁊ sperantes in do- Ps. 30. g.
mino nunq̄ꝫ de nostris viribus p̄sumamus. Psal. Aliter
Uiriliter agite ⁊ cōfortet cor vestrū. ¶Uel si vis
dic ꝙ vinea nostra est scientia q̄ ꝑ predicationem Aliter
aliis debet cōmunicari sicut supra. ¶Uel dic ꝙ
bellum significat disputationē ⁊ pugnā cōtra he
reticos: q̄ nō est aggredienda homini⁹ imperfe-
cto, necdū in scientia domificato, cōiugato vel ad
huc inhabituato: qr scꝫ si vinceret ⁊ succumberet
fuga sua aliis simplicibus scandalum faceret et Codē. c. d
eorūqꝫ incrudelitatis aut ꝑiculi causa esset. ¶Do-
minus precepit ꝙ dum aliqua ciuitas expugnat:
fructuose arbores que sunt circa eaꝫ nullatenus
succidant: sed steriles syluestres pro machinis
succidi iubentur. Ciuitas est peccator: qui tunc
tꝑis expugnatur, quando a prelato redarguit ⁊
surgatur. Arbores fructuose sunt aliqua bona
que sunt in ipso: in fructuose vero sunt ipsius vi-
tia ⁊ mala. Ista ergo est veritas ꝙ prelatus vel
quicunqꝫ corrector qui vult aliquā ciuitatem. i.
aliquā ꝑsonā impugnare ⁊ corrigere, summe ca-
ue debet ne in ipsa succidat arbores fructuosas.
i. conditiones virtuosas: sed solum steriles, sylue
stres ⁊ vitiosas: quia scꝫ multū debet cauere cor-
rector ne ꝑ incautā correctionē ⁊ austeram puni- Mat. 13. d.
tionē, hominē ad deteri⁹ ꝓuocet: ⁊ sic in eo v̄tutes C
⁊ nō vitia eradicet. Unde dr. Ne forte colligētes
zizaniam, eradicetis simul ⁊ triticū. Ex propriis
suis arboribus syluestribus. i. ex istorum maloꝝ
iniquitatibus fiunt cōtra eos machine ad eos de Pro. 5. d
struēdos, quādo mala ipsoꝝ testimonia sunt ⁊ cau
sa ad eos puniendū. Unde. Iniqtates sue capiūt Aliter
impium, ⁊ funibus peccatorum suorum trahit. Aliter.
¶Uel illud allega ad diabolum, qui peccatorem
confundit cum propriis suis malis. ¶Uel dic ꝙ
ciuitas capienda est sciētia gētiū ⁊ doctrina phi-
losophica ad vsus catholicos cōuertēda. In ista
ergo arbores fructifere, idest bona documēta et
bona dicta sunt seruāda. Arbores ꝟo syluestres Mat. 13. g
id est mala ⁊ erronea dicta sunt penitus extirpā
da. Unde dicit. Elegerūt bonos in vasa sua: ma-
los aūt foras miserunt. Uerumtamen si est possi-
bile de ipsis arboribus syluestribus ipsius ciui-
tatis, idest de ipsis malis documentis ⁊ senten-
tiis ipsius philosophie vel gētilis vel secte, lici-
tum est facere machinas ⁊ argumēta ad eum, cō-

fundendũ: qꝛ scꝫ nunq̃ error infideliũ melius cõ-
funditur, q̃ qñ ex proprijs suis libris ⁊ errorib⁹
contra eũ machine erigũtur: ⁊ ipsius scripto cõ
Mat.19.d uincuntur. Ita ꝙ tunc põt dici illud. Ex ore tuo
Eodem.c.c te iudico serue nequã. Hic ponit ꝙ qñ ppl's isrl
ibat ad ipugnãdũ aliquã ciuitatẽ: ante omnia de
bebat sibi pacẽ offerre: q̃ si pacẽ recipiebat ⁊ por
D tas aperiebat: ipsam sub tributo viuere dimitte-
re debebat: si autem nolebat obedire, sꝫ bellũ
potius parare moliebat: tunc inpugnari, spolia
Moralitas ri ac destrui iubebat. ¶ Sic vere charissimi: si q̃s
p̃latus vel corrector ꝯtra aliquã ciuitatẽ. i. con-
tra aliquã p̃sonã puniẽdã ꝑperat: iustũ est ꝙ añ
oia pacẽ sibi offerat: ⁊ ꝙ misericorditer ip̃m indu
cat: ⁊ ꝙ si põt, per mãsuetudinẽ ip̃m trahat. Uñ
Mat.10.b dicit. Primũ dicite. Pax huic domui. Qd̃ si pacẽ
recipiat, ⁊ se emẽdare ꝓmittat: sub tributo. i. sub
obedientia ⁊ disciplina ipsum viuere tũc dimit-
Ezec.19.g tat: ⁊ ab austera impugnatione ⁊ correctiõe ma-
nũ suã cõpescat: ⁊ hoc sicut dicitur in Ezech. Nõ
vult deus mortẽ peccatoris, sed magis vt cõuer-
tat ⁊ viuat. Si vero nolit pacẽ recipere: nec sub
tributo ⁊ obedientia qd̃ iustũ est facere: tunc ne-
cesse est ipsum seueriter castigare: et si sit ne-
cesse, destruere vel grauare: vt sic illũ qui verbo
non vult corrigi, possint verbera frangere vel do
Eccli.33.d mare. Unde dicit. Seruo maliuolo tortura ⁊ cõ-
pedes. Tali modo videtur etiam dominus con-
tra impios procedere: qꝛ quotidie nõ cessat ipsis
pacem ⁊ miam per scripturas offerre: sꝫ qui reci
pere non curant, illos solet perpetuo cõdẽnare.

¶ Capi. xxi. Textus

Quando inuentum fuerit in terra: quã dominus deus tuus daturus est tibi.

Moralitatum Capitulum viij.

E Cum quis mu-
lierẽ pulchram: gentilẽ ca
ptiuã suã in vxorẽ volebat
accipere: ipsam primo i do
mũ suã debebat introduce
re: que ad hoc ꝙ vxor israe
litici posset fieri, ista ꝑ ordi
dinẽ debebat facere: qꝛ scꝫ
primo debebat cesariẽ ca-
pillorum suorũ radere: deinde debebat vngues
suos circũcidere: tandẽ debebat vestimenta sua
in quib⁹ capta erat deponere: ⁊ finaliter in domo
sedẽs, debebat patrẽ suũ ꝑ vnũ mẽsem deflere: ⁊
sic poterat ab israelitico accipi: ⁊ viri ipsi⁹ vxor
Alegoria. esse. ¶ Hic allegorice, ꝙ talis mulier gentilis et
captiua significat sciẽtias gentiliũ ⁊ philosophi
cam disciplinã: que scꝫ a nobis captiua ducitur,
qñ per subtilitatẽ intellectus in vtilitatẽ ecclesie
vertit: ita ꝙ quasi cõpulsa fidei famulat. Igit si
aliquis filius israel videns deũ. i. aliquis theolo
gus viderit huiusmodi vxorẽ. i. philosophicam
disciplinã delectabilem ⁊ pulchram: placueritq̃
sibi ipsam legere, studere vel scire: ante oia ne-
cesse habet superfluitatẽ ipsius. i. ipsos errores
gentiliũ immixtos eidẽ penitus amouere: et vn-
gues, capillos ⁊ vestes, et quicq̃d exterius gen-
tile ⁊ hereticum sapere videbat: deo. s. sacre scri-
pture ⁊ fidei cõtrarium debet totaliter refutare.
F Et sic erit licitũ istam vxorẽ sibi sumere: ⁊ ipsam
scientiã gentiliũ poterit israeliticã facere, ⁊ ad
vsum veritatis ⁊ fidei applicare. Unde dicitur.
Gen.22.d Ecce vxor tua: vtere ea vt libet. ¶ Uel dic ꝙ ista
Aliter. mulier est anima peccatrix: q̃ scꝫ pulchra dicitur,
pro eo ꝙ in pulchritudinem naturalẽ a deo con
stituitur, ⁊ creatur. Per capillos, vngues et ve-
stes: que sunt quedam res quasi non naturales,
sed accidentales: nõ viue, sed mortue: nõ necessa
rie, sed superflue: intelliguntur ipsius mali mo-
res, ⁊ peccata mortalia, que tunc habet. Unde
capilli significant malas cogitationes: vngues
manuum significant malas operationes: vesti-
menta cum quibus capta est, significant male cõ
uersationis mores ⁊ cõditiones. Igitur quan-
do de muliere gẽtili debet fieri israelitica, de an-
cilla vxor, de serua libera, de anima peccatrice
anima sancta: et qñ ad christi connubiũ, quod fit
in presenti per gratiã, ⁊ in futuro per gloriã, est
admittenda: quatuor sunt sibi necessaria: scꝫ ꝙ ꝑ
penitentiam ⁊ cõfessionẽ radat capillos capitis
sui. i. omnem cordis immundã cogitationem: cir
cuncidat vngues, idest omnem superbiã ⁊ mor-
tuam operationem: mutet gentilitatis vestes. i.
omnem malam conuersationem: sedeat in domo
conscientie ꝑ suiipsius cõsiderationem: ⁊ defleat
patrem et patrem, idest mundum, ⁊ carnem, et
omnem quam exinde contraxit maculam ⁊ infe-
ctionem: dicẽdo illud Hiere. Ue mihi mater mea: Hiere. 15.
quia genuisti me ⁊c. Et sic post triginta dies, qui
constant ex denario ter ducto. i. post completio
nẽ decẽ mandatorũ ⁊ trinitatis fidẽ: vir ille q̃ in
crucis prelio eã ceperat ⁊ acquisiuerat, scꝫ chri-
stus: tunc sibi eam per gratiã desponsabit: ⁊ cor-
pori suo mystico spiritualiter adiungens, vxorẽ
⁊ sponsam spiritualiter cõsecrauit. Unde. Uade
⁊ accipe vxorẽ fornicariã. Et alibi. Sponsabo te Osee.
mihi in fide. ¶ Uel dic ꝙ istud potest dici ad lite- Osee.
ram de anima gentili per predicationem conuer Aliter.
sa: qꝛ ad hoc ꝙ corpori nostro. i. ecclesie coniun-
gatur: necesse est ꝙ quatuor faciat que superi⁹
exponuntur ⁊c. sicut supra habetur. ¶ Homo q̃ Eodẽ.
habet duas vxores: vnam predilectam, ⁊ alterã
odiosam: ⁊ fuerit filius odiose primogenitus, et
voluerit diuidere hereditatem inter filios suos:
non poterit filium predilecte primogenitum fa-
cere: sed filiũ odiose primogenitũ faciet, dabitq̃
sibi de omnibus que possibet cuncta duplicia.
Ipse enim est principium liberorum eius: ⁊ ei de-
bentur primogenita. ¶ Hic ꝙ homo potest signi- Moral.
ficare prelatum. Due vxores eius sunt carnalis
affectio predilecta ⁊ propria: ecclesia odiosa pri-
mogeniti filij sunt ecclesie: et illi qui sunt de eccle
sia vel patria procreati: qui videntur hodie filij
odiosi: secundogeniti sunt carnales amici: quos
scꝫ vxor eorum predilecta, scꝫ carnis affectio ge
nerauit. Igitur istud est verum, ꝙ quando ho-
mo iste, id est prelatus vult inter filios suos et
subditos bona sua, idest beneficia diuidere: nõ
debet primogenitos, idest ecclesie filios postpo-
nere: nec carnaliter dilectos istis primogenitis
anteferre. i. principales facere: nec primogenita,
idest beneficia pinguiora que debebantur alijs,
eis debet tribuere: sed istis primogenitis filijs. i.
viris sufficiẽtibus ⁊ bonis ab ecclesia ꝓcreatis:
cuncta duplicia. i. in duplo meliora alijs debet
dare. Isti enim sunt principium liberorum eius,
idest isti sunt ꝓprie filij ecclesie. i. prelati: et ideo
primogenita ⁊ pinguia: idest principalia benefi-
cia talibus debent dari. Cuius tamen contrariũ
modo faciunt multi: qui filios corporales spiri-
tualibus anteponunt. Ita ꝙ ipsi plangendo pos
sunt dicere illud. Hereditas nostra conuersa est Gen.27.
in alienos. Et illud. Primogenita mea antetulit: Aliter.
nũc etiã surripuit bñdictionẽ meã. ¶ Uel dic ꝙ
due vxores sunt aĩa que odit, ⁊ caro q̃ diligit.
Uir tñ sapiens nõ debet filios. i. affectus ⁊ opera
carnis: filijs. i. anime affectibus ⁊ operibus ante-
ferre ⁊c. ¶ Si genuerit q̃s filium proteruũ ⁊ con Eodem.
tumacẽ, q̃ nõ audiat patris ⁊ matris imperium:
debebãt pr̃ ⁊ mater eũ apprehendere: ⁊ ad senio-

rum iudicium ducere/⁊ dicere. Filius iste noster
proteruus ⁊ cõtumax/mãdata nr̃a audire con-
temnit:comessationibus vacat/⁊ luxurie atq̃ cõ
A uiuijs:lapidib⁹ obruet eũ vniuersa multitudo.
Moralitas. ¶ Istud allega cõtra malos ⁊ ꝓteruos subditos
q̃ scz patri suo.i.eccl'ie obedire nolũt:sz ꝓterui/
cõtumaces ludis ⁊ comessationib⁹ intẽdũt:qua-
re scz parẽtes.i.ꝑlati eorũ lapidib⁹.i.duris cor-
rectionib⁹ merito ipsos obruũt ⁊ cõfundũt. Ista
em̃ est ꝟitas/ꝙ oẽs debẽt eũ lapidare ⁊ obruere/
⁊ castigare ⁊ corrigere/icrepare ⁊ arguere:q̃ pa
rentib⁹ suis/scz tã carnalib⁹ q̃ spũalib⁹/in iustis
⁊ licitis dedignant̃ obedire:et magis studẽt co-
messatiõib⁹ ⁊ luxurie intẽdere ⁊ vacare qd potis-
sime de apostatis dici dz:qr reuera q̃ in iugo obe
Eod.ca.c dientie se subtrahũt/ꝓmerent̃ ab oib⁹ lapidari.
¶ Hic ꝑcipit̃ ꝙ ille q̃ captiuã duxit vxorẽ:si sibi
tãdẽ displiceret/poterat eã dimittere:nõ tñ po-
terat in seruitutẽ reducere:nec ꝑ potẽtiã oppri-
Morali- mere:sz liberã ꝑmittebat abire. ¶ Sic etiã vere
tas. si q̃s habeat aliquẽ amicũ sibi cõiugio.i.familia-
ritate ⁊ amicitia cõiunctũ/nullo mõ ipsum debet
opprimere vel turbare,nec eũ ꝑ potentiã ledere
vel grauare:sz poti⁹ si sibi nõ placet/dz eũ gra-
tis dimittere ⁊ se ab ei⁹ cõsortio segregare:quia
sicut dicit Seneca. Turpe est cum illo bellum ge
rere/cum quo familiariter vixeris ante.

¶ Capitu. xxij. Textus.

Non videbis bouem fratris tui aut ouẽ
B **errantẽ. Moralitatum Cap. ix.**

Moyses nolẽs ꝙ
mixta inicẽ sint rerũ negocia:
fecit prohibitionẽ generalẽ/ꝙ
vir non vteret̃ veste muliebri.
Moralitas. ¶ Qd ad hoc allegari põt : qd
null⁹ dz alteri⁹ officiũ vsurpa
re:qr scz inter cõiuges viri nõ
debẽt muliebria officia facere:nec taliter effemi-
nari aut emolliri/ꝙ se velint in reb⁹ femineis oc
cupare:iuxta illud Sen̄. Si te maritũ ⁊ virũ ha-
bere cõtigerit,cogita. Mulier nũq̃ in tãtã vesa-
niã debet irrũpere,vt viro cõtẽpto nitat̃ exterio
ra negocia ꝑtractare:quinimo femine in dome-
sticis muliebrib⁹,viri ꝟo in arduis ⁊ virilib⁹ de-
bẽt se iugiter exercere. Quod tñ est cõtra viros
effeminatos,⁊ cõtra feminas ꝓsumptuosas:que
vestem virilẽ nitunt̃ induere:inq̃tũ oia negocia
⁊ regimen etiã domus,⁊ alia q̃ viros cõcernunt
volũt viris/postpositis ordinare. Unde prouer-
bium gallicũ est de talib⁹ dominab⁹ ꝙ ipse por-
tant brachas dom⁹. Itaq̃ de talibus dominab⁹
q̃ viros regunt,⁊ virorũ negocia facere volunt:
Hier.31.d potest dici illud Hiere. Faciet dominus nouum
1.Ti.2.d super terrã:femina circũdabit virũ,cõtra illud
Apostoli. Mulierem docere in ecclesia non per-
mitto nec dñari in virũ. Et merito:qr femina non
debet esse viri dña:sed ancilla. In cuius signum
mulieres ꝑside signũ pedis supra caput ꝓ orna-
tu portãt:qd etiã ⁊ ꝑciosis lapidib⁹ ornant. Hoc
aũt faciũt vt eẽ subiectas,⁊ sub viror̃ pedib⁹ se
C ostẽdãt:iuxta illud. Sub viri ꝑtãte eris:⁊ ipe do
minabit̃ tui. Uerba sunt dei ad mulierem. ¶ Uel
Gen.3.c dic ꝙ illud spũaliter ꝑtinet ad ꝑlatos:q̃ viri noie
Aliter. cõtinent̃:qr.s.multi sunt ita hebetes ⁊ effeminati
ꝙ a feminab⁹.i.a suis subditis se ꝑmittũt guber
nari ⁊ regi. E cõtra multe femine.i.multi subditi
tãtis supbijs induunt̃,ꝙ viros suos.i.prelatos
gubernare nitunt̃:⁊ sic viri femineis,femine ꝟo
Esa.3.c. virorũ vestib⁹ induunt̃. Uñ dr. Mulieres dñate
Eodẽ,c,a sunt eis. ¶ Si quis ꝑ viã incedẽs auiculã super
pullos inueniret cubãtẽ,nõ debebat vtrũq̃ simul
capere:sed matrẽ captis filijs debebat liberã ꝑ-
mittere. ¶ Istud exponũt doctores sic. Aiunt em̃ Morali-
ꝙ mater ista significat litterã sacre scripture:q̃ in tas.
multis passibus habet sub se occultos pullos.i.
sensus ⁊ intellectus spirituales abscõditos. Igi
tur nos de matre ista.i.est de historia vel litera
non debemus curare:sed pullos qui subtus lati
tant, idest intelligentias spirituales debemus
assumere ⁊ tenere:quia.s.non est magna vis de li
terali historia dum tamen habeatur spiritualis
intelligentia. Aliqui autem literam sectantur :⁊
sic filios dimittere,⁊ matrem retinere conantur:
contra illud Apostoli. Non ambulemus in vetu-
state litere:sed in nouitate spiritus. ¶ Uel istud Ro.7.b.
potest allegari contra duros ⁊ crudeles:qui nõ Aliter.
solũ seuiũt in ꝑsonis,sz etiã in reb⁹. Sufficere dz
eis si pullos nostros,idest bona possent habere: D
⁊ sic matrẽ.i.ꝑsonã liberam deberent dimittere,
⁊ eam captis hmõi filijs non curare. Cuius tamẽ
contrariũ multi faciunt:q̃.s.⁊ bona rapiũt,⁊ ꝑso
nas premũt vel affligũt. Uñ Job. Nudos dimit- Job,24,b
tũt hoies vestimenta tollentes. Sequit̃:de ciuita
tibus fecerũt viros gemere.⁊ aia vulneratorum
clamauit:⁊ deus abire inultum non patit̃. ¶ Uel Aliter
secundum aliquos dic,ꝙ mater ista est carnalis
concupiscentia,pulli eius sunt carnales affectus
⁊ actus. Illa ergo est que omnino teneri ⁊ eradi-
cari non potest. Uerũtamẽ pulli ei⁹.s.mali affect⁹
⁊ cõsensus tenendi sunt ⁊ reprimẽdi:⁊ ne ad effe-
ctũ veniãt compescendi. Ista em̃ est auicula,q̃ in
nido carnis nostre cubat, Ista est que abrae sa-
crificiũ fedat:⁊ que oculos tobie excecat ⁊ offu-
scat. Istã necesse est ꝙ nõ permittamus in carne
nostra viuere,sufficit tamen ꝙ pullos eius possi-
mus per temperantiã retinere. Ad hoc videtur
facere illud Leui. ꝙ mater ⁊ filius non debebant
in die eadem immolari idest ꝙ cõcupuscentia car
nis ⁊ ipsius mali actus non possunt simul per ho
minem eneruari. Hic ponitur illud. Nõ arabis in
boue ⁊ asino. Itẽ. Non indueris vestimento lino Le.19.d
lanaq̃ cõtexto. sed de hoc habetur supra. ¶ Hic Eodẽ.c.d
dicit̃ ꝙ si quis oppresserit puellam ⁊ clamauerit:
dato ꝙ audita non fuerit ipsa nullatenus punie
tur. Si vero non clamauerit,dato ꝙ audita non
fuerit:tunc cum suo oppressore occidetur. ¶ Dic E
ꝙ clamor est cõfessio:que quandoq̃ non auditur Moralitas
quando constat in sola cordis contritione:quan
do autẽ audit̃,cõstat in verborũ ꝓlatione. Istud
est ergo verũ ꝙ quandocunq̃ diabolus aliquam
puellã.i.aliquã personam ꝑ peccatum opprimit:
tũc vere si ꝑ cõfessionẽ clamauerit:dato ꝙ sacer-
dotem aliquem qui eam audiret,non inuenerit:
mortem perpetuam non incurrit. Sufficit enim
anime peccatrici clamor cordis,si non sit sacer-
dos qui audiat verbum oris. Psal. Clamauerũt Ps.106.a.
ad dominum cum tribularentur:⁊ de necessitati
bus eorum eripuit eos. Ueruntamen si sit pecca-
to oppressa,⁊ non clamauerit:nec vocem cordis
aut oris contra diabolũ oppressorẽ emiserit:tũc
vna cũ dicto suo oppressore in eternũ peribit ⁊c.
¶ Uel dic ꝙ clamor orationẽ significat. Quotiẽs Aliter.
ergo diabolus,caro vel mundus ꝑ tẽtationẽ vel
tribulationem nos nititur opprimere,⁊ per ma-
lum consensum corrumpere totiens debemus ad
deum per orationem clamare. Et tunc si deuote
clamauerimus ⁊ dei auxilium implorauerimus,
dato ꝙ nos non exaudiat,⁊ in peccatum labi,⁊ a
diabolo corrumpi permittat,punitionem tamen
seu damnationem nõ incurrim⁹ qr scz qd i nobis
erat fecimus:sed q̃ nos exaudiret non inuenim⁹.
Sepe em̃ occulta dei dispensatione agit̃,ꝙ homo
clamans ⁊ repugnãs in pctm̃ collabi ꝑmittatur:
vt dũ fragilitatẽ suã experimẽto discit,humilior F
habeatur, Unde Apostol⁹, Cũ esset filius dei / di- Heb.5.c

dicit ex his que passus est obediētiam. Ac si diceret: q filius dei.i.iustus ⁊ predestinatus qñq tentationem vel peccatum patitur/vt humilis ⁊ obediens effici mereatur.

¶ Capi. xxiij. Textus.

Nō ītrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis. Moralita. Cap. x.

In isto. xxiij. caplo ponuntur quatuor gña psonarū: qb⁹ ingressus in ecclesiā dei vel ppetuo vel ad tps negabatur Primi sunt q̄ i mēbris generatiuis erāt vl attriti vl trūcati/seu eunuchus vel cōcisus. Scdi erāt illi q̄ defectū natalıū patiebanł.s. manseres: spuriȷ/⁊ aliȷ de illegitimo matrimonio pcreati. Tertiȷ erant amonites, q̄ interp̄tanł ppl's turbid⁹: q̄ scȝ de stirpe amō filiȷ loth fuit genit⁹. Et moabites, q̄ iterpretanł ppl's meroris: q̄ scȝ de gñe moab alteri⁹ filiȷ loth fuit natus. Isti enim duo populi filiȷs israel de egypto veniētib⁹ ⁊ fame ⁊ siti pereūtib⁹, vel occurrere, vel panē ⁊ aquā cōcedere noluerūt: sȝ poti⁹ ad maledicēdū eis balaā excitanerūt. ¶ Dicam⁹ ergo allegorice q isti p̄mi signi-
Allegoria.
G
ficāt hoīes ignorātes ⁊ isciētificos: q̄ scȝ nesciūt alios p̄dicādo ɔuertere seu spūaliter gñare. Secūdi significāt simoniacos: quos nō legitim⁹ vir ecclie christ⁹ vel bon⁹ p̄lat⁹ genuit vel pduxit: sȝ poti⁹ quos adulter diabol⁹, carnis affect⁹ vel mal⁹ p̄lat⁹ illegitim⁹ voluit itroducere vel creare. Tertiȷ sunt luxuriosi: q̄ turbidi sunt ppli, inq̄tū res fedas ⁊ turbidas solēt p̄ ceteris exercere. Quarti vero sunt auari: q̄ ppli sunt meroris, inq̄tū p sollicitudinē ⁊ timorē semp solent in amaritudine cordis pre ceteris peccatorib⁹ viuere et manere. Igił ista est veritas q ecclesiam dei, statū ecclesiasticū, officia ⁊ bñficia ecclie nō debēt habere ista quatuor gña peccatoꝝ: scȝ eunuchi, q̄ nō generāt p p̄dicationē. Illegitime nati, scȝ simoniaci: q̄ adulterine pcedūt ad promotionē. Amonites.s. luxuriosi: q̄ sunt ppli turbidi per carnis infectionē. Moabites ppl's meroris scilȝ auari: q̄ semp habēt sollicitudinē, merorē ⁊ deso-
pš.94.b lationē. Tales ergo nō debēt statū ecclie igredi nec ad bñficia ecclesiastica pmoueri. Psal. Quibus iuraui in ira mea si introibūt in requiē meā: Isti eñ auari scȝ filiȷs israel.i. paupibus i deserto huius mūdi esuriētibus: cū pane ⁊ aqua.i. cū eleemosynis nō occurrūt: sed poti⁹ balaā malū
Esa.21. pphetā ⁊ ariolū.i. aduocatos ⁊ balliuos cōtra
b eos, ⁊ ad eoꝝ exheredationē puocāt ⁊ inducūt.
Eod.c.b Cōtra quos dr. Qui habitatis terrā austri, ocurrite cū panib⁹ fugiēti. Moyses p̄cepit pplo isrł, q ipse nō abominēł egyptū, in qua fuit aduena vl colon⁹: nec etiā idumeū: q̄ de Esau fratre Jacob fuit natus: quia inquit ipse est frater tuus.
Moralitas. Alios vero populos.s. moabites ⁊ amonites p̄cepit abominari: ⁊ nullum fedus voluit cū eis iniri. ¶ Per filios israel qui de seruitute ad libertatem venerant, intelligo eos qui de paupertate ad diuitias ascendunt. Per egyptios vero intelligo eos, qui ipsos dum erant pauperes aliquotiens nutrierūt. Per idumeum vero fratrē suū, intelligo eos qui de eorū propria parentela ad paupertatē veniunt. Igił o tu pple israel id est popul⁹ diuitum: qui de seruitute miserie ad statum prosperitatis venisti: caue ne abomineris egyptium. i. illum rusticum apud quem aduena aliquando fuisti: ⁊ a quo nutritus ⁊ beneficiatus dum eras pauper, aliquotiens extitisti: sed potius ipsum recognoscere ⁊ diligere debes: ⁊ ne habeas verecundiam quia pauperem habuisti: sed potius reputa tibi ad gloriam, qđ pauperem habes consanguineum: et noli eum contemnere vel fugere: q̄uis nunc sit pauperior q̄ prius eum vidisti. Cuius tamen sepe fit contrarium: quia multi sunt qui dum ad prosperitatem veniunt/nūq̄ amplius aliquem pauperem parentem videre volunt: et illos apud quos aliquando egeni fuerant vilipendunt. Unde dici-
tur. Fratres pauperis hominis oderunt eum. prou.19.
¶ Uel dic q filiȷ israel sunt religiosi. Idumei ve- a
ro et egyptiȷ sunt seculares ⁊ laici: qui scilicet ab Aliter.
ipsis nō debent abominari: sed poti⁹ in charitate ⁊ beniuolentia supportari. Unde Apostolus.
Infirmū in fide suscipite. Amonites vero ⁊ moabi- Ro.14
tes/pctōres ⁊ heretici dicuntur: ⁊ debent perpetuo detestari: nec eorū consortium aliquo modo
debet frequētari. ¶ Cū quis nocturno pollueba- eodi.
tur somno/vel aliquā immundiciā contrahebat statim extra castra exire debebat: et in vespere lot⁹ aqua iterū redibat; sicut hic ⁊ supra in multis locis ⁊ passibus cōtinel. ¶ Sic etiā statim qñ
quis aliquo pctō mortali polluitur/castra para- Moral.
disi exire per cōsiderationem tenetur: qr statim debet se immūdum reputare/et a cohabitatione sanctorū indignū se esse iudicare/⁊ a tabernaculis padisi dignū expelli ⁊ eiȷci cogitare: quousq aqua cōpūctionis ⁊ cōfessiōis sit lot⁹: ⁊ quousq in ipso vespere venit.i. quousq ardor concupiscētie sit in eo diminut⁹: tūc eñ pōt castra mūda-
tus intrare/et de ingressu padisi sperare. Psal. pš.114.
Ingredere in requiē meā: qr dñs benefecit tibi. Eodic.
¶ hic precipił q filiȷ israel cum essent in castris deberēt habere locū deputatū ad requisita nature/scȝ ad purgandū ventres. Uerūtamē semper vnū paxillum debebant in baltheo portare: quo debebāt terrā fodere ⁊ sterc⁹ qđ egesserāt operire: ne forte posset dominum/qui castra israelis
circūibat/feditas offendere ⁊ grauare. ¶ Sic vero Moralitas.
loquendo moraliter: homo peccator debet extra castra/id extra cōmunionē sanctorū se reputās: certo loco vel corā sacerdote feditatē suorū vitiorū per cōfessionē egerere: ⁊ paxillo acute cōpunctionis terrā humilitatis fodere ⁊ terrenitatē vtilitatis proprie cogitare: ⁊ sic per satisfactionē immundiciā vitiorum debet a dei oculis, qui castra cordis nostri circūit ⁊ cōsiderat cōtegere/⁊ ea a punitione sue iusticie celare. Tūc eñ feditas peccatorū nostrorū a dei cōspectu tegił qñ qđ per cōfessionē egestū est: p terrā/id est per mortis memoriā vel per satisfactiuā pniam operitur. Terra eñ est subiacens humilitas vel penitentie grauitas/vel nostra considerata terrestreitas: q̄ scilȝ oīa dei oculis de nostris pctis satisfaciunt: ⁊ ipsam ne amplius videantur: sepe-
liunt atq tegunt. Psal. Beati quorū remisse sunt pš.31.
iniquitates, et quorum ⁊c. Et sic exponit Stephanus de longotono in sua postilla. ¶ Item
adhibetur mandatum/vbi dicitur sic. Non tra- Eodic.
das seruum domino suo qui ad te confugit: sed habitabit tecum/⁊ in vna vrbium tuarū requiescet: nec contristes eum. Nec offeres mercedem pstibuli/nec preciū canis in domo dei tui. Uineā proximi tui ingressus/tolle de vuis quantū tibi placuerit: foras autem portare nō licebit. Segetem etiam amici tui si intraueris/manu etiam potes terere ⁊ comedere/falce autem non poteris aliquid discerpere vel auferre. ¶ Ista pos-
sunt applicari ad multa: scȝ q cum quis seruus C
diaboli vel mundi/scilicet secularis vel infide- Moralitas.
lis, ad religiosum vel fidelem, ad fidem vel religionem confugerit: vt pote quia relicta genti-

litate fidelis/vel relicto mundo religiosus factꝰ
fuerit: ꝓculdubio talis sic nouiter cōuersus aut
fugiēs nō est exasperandꝰ/nec scandalis aut in-
iurijs molestādus, vel per turbationem vel scan
dalum iterum ad manus dñi sui mundi vel dia-
boli reducendus/sed potius supportandꝰ est in
vna vrbium nostrarum/scȝ in ecclesia vel religio
ne pacifice viuere permittendꝰ. Cuius tñ contra
rium multi faciunt austeri ꝑlati in religiōe/qui
subditos suos cōpellunt pre austeritate sua ad
primos dños suos/scȝ ad mūdū vel diabolū per
apostasiam retroire. Quod etiā faciūt mali chri
stani: q2.s. per sua mala exempla ⁊ scādala quā-
doq̄ faciunt nouiter conuersos ad fidē/iterū ad
Mat.18.a vsum gentilitatis redire. Cū tñ dicit dñs. Quod
si quis scādalizauerit vnū de pusillis istis qui in
me credūt: expedit ei ꝙ suspēdat mola asinaria
in collo eiꝰ ⁊c. Quantū ad illud preceptū de mer
cede meretricis/vel de ꝓcio canis nō offerendo:
potest dici/ꝙ in hoc videtur dñs dona iniquoꝝ
penitus reprobare. Canis em̄ rapinā significat:
D meretrix vero luxuriam designat. Ne igitur ma
la mulier posset dicere se velle meretricari/vt de
lucro oblationē faciat: et ne dicat homo se velle
rapere/vt exinde deū honoret/vel pauperē enu
triat: reprobat dñs vtrūq̄/scȝ mercedē meretri-
cis/et preciū rapacitatis vel canis. Ac si diceret:
ꝙ sibi non erat accepta eleemosyna vel oblatio
que fiebat lucro vel conuitio. Non em̄ sunt faciē
Eccli.34.c da mala vt inde veniant bona. Sequitur. Dona
iniquoꝝ nō probat altissimus. De vinea vero in
tus comedenda ⁊ nō extra portanda/potest dici
ꝙ vinea fratris nostri christi est sacra scriptura:
de cuiꝰ vuis id est de cuius sentētijs ⁊ doctrinis
licitū est cuilibet se satiare ⁊ delectari. Uerūtamē
non extra portare: hoc est dictu: istas vuas diui
narū scripturarū ad exteriora mūdi negocia ap
plicare nulli est licitū vel cōcessum. Non vult em̄
dñs/ꝙ illa q̄ ad salutē aīarum ordinant/in secu-
lariū negocioꝝ vsibꝰ expēdant: vel ob mūdi va
nitatē studeant vel addiscant: qd̄ est cōtra illos
qui in mundanis cātilenis ⁊ alijs dictaminibus
vtuntur sacris verbis. Cōtra illos ēt q̄ ad mūdi
laudē ⁊ tp̄alē vtilitatē theologiā ꝑdicāt seu do
Eodē ca.d cent. ¶ De segete ṽo vicini manu terēda/nō fal-
ce trūcanda: possumus dicere ꝙ seges vicini est
cōditio vel cōuersatio proximi: quā tūc ꝑlatus
dicit intrare/quādo ipsam incipit visitare/exa-
minare/corrigere vel punire. Sed reuera ipse
E non debet falcē dure ⁊ austere punitionis statim
apponere: imo per dulces monitiones ip̄e debet
manu terrere vel fricare/quasi blandiendo ⁊ nō
exacerbādo ꝓmū castigare. Hoc autē intendo
in illis qui penitent: de quoꝝ emendatione ꝑ-
lati sperant: q2 al's si esset obstinatꝰ vel ꝓteruus
posset austere punire, ⁊ falce iusticie segetes vi-
tiorum truncare. Iuxta illud Apoc. Mitte falcē
Apo.14.d tuam ⁊ mete: quoniam maturauit messis.

¶ Capi. xxiiij. Textus.

Si acceperit homo vxorem: et habue-
rit eam. Moralitatum Cap. xj.

HIc ponitur qd̄
si quis habeat vxorē ⁊c. que
propter aliquā feditatē ocu-
lis ipsiꝰ displiceret: poterat li
bellū repudij sibi dare, ⁊ ipsaȝ
viro alteri dimittere: ⁊ aliā lo
co eiꝰ pulchriorem accipere.
Uerūtamen sic erat, ꝙ ipsam sic repudiatā, ⁊ sic
corā dño vilē factā, nō poterat amplius reha-
bere. Nec si vellet, iterū eam recipere licebat: nec
sibi eā ampliꝰ copulare. ¶ Uxor feda est secula
ris vita, vel etiā carnis cōcupiscentia. Uxor ve- Moralitas.
ro pulchra est vita cōtemplatiua vel penitentia.
Quia istud est verū ꝙ q2 vxor nr̄a ꝑma, scȝ vita
secularis vel cōcupiscētia carnalis, multas cōti-
net in se feditates quapropter viris sp̄ualibꝰ di F
plicet, et eoꝝ offendit multipliciter voluntates
Istis ideo licitū est talē vxorem repudiare ⁊ di-
mittere: ⁊ ad pulchriorē vxorē, scȝ ad vitā reli-
giosam ⁊ contēplatiuā euolare. Et Lya lippa et
fedosa omissa, ad rachelis cōnubia trāsmeare: et
istā fedā vxorē, scȝ carnis cōcupiscētiā ⁊ secula-
rem vitā: alijs viris, scȝ secularibꝰ dimittere et
quittare. Uerūtñ si sit sic ꝙ ipse postea peniteat:
et ꝙ secūda vxor scȝ penitētia vel religio quam
assumpsit/sibi displiceat: ⁊ ad ꝑmā vxorē ⁊ ad vi
tā dimissam redire studeat/nō poterit: q2 nullus
illi vite quā dimisit, et q̄ corā deo ⁊ hoībus appa
ruit sibi feda iterato coniūgere se valebit: q2 scȝ
homini non lȝ retrocedere/nec ab assumpto ar-
duo ꝓposito retroire: quia sicut dicit Luc. Ne- Lu.9.g
mo mittēs manū ad aratrū et respiciens retro Aliter.
aptꝰ est regno dei. ¶ Uel dic ꝙ vxor feda est cul-
pa: et pulchra est gratia. Si igit pro gratia cul-
pā dimiseris/ipsam amplius recuperare nō de- Eodē ca.a
bes ⁊c. sicut supra. ¶ Dominus precepit ꝙ cum
quis vxorem accipiebat/ire ad prelium non de-
bebat: sed cū vxore sua libere q̄escebat. ¶ Quod
ad hoc potest allegari: ꝙ ille qui nouam vxorem Morali-
scȝ gratiam vel religionem accipit: a bello/id est tas.
a secularium negocioꝝ tumultu debet cessare:
et quieti cōtemplationis vacare. ¶ Uel dic ecō- Aliter.
tra: ꝙ illi qui vxores accipiunt: et qui in carnis
operibus se ingerunt: nunq̄ ad bellandū cōtra G
vitia vtiles sunt. ¶ Uel dic ꝙ vxor est mūdi ꝓspe Aliter.
ritas/vel etiam carnalis affectio ⁊c. Sicut dicit
Ap̄ls. Qui cū vxore est sollicitꝰ est que sunt mū- 1.Cor.7.f
di ⁊c. ¶ Item hic ponitur vnum aliud mandatū Eod.ca.b
ꝓhibitiuū/vbi dicit. Nō accipies loco pignoris
inferiorē ⁊ superiorē molā. Animā enim suā ap-
posuit tibi. ¶ Istud cōmuniter exponit per do-
ctores de timore ⁊ spe. Timor enim et spes sunt
due spirituales mole. Timor mola inferior cō-
siderans infernum/que est pigra et immobilis.
Spes vero superior cōsiderās paradisum: que
est mobilis/leuis ⁊ agilis. Inter istas em̄ molas
mens nostra voluit ⁊ molitur: ⁊ a furfure. i. a su-
perfluitate criminum expurgat. Ista ergo du-
plex mola/scilicet spes ⁊ timor/non debet impi-
gnorari: nec per peccatū vsurario diabolo obli-
gari: quia. s. sine timore mens presumeret: ⁊ sine
spe penitus desperaret. Et sic dico ꝙ vtilis est ti-
mor qui tollit vitiū presumptionis: et vtilis est
spes que tollit vitiū desperationis. Predicatori
ergo vel prelato videtur ista scriptura dicere/ꝙ
neutrā velit a peccatore tollere: sed potius qd̄
vtrāq̄ studeat in eo conseruare. Unde dicit. De- Iudi.1.c
dit ei pater suus irriguū superius et irriguū in- Aliter.
ferius. ¶ Uel dic ꝙ mola superior que tenet fa-
rinam ne sursum euolet/significat timorem: qui H
tenet mentem ne volet presumendo. Mola vero
inferior que tenet farinam ne inferius cadat/est
spes que tenet mentem, ne in infernum corruat
desperando. Neutra ergo istarum molarum est
ab homine tollenda: sed vtraq̄ in quolibet cōser
seruanda: cuius tñ cōtrarium faciunt adulato-
res: qui auferūt homini molam timoris dū pro-
mittūt impunitatē. Et etiam quidā heretici de-
solatores, qui tollunt ab homine molam spei,
dum predicant salutis impossibilitatem: quales
etiam fuerunt nouatiani: q̄ dicebant impossibile
esse lapsum post baptismū per penitentiā ad eā- Aliter.
dem gratiam resurgere. ¶ Uel dic ꝙ mola supe-
rior est nouū testamentū/inferior antiquū: cuiꝰ

scz vtrūq₃ est necessariū/ꝛ neutrū ꝑ se sufficiēs et
Eod.ca.b firmū. ¶Precepit dñs ꝙ cū q̇s pign⁹ pauperis
habebat accipere/domū ei⁹ nō debebat intrare:
sed qḋ sibi offerret pignus/debebat expectare.
Morali= ¶Istud inueni sic expositū:qꝛ scz ꝑ pign⁹ cōfes=
tas. sorū cōfessio intelligit delictoꝝ:quā cū sacerdos
vult accipere/nō dz peccatori violētiā facere:sed
potius ꝙ volūtarie pign⁹ offerat expectare:do=
mū cōsciētie sue nō dz intrare/de peccatis nimis
ꝓfunde inquirēdo : nec circūstātias ignotas in=
uestigare:ne scz ipsum ad similia moueat pecca=
ta que non nouerat perscrutando. Melius ergo
est quod illud quod quis nobis offert expecte=
mus/q̄ꝙ nimis profunde indagemus. Unde di=
A citur. Nō queras iniquitatē in domo iusti. Mul
pro.24.b ta alia ponuntur hic:sed vide ea Leui.xix.ꝛ ali=
bi supra tacta ꝛc.

¶Capitulum xxv. Textus. Si fuerit causa inter aliquos/et interpellauerit iudices. Moralitatum Capitulum xij.

Um aliq̇s sine li=
beris decedebat:frater ipsi⁹ debe
Eodē.c.b bat vxorē ei⁹ accipere:ꝛ semē fra
tris sui mortui suscitare. Uxor
em̄ ipsa:qḋ generabat:nō sibi/sed
mortuo fratri suo attribuebat:
ipsiusq₃ adoptiuus fili⁹ dicebat/q̇ in hereditate
ipsius succedebat. Si vero ipse frater nolebat
vxorē fratris sui accipere/vel semen ipsius su=
scitare:tunc ipsa mulier calciamēta ipsius debe=
bat soluere/ꝛ in faciem eius spuere:ꝛ sic licebat
Allegoria. ipsi ad viri alterius copulā euolare. ¶Dic si vis
allegorice:ꝙ iste vir prim⁹ est p̄latus. Uxor ei⁹ est
prelatio:semē ei⁹ sunt subditi:frēs ei⁹ sunt boni
frēs ꝛ socij. Ista ergo est v̄itas:ꝙ q̄n aliq̇s vir.i.
aliq̇s p̄lat⁹ vel bn̄ficiat⁹ morit:tūc necesse est ꝙ
vxor ei⁹ viduata ecclesia vel p̄latio fratri vel ꝓ=
pinquo ipsi⁹/id est alicui q̇ sit de gremio ꝛ cōfra=
ternitate ipsi⁹ ipsi adiūgat:ꝛ ꝙ nō extrane⁹ sed
B magis cōpatriota/cōfrater:cōcanonic⁹ vel vici=
nus ad istius vxoris regimē ꝛ cōnubiū assumat:
a quo scz semē fratris.i.subditi ꝛ defuncti : q̇ cū
pro.18.a mortuo cōmortui erāt/in fide ꝛ morib⁹ suscitent:
Quia scz sicut dr in Prouerb. Frater q̇ adiuuat
a fratre/quasi ciuitas firma. Nūq₃ em̄ dz extra=
neus ad aliquā ecclesiā ꝓmoueri:dū tn̄ i gremio
ꝛ cōfraternitate collegij possit aliq̇s idone⁹ repe
riri. Si v̄o frater hmōi/vcz bon⁹ subdit⁹ nolue=
rit vxorē ducere/nec ad p̄laturā ꝓmoueri:si for=
te nō possit tunc ibidē aliquis idoneus reperiri:
tūc alius remotior poterit eligi ꝛ assumi. Uerū=
tamen ipsa mulier/id est ecclesia:talē se refutan=
tem merito dz contēnere ꝛ conspuere:ꝛ eum cal=
ciamento priuilegiorū nudare/qui scz semē fra=
Aliter. tris:id est subditos defuncti p̄lati noluerit susci
tare. ¶Uel dic ꝙ vir mortuus est mal⁹ prelat⁹:
frater eius viuus est bon⁹ ꝛ gnarus/qui vidēs
fratrē suū.i.p̄latū eē mortuū i.insciū ꝛ ignarū:ꝛ
ꝓpter defectū gn̄atiōis.i.p̄dicatiōis semine de=
nudatū:dz vxorē eius/id est ecclesiā,parochiā
vel diocesim ipsius ibidē p̄dicādo accipere,ꝛ ne
gociū ꝓ suo fratre sumere:ꝛ semen filiorum no=
uorū ipsi fratri suo mortuo spūaliter generare.
Quod si facere noluerit:calciamēta bonorū tē=
poraliū,ꝛ subuentionē eleemosynarū iuste pote
rit ipsa vxor tali fratri vel primo.i.tali doctori
vl p̄dicatori subtrahere:ꝛ in ipsius faciē cōspue
C re.i.ipm publice poterit increpare. ¶Uel dic ꝙ
Aliter. primus vir est Moyses : qui de vxore seu syna=
goga,seu lege antiqua:liberos idest homines in
gratia constitutos generare non potuit:immo si
ne tali semine discessit:qꝛ sicut dicit Apls. Nihil Heb.7.
ad ꝑfectuz adduxit lex. Quapropter frater eius
xp̄s vxorez eius scz synagogam seu antiquam le
gem duxit,tenuit,tradidit:exposuit ꝛ accepit:di
cens illud euāge. Nō veni soluere legem:sz adim Math.5
plere. Et istam vxorem antiquam in nouam nu=
ptam suam:idest in ecclesiam commutauit ꝛ sic
fratri suo moysi semen.i.filios suscitauit,inquan
tum multos filios israel filijs gratie conforma= Math.3
uit:ꝛ fideles ꝛ catholicos esse fecit. Unde dicitur. Aliter
Potens est enim deus de lapidib⁹ suscitare filios
abrae ꝛc. ¶Uel dic ꝙ christus fuit primus,vir q̇
sine liberis,idest fidelib⁹ dr discessisse,eo ꝙ pau=
cos fideles legitur dum viueret conuertisse. Sed
reuera fratres eius apostoli ꝛ predicatores,vxo
rē,eius,idest ecclesiā ꝛ eius regimē acceperunt:ꝛ
ipsi fratri suo mortuo,idest christo,plurimos ge
nuerūt:illos scilicet quos ad fidem ꝛ ad iusticiā Eodē.
conuerterunt. ¶In isto capitulo precepit dñs ꝙ
os bouis triturantis in area messis alicuius nō Mora.
debebat alligari. Non alligabis inquit os bouis
triturantis in area. Unde videt ex scriptura,sup=
ponere:ꝙ in illis partibus non cum flagellis,sed
cum animalibus segetes triturabant. Ista vide=
tur apostolus de predicatoribus exponere:qui
scilicet est quasi bos in area domini pro segete fi=
delium trituranda,ꝛ verbis ꝛ increpationibus
corrigenda:ꝛ a paleis:idest a vitijs segreganda:
quia reuera talis non debet os alligatum habe=
re,ne aliquid comedat. Sed potius licitū est ꝛ iu
stum vt os liberum habeat,idest vt ab illis qui= 1.tim.
bus predicat,victum ꝛ stipendia vite(teste pau= 1.Cor.
lo apostolo)sumat:qui dicit. Dignus est opera= Ibidē
rius mercede sua. Nullus tenetur proprijs stipē Ibidē
dijs militare. Et. Qui seruit altari,debet viuere Aliter.
de altari. Et. Non magnū est si is qui spiritualia
seminat temporalia ꝛ necessaria sibi metat. ¶Uel
istud,potest generaliter allegari de quolibet ser=
uitore vel operario:cui scilicet est in necessarijs
prouidendum,ꝛ in rationabilibus stipendijs cō Eodē.
pensandū. ¶Hic etiā ponitur:ꝙ cū q̇s per iudicē
ad verbera condemnandus erat:numerus plaga
rum ad quadragenarium numerum attingere 2.Co.
nō debebat. De quo etiā dicit apostolus:ꝙ quin
quies quadragenas plagas,vna tamen minus
acceperat:quia scilicet ꝙ vna de quadraginta so
la deficeret,sufficiebat. Quod allegari pōt,ꝙ nū=
q̄ est crudeliter cōtra hominem procedendum:
sed ꝙ semper consideranda est natura,et ei com
patiendum.

¶Capi. xxviij. Textus. Si autem audieris vocem domini dei tui. Moralitatum Ca. xiij.

Ic cōsequēter
ponitur de altari de lapidib⁹
informibus edificādo:de hoc Josue
vide in lib. Josue. Itē de bene
dictionibus ꝛ maledictioni=
bus imprecandis. Circa hoc
aduerte,ꝙ hic imprecantur
alique benedictiōes legem ser
uantibus,ꝛ alique maledictio
nes legē nō seruantibus. Item sciendū,ꝙ alique
trib⁹ israel reputabant ignobiles:qꝛ descēderāt
de ancillis ꝛc. Ueruntamē(vt ponit Comestor)et
ruben ꝛ zabulon,licet q₃ erāt de liberis vxoribus,
etiam tamen qn̄q₃ inter ignobiles habebant. Ru
bē autem qꝛ cubile patris fedauerat:ꝛ zabulon
qꝛ vltimus lye fuerat. Ista igitur fuit veritas,ꝙ

tribus nobiliores cõstitute sunt super montẽ ga
rizim, qđ interpretat̃ diuisio: vt factiones legis
benedicerẽt. Ignobiles steterũt sup̱ montẽ ebal,
Moralitas vt legis trãsgressores maledicerẽt. ¶ In quibus
moraliter notari põt, ꝙ nobilius officiũ est bñdi
cere ꝗ̃ maledicere: ⁊ ꝙ viri spũales ⁊ nobiles et
predicatores, ⁊ qui sunt spũales iudices: magis
student subditos suos ad obseruantiã diuine le-
gis inducere promittendo ⁊ alliciendo amore et
spe premij, ꝗ̃ cõminãdo timore supplicij. Ecõtra
ꝓ ignobiles trib⁹ idest iudices tẽporales ma-
gis ad hoc nitunt̃ subditos compellere ⁊ a malo
coercere maledictiõe ꝗ̃ benedictiõe, pena ꝗ̃ gra
tia, timore ꝗ̃ amore. Boni ergo stant in mõte ga
rizim, q̃ interpretat̃ diuisio: q̄ scȝ isti a mundi tu-
multibus, vitijs ⁊ cõcupiscentijs se diuidũt. Ma
li ꝓ stant in mõte ebal, q̃ interpretat̃ vorago: q̄
ꝑ auariciã oĩa vorãt ⁊ cõsumũt: q̄ isti scȝ ballivi
⁊ iudices seculares, q̃ alios cõpellũt ad bonum:
hoc solũ faciũt ad deuorandũ, ⁊ ad emendas et
Deut. 32. d ad lucra tp̄alia emungendũ, Vñ. Deuorabũt eũ
morsu amarissimo.

¶ Ex ca. xxviij. Textus.

Percutiat te dominus egestate: febri et
frigore. Moralitatum Cap. xiiij.

INter malas im-
precationes seu maledictiones
q̃ filijs israel nisi legẽ seruaue-
rint ꝓmittuntur, dicit̃ sic. Per-
cutiat te dñs egestate, frigore,
febri ⁊ ardore, corrupto aere ⁊
rubigine. Sit celũ qđ supra te
est eneũ, ⁊ terra quã calcas ferrea. Det dñs ter-
re tue imbrẽ puluerẽ de celo: descendat super te
cinis: tradat te dñs corruentẽ ante hostos tuos.
Per viã vnã ingrediaris ad eos, ⁊ per septẽ fu-
gias: omni tp̄e calumniã sustineas: nec habeas q̃
liberet te. Vxorẽ accipias, ⁊ ali⁹ dormiat cũ ea.
Domũ edifices, ⁊ alius habitet in ea. Vineã plã-
tes, ⁊ non vindemies eã: sementẽ multũ iacies in
terrã, ⁊ modicũ congregabis. Oliuas habebis, ⁊
nõ vngeris oleo. Aduena q̃ tecũ versat̃ in terra,
B ascendet super te, ⁊ erit sublimior: tu aũt descen-
des, ⁊ eris inferior. Iste ⁊ multe alie maledictio-
nes imprecantur hic male seruantibus legẽ dei.
Moralitas ¶ Sic reuera hodie partim spũaliter, partim li-
teraliter intellecte, iste maledictiones imprecant̃
illis qui mandata domini vilipẽdunt: q̄ pro cer
to sicut videmus, isti percutiuntur egestate ⁊ fa
me auaricie, febre male concupiscentie, frigore
indeuotionis ⁊ desidie, ardore immũdicie ⁊ ira-
cũdie, rubigine inuidie: ⁊ ideo ipsum celum ereũ,
et terram ferream ⁊ pluuiam puluerеam habẽt:
q̄ celũ efficit̃ eis ereũ. i. durũ, ⁊ nullius influẽtie
emissiuum: et terra etiam ipsis efficitur ferrea ⁊
inutilis sterilis atq̃ sicca. Aer etiã efficit̃ pulue-
re⁹. i. sicc⁹, turbine⁹ et ventosus: et sic habẽt pul
uerẽ ꝓ pluuia, siccitatẽ ꝓ humiditate, pauperta
tẽ ꝓ opulentia. Q̄ pro certo dũ peccatores ab
obseruantia legis ⁊ mãdatorum se retrahũt, oĩa
bona tp̄alia eis deficiũt. Nec a celo influẽtia, nec
ab aere pluuia, nec a terra fructuũ copia sicut ef
Hier. 3. a fet necesse proueniunt. Vñ Hier. Polluisti terram
in fornicationib⁹ tuis. Ideo ꝓhibite sunt stelle
pluuiarum, ⁊ serotinus imber non fuit: et sic sequit̃
ꝙ illi q̃ habẽt oliuas, non vngunt̃ oleo: illi q̃ mul
tũ frumentũ in terra iaciunt, parũ recolligunt.
Illi q̃ habẽt vxores, vituperia icurrũt. Sic etiã
D fit ꝙ tales a suis hostibus ad literã suppeditan
tur: et ipsis depauperatis, aduene q̃ sunt cũ eis,
scȝ vsurarij et extranei de bonis eorũ ditantur.

Quia breuiter concludendo, peccata nostra cau
sa sunt quare paupertates, lites, guerras et vi-
tuperia incurrim⁹: ⁊ totũ fit pro eo: ꝙ diuine le-
gis mandata non custodimus. Hiere. Iniq̃tates Hiere. 5. f
vestre declinauerũt hec: ⁊ peccata vestra ꝓhibue
runt bonũ a vobis: q̄ inuẽti sunt i pp̄lo meo im
pij. ¶ Ista possunt moraliter ⁊ allegorice allega- Allegoria.
ri ꝯtra illos malos ecclesiasticos: q̃ cũ sint filij is-
rael. i. deũ ꝑ fidẽ et scientiã clare videntes, ⁊ he-
reditatẽ ecclesie tanꝗ̃ filij legitimi possidentes:
ipsi tñ legẽ ⁊ mãdata dei nõ custodiũt: quapro-
pter multa mala tp̄alia ⁊ spũalia incurrunt. Et
inde est ꝙ isti hodie patiuntur esuriẽ auaritie, fe
brẽ concupiscentie ⁊c. sicut supra. Et ideo fit ꝙ
celum qđ super ipsos est, est ereũ: idest superiores
sui, scȝ principes ⁊ prelati, sunt eis duri ⁊ crude-
les, ⁊ clamorosi pariter ⁊ brigosi. Terra etiã quã
calcant est ferrea: q̄ scȝ inferior populus qui ꝑ
terrã intelligitur, est eis durus, indeuotus, fer-
reus, et austerus: et quod plus est: isti recipiunt
puluerem pro pluuia. i. temporalia que sunt hic
puluis ante faciem venti recipiũt pro celesti gra
tia: terrena expectant vel acceptant pro spũali
influẽtia ⁊ ꝓ eterna gl'ia. Finaliter de celo descẽ
det sup̱ eos cinis. i. inferni ardor ⁊ incẽdiũ. Ista
eñ prohdolor se habent ꝑ ordinẽ: q̄ scȝ legẽ dei A
non custodimus, ideo multa vitia incurrimus:
crudeles ⁊ malos superiores, ⁊ rebelles inferio-
res inuenimus: et qđ deterius est, spũalia cũ ter
renis: eternalia cũ temporalibus cõmutamus.
Ecce igitur ꝙ iam ante hostes nostros. s. diabo-
lũ, carnẽ ⁊ mundum spiritualiter corruimus: et
ꝗ̃ꝗ̃ per vnã viã scȝ ꝑ grãm, vel baptismum, vel
per penitentiã cõtra eos veniamus, ipsos tamẽ
non vincimus, imo eos per septem vias. i. per se-
ptem mortalia vitia fugientes, coram eis succũ-
bimus ⁊ perimus. Ita ꝙ iam de nobis potest dia
bolo dici illud qđ ponitur in capitulo preceden-
ti. Per viam vnam venient cõtra te, et per septẽ
fugiẽt a facie tua. Et breuiter omni die patimur
calũniam, et a spiritualibus ⁊ tp̄alibus inimicis,
nullus est qui liberet nos. Quia ad literam, do-
mos nostras, vineas et armẽta, et boues et asi-
nos seculares rapiunt: vxores nostras. i. ecclesiã
et beneficia alieni, id est ambitiosi ⁊ simoniaci au
ferunt a nobis: ⁊ cum eis dormiunt: et aduene q̃
nobiscũ cõuersant̃. i. laici minoris status hoies
super caput nostrũ ascẽdũt: et nos sibi subijciũt
et submittunt, q̃. s. oĩa peccata nostra faciunt. Vñ
Ezechi. Scelus tuũ et fornicationes tue fecerũt Ezech. 23. c
tibi hoc. ¶ Vel dic alio modo ꝙ iam in ecclesia ce Aliter.
lũ i. deus noster est ereus. i. durus et siccus per
sue gracie subtractionem. Terra. i. populi sub-
diti, videntur ferrei, per obstinationẽ et indeuo B
tionem. Pluuia. i. doctrina videtur puluerea et
cinerea, ꝑ auaricie finalẽ intentionem. Scientie
enim et doctrine ecclesie q̃ per pluuiã designant̃,
pulueree sunt: in quãtũ. s. ad aggregandũ pulue
rẽ diuitiarũ ordinant̃: vt ptȝ de scientijs ciuilib⁹
⁊ mundanis. Ita ꝙ ecclesia iam põt dicere illud
Iob. Ecce nunc in puluere dormio. ¶ Vel etiã ꝑ Iob. 7. q
puluerem accipere possumus bona tp̄alia: q̄ scȝ Aliter.
ita est ꝙ tota pluuia. i. tota consolatio nostra est
est in puluere acquirendo, et terrenorum cinere
colligendo. Esa. Serpenti puluis panis eius. Esa. 65. d
Quid plura? Iam videm⁹ ꝙ in ecclesia p̄dicato-
res multũ semẽ bone doctrine seminãt: parũ ta-
mẽ de fructu salutis animarum reportant. Mul-
tas habet ecclesia oliuas et vineas. i. multos di-
uites pingues: q̃ tñ oleũ eleemosynarũ, et vinũ
ꝯsolationũ alijs nõ distillãt. Vñ Abacuk. Non Abac. 3. d
erit germẽ in vineis. Mentietur op⁹ oliue, et ar-
ua non afferent cibum.

¶ Moralitatum libri Deuteronomij Finis.

Liber sextus moralitatum super Josue.

Capitulũ. ij. Textus.

Misit igitur Josue fili⁹ Nun de sethim duos viros explora. Moralitatum Capitulum j.

C
Um mortuo Moyse, Josue fact⁹ pnceps
populi israelitici populum
per iordanem vellet tradu
cere in terram promissiõis,
⁊ ante oĩa ꝓponeret ciuita
tẽ hiericho destruere: misit
illuc certos exploratores.
Qui cum a rege ciuitatis
quererentur ad mortem: raab meretrix ipsos in
domo recepit, ⁊ sub stipula ligni ipsos in solario
abscondit: ⁊ sic inuestigãtes illusit: ⁊ ipsos fugis
se dissimulans: ipsos ꝑsequi ꝑsuasit. Quibus fa
ctis exploratores mõtana ascẽderũt: ⁊ ibi triduo
steterunt: ⁊ tandẽ redeuntibus aliĳs ꝑsecutori-
bus ⁊ nõ inueniẽtibus eos: ipsi ad Josue sine pe
riculo redierũt. Unde qꝛ raab istos saluauerat,
signum sibi dederunt: ꝙ qñ caperet̃ ciuitas, fu-
niculũ coccineũ in fenestra domus sue poneret: ⁊
⁊ secum familiã ⁊ amicos aggregaret, ⁊ sic se et
Josue. 6. d suos a periculo liberaret. Quod vtiqꝫ factũ est.
Quia sicut dr̃. Cũ caperet̃ ciuitas, viso fune ad fe
nestram eius pendente, non fuit cõbusta: sꝫ ipsa
Allegoria. cũ amicis fuit liberata, ⁊ ad dei populũ in perpe
D tuũ aggregata. ¶ Allegorice moyses significat
legem. Josue Jesum. Hiericho qui iterpretat̃ lu-
na, significat defectibilẽ mũdũ: exploratores p̄di
catores. Jordanis baptismum. Terra promissio
nis paradisum. Raab ꝟo meretrix est aĩa vel gẽ-
tilitas peccatrix. Funis ꝟo coccineus significat
passionẽ xp̄i vel eius sanguinẽ rubicundũ. Dico
ergo ꝙ moyse mortuo. i. lege cessante, Josue fili⁹
Nun. i. Jesus filius dei patris regimen populi
israelitici. i. populi fideliũ assumpsit, Quem scꝫ ꝑ
fluuiũ iordanis. i. ꝑ baptismum in terram ꝓmis-
sionis. i. in paradisum traducere destinauit. Ue-
rũtamẽ qꝛ ꝓphana ciuitas Hiericho. i. mundus
⁊ malorũ hominũ congeries: isti fideli populo da
bat impedimentũ, voluit ante oĩa ciuitatẽ istam
tollere: cõgeriem malorũ destruere: ⁊ sic eos q̃stũ
Pro. 12. a ad esse infidelitatis ⁊ peccati penitus extirpare.
Uñ in Prouer. Uerte impios ⁊ nõ erunt. Et ideo
exploratores istius ciuitatis. i. apl̃os ⁊ predica-
tores misit: quos raab meretrix. i. gentilitas per
credulitatem ⁊ fidem suscepit: ⁊ eos. i. ipsorũ do-
ctrinam sub stipula ligni. i. sub cordis humilita-
te celauit: ⁊ tandẽ qꝛ istos ceperat, ⁊ eis dederat
funẽ rubeum. i. memoriã sanguinis ⁊ passionis
Exod. 12. d christi in fenestra cordis sui suspẽdens, se ⁊ suos
ab eterne damnationis interitu liberauit. Exo.
Nõ sinet percussorẽ ingredi viso sanguine in su-
perliminari domos ledere. Isti tres explorato-
res. i. sancti predicatores: a spiculatorib⁹. i. a de-
monibus ⁊ tyrannis liberati ⁊ saluati fuerunt:
E montana. i. vite contemplatiue eminentiam ascẽ
derunt: ⁊ dum ibi ꝑ tres dies. i. per tria religiõis
vota contra triplicẽ mundi concupiscentiã ꝑmã-
serunt: qꝛ reuera p̄dicator vel religiosus ab ho-
stibus spũalibus eripitur, cũ ꝑ tria vota religio-
nis ad montẽ ꝑfectionis eleuat̃. Ideo bene dicit̃
Gen. 19. d Geñ. Non maneas in omni circa regione: sed in
Moralitas mõte saluũ te fac. ¶ Uel dic moralr̃, ꝙ dũ Jesus
saluator noster ciuitatem diaboli ⁊ congeriẽ vi-
tiorũ vult i nobis destruere: ⁊ per iordanẽ. i. per
fluuiũ lachrymarũ nos ad terrã ꝓmissionis. i.
ad contemplationem paradisi traducere, solet
prius exploratores suos. i. bonas inspirationes
ad ciuitatem cordis mittere. Hos ergo qñ Raab
meretrix. i. volũtas peccatrix recipit: ⁊ sub stipu
la lini. i. sub humilitate ⁊ puritate custodit: ⁊ ad
montana cõtẽplationis transmittit: ⁊ ibi per tres
dies. i. in fide: spe ⁊ charitate ipsos manere p̄ci-
pit: satellites regis hiericho. i. motus malos ⁊ tẽ
tationes q̃ istos bonos exploratores. i. bonas af
fectiones ⁊ inspirationes occidere q̃runt, caute
la salubri deludit. Quapropter ista tandẽ osten-
so fune coccineo seu rubeo. i. recordato diuine
passionis mysterio: seipsam a morte pene ⁊ culpe
defendit: ⁊ ciuitas hiericho in qua ipsa mãserat
i. vitiorum congeries, dei virtute destruit̃ atqꝫ Heb. 11. f
perit. Uñ Apostolus. Fide Raab meretrix non
periĳt suscipiens exploratores cum pace ⁊c.

Capi. iij. Textus

Igitur Josue de nocte consurgens mouit castra. Moralitatum Capi. ij.

A
D hoc ꝙ filij israel terrã promissionis intra-
rẽt, iordanẽ fluuiũ necessario
transire habuerũt, sed sic vir-
tute diuina factũ est ꝙ dũ sa-
cerdotes q̃ portabãt arcã fe-
deris, pedes suos merserunt
in alueo: ipsa aqua siccata est ꝑ transuersum: re-
trocesseruntqꝫ aque supiores, ⁊ a fluxu steterũt.
Aque vero inferiores in mare mortuũ descẽde- Moralitas
runt. ¶ Fluui⁹ iordanis q̃ interpretat̃ riuus iu-
dicĳ, significat religionis vel ecclesie statũ: i quo
quilibet tenet̃ seip̄m tanqꝫ in riuo purificare: et
tanqꝫ in iudicio examinare, ⁊ ad pniam cõdẽna-
re. Apl̃s. Si nosmetipsos dĳudicarem⁹ nõ vtiqꝫ 1. Cor. 11.
iudicaremur. Sic ergo fit ꝙ filĳ israel religiosi ⁊
clerici: qui dei patris spũales sunt filĳ: q̃ in terrã
ꝓmissiõis. i. in paradisum transire volũt: ⁊ ideo ꝑ
iordanẽ religiõis transeũt: ⁊ ꝑ siccitatẽ pnie, ve-
stigia sacerdotum. i. sanctorum patrum, qui ar-
cam fidei catholice detulerunt sequentes, diuine
prouidentie se cõmittũt. Sed ꝓ certo ista est ve-
ritas, ꝙ cũ in isto flumine. i. ecclesia vel religione
sint multe aque. i. multe persone: qꝛ sicut dicit̃ in
Apocal̃. xviĳ. Aque multe sunt populi multi,
quidam scꝫ superiores. i. boni ⁊ iusti: quidam in- b
feriores. i. mali: sic fit ꝙ superiores ⁊ iusti dum in
isto flumine: in fluxu. i. mortalis vite stant in se-
ipsis retrocedunt ⁊ manent: ⁊ fluxum malorum
suorũ appetituũ cohibent ⁊ refrenãt ⁊ sic in dul-
cedine deuotionis ⁊ gratie semper manẽt. Psal. Ps. 113. a
Jordanis cõuersus est retrorsum. Inferiores ve
ro aque. i. mali ⁊ carnales, religiosi ⁊ clerici non
solent stare sed fluere: ⁊ fluxui suoꝝ desiderioꝝ
non resistere, sꝫ obedire: ⁊ ideo ad mare mortuũ
id est ad amaritudinẽ peccati ⁊ inferni solẽt de-
scendere, ⁊ ibidem corde ⁊ corpore declinare. Uñ
Ezech. Aque iste que egrediuntur ad riuulos za Ezec. 47.
buli orientalis: ⁊ ascendunt ad plana deserti in- Aliter.
trabũt mare. ¶ Uel dic ꝙ iordanis significat flu-
xibilitatem huius mortalis vite: vel etiã istũ mũ
dũ in quo sunt duo genera aquarũ, scꝫ secularium
populoꝝ: quidam vcꝫ superiores boni. Aliĳ infe
riores carnales ⁊ mali. Primi igitur sunt boni
actiui: qui stant et in bono perseuerant, ⁊ gratie
dulcedinem in se seruant. Secũdi sunt carnales
⁊ mali, qui ad mare peccati, ⁊ tandem inferni de-
fluunt ⁊ declinãt. Sed pro certo sacerdotes vir-
tute arce federis quam portant. i. sancti patres
virtute

virtute sancte fidei et regule quam obseruāt: nec non filij israel.i.boni religiosi et clerici: qui post eos sub eadem professiōe pambulant: inter istas

V duas aquas.i.inter bonos et malos seculares mirabili distinctione p siccitatē religionis vel pnie seu etiam paupertatis siccitatē transeunt: et pedes suos affectionū in isto mūdi flumine paquā.i.malā cōplacentiā non immergūt: sz ad terrā pmissionis.i.ad vitam spūalem et eternā, sicco vestigio vltra ptendūt. Uñ dr. Diuisa est aqua: et ingressi sunt filij israel p mediū sicci maris: eratqz aqua quasi murus a dextris et a sinistris.

Exo.14.c Aliter. ¶Uel dic qz iordanis riuus diē iudicij significat: vbi p certo arca testamenti .i. xps mirabilem diuisionē faciet et distictionē inter aquas superiores et inferiores.i.inter bonos et malos: quia scz alios faciet sursum cum angelis in gloria stare: alios vero faciet in amaritudinē inferni descēdere. Et bonos seruabit ne defluant: malos vero compellet vt corruant. Unde tūc poterit dñs dicere pplo

Deu.28.e. iusto et populo peccatori illud Deute. Ipse ascendet super te, et erit superior: tu aūt descendes et

Aliter. eris inferior. ¶Uel dic qz iordanis significat baptismū: p quē scz necesse habent transire qui terrā paradisi cupiūt possidere. Sed vere de aquis fluminis.i.de istis qui baptizantur in baptismi flumine: boni et electi: dulcedinem gratie custodiūt: reprobi vo in amaritudinē peccati trāseūt, ita qz illi tanqz superiores stant in gratia: mali vero sicut inferiores descēdunt ad maris naufragia: hoc est ad mūdi delectabilia, et ad vitiorum

A flagitia: et finaliter ad inferni amaritudinē et supplicia. Allega vt supra.

Aliter. ¶Uel si vis dic qz dum sacerdotes.i.viri ecclesiastici et plati sub arca testamenti xpo p deuotionem et oratiōe assistunt: populi subditorū aquarū fluxus et seculi piculū nō incurrunt. Sed dū isti de fluuio exeunt: tūc aque iste ad cursum cōmunē et solitū reuertunt: que p eorū pnīā arcebant. Multum enim pficit presentia bonorum instatu periculi. Ipsorū enim meritis qñqz phibent aque tentationum et tribulationum: q si presentes nō fuerint, statim fluent.

¶Capitu. iiij. Textus.

Quibus transgressis, dixit domin9 ad Josue. Elige duodecim viros. Moralitatum Capitulum iij.

Filij israel trāsacto iordane, ad terrā pmissiōis pcedētes: ruben, gad, et manasses sicut pmiserant pcesserūt: ipsi vero filij israel duodecim lapides de medio aluei p duodecim viros singulorū tribuū sustulerunt: et in loco castrorū deposuerūt: et ibi in signū siccati iordanis et facti miraculi cōstituerūt: et alios duodecim lapides loco istorū in loco vbi sacerdotes cū arca steterant: trāseunte pplo ad ppetuā rei memoriā posuerunt. Tandē vero sicut, hic dicit capi. sequēti: lapideis cultris circūcisi fuerūt et pascha celebrauerunt. Oēs em

B Allegoria. qui in deserto nati fuerāt, incircūcisi erant: et ppter hoc ante terre promissionis obtentū, et post iordanis trāsitū a iosue circūcisi fuerūt. ¶Ista ponunt a sanctis doctoribus allegorice sic. Ruben interptatur videns filiū. Gad q interpretat accinctus. Manasses qui interpretatur obliuio significant patres sanctos noui testamenti et veris: qui scz viderūt filium dei per fidem et cōtemplationem, accincti fuerūt per obedientiam et bo-

ni operis executionem: obliti scilicet mundi per tpaliū cōtēptū et abdicationē. Ps. Obliuiscere populū tuū et domū patris tui. Isti sunt igit qui ar- Ps.44.c

mati virtutibus filios israel.i.fideles xpianos ad terram pmissionis.i.ad celi gloriā pcesserunt: et viam salutis alijs ostenderunt. Uñ isti sunt q dixerūt. Nos etiā armati et accincti pergemus ad Nu.32.c.

bellū ante filios israel: donec introducamus eos in loca sua. Duodecim viri significāt duodecim apostolos: duodecim vero lapides significāt duodecim fidei articulos de alueo sacre scripture assumptos: qui p tāto lapides dicunt: qz ex ipsis tota fidei machina fabricat: et sup ipsis structura virtutū oīm tanqz sup fundamenta solida situat. Uñ ista est ciuitas q habebat duodecim portas: q constāt ex duodecim lapidibus preciosis: et nomina duodecim apostolorū in eis scripta erant: vt dicitur in Apoca. Lapides alij duodecim loco istorum in fluuio repositi, significant doctorū fideliū Apo.21.d. C

expositiones: et libros sacre scripture fluuio fidei additos et adiūctos. Dico igitur qz trāsacto iordane.i.recepto baptismo: si terram pmissionis.i. paradisum acquirere volumus: necesse est qz ruben, gad et manasses.i.patres sanctos et bonos platos predecessores habeamus: et qz eorū exēpla, vitam et vestigia retineamus: necnō qz duodecim lapides.i.duodecim fidei articulos: quos scz duodecim viri.i.duodecim apostoli de scripturarum alueo extraxerunt: fide et opere assumamus: et qz nosipsos cultris lapideis.i.duris penitentie operibus a vitijs circūcidamus: et oportet qz pascha eucharistie, idest corporis xpi assumptionem loco et tpe celebremus. Sic em terram istā obtinere poterimus, et a iosue.i.a iesu salvatore possessionem celestis glorie capere. Deu. Jordanem vos Deu.4.c

transibitis: et possidebitis terram egregiā. ¶Uel Aliter

dic moraliter, qz ad hoc qz homo ad terram pmissionis.i.ad vitam spūalem transacto iordane.i. contēpto seculo pueniat, necesse est qz duodecim articulos fidei credat: et qz p continentiam carnē supercircūcidat, et pascha.i.sacramenta altaris celebret et assumat.

¶Capitulū v. Textus.

Postqz ergo audierunt omnes reges amorreorum. Moralitatum Ca. iiij.

De populo quōD vbi de fructibus terre comederūt, māna eisdem defecit &c. Uide supra Exod. xvj. vbi exposui. Et quod hic agit d celebratiōe pasche vide supra Nu. ix. vbi de quadruplici pascha inuenies. Hic habes qz cū iosue vidisset angelū euaginato gladio, ipm esse āgelū nō recognouit statim imo an nr, an aduersariorū esset, pmit9 inqsiuit. Qui statī se esse principē exercit9 dñi asseruit: et calciamēta de pedib9 solui iussit, dicēs. Solue (inquit) calciamēta de pedibus tuis: locus in quo stas sctūs est. ¶Sic vere qñ aliquis Moralitas.

angelus.i.aliqua affectio, cogitatio vel inspiratio nobis de nouo apparet: non statim debemus sibi credere, nec ipsam recipere: sed potius ipsam debemus examinare et discutere: ne forte angelus sathā in angelū lucis.i.ne fort mala imaginatio in bonā se induerit trāsformare. Sibi igit dicēdū est an noster es an aduersariorū &c. Et si nobis innotuerit qz angelus dñi fuerit, et sancta cogitatio vel sanctū ppositū: sic statim debemus eis obedire: et calciamenta vitiorū et carnalium affectionum a pedibus abdicare: vnde dicitur. No- 1.30.4.a

lite credere omni spiritui:sed probate spiritus
Aliter. an ex deo sint. ¶Uel dic q angel⁹ est noster ami=
cus: qui pro certo statim non est ad amicitiã re=
E cipiendus, sed ante oia examinãdus ꝛ ꝓband⁹:
ꝛ ne forte aduersarius sub amici specie recipiat,
Eccli.6.c. ante oia est perscrutãd⁹: vnde dr. Si habes ami
cũ in tẽtatione posside eũ:ꝛ nõ facile credas ei=
eodẽ.c.c. psuz sibi. ¶Hic vbi dicit, q cũ gustassent filij isrl
de fructib⁹ terre, mãna defecit: inueni notatum
per magistrũ stephanũ de lõgotono, q filij israel
triplici cibo vsi sunt, scz farina cõspersa in exitu
Exo.12.c. de egypto. Item mãna de celo descendẽte. Itẽ de
Exo.16.a fructibus terre promissiõis in deserti termino:
Moralitas. de quo hic. ¶Sic vero boni gñaliter vtunt tri=
plici cibo scie:ꝛ primo farina sublata de egypto
hoc est scia philosophica, q̃ ab ipsis egyptijs .i.
ab ipsis paganis philosophis est iuẽta:ꝛ de egy
pto.i.de mũdo ad nos trãslata. Mãna in deser=
to:hoc est scia theologica, q̃ de celo fuit deriua=
ta et ispirata. Itẽ fructus terre promissiõis, hoc
est scia beatifica q̃ scz habet in terra ꝓmissionis
i.in pꝫadiso. Isti ergo sunt tres panes, de quib⁹
dicerere possum⁹ amico nostro xp̃o illud Luce.
Amice, accõmoda mihi tres panes. Mãna em̃
Luc.11.a. ꝓut ait, ꝓprie sacrã scripturã significat: qꝛ sicut
ille cibus omnẽ saporẽ habebat vt dicit in libro
sap̃.16.c. Sap̃ sic scriptura oẽm virtutẽ cõtra pctm̃ cõti=
net atq3 seruat. Uñ si auar⁹ es, lege ibi. De sub=
ꝓuer.3.b. stãtia tua da pauperib⁹. Si luxuriosus, lege ibi
F Sint lũbi vestri ꝑcincti. Si iracũdus es:lege ibi
Luc.12.e. Desine ab ira, ꝛ dimitte furorẽ. Si mendax, lege
ps̃.36.b. ibi. Noli mẽtiri omne mẽdaciũ. Si superb⁹, lege
eccli.7.b. ibi. Quãto maior es: humilia te in oibus. Et sic
Eccli.3.c. de alijs: qꝛ breuiter illud mãna in omnẽ saporez
vertit: inquantũ in ipsa cõtra omnia pctã reme=
Sap̃.7.d. dium inuenit. Uñ dicit. habẽs omnẽ ꝟtutẽ ꝛ oia
Aliter. ꝓspiciẽs. ¶Uel dic q isti tres cibi significãt peni
tẽtiã grãm et gloriã. Penitẽtia em̃ est sicut fari=
ps̃.41.a. na q̃ aqua lachrymarũ aspergitur: qñ primũ de
sap̃.16.c. egypto.i. de pctõ exitur. Psal. Fuerũt mihi la=
chryme mee panes die ac nocte. Grã vero est mã
Luc.14.a na q̃ de celo mittit, dũ i hoc deserto viuim⁹. Uñ.
Panẽ de celo prestitisti eis ꝛc. Gloria vero est fru
ctus terre, q̃ in terra promissiõis .i. in paradiso
gustatur et comeditur: de quo dicit. Beatus qui
manducat panem in regno celorum.

¶ Capl'm. vj. Textus.

Hiericho autẽ clausa erat timore filiorũ Israel. Moralitatum Cap. V.

G Dominus volẽs ciuitatem hiericho destruere:
ꝑcepit Josue quod archa do=
mini tolleret: sacerdotibusq3
eam portãtibus ciuitas septẽ
diebus et voce submissa et ta=
cite a populo circumiretur. In
die vero septimo ciuitatem septem vicibus cir=
cumirent, et septem tubis fortiter clangerent: ꝛ
alta voce omnes pariter vlularent: et promisit
quod sic muri hiericho funditus corruerent: et
ciuitatem delerent: et ipsam igne comburerent,
et in cinerem commutarent. Precepit etiam do=
minus, q nullus aliquid de bonis ciuitatis sibi
acciperet: sed potius omnia anathematizaret et
respueret, sed aurum et argentum et es illius ci
uitatis in thesauros domini consecraret: que ta
men prius igne detergeret et purgaret. Manda
uit etiam quod illa ciuitas amplius non reedi=
ficaret: atq3 maledictionẽ subiũgẽs, nũciauit q
si q̃s reedificare ꝑsumeret, i ꝓmogenito suo fũda
mẽta ei⁹ iaceret, ꝛ i nouissimo liberoꝝ porte ipsi⁹
cõplerentur. Quod ad literã factum est: qꝛ dum
abiel ciuitatẽ istam reedificauit, fundamentum
eius ponendo primogenitũ suũ perdidit: ꝛ dum 3.Reg. 16.g.
valuã in portis poneret, nouissimũ liberorũ ami
sit. ¶Moraliter hiericho q̃ iterpretat luna, signi Moralitas.
ficat illã diaboli ciuitatẽ, ꝛ ipsius habitaculum
spirituale: qd̃ sibi construit in cõsciẽtia peccatoꝝ
hoc est dictu, congeriẽ vitioꝝ: in qua scz diabol⁹
ponit vitia sicut ciues: ponit malas excusatiões
sicut muros. Ponit malos appetit⁹ sensuũ sicut
portas, q̃ scz proprie hiericho dicit: eo qd̃ ad mo
dum lune eclipsim ꝛ defectũ luminis gratie se=
pe patitur, ꝛ eo qd̃ ꝑ ignorantiã multotiẽs ob=
scuratur. Unde dicitur. Ue ciuitati sanguinum
olle: cui⁹ rubigo in ea ẽ. Ista est igitur nefanda eze.24.
ciuitas, quam dominus mandat omnino destrui
et quam non vult perpetuo reedificari. Et ideo
ante omnia necesse est: si ipsaz volum⁹ destruere:
q eam per septem dies circumeamus, id est q ꝑ
Jordanem septem mortalium peccatorũ, ipsam
conscientie vel anime ciuitatez considerando se=
crete videamus: et q in isto circumitu nostro ar Esa.
cam domini id est charitatem vel gratiam vel
etiam spez venie deferamus. Unde Esaias. Sur
ge, circumi ciuitatem meretrix obliuioni tradi=
ta. Quod cum factum fuerit, necesse est vt septẽ=
plici tuba id est septemplici gemitu pro ipsis se=
ptem mortalibus peccatis personemus, ꝛ q tã=
dem per confessionem vocaliter vlulem⁹: ꝛ q tã=
dem muris id est omnibus excusationib⁹ vitioꝝ
corruentibus et cessantibus: ipsam ciuitatez im=
pie voluntatis per satisfactionem penitus de= iob.42.
struamus: et igne penitentie comburamus, et in
cineribus redigamus id est q nos conuerten=
dos in cinerem cogitemus. Unde Job. Ipse me
reprehendo: et ago penitentiam in fauilla et ci=
nere. Et q etiam per recidiuum peccati ipsam
nunq̃ amplius reparemus. Qui enim istam ci=
uitatem id est ipsam vitiorum congeriem in se=
ipso recidiuando reparat: graue salarium inde
reportat: qd̃ videlicet primogenitũ suũ id ẽ cor esa.
pus: et vltimogenitũ scz spm̃ dãnat. Uñ Esa. Nõ Aliter
sit vltra ciuitas: ꝛ in eternũ nõ reedificet. ¶Uel
dic q primogenit⁹ est gratia baptismalis: vlti= Aliter
mogenit⁹ est vltimũ remediũ .i. penitẽtia: vtrũq3
igitur hõ perdit, dũ ciuitatẽ hiericho .i. vitiorũ
congeriem reedificare intendit. ¶Uel dic q il=
lius ciuitatis diabolice scilicet congeries vitioꝝ
vel conuersationis mundane fundamentum est
mala intentio, vel mali operis inceptio. Edifica=
tio vero portarũ est operis consummatio. Cum
igitur hõ habeat duos liberos .s. gratiaz primo=
genitum et penitentiã vltimũ: constat q gratia
tunc amittitur, quãdo ciuitas diaboli id est cõ=
geries vitiorum concipitur: vltimogenitus ꝟo
id est pnĩa tũc moritur, qñ cũ obstinatiõe vitia
cõsumunt. ¶Uel dic allegorice, q hiericho ẽ mũ
dus q̃ fluit ꝛ refluit sicut luna. Istũ igit voluit
dñs quãtũ ad malas suas ꝯditiões destruere: et Allegoria.
idõ pplz cũ arca .i. subditos ꝛ ꝑlatos ꝑcepit ꝑ cõ=
sideratione circa ciuitatẽ istã ꝛ malas ꝯsidera Cant.3.
tiões ipsi⁹ circuire. Uñ i Cã. Surgã ꝛ circuibo ci
uitatẽ. Et tubicines ẽt .i. ꝑdicatores ꝛ sctõs ordi B
nauit cõtra eã proclamare, quorũ clamor, oro
ꝛ ꝑdicatio muros .i. philosophos ꝛ mũdi defen= ps̃.17.
sores facit q̃q3 corruere, ꝛ eos cõuertẽdo cade=
re: ꝛ sic facim⁹ pplos subditoꝝ ꝯtra ciuitatẽ istã
i. ꝯtra mũdũ ꝛ mũdi vitia ꝑualere. Ista igit ẽ ci
uitas cui⁹ bona nõ sunt ꝯcupiscẽda, nec a filijs
Isrl .i. a viris ecclesiasticis ꝛ xp̃ianis affectãda, sz
poti⁹ anathematizãda ꝛ detestãda: nec ẽt ipsa ci=
uitas .i. ipsa mũdana vita: cũ destructa est ãpli⁹
reparanda. Psalm̃. Destrues illos et non edifica
bis eos. Qui enim ciuitatem hiericho .i. secula=

rem cultū in ecclesia reedificat: primogenitū scilz
naturā, et nouissimū liberorū suorū. i. grām per-
Eodē ca. c dit spūaliter ⁊ necat. ¶ Aduerte tñ ꝙ aurū et ar-
gentū / ferrū ⁊ es q̄ inuēta sunt in ciuitate nō sunt
repudiata / sed in thesauris dñi cōsecrata: qr scꝫ
aurū philosophice sapiētie / argentū eloquentie,
ferrū et es ciuilis seu terrene sciētie / non ex toto
repudiant. Uerū tamē in thesauris dñi cōsecrari
iubentur: qđ fit quādo iste sciētie ad dei laudē et
gloriā ordinant: ⁊ ad regimē ecclesie vel ad ani-
marū salutē spiritualiter reducunt: et qñ a vani-
tate et inani gloria / que talibus annexa est / igne
Eccli. 28. d spiritussancti expiant. Unde Eccli. Argentū tuū
⁊ aurū tuū confla. De raab aūt liberata vide su-
Aliter. pra. ca. ij. ¶ Uel dic ꝙ ciuitas huius mūdi totali-
ter corruet / qñ in septimo die. i. in septima etate
Aliter. tubarū angelicarū sonitus inualescit. ¶ Uel dic
ꝙ dum tuba p̄dicationis septemplicis. i. contra
septē vitia audit: tunc hiericho. i. peccator cōcu-
titur: ⁊ muri excusationis suorū vitiorū soluun-
tur: ⁊ sic filij israel, id est bone affectiones ⁊ virtu
C tes ingrediunt: ⁊ aurū ⁊ argentū. i. ipsius pecca
toris sapiētia et eloquētia a dño cōsecrant: et ad
laudem fidei ordinant: sicut apparuit de Diony
sio et alijs philosophis conuersis: quorū sapiē-
tia et eloquentia proficit christianis: ideo de tali
i. Cor. 15. g tuba et talium cōuersione dicit Apostolus. Ca-
net enim tuba / et mortui resurgent incorrupti.

¶ Capl'm vij. Textus.

Filij autem israel preuaricati sunt mā-
datum. Moralitatum Capl. vj.

Cum dominus
precepisset ꝙ nullus de bonis
hiericho aliquid caperet: sed
potius oia tāꝗ anathematiza
ta ⁊ execrata refutaret: achan
quidā de filijs israel cupidita-
te ductus / regulā aureā ⁊ pal
lium coccineū retinuit ⁊ abscondit: ꝑpter qđ pec
catū populus israel cōtra hay pugnaturus / suc-
cubuit: et fugiens retrocessit: quapropter idem
achan cū sortibꝰ deprehēsus fuisset: ex dei man-
dato lapidatꝰ fuit: bona vero eiꝰ oia vorax flāma
Moralitas. cōsumpsit. ¶ Sic cū dñs filijs israel. i. religiosis
et ecclesiasticis ꝓhibuerit ne bona hierico. i. mū-
di diuitias et vitia cōcupiscāt: sed potius ꝙ ipsa
tanꝗ interdicta repudient ⁊ contēnant: semp est
D ibi achan q̄ interpretat cōuersio. i. semp sunt ibi
aliqui impij et peruersi: qui scꝫ aureā regulā, id
est mundi diuitias ⁊ possessionē per auariciā fu-
rant: ⁊ palliū mūdane cōuersationis per luxuriā
assequunt: sicut ad literā patet de proprietarijs
religiosis ⁊ luxuriosis: q̄ scꝫ auariciā et luxuriā
suā abscondere conant: cum tñ dicat scriptura.
Prouer. 28. d Qui abscōdit scelera sua nō dirigeт in terra. Se-
pe igitur fit ꝙ ꝓpter pctm̄ taliū qui hodie cōtra
mandatū dñi mūdi bona ⁊ vitia retinēt / ⁊ auari-
cie et luxurie studēt: oēs filij israel. i. oēs ecclesia
stici multa dāna sustinēt. Et viri hay / id est secu-
lares cōtra eos p̄ualēt: quapropter ꝓcerto isti in
valle inferni lapidari merent: et oia bona eorū. i.
Eccli. 7. e corpus ⁊ aīa igne ꝑpetuo cōdemnant. Un̄ Eccli.
Aliter. Uindicta carnis impij ignis et vermis. ¶ Uel dic
ꝙ achan q̄ interpretat tētatio est simoniacꝰ cleri
Prouer. 15. d cus vel religiosus: sicut dr in Prouer. Cōturbat
domū suā q̄ sectat auariciā. Iste eñi qñ furat / et
simoniace ⁊ occulte acquirit regulā aureā. i. ali-
quā diuitē abbatiā regularē: et palliū coccineū,
id est aliquā dignitatē episcopalē, archiepiscopa
lem vel ecclesiam: pro qua tñ post mortē in valle
Aliter. inferni merito lapidet. ¶ Uel si vis allega illud:
ꝙ pctm̄ vniꝰ est qñqꝫ ruina multorꝫ: qr scꝫ ꝑpter
peccatū Achan multi de filijs israel ceciderunt.

¶ Capl'm viij. Textus.

Dixit autem dominus ad Josue. Mo-
ralitatum Capitulum vij. E

Josue volens
superare regem ciuitatis
hay / et capere ciuitatē po-
suit certos milites in insi-
dijs / et aggressus est ciui-
tatem. Cum autē rex cum
exercitu suo sibi obuiā oc-
currisset / dissimulauit se fu
gere: et sic ipsum regē cum
populo suo longe ab vrbe distraxit. Tandē vero
clypeum erigens / signū insidijs fecit: quibus ci-
uitatem intrantibus / et se inter regem et ciuita-
tem ponētibus ipsum cum suo populo trucida-
uerunt. ¶ Hoc inueni allegorice sic expositum. Allegoria.
Josue qui interpretat saluator / id est christus:
a principio regem hay, id est principem mundi
diabolum debellare proposuit: et a principio cō-
tra eū milites .i. insidijs latētes posuit, id pro-
phetas cum suis occultis enigmatibus ordina-
uit. Tandem vero carnem assumēdo / se infirmū
et fugitiuum dissimulauit: et se ab isto rege dia-
bolo et membris eius inuadi et crucifigi permi-
sit: sed tandem per resurrectionē reuertens / ⁊ fi-
dei scutum erigens suis fidelibus signū fecit: et
sic de isto rege diabolo triumphauit: et ciuitatē
suam / scilicet gentilitatē igne charitatis succen-
dit: et ipsam per fidem spiritualiter occupauit.
¶ Uel dic ꝙ iste rex significat mūdi tyrānos qui Aliter.
nunc cōtra iosue. i. cōtra christū et bonorū exer-
citum audacter progrediunt: quos christus nūc
fugere / et peccata eorum dissimulare videtur: et F
ipse etiam fideliū et bonorū exercitus tūc ab eis
superatur. Sed pro certo isti non aduertunt de
cauda. i. non cogitāt de insidijs que latitāt post
se, scꝫ de morte / iudicio vel inferno: qr scilꝫ finali-
ter iosue. i. christus scutum penitentie sue cōtra
eos erigit: ⁊ dictas insidias que prius latuerūt /
in publicum venire facit: ⁊ ipse magno impetu cō
tra eos prosiliēs temporaliter et eternaliter eos
punit: et eorum ciuitatē / statum et magnificentiā
destruit et cōfundit. Unde dominus cōtra tales
videtur dicere illud Esa. Silui, patiēs fui: quasi Esa. 42
parturiens loquar dissipabo ⁊ absorbebo simul.
¶ Josue edificauit altare dño de lapidibus im- Eodē ca. f
politis: quos ferrum nō tetigit: etiā super illud
deuteronomiū legis scripsit, ⁊ super illud holo-
causta et pacifica immolauit: et ad benedicen-
dum legisfactoribus, et maledicendū legis trās-
gressoribus: tribus nobiles et ignobiles super
montes ebal et garizim altrinsecus ordinauit,
sed omnia ista iam superius sunt moralizata: sci-
licet de altari faciendo de lapidibus impolitis: ⁊
de benedictionibus et maledictionibus ⁊c. Hoc
solum adde hic ꝙ altare istud cōtinebat duo, sci- Deut. 28. a
licet scripturā interius sculptam, et sacrificia ex-
terius oblata: significans ꝙ prelatus vel eccle-
siasticus qui per altare intelligitur: debet habe-
re interius scripturam, id est diuine legis scien-
tiam et noticiam: exterius vero debet habere sa-
crificia, id est bonorꝫ operum opulentiā. Unde G
Ezechi. Erat liber scriptus intus et foris ⁊c. Ezechi. 2. d

¶ Capitulū ix. Textus.

Quibus auditis cuncti reges. Mora-
litatum Capitulum viij.

Gabaonite au-
dientes quomodo Josue
duas ciuitates destruxe-
rat: ⁊ ꝙ ex dei mãdato nul-
li ꝑsone vel sexui parcebat:
et qđ ipsi erant de populo
quē dñs occidi mandaue-
rat: cogitauerũt quomodo
callide cõfederarēt se sibi.
Acceperũt igiꝰ vtres veteres: ⁊ pãnis veteribus
et antiquis calciamētis se induerũt: panē cõmi-
nutum ⁊ siccũ in suis cistarcijs habuerũt: ⁊ sic de
terra longinqua se venisse/ pacēq; cũ ipsis quere
re ex his ꝑsumptionibꝰ cõfinxerũt. Quapropter
pactũ cum eis de ipsis non occidendis Josue et
filij israel fecerũt/ ⁊ iurauerũt. Uerũtamē caute-
la cognita de pacto et iuramento/ penituerunt:
quapropter nõ ipsos socios/ sed seruos habere
voluerũt: ⁊ ad cedenda ligna ꝓ sacrificijs/ necnõ
et ad aquã portandum ipsos ꝑpetue ordinaue-
runt: ⁊ eos nathinneos appellauerunt: et sic sub
Moralitas. ingo suo viuere permiserunt. ¶ Isti gabaonite
significant hipocritas: q̃ reuera sunt de illis qui
a dño exterminari mandanꝰ: ⁊ q̃ cũ filijs israel. i.
h cum bonis in ecclesia vel paradiso pacē habere ⁊
hereditatē vetanꝰ: ⁊ quia Josue. i. a bono prela-
Job. 17. b to recipi vel diligi prohibenꝰ. Unde Job. Inno-
cens cõtra hypocritã suscitabiꝰ. Sed quid? Pro
certo isti inueniunt modũ mirabilē se cũ iosue. i.
cum prelatis et filijs israel. i. cum viris iustis cõ-
federandi. Uadunt enim ad eos adulãdo / dicē-
tes. De terra longinqua venimus serui tui: pacē
vobiscũ faciētes ⁊ facere cupiētes. Assumunt eñ
vestes veteres. i. pretendũt humilitatē in cõuer-
satione. Calciamēta antiqua. i. pretendunt ma-
turitatē in pedibus. i. in interiori affectione. Pa-
nes siccos, id est pretendunt abstinentiã in cibo
et in refectione. Utres veteres. i. pretēdunt pru-
dentiã. i. scientiarũ exuberationē. Quibꝰ factis/
ita fit ꝙ in Josue et aliorũ, id est prelati et maio-
rum amicitiã recipiunꝰ: et ꝙ a punitione liberi
efficiunꝰ/ dum boni ab oibus existimenꝰ. Per ta-
les eñ fictitias, id est dissimulationes/ acquirũt
sibi amicitias principũ et populorũ: et ideo be-
ne dicunꝰ Gabaonite: qui interpretantur valles
mesticie: pro eo scʒ/ quia isti mestos ⁊ cõtritos se
fingunt: ⁊ quia valles. i. humiles se pretendunt.
Uerũtamē iosue. i. bonus prelatus: quãdo ipsos
id est fictiones eorũ deprehendit: debet ipsos ad
seruiendũ alijs cõdemnare: ⁊ ne sint aliorũ socij/
A seu ne hereditatē bonorũ ecclesiasticorũ cũ filijs
percipiant/ ꝑseruare: vt et sic qui dominari alijs
Job. 8. c mediãte hypocrisi querũt/ coganꝰ alijs subiace-
re. Unde Job. Spes hypocrite peribit ⁊c.

¶ Capitulũ x. Textus.

**Que cum audisset adonisedech rex hie-
rusalem. Moralitatum Cap. ix.**

Gabaonite filijs
israel cõfederati/ ⁊ tabernacu-
li vsibꝰ deputati/ ⁊ a morte ꝑser
uati fuerũt: ꝓpter qđ quinq; re
ges gētiles cõtra eos surrexe
runt ⁊ eos destruere ⁊ debella
re cũ suis exercitibꝰ tētauerũt.
Quod timētes gabaonite/ auxiliũ a iosue et a fi-
lijs israel inuocãt. Qui statim accurrētes/ aduer
sarios exterminãt: et ipsos quinq; reges in spe-
lunca occultari cõpellũt: vbi cũ saxis ingētibus
ad os spelũce deuolutis: ipsos vt nõ exeant in-
cludētes: mane in patibulis suspēdunꝰ: ⁊ sic Ga-
baonitas liberãt ⁊ defendũt: verũtamē hic acci-
dit valde mirabile: qꝛ scʒ dum filij israel in prelio
contra reges essent: ⁊ sol ad occasum appropin-
quaret: ꝓpter qđ ne nocte superueniente hostes
euaderēt iosue dubitaret: rogauit dñm ne sol ad
occasum transiret: sol inquit contra Gabaon ne
mouearis: ⁊ luna contra vallē haylon: qđ ⁊ factũ
est: qꝛ scʒ sol ⁊ luna in locis suis in celi medio per
vnius diei spaciũ steterũt: ⁊ sic obediēte deo vo- B
ci hominis vindicãdi in hostes spaciũ habuerũt:
quapropter diei lumine prolongato/ hostes to-
taliter destruxerũt. Dñs etiã lapidibꝰ grãdinis
multos hostiũ interfecit: ⁊ sic non solũ lumē suis
fidelibꝰ prebuit: sed etiã ipsos iuuit mirabiliter,
⁊ etiã ꝓtexit. ¶ Dic ꝙ isti gabaonite/ qui inter- Moral.
pretanꝰ valles mesticie/ significãt penitētes: qui
scʒ debēt esse valles. i. humiles atq; depressi necnõ
cõtriti flebiles atq; mesti: qꝛ reuera vbi isti de no
no cõfederanꝰ cũ iosue ⁊ cũ filijs israel. i. cũ chri-
sto ⁊ angelis statim assunt quinq; reges gētiles/
id est quinq; corporis sensus: qui cũ exercitibus
diuersorũ malorũ appetituũ ipsos debellare ni-
tuntur. Quod vidētes isti/ statim debēt ad iosue
⁊ ad filios israel. i. christũ ⁊ ad sanctos ꝑ oratio-
nem recurrere/ et eorũ auxiliũ implorare. Qui re
uera statim aderũt ⁊ veniēt: ⁊ istos q̃nq; reges. i.
quinq; corporũ appetitꝰ in spelunca humilitatis
et proprie cõsideratiõis recludēt, ⁊ os spelũce. i.
cor cũ saxis. i. cũ cõsideratione dure dei sentētie
⁊ iusticie obstruēt ⁊ tandē eos per cõtemplatio-
nem suspēdent: ⁊ solē diuine gratie/ ⁊ lunã diuine
misericordie cõtinue astare faciēt: et sic exerciti-
bus vitiorꝫ ⁊ tentationũ deuictis: gabaonitis. i.
ipsis penitētibus pacē reddent. Bonũ est igiꝰ a
Josue/ qui interpretaꝰ saluator. i. a christo salua
tore nostro: et a filijs israel, id est a sanctis auxi-
lium petere: qꝛ reuera alꝰs non possumus ab ho-
stibus spiritualibus salui esse. Unde dicit. Tur- C
ris fortissima nomē dñi: et ad ipsam currit iustꝰ, Puer. 18.
et exaltabitur. ¶ Uel dic ꝙ Josue qui pugnat cõ Aliter.
tra chananeos/ est vir iustus qui pugnat contra
vitia/ ⁊ cõtra malignos spiritꝰ: qui reuera sum-
me debet curare ꝙ sol et luna. i. christus ⁊ beata
virgo sibi velint astare et sue gratie lumē sibi mi
nistrare: vt sic possit quinq; reges. i. q̃nq; sensuũ
cõcupiscentiã cũ exercitu vitiorũ et demonũ su-
perare: ne forte si nox peccati superuenerit, ⁊ lux
gratie defecerit: nõ possit cõtra eos ꝑualere. Isti
igiꝰ inuocati et deuote exorati: statim voci hoīs
obediũt: et ad occasum precedere renuētes/ sibi
astant benigniter ⁊ intendunt: ⁊ lumē sue grē sibi
nõ denegãt/ sed impendũt: ⁊ sic istis stantibus et
astãtibꝰ: isti hostes scʒ tētatiões/ vitia et mũdus,
caro ⁊ demonia: necessario pereunt ⁊ succũbunt:
et maxime qñ lapides de celo mittunꝰ. i. qñ spe-
cialia adiutoria a deo veniũt ⁊ descendũt. Unde
Abach. Sol ⁊ luna steterũt in habitaculo suo: in Abacuc.
luce sagittarũ tuarũ ibunt: in splendore fulgu-
rantis haste tue. ¶ Uel dic ꝙ Josue est ꝑdicator: Aliter.
qui tunc cõtra hostes pugnat, quãdo cõtra eos
predicat: sed quia noctē ignorãtie et culpe sum-
me debet timere et ideo solē et lunã. i. christum ⁊
beatã virginē mariã debet ante oia exorare, vt
sibi velit astare et vt illa duo que ꝑdicatori sunt D
necessaria, scilicet lucem scientie et solem gratie:
velint ipse sol intelligentie Christus, ⁊ ipsa luna
roriflue misericordie beata virgo sibi benigni-
ter ministrare. Unde in Gen. Uidebã solem et lu- Gen. 37. a.
nam et stellas vndecim adorare me ⁊c.

¶ Capitulũ xi. Textus.

**Que cum audisset Jabin rex asor: misit
ad Jobab regē madon. Morali. Ca. x.**

Iosue simili fortuna vigintiquatuor reges cõtra ipsum congregatos in prelium/cum eorũ exercitibus interfecit:⁊ terras eorũ obtinuit et possedit. Et dicitur ibidẽ/ꝙ dñi sentẽtia fuerat/vt indurarentur corda eorũ,⁊ pugnarent ⁊ caderẽt:⁊ non mererent vllam clementiã accipere. ¶Illud potest allegari quomodo occulta dei ꝓuidẽtia operatur in rebus:⁊ quomodo corda hoim interi⁹ ab ipso mouent:⁊ ꝭm sua demerita et infortunia deducunt:vt sic ꝭm sua demerita puniant. Meruerant enĩ isti cũ essent pessimi/interfici:et ideo cum iustũ sit veniã petẽtib⁹ indulgere:iusto dei iudicio ⁊ occulto factũ est:ꝙ dũ isti de viribus et multitudine ꝑsumerẽt:ꝙ cõtra israel dimicãtes ipsorũ gladijs interirẽt:vt sic misericordiã quã nõ quesierãt:nullatenus inuenirẽt. Forte enĩ timore ducti veniã petiuissent/nisi iusto dei iudicio indurati fuissent. Ista enĩ cõtinue perpendimus/qñ hoiem obstinatũ et induratũ ad damnũ suũ currere cernimus:qđ proculdubio ab occulta dei iustitia fieri nullatenus dubitamus. Unde legitur. Indurauit autẽ dominus cor Pharaonis/et non dimisit populum ⁊c.

Moralitas.

E

Exo.10.g

¶Capl'm xij. Textus.

Hi sunt reges quos percusserunt filij israel et possederunt terram eorũ. Moralitatum Capitulum xj.

Iosue terrã acquisitã filijs israel distribuit ⁊ in oib⁹ tribubus israel vrbes leuitis assignauit:sicut infra dr. Postꝗ̃ vero oia dispẽsasset, vltimo possessionem sibi elegit. ¶Sic vere bonus ꝑlatus vel dispẽsator/debet bona sibi cõmissa bonis ꝑsonis singulis ꝭm statuũ suorũ exigẽtiam diuidere:et nõ in primis/sed vltimis partẽ suã ⁊ suorũ accipere:ne forte videat infideliter dispensare/et sibi maius vel min⁹ ꝗ̃ deceat retinere. In omni autẽ tribu.i.in oi laicorũ patria vel cetu debet leuitis et ecclesiasticis habitationẽ assignare:vt q̃ spũalia tribuũt possint de laicorũ tẽporalibus vtcũꝗ nutriri:⁊ vt etiã ipsi laici vbicũꝗ spirituales viros inueniũt/ab eis possint instrui et doceri. Uñ Apl's. Si nos spiritualia vobis seminauimus/non magnum est si vestra temporalia metamus. ¶Uel dic ꝙ terra cordis nostri filijs israel, id est virtutibus habitanda traditur/quãdo chananei.i.vitia exinde penitus expelluntur.

Josue.21.a

Moralitas.

1.Cor.9.b

Aliter.

F

¶Capl'm xvj. Textus.

Igitur sors filiorũ iude per cognationes suas. Moralitatum Capi. xij.

Caleph vero volens accipere ciuitatẽ hebron, quã tres gigantes:scz filij enachim inhabitabãt edictũ et iuramentũ ꝓposuit/ꝙ qui prius vrbẽ percuteret ⁊ caperet/filiã eius Axam in vxorẽ haberet. Cepit ergo vrbẽ othoniel frater caleph:⁊ sic filiã ei⁹ in vxorẽ accepit. In quo ptz ꝙ caleph magis iuramentũ ꝗ̃ legẽ seruari voluit. Cũ igit caleph ciuitatẽ percussis tribus gigantibus filijs enachim possedisset/⁊ filiã suam Axam ꝓprio fratri suo maritasset:suggesta a viro suo/et sedens in asino suspirauit:⁊ terrã irriguã a caleph postulauit/dicẽs. Terrã arentẽ dedisti mihi:iunge et irriguã. Pater autẽ eius suspirijs annuens/sibi dedit irriguum superius et inferius. ¶Caleph qui interpretat quasi omne/deũ patrẽ significat: cui omne cor patet ⁊ ois lingua loquitur. Othoniel frater eius/qui interpretat signũ dei significat dei filiũ:qui etiã in scriptura dicit dei signũ. Esa. Dabit dñs vobis signũ. Ecce virgo cõcipiet filiũ/qui vocabit emanuel. Axa que interpretat furibũda/significat aiam rationalẽ:cui naturaliter inest furor iracũdie ⁊ cõcupiscẽtie:nihilominus ista est rõne imaginis filia dei pris. Hebron qui interpretat incantatio significat mundũ:qui scz incãtat ⁊ decipit cor humanũ. Enachim q̃ interpretat terribilis significat diabolũ/cui⁹ tres gigãtes filij enachim significãt triplicẽ concupiscentie appetitũ. Asinus vero laborib⁹ dedit⁹, significat corpus humanũ. Dico igit ꝙ Caleph de⁹ pater a principio statuit ⁊ ꝓposuit:ꝙ q̃ ciuitatem mũdi caperet:et qui eã sue fidei subiugaret:⁊ tres filios enachim diaboli/id est tria peccata principalia/scz luxurie/supbie ⁊ auaricie exinde tolleret ⁊ deleret. Uerũtamẽ quia nõ inueniebat aliquis cõueniens ad illud opus tam arduũ faciendũ,nec ad salutẽ humani generis ꝓcurãdam:oportuit ꝙ proprius filius suus,scz Jesus christus fili⁹ dei illud faceret ciuitatẽꝗ mũdi per fidem caperet:et destructis tribus ꝑdictis gigãtibus/ipsam patris dominio subiugaret. Qui qr carnẽ assumẽdo ⁊ crucẽ subeundo cõpleuit:ideo Axam filiã dei patris,id est aiam humanã in vxorem accepit:⁊ eam bellando cõtra gigantes hebron.i.cõtra mundũ ⁊ demones acquisiuit. Unde dicit. Sponsabo te mihi in fide. Et alibi. Michol despondi mihi centũ preputijs philistijm. Michol aũt filia regis erat. Quid ergo? Pro certo ista axa.i.anima:sedẽs modo in asino corporis dum hic viuit:ad instinctũ viri sui christi dibet a patre suo deo spirituale irriguũ postulare, dicẽs. Terrã arentẽ.i.cor indeuotũ ⁊ siccum dedisti mihi:iunge et irriguũ,id est da mihi mentẽ humilẽ et deuotã:et sic ipse pater suus deus dabit sibi irriguũ superius ⁊ inferius.i.deuotas lachrimas pro dilatione patrie superioris,⁊ ꝓ incolatu miserie inferioris:vel pro bonis omissis/⁊ pro malis cõmissis vel ꝓ amissione glorie/et acquisitiõe infernalis pene. ¶Uel illud duplex irriguum,significat dulcedinẽ cogitationis in intellectu/dulcedinẽ dilectiõis in affectu. Uel duplex irriguũ,id est duplex gratia:scilz superior que fuit bona:et inferior q̃ inclinat ad mala. Uel ista sunt duplex mandatũ dilectionis scilz superius, qđ est amor dei:⁊ inferius,qđ est amor proximi. Uel ista sunt visio deitatis et visio humanitatis. Ista enĩ sunt quedã irrigua:pro quibus habendis deuota dei filia gemebũda suspirat:⁊ ipsa toto corde desiderat et affectat. Unde Job. Anteꝗ̃ comedã suspiro:et quasi inundantis aque rugitus meus:⁊c. Et sic de ista filia scilicet de anima et de suis irriguis/poterit dici illud Hiere. Erit anima eorũ quasi hortus irriguus:et vltra non esuriet. ¶Uel possunt ista allegari ꝙ iuramentũ qñꝗ prefertur legi:⁊ ꝙ tolerabilius est quãdoꝗ frangere legis ordinationẽ ꝗ̃ proprij iuramẽti fidem/vt patet:quia lex prohibuit ne frater filiã fratris acciperet in vxorẽ. Deus etiã mandauerat ꝙ tot⁹ ppl's chananeoꝝ deleret. Et tñ hic habes ꝙ ꝓpter reuerentiã iuramenti caleph filiam suam fratri suo desponsauit. Et sicut supra dictũ est/populus israel gabaonitis pepercit:⁊ Jepte etiã sicut dicit/propriã filiã immolauit propter

Moralitas.

Esa.7.c

G

Osee.2.d

2.Reg.30.c

D

Aliter.

Job.3.d

Hiere.31.b

Aliter.

A

Josue.9.c

Iudic.11.g

ipsius iuramenti reuerentiam. ¶Uel dic q̄ quili
bet auditor verbi dei debet esse sicut ista filia ca-
leph: quia ad vocem et exhortationem viri sui.
i. predicatoris: debet per confessionem gemere:
et a patre suo duplex irriguū postulare: supe-
rius scilicet gratiam pro predicatore vt bene lo
quatur: et irriguum inferius. i. gratiā pro quo-
libet auditore, vt bene recipiat bonum quod ei
predicatur: et ideo pro isto duplo irriguo habē-
do rogabimus ꝛc.

Judic. i. c. ## ¶Capl'm xvj. Textus.

Cecidit quoqȝ sors filiorū ioseph ab ior
dane contra hiericho. Moralitatū Ca-
pitulum xiij.

Moralitas. HIc in isto capitu-
lo et Judicum fit mentio, q̄ filij
israel ex toto chananeos non
B interfecerunt: sed eos secum vi-
uere permiserunt: ipsos tamen
sibi subiecerunt, et tributarios
fecerūt: et sibi seruire coegerunt. ¶Sic vere
cum filij israel. i. viri iusti de terra mentis sue eli-
minare habeant oēs populos gentiles. i. omnes
actus vitiosos ꝛ mortales: sepe fit q̄ omnes nō
possunt penitus extinguere: immo principaliori
bꝰ vitijs īterfectis, necesse ē aliquos chananeos
id est aliqua vitia in homine remanere. Constat
autem q̄ motus corporū. i. iracūdiam cordis,
leuitatem operis, que quasi sunt connaturalia
homini, non potest homo penitus abijcere ipsa:
debet tñ ratiōis ferule subiugare: et ipsa sibi ser
uire, cōpellere, et tributum vtilitatis impēdere
seu dare. Uitia em̄ que in nobis sentimus, nobis
tributum et vtilitatem impendūt: qñ humilitatē
et nr̄e ꝓprie fragilitatis cōsiderationē in nobis
generant et inducunt: et qñ de proprio casu nos
esse timidos faciunt: et sic ab elatione ꝛ superbia
nos compescunt: vt sic iuxta doctrinam Grego.
homo de virtutibus nō superbiat, qui adhuc vi
uere in se hostes conspicit, a quibus vinci formi
Ps. 58. c. dat. Et sic concludi potest q̄ deus istos hostes
nobiscum permittit viuere: vt discamus de pro-
prijs viribus nō presumere, sed potius in humi
litate ꝛ timore manere. Ps. Ne occidas illos: ne
quando obliuiscantur populi mei ꝛc.
¶Moralitatum libri Josue finis.

Liber septimus moralitatum libri Judicum.

¶Capl'z primū Textus

Post mortem Josue: consuluerūt filij
israel dn̄m dicētes. Moralita. Capl. j.

C
Moralitas. Alij Juda cō
phēderūt Adonibesech re-
gē: absciderūt summitatē pe
Sap. xi. c. dū ꝛ manuū eiꝰ: ꝛ captū i is-
Hie. 50. c. rael ꝺduxerūt: q̄ stati dixit,
Aliter. q̄ illū merito sustinebat, qr
hoc ipm fecerat septuagin
ta regibꝰ: q̄ colligebāt sub
mēsa eius ciboꝝ reliquias.
¶Jstud allega exēplariter: q̄ i q̄ peccat q̄s, i hoc
punit: qr. s. sepe diuino iudicio fit, q̄ hō idē ma-
lū suscipiat ab aliq̄ qd̄ iniuste alijs ipetrauit: iux-
ta illud. Sicut fecit, facite ei. ¶Ul' illud pōt allega-
ri: qñ q̄libet aliq̄d patit, dȝ sua ꝓpria delicta re-
cognoscere: ꝛ se iuste pati aduertere: ꝛ dicere il-
lud. Merito hec patimur, qr peccauimꝰ i fratrē gen. 42.
nr̄m. Est em̄ ꝯsolatio patiēti qñ cogitat se digne Aliter.
pati. ¶Ul' dic q̄ multi tales reges vident eē ho-
die i mūdo: q̄ scȝ de mēsa diaboli reliq̄as. i. diui-
tias recolligūt, ꝛ iō summitatē pedū ꝛ manuū. i.
rectitudinē affectionū ꝛ operū ꝑdūt. Et etiā dic
q̄ iudas est ꝑdicator vel ꝑlatꝰ: q̄ qñ vult adoni-
besech regē. i. pctōrē ꝯprehēdere, punire ꝛ cor-
rigere: dȝ ipm in extremitate manuū ꝛ pedū lede
re ꝛ ꝑscindere: in q̄tū finē ꝛ extremitatē maloru,
suoꝝ affectuū ꝛ opeꝝ dȝ ei ostēdere, nec vitare: ꝛ
extremitatē etiā pene eterne q̄ ipm expectat, ver D
balr declarare: dicēs illd̄. Extrema gaudij luctꝰ
occupat. ꝛ poterit ipȝ i hierl'm. i. i statu grē capti pro. 14.
uare. ¶Ul' dic q̄ extremitas ē vana spes: quā de
pedibꝰ ꝛ manibꝰ. i. affectiōibꝰ ꝛ opibꝰ speramꝰ re Aliter
portare: quā q̄dē vanā extremitatē dȝ ꝑdicator
hoi ꝑscindere: ꝛ vanitatē ꝑsumptiōis ab affecti-
bus ꝛ actibꝰ suis resecare: vt ipm possit i hierl'm.
i. in ꝑadisum humilē ꝛ obedientem habere.

¶Capitulūȝ ij. Textus.

Ascenditqȝ angelus dn̄i de galgalis ad
locū flentiū. Moralitatū Capitu. ij. iosue. 17.

DE iebuzeis ꝛ alijs Moralitas.
infidelibꝰ nō interfectis, sȝ sub tri-
buto redactis: vide Josue. de hoc
q̄ arguēte āgelo ppl'm ꝑ eo q̄ cha
naneos nō extirpauerūt, inceperūt
flere: vt ponit hic. ¶Nō vtiq̄ ad hoc pōt appli-
cari: q̄ cum angelus. i. predicator loquitur: ꝛ pec
cata nostra nobis improperat: peccator flere et
penitere tenetur: transeo illud q̄ dominus etiā
multos chananeos delēdos reliquit: vt in ipsis
filij israel exercitarentur: vt factum armorum E
experirentur: cum secundum Senecam, miserri
ma sit fortuna que inimico caret. ¶Uel ad hoc
potest applicari, q̄ vtile est quādoq̄ homini ini-
micos habere: vt dum habeat quid timere de-
beat, discat se cautius custodire: et vt virtu-
tem suam possit contra eos exercere. Similiter
pretermitto: sed vide in Exod. vbi de hoc, et Jo
sue. ¶Eglon rex moab pinguissimus opprime- exo. 14.
bat populum Jsrael violenter. Nam quia do- iosue.
mino peccauerant, tradiderat eos dominus isti Can.
regi: quia per Aioth filium gera qui vtraqȝ ma-
nu vtebatur pro dextera: volens liberare popu
lum, fecit gladium ancipitem, et captis muneri
bus ad regem accessit: vt sic sub amicitie specie
facilius ipsum regem occideret. Offert igitur
regi munera et ab eo gratiose recedit: sed cito
post, dimissis socijs solus reuertens, regem in
estiuo cubiculo reperit. Cui cum verbum se- Moralitas.
cretum se velle ei dicere assereret: rex vniuersos
emisit. Quem Aioth solum intuens, ipsum gla-
dio ancipiti transfixit: et occidit: et clausis forti-
ter ostijs, per posteriorem partem domus fugit,
et tandem clangens bucina, Moabitas pluri-
mos interfecit. ¶Jstud potest allegari exem-
plariter: q̄ valde fatuū est cū inimico solū rema-
nere: ꝛ illū amicū credere quē violēter afflixerit. F
Qñ em̄ potuerit ꝛ voluerit dāna tibi dare:
dato q̄ ipȝ videas munera tibi offerre ꝛ amicitiā eccle. 12.
simulare: ꝯstatim q̄ si locū ꝛ tp̄s opportunū in-
uenerit: ꝯtra te stati surget, ꝛ inimicitiā tibi ostēdet.
Jō bñ dicit ille. Uerūtñ cui malefecerȝ nō credas.
Unde Seneca in prouerbijs. Cum inimico nemo
tutus in gratiam redit. Et Ecclesia. Non credas
inimico tuo ineternuȝ. Jn oculis tuis lachrymā-
bit inimicꝰ: et si inuenerit tp̄s nō satiabit sangui
ne tuo. Jllud male audiuerat ille rex ꝑsaꝝ: qui

dato ꝙ cuidā principi propriū filiū comedendū
dedisset:ip̄m tñ ducē exercitꝰ sui fecit/q̄ ꝑsuadēs
Aliter. militibꝰ tyrū in regē constitui:destitui regē aliū
ꝓcurauit. ¶Uel dic spūalr̄:ꝙ eglon q̄ interpre=
tak festinitas inutilis/est caro eius:cuiꝰ scꝫ festū
⁊ delectatio nō valet:q̄ tamē filios israel.i.chri=
stianos ⁊ fideles sibi subiugat:⁊ eos suis immū=
dis suggestionibꝰ opprimit iugiter atq̄ʒ grauat.
Aioth qui interpretak laudabilis/significat virū
iustū ⁊ maxime bonū ecclesiasticū vel prelatum.
Gera q̄ incola interpretak/filiꝰ dicik:pro eo ꝙ iste
peregrinū ⁊ incolā se reputās in hoc mūdo:non
tanq̄ʒ possessor,sed tanq̄ʒ incola cōuersak:ꝓpter=
Eccli.44.a ea a dño laudabilis iudicak.Unde dicik.Laude=
mus viros gloriosos parētes nostros. Ille enim
vtraq̄ʒ manu debet vti ꝓ dextera:q2 scꝫ nulla de=
bet in eo inueniri sinistra vel vitiosa operatio/sꝫ
cūcta dextera et virtuosa.Dato eñ ꝙ vir ꝑfectꝰ
vtrāq̄ʒ manū habeat/tam dexterā q̄ʒ sinistram.i.
dato ꝙ vtrāq̄ʒ discretionē habeat/scilꝫ ad mini=
strandum spūalia ⁊ terrena:vel dato etiā ꝙ duo
G opera exerceat/scꝫ contēplatiōis ⁊ actionis. Uel
dato ꝙ duplici sciētia polleat,scꝫ speculatiua et
practica:nihilominꝰ tñ vtraq̄ʒ dꝫ vti ꝓ dextera:
inquātū etiā opera sua q̄ sinistra.i.minꝰ idonea
videbank,ad dei laudē ⁊ aīe salutē ordinat:⁊ sic
Rom.2.d ipsa facit esse dextera atq̄ʒ sancta.Apl's.Si p̄pu=
ciū iusticias legis custodiat:nōne preputiū illiꝰ
in circūcisione reputabik?et sic fit de illis de qui=
Iudi.20.b bus dicik:ꝙ in Gabaa erāt septingēti viri ita si=
nistra vt dextera preliātes.Gladius anceps quē
iste habet,significat penitentiā:que est anceps ꝑ
quos interius ꝑ cōtritionē scindit:et exteriꝰ per
satisfactionē ledit. Et etiā iste gladiꝰ est oratio,
que ꝓ eo dicik biceps:q2 deū reconciliat : hostes
vero spirituales impugnat. ¶Dico igitur ꝙ qñ
aioth.i.vir ꝑfectus q̄ pōt dici laudabilis ⁊ pere=
grinus:et q̄ vtraq̄ʒ manu.i.in omni suo opere in=
uenik dexter ⁊ virtuosus:vult superare eglon.i.
inutilē festiuitatē et gloriā carnis sue:et de eius
potestate filios israel.i.affectiones ⁊ motus ani=
mi liberare:dꝫ ipsum secrete percutere ⁊ afficere
gladio ancipiti orationis vel penitētie:ita ꝙ pin
guedinē delitiarū suarū debet restringere:⁊ ster
cora diuitiarū extra proijcere ⁊ horrere:et tan=
dem ostia sensuū a mundi delectabilibꝰ claudere
H et ip̄m mortuū.i.ipsam carnē mortificatā dimit=
tere et abire.Tali enim gladio caro mortificak ⁊
spiritualiter occidik:⁊ israel.i.mēs a peccati ser=
Rom.6.d uitutibꝰ liberak.Unde apl's.Liberati a pctō/ser=
Aliter. ui aūt facti deo. ¶Uel dic ꝙ rex iste est prelatus:
aioth eñ est ambitiosus qui regē suū.i.prelatū
occidere ⁊ capere cupiens/gladiū ancipitē.i.lin=
guā adulatricē sibi acuit:ipsamq̄ʒ ad vtrāq̄ʒ par=
tem nunc ꝓ primo/nūc cōtra secūdum:qđ magis
credit placere scindere:et loqui instruit vtrāq̄ʒ
manū ad diligendū:obsequendū in dexterā con=
uertit ⁊ etiā se esse totū dextrū ⁊ ꝟtuosuꝫ/⁊ nihil
habere sin strū vel vitiosum dissimulat ⁊ preten=
dit:munera etiā p̄parat/q̄ ante oīa p̄mittere nō
postponit:tandē vero oblatis muneribꝰ iste solet
secretū colloquiū petere:et tūc solet regē.i.p̄la=
tum gladio lingue ancipitis ⁊ adulatricis ꝑcute
re:⁊ ip̄m gladiū in cor ipsius infigere:et ita solet
eum decipere/et spūaliter occidere:⁊ se libertati
(obtēto bñficio vel dignitate) restituere vel am=
Tob.1.d bire.Uñ Tob.Occiderūt regē filij eiꝰ. Uidemus
enim hodie multos reges.i.multos magnates ⁊
p̄latos mortuos effeminatos iacētes:et per gla=
dios ancipites linguā adulatorū ⁊ maloꝝ ꝯsilia
torū suoꝝ/miseros et languētes et nulla virtute
pollētes:sed in vitijs mortuos et fetētes.Cōstat
eñ hodie ꝙ tales gladij sunt causa mortis ⁊ ꝑdi
psal.149.b tionis oīm superioꝝ. ¶Uñ in psal.Gladij ancipi=
tes in manibꝰ eorū/scꝫ adulatorū.Ad alligādos
reges eorū in cōpedibꝰ:et nobiles eorū in mani=
cis ferreis. ¶Uel dic ꝙ aioth est laudabilis p̄di= Aliter.
cator:qui cū gladio ancipiti verbi dei preliak cō
tra eglon.i.cōtra peccatorē/vt eū occidat spūali A
ter et cōuertat:primo tñ debet vti muneribꝰ/vt
ipsum ad gloriā alliciendo:tandē gladio aspere
correctionis ip̄m per tormēta inferni deterrēdo.
Uñ apl's.Uiuus est sermo dei et efficax:et pene= Hebre.4.c
trabilior omni gladio ancipiti. ¶Uel dic ꝙ iste Aliter.
rex est diabolꝰ:q̄ dicik rex sup oēs filios supbie. Iob.41.d.
Contra quē pugnat p̄dicator gladio verbi dei:⁊
etiā iustus cū gladio penitentie et orationis ⁊c.
¶Sicut hic patet sangar q̄ iudicabat israel : nō Ca.iij.d
legik cū gladio aliquē hoiem occidisse:et tñ cum
vno vomere qđ est instrumentū hebes/rude ⁊ nō
acutū:dicik sexcētos hoies ꝑemisse. ¶Et hoc ad Moralitas.
hoc pōt applicari/ꝙ qñq̄ʒ in correctione vel pre=
dicatione plus ꝓficit ad alios occidendū.i.corri
gendum vel cōuertendum hebes verborū rudi=
tas/q̄ʒ acuta scientiarū subtilitas:et plus iuuat
benignitas resecata/q̄ʒ seueritas exacuata. Ita
ꝙ plerūq̄ʒ vtile imo necessariū est excōicationis
vel aspere correctionis gladiū recondere:et cū
vomere dulcis et blandientis exhortationis ho=
stes,id est vitia et demones/ac etiā ipsos pecca=
tores et impios impugnare.Ideo petro pastori
ecclesie dictum est,Pone gladium tuum ⁊c. Mat.26.e

¶Capl'm iiij. Textus.

Addideruntq̄ʒ filij israel facere malū in cōspectu do. Moralitatum Ca. iiij.

DEbora prophe B
tissa vxor lapidoth iudicabat
ppl'm israel sedens sub palma.
Cū igik iabin rex chanaan mi=
sisset zizarā principē exercitus
sui ꝯtra ppl'm dñi vocauit del=
bora barach filium abinoem:⁊
cōstituit eum principē populi vt cōtra zizarā di=
micaret. Adiecit tñ ⁊ dixit sibi ꝙ victoria sibi nō
abscriberek sꝫ ꝙ mulier de zizara triūpharet.Qđ
scilꝫ factū est:q2 tandē cōmisso p̄lio zizara pedes
fugiebat.Iahel aūt vxor aber cinei ip̄m recepit:
aquā petēti lac dedit et dormientē occidit:et ca=
put eius clauo tabernaculi cū malleo ꝑforauit.
¶Illud quidā exponūt allegorice. Dicūt eñ ꝙ Allegoria.
delbora q̄ interpretak loquēs seu apex:significat
legē diuinā/que de fidei et virtutū apice loquik.
Que ꝓphetissa dr̄ pro eo ꝙ de futuris ꝓphetare
dinoscik:et sub palma sedet eo ꝙ palmā celestis
glorie repromittere cōprobak. Uxor etiā dicitur
lapidoth/q̄ interpretak fulguratio:ꝓ eo ꝙ in ea
fulgor ⁊ splendor fidei reuelak.Per barach q̄ in=
terpretak coruscatio/accipik ppl's iudeorū:q̄ re=
uera ad modicū virtutibꝰ coruscauit : q2 subito
euanuit ⁊ defecit.Per zizarā q̄ interpretak exclu
sio gaudij intelligik diabolꝰ:q̄ scꝫ a gaudio pa=
radisi fuit exclusus:⁊ hic in tristicia positꝰ et in=
clusus.Iste eñ cū exercitu suo.i.vitioꝝ nō cessat
cōtra filios isrl'.i.iustos cōtinue debellare:vt sic
eos possit a ꝑadisi gaudio excludere.Per Iahel C
ꝓo mulierē gētilē israeliticis cōfederatā ⁊ adiū=
ctā,intelligik eccl'ia de gētilitate assumpta.Quia
ꝓ certo ista est ꝟitas:ꝙ a p̄ncipio delbora ꝓphe
tissa.i.lex diuina:vel etiā ipse deus legis factor:
vel ēt ipse moyses legislator/misit cōtra zizarā ⁊
exercitū suū.i.ꝯtra diabolū ⁊ vitia q̄ filios israel
i.p̄triarchas grauabat:barach.i. ppl'm iudaicū:
vt scꝫ cōtra ip̄m pugnaret:et vt eiꝰ potētiā ener=
uaret.Sed quid? Pro certo isti nō fuit victoria
data:nec victi diaboli gloria attributa:q2 reuera

nō ppl's iudaicus, nec ipsius synagoga diabolū
superauit: sꝫ Jahel gētilis mulier. i. ecclesia chri-
stiana ex gentilitate ꝓ maiori parte sumpta, con
tra ipsum preualuit: et cū malleo ligneo ⁊ clauo
tabernaculi. i. mediante ligno crucis ⁊ clauis q̄-
bus fuit dñs cōclauatus: necnon lacte quo fuit
sꝫm carnem nutritus: hoc est dictu: mediāte fide,
quā de christi incarnatione ⁊ passione credit ⁊ te
net, ipsum turpiter ꝓstrauit: ⁊ virtutē ipsi⁹ ener-
Jud. 9. g nauit: ⁊ filios israel. i. fideles de ipsius manibus
liberauit. Judic. Ecce vna mulier fragmentum
Aliter. mole desuper iaciens: illisit capiti abimelech: et
cōfregit cerebrum eius. ¶ Uel dic ꝙ talis mulier
A est beata virgo: q̄ reuera iahel. i. dei ascēsio dicit̄:
Esa. 19. a ꝓ eo ꝙ in ipsa deus carnē assumendo ascendisse
ꝓbat̄. Esa. Ascēdet dñs sup nubem leuē, ⁊ ingre
diet̄ egyptum. Jsta em̄ lacte suo mediante, quo
scꝫ nutriuit christum, in ligno crucis cū clauis et
lancea suffragante, quib⁹ ipse christus mortē su
stinuit: ipsum zizaram. i. diabolum superauit, et
ideo victoriā contra ipsum sibi soli sancta mater
Judith eccl'ia attribuit. Judith. Una mulier hebrea fecit
14. d confusionem in domo Nabuchodonosor regis.
Aliter. ¶ Uel illud allega: ꝙ qñqꝫ melius vincit zizaram
coruscātē. i. diabolū, carnē vel mundū, in fatuoꝝ
cordibus rutilantē ⁊ preliū diuersarū tentatio-
nū ꝯtra nos suscitantē: iahel, q̄̃ zizara: femina, q̄̃
vir: simplex, q̄̃ literat⁹: laicus, q̄̃ clericus: secula
ris, q̄̃ religiosus: qꝛ reuera sepe fit ꝙ isti simpli-
ces cū lacte eleemosynarū quas faciunt: ⁊ cum
malleo crucis cuius memoriā. i. deuotionem de-
ferunt: ⁊ cum clauo dñi timoris, q̄ ad literā to-
tū mētis tabernaculum retinet ne labat̄: quo cor
suū pforant atqꝫ pungūt: ipsum zizaram. i. diabo
lum, carnem vel mundum taliter percutiunt: ꝙ
ipsum superāt atqꝫ ꝓsternunt. Barach vero dux
Johe. 3. b exercitus. i. suꝑiores ⁊ clerici ipsum ita nō verbe
Eodē. c. c rāt aut deuincunt. Ideo bñ dꝛ Johe. Infirm⁹, di
cat ꝙ ego fortis sum. ¶ Jahel vxor aber cinei vi
dens zizaram principem sitibundum ⁊ prelio fa-
tigatum, vocauit eum in tabernaculo dicēs. In-
tra ad me domie, ne timeas. Que statim aperuit
vtrē lactis ⁊ dato ꝙ aquā petijsset, sibi tamē lac
dedit vt dormiret. Isto igitur fortiter dormien-
E tem, cepit ista mulier clauum tabernaculi sui et
cum malleo tempora eius transfixit: ipsumqꝫ in
terra posuit ⁊ interfecit: ⁊ sic soporem morti so
Moralitas ciās, miserabiliter obijt ⁊ defecit. ¶ Ista etiā ali
ter possunt exponi q̄̃ in precedēti capitulo: scꝫ
ꝙ per istū zizarā intelligo aliquē in tribulationi
bus fatigatum: ⁊ per diuitiaꝝ inopiā sitibundū:
vel aliquē nobilem ⁊ clericū pauperē beneficiatū
vel patrimoniatū. Per iahel vero vsurariū, intel
ligo aliquem q̄ lacte tꝑalis substantie abundat
multipliciter in hoc mūdo: qꝛ reuera quādo ista
deceptrix mulier, scꝫ vsurarius videt istum ziza-
ram. i. pauperē sitire. i. bonis tꝑalibus indigere:
solet eū in tabernaculū domus sue secrete intro-
ducere: ⁊ vtrē lactis. i. archā sue auaricie aperi-
re. Et dato ꝙ nō petat nisi aquam. i. aliquid mo
dicū pro tꝑe transeundo: ipse tñ largiflue lac bo
norū suorum. s. bladum vel pecuniā: solet sibi ad
vsuram ꝯcedere: ⁊ eū ad tempus satiare: ⁊ som-
nium delectatiōis ⁊ cōplacētie in ipso generare.
Quia pro certo isti vsurarij etiam plus q̄̃ homo
Exo. 36. a indigent: liberaliter tribuunt, qñ sibi bonā here
ditatem sentiunt. Uñ Exo. Plus offert populus
q̄̃ necessariū sit. Sed quid est? Pro certo dū dor
mit. i. dū nō aduertit, cōtra eum solet insurgere:
⁊ malleum sue crudelitatis in ipsum inuehere: ⁊
clauo crudelis punitionis et vsurarie capacita
tis ipsum transfigere: et per exheredationem
ipsum mortuum et depauperatum: ⁊ ad terrā. i.
F ad miseriā cōfossum ⁊ infixum dimittere ⁊ abire.

Prouer. Uir iniquus lactat amicū suū: ⁊ ducit eū Pro. 16
per viā nō bonā. ¶ Uel dic ꝙ talis mulier est blā Aliter.
dus adulator, vel malus cōsiliarius seu fautor:
qui reuera zizare principi militie regis Jabin. i.
mundi principibus ⁊ superioribus: lac pro aqua
i. dulcedinem adulationis ꝓ veritate offerūt. Et
sic dum eos in malis dormire ⁊ delectari faciunt,
ipsos spiritualiter interficiūt: ⁊ clauis diuerso- Aliter.
rum vitiorum transfigunt. Judic. Aquā peten-
ti lac dedit atqꝫ in phiala principū obtulit buty- Jud. 5. d
rum. ¶ Uel dic ꝙ talis mulier est diabolus, vel
caro, vel mala mulier, sed de hoc vide supra lib.
xij. ca. de aspide.

¶ Capitu. v. Textus.

Cecineruntqꝫ delbora ⁊ barach filius
abinoē. Moralitatum Cap. iiij.

DElbora ꝓphe-
tissa cū barach ad prelium
misisset cōtra zizarā ꝓcedē
tē, multi de filijs israel cū
eo nō fuerūt: quapropter
istos hic in suo carmine re
prehēdit: ⁊ isti fuerūt rubē
qui inter duos terminos
habitās, gregū sibilos au
diebat. Galaad qui trans iordanē quiescebat: et
dā qui in nauibus vacabat: ⁊ aser qui in portub⁹
morabatur ⁊ in littore maris habitabat. Ecōtra
ꝟo aliqui cū eo ad preliū accesserūt. Et ideo com b
mendat̄ isachar: cui⁹ principes fuerūt cū delbora
⁊ zabulon ⁊ neptalim: q̄ aīas suas dederūt discri
mini. Et sicut hic dꝛ: de celo dimicatū est ꝓ istis: ⁊
stelle manētes in ordine ⁊ cursu suo, aduersus zi
zarā pugnauerūt. ¶ Sic ꝟo multi sunt hodie q̄ Moralitas
cū ꝓphetissa. i. cū sanctis ꝑsonis nō curant cōtra
zizarā. i. cōtra hostes spūales pugnare: et potissi
me tales sunt quatuor genera personarū. Prim⁹
istorū est ruben vidēs per mediū: qui significat
subtiles clericos ⁊ aduocatos. Qui cū astute q̄d
sit faciendū videant: ipsi tñ ad bella cōtra vitia
nō ꝓperāt: sꝫ inter duos terminos, scꝫ delitiarū ⁊
bonorū habitant: vbi sibilos gregū. i. verba adu
latoꝝ ⁊ voces blandas: eorūqꝫ fauores domino-
rū maiorū libenter audiūt ⁊ auscultāt. Unde ipsi
possunt dicere de adulatorib⁹ illud Job. Stetit Job. 4
quidā cuius nō cognoscebā vultū: imago coram
oculis meis ⁊ vocē quasi aure lenis audiui. Adu
lator em̄ imago dicit̄: qꝛ habet amici similitudinē,
nō veritatē: cuius licet audiam⁹ vocē lenē: ⁊ blā
dam loquacitatē: nō ꝓpter hoc cognoscim⁹ vul-
tū eius. i. interiorem voluntatē. Secundus istoꝝ
est galaad, qui interpretat̄ cumulus testis: qui
significat superbos: qui directe cumulus testis
dicunt̄: ꝓ eo ꝙ cumulus ⁊ tumor presumptionis
⁊ inflate elationis sue interiorē suꝑbiā attestā- d
tur. Et ibi trans iordanē q̄ interꝑtat̄ riuus iudi
cij, dicunt̄ quiescere: qꝛ seipsos nesciūt iudicare.
Sꝫ vltra suijpsius verā cognitionē solēt quiesce
re ⁊ manere: cū tñ dicat apl's. Si nosmetipsos di- 1. Corin. 11
iudicarem⁹, nō vtiqꝫ iudicaremur. Terti⁹ illoꝝ ē
dā, q̄ interpretat̄ cā: ⁊ q̄ in nauib⁹ dꝛ vacare: ⁊ si-
gnificat illos q̄ in causis ⁊ litigijs necnō in naui-
bus. i. i fluctuosis mūdi negocijs se solēt plus q̄̃
deceat occupare. Uñ dꝛ. Nauicula i medio mari Mat. 14
iactabat̄ fluctib⁹. Quart⁹ istoꝝ est aser, q̄ interꝑ-
tat̄ diuitie seu beat⁹, ⁊ significat mūdi diuites et
in litore maris hui⁹ mūdi ꝑ affectū manētes: et
tꝑali beatitudine pre ceterꝭ gaudētes. Uñ Abac. Abac. 3. d
Uiam fecisti in mari equis tuis. Ista igitur qua-
tuor genera ꝑsonarū. s. illi q̄ in diuitijs amplian
tur: illi qui i litigijs ⁊ negocijs occupant̄: illi q̄ ꝑ

superbiā instant:ꝛ isti q̄ ꝑ vanā sapientiam illu-
strant:nō curāt hodie spiritualiter pugnare:nec
cōtra diabolū aut vitia bellare:nec de delboraꝫ seu
barach.i.sctōs viros ꝛ mulieres ꝓperantes ad
Eccle.7.d. illō ꝯsiliū comitari.Unde de pplo moderne eccle-
sie dicit scriptura.Nō est q̄ vadat ad preliū.Ira
eē in eo ꝛ sup pplm eius.Sed reuera ad illud ꝯ
siliū vadūt tria genera ꝑsonarum bonarum:scili-
cet isachar q̄ interpretatur dn̄m memorās.Neptа-
lim q̄ interptatur cōuersatio vel dilatatio:zabulon
qui interpretatur habitaculū fortitudinis:quia
pro certo illi qui habent dei memoriā ꝛ cognitio-
A nem:isti qui habent charitatiuā dilatationē ꝛ ho
nestam ꝯuersatione,illi qui habent fortitudinem
ꝛ mentis roborationem :quales scilicet fuerunt
sancti doctores,confessores,ꝛ martyres:tales di
co contra diabolum ꝓliant ꝛ vitas suas discrimi
ni ꝛ laboribus exponētes,de celo ꝛ per stellas.i.
a deo ꝛ ab angelis adiuuari merent.Unde isti
Baruch. sunt illi de quibus dicit Baruch.Ibi fuerunt gi-
3.c. gantes,viri nominati a principio statura ma-
gna,scientes bellum ꝛc.

Capitulum.vj.Textus.

Fecerūt aūt filij israel malū in conspectu
domini.Moralitatum Ca. v.

Peccātibus fi-
lijs israel,tradidit eos dn̄s
in manū madiā septē annis
q̄ quolibet anno cū suis gre
gibus in terrā israel venien
tes,sata more locustarum
vastabant.Cū igit gedeon
triticum in torculari virga
excuteret,apparuit sibi an-
gelus dn̄i,ꝓmittens ꝙ in fortitudine sua popu-
lū dn̄i liberaret.Cuicū gedeō sacrificiū.i.azymos
panes,ꝛ agni carnes,ꝛ ius carniū offerret:ange-
B lus supra petram oīa fundi iussit.Quo facto an-
gelus carnes cum virga tetigit:ꝛ statim de pe-
tra flāma ꝓrupit,q̄ sacrificium ꝯsumpsit.Angelus
Moralitas vo in flāma ascēdit celū.❡Ista sequendo beatū
Gregoriū expone moralit sic:ꝙ cū q̄s i torculari
cordis cū virga recte discussiōis triticū a paleis.
i.virtutes a vitijs segregat:ꝛ ꝓ timore madian i
tāꝫ idest demonū:q̄ cū gregibus tentationū suaꝝ
cuncta viridia.i.cūcta honesta ꝛ virtuosa consu-
mūt i hole:in cordis sui latebris se occultat:vt si
bi triticū interiorū affectionū discutiat atꝗ terat
statim solet adesse angelus.i.diuina reuelatio ꝛ
inspiratio:que reuera ꝓmittit madian.i.diabo
li exercitusꝗ sui supatione:ꝛ ppli dei.i.bonorum
ale motuū liberationē.Et iō q̄d dꝫ facere talis ge
deō:q̄ interpretatur circūiens in vtero.i.hō talis se
discutiens ꝛ circuniens in vtero:quādo videt ta
lē āgelū sibi astare ꝛ ispirare:Reuera admonitio
nē eius ipe dꝫ agnū suū.i.ꝓpriāꝫ carnē ꝑ pniam et
ꝯtritionē coquere :panes azymos.i.bōa opa sine
fermēto inanꝫ glie facere:ꝛ ius carniū.i.ipsas car
nales cogitationes fundere:ꝛ hec oīa supra pe-
trā idest xp̄m ꝑ bonā intētionē ꝛ deuotionē ꝛ ꝑ
ipsius imitationē ponere:ꝛ oīa ad ip̄ꝫ mentaliter
ordinare.Nā si oīa fecerimus:ꝛ ius ꝛ carnes ꝛ pa-
nes.i.cogitationē,delectationē ꝛ donū opus deo
obtulerimus ꝛ decoxerimus:statim flamma spūs
scꝫ charitatis ꝛ dilectiōis de petra.i.de xp̄o ꝓrum
pet:q̄ huiusmodi sacrificiū acceptabit,ꝛ assumet,:
ꝛ oīa carnalia in nobis exiccabit ꝛ vret.Et sic ma
dian diabolus a facie nostra succumbet:ꝛ ange-
lus nostre deuotionis in celū ꝑ contemplationeꝫ
Eccli.28. ascēdet.Eccli.Uapor ignis vret carnes eius ꝛc.
Aliter. ❡Uel dic ꝙ cū angelus.i.ꝓlatus vel predicator:

virga correctiōis vel monitionis petrā cum car-
nibus.i.cor pctōꝝ durū,petrinū ꝛ carnale tangit:
in ipso flāma contritiōis ꝛ dilectionis incēdit:q̄
carnes ꝛ ius.i.carnales cogitationes ꝛ actus atte
nuat ꝛ cōsumit.Et sic ip̄m gedeonē.i.peccatorē:
madian.i.diabolū superare facit:ipse angelus ꝑ
dicator vel ꝓlatus:ꝛ hic ascēdit inq̄tū celeste me
ritū hic acquirit.❡Uel dic ꝙ cū angelus ad lite- Aliter.
rā vel etiā xp̄s:petrā.i.cor durū ꝑ inspirationeꝫ
tāgit ꝛc.sicut supra ꝓxime:vt vide supra.li.xiiij. Eodē.c.e.
c.xlix.de miraculis igniū.c.v.❡Dn̄s gedeoni ꝓ
misit ꝙ ꝑ manū eius filios israel de madiā libera
ret.Quod vt facilius crederet ꝛ speraret,vnum si
gnū mirabile dedit:q: scꝫ vellus de nocte in area
dimisit:rosꝗ de celo descēdens vellus infudit,ꝛ
area sicca mansit,ita ꝙ expresso vellere cōchā ro
re impleuit.Ecōtra vo gedeō aliud signū petijt:
q: vellus siccū esse voluit cadēte celitus rore totā
aream que primo sicca fuerat,irrorari poposcit.
Quod cū ꝑ ordinē factum fuisset,madianitas for
titer expugnauit.❡Tale signū nostre salutis et Moralitas.
liberatiōis a demonibus,ꝛ vitijs:qui madianite
inquit ꝛ contradicētes dicunt:factū fuit ꝛ nobis D
datū in christi incarnatiōe.Uellus enim quod de
carne nascens nescit passiones carnis,beatā vir-
ginem significat:q̄ ꝗuis a carne nata fuerit,car-
nis tn̄ passiones ꝛ vitia ignorauit:ꝛ in carne pre-
ter carnem virginaliter semp vixit.Ista est igit q̄
in area sicca huius mūdi posita,rorē celestem.i.
christū cōcepit:ꝛ eo expresso ꝛ parturito ꝛ in con
cha.i.in corde fideliū ꝑ fideꝫ recepto:ista sicca.i.
virgo sicut an̄ fuit,ꝑmāsit sicut vellus prius siccū
factū ē roridū:ꝛ scđo signo illud vellus roridū in-
uētū ē siccū.Sic vo maria q̄ prius erat virgo,ꝛ a
carnalitate sicca:facta fuit ꝑgnās ꝛ rorida:q: scꝫ
xp̄s descēdit in ea sicut pluuia i vellus:ꝛ sicut stilli Ps.71.a
cidia stillātia sup terrā.Tn̄ secūdario iterū appa
ruit virgo integra atꝗ sicca.Et sicut etiā factuꝫ
est,ꝙ area mūdi q̄ prius sicca fuerat ꝛ gratia nu-
da virtute siccitatis istius vellerie.i.vtute virgi
nitatis istius matris fuit ꝑ gratiā rorida ꝛ hume-
ctata:aiq ꝓ certo ros iste xp̄s de isto vellere.i.de
vtero matris expressus ꝛ i cōcha ecclesie receptus
ꝑ areā mūdi.i.ꝑ fidē ꝛ gratiā est dispersus:ꝛ sicto
tus mūdus est spūaliter madefactus.Uñ ipse dicit
Ozee.Ero q̄si ros.Et israel idest btā virgo ger- Ozee.14.c.
minabit q̄si liliū:vt etiā de isto signo salutis dica
tur illud Esaie.Propter hoc dabit dn̄s ipse vobis Esa.7.c.
signū.Ecce virgo concipiet ꝛc.❡Uel dic aliter:ꝙ Aliter.
per vellus ꝛ aream intelligunt duo genera ma- E
trū:scꝫ maria ꝑ vellus,ꝛ alie matres per aream.
Sed reuera ista sic se habent:quia vellere rore
facto area sicca mansit:hoc est ꝙ secundū modū
quo beata virgo concepit,nulla alia concipere
potuit:sed omnis maternitas quo ad hoc steri-
lis ꝛ sicca fuit:quia scilicet secundum istū modū, 2.reg.1c.
mōtes gelboe nec ros nec pluuia veniet sup vos
Econtra vo q̄n area fuit humectata,vellum fuit
siccū:q:.s.scdm illum modū quo cetere matres cōci
piunt.s.ꝑ carnalē copulā btā vgo fuit sicca:ꝛ ab
illo cōceptiōis gn̄e semp salua:q: sm istū carnis
modū sicut scriptū est.Prohibiti sunt celi ne da- Aggei.1.c
rent rorē suū.Iste ergo due matres ꝗꝗ in roris
fusione.i.cōceptione cōueniāt,in mō tn̄ cōcipien
di variātur:ꝛ nunꝗ simul.i.in simili mō generāt:
immo alternatim modum partus ꝛ ferie in se mu-
tāt.❡Uel dic allegorice aliter,ꝙ vellus significat
pplm iudaicum q̄ in principio ꝑ fidē adhesit deo. Allegoria.
Uñ dicitur Sicut adheret lūbare ad lūbos viri,
sic agglutinaui mihi domū israel.Per aream au Hie.13.b
tem gentilitatem:q̄ scꝫ ad modū aree totam mun
di superficiem continebat.Hiere.Filia babylo-
nis quasi area manēs sicca.Quia scꝫ ꝓles iudai- Hie.51.d
ca primo fuit rore diuine gratie perfusa :gentilis

tas vero fuit sterilis ⁊ mala. Sed reuera modo
conuersus est ordo: quia scilicet vellus est siccũ:
F et area rorida, inquantũ ros.i.fides et gratia a
iudeis defecit: et gẽtilibus populis est concessa:
⁊ inquantũ ppl'ſ iudaic⁹ siccus, infidelis ⁊ incre
dulus factus est, fide in gẽtibus suscitata. Unde
Joh.9.g dicitur. Christus ad hoc venit in mũdum: vt qui
Aliter. non vident, videãt: ⁊ qui vident, ceci fiant. ¶Uel
expone de clericis et laicis: qꝛ reuera ecclesiasti
ci qui more velleris domino sunt coniuncti ⁊ es
se debent molles, humiles ⁊ benigni: solebant es
se rore diuine gratie pre ceteris madefacti. Area
vero.i.populi seculares respectu ipsorum: erant
indeuoti aridi ⁊ duri. Sed vere hodie videmus
contrarium. Signum enim istud retrouersum
est: quia scilicet area magis est rorida ꝙ̃ vellus:
seculares deuotiores sunt ꝙ̃ regulares: laici ꝙ̃
clerici, subditi ꝙ̃ prelati: vt compertũ est. Unde
1.Cor.9.c Gregorius exponens illud Apostoli. Qui stat, vi
deat ne cadat: dicit. Timendum (inquit) nobis
stantibus irridetur. Quotidie enim fit sicut sen
sibiliter videmus, quod boni efficiuntur mali: et
mali econtrario fiant boni. ¶Uel dic ꝙ vellus et
Aliter. area significant animam ⁊ carnem, que pro certo
viceuersa se habent: quia scilicet quando anima
est rore suo.i. celesti gratia et deuotione plena:
tunc necesse est ꝙ area, idest caro: rore suo, idest
carnalitate, voluptate et asperitate sit vacua
atꝙ̃ sicca: ⁊ econtra quãdo area, idest caro: rore
suo, idest carnali ⁊ temporali voluptate hume
ctatur: tunc necessario vellus, idest anima: rore
suo.i.diuina gratia desiccaꝛ: ⁊ in siccitatem sue
indeuotionis ⁊ incõpassionis mutatur. Unde vi
detur ꝙ caro ⁊ anima possunt sibi dicere mutuo
Gen.13.b illud Gene. Si ad sinistram ieris, ego dexteram
tenebo. Si dexteram elegeris, ego ad sinistram
pergam. Uerbum fuit abrae ad Loth: qꝛ reuera
caro designatur per Loth, qui interpretatur de
clinans: pro eo ꝙ quando ab ista via virtutum
faciliter declinet, ⁊ teneat sinistram aduersitatis
in hac vita, ⁊ careat rore prosperitatis: tunc ani
ma ad sinistam vitiorum tormentorum mutatur:
et siccitatem ⁊ sterilitatem virtutum sortitur.
Aliter. Uel dic ꝙ ista duo signa, primum scilicet ⁊ secun
dum, significant duo tempora, presens scꝫ ⁊ futu
rum. Ista etiam duo significant duo genera ꝑso
narum: vellus roratum diuites, area nuda pau
peres. Isti igitur sunt qui contrario modo se ha
bent: quia scꝫ vellus.i.ipsi diuites ĩ primo signo,
id est in presenti tempore, rore ꝓsperitatis ⁊ diui
tiarum sunt pleni: area vero.i. pauperes ab isto
rore sunt sicci: ⁊ per bonorum tenuitatem sunt
aridi atꝙ̃ macri. Sed vero qñ venit secundũ si
gnum.i.tempus futurum: tunc mutabiꝛ ordo re
rum: quia, scilicet area erit rorida, ⁊ vellus sic
cum i.pauperes erunt omnibus humectati: ma
li vero diuites bonis omnibus desiccati. Tũc eñ
qui modo sunt diuites, erunt pauperes: illi vero
Luc.1.e qui nunc sunt pauperes, erunt diuites. Unde di
citur. Deposuit potentes de sede: ⁊ exaltauit hu
miles. Esurientes impleuit bonis: ⁊ diuites dimi
sit inanes. Et sic quando Loth pergit in dextrã,
abraam tenet sinistrã, ⁊ ecõtra: qꝛ videlicet Loth
peccator est nunc in dextera prosperitatis: ⁊ ecõ
tra abraam iustus in sinistra paupertatis et ad
uersitatis. Econtra vero in alio seculo erit, vt pa
tet in euangelio vbi dicitur: quod illis qui erunt
Mat.25.d.e ad dexteram dicetur. Uenite: ⁊ illis ad sinistrã.
Ite ⁊c.

¶Capitu.vij. Textus.

Igitur Hieroboal qui ⁊ gedeon, de no
cte consurgens. Moralitatũ Cap.vj.

Um Gedeon
ad ꝑliũ cõtra madianitas
ire decerneret: et ad hoc
magnũ ppl'm cõgregaret:
noluit dñs ꝙ haberet ꝑlia
tores plures, sed paucos ⁊
electos. Multus (inquit)
est ppl's tecũ: nõ tradetur
madiã in manus eius: ne
forte gloriẽꝛ israel, ⁊ dicat. Meis viribus libera
tus sum. Precepit ergo ꝙ milites sic probaret: ꝙ
scꝫ oẽs ipsos ad aquã duceret: ⁊ ꝙ illos q̃ flexo
poplite aquã inclinati biberent, repudiaret. Il
los ṽo q̃ genua flectere nõ dedignarentur, sed
manu aquã ad os ꝓiectã sicut canes lãbẽdo bi
berẽt, eligeret. Sic igiꝛ factũ ẽ ꝙ de decẽ milib⁹
trecẽti solũ fuerũt, q̃ aquã manu ⁊ lingua bibe
rant: qui cũ eo ad preliũ inierũt ⁊ madiam deui
cerũt: alij ṽo tanꝙ̃ reprobi ad ꝓpria recesserũt.
¶Gedeon q̃ interpretaꝛ circũiens in vtero signi Moralitas.
ficat christum: qui scꝫ in vtero virginis nouẽ mẽ
sibus circũiuit. Ille igiꝛ cũ exercitu fidelium con
tra diabolũ ꝑliaꝛ: ⁊ maxime ad illud preliũ faciẽ A
dum, vniuersitatẽ prelatorum, predicatoꝝ eccle
siasticoꝝ aduocat et hortatur: ita ꝙ ad ipsum iã
infiniti cõfluere inceperũt: sed ad statũ ꝑfectiõis
nunc pauci venire cõprobantur. Sed quid? Re
uera deus nõ delectaꝛ in ista multitudine bella
torũ: qꝛ sicut diciꝛ in libro Machabeoꝝ. Non in 1.Mach.3.b
multitudine exercit⁹ victoria belli, sꝫ de celo for
titudo ẽ. Esa. Multiplicasti gẽtẽ: nõ magnificasti Esa.9.a
letitiã. Qꝛ ꝓ certo dato ꝙ christus multos ha
beat hodie in ecclesia bellatores, multos religio
sos, clericos ⁊ ꝑdicatores: pauci tñ inueniuntur
sufficiẽtes ad madiã, scꝫ ad diabolũ debellandũ
⁊ ad ipsum verbis ⁊ operib⁹ impugnandũ, quia
sicut dr. Multi sunt vocati, pauci ṽo electi. Si Matt.
igitur bonos a malis, ⁊ vtiles a vanis cognosce
re volueris: oportet respicere qualiter in aquis
scripturarũ lachrymarũ ⁊ miarum se habeant: ⁊
inuenies ꝙ ad faciẽdũ ⁊ implẽdũ illa q̃ predicãt,
aquas lachrymarũ ⁊ pnie, cõpassionis ⁊ miseri
cordie, solũ cũ lingua tangũt: inquantũ scriptu
rarũ verba libẽter ⁊ diuine legis mãdata lingua
predicant ⁊ dicũt: ⁊ inquantũ de aquis lachry
marũ, cõpassionis ⁊ deuotionis multa loquunꝛ
⁊ disserũt: quinimo etiã (sicut ex eoꝝ verbis vi
deꝛ) genua cordis ⁊ affectionis sue ad istas aq̃s
deprimũt ⁊ deflectũt. Sed ꝓ certo si ipsoꝝ man⁹ B
i.opa respicis: tu inuenies ꝙ ad faciendũ vel im
plendũ illa q̃ predicãt seu dicũt manũ apponere
nunꝙ̃ volũt: ⁊ sic nunꝙ̃ cũ manu, sed cum lingua
solũ aquas tangunt. De quibus diciꝛ. Dicũt eñ Mat.
⁊ nõ faciũt. Alligant eñ onera grauia ⁊ impor
tabilia ⁊ imponunt ea humeris hoim: digito eñ
suo nolũt ea mouere. Quapropter isti oẽs a dño
reprobanꝛ: ⁊ ad ꝑliandum cõtra diabolũ ⁊ vitia
indigni ⁊ inutiles reputanꝛ. Sed reuera aliqui
pauci sunt ibi.s.trecẽti inter decẽ milia q̃ nõ solũ
cũ lingua, sed etiã cũ manu tangũt hmõi aquas:
illi scꝫ qui nõ solũ ꝑdicãdo loquunꝛ: sed etiã que
ꝑdicãt manualiter operanꝛ, ⁊ ad modũ canũ, qui
nõ solũ cũ lingua, sed imo etiã ope custodiũt gre
gẽ: ⁊ ꝓ fideliũ custodia qđ verbaꝛ docẽt, exẽpla
riter exequuntur. Iuxta illud. Ore locutus es, ⁊ 2.Par.6.
ope ꝑfecisti. Et isti pro certo ad dictũ spũale pre
liũ approbanꝛ: ⁊ ipsis mediantib⁹ madiã cũ exer
citu suo.i.diabolus cũ vitijs supaꝛ. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
aqua qua ꝓbanꝛ christi milites est mũdana ꝓspe
ritas vel terrena tẽporalitas: qꝛ scꝫ ista tꝑalia
fluunt et refluunt sicut aqua: quia reuera mali
toto affectu istas aquas appetunt: ⁊ genus cor
dis sui.i.mẽtis affectionẽ ad eas deprimũt ⁊ de

flectunt. Et ideo isti a diuino prelio reprobi sunt: quia in statu ecclesie vbi est loc⁹ spiritualis plijs/indigne remanēt ꝛ persistūt. Boni vero ecō
tra genua affectionis et cordis ad aquas mūdi
C delectationum non deflectunt/sed stantes ꝛ ad celestia erecti/lābendo sicut canes.i.sicut fecerunt sancti apostoli ꝛ predicatores/solum quod necessarium est/inde sumunt: ꝛ propter hoc isti sunt digni et electi/ q̄uis sunt pauci. Ad prelia christi vadunt/ꝛ hostes anime destruūt ꝛ cōfundunt: qꝛ null⁹ ecclesiastic⁹ qui ad mūdi diuitias et delitias genua cordis flectit/dignus est cōtra vitia preliare: sed solum ille qui solum ad necessitatem de istis assumit, ita ꝙ de tali probatione
ps.80.8. facta in aqua, potest dn̄s dicere illud Ps. In abscondito tempestatis probaui te apud aquas contradictionis.i.apud aquas temporaliū, que causa sunt cōtradictionis ꝛ litis. ¶ Uel si vis dic ista ad literā, ꝙ in bellis melius est habere paucos milites ꝛ electos ꝛ bonos, q̄ multos incōpo
Aliter. sitos ꝛ indoctos: exēplo Xerxis. Uñ ponit Orosius de quo dicit, ꝙ cum infinitam haberet multitudinem: ipsum tn̄ pauci spartani deuicerunt. Ideo bene dicit Seneca in lib. de moribus. Nō vt multis placeas, sed qualiter stude. ¶ Gedeo
Eodē ca.b ne cum madian cum trecētis electis qui aquas manu ꝛ lingua lamberāt properante: nō legitur eis alia arma cōtulisse q̄ tubas, lagenas vacuas ꝛ lampades. Isti enim de gedeonis mādato lagenas vacuas ꝛ infra ardentes fregerunt, ꝛ tubis clamauerunt: ꝛ lampadibus lucentibus ho
D stes taliter terruerunt: ꝙ ipsis fugientibus eos fortiter deuicerunt. ¶ Sic vere dico, qd̄ trecenti
Moralitas. christi milites.i.ecclesiastici boni et fideles: qui scilicet trecenti dicuntur: quia fidem trinitatis credunt: aquam manu et lingua tangunt: quia manu operant̄ qd̄ dicūt: arma spūalia ꝯ madiā diabolū debēt assumere, si volūt de eo triūphare. Uñ Apostol⁹. In carne ambulātes nō ſm car
2.co.10.b nē militam⁹. Arma em̄ militie nr̄e nō sunt carnalia. Habere debēt igit̄ lagenas terrenas vacuas i.corpa sua vacua p abstinētiā ciborū: vt habeāt interius lāpades ardētes.i.splēdorē virtutū et exēplorū, ꝛ etiā miraculorū: habeāt tubas.i.pdicationē ꝛ doctrinā diuine legis ꝛ mādatorū: et sic p certo si lagenas corporū suoꝝ abstinētia ꝛ pnia, vel etiā morte p christo fregerint, si splēdore bonorū exemplorum emicuerint: si tubas orationis, predicationis diuine laudis, cōfessionis vel gratiarum actionis personuerint: hostes anime proculdubio terrebuntur, ꝛ ab eorum aspectibus fugabuntur: vt dicatur de sanctis qui tubis pdicationis corpa sua pnia fregerint ꝛ abstinētia: ꝛ ea etiā morti tradiderint seu exposuerint: ꝛ tunc post mortem virtutibus ꝛ miraculis claruerint: et ideo demones terruerint: sicut ha
2.reg.20.g bet̄ in li. Regū. Cecinit tuba ꝛ recesserūt ab vrbe. s.demones ab ecclia vel aīa. Et etiā ipsi tyrāni ꝛ crudeles qui eos occiderant, vel impugnauerant: visis tantis miraculorū splendoribus, cre
E diderūt. Ista em̄ fuerūt in martyrib⁹ quinqꝫ per ordinē.s.tuba fidei, confessio et pdicatio: postea mors.i.lagene corporū fractio: postea lux.i.miraculorū coruscatio: postea hostiū.i.demonū fugatio, ꝛ tyrānoꝝ superatio, ꝛ ad fidem cōuersio. Ista enim exposuit sic Stephanus de longotono: et etiā multi alij doctores. Illi qui cū Gedeone cum lagenis et tubis ad prelium contra madian ibāt: lagenas i sinistris, tubas vo i dextris portabāt. In quo notat̄ ꝙ xpi pdicatores de tubis.i.de pdicationis gr̄a, qn̄ ipsam se hr̄e vident ꝛ exercere sciunt, multum dn̄t curare: de lagenis vero.i.de corporibus parum debet eis esse: ꝛ inde est qd̄ tubas in dextera, lagenas vero in sinistra tāq̄ illa de qb⁹ min⁹ curat̄, dicebant̄, tenere. Itē si vis dic doctorib⁹ ꝛ doctrina. ¶ Hic somnia uit q̄dā ꝙ panis subcinerici⁹ ꝛ hordeace⁹ castra Eodē.c.d.
madiā intrabat: ꝛ castra ꝛ exercitū destruebat: p qd̄ dictū dictū fuit gedeonē significari: q̄ q̄uis subcinerici⁹.i.vilis ꝛ rustic⁹ esset, madianitas tn̄ deuicit. ¶ Et hoc si vis allega, ꝙ qn̄qꝫ ꝛ in bellis corpalib⁹ ꝛ in factis secularib⁹, nec nō in plijs spūalib⁹.s.i pctōꝝ ꝛ demonū ꝛ vitioꝝ impugnatiōib⁹, Morali-
magna ꝛ ardua p rusticos ꝛ simplices fiūt: qꝛ da tas.
to ꝙ sint subcinericij ꝛ hordeace.i.rudes, simplices ꝛ indocti, ꝛ de humili plebe nati: spūs tn̄ dn̄i F
induit gedeonē: sicut dicit̄ supra: ꝛ qn̄ maiora faciunt q̄ illi q̄ gn̄e ꝛ scia sunt pfecti. Unde Apo Judi.6.e
stolus. Et infirma mūdi elegit deus vt confun 2.cor.1.d
dat fortia.

¶ Caplm viij. Textus.

Dixeruntqꝫ ad eū viri ephraim. Quid est hoc quod facere voluisti. Moralitatum Capitulum. vij.

Gedeō petijt apo Judic.8.e.
pulo inaures aureas q̄s tulerat d pda madianitaꝝ: d q̄ fecit ephot grauiter peccās: qꝛ fornicat⁹ ē i eo ois ppl's isrl̄. Erat em̄ idumētū sacerdotale/quo mediāte dn̄s iterrogabat̄: cui⁹ vsus leuitis sacerdotib⁹ solū mō cōcedebat̄. ¶ In q̄ pōt notari ꝙ seculares q̄ Moralitas
ecclesiastica officia volūt exercere/peccāt: dato ꝙ bona intētiōe illud faciāt. ¶ Uel pōt allegari Aliter.
ꝙ aurū gētiliū nō dꝫ fieri ephot ecclesiasticū.i.sapiens secularis nō debet pter mūdanā sapientiā fieri prelat⁹ ecclesiastic⁹ vel regularis. ¶ Uel Aliter.
potest allegari contra illos religiosos qui sub specie faciēdi ephot.i.aliquod spirituale/vt pote elemosynam vel ecclesiam vel consimile: accumulant aurum gentilium: exigunt diuitias secularium, vel rapinas pauperum subditorum.
Et sicut dicitur Eccli. Immolantis ex iniquo Eccli.18.e.
oblatio est maculata. Et Apostolus dicit: ꝙ non Ro.3.b.
sunt facienda mala, vt veniant bona. G

¶ Capitulū ix. Textus.

Abijt aūt abimelech filius Heroboal in sychem Moralitatum Ca. viij.

Hic ponit quomodo abimelech fili⁹ spuri⁹ gedeōis fact⁹ ē rex a viris sichimitis: q̄ statim ꝯ fratres suos filios Gedeōis surrexit: ꝛ tot de eis sup lapidē vnū occidit: ita ꝙ vn⁹ solūmōdo remāsit: postea vo illosmet q̄ ipm regē fecerāt interfecit: ꝛ ciuitatē eorū cōbussit et destruxit. Ipsum tn̄ finaliter dū quandā turrim capere niteret̄, ꝛ ignē imponere moliret̄: quedā mulier fragmētū molę iaciens, in capite percussit: ꝛ eū ad mortem vulneratū deiecit: q̄ mori se sentiēs: ne a muliere diceret̄ occisus, per armigerū interfici se fecit. ¶ Per istū abimelech intelligit̄ diabolus: q̄ reuera gedeonis.i.dei pr̄is fili⁹ spurius, ꝛ etiā creatura pestifera pōt dici. Ille est em̄ q̄ filios patris sui legitimos: ꝛ viros sanctos ꝛ iustos, q̄ sunt filij dei patris: ꝛ maxime sanctos martyres supra lapidē vnū.i.supra Christum in quē credebant occidit: ꝛ sup sychem q̄ interpretat̄ robur.i.sup mundū regnū accepit: ꝛ ipsos super quib⁹ regnat.s.sup pctōres ꝛ mun D
danos diuersis vitijs interficit: ꝛ ipsius mundi ciuitatem flamma concupiscentie succendit: ita

pro 28.b ꝙ iste est rex de quo dicit. Regnantibus impijs
ruine hoim. Finaliter iste malus rex istam suam
ciuitatem ꝛ plebē igne perpetuo in inferno suc=
eccli.10.a cendet: et sic ipsis qui illum regem faciunt/pre=
mium triste reddet. Unde Eccli. Rex insipiens
perdet populum suum. Sed si queris quō iste
malus rex superatur? Ecce continue enim acci=
dit/ꝙ iste turrē thebes.i.arcā mētis nostre inui=
die ꝛ auaricie ignē in ea accendere molitur: ꝛ tūc
ꝓ certo nō restat nisi ꝙ mulier que est in ista tur
ri.i.voluntas bene docta: fragmē mole.i.pond⁹
diuini timoris cōtra eum iaciat: ꝛ ꝙ in capite.i.
in principio: dum scʒ est adhuc tentatio in cogi=
Eccli.1.c tatione/ipsum percutiat: qꝛ vere sic erit/ꝙ vict⁹
deficiat atꝗ cadat. Timor enim domini expellit
peccatum. Si enim ista mulier scʒ voluntas de=
bitum suum fecerit: ꝛ si timor dei istū repercus=
serit: statim armiger.i.christus aderit: qui ipsum
Aliter. in cōspectu nostro prosternet. ¶Uel dic ꝙ mulier
est beata virgo cū lapide quē emisit.i.cum chri=
sto lapide angulari quē peperit/abimelech dia=
bolum superauit: et qō armiger: id est Paulus
vel quilibet sanctus sibi quotidie auxilium fa=
cit: qui tñ diabolus fratres suos legitimos.i.
sanctos patres occiderat: et ꝑ magna tempora
Judith. super mundum regnauerat. Unde Judith. Que
14.d dam mulier hebrea fecit confusionem in domo
Aliter. Nabuchodonosor regis. ¶Uel dic ꝙ iste signifi=
A cat ambitiosum: qui pro certo statim vt ad re=
gnum ꝛ regimē ciuitatis.i.temporalis officij vel
ecclesie dignitatem promotus fuerit: primū qō
facere nititur est/ꝙ fratres suos legitimos.i.bo
nos confratres ꝛ socios destruere: et ꝗtum ad
mundi prosperitatem perdere et occidere/im=
pugnare ꝛ deponere: et super lapidem sue cru=
delitatis per rapinam ꝛ auariciā bonis eorū ac=
quisitis conatur. Non sufficit sibi ꝙ ciuitatem.i.
ecclesiam habeat imo ꝓ certo turrim.i.aliam ali=
quam altiorem dignitatē ꝛ pinguius beneficiū/
seu ditiorem ecclesiam omnimode acquirere stu
det: et ideo cum exercitu omniū amicorū suorū
ad acquisitionem eius laborat: et ignem auari=
cie per oblationē munerum ad ostium turris.i.
pro ingressu istius dignitatis offert ꝛ presentat.
Sed quid? pro certo mala mulier fortunaꝗ tur
B res seculi dignitatū tenet ꝛ regit: ipsumꝗ intra=
re talem turrim / hoc est talem dignitatem ali=
quando non sinit: imo subito fragmen mole.i.
fractionem ꝛ pondus mortis/vel etiam pondus
infortuniorum ꝛ tribulationum immittit: ꝛ eum
ad terrā detrahit ꝛ prosternit. Cui statim adest
armiger suus diabolus: qui scilʒ sibi hactenus
fauerat ꝛ seruierat; qui ipsum post percussionē
mole.i.post mortem corporis gladio eterne dā=
nationis interficit: ꝛ sic anteꝗ attingit ad statum
quem optabat: mediante muliere/mola et armi=
gero: id est mediante fortuna/morte et diabolo
destructionem corporis ꝛ anime incurrit. Illud
eñ est verū ꝙ ista mulier fortuna/quādo videt
qō homo non est contentus statu suo/sed ad ma
iorem incessanter anhelat/mola tribulationum
temporalium, vel mola mortis infirmitatumꝗ
corporalium, aliquando percutit: et ipsum vel
temporaliter vel corporaliter prosternit. Armi=
ger autem diabolus ipsum spiritualiter vel eter
Eccli.25.d naliter occidit. Unde breuiter de ista muliere.s.
de fortuna dici potest illud Eccli. Plaga mortis
Eccli.9.b mulier nequā. Et iō alibi monet a tali muliere ca
uendū, dicēs. Auerte faciē tuā a muliere cōpta.
Et iō subdit. Qꝛ inquit speciē mulieris admirati
Eod.ca.b multi, reprobi facti sunt. ¶Hic ponit parabola
de arborib⁹ volentib⁹ eligere regē: a quoꝝ regi
mine fic⁹ vitis ꝛ oliua se excusauerūt: rānus ꝓo
acceptauit ꝛc. Uide etiam. s. lib. xij. c. de ranno.

¶Capitulū xi. Textus.

Fuit itaꝗ in illo tēpore Jepte Galaa=
dites vir fortissim⁹ atꝗ pugnator. Mo
ralitatum Capitulum. ix.

IEpte filius Ga=
laad a cōcubina vir fortissim⁹ fuit
quē fratres sui legitimi eiecerūt, si
biꝗ talia ꝟba dixerūt. Heres i do
mo nr̄a eē nō poteris: qꝛ de adulte
ra nat⁹ es. Quo audito iepte a fra
trib⁹ suis fugit: ꝛ i thob habitauit: et cōgregati
sunt ad eū viri inopes ꝛ latrones: et quasi princi
pem eū sequebant. Tādē vero sic factū est, ꝙ cū
filij amon pugnabant contra israel: quapropter
maiores natu de galaad, iepte quem prius eiece
rant, in auxilium suū cōuocauerūt, et eū princi=
pē suū cōstituerūt. Jepte igit vadēs ad p̄liū, deo
vouit/si victoriā sibi daret: q̄cq̄d p̄mū de domo
sua sibi post victoriā occurreret/eidē immolaret
Isti igit obtēta victoria/redeūti vnica filia sua
cū tympanis ꝛ organis gaudēs occurrit: qua vi
sa statim scissis vestib⁹ votū qō vouerat/sibi di=
xit. Filia mea decepisti me/ꝛ ip̄a decepta es. Que
mortis cōditionē libēter suscipiēs: duos mēses
plorādi suā virginitatē cū suis sodalib⁹ postula
uit. Quibus cōcessis.i.expletis deo pater virgi=
nē immolauit. ¶Ista possunt allegari exēplari= Morali
ter ad multa: ꝛ primo cōtra mundanos: qui con= tas.
sanguineos ꝛ amicos despiciunt: ipsosꝗ secū he
redes vel bonorū suorū participes esse nolunt.
Sed qñ ipsis cōtingit aliqua necessitas: tūc solēt
ipsos quos prius contēnebāt/libēter recipere et
diligere: ꝛ maxime qñ vident eos tpali prosperi=
tate/ꝛ fortuna p̄pollere: iuxta illud puer. Etiā pro.14.c
ꝓximo suo odiosus erit pauper. Amici ꝟo diui=
tū multi. ¶Uel pōt allegari ꝓ bastardis/ꝙ scʒ il= Aliter.
li qui illegitimo matrimonio procreant/fiūt ali= D
qñ fortes ꝛ boni milites: qui etiā ita ꝟtuose et
strēnue se habēt/ꝙ inter amicos ꝛ notos honorē
ꝛ statum merentur et obtinēt. ¶Uel pōt allega= Aliter.
ri de iuramēto qualiter est obseruādū/qñ est li=
citū: ex quo vir iste tanto dāno seruauit illicitū. Allegorice
¶Uel exponamus allegorice de xp̄o. Dicamus
itaꝗ ꝙ iste Jepte significat xp̄m: q̄ reuera quasi
ex cōcubina nascit: ꝓ eo qō ex deo p̄re et virgine
matre/q̄ erat alteri⁹ thori ꝛ fori gñat⁹ videtur.
Istū igit ꝓprij fratres scʒ iudei repudiant: ꝛ ve=
lut de adulterio natū abhominātur ꝛ fugāt. Uñ
dr. Fratres paupis hois oderūt eū. Inopes ve=
ro ꝛ latrones.i.piscatores publicani ꝛ peccato= Pro.19.a
res ip̄m tanꝗ ducē sequunt: ꝛ fidē eius recipiūt
ꝛ affectāt. Unde. Non eñ veni vocare iustos/sed Mat.9.d
peccatores. Iste igit ꝗuis repudiatus a iudeis:
tñ cōtra amon.i.diabolū: princeps et dux filiorū
israel.i.fidelium constituit: ꝛ ꝓ victoria obtinē=
da propriā filiam.i.humanitatē deo patri immo
lauit: ꝛ ipsa ꝓ salute humani gñis et ꝓ victoria
mortē patit: ꝛ amon et populus suus.i.diabol⁹
ꝛ vitia superant: et filij israel.i.fideles ppl'i libe=
rant. Unde tūc ista pōt dicere illud Matth. Filia Mat.9.c
mea mō defuncta est. ¶Uel dic qō Jepte est hō: Aliter.
cuius filia est propria caro: quam scilicet deo
debet vouere, et per penitentiam deo immolan=
dam ꝓmittere: vt cōtra amon.i.cōtra diabolū ꝛ
peccata possit obtinere victoriā. Qñ igit cōtin=
git ꝙ homo victoriā cōtra vitia vel cōtra tribu
latiōes habuit vel ꝙ a deo donū spūale reporta
uit: ꝛ videt filiā.i.ꝓpriā carnē cū tympanis ꝛ or=
ganis.i.cū delitijs ꝛ delectationibus occurrere:
ꝛ sibi in via morum obuiare: statim pro certo dʒ

dicere/ et clamare. Filia mea decepisti me/ et ipsa de
cepta es. Decepisti me dico/ vitia suggerendo/ sed
tu ipsa decepta es/ per pctm̃ et penitẽtiã ꝓmerẽdo.
Istã igitur statim debz deo per penitentiã immolare: et
sibi fletũ ꝓprie ṽginitatis. i. cõpũctionẽ et virtu-
tum sterilitatẽ insugere: et tandẽ virginitate seu
sterilitate deplorata/ debz eã per charitatẽ cõburere
et per laborũ fatigationẽ et pniam deo sacrificare
vel offerre: dicẽs illud qđ supra dictũ est: decepi-
sti me filia. s. mihi occurrẽdo et cõtrariando/ et cũ
tuis organis et mũdanis leticijs obuiãdo: tu ve-
ro decepta sis/ penã debitã sustinendo. Ps. Filia
ps. 136. b babylonis misera: beatus qui retribuet tibi re-
tributionẽ quã tribuisti nobis. ¶ Vel dic ꝙ filia
Aliter. est aĩa peccatrix: q̃ scz cũ inani mũdi leticia tunc
videtur applaudere/ et festũ facere diabolo patri
suo/ qui tñ ex hoc sibi nõ parcit: immo ipsam in
hier. 31. d inferno immolat et occidit. Hiere. Usquequo deli-
hie. 46. f cijs dissolueris filia vaga? Et iterum. Confusa
est filia egypti etc.

¶ Capl'm xiij. Textus.

Rursumque filij israel fecerunt malum in
conspectu dñi. Moralitatum Ca. x.

F Quidã vir noĩe
manue/ vxorẽ habuit steri
lem: cui quadã die angelꝰ
dñi apparuit sibique nũcia-
uit: ꝙ filiũ pareret q̃ ab vte
ro matris nazareus esset: et
sup caput eiꝰ nouacula nõ
ascẽderet: nec vinũ nec ali-
qđ imũdũ comederet aut
gustaret: q̃ etiã pplm israel de manibus philisti
noꝝ liberaret. Et in flãma sacrificij angelꝰ in ce
lũ ascẽdit. Puer ꝓo natꝰ Sanson appellatꝰ fuit
qui leonẽ tandẽ occidit: fauũ mellis de ore eius
accepit: vxorẽ alienigenã. s. dalilã duxit/ portas
gaze in montem portauit: mille viros cũ mãdi-
bula asini interfecit: et tandẽ plures philistinorũ
Allegoria. moriens q̃ viuẽs occidit. ¶ Allegorice per Sanso
nem qui interpretatur sol eorũ/ intelligitur sol iu-
sticie xp̃s deꝰ noster: q̃ ꝓcerto matri sue q̃ erat
sterilis. i. virgo: fuit p'angelũ nũciatꝰ: et ad lrãm
ꝙ nazareus. i. sanctꝰ debebat esse: et ꝙ ab oĩ im-
mundo. i. pctõ sicut sctũs et mundꝰ h̃ret se caue-
re: et ꝙ vinũ et sicerã. i. carnis delicias q̃ inebriãt/
non erat gustaturus: et ꝙ nouacula. i. adulatio-
nes non esset admissurus: sed pplm suũ sctificatu-
rus: et a philisteis, id demonibus liberaturus,
Luc. 1. b eidẽ matri extitit prenũciatus: vt patet in ver-
bis angelicis. Erit inquit puer magnus coram
G dño. Quod enim nascetur ex te/ sanctũ. Ipse enĩ
saluum faciet populũ suũ etc. vide ibi. Iste est qui
leonem diabolum superauit: fauum mellis. i. hu-
manum genus de faucibꝰ eiꝰ. i. de inferno acce-
pit et liberauit: vxorẽ alienigenã. i. ecclesiã de gẽ-
tibus despõsauit. Segetes philistinorũ. i. sectas
infideliũ et hereticorũ cõsumpsit: et igne vere fi-
dei inflãmauit: et mediãte mãdibula asini. i. ipsa
xp̃i humanitate multos spũales inimicos ꝓstra
uit: portas ciuitatis inferni asportans et frangẽs
in mõtẽ gaze. i. padisũ ascẽdit: et plures hostiũ. i. in
fideliũ/ moriẽs q̃ viuẽs spũalr occidit: iq̃stũ post
xp̃i passionem et mortem mediantibus apostolis
plures q̃ añ conuertit. Ut dr. In vita sua fecit
Eccl'i. 48. b monstra: et in morte mirabilia operatus est.

¶ Capi. xiiij. Textus.

Descendit ergo sanson in thãnata: vi-
densque ibi mulierẽ. Moralita. Ca. xj.

Sanson descen-
dens in thãnata philistinorũ/
vidit ibi mulierẽ q placuit ocu
lis eiꝰ/ ad quã desponsandã de
scẽdẽs/ catulũ leonis fugientẽ
et seuum obuiã habuit: et irruẽ
te in se spũ dñi, leonẽ manibꝰ,
cũ oĩno careret gladio/ lacerauit. Post aliquos
vero dies descendẽs, vt duceret mulierẽ quã de
sponsauerat: declinauit vt videret cadauer leo-
nis: et ecce examẽ apũ in ore eiꝰ, erat et etiã fauus D
mellis: et accipiẽs comedit: et pri et matri sue ptem
dedit: et tñ vñ mel habuerat nõ ostẽdit. Tãdẽ ꝓo
cõuiuis nuptiaꝝ ꝓblema de hoc fecit. De comedẽ
te inquit cibus, et de forti dulcedo exiuit. ¶ Ista Moralitas.
pñt applicari ad xp̃m. Catulꝰ vero leonis seuus
et rugiens spirãs minarum et cedis in discipulos
dñi fuit Paulꝰ: qui reuera qñ Sanson. i. sol iusti
cie xp̃s vxorem alienigenam. i. ecclesiã de genti-
bus per fidẽ desponsare voluit: et ꝓpter hoc per
sonaliter in thãnata. i. in mundum descendit: ca-
tulus leonis seuus. i. paulꝰ: sibi fortiter restitit
et occurrit: quapropter istũ ante oĩa ꝓstrauit cõ
uertendo: et ipsum spiritualiter lacerauit et occi-
dit: inquantũ in ipso vitã carnalẽ et vitia interfe
cit. Quo scz mortuo. i. mortificato et conuerso,
examẽ apũ. i. laboꝝ sedulitatẽ: fauũ mellis. i. scie
dulcedinẽ: et fidei synceritatẽ in ore suo eloquẽ-
tie et predicationis inuenit: ita qđ ꝓprie dr. De
comedente exiuit cibus: et de forti dulcedo pro-
rupit: qr scz iste qui ante conuersionem ecclesiã
comedebat et deuorabat, ipsam post conuersio-
nem melle doctrine refecit. Unde de isto exponi-
tur illud Geñ. Beniamin lupus rapax. Mane co ge. 49. d
medet predam: et vespere diuidet escas. ¶ Vel si Aliter.
vis, ista dic de Dionysio vel Augustino: vel de
quolibet philosopho doctore ad fidem conuer-
so. ¶ Vel dic quod Sanson est filius dei pro vxo Aliter.
re alienigena. i. pro humanitate vel ecclesia de E
gentibꝰ desponsanda: descẽdẽs, leonem diabolũ
prostrauit: et examẽ apũ. i. collegiũ sanctorũ pa-
trum cũ melle deuotionis et spei quã in aduentu
eius habebant: in ore istius leonis. i. in inferno
reperit: quos patri suo deo rediens presenta- Aliter.
uit. ¶ Vel dic/ de comedente diabolo vel inferno
dulcedo quã absorbuerat tũc exiuit. Unde Job Job. 20. b
Diuitias quas deuorauit euomet: et de vẽtre eiꝰ Aliter.
extrahet eas deꝰ. ¶ Vel dic ꝙ sanson est religio-
sus: q̃ qñ vult vxorẽ/ id est grãm et gloriã accipe-
re/ necesse hz patrem et matrem. i. oẽm affectum
carnalem dimittere a via cõi. i. a mundi cõi vita,
et ad religionis semitam declinare. Quod si fece
rit, leonem mortuum. i. xp̃m inueniet: et in ore
eius. i. in verbis eius mel dulcedinis et consola-
tionis repeiet: examẽ etiã apum. i. cõitatem bo-
norũ et sanctorũ collegas et socios habebit: et sic
vxorem istam. s. dei grãm et gloriã sibi desponsa- Aliter.
bit. ¶ Vel dic ꝙ qñ homo patre et matre relicns,
et parentibus et mundo spretis, semitã religionis
ingreditur: leonẽ sibi obuium. i. propriã carnem
occidere. s. ieiunijs macerare tenetur. Quod si fe-
cerit, in ore eiꝰ mel inueniet: inquantũ in sua tri
bulatione vel pnia dulcedinẽ et cõsolationẽ per-
pendet. Uel leo significat ferocitatem alicuius
tribulationis. In cuius ore mel inuenitur, qñ in
ipso tormento diuina consolatio sentitur. Et sic F
ad lrãm de comedente cibus, et de forti dulcedo
recipitur: vt habetur sicut apparet in martyribꝰ: qui
dicebãt illud Psal. Scdm multitudinẽ dolorum ps. 93. d
meorũ in corde meo: consolationes tue letifica-
uerũt animã meã. ¶ Vel dic ꝙ leo significat ali- Aliter.
quem diuitem tyrannũ, vel officialẽ rapacẽ: vsu-
rariũ vel crudelẽ: q̃ reuera qñ a sansone. i. a deo

per mortē corporalē occidit: fanus mellis.i.diuitiarū copia in ore ei⁹.in suis subditis reperit: a quo saltē ipse sanson.i.xp̄s in ꝑsona pauperū recreat. Ut cōiter em̄ tales nūq̄ ꝓficiūt aliis/nisi qn̄ moriunt: ꝛ tūc saltē necesse est ꝙ de bonis q̄ dimittunt/alii recreent. Et sic de comedēte cibus exit: inq̄tū de istis deuoratorib⁹ moriētib⁹ aliqualis vtilitas reportat: ꝛ inquātū multi clerici pauperes de eorū beneficiis ditant/ꝛ alii de eorum diuitiis recreant. Unde Seneca in prouerbiis. Auarus nisi cum moritur/nihil recte facit.

Capitulū xv. Textus.

Post aliquātulū aūt tp̄is\cū dies triticee. Moralitatum Ca. xii.

Jndi.15.c Cum exercitus philistinorū ꝓ ligādo sansone venisset: ꝛ filii iuda vt philisteis traderet duob⁹ nouis funib⁹ eū alligassent: irruit in ip̄m sp̄us dn̄i/ꝛ diruptis funib⁹ apprehēdit mādibulā asini q̄ in terra iacebat: ꝛ occidit cū ea mille viros: ꝛ philistinorū exercitum cōuertit in fugam. Post qđ maxillā in terrā ꝓiecit: ꝛ cū supra modū sitiret/clamauit ad deū ne siti inter incircūcisos ꝑiret. Tūc dn̄s misertus ei molarē dentem de mādibula ꝓiecta aperuit: ꝛ inde in abūdantia aqua exiuit/q̄ sp̄m eius refocillauit/ꝛ vires defecti corporis reparauit. ¶ Jstud exponit Greg. de xp̄o ꝛ p̄dicatoribus. Constat em̄ ꝙ predicatores sunt maxilla asini: qꝛ scʒ maxilla q̄ est pars oris/ipsorū eloquētiā significat: asinus ꝟo aial oneriferū ipsorū laborē denotat: ꝛ ꝙ ip̄a iacebat mortua/ipsoꝝ humilitatē ꝛ mortificationē designat. Ps̄. Propter te mortificamur tota die. Dico igit ꝙ cū philistei.i.demones/sansonem.i.xp̄m ligare/ipsiusq̄ p̄dicationē ꝛ miracula/virtutesq̄ ꝛ opa impedire vellēt: filii iuda.i.ipsi iudei in hoc philisteis.i.demonibus cōsentientes: ipsumq̄ p̄mit⁹ ligauerūt: eiusq̄ p̄dicationē impediuerūt: duosq̄ funes.i.tribulationē atq̄ mortē adhibuerunt. Sed vere iste Sanson/christus: spiritu dn̄i sup eū irruente/istos duos funes resurgēdo dirupit: postq̄ maxillam asini mortui, id est p̄dicatores eloquētes/patiētes ꝛ mortificatos accepit: ꝛ ipsis mediantibus mille viros.i. multiplices pp̄los philistinorū/ꝛ īfideles sp̄ualiter occidit: ꝛ in eis vitā carnalē gladio sp̄us interfecit: inq̄tū ipsos ad veritatē fidei conuertit. Un̄ dr̄. Uerte impios ꝛ nō erunt. Tandē ꝟo istā maxillā.i.sanctos predicatores ꝛ ap̄los in terrā proiecit inquātū ꝓ ipsis non curare est visus: et .i.mortē eos ꝛ tyrānorū ꝑsecutionē tradidit ꝛ dimisit. Sed reuera cum salutē infideliū sitiret: in istis sic ꝓiectis dentem molarē.i.virtutē ꝛ potētiā miraculorū aperuit: ꝛ ab ipsis fontē aque viue.i.bn̄ficiorū copiā effluere fecit: q̄ extūc fidelibus concedere non cessauit. Jsta maxime apparuerunt in Paulo: quo mediante multi cōuersi sunt: ꝛ quo ꝓiectore moriēte/de dēte molari aque eloquētie sue sciaꝝ ꝛ doctrīe effluere nō cessauerunt: q̄ xp̄m sitibundū in ꝑsona fideliū refecerūt: qꝛ reuera aqua doctrine q̄ adhuc de ista maxilla.i.de beato Paulo ꝛ Dionysio/et aliis similib⁹ emanat: xp̄m sitientem reficit ꝛ confortat: inq̄tū mēbra ei⁹.i.fideles huiusmodi doctrina recreat sp̄ualiter ꝛ delectat. Un̄ zach. Erit fons patens domui Jacob ꝛc. Esa. Omnes sitientes venite ad aquas. ¶ Uel dic ꝙ sanson significat aliquē tyrānum impium ꝛ ꝓteruū, qui cū aliqua maxilla asini mortui.i.aliqua vili mala et iniqua persona ꝛ humili asinina seu rustica plebe nata: vt potē aliquo malo consiliario vel balliuo vtitur ad philisteos.i.ad pauperes subditos occidendum ꝛ dānandū ꝛ molestādū: sed ꝓ certo sepe fit ꝙ talis sanson.i.talis princeps seu tyrannus talē maxillā suā.i.talē balliuū officialem vel consiliariū de officio vel statu suo deponit ꝛ ꝓiicit: ꝛ ip̄m exheredat ꝛ depauperat, atq̄ punit: ꝛ fontē aque viue.i.diuitiaꝝ copiā apđ eū inuenit: q̄ sitiꝫ auaricie sue temperat, dum ipsum ebibit atq̄ rapit. Jstud em̄ est cōe ꝙ ad hoc tales ꝓiiciunt ꝛ deponunt: vt ab ipsis sitibūdis ꝛ auaris principibus fons diuitiarū suarū postmodū ebibat. Un̄ dicit. Cui⁹ messem famelicus comedet: ꝛ ipsum rapiet armatus: ꝛ bibent alieni diuitias eius ꝛc. Job.

Marginalia (left column): C; Moralitas.; Ps̄.43.d; D; Proū.11.a; E; Zach.13.a; Esa.55.a; Alter.

Ex eodē ca. xv. Textus.

Post aliquantulum autem temporis. Moralitatum Ca. xiii.

Uxor alienigena quā duxit sanson i thānata iuito patre, q̄ ip̄ꝫ arguerat de hoc ꝙ dimissis filiab⁹ pp̄li sui, vxorē alienigenam accipiebat: statim postq̄ rediit ad paternā domū duxit aliū viꝝ.s.vnū de ꝓnubis: de q̄ sanson ad ipsam visitandā iteꝝ veniens, ꝛ hedum sibi de grege offerēs: ꝛ cubiculū eius intrare volens, nisi scʒ pater ꝛ mater eius impediuissent, summe iratus fuit: qua ꝓpter trecētas vulpes cepit, ꝛ ipsas vulpes ꝑ caudas ligauit simul ꝛ faces ardētes ad caudas eaꝝ accēdit, ꝛ ipsis ꝑ segetes philistinoꝝ dimissis, eas succendit penit⁹ ꝛ vastauit. ¶ Jstđ em̄ pōt allegari exēplariter, ꝙ nō est tutū ꝯtrahere aliquā magnā familiaritatē cū alienis, ꝓpriis dimissis cōpatriotis ꝛ vicinis. Jsti em̄ facili occasiōe hoiem dimittūt, ꝛ ad aliud se cōuertūt sicut de stipendiariis cernimus cōtinue. Sicut etiā accidit de quodā rege Francie: q̄ nō ꝓpriis hoibus, sed alienis militibus pecunias dabat: ꝛ eos sibi ꝟbis ꝛ ꝓmissionibus alligabat Sʒ cū surrexisset tribulatio, oēs eū reliquerūt: ꝛ inimicis ipsius adheserūt: ꝛ soli cōpatriote quos prius cōtēnere videbat, ip̄m viriliter adiuuerūt: Talis igit vxor.i.talis extraneus amicus, hominem perfecte non diligit: ꝛ ad alios faciliter se cōuertit. De quo Eccl̄i. Est amicus secundum tempus suum: et nō permanebit in tempore necessitatis. ¶ Uel dic generaliter contra falsos amicos q̄ ad modū illius vxoris non diligunt hoiem nisi sit p̄ns.i.nisi benefaciendo se exhibeat p̄sentem: qꝛ talis statim vertit dorsum: ꝛ ad domū suā vel ad alia negocia redit: ip̄m obliuiscitur: ꝛ cū alio maritatur.i.aliū amicū querere molit. ¶ Uel dic cōtra malas mulieres: que reuera de absentibus parum curant: sed statim alios eligunt sibi ꝛ procurant. ¶ Uel dic ꝙ talis vxor alienigena dicitur esse ecclesia christi, que vxor de gentibus pro maiori parte est assumpta, ꝛ Sansoni christo per fidem desponsata. Jsta est enim que post ascensionē ꝛ recessum viri sui xp̄i ad domū patris, scʒ ad paradisum. vn̄ in thānata.i.in mundū apud gentiles pctōres ꝓ ista accipiēda descenderat: paꝝ in amore eius stetit, q̄nimmo poti⁹ cito alteri viro.s. mūdo, carni vel diabolo, ꝑ diuersa vitia se tradidit: ꝛ istius copulā ꝛ amorē dimisit. Quapropter iste sanson xp̄s cōtra eā indignatus: iam vulpes cū facibus.i.tyrannos cum crudelitatis ignibus in eius segetes.i.in eius bōa tp̄alia currere permittit: ꝛ populum istius vxoris sue adultere.i. clericos philisteos poculo vtentes.i.poculis et ebrietati vacantes: mediantib⁹ hmōi vulpibus malis secularibus contra eos colligatis, vastat,

Marginalia (right column): E; Mora.; Eccl̄i.6.; Aliter.; Aliter.; Aliter.

Ps.105.c depauperat ⁊ cõfundit. Ps. Tradidit eos in ma-
nus gentiũ: ⁊ dñati sunt eorũ, qui oderunt eos.
Aliter. ¶ Uel ad literã illud põt allegari cõtra ecclesia-
sticos schismaticos: q̃ q̃ꝛ virum suũ xp̃m, q̃ꝫtũ ad
verã eius fidẽ reliquerũt, ⁊ diabolo ꝑ hereses et
schismata adheserũt: ergo tradidit eos ipse sam-
son xp̃s vulpibꝰ .i. hereticis ⁊ falsis doctoribus:
facibꝰ male doctrine eos illuminãtibꝰ, ⁊ segetes
virtutũ poculoꝝ suoꝝ calice exterminantibus.
Can.2.d Uñ in Cãti. Capite nobis vulpes puulas q̃ demo
Aliter. liunt vineas. ¶ Uel dic ꝙ ꝓut cõiter iste adulte-
re ecclesie seu secte ⁊ eoꝝ ppl̃i vniuersi a vulpibꝰ
i. a tartaris ⁊ paganis infestant: ⁊ segetes ⁊ bo-
na eorũ ab ipsis infidelibꝰ, quibus vt cõiter sub
iecte sunt, depredatur. Patet in grecis, q̃ mole-
B stant a turcis. In armenicis ⁊ georgianis, qui
subijciunt parthis. In ruthenis, q̃ obediunt ro-
manis. In nestorianis, q̃ captiui tenentur ab In-
dis. In surianis ⁊ iacobinis, q̃ violenter seruiũt
egyptijs. In nubianis, q̃ iniurias patiuntur ab
ethiopibus conuicinis. Ecce ergo quõ adultera
xp̃i vxor, cũ Philisteis .i. cũ suis infidelibꝰ xp̃ia-
nis a vulpibus infestat: ⁊ quõ ab infidelibꝰ subiu
Ps.62.e gat: q̃ꝛ reuera sicut in Psal. dr. Tradentur in ma
nus gladij, partes vulpium erunt. Ecõtra autẽ
C videmus de vxore legitima, q̃ thorũ xp̃i nõ fre-
git, sed fidem inuiolatã seruauit, scꝫ de romana
ecclesia vel latina, que cũ populis sibi subiectis,
quã nulla vulpes seu infidelis suppeditat: quin
potius ipsa eas quotidie subijcit atq̃ꝫ calcat: sicut
ad literam videmus de polonis, vngaris, ⁊ hi-
spanis: qui q̃ꝫuis infideles habeant cõuicine, il-
lis tñ non obediũt, sed diuino munere ipsos quo
Aliter. tidie subijciunt atq̃ꝫ vincũt. ¶ Uel dic ꝙ ista vxor
est anima, quã christꝰ fide ⁊ gratia sibi copulat:
que tñ per pctm̃ alteri viro, scꝫ diabolo se donat:
ita quod dato ꝙ vir suus Sãson .i. christus fide-
lium sol: hedum sibi offerat .i. fetorem sui pecca-
ti ad memoriã reducat: ⁊ cubiculũ cordis eius ꝑ
gratiam intrare cupiat: pater tñ et mater vxo-
ris istius .i. mundus ⁊ caro, introitum istum ve-
tant: quo indignatꝰ vulpibus .i. demonibus ⁊ vi
A tijs vniuersis, nocendi sibi ⁊ populo suo licentiã
Aliter. administrat. ¶ Uel dic ꝙ vulpes iste sunt vsura-
rij ⁊ alij fraudulenti, ⁊ heretici ⁊ falsi socij ⁊ ami
ci: quos scꝫ Sãson diabolꝰ ꝑ caudas ligat: ⁊ eos
inuicem associat: ⁊ faces ardentes auaricie eis
administrat, ⁊ sic segetes .i. substantias Philisti-
noꝝ .i. pauperũ per istos deuorat et deuastat: vt
ptꝫ ad literam de societatibus vsurariorũ: q̃ꝫuis
mali diuersas faces .i. varios nocendi colores ha
beant: in cauda tñ .i. in fine ⁊ in intentione illis cõ
ueniunt: et ad nocendũ philisteis .i. pauperibus
simul volant: vt etiam ptꝫ de balliuis et aduoca
tis, qui ignem rapine contra subditos et paupe
res simul portant. Uñ de talibꝰ sic ligatis põt di
ci dici illud Treñ. Propter montem sion, q̃ꝛ dis-
Aliter. perijt, vulpes ambulauerunt in eo. ¶ Uel dic ꝙ
Matth.8.c iste vulpes sunt auari. Uñ dr. Uulpes foueas ha
bent. Isti igitur in caudis faces habere dicũtur:
ꝓ eo q̃d circa finem vite que in cauda intelligit,
magis ardẽtes ⁊ amplius auari esse noscuntur:
⁊ Philisteos .i. pauperes ⁊ eoꝝ segetes .i. eoꝝ tẽ-
porales substantias amplius cõburere ⁊ ledere
Apoc.9.b cõprobantur. Unde Seneca dicit, ꝙ cũ cetera vi-
Aliter. tia senescunt, sola auaricia iuuenescit. Uñ Apoc.
B Aculei erant in caudis eorũ. ¶ Uel dic ꝙ postq̃
Sãson christus alienigenã vxorem suam assum
psit: vulpes .i. astutos ꝑdicatores accepit: qua-
2.Cor.12.e lis .s. erat Paulus, qui dicebat. Cum essẽ astutꝰ,
dolo cepi vos. Ipsosq̃ꝫ simul per charitatem li-
gauit: ⁊ caudas ad caudas .i. eorum intentiones
2.Cor.12.e simul iunxit: ⁊ sic Philistinorum, id est demonum
segetes ⁊ possessiones .i. infideles ⁊ peccatores

igne sanctispiritus ⁊ fidei inflammauit, dicẽs il- Luc.12.f
lud Luc. Ignẽ veni mittere in terrã: ⁊ quid vo-
lo nisi vt ardeat?

¶ Capitu. xvj. Textus.

**Abijt quoq̃ꝫ in Gazã: ⁊ vidit ibi mulie-
rẽ meretricẽ. Moralitatum Cap. xiiij.**

SAmson in ga-
zam philistinorum ciuitatẽ
descendens, ad quandam
mulierẽ meretricem intra-
uit: quem statim detinere ⁊
occidere philistijm volue-
runt. Ipse vero portas ciui
tatis fregit ⁊ aperuit: ⁊ exiẽs
secũ in montem portauit.
¶ Sic vero cum christus in ciuitatem philistino Moralitas
rum .i. in infernum ciuitatẽ demonum descendis-
set: et mulierem meretricẽ .i. naturam humanam
peccatricẽ ibidem visitasset: philistei .i. demones
ipsum ibidem detinere nequiuerunt: q̃ꝛ scilicet
fractis ⁊ apertis ianuis illius ciuitatis, in mon-
tem paradisi recessit. Psal. Quia contriuit por- Ps.106.b
tas ereas: ⁊ vectes ferreos cõfregit. ¶ Samson Eodẽ.c.a
amauit mulierẽ q̃ morabat in valle soreth, q̃ da-
lila vocabat. Ad quã philistei venientes, sugges
serunt ei quod Samsonem deciperet: ⁊ vbi esset C
fortitudo eius disceret ⁊ ipsumq̃ꝫ ipsis traderet:
promittentes ꝙ ab eisdem premium reportaret.
Istum igitur dalila primo septẽ funibus, tandẽ
alijs nouioribus ligauit: ⁊ postea septem crines
cum liciatorio in terram infixit. Que oĩa cũ cla-
maret, philistijm super te Samson, facilliter dirũ
pit. Cui tandẽ finaliter cum gemere non cessaret,
fortitudinem in suis crinibus esse dixit. Hec igit
Samsonem super genua sua dormire fecit: ⁊ vo-
cato tonsore septem crines sibi abrasit. Quo fa-
cto fortitudo eius defecit: et dominus ab eodem
recessit. Nazareus enim erat samson: et nouacu-
la super caput eius non ascenderat: ⁊ ideo sum-
mam fortitudinem obtinebat. Ubi igitur septem
capillos amisit, fortitudinem etiam perdidit: ⁊ in
philistinorum manibus vxoris sue fraudulen-
tia datus est. ¶ Samson moraliter est spiritus Moralitas
Dalila vero que interpretatur situla: habitãs in
valle soreth, q̃ interpretatur optima vinea, est
caro: que scꝫ delitias sitire cognoscitur: et in vi-
nea ebrietatis habitare vt cõmuniter delectat.
Qñ igit accidit ꝙ samson .i. spiritꝰ, adamat istã
mulierẽ meretricẽ, scꝫ carnem propriam: ⁊ in eiꝰ
consentit lasciuiã: statim assunt philistei .i. demo
nes suggerẽtes isti meretrici, ꝙ ipsum suum virũ,
idest spiritum decipiat: ⁊ ꝙ ad delectatiões suas
ipsum taliter trahat ꝙ spiritualem fortitudinem
sibi tollat. Quibus libẽter ista meretrix obediẽs D
statim nititur ipsum septẽ funibus ligare .i. vni-
uersis malis cõplacẽtijs oblectare: tandẽ studet
nouos funes .i. nouas delectationes ⁊ cõplacen-
tias adhibere: ⁊ postea crines .i. affectiones ⁊ co-
gitationes ipsius in terra .i. in terrenorum cona-
tur affectione infigere. Que tamen omnia Sam-
son .i. fortis spũs solet rumpere: ⁊ se de malis co
gitationibus, delectationibꝰ ⁊ affectionibus fa-
ciliter liberare. Psal. Laqueus contritus est: et
nos liberati sumꝰ. Quia pro certo q̃ꝫdiu cesaries
capillorum, idest multitudo virtutum ⁊ donorũ
in homine perseuerat: tandiu etiam durat ipsius
fortitudo: ita quod nullus funis alicuius male
concupiscentie vel complacẽtie ipsum tenet aut
ligat. Unde Job. Nunquid ligabis rhinoceros Job.39.b
ta ad arandum loco tuo? Et ideo ista mulier
caro, intantum facit finaliter ꝙ Samson, idest

spūs consentiendo in petō: super genua sua dormit ⁊ delectatur: ⁊ sic septē crines .i. septem dona spūssancti sibi subtrahit ⁊ furatur. Quo facto statim dñs ab eo recedit, ⁊ resistendi fortitudinē ꝑdit: ⁊ a Philisteis .i. demonibus capitur ⁊ ligat: ⁊ sic vxoris sue meretricis .i. carnis fraudulētia
Eccl'ia.35. decipit ⁊ dānatur. Unde dicitur. Breuis omnis
Eodē.c.e malicia sup maliciā mulierum. ¶ Hic habetur ꝙ postꝙ Samson mediante mala muliere. Dalila fuit cesarie tonsus, ⁊ ꝑ cōsequēs fortitudine priuatus: statim philistei ipm ceperunt, ⁊ captū excecauerunt: ⁊ excecatū in carcere posuerūt, ⁊ incarceratū molere: ⁊ corā se ludere fecerūt: sed tñ
E post hoc factū est, ꝙ samson a philisteis excecatus q̄ ipsum excecauerant, simul in domo sui cōuiuij ruina domicilij facta super eū, omnes per-
Moralitas ierunt. ¶ Sic vere quādo samson, idest aliquis fortis ⁊ virtuosus homo mediāte mala muliere, scz carne propria, cesariē virtutum, ⁊ per consequēs resistendi fortitudinē perdit: statim a philisteis, idest a demonibus per diuersa peccata capitur: ⁊ oculis discretiōis orbat: ⁊ sic excecatus, obstinatus et hebetat⁹ in carcere male cōsuetudinis includitur: ⁊ tandem molere .i. ad mūdi labores ⁊ negocia circūire cōpellit: ⁊ sic coram philisteis, i. demonib⁹: ipsoꝝ voluntati obediens ludere et ludos diuersorū peccatorum facere cōprobatur. Finaliter tñ in eorum conuiuio, scz in inferno vna cū ipsis morit ⁊ dānat: ⁊ sic homo ꝑ fraudulentiam mulieris quam amabat. i. proprie carnis: non solum excecatur: imo etiam vita
3.Reg.21.g spirituali et eterna priuatur. Unde dicitur. Cōgitauit Achab regē iesabel vxor sua: ⁊ abominabi-
Eodē ca.g lis factus est. ¶ Hic habes ꝙ samson mediāte dalile fraudulentia factus cecus: dum coram philisteis luderet: a puero qui ipsum regebat, petijt ꝙ paulisper quiescendo, ipsum ad columnas domus inniti permitteret. Quod cū factum esset, co-
F lumnas fortiter cōcussit: ⁊ totam domum que columnis innitebatur, super se ⁊ super philisteos q̄ ibi conuiuebant excussit: ⁊ sic se simul ⁊ eos oppressit: capillis enim suis excrescentibus, fortitu-
Moralitas do eius recreuerat: ⁊ ideo faciliter colūnas strauit: et plures moriens ꝙ viuens occidit. ¶ Si vis dic ꝙ Samson est peccator debilis et cecus: qui tunc temporis fortis efficitur, quando per penitentiam cesaries virtutum in eo recrescere comprobatur: q; scz homo post lapsum magis ꝙ ante roboratur: ita ꝙ columnas principalium viciorum concutiens, philisteos .i. demones vince-
2.Cor.12.e re comprobat: ⁊ ad maiorē triumphum post casum reseruatur. Ap'ls. Cum enim infirmor, tunc fortis sum. Uide de dalila quomodo excecauit
Aliter. samsonem, expositum supra lib. xij. cap. de aranea. ¶ Uel si vis applica ista allegorice ad Christum: qui moriendo vicit aduersarium nostrum diabolum ⁊c.

¶ Capitu. xvij. Textus.

Fuitq; eo tempore vir quidam de mōte ephraim. Moralitatum Cap. xv.

Sicut in multis passibus huius libri sepissime replicatur illō verbum. In diebus illis non erat rex in israel: sed vnus-
G quisq; faciebat qō sibi recte videbatur. Et subditur in multis locis, quod filij israel deum dimittebāt, et idola adorabant, ⁊ se diuersis vitijs implicabāt. Hic autē in primo, xvij ⁊ xviij. ca. fit spāliter mētio de quodā micha noīe ephrateo: q̄ de pecunia sua fecit idolū: ⁊ in domo sua cōstituit sacerdotiū: ⁊ quēdā leuitā fecit sacerdotē: ⁊ postea a filijs dan extitit spoliatus. ¶ Dic. silr, ꝙ qñ in isrl' Moralitas.
i. in ecclesia vel patria vel collegio vel claustro, officio vel beneficio nō est rex, iudex vel prelat⁹, vel rector, sed quilibet ꝑmittit facere pro libito volūtatis sue: tūc reuera israel .i. subditi ipsi faciliter deum obliuiscuntur ⁊ deserunt: ⁊ ad iola .i. ad mundi bona ficticia appetenda ⁊ adorāda: vel ad idola .i. ad mulieres, ⁊ ad luxuriā se conuertunt, multaq; peccata cōmittunt ⁊ faciūt. Regulariter enim est verū, ꝙ absentia iudicis boni vel prelati multorū maloꝝ est causa: ⁊ ideo ꝑlati vel superiores non bene faciūt, qñ ꝓpter defectū prouisionis officia ⁊ beneficia dimittunt vacare: ⁊ qñ ipsorum rectores alibi ꝙ in locis suis si- hiero.
ne causa permittunt vagari vel vacare. Hie. Pascat vnusquisq; eos qui sub manu sua sunt.

¶ Capitu. xix. Textus.

Fuit quidam vir leuites habitans in latere. Moralitatum Capitu. xvj.

Fuit vir vnus leuites de mōte Ephraim habēs vxorē de bethleem: quā ad domum paternā recedentē secut⁹ est vir suus vt reducere posset eā. Cū igitur reduceret eā et iuxta iebus ciuitatē gentilium die aduesperascente trāsiret, ibidē remanere noluit sed ad ciuitatem gabaa q̄ erat israelitaꝝ. scz filioꝝ beniamin hospitatū transiuit: vbi tamen male sibi successit: q; mali viri ciuitatis illi⁹, vxore eius nocte taliter sunt abusi: ꝙ dū tādē ad virum suū rediret, ante hospitis ianuā expirauit. Tandē tantū facin⁹ vidēs vxorē scz suā taliter mortuā: ipsam i duodecim partes diuidēs, ꝑ vniuersos filios israel misit: ⁊ ad vindictā criminis omnes filios israel cōtra gabaa etiā inuitauit. ¶ Illud allega ꝙ qñq; est tuti⁹ stare in statu et Moralit.
gradu seculari vel inferiori ꝙ ascēdere ad maiorē, ⁊ ꝙ arduā vitā eligere ⁊ dimittere cōem. Ille
I eñ vxorē suā .i. carnem seu voluntatē ad vitā reducere volens: ⁊ ob hoc gētilē ciuitatē dimittēs, ad israeliticā ciuitatē ascēdēs, ibidē delusionem accepit: ⁊ ab hui⁹ ciuitatis inhabitatorib⁹ summā iniuriā incurrit: q; ꝓ certo sepe fit, ꝙ homo in statu laicali publico vel gentili, nō dignat manere: sed ad israeliticā .i. spūalem gentē .i. ecclesiā vel religionē nititur ascendere: ⁊ ab inhabitatoribus illius ciuitatis, scz religionis: tot ⁊ tāta sustinet, ꝙ meli⁹ sibi fuisset ꝙ i inferiori statu ⁊ gra-
K du māsisset. Loth eñ nec in Sodomis, nec in segor inuenit peccasse: ⁊ tñ in monte in quo saluare se credidit, legit cū ꝓprijs filiab⁹ incestū turpiter cōmisisse. Sic vere multi sunt q̄ mūdū deserūt, et in mōte religionis se saluare credūt. Uerūtñ tot filios belial. i. tot hostes spirituales inueniunt, ꝙ ibi grauius delinquunt. Ideo bene dicitur Eccli.
Eccli. Altiora te ne q̄sieris. ¶ Uel dic ꝙ iste leui- Aliter.
tes significat spm̄, ⁊ vxor eius carnē: que reuera spūs disciplinā fugiēs, libenter redit ad domum pr̄is .i. in mūdū ad mūdi diuitias ⁊ ad seculi dignitates ⁊ voluptates. Ad hāc igit qñq; vir su⁹ i. spūs: vxorē .i. carnē reducere q̄rit: ⁊ de mundo ad domū gr̄e per pnīam ipsam trahit: sed reuera filij belial .i. demones qñq; sibi occurrūt: ⁊ eā ꝑ diuersa crimina ꝓsternūt: ⁊ erga eā abominationē faciūt ⁊ cōmittunt. Sic igit fit ꝙ fatigata vitijs, ad virū .i. spm̄ vel ad xp̄m redire q̄rit: cui vir ille cōpatiēs, mortuā .i. peccatricē inuenit: quapropter

propter ipsam p frusta.i.p diuersas satisfactio-
num partes diuisit:⁊ p oēs fines israel.i.ad oēs
sctōs,⁊ ad oia satisfactionis opera ipsam mittit:
vt scꝫ q̄t in se habuit carnalis delectamēta, tot
de se faciat holocausta:sicut de magdalena dicit
Apoc.18.b. Greg.Iuxta illud Apoca.Quātū glorificauit se
B ⁊in delicijs fuit,tantum date ei de tormentis.

¶ Capitu. xx. Textus.

Egressi itaq; sunt omnes filij israel.Mo
ralitatum Capitulum xvij.

CUm filij israel
essent cōgregati cōtra ga-
baa p ipsa destruēda, ⁊ p-
pter crimē adulterij puniē
duꝫ:demandato dn̄i iudas
fuit dux eoꝝ.Sꝫ cum pfes
iuissēt, ad bellū gabaa:sic
fctm̄ est q̄ pria vicenō legū
tur fleuisse:⁊ victi sūt:⁊scda
vice fleuerunt ⁊ conuicti sunt:tertia vero vice
sederūt,fleuerūt ⁊ ieiunauerūt,⁊ sacrificauerūt
Moralitas ⁊ tūc vicerūt.¶Istud sic exponit,q̄ ad hoc q̄ ho
stes spūales debellare possim⁹ tria sunt necessa-
ria:scꝫ q̄ iudas q̄ interpretat̄ ꝯfessio p̄cedat,q̄ lu
ct⁹ ⁊ ꝯtritio succedat.⁊ q̄ ieiuniū ⁊ satisfactio ac
cedat.Non em̄ sufficit iudas solus.i.cōfessio:nec
luctus superadditus,idest cōtritio sꝫ necesse est
est q̄ intersit ieiuniū ⁊ carnis maceratio:sessio.i.
mētis q̄es ⁊ꝑseuerās statio:sacrificiū.i.bonoꝝ
operū executio:tūc em̄ si oia illa assint:ciuitas
gabaō.i.mala cōscientia destruit̄:⁊ ab hostibus
Aliter.2 spūalibus triūphat̄.¶Uel s̄m glossam Gregorij:
supponit em̄ q̄ isti q̄ volebāt alios p delicto pu-
nire pctōres erāt:⁊ iō quousq; se correxissent ⁊ de
licta sua aquis lachrymarum lauissent alios vin
cere vel corrigere nō possent.Nec ad hoc digni
C inuenti sunt quousq; fleuerūt,⁊ de pprijs crimi-
Joh.8.a. nib⁹ penituerunt.Unde dicitur.Qui sine pctō est
prius in ipsam lapidē mittat.Unde Grego.idem
dicit.Reuocent̄ ad conscientiā vt pri⁹ corrigant
ppria:⁊ tunc reprehendant aliena.

¶Moralitatum libri Judicū Finis.

Moralitatum liber octauus libri Ruth.

¶ Capitulum j. Textus.

In diebus vnius iudicis.Moralitatuꝫ
Capitulum Unicum.

RUth mulier ali
enigena viro israelitico fuit
nupta:sꝫ eo mortuo inter p
pinquos viri mortui sermo
habitus est de ruth in vxorē
accipienda.Un⁹ igit̄ propin
quoꝝ agrū defuncti mariti
ipsius ruth bene possidere
volebat:sꝫ vxorem accipere
nō curabat:quapropter, q2 vnum sine altero ha-
bere non potuit,iuri agri ⁊ mulieris cessit.Qua
propter scdm̄ legem ipsa mulier calciameta eius
soluit ⁊ in faciem eius spuit:⁊ domus eius dom⁹
D discalciati dicta fuit:quia semen fratris sui mor-
tui suscitare noluit.Alius aūt propinquus Booz
nomine,ipsam in vxorē accepit:⁊ sic agrum de-
Moralitas functi possedit.¶Ista gētilis mulier est de genti
bus sumpta ecclesia:que viro israelitico Noemi
que iterpretatur pulchra .i.christo filio virginis
que pulcherrima est ⁊ formosa,extitit despon-
sata.Sed reuera post mortē ipsius viri sui iā vi-
demus duos ppinquos.i.duo genera prelatorū
de ista vxore.i.de ecclesia ducenda ⁊ obtinenda
ad inuicē disceptare.Sunt em̄ quidā mali p̄lati,
q̄ bene volūt habere agrū:sed vxorē nō curāt.i.
q̄ bene querūt emolumētū ⁊ lucrum:sed de eccle
sia vel ipsius spūali regimine parū tractant.De
q̄bus dicit Apostolus.Omnes que sua sunt que- Phil.2.c.
runt,nō q̄ Jesu christi.Et ideo tales qui magis
querūt temporalia q̄ spiritualia sunt discalcian
di ⁊ cōspuendi.i.calciamētis beneficiorū ecclesia
sticoꝝ priuādi ⁊ vituperandi,⁊ alij locorum eo-
rū substituēdi:Apostolus.Aufert primū vt se- Heb.10.b.
quēs statuat.Tales em̄ q̄ suscitare semē fratris
sui mortui,scꝫ christi.i.facere vtilitatē animarū
suarum renuunt:sed solū temporaliū lucra que
runt repudiari,cōspui,⁊ vituperari merentur:⁊
alij substitui ⁊ subrogari iubētur.Alij autēꝫ sunt
boni prelati signati in booz: qui interpretatur,
in quo virtus,seu in quo fortitudo quia scilicet
isti primo vxorē.i.ecclesiā querūt:⁊ secundario
agrum idest tēporale cōmodū habere volunt:⁊ E
sic vtrūq; habere digni sunt:qua propter vxorēꝫ
istā recipiūt atq; ducūt.Dignū est em̄ q̄ illi q̄ pri
cipaliter querunt spiritualia,habeant secunda-
dario temporalia ⁊ terrena:⁊ q̄ q̄ semen fratris
sui.i.christi,predicādo ⁊ pctōres ꝯuertendo su-
scitant:etiā agrū,idest tp̄aliū subuentionem:vel
etiā agrū idest beneficiorū puisionem habeant ⁊
acquirāt.Apostolus.Si spūalia seminauim⁹ vo 1.Co.9.b
bis,nō magnum est si carnalia vestra metamus.

¶Moralitatum libri Ruth Finis.

Moralitatū liber nonus libri primi Regum.

¶ Capitulū j. Textus.

Fuit vir vnus de Ramathaim sophim
de monte Ephraim.Moralitatum Ca-
pitulum j

FUit vir quidā
de Ramathaim sophim hel-
chana noīe:q̄ habuit duas
vxores,annā scꝫ ⁊ phenēnā
q̄rū vna erat sterilis scꝫ an-
na: phenēna aūt fecunda:⁊
ista fecūda sterili iproperaba- F
bat: quapter ista anna tri
stis ⁊ flebilis plēa dn̄o pete
bat:primogenitū suū si mascul⁹ eēt,offerre dn̄o
pmittebat.Sic igit̄ factū est q̄ ista prius sterilis
peperit ⁊ post hoc multos filios parturiuit.Ilia
vo emula q̄ fecūda fuerat,sterilis facta fuit:sicut
infra dicit̄.Donec sterilis peperit plurimos:⁊ q̄ 3.Re.2.a
multos habebat filios,infirmata est ¶Helchana Moralitas
q̄ interpretat̄ possessio,est christus filius dei pa-
tris:q̄ vir vn⁹ p eo dicit̄,q̄ vna psona vn⁹ deus i
natura duplici,vn⁹ christus censet̄ ⁊ credit̄:de ra
matha etiā qd̄ excelsum interpretat̄,dr̄ esse:p eo
q̄ iste de excelso celorū habitaculo noscit̄ adue-
nisse.Un̄ ipse dicit.Ego de sursum sum.Unde in Joh.8.c
Deut.habitaculum eius sursum.Iste igitur in Deut.33.d
hoc mundo duas habuit vxores.i.duas sectas fi
dē tenētes ⁊ cōfitētes ⁊ p fidem ⁊ gratiam ipsius
matrimonium affectātes.Prima fuit synagoga:
q̄ in principio nō fuit sterilis,sed multoꝝ sctōꝝ
genitrix atq; mater Secūda fuit ecclesia de gen
tibus que scꝫ ante sui cōuersionem sterilis erat:
et nullum virum sanctum penitus generabat.

Synagoga igitur dicta est phenẽna: que interpretatur cõuersio: quia ista finaliter cõuersa est in arcum prauum. Ecclesia vero dicitur Anna: que interpretatur gratia saluatoris: que est in tempore gratie: quia scilicet ista meruit gratiã saluatoris. Quid igitur dicam? Pro certo dicam ꝙ ista prima vxor, que primo fecunda virtutibꝰ
S et sanctis hominibus erat: ꝛ que socie sue id est gentilitati primitus tanꝙ vili peccatrici ꝛ sterili illudebat: facta est igitur modo peccatrix et ste-
Esa.47.b. rilis. Unde Esa. Uenerunt tibi duo hec simul, sterilitas et viduitas. Gentilitas vero postꝙ per penitentiam flens et lugens ad fidem fuit conuersa facta est fertilis, ꝛ in bonis personis ꝛ virtutibus ꝛ meritis abundans copiosa ꝛ pinguis. Unde ipsa est que potest dicere illud Apoca. Sedeo vt regina, et vidua non sum: et sterilitatem
Apoc.18.b. ignorabo. ¶Uel dic ꝙ due vxores Christi sunt
Aliter. due secte clericorum et laicorũ. Prima igitur vita ecclesiastica, primo fuit virtutibus abundãs et fertilis: sed pro certo modo facta est sterilis ꝛ inanis. Econtra vero secularium vita modo est in virtutibus fertilior, que antiquitus fuit sterilior: quia vt communiter plures inueniuntur ceteris paribus boni seculares ꝙ boni ecclesiastici vel boni regulares. Unde Gregorius dicebat in persona ecclesiasticorum. Timenduꝫ est ne nobis cadentibus surgat, qui nobis stantibus irridet.
Aliter ¶Uel dic ꝙ iste due vxores significant duo gña psonarum. s. quosdam fructuosos et fertiles: de sua tamen virtute presumentes, et aliis irridentes: qualis fuit phariseus ille qui seipsum cõmẽdabat, ꝛ publicanũ condẽnabat. Item alios ste-
b riles ꝛ peccatores: flentes tñ ꝛ penitẽtes, ꝛ de sterilitate sua dolentes, ꝛ pro partu bonorum operum deum exorantes, et spiritum contribulatũ sacrificantes. Ista est ergo veritas ꝙ tales presumptuosi faciliter in peccatum cadunt ꝛ ita steriles sunt: flebiles vero ꝛ penitentes a vitiis resurgũt: ꝛ sic fructuosi et virtuosi existunt. Allega illud Grego. supra dictũ. ¶Uel dic ꝙ helcha-
Aliter na est prelatus: q̃ dicit vir a virtute, vnus a sim-
Aliter plicitate: de ramatha a vite ꝛ scientie sublimitate: cuiꝰ scꝫ duplex est vxor, scꝫ actiua ꝛ ꝯtempla-
Aliter tiua ꝛc. ¶Uel dic ꝙ anna sterilis est btã virgo: q̃ samuelẽ. i. Christũ miraculose peperit quẽ ablactatũ in tẽplo obtulit: q̃ etiã tandẽ magnus propheta factꝰ fuit in israel. ¶Uel dic ꝙ anna que nõ prius samuelem dño reddidit seu etiam in tẽplo obtulit, quousqꝫ ablactus fuit sicut dicitur hic est ecclesia que samuelẽ. i. quẽcũqꝫ subditum nõ debet administrãdũ in tẽplo. i. in aliqua pre-
Gen.21.a. latura vel officio adducere vel preficere quousqꝫ ipsuꝫ ablactatũ. i. a lacte voluptatis carnalis abstractũ viderit esse. Uñ Comestor videt inuenire sup Gen. vbi ð ablactatiõe Isaac loquitur: vbi ꝛ Abrahã cõuiuiũ fecisse legitur ꝙ puer nõ prius ad mẽsam pr̃is sedebat, quousqꝫ ablactatꝰ erat: et tunc sibi conuiuium parabatur, et ad mẽsam patris admittebatur: ad denotandum ꝙ nullꝰ
Heb.5.d. ad mensam patris christi. i. ad bñficia ecclesiastica debet admitti, donec a lacte carnalitatis con-
A tigerit ipsum ablactari. Quia sicut dicit Aposto-
Aliter lus. Omnis qui lactis est particeps, expers est sermonũ iustitie. ¶Uel dic ꝙ lac significat vba adulatoris: a quo pro certo summe debet ablactari et recedere: qui in templo domini vult viuere vł manere: ꝛ ibi i aliq̃ officio vł bñficio ministrare: vel i mẽsa ecclesiastice dignitatꝫ ascẽdere vł sedere. Uñ dr. Creuit puer ꝛ ablactatꝰ ẽ ꝛc.

gen.21.a. ## ¶Caplm scd̃ꝫ Textus.

Exultauit cor meũ i dño. Mora. Ca. ij.

H Eli sacerdos habebat duos filios pestiferos, scꝫ Ophni et Phinees: qui in templo sacerdotis officio ministrabãt: et tamen dominum nesciebant: et sacerdotis officiũ ignorabant: qui cum mulieribus dormiebant: et cũ fuscinula carnes coctas de sacrificantiuꝫ lebetibus capiebant: et nihilominus car nes crudas ab ipsis petebant: et ipos ad dandum etiã cõpellebant et sic populũ a sacrificio retrahebãt. Que ꝙuis sciret heli pater eorum: ipsos tamẽ ꝑpter hoc non castigauit, nec ab officio amouit. Et ꝙuis vbis ipsos legaꝛ reprehẽdisse: ipsos tamen actualiter nõ correxit: quaꝑpter ipse pr̃ et filij vna die perierũt: quia scꝫ pater senex ꝛ cecutiẽs, de sella cecidit, et confractis ceruicibꝰ expirauit:
duo vo filij eius in prelio ceciderũt, qñ arca dñi quã portabãt, a philistinis capta fuit. ¶Iste heli qui interpretaꝛ extraneꝰ a domino, de quo dictum est Erat senex et cecutiens: et tñ summus sacerdos significat malos superiores, dños ꝛ ꝑlatos. Isti eñ a dño sunt extranei: ꝛ senes. i. negligẽtes ꝛ pigri, ꝛ ꝑ ignorãtiã cecutiẽtes ꝛ obscuri. Filij istiꝰ significãt malos inferiores ecclesiasticos, ad ministrãdũ in tabernaculo ecclie cõstitutos. Isti eñ dicũꝛ ophni, qđ interꝑtaꝛ isania cõuersatiõis: ꝛ phinees q̃ interpretaꝛ oris obturatio: q2 isti hodie habẽt cor insanũ ꝛ in cõcupiscẽtijs effrenatũ: ꝛ os ad deũ laudãdũ mutũ ꝛ obturatũ. Esa. Uniuersi canes muti, nõ valentes latrare. Et breuiter isti sunt q̃ dñm videnꝛ nescire ꝛ officiũ sacerdotis videnꝛ penitꝰ ignorare. Hiere. Sacerdotes nõ dixerũt, vbi est dñs: ꝛ tenẽtes legẽ nescierũt me. Et istud patet: q2 isti cũ mulieribꝰ luxuriose dormiũt: cibos alienos per auaritiã rapiunt: ꝛ cum fuscinula rapine illud quod ad se non pertinet, eleuãt ꝛ tollũt violẽter. Uñ Job. Agrum suum nõ demetunt ꝛc. Carnes etiã crudas, id est malas mulieres habere volunt: necnon etiam carnes crudas, id est personas iuuenes et carnales secum habere eligunt: coctas vero id est eruditas et maturas repudiant et dimittunt. Exemplo roboam qui reiectis senibus iuuenes est secutus. et sic suis malis scandalis seculares a sacrificãdo id est a collatione bonorum temporalium ecclesijs impediunt, ꝛ etiã eos a sacrificio bonorum operuꝫ suis malis exẽplis repellunt. Unde beatus Gregorius dicit in pastorali. Nemo amplius in ecclesia nocet ꝙ qui peruerse agens ordinem sanctitatis habet. Heli igitur. i. superior ꝑlatus, istos non castigat: sꝫ q2 sunt nepotuli vel amici eius, vitia eoruꝫ dissimulat: quapropter omnes simul mors eterne damnationis arripit: et diuinum iudicium eos damnat: q2 reuera non soluꝫ ille qui peccat puniri meretur: immo etiam prelatus vel pater, vel quicũqꝫ alius ad queꝫ spectat correctio: si non correxit, reus criminis iudicatur: propter taliumvero culpã arca testamenti quã portabant, id est ecclesiasticus minister: a philisteis. i. a gentilibus secularibus capiꝛ ꝛ deprimiꝛ: ipsi vero qui deliquũt, ꝛ pr̃ eorũ, id est superior q̃ nõ punit, casu mortis eterne damnãtur. Uñ Augustinꝰ ad macedoniũ epistola. xliij. Sicut semp ẽ misericorditer puniẽdũ, ita nec semp crudeliter pcẽdum.

¶Caplm. iij. Textus.

Puer aũt Samuel ministrabat dño coram Heli. Moralitatũ Capitulũ iij.

Right margin notes: 1.Reg. · b · Moralitat. · Esa.56. · Hiere. · Job. · 3.Reg.

SEnuerat Heli sacerdos:et caligauerũt oculi eius/intantũ ꝙ nõ poterat videre lucernã dñi anteꝙ̃ extingueret. ¶Quãuis istud posset intelligi literaliter/ꝙ scilꝫ iste erat cecutiẽs ꝙ nõ poterat videre lucernã dñi/etiã anteꝙ̃ extingueret:superficialiter tñ videtur textus dicere/ꝙ ipse melius videbat lucernã extinctam ꝙ̃ accensam:qđ etiã possibile fuit ꝓpter visus debilitatẽ,sicut patet in noctua:que nõ potest videre lumẽ solare/sed lunare. Igit̃ dicã mystice/ꝙ iste heli qui interpretatur extraneus a dño:potest significare malos principes mũdi ꝛ prelatos/qui a dño sunt remoti:qꝛ reuera oculi scꝫ iudiciũ taliũ principũ ꝛ prelatoꝝ:ita hodie per carnalẽ affectionẽ a dño per gratiã sunt remoti,ꝛ non vident bonos:intantũ ꝙ valet dici/ꝙ eoꝝ oculi caligãt ita ꝙ lucernas ardentes.i.bonas ꝛ honestas ꝛ scientificas personas nõ considerãt neꝙ̃ vident. Lucernas vero extinctas,id est ignaras et insufficiẽtes ꝑsonas/scꝫ nepotulos vel familiares suos solẽt misericorditer videre:et de eoꝝ promotione subtiliter cogitare. Lumẽ enim clarum,id est bonarũ personarũ claritas videt̃ talibus odiosa:lumen vero lunare vel obscurum,id est cõditio insufficientium personarũ/talibus est amabilis ꝛ accepta. Unde de tali visu potest dici illud Exodi. Filij israel viderũt egyptios mortuos super littus maris. ¶Uel dic ꝙ lucerna accẽsa significat christum viuũ/lucerna vero extincta significat christum mortuũ. Lucerna vero dicitur quasi lux in testa:quia scꝫ christus habuit lucem diuinitatis in testa humanitatis. Lucerna igit̃ extincta significat christũ mortuũ. Heli significat populum iudaicũ/et sacerdotũ et pharisęoꝝ statũ:qui reuera fuerũt cecutientes et parum discrete vidẽtes:quia pro certo ꝙ̃diu lucerna nostra Christ⁹ fuit accẽsus et viuus/ipsum videre aut agnoscere nequiuerũt. Unde. Mũdus per ipsum factus est:et mundus eum nõ cognouit. Tandem vero ipo extincto.i.mortuo/scilicet visis miraculis in passione factis:ꝛ tandem per manus apostoloꝝ perpetratis:inceperunt ipsum videre/et in ipso credere:virtutẽ sue fidei agnoscere et sentire:sicut apparuit in illo centurione:qui videns eclipsim solis et alia mirabilia passionis dixit. Uere filius dei erat iste. Ista etiã ad sanctos et martyres applicari possunt:quoꝝ virtutem et sanctitatem dum viuerẽt/populi cognoscere nequiuerunt. Unde dicitur. Oculi eorum tenebantur ne eum agnoscerent. Post mortem vero eorum apparentibus miraculis fuerunt visi et cogniti/et etiam per fidem et deuotionem conspecti.

Moralitas. (margin, beside "guereť. ¶Quãuis")
Exod.14.g (margin, beside "pta. Unde de tali visu")
Aliter. (margin, beside "Filij israel")
E (margin, beside "maris. ¶Uel dic")
Johã.1.a (margin, beside "re nequiuerũt")
Mat.27.f (margin, beside "psim solis")
Luc.24.c (margin, beside "tatem dum viuerẽt")

¶Capl'm iiij. Textus.

Et factũ est in diebus illis:cõuenerunt philistim. Moralitatum Capi. iiij.

F

CUm arca testamẽti sub heli summo sacerdote cecutiente et caligante/ab ophni et phinees malis ipsius filijs regeret̃:ꝛ vt saluarẽt populum/in prelium cõtra philisteos duceretur:ab ipsis philisteis infidelibus fuit capta/et in eoꝝ iurisditione in azotũ adducta:et in loco Dagon ipsoꝝ dei fuit in templo iuxta eum constituta. Sicꝙ̃ factũ est:sicut dicitur in caplo sequẽti/ꝙ virtute arce idolum dagon cecidit:et pronum de mane ante arcam repertũ fuit:et iterũ reuera altero mane super limẽ ostij templi trũcatus capite ꝛ manib⁹ iacens apparuit. ¶Istud exponũt aliqui sic:per arcam testamẽti intelligit̃ lex diuina seu etiam fides catholica. Per heli vero ꝛ filios israel/intelligit̃,populus iudaicus. Per philisteos vero intelligitur populus gentilis:quibus dagon/qui interpretat̃ piscis tristicie,id est diabolus/erat dñs atꝙ̃ deus. Ista ergo fuit veritas/ꝙ cũ bellũ et controuersia fuit semper inter israel et philisteos.i.inter iudeos et gentiles:ita ꝙ ipsi iudei in arca testamẽti,id est in lege et fide gloriarent̃:et eius virtute se esse saluãdos ꝛ liberãdos opinarentur:nutu dei factũ est ꝙ ista arca/scꝫ lex et fides:ad philisteos,id est gentiles transiuit:inquãtum scꝫ isti fidẽ Christi quã iudei abnegauerant/susceperunt:et in loco dei sui posuerũt:inquãtum loco sue perfidie fidem catholicã habuerunt:et Christum loco dagon/id est loco diaboli crediderũt. Dagon eñ diabolus tũc apud gentes/id est apud ecclesiã sumptã de gentibus/occubuit quãdo arca testamẽti que est fides catholica/ad ipsos translata fuit. Et dato quãdoꝙ̃ ꝙ fuit reuelatus etiã cultus idoloꝝ interpolatis temporibus apud christianos et restitutus:sicut apparuit sub Juliano imperatore:finaliter tamen stante arca/et perseuerante fide catholica,apud eos fractus est ꝛ penitus destitutus dagon,id est diabolus:capite,id est intẽtione:ꝛ manibus,id est idolatrie operatione priuat⁹. Esa. Dñs ingredietur egyptũ:et mouebuntur simulachra eius. ¶Uel dic ꝙ arca est ecclesia:que reuera tunc temporis a philisteis capitur:id est a secularibus deprimitur,ꝛ a tyrãnis ꝛ principib⁹ affligitur:quando ab heli sene et cecutiente:qui lucernã extinctã videt melius ꝙ̃ accensam,regitur id est quãdo a prelato sene,negligente,cecutiente et ignorante:affectuꝙ̃ etiã malos melius ꝙ̃ bonos vidente et promouente,gubernatur:ꝛ quãdo a malis suis filijs,id est a malis sacerdotibus et clericis,et alijs ecclesie subditis cõducitur et tractatur:quia reuera credo,ꝙ nulla est hodie causa quare ecclesia a tyrãnis et secularibus opprimit̃:nisi quia heli et filij sui,id est prelati et subditi ecclesiastici erga deum delinquere cõprobantur. Et si vis de istis malis filijs,et de isto malo patre suo qui non corrigebat illos:pone illud qđ supra est positum ca.ij. Et allega de pressione ecclesie et ecclesiasticoꝝ. Psal. Tradidit eos in manus gentiũ:ꝛ dominati sunt eis qui oderunt illos. ¶Uel dic ꝙ Dagon,id est diabolus sedens in templo honorifice iuxta archam:significat malum ecclesiasticũ vel prelatũ,qui scilicet in templo ecclesie ad aliquod altum beneficium erigitur et ibi honorat̃:et iuxta arcam colitur.i.iuxta Christum et sanctos in ecclesia cõmoratur. Tales ergo dicuntur idolum Dagon:qui interpretatur piscis inutilis,piscis iniquus,piscis meroris. Quia vere isti proprie sunt idolum propter fictionẽ hypocritã. Apl's. Idolum nihil est. Sunt pisces ꝓpter carnalitatis remollitionem. Abachuk. Facies hois sicut pisces maris,et quasi reptile non habens principẽ. Sunt pisces inutiles/propter omnimodã imperfectionem. Sunt pisces meroris/propter tristiciam et detractionẽ. Sunt pisces iniqui/propter iniusticiam ꝛ equitatis suffocationẽ,ꝛ propter rapinã,incredulitatẽ ꝛ exactionem. Unde Joñ. Preparauit deus piscem grandem vt deglutiret Jonã.i.pauperẽ. Isti ergo sunt qui inueniunt̃ hodie ad terram,id est ad bona terrena per auariciã cecidisse;et caput recte intentionis,necnon et manus bone operationis penit⁹ perdidisse. Juxta illud Judith. Ecce holofernes iacet i terra:et

Moralitas. (margin, beside "iacens apparuit")
G (margin, beside "runt:et Christum")
Esa.19.a (margin, beside "nibus,id est idolatrie")
Aliter. (margin, beside "lachra eius")
H (margin, beside "isto malo patre")
Psal.105.f (margin, beside "pressione ecclesie")
Aliter. (margin, beside "oderunt illos")
1.Cor.8.a (margin, beside "lum propter fictionẽ")
Abac.1.d (margin, beside "tionem. Abachuk")
Joñ.2.a (margin, beside "incredulitatẽ")
Jud.14.d (margin, beside "illud Judith")

Aliter. caput eius in eo non est. ¶Uel dic ꝙ arca testa-
A mēti nunꝗ̄ patitur dagon iuxta se: quia reuera
Christus nunꝗ̄ pōt pati iuxta se in tēplo vel in
statu gradu vel prelatura idolū dagon.i.malū
ecclesiasticū vel p̄latū. Dic de dagon sicut supra
immediate. Necesse em̄ est/ꝙ per infortuniū a sta
tu suo cadat: vel ꝙ post ꝑ apostasiā a religione
recedat: vel etiā ꝙ ꝑ mortē corruat et succūbat.
Quinimo nos videmus/ꝙ dato ꝙ isti quādoqꝫ a
suis casibꝰ releuanꝣ: ⁊ per adiutoriū amicorū ad
Sap.13.d gradū pristinū restituunꝣ. Sap. Imago em̄ eius
est: ⁊ opus est illi adiutoriū: oportet tamē ꝙ fina
liter decidāt: ⁊ ꝙ per infortunia vel ꝑ mortē a lo
co isto sublimi destituanꝣ: ⁊ a cōsortio arce fina-
liter deponanꝣ: qꝛ breuiter nullū idolū id est nul
lus fictus pōt diu iuxta arcā id est christū in sta
tu religiōis vel ecclesie ꝑsistere: quinimo necesse
est ip̄m cito a tali ficta ꝓfectiōe/vel a tali obtenta
Sap.1.b p̄latione deficere ⁊ cadere/et ipsiꝰ nequitiā appa
rere. Et iterū. Spiritussanctꝰ discipline effugiet
Esa.19.d fictū. Et Seneca dicit sic. Nihil qd̄ simulatū est ⁊
fictū/pōt esse diuturnū. Un̄ Esa. Dn̄s ingredieꝣ
egyptū: ⁊ corruēt simulachra eiꝰ. Unde etiā dicit
Seneca in lib. de moribꝰ: ꝙ bone honestatis nūꝗ̄
Aliter. est longa simulatio. ¶Uel dic ꝙ dagon iuxta ar-
cam est in tēplo/qn̄ in corde nostro est auaricia
B iuxta sciētiā/inanis gloria iuxta bonā operatio-
nem/secularis negociatio iuxta religionē/dia-
bolus iuxta aīam/pctm̄ iuxta cōsciētiā. Ista em̄
insimul stare nō p̄nt: quinimo si arca stat.i.si bo-
num in corde ꝑseuerat: necesse est dagon.i.vitiū
cadere et cessare. Fatui sunt igiꝣ quidā religiosi
⁊ clerici,q̄ seruire deo ⁊ mūdo volūt: ⁊ sacrā scri-
pturā ad lucrū tp̄ale ꝯuertūt: ⁊ bona opa ad mū
di gloriā faciunt: ⁊ sic diuersimode dagon iuxta
arcā, diabolū iuxta xp̄m/malū iuxta bonū/idola
triā heresim vel sortilegiū iuxta fidem, delicias
iuxta penitētie crucē/sciētias ciuiles iuxta theo-
logicā/vitiū iuxta virtutē ponūt: et tn̄ constat ꝙ
ista simul habitare nō possunt: ⁊ dn̄s cōqueriꝣ ꝑ
Esa.57.b Esa. dicēs. Iuxta me discooperuisti te: ⁊ suscepi-
Esa.28.f sti adulterū: pepigisti cum eis fedus. Et iterum
Coangustatū est stratum/ita vt alter decidat: et
pallium breue vtrūqꝫ operire non potest.

¶ Capitulū v. Textus.

Philistijm aūt tulerūt arcā dei: ⁊ aspor
tauerunt eam. Moralitatū Ca. v.

Post dagon de
iuxta arcā depositū/⁊ capi-
te et manibꝰ detruncatū: vt
supra visum est: philistei ar
cam dn̄i detinebāt: et tamē
ipsam habere (cū essent ido
latre) nullatenꝰ digni erāt.
Percussit eos dn̄s in poste-
riora ita ꝙ oportuit vt pel-
liceas facerent sibi sedes. Eruperūt etiā mures
inter eos in maxima quātitate: ita vt ebullirent
ville ⁊ agri in medio regionis: ⁊ quocūqꝫ arca du
C cebatur, populus grauissima plaga ꝑcutiebaꝣ.
¶Istud potest allegari/ꝙ gētiles, id est indigni
Moralitas. pctōres nō debēt sancta dei sacramēta vel etiam
ecclesiastica beneficia detinere. Seu etiā cōtra se
culares/ꝙ non debēt decimas vel ecclesiarū pos-
sessiones et iura tāgere/nec ipsa apud se posside
re: sed potiꝰ ip̄a filijs israel.i.ecclesiasticis remit-
tere/et etiā bonis ꝑsonis et sufficiētibꝰ assignare.
Tales igiꝣ detētores arce/⁊ decimarū/et ecclesie
iurium/et etiā beneficiorū ecclesie/duplici malo
ꝑcutiunꝣ: scꝫ malo culpe/⁊ malo pene. Malo dico
culpe: quia circa posteriora putrescunt: qd̄ facit
peccatū luxurie quo inficiunꝣ: et per qd̄ gratia ⁊
fama priuātur. Psal. Percussit inimicos suos in Psal.
posteriora: et opprobriū sempiternū dedit illis.
Malo etiā pene: qꝛ mures, id est raptores/tyrā-
ni ⁊ principes seculares, mali etiā p̄lati vel offi-
ciales cōtra istos debacchanꝣ: et apud eos ꝗ̄diu
ecclesie iura vel beneficia iniuste retinēt/ebulli-
re noscunꝣ: a quibus quasi omnes taliū substan- 1.Ma.
tie deuoranꝣ: vn̄ dicꝣ. Anthiochus em̄ ebullire
fecit de perside eos qui pugnauerūt cōtra nos.
Sicut ad literā videmus de rusticis/qui iniuste
decimas ⁊ iura ecclesie detinēt: quos tandē offi- D
ciales et principales depauperāt atqꝫ grauant: Jud.
vn̄ Judith. Egressi mures de cauernis suis ausi
sunt ad preliū nos vocare. Bene ergo sequiꝣ/ꝙ
quia percussi sunt in posteriora: et qꝛ luxuriosi
facti sunt et immūdi: ideo sedes pelliceas sibi fa-
ciunt: quia scꝫ viri carnales molliter et suauiter
sedere ⁊ viuere semꝑ querūt: vnde Ezech. Sedi- Ezech.
sti in lecto pulcherrimo: ⁊ mensa ornata est ante
te. ¶Uel dic ꝙ talis arca vocaꝣ terra sancta: que Aliter.
suos possessores et detentores indignos scꝫ tam
iudeos ꝗ̄ christianos qn̄ peccabāt flagellabat:
et se ab eorū manibus subtrahebat: vnde Nume. Nume.
Terra quā vidimus/deuorat habitatores suos. Eodē.
¶Cum quinqꝫ ciuitates philistinoꝝ a deo ꝓpter
arce detentionē plaga ignominiosa circa poste-
riora fuissent sic percusse ⁊ per mures etiā ꝗ̄plu
rimū infestate: illud remediū inuenerunt/ꝙ scilꝫ
arcam dn̄i non vacuam remitterēt: sed ꝙ quinqꝫ
anos aureos sibi darent: qd̄ cum fecissent/plage
huiusmodi cessauerūt. ¶Sic vero quādo pecca Moral.
tores quinqꝫ ciuitatū.i.quinqꝫ cōcupiscētijs sub-
diti volunt placare arcā federis.i.deū necesse est
ꝙ quinqꝫ anos ⁊ quinqꝫ mures.i.corporū sensus
in aurū cōuertāt: et de corporalibus spirituales
faciāt: et ꝙ ꝑ penitentiā ipsa deo offerāt. Quinqꝫ
enim sensus ani dicunꝣ et mures: pro eo ꝙ vitio-
rum feces in ipsis reperiunꝣ: ⁊ quia mens ⁊ con-
scientia ab istorū cōcupiscētijs sicut a muribus
corrodunꝣ: ideo ista aurea et sancta dn̄o offera-
mus et sic plagā vitiorū et tormentorū salubri- E
ter euademus. ¶Hic habes ꝙ philistei percussi
et tribulati dicebāt. Non maneat arca dei apud Eodē.
nos: quoniā dura est manus eiꝰ apud nos ⁊ suꝑ
nos. ¶Ista videꝣ vox quorūdam peccatorū: qui Moral.
scꝫ arcam dei israel.i.bonū prelatū vel quēlibet
virū sanctū predicatorē vel correctorē seuerum
nolūt apud se manere: qn̄ se vidēt per ipsum cor-
rigi/⁊ iuxta demerita sustinere: vnde in Prouer. Prouer.
Non amat pestilens eū qui se corripit. Istud dic
cōtra quosdā nautas et eorū similes: de quibus
audiui ꝙ insurgēte tempestate/duos religiosos
quos habuerunt in naui/voluerūt in mare ꝓijce
re dicētes ꝙ demones solent magis bonos ꝗ̄ ma
los impugnare: et ꝙ propter illorum religioso-
rum odium credebant naufragium imminere.

¶ Capitulū vj. Textus.

Fuit ergo arca dn̄i in regione philisti-
norū septē mensibꝰ. Moralita. Ca. vj.

Hic habemus ꝙ
philistini tollētes duas vaccas
que lactabant vitulos: iunxe-
runt eas ad plaustrū nouum/
supra qd̄ arca dn̄i posita erat.
Uitulosqꝫ earūdē domi reclu-
serūt: ⁊ arcā apud bethsames
ducere decreuerūt. Ibant ergo in directū vacce
per viā q̄ duxit bethsames, et itinere vno perge-
bant: nec ad dexterā nec ad sinistrā declinabant: F
nec propter vitulos q̄ domi remanserāt/a cepto

itinere deuiabāt:sed solum propter eos mugie-
bant/ꝛ plaustrum cum arca dñi recto itinere de-
Moralitas. ferebant. ¶Per bethsames que interpretaṫ dies
solis/intelligo paradisum:vbi sol iusticie christꝰ
Esa.19.e regnat. Esa. Ciuitas solis vocabitur. Per istas
vaccas religiosos et catholicos accipio:qui scilꝫ
iugo dñi sunt suppositi ꝛ ad plaustrū religionis
et ecclesie corrigijs votorum ꝛ statutorū ligati.
Per vitulos istorum parētes assumo:qui scilicet
in domo,id est in seculo remanserūt:ꝛ ab istis dū
erant cum ipsis/lactari ꝛ fetari cōsueuerūt. Igiṫ
sit veritas/ꝙ postq̄ vacce.i.religiosi ꝛ clerici ad
plaustrū religionis sunt ligati/ꝛ ad dei seruitiū
ordinati:ꝛ ad deferendū arcā dei.i.fidē et regu-
lam deputati:necnō ad eundē in bethsames.i.in
domū solis iusticie paradisum specialiter cōbi-
nati:directe et iuste per viā iusticie debēt ad istā
ciuitatē incedere:nec ad dexterā per amorē de-
lectabiliū,nec ad sinistrā per amorē terribilium
debent de via hmōi diuertere:sed iter suū per bo
na opera continuare vt in bethsames.i.in domū
solis:scilꝫ paradisum possint se feliciter applica-
Psal.25.c re. Psalm. Pes meus stetit in directo:in ecclesijs
tuis benedicā te dñe. Et dato ꝙ isti in domibus
paternis/vitulos quos lactabant.i.parētes vel
cōsanguineos quos nutriebāt dimiserūt:nihilo-
minus nunq̄ propter eos debent a cepto itinere
virtutum retrocedere:quinimo sufficit eis com-
B passionis mugitum emittere:ꝛ de ipsis alias nō
curare. Istud potissime debet esse verū de prela-
tis:qui reuera vitulos,id est nepotulos:qui re-
manserunt in domo paterna/non debēt per car-
nalem affectū aliquid in mente gerere:nec ꝓpter
Psal.44.c eius amorē a charitatis semita declinare. Psal.
Obliuiscere populum tuum ꝛ domū patris tui.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ philistei sunt mali superiores:qui re
uera ad trahendū plaustrū arce dñi,id est ad re-
gendum ecclesiā dei seu obtinēdum ecclesiastica
beneficia:non alligant nec promouent hodie nisi
vaccas,id est nisi personas carnales et luxurio-
sas:q̄ scilꝫ vitulos.i.filios et cōcubinarios domi
habent:propter quorū affectū mugire,loqui,et
Psal.50.d curam gerere nunq̄ cessant. Psal. Imponēt sup
altare tuum vitulos. Uituli eñi super altare dñi
ponūtur/qñ a malis ecclesiasticis spurij in eccle-
sia generanṫ:et qñ ignorātes persone ad statum
ecclesiasticū generanṫ:vel quādo ignorātes ꝑso
ne ad statum ecclesiasticū promouentur. Et ideo
cōtra tales vaccas trahentes arcam dñi videtur
Amos.4.a loqui scriptura,dicens. Audite verbū dñi vacce
pingues que estis in monte samarie:que calūniā
facitis egenis:et dicitis dominis vestris:afferte
et bibamus. Sequiṫ:propter qđ eleuabunt vos
in contis:ꝛ reliquias vestras in ollis feruentibꝰ:
per aperturas exibitis/ altera contra alteram.
H Expone si vis quomodo isti in olla inferni finali-
ter ponentur:ꝛ quomodo nunc alter cōtra alte-
Eodē ca.c rum debacchatur. ¶Hic dicitur ꝙ cum philistei
deducerent et restituerent arcam dñi quā cepe-
rant:viri bethsamite qui erāt de filijs israel:me-
tebant triticū in valle:et eleuantes oculos vide-
runt arcam dñi:et gauisi sunt cum vidissent:ꝛ sa-
crificia etiā ei obtulerūt. Uerūtamē quia prohi-
bitum erat ꝙ populus nullatenus arcam domi-
ni videret: percussi sunt a dño plaga magna:et
mortui sunt de populo septuaginta viri:de ple-
be vero quinquaginta milia. Hoc videṫ ibi mira
bile:ꝙ philistei cum essent idolatre:nec arce nec
veri dei cultores/videndo arcam nō fuerūt mor
tui:filij vero israel visione eius perierūt. Cuius
causa potuit esse:quia videre arcam gentilibus
non erat prohibitum: sed filijs israel (nisi essent
Nume.4.b sacerdotes) fuit specialiter denegatum vt patet
Moralitas. supra. ¶Illud igitur potest applicari ꝙ ille qui

facit contra prohibitionē/peccat multo plus q̄
alius:dato ꝙ sit eadem species delicti. ¶Potest Aliter.
etiam allegari ꝙ gentiles minus peccant in eo-
dem genere peccati q̄ filij israel:iudei q̄ christia-
ni:laici q̄ clerici ꝛ religiosi:minusq̄ debet homi-
ni displicere delictū extranei q̄ ꝓpinqui. Psal. Psal.54.b
Quid si inimicus meus maledixisset mihi:sustī-
nuissem vtiq̄. Tu vero homo vnanimis dux meꝰ
et notus meus:qui simul mecū dulces capiebas
cibos ꝛc. Etiam sicut de facto legitur/ꝙ a sarace A
no mortuo petijt macharius q̄s in inferno gra- Narratio.
uius puniebatur:qui respondit/ꝙ mali christia-
ni,quia scilicet illi veram legē habebant:ꝛ ergo
contra volūtatem dñi facientes/grauius delin-
quebāt:ac per hoc grauiores penas sustinebāt.
Unde Luc. Seruus sciens voluntatē dñi et non Luc.12.f
facēs/plagis vapulabit multis. ¶Uel dic ꝙ ista Aliter.
arca significat terram sanctam: que reuera ma-
gis videṫ secum diligere malos gentiles q̄ ma-
los christianos/qđ patet:quia illos non occidit,
sed nutrit:istos vero statim vt mali fiunt/affligit
flagellationibus ꝛ expellit. Grauius enim offen-
ditur deus quando proprij filij contra prohibi-
tionē et legē in terra ꝛ domo sua peccāt/ꝙ quā-
do alieni populi ipsum vituperant atq̄ turbāt.
Unde Hiere. Quid est ꝙ dilectus meus in domo Hiere.11.c
mea scelera multa facit? ¶Uel dic ꝙ ppľs nō de- Aliter.
bet videre arcā nudā:sicut Nu.iiij. vbi exponiṫ.

¶Capitulū ix. Textus.

Et erat vir de beniamin noīe cis filius abiel. Moralitatum Capi. vij.

Aul missus a
patre querere asinas ꝑdi-
tas/venit ad samuelē: qui
eum vnxit in regem super
israel. ¶Saul est christus: Moralitas.
quem deus pater misit in
mūdum querere asinas.i.
saluare animas peccatoꝝ: B
quē samuel ꝓpheta in re-
gem vnxit:inquātum ꝓphetarū cetus ipsum re-
gem futurū predixit. Unde Hiere. Regnabit rex Hiere.23.b
et sapiēs erit. Dic ꝙ saul est predicator/quē pa-
ter suus christus misit asinas querere.i.animas
peccatrices cōuertere ꝛ saluare:qꝛ pro certo qñ
diligēter exequiṫ/inungi prius ꝑ gratiā in ani-
mo/et ad regē prelationis in mūdo,ꝛ ad regimē
paradisi in futuro ꝓmoueri mereṫ. ¶Iuxta ꝓ- Ca.x.a
phetiam samuelis anteq̄ saul in regē inunctus
ad regnū pertingeret:plura leguṫ ei cōtigisse.
Primo ꝙ inuenit duos homines magnas foueas
salientes. Scđo ꝙ ad quercū thabor inuenit tres
viros:quorū vnus portabat tres hedos / alius
tres panes,alius vini lagenā:qui etiā duos pa-
nes eidē cōtulerūt. Tertio quia post hoc obuiā
habuit cuneū prophetarū:et statim dediṫ ei dñs
cor aliud:ꝛ mutatus est in virū alterū:ꝛ insiliēte
in eo spiritu dñi cū eis ꝓphetauit. His igiṫ factis
cōgregatꝰ est populus in masphat:ꝛ qꝛ in israel
quis melior isto non erat:qꝛ etiā ab humero sur-
sum toti populo preeminebat:ideo sorte sup eū
cadēte,sup populū rex factus est:et ex precepto
dñi est electꝰ. ¶Dic moraliter ꝙ saul qui inter- Moralitas.
pretatur abutens.i.q̄libet peccator ꝛ dei miseri-
cordie abusor:rex.i.suijpsius discretus rector si
efficiatur,vel ꝙ ad ecclesie regimen promouea-
tur:vel ad hoc ꝙ ad tēporalis cure vel prelatu-
re regimē eligaṫ,plura necessario requiruntur.
Debet eñi ante omnia de oleo diuine gratie inte- C
rius vnctionē recipere. Debet secundo duos vi-
ros salientes foueas.i.duplicem charitatem,dei

scilicet et proximi: que sola foueā inferni trāsilit
τ euadit, obuiā inuenire. Post hoc iuxta quercū
thabor .i. iuxta memoriam crucis tres viros .i.
tres penitētie partes: scz cōtritionē, confessionē
et satisfactionez reperire. Contritio eñ portat
vinum: qr inebriat per cōpunctionez. Unde Esa.
Super hoc plorabo in fletu iazer vineā sabama
Esa.16.c. inebriabo te lachryma mea. Cōfessio portat tres
hedos, per quos fetoris peccati triplex cōfessio
denotaẽ: scz qñ cōfiteẽ hō pctm̄ cordis, pctm̄ oris,
2. Parali. 10.a. pctm̄ operis. Uñ de istis tribus ptib⁹ cōfessio-
nis, potest dici illud Paral. Post tres dies reuer
timini satisfactio vero portat tres panes .i. tria
Luc.11.a. opa satisfactoria .i. elemosynam, orationē, τ ieiu
niū: etiam corporis afflictionē: de quo dr. Ami-
ce: accōmoda mihi tres panes. Isti igitur tres
viri .s. cōtritio, confessio τ satisfactio, quos peni
tēs inuenit: duos panes solent sibi cōcedere: in-
quantum scz deuotionē et cōpūctionē sibi solent
cōferre. Psal. Fuerunt mihi lachryme mee pa-
nes die ac nocte. Et sic sequitur residuum: scz q
ps.41.a. iste nouum cor a deo recipiēs mutabitur in vi-
rum alterū: et prophetarnz: id est bonarum p-
sonarum consortio se coniungēs, spiritu domini
dotabitur: τ pphetare incipiet inquantū de oc-
cultis et futuris predicabit et meditabitur: τ sic
pro certo iam ceteris maior effectus, et aliis ēt
in virtutibus pēminens ad regnum temporale,
morale et eternale eligi promerebiẽ: τ ad seipm
D debite regendum, τ ad temporalē dignitatez iu
ste gubernandā, τ ad celestis regni gloriam ob-
Exo.1.b. tinendā digne et meritorie assumetur: τ de ipso
Aliter. dicetur illud Exo. Surrexit rex nouus sup egy
ptuz. ¶ Uel dic q summe pficit bona societas: qr
reuera saul abutens, id est peccator non facili-
ter in virum alterum mutatur, τ de malo in bo-
ps.17.d. num conuertitur: spirituq diuino celitus inspi-
ratus et propheta id est vir spiritualis τ contē-
Sap.2.b platiuus, et futurorum meditatiuus efficiẽ: qñ
prophetarum, i. bonarum et sanctaruz persona-
rum societatem sectatur. Psalmista. Cuz sancto
1.reg.10.c. sanctus eris. Mutatus est in virum alterū. Apo
stolus. Uiuo iam non ego. Ita q facilius potest
Aliter hō ad regnum seu regni apicē eligi. Alii viden-
tes saul subito mutatū in prophetam: inuiden-
Heb.5.a. do et deridēdo dicebant. Num τ saul inter pro-
phetas? Sic vero statim quando aliquis diuina
gratia imbuitur: vel ad aliquem bonum statum
deo mediante erigitur, nunq desinūt mundi de-
tractores: immo iustū deridere conātur. ¶ Uel
si vis vide formam electionis: quia electus de-
bet esse saul, qui interpretatur expedit⁹: qr non
solum se non debet ingerere, sz expectare quod
ab aliis expectatur. Apostolus. Nemo assumat
sibi honorem, nisi qui vocatur a deo τc. Item de
E bet esse aliis in virtutibus maior: τ in toto popu
lo nullus debet esse melior. Et sicut saul se abscō
dit, ita q a samuele fuit requisitus: ita iste debet
honorem fugere, τ inuit⁹ trahi et assumi. Unde
Grego. Sicut indigni se ingerentes sunt repel-
lendi: ita et digni qui fugiunt, inuiti ad regimē
sunt trahendi. Dic q saul prius intelligitur
prophetasse q ad regimen electus fuisset: ad de
notandum q ad regimen prelature non dz eligi
ps.73.b. nisi qui propheta .i. vir scientificus, et in futuris
meditandis prudens et circunspectus poterit
inueniri: et tñ hodie pōt dici illud psal. Signa
vestra non vidimus: iam non est propheta τc.

¶ Capitulū .xi. textus.

Et factū est post mēsez: ascendit Naas.

Moralitatum Capitulum viii.

Naas pricepsa-
monitarum venit ad obsiden
iabes galaad: populus autē
ciuitatis voluit ipsi seruire:
dum tamē cū ipsis vellet fed⁹
inire. Sed iste cum illis nullū
fedus facere, nec eoruz serui-
tiū recipere voluit, nisi oculos dextros eis erue
ret: et sic eos viuere permitteret, ac in seruos re
ciperet τ haberet. Isti igiẽ cōditionē huiusmodi
formidantes, auxilium a saul, qui nouiter in re-
gem electus fuerat, petierūt: qui tūc actualiter
de agro sequens boues veniebat: quiq dictos
boues occidit, et in frusta diuisit: et per totum
israel sub intimatione q sic fieret bob⁹ singulo-
rū, nisi venirent ad preliū: per nuncios frusta mi
sit. Congregati igitur trecenta et triginta milia
virorū ad saul et ad samuelem venerūt, q i tres
partes populū diuidētes, naas τ amonitas de-
bellauerūt: τ populum iabes galaad liberauerūt.
Uñ istorum fuit illud verbū. Cras erit vobis sa-
lus, cū incaluerit sol. ¶ Ciuitas iabes que inter- Moralitas.
pretatur dolēs seu siccitas, significat mundum.
Naas qui iterpretaẽ serpēs, significat diabolū.
Saul vero q interpretatur expedit⁹, significat
Christum: boues eius significāt martyres: et filii
israel significāt omnes fideles: ocul⁹ dexter aiaz
sinister carnem denotat. Amō qui interpretaẽ po
pulus meroris, peccatores et damnatos signifi-
cat. Cum igiẽ naas serpens antiqu⁹ diabolus,
princeps amonitarū .i. populi meroris omnium
peccatorum: q scz est rex sup oēs filios supbie: a
principio obsederit iabes ciuitatem huius mū- Iob.41.
di: que reuera dolēs, sicca vel sterilis potest dici:
nō sufficiebat sibi q ei in diuersis pctis seruiret:
quinimmo habitatorꝫ oim isti⁹ ciuitatis, scz oim
mortalium oculos dextros, id est aias volebat
eruere: τ ad dānationē eternā secū in iferno por
tare. Uñ dr. Nunqd oculos nostros vis eruere?
Illud eñ erat horrendū pactū, qd i ista ciuitate
pepigerat: q .s. omnes ciues ipsius oculos de- Nu.16.b
xteros .i. animas perdere oportebat, dicens dia
bolo illō Geñ. Da mihi animas: cetera tolle tibi.
Sed reuera saul expetit⁹ et expectat⁹ a deo id gen.14.
est dei filius benedict⁹: boues suos .i. apostolos
et martyres martyrio τ occisiōi supposuit: ipsis-
q et eorum predicatione mediātibus pplm fide
lium ad fidē τ ad penitentiā cōuocauit: cū essent
trecenta et triginta milia .i. cū ad fidem trinitatis
essent cōuersi: ipsos in tres partes .i. in tres ec-
clesie stat⁹: scz i prelatos, cōtinētes et piugatos
constituit et diuisit. Sicq factum est q cum isto
triplici ordine militū et fideliuz suorū: saul naas
id diabolum superauit: et iugum idolatrie sue
de iabes .i. de mūdo abstulit: et populuz qui in pe 1.Mach.
riculo seruitutis τ dānatiōis τ pditionis oculo- d.
rum dexterorꝫ .i. animarum erat: de istius mani-
bus liberauit. Uñ dr. Uenit iudas cum trib⁹ or-
dinibus post eos. Sic igiẽ fuit eis sal⁹ cū sol in-
caluit .i. cū charitas immēsa solē iustitie Christū Mal.4.
p redēptione humani generis inflāmauit, in q- Moralitas.
tum personaliter pro liberatione descendit. Un
de Malach. Orietur vobis sol iustitie. ¶ Uel dic
q ciuitas iabes significat ecclesiam militantem: Tren.1.
quia pro certo ista est hodie sicca quantum ad
bonorum spiritualium fertilitatem, dolens pro b
τ tristis pp̄ter tribulationum temporaliū imen
sitatē. Uñ illō Tre. Quō sedet sola ciuitas plena
pplo: sedet i tristitia dña gētiū. Ista eñ ciuitas
tyrānis τ vitiis seruit: τ iō merito dolet τ gemit.
vñ seqẽ. Ista āt gemēs cōuersa ē retrorsuz. Ser-
pēs igiẽ āntiqu⁹, naas pnceps ppli merorꝫ .i. pctō
rū diabol⁹ istā ciuitatē hodie obsidet: τ cū pplo

suo.i.cũ viris ecclesiasticis pactũ vult facere:vñ
tñ eis oculos dextros.i.verũ iudiciũ eruat:et ꝙ
oculos sinistros.i.carnalem affectũ vel iudiciũ
Job,10.a ipsis solũ dimittat. Unde Job. Nũquid oculi car
nei tibi sunt:aut sicut videt homo/et tu videbis?
Etiã reuera iam multi sunt in ciuitate ecclesie:
qui istud pactũ cũ diabolo iam videnł fecisse:qꝛ
scꝫ verũ iudiciũ rationis et discretionis videnł
perdidisse:ꝛ sinistrũ oculũ.i.carnis affectionẽ et
malicie subtilitatẽ ꝛ iniusticie iniquitatẽ videnł
solũmodo retinuisse:qđ patet:qꝛ non vident nec
cõsiderãt spiritualia bona/sufficiẽtes personas/
iusticiã partiũ:ꝛ cetera hmõi:que oĩa sunt dexte
ra/imo solũ videnł cõsiderare et videre bona tẽ
poralia,carnis parẽtes/dona ꝛ munera iniquoꝝ
ꝓ iusticia subuertẽda:que oĩa pessima et sinistra
sunt. Unde de illo pacto cũ diabolo/carne et mũ
Esa,28.b do inito/possunt dicere tam mali iudices ꝙ̃ mali
Zacha,11.d ecclesiastici illud Esa. Pepigimus fedus cũ mor
te:ꝛ cũ inferno fecimus pactũ. Unde Zacha. Bra
chiũ eius dextrũ ariditate siccabił:ꝛ oculus eiꝰ
dexter tenebrescens obscurabił. Et dic gñaliter
de oibus. Duo enim oculi dati sunt homini:scilꝫ
B duplex cõsideratio ꝛ discretio/scꝫ ad temporalia
et ad eterna. Spiritualẽ igił et dextrũ perdidi
mus,tẽporalẽ ꝛ sinistrũ plusꝙ̃ deceat retinemꝰ.

¶ Capl'm xij. Textus.

Dixit autẽ samuel ad vniuersum israel. Ecce audiui vocẽ vestrã. Morali. Ca.ix.

Cum populus re
gem supra se petisset:ꝛ dñs eis
saul in regẽ dedisset:voluit il
lis ostẽdere/ꝙ sibi non place
bat ꝙ regem postulassent:et ꝙ
ipsis regẽ in ira et nõ in beni
uolẽtia cõtulisset. Fecit igitur
Moralitas. dñs fieri tonitrua/voces/pluuias et tẽpestates:
ꝛ timuit populꝰ vehemẽter. ¶ Illud põt allega
ri/ꝙ regimẽ mũdi ꝛ iurisditio quã aliꝗ sup alios
reges ꝛ principes sunt adepti:a pncipio deo nõ
placuit,imo ꝓpter peccata hoim hoc euenire ꝑ
misit:et potiꝰ tale superioritatis regimẽ magis
ex tyrãnide ꝙ̃ ex iusticia venit:et magis ex dei ꝙ̃
Ozee.13.c misericordia pcessit. Unde Ozee. Dabo tibi regẽ
Ca,xiij.c in furore meo. ¶ Cũ populus philistinorũ cõgre
gatus esset cõtra filios israel in preliũ : non sunt
inuenti in vniuerso populo dñi ꝗ in die belli ha
berent gladiũ/preter saul ꝛ ionathas. Unde etiã
aliqui timẽtes fugerũt. Aliꝗ ad hostes trãsfuge
runt:et aliꝗ in spelũcis se absconderũt:ita ꝙ cum
B saul paucissimi remãserũt. Philistini aũt ꝗ domi
nabanł filiꝗs israel/cauerãt ne arma sibi facerẽt:
et ideo nullum fabrũ in terra dimiserãt:quinimo
oportebat ꝙ filiꝗ israel ꝓ ferramẽtis exacuendis
et pro stimulo/vomere vel securi/sarculo vel li
gone qñ hebetabanł/ad philisteos cõdescende
rent:quapropter in die belli gladios ꝛ lãceas nõ
Moralitas. habebãt. ¶ Per philisteos qui infideles erãt/de
mones seu heretici dicunł:ꝑ filios vero israel ca
tholici:cõtinuũ em̃ preliũ seu cõtrouersia est in
ter istos:qꝛ reuera filiꝗ israel/id est christiani in
hodie ꝑ istos hostes spirituales diuersis tenta
tionibꝰ impugnanł:ꝙ quidã eis cõsentientes ad
eos trãsfugiũt:aliꝗ per auariciã in cauernis ter
re.i.in bonis tẽporalibꝰ se abscondũt:ita ꝙ in die
belli ꝛ tẽtationis cũ christo rege pauci remaneãt
Psal.77.b aut subsistũt. Psal. Filiꝗ effrem intendẽtes arcũ,
cõuersi sunt in die belli. Si etiã cõtra hereticos
disputãdo bellare oporteat,pauci inueniunł cũ
gladio verbi dei:imo proh dolor quasi oẽs muti
et inermes exiltũt. Et si querał/quare hoc ? pro
certo in toto exercitu fideliũ paucissimi sunt qui
gladiꝗs aut lanceis.i.virtutibꝰ ꝛ operibꝰ bonis,
seu sanctorũ patrũ doctrinis et sciẽtiꝗs sunt mu
niti.ideo ad standũ in prelio tribulationis/tenta
tionis vel disputationis cõtra demones vel here
ticos/non sunt apti. Isti em̃ philistei.i.demones
vel heretici:summe cauẽt ne fabri ꝗ arma fabri C
cant.i.boni doctores vel pdicatores/qui doctri
nis suis alios armant:ꝛ arma virtutũ ꝛ fidei do
cumentorũ ꝓpinãt:inueniant in israel.i.in eccle
sia:sed eos quãtum possunt impediunt et retar
dant:ꝛ ꝙ oẽs ad fabros suos ꝓprios.i.ad here
ticos doctores/diuinos aut ariolos/vel etiã ad
legistas.i.mũdi sapiẽtes recurrere:ꝛ eorũ consi
liꝗs se regere velint/quãtum possunt pcurant:et
ꝙ qñ ferramẽta sua.i.intellectus eorũ est ꝑ igno
rantiã duplex vel hebetatus/ab ipsis cõsiliũ pe
tere:ꝛ fabros israel.i.theologos dimittere:sciẽ
tiamꝗ euãgelicã contẽnere:ꝛ sciẽtiã poeticã cõ
mendare summe captant:vt sic in bello tentatio
num ꝓpter defectũ armorũ spiritualiũ deficiãt ꝛ
succũbant. Et breuiter ꝓpter defectũ fabrorũ.i.
bonorũ predicatorũ/doctorũ vel platorũ:multi
sunt hodie christiani ꝗ ad fabros philistinorũ.i.
ad hereticos recurrũt:propter qđ schismatici et
mali fiũt:sicut ad literã patet de grecis/sclauis/
surianis ꝛ iacobinis/ꝛ nubianis/et ceteris schis
maticis christianis:quibus ꝑ certo defectus fa
brorũ et bonorũ doctorũ fuit causa recursus ad
doctrinas hereticorũ/ꝛ fabros demonũ philisti
norũ:ꝛ per cõsequẽs est eis causa damnationis ꝛ
periculorũ:ꝛ ideo ꝓpter defectũ verorũ fabrorũ
dicił. Transtulit nabuchodonosor fabrũ et inclu Hiere.24.a
sorem de hierusalẽ:ꝛ adduxit eos in babyloniã.
Et ad hoc facit qđ legił in historia tripertita ꝙ D
scꝫ pagani cum Juliano apostata impetrauerũt
ꝙ christiani non audirẽt artes liberales seu phi
losophiã:vt sic dum arma scientie non haberent
non possent cõtra eos disputãdo se defendere.
Arriani etiã episcopos catholicos mitti in exi
lium procurabãt:vt sic dum fabri deficerent/po
pulum armis carentem liberius debellarẽt. Ad
hoc enim facit exemplũ de ciuitate athenarum:
quã quidã rex obsederat:et pactũ cum ciuibus
volebat facere:dũ tamẽ septem philosophos qui
erant in ciuitate/in obsides sibi darent. Cui pa
rabolice quidã philosophorũ respondit:ꝙ lupi
gregem ouium obsidentes/cũ pastoribus pactũ
ꝛ pacẽ facere promittebãt:sed ante omnia canes
gregis sibi dari petebãt. Pastores vero vidẽtes,
ꝙ si canes deficerent:lupi libere oues comedere
possent:pactũ huiusmodi respuerũt. Ciues etiã
ciuitatis eadẽ de causa dare hosti philosophos,
ne populus sublatis rectoribus faciliter depe
riret/dare noluerunt. ¶ Sic vere diabolus ꝛ he
retici gregẽ ꝛ ciuitatẽ ecclesie impugnantes:ca
nes philosophos.i.doctores predicatores ꝛ vi
ros scientificos/bonos iudices et prelatos ante
oĩa nitunł tollere:vt sic tentationibus et errori
bus possint fideles leuius debellare : dum nõ sit
qui posset ipsos instruere vel iuuare. Unde Dañ. Dañ.2.b
Rex nabuchodonosor in furorẽ et iram magnã
versus,precepit vt perirent omnes sapiẽtes ba
bylonis. ¶ Uel dic ꝙ in ciuitate anime faber est Aliter.
discretio quã philistei.i.demones añ oĩa tollũt:ꝛ A
sic populi illiꝰ ciuitatis.i.motꝰ ꝛ affectꝰ sibi peni
tus seruiũt ꝛ obediũt. Unde in Prouer. Ubi non Prouer.11.b
est gubernator,populus corruet:salus autẽ vbi
multa cõsilia. ¶ Hic ponitur ꝙ cõtra filios israel Eodẽ ca.d
venerunt tres cunei philistinorũ : scilꝫ vnus qui
ibat cõtra viã ephraim:alius qui ibat betheron:
alius qui ibat ad iter termini. ¶ Sic vere dico,ꝙ Moralitas.
philistini.i.peccata que contra filios israel/id est
fideles pugnãt:ad tres cuneos.i.ad tria pecca

ta capitalia ⁊ vitia generaliter reducunt. Unum
em̄ eoꝝ est auaricia: ⁊ illa tēdit ad ephraim: q̇ in-
terpretat̃ frugifer. i. ad mundi fructus. Et scd̄s
cuneus est supbia: ⁊ illa tendit ad betheron: qd̄
interpretat̃ domꝰ vanitatis, significās mundi di-
uitias, honores atq̄ glorias. Tertiꝰ cuneus est
luxuria: ⁊ ista tēdit ad iter termini. i. ad carnis
delectatiōes ⁊ delitias. Caro em̄ iter termini di-
citur: pro eo ꝙ ista ad modū terre q̄ est in terra ⁊
confinijs aliorū, difficilius custoditur. Ideo de
Dan.7.b istis tribus cuneis possumus dicere illud Dan.
ꝙ bestia illa. i. diabolus habebat tres ordines
dentium in ore suo.

Capi. xiiij. Textus.

Et accidit in quadā die vt diceret iona-
B thas. Moralitatum Capitulum x.

Hic ponitur ꝙ io-
nathas ⁊ armiger suꝰ videntes
statione philistinoꝝ: sortē sui pe-
riculi vel salutis in dictis hostiū
posuerunt proponētes scz, ꝙ si
hostes dicerēt. Ascēdite: ꝙ ascē-
dere debeant: ⁊ vincere. Si vero
hostes dicerent: expectate: tunc nec vincere nec
ascendere ꝓponebant: ⁊ illud quasi signum i sor-
tem a deo sibi dari credebāt. Sicut igitur dixit
factū est: ꝙ philistini dixerunt, ascēdite: q̇ statim
ascēderūt: ⁊ manibꝰ ⁊ pedibꝰ reptādo: priꝰ iona-
thas, postea armiger cōtra eos prexerūt: ⁊ ho-
stes fortiter inuaserunt: ⁊ in fugā cōuersos: et se
mutuis cedibus occidentes mirabiliter occide-
runt. Quod vidētes filij israel, q̇ prius ad hostes
fugerant ⁊ trāsierāt: cōtra eos surrexerunt: ⁊ io-
nathā ⁊ iuuenē adiuuerūt. Alij etiā q̇ ante fuge-
rāt, ⁊ se absconderāt: audita victoria redierūt, ⁊
manibꝰ ⁊ pedibꝰ reptando, prius ionathas, post
armiger cōtra eos prexerūt, ⁊ se cum ꝓsequētibꝰ
Moralitas fugiētes philistinos adiunxerūt. ¶ Ista possunt
allegari exemplariter: ꝙ qn̄q̄ per sortē inquiri-
tur voluntas dei ⁊ veritas casus futuri: ꝙq̄ oc-
culta dei prouidentia qn̄ videt ꝙ hō sibi cōmit-
tit: et ꝟitatē alicuius negocij ab eo deuote que-
Josue.7.b rit: ipsam qn̄q̄ sibi ostendit: sicut habent̃ exem-
1. Reg.10. a pla infinita de Acha per sortē deprehēso: de saul
Actuū.1.d per sortē manifestato: de matthia per sortem ele-
C cto: ⁊ de alijs infinitis. Nō deficit em̄ occulta dei
prouidentia homini maxime in arto cōstituto: et
ideo multi mirantur quare voluntas dn̄i hodie
etiā per sortes nō requirit̃, sicut tūc fiebat: quia
forte ita rn̄deret hodie sicut tunc. Nō enim ab-
breuiata est manus dn̄i vt saluare non possit: sed
ista sunt hodie ꝓhibita: ne aliqua superstitiosa
miscerent̃: ⁊ ne simplices ad idololatriā traherē-
tur. Hic etiā aduerte, ꝙ tunc quilibet poterat ꝓ
voto cōstituere sibi sortē: ⁊ signū rei fiende ⁊ nō
Aliter. fiende ad libitū ordinare. ¶ Uel illud pōt allega-
ri, ꝙ in factis bellicis audaces fortuna iuuat: et
ꝙ melius est inuadere q̄ expectare. Hic enim ascē-
sus et inuasio signū fuit victorie ⁊ salutis, expe-
ctare signū erat perditionis. ¶ Uel dic ꝙ diuina
Aliter. ꝓuidentia libentiꝰ iuuat hoiem ꝓuocatū q̄ illū
qui ꝓuocat: q̄ scz isti fuit dictū. Ascēdite: ⁊ ideo
ꝓuocatus ascēdit et vicit: ꝓuocantes vero victi
sunt ⁊ fugerūt. Quia reuera ad virū iustū ptinet
ꝙ ex leuitate bellū non gerat: nec lites, nec cōtro-
uersias sibi foueat: sed potius ꝙ prouocatus ⁊
necessitate compulsus ad talia procedat: q̄ vt cō-
muniter tūc ad talia ipse preualet et triumphat:
exēplo iepte, qui ꝓuocatꝰ contra amō obtinuit
Jud.11.c victoriā, dicēs illud Judi. Igitur ego non pecco
in te: sed tu i me indicēs mihi bella iniusta, iudi-
cet dominus. ¶ Uel dic ꝙ ita est facile deo iuua- Aliter. D
re in paucis sicut in multis: et occulta dei proui-
dentia operante, pauci aliquoties vincunt mul-
tos, debiles fortes, nudi armatos. Exēplum de
iuda machabeo duce, qui contra xerxen qui cū
quatuor milibus venit, sexcēta milia debellauit
sm̄ Orosiū. Und ꝟꝫ. Facile est includi multos in
manibus paucoꝝ: et non est differentia in cōspe- 1. Mach.
tu dei celi liberare in multis an in paucis: q̄ nō
in fortitudiue exercitus victoria belli, sed de ce-
lo fortitudo est. ¶ Uel dic ꝙ non est tutum in ho- Aliter.
ste cōfidere: q̄ dato qd̄ victus tibi obediat: et se
amicū tuū fingat, ⁊ ad te transfugiat: si tn̄ vide-
rit locū suū, statim nocere nitit̃ atq̄ tētat: vt ptꝫ
hic de transfugis: q̇ visa suoꝝ victoria, cōtra phi-
listeum surrexerunt, ⁊ filios israel iuuerūt. Ideo
dicebant principes philistinorū de dauid. Reuer-
tatur vir in locum suum: non descendat nobiscū 1. Reg.
ad preliū: ne fiat nobis aduersarius cū preliari
ceperimus. ¶ Uel allega vltimū qd̄ restat: scꝫ de Aliter.
illis q̇ primo fugerant: ⁊ videntes victoriam, se
ionathe adiunxerunt: cōtra multos qui reuera
optime sciunt se homini tp̄e victorie, sed non tp̄e
fuge adiungere: ⁊ aduersitatis tp̄e latere: cū ꝓ
hostes supati fuerint: acsi fortiter aliq̇d fecerit
solēt ad amicos redire, ⁊ victoribꝰ se sociare. Un̄
dicitur. Populus qui fugerat, reuersus est ad ce- 2. Reg.
sorum spolia detrahenda. ¶ Uel dic allegorice: ꝙ Allegor. A
ionathas qui interpretatur, columba, significat
virum religiosum vel catholicū xp̄ianū: q̇ p aspe-
rā ⁊ artā viā pnie: ⁊ per arduā virtutū viam dꝫ
cōtra philisteos. i. contra demones ⁊ hereticos
ascendere: ⁊ nisi ꝓuocatꝰ nō dꝫ cōtra eos disputa-
re: ⁊ sic mediāte armigero suo. i. fide vel gratia
de ipsis poterit triūphare. ¶ Saul sequēs phi- Eodem
listeos fugiētes, adiurauit populū ne q̇s vsq̄ ad
noctem comederet: vt sic in hostes vindicare va-
leret: dicens. Maledictus vir qui comedit panē
vsq̄ ad vesperam. Populus igitur veniēs ad sal-
tū: in quo erat fluens mel super faciem agri: non
applicuit manū ad os. De melle enim comedere
noluit, timēs adiurationem: sed ꝓsequendo ho-
stes vlterius intacto melle transiuit. De isto au-
tem melle credo ꝙ erat māna, scꝫ impressio aeris
dulcis, pinguis ⁊ alba: qualis nuper circa aui-
nionem cadebat. Ista em̄ in regno georginico di-
citur in tanta quātitate super herbas, arbores ⁊
lapides in estate cadere: qd̄ multas sarcinas solēt
quotidie colligere. Qualecūq̄ igit̃ fuerit mel: io-
nathas adiurationē patris ignorās ⁊ summita-
tē virge, mel intingēs comedit: ⁊ illuminati sunt
oculi eius: quapropter q̄ cōtra adiurationē pa-
tris fecerat: cū dn̄s ad transgressionē iuramenti
respondisse nollet sorte deprehensus a patre ad-
iudicatus morti fuit: ipsumq̄ pater occidere vo- Moralitas
luit: sed cum populus liberauit. ¶ Per mel intel- B
ligitur dulcedo prosperitatis mundane: q̄ reue-
ra illi qui philisteos. i. demones ⁊ vitia persequū-
tur, a tali melle abstinere iubent̃: ⁊ per abstinen-
tiam cū rege suo xp̄o hostes morū ⁊ fidei ꝓsequū-
tur: quinimo sepe fit ꝙ si ionathas filius regis q̇
causa victorie fuerat. i. aliq̇s religiosus vel deuo-
tus qui alias multa bona fecerat: ad comedendū
de tali melle: ⁊ ad gustandum de mundi dulcedi-
ne reperit̃ a p̄re suo rege xp̄o, morti adiudicabi-
tur: nisi meritis ⁊ p̄cibus populi exigētibꝰ. i. san-
ctorum precibus liberetur. Illi enim qui mundi
delitias gustāt: ⁊ maxime illas quas pater eorū
christus prohibuit: carnales delectatiōes amāt
que scꝫ proprie designantur in melle: q̄ fauus di-
stillans labia meretricis. Nisi sanctorum precibꝰ Pro.5.a
adiuuent̃: ⁊ nisi ipsis alia opera bonorum suffra-
gentur: mortis perpetue penam portant. Unde
Apoca. Erat in ore meo tanq̄ mel dulce: et cum Apoc.10.

Aliter. comedissem, amaricatus est venter meus. ¶ Uel
dic q mel ē sacra scriptura: in qua qñ virga itelle
ctus intingit, ⁊ per studium comedit: oculi mētis
p discretionē illuminant. Idē dic de melle deuo=
Aliter tionis ⁊ cōpassiōis ⁊c. ¶ Uel allega quō reges in
uiolabiliter debēt seruare verbū suū: ⁊ quō in ca
su iusticie nō debēt pcere cuicūq, etiā filio delin
quenti: sicut iste q propter transgressionē filium
volebat occidere: ⁊ maxime quia iurauerat. Si=
Dan. 6. e mile habet in Dan. Scito rex, quia decretum me
dorum est atq psarum, vt oē illud qd ᵓstituerit rex
non liceat mutari. Exemplo regis iusti qui pro
filio suo in adulterio deprehenso sibi vnum ocu=
D lū ⁊ filio aliū fecit erui: ne legē quā contra adulte
ros fecerat, de perdendis duob⁹ oculis contin=
geret immutari: ⁊ ne delictū impunitum aliquo
Eodē. c. g mō maneret. ¶ Hic habes q quencunq viderat
saul virum fortē ⁊ aptum ad pliandū sociabat eū si
Moralitas bi. ¶ Sic vere platus sibi dꝫ associare ᵓsiliatores
suos: socios ⁊ familiares facere: ⁊ in beneficijs ⁊
officijs ⁊ dignitatib⁹ cōstituere ⁊ pferre: quos ad
pliandū cōtra demones, vitia atq hereticos co=
gnouerit fortes esse: ⁊ quos in sciētijs ⁊ morib⁹
viderit alijs ppollere. Uñ Judic. De vniuersis au
tem vrbibus accepit sibi auxiliatores viros for=
tes ad bellum.

¶ Capitu. xv. Textus.

Et dixit samuel ad saul. Me misit domi
nus. Moralitatum Capitulum xi.

Dominus mā=
dauit (vt hic habetur) pplꝫ
amalechitarum destrui: ⁊ oia
ipsorum bona, oues ⁊ boues,
⁊ supellectilia anathemati
zari: oia demoliri: et nihil
prsus ad vitā seruari: nec
de bonis ei⁹ aliqd custodi
ri. Nocuerat em ppls ama
lechitarum filijs israel ascendētibus de egypto: ⁊ iō
dixerat q deleret amalech de sub celo, vt patet
Exo. xvij. Saul ergo recēsito pplo ᵓ amalech p=
perauit: populūq eius in ore gladij interfecit: ⁊
D agag regē ipsius viuū cepit. Pepcit em saul ⁊ po
pulus agag regi amalech, ⁊ optimis gregibus
ouiū ⁊ armētis, ⁊ oibus q pulchra erāt nec volue
rūt disperdere ea: sed qcqd vile ⁊ reprobū fuit, de
moliti sunt. Reprehensi igit saul ⁊ ppls, q ista nō
cōsumpserāt sꝫ reseruauerāt: auariciā suā pallia
re volentes: dixerūt q ista meliora ad sacrifican=
dū dño custodierāt. Quo dñs indignat⁹ saul ad
pdendū regnū cōdēnauit: ⁊ obediētiā esse melio=
rē victimis dixit Melior ē obediētia q victima: ⁊
Moralitas auscultare magisq offerre adipē arietū. ¶ Saul
rex significat mūdi principes ⁊ platos: populus
vero suus significat inferiores iudices ⁊ balliuos:
qr reuera dñs vult q populus amalech: q inter=
pretat lābēs sanguinē. i. ppls pctorum: sanguinē. i.
delitias carnales lābentiū: vel etiā in sanguine
crudelitatis se delectātiū q filijs israel. i. hoibus
in deserto hui⁹ vite: q de egypto tēdūt in hierlm
⁊ de mūdo ad patrē: nō cessant officere vel nocere
vel als in virtutū itinere ipedire, destruat: ⁊ ordi
nauit q saul ⁊ ppls su⁹. i. pncipes, plati, indices ⁊
officiales, illos malos extirpēt: ⁊ q mediāte iusti
cia ipos de medio iustorum tollāt: ⁊ q eos puniāt,
corrigāt: ⁊ castigent: qdq de bonis ipsorum nihil
penitus ᵓcupiscāt: ⁊ q iusticiā faciēdo, ad bona
punitorum p auariciā nō respiciāt aut attendant.
Mat. 13. g Mat. Exibunt angeli, ⁊ separabūt malos de me=
E dio iustorum: ⁊ mittēt eos in caminū ignis ardētis.
Sꝫ reuera iste saul ⁊ ppls su⁹, qbus facta est ista
cōmissio. i. superiores ⁊ iudices inter istos malos
puniēdos, distinctionē faciūt: qr. s. pinguiorib⁹ ⁊
ditiorib⁹ parcūt: qcqd vero vile ⁊ reprobū est. i.
paupes ⁊ viles psonas demoliunt, cōsumūt ⁊ pu
niūt. Propter qd pculdubio regnū spūale ⁊ eter
nale amittūt. Quia breuiter illd est verum, q nri su=
periores ⁊ iudices paupes impotētes q se defen
dere nequeūt deprecādo, demoliunt: pingues ve
ro ⁊ diuites sustinēt ⁊ eis etiā delinquētibus par=
cunt. Uñ Innocenti⁹. Pauperū cās cū mora ne= Innocentius.
gligitis, diuitū cū instātia pmouetis: ⁊ illis rigo
rē ostēditis: mitis ex māsuetudine dispēsatis ⁊c.
Uide si vis in manipulo curatorum, ca. de ambitio=
ne. Nec vꝫ excusatio istorum q sequit, qr scꝫ isti non
debēt vt sacrificēt dño, sibi spolia amalech reser=
uare: ⁊ vt dēt eleemosynas, pauperum diuitias con
gregare: qr reuera de⁹ nō approbat ista. Non em
sunt faciēda mala vt eueniāt bona: nec sub colo=
re iusticie vult deus laxare habenas auaricie:
nec vult q qs inobediēs sibi fiat: vt acqsitis diui
tijs se velle eleemosynas facere dicat. Cui⁹ tñ cō
trariū qsi oēs faciūt: q p bona cā se aggregare
diuitias dicūt: vt ptꝫ in religiosis: q scꝫ velle edi=
ficare monasteria se dicūt, in vsurarijs ⁊ cupidis F
q se velle eleemosynas dare asserūt ⁊ ptendūt: cū
tñ dicat in li. Eccli. Qui offert sacrificiū de substā
tia pauperis: qsi q immolat filiū in cōspectu pa= Eccli. 34. d.
tris. ¶ Si vis allega de seueritate. i. de seua veri
tate dei: q qñq punit pctā patrū in filios vsq in Aliter.
tertiam ⁊ quartam generationem. Transierant
em pl⁹ q quatuor gñatiōes, ex quo patres ama
lechitarum nocuerāt filijs israel in deserto: quorꝫ
tñ nequitiā isti eorum filij nūc plāxerūt: iuxta illd
Treno. Patres nostri peccauerūt ⁊ nō sunt: ⁊ ini Tre. 5. b.
quitates eorum portauimus. Uerūtamen supponē
dū est q ista sunt vera, q isti filij fuerūt imitato=
res nequitie patrū: vt patet de isto agag, cui di=
xit samuel. Sicut gladius tuus matres absq fi= 1. Regum
lijs fecit: ita fiat sine liberis mater tua. 15. g.

¶ Capitu. xvj. Textus.

Dixit dominus ad Samuelē. Usq quo
tu luges saul cum ego proiecerim Mo=
ralitatum Capi. xij.

Hic habes q Da
uid fuit minor fratrum, de quo
nō sperauit pater: qd patet: qr
fratres suos omnes p ordinē
Samueli obtulit: qui ⁊ in pa=
scuis erat, vbi oues pascebat,
q insup pcutere cytharā ⁊ pro
pulsare demonem nouerat: ⁊ q fortis robore, vir
bellicosus: prudēs in vbis, ⁊ pulcher visu, deco=
rusq facie erat, in regē fuit elect⁹ ⁊ vnct⁹: ⁊ ad re
gnū israel p dñm ordinat⁹: ad regis saulis serui=
tiū assumpt⁹: ⁊ eidē postea substitutus. Sauli em
citharistā petēti fuit dictum de Dauid. Uidi be=
thleemitē virū fortē, bellicosum, prudentē verbis
⁊ pulchrū visu ⁊ sciētē psallere: ⁊ dñs ē cū eo: qua
ppter eū accersiēs rex aduocauit, ⁊ armigerum suū
fecit. ¶ Sic vero dico q illi q sunt ceteris minores Moralitas
p humilitatē: ⁊ q a patre. i. parētib⁹ carnalib⁹ nō
preponuntur p carnis affectuosam sedulitatem
sed q gregem pauperum student pascere p pietatē,
⁊ p eleemosyne largitatē: q sciūt citharā scriptu
re pulsare p predicationē: qui sciunt demones. i.
peccata seu vitia de cordibus hoim expellere, p
conuersionem ad pniam: qui sunt fortes ad resi=
stēdū: q sunt bellicosi ad hereticos, ⁊ impios, nec
nō contra demones ⁊ vitia ppugnādū: qui sunt
prudentes verbis ad discrete loquendū: cū qu=

bus scz est dñs per gratiā ad eos adiuuandū: e
qui sunt pulchri visu ad honeste conuersan
dū. Tales dico digni sunt ad seruitiū regis xp̄i
assumi: illius substituti ⁊ vicarij in ecclesie digni
tatibus ⁊ beneficijs fieri: ⁊ in reges ⁊ p̄latos eli
Dan.1.a gi ⁊ inungi. Uñ mandatum fuit eunucho ꝑ regē
b Nabuchodonosor, ꝙ itroduceret de filijs israel
pueros de semine regio, decoros facie, eruditos
sapientia, cautos scia, doctos disciplina: q̄ starēt
Moralitas in palatio. ¶Uel si vis allega ꝙ ille q̄ est minor ⁊
cōtemptibilior, ⁊ de quo minus sperat, qñq3 in re
gem vel p̄latū eligit: vel ad aliquā dignitatē vel
gradum erigit: ⁊ illi q̄ digniores ⁊ meliores esse
credūt: ⁊ q̄ a patre suo mundo tanq3 primogeni
ti p̄feruntur, in electionibus repudiant, ⁊ a deo
Eccli.11.b postponunt. Eccli. Multi tyranni sederūt i thro
no: ⁊ insuspicabilis portauit diadema. Multi po
Eodē.c.c tentes oppressi sunt valide ⁊c. ¶Spūs dñi reces
sit a saul: ⁊ exagitabat eū spūs nequā: quapro
ter dauid qui sciebat psallere, quesierūt: quo ꝑ
cutiente citharā refocillabatur Saul, ⁊ melius
habebat: et spiritus malignus ab eo fugiebat.
Moralitas ¶Dauid est predicator: cithara est sacra scriptu
Ps.56.b ra. Psal. Exurge psalterium ⁊ cithara. Quia re
uera si Saul qui interpretatur abutens, idest si
aliquis propter abusum rerum tp̄alium efficia
tur furibundus, vel propter malam concupiscē
tiam, vel exagitetur spiritu nequā ꝑ supbiā vel
inuidiam, vel ꝑ aliquā malā cōplacentiam: spiri
tusq3 domini. i. spūssanctus, vel dei gratia ab eo
eo recedat propter iniquitatē ⁊ maliciam: sepe
fit ꝙ dum Dauid. i. predicator citharam scriptu
re tangit et dicit: ⁊ sonū bone instructionis emit
tit: ipsum Saulem. i. peccatorem conuertit: ita
quod spiritus malus. i. mala volūtas ab eo rece
A dit: ⁊ morbus sui pcti alleuiat ⁊ sistit. Et idē dic
de sono orōnis: cuiꝰ melodia si a Dauid. i. viro
Gen.3.b iusto fiat, diabolus sustinere nō pōt: dicens illud
Aliter. Gen. Uocē tuā dñe audiui in paradiso. i. orōnem
tuam quā facis ad dñm tuū. ¶Uel dic qd citha
re sonus significat memoriam passionis xp̄i ⁊c.
Amos.5.g vt supra. Diabolus em̄ valde odit talē sonū: ideo
viro scō solet dici illud Amos. Aufer a me tu
Aliter. multū carminū tuoꝝ: cātica lyre tue nō audiam.
¶Uel dic ꝙ Dauid est xp̄s, q̄ scz mediāte cithara
crucis spm̄ malignū, scz luciferū fugauit: ⁊ Sau
Aliter. lē. i. Adā: quē ꝓpter abusum pomi vetiti obsede
derat, liberauit. ¶Uel dic ꝙ cithara est caro no
stra: quā dū per pniam tāgimus spm̄ malignum
Job.30.d i. pctm̄ seu etiā malā volūtatē a Saule abutēte
Aliter. i. aīa peccatrice fugamꝰ. Uñ Job. Uersa est in lu
ctū cithara mea. ¶Uel dic ꝙ cithara est plectrū
lingue: quā pro certo si ꝑ cōfessionē sonuerimus,
statim abutens aīa sana erit. Et ideo bene dicit
Esa.23.d Esa. Sume citharā, circumi ciuitatem meretrix
obliuiōi tradita: bene cane, frequēta canticum.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ Saul insaniens significat aliquē di
uitē seu principē iracundū. Quem ꝓ certo si fu
rentē ⁊ prouocatū viderimꝰ: necesse est ꝙ ipsum
cū cithara. i. cum dulcis locutiōis melodia lenia
mus: ⁊ spm̄ malignū iracūdie ab ipso fugere fa
Prou.25.b cianius. Unde in Prouer. Patiētia leniet prin
B ceps. Illud em̄ gñaliter dic: qr ꝓ certo qñ hō est
plenꝰ maligno spū ⁊ volūtate: ⁊ qñ insanit, vel ꝑ
concupiscentiā spūalē, vel per iracūdiā actuali
ter meliꝰ vt cōiter alleuiat, sanatur ⁊ corrigit: qñ
prelatꝰ vel p̄dicator seu quecūq3 castigatio cum
melodia. i. cū verboꝝ dulcedine, cū dulciq3 indu
Prou.15.a ctione circa eū modulatur. Uñ in Prouer. Rñsio
Eccli.6.a mollis frāgit irā: sermo durus excitat furorem.
Quia sicut dr eccli. Uerbū dulce multiplicat ami
cos: ⁊ mitigat inimicos. Ista autē potissime ꝑti
nent ad Dauid rēspectu saulis. i. ad subditū re
spectu dñi, p̄lati seu regis. Uel ad filium respectu

patris: qr scz iram taliū dz mulcere: ⁊ cū humilita
te ⁊ patientia pertransire. ¶Uel dic ꝙ Saul rex Aliter.
israel, deū videriū est deus, q̄ pro certo si contra
nos ꝓpter peccata insaniat: cithara nostra. i. cru
cis memoria, oratioq3 vel cōfessio ipsum placat:
vt supra. Hic inueni notatū, ꝙ lz asinus sonum ci
thare libēter audiat: si tñ ipsam in via inueniat,
cū pedibus frāgit ⁊ calcat. Sic multi sunt q̄ ver
bum dei libenter audiūt: ipsum tñ trāsgrediēdo
frāgūt: ⁊ vilipēdendo calcāt ⁊ premunt. Uide in 1. Reg.
fra qūo Saul suū citharistā voluit cōfodere ⁊c.
¶In hoc caplo ponit ꝙ qñ dauid ad seruitium Eodē.
saulis regis israel se transtulit: sibi vnū asinū ple
nū panibꝰ presentauit. ¶Sic vere religiosus q̄ Moral.
seruitiū regis xp̄i. i. statum religionis digne cu
pit intrare: dz sibi illū asinum. i. corpus suum ꝓ
prium laboribus penitentie deditum, cum pani
bus. i. cū bonis operibus, vel cū eleemosynarum C
subuentiōe seu lachrymosis singultibus presen
tare: dicens illud Ps. Fuerunt mihi lachryme Ps.41
mee panes die ac nocte.

¶Capitu. xvij. Textus.

Congregātes autem philistijm agmi
na sua in preliū. Moralitatū Cap. xiij.

Philistijm con
tra filios israel cōgregati,
Goliā getheū principaliorē
⁊ fortiorē in suo exercitu ha
buerunt, qui scz in altitudi
ne sex cubitos cū palma ha
bebat: ⁊ armis ereis armatꝰ
erat. Cū igit iste populū dei
molestaret: accidit ꝙ isai fi
liū suū dauid ad visitandū fratres suos q̄ erant
in exercitu mitteret, vt scz illis ephi polēte: ephi
dico. i. tres modios, decemq3 panes ⁊ decē formu
las casei deportaret. Dauid igit videns gigantē
cōtinuo populo dei maledicere: accēsus zelo, ba
culū suum sumpsit: ⁊ quinq3 limpidissimos lapi
des de flumine eligens in pera sua reposuit: et
tres ipsoꝝ cōtra goliam iaciēs, ipsum in fronte
percussit: ⁊ tertio ictu ꝓstrauit: ppriūq3 gladiū Allego.
eius extrahēs, caput eius abscidit. ¶Allegorice
ista exponūt de xp̄o ⁊ diabolo. Sic em̄ est ꝙ a pn
cipio philistijm. i. demones pugnauerūt cōtra fi
lios Israel. i. cōtra hoīes habentes goliam: q̄ in D
terpretat robustus. i. luciferū ductorē: q̄ scz ita Job.41
robustus erat ⁊ fortis: qr sicut dr. Non est ptās
sup terrā q̄ cōparet ei. Factus est enim vt nullū
timeret. Iste enim est q̄ populū dñi. i. sanctos pa
tres ⁊ totum humanū genus grauauit: ⁊ eidē cō
tinuo insultauit: quapropter sic accidit ꝙ dauid
manu fortis. i. xp̄s: fuit in locum certaminis. i. in
mūdū a deo patre suo destinatus ⁊ missus: vt fra
tres suos. i. fideles, tam p̄ntes q̄3 futuros perso
naliter visitaret: ⁊ tres modios polente. i. fidem
sancte trinitatis, necnō decē panes ⁊ decē formu
las casei. i. p̄cepta legis: q̄. s. panes vite ⁊ moꝝ for Luc.19
mule possunt dici: eisdē ꝯcederet atq3 daret. Uñ
dr. Hō q̄dā abijt in regionē longinquā accipe si
bi regnū. Et seqtur. Et seruis suis tradidit decē
minas. Iste igit zelo salutis ppli sui ⁊ animaꝝ cō
tra goliam. i. diabolū: baculū crucis accepit: et
quinq3 lapides. i. quinq3 p̄ciosa vulnera in torrē
te passiōis recepit: quoꝝ ꝟtute golias iste percus
sus est ⁊ ꝓstratꝰ, ⁊ populꝰ fideliū liberatꝰ. Ideo
dr. In quibus visitauit nos oriens ex alto: vt de Luc.1
manu inimicoꝝ nostroꝝ liberati, seruiamꝰ illi.
Tandē vero iste diabolus gladio ꝓprio occidit:
inquantū mundi philosophi ⁊ heretici quibꝰ me
diantibꝰ diabolus animas occidit: Christi inspi

ratione cōuersi sunt: ita ꝙ in caput primi magi-
stri sui diaboli/seipsos retorserunt: inquantum
E cōtra eū p̄dicauerūt: ⁊ eius malicias detexerūt:
⁊ eū capite.i.intētione sua fraudauerunt: qua-
lis scilz gladius fuit Dionysius ⁊ Augustinus.
Ps.36.e Psal. Gladius eorū intret in corda ipsorū. Et si
vis dic de armis eius golie.i.de malis clericis ⁊
religiosis: qui sunt arma diaboli. Dic ꝙ oia erāt
Aliter. erea: qꝛ es habet sonū bone locutionis: sed nō hꝫ
sensum deuotionis vel cōpassionis. ¶Uel etiam
mali qui sunt diaboli arma erei/possunt dici: qui
sunt detractores ⁊ clamorosi ⁊ brigosi. Unde
iob.40.b iob. Ossa behemoth sicut fistule eris. ¶Hic ha-
Eodē ca.d bes ꝙ dauid ante victoriam golie/dixit se vicisse
leonē ⁊ vrsum ⁊ gigantē (sicut dr̄ hic) ipse dauid
vicit. Sic vere vir iustus pꝫ vincere spirituali-
ter tria/scꝫ goliā magnum rusticū.i.mundū: vr-
sum qui diligit dulcia.i.carnē: leonem.i.superbū
diabolū. Istud potissime dꝫ eē in religioso: qui
mundū vicit p votū paupertatis: carnē per vo-
tum castitatis: diabolū per votū obediētie ⁊ hu-
Aliter. militatis. ¶Uel gigas cū magno vētre est insa-
tiabilis auaricia: vrsus lābens est luxuria: leo
erecto collo incedēs est superbia: etiā vt supra.
Aliter. ¶Uel dic qn̄ dauid.i.prelatus qn̄ videt ꝙ leo et
vrsus vel diabolus veniunt ad gregem fidelium
subditorum deuorandū: statim debet occurrere
predicādo. Idē de philistino ⁊c. qꝛ scꝫ p̄lat⁹ ista
tria scꝫ leonē.i.diabolū: vrsum lambentē.i.here-
ticos: goliam armatum.i.tyrannos dꝫ vincere:
ipsisq; se opponere: ne gregē vel pplm̄ dn̄i pos-
F sint per vitia deuorare. Uel isti significant tyrā-
Eodē ca.e nes ⁊c. sicut supra. ¶Cū dauid cōtra goliā gi-
gantem singulare certamen intrare vellet: saul
armis suis/scilz galea/lorica/et aliis vestimētis
suis ipm̄ induit: sed qꝛ nō habebat cōsuetudinē
portādi arma/ista statim deposuit: ⁊ perā/necnō
quinq; lapides de torrente accepit: quorū trib⁹
proiectis/in tertio ictu goliam in fronte percus-
sum prostrauit. ¶Sic vere si cōtra goliā: id est
Moralitas. diabolum qui continue p tentationes nobis in-
sultat/preualere volumus: necesse est ꝙ arma et
vestes saulis.i.bona tēporalia huius mūdi: qui
s.saul.i.abutens dicitur: mentaliter dimittamus
quodq; baculum.i.crucis memoriam assumam⁹
⁊ quinq; lapides torrentis.i.quinq; xp̄i vulnera
de sue passionis torrente in pera conscientie re-
ponamus. Quia reuera si ipsum cū istis, id est
cum passionis Christi memoria in fronte: hoc est
dictu/in principio: quando scilicet tentare inci-
pit: vt pote quādo tentatio adhuc est in cogita-
tione pcutimus: cōtra ipsum faciliter p̄ualem⁹:
qꝛ pcerto qn̄ homo in principio tētationis/xp̄i
passionem crucēq; ipsius ⁊ vulnera adducit ad
memoriam faciliter de hoste reportat triūphum
et victoriam. Ideo bene dr̄. Deponentes omne
Heb.10.a pondus/⁊ circūstans nos peccatum: p patientiā
curramus ad propositum nobis certamen: aspi-
cientes in autorem fidei ⁊ consummatorem Je-
sum: qui proposito sibi gaudio sustinuit crucē.
G ¶Uel dic ꝙ tres lapides quib⁹ diabol⁹ seu eius
Aliter. tentatio prosternit̄ tres partes penitentie signi-
ficant.s.contritionē: que diabolum ⁊ peccatum
in capite percutit: confessionē que ipsum in eo-
dem veniens loco/ictum alium sibi addit: satisfa-
ctionem, que tertio succedens, ipsum ex toto
prosternit: dum tamē in fronte.i.in principio iu-
uentutis vel tentationis ista veniant ⁊c. vt su-
pra. Ipse etiam diabolus cum gladio proprio
occiditur, quādo pct̄m vel tētatio qua ipse cre-
dit hominem occidere, facit hoiem magis humi-
lem/inquantum ipse se videt succumbentem et
Aliter. fragilem: et sic proprium telum suum in caput
Ps.36.a ipsius retorquetur. Ps. Gladius eorum intret

corda eorum. ¶Uel dic ꝙ isti tres lapides sunt
fides, spes ⁊ charitas: qꝛ scꝫ fides percutit forti- Aliter
ter, spes fortius, charitas fortissime. ¶Uel dic Aliter.
quō p̄uidentia dei facit ita bn̄ vincere inermē si-
cut armatū. ¶Uel dic ꝯtra illos qui excusant se
de armis portandis, idest de actibus virtuosis fa-
ciēdis ppter inconsuetudinē, sicut dauid. Non
possum (inquit) sic incedere: qꝛ nec vsum habeo.
¶Uel dic ꝙ religiosus q̄ vult p̄ualere cōtra car-
nē ⁊ diabolum, arma carnalia dꝫ dimittere, ⁊ spi- Aliter.
ritualia accipere s.crucis memoriā ⁊c. dicēs illō
Apostoli. In carne ambulantes, nō s̄m carnē mi- 1.Co 10.a
litemus. Arma em̄ militie nr̄e non sunt carnalia. Aliter
¶Uel dic quo ad hoc moraliter, ꝙ dauid manu H
fortis, ⁊ vultu desiderabilis, est p̄latus q̄ dꝫ esse
fortis bn̄ operādo, ⁊ vultu desiderabilis, amica-
liter cōuiuendo ⁊ honeste cōuersando. Iste igit̄
ad preliū cōtra philistūm.i.cōtra demones vitia
⁊ hereticos dꝫ currere: fratres suos subditos,
idest consocios dꝫ visitare: ⁊ victualia sp̄ualia ⁊
tēporalia eisdē portare, arma saulis.i.seculi pō-
pam dꝫ dimittere: baculū pastoralē dꝫ accipere: ⁊
de torrente sacre scripture debet quinq; lapides
idest cōtinentiā quinq; sensuū, vel etiam diuine
legis doctrinā eligere: ⁊ sic poterit cōtra goliā.i.
cōtra diabolū vel cōtra carnē, hereticos vel tyrā-
nos viriliter triumphare. ¶Hic dicit̄ ꝙ David Eodē.c.g.
posuit arma golie quē occiderat, in tabernaculo
suo. In q̄ notat̄ ꝙ qn̄ q̄s de carne vel diabolo p̄-
ualuit: arma eius.i.pctā a q̄bus ipugnatus exti-
terat: in tabernaculo cordis sui debet reponere:
vt scꝫ peccata studeat ppetue memorie commen-
dare: ⁊ recidiuū continue formidare: vel adeptā
victoriā ad gloriā dei ordinare. Un̄ Ecclesiastici. Eccli.5.b.
De propiciatu peccatorum noli esse sine metu.

¶Capi. xviij. Textus.

Et factum est cum complesset loqui ad
saul. Moralitatum Ca. xiiij.

Um vidisset A
Jonathas ꝙ dauid victo-
riam habuerat contra ho-
stes, conglutinata est ani-
ma ei⁹ cū aīa dauid, expo-
liauitq; se tunica sua ⁊ ve-
stimenta sua vsq; ad gla-
diū arcū ⁊ baltheū, ⁊ dedit Moralitas
sibi. ¶Sic vere bonus reli-
giosus dꝫ p pfectā charitatē dauid.i.christo con-
glutinari: ⁊ ideo vestimētis bonorū tēporaliū se
dꝫ p contēptū ⁊ abdicationē spoliare: gladiū ois
crudelitatis dimittere: arcum potentie ⁊ iurisdi-
ctiōis secularis cōtēnere: baltheū glorie ⁊ magni-
ficētie tēporalis totaliter abdicare: ⁊ oia christo
dare, idest amore ipsius de ipsis nō curare: ⁊ sic
Jonathas.i.columba simplex ⁊ humilis David:
q̄ fecit victoriā in israel.i.christo: poterit in statu
religiōis vel ecclesie dignifice adherere: maxime
qn̄ ꝯsiderat ꝙ iste ē q̄ goliā, idest diabolū voluit
vincere, ⁊ pplm̄ liberare, dicēs cū petro. Ecce nos Mat.19.d.
reliquimus oia, ⁊ secuti sumus te ⁊c. ¶Hic dicit̄ Eodē.c.c
ꝙ cū Saul arrept⁹ a diabolo insaniret, dauid ci-
tharam pcutiebat, vt eum de demonio liberaret.
Qui lāceā arripiēs: voluit David ad parietē trā-
figere: sed dauid sciuit prudenter lanceam decli-
nare. Audierat enim Saul ꝙ mulieres sibi dauid
pretulerant, quando redeunti de prelio acclama-
uerunt. Saul percussit mille, ⁊ dauid decem mi-
lia. A die autem illa nō rectis oculis ipsum aspi- B
ciebat: sed ipsum omnino occidere proponebat:
dato quod ipse David hostes ipsius continue Moralitas
vincebat. ¶Illud allega, ꝙ inuidia proprio be-

nẽfactori non parcit: ⁊ maxime qñ in laude sibi
preferť:⁊ qñ virtus eiꝰ pullulat atqꝫ crescit. Nõ
põt em̃ inuidꝰ talẽ hominẽ respicere/dato ꝙ ab
ipso plurima bñficia recipiat:quinimo dato ꝙ i
pñtia eiꝰ citharā melodiose tāgat.i.dato ꝙ dul=
citer tāgat:hoc est,loquať ⁊ respõdeat:⁊ ad vo=
tū sibi seruire studeat:lācea tñ ipʒ pforare.i.tri
bulationibꝰ ⁊ iniurijs fatigare nitiť ⁊ tẽtat. Vñ
Aliter. Señ. Si nullos inimicos facit iiuria/multos tñ
facit inuidia. ¶Vel dic ꝙ saul insaniẽs est pctõr:
q̃ scʒ citharistā q̃ eū a diabolo liberare nitiť.i.p̄=
dicatorẽ q̃ citharā v̄bi dei sibi tāgit:⁊ ꝑ ipso sa=
nādo:⁊ a potestate diaboli.i.vitiorꝫ saluādo ei=
dẽ p̄dicat/⁊ affať:qñqꝫ trāsfigere/diffamare atqꝫ
iniuriari/⁊ sibi etiā inuidere conať. Vñ dr̃ i Pro=
Puer.5.b uer. Nõ amat pestilẽs eū q̃ se corripit. ¶Vel dic
Aliter. ꝙ Saul est diabolꝰ: q̃ scʒ citharistas.i.p̄dicato=
res summe nitiť ad parietẽ.i.ad carnẽ ꝑ luxuriā
cū lācea tẽtatiõis trāsfigere:ne officiū p̄dicādi ⁊
spūaliter citharizādi valeat impedire:quapro=
ter iste dʒ a tali lācea quātū poterit p̄cauere: et
ideo tā diabolꝰ q̃ꝫ hõ durꝰ ⁊ obstinatꝰ/videnť di
cere illud Amos. Aufer a me tumultū canticorū
Amos.5.b tuorū:carmina lyre tue non audiā. ¶Vel dic qđ
Aliter. Dauid q̃ erat pulcerrimꝰ ⁊ rufus/significat hi=
C striones:quorꝫ.s.cantꝰ rex isrľ.i.p̄latꝰ vel religio
sus nõ dʒ eligere:sʒ eos ⁊ oẽm inanẽ leticiā abdi
Aliter. care. ¶Vel dic ꝙ iste significat adulatores: q̃ in
Amos.5.f auribꝰ hoim citharizāt:⁊ semꝑ v̄ba melodiosa ⁊
Eodẽ ca c placẽtia eis cātāt. Istos igiť dʒ rex israel/id est
Moralitas. bonꝰ p̄nceps vel p̄latꝰ lācea reprehẽsionis ꝑcu=
tere:⁊ a se penitꝰ submouere/dicẽs illud. Aufer
a me ⁊c. Saul maligno spiritu exagitatꝰ/ ꝓphe=
tauit in medio domus sue. Istud exponunt qui
dam sic:quod aliqui sunt predicatores:qui pro=
phetant,id est predicant amore terrenorum: in
medio domus sue.i.propter cõmodum priuatū
nõ sicut iustꝰ de quo dr̃,ꝙ in medio ecclesie ape=
Eccli.5.a ruit os suum. Isti igitur a spiritu maligno exa=
gitātur:qui.s.de spirituali negocio lucrum ter=
renum adipisci conantur. Apľs. Omnes que sua
Phil.2.e sunt,querunt,non que Jesu Christi.

¶Capi. xviiij. Textus.

Locutus est aūt saul ad ionatham filiū
suum. Moralitatum Cap. xv.

DAuid maritus
michol filie regis đ lecto i quo
credebatur esse,aufugit:vt irā
saul declinaret. Vxor vero eiꝰ
D statuam in lecto dauid loco
ipsius posuit:pellẽqꝫ caprarū
posuit suꝑ caput ipsiꝰ:⁊ ipsam
operuit vestimẽtis. Cū igiť rex mādauit ꝓ da=
uid,veniẽtes aparitores eiꝰ crediderūt inueni=
re dauid in lecto:et loco eius statuā cū vestibꝰ ⁊
Moralitas pellibus inuenerunt. ¶Per istam regis filiam
intelligiť ecclesia,que est filia regis christi: per
dauid vero bonus ecclesiasticus ⁊ prelatus. Per
lectū dauid spiritualẽ prelaturā ⁊ beneficiū in=
telligo:in quibus dauid.i.bonus prelatus quie
scit. Ista est igitur veritas,ꝙ recedente et fugiẽ
te dauid: id est bono prelato de hoc mundo ad
patrem:et lectum suum, id est prelaturam vel
beneficium vacuum dimittente: sepe fit,ꝙ vxor
eiꝰ, id est ecclesia ponit statuā.i.prefert aliquā
statutalem personam in loco et lecto.i.in statu
gradu et officio ipsius qui recessit. Qui scilicet
ad modum statue nec motū bone operationis,
nec sensum discretiõis habet:sed potius qui cir=
ca caput mentis pellibꝰ carnalis affectionis te=
gatur:et vestibus temporalis possessionis per
auariciam inuoluatur. Et ideo breuiter hodie fit
ꝙ ille qui in lecto ecclesie dauid id est illi qui bo
num et prudentem prelatum inuenire se credūt:
ibi pro certo statuam cum pellibus caprinis et
vestibus.i.personā ignorantem plenam carnali
affectione ⁊ solū inuolutā aliquali honeste con=
uersationis veste: vel aliquali possessione inue=
niunt: qr hodie prelati circūeunt in melotis qui
sunt pelles vilissime/significantes diuitias,et in Hebr.
pellibꝰ caprinis/que sunt pelles fetidissime signi
ficantes carnis delitias et delectationes. ¶Vel E
dic secundum aliquos moraliter:qđ Dauid.i. Aliter.
vir iustus debet a lecto conscientie et imagina=
tionis sue recedere:inquantum scʒ se non debet
iustum reputare. Vxor enim sua prudẽtia debet
in lecto cordis ponere statuam cum pellibus ca
prinis:quod fit quando facit hominem se pecca
torem ignorantẽ casurū ⁊ fetidum existimare:et
sic quādoqꝫ lictores.i.demones veniunt:vt dauid
id est virum iustum de presumptione tentẽt/mi=
rantur quando loco dauid statuā inueniunt:et
quādo loco peccatorum/virtutis timorẽ ⁊ pec=
catorum considerationem attendunt:⁊ sic illusi
sine dāno recedūt. ¶Vidẽs dauid consummatā Eod.c.
maliciam saulis contra se,fugit ad samuelẽ. Ad
quem cum misisset saul nuncios/vt dauid rape=
rent et adducerent: missi, illi venientes in na=
baioth: dauid cum samuele et etiam propheta=
rum cuneum cum eis inuenerunt. Sicqꝫ factum
est/ꝙ quādo ipsi lictores qui ad rapiẽdū dauid
fuerant missi:irruente in se spiritu ad prophetā
dum cū alijs sunt conuersi:quibꝰ morā trahẽti=
bus/saul alios lictores misit:qui et ipsi prophe=
tare ceperūt:qđ etiā tertij similiter fecerūt:ita ꝙ
nulli ad suum dñm redierunt:sed cum samuele
⁊ dauid prophetādo remāserunt. Ad vltimū v̄o
⁊ ipse saul personaliter venit:⁊ statim facto suꝑ
se spiritu dñi/vestimẽtis suis se expoliauit:⁊ nu=
dus tota die ⁊ nocte cū alijs prophetauit. ¶Il=
lud potest allegari/quomodo valde proficit so Moralitas
cietas bonorum religiosorum:et illos videre et
frequentare ⁊ verba eorū attendere ⁊ audire:qr
reuera sepe accidit/ꝙ etiam ipse saul ⁊ lictores/
id est ipsi mali mundi principes ⁊ tyranni in ipso
actu male voluntatis sue:quando bonos reli=
giosos et sanctos prospiciunt et vitam et mores
eorum attendunt: et eorum prophetias et lau=
des ⁊ doctrinas et predicationes audiunt:sta=
tim spiritu dei tanguntur/et in alios viros se
conuertunt: ita ꝙ sepe fit ꝙ ipsi cum prophetis
prophetare.i.cum eis religiose viuere volunt:
⁊ depositis vestimentis bonorum temporalium/
et etiā habitus secularis:christo nudi et paupe=
res laudes reddūt. Sicut de quodam rege frā=
corum legitur:ꝙ cum romā ad peregrinandum
fuisset/per montem cassinum transiuit:⁊ visa cõ=
uersatione sanctorum monachorū/spiritus dñi
in eum insiluit:⁊ deposito regio cultu/sumptoqꝫ
monachico habitu/ibi cum ipsis religiose vixit.
Quod etiam de lictoribus tyrannorum missis
pro martyribus capiendis quotidie flebat: quia
scʒ auditis eis conuertebantur:et cum eis mar=
tyrium patiebanť. Unde de xp̄o legitur:ꝙ mini= Job.7.f
stri missi vt eum comprehenderent cum hoc fa=
cere ausi non fuissent/phariseis increpantibꝰ ꝙ
eū nõ adduxerūt:responderunt dicentes. Nūqꝫ
sic locutus est homo. Unde ⁊ ipsi pharisei dixe= B
runt. Nunquid et vos seducti estis? ¶Vel ista Aliter.
possunt etiā allegari:ꝙ spiritus vbi vult spirat: Job.3.
quia etiam quandoqꝫ in ipso actu male volunta
tis homo conuertitur:⁊ propheta dñi efficitur:
vt de paulo exemplariter inuenitur. Potens est Luce.3.b
enim deus de lapidibus suscitare filios abrae.
¶Ad finem/quod dauid posset scire volunta= Ca.xx.d

tem saulis vtrum esset cõtra se cõfirmata: iona-
thas amicus suus certũ super hoc dedit signũ:
hoc scʒ ꝙ dauid in agro iuxta lapidem fecit ab-
scondi: ordinans ꝙ post prandium ipse ad spa-
cium ad muros ascenderet: ꝛ tres sagittas ver-
sus illam partem traijceret: ꝛ puerum ad querẽ-
dum sagittas mitteret: ꝛ si cognosceret patrem
sibi placatum/puero diceret. Intra te sunt. Si ve
ro patris videret consummatam maliciam: tunc
diceret/vltra te sunt. Uidens aũt ionathas sau-
lem in prandio contra dauid furientem: statim
post prandium ad muros iuit: et sagittas duas
in agrum/vbi dauid lateebat proiecit: et pue
rum ignorãtem ad querendum sagittas misit: et
cum diceret/non sunt ibi sagitte vltra te sunt: fa
ciendi signũ et recedendi spacium dauid dedit.
Allegoria. ¶Istud inueni expositum allegorice sic. Per io-
nathan intelligiƚ deus pater: per dauid eius fi-
lius christus: saul vero rex qui inter epulas da-
b uid mortem desiderabat: cetum sacerdotum et
principũ iudeoꝝ significat: qui in epulis pascha
lib⁹ christi mortẽ tractabãt. Puer vero ionathe
turbã iudaici populi in etate puerili ꝛ ignoran-
tie significat. Jonathas igitur.i.de⁹ pater duas
sagittas/id est duo genera diuinorum eloquio-
rum ad dauid absconditũ in agro id est ad chri-
stum latentem sub litera legis scʒ psalmos ꝛ pro
Esa.46.c phetas noscitur dixisse: ꝛ ad sagittas huiusmo-
di colligendas puerũ suũ: id est puerũ iudaicũ
trãsmisisse: q̃ scʒ sagittas diuinoꝝ eloquioꝝ rece
perũt ꝛ scripserũt: ꝛ in auariciã synagoge redu
xerũt. Uerũtñ Dauid/id est christũ: q̃ sub lapide
tabularũ legis latitabat: ꝛ in agro huius mun-
di occultus venerat. Esa. Uere tu es ascõdit⁹: nõ
Joan.1.a potuerũt cognoscere: nec etiam quẽ sagitte hu-
Aliter. iusmodi.i.litere scripturarũ quas colligebant/
significarẽt Dauid.i.christũ sciuerũt animaduer
tere: imo absq eo quod in ipsum per fidẽ cape-
rent atq crederent/dimiserunt abire. Unde dici
tur. In propriis venit: ꝛ sui eum non receperunt.
In mundo erat: ꝛ mundus eum non cognouit.
¶Uel dic ꝙ Dauid est peccator qui fugit ab ira
christi: saluatur etiam a lapide/id est a cordis
duricia in qua latuerat/ꝛ per penitentiam egre-
ditur/quando ionathas/id est columbinus pre-
dicator ꝛ simplex/sagittas diuinorum eloquio-
A rum ad ipsum dirigit: ꝛ qñ verbis ꝛ reprehensio
nibus ipsum sagittat/arguit atq ferit. ¶Hic ha
bes ꝙ Dauid fugiens Saulem/venit in nobe ad
achimelech sacerdotẽ: petijtq ab eo panes pro
se ꝛ pueris secũ ductis. Cui cũ dixisset sacerdos
non habeo panes laicos ad manũ/sed tm̃ panẽ
sanctum: si mũdi sunt pueri comedẽt, maxime a
mulieribus. Dixit Dauid, ꝙ vasa pueroꝝ san-
cta sunt, porro via polluta: sed dante dño san-
ctificabitur. Sibi ergo dedit sacerdos panẽ san-
ctificatũ: gladiũq Golie, qui inuolut⁹ pallio in
Moralitas tabernaculo a die quo golsam occiderat, semper
fuerat reseruatus. ¶Sic vere qñ Dauid ꝛ pueri
sui.i.christiani veniũt ad sacerdotẽ in paschate
ꝓ pane eucharistie sumẽdo: ante oia sacerdos
debet curare si sunt mũdi atq casti: debet eis di-
cere ꝙ iste panis nõ est laic⁹, imo sanctus: ꝛ solũ
a sanctis ꝛ mũdis hominib⁹ assumend⁹. Quos
cũ sanctos ꝛ mũdos ꝛ bene cõfessos esse cogno-
uerit: debet eis panẽ sanctũ tradere: necnõ ꝛ gla
dium timoris domini/etiam memoriam crucis/
quo scʒ golias/id est diabolus iugulatus exti-
tit debet eis assignare: quia pro certo sicut pue-
ro datur panis/et baculus vt panem a cane de-
fendat: sic etiam christiano gladius crucis vel
diuini timoris cum pallio humilitatis traditur
vt panem istum seu etiã sacramentũ ꝛ eius vir-
tutem/diabolus ab eo nunq̃ tollat. Isti tamen
q̃uis sancti sint: viam suam pollutã dicere/inquã-
tum respectu tanti sacramenti semper se debent B
immundos ꝛ inutiles existimare. Unde Jac. In Jaco.3.a
multis enim offendimus omnes. ¶Uel dic (sicut Aliter.
allegat saluator) qꝺ istos panes sanctos quos
non licebat laicis comedere: sicut patet in libro 1.Re.21.a
Regũ. Dauid laicus famelicus comedit: qꝛ ne-
cessitas non habet legem. ¶Uel dic dic ꝙ gladi⁹ Aliter.
golie est detractor: qui est gladius diaboli: ʒm
ꝙ in Ps. dr. Lingua eorũ gladi⁹ acut⁹ nũcupaƚ. Ps.56.
Isti sunt igitur qui in tẽplo religionis habitãt:
ꝛ inuoluti pallio.s. habitu religioso vel dissimu-
lato/humilitatis ꝛ charitatis zelo homines fe-
riunt ꝛ cruentant. Iste eñ est gladius q̃ ꝓpriũ
dñm occidit: ꝛ detractor est ille q̃ ꝓprio domino
s. ꝓprio plato nõ parcit. Ps. Gladius eoꝝ intret
in corda ipsoꝝ. ¶Doech idumeus fortissim⁹ pa Ps.36.c.
storũ Saulis/de quo nõ cauebaƚ: erat in taber-
naculo qñ sacerdos panes ꝛ gladiũ dedit dauid
qui cũ Sauli hec retulisset/interfecti sunt sacer
dotes. Ex hoc nota ꝙ semper ab insidijs est pre-
cauendum: ꝛ maxime qñ negocia tãgunt princi-
pes vel magnates: vbi.s. nõ aduertiƚ/adest ali-
quis qui loquiƚ: ꝓpter qꝺ multa mala sequunƚ. Eccl's.19.d
Ideo benediciƚ Eccl's. In cogitatione tua non
detrahes regi. Aues eñ celi deferunt illi. Quili-
bet enim gaudet referre platis et principib⁹ q̃c- Eccli.8.d
quid videt. Ideo bene dicitur. Coram extraneo
ne facias consilium: nescis enim quid pariet ꝛc.

¶Cap.xxj. Textus. Uenit autẽ dauid in nobe ad achimelech sacerdotẽ. Moralitatũ Ca. xvj. C

D Auid fugiens
achis regẽ geth/cũ ꝓpedisset se
etiã cognitum: timens ne quid a
Philisteis/qui inimici erant filio
rum israel/pateretur: finxit se
in regis presentia furiosum: mu
tauitq os suum: et impingebat in ostia parte
clausa: et defluebant salive de ore eius. Que vi-
dens achis/ipm fore dauid nullaten⁹ credidit:
sed ipm tanq̃ furiosum expulit/ꝛ sic sub colore
insanie periculũ euasit/ꝛ in speluncam odollam
fugit atq venit: vbi scilʒ fratres eius ad eum cõ
gregati sunt: ꝛ illi qui erant in augustia et ama-
ro aio: et qui premebanƚ ere alieno ad eum con-
uenerunt: et factus est eorum princeps: eiq ad-
heserunt. ¶Dic allegorice/ꝙ dauid est christus Allegoria.
achis vero designat populum iudeorum: quia
reuera dauid dei filius in geth/ que interpretaƚ
torcular vel opprimens: in oppressionem mun-
di ꝛ miserie veniẽs, se in aliã personam.s. in ho-
minem carnem assumendo mutauit: in torculari
passionis more insani, voluntarie scilʒ mortem
assumendo apparuit: propter quod et herodes
eum tanq̃ insanũ veste alba illusit: quapropter
achis iudaicus pp̃ls ipm esse deũ.s. dei filiũ seu
messiam nõ credidit: sed ipm ꝛ ei⁹ fidẽ expulit: ꝛ
eũ expellẽdo occidit dicendo.s. illud. Nolumus
hũc regnare sup nos. Et illud. Tolle eũ ꝛc. Ita D
ꝙ iste in speluncam sepulchri descẽdit. Fratres Lu.19.c
igitur eius.s. apostoli ꝛ discipuli ad eum per fi- Jo.19.c
dem descenderunt: ꝛ: ꝛ omnes qui erant ere alie
no pressi.i. debitis peccatorum cõstricti. Omnes
illi q̃ etiã in angustia tribulationis, ꝛ in amaro
animo tribulationis ꝛ cõtritionis erãt positi.s.
gentiles ꝛ alij peccatores plurimi ad eum con-
uenerunt fidemq eius susceperunt: ꝛ factus est
eorum princeps: eum tanq̃ deum et dominum
crediderunt: dicentes illud Esa. Uestimentum
tibi est: princeps esto noster. ¶Uel dic qꝺ qñq̃
expedit stulticiã simulare. Unde Cato. Stulti- Esa.3.a
ciam simulare loco/prudentia summa est. Et in Aliter.

pro.26.a Prouer. Respondeas stulto iuxta stulticiam suā ne sibi sapiens videatur. ¶ Uel dic ꝙ hodie solū
Aliter. illi qui sunt inopes/angustiati et tribulati: ad dauid. i. ad christum/ vel ad spelūcam odollā. i. ad religionis statum conueniunt: ipsumq̄ pro duce eligūt. Diuites vero nec de dauid: id est de
Jac.2.a deo/nec de religione sua contēdunt: vnde Jaco.
1.Cor.1.d Pauperes elegit deus. Apostol⁹. Uidete fratres vocationē vestrā: quoniā nō multi potētes/non multi nobiles s̄m carnem: sed infirma mūdi ele-
Aliter. git deus. ¶ Uel dic ꝙ pro certo illi qui sunt fratres dauid charitatem sectando/⁊ fraternitatē
E diligendo: ⁊ illi qui sunt inopes/scilȝ voluntarie diuitias contemnendo: et illi qui sunt in amaro animo/de peccatis penitēdo: ⁊ illi qui sunt in angustia/tribulationes sustinendo: et illi qui sunt pressi ere alieno. i. qui sunt boni diuites: mundi era ⁊ diuitias/onus ⁊ pressurā reputādo: ad dauid. i. ad xp̄m per gratiā veniunt: ⁊ in spelunca paradisi discipuli eius fiunt: taliūq̄ personarū dux ⁊ rex efficitur: ⁊ ipsi sibi tanq̄ principi perpetuo famulantur: vnde ipse est qui dicit. Ad
Esa.66.a quem respiciam nisi ad pauperculum ⁊ contritū spiritu ⁊ timentem sermones meos?

¶ Capl'm xxij. Textus.

Abijt ergo dauid inde: et fugit in speluncā. Moralitatum Capi. xvij.

2.reg.22.d Hic habes quomodo doech interfecit sacerdotes domini/scilicet octogintaquinq̄ viros indutos ephot lineo: ⁊ quod solus abiathar aufugit et euasit. ¶ Sic
Moralitas. vere doech qui interpretatur mortuus: id est peccatum carnis quod fetet: vel doech qui interpretatur sollicitus: id est diabolus qui circūiens querit quem deuoret: sacerdotes/id est viros ecclesiasticos qui lino continentie sunt induti, summe nititur occidere: a cuius occisione solum abiathar, qui interpretatur ros: id est solum illos qui diuine gratie rore sunt imbuti, contingit mirabiliter se saluare.

¶ Capi. xxiij. Textus.

Et annūciauerūt dauid dicentes. Ecce philisthijm. Moralita. Ca. xviij.

Hic iterū habes: qd̄ ionathas cum dauid in deserto fedus iniuit: ⁊ sic legit̄ cū dauid ter inisse fedus: scilicet semel
1.Re.18.a in domo: secundo in agro: tertio
1.re.20.g hic scilicet in deserto. ¶ Sic vero
1.re.23.c
Moralitas. deus cum iusto homine tripliciter fedus facit: scilicet in domo conscientie per contritionem: in agro eloquentie per confessionem: in deserto
Aliter. penitentie per satisfactionem. ¶ Uel dic qd̄ ionathas cum dauid viro iusto confederatur ⁊ iūgitur, quando ipsum inuenit in domo cordis et cogitationis per suspsius considerationem. Quandoq̄ in agro opulento per actiue vite fecundam operationem. Quandoq̄ in deserto religionis vel vite contemplatiue per secretam seculi abdicationem. ¶ Uel dic quod primum pa-
Aliter. ctum fit per fidem in domo cordis et cogitationis. Secundum per charitatem bone operationis. Tertium per spem in deserto tribulationis. Quādo enim homo cum deo illi triplici modo iungitur/constat quod sibi firmiter copula-
Eccle.4.b tur: vnde dicitur. Funiculus triplex difficile rumpitur ⁊c.

¶ Capi. xxiiij. Textus.

Ascendit ergo dauid inde ⁊ habitauit in locis. Moralitatum Ca. xix.

Cum saul actualiter p̄seq̄ret̄ dauid, accidit ꝙ p̄ ventre purgādo speluncam intraret: in cuius p̄fundiori parte dauid cū viris suis fugerat ⁊ latebat. Dauid igit̄ sibi tanq̄ p̄secutori misert⁹, ip̄z occidere noluit: sȝ orā chlamydis ei⁹ p̄scindēs: ⁊, de h̄ cor suū p̄cutiēs: penituit ip̄m. Absit inq̄t: vt extendā manū meā in christū dn̄i. Quo facto ipse inimicū suum saulē ad fletū p̄uocauit. ¶ Istō p̄t allegari, quō Moralitas. hō nobilis corde nō dȝ occulte vel p̄niciose aliquē percutere, sȝ potius publice debellare: quin immo si hostem in potestate sua inuenit, debet sibi parcere: et maxime quando videt ex casu ⁊ a fortuna, ⁊ ex dei prouidentia, ⁊ non ex proprijs viribus subiectionem huiusmodi factam esse. Quia sicut dicit Sene. Sufficere debet victori vindicare potuisse. Et idem de moribus. Magnarum virium est ledentem negligere. Tali enim modo inimicus melius vincitur: ⁊ ad fletum ⁊ dolorem prouocatur. Ideo dicit Seneca: ꝙ parcendo melius vinces. Sicut potest haberi exemplū de iulio ⁊ anthonio, de beneficijs Sene. vnde in Prouerbio. Si sitierit inimicus tuus, potum da illi ⁊c. Sic enim faciens, carbones congeres sup prou. c. caput eius. ¶ Uel dic ꝙ in spelunca religiōis vel ecclesie quādoq̄ inuenitur saul malus rex. i. ma- Aliter lus prelatus: q̄ soluȝ querit ventrē suū purgare. i. malam volūtatē implere: ⁊ stercora diuersoꝝ vitiorum ⁊ criminū ⁊ operis executionē exterius reuelare. Sicut ad literam ptȝ de multis: q̄ solū ad hoc speluncam religionis vel ecclesie intrare querunt: ⁊ ad hoc ibi dominant̄ ⁊ p̄sunt, vt fetorē diuersoꝝ vitiorū emittāt, ⁊ vt superbiā, luxuriā, vindictā ⁊ auariciā exerceāt ⁊ cōmittant. Qn̄q̄ etiā in ista inuenit̄ dauid. i. bonus subdit⁹: q̄ solū ibi q̄rit latere, ⁊ a mundi tumultu se abscōdere, ⁊ orationi ⁊ deuotioni vacare. vn̄ Mat. Intra Math. cubiculū tuū, ⁊ ora patrē tuū i abscōdito. Quid igit̄? Pro certo talis dauid. i. bon⁹ subditus: lȝ videat regē. s. superiorē suū talia facientem, ⁊ mala opera sic exequentē: dato ꝙ etiā sit inimicus ⁊ p̄secutor suus ⁊ suoꝝ: non dȝ tn̄ in eū manū mittere: nec eum impugnare vel diffamare, ⁊ spūaliter occidere: sed potius in patiētia dissimulare, ⁊ defect⁹ suos benignius quo poterit supportare: quinimmo si quid de chlamyde fame sue detrahēdo p̄sciderit, ⁊ si obloquendo de p̄lato linguā suam laxauerit: seip̄m redarguere, ⁊ cor suū percutere dȝ. vn̄ Exo. Dijs non detrahes, ⁊ principi Exo. 22. populi tui non maledices. Sicut etiā de oza dr̄: 2.Reg. 6.b ꝙ morte p̄cussus interijt: q̄r manū ad arcā vacillātem misit: ad denotanduȝ ꝙ subditus non debet etiam prelatum vacillantem vel delinquentē detrahendo tangere: cum ad ipsum non p̄tineat de maioribus iudicare. Exemplo Constantini imperatoris: qui in concilio generali libellos episcoporū, vbi eoruȝ crimina vel accusationes continebantur, concremari mandauit: dicens ꝙ maiorū vitia non sunt a minoribus iudicanda.

¶ Capitu. xxv. Textus.

Mortuus est autem samuel: et congregatus est vniuersus israel. Moralitatū Capitulum xx.

NAbal quidā di-
ues ⁊ magnus: cuius pos-
sessio erat magna morabaꝛ
in carmelo. Iste tñ erat pes
sim⁹ ⁊ maliciosus. Uxor ve
ro eius abigail erat prudē
tissima ⁊ pulchra. Factū est
igiꝛ ꝙ cū iste oues suas tō-
deret: ⁊ tonsorib⁹ cōuiuiū
faceret: misit ad eū Dauid q̄ latebat tūc tp̄is in
deserto, ꝓ se ⁊ socijs suis benedictionē ⁊ gratiā
i. cibos seu viaticū petitur⁹. Ille aūt nō solū no-
luit ipsis dare aliquid: sed incepit obloqui de da
uid ⁊ iniurias dicere: ⁊ ipsum seruum fugitiuum
vocare. Quo audito dauid iratus: statim ipsum
cum omnibus suis que habebat voluit perdere:
nisi sapiens vxor eius abigail occurrisset. Ista
enim audita fatua responsione viri sui, statim
munera parauit: et in occursum dauid cucur-
rit: ⁊ verbis prudentissimis simul ⁊ muneribus
ante missis, irā eius placauit. Ista igitur tunc vi
B ro suo ebrio indicare noluit: sed in crastino peri
culū in quo fuerat indicauit sibi, ⁊ dixit: propter
q̄d emortuū est cor eius intrinsecus: ⁊ factum est
quasi lapis: ⁊ post decē dies defecit, ⁊ mortuus
Moralitas est. ¶ Iste nabal qui interpretaꝛ stultus, signifi-
cat aliquē malū diuitē: ⁊ maxime p̄latū, principē
vel superiorē: qui in deserto hui⁹ mundi, licet sit
maliciosus ⁊ pessimus, diuitijs tamen abundat.
Ps̄. 72. b Psal. Ecce ipsi peccatores ⁊ abūdātes in seculo,
obtinuerūt diuitias. Isti igiꝛ ad tōdēdas oues
i. ad excoriādos simplices et pauperes cōtinue
vacant: ⁊ etiā tonsoribus suis. i. balliuis ⁊ fami-
liaribus suis: ad istā rapine tōsionē seruiētib⁹ cō-
uiuia et festa preparant: ⁊ ipsis beneficia ⁊ officia
⁊ alia lucra tp̄alia subministrāt: ⁊ inde Dauid. i.
christo: q̄ in p̄sona pauperꝫ clamat ⁊ petit ꝓ elee
mosynis, nihil donāt: sed poti⁹ ipsos seruos da-
uid. i. ipsos pauperes vituperāt atq̄ molestant:
Iud. 9. d et murmurando et maledicendo ipsum dauid. i.
christū blasphemāt. Unde dicitur. Inter epulas
maledicebant abimelech. Quid igiꝛ? Pro certo
nō restat, nisi ꝙ dauid et viri sui. i. xp̄s cum ange
lis suis cōtra tales irruat: nisi forte vxor eorum
sapiēs. i. prudentia ipsos arguat: et dona et elee-
mosynas christo et pauperibus eius tribuat: ⁊ ꝑ
humilitatē et patiētiā ipsi dauid christo obuiet
Eccli. 26. a et occurrat q̄ irā eius impediat et ꝯpescat. Ideo
Aliter. bene diciꝛ. Mulieris bone beat⁹ vir. ¶ Uel illud
allega ꝙ nabal. i. prelat⁹ tūc hꝫ magnū cōuiuium
C facere ⁊ magnū gaudiū hr̄e: qñ oues suas. i. sub-
ditos pōt tōdere: et nudos et paup̄es mētaliter
et sp̄ūaliter facere: ⁊ vellus bonorū tp̄alium de
affectione ipsorū auferre: exemplo abrahe, qui
tūc magnū cōuiuium fecit, qñ filiū suū isaac abla
Gen. 21. a ctauit. i. a lacte bonorū terrenorū p̄ cōtemptum
abstraxit. Uel ecōtra dic de malis p̄latis ⁊ dñis, q̄
tunc tp̄is summe gaudēt, qñ subditos suos exco
riare, et bonorū tp̄alium vellere ꝓuare possunt:
et qñ sufficientē occasionē excoriandi et depre-
Job. 3. d dandi eos inueniūt. Uñ Job. Gaudentq̄ vehe-
mēter cū inueniūt sepulchrū. Et loquiꝛ de illis q̄
A fodiūt aurum. ¶ Uel illud allega, ꝙ q̄diu hō est
Aliter. ebrius, et in ipso feruore male voluntatis: non
debet exasperari vel corrigi: sed potius dissimu
lari et supportari: sed in crastino cū ira aut ebrie
Eccli. 31. d tas cessauerit debet tāgi. Uñ, in cōuiuio ne proxi
mū arguas. Et sequitur. Nō premas eū in repe
tendo: Non solet enim homo ebrius vel iratus
obiurgationi acquiescere: q̄ tamen refrigeratus
Aliter. solet patienter cū corrigiꝛ sustinere. ¶ Uel dic ꝙ
nabal q̄ iterpretaꝛ stult⁹, est peccator: qui est pes
sim⁹ ⁊ maliciosus: imisericors, iniuriosus, ingra-
tus, obliuiosus, obstinat⁹ ⁊ ceruicosus. Dauid
enim pastores eius ⁊ greges eius defenderat: et
ideo fuit ingrat⁹ ⁊c. Talis igiꝛ cuius cor emori-
tur ⁊ lapidificaꝛ per obstinationem: post decem D
dies. i. decem mandatorū transgressionem moriꝛ
⁊ morti tēporali ⁊ perpetue condemnatur. Unde
Ezech. Anima que peccauerit, ipsa morietur. Ezec. 18. a

¶ Capitu. xxvj. Textus.

Et venerunt ziphei ad saul in gabaa di-
centes. Moralitatum Cap. xxj.

CUm saul p̄sequere-
reꝛ dauid: ⁊ in medio exercit⁹ sui
in tabernaculo quiesceret ⁊ dor-
miret: ciphūq̄ aque ⁊ hastā ad ca
put suum haberet: ⁊ Dauid de
monte descēderet: caute taberna
culū regis intrauit: ipsumq̄ dormiētē inueniēs,
hastā ⁊ ciphū abstulit: ⁊ rediens in montē iterū
ascēdit: ⁊ clamare incipiens huiusmodi verba di
xit. Nōne respōdebitis verbū? Ingressus est vn⁹
de turba vt interficeret regē. Uiuit dñs, quia filij
mortis estis vos: qui non custoditis dominū ve-
strum christum. Ubi inquit est hasta regis, et vbi
ciphus ⁊c. Abner igitur merito reprehenditur:
qui dñm suū nō custodiuit, sed dormiens ipsum
in periculo dimisisse probatur. ¶ Per dauid q̄ in Moralitas
montibus morabaꝛ, ⁊ interpretaꝛ manu fortis:
in hoc loco possumus diabolū intelligere, qui. s.
est valde fortis: ⁊ in hoc loco in montibus. i. in
superbis vel in elatione sup̄bie semper dinosciꝛ Job. 41. d.
habitare. Unde Job. Ipse est rex sup̄ oēs filios Job. 40. c
superbie. Et alibi. Huic montes herbas ferunt. E
Per regē israel christum intelligo: p̄ abner ꝟo q̄
interpretaꝛ patris lucerna intelligiꝛ ratio. Ista
est igitur veritas, ꝙ rex israel christus cōtra da-
uid manu fortē. i. cōtra diabolū superbū ⁊ mon-
tosum militās: qñq̄ i sacramēto altaris, vel etiā
sp̄ūaliter per gratiā in tabernaculo cordis hu-
mani recipiꝛ: vt ibi quiescat, habitet ⁊ moretur.
In nullo enim loco christus dulci⁹ dormit, q̄ꝫ qñ
in mūdo corde p̄ gratiā requiescit. Unde in Cañ. Cañ. 1. d
Dū esset rex in accubitu suo: nardus mea dedit
odorē suū. Sed reuera ad hoc ꝙ rex iste in cor-
de humano possit suauiter requiescere: tria de-
bēt eū sociare, scꝫ abner princeps exercitus vir-
tutū. i. lucerna rōnis que vigilet: hasta. i. memo-
ria crucis que sustentet: ciphus aque. i. humor
deuotionis, cōpassionis ⁊ compunctionis q̄ irri-
get. Sed reuera quandoq̄ fit ꝙ iste vigil. i. ratio
ita mundi delitijs delectaꝛ: ꝙ a cura diligētie te-
pescit, ita ꝙ dormiēs hebetaꝛ. Et tūc ꝓculdubio
venit vn⁹ de terra, scꝫ diabolus: q̄ in tabernacu-
lū p̄ tentationes se ingerit: ⁊ hastā ⁊ aquā. i. cru
cis memoriā diuini timoris lanceā deuotionēq̄
⁊ cōpunctionē tollit: et clamorib⁹ malarum cogi
tationum regem inquietat, ⁊ in corde quiescere
non permittit. Quis es tu inquit q̄ clamas et in-
quietas regem? Concludi igitur potest: ꝙ abner F
i. ratio q̄ non vigilat: sed ad regem latronem dia
bolum intrare, ⁊ ipsum spoliare permittit: meri-
to debet redargui, ⁊ mortis filia nūcupari. Uigi-
late igitur: quia si sciret paterfamilias qua hora Mat. 24. d
fur veniret, vigilaret vtiq̄.

¶ Capi. xxvij. Textus.

Factum est autem in diebus illis: con-
gregauerunt philisthijm. Moralitatum
Capitulum xxij.

Hic ponitur: ꝙ cū Dauid ad achis regem geth fugisset: ⁊ oī die a con vicinis gentilibus multas raperet predas: ⁊ cū ipsi regi gentili predicaret ꝙ dictas predas non a gentilibus, sed a filiis isrl̄ apportaret: de quo idē rex summe gaudebat: idē Dauid tali vtebat̄ cautela: qr̄ s. nec viro nec mulieri parcebat: sꝫ ne ɔtra eū loquerent̄, oēs generaliter occidebat. Ista cautela generaliter vtuntur multi latrones: qr̄ scꝫ eo solo qr̄ timent reuelari postq̄ rapuerūt occidūt: ⁊ qui alias parcerent, nulli parcunt. Mortuo samuele eum philistini congregarentur et insurgerent cōtra saul: ⁊ dominꝰ sibi respondere nollet per somnia, nec per sacerdotes, nec per prophetas: mulierē phitonissam adīt: ⁊ samuelē suscitare poposcit. Qui statim phitonisse ꝑ sciētiā suscitatus, euentum belli sibi ꝑdixit: ⁊ ꝙ in crastino cū filiis suis moriturꝰ esset, sibi certissime reuelauit. Qđ etiā euentus rei postea cōprobauit.

B De ista suscitatione, scꝫ vtrum fuerit vera anima samuelis: quod ponit Aug. ⁊ Eccli. xlvj. Insuper vtrū spūs malignꝰ: vt ponit Beda in glos. Act. xvj. non est presentis negocii disputare.

Moralitas ¶ Hic solū moraliter dico, ꝙ saul significat rumorū inuestigatores, qui scꝫ multoties solent audire illud qđ nunq̄ voluissent euenire: qr̄ ꝓ certo sepe fit ꝙ dū suspiciosus diligēter inquirit: ⁊ a viuis ⁊ a mortuis perscrutari cōtendit: sepe infortuniū inuenit: ꝓpter qđ displicentiā mox incurrit. Ideo dicitur. Nō est necessariū ea que q̄ abscondita sunt videre oculis tuis: in supuacuis rebus noli scrutari. (Eccli. 3. c; Aliter.) ¶ Uel dic qđ samuel propheta, ⁊ tñ mortuus: significat virū scientificū ⁊ peccatorē: qui reuera multa vera ⁊ bona solet dicere ⁊ predicare: licet non faciat: ita qđ non restat nisi hoc qđ dicit̄. Quod dicunt facite ⁊c. (Matt. 23. a)

¶ Capi. xxx. Textus.

Cūq̄ venissent dauid ⁊ viri eius in sicelech. Moralitatum Capi. xxiij.

Dauid sequēs amalechitas, ꝓ eo ꝙ sicelech succēderāt: ⁊ viros et mulieres captiuos ducebant: puerū egyptiū quem infirmātē ⁊ lapsum dñs suꝰ dimiserat, inuenit. Quem in ductorē eligens, amalechitas discūbentes ⁊ edentes et bibētes: ⁊ quasi festū faciētes iuenit: quos occidens, predā quā tulerāt reportauit: et captiuatū populū liberauit: et etiā de bonis acquisitis in illo bello equā portionē illis q̄ in bellū descēderāt, ⁊ illis q̄ lapsi ad sarcinas remanserant, dispēsauit.

D

Moralitas ¶ Iste puer egyptius quē dñs suus lapsum ⁊ infirmū dimiserat: significat quosdam paupes hoies tenebris tribulationū ⁊ miseriaꝝ obtectos: qr̄ s. egyptus interpretat̄ tenebra infirmitatibꝰ ⁊ miseriis fatigatos. i. a dño suo. s. a mūdo cōtemptos ⁊ ꝑtermissos: qr̄ reuera sepe fit, ꝙ cū dauid. i. deꝰ: amalechitas q̄ interꝑtant̄ terrā labētes. i. hoies terrena diligētes, vult cōprehēdere ⁊ ɔuertere: q̄nq̄ de vno paupe hoie solet ductorē. i. prelatū vel predicatorē facere: quo. s. tādē mediāte ⁊ cooperāte solet tales mundanos, carnales et auaros cape: et eos ꝑ pniam mortificare: et vitā carnalē in eis occidere: et eos virtutibꝰ et fidei subiugare. ¶ Uel pone ꝙ sicut egyptiꝰ cooperat̄ dauid ad amalechitas vincēdos ⁊ inueniēdos, sic mali cooperant̄ q̄nq̄ bonis ad demones vīcēdos, vl̄ ad malos alios puniēdos: vt ptꝫ de bonis ꝑlatis ⁊ principibꝰ: q̄ malis officialibus ⁊ stipendiariis vtunt̄ ad iustitiā exequēdā. Apl̄s. Diligētibꝰ deū oīa cooperant̄ in bonū. (Aliter; Roma.) ¶ Uel dic exēplariter de liberalitate ⁊ curialitate boni principis: qui scꝫ lapsis ⁊ remanentibus dꝫ cōpati, ⁊ oibꝰ equaliter cōdiuidere ⁊ partiri. Vñ dicit̄. Cunctis filiis aarō equaliter per singulos diuidetur. (Leuit.; Aliter.) ¶ Uel si vis allega contra malos tyrannos: q̄ nunc letant̄ ⁊ luxuriant̄ in predis, quas a filiis israel. i. a bonis christifidelibus rapuerunt. Sed Dauid. i. xp̄s subito q̄nq̄ dū non aduertunt irruit super eos: ⁊ eos per mortem et infortunia interficit: ⁊ illa que rapuerunt mundi bona, ipsis subtrahit. Unde Luc. Stulte hac nocte repetēt aiaꝫ tuā a te: q̄ aūt pasti, cuiꝰ erūt: ⁊c. (Luce.)

¶ Capitu. xxxj. Textus.

Philistīm autē pugnabant aduersum israel. Moralitatum Cap. xxiij.

Saul vulneratus a Sagittariis, pro eo scꝫ ꝙ totū pōdꝰ prelii versum fuit ad Saul: ab armigero suo se occidi poposcit: timens ꝙ philistini venīētes ipsum occiderent illudentes. Cū igit̄ armiger ipsum occidere nollet: ipse saul sup gladiū suū incubuit: qđ ⁊ armiger ipsꝰ silr̄ statim fecit: ⁊ sic vterq̄ ꝓprio gladio interiit ⁊ defecit.

Mora. ¶ Saul rex significat superiorē ⁊ rectorē: in quē ꝓ certo totū pondus prelii. i. tota sarcina tentationū vertitur: inquantū diabolus debellare superiores ꝑ pre ceteris conat̄: vt. s. eoꝝ exēplo alii faciliter deuincātur. Sepe igit̄ fit, ꝙ postq̄ iste superior a sagittariis. i. a demonibus ꝑ tentatiōes est vulneratus: proprio gladio. i. ꝓprio cōsensu seipsum interficit: inquantū petō volūtarie cōsentit: ⁊ in pñtia armigeri. i. in ɔspectu subditoꝝ suorū seipm ꝑ vitia trāsuerberat ⁊ transfigit: cuiꝰ exēplo ꝓculdubio armiger ille. i. sub litus quicunq̄ statim ad simile prouocatur: ⁊ etiam morte simili per vitia iugulatur. Sicut enim dicit Grego. Uitium rectoris facile trahitur a subditis in exemplum. (Grego.; Aliter.) ¶ Uel dic ꝙ isti qui gladiis propriis transfixi sunt, inuidos et detractores designāt: q̄ reuera ꝓprio gladio. i. ꝓpria inuidia vel odio seipsos ante oīa vulnerāt: ⁊ doloris sui iaculo se cruentant. Psal. Gladius eoꝝ intret i corda eoꝝ. (Psal. 36; Aliter.) ¶ Uel dic ꝙ armiger saulis est adulator principis: qui scꝫ magistrum suū noluit interficere: qr̄ isti dominos suos nolūt corrigere, vel gladio veri percutere: et ideo isti dñi proprio gladio. i. propria vindicta ⁊ potestate quā habent, seipsos occidunt inquantū seducti a suis armigeris ⁊ adulatoribus, officialibus ⁊ balliuis: dicto gladio seu dominio abutuntur. Ipsi tñ armigeri. i. adulatores seu mali cōsiliarii immunes nō euadūt: quia scꝫ ipsi ꝓpriis gladiis pereunt: inquantum ꝓpter abusum potestatis sibi cōmisse, spūaliter ⁊ eternaliter se occidunt. Istud etiā dici pōt cōtra ɔfessores ⁊ predicatores frequentantes curias principū: qui scꝫ libentius solent adulari q̄ verū dicere: qui nec audēt magnates reprehendere: ⁊ sic vterq̄ solet perire sicut bene patet in Ezech. Ipse impius in iniquitate sua quā operatus est morietur: sanguinem autem eius de manu tua requiram. Et ideo talibus (Ezech.)

Reg. 2°

Esa.3.b. bus superioribus loquitur scriptura: Popule
meus/qui te beatum dicunt ipsi te decipiunt. Et
Esa.9.e sequitur ibidem. Et erunt qui beatificant sedu-
Eodē.c.c ctores ⁊ qui beatificantur precipitati. ¶ Mortuis
saule ⁊ filiis eius super montem gelboe: venerunt
philistini ad spoliandum mortuos: et inuene-
runt saulem ⁊ tres filios eius mortuos ⁊ interfe
ctos, iacentes in monte gelboe: ⁊ presciderunt ca
put saul: ⁊ spoliauerunt eum armis suis: et mise
runt per terram philistinorum per circumitum:
vt annunciaretur in templis idolorum ⁊ in popu
lis. Et posuerunt arma eius in templo astaroth:
⁊ suspenderunt corpus eius in templo bethsan.
Sed viri iabes galaad de nocte venientes, cada
uera saulis ⁊ filiorum eius mortuorum de muro
tulerunt: et succensa ciuitate secum apportaue-
Moralitas runt: ⁊ iuxta iabes ciuitatem propriam sepe-
lierunt. ¶ Philistini qui interpretantur poculo
ruentes, sunt demones: qui scilicet poculo super
D bie inebriati, de empyreo celo corruerunt. Post-
q̄ igitur isti super montem gelboe, vbi nec ros
nec pluuia descendit .i. super mundi altas digni-
tates ⁊ excellentias: saul et tres filios eius .i. ani
mam ⁊ tres potentias eius: gladiis tentationum
percusserunt: vt pote: quia primum filium scilicet
intellectum, occiderunt per ignorantiam. Secun
dum vero filium scilicet affectum per concupiscen
tiam. Tertium filium scilicet memoriam, per in-
gratitudinis obliuiscentiam: ita ꝙ iste cum fi-
liis suis in bello iam mortuis iacet in terra per
terrenorum affectum ⁊ auariciam: statim procul
dubio conuertuntur ad caput recte intentionis
sibi tollendum: ⁊ ad eos armis .i. virtutibus aliis
spoliandos, ⁊ ad eorum mortem .i. peccata de-
nunciandum publicandū ⁊ diffamandum: ipsos
quoq; in muro bethsan .i. in mundo per affe-
ctionem affigunt: ⁊ per elationem suspendunt.
Bethsan enim interpretatur domus dormien-
tis, domus securitatis ⁊ domus abundantie et
fertilitatis, significans satis proprie mundum
istum: qui reuera est domus dormientium idest
delitiosorum: domus seculorum .i. superborum
obstinatorum: domus abundantie .i. diuitum et
opulentorum. In ista igitur ciuitate .i. mundo,
mortui pecatores suspenduntur: et ibi per affe-
Judith. 14.a ctionem nimiam affiguntur. Unde dicitur. Su-
spendite caput holofernis super muros. Uiri ve
ro iabes galaad .i. iusti cadauera talium tol-
lunt inquantum scilicet malam malorum vitam ⁊
mortem memoriter recipiunt: ⁊ in corde suo se-
peliunt ⁊ abscondunt. ⁊ sic ex consideratione ma
Pro.24.d lorum seipsos corrigunt ⁊ conuertunt. Unde in
Prouer. Per agrum pigri hominis transiui: ⁊ ec-
E ce totum operuerunt vepres ⁊ spine. Quod cum
Alter vidi, adhibui cor: ⁊ exemplo didici disciplinam.
¶ Uel etiam de cadauere .i. de morte pene potest
intelligi: quia reuera quando aliquis tyrannus
a demonibus occiditur, suspenditur, ⁊ in infer-
Ps.57.b no necatur: a iusti corde sepeliendus est: vt pena
talis caueatur. Psal. Letabitur iustus cū vide-
rit vindictam: manus suas lauabit in sanguine
peccatoris.

¶ Moralitatum primi libri Regum Finis.

Liber decimus mora litatum secundi libri Regum.

¶ Capitulū j. Textus.

Factū est aūt postq̄ mortuus est Saul.

Moralitatum Capitulum j

PRetermitto adu la-
tionē amalechite qui saulis
coronā portabat ⁊ armillā:
qui etiā saulē se occidisse ia
ctabat, ex quib⁹ dauid gra-
tiam se adipisci sperabat: sz
tn̄ dauid ipsum protinus in
terfecit. ¶ In quo notari Moralitas.
pōt, ꝙ rex, princeps vel p̄la-
tus non debet adulatores audire vel recipere: F
nec eos etiam si munera offerant: et si etiam ini-
micos suos se grauasse afferant: diligere: sed po-
tius corrigere vel punire. ¶ Uel dic ꝙ quandoq; Alter
homo credit reportare premia, vnde reportat
damnum vel vituperium. Unde Hiere. Expecta- Hier.14.d.
uimus pacem, ⁊ ecce turbatio. Pretermitto etiam
de planctu dauid, ⁊ maledictione montium gel-
boe: necnon de aduentu dauid in hebron cum
duabus vxoribus: per quod designant quidam
christum ad ecclesiam cum duobus populis ve-
nientem, ⁊ ibi etiam regnantem ⁊c. Et etiam trās-
seo de morte azahelis cursoris velocissimi. Uerun
tamen sterilitas per montes, vbi nec ros nec plu
uia cadebat, post imprecationem istam secundū
aliquos accidit: quinimmo extunc steriles fue-
runt qui ante fertiles fuerant: ceteri vero mon-
tes a domino fuerunt visitati. Isti vero a visita-
tione domini destituti possunt intelligi quidam
obstinati, incorrigibiles peccatores: in quibus
scilicet nec ros deuotionis, nec pluuia misericor
die, aut compassionis potest cadere: quinimmo
semp sicci, indeuoti ⁊ quo ad bona opera, steriles
permanere volūt: ceterisq; vicinis ⁊ prosperanti-
bus, et letantibus, ⁊ virtutum et operum copia
exuberantibus: isti soli consueuerunt steriles
permanere: ita scilicet ꝙ eos dominus quasi de-
sperās de ipsorum salute non visitat, scilicet in-
spirando vel corrigendo: immo ipsos in propria
sterilitate dimittit: de eorum salute vt apparet G
prima facie non curando. Unde istis videtur di-
cere illud Ozee. Nō visitabo super filias vestras Ozee.4.c
cum fuerint fornicate. Ista etiam q̄tum ad quos
dam miseros possunt applicari: qui scilicet in tē-
poralibus sunt infortunati: ꝙ nullum bonum po
test eis euenire. Unde talibus potest dici illud
Ezech. Letare vniuersa terra: in solitudinem te Eze.35.c
redigam. ¶ Dicitur in isto secundo capitulo: aza Ca.ij.d.
hel erat cursor velocissimus: sicut vnus ex ca-
preis qui est in campis. Iste igitur persequeba-
tur abner principem exercitus israel: ⁊ q̄uis ipm
abner dulcib⁹ verbis a persecutione retraheret:
cessare tamen noluit: nec ad dexteram nec ad si-
nistram declinauit. Quo viso abner auersa hasta
ipsum in inguine percussit: ⁊ statim mortuus ce-
cidit. ¶ Istud exponitur moraliter de prelatis ⁊
subditis: quia abner dux qui interpretatur pa- Moralitas
tris lucerna intelligitur bonus prelatus: per aza
hel vero cursorem intelligitur instabilis, subdi
tus ⁊ proteruus, vel aliquis malus princeps: q̄
pro certo quandoq; cōtingit ꝙ azahel .i. aliquis
malus ⁊ proteruus subditus principem et du-
cem ecclesie prelatum persequitur: et tunc pri-
mo debet ipsum dulciter monere: ⁊ a cepto malo
proposito benigniter refrenare. Qui si cessare no
luerit, tunc hasta seuere sententie debet adhibe
ri: vt pote quia tunc debet excommunicari vel
acrius castigari. Ueruntamen ista hasta dicitur
auersa fuisse: quia reuera prelatus debet cau-
te quanto plus potest, et quasi hastam virium
aduertens, peccatorem ex obliquo percutere
vel arguere: vt sic possit a superbia sua cade-
re, et a furore malorum operum cessare. Qui si H
ex directo perceuteretur, posset faciliter amplius

insanire. Quod potissime in correctiōe pncipum debet esse: quia pro certo nisi isti ex obliquo et ex indirecto percutiātur, sed potius aperte et euidenter aggrauētur: statim in furiam conuertuntur: et sic nullatenus superātur. Lignū em̄ et non ferruꝫ debet ad istos verti et obtusa correctione, nō aspera debent percuti: et sic solēt facilius per humilitatē cadere, ꝛ p penitentiā mortificari, ꝛ per disciplinā debitam superari. Unde

Aliter Seneca dicit. Parcendo meliꝰ vinces ꝙ puniendo. ¶ Uel dic ꝙ abner est diabolꝰ: qui pris lucerna pro eo dicit: quia luce limpidi intellectꝰ vigere dignoscitur. Azahel aūt qui interpretatur videns deū, virum iustum significat: qui deū p contemplationem videt: ꝛ contra diabolū diligenter currit et pugnat. Igitur sepe fit ꝙ azahel iste i. homo iustus propriā fragilitatē non attendēs sed decursu bonorum operū suorū plus debito presumens abner. i. diabolum nimis ardēter insequitur: et ex viribꝰ ppriis cōtra ipsum preualere conat. Quod videns diabolꝰ, statim auersa hasta, id est aliqua tētatione indirecta ipsum p cutit: vt pote quia preteritas carnis delicias sibi ad mētem reducit: et in inguine, id est in geni

A talibꝰ per luxuriā ipsum ledit: ꝛ sic spiritualiter occidit qui indiscrete et vltra vires diabolū impugnare se credit: ꝛ qui de propriis viribꝰ vltra posse confidit. Quod potissime ad nouitios religiosos ꝛ cōuersos pertinet: qui in principio plꝰ debito sunt feruentes: quapropter faciliter delinquunt, et maxime per luxuriā in aquaꝫ cadunt.

i.co.ix.d Ideo docet bene Apls. Sic currite vt cōprehēdatis. ¶ Uel dic ꝙ diabolus hominē auersa hasta in inguine pcutit, quando de peccato contra naturam ipsum tentat et ledit.

Aliter.

¶ Capl'ꝫ tertiū Textus.

Facta ē ergo lōga cōcertatio iter domū dauid ꝛ iter domū saulis. Mo. Cap. ij.

Abner qui interpretatur patris lucerna ad dauid vxorem suā michol reducens quaꝫ vir suꝰ sequebatur plorās: p ioab ad mediū porte reducitur: a quo in dolo loquēte, percussus in inguine oc

Moralitas. cidītur. ¶ Sic vere dū lucerna fidei, id est predicator nitit ad dauid. i. ad christū, vxorē suā, id ē ecclesiā reducere: et eā a viro carnali, id est a mūdo ꝛ a mundi amore seiungere: ꝛ omnes tribus israel, et oia genera hoim cū ipso cōfederare: sepe fit ꝙ ioab diabolꝰ ipm dolose p tentationē ad se reducit: ꝛ in inguine ipsum p luxuriā pcutit:

B ꝛ sic eū in medio porte spūaliter occidit, dū medietatē virtutū suarū, scꝫ bonaꝫ vitam sibi sub

Esa.38.b. trahit: aliā vero medietatē scꝫ doctrinā solū dimittit sibi: ita ꝙ ille sic dimidiatꝰ ꝛ in medio postus pōt dicere illō Esa. Ego dixi in medio dierū meoꝝ, vadā ad portas inferi. Iustꝰ ex duobꝰ cōstat, ex vita scꝫ ꝛ doctrina: sꝫ qn̄ vnū illoꝝ tollit: tūc in medio ꝯstituit, ꝛ spūaliter mediatur.

Capl'ꝫ. iiij. Textus.

Audiuit āt Isboseth filiꝰ saul: ꝙ cecidisset abner in hebrō. Moralitatū Capl. iij.

Isboseth rex israel dormiebat sup lectū suuꝫ in meridie. Ostiaria āt domꝰ purgās triticū obdormiebat dū purgabat. Habebat āt idē duos viros pncipes latronū, rechab ꝛ baana fratres: qui tollentes spicas, ꝛ vidētes dormire regeꝫ: domū eius latenter intrauerūt, spicas tritici assumentes, ꝛ in inguine pcusserūt: et eum ipse iugulātes, caput eius in ebron ad dauid detulerunt: et exinde reportare premiū crediderūt. Ueruntamē dauid iuste ipsoꝝ facinus abhorruit: ꝛ qꝛ innocenteꝫ occiderāt, ipsos statim interfici fecit. ¶ Ista exponūt scti moraliter sic. Dicūt em̄ ꝙ isboseth rex israel significat spm̄ seu aiam: qꝛ pro certo ille semp habet in custodia sui virū ꝛ mulierez. i. rationem feruidā vel inertem. Ista igitur est veritas, ꝙ qn̄ Isboseth id est animꝰ noster cōstituit sibi custodem ostiorū id est sensuū: non virū, sed mulierez. i. nō rōnē virilez et discretā, sed magis tepidā atꝙ mollez. Reuera sepe fit, ꝙ dū ista ancilla ostiaria. i. tepida ratio triticū debet purgare, id est virtutes a vitiis separe: ipsa in delectationibꝰ dormit: ꝛ curā sollicitudinis et vigilātie p negligentiā derelinquit: et statim veniūt latrones. i. demones vl tētatiōes q̄ spicas, id est virtutes depredātur: ꝛ domū mentis, id est ianuas sensuum ingrediuntur: et regeꝫ istum scꝫ animā lapsam, dormienteꝫ ꝛ remollitā p calorē meridianū et per concupiscentie feruorem inueniētes, statim ꝯtra eū debacchant. Et qꝛ hō citiꝰ inclinat ad luxuriam ꝙ ad alia vitia: iō ipsuꝫ dicunt pmo in inguine. i. i carne p luxuriā pcutere: ꝛ sic p cōsensuꝫ caput. i. mentē solent sibi subtrahere: ꝛ p diuersa vitia ipsum capere et grauare. Et sic isboseth q̄ iterpretat vir ꝯfusiōis, custode femia morit: qn̄ animus q̄ ad sui custodiā nō virū, sꝫ feminā. i. nō ꝟtuteꝫ, sꝫ mollicīē posuerat: a spiritualibꝰ hostibꝰ iugulat. Fortis em̄ ꝛ vigil sensus vigilās nō dormiēs: necnegligēs seu muliebris apponi dꝫ, vt fores cordis custodiat: quē scꝫ nec negligētie somnus opprimat: nec ignorātie error fallat. Vꝫ Gre. Un̄ ianitori pcipit vt vigilet. ¶ Uel dic ꝙ rex est plat' malꝰ, vir ꝯfusiōis ꝛ vanꝰ: q̄ scꝫ in domo sua ꝛ in statu suo dormiēs: ꝛ i honore suscepto plꝰ d̄bito se delectās: in portis domꝰ sue. i. in curiis ꝛ negociis hospitii sui necnō in bn̄ficiis ecclesie vl in iudiciis q̄ ātiquitꝰ fiebāt in portis: qn̄ꝙ ponit ꝛ assignat mulieres, ꝛ nō viros, ꝑsonas molles, ꝛ nō homines ꝟtuosos, q̄ etiā i delitiis dormiūt: nec ad opa sibi iniūcta inuigilāt p diligētiā aut attendūt. Sic ergo fit ꝙ latrones ꝛ tyrāni, et eoruꝫ officiales et balliui: istorū domos. i. ecclesiarum possessiones intrant: et spicas. i. diuitias eorum rapiunt et deuastant: caputꝙ id est capitale istius regis auferūt et detractāt. Et quia sic dormientes et negligentes eos inueniunt: iō bona ipsorum tam platorum ꝙ subditorū rapiunt et deuastant. Nō debet ergo superior negligenter dormire: nec in ecclesiarum ianuis, officiis et beneficiis muliebres et somnolentos et desides instituere et etiā locare: sed potꝰ viros. i. virtuosos ꝛ vigiles ibi ordinare. Bene ergo dicit Luc. ꝙ pastores erāt in regione eadē vigilantes: ꝛ custodiētes vigilias noctis sup gregeꝫ suū. ¶ Uel dic ad literā, ꝙ multi sunt hodie ecclesiastici vel prelati: qui ad custodiā camerarū suarum non habent viros, sed mulieres: quapropter latrones id est vitia istos opprimunt: et etiam latrones mundi idest seculares principes eos per rapinas confundunt. ¶ Uel dic contra proditores quos scilicet dauid id est bonus prelatus non debet diligere: imo dato etiā ꝙ in fauorē eiꝰ pditionē facit: dꝫ tñ eoꝝ facinꝰ abhorrere, et eos seueriter castigare exemplo alexandri magni: q̄ duos principes darii, q̄ ipm fugientē occiderāt, ꝛ ide gl'iaꝫ ab alexādro sperabāt: sup sepulchrū ipsiꝰ darii fecit suspēdi: sicut scribit in libro phoruꝫ moralium, c. d alexandro. ¶ Ut si vis allega

Right margin notes: Moralitas. — Moralitas. Aliter — Luc.2.b. — Aliter — Aliter — Aliter

cōtra eos qui tenēt secum malos hoīes/homici-
das ⁊ latrones:q₂ isti quādoq₃ in suū ꝓpriū ma-
gistrū insurgant:et eum depredanꝫ/vel perimūt
et occidūt. Exemplū de atheon/quem canes sui
comederūt. Exemplū etiā istis nostris tēporibꝰ
de duce athenarū:quē sui ꝓpriȷ̄ stipēdiarȷ̄ pro-
ditionaliter occiderūt. Iste eīm nisi secū latrones
Eccli.9.d tenuisset:nunq₃ per eos occisus fuisset. Bene er-
go docetur Eccli. Iusti viri sint tibi conuiue.

Capitulū v. Textus.

**Et venerūt vniuerse tribus israel ad da-
uid. Moralitatum Capi. iiij.**

DAuid cum iret
debellare populū hiebu-
zeum q̄ habitabat in hieru
salē/dictū est sibi sic. Nō in-
gredieris huc:nisi abstule
ris cecos et claudos. Pro-
misit ergo dauid ducatum
seu principatū illi q̄ prius
hiebuzeū ꝑcuteret:⁊ q̄ fistu
las domatū tangeret:⁊ qui cecos et claudos qui
F odiebant animā dauid abstulisset. Que uia ioab
fecisse legiꝫ:et ideo extūc exercitꝰ princeps factꝰ
1.Para.11.b fuit:sicut hic ⁊ alibi reperiꝫ. Cepit igiꝫ dauid ar-
Moralitas. cem sion:⁊ eā edificauit/⁊ in ea habitauit. ¶Dic
si vis mystice:q₃ dauid est p̄latus superior:cuius
scz cura debet esse hierusalē.i.ecclesiā vēdicare:
et eam de manu hiebuzeoꝝ et tyrānoꝝ vel vitio-
sorū penitus liberare:⁊ exinde claudos.i.vacil-
lantes in fide ⁊ moribus/⁊ cecos et ignorātes et
obstinatos penitus abdicare:⁊ ab ecclesie ꝓmo-
2.Reg.5.b tionibus effugare. Unde hic diciꝫ. Cecus ⁊ clau-
dus nō ingredienꝫ in templū dn̄i. Quid ergo de-
bet facere iste dauid/scz prelatus superior? Pro
certo ipse debet edictū ꝓponere:q₃ ille subditorū
suorū in exercitu ecclesie erit dux et prelatus et
bn̄ficiatꝰ et premiatus:q̄ ad huiusmodi opa erit
primus:ipsumq₃ debet ducē.i.p̄latū/officialē vel
bn̄ficiatū in ecclesia facere:q̄ hiebuzeos.i.tyran-
nos et peccatores sciuerit ꝑ p̄dicationē ꝑcutere
fistulas ⁊ aqueductꝰ malarū sciētiarū rephēdere
⁊ tāgere:cecos ⁊ claudos.i.malas ꝑsonas obsti-
natas ⁊ maliciosas:que scilꝫ aīam dauid.i.bonū
p̄latū vt cōmuniter odiūt:eradicare penitꝰ ⁊ au-
ferre:⁊ sic iste talis poterit Ioab/qui interpreta-
tur pater/cōparari:q₂ scz pater ⁊ superior mere-
biꝫ ab alijs appellari:⁊ tanq₃ pastor ⁊ pater ma-
Esa.9.b ior pre alijs ordinari. Esa. Pater futuri seculi/
G princeps pacis. Patrē vocabis me:et post me in-
Hiere.3.f gredi non cessabis. ¶Si vis dic moraliter q₃ da-
Aliter. uid est deus q̄ hierusalē.i.animā a hiebuzeis.i.a
malis cogitationibꝰ mundat:⁊ fistulis male do-
ctrine eam euacuat:claudos.i.claudicationē ma
licie vel incōstantie:cecos.i.cecitatē ignorātie in-
de fugat:⁊ ipsam virtutibꝰ edificat:⁊ in arce sion.
i.in speluīca mētis spiritualiter habitat:⁊ ibi per
Psal.124.a gratiā ꝑseuerat. Psal. Non cōmouebiꝫ in eter-
num/qui habitat in hierusalē. ¶Uel dic de chri-
Aliter. sto:q̄ vt habitaret in arce sion.i. in vtero ꝟginis
glorioſe:voluit inde hiebuzeū et cecos et claudos
Allegoria. auferre ⁊c. vt supra. ¶Uel dic allegorice:q₃ hieru
salē est ecclesia:a qua christus hiebuzeū.i.gētili-
tatē percussit ⁊ destruxit:cecos et claudos, id est
phariseos ⁊ scribas abstulit. fistulas omnis false
sciētie ⁊ male doctrine fregit:et eā virtutibus et
bonis ꝑsonis edificauit:⁊ ibi ꝑ fidē et gratiā ha-
bitauit:⁊ ioab.i.patres spirituales/p̄latos ⁊ p̄di
catores esse maiores in ecclesie exercitu ordina-
Apoca.21.a uit. Un̄ Apoca. Ecce tabernaculū dei cū homini-
bus:et habitabit cū illis:⁊ ipsi populus eiꝰ erūt.

¶Uel arx sion est religio: que magis est alta et Aliter.
speculatrix eternorū: que interpretaꝫ specula.
Istam igiꝫ christus in hierusalē.i.in ecclesiā edi-
ficauit:et eam habitationi ꝓprie deputauit. Di-
cens illud Psal. Hec requies mea in seculū secu- Psal.131.c
li:hic habitabo/qm̄ elegi eam. ¶Hic habes quo- H
modo dauid fuit inunctus super totum israel:et Eodē ca.a
dico q₃ legitur dauid ter inunctus fuisse. Primo 1.Reg.16.c
in bethleem/in signum regis futuri:sicut hic ptꝫ.
Secūdo in hebron supra iudā. Tertio sup totū 2.Reg.2.a
israel etiā in hebrō:sicut hic ptꝫ. ¶Sic dico vere/ 2.Reg.5.a
qꝺ electi tripliciter a deo oleo cōsolationis vn- Moralitas.
gunꝫ. Primo ꝑ grām:secūdo ꝑ aīe gloriā:tertio
in resurrectiōe ꝑ corporis stolam. Psal. Unxit te Psal.44.b
deus deus tuus oleo leticie pre consortibꝰ tuis.

Caplm vj. Textus.

**Congregauit autem rursum dauid oēs
electos ex israel. Moralita. Cap. v.**

DAuid ducēte ar-
cam dn̄i in hierusalem:et eam
cum vniuerso populo ⁊ instru
mentis musicis inducente: cō-
tigit qꝺ boues calcitrarent, et
arcam plus debito declinarēt.
Quod videns oza sacerdos,
manū ad tenendum apposuit:⁊ statim indigna-
tus dn̄s ipsum in temeritate sua percussit:qui cō
tinuo mortuus periȷ̄t et defecit. Causas autem
istius percussionis assignat scholastica historia,
dicēs:q₃ aliqui dicūt q₃ illud accidit sibi:quia te-
tigerat arcam cum nō esset sacerdos. Aliȷ̄ dicūt:
quia posuerat arcam super plaustrū/cum ipsam A
humeris portare deberet. Aliȷ̄ dicūt q₃ nocte illa
dormierat cū vxore sua:et ideo a tactu arce de-
buerat abstinere. Uidēs igitur dauid ozam per-
cussum/introducere arcam in domū suā timuit:
quapropter ipsam in domū obededom declina-
uit:quapropter q₂ illi dn̄s bn̄dixit:ipsam postea
dauid in ꝓpriā domū introduxit. ¶Allegorice Allegoria.
arca ista Christū ⁊ eiꝰ fidē significat. Dauid vero
populū iudaicū designat:q₂ ꝓ dato q₃ dauid.i.
populꝰ iudaicus arcā istā.i.dei filiū in principio
deduceret:⁊ cū iubilis ⁊ canticis in ip̄o crederet
et speraret:⁊ de aduētu ipsiꝰ cōgauderet. Uerū-
tamē sic factū est q₃ dauid, id est populus iudai-
cus/quādo istam arcam.i.dei filium super plau-
strum nouum.i.in pura humanitate portatū vi-
dit positum:et deū factū hominē predicari audi
uit:statim huiusmodi arcam.i.christi incarnati
fidē recipere formidauit:quapropter ad alienā
domū.i.ad gentilē populū ista arca scz christus
cum fide sua transiȷ̄t:propter qꝺ ipse dn̄s conti-
nue benedicit ipsum. Finaliter tamē dauid.i.iu-
daicus populus/istā arcam.i.christū ⁊ eius fidē
recipiet:et eum in domū suam introducet:cū scz
iuxta verbū apostoli/intrauerit plenitudo gen- Rom.11.d
tium/tunc omnis israel saluus erit. ¶Uel si vis Aliter.
allega hic cōtra mundanos amicos: qui scilicet
amici sunt q₃diu vident prospera:dimittūt vero B
hoiem qn̄ instant pericula et aduersa. Istud po-
tissime est contra ecclesiasticos:qui scilicet more
dauid videntes q₃ arca in ecclesia homines occi-
dēbat:scilicet in principio:quando scilicet quasi
omnes ep̄i et clerici martyrizabantur:ipsam di-
mittebant:et de eius statu et beneficio non cura-
bant:et eam obededom/id est veris martyribus
relinquebāt. Nunc autem quia vident q₃ ista ar-
ca, scilicet ecclesia:non occidit homines/sed po-
tius eos in temporalibus benedicit. Ideo quili-
bet eam exemplo dauid habere cōtendit:ipsam-
q₃ et eius dignitates iocunde recipit ⁊ admittit.

Breuiter ergo: multi sunt qui onera et pericula solent alijs dimittere: lucra vero ⁊ cōmoda quā-
Aliter. do accidūt/solent pro viribus vendicare. ¶Uel ista allegant̃ de corpore christi qđ significatur in arca: quia scilʒ qñ ab indignis recipit̃/sepe fit qđ
1. Cor. 11. g morte anime ⁊ corporis sortiuntur. Unde apl's. Qui mādūcat et bibit corpus ⁊ sanguinē dñi indigne: iudiciū sibi manducat et bibit. Indignus aūt reputatur ille/qui per carnis delectationē se maculat: et ille qui sacerdotis .i. sacri ducis mores et sanctitatē repudiat: et ille qui onus penitentie impositū qđ portare debuerat: non per se, sed per aliū circumportat: qui scʒ alijs penitētie onus imponit: ⁊ illud mouere cum digito nunꝙ curat. Tales igit̃ sup̱ temeritate et indignitate sua a deo percutiunt̃: ⁊ a tactu sacramēti corporis dñi indigni reputant̃: et quādoꝗ miraculose
C occidunt̃. Quod cōsiderans dauid .i. iustus: debet timere: ⁊ quādoꝗ ex reuerētia a receptione arce .i. a perceptione sacramēti cessare: et penas indigne recipientiū vltra formidare. Celebrare enim quotidie nec laudo nec vitupero/dicit Au-
Psal. 57. d gustin⁹. Unde de tali timore pōt dici illud Psal. Iustus cū viderit vindictā/manus suas lauabit
Aliter. in sanguine peccatoris. ¶Uel dic ꝙ arca significat p̄latū: vt visum est Exo. xxv. Boues qui trahunt arcā carnales parētes significant/seu quēcunꝗ carnalē affectū. Plaustrū vero nouā designat ipsius prelati dignitatē et statū, et maxime nouiter sibi datū. Oza qui sacerdos non erat, et cum vxore dormierat: significat carnalē subditū et insufficientē et imperfectū: a sacerdotio .i. a sacerdotū morib⁹ alienū et a sacerdotali dignitate semotū. Si igit̃ cōtingat arcā super plaustrū nouum positā .i. prelatū super nouā dignitatē cōstitutū in moribus vacillare/per recalcitrationē boum interiorū, id est motuū carnalium ⁊ boum exteriorū, id est amicorū carnaliū et seculariū a rectitudine iusticie declinare: nō interest oze primo .i. cuilibet subdito: ⁊ maxime qui nō est sacerdos .i. homo sciētificus vel perfectus: sed potius qui cum vxore iacuit .i. quādo est carnalis/luxuriosus vel infectus: in istam arcā .i. in p̄latū ma-
D num mittere .i. ipsum corrigere vel arguere/vel obloquēdo de eius vacillatione se intromittere: quinimo magis debet sub dissimulationis diuerticulo pertransire. Als si irreuerēter illam arcā tangeret: mortē eternā pro temeritate presumptionis sue facile poterit reportare. Ad qđ fac̃t illud de historia tripertita: ꝙ scilʒ cōstantin⁹ imperator de criminib⁹ episcoporū noluit iudicare: sed potius libellos cōtra eos oblatos voluit concremare. Cuilibet igit̃ oblocutori potest dici
1. Reg. 1. c illud supra. Quare nō timuisti manū mittere in
1. Re. 26. b christū dñi? Similiter etiā habes supra. Et sicut
2. Reg. 1. c ibi dicit̃: ꝙ dauid fecit illū occidi/qui manū in regem saulē iactauerat se misisse: ad denotandū ꝙ illi subditi digni sunt pena/qui per rebelliones et diffamationes cōtra p̄latos ꝓprios mouent bella. Ista tamē sunt cōtra multos subditos: qui ꝗuis sint pessimi/nō cessant tamē prelatos suos tangere/⁊ obloquendo seu molestando vexare:
Exo. 23. d cum dicatur in Exo. Dijs non detrahes: et principi populi tui non maledices.

¶ Ex eodē ca. vj. c. Tex.

Nūciatūꝗ est regi dauid ꝙ bñdixisset dñs obededom. Moralitatū. Ca. vj.

Cum dauid duceret arcam dñi in domū suam mira exultatione gaudebat: ⁊ accinctus ephot lineo/organa manu tangebat: ⁊ cū choris, ⁊ buccinis corā dño saltabat: et ad quoslibet sex passus bouē et ouē deo immolabat: et sic honorē regiū humilitate p̄uia in laudē dñi captiuabat. Quē vxor sua Michol filia regis Saul vilipendēs cepit redarguere: ⁊ istis verbis leticiam eius increpare. Quā (inquit) gloriosus fuit rex israel discooperiēs se ante ancillas seruorū suorum: et nudat⁹ est quasi nudet̃ vnus de scurris. Cui Dauid legit̃ respōdisse dicēs. Ludā ⁊ vilior fiam: ⁊ humilis ero in oculis meis ⁊ in conspectu dñi qui elegit me. ¶Ista possunt allegari exēplariter/quomodo nulla pōt esse tanta potētia/tanta maiestas/tāta sublimitas/tātaꝗ felicitas vel ꝓsperitas: quin qñ de reb⁹ diuinis agit̃/⁊ quādo ad cultū dei ⁊ ei⁹ honorē venit̃: statim debet humiliari/vestib⁹ ꝓsperitatis mūdialis exui/⁊ per cōpassionē et contritionē mūdari: ephot lineo id est mūdicia cordis indui/⁊ leticia mētis repleri, saltus bonorū affectuū facere, ⁊ sacrificia bonoꝝ operū adimplere: ouēꝗ innocētie, ⁊ bouē fortitudinis ⁊ cōstantie p̱ singulos sex passus .i. p̱ senariū operū mie dño offerre et imolare. Et dato ꝙ Michol filia regis .i. quecūꝗ nobiles ꝑsone, act⁹ et humilitatē ipsi⁹ reprehēdāt: nō debet tñ ꝓpter hoc cessare: sed gloriā sibi datā deo attribuens, debet deuotionē et humilitatē mūdi. s. festiuitatibus anteferre: ⁊ sic in eo verificabit̃ illud Eccli. Quāto maior es/humilia te in omnib⁹. Constat enī ꝙ supbi humiles vilipēdunt. Michol dauid in corde suo despicit, qñ fastū superbie p̄mittit. Iob. Deridet̃ iusti simplicitas. ¶Uel dic ꝙ mulieres qñꝗ viros suos qui sunt deuoti et humiles despiciunt: et eos quando sunt superbi et fastidiosi, amplius diligūt. Uide hic si vis pulchram glossam Gregorij de humilitate Dauid.

Moralit.
Eccli.
Job. 12
Aliter.

¶ Capitulū x. Textus.

Factū est autē post hec vt moreretur rex filiorū amon. Moralitatum Ca. vij.

Dauid cū misisset seruos suos ad consolandum amon regē super mortē patris sui qui de nouo decesserat. Ille credēs ꝙ ad explorandū venisset/nuncios illos valde vituperauit. Barbas enī medias rasit: ⁊ vestes medias vsꝗ ad nates p̄scidit: ⁊ sic eos ad Dauid dñm eoꝝ remisit. Quod dauid cognoscens, misit eis obuiā: et quousꝗ barbe eorū recreuissent manerēt in hierico ipsis mādauit: q̄ tñ seueriter postea vindicauit: qr scʒ amon regē occidit: ciuitatē eius rabath destruxit: ⁊ sibi suū ppl'm subiugauit. ¶Illud pōt allegari exēplariter, ꝙ vitiū ingratitudinis durissime vindicatur. Iste enī cōsolatorē derisit, et seruos ipsius cōfudit: quapropter ipse ⁊ ppl's suus finaliter perijt. ¶Uel dic quō mala suspitio multotiēs est causa multorū malorū: qr scʒ iste ꝓpter malā suspitionem, exploratores istos seruos dauid legit̃ dehonorasse: ⁊ ex hoc dānū, nō p̄miū reportasse. ¶Uel dic ꝙ mali cōsiliarij sunt qñꝗ cā multoꝝ maloꝝ: principes enī isti⁹ legunt̃ sibi cōsiliū illud dedisse: ꝓpter qđ ipse ⁊ principes sui legunt̃ penas lugubres ꝑsoluisse. ¶Uel dic moraliter ꝙ dauid est christus: serui sui sunt ecclesiastici, vel etiā quilibet christiani: amon aūt q̄ interpretat̃ dolor, diabolū significat: ⁊ populus amonitarū q̄ interpretatur populus meroris ⁊ malorū spirituū, peccatores significat. Ista igit̃ est veritas, ꝙ amon rex filiorū amon .i. diabolus rex oīm malignorū, merori eterne tristicie damnatorū spirituū: seruos dauid, id est ecclesiasticos vel fideles summe ni-

Moralit.
B
Aliter.
Aliter.
Aliter.

titur spiritualiter deturpare:et in persona eorũ
ip̄m dauid.i.christũ offendere et grauare. Cum
enĩ seruorũ christi formositas in duob⁹ cõsistat:
scz in barba prudẽtie et virilitatis/et in vestibus
honeste apparẽtie ꝛ honestatis:diabolus in istis
duob⁹ ipsos detrũcare satagit/et eos per tenta-
tiones et delectationes in virilitate ꝛ honestate
dimittit. Sic enĩ fit ꝙ istos a virilitate effeminat,
et a sapiẽtia hebetat,ꝛ sic barbã dimidiã eis trũ-
b cat. Quod potissime fit/qñ discretionẽ q̄ ꝑ barbã
intelligit/eis dimidiat:vtpote qꝛ discretionẽ tẽ-
poralẽ eis dimittit:ꝛ spiritualẽ eis penit⁹ cecat.
Esa.15.a Esa. Ois barba radet in triuijs. Ultra hoc etiã
vestes honestatis multis p̄scindit:et eos ꝑ luxu-
riã inficiẽs/natos eorũ,id est ipsas partes vere-
cundas.hoc est dictu/ꝙ ipsa oꝑa sue luxurie de-
nudat oib⁹ ꝛ ostẽdit:ꝛ sic hodie diabolus seruos
dauid.i.multos viros ecclesiasticos vituperat ꝛ
cõfundit/et vituperabiles eos reddit inquãtum
barbã prudẽtie/et vestes decẽtie eis tollit. Unde
Esa.2.a Esaias. Ambulauit seru⁹ meus Esaias nudus ꝛ
Ibidem.b discalciatus. Et ibidẽ:et discoopertis natibus.
Ista potissime dici possunt de hypocritis:qui scz
barbas ꝛ vestes medias ꝑdiderũt/inquãtum vi-
rilitatẽ et honestatẽ exterius retinẽt:illã vero q̄
intus in cõscientia debet esse/penitus amiserunt:
Esa.38.b ita qđ isti sic dimidiati possunt dicere illud Esa.
Ego dixi in dimidio dierũ meorũ ꝛc. Quia igit
pro certo tales sic denudati/nõ sunt digni coram
Dauid,id est corã christo:nec in ecclesia militãte
nec triũphante apparere:ideo in hierico que in-
terpretat odor eius,id est in penitẽtia (qua nihil
suauius redolet deo) debẽt manere:vt sic barbã
amissam,id est virilitatẽ ꝛ virtutẽ possint acqui-
rere:ꝛ sic se digne deo p̄sentare:et corã deo in pa
Exod.23.b radiso/vel etiam in beneficijs ecclesiasticis mini
strare. Unde Exodi. Non apparebis in cõspectu
meo vacuus. Iste aũt dauid/id est christus fina-
A liter cõtra illum regẽ amon.i.diabolũ in iudicio
dimicabit:et ciuitatẽ.i.reprobꝯrũ congeriẽ igne
ꝑpetuo cõcremabit:ꝛ eum interficiet et dãnabit:
et sic electorũ suorũ casus ꝛ iniurias quas diabo
Aliter. lus nunc attẽte prosequit/vindicabit. ¶Uel dic
ꝙ isti semiberbes significãt ꝓditores ꝛ fallaces:
Aliter. qui scz mediã barbã non habẽt/inquãtum bona
intẽtione carent. ¶Uel dic cõtra incõstantes qui
scz ꝓ media parte sunt feminei et imbecilles:in-
quãtum sunt nũc desides nunc viriles. Istã figu-
Aliter. ram credo me exposuisse in sermone. Letare hie-
rusalẽ. ¶Uel dic ꝙ barba.i.virilitas seruorũ da-
uid.i.virorũ ecclesiasticoꝝ duas partes dꝫ hr̃e.s.
sanctã vitã/ꝛ bonã doctrinã. Sed ꝓ certo diabo
lus vnam istarũ partiũ multis solet auferre:in-
quãtum scz bonã vitam solet ab eis tollere:sanã
vero doctrinã solet eis dimittere:et sic isti valde
a diabolo deturpati dicunt: qꝛ ꝓ certo nihil ec-
clesiastico turpius ē̄ ꝙ male viuat/ꝛ prudẽter ꝛ
sciẽtifice p̄dicet:ꝛ loquat. Non est enim ita turpe
Iaco.4.d nihil scire ꝛ male viuere/sicut male viuere ꝛ mul-
Eodẽ ca.d ta scire. Ideo dꝛ Iaco. ꝙ sciẽti bonũ facere et nõ
faciẽti/pctm̃ est illi. ¶In isto caplo habes ꝙ mul
te nationes quibus filij israel aliqñ seruierant.i.
Moralitas. philistini/edom et amon ipsis subiecte facte fue-
runt:ꝛ eis versa vice seruierũt. ¶Hoc ad fortu-
B nã reꝝ põt applicari/que scz ita voluit/ꝙ illi qui
Hiere.49.a aliqñ dñati fuerãt subiugant:ꝛ qui seruierãt do
Aliter. minant:sicut in mũdi nationib⁹ plurimis inueni
tur. Uñ Hiere. Possidebit israel possessores suos.
¶Uel dic moraliter ꝙ virtute dauid.i.gr̃a christi
accidit:ꝙ homo q̄ aliqñ aliquibus malis natio-
nibus ꝛ varijs peccatis seruierat/ipsis subiectis
superior efficit:ita ꝙ sibi spũaliter famulant:in-
Esa.14.a quãtum recordatio ipsoꝝ ipsius humilitatẽ pfi-
cit:ꝛ sic ad bonũ ipsi⁹ ordinant. Esa. Erũt capiẽ-
tes eos q̄ se ceperãt/ꝛ subijciẽt exactores suos.

¶Capitulũ xi. Textus.

Factum est autem vertẽte anno eo tem-
pore quo solent reges ad bella procede-
re. Moralitatum Capi. viij.

Hic habes de pec-
catorũ Dauid gradibus. Deambu
labat enim in solario domus. Ecce
ociositas. Uidit balneantẽ se bersa-
bee. Ecce curiositas. Cupiuit. Ecce
male cõsentiẽs volũtas. Impregna
uit. Ecce luxurie voluptas. Uirũ eius reuocãs/
ip̄m ad dormiendũ cũ ea inducit. Ecce excusatio
nis fallacitas. Tandẽ ipsum ꝓprias literas me-
roris sui deferentẽ interfici iussit. Ecce ꝑditionis
et homicidij temeritas. Sic igit patet/quomo-
do vnũ peccatũ ad aliud trahit:et quomodo de
modico ad maius pertransitur. Hiere. De malo Hiere.9.a
ad malũ egressi sunt. Urias occisus est ꝓpter li-
teras quas portauit:sic christus ꝛ sancti ꝓpter C
doctrinã euãgelicã quã docebãt. ¶Uel dic ꝙ dia Aliter.
bolus illũ ꝑ tẽtationes libẽter occidit:quẽ cum
lr̃is vel scientijs esse cognoscit. ¶Uel dic ꝙ vrias Aliter.
significat iudeos/vel etiã malos sciẽtificos:q̄ scz
portãt literas mortis sue:in quãtũ scz ex literis
quas nouerũt/mors illis sempiterna ducat. Si-
cut ptꝫ in malis p̄latis vel p̄dicatorib⁹/q̄ semꝑ so
lent cõtra se p̄dicare. Uel etiã de iudeis q̄ nolunt
credere qđ scriptura sua docet. Et sic mortẽ eter
nam merebunt ex suis literis reportare. Apls. 2.Cor.3.b
Litera occidit. Uide supra libro.vij. de columba.

¶Caplm xij. Textus.

Misit ergo dominus nathã ad dauid.
Qui cum venisset ad eum. Moralita-
tum Capitulum ix.

Hic habes quo-
modo dauid fuit a nathã re-
p̄hẽsus sub figura ouis subre-
pte. Pctm̃ suũ humiliter reco-
gnouit:ꝛ ꝓpriarũ suarũ vxoꝝ
sibi futura adulteria idicauit
dicens. Uxores tuas in oculis
tuis dabo ꝓximo tuo:ꝛ dormiet cũ eis in ꝯspectu Moralitas
solis huius. ¶Illud allega exẽplariter/qđ null⁹
quãꝙ̄ sit rex vel magn⁹/debet esse ita ꝓteruus: D
quin quãdo peccasse se cognoscit:et super hoc a
nathan propheta/id est ab aliquo p̄dicatore vel
presbytero/vel alio bono viro redarguitur: debeat
se humiliter habere:ꝛ peccatũ suũ recognoscere,
ꝛ emendationẽ ꝓmittens veniã postulare. Unde Eccli.3.c
dicit. Quanto maior es/humilia te in omnibus. Aliter.
¶Uel dic cõtra adulteros:quibus iusto dei indi
cio sepe cõtingit:qđ sicut alioꝝ vxores maculãt:
sic et alij vxores eorũ fedãt:iuxta illud Sap. In Sap.11.c
quo peccat quis/in hoc punietur. ¶Illud qđ po- Eodẽ ca.c
nitur hic/scilicet ꝙ ioab videns qđ capiẽda erat
vrbs aquarũ,scilicet rabath:mandauit dauid ꝙ
veniret:et ne sibi victoria ascriberetur/ciuitatẽ
caperet et deleret. ¶Ad hoc potest allegari qđ Moralitas.
Ioab miles, id est quicunꝙ̄ iustus/nunꝙ̄ debet
sibi victoriam cõtra diabolum ascribere:sed to-
tum dauid,id est deo attribuere:et dato qđ per
se possit tentationem vincere:debet tamẽ dauid,
id est Christi auxilium implorare:et ei/non sibi
victorie laudem dare. Ad quod etiam appli-
cant aliqui illud Apocalip. Uigintiquatuor se- Apoc.4.
niores coronas suas accipiebant:et in cõspe

ctu throni ponebant: ad denotãdum q corona
nostra id est gloria victorie nostre si quam habe
mus, deo est attribuenda: et in cõspectu throni
maiestatis sue per humilitatem proprio capiti
tanq̃ non habita ex proprio capite deponenda,
et ei qui eam dedit reddenda, et per gratiarum
actionem ascribenda: quia scz ipse est qui dat co
ronam glorie triũphanti. Psal. Posuisti in capi=
te eius eius coronam de lapide precioso.

E

ps.20.a. ## Cap'm xiij. Textus.

Factũ est aũt post hec vt absalõ filij da=
uid sororem. Moralitatũ Ca. x.

AMon primogeni
tus dauid thamar sororem suaz fin
gens se infirmum: pro faciendis si=
bi sorbitiũculis a patre petijt. Quã
repertam de concubitu requisiuit
Moralitas. et renuentem oppressit. Qui tandem post concu
bitum, ipsam mirabiliter odiuit et a se corruptã
et violatã eiecit. ¶ Talis amor qui ex corruptio
ne nascitur, faciliter in odium vertit: et nunq̃ perse
uerare probatur, vt sepe videm⁹, q matrimonia
q̃ ex tali amore proueniũt, malo fine multotiens
terminãtur: vnde dicit. Omnis plantatio quam
non plãtauerit pater meus celestis, eradicabit.
¶ Uel dic q iste primogenit⁹ dauid est lucifer,
mat.15.b. qui fuit principium viarũ dei. Quia pro certo so
Aliter rorem suam .i. aiam rõnalem libenter per pctm̃
mortale corrũpit: et concubitũ maledictiõis et
iob.40.c. cõsensus ab ea petit: et sub specie fraternitatis .i.
sub colore boni ipsaz opprimit et cõfundit. Qua
F cum vsus ad diuersa vitia pro libito fuerit, ipsam
eodẽ ca.d. de domo sua .i. de mundo p mortem eijcit et ex
cludit: et ita falso amore quẽ p̃tendit, in ppetuũ
Moralitas. odium cõmutato, ipsam vilem in infernũ expellit
Ideo bene dicitur q mai⁹ fuit odiũ quo oderat
eã, amore quo ante diligebat. ¶ Ista igit p iani=
torem expulsa, talarẽ tunicã q̃ erat vestis filiarum
regis, legit cõscidisse: et positis manib⁹ sup ca=
put cinere cõspersum clamãs et eiulãs recessisse.
¶ Sic misera aia peccatrix et corrupta, nunq̃ de
cetero digna dici regis xpi filia virgo: talarem
tunicã .i. gratiã et charitatẽ scindit: cinerẽ .i. acer
bitatem ppetui remorsus induit: clamãs et eiu=
lans .i. dolens et desperãs de hoc mũdo recedit.
esa.47.a. Esa. Descende, sede in puluere virgo filia baby
lonis: nõ est soliũ filie chaldeorum. ¶ Uel dic q tha
Aliter. mar .i. aia peccatrix a diabolo corrupta: quando
ad domũ absalõ .i. ad xpi grãm p pniaz reuertit:
tunicã talarẽ .i. malã pseuerãtiã: q̃ talũ .i. finẽ at
tingit, dz p cõtritionẽ rũpere: cinerẽ .i. mortis me=
moriã capiti mẽtis iponere, et per cõfessionez cla=
mare et rugire. Uel vide istã figurã cõtra ãbitio=
sos aliter expositã in repertorio morali, titulo de
eod.c.d. accũbere, in lra f. ¶ Dauid audito facinore filij
sui amõ super violatiõe sororis, nõ corripuit eũ
super hoc nolẽs eum contristare: cum supra mo
Moralitas. dum eum diligeret: eo quia primogenitus suus
erat. Quod quia punire noluit, ipsum amon ab=
salõ frater thamar satis cito post iterfecit. ¶ Sic
vero sepe fit, q dum parẽtes seu prelati subdito=
rum, nepotulorum, et filiorum scelera non corri=
G rigunt: perditionis ipsorum cã sunt: qr deo ordi
ps.3.d. nante quib⁹ impie parcit, in aliqd magnũ infor=
tuniũ cadũt: et sic tã ipsi q̃ parẽtes tristitiã maio
rem incurrũt. Jdõ bñ dr. Qui pcit virge, odit filiuz.

Capl'z. xiiij. Textus.

Intelligẽs ãt Joab fili⁹ saruie q cor re
gis versuz esset. Moralita. Capi. xj.

ABsalon qui p
pter mortẽ fratris ad ter=
ram alienigenarum fuge=
rat: per solertiam ioab et
mulieris thecue reuocat⁹
a patre dauid, mãsit i hie
rusalem: faciem tamen pa
tris vsq ad duos ãnos nõ
vidit. Ait ãt hic scriptura
de ei⁹ pulchritudine, scz q a plãta pedis vsq ad
verticem nõ erat in eo aliqua macula: qðq qr gra
uabat eũ cesaries, singulis annis capillos tõde=
bat, et eos ducẽtis siclis põderis publice põde=
rabat. Post hoc aũt fuit absalõ ad patrẽ introdu
ctus: et dato sibi osculo, ad gradũ pristinũ resti
tut⁹. ¶ Sic vere dico, qñ pctõr de terra lõginqua Moralitas.
i. de statu peccati: ioab .i. predicatore vel plato
pcurãte: et muliere thecuite .i. beata virgine vel
diuina gratia suffragãte, per penitẽtiã redit ad
patrem: non tamẽ pp̃ter hoc statim faciẽ pr̃is vi=
det: nec statim de⁹ arridet: sed adhuc contẽplatio
ni et spũali cõgustationi dissuet⁹, a deo aliquali=
ter lõge manet. Post hoc tñ lapsu temporis, sua
hebetudo acuit: et ad spũalia paulatiz assuescẽs
ad osculũ charitatis admittit, et ad speculationẽ
et visionẽ pr̃ne glorie subleuat: et sic verificatur
illud Eccl's. Si hebetatũ fuerit ferrũ. Et hoc nõ
vt pri⁹ multo labore acuet. Sicut etiã de illo ce= eccl...
co dicit q statim clare nõ vidit: immo ipse dice=
bat. Uideo homines sicut arbores sed tandem Mar...
restitutus est: ita vt videret clare omnia: quia
pro certo visus mentis non statim ex toto illu=
minat: immo p gradus et paulatĩ ad pfectionem
istã peruenit: et sic post lapsum et reditũ absalo=
nis .i. post pniam pctõrũ ei⁹ pulchritudo describi
tur: vt sic hõ post pctm̃ posset fieri formosus et
pulcher diceret in morib⁹. Dicitur igit esse ab=
salõ, qui interpretat pater pacis .i. peccator deo
per baptismum et penitentiam pacificatus ha=
bere pulchritudinem virtualem: q a planta pe=
dis vsq ad verticem capitis id est ab affectu ad
rationem, vel a principio vsq ad finem: non de= I
bet in ipso aliqua peccati macula reperiri: et quia
cesaries cogitationum, que scilicet capiti id est Dan...
menti adheret: ipsum quandoq posset grauare: eccl...
et in capite mentis calorem concupiscentie gña= eod...
re: debet singulis annis ad minus ipsam per cõ=
fessionez tondere, et ipsos pilos vitiorum et ma Moralitas.
larum cogitationum per discretionem mensura
re seu ponderare: et sic spiritualem pulchritudi=
nem retinere vel conseruare: et capitis seu men=
tis mũdiciã procurare. vnde Dañ. Appensus es
in statera: et inuẽtus es min⁹ habẽs. Et alibi. Qd
cunq dederis .i. quicq̃d cõfiteberis munera ap
pende. ¶ Uolẽs absalõ vocare ad se ioab amicũ
suũ, cũ venire recusaret: p̃cepit segetes ei⁹ cõbu
ri: quo facto statim ioab ad eum venit: et qð p̃ce ps.15.b.
pit absalon adimpleuit. ¶ Absalon qui interpre Aliter
tatur pater pacis, est deus: qui scilicet amicum
suũ .i. hominẽ ad se meli⁹ aduocat et inuitat quã= iob.13...
do segetes eius concremat, id est quando tẽpo= Aliter
ralia sibi subtrahit, et tribulationib⁹ ipsuz gra=
uat. Psal. Multiplicate sunt infirmitates eoruz,
postea accelerauerũt. ¶ Uel dic q absalõ vsus est
vna cautela, qua plerunq aliqui vtuntur: qr scz
qñq alteri ex certo pposito nõ malo aio iniuriãt
vt saltẽ sub titulo facte iniurie ei⁹ colloq̃o seu no
ticia pfruerẽt: sicut Job de seipo et de deo dicit.
Os meum implebo increpationibus: vt sciam
verba que respondeat mihi. Joab vero ad absa=
lon non venisset: nec eius negocium fecisset,
nisi prius ipsum Absalon offendisset. ¶ Uel dic
q ioab p̃nceps, id ẽ de⁹: qñq ad absalõ .i. ad pctõ=

rem postq̃ multū offendit eum: ⁊ segetem fideliū
igne tribulationis afflixit, vel segetē virtutē in
seipso igne cōcupiscētie cōsumpsit: libētius quā-
doq̃ venit: ⁊ eū misericorditer cōuertēdo nego-
cium salutis et expeditionis sue procurat effica
Roma.5.b cius. Et facit exemplum de paulo ⁊ magdalena.
Ideo bene dicitur. Ubi superabundauit delictū
superabundat et gratia.

¶ Capitulū xv. Textus.

Igit post hec fecit sibi absalon currus ⁊
equites. Moralitatū Capi. xij.

Absalon filius da-
uid fecit sibi currus ⁊ equites ⁊ quin
quaginta viros q̄ p̄cederēt eū: ⁊ quia
ambiebat ad regnū: ideo in porta pa-
latij stabat: ⁊ cūctis de longe ad iudicia venienti-
bus applaudebat: ⁊ patri suo detrahens se iuste
iudicaturū iactabat: et extēsa manu sua/illos q̄
ipm ad salutandū venerāt, apprehēdebat: ⁊ oscu
lum eis dabat/ ⁊ dicebat. Uidentur sermones tui
recti: sed nō est qui te audiat cōstitutus a rege.
Quis me cōstituat iudicē sup terrā/ vt recte iudi
cem. Sic igit ipse absalon cor ppl'i ad se traxit: ⁊
Moralitas. inuēta opportunitate regnū inuasit: ⁊ ppriū ge-
nitorē a regno depulit: cōcubinas eius fedauit: ⁊
ipm occidere attētauit. ¶ Reuera sic faciūt am-
bitiosi in collegijs et in claustris. Currus em̄ et
equites. i. mundi pompā sibi aggregant: iustos
C iudices se esse simulant: oim sociorū suorum sibi
amicitias applaudendo et adulando/osculando
et familiaritatē ostēdendo procurant: ⁊ sic cōtra
patrē. i. cōtra prelatū vel superiorē cōiurationē
seu cōspirationē faciētes/ipsum litibus ⁊ accusa
tionibus impugnant: ita q̄ qñq̃ de ppria sede et
dignitate ipm eijciūt atq̃ fugāt. Cōcubinas ei9,
id est amicos et familiares eius vituperant atq̃
grauāt: et qd̄ deterius est/qñq̃ mortē illius ma-
3.Reg.16.c chinant ⁊ tractant: ⁊ sic finaliter loco ipsius im-
perant atq̃ regnāt. Unde dr̄. Irruēs zambri per-
cussit et occidit hela regē israel: ⁊ regnauit p eo.
Michee.7.b. Ideo bene dicit. Filius cōtumeliam facit patri.
Sequitur. Et inimici hominis domestici eius.

¶ Capl'm xvj. Textus.

Cūq̃ dauid transisset paululum mon-
tis verticem apparuit siba. Moralita-
tum Capitulum xiij.

Hic habes q̄ siba
videns Dauid regē fugitiuū/et
in deserto peregrinū: panes/ vi-
num ⁊ alia encenia attulit: ⁊ Mi-
phiboseth magistrū suū accusa-
uit: ⁊ sic rex possessiones Miphi-
D boseth sibi dedit. Semei aūt de gñe saul regi ma
Moralitas. ledicebat: ⁊ de crepidine montis lapides in eum
iaciebat: et multis iniurijs lacessens ipsum virū
sanguinis appellabat. ¶ Istud pōt allegari con-
tra quosdam adulatores: qui qñ vident punctū
suū: ⁊ maxime qñ vident principē vel prelatū in
aliqua necessitate cōstitutū: solent sibi adulari/ ⁊
per se ei munera p̄sentare ⁊ offerre: ⁊ sic regē vel
superiorē amicū sibi facere et placare: tandē ve-
ro solent detrahēdo alios accusare: et eos depo-
ni et grauari pro viribus pcurare: ⁊ sic heredita
Gene.27.e tem innocētis. i. beneficiū vel officiū absentis so-
lent qñq̃ cū fraudulētia reportare. Uñ in Gene.
Uenit germanus tuus fraudulēter et surripuit
benedictionē tuā. Malū igit et periculosum est,
q̄ rex vel superior sit nimis credulus: ⁊ maxime
nisi p̄sens sit accusatus: sicut in illa ciuitate anti-
qua antiquit9 scribebat/ vbi iudicia reddebant.
Audi alterā partē. ¶ Si em̄ dauid miphiboseth
prius audiuisset: hereditatē suā sibi nō abstulis-
set: nec eius aduersario credidisset. ¶ Aliud de Aliter.
semei potest allegari contra maliciosos: qui scilz
odiū, inuidiā ⁊ maliciā quā habent cōtra aliquē
q̄diu ipsum viderint psperari/dissimulant: quē
tandē cum in tribulatione viderint positū/solēt
cōtra eum insurgere/ ⁊ ipsum iniurijs verbalib9
et realibus impugnare: ⁊ ideo bene dicitur in li.
Eccl'i. In oculis suis lachrymabit inimicus: et si Eccl'i.12.d
inuenerit tempus/non satiabit sanguine. Si in-
currerint tibi mala: inuenies eum illic priorem.
¶ Uel si vis/dic illud q̄ dauid impediuit occidi Aliter.
semei maledicentē sibi/dicens. Quid si dñs prece
pit sibi: vade ⁊ maledic dauid ⁊c. pōt allegari q̄
vir prudens qñ infortunijs videt se tribulatum: E
nō debet stātim ad vindictā cōtra iniuriātes p-
rumpere: sed potius cōsiderare q̄ talis tribula-
tio ex dei puidētia pueniat: et q̄ pp̄ter sua deme-
rita a dño hec pcedit. Unde Amos. Non est ma- Amos.3.b
lum in ciuitate qd̄ non facit dñs. ¶ Uel possunt Allegoria.
ista de semei ⁊ dauid allegorice applicari ad chri
stum: qui exiens hierusalem et portans crucem:
cōtumelijs/iniurijs/opprobrijs/verberibus ⁊c.
lacessitus et satiatus: nudis pedibus ad locum
passionis et mortis properauit ⁊c.

¶ Capl'm xvij. Textus.

Dixit ergo achitophel ad Absalō. Eli
gam mihi duodecim milia virorū. Mo
ralitatum Capitulum xiiij.

Achitophel summus cōsilia
rius dauid: cu-
ius cōsiliū in illo tpe erat/quasi si q̄s
cōsuluerit dñm: fuit primus qui dñm
suū negauit: ⁊ q̄ absalon adhesit: et q̄
intrare ad patris concubinas sibi cōsuluit: ⁊ qui
dauid occidere voluit ⁊ pmisit. Cuius cōsilium
super oppressione dauid/cusi arathites impedi-
uit: quare idē achitophel dolore ⁊ inuidia stimu
lat9/abiēs laqueo se suspēdit: vt dr̄ in ca. sequēti.
¶ Illud pōt allegorice dici de iuda: qui scz p istū Allegoria.
achitophel figurat: qui interpretat frater meus
irruēs/frater me9 tractās/frater meus deuorari F
cogitās. Ille enī iudas cū dauid. i. cū christo fa-
miliarior cōsiliari9 fuit seu apl's: ⁊ tñ quia mortē
eius excogitauit ⁊ tractauit: ⁊ cū turbis iudeorū
sup ipsum irruit: ideo a societate ipsius ⁊ a grā ⁊
a gloria cecidit et recessit. Iste em̄ absalon pessi-
mo dauid filio. i. ppl'o iudaico noscit adhesisse: et
dauid. i. magistrū suū christū negasse: ⁊ de eo occi
dendo cōsilium p̄buisse: et finaliter ad literā la-
queo se suspēdisse. Uñ dr̄. Suspēsus crepuit me- Act.1.e
dius. ¶ Uel ista pñt allegari q̄ illi q̄ in domo fa- Aliter.
miliaritate ⁊ cōsilio alicuius sunt maiores: ⁊ qui
sibi vident ppinquiores ⁊ fideliores/fama et re-
putatione apud ppl'm potiores: sunt qñq̃ in suo
amore incōstantiores: ⁊ si infortunia sibi accidūt
ad recedendū ab eo prōptiores: ⁊ ad psecutionē
ipsi9 acriores fiūt. Ps. Qui edebat panes meos, Psal.40.c
magnificauit sup me supplātationē. ¶ Uel istud Aliter.
dic cōtra superbiā vel inuidiā: q̄ scz istū tāto do-
lore affecerūt: q̄ qñ vidit cōsiliū suū repudiari, ⁊
alterius approbari/q̄ ipsum ad suspēsionis la-
queū attraxerūt. ¶ Uel dic moraliter cōtra ma- Aliter,
los ecclesiasticos vel p̄latos: q̄ scz in domo dauid
xp̄i q̄ est eccl'ia alijs p̄ponunt: ⁊ in sensu et cōsilio
et mūdana sapiētia apud hoīes exaltant: ⁊ sicut
ad literam videmus de multis aduocatis et cle-

B ricis, ⁊ de multis prelatis ⁊ scientificis: quorũ di-
cta ⁊ cõsilia dei presagia esse reputantur: qui tñ
in moribus sunt ipsi magistro suo christo infide-
les: ⁊ ad persecutionẽ ipsius, que fit per vicia et
peccata, alijs proniores: inquantũ scz isti vt cõ-
muniter alijs sunt peiores. Isti enim dicuntur
Sopho,3.b achitophel, idest fratres cogitantes. Unde dicit.
Diluculo surgentes corruperũt oẽs cogitatio-
nes suas: caduca ⁊ terrena tractantes per nego
ciorum mundialium diligentiam: qr scilicet oĩa
tractamenta ⁊ mundi negocia transeunt per ma
Ezec.11.a nus eorum. Unde Eze. Fili hominis hi viri qui
cogitant iniquitatem ⁊ tractant consilium pessi-
mum in vrbe hac. Itẽ fratres irruentes per rapi
nam et seuitiam sicut ptz: qr isti nemini parcunt:
sed per exactiones contra pauperes ⁊ subditos
Job,6.d irruunt atq̃ currunt. Unde Job. Sup pupillum
irruitis, ⁊ subuertere nitimini amicũ vestrũ. Itẽ
dicunt fratres cadentes: qr scz isti cadunt a sta-
tu gratie spũaliter, ⁊ cadũt a statu secularis emi-
nentie: qñq̃ in infortunia temporaliter cadunt a
statu huius vite, per mortem corporaliter ⁊ fina
liter: cadunt ab obtentu eterne glorie in infernũ
eternaliter: vbi scz ad patibulum inferni suspen-
dũtur: ⁊ ad extremum suppliciũ condẽnant cru-
Esa,24.c deliter ⁊ perenniter. Unde Esa. Qui fugit a voce
fortitudinis, cadet in foueam: ⁊ qui se explicue-
rit a fouea, tenebitur laqueo.

b

¶ Capi. xviij. Textus.

Igitur considerato dauid populo suo constituit super eos tribunos. Moralitatum Capitulum xv.

ABsalon cõtra
patrem insurrexerat, in pre
lio victus fuerat. Nã cũ in
mulo sederet et sub quercu
frondosa transiret: caput
eius sicut dictum est cuius
cesaries erat magna, adhe-
sit quercui: ⁊ in illo suspen
sus est inter celum ⁊ terrã:
mulus autẽ cui insederat: ptransiuit. Quod vi-
dens ioab, tres lanceas in corde absalon infixit:
quem adhuc palpitantẽ decẽ iuuenes armigeri
dauid occiderũt: ⁊ tandẽ ipsum in foueã magnã
Moralitas proiecerunt: et magnam lapidum cõgeriem desu
per portauerũt. ¶ Per absalon intelligitur am-
bitiosus vel quicũq̃ peccator: qui scz regnũ tem
porale ⁊ mundi prosperitatẽ desiderat, cõtra pa
trem suũ deum, et contra prelatum preliatur et
certat: et in mulo carnalis voluptatis et hebeta
te mẽtis equitat: cesariem capillorum. i. cogita-
tionum et curarũ sollicitudinẽ multam: hz quer
cui. i. mundane dignitati et glorie secularium p
desiderium adheret: et ex toto conatu mentali-
ter ibi pendet. Et bene inter celum et terram pen
dere dicitur: quia scz ambitiosus nec in terra. i.
in inferiori statu manere est contẽtus, nec ad ce
B lũ. i. ad altitudinẽ quã appetit venire põt, nec eã
consequit: imo semp in vana spe ⁊ in pendulo cõ
Zacha.5.d moratur. Unde zacha. Eleuauerũt amphorã inter
celũ et terrã. Joab igit q̃ interpretat inimic⁹. i.
diabolus inueniẽs hoiem sic pendentẽ, et instabi
liter manẽtẽ: et ad illa q̃ cõsequi nequit carna-
liter anhelantẽ: ipsum trib⁹ lãceis. i. trib⁹ princi
palibus vitijs, scz luxuria, supbia et auaricia, so
let cõfodere: et postq̃ mul⁹. i. corpus suum p mor
tẽ transierit et eũ dimiserit: solet eũ diabolus in
man⁹ decẽ iuuenũ. i. in manus oĩm demonũ tra
dere: q̃ s. decẽ dicunt, pro eo q̃ sup transgressores
decẽ mandatorũ machinant: vt ptz de bestia abys
si, que decem habebat cornua. Quẽ scz palpitãtẽ Apoc.13.a
⁊ dolentẽ ipsum in inferno solẽt occidere et pu-
nire: ⁊ sic solet Absalon. i. pctõr ambitiosus de re
bellione ⁊ ambitione sua, quã scz cõtra deũ pa-
trem suũ vel prelatũ facere nitit, triste salariũ re
portare. Unde dr. Cõtra dñm pugnare nõ est faci Eccli.46.
le. ¶ Uel dic moraliter: q Absalon q̃ insurgit con Aliter.
tra patrẽ, est caro que insurgit ɔtra spm: vel pec
cator qui insurgit per inobedientiã cõtra deũ: qr
pro certo iste debet adherere quercui. i. cruci p B
penitentiã ⁊ per passiõis deuotionẽ: debet ab eo
mula. i. carnalitas fugari p abstinentie macera-
tionẽ, debet in altũ suspẽdi, p spem ⁊ cõtempla-
tionẽ: debet a Joab. i. a plato, trib⁹ lanceis. i. tri
plici reprehẽsione contra tria principalia vitia
trãsfigi per correctionẽ ⁊ redargutionẽ: ⁊ sic de-
bet decẽ iuuenib⁹, idest decẽ mãdatis legis tra-
di per executionẽ: ⁊ ab eis interfici ⁊ occidi p car
nalis vite iterruptionẽ ⁊ destructionẽ: ⁊ in foueã
mortis vel inferni dz proijci p futurorũ tormen-
torum cõsiderationẽ: et cumulus lapidũ. i. cõge-
ries bonorũ documentorũ debet sup eũ aggrega
ri per predicationẽ. Uñ illud Treñ. Lapsa est in Tren.3.
lacũ vita mea posuerũt lapidẽ supra me ⁊c. ¶ De Eodẽ.c.8
duobus nuncijs qui regi victoriã ⁊ mortẽ absa-
lon nunciauerunt chusi scz ⁊ achimaas: dicit q
achimaas qui vltimus cucurrit: qr per viã cõpen
dij sciuit ire: prius ad regẽ peruenit ¶ Sic vere Moralitas
multi sunt q̃ tardius incipiũt: ⁊ tñ per cõpendiũ
religiõis: paupertatis vel penitentie transeũt: ⁊
sic alios q̃ vadunt p viã mũdi cõmunẽ precedũt
⁊ ad regẽ christũ primi perueniũt. Ideo bene de
ipsis dr. Erũt nouissimi pmi, ⁊ pmi nouissimi. Hic Matt.16.b
aduerte, q dato q Absalon actualiter patrẽ im-
pugnaret, mortẽq̃ eius p virib⁹ appeteret: ipse
tñ Dauid caput paterne misericordie nõ est obli
tus: imo ipsum pessimũ filiũ suũ diligebat, ⁊ mor
tẽ ill⁹ phibebat. Uñ ⁊ de ipso mortuo summe do-
luit: ⁊ ipsum etiã miserabiliter fleuit dicens. Ab-
salon filij mi, filij mi absalon q̃s mi det vt moriar
p te? In hoc notari põt, q qñ prelat⁹ videt filiũ C
i. subditũ suũ errãtẽ ⁊ se etiam aliquotiẽs impu-
gnantem: nõ debet ad vindictã moueri sed potius
sibi cõpati: ⁊ de morte spũali ⁊ eternali ipsius fle
re pariter ⁊ cõtristari. Dolendo eñi ⁊ cõpatiẽdo
debet ipsum punire, ⁊ puniendo deflere, ⁊ pro eo
dolere. Quod etiã facit dominus: qui scz nõ vult Eze.18.g.
mortẽ peccatoris: sed vt magis cõuertatur ⁊ vi-
uat ⁊c. qr. s. sibi nõ placet q oportet eũ hoiem in
eternũ punire. Uñ dicitur. Deus mortẽ nõ fecit: Sap.1.d
nec letatur in perditione viuorũ. Quod etiam ad
primum factum applicari põt: dato q a filio iniu
rietur, sibi tamẽ cõpatitur: ⁊ de eius infortunio
cõtristatur. Psal. Quomodo miseretur pater fi- Ps.102.c
liorũ misertus est dñs timentib⁹ se. Recordatus
est qm̃ puluis sumus ⁊ homo sicut fenum ⁊ flos 2.Reg.12.
agri. ¶ Et nota q Dauid fleuit pro iniquo filio
mortuo: et tamẽ non fleuit p innocente filio de-
functo: vt patet supra. ¶ Hic notat q magis est Moralitas
flenda mors malorum q̃ bonorũ: qr scz illi mor-
tui vadunt ad eternã gloriam: isti vero tendũt ad
eternã miseriã. Ideo bene dicitur. Modicum plo Eccli.22.b
ra super mortuum, quoniam requieuit: nequissi
mi autem nequissima vita super mortem fatui.
¶ Quãuis absalon fuit pulcherrimus: fuit tamẽ
nequissimus ⁊ morte turpissima consummatus.
Hoc etiam nõ solum in ipso videtur: imo et ĩ in D
oĩbus qui magis gratijs pre ceteris pfulserũt:
qui scilicet vt communiter pre ceteris deliquerũt
vel morte magis misera decesserunt: sicut appa-
ruit de primo angelo qui cecidit: de primo ho-
mine qui peccauit, de Salomone qui idololatra
uit de Dauid qui adulterium ⁊ homicidiũ cõmi-

fit: de isto absalone qui cõtra patrem ambiuit: de
sansone qui cecus in ruina dom' defecit: de iulio
cesare, qui confossus in senatu periit: de milone
q̃ a bestiis deuorat⁹ fuit: de seneca q̃ ab apertione
vene in balneo defecit: de plinio philosopho quez
fauilla ardentis mõtis cõsumpsit: de illo philoso
pho dicto quem turma canũ comedit: de esculas
pio patre medicorũ q̃ fulmine periit: de alexan-
dro magno veneno perempto: de iulio in consi-
lio gladiis cõfosso: de cyro gladio truncato capi-
te eius in sanguine volutato. Et tñ cõstat q lucis
fer fuit subtilissim⁹: adã in scientiis perfectissim⁹:
Salomon sapientissimus: dauid propheta maxi
mus, et in virtutibus sanctissim⁹: absalon pulcher
rimus, sanson fortissimus: milo robustissimus.
Seneca moralissimus: Plinius studiosissimus: et
iuli⁹ imperator strenuissim⁹: alexãder magn⁹ po
tentissimus etc. In istis igit̃ notari potest, q nõ est
bonum gratiis et gloriis, viribus et virtutib⁹ pre
ceteris aliquotiẽs abundare: quia scz tales dum
exinde superbiunt, solẽt dies suos miserabiliter
cõsummare. Melius est igit̃ mediocrẽ q̃ summũ
4. Regum 4. c in gratiis naturalibus tenere statum: infimum q̃
supremum. Unde dicitur. Contentus igitur esto
glorie tue: et sede in domo tua.

Capitu. xix. Textus.

Nunciatum est autem ioab, q rex fleret
et lugeret filiũ suũ. Mora. Capi. xvi.

E Cum dauid re-
duceretur a populo: miphi
boseth filius ionathe: qui
scz cum esset infans et de ma
nibus nutricis sue cecidis
rat, et ideo claudus erat p
pter qd rege fugiente non
iuerat: qr seruus suus ipm
cõtempserat et sibi sternere
asinũ noluerat: regi reuertẽti obuiã venit: et sibi
illotis manib⁹ et intonsa barba occurrit: vestesq
suas nõ lauerat postq̃ fuerat rex reiectus. Iste
igit̃ cũ se excusaret: et seruũ suũ q̃ se cõtẽpserat, ac
cusaret: rex q̃ hereditatẽ eius eidẽ seruo dederat
sicut prius dictũ est supra eandẽ hereditatẽ iter
eos diuidiauit: et dimidietatẽ hereditatis dicto
miphiboseth reliq̃t: aliã vo medietatẽ dedit seruo
suo, dicẽs. Fixũ est qd locutus sum: tu et siba diui
2. Regum dite possessiones. ¶ Miphiboseth q̃ interpretat̃
Moralitas os confusum: significat peccatorẽ: q̃ bñ dr os con
fusum: qr os eius cõfiteri peccata sua nolẽs con
funditur. Ille est igit̃ q̃ semp in moribus claudis
cat: et p incõstantiã nunq̃ in rectitudine stat, immo
semp p inconstantiã vacillat: et p maliciã nũc ad
F vnã partẽ, nũc ad aliã se dilatat. Uñ dr. Usq quo
3. Regum 18. d claudicatis in duas partes? Qñ eñi nutrix nr̃a, scz
beata virgo vel diuina gratia: hominem in pecca
to cadere pmittit: statim diabolus in eo claudica
tionẽ incõstãtie et malicie introducit. Nullus eñi
in rectitudine iusticie pseuerat, nisi nutrix sua. s.
diuina gratia ipsum manuteneat et cõducat. Ille
etiã toto tẽpore vite sue claudus, incõstãs et delis
tiosus in moribus efficitur: qui tẽpore infantie et
iuuentutis de manibus nutricis sue, scz diuine
gratie p peccatũ cadit: vel de manib⁹ nutricis. i.
Pro. 32. a de manutenẽtia p̃lati p apostasiã vel obstinatios
nẽ recedit. Uñ in Prouer. Adolescens iuxta viam
suam etiã cum senuerit non recedet ab ea. Iste
est igitur cui seruus. s. corpus proprium obedire
recusat: sed potius per carnales motus contra
ipsum murmurat et rebellat: et asinum humilitas
tis sibi nõ sternit aut preparat: sed potius here-

ditatẽ suã, scz eternã gl'iam sibi subtrahit: et apd
regẽ christũ eũ odibilem reddit. Qr igit̃ iste mis
phiboseth idest peccator cũ rege christo p imuta
tionẽ nõ iuit: sz potius ipse peccator indigne et in
pãnis vilibus regi christo ad eũ in altaris sacras
mẽto in paschate reuertenti, vel in iudicio ad mũ
dũ vt oẽs iudicet redeũti occurrit: ita q pedes
affectiõis nõ lauit barbã mundane sapientie vel
pilos tẽporalis opulẽtie nõ rasit: vestesq exterio
ris cõuersatiõis et apparentie nõ mundauit. Jõ a G
rege rephendit̃: et hereditas seu psperitas sua di
midiat̃ sibi: inquãtũ scz vna pars, hoc ẽ corporas
lis opulentia seu corporalis vita sibi dimittit̃.
Alia vero pars scilicet eterna vita et gl'ia sibi ppetu
tus denegat̃: qr reuera q̃ christo ad futurũ iudis
ciũ venienti, vel sacramẽto altaris appropinquã
ti: vel etiã in ramis palmarũ in hierusalem intrã
ti: vel insuper in incarnatione et natiuitate vel ad
uentu impurus et illaqueatus et immundus deo
occurrerit: medietatẽ bonorũ suorũ, scz bona anis
me, gratiam et gloriã sibi tollit: portionemq suaz
sibi truncat: dimidiat et prescindit. Unde Dañ. Dañ. 5. g
Diuisum est regnum tuũ: et datũ est persis et mes
dis. Et ideo dicitur. Tolle tecum munera, et vas 4. re. 8. c.
de in occursum viri dei: munera inquit ibidem. i.
virtutes. ¶ Illud quoq q miphiboseth commen Eodẽ. c. d
salis regis Dauid cũ rege fugitiuo seu in tribus
latione posito non iuit: sibi tamẽ ad pristinã glos
riã restituto obuiam venit. ¶ Ad hoc põt allega Moralitas
ri q mundani amici dato q sint alicuius commẽ
sales et domestici: et dato q in mensa sua cõsueues
rũt assistere, et tanq̃ speciales amici cõstituti: si tñ
ipsum ad tribulationem venire cõspiciunt, statiz
eũ fugiunt et dimittũt: et cũ eo ire renuũt. Sz pro H
certo qñ ad pristinũ statũ seu gradum restituun-
tur: tunc sibi occurrere et applaudere perhibent̃:
acsi in vera permansissent amicicia ipsum in pro
speritate repositum conistant̃: et de ingratitudine Eccle. 6. b.
et incõstantia se excusare p viribus moliunt̃. De
istis legitur bene dicit̃. Est amicus socius in men Eodẽ. c. c.
sa: et nõ permanebit in tpe tribulatiõis. ¶ Itẽ qd
hic dicit̃, q Semei, q̃ pmo regi fugiẽti insultauit et
maledixit: ipse pri⁹ de domo sua occurrit, cũ ipm Moralitas
in pstinã gloriã restitui vidit. ¶ hoc põt allegas
ri, q qui homini in tribulatione posito iniuriant̃:
si rursum ad statũ promotionis venerit, ipsi oc-
currunt, applaudunt et adulantur.

Capitu. xx. Textus.

Accidit quoq vt ibi esset vir belial noĩe
Siba. Moralitatum Cap. xvii.

P Opulus israel
qui prius a dauid sequen-
do pessimum, sed pulcherri
mũ filiũ eius Absalon reces
serat, finaliter victo absalon
ad dauid est reductus: sed
cum altercatio esset inter po
pulum quis esset ppinquus
ipsi dauid regi: ptigit q Si-
ba filius Bochri tuba cecinit, et populũ israel ad
sequendũ dauid diuertit: et magnã populi multis
tudinẽ ad se traxit dicẽs. Nõ est nobis pars in das
uid, nec hereditas in filio isai. Reuertere ad tas
bernacula israel. Post istum autem misit dauid A
milites. s. ioab et abisai qui siba interfecerunt et
caput ei abstulerunt: et vniuersum populũ israelis Moralitas
ticum ad dauid reduxerunt. ¶ Sic vere quando
vniuersus mundi populus in principio a dauid.
i. a deo recessit: et pulchrum eius filium licet pessis
mũ. s. luciferũ p idolatriã diuturnis tẽporib⁹ ses

Job.21.b cutus fuit: iuxta illud Job. Qui dixerunt deo: recede a nobis sciētiā viarū tuarū nolum⁹. Tādē absalō.i.lucifero in arbore suspēso.i.in cruce victo: ad regē suū deū p fidē redijt: ⁊ ipsum recepit ⁊ credidit. Uerū qr in pncipio fuit inter istos redeūtes quedā ꝯtrouersia: qr scʒ aliqui se alijs pferebāt: ⁊ apud regē.i. apud deū se digniores dicebāt: vt ptʒ qr iudei grecos ꝯtēnebāt, ⁊ greci iu
Act.6.a deos.i.ex iudeis cōuersis inuidebāt: vt dr in Act. aplorū: q fact⁹ est murmur grecorū aduersus he
1.Co.1.b breos. Ita q aliq dicebāt. Ego sunt pauli: alij autē, ⁊ ego apollo: ⁊ sic inter eos diuisus erat christus. Ideo occasiōe hui⁹ dissensiōis, siba fili⁹ bochri.i.cet⁹ hereticorū: tuba sue pdicatiōis incepit canere: ⁊ a sequela veri dauid.i.a fide Christi pplm retrahere. Siba egressio, bochri pmogenit⁹ interpretaē, qr q sunt heretici: a deo recedūt ⁊ egrediūtur: ⁊ esse filij bochri.i.luciferi, q dei fuit
B primogenit⁹, creatura noscunē. Isti igiē iter ceteros fuerūt arri⁹, nestori⁹, donatus, mahomet⁹, ⁊ alij sikes: q tanq filij diaboli pplm peruerterūt: nouas sectas ⁊ hereses inuenerūt: ⁊ magnā partem mūdi ad se ⁊ ad suos errores traxerūt: ⁊ ad literā ptʒ de grecis, sclauis, vngaris, ruthenis, georgianis, armenijs, nestorianis, nubianis, et alijs schismaticis xpianis: q.s. Sibe.i.hereticorū buccinas audiētes: a vera fide xpi, ⁊ a sua ecclia recesserūt: et dauid regē suū xpm ⁊ eccliam dimiserūt. Uñ isti heretici bene eqparanē illi draconi,
Apoc.12.a de quo i Apo. dr: q cauda eius traxit secū tertiā
Hiere.2.f partē stellarū ⁊ misit eos i terrā. Et vt dicit Hiere. Dixit ppls me⁹. Recessimus, nō veniemus vltra ad te. Dauid igiē noster christ⁹, milites suos Augustinū, Gregoriū, Ambrosiū, ⁊ alios doctores ⁊ predicatores post illos misit: ita q istis mediātibus capita erroris eorū in magna parte abstulit: ⁊ ad verā fidē multos cōuertit: qr scʒ per istos ⁊ ipsorū doctrinā plurimi schismatici quotidie cō
Josue.4.d uertunē. Unde dr. Reverse sunt aque i alueū suū.

¶ Ex cap. xx. Textus. c.

Dixit itaq Joab ad amasaz: Salue mi frater. Moralitatum Cap. xviij.

ILlud autem qd hic ponitur: qui interrogāt, interrogent in abele: in quo daē intelligi q illa ciuitas erat antiquitus loc⁹ cōsilij: qr scʒ abela lugens seu miserabilis iterpretaē. ¶ Igiē locus ꝯsilij, dr: qr
C Moralitas p cereo ꝯsiliū ⁊ sapia apd lugētes ⁊ tristes, i. apd hoies ꝯsideratiōni ⁊ sollicitudini deditos: a mūdi delicijs abstractos, meli⁹ q apd ceteros inue
Eccls.7.a niē. Uñ dr. Cor sapiētiū vbi ē tristitia. ¶ De ama
Eodem.c.c sa aūt pditiose a Joab iterfecto peo q dauid pmiserat sibi pncipatū populi, quē ioab amittere metuebat: ad hoc pōt adduci quō ambitio hois aliquotiens est sibi cā mortis. Iste nequaq occisus fuisset, nec Joab eū vnq occidisset: nisi officiū suū.s.populi pncipatū pter eū amittere timuisset. Nō ambiat igiē hō alijs imperare: ⁊ maxime aliorū officia vsurpare: ⁊ pcipue si pter suā pmotionē necesse est aliū a statu pprio declinare: qr ille q videt statū suū pter eū deficere, solet q
2.Co.5.a cōtra eū insanire dicens. Qui nostra tollit, inimicus est. Aplus. Nolumus expoliari: sʒ supuestiri.

¶ Capitu.xxj. Textus.

Facta est quoq fames in diebus dauid trib⁹ annis iugiter. Morali. Cap. xix.

CUm fames triennio i terra israel perseuerasset, dauid ꝯsuluit dnm, q poterat esse causa famis: q respondit. Propter Saul et domū ei⁹ q iniuste gabaonitas occiderat: ⁊ sub fictione zeli fidei: pro eo.s. q gabaonite nō erant de populo israelitico: iusiurandū Josue ⁊ patrum irritū
Jos.9.c fecerat: de quibus oibus habeē supra: fames huiusmodi facta erat: ⁊ ideo dauid cū gabaonitas q remanserāt, qd p satisfactiōe peterēt interrogasset: ⁊ ipsi septem viros crucifigēdos de stirpe Saul postulassent: septē viros ipsi⁹ saulis nepotes vel filios ipsis tradidit: quos gabaonitarum ppls ilico crucifixerūt: ⁊ sic fames in terra cessauit, ⁊ fertilitas superuenit. Respha vo mater aliquorū ipsorū, iuxta cruces lectulum supra petrā sibi strauit: ⁊ aues ⁊ bestias de cadaueribus abigēs, diebus plurib⁹ sociauit: quos tandē dauid de crucib⁹ deponi iubens, honorifice sepeliuit. Attēde tñ q dicit historia, q isti filij saul fuerāt in culpa de gabaonitis occidēdis. ¶ Allega ista
Moralitas q qñq pctō vni⁹ puniunē multi. Solū enim saul peccauerat, ⁊ dom⁹ ei⁹ peccauerat: ⁊ tñ fames totū populū affligebat. ¶ Uel allega illud, q qñ ali
Aliter. qua pars est iniuriata, tūc iudex pōt remittere penā, qñ ipsi parti iniuriate videt factā cōpetentem satisfactionē: nullo tñ modo dʒ relaxare supplicium: quousq pti lese fuerit satisfactū: sicut hic videm⁹: q de⁹ famē non legiē relaxasse, quousq gabaonitis cōstitit satisfactū fuisse. ¶ Uel allega
Aliter. illud, q pietas pvocat pietatē. Pietas enim matris pvocat pietatē regis ad ipsa cadauera de
E Aliter. ponenda ⁊ sepelienda. ¶ Uel dic q Saul significat adā pter cuius culpam fames.i. carentia diuine gratie erat in mūdo. Ad placandū igitur deū, ⁊ ad fertilitatē gratie ⁊ virtutū impetrādā, necesse fuit q septē viri de stirpe sua.i. christus ⁊ vniuersitas martyrū crucifigerenē: ⁊ p martyriū ⁊ in satisfactionē hui⁹ delicti vel malefacti occiderenē: ⁊ sic dei patris iustitia placaretur, ⁊ ptu tū et bonorū copia redderenē. Mater igiē istorū crucifixorum ⁊ martyrū, scʒ sancta mater ecclia: ipsos debet per cōpassionē deflere. Rex vero de⁹ pater ipsos solet in celi cemiterio sepelire. ¶ Da
Eodē.c.d uid notatur hic adeodatus, filius salt⁹, polimitarius, bethleemites. Et infra. Egregius psaltes
2.Reg.23 israel tenerrimus ligni vermiculus. Et dicitur primo adeodatus: qr a deo fuit electus: filius saltus, qr de saltu vbi custodiebat oues assumptus fuit: polimitari⁹, qr in aspectu fuit pulcher atq politus: bethleemites, qr in ciuitate bethleē fuit natus: egregius psaltes, qr ad psallendū in organo, cithara ⁊ psalterio fuit edoctus: tenerrimus ligni vermiculus: qr sup oēs fuit tener, mitis et misericors: ⁊ tñ ad modum illius vermis q teredo dicē, dinoscitur fuisse durus: vnde licet in se tenerrimus, tñ ad perforandū ligna durus.i. ad impugnandū contra proteruos hoies fuit for
Moralitas F tis ⁊ durus. ¶ Oia ista nola possunt ꝯpetere plato: quia reuera iste debet esse a deo datus: non a carnali affectione: nec prece, nec munerum oblatione: sed per specialem vocationem ⁊ canonicā
Esa.9.b electionem. Esa. Paruulus datus est nobis: ⁊ erit principatus eius super humerum eius ⁊c. Debet esse filius saltus p altam ⁊ eleuatam contemplationem: ⁊ per omniū subditorū discretam gubernationem: saltus enim sunt loca alta et prerupta in desertis ⁊ syluis, in quibus animalia solent pasci. Unde Esa. Chermel in saltum reputa
Esa.29.d biē. Debet esse polimitari⁹.i. seipsum poliens per

Gen.37.b honestā cōuersationē.Uñ.Fecerat sibi iacob tu
nicā politā.Debet esse bethleemites,qđ interpre
tatur domus panū ⁊ refectionū:qꝛ ipse dꝫ alios
Luc.2.c reficere ꝑ doctrine et eleemosynarū subuētionē
vt possint sic alij dicere de ipō illud Luce.Trās-
eamus vsqꝫ ad bethleem,et videamus hoc ver-
Ps.100.a bū ⁊c.Debet esse egregius psaltes per melodio-
sam dei laudē ⁊ predicationē.Ps.Psallā ⁊ intel-
ligā in via immaculata. Debet esse tenerrimus
ligni vermiculus:qꝛ scꝫ q̄tū ad se/ipse debet ha-
bere piam ⁊ benignā affectionē:q̄tū ꝟo ad pro-
teruos/debet esse durus ꝑ seuerā iusticiā ⁊ cor-
rectionē.Uermiculo eñ nihil molliꝰ dum tāgit:⁊
nihil duriꝰ dū tāgit:qꝛ etiā fortia ligna ꝑforat ⁊
corrodit.Sic p̄latꝰ qñ tāgit.i.qñ reqrit/dꝫ inue
niri pius/benignꝰ ⁊ mollis:qñ vero necesse est ꝙ
aliquē ꝑ correctionē tangat,debet inueniri du-
B rus,rigidus atqꝫ fortis.Unde dicit.Elegit eum
1.par.29.a dñs adhuc puerum ⁊ tenellū.Et sic iste ꝓprie di-
citur dauid/q̄ interpretat manu fortis/⁊ vultu
desiderabilis: qꝛ scꝫ ipse debet se exhibere ami-
cabilem ⁊ desiderabilē,benigniter ⁊ liberabiliter
Ps.131.a se habēdo. Ps.Memēto dñe dauid:⁊ oīs māsue-
tudinis eius.Et fortē atqꝫ stabilē ⁊ virilē tribu-
lationibus ⁊ tentationibꝰ resistendo:⁊ demones
i.hereticos tyrannos,malos subditos potenter
⁊ seueriter reprimēdo.Hiere.Suscitabo dauid
Hie.23.a germē iustū,⁊ regnabit rex ⁊ sapiēs erit.¶Ba-
1.Para.11.e naias vnꝰ de fortibꝰ dauid,inueniēs leonē in ci-
sternā cecidisse:⁊ ne ratione niuis cito exire pos-
sit ad ipsum cum baculo potenter prosilijt,et eū
Moralitas. in fouea interfecit.¶Sic vere christus cum ba-
culo crucis inuasit ⁊ interfecit leonē diabolum:
⁊ in cisterna niuis tempore,id est in tempore fri-
goris ⁊ passionis ꝑsonaliter descēdit:vbi ipsum
Aliter. ligauit,prostrauit et vicit.¶Uel dic qđ si quis
vult vincere leonem diabolum,debet per cōside
rationem in cisternā inferni descēdere: ⁊ baculū
crucis per spem ⁊ deuotionē secum habere:⁊ cō-
tra eum per bona opera insurgere:⁊ sic in niue
i.in diuini timoris frigore de ipso poterit triū-
phare.Unde ipse tunc dicere potest illud Regū.
1.re.17.f Nunquid ego canis sum: quia tu venis ad me
Ca.xxiiij.c cum baculo?¶Cum philistini essent cū exercitu
suo circa bethleem: desiderauit dauid de aqua
cisterne,que erat ad portā bethleē. Si quis(in-
H quit)mihi daret paruꝫ de aqua cisterne que est
ad portam bethleem ⁊c.Quod audientes tres
robustissimi viri:scilicet Jonathas, Abisai et so-
beth,per castra philistinorum irruperunt,et
aquam haustā de cisterna obtulerunt regi. Qui
scilicet audaciam eorum admirans,aquam bi-
bere noluit:sed fundens eam super terram dño
libauit.Nū(inquit)sanguinē istorū hoim q̄ ꝓfe-
Moralitas. cti sunt in animarū periculū,bibā?¶Istud alle-
ga quomodo serui magnorū dominorū qñqꝫ se
magnis exponūt periculis:vt faciant volunta-
Aliter. tem dñorum suorū. ¶Uel allega, quō audaces
Aliter. fortuna iuuat. ¶Uel dic moraliter,qđ dato qñ
dauid.i.quicunqꝫ superior qñqꝫ desideret aquā
temporalium diuitiarum:si tñ cōtingat ꝙ aliqui
fortes sui:id est aliqui ipsius officiales ⁊ balliui
in periculum animarum suarū talem aquā diui-
tiarū per rapinas ⁊ exactiones de cisterna que
est in medio philistinorum:de bursa pauperum
subditorum abstrahāt ⁊ auferant regi,principi
vel prelato dño suo:pro certo ipse non debet bi-
bere,nec recipere talem aquā.i.talē temporalem
substantiam:cum mortis et eterne damnationis
periculo a suis malis familiaribus raptam vel
acquisitam,non debet aliqualiter degustare.
Absit(inquit)a me vt sanguinē,id est sanguino-
lētam rapinā ⁊ animarū periculum istorum ho-
minum bibā.Debet igitur talis dicere suis ma-

lis officialibus:q̄ scꝫ non timent periculo eterne
dānatiōis se exponere,vt possint magistris suis
pecuniā congregare,qñ talia sibi valent offerre A
Ps.Nunq̄d mānducabo carnes taurorꝫ:aut san- Ps.49.c
guinē hircorū potabo?Acsi dicat nō debeo come
dere carnes.i.diuitias pauperꝫ subditorū:nec de
beo potare sanguinē.i.pctm̄ vestrorū fetidorum
hircorū.Cuiꝰ tñ ꝯriū faciūt multi:qꝛ nō curāt cū
quāto pctō vel ꝑiculo diuitie a suis malis iudici
bus ⁊ exactoribꝰ acq̄rant:dū tamē eis offerant/
ipsas nō refutāt,sꝫ potiꝰ āplexant:⁊ sic de raptis
⁊ male acq̄sitis libēter comedūt ⁊ vescunt iuxta
doctrinā Apl'i,vbi dꝛ.Oē qđ in macello venit,mā 1.Co.10.f.
ducate,nihil interrogātes ꝓpter cōsciētiā.Quin
immo qñ ipsi sciunt ꝙ talia sunt male acq̄sita:ipsi
vident dicere ipsis q̄ talia offerūt,illud qđ iudei
dixerūt iude dicēti.Peccaui tradēs sanguinē iu- Mat.27.a
stū.Quid ad nos?tu videris.¶Uel dic ꝙ dauid.i. Aliter.
hō qñ appetit aquā cisterne bethleeꝫ.i.gratiā et
gloriā paradisi:q̄ ꝓprie dicit bethleē.i.domus pa
nis:statim tres fortes sui.s.cōtritio,confessio ⁊ sa
tisfactio.i.fides,spes ⁊ charitas:debent exercitū
vitiorū irrūpere:⁊ talem aquā fortiter ꝓcurare.
Uñ hic dicitur.Hoc fecerunt tres robustissimi.

¶Capi.xxiiij.Textus.

Et addidit furor dñi irasci contra israel.

Moralitatum Capitulum xx. B

Addidit furor do
mini irasci cōtra israel.Factuꝫ
est ꝙ dauid tumēs ⁊ gloriās de
multitudine subditorꝫ,ꝑcipe-
ret ppl'm numerari.Quod duꝫ
ioab exequit,iratꝰ dñs octogi
ta milia plebis occidit:ita ꝙ
dauid āgelū ꝑcutiētē euaginato gladio,vt extē-
deret manum in hierusalem vidit.Cui ꝑ hec ver-
ba flebiliter dixit.Ego sum(inquit)qui peccaui:
ego qui inique gessi:isti qui oues sunt,quid fece
runt?Uertatur obsecro manus tua contra me.
Quibus verbis dominus placatus angelū cessa-
re fecit:⁊ de eius mandato ibidem altare cōstru
xit:in quo etiam loco abraam prius filiū suū imo Moralitas
lare voluerat.Salomon postea etiam ibi templū
fecit.¶Quod tractat Gregorius satis diffuse:et
supponit ꝙ pro qualitatibus subditorum dispo
natur vita regentium:vt scilicet sepe ꝑ malo gre
gis delinquat etiā vita pastoris:⁊ secundum me
rita plebium,disponant corda rectorum.Uide
ibi glossam.Sic igitur supponit Gregoriꝰ,ꝙ po-
pulus iste meruerat,ꝙ dauid rector eorum pec-
caret:vt sic ex peccato eius non ipse,sed poplꝰ Aliter.
qui alias meruerat penaꝫ portaret.¶Adhuc po
test illud allegari:ꝙ non solum mala vita supe-
riorum subditos inficit: immo etiam peccatum
subditorum superiores ledit.Et hoc quidem mi-
ruꝫ,quomodo occulta dei iusticia ad hoc se pos-
sit extendere,ꝙ peccatum subditi populi possit
apud dei iusticiam taliter demereri:ꝙ ex hoc pre C
lati bonitas possit ad culpam laxari:vt occasio-
ne delicti prelati,possit delinquens populus casti
gari.Magna igitur apud deum videtur esse in-
ter prelatos ⁊ subditos connexio,quando vnius Aliter
in alterum redūdat iniquitas.¶Uel allega ista,
quomodo princeps vel prelatus si videt popu
luꝫ suū ꝓpter eius peccata puniri,debet summe
dolere:⁊ pro oībꝰ suis velle penam subire:⁊ po Aliter
tiꝰ in ꝑsona sua q̄ delinquit,penā appetere ⁊ susti Exo.30.b
nere:cū pena suos exactores debeat tenere.¶Uel
dic moraliter,ꝙ in lege preceptum erat. Quo
tiens populus numeraret,ꝙ quilibet solue-

ret certum censum.s.dimidium sicli:qui quidem census dño applicaretur:et in vsus tabernaculi poneret:quo facto nulla plaga in populo sequeret. ¶Duo igit inueniũtur populũ numerasse.s. moyses. Sed qꝛ censum soluit/plaga in populo nulla fuit. Itẽ Dauid hic:sed qꝛ ex superbia numerauit/ꝛ censum dño non solui/ideo plaga se-

Num.1.a cuta est q̃ pplm minorauit. ¶Sic vere quotiens aliquis numerat ꝛ recogitat suum interiorẽ populũ.i.suarum gratiarũ ꝛ virtutũ cumulũ: statim debet cẽsum.s.gratiarũ actiones deo offer-

Moralitas. re:ꝛ cum moyse pro qualibet persona.i.pro qualibet virtute ꝛ gratia debet specialem censum.i. specialem regratiationẽ offerre:ꝛ sic nõ cõtingit

D per istum suũ populũ diminui vel perire. ¶Si vero homo in superbiã ꝛ presumptionẽ euectus populũ meritorũ suorũ numerat ꝛ cõsiderat:si censum gratiarũ actionis nõ soluat/nec totum tribuat deo:sed sicut dauid ex hoc gloriam sibi querat:necesse est vt cõtra eũ plaga diuine punitionis veniat in istũ populũ suũ scz virtutum suarũ cumulũ diminuat. Necesse igit est censum gratiarũ actionis soluere: alias non licet homini

Job.31.per totum. numerare sua merita:exemplo Job et Pauli/ꝙ sua merita numerant:sed ex hoc nõ superbiũt:sz

2. Cor. 12. a.b potius actiones gratiarũ ppinãt:sicut de Paulo patet vbi dicit. Nõ sum⁹ sufficientes cogitare

2. Cor.3.b aliquid a nobis quasi ex nobis:sed sufficientia

Aliter. nostra ex deo est. ¶Uel dic ꝙ tũc angelus.i.diuina sentẽtia gladiũ tribulationis reponit:qñ dauid.i.peccator se humiliat:ꝛ se dignũ puniri recognoscit:ꝛ se pcutiẽdũ iudicat ꝛ exponit:ꝛ maxime qñ in loco tẽpli.i.in ecclesia:vota ꝛ sacrificia:id est orationes et bona opera soluit.

¶Moralitatum libri Regum secundi finis.

Liber vndecimus Moralitatum libri Regum tertij.

¶Capitu.j. Textus. Et rex Dauid senuerat: habebatq₃ etatis plurimos dies. Moralitatum Ca. j.

E Rex dauid senuerat: habebatq₃ etatis plurimos dies. Cũq₃ cooperiretur vestibus/ non calefiebat:quaprpter serui eius quandam sunamitem abisac nomine adolescẽtulam virginem pulcherrimam de cunctis filiabus israel quesierunt ad hoc vt staret coram eo/ꝛ foueret eũ: dormiretq₃ cum eo et calefaceret: ipse vero rex in sinu puelle dormiret:ipsa autem eidẽ per oĩa ministraret sibi:et eam adduxerunt. Adducta igitur ad regem/omnia premissa fecit: et quãuis

Moralitas. ipsam rex diligeret/ipsam tamen carnaliter non

mich.5.a cognouit. ¶Rex iste significat christum: qui scz etatis habebat plurimos dies: quia sicut dicit. Egressus eius a diebus eternitatis: qui tamen dato quod multis vestibus:id est multis sanctorum bonis operibus a principio operiret: nũq₃ tamen adhuc per charitatis incendiũ ad assumptionem: carnis calefiebat/quousq₃ per omnes fines israel virgo ceteris pulchrior et mundior scilicet abisac/ que interpretatur patris incendium,sunamitis que interpretatur mortificata ꝛ beneficiata:id est virgo maria:que scilicet istum

F dominum patrem et creatorem suum per charitatem incendit:et se per penitentiam ꝛ humilitatem mortificauit:que sibi diuinitus fuit quesita: et ad eius obsequium ordinata. Ista enim corã eo stetit per orationem:sibi ministrauit per subiectionem:ipsum fouit per deuotionem: cũ ipso dormiuit per contemplationem:ꝛ sic eũ calefecit per dilectionem:ꝛ hoc intantũ ꝙ eum inclinauit ad beatã incarnationẽ. Ista igitur proprie abisac.i.patris incendium dicta fuit:qꝛ patrẽ suum deũ per amoris incendiũ intãtũ calefecit ꝙ ipm regẽ celi et dei filiũ in sinu suo.i.vtero virginali per beatã incarnationẽ dormire ꝛ reclinare coegit:ꝛ absq₃ hoc ꝙ carnalr cognosceret/in seipsa deũ hominẽ/ꝛ hominẽ deũ fecit. Ideo bene dicit Ps. Audi filia et vide ꝛc. Et infra. Concupiuit Ps.44.

rex decorẽ tuũ: qm ipse est dñs de⁹ tuus. ¶Uel Aliter.

applica ad quãlibet virginem/vel quãlibet animam:q̃.s.ad dei ministeriũ ꝛ seruitiũ eligitur: et ad standũ corã eo in religione vel in ecclesia ordinat:qꝛ.s.ista debet eũ per deuotionẽ fouere/ꝛ p charitatẽ calefacere:ꝛ ad dormiendũ et quiescendũ per gratiã in sinu cõsciẽtie debet eũ per bona opera inclinare. Uirgo tñ integra mente ꝛ corpore semper debet manere:ꝛ castitatem perpetuã seruare ꝛ custodire. Unde apostol⁹. Des- 2.co.11.a

pondi vos vni viro/virginem castam exhibere Eodẽ ca.

xp̃o. ¶Adonias senior inter filios dauid eleuabat dicẽs. Ego regnabo:fecitq₃ sibi curr⁹ ꝛ equites:ꝛ cõfederat⁹ est cũ ioab pncipe/et abiathar sacerdote:victimas immolauit: filios regis et multos de populo ad cõuiuiũ vocauit:ꝛ se regẽ

esse ꝛ vocari absq₃ mãdato ꝛ scientia patris sui G

nunc tpis ordinauit: deo tñ ordinãte cõtrariũ factum est:quia scz ipso cũ suis cõuiuiũ celebrãte/frater suus salomon iunior/qui ab ipso vocatus nõ fuerat:mediãte intercessione matris sue bethsabee/et nathan prophete/et sadoch sacerdotis:quos etiã cõtempserat adonias:p ipsum dauid in regem fuit sublimat⁹:ꝛ super mulã regis positus:et in sion in regẽ per sadoch sacerdotem inunct⁹ in throno dauid cũ magno gaudio constitut⁹. Salomon enim matrem suã/sadoch et nathan/et totum robur exercitus secũ habuit:ꝛ ideo regnũ a patre citius impetrauit. Adonias vero et conuiue sui audito ꝙ ali⁹ regnabat/fugerũt:ꝛ sic regni ambitio ꝛ cõuiuij leticia in tristiciã verse fuerũt. ¶Illud potest ap- Moralitas.

plicari exemplariter cõtra ambitiosos:qui scilz cõtra voluntatem dauid dei regna.i.p̃laturas/officia et beneficia ambiunt:et ad finẽ ꝙ citius obtineãt:ioab/abiathar.i.principes ꝛ prelatos sibi cõfederãt et adiungunt. Festa ꝛ cõuiuia celebrãt:et se regnũ ꝛ regimẽ obtenturos opinant ꝛ credunt. De Salomone vero sapiẽtes/ꝛ de nathan pphetã ꝛ de sadoch sacerdote/ꝛ de personis sapientibus ꝛ sanctis prophetis ꝛ deum colentibus nõ curãtes:ipsos non aduocãt/sed re-

pellunt. Uerũ sepe fit/ꝙ salomõ pacificus filius H

dauid iunior.i.aliqua simplex psona inter alias iunior:de qua scz non sperabat:ꝛ que ad regnũ ꝛ p̃laturã non machinabat:q̃ scz habet p se matrẽ.i.virginem gloriosam:robur exercit⁹: id est martyres:nathan prophetã ꝛ sadoch sacerdotẽ idest prophetas ꝛ cõfessores. Istis mediãtibus a patre dauid deo suo/in regẽ/p̃latũ et superiorem eligit:gratia dei inungit:et in throno seu cathedra.i.in dignitate/officio vel beneficio collocatur. Ali⁹ vero q̃ omnino sperabat:repellit ita ꝙ eius festa et cõuiuia in tristiciã cõuertuntur. Ideo bene dicit. Quod multi potentes oppressi eccli.11.a

sunt valide:ꝛ insuspicabilis portabat diadema. Illud eñ quãdoq₃ fit/ꝙ qui minus superbit et ambit/ꝛ minus sperat/obtinet:magis vero spe- Aliter.

rans ꝛ ambiens supersedet. ¶Uel illud allega sic/qđ adonias qui preoccupauit regnare, fuit priuat⁹ regno:salomon vero qui expectabat ad

regnū fuit assumptꝰ:bonos ⁊ malos significāt.
Quia scꝫ mali q̄ nūc regnare volūt ⁊ itēdūt/cito
post mortē mūdi regno ꝑuant:boni ꝟo q̄ patiē=
Tren.3.e ter expectāt/ad,celi regna postea ꝓmouent. Bn̄
Aliter. igit dr̄.Qđ bonū est prestolari cū silētio salutare
dei. ¶Uel dic ꝙ salomō iunior significat ꝑsonas
simplices ⁊ ignorātes: qꝛ reuera sepe fit ꝙ lꝫ re=
gnū ⁊ regimē ecclie seu bn̄ficiū debeat ꝓmogeni=
to filio.s.adonie.i.ꝑsonis antiquioribꝰ ⁊ ꝓue=
ctis:nihilominꝰ sepe fit ꝙ iuuenis ⁊ insciꝰ ad pa
A trē ⁊ ad p̄latū supiorē mittit dominā matrē suā
i.carnalē affectionē:vel ad literā/aliquā ipsiꝰ cō
cubinā:q̄ bn̄ bethsabee.i.puteus satiās dr̄ ꝓ eo
ꝙ tales p̄lati oblectamentis taliū satiant:mittit
etiā ad eū ꝓphetas ⁊ sacerdotes aliquos maio
res dn̄os cū qbꝰ an̄ fecerat pactū suū. Sic ergo
fit ꝙ talibꝰ fautoribꝰ intercedētibꝰ mulaqꝫ car=
nalis amoris seipsum ferēte:iste in regē.i.p̄latū
vel bn̄ficiatū eligit vel inūgit. Adonias ꝟo qui
interpretat dn̄s.i.iustꝰ ⁊ prudēs subditꝰ/cui de
Eccle.61.b iure debebat dn̄iū/reprobat. Un̄ dr̄. Uidi stultū
in dignitate sublimi:⁊ diuites sedere deorsuꝫ.Ui
di seruos i equis/⁊ p̄ncipes ambulātes q̄si ser=
Aliter. uos sup terrā. ¶Uel dic ꝙ dauid.i.bonꝰ p̄latus
nō dꝫ curare de iuuenili etate [illegible] precedat alios
i sensus maturitate:debetqꝫ in ꝓmotionibꝰ iuue
nem preferre antiquis:dū tamen ipse iuuenis sit
salomon id est sapiens pacificus et mitis.

¶ Capi.ij. Textus. Ap=
propinquauerunt autem dies David
vt moreret. Moralitatū Cap. ij.

Dauid constituto
salomone in regno/cum videret
diem mortis sue appropinqua=
re voluit facere suū testamen=
B tū precepitqꝫ salomoni filio suo
ꝙ ioab q̄uis sibi semꝑ fuerit fi=
delissimus/cognatusqꝫ suus germanus: et pro
eo ꝙ duos principes israel/abner scꝫ ⁊ amasan
proditorie occiderat faceret occidi semei qui si
bi maledixerat/a facie absalon fugienti precepit
puniri: filios vero berzellai galaadite/ qui sibi
cum victualibus occurrerant in deserto/mādaa=
uit p̄miari:⁊ conuiuas mense salomonis in an=
Morali= tea ordinari. ¶Per dauid intelligitur deus pa=
tas. ter. Per salomonem vero dei filius/ ab ipso rex
fidelium constitutus. Igitur isti salomoni puni
tionem malorū ⁊ p̄miationē iustoꝝ mādauit:qꝛ
pro certo deus pater christo filio suo omne iu=
dicium dedit:ad puniendū malos,promouen=
Joh.5.d dūqꝫ bonos ordinauit. Unde dicitur. Pater non
iudicat quenqꝫ: sed omne iudicium dedit filio.
Aliter. ¶Uel dic qđ dauid bonus prelatus qui reuera
propter familiaritatem quācunqꝫ vel consangui
nitatem quam habebat cum ioab id est cum ali=
quo scelerato:non debet ipsum impunitū dimit=
tere:quinimo cum salomone quem regem consti
tuit.i.cum iudicibus suis quos aliis prefecit,de
Exo.22.e bet de punitiōe ipsiꝰ ordinare:dicēs illud Exo.
Aliter. Maleficos nō patieris viuere. ¶Uel ista allega
cōtra testamentū vsurarioꝝ ⁊ raptorū:qui scilꝫ
q̄diu viuunt iusticiam facere nec de bonis nec
malis restituendo quod debent volunt:sed here
dibus ⁊ successoribus suis solent omnia demā=
C dare. Isti em̄ sunt qui imponunt onera grauia
Mat.23.a super humeros filiorum digito autem suo nolūt
ea mouere. Unde quidem nugatorie de vsura=
riis dicebat,ꝙ in tota vna parentela,non pote=
rit damnari,nisi vnus:et hoc quia pater cōmit=
tit emendas suas filio ⁊ ille onus testamenti su=
scipiens,et pro tempore vite sue nihil inde fa=

ciens:cum ad mortem venit,mandat etiam filio:
et ille similiter filio suo:et sic deinceps. Et sic (vt
dicebat) solus vltimus qui non habet cui man=
dat damnabitur. Alij vero qui successores one=
rant/saluabuntur. ¶Adonias abisac sunamitē Eod. ca.b
in vxorē appetens/⁊ ex hoc caute ad regnū am=
biens:q̄uis super hoc mater regis intercederet:
⁊ q̄uis rex petitionē matris in genere concessisset
quod petebat: tn̄ non cōsequitur:sed occasione
ambitionis a salomone occidi mādatur. ¶Hoc Moralitas.
allegatur ꝙ nulla persona ita ꝓpinqua nobis
siue mater fuerit/siue frater: si tn̄ petat a nobis/
vel maliciose/vel simpliciter rem nobis inutilem
vel nociuā quin eam refutare debeamus:⁊ da=
to ꝙ prius in genere concesserimus/quin adhuc
illud debeatur rescindere:⁊ quin etiā quēcunqꝫ
fratrē vel amicū contra statum nostrum ambiē=
tem debeamꝰ corrigere vel punire:iuxta illud.
In male promissis rescinde fidem. ¶Uolēs ado= Eodē ca.c
nias abisac sibi dare a rege in vxorē: primo ad
bersabee matrē salomonis recurrit:ad interce=
dendum pro se ad proprium filium suum ipsam
misit. Bene(inquit)ilIa loquar pro te regi. Uenit D
igitur bersabee ad salomonē regem vt loqueret
ei pro adonia:⁊ surrexit rex i occursum eius:se=
ditqꝫ super thronū suum: positusqꝫ est thronus
matri regis que sedit ad dexterā eius. Dixitqꝫ
ei rex salomon. Pete mater mea. Neqꝫ fas est vt
auertā faciē meā. Que ait. Detur obsecro Abi=
sac sunamitis adonie fratri tuo vxor. ¶Ado=
nias de regno ex exclusus moraliter designat Moralitas
peccatorem aut genus humanum:qđ a paradi=
so fuit expulsum:sunamitis significat diuinam
gratiam. Rex vero salomon significat christum:
mater vero eius bersabee significat benedictā
virginem mariā. Ista igit est veritas/qđ si ado=
nias.i.peccator vult suuamitē.i.diuinā gratiā
vxorem ⁊ amicam a rege/christo impetrare:ante
omnia ipse debet matrē regis id est beatam vir
ginem per orationē ⁊ deuotionē adire:⁊ eam in=
ter se ⁊ deum intercessitricē ⁊ intermediam po=
nere:⁊ pro certo rex christus petitionem matris
nescit denegare. ¶Uel allega de assumptiōe bea Aliter.
te marie virginis: quia scilꝫ tunc mater regis/
id est beata virgo venit ad ipsum in celū:qui sibi
assurgens statim iuxta se constituit sibi thronū:
et ad dexteram suam consedit dulciter qui ibi
ipsam ordinauit honorifice. Ista igit pro ado=
nia/id est pro humano genere qđ regnū suum.i.
paradisum amiserat:pro eo ꝙ ante tempus re= E
gnare voluerat/continue postulat. Cui scilꝫ rex Eodē ca.e
xp̄s petitionē suā exaudit dulciter:⁊ confirmat.
Pete(inquit)mater mea:nec fas est vt auertā fa
ciem meā. ¶Hic habemus ꝙ cū ioab propter ho
micidia q̄ cōmiserat/semei ꝟo ꝓpter maledictio
nem quā in dauid intulerat,ex ordinatione da=
uid occidendi essent:voluit occulta dei ꝓuiden=
tia alias causas exhibere extrinsecas:vt sub co=
lore alio posset illos iniquos de his criminibus
castigare. Joab em̄ contra salomonē cū adonia
se posuit: cuius occasionem metuens ad taber=
naculum fugit:⁊ cornu altaris tenēs: ex māda=
to salomonis occisus fuit. Semei vero a salomo
ne concessum fuerat:ꝙ domū in hierusalē sibi fa
ceret:⁊ ꝙ in illa manens viuere posset:⁊ ꝙ qua=
cūqꝫ die exiret hierusalē,interiret: sed post tri=
duum annorum cum dictā sententiā obliuioni
dedisset,audito ꝙ serui eius fugerent ad achis
regem geth:ad reducendos seruos suos iuit et
hierusalem exiuit. Sed cum rediret ad salomo=
nem statim occisus est. Et sic diuina prouidentia
viam ⁊ occasionem prebuit,ꝙ ipsum per salo=
monem iuste puniuit:et qđ maledicendo dauid
meruit:sibi dedit. Hoc exemplariter,patet quo=

modo iusticia dei occulta, sub occasione vnius
peccati q̄n̄q; punit aliud: ⁊ q̄uo dato ꝙ aliquod
crimē videbat̄ alicui dimisisse: de⁹ scit loco ⁊ tp̄e
causas alias subiūgere, quarū occasione ⁊ illud
qd̄ al̄s deliquerat / scit punire. Unde Job. Deus
Job.24.b inultū abire non patit̄. ¶ Uel dic ꝙ hierusalē est
Aliter. relgio vel ecclesia: in qua dum per fidem mane-
F mus / per gratiā viuere possumus. Si autē inde
ꝑ peccatū vel apostasiā eximus: mortis culpe et
Aliter. gehēne nos periculo subiugamus. ¶ Uel dic s̄m
stephanū de lōgotono cōtra illos qui in hierusa
lē.i. in claustris vel in ecclesijs vel bn̄ficijs suis
ꝑsonaliter residere nolūt: sed in geth.i. in mūdo
vagantur ⁊ incedunt: q̄ scz isti mortē culpe ⁊ pe
Gen̄.34.a ne multotiēs incurrūt: exēplo Dine / q̄ domū pa-
Ge.27.d tris egrediēs corrupta fuit. Et de esau / q̄ ad ve-
Aliter. nationē exiens / benedictionē amisit. ¶ Uel dic ꝙ
semei est discret⁹ p̄lat⁹ qui cū immoderato zelo
seruos et subditos suos a hierusalem.i. a statu
gratie fugitiuos quādoq; reducere nititur: sed
dū ipse etiā de hierusalē ꝑ immoderatū zelū ⁊ ꝑ
austeritatem egredit̄ morte eterna mulctat̄: ⁊ sic
sepe fit ꝙ dū semei.i. prelat⁹ seruos fugientes.i.
subditos delinquentes ꝑ nimiā austeritatē re-
ducit: ipse scz q̄stū ad animam mortē vitiorū in-
currit. Melius est ergo ꝙ tales impuniti dimit-
tant̄ / q̄ ꝙ eos nimis indiscrete reducendo in hie
rusalem exeatur / ⁊ mors perpetua incurrat̄. Un
Mat.8.c. de dr̄. Sinite mortuos sepelire mortuos suos.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ ille seruis suis hierusalē fugientib⁹
eos in geth sequit̄: qui malorum subditoꝝ vitā
Aliter. imitatur: propter quod mōrs perpetua repor-
tatur. ¶ Uel dic ꝙ salomon tres personas occi-
G dit, in quo scilicet notatur quod bonus rex ⁊ re
ctor suꝑpsius debet in seipso tria vitia, scilicet
peccatum voluptatis / quod significatur in ado-
nia: qui cum sunamite contrahere voluit: pecca-
tum oris / quod significatur in semei: qui ore suo
dauid maledixit: peccatū operis / quod designa
tur in ioab: qui manualiter duos innoxios fecit
occidere.

¶ Cap. iij. Textus. Cōfirmatum est igitur regnum in manu salomonis. Moralitatum Cap. iij.

DEus apparens salomoni in excelso gabaon / conces-
sit sibi qd̄ peteret quicquid vellet.
Et quia nō petijt diuitias nec lon-
gam vitam, aut inimicorum vindi-
ctam / sed sapientiam. Ideo dominus non solum
Moralitas. sapientiam sibi dedit / imo etiam diuitias ⁊ glo-
riam sibi superaddidit et adiunxit. ¶ In quo
notari potest / ꝙ qui petit iusta ⁊ necessaria / est
Aliter. dignus obtinere ⁊ recipere nō solū illa: sed etiā
superabundantia. ¶ Uel dic ꝙ sapientia diuitijs
antefertur: quod patet: q̄r salomon de eius po-
Pro.3.b stulatione magis q̄ꝫ diuitiarum commendatur a
Eodē ca.c domino. Unde dicitur. Preciosior est cunctis opi
bus ⁊c. ¶ Due mulieres meretrices venerūt ad
H salomonem, petentes iudiciū: pepererant ambe
in eadē domo: sed cum nocte vna illarū dormiēs
proprium filiū oppressisset caute puerum mor
tuum alteri meretrici dormienti, supposuit, ⁊ in-
fantem eius viuū cepit. Que tandem euigilans,
et infantem mortuum clara luce intuens, suum
non esse comperit: quapropter viuentem pue-
rum a salomone sibi reddi poposcit. Salomon
igitur volēs probare que viui mater esset, affer
ri sibi gladiū imperauit: ⁊ infantem viuum per
medium scindi, ⁊ matrum cuilibet dari partem
ordinauit ac mandauit. Matris igit̄ pueri viui

super filium diuidendū ac occidendū statim vi-
scera sunt commota: ⁊ incepit a rege petere ꝙ nō
occideretur, sed potius alteri matri daret̄. Obse
cro (inquit) domine mirex / date huic infantē viuū
⁊ non occidat̄. Altera autem econtrario clama-
bat. Nec mihi, nec tibi sit: sed diuidatur. Ex his
igitur cognitum est matrem pueri esse illam que
ipsum nolebat occidi, quapropter salomon pre Allegoria
cepit filium ei reddi. ¶ Ista exponunt quidā alle
gorice de synagoga ⁊ gentilitate: que scz ambe
mulieres meretrices dici potuerūt pro eo ꝙ am-
be idola aliquotiēs coluerunt: ⁊ virū suū legiti- Eze.23.a
mū: scz deū ⁊ fidē ipsius aliquotiens dimiserunt
Unde Ezech. Fili hominis. Due mulieres filie
matris vnius fuerunt, q̄ fornicate sunt in egy-
pto. Ille igitur ambe ad salomonem, idest ad deū
per fidem venerunt: ⁊ in vna domo que est eccle- A
sia, per bona opera pepererūt: sed reuera de istis
matribus vna scilicet synagoga filium.i. populū
suum per errorem ⁊ incredulitatem suffocat: ⁊ fi
lium alterius.i. populum gentilem ad christum
conuersum, vel sibi attribui vel occidi procla-
mat: inquantum totum mundum istū vel ad fidē
suam debere conuerti, vel alias damnari existi-
mat: ⁊ nullam gentem propter se saluari sperat.
Sed gladius salomonis.i. dei sententia contra-
rium inuenit: que viuentem filium.i. saluandum Tropologicus sensus.
populum alteri.s. gentilitati credenti ⁊ non sibi
assignat. ¶ Uel dic ꝙ ista verba que hic ponunt̄,
possunt esse verba gentilitatis conuerse. Ego et
mulier ista habitabamus in domo vna.s. in hie-
rusalem vbi scilicet gentilitas primo credidit q̄
alibi: sicut patet in centurione qui dixit. Uere fi Mat.27.f
lius dei erat iste. Cumq; peperissem peperit ⁊ hec
quia scilicet post credulitatem gentilitatis in cē
turione multi de hierusalē crediderunt. Sꝫ ista
dormiens in lege: scilicet filium suum / idest cre-
dentes suos, scilicet Jacobum ⁊ Stephanū mor-
ti tradidit: filium vero meum scilicet conuersos Aliter.
ex gentibus per errores furari ⁊ occidere con-
tendit. ¶ Uel dic melius ꝙ due mulieres que ad
Salomonem venіunt: sunt due secte hominum
que sunt catholica et schismatica: que christum
credunt, et maxime prima istaruꝫ significat eccle
siam grecam ⁊ orientalem: apud quam alia mu-
lier.i. latina ⁊ occidentalis ecclesia dicitur pepe B
risse: inquantum ista mediante christo noscitur
credidisse, ⁊ fidem ab ea suscepisse. Sed pro certo
ista prima mulier.i. primitiua ⁊ orientalis eccle-
sia: ⁊ illa que primo credidit grecia, iam effecta
heretica ⁊ schismatica: filium suum, i. populum
suū per errores suffocat: filium vero viuentem.i.
populum alterius mulieris, seu ecclesie occiden
talis sane credentem: subtrahere ⁊ ad errores
suos conuertere tentat, filiumq; suum mortuum
idest populum suum hereticum et damnatum:
ad vbera alterius matris, idest ad prouincias et
terras ecclesie catholice inq̄ꝫtum potest apponit
et dilatat. Salomon tamen, idest christus: gla-
dio sue occulte iusticie istud impedit: quia vi-
uentem populum esse filium occidentalis eccle-
sie ostendit: ⁊ grecie suum mortuum derelinquit. Mat.8.c
Unde dicitur. Sinite mortuos sepelire mortuos Aliter
suos. ¶ Uel dic, ꝙ ista mulier que mortuum filiū
alteri voluit attribuere, ⁊ viuentem infantem si-
bi ascribere, synagogam vel schismaticam eccle
siam designat: quarum vtraq; scilicet filium, idest
populum suum, qui in veritate est mortuus, di-
cit viuum ⁊ in vita gratie constitutum: filium ve
ro seu populum alterius, scz ecclesie catholice: q̄ Eze.13.d
in veritate est viuus ⁊ sanctus, dicit esse mortuū, Aliter
idest incredulum ⁊ damnatum. Ezech. Inter-
ficiunt animas que nō moriuntur: ⁊ viuificāt ani-
mas que non viunt. ¶ Uel dic s̄m Gregorium: ꝙ

mater ista que filiū quē lactabat occidit, malum
C predicatorē significat, q̄ scz subditos quos p̄ do-
ctrinā lactauerat: in delitijs torpēs ⁊ dormiēs, p̄
Aliter. malā vitam occidit ⁊ necat. ¶Uel illud applica
contra quosdam, qui scelera sua alijs imponūt:
⁊ aliorū bona sibi attribuūt ⁊ ascribūt: ⁊ sic filiū
suū mortuū alijs tradunt: ⁊ alterius filiū viuētē
furant̄ ⁊ surripiūt. Dicūt em̄: fili⁹ tuus mortuus
Aliter. est: me⁹ autē viuit. ¶Uel dic ꝙ ille due mulieres
sunt mundus ⁊ religio: q̄z scz mūdus filios suos
per vitia suffocat, religio vero viuentes ⁊ iustos
seruat: mundus tamen ad vbera eccl'ie, idest ad
beneficia religionis, filios suos mortuos .i. pecca
tores ⁊ malas p̄sonas nō cessat apponere: et ab
ipsis vberibus viuētes filios .i. bonas personas
nō cessat subtrahere: ⁊ ipsas ad se .i. ad munda-
na vitia pro posse attrahere. Quos qn̄ habere
non potest: solet eos Salomonis gladio .i. cun-
Aliter. ctis tribulationibus esse dignos dicere. ¶Uel dic
ꝙ ad Salomonem .i. ad prelatum veniunt hodie
due mulieres: vna scz ecclesia bona, que quādoq̄
filios ⁊ subditos suos vt cōiter habet viuētes ⁊
bonos. Alia est carnalis affectio seu ēt carnalis
parentela que vt communiter habet filios mor-
tuos .i. ignorantes ⁊ imperfectos. Inter istas er
go magna est apud Salomonem, idest apud pre
D latum altercatio: quia quelibet dicit filiū suū vi-
uere: ⁊ alterius filium mortuū esse, q̄z quelibet al
legat illos quos p̄ponit esse meliores, ⁊ alios de-
teriores, sicut p̄z: q̄z carnalis parētela prelatoꝝ
illos quos sibi offert, asserit sufficientes esse ⁊ di-
gnos. Illos vero quos eccl'ia vel capitulū pro-
mouere nititur, asserit mortuos ⁊ ineptos. Ista
ergo mala mulier: carnis .s. affectio, vel carnalis
parētela: Salomōis .i. p̄lati omnino ab vberibus
matris alterius .i. a bonis beneficijs ecclesie: vi-
uentes filios suos .i. bonas personas ipsius elon
gat ⁊ subtrahit: ⁊ suos malos mortuos scz igno-
rantes nepotulos, ibi ponit: Salomon tn̄ .i. sa-
piens prelatus mediante gladio iustitie: debet al
teri mulieri, scilicet ecclesie: filium viuentem, scili
cet bonas personas tribuere: ⁊ ad ipsius benefi-
cia seu vbera apponere: male vero mulieri, scili-
cet carnali parentele vel affectioni: debet paruu
los mortuos assignare, ⁊ eos ipsi nutriendos di
mittere, vel de eis nō curare: dicens scz qd̄ sequi-
tur. Date huic infantē viuum. Hec enim est ma-
Matt. 8 c ter ei⁹. Iuxta illud. Dimittite mortuos sepelire
Aliter. mortuos suos. ¶Uel dic ꝙ ista mulier mala est
diabolus: de quo scz potest dici illud. Breuis o-
Eccli. 25 c mnis malicia super maliciam mulieris. Ista em̄
est que omnes filios suos per culpam ⁊ penam
Tren. 2 g occidit. Unde dicitur. Nunquid comedunt mu-
E lieres paruulos suos ad mensurā palme? Filios
vero viuentes .i. sanctos viros: qui sunt filij alte
rius matris, scz ecclesie vel christi: sibi subtrahe-
re nititur: ⁊ eos per peccatum in filios adopta-
re: ⁊ vberib⁹ mundane delectationis lactare co-
natur: suos vero mortuos peccatores .i. filios sce
leratos: ad vbera alterius matris .i. ad dignita-
tes ⁊ beneficia ecclesie furtiue ⁊ symoniace itro-
ducit: ⁊ sic de filijs suis filios ecclesie facit: ⁊ de
bonis filijs dei ⁊ ecclesie, filios suos .i. peccatores
facere nititur ⁊ contendit: dicēs ecclesie illud qd̄
Ruth. 1 c scriptum est. Populus meus ⁊ tuus vnum sunt.
Quos quando suos facere nequit, tunc saltem
ipsos diuidendos per discordiam, inuidiam et
sollicitudinem procurat: et gladio Salomonis
idest tribulationibus ipsos detruncandos ⁊ af-
fligendos proclamat. Dicit igitur. Nec mihi nec
tibi sit, sed diuidatur. Acsi diceretur. Ex quo nō
potest mala mulier totum habere, nec ex toto ad
peccatum conuertere: ipsum tamen potest per
sollicitudinem diuidere: vt quod potest, sibi pro-
fecto valeat procurare: vt patet de religiosis et
clericis in tēporalibus implicatis: qui q̄z diuisi
sunt, partim dei, ⁊ partim diaboli fuit. Unde dici 2. Reg. 19 c
tur. Tu ⁊ siba diuidite possessiones. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
mulieres significant religiones mendicantes: q̄
scz coram deo cōtendunt: ⁊ alie alijs se preferūt:
⁊ suos filios viuentes, ⁊ aliorum mortuos esse di
cunt. Cui⁹ .s. veritatē gladius Salomonis .i. di-
uina sententia in iudicio comperiet, qn̄ singuloꝝ F
meritū patefiet ⁊c. ¶Uel dic ꝙ talis altercatio vi Aliter.
detur esse iter mundū ⁊ religionē: q̄z scilicet reli-
gio dicit filios mundi esse mortuos, ⁊ suos solos
esse viuos: vt patet de multis presumptuosis re-
ligiosis: qui omnes alios preter suos existimant
per peccatum mortuos ⁊ deiectos esse. Econtra
vero mundus filios religionis perditos ⁊ mor-
tuos temporaliter reputat: ⁊ suos solos in pro-
speritate viuere gloriatur ⁊ clamat. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
due mulieres sunt veritas ⁊ hypocrisis: quarū
vna scz hypocrisis habet filium mortuum .i. ope
ra viciosa: ⁊ tn̄ dicit ⁊ fingit se habere filiū viuū
i. opera virtuosa. Et econtra de veritate ⁊ iusti-
tia: quorum scilicet filius viuit .i. quorum sunt
opera bona: sepe dicitur ab ipsis quod hic dicit̄:
filius tuus mortuus est .i. ꝙ alia habeat opera
inutilia, que scilicet nulla debeant consequi pre-
mia. Ista igitur altercatio modo non bene depre
hēditur: quia quicquid sit viuum, quid mortuū,
et que hypocrisis, que veritas, nunc nescitur: in
fine tamen scz in iudicio, gladius diuine senten-
tie istud inueniet, quando merita et demerita sin
gulorum vniuersis deus ostendet. Unde Aposto
lus. In igne declarabitur vniuscuiusq̄ opus 1. Cor. 3 c
quale sit ⁊c.

¶Capi. iiij. Textus.

Erat autē rex Salomon regnās super
omnē israel. Moralitatum Cap. iiij.

Duodecim duces G
habuit Salomon: qui p̄ singu-
los menses administrabant ci-
baria mense sue: ⁊ habebat Sa
lomon equorum curriculum, et
equestrium, ⁊ onera portantiū
infinitam multitudinem: ⁊ p̄ce-
debat sapientia oēs orientales: fecitq̄ tria milia
parabolarum, ⁊ quinq̄ milia carminum: et dispu
tauit de natura arborū ⁊ herbarum: de naturis
etiā pisciū, auiū ⁊ bestiarum: vt dicit̄ in capitulo
isto. Et Salomō cū vellet edificare domū dn̄i: mi-
sit sibi hyrā rex sidoniorū cedros ⁊ abietes de li
bano: preparaueruntq̄ biblij ⁊ artifices ligna ⁊
lapides ad edificandū domū dn̄i: ita ꝙ in monte
dolabant̄, quadrabantur et preparabantur: et
deinde in hierusalem portabantur, sicut hic dici
tur. Et sic actū est, ꝙ dū templum in hierusalem 3. Reg. 5 d
edificaretur, vox securis vel mallei non est audi-
ta: ⁊ hoc quia materia antea fuerat preparata.
¶Reuera talis Salomon fuit Christus: qui scz Moralitas
fuit rex sapiens et pacificus, et super oēs hoies
sapientia insignitus. Apl's. In quo sunt oēs the Colo. 2 a
sauri sapiētie ⁊ sciētie abscōditi. Et alibi. Fons
sapientie v̄bum dei. Iste igitur duodecim prefe- Eccli. 1 a
ctos .i. duodecim apostolos habuit, q̄ sibi fide et
ope seruierunt: vt mense sue .i. fidei vel ecclesie ci
bos, id est fideles multiplices ministrarent. Psal. Ps. 127 a
Filij tui sicut nouelle oliuarum, in circuitu men H
se tue. Tria etiam genera equorum, id est bono-
rum subditorum habet: scz equos curules .i. re
ligiosos, qui currui, idest regule sunt astricti:
equestres .i. prelatos et clericos, qui spirituali
militie sunt dedicandi: onera portantes, idest

seculares, qui oneribus negociorũ mundialiũ
Abac.3.d sunt subiecti. Unde Abacuk. Fecisti viã equis
tuis. Hyram igit rex gentilis gẽtilitatẽ designat:
que scz cedros et abietes, idest altos ⁊ sublimes
philosophos ad Salomonẽ.i. ad christũ ⁊ ad fidẽ
ipsius: de libano.i. de mundo misit: de quibus ꝑ
magna parte domus dei.i. ecclesia edificata fuit:
Can.3.d. vt ptz in Cant. Ferculũ fecit sibi rex Salomõ de
lignis libani ⁊c. Serui etiam ipsius regis hyrã,
ligna ⁊ lapides.i. sanctos viros ꝑ martyria dola
uerunt: ⁊ in monte huius mundi prepararũt:
⁊ ad Salomonẽ regẽ, idest ad Christũ: in hieru
salem.i. in paradisum celestem miserunt: ⁊ sic sibi
ad edificationẽ celestis tẽpli, materiam prepara
1.Par.22.a uerunt: ⁊ eidẽ obsequiũ prebuerũt. Unde consti-
tuit lathomos ad cedendes lapides. Et in euan
Joan.16.a gelio. Erit (inquit) vt omnis qui interficit vos,
arbitretur obsequiũ se prestare deo. In hierusa
lem igitur celesti, vbi christus edificat templum
suum: vox securis vel mallei non auditur: nec pe
na vel tribulatio sentitur: qr pro certo lapides
A i. sancti qui sunt materia huius templi prius in
hoc mundo per tribulationes dolant, et per vir
tutes quadrantur ⁊ sculpunt. Igit qñ ibi ascen-
dũt nequaq̃ amplius turbabunt: sed in trãquil-
Apoc.7.d litate in dei sanctuario collocant. Unde Apoca.
Nõ esurient neq̃ sitient ampli⁹: neq̃ cadet super
Aliter. eos sol neq̃ vllus estus: qm̃ priora transierunt.
¶ Uel ista allega contra litigiosos clericos: qui
scz dũ tẽplum ecclesie in presenti edificatur et re
gitur: nulla vox murmurationis aut querele dis
sensionis aut discordie debet audiri: sed oĩa trã-
quille ⁊ pacifice fieri: ⁊ quilibet lapis.i. quelibet
Esa.10.d ꝑsona patienter in loco ⁊ gradu sibi debito col-
locari. Esa. Non fuit qui moueret pennã, ⁊ ape-
Aliter. riret os ⁊ ganniret. ¶ Uel dic ꝙ securis ⁊ malle⁹
significant ministros crudeles. Ictus vero isto-
rum significant illatas tribulatiões: voces vero
taliũ denotãt terrores ⁊ cõminationes. Qñ igit
Salomon.i. prelatus edificat ⁊ regit templum
ecclie sibi subiecte valde debet curare ꝙ omnia
tranquille peragantur: ⁊ qđ securis ⁊ malleus.i.
crudelis minister ⁊ officialis procul tollatur: ⁊ ꝙ
vox ⁊ ictus omnis tribulationis ⁊ turbationis
Job.3.c talium ibi nullatenus audiat: nec aliqua crude-
Ca.v.b lis exactio simplicibus inferatur. Uñ Job. Uin-
cti pariter sine molestia, non audierunt vocem
B exactoris. ¶ Hyram rex gentilis administrauit
materiam salomoni ad templum edificandum:
Salomon vero oleum et triticum sibi dabat ⁊ do
mum ipsius nutriebat: serui etiã hyrã cum ser-
uis Salomonis templum edificauerunt, ligna et
Moralitas lapides parauerunt. ¶ Hyram est mundus. Sa-
lomon est christus: qr vere mundus administrat
christo materiam.i. personas de quibus templũ
ecclesie constituitur. Salomon vero.i. christus:
administrat mundo cibaria.i. triticum doctrine,
⁊ oleum gratie ⁊ misericordie: quibus mundus
spũaliter alimentatur: serui vero hyram ⁊ salo-
monis.i. serui mũdi et xp̃i.i. hoies boni ⁊ mali
passim templũ edificant ecclesie: inquantũ cum
Phil.1.c seruis christi multi hypocrite ⁊ mali verbum dei
predicant atq̃ docent. Uñ Apls. Quid inquit dũ
2.Thim.2.c omni modo siue per occasionẽ siue per veritatẽ
xp̃s annũciatur. Unde idem dicit, ꝙ in domo ma
gna non solũ sunt vasa aurea ⁊ argẽtea, sed etiã
lignea ⁊ fictilia.

¶ Capitu. vj. Textus.

Factum est ergo quadringentesimo et
octogesimo anno egressionis filiorum
israel. Moralitatum Cap. v.

Edificauit Sa
lomon domum dñi de dola
tis lignis ⁊ sectis lapidib⁹: ⁊
⁊ distinxit eã in tres distin-
ctiones: in altũ quasi infe-
rior domus in duo diuide-
batur: scz in interiori ora-
culo ⁊ exteriori domo. Sic
igit factũ est, ꝙ omnes pa-
rietes tẽpli inferioris tabulis cedrinis: pauimen C
tũ vero abietinis operiebat: ⁊ desuper tabulas
laminis aureis oĩa per circũitũ tegebantur: ni-
hilq̃ erat in templo qđ nõ auro vndiq̃ tegeret.
Fecit quoq̃ Salomon, anaglipha.i. celaturas ⁊
tornaturas in tabularũ iuncturis: vt nec quidẽ
aliqua rima seu distinctio deprehẽdi posset. In
medio vero tabularũ sculpsit imagines ꝓminen
tes, scz cherubin atq̃ palme. ¶ Sic vere quando Moral.
verus Salomõ deus templũ ecclesie facere vo-
luit: ipsumq̃ de lapidib⁹ sectis ⁊ quadratis.i. de
personis sanctis, fortibus ⁊ solidis edificauit.
Templum enim illud de quadruplici materia cõ
stabat: scz de lapidib⁹ sectis ⁊ tabulis cedrinis,
abietinis ⁊ laminis aureis. Sic vere ecclesia chri
sti habuit viros, scz martyres, qui per martyria
fuerunt secti: tabulas cedrinas.i. cõfessores, qui
per contemplationẽ fuerunt alti, ⁊ qui per virtu
tes fuerũt sculpti, tabulas abietinas, q̃ minoris
sunt valoris.i. bonos seculares, qui in pauimen
to.i. in infimis in mundo fuerunt positi, laminas
aureas.i. doctores, qui splendore sapientie fue-
runt lucidi: in quibus scz omnibus erant virtu-
tum imagines, picture ⁊ scientiarũ characteres,
scripture ⁊ concordie, ligamina et iuncture: quia
scz inter tabulas templi, ⁊ inter personas ecclesie D
anaglipha.i. tornature erant charitatis: que nul
lã rimã dissensionis aut discordie apparere per-
mittebãt. Unde Job. Una vni coniungit: et nec Job.41.b
spiraculũ quidẽ incedit per eas. In ipsis etiam
debẽt sculpi inter cetera due speciales figure: scz
palma, q̃ significat victoriã: ⁊ cherubin, quod si-
gnificat scientiã: qr scz cherubin interpretatur
scientie plenitudo: ad denotandũ ꝙ omnes ꝑso-
ne ecclesie ⁊ fideles debent habere palmã.i. vite
perseuerantiam ⁊ victoriam, discretionem, scien Apo.7.d
tiam ⁊ sapientiam. Unde Apoca. Amicti stolis al
bis, ⁊ palme in manibus eorũ. Et breuiter in tem
plo isto non debet esse aliquid quin auro charita
tis ⁊ sapientie vestiatur: vt sic tam tectum, q̃ pa-
rietes ⁊ pauimentum.i. tam superiores q̃ medio
cres, q̃ etiam inferiores fide ⁊ moribus splende- Apo.21.d
re videantur. Apo. Ipsa ciuitas aurũ mundum.
Tres aũt partes habuit istud tẽplum: qr eccle-
sia tres speciales habuit status: prelatorum scz,
coniugatorum et continentium, seu ecclesiastico
rum: qui etiam in duos status subdiuiditur: scz
in sancta sanctorum ⁊ in sancta.i. in ecclesiam re
gularem ⁊ secularem. Isti enim sunt tres status
saluandorum: qui in Noe prelato, Job coniuga- Eze.14.d
to, ⁊ Daniele continenti significantur. Ideo be-
ne potest dici illud Geñ. Uidit puteum in agro, Gen.29.a
tresq̃ greges ouium accubantes. Quod autem
templum in monte fuit factum: fuit ad denotan
dum ꝙ ecclesia Christi sursum in monte paradisi
debet mentaliter manere: ⁊ manentem in ciuita- E
tem hic non querere, sed de futura potius cogi-
tare: dicens illud Apli. Nostra conuersatio in ce Phil.3.d
lis est. ¶ Uel dic ꝙ templũ est anima: cuius tres
partes sunt tres potentie: scz ratio, memoria et Aliter.
volũtas. Una vero istarum scz ratio, duplex est,
quia scz est dare rationem superiorem ⁊ inferio-
rem, ⁊ intellectum speculatiuum ⁊ practicum.
Componi igitur debet istud templum consciem-
tie vel

ſcientie vel anime ex lapidibus quadratis, ideſt
Eſa.54.c ex conſtantie ſtabilitate cōſtare. Unde. Eſa, Ster
nam per ordinem lapides tuos ⁊ tabulas ex ce=
drinis, ideſt ex contēplatiōis ſublimitate: quia
Eze.27.a cedrus alta libani. Unde dicit Ezech. Cedrum de
libano tulerunt vt facerent tibi malum. Malus
enim nauis, altitudinē contemplatiōis deſignat:
ex tabulis abietinis. i. ex iuſticie rectitudine ſeu
equitate: abies enim arbor eſt rectiſſima. Unde
Ibidem. Ezech. Abietes de ſanir dolauerūt i remos tuos
Ex laminis aureis, ideſt ex ſapientie claritate.
Eze.28.c Idez. Aurū opus decoris tui. Debet etiā eſſe in
Pſ.23.a. mōte, ideſt in paradiſo ꝑ affectionē. Pſal. Quis
aſcendet in montem domini? Debet habere cela=
turas ⁊ ſculpturas, ideſt multiplicitatem virtu=
tum ⁊ perfectionem: inter quas ſcz ſpiritualiter
debet habere imaginem cherubin, ideſt ſcientiam
⁊ diſcretionem ⁊ imaginem palme, ideſt ꝑſeuerā
F tiā ⁊ conſummationē. Et breuiter nihil ī ea debet
eſſe, quin totū auro tegat ꝑ ſplendidam conuer=
1.Co.3.d ſationem: ⁊ ſic dicetur de ea illud Apoſtoli. Tem=
plū dei ſanctū eſt, quod eſtis vos. Qui igit̄ tem=
plū dei violauerit, deſtruet illū deus. In interiori
oraculo facta ſunt duo oſtia de lignis oliuarū: ⁊
ſculpta erāt in eis cherubin ⁊ palme: que oīa au
ro cooperta erāt. Poſtes aūt oſtiorū quiꝗ angu
los habebāt. Quia templū eccleſia intelligit̄: vñ vi
detur ꝙ per domum exteriorem que erat maior,
intelligitur ſtatus laicorū. Per interius vero ora
culum deſignatur ſtatus ⁊ congregatio clerico=
rum. Oſtia igitur iſtius oraculi, prelatos ſignifi=
Job.10.b cant: per quos alij ad fidem ⁊ ad eccleſiam, necnō
ad eccleſiaſtica beneficia intrant. Unde dicit̄. Ego
ſum oſtium. Qui non intrat per oſtium in ouile
ouium: ſed aſcendit aliunde (ſicut faciunt ſymo=
niaci ⁊ intruſi) ille fur eſt ⁊ latro. Uideamus igi=
tur qualia debeant eſſe oſtia domus dei, ſcilicet
prelati. Dico igitur ꝙ debent eſſe duo: quia debēt
eſſe combinati per charitatem: debent eſſe de li=
gnis oliuarum: quia oleum eleemoſynarum de=
bēt fundere per pietatem: habere poſtes cū quin
ꝗ angulis, ideſt virtutes: que faciunt quinꝗ ſen
ſuum diſcretam ſagacitatem ⁊ cōtinentiam: de=
bēt habere cherubin, ideſt ſciētie plenitudinē: de
bēt habere palmas, ideſt victorie ⁊ ꝑſeuerātie lon
gitudinem: debent habere anaglipha ſeu cela=
turas. i. virtutū pulchritudinē: debentꝗ ad mo=
G dum oſtij eſſe volubiles ꝑ diligētie ſollicitudinē:
⁊ per omnia debent eſſe cooperti ſpirituali auro
per ſplendidam conuerſationis ſanctitatem: ꝗ=
uis prodholor hodie multi magis conentur ſe
cooperire auro naturali per auaricie turpitudi=
nez. Unde ſupra ibidē dicit̄: ꝙ nihil erat in templo
Eze.41.d quod non auro tectū erat. Ideo de talibus eccle
ſie oſtijs ſeu prelatis poteſt dici illud Ezec. Bina
oſtia erant in tēplo: ⁊ in ipſis oſtijs celatura erat
cherubin ⁊ ſculpture palmarum. ¶ Uel ſi vis: oīa
iſta expone de predicatoribus, quibus medianti
bus ad mores ⁊ ad fidem intratur: ⁊ de ſacerdoti
bus ⁊ rectoribus, per quos laici ad ſacramen
ta eccleſie admittuntur. Domus etiam exte=
rior templi duo habebat oſtia de lignis abieti=
nis: que habebant poſtes de lignis oliuarum cuz
quatuor angulis: quodlibet vero illorum oſtio=
rum erat duplex: ⁊ ſe inuicē tenēs aperiebatur:
ipſaꝗ oſtia auro opere quadrato ad regulā ope
riebantur: ⁊ palme ⁊ cherubin in eis ſculpebant̄.
Quia ſicut dictum eſt, domus templi exterior ſta
tū laicorū deſignat: ideo bene poſſunt per oſtia
domus huius ſeculares principes ⁊ iudices de=
notari: quia reuera iſti debent eſſe duo per com=
munem ſui ⁊ aliorum diligentiam: quia ſcilicet
non debent eſſe vnus, ſcilicet toti ſui per proprij
H lucri auariciam, ⁊ ꝑ ſingularitatis parſimoniaz.

Debet etiam eſſe quilibet duplex, per dei et per
Chriſti charitatem binariam: ⁊ debent ſe inui=
cem tenere per pacem: amorem ⁊ concordiam, ⁊
ad ſe inuicem conuerti ⁊ applicari per mutuū ad= Eze.41.d
iutorij conuenientiam. Unde Ezech. Ab vtraꝗ
parte bina erant oſtiaria, que in ſe inuicem appli
cabantur. Iſti igitur debent eſſe de lignis abieti=
nis: que ſunt recta: quia debent in ſe habere po=
ſtes oliuarum: que ſignificant pietatis ⁊ miſeri=
cordie dulcedinem que quatuor debent habere
angulos, ideſt conſtantie ⁊ ſtabilitatis quadratu
ram ⁊ fortitudinem. Res enim quadrata non fa=
ciliter voluitur: ſic vere nec prudens homo facili
ter a verbo vel a propoſito ſuo mutatur: nec ꝓ=
ce nec precio aduerſitate vel proſperitate, adu=
latione vel detractione a rectitudine variatur.
Et ideo tale oſtiū, ideſt talis ſuperior opere qua
drato ad regulam dicitur formatus: ad denotan
dum ꝙ ipſe debet eſſe per conſtantiam quadra= Apo.21.c
tus, ⁊ per temperantiam regulatus. Unde Apo=
ca. Ciuitas in quadro poſita eſt: operiantur iſti
auro, ideſt honeſte conuerſationis fulgore: ſcul=
pantur imagine cherubin, ideſt ſcientie ſplendo= Apo.7.c.
re: ⁊ decorentur pictura palme ideſt perſeueran Aliter
tie ſeu victorie potentia vel vigore. Apo. Palme Eodē.c.a
in manibus eoruz. ¶ Uel omnia iſta potes allega
re de quolibet viro regulato charitate: pro iuſto
ad alia dilata, vt ſupra. ¶ Hic dicitur ꝙ in tēplo
erant feneſtre oblique: que exterius erant ſtri=
cte, interius vero late propter palme interius re
ceptum dilatabatur: ⁊ multo plus ꝗ videretur, Moralitas.
intus de lumine fundebatur. ¶ Sic vero dico, ꝙ
in templo eccleſie illi qui ſunt prelati ſuperiores
vel illi qui ſunt feneſtre per quas templum illu= A
minatur: vt predicatores, doctores: ⁊ ceteri: de=
bent exterius quo ad aſpectum exteriorem eſſe
ſtricti: interius vero quo ad aſpectum bonorum
ſpiritualium debent eſſe lati ⁊ obliqui. i. occaſio=
naliter lux bonorum exemplorum ſuorum tem=
plum eccleſie illuminabit: ⁊ oblique. i. inductiue
⁊ circunſtabiliter lux ſuoruz documentorū alios Aliter.
ſpiritualiter illuſtrabit. ¶ Uel dic ꝙ feneſtra. i. in Mat.7.b
greſſus in templum paradiſi primo eſt artus,
deinde latus: quia arta eſt via que ducit ad vi=
tam: ⁊ ideo obliquus poteſt dici, pro eo ꝙ cum Aliter
difficultate poteſt intrari. ¶ Uel dic ꝙ ingreſſus
in templum eccleſie, vel ad eccleſiaſtica beneficia
ſtrictus ⁊ difficilis eſt in principio. Poſtꝗ autem
homo introierit gaudioſus eſt ⁊ lat9: ⁊ ideo obli
quus dicitur: quia per multas circūuolutiones Aliter
⁊ circunſtantias ibi ſubintratur. ¶ Uel dic de fe=
neſtra cordis, que debet eſſe ſtricta ad exteriora
lata vero ad interiora: quia parū ⁊ ſtricte debet
exteriora diligere, ⁊ de ipſis accipere: late vero ⁊
humiliter oz ad conſiderationē ſuoꝝ interioꝝ ſe
dilatare ⁊ oblique circūire. i. ꝑ cōſiderationes di=
uerſas oz lucē gratie in templum ꝯſcientie intro
ducere: ⁊ plus ꝗ appareat oz de iſto lumine poſ= Aliter
ſidere. ¶ Uel dic ꝙ feneſtre ille ſunt religioſi: q ſcz
a parte exterioꝝ ⁊ mūdanorū ſe de[illegible] ſtrictificare
re: a pte aūt interioꝝ, ſcz ꝗtum ad [illegible] q ad reli= A
gionem ⁊ dei cultum pertinēt, ſz debent ſpūali= Pſ.17.c
ter dilatare. Pſal. Eduxit me in latitudinem: ſal= Aliter
uum me fecit, quoniam voluit me. ¶ Uel dic ꝙ ta=
les feneſtre ſunt malicioſi ⁊ iniuſti iudices: quia
pro certo iſti a parte aliorum. i. parte commodi
exteriorum ſubditorum ſunt ſtricti, quia ſcilicet
de illis parum curant: a parte tamen interiorum
ideſt quantum ad propriam vtilitatem lati ſunt:
quia ſcilicet ad omnia deuoranda per rapinam ⁊ Abac.2.a
auariciam ſe dilatant. Unde Abac. Quia dilata=
uit quaſi infernus animā ſuā: ⁊ ipſe quaſi mors, Eodē.c.a
⁊ non adimpletur. ¶ Trabes templi exceptis ſo
lis capitibus exterius non apparebant. late=

B latebāt.enī3 interius infra domu3,⁊ auro vndiq̄
tecte erant:parietes etiā tabulis cedrinis tege-
bantur : ita ꝙ de lapidibus parietum nullus
penitus videbatur. ¶Trabes que sursum in
edificio sunt suspense, ⁊ de pariete in parietē ꝓ-
Sap.9.a. tense, significāt viros contēplatiuos : in altum.
i.in paradisum per affectionē suspensos : et per
charitatem ad vtrumq̄ pariete3 ad deū ⁊ ad ꝓ-
ximū extēsos. Vñ dr. Attingit a fine vsq̄ ad finē
fortiter ⁊c. Parietes vero sigificant bonos subdi
tos vel actiuos: qꝛ reuera tā de istis parietibꝰ q̄
trabibus,id est de istis contēplatiuis vel actiuis
religiosis vel clericis, superioribꝰ vel subditis:
nullus debet bona sua exterius per inanem
C gloriā propalare:sed potius virtutes suas,san-
ctamq̄ affectionem sua3 debet ab aliorū visibus
Apoc.16.c. abscondere.Vñ Apoc. Beatus q̄ custodit palliū
suum ne nudꝰ ambulet.Sola enim capita.i.bo-
na exteriora,eorū opera, et tabule cedrine que
sunt imputribiles.i.verba indefectibilia ⁊ hone-
sta debent apparere: lapides vero .i. interiores
et fortiores virtutes,que magis sunt speciales:
debent oculos hominū fugere et latere. Vñ dr.
Mat.6.a. Attendite ne iustitiā vestrā faciatis corā homi-
nibus ne videamini ab eis. ¶Cum templum ha
eodē ca.b. beat tria cenacula seu interstitia:sic fiebāt ꝙ per
cochleā ascendebatur de inferiori ad mediū,⁊ d
medio ad tertiū vel ad supremum. Est autē co-
chlea via vel scala gradualis circūuoluta et tor
tuosa,q̄ scilicet vitis dicitur:q̄ occulta erat in pa
rietibꝰ:⁊ solum ostiū videbatur. ¶Sic vere cum
templū ⁊ ecclīa in suo vniuerso habeat tres sta-
tus.s.inferiore3 qui est vita presens : mediū qui
Moralitas. est statꝰ anime separate:post mortē vltimū ⁊ su-
periore3 qui est statꝰ hominū post resurrectio-
nem id est post resumptā corporū stolā, sic est ꝙ
per cochleā purgatorij : cuius sc3 sola ianua, v3
mors per quā ibi intratur est nobis nota. Ipsa
vero via qualis est, dubitamꝰ ⁊ ambigimus:cir-
cunuoluta est nobis penitus et ignota, ⁊ iūcta
D de inferiori ad mediū id est de statu mortalitatis
ad statū btitudinis aiarum ascendit : ⁊ tandē ꝑ
hier.50.b. Aliter resurrectionē corporū de isto medio ad tertium
peruenitur.Vñ hier.De monte in colle3 trāsierūt
obliti sunt cubilis sui.i.mūdi. ¶Vel dic ꝙ cū istō
templū ecclīe militātis tres habeat ꝑtes.s. statū
incipiētiū, ꝓficientiū ⁊ perfectorꝝ: cōstat qđ me-
diāte cochlea virtutū et bonorū operū : cuiꝰ sc3
ianua est baptismꝰ vel penitentia,q̄ cunctis ꝑt3,
de vno ad aliū ascendimus: ⁊ de inceptiōe ad ꝑ-
Ps.83.b. Aliter fectionis cumulū peruenimus.Psal.Ascensiōes
in corde suo disposuit in valle lachrymarū. ¶Vel
dic ꝙ cū ecclīa habeat tres partes,sc3 illos q̄ hic
sunt in miseria:et illos qui sunt i purgatorij an-
gustia:⁊ illos qui sunt superius in celesti leticia:
sic est ꝙ per cochleā ꝑfectionis,vbi sc3 sunt mul
te reuolutiones,multi gradus, multe virtutes,
que tamen ab oculis aliorum debent esse absco-
dite et ignote,de isto infimo ad medium de mun
Ps.83.b. Aliter do ad purgatorium,de purgatorio ad paradi-
sum debet quilibet peruenire. Psalm. Ibunt de
virtute in virtutem:videbitur deus deorū i siō.
Ro.11.d. ¶Vel dic quod cochlea significat dei prouidētiā:
que reuera multis circunuolutionibꝰ nobis est
E ambigua,et aspectibus humane noticie multu3
incognita et ignota.Apostolus.O altitudo diui
tiarum sapientie et sciētie dei:q̄ incomprehensi-
bilia sunt iudicia eius,et inuestigabiles vie eiꝰ.
Solum enim ostium illius cochlee, id est solū q̄-
dam exteriores cause vel occasiones diuinorum
iudiciorum nobis apparent.Que sint autem in-
teriores vie vel cause:vel quot et quātis circun-
stantijs illud agatur de templo ecclesie militan-
tis, quantum ad interstitia seu gradus promo-
tionum siue agatur de templo conscientie,quā-
tum ad gradus virtutum et perfectionum:siue
agatur,de templo celestis patrie quātu3 ad gra
dus saluationum:istud est verum ꝙ sola cochlea
id est sola diuina prouidentia et gratia est via ꝑ
quam ascēditur. Et queritur quomodo de vno
statu ad aliu3,et de imo ad supremum venitur:
quia scilicet nullus est qui temporaliter siue spi Joh.14.a.
ritualr possit ascendere, nisi inquātum occulta Can.8
dei prouidentia decreuerit viā dare. Unde dicit.
Ego sum via,veritas et vita. ¶In templo facta
sunt tria tabulata seu deābulatoria circūquaq̄:
et in quolibet facte sunt luricule id est appodia-
toria:in quibus possunt inniti inferius respiciē-
tes: sicq̄ erat secundū Bedā, ꝙ superius medio
⁊ supremo erat latiꝰ: supremū vero ceteris erat
strictius et breuius. ¶Sic vere cū in ecclesia sint
plures ꝑfectionis gradꝰ:vt pote inferior in quo
significat mūdus.Medius in quo designat statꝰ
ecclīe.⁊ superior, in quo designat status religio
sorū.Istud d3 esse, ꝙ quāto status est superior,
tāto d3 esse strictior ⁊ artior:⁊ quanto hō vult
ad superiorem perfectiōis statū ascendere,tāto
debet artiorē vitā ducere ⁊ tenere.Qđ etiā ad il Moralitas.
los qui ad gradus honoris ascendūt,referri po
test:qꝛ ꝓ certo quanto artiorē gradum in ecclīa
obtinent,tāto per strictiꝰ deambulatoriū.i. ꝑ ar
tiorē ꝑnie viam deambulare debēt:vt sicut in mun
do qui inferior est sit vita latior:i ecclīa strictior
in religiōe ꝑo ⁊ in ꝑlatura artior. In quocunq̄
deābulatorio seu statu debēt esse luricule.i.apo
diamenta spei ⁊ fiducie:quibus homo innitatur
ne per peccatū ⁊ desperationem corruere cōpel-
latur.Sed pro certo videtur ꝙ templum moder
num in contrarium versum est : qꝛ sc3 inferiora
sunt strictiora q̄ media,⁊ media q̄ superiora:lai
ci plus q̄ clerici.clerici:plꝰ q̄ religiosi vel prela-
ti.Quinimmo quanto in ecclesia ascenditur altiꝰ
tāto ibi viuitur lautiꝰ atq̄ letius.Unde istud est
hodie templum illud qđ vidit Ezechiel. Itaq̄ in eze.41.b.
superioribus latius erat templū. ¶Vel dic ꝙ de Aliter
illo templo Ezechiel potest dici ꝙ templum eccle
sie strictum sit hic in hac vita per tribulationes: eodē c.a.
sursum vero in patria latum erit ꝑ consolatio-
nes. ¶Malleus et securis nō sunt audita in tem
plo cū edificaretur ⁊c.Vñ supra. Pauimentum
et parietes de triplici constabant materia,sc3 de Moralitas.
lapidibꝰ,tabulis ligneis,⁊ auro. ¶Sic vero iu-
sti ex tribus constare debent : sc3 ex lapide id est
ex fidei soliditate:ex tabulis , id est ex spei subli 1.cor.13.d.
mitate,ex auro,id est ex charitatis preciositate.
Apostolus.Nunc autem manent tria hec:fides, Eodem.c.
spes,⁊ charitas:maior enim horu3 est charitas. b
Templum in longitudine duas partes habebat:
scilicet priorem et communiorem , que erat ad Moralitas.
orientem,posteriorē et secretiorem, que erat ad
occidentem. Per partem enim orientalem in
primam domum egrediebatur,et deinde in san-
ctuarium , id est in domum occidentalem vbi
erat archa , altare,Cherubin : et vbi propitia-
torium accēdebatur : et vna domus ab alia per
quendam ligneum parietem diuidebatur. ¶Sic
vero dum ecclesia habeat duas partes scilicet
militantem et triumphantem : illud est verum
ꝙ in oriente, id est pro tempore huius vite est
prima domus , scilicet ecclesia militans : tan-
dem vero in occidente, id est in tempore, post ps.41.a.
mortem succedit preciosum sanctuarium para-
disi scilicet, ecclesia triumphans. Ideo de il-
lis duabus manerie bus potest intelligi illud
Psalm. In die mandauit dominus misericordiā
suā:⁊ nocte cāticū eiꝰ. Ac si dicat. In die ꝑñtis vite
d3 acq̄ri misericordia et gratia in ecclīa militan
te. In nocte vero vel in occidente mortis perci-

pietur canticum ⁊ gloria in ecclesia triūphante.
Eodē ca. ¶Fecit Salomon in oraculo duo cherubin de
lignis oliuarum: que habebāt decem cubitos in
altitudine: ⁊ decem in latitudine. Quelibet enim
ala cuiuslibet quinqꝫ cubitos habebat: et sic ala=
rum extēsio decem cubitorū erat. Posuit igitur
cherubin in medio oraculi: ita qđ quilibet cheru
bin vnam alam vsqꝫ ad parietem oraculi protē=
debat. Alia vero ala alter alterum cōtingebat.
D Opus autem vnum in duobus cherubin: ita qđ
quilibet in omnibus alteri similis erat: et vnus=
quisqꝫ faciem suam ad domū alterius vertebat.
Moralitas. ¶Ista possunt applicari ad viros sciētificos ac
perfectos a Salomone, id est a deo ⁊ oraculo ec=
clesie constitutos/et maxime ad ecclesiasticos et
prelatos. Cherubin enim interpretatur plenitu=
do scientie. Dico igitur qđ isti debēt duo esse per
mutuam charitatem: de lignis oliuarū/per dul=
cissimam pietatem: alter alteri similis/per morū
cōformitatem/et per abdicatam omnem cerimo=
nicam singularitatem: debet alter alterum attin=
gere/per cōcordiam et vnitatem. Parietes, id est
socios et vicinos debent contingere/per amici=
tiam ⁊ liberalitatem: et vultum suum, id est con=
siderationem et curam suam debent ad exterio=
rem domū, id est ad populū vertere per boni re=
giminis executionem/seu orationē/seu predica=
tionem. Auro vero debent esse cooperti/per bo=
nam et fulgentem conuersationē: et sic habebūt
in latitudine decem cubitos/id est decē precepto
rum complementū et perfectionem. In altitudi=
ne vero eterne sublimitatis finaliter habebūt de=
Ezechi.28.c cem cubitos/id est denariū retributionis super=
ne: et ita isti cherub dicetur. Plenus sapientia ⁊
perfectus decore in delitijs paradisi dei fuisti.
A Sequitur. Aurum opus decoris tui: cherub ex=
Aliter. tentus et protegēs posui te in monte sancto dei.
¶Uel dic ꝙ due ale viri perfecti/maxime boni et
scientifici prelati/sunt vita cōtemplatiua ⁊ acti=
ua. Ala que cōtingit parietē, id est deum/est con=
templatio: que scilicet quinqꝫ habet cubitos: qr
scilicet cōtemplatio seu consideratio consistit in
quinqꝫ: scilicet in meditatione sui, mūdi, iudicij,
inferni et paradisi. Sui: ꝗ vilis in ingressu, ꝗ mi
ser in progressu, ꝗ flebilis in egressu. Item ꝗ im=
pugnatus a demonibus, ꝗ lacessitus tentatio=
nibus, ꝗ allectus delectationibus, deiectus tri=
bulationibus, ꝗ implicatus criminibus, depau=
peratus virtutibus, irretitus malis consuetu=
dinibus. Mūdi etiam: scilicet ꝗ fallax, ꝗ vanus
ꝗ instabilis/ꝗ insanus: iudicij/ꝗ terribilis: in=
ferni/ꝗ tristabilis: paradisi / ꝗ consolabilis ⁊c.
Dic de quolibet circūstātias: vt sic de istis quin=
qꝫ cubitis/scilicet quinqꝫ pennis illius ale posset
Exod.38.a dici illud Exod. Facies altare holocausti quinqꝫ
cubitorum. Holocaustum quasi totum incēsum,
significat cōtemplationē seu contemplatiuā vi=
tam: in qua scilicet homo totum seipsum offert.
Ala autem qua cherubin contingit aliud cheru=
bin sociū suum/significat vitam actiuā: qua sci=
licet alius alterū perficit: ⁊ qua alter cum altero
iuste viuit: ⁊ qua homo proximū suum spiritua=
liter et tēporaliter diligit atqꝫ tangit: ⁊ illa quin=
qꝫ habet cubitos seu pennas. Prima est docere.
Secunda est corrigere. Tertia nutrire. Quarta
B consolari. Quinta supportare. Ala igitur actiue
vite seu etiā superni amoris cum istis pēnis ad
proximum debet volare/⁊ ipsum quintupliciter
Joan.6.a tangere et iuuare. Unde bene dicitur. Est puer
hic qui habet quinqꝫ panes hordeaceos. ¶Uel
dic ꝙ duplex ala est duplex charitas/dei scilicet
⁊ proximi, quia scilicet ala qua diligimus deum,
habet quinqꝫ pennas: inquantum scilicet deus a
nobis diligitur propter quinqꝫ/scilicet propter

vulnera quinqꝫ que propter nos tulit. ¶Uel p= Aliter.
pter quinqꝫ beneficia que nobis cōtulit: que sunt
creatio/redemptio: a peccato cōuersio/culpe re=
missio/glorie concessio. Ala vero charitatis su=
perne habet alia quinqꝫ / que superius sunt di=
cta ⁊c. Et sic vide de cherubin Exo.xxv. vbi mul
ta dixi. ¶Hic ponit Comestor, ꝙ latomi quēdam Comestor.
lapidem quem habebant multotiens voluerant
ponere in diuersis locis templi: sed virtute diui=
na sic fiebat / ꝙ lapis ille in nullo loco poterat
adaptari: quia contingebat illum lapidem maio=
rem vel minorem vel incompositiorem inueniri:
quapropter ad partē fuerat reiectus/et ab edi=
ficatoribus reprobatus. In fine tamen cum mu=
rus et paries templi perficeretur, et in superiori
angulo deficeret lapis vnus: tentauerunt magi=
stri/si forte ille lapis qui totiens fuerat reproba
tus/ibidem aliqualiter conueniret. Quod vtiqꝫ
cum grandi omnium admiratione contigit: quia
scilicet ille lapis conuenientissime fuit situs/acsi
factus fuisset ex certo proposito, in illo superio=
ri angulo positus et adaptatus. ¶Illud expo= Moralitas.
nitur de christo tam historice ꝗ prophetice. Hi= C
storice enī christus exponit hoc de seipso imple= Mat.20.d
tum fuisse: vbi dixit iudeis, se esse lapidem repro
batum: ⁊ tamē in angulo cōstitutū: quia pro cer=
to isti qui tunc erant artifices templi, synagoge
scilicet pharisei ⁊ principes iudeorū: quando vi=
derunt istum lapidem viuum, scilicet Christum
deum et hominē: ipsum statim repudiauerunt et
ad nullum bonū opus vtilem iudicauerunt: sed
ipsum et fidem eius penitus reprobauerunt: et
tamen ille cōtra spem omniū, nūtu dei factus est
lapis angularis, consummator tēpli ecclesie dei:
duos parietes in vnū angulū, id est duos popu=
los in vnā fidem colligans: ⁊ ipsum templū eccle
sie cui residet ornans, perficiens et cōsummans.
Crediderūt enim iudei, ꝙ quādo Christū repu=
diauerunt ⁊ occiderūt, qđ de ipso amplius men=
tio nō fieret: ⁊ ꝙ nomē eius eo mortuo deperiret:
⁊ tamē in capite ecclesie ipse positus, ⁊ totius re=
ligionis ⁊ gratie caput factus est. Unde dicitur.
A dño factū est istud: ⁊ est mirabile in oculis no Psal.117.c
stris. Lapidem quē reprobauerūt edificātes ⁊c.
¶Uel dic mystice ꝙ artifices seu edificatores tē= Aliter.
pli, ecclesie vel patrie, significant prelatos, prin=
cipes, iudices et magistros: quia reuera sepe fit
ꝙ quādo aliquis lapis alicubi est locādus: vtpo
te quādo vacat aliquod beneficiū vel officium,
ad manus eorū venit: aliquis lapis, id est aliqua
persona bona que eis presentatur: vel de qua fit
eis mētio specialis: pro certo locū pro ipso nūqꝫ
reperire poterūt: ipsosqꝫ nunqꝫ cōgruos vel vti=
les pro aliquo beneficio reputabunt: sed potius D
postponūt et reprobant: ⁊ alios minus idoneos
promouebunt: et in edificatione ecclesie colloca=
bunt: ꝗuis illud ex malicia faciant, deus tamen
occulte: illud vult ⁊ permittit fieri: quia ordinat
talem sic reiectum ad melius tempus reseruari:
iuxta illud Job. Deridet iusti simplicitas, lam= Job.12.a
pas contempta apud cogitationes diuitum pa=
rata ad tempus statutū. Quid ergo? Proculdu=
bio sepe fit ꝙ tandem contra spem omnium solo
nutu diuine prouidentie, locus illius lapidis sic
reiecti aduenit: et ꝙ in angulo superiori, id est in
officio vel beneficio excellentiori: ab edificatori=
bus, id est electoribus ⁊ promotoribus: pro lapi
de angulari, id est pro prelato cōstituitur: ⁊ tunc
magna admiratione omniū ad statum arduum
promouetur: ⁊ qui ab omnibus contemptus et re=
iectus fuerat, super omnes sublimatur. Psalm. Psal.112.a
Suscitans a terra inopem: ⁊ de stercore erigens
pauperem. Ut sedeat cum principibus. Fatui
igitur sunt qui bonas personas nituntur reijcere

et cōtemnere: qr nesciunt quid de ipsis deus decreuit ordinare. Et sepe fit ꝙ ille qui amplius calcatur et reprobatur/magister reprobantiū sepe
Eccli. xi. b efficit: et super eos dñs exaltatur. Unde dicitur. Oculus dei respexit pauperē: et erexit eum ab humilitate ipsius: ⁊ exaltauit caput eius: et mirati sunt multi/⁊ honorificauerūt deum. ¶Uel si
Aliter. vis dic ꝙ aliqui lapides. i. aliqui hoīes sunt ita
E ꝓterui in principio ꝙ ad nullū bonū sunt vtiles: nec ad aliquod officium vel beneficiū sunt habiles: quinimo necesse est ꝙ ab artificibus. i. a plastis reprobent: ⁊ pro nihilo inter alios cōputent: qui tñ quāqꝫ nutu dei taliter cōuertunt: qḋ finaliter in tēplo religionis vel ecclesie in angularē lapidem. i. in prelatū vel dñm promouent: vel saltem ꝙ persona bona et solēnis efficit: ita ꝙ lapis angularis apud alios reputet. Allega vt supra.

¶Caplm vij. Textus.

Domū autē suā edificauit salomon tredecim annis. Moralitatum Ca. vj.

Fecit salomon porticū ante faciē tēpli sup columnas ereas cōstitutum: inter quas due erāt colūne eree ceteris eminētiores: q̄ in altitudine viginti octo cubitis ꝓtendebant: ⁊ inferius basibus ereis sustētabant. Habebāt desuper erea epistilia: a quibus per gyrū depēdebāt ducēta malogranata: sup epistilia vero erea capitella quinqꝫ cubitorū collocabant: que vndiqꝫ liliis ereis coronabant. Latera autē colūnarū ⁊ epistilioꝝ retibus ⁊ catenulis ereis vndiqꝫ dependētibus ad ornatū cingebant: et linea duodecim cubitorū columna quelibet ambiebat: et altera colūna alteri
F similis in oībus habebat. Una aūt earū iachim. i. firmitas: altera vero booz. i. robur appellabat: ⁊ inter duas istas in porticū seu in atriū intrabat. In quolibet aūt capitello colūne septem versus scripturarū in circūitu sculpti erant/que colūne
Moralitas. cacumē ornabant. ¶Templū significat ecclesiā triūphantē. Porticus vero q̄ ante est/significat ecclesiā militātē. Cum eīn in isto porticu fuerint multe colūne. i. multe bone ꝑsone ad sustentandum ecclesiā cōstitute: inter ceteras fuerūt due principales/petrus scꝫ et paulus/vel simon ⁊ iudas/vel quicūqꝫ duo sancti: de quibus insimul predicet vel solēnizet. Uel etiā generaliter/quicūqꝫ boni ꝑlati et ꝑfecti qui scꝫ duo fuerūt ꝑ binariā charitatē inuicē similes per morū cōem cōformitatem: qui scꝫ bases et fundamēta sancte et solide fidei/hastile spei/epistiliū charitatis/et capitellū quinqꝫ cubitorū. i. discretā custodiā quinqꝫ sensuū habuerūt: septē versus scripturarū. i. virtutes vel septē dona spiritussancti: in capite colūne. i. mēte iustorū fuerūt: quibus pre ceteris claruerunt. In istis etiā fuerunt malogranata: que sub duro cortice grana cōtinent ⁊ liquorē. i. virtutum ⁊ gratiarū vbertas. Lilia. i. castitatis mūdicia et puritas. Retia seu catenule. i. bona amicitie/et cōcordie cōfederata colligatio. Linea tota ambiens/est diuine legis meditatio: que etiam duodecim habebat cubitos: inquātum in ipa re-
G fulgebat duodecim articulorū vera credulitas ⁊ agnitio. Et sic isti bene dicunt iachim ⁊ booz. i. firmitas et robur: inquātum ad tollendū mala sunt infirmi: ad faciēdum bona robusti: et sic ad sustinēdum ecclesiam/colūne. i. viri stabiles sunt inuenti. Omnia ista ex ere dicunt facta: pro eo qḋ in omnibus moribus ⁊ actibus eorū sonus diuine laudis ⁊ gratiarū actionis/cōfessionis ⁊ predicationis fuit inuētus: ⁊ ad eruditionē fraternam in oēm terrā probatus. Ideo breuiter cuilibet tali colūne potest dici illud Hiere. Ecce de- Hiere. i. d
di te in columnā ferream ⁊ in murū ereum ⁊ preliabuntur aduersus te: et preualere nō poterūt. Si vis dilata melius/quia transeo. ¶Circa tem- Eodē ca.
plum plura facta sunt domicilia seu atria: scilꝫ atrium interius vndiqꝫ circa templū: in quo erat altare ereum: et in quo sacrificabatur: et in quo psallebant cantores/et ad populū loquebantur. Cuius scilicet formula quadrangula templū ex omni latere ambiebat: ⁊ ipsum atriū murus circūquaqꝫ cingebat: qui tres ordines lapidum diuersorū colorū/et tres in altitudine cubitos cōtinebat: qui colūnas edificij per circūitum sustētabāt. Pauimentū aūt huius atrij marmoribus erat structum/⁊ diuersis imaginibus picturatū. Illud igitur atriū populus nō intrabat: sed per quatuordecim gradus ascendens/sacrificia sua H
ad ostiū atrij sacerdotibus offerebant: sicut per oīa dicit liber Regū et Parali. et exposuit Comestor. extra illud atrium: sed circa templū vndiqꝫ descēdendo per decliuū collis tria alia erant: talia videlicet: atriū mundorū hoim exterius: qḋ multo maius erat atrio interiori: postea atrium mulierū: postea vero in parte inferioris montis atrium omniū immūdorū in quo scilicet immūdi tam hoīes ꝙ̄ mulieres et gentiles adorabant: et tamē oēs illi qui erant in oībus atrijs/licet muros haberēt altissimos: templum qḋ erat in montis cacumine/videre poterāt: et etiā illos qui mi-
nistrabant in interiori atrio. ¶Si volumus ista Moralitas
exponere mystice/possumus dicere ꝙ templum significat ecclesiam triumphantē: atria vero que sunt extra templū paradisi in decliuo huius vallis miserie/designāt ecclesiā militantē per spem et deuotionē/ipm templū paradisi circūstantem: et in tria atria/scꝫ interius ⁊ exterius ⁊ inferius. i. statum clericorū/bonorū seculariū seu actiuorū carnaliū/etiā ⁊ maloꝝ generaliter subdistinctū. Status eīn clericorū significat per atrium exterius/qḋ erat ministroꝝ. Status bonorū actiuorum significat per atriū exterius/qḋ erat mundorū. Status enim oim maloꝝ significat ꝑ atriū inferius/qḋ erat immūdoꝝ. Igitur dico ꝙ atriū interius. i. status ecclesiasticus cōtinet altare. i. cultū religionis christiane vbi adoratur: conti-
net ad literā ministros/a quibus sacrificiū eucha- I
ristie quotidie immolat: cōtinet doctores a quibus populus erudit. Debet ergo atriū religionis vel ecclesie per quatuor virtutes cardinales quadratū ⁊ muro regularis obseruātie esse circūseptū/vbi scilicet tres ordines lapidū. i. tria religionis vota/vel tres theologice virtutes: vel tres penitentie partes vel sancte trinitatis fides reluceant: ⁊ super quē murū colūne atrij. i. bone persone ecclesie stare et perseuerare debeāt. Pauimentū autem istius atrij inferiores ecclesiasticos significat: quia pro certo debēt per cōstantiā esse marmorei: ⁊ ad resistēdū vitijs fortes: necnō ad labores penitētie tolerādos stabiles atqꝫ firmi: et imaginibus et picturis virtutū et conuersationis honeste vndiqꝫ venustati. Istud ergo atriū. i. statū ecclesiasticū nullus nisi esset de genere leuitarū. i. nullus nisi esset bonus ⁊ sanctus debet intrare: sed sufficere debet populo laicoꝝ ꝙ per quatuordecim gradus. i. per septē virtutes et ꝑ septē spiritussancti dona possint ad perfectionem ascendere: et sacrificia et oblationes suas sacerdotibus et ecclesiasticis offerre: ⁊ per
eos dño ministrare. Igitur de isto atrio dicitur illud Psal. Qui statis in domo dñi: in atrijs do- Psal. cxxxiij
mus dei nostri. In noctibus extollite manus vestras

Moralitas. in sancta. ¶ Uel dic moraliter ꝙ atrium interius
B significat cor: qd scilicet debet esse per quatuor
virtutes cardinales quadratum: tribus ordini-
bus lapidum, id est tribus virtutibus theologi-
cis circūcinctum: colūnis, id est virtutibus robo
ratū: pauimēto marmoreo, id est humilitate sta-
bili et firma stratū: ⁊ imaginibus, id est honestis
exemplis pictū: et circa templū paradisi per de-
uotionem et desideriū constitutū. In ipso enim
debet esse altare. i. oratio ministri. i. subiectio: cā-
tores. i. gratiarū actio: doctores. i. discretio: sa-
Psal. 50. d crificiū. i. cōtritio: quia sacrificiū deo spiritus cō-
tribulatus: et in eo nullus de populo debet in-
trare. i. ꝙ ab eo debeat excludi omniū malarum
cogitationū contentio: et sic dicetur atriū sacer-
dotum: quia sacerdotes ⁊ viri ecclesiastici debēt
habere talia atria, id est talia corda et conscien-
1. para. 7. b tias. Unde dicit. Sanctificauit salomon mediū
Eodē ca. atrij ante templū. ¶ Atriū exterius erat quedā
maxima basilica seu domus in circūitu templi:
in qua viri mundi ad orandum cōueniebant: in
cuius aliqua parte nūmularij sedebant: ⁊ in alia
parte animalia volatilia ꝓ sacrificijs vendebā-
tur. Erant etiā iuxta illud atrium circa porticū
gazophylacia. i. domus in quibus sacrificanda
reponebātur: circa latera erant pastofoua, id est
domus in qua sacrificantes de sacrificiorū parti-
bus coram dño comedebant: erant etiam ibi ca-
thedre in quib⁹ sedebāt doctores: sicut in gymna
sio suedre: in quibus sedebāt auditores/ sicut in
ꝯsistorio: exedre in quib⁹ sedebāt accessores seu
Moralitas. iudices/ vt in locutorio seu iudicio. ¶ Si vis tu
dic ꝙ illud atriū statū bonorū laicorū designat:
C in quibus sunt nūmularij et mercatores anima-
lium. i. iuste et licite negociationes: pastoforia. i.
hospitales refectiones: gazophilacia. i. sacrifi-
ciorum bonorū repositiones: cathedre. i. studia
doctrine et lectiones suedre. i. auditorū obediē-
tia et subiectio: exedre. i. iudicia/ consilia ⁊ bone
Comestor. ciuiles ordinationes ⁊c. transeo. ¶ Atrium mu-
lierum ſm Comestorē/ erat sub atrio virorū scili
cet in decliui montis/ quod ab occidēte clausum
erat: quod etiam ab aquilone et meridie ⁊ orien-
te tres portas habebat/ per quas intrabatur et
muro alto vndiqꝫ cingebat: et ibi mulieres mun-
de et non alie/ adorare et ingredi permittebant.
Moralitas. ¶ Sic vere circa tēplū sancte ecclesie sunt atria
mulierū, id est status/ religiones et collegia san-
ctimonialium feminarum. Talia enim atria de-
bent esse in decliui et descensu/ per humilitatē et
subiectionē: debent circūire templum scilicet pa-
radisi/ per affectionē et deuotionē: debent habe-
re murum altum, id est regularē obseruantiā et
professionē debent habere tres portas, id est triū
votorū ianuas/ per quas intrare habent ad per-
fectionē et saluationē. Clause debent esse in occi
dente, id est a parte mundanorū bonorū per ter-
renorum contemptū et abdicationē. A parte ve-
ro austri, id est a parte bonorū spiritualiū: debēt
esse aperte per bonorū affectionē: ⁊ a parte aqui
D lonis, id est a parte infernalium tormentorū/ per
timorē et meditationē ⁊ a parte orientis, id est a
parte spiritualiū gaudiorum, per amorē et con-
templationem. Munde igitur mulieres, scilicet
caste et virgines/ debent in tali atrio id est in ta-
Tren. 4. c li religione esse. Alie vero immunde et indigne
ibidem ingredi non debent. Tren. Recedite pol-
Aliter. luti clamauerunt eis: recedite/ abite/ nolite tan-
gere. ¶ Uel allega hic/ ꝙ atrium feminarum erat
Cor. 3. c sub atrio virorum ad denotandum ꝙ mulieres
Gen. 3. c debent esse subiecte viris. Apls. Mulieres subie-
cte sint viris suis. Et illud. Sub viri potestate
eris: et ipse dominabitur tui. Inter atria templi
erat vnum/ quod erat atrium immūdorū: in quo

scilicet immūdi tam viri ꝙ mulieres/ ꝙ etiā gen-
tiles conueniebant: et ibi dñm adorabant. ¶ Sic
vero ante templū ecclesie videmus quedā atria
pro immūdis id est sectas christianorū/ schisma-
ticorum peccatorum ⁊ hereticorū: qui omnes se
dicunt de corpore ecclesie esse: et ibi nituntur ſm
sectam suam dñm adorare. Per quod atriū sta-
tus peccatorū qui sunt in ecclesia/ possunt intel-
ligi: qui sunt abominabiles et immundi. Unde
Apoca. Atrium autem quod est foris templum, Apoca. 11. a
eijce foras: et ne metiaris illud: quoniā datū est
gentibus: et ciuitatē sanctam calcabunt ⁊c. quia
scilicet illi inter fideles qui magis calcant (quan-
do possunt) ecclesiā/ sunt isti q̄ sunt in illo atrio:
schismatici christiani vel domestici/ impij vel ty-
ranni. De altari holocausti quod fecit Salo-
mon in interiori atrio: et de candelabris ac men-
sa: et multis alijs similibus transeo: quia supra
in Exodo fuit dictum. Eiusdem enim forme erāt E
illa sicut et ista: excepto ꝙ ista fuerunt maioris
quātitatis ꝙ illa. ¶ Sed aduerte hic/ ꝙ in atrio Eodem ca.
interiori fecit Salomon mare seu lauatorium
eneum fusile: quod scilicet decem cubitos habe-
bat in latitudine/ quinqꝫ in profunditate seu alti
tudine/ tres vero digitos in spissitudine. Erat
autem in parte inferiori strictum/ a parte vero
superiori latius. Unde superius circa labiū qd
erat in latum diffusum: quod et erat ad modum
calicis seu repandi lilij factum: resticula trigin-
ta cubitorū ipsum cingebant: in fundo vero re-
sticula decem cubitorum sufficiebant. Superius
igitur circa labium seu limbū erant duo historia-
carum scripturarum ordines: sub ipsa vero erat
basis erea: que duodecim ereos seu fusiles habe
bat boues: boues enim duodecim enei et fusiles
mare portabant: quorum tres ad orientem/ tres
ad occidentem/ tres ad meridiem/ tres ad aqui-
lonem: et sic per quatuor mundi partes vultus
suos cōuertebant: posteriora vero intus sub ma-
re mittebant: facies vero eorum per quatuor ter
naria exterius apparebant. In illo igitur mari
ministri altaris pedes et manus lauabant: et sic
puri et mūdi dño sacrificium offerebant. ¶ Ista Moralitas
multipliciter possunt exponi: ⁊ primo quedā mo
raliter placet exponere. Nam quia superius per
atrium interius cor seu cōscientiā intellexi: adeo F
per illud mare seu lauatoriū quod erat in atrio,
volo penitentiā seu cordis amarā compunctio-
nem vel lachrymarū lauatorium designare. Ne-
cesse est enim ꝙ cor bonū lauatoriū habeat: vt sa
cerdos noster/ scilicet affectus ꝑ lachrymas pu-
rificatus et lotus/ ad altare dignus immolatu-
rus accedat. Psal. Lauabo inter innocentes ma Psal. 25. b
nus meas ⁊c. Dico igit ꝙ illud mare. i. amara et
lachrymosa cōtritio: debet habere decē cubitos
in latitudine: inquātum debet dolere de decē le-
gis mandatis nō adimpletis. Itē quinqꝫ cubitos
in altitudine: inquātum debet tristari de quinqꝫ
sensibus nō discrete custoditis. Itē tres digitos
in spissitudine: inquātum debet plorare de trib⁹
virtutibus theologicis/ non habitis vel obten-
tis. Itē labium seu limbus eius superior/ debet
esse ad modū calicis vel lilij: inquantū debet do-
lere de calice, id est diuina passione non recorda
ta: de lilio, id est de castitatis mundicia non reser
uata: ⁊ ibi etiam debent esse sculpte imagines hi-
storice: inquantum et ipse debet dolere de vita ⁊
historia sanctorū nullatenus imitata. Et sic de-
bet esse in vna parte strictum: et in alia latum: in-
quātum de sterilitate parsimonie ⁊ de lata rapa
citate auaricie plus debito frequētata. Duode-
cim etiā boues in trinitates diuisas debet habe-
re: inquātū debet lugere de fide sancte trinitatis
quā debito modo nō habuit: ⁊ fide duodecim ar-

ticulorum perfecte non credita vel retenta, cum resticula triginta cubitorum, et decem ipsum cingere debent: inquantum tristari debet de fructu tricesimo et de denario perditis id est de eterna mercede ꝓ pctis amissa. Si igiť lauatoriū nostrū lachrymose cōpūctiōs oēs istas cōpūctiones habeat: bene pōt ibi hō ⁊ pedes et manus lauare id est affectus et opera mundificare: et sic potest digne sacrificia sua seu eucharistiam, vel
Joã.9.b. bona opera imolare. Bene igitur dicitur. Uade lauare in natatorio siloe. Et alibi, Uade lauare
4.reg.5.c. re septies in iordane, et recipies sanitatem.
Aliter ¶ Uel dic si vis ꝙ lauatorium illud est penitentia que homines mundificat: que scilicet dicitur mare: quia est amara ꝓ cōtritionē: ⁊ dicitur esse fusilis: quia funditur ⁊ dissoluitur per compunctionem. Dicitur enea, quia sonat et clamat per confessionem. Dicitur decem cubitorum: quia decem mandata facit adimplere per satisfactionē.
¶ Item ista habet in profundis quinqꝫ cubitos:
b quia ista reparat quinqꝫ sensus spirituales: scꝫ
2.par.4.d. visum discretionis, auditum subiectionis, tactū compassionis, gustum deuotionis, odoratum cōsiderationis: tres digitos habet in spissum, inquantum scilicet ista delet tres culpas principales: scꝫ peccatum cordis, oris et operis. Dic sicut supra ex toto, ꝙ illud de quo contritio dicitur dolere penitentis facit in illo ditare: et hoc recuperare et habere. Porro in mari sacerdotes lauabātur
Aliter et tamen hodie videtur posse dici illud quod de chaldeis id est de vitijs dicitur hierem. ꝙ mare eneū qđ erat in domo domini, cōfregerūt. ¶ Uel dic ꝙ mare est vir perfectus: per penitentiā amarus: per predicationem eneus et sonorus: aquis scientiarum plenus: obseruantia decem mandatorum: continentia quinqꝫ sensuum, efficacia triū virtutū, vel trium religionis votorum mensuratus: historijs bonorum operum pict⁹: decimo ⁊ tricesimo retiaculo id est denario eterne retributionis, et fructu tricesimo, ⁊ spe triplicis dotis anime fretus: et duodecim bobus id est duodecim apostolis, et eorum vite, fidei et doctrine per imitationem immixtus. Si quis autem talis fuerit, mare seu lauatorium dici poterit: quia ad lauandum seu purificandum alios documē-
Ezech.1.b. tis et exemplis merito dignus erit: vt sic de viris iustis exponatur illud Ezechie. Aspect⁹ rotarum et opus earum quasi visio maris. ¶ Uel
Aliter dic ꝙ mare significat sacram scripturam: que in atrio ecclesie ad ostensionem criminum ponitur vt ibi sacerdotes id ē viri ecclesiastici a suis maculis expientur. Est igitur illud mare fusile: qꝛ a deo fuit fusum id est in igne spiritus sancti cōflatum per inspirationem. Ereum quod est durum metallum et forte: quia eternam fortem, veram et immutabilem habet durationem. Decem cubitorum in latitudine: propter decem manda-
A torum que continet institutionem. Quinqꝫ cubitorū in profundo, propter quinqꝫ sensuū exhibitionem. Duorum ordinum historiaꝫ id ē duorum testamentorum narrationem. Tres digitos in spissum, inquantum continet trinitatis fidem. Triginta cubitos habet in superiorem et decem in inferiorē ambitum: inquantum eterne glorie que consistit in denario perfectionis, et in ternario visionis, fruitionis ⁊ tentionis continet repromissionem. Labium habet ad formaꝫ calicis inquantum ista potat et inebriat in se studētes ꝓ diuinā eruditionē. Et ē illō labiū ad modū repādi liliū: qꝛ hꝫ purā ⁊ castā locutionē. Psal. Eloqa dñi, eloqa casta. Strictū ē inferi⁹, latū superi⁹ inquātum hic inferius ꝓ tēpore hui⁹ vite strictā habet et obscuram expositionem. Sursum vero
ps.11.b. in patria claram habebit suorum secretorum cognitionem. Duodecim boues per ternaria copulatos sub se continet: inquantum duodecim patriarchas vel duodecim apostolos sub se habet, q̄ ꝓ quatuor mūdi partes portauerūt trinitatis fidem et deuotionem. Boues enim id est apostoli et viri apostolici per ternarium copulati dicuntur: inquantum in fide trinitatis conueniūt: quam per quatuor partes predicare noscunť. Isti autem partim latent et partim apparent: qꝛ scilicet viri sancti partim per virtutum suarum occultationem latitant: et partim per bonorum exteriorum et documentorū ostensionē se mōstrāt: et sic sub mari sacre scripture studendo, ⁊ B
eam implēdo continue perseuerant: et ipsam ꝓ viribus sustinent atqꝫ portant. Psalm. In mari via tua ⁊c. ¶ Uel etiam isti quo ad faciem id est ps.76.d.
quo ad exteriora opera nobis apparent: sꝫ quo Aliter
ad futura et posteriora premia, a nobis absconduntur et latent. Psal. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine ⁊c. Isti autē bene bo ps.30.d.
ues erei dicuntur: qꝛ sicut fortissimi boues ter- Aliter
ram coluerunt: et tandem per martyrium immolati fuerunt: et ad modum eris sonum predicationis emiserunt: quia sicut in Psalm. dicitur. In omnem terram exiuit sonus eorum ⁊c. ¶ Uel si vis dic ꝙ isti boues erei qui sonū habebāt ⁊ non sensum: sunt carnales predicatores: qui sub mari sacre scripture perābulant: et eam se portare gloriantes: sonum bonorum viroꝝ predicando emittunt: sensum tamen deuotionis non habēt. Unde Ezech. Nerui et carnes ascenderunt: ⁊ ex- Ezech.37.b.
tēsa est super eos cutis: et spiritū non habebāt. Isti enim sunt qui posteriora sua celāt, et facies ostendūt: et posteriora. i. carnalia sua opa a mēbris posterioribus dependētia pro virib⁹ celāt et cōtegunt: faciem vero suam. i. exteriorem conuersatiōis pulchritudinē scꝫ quā habēt, libēter manifestant: et se pro ternario colligant inquantū sub triplici voto, vel sub fide trinitatis, vel in trib⁹ virtutib⁹ theologicis se viuere dissimulāt et fingunt. Ut cōiter enim siue hypocrite, siue vsurarij, siue proditores, vel falsi amici faciem non dorsum nitūtur ostendere: inquantum exteriorē applausum (q̄ ꝓ faciem innuiť) conanť alijs ostēdere. Immūda vero posteriora sua. i. malaꝫ C
intentionē, ⁊ turpiū opeꝝ suorū vilitatē: a visib⁹ aliorum semꝑ vellent latere: similes illis sepulchris dealbatis: q (sicut diciť) apparent homini- mat.23.d.
bus speciosa: intus autē sunt plena ossib⁹ mortuorum. Et sicut isti boues ab inuicē auersi erāt ita ꝙ dorsa sibi inuicem, nō facies conuertebant Sic ⁊ tales mali homines nō solent per dilectionem se respicere, sed facies cordis ab inuicem diuertere: dorsum vero obliuionis, despectus et odij alter ad alterū applicare: inquātū scꝫ alter solet alterum fugere et odire. Unde hiere. Uerte- hier.18.d.
runt dorsum ⁊ nō faciem. ¶ Uel dic ꝙ mare istud Aliter
significat baptismum, quod dicitur esse rotundum: qꝛ queadmodum orbis in eo debet ablui. Fusile: qꝛ diuina gr̄a ibidem solet infundi. Ereū quia per sonū predicationis debet virtus ipsi⁹ vndiqꝫ circunfundi. Liliatum etiam labium: qꝛ per istum solent anime ad modum lilij dealbari. Calicis etiam habet formam. i. inquantum virt⁹ passionis Christi, que calix est ab eodē dicta solet in eo monstrari. Iste ergo decem cubitos in latū, quinqꝫ in altū, tres digitos in spissum diciť habere: inquantū quicquid contra decē mādata ɔmittiť: vel per abusum quinqꝫ sensuū delin- D
quiť: quicqđ per tria principalia vitia scꝫ superbiā, auariciā, luxuriā icurriť: totū in baptismi lauatorio deputať. Funiculo vel reticulo triginta cubitoꝝ supius, ⁊ decē iferi⁹ cigebať: i ꝙtū i baptismo spes eterne retributiōis ⁊ denarij ꝑ

mittitur. Denarius eñ numerus ter ductus tri
ginta constituit: quia pro certo denarius ꝑfecte
et eterne retributionis qui datur in vinea dñi la
borantibus: in tribus scilicet in fruitione/visio=
ne ꝛ tentione consistit. Duodecim etiã boues, id
est ꝗtuor ternaria, diuisimi sti mari subsunt: in=
quãtum duodecim articuli in fide sancte trinita
tis per quatuor mũdi plagas diffusi baptismali
gratie annexi sunt: ꝛ inquãtum baptizati ꝑ vni=
uersa mundi climata fidem sancte trinitatis cre=
dunt. In isto igit̃ mari sacerdotes lauabant̃: q̃
pro certo oẽs qui baptismo purificant̃/sacerdo=
tes. i. sacri duces efficiuntur: sicut bene patet vbi
petrus loquens fidelibus dicebat. Uos estis ge=
1. Pet. 2. b nus electũ/regale sacerdotiũ/gens sancta/popu
lus acquisitionis. Istud est eñ mare in quo oẽs
macule vitiorũ stringunt̃: ꝛ in quo/omnia pecca=
Psal. 135. b ta submergunt̃/ꝛ obliuioni tradunt̃. Psal. Sub=
mersit pharaonẽ et exercitũ eius in mari rubro.
Eodem ca. ¶ Fecit salomon tres luteres seu vrnas ereas,
rotundas ꝛ fusiles: quarũ orificia erant stricta.
Uenter vero et fundũ aliquãtulum magis lata:
eratq̃ latitudo interior vnius cubiti et dimidij:
altitudo vero quatuor cubitorũ: habebat autem
quilibet luter basem eream sibi deputatã / miro
E artificio fabricatã: erant aũt isti luteres in atrio
sacerdotũ ante portã positi: quinq̃ a dextris/et
quinq̃ a sinistris depositi: ꝛ ad intingẽdos et la=
uandos pedes/intestinaq̃ lauãda et sacrificãda
Moralitas. erant specialiter deputati. ¶ Sic vere dico, ꝙ in
atrio ecclesie militantis ad finẽ vt hostie immo=
lande. i. penitẽtes seipsos dño in altari penitẽtie
sacrificãtes haberẽt: vbi a suis sordibus seu cri
minibꝰ lauarent̃: necesse fuit ibidẽ luteres id est
sacerdotes seu cõfessores constituere: et ipsos in
publico a dextris et a sinistris. i. diuitibꝰ et pau=
peribus assignare: vt sic quicũq̃ eis indigeret ꝙ
possit eos pro libito reperire: et culpã suam con=
Zacha. 13. a fitendo abstergere vel lauare. Unde dicit̃. Erat
fons patens domui dauid et habitatoribus hie=
rusalem/in ablutionẽ peccatoris et menstruate.
Et pro certo ille debet habere ventrem latum et
os strictum. Uenter enim illius est voluntas vel
affectus: quia scilicet affectio sua debet esse lata
per charitatẽ et largitatẽ. Os tamẽ ipsius debet
esse strictum per abstinentie parcitatẽ/et per se=
creti absconsionẽ/et loquendi raritatẽ et matu=
ritatem. Illud enim summe confessorem decet et
etiã quẽlibet virum perfectũ: os paruum ꝛ stri=
ctum habere et verba pauca et matura dicere: et
Eccli. 28. d secretum scire abscondere et celare. Unde Eccli.
Ori tuo facito ostia: et seras auribus tuis. Ta=
F lesigitur luteres, id est sacerdotes et confesso=
res/debent esse decem: inquãtum sub decalogo
Lu. 17. d mandatorũ debẽt viuere. Unde dicitur. Ecce de=
cem mũdati sunt. Debẽt esse quinq̃ hinc ꝛ quin=
q̃ inde/inquãtum discretionẽ quinq̃ sensuũ ad
dexteram et sinistrã in prosperis et aduersis de=
bent habere: ꝛ quatuor cubitos in profundo/in=
quãtum quatuor cardinales virtutes debẽt in=
terius possidere: vnum vero cubitũ latitudinis
in/summo inquãtum vnum deum debent credere:
re: latitudini tamẽ isti medius cubitus adiungit̃
inquãtum fidei de diuinitate/fidem etiam de hu=
manitate debent superaddere: ꝛ sic super basem
locandi sunt/inquãtum per fidei et spei firmita=
tem super christũ debẽt tanq̃ super solidum fir=
1. Cor. 3. a mamentũ insistere ꝛ sedere. Unde Apl̃s. Funda=
mentum aliud nemo potest ponere/preter illud
Eodem ca. quod positũ est: qđ est Jesus christus. ¶ Bases
eree super quibus ponebantur luteres/mirabi=
Moralitas. lis fuisse schematis describuntur. ¶ Sicut enim
hic scribit̃ et Comestor exponendo declarat: ba=
ses iste ex quatuor tabulis ad inuicẽ adunatis
constabãt: que quatuor cubitos in longitudinẽ,
et quatuor in latum faciebãt: tres vero cubitos
in altum se eleuabant: ꝛ sic formã quadratã pos=
sidebant basis huius. Harum vero tabularũ an=
guli eminentes/quatuor colũnas quadratas cõ
stituebant: que colũne in summitate sui quosdã
humeros habebant: que similitudinem manus
hominis et pedis aquile ꝓtendebãt: super quos
collocate erãt tabule transuersales/in quibꝰ lu= B
teres insidebãt. In parte vero inferiori: ꝛ in qua=
tuor angulis basis/quatuor rote fusiles insere=
bantur: que axes/canthos/radios et modulos
habebãt et vndiq̃ ꝓprias sculpturas habẽtes,
sibi inuicẽ in omnibus assimilabant̃. Igitur que=
libet basis ꝓprias sculpturas habebat: quia in
colũnis figuras auium/hominũ et arborũ: in la=
teribus vero tabularũ formas boum/leonũ/co=
ronarum/seu etiã plectarũ et cherubin contine=
bat. Isti tamen leones ꝛ boues sunt sculpti: lora
seu cathedras ac si essent ligati ad tabulas ꝛ ad
colla habebãt: que inferius depẽdebãt. Iste ba=
ses possunt diuersos status ecclesie/id est diuer=
sarum perfectionũ ordines significare: que scili=
cet plures luteres plenas aque/id est lauacrum
scientiarũ/gratiarũ ꝛ lachrymarũ sustinẽt: quibꝰ
hostie. i. seculares se balneãt atq̃ mundãt. Dico
igit̃ ꝙ quelibet talis basis. i. quelibet religio vel
quilibet ecclesie status debet habere quatuor cu
bitos in longũ. i. obseruantiã quatuor euange=
liorũ: quatuor cubitos in latũ. i. cõtinentiã qua=
tuor virtutũ cardinaliũ: tres cubitos in altũ. i.
possessionẽ trium virtutũ theologicarũ. Igitur
talis basis constabat ex quatuor rotis/ex qua=
tuor tabulis/ex quatuor colũnis, ꝛ ex superiorĩ
tabula transuersali cum suis quatuor angulis ꝛ
multiplicibus figuris, imaginibꝰ et sculpturis.
Colũne igitur ille significãt in ecclesia ꝓlatos et D
superiores: tabule designant collaterales et me=
diocres. Rote vero que inferius sunt, denotant
subditos ꝛ inferiores. Columne igitur. i. prelati
debẽt esse quadrati per cõstantiã: eleuati per vi=
te eminentiã: humeros debẽt habere. i. fortitudi
nem et patientiã que scilicet continuant manus
hominis. i. actiuã bonorũ operum efficaciã. Pe=
des aquile. i. contẽplatiuã sciẽtiam. Manus eñ
operationẽ denotat/que ꝑtinet ad actiuã vitã.
Pes vero aquile que clarissime videt sapientiam
designat: que pertinet ad cõtemplatiuã vitam:
que duo scilicet debent esse in prelato. Iste etiam
colũne. i. prelati, debent habere sculpturas vir=
tutum et morũ: quia pro certo in eis debẽt inue=
niri subuentio ꝛ nutritio. Figure auium. i. supe=
riorum eleuatũ desideriũ et affectio. Figura ho=
minis. i. rationis ꝛ sciẽtia dijudicans discretos.
Iste enim sunt sex sculpture. i. sex virtutes: que
colũnas nostras. i. ꝓlatos summe decent scilicet
patiẽtia, fortitudo, bona operatio, contẽplatio,
eleemosynarũ largitio, celestiũ affectio ꝛ discre=
tio: que videlicet manus hois/pedes aquile ar=
bores, aues, hoies significãt: que etiam quatuor
debẽt esse, inquãtum in quadruplicitate virtutũ
cardinaliũ manere debẽt: et sic de talibꝰ colũnis
poterit dici illud Hiere. Dedi te in colũnam fer= Hiere. 1. d
ream ꝛc. Et illud Exodi. Fecit colũnas de lignis Exo. 36. d
sethim. ¶ Uel dic ꝙ basis ista põt significare virũ Aliter.
perfectũ: qui (vt supra dictũ est) debet cõstare ex
multis: scꝫ ex quatuor columnis, ex quatuor ta= A
bulis, ex quatuor rotis, ex quatuor humerulis:
ex multiplicibus imaginibꝰ ꝛ sculpturis: ex mul
tiplicibus dimensionibus et mensuris. Habeat
igit̃ quatuor colũnas. i. quatuor virtutes cardi
nales: que scꝫ in edificio morũ sunt prime ꝛ prin=
cipales colũne: scilicet iusticiã, fortitudinẽ, tem=
perantiam et prudentiã. Unde Exo. Columnas Exo. 36. d

habebit quatuoꝛ cū caſſibus totidē. ¶ Itē habe=
bant quatuoꝛ rotas.i. quatuoꝛ bonas affectio=
nes: gaudiū de bono, doloꝛem de malo, ſpem de
Ezech.1.d premio, timoꝛem de ſupplicio. Ezech. Apparuit
rota vna ſuper terram habens quatuoꝛ facies.
Iſti enim ſicut in axe coꝛdis debent voluere et
diſcurrere: modulos tamen.i. modū ⁊ temperan
tiā: radios.i. claritatē ⁊ prudētiā: cāthos q̃ cur=
ui ſunt.i. humilitatem ⁊ reuerentiā, debēt habe=
re: vt ſic gaudiū a diſſolutione, timoꝛē a deſpera=
tione, doloꝛē ab impatientia ⁊ murmuratione,
ſpem a p̄ſumptione poſſint defendere ⁊ ſeruare.
Ezec.10.b Ezec. Ecce quatuoꝛ rote iuxta cherubin. Itē ha
bēt quatuoꝛ tabulas.i. quatuoꝛ charitatis lati=
tudines.i. amoꝛem dei, amoꝛem ſui, amoꝛē ami=
ci, ⁊ dilectionē inimici. Unde ſupꝛa eodem. Fecit
Salomō quatuoꝛ deambulatoꝛia inter colūnas
cedrinas. Sequit̄. Tabulatis cedrinis veſtiuit
B totā cameram. Itē habebant quatuoꝛ rotas. i.
quatuoꝛ humeros ad ſimilitudinē manus hois
⁊ pedis. Aquile.i. quadruplicis gratie ſoliditaa=
tes: ſcȝ gratiā p̄uenientē, gratiā adiuuantē, gra
tiam perficientem, ⁊ gratiam conſummantē. Iſte
enim quatuoꝛ gratie dicūtur humeri: q2 poꝛtāt
onera. Manus, q2 faciunt opera. Pedes aquile:
q2 rapiūt eterna munera, ⁊ ideo de iſta quadru
plici gratia operatiua pōt exponi illud Ezech.
Ezech.1.b Quatuoꝛ manus ſub pennis eoꝛum in quatuoꝛ
partib9. Item habebant imagines ⁊ ſculpturas:
⁊ ſic pꝛo certo dico, ꝙ debent habere leonē.i. ſeue
ritatē aſpere punientem: bouem.i. maturitatem
dulciter coꝛrigētem: cherubin qui ſcilicet habeat
alas.i. contemplationem ſublimiter volitantem:
coꝛonā.i. perſeuerantiam, premiū ⁊ victoꝛiam re
poꝛtantem: foꝛmā hominis.i. diſcretionē ⁊ ſapiē
tiā: foꝛmam arboꝛis.i. vigoꝛem honeſtatis ⁊ bo=
nam apparentiā: foꝛmā auis q̄ ſcȝ nō cogitat de
craſtino.i. terrenoꝛū contemptū et diſplicētiam:
loꝛa dependentia.i. charitatis vinculum et colli
gantiā. Unde de talib9 virtutū ſculpturis pōt di
ci illud. Sculptura ſubtus labium ambiebat il=
3.Reg.7.d lud. Duos oꝛdines ſculpturarū hiſtoꝛiataꝝ: vt
de viris eccleſiaſticis dicat ſcriptura illud Eſa.
Eſa.54.c Ponam in iaſpidē pꝛopugnacula tua: et omnes
lapides tuos in lapides ſculptos. ¶ De mēſuris
vero quatuoꝛ ⁊ trium cubitoꝛum dic vt ſupꝛa.
Aliter. ¶ Uel ſi vis dic, ꝙ in baſi eccleſie tā leones ꝙ̄ bo
C ues.i. tā p̄lati ꝙ̄ ſubditi: loꝛis diſcipline debēt li=
gari: et eiſdē ſubiacere, et humiliter ſe ſubiuga
re. Uñ Eccli. Iugū et loꝛū curuāt collū durum.
¶ Sicut hic in p̄ncipio hui9 cap. d2. Salomō ante
oia edificauit domū dñi ſeptē annis: ⁊ octauo an
no cōpleuit: poſtea ad edificādū domū ſibi, domū
vxoꝛi, domū ſaltus quaſi cōitati ſe ꝯuertit: et do
mū ſuā annis tredecim cōſummauit. Minoꝛe igi
tur tp̄e edificata eſt dom9 dñi: ⁊ anteꝙ̄ alie dom9
ſeculares: ꝙ̄uis difficilioꝛis et ſumptuoſioꝛis fa
bꝛice in omnib9 extitiſſet. Et hoc (vt dicit Come
ſtoꝛ) q2 in edificatione domus dñi tā rex ꝙ̄ pp̄ls
feruebat: et in edificatione aliarū remiſſius labo
Moralitas rabat. ¶ Iſta poſſunt exēplariter allegari: ꝙ illa
que pertinent ad deū, et dei cultū, ſunt oino faciē
da: ꝙ̄uis ſint difficilioꝛa ꝙ̄ noſtra negocia. Male
Hie.48.b dictus q̇ facit opus dñi fraudulenter. Alia lite=
ra habet, negligēter. Rex eñ ſalomō.i. quicūꝙ̄
diſcrete et pacifice ſeipſum regens: pꝛius et an=
te oia d3 edificare in ſeipſo domū deo ꝑ gratias
et virtutes. Poſtea vero ſibi et vxoꝛi et populo
pōt licite ꝓuidere: et de vtilitate tam ſui ꝙ̄ alioꝝ
attenti9 cogitare: chꝛiſtus eñ valde eſt feſtinus:
vult eñ ꝙ ſibi anteꝙ̄ nobis ſeruiamus: et ꝙ ho
noꝛē ipſius ſp̄ualem noſtris tp̄alibus cōmodis
3.Regū.17. pꝛeteramus, Unde ipſius videtur eſſe illa vox.
D Fac mihi pꝛimū ſubcinericios panes: tibi autē et

filio tuo facies poſtea: q2 ꝓ certo ꝓſperi9 noſtra
facimus, qñ de illis p̄mo q̄ ad deū ꝑtinēt cogita= Matth.6.
mus. Uñ. Pꝛimū querite regnū dei: ⁊ hec oia adij= Eodē ca.
cient̄ vobis. ¶ Salomō edificauit q̄tuoꝛ domos
ſcȝ domū deo domū filie pharaonis: domū ſibi, ⁊
domū ſaltus. ¶ Sic vere homo in ſe debet moꝛa Moralitas
liter edificare per deuotionē ⁊ iugem memoꝛiam
domū deo, ipſum per gratiā hoſpitādo: domum
regine.i. beate virgini, ipſam per deuotionem in
mente habēdo: domū ſibiipſi, de ſalute ꝓpꝛia co=
gitando: domū ſaltus.i. penitentiā per eam de
mundo ad patrē ſaltando. ¶ Uel dic ꝙ quilibet
debet in hieruſalem.i. in mēte ſua quatuoꝛ do=
mos edificare: ⁊ eas ſibi per magnā memoꝛiā cō=
planare: ſcȝ domū dei, paradiſum: domum ſalt9
ſeu pꝛecipitiū.i. infernū: domū regine ſcȝ aie.i. coꝛ
pus pꝛopꝛiū: domū ſuā.i. mundū. Habe igitur in
mente, ⁊ conſidera quāta ſit domus paradiſi feli
citas. Unde Baruch. O iſrael ꝙ̄ magna eſt dom9 Baruch.3.c
dei. Quanta eſt dom9 inferni periculoſitas. Iſta
eſt enim domus ſaltus in qua qui p̄cipitant̄, rum
pūt ſibi collū: vñ Job. Scio ꝙ moꝛti trades me: Job.30.c
vbi conſtituta eſt dom9 omnis viuētis. Quanta
ſit domus aie.i. ꝓpꝛij coꝛpoꝛis fragilitas, dicit̄.
Qui habitant domos luteas: et terrenum habēt Job.4.d
fundamentū. Quanta ſit dom9 ſue: ſcȝ mundi va
nitas ⁊ ruinoſa debilitas, dicit̄. Deſcēdit pluuia Mat.7.d
⁊ venerunt venti: ⁊ ruerunt ſuper domum illam.
E

¶ Capitu. ix. Textus.

**Factum eſt autem cum perfeciſſet ſalo=
mon edificium domus domini. Morali
tatum Capitulum viij.**

HIc dicitur ꝙ ſa
lomō pp̄lm q̄ remāſit de cha=
naneis, quos filij iſrael ſubiu
gare neq̄uerāt, ſubiugauit: et
tributarios fecit: de filijs ꝟo
iſrael neminē ſeruire coegit:
ſed eos bellatoꝛes ⁊ duces et
miniſtros ſuos fecit. ¶ Sic ve Moralitas
ro noſter Salomon chꝛiſtus,
non vult ꝙ aliquis filius iſrael.i. aliquis chꝛiſtia
nus fidelis ſeruitute peccati pꝛemat̄: ſed potius
ꝙ in nobilibus officijs, ſcȝ in virtutum ⁊ bonoꝛū
exercitijs eidem famulet̄, gentiles vero.i. malos
⁊ pctōꝛes ſibi tributarios ⁊ ſeruos efficit: inquā
tum dei pꝛouidentia ipſos ad ſeruiēdum ⁊ pꝛofi
ciendum bonis compellit: et inquantum eoꝛum
malicijs ad ſalutē fideliū vtit̄: ⁊ ipſoꝛū nequitias
ad bonū electoꝛū oꝛdinat ⁊ diſponit. Et ide eſt ꝙ
dñs nabuchodonoſoꝛ peſſimū ſeruū ſuū vocat: ꝓ Hie.25.b
eo ꝙ ipſe cōtra ſeruos peſtilentes eo tanꝙ̄ pꝛo
baculo vſus fuit: vñ dicit̄. Facta eſt ſyꝛia ſeruiēs
dauid ⁊c. Uñ ⁊ dñs dicit Ezech. Nabuchodono= 2.Reg.8.b
ſoꝛ ſeruitute ſeruiuit mihi aduerſus tyꝛū. ¶ Uel Eze.29.d
dic ꝙ filij iſrael ſunt viri eccleſiaſtici: q̇ pꝛo certo Aliter.
nō debent ſeruire, nec opera ſeruilia facere: nec F
ſe in ſeruilibus mūdi officijs occupare: ſȝ duces
alioꝝ, ſcȝ ꝑ ſcientiā ⁊ eruditionē: ⁊ bellatoꝛes cō
tra vitia: ⁊ miniſtri quantū ad ſp̄ualia obſequia
debēt eſſe. Seruitiū vero hmōi debēt chananeis
i. ſecularib9 dimittere: qui regi ſalomoni chꝛiſto
debent in hmōi officijs, negocijs ⁊ litigijs deſer=
uire: vnde bene dicit ap̄ls. Pꝛecio magno empti 1.Co.7.d
eſtis: nolite fieri hominū ſerui. Ideo bene dicit
idē ap̄ls. Secularia iudicia ſi habueritis, cōtē= 1.Co.6.a
ptibiles qui ſunt in eccleſia, illos cōſtituite ad iu
dicandū. Cuius tñ cōtrariū faciunt hodie filij no
ſtri iſrael, ideſt clerici religioſi et pꝛelati: qui ſcȝ
ſeruire pꝛincipibus ⁊ officijs ⁊ negocijs ſecula=

ribus gloriant̄:⁊ libertatem spiritualem qua ser
uire deo deberent,dedignantur:qui tamen debe
Act.7.a rent attendere illud Actuū.Non est equum nos
Eodē.c.c. dimittere verbum dei ⁊ ministrare mensis.¶Hic
dicitur ꝙ rex salomō fecit classem in asiongaber:
qui est portus maris rubri: et adiunctis seruis
hyram regis tyri viris vtiq; nauticis et gnaris
maris cum seruis suis:misit eos in ophir,que est
insula maris indici:vt inde afferrent sibi aurum.
Qui scilicet pmo anno quadraginta viginti auri
talenta:sicut hic dicitur capitulo sequenti: sem-
per illic de termino in terminum deferentes redi
bant:⁊ salomoni aurum⁊ argentū,dētes elephan
torum,pauones ⁊ simias deferebant.Magnifica-
tusq; est rex salomon diuitijs ⁊ sapientia super
omnes reges terre:⁊ vniuersa terra desiderabat
videre faciē salomonis,⁊ audire sapientiā eius.
Et singuli deferebāt ei munera:vasa scʒ argen-
tea ⁊ aurea:vestes ⁊ arma bellorum:equos ⁊ mu
los,sicut hic dicitur.In diebus eius tantum fuit
2.Pa.9.c argenti in hierusalem:sicut ⁊ lapidum ⁊ cedro-
rum sicut etiam sycomorum.Ita ꝙ argentum in
hierusalem tunc temporis nullius valoris repu-
Allegoria. tabatur:cum lauri summa copia haberet.¶Ista
possunt exponi allegorice de christo.Constat em̄
ꝙ salomon.i.christus classem seu nauium multi
tudinē.i.diuersoꝝ statum ecclesie turbam in ma-
ri penitentie statuit:⁊ ibi cum seruis suis.i.cum
sanctis ⁊ catholicis viris:seruos hyram regis gē
tilis.i.seruos mundi videlicet philosophos vi-
ros ⁊ nauticos ⁊ maris.i.nature rerum fluxibi-
lis sapientes ⁊ gnaros,qualis fuit dionysius ad-
iunxit:inquantum ipsos ad fidem conuertens
suis fidelibus sociauit.Isti igitur ꝑ mare penitē
tie nauigantes de ophir.i.de mundo ad ipsum sa
lomonem.i.christum multas diuitias spūales ad
ipsum detulerunt:⁊ ipsum ⁊ ciuitatem hierusalē.
i.ecclesiam tam militātē ꝙ̄ triumphantem multi
pliciter bonis personis,virtutibus ⁊ scientijs di
tauerunt.Constat enim ꝙ isti naute tā hyram ꝙ̄
b alij adiuncti attulerūt ad christum aurū.i.sapiē
tiā:⁊ argentū.i.eloquentiā:dentes elephantorū:
hoc est ebur.i.castimoniā,pauones scʒ aues pi-
ctas.i.honestā apparētiā:simias,bestias summe
Aliter. agiles.i.laborum ⁊ operum diligentiam. ¶Uel
alio mō isti naute attulerunt christo:inq̄tum scʒ
eos ad fidem conuerterunt:aurum idest philoso
phos ⁊ sapiētes:argentū.i.poetas ⁊ eloquentes
dētes elephantorum.i.crudeles tyrannos ⁊ prin
cipes omnia deuorantes:pauones curiosos ⁊ in
pennis.i.in exteriori pulchritudine seu prosperi
tate gloriantes:simias.i.hypocritas:hoc est ho-
minum rationabilium ⁊ sanctarum personaꝝ nō
rē,sed effigiē.i.similitudinem pretendentes.Sic
igit̄ Salomon noster fuit in ecclesia ditatus:⁊ su
per oēs reges.i.sup oēs deos magnificatus.Ps.
Ps.96.b Nimis exaltatus est super oēs deos.Sibi enim
quotidie offeruntur munera idest boni religiosi:
qui voluntarie deo donantur.Uestes,idest viri
misericordes:qui alios fouere ⁊ calefacere dino
scuntur:arma bellica idest viri scientifici q̄ corp⁹
ecclesie maculis hereticorum protegere compro
bantur:equi.i.boni obedientes,qui superne disci
pline subijciuntur:⁊ muli.i.boni rustici ⁊ laici,q̄
omnibus laboribus secularibus exponunt̄: vasa
etiā argētea ⁊ aurea,idest viri qui sapientiā ⁊ elo
quentiam profitentur.Talibus igitur munerib⁹
christ⁹ ditatur:⁊ in hierusalem,idest ecclesia spi-
ritualiter fecundatur:et sic verificatum est illud
Ps.71.b Psal.Reges tharsis ⁊ insule munera offerent ⁊c.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ quando Salomon,id est sapiens pre
latus regnat in hierusalem.i.in ecclesia:tunc ve
re ab hominibus honoratur ⁊ diligitur:⁊ a regi
bus ⁊ nautis.i.maioribus ⁊ minoribus donis ⁊

diuitijs fecundatur.Unde Job.Sternet sibi au- Job.41.d
rū quasi lutū.¶Uel dic ꝙ q̄diu Salomō.i.xp̄s: Aliter
in hierusalē,idest in regiōe vel ecclesia ꝑ deuotio
nē regnauit,scʒ in eccl̄ia primitiua:tāta copia au
ri,idest bonoꝝ spūaliū ibi fuit:ꝙ argentū,ardēs
gentē.i.diuitie mūdane nihil ibidē reputabant̄:⁊
a viris ecclesiasticis ꝓ nihilo habebant̄.Quapro
pter tūc reges terre⁊ naute.i.principes ⁊ popula
res,ipsi christo ⁊ ciuitati sue hierusalē:idest eccle
sie vndiq; munera offerebant redditus ⁊ ꝓuētus
dabāt:⁊ sic eccl̄iam diuitijs cumulabant eo scʒ ꝙ
ipsas nō amare nec reputare diuitias tunc vide-
bant̄.Nūc ꝟo ecōtrario:q̄ apud nos argentū di
uitiarum diligit̄:iō a regibus ⁊ a nautis,idest ab
ipsis secularib⁹ nō solū nihil nobis offert̄:immo
etiā qđ ꝓdecessores sui nobis dederūt,ꝑ eos surri
pit̄.Eccl̄ia em̄ diuitijs qn̄ ipsas nō diligebat,sole
bat abūdare:nūc aūt cū ipsas appetit,ad sufficiē Eccl̄i.11.b
tiā non pōt de eis inuenire.Un̄ Eccl̄i.Si secutus Aliter.
fueris,nō apprehendes ⁊c.¶Uel dic ꝙ Salomon
cū esset ditissimus oēs offerebāt sibi.Sic vere ho
die illis q̄ plus habent vt cōmuniter magis dat̄. Mat.25.c
Ideo dicitur.Habenti dabitur ⁊ abundabit ⁊c.

¶Capitulū x. Textus. a

Sed ⁊ regina saba audita fama Salomonis.Moralitatum Capi. viij.

Hic dicit ꝙ cuȝ
salomon esset sapiētissimus
vniuersa terra desiderabat
videre faciē eius,⁊ audire
sapientiā eius.Unde ⁊ regi
na saba venit in noīe dn̄i au
dita fama ipsius,tētare eū
in enigmatibus suis.Intra
uitq; hierusalē cū comitatu
multo ⁊ cū infinito auro ⁊ lapidibus ꝓciosis:aro
matib⁹ ⁊ camelis.Et instructa a rege sup oīb⁹ q̄
petiuit:vidēs sapiam ei⁹,cibos mense sue,habita
cula seruorū ordinē ministrantiū,vestesq; eorū ⁊
pincernas:domumq; quam edificauerat,⁊ ho-
locausta que offerebat,nō habebat vltra spm̄ ꝓ
stupore:quapropter admirādo dixit ad regem.
Uer⁹ est sermo quē audiui.Nō credebā narrāti-
bus mihi Ipsa veni ⁊ vidi.Maiora sunt opera
tua,q̄ rumor quē audiui.Beati sunt serui tui q̄
stant corā te ⁊ audiunt sapiam tuā.Deditq; salo Moralitas
moni aurū ⁊ aromata ⁊ lapides ꝓciosos.¶Illud
exponunt doctores de ecclesia de gentilitate col
lecta:q̄ scʒ regina sabba que gentilis erat.i.ipsa
gentilitas:vbi per fidem venit ad salomonē xp̄m,
cū comitatu plurimo ⁊ multitudine ꝯuersoꝝ:⁊ si
dei secreta cognouit q̄ plurimū mirata est de sa
piētia eius.i.de verbo incarnato,qđ est sapientia
dei patris:vel de sapiētia ⁊ sciētia sacre scripture c
⁊ de doctoꝝ ecclesie sagacitate ꝓclara mirata est
⁊ de cibis mēse sue.idest de sacramento euchari-
ristie:de vestibus seruoruȝ.i.de honestate virtua
lis apparentie:de habitaculis seruorum,idest de
diuersis statibus ecclesiarū: de ordine ministro
rum,idest diuersis ecclesiasticorum gradibus:
de pincernis qui vina scientiaꝝ ꝓpinār.i.de eccle
sie doctoribus:de domo edificata.i.fidelium con
gregatione:de sacrificijs oblatis.i.de bonorum
operum executione.Hoc enim videns ⁊ conside-
rans hec gentilitas.i.populos de gentilitate cō-
uersos:obstupuit:⁊ statim in dei laudem exultan
do prorupit.Non credebam inquit narrantibus
mihi,donec ipsa veni ⁊ vidi:quia ad literam gen-
tiles non possunt credere bonas virtutes ⁊ perfe
ctiones q̄ sunt apud christi fideles,donec veniāt
credāt:⁊ videāt vniuersa:⁊ tunc ꝓ certo christo

dicūt. Beati serui tui qui stant corā te. Tūc etiā
etiā ista regina, s. gētilitas, per fidē a solomone
christo edocta, aurū phslosophie ei obtulit: ⁊ la-
pides. p̄ciosos diuersarū virtutū sibi cōtulit: et
aromata sanctitatis ⁊ bone fame in hierusalē. i.
in ecclesia militante protulit ⁊ diffudit: siue etiā
ab ipso vice reciproca dona ⁊ munera gratie et
Luc. 6. f glorie reportauit. Uñ dr. Date ⁊ dabitur vobis.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ ista regina est aīa que a vitijs purga
D ta, ad Salomonē christū in hierusalē celestē cum
comitatu multo. s. angeloꝝ: necnō cū auro ⁊ lapi
dibus p̄ciosis diuersarū virtutū finaliter ingre
ditur: ⁊ regis christi sapientiam, ac ministrorū. i.
sanctoꝝ ⁊ āgeloꝝ ordinē: ciboꝝ mēse. i. eterne re
fectiōis plenitudinē ⁊ dulcedinē: vestiū. i. corpo
rū glificationē: pulchritudinē dom⁹. i. celi magni
tudinē: sacrificioꝝ. i. dei laudū mltitudinē nō ime
rito admirat: se nō potuisse credere ꝙ oculus vi-
dit asserit: ⁊ seruos dei: q̄. s. faciē ei⁹ vidēt ⁊ corā
ip̄o p imortalitatē stant ⁊ manēt beatos ⁊ glorio
sos p̄dicat ⁊ fatet. Beati inq̄t serui tui. i. sancti q̄
stāt corā te: ⁊ vident faciem tuā ⁊ audiūt sapiam
Ps. 143. tuā: qr sicut dr. Beatum dixerūt populū cui hec
sunt: btūs populus cuius dn̄s deus ⁊c. ¶ Fecit
Eodem. c. c Salomon rex thronū de ebore: ⁊ vestiuit ipsum
auro fuluo nimis: ⁊ fecit sublimitatē throni ro-
tundā a parte posteriori: ⁊ duas manus hincin-
de tenentes sedile: ⁊ duo leones iuxta singulas
manus stabāt: sex quoq; gradibus ascendebat
ad thronum: ⁊ duodecim leūculi super gradus:
Moralitas et sex hinc ⁊ sex inde sedebāt. ¶ Per istum thro-
num potest intelligi beata virgo: quā solomō pa
cificus dei filius sibi edificauit: ⁊ in ea personali-
Ezech. 1. g ter habitauit ⁊ sedit. Unde Ezech. Super simili-
tudinē throni similitudo hominis desuper. Ista
enim dicitur esse de ebore, qui significat castita-
tis candorem: operta fuit auro: quod significat
sanctitatis splēdorem: vnum sedile in se habuit:
E quod significat humilitatis decorem: qr scz humi
litas fuit propriū sedile: quo mediāte dei filius
Ps. 46. b sedit in virgine. Psal. Deus sedet sup sedem san
ctam suam. habuit igitur istas duas manus, scz
timorem ⁊ amorem: que sedile humilitatis tenue
runt: habuit duos leones, scz Joseph ⁊ ioannē: q̄
istum thronum custodierunt: habuit duodecim
leunculos. i. duodecim apostolos: q̄ sibi obsequē
do subseruierunt: habuit sex gradus. i. sex pie-
tatis opera, q̄ ipsam in altū p⁹ perfectionis san-
ctitudinē eleuauerūt. In posteriori vero pte, scz
post hāc vitam: rotūditatē. i. coronā eterne glo-
rie: quā sibi angeli p̄parauerunt, accepit. Unde.
1. Para. 9. d Fecit rex soliū eburneū grande: ⁊ vestiuit illud
Aliter. auro mundissimo. ¶ Uel dic ꝙ iste thronus signi
ficat celsitudinē, ecclesiastice dignitatis, vel sub-
limitatem cuiuslibet iuridice potestatis: in quo
scz Salomon rex. i. prelatus princeps vel iudex
Ps. 9. a habet sedem ⁊ iustitiā facere ⁊ tenere. Psal. Se-
disti super thronum qui iudicas equitatē. Igit
dico ꝙ in throno multa debēt concurrere: scili-
cet ebur mundū ⁊ candidū, hoc est munda inten
tio vel innocentia. Aurū, hoc est clara discretio
vel sapientia. Sedile, idest mentis tranquilitas
et temperantia. Manus he sunt, porrecta largi-
F tas et munificentia. Leones hi sunt, fortis seueri
tas ⁊ iustitia. Sex gradus hi sunt operū sex pie-
tatis, benignitas atq; clementia. Duodecim leū-
culi hi sunt, bonoꝝ officialiū ꝯsiliariorū societas
⁊ cōcomitantia. Posterior vero rotūditas hec
est, finalis, breuis et rotunda expeditionis cele-
ritas ⁊ festinantia. Oīa ista debent in throno pre-
lature seu potestatis iudiciarie cōcurrere: et ille
qui in throno sedet, debet his oībus p̄pollere: et
sic de tali iudice vel prelato dicet dominus illud
Ps. 88. f Psal. Thronus eius sicut sol in cōspectu meo: et

sicut luna perfecta in eternū: ⁊ testis in celo fide-
lis. Et si vis dic ꝙ man⁹ istius dicantur esse due:
qr scz munificentia prelati ad duo se extendit. s.
ad indulgendū, ⁊ ad tribuendū. Leones aūt isti
dicuntur duo: qr iustitia prelati in duobus con-
sistit: scz in absoluendo ⁊ condemnando. Duode
cim leunculi esse feruntur: qr scz officiales ⁊ ad-
uocati, qui ante thronum. i. in curia dominorum
in diuersis officijs sedent: debent duodecim arti
culos credere: ⁊ doctrinā duodecim apostoloꝝ
tenere: duodecim fructus spiritus portare: ⁊ co
ronā duodecim stellarum ꝑmereri ⁊ expectare: Apoc. 14. b
qr scz de eis debet dici illud Apoc. Sine macula Aliter.
sunt ante thronū dei. ¶ Uel si vis, dic ꝙ duo leo-
nes magni sunt duo assessores: leunculi vero iu- Aliter.
dices inferiores. ¶ Uel si vis dic in malo: ꝙ thro
nus curie ⁊ status prelatorum, iudicum ⁊ princi
pum modernorum, est hodie deauratus per di-
uitiarum cumulationem: qr scz hodie non queri-
tur nisi aurum. Est etiam ibi sedile vbi sedet Sa
lomon manibus sustentatum per multiplicē adu
latorum obsecutionem. Est a duobus leonibus
associatum, per crudelem consiliatorum atq; as- G
sessorum ambitionem. Ibi sunt diuersi gradus
⁊ ostia multa intermedia per que transire opor
tet: qui faciunt aditus difficultatem: ⁊ hoc qr ibi
sedent leunculi, idest officiales balliui: qui auari
ciam diligunt et rapacitatem. ¶ Uel etiam diuer- Aliter.
si gradus sunt diuersa inferiora officia hui⁹ cu-
rie: in quibus scilicet leunculi sedent, idest crude
les iudices, qui omnimodam sectantur iniquita Ps. 103. e
tem. Psal. Catuli leonum rugientes vt rapiant:
et querāt a deo escam. Quia breuiter circa thro-
nos et curias dominorum, tria genera persona-
rum in diuersis gradibus ⁊ officijs habitare no
scuntur: scilicet manus, leones et leunculi, idest
adulatores falsum sustentantes: magni consi-
liarij cuncta leonice deuorantes: inferiores ⁊ ma
iores balliui et leunculi, quicquid possunt cru-
deliter rapientes: vt sic de tali iudice in tali thro
no sedente, vel de tali malo prelato in prelatio- Ezec. 19. a
nis culmine presidente exponatur illud Ezech.
Mater tua leena cubauit inter leones: in medio
leunculorum nutriuit catulos suos. Unde etiam
talis prelatus sic associatus potest dicere illud
Daniel. Qui sedebat in medio leonum, idest Dan. 14. b
in medio crudelium seruitorum. Judex enim
vel prelatus deberet dici mater ista, cum mater Aliter.
hodie sit leena ⁊c. ¶ Uel dic quod thronus in
quo sedet rex noster christus, est ecclesia: que de-
bet habere ebur, scilicet viros castitate nitētes: H
aurum, idest viros sanctitate fulgentes: sedile,
idest viros equitate pollentes: manus, idest vi-
ros bonis operibus abundantes: leones, idest
viros virtute et gratia preeminentes: et gra-
dus, idest status suos custodientes, et ecclesiam
defendentes. Unde dicitur. Sculpsit inter coro- 3. reg. 7. d
nas ⁊ plectas, leones, boues ⁊ cherubin. ¶ Uel Aliter.
dic ꝙ thronus iste significat eterne glorie sedem
⁊ dignitatem: ad quam scilicet per gradus sex
operum misericordie ascenditur, et in quo in au
ro eterne sapientie et ebore mundicie sedetur: et
cum leonibus ⁊ leunculis, idest cum sanctis ma- Aliter.
ioribus et minoribus habitatur. ¶ Uel dic quod
ad thronum prelature non cito quis prouehen-
dus est: sed per gradus diuersorum officiorum Aliter
superius est trahendus. ¶ Uel dic quod thro-
nus dei est viri iusti consciētia: que pro certo de-
bet habere ebur continentie, aurum sapientie,
sedile iustitie, leones fortitudinis ⁊ constantie.
Manus bone operationis, gradus prudentie et
ordinationis, leunculos obedientie ⁊ subiectio-
nis, rotunditatem simplicitatis ⁊ virtutis seu
carentiam omnis angulositatis ⁊ deceptionis:

Apo.22.a et sic de tali solio siue sede potest dici illud Apo
calī. ꝙ sedes dei ⁊ agni est in illa/scilꝫ in aīa viri
Esa.66.a iusti. Quia sicut dicit sapiēs. Aīa iusti sedes est
Eodē ca. sapientie. Ita ꝙ tūc dicet dominus illud Esa. Ce
lum mihi sedes est: terra autem scabellum pedū
meorū. ¶ Uel si vis dic/ ꝙ ad altare domini pro-
hibebatur ascensus per gradus: ad thronum ta
A men salomonis regis habebat ascensus. ¶ Sic
Morali- vere dico ꝙ licet ad promotiones et dignitates
tas. secularium principum per gradus cōsanguini-
tatis ⁊ affinitatis, id est per acceptionē persona
rum habeatur accessus: ad altare tñ xpi. i. ad di-
gnitates ecclesie/ nō debent inueniri tales gra-
dus: sed nulla cōsanguinitatis affectione serua
ta/ omnibus iustis indifferēter facilis dꝫ patere
Eodē ca. c ingressus. ¶ Fecit salomon ad magnificētiā re-
gni status arma aurea/ et vasa aurea/ et supelle-
ctilem aureā. In domo em̄ saltus fecit ducēta au
rea scuta/ ⁊ vasa aurea: ⁊ quodlibet siclorū sexcē
torū/ trecētas plectas aureas pōderū laminarū
auri per singulas/ ducētas lāceas aureas: vt dr
1. parał. 9. d in li. Para. Iuuenes igitur flaui ista arma flaua
atq̄ aurea añ regē qñ equitabat/ ad decorē por-
tabāt: ⁊ post in domo saltus ipsa ponebāt. Scu-
tis igit̄ aureis salomō suā ciuitatē muniuit: sed
3. re. 11. g sicut infra dr. Filius eius roboam iuuenis ⁊ fa-
tuus post ipsum regnauit: contra quem ascen-
dit rex egypti sesach et depopulatis thesauris
1. reg. 14. g domus domini/ etiam scuta aurea inde tulit: lo-
co quorū roboam scuta erea fabricauit: peccaue
rat em̄ populus iuda domino: ⁊ fecerat sibi sta-
2. para. 12. a tuas/ lucos effeminatos: et cultores cybele qui
erant in terra: propter quod deꝰ aduersus eos
B sesach suscitauit: q̄ in hierusalē intrans cuncta
Comestor. diripuit ⁊ vastauit. Etiā vt ponit Comestor sicut
aiunt hebrei/ auis per quinquaginta annos su-
per hierusalem nō volauit: ita ꝙ fere populus
iudaicus desperauit. ¶ Salomō est bonus pre-
Moralitas. latus/ sapiens ⁊ fidelis et pacificus: qui reuera
quando regnat in hierusalem: id est in ecclesia
sancta dei: ipsam solet in omnibus bonis tempo
ralibus ⁊ spiritualibus ditare: et vasa aurea et
vestes aureas. i. scientias ⁊ virtutes ibi fabrica-
re: ⁊ arma aurea: id est sanctos ⁊ fortes virtuo-
2. par. 9. c. sos viros ibidem cōstituere ⁊ locare. Unde dicit
Cuncta vasa domus saltꝰ libani erant ex auro
purissimo. Sed pro certo sepe fit ꝙ populus iu-
da: id est populus ecclesiasticus cōtra deum pec
cat: et statuas ⁊ mundi bona per auariciā: lucos
seu alta nemora/ hoc est mundi honores per su
perbiā adorāt: ⁊ se per luxuriā effemināt ⁊ ener
uant: quapropter deus salomone. i. bono prela-
to ipsos priuat: ⁊ loco eius roboā/ qui interpre
tat̄ ineptꝰ vel dissipans populos. i. malū vel im-
iob. 34. d petuosum prelatum eorū peccatis creat. Unde
Job. Regnare facit hominē hypocritā propter
peccata populi. Talia igitur vidēs deus/ manū
suā solet laxare: ⁊ regē/ populū et ciuitatē hie-
rusalem. i. prelatos/ subditos ⁊ totam ecclesie ci
uitatē solet in manu sesach regis egypti qui in-
terpretat̄ tenebre. i. manꝰ regis tenebrarū. i. dia
boli solet dimittere: quia scꝫ mediante exercitu
vitiorum et tyrannorum thesauros domus do-
mini/ id est virtutes speciales ⁊ diuitias tempo
C rales ecclesie solent diripere: arma aurea/ id est
bonas et aureas personas: que reuera arma
ecclesie sunt/ solet surripere et auferre: ita quod
iam cessat auis/ id est vir contemplatiuus et spi-
Hie. 4. f ritualis. super hierusalem/ id est totam eccle-
1. mac. 1. c siam volitare. Unde Hiere. Omne volatile ce-
li iam recessit. Unde de Anthiocho dicitur: qd
ipse accepit altare/ vasa aurea: et ornatum
aureum et thesauros occultos de domo domi-
ni. Quid igitur? Pro certo quia diabolus ar-
ma aurea. i. viros sanctos de ecclesia sustulit: iā
videmus ꝙ Roboā, idest mali prelati arma nō au
rea, sed erea faciunt: idest malas personas insuf-
ficientes/ nō gnaros in ecclesia constituunt atq̄
ponunt: ⁊ loco bonorū hoim ereos idest imbecil-
les, clamorosos, litigiosos et impatiētes, rubigi
nosos in hierusalē, idest in officijs ⁊ dignitatibꝰ
ecclesie promouent ⁊ extollūt. Et breuiter (sicut
actū est) ꝙ diabolꝰ ⁊ vicia ꝓ magna parte bonas
ꝑsonas de ecclesia sustulerūt: etiā p̄lati loco bo-
norū impias substituerūt ꝑsonas. Qd etiā apud
principes cernimꝰ: qr scꝫ de eoꝝ officijs ⁊ curijs
boni quotidie euellunt̄: mali vero cōstituunt̄, ⁊ ꝓ
eis i officijs erigunt̄. Uñ dicit Psal. Retribuebāt Ps. 34. b
mihi mala ꝓ bonis, sterilitatē aīe mee. ¶ Uel dic Aliter.
ꝙ Roboā, idest malus ecclesiasticus: si cōtigerit
ꝙ Sesach: idest diabolus arma aurea, idest virtu
tes ⁊ sciētias: q̄ scꝫ arma Salomō, idest boni p̄la-
ti antiquitus in eccl'ia fabricabāt: ⁊ eā talibꝰ ar-
mis cōtra hostes spūales muniebāt (dicētes illō
Apostoli. Nō s̄m carnem militamus, sed s̄m spm̄. 1. Cor. 10. a
Arma em̄ militie nostre nō sunt carnalia) sibi au
ferat, ⁊ inde ipsuꝫ euacuet: ⁊ hierusalē idest eccle
siā suā talibꝰ spoliet ⁊ denudet: nō studet nec cu-
rat talia arma aurea, scꝫ virtutes ⁊ scias refice-
re, nec eas in sua eccl'ia restituere: sꝫ potiꝰ studet
arma erea, idest era pecuniaꝝ recolligere, ⁊ obli
tis spūalibus tēporalia cōgregare. Et sic procul
dubio hodie videmus in hierusalē, idest in eccl'i-
es ꝓ auro/ bona terrena ꝓ spūalibꝰ, diuitias pro
virtutibus abundare. Uñ dicit̄. Et erit pro suaui Esa. 3. d
odore fetor ⁊c. Ideo bene dicit hodie sapiēs illō
Ecclesiastes. Uidi in loco iudicij impietatem, ⁊ in Eccl'i. 3. c
loco iusticie iniquitatem.

¶ Capitulū xi. Textus.

Rex autem Salomon adamauit mu-
lieres alienigenas. Moralitatum Capi
tulum ix.

Um salomon
in summa ꝓsperitate vixis-
set, ⁊ iam ad seniū declinas-
set, adamauit mulieres alie
nigenas, q̄ traxerūt eū ad
deos suos, ⁊ auerterūt cor
eius cū iā senex eēt: ⁊ ado
rauit deos alienos: ⁊ fecit
eis phana ⁊ altaria in excel
sis: scꝫ altare dee sidoniorū, q̄ interpretat̄ p̄sepe:
Chamos deo amonitarū, qui interpretat̄ congre
gās: ⁊ Moloch deo moabitaruꝫ, qui interpretat̄
rex. Quapropter, ipso adhuc viuente, hostes si-
bi dominꝰ suscitauit ⁊ post mortē eius regnū eiꝰ
diuisit: ⁊ filio eius solā decimam partem dedit.
¶ Sic vere sepe fit hodie, ꝙ illi qui maiori ꝓspe- Moralitas
ritate fruuntur, ⁊ ampliori mundi sapientia do-
tantur: quandoq̄ facilius per luxuriam deci-
piuntur, ⁊ per mulieres ad mala plurima trahū-
tur. Quod etiam facilius accidit quando homi-
nes senectute corporali premuntur: vel senectu-
te spirituali, idest mala cōsuetudine ac discretio
nis hebetatione grauantur: quia scilicet tunc ad
adorandum altare dee sidoniorum. i. presepe lu-
xurie: chamos. i. congregationem auaricie: mo-
loch idest regnuꝫ superbie facilius inclinantur.
Bene igitur dicit ipsemet in Prouer. Mulier pre Pro. 6. e
ciosam viri animā capit. ¶ Uel ista allega, ꝙ nul- Aliter
lus ꝓ tempore vite huius de propria sanctitate
debet presumere: sed potius occulta dei iudi-
cia debet formidare: quādo scilicet videt salomo
nem post infusam sapientiā a deo: post executam

contra malos iusticiā: post domū dei edificatā: ⁊
post diuini cult⁹ latriā dilatatā/ tā enormiter ca
dere: vt etiā ↄtra legē alienigenas diligēs/ deos
K eorū nō abhorruit adorare. Ita ꝙ tā ꝑpt pctm
qđ cōmisisse legit: ⁊ cōtra ꝓsperitatē quā habuit
viuēs/ tā abundāter affluxisse dinoscit: ⁊ ꝓ eo ꝙ
de ei⁹ pnīa nihil penit⁹ iuenit: necesse sit de dāna
1. cor. 10. c tiōe ipsi⁹ dubitare. Bn̄ igit dt apl's. Qui stat vi
Eodē ca. e deat ne cadat. ¶ Abias ꝓpheta idut⁹ pallio no
no/ hieroboā de hiert'z exeūti obuiās corā eo pal
liū suū scidit in duodecim ptes: diuidēs decimā
ptē hieroboā dedit ⁊ regnū isrl' diuidēdū/ ⁊ decē
trib⁹ sibi dādas ex pte dn̄i nūciauit. Qđ vtiq̧ fa
ctū est: q2 post mortē salomonis decē trib⁹ a ro
boā salomōis filio recesserūt/ ⁊ hieroboā adhe
serūt. Nā cū ppl's cōuenisset mortuo salomone:
ipm̄q̧ regē ↄstituere vellet: ⁊ sibi paululū rela
xari de iugo ꝑ salomonē iposito posceret: ⁊ ro
boā senū spreto cōsilio/ qui sibi cōsulebāt pplo
acq̄escere: ⁊ iuuenū q̄ secū nutriti fuerāt cōsilio
vsus: petitionē ppl'i nō audiret: sz grauius iugū
cōminat⁹ v̄ba dura poti⁹ respōderet. Pr̄ me⁹ in
quiens cecidit vos flagellis: ego autē vos cedā
scorpionib⁹. Minor digit⁹ me⁹ grossior est dorso
pr̄is mei. Ppl's decē tribuū idignat⁹ ab eo reces
sit: et emulū ei⁹ hieroboā regē sup se cōstituit ⁊
Moralitas. elegit. Que inquiunt nobis ps i dauid: aut q̄ he
reditas i filio isai? Nūc vade i tabernacula tua
G isrl': sicut ifra ca. sequēti reperit. ¶ Ista pn̄t alle
gari/ ꝙ iuuenes ꝑncipes atq̧ reges magis dili
gūt iuuenes q̄ senes: ⁊ illos q̄ secū sunt nutriti/
q̄ ꝑfectiores q̄ sensu ⁊ fide a suis ꝑncipib⁹ sunt
ꝓbati: quapropter qn̄q̧ talib⁹ male accidit: ita
ꝙ ꝓpter tale iuuenile cōsiliū/ ppl's cōtra eos in
surgit: ⁊ ab ipsis fugit ⁊ recedit. A senib⁹ igit/ nō
a iuuenib⁹ ↄsiliū est petēdū: ⁊ ab ipsis q̄ steterāt
corā dauid. i. ab illis q̄ sapiētib⁹ adheserunt et
Tob. 4. d q̄s pr̄es nr̄i fideles ⁊ prudētes cōpererūt, est ↄsi
Aliter. liū ⁊ auxiliū inquirendū. Un̄ Tob. Cōsiliū a sa
piēte require. ¶ Uel illud allegari pōt cōtra du
riciā ⁊ crudelitatē principis vel prelati: et cōtra
minas ⁊ iactātiā eorūdem: que qn̄q̧ odiū ppl'i
generat: ⁊ cōtra se ppl'm subditorū excitat: ita
ꝙ ad eū dimittendū ⁊ deponendum, et ad alium
substituēdum anhelat; sicut videmus quotidie
ad literam fieri contra crudeles iudices ⁊ pre
latos: qui tamen si minus agerent, et de rigore
suo aliquid pretermitterent: pacifice viuerent,
et honorifice imperarent. Ideo bene dicitur. Mi
Pro. 3. a sericordia et veritas custodiunt regem.

¶ Cap. xij. Textus. Uenit roboā in sichē: illuc enim congregatus erat. Moralitatū Capi. x

Hic dr̄ qđ cū roboā
misisset ad adurā ꝑncipē tributoꝝ
ad ppl'm reducēdū, occiderunt eū.
D Lapidauit eīm eū ois popul⁹ isrl'
⁊ mortuus est. ¶ Illud pōt allega
Moralitas. ri de btō stephano: q̄ fuit princeps. i. primo inci
piens: q2 prim⁹ martyr. Qui cū vellet filios isrl',
iudeos, q̄ a rege christo recesserāt: p̄dicando et
disputādo ad ipsum reducere ⁊ conuertere: ab
ipsis fuit crudeliter lapidat⁹. Ipse v̄o israelita
rū. i. iudeorū ppl's a suo rege christo penit⁹ se
gregat⁹: ⁊ alteri regi scz hieroboā, q̄ iterp̄tat di
1. pa. 10. d uisio ppl'i. i. diabolo ē colligat⁹. Un̄ dr. Lapida
Aliter. uerūt adurā filij isrl', ⁊ mortu⁹ est. ¶ Uel expone
1. Io. 4. a al'r, vt ad ꝓpositū. Noli credere oī spiritui: sz ꝓ
Aliter. bate spūs si ex deo sint. ¶ Uel expone aliter sicut
Eodē ca. f supra ca. x. de lapidibus ⁊c. ¶ Hic dicit ꝙ cū filij
isrl' recedentes a domo dauid, hieroboā inuxis

sent in regē: timuit ipse rex ne occasiōe tēpli i po
pulus orationis ⁊ oblationis causa in hierusalē
reuerteretur: ⁊ ab eius dominio dilaberetur. Fe
cit ergo duos vitulos aureos ⁊ cōflauit: ⁊ ipsos
in bethel facto altari constituit: ⁊ conuocato po
pulo dixit. Nolite inquit in hierusalē ascēdere:
ecce dij tui isrl' q̄ eduxerūt te de terra egypti. Et
facta solēnitate, hostias immolauit: ⁊ sic populū
ad idolatriā traxit: ⁊ ne regnū amitteret, ser sub
ditos suos demonib⁹ subdidit: ⁊ a vero ⁊ deo et Morali
tēpli frequētia deuiauit. ¶ Istud allega, quō do tas.
mini pro terrenis regnis et diuitijs acquirēdis
vel seruādis/ qn̄q̧ nō verent horrēda crimina cō A
mittere: ⁊ deo dimisso demonib⁹ obedire. Ideo ephe. 5. b
bene dicit apl's ꝙ est idolorum seruitus. ¶ Uel si Aliter.
vis dic ꝙ hieroboam significat demones vel he
reticos: qui scz de pallio nouo/ seu de regno isrl'
i. de ecclesia decem trib⁹ seu decē scissuras tol
lunt: qn̄ cultores decalogi a dn̄o suo scz a deo ꝑ
uertūt: vna v̄o sola ps regi remanet: ꝓ eo ꝙ ele
ctorū modic⁹ numer⁹ cū xp̄o remanet et adhe
ret. Un̄ dr. Multi sunt vocati: pauci vero electi. Math. 20

¶ Cap. xiij. Textus. Et ecce vir dei venit de iuda in sermōe dn̄i in bethel. Moralitatum Cap. xj.

Cum hieroboā in
bethel sup altare nouū vitulis
aureis sacrificaret: ecce vir dei
venit de iuda: ⁊ exclamauit i ser
mone dn̄i cōtra altare dicēs: ꝙ
de domo dauid fili⁹ iosias noie
nasceret: q̄ sacerdotes excelso
rū sup eū immolaret: ⁊ ossa humana cōbureret.
In signū cui⁹ dixit/ ꝙ statim altare frangeret: ⁊
cinis de ip̄o caderet: qđ ⁊ factū ē. Rex v̄o extēsa
manu cōtra ꝓphetā ip̄m capi iussit: man⁹ v̄o ei⁹
extēsa statim aruit: sz ꝑ p̄ces viri dei ad sanitatē
p̄stinā redijt. Tādē v̄o lapsu tpis/ oīa ista cōple
ta fuerūt: q2 sicut dr̄ infra: ossa sacerdotū baal ⁊ 1. Reg. 13. d
excelsorū/ desup istud altare cōbusta per iosiā Moralitas.
regē iuda fuerūt. ¶ Istud pōt allegari: ꝙ i quo Sap. 11. c
peccat q̄s/ in hoc ⁊ punit. Q2 eīm sacerdotes in Aliter.
altari ꝑ idolatriā peccauerūt: ideo i eodē ꝑ iosie
iusticiā perierūt. ¶ Uel dic ꝙ altare istud signi
ficat curiā principū vel prelatorū: in quo scz vi
tuli aurei. i. ipsi lasciuiētes diuites adorantur/ ⁊
ab omnib⁹ honorantur: sacerdotes qui ista ido
la in altari isto colunt sunt taliū officiales ⁊ ser
uitores: q̄ scz in altari ⁊ curia idoli sui. i. mali do
mini sui hostias. i. pauperes immolāt/ ⁊ eorum
carnes seu substātiā tēporalē suis idolis. i. suis
malis dn̄is offerūt ⁊ presentāt: ⁊ de rapinis sub
ditorū oblationes largas ⁊ conuiuia superflua
eis parāt. Un̄ isti sunt de quib⁹ dicit. Qui offert Eccli. 34. d
sacrificiū de substātia paupis: quasi qui offert
filiū in cōspectu patris. Et bene dicit/ filiū in cō
spectu patris: q2 mali officiales offerunt patri
bus deuorandos filios: qn̄ magistris suis exhi
bent subditos depredandos: carnesq̧ proprio
rum filiorū eis offerunt/ qn̄ de substantijs subdi
torū suorū que rapiunt eos pascūt. Sed quid?
Pro certo sepe occulto dei iudicio/ ⁊ iosie. i. ali
cui⁹ boni viri ministerio: qn̄q̧ fit ꝙ isti versa vice
in eodem altari in quo pecudes immolauerunt:
ꝙ etiā ibidem eorum ossa. i. eorum fortitudo et
diuitie per rapinam postea cōcrementur. Istud C
eīm quotidie videmus/ ꝙ sacerdotes vitulorū ⁊
idolorū. i. mali officiales ⁊ balliui malorū prin
cipū ⁊ dominorū: postq̄ in ipsorū altari: id est in
eorum officio ⁊ curia cui presidebāt multas pe
cudes. i. multos pauperes occiderint ⁊ depresse

rint ⁊ vastauerint: ⁊ per falsas accusationes et
actiones deuorandos et exheredandos magi-
stris suis obtulerint: ipsi simili causa ab aliis
postmodū immolent̄: q₂ scʒ quādoq₃ simili casu
venit aliq̄s iosias. i. aliquis iustꝰ iudex / q̄ ipsoꝝ
iniquitates reperit: ⁊ sic ipsos deponi / depreda-
Esa. 31. a ri ⁊ tribulari in eodē altari. i. i eodē officio ⁊ cu-
ria vbi alios molestauerūt ꝓcurat. Ideo bene di
cit Esa. Ue q̄ predaris nōne et ipse predaberis?
Eodē ca. b q₂ cū ꝯsummaueris dep̄dationē / depredaberis.
¶ Hic habes ꝙ ꝓphete qui venit de iuda ad in-
crepādum hieroboam / fuerat a domino prohi-
bitum: ꝙ illic non comederet / nec aquā biberet:
nec per viam qua venerat rediret. Cū igitur per
aliā viā in hierl'm recederet: audiuit quidā fal-
sus ꝓpheta qui in bethel senex in lecto iacebat /
q̄ vir dei dixisset: ⁊ qualiter ossa ꝓphetarū ⁊ sa-
cerdotum concremanda p̄dixisset: ⁊ quō altare
fractū esset decidētibus cineribus: manus vero
regis exaruisset: ⁊ ad preces eiꝰ sana facta esset.
Asinū sibi sterni fecit / vadēs post virū dei / ipsum
subter terebinthū inuenit: ⁊ ad reuertendum et
D comedendū in domū propriā inuitauit. Cui cū
rn̄deret se nō posse cum a dn̄o sibi esset prohibi-
tum: superaddidit ꝓpheta / dicēs. Et ego ꝓphe-
ta sum sicut ⁊ tu: ⁊ precepit mihi dn̄s ꝙ comedē
di gratia te reducā. Igitur vir deceptus post eū
rediit. Et dū comederet / apud eum sermo dei ad
ipsum malū prophetam factus est: ⁊ viro dei sic
intulit ac dixit. Quid inquit inobediens fuisti
verbo dn̄i: ⁊ reuersus panem in hoc loco come-
disti? Ecce non inferet̄ cadauer tuū in sepulchrū
patrū tuorū. Quod ⁊ factum est: q₂ scʒ dum post
prandiū recederet / a leone occisus fuit: ⁊ in be-
thel delatꝰ extitit ⁊ sepultus. ¶ In his possunt
Morali-tas. multa notari. Et primo quidē, ꝙ nulli est cito cō
sentiendū maxime illi quantuncūq₃ ꝓpheta vel
sanctus appareat / contra dei precepta et ꝓhibi-
tiones credendum: cuiꝰ tn̄ contrariū faciunt
illi / qui hypocritis ⁊ hereticis credunt: ⁊ simpli-
citer dei mandata propter eorum suggestiones
p̄tereunt ⁊ a veritatis itinere retrocedūt: ⁊ ipsis
credūt fatue / qn̄ seipsos esse ꝓphetas dn̄i: id est
iustos ⁊ catholicos esse dicūt: quapropter sepe
fit ꝙ proinde a diabolo deuorantur: ⁊ ꝙ tristitie
1. ioā. 4. a premium inde recipiunt ⁊ acquirunt. Ideo bene
dicitur. Nolite credere omni spiritui: sed proba-
te spiritus si ex deo sint. Sic enim videntur dece
pti schismatici ꝑ hereticos: q₂ scʒ ipsos esse pro-
phetas ⁊ dei nūcios estimauerūt: propter quod
E ipsis simpliciter crediderunt. Sic etiā quotidie
Aliter. decipiuntur simplices per hypocritas ⁊ innocē-
tes ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ iste vir dei significat p̄dicato
rem: qui ad redarguendū idolatras. i. peccato-
res: et ad ostendendum eis penā futurā mittit̄:
et ꝙ hic non comedat seu bibat. i. de mūdi diui-
tiis nihil cupiat: ꝙq₃ ꝑ viā qua venit / nō redeat
i. ꝙ a via sumpte ꝓfessionis ⁊ penitētie nullate-
nus retrocedat / sibi in scriptura a dn̄o ꝓhibet̄ /
Lu. 17. g dicēte. Qui in agro est, non respiciat retro. Me-
mores estote vxoris loth. Sed quid? Pro certo
talis bonus propheta ⁊ predicator quādoq₃ in-
uenit falsos ꝓphetas et predicatores, bonorum
huius seculi amatores: qui scʒ comedere ⁊ bibe-
re: id est bona temporalia diligere sibi suggerūt
⁊ sic a via perfectiōis ipsum retrocedere faciūt:
⁊ peruertunt: et sic in manus leonis diaboli fina
liter ipsum tradunt: et a sepulchris patrum suo
rum: id est a gloria paradisi ipsum priuant occa-
sionaliter ⁊ repellunt. Igitur tali modo sugge-
Deu. 13. a stori non est credendum Unde. Non audies ver
ba illius prophete aut somniatoris. ¶ Uel ista
allega ad ostendendum quanta est seueritas di-
uine iustitie: que isti prophete propter simplici-

tatem non pepercit: sed propter inobedientiam
ipsum leoni occidendum concessit. Quid ergo
vbi non ex tentatione vel ex simplicitate delin-
quitur: sed sciēter mādatum dn̄i preteritur? Si F
enim in viridi hoc faciūt, in arido quid fiet? ¶ Uel Lu. 23. d
istud allega ꝙ spiritussanctꝰ qn̄q₃ ꝑ os malorū, Aliter.
sicut hic patet per istum malum prophetam /
pena viri dei ꝓphetatur: vt scilicet q̄ per os eius
deceptꝰ fuerat, per os eius etiā puniret̄. ¶ Uel Aliter.
istud allega s'm glossam Gregorii: q᷑ iste vir de
inobediendo grauiter peccauit: quod subsecu-
ta pena monstrauit. Inobedientia tamē eiusdē
prophete in morte eiꝰ purgata fuit: q᷑ ex hoc
apparet vt ait: quia post mortē leo non comedit
de cadauere / nec asinū lesit. ¶ Uel istud allega / ꝙ
modica sunt apud deū mors vel afflictio iustorū
in vita ista: dum tamē spūale cōmodū subsequat̄:
qn̄ scʒ ꝓpter vnā inobediētiā dei / virū leoni oc-
cidendū voluit tradere: vt ipsum posset a reatu
cōmisse inobedientie: q̄ etiā nō ex malicia cōmis- Heb. 10. f
sa fuerat / extirpare. Bene ergo dicit̄: ꝙ horrēdū 1. Cor. 5. b
est incidere in manus dei viuentis. Tradidi eū Aliter.
sathane in interitum carnis / vt spūs saluus fiat.
¶ Uel illud allega cōtra inanē gloriam: q₂ scʒ s'm
quosdā iste vidēs miracula ꝑ se facta / inani glo-
ria intumuit: quapropter deꝰ manū suā laxauit
vt inobediens fieret: ⁊ sic ipsum postea puniuit. Aliter.
¶ Uir dei recedens de bethel super asinū leonē
in itinere obuiam habuit: qui in eū irruens mox
occidit: postq̄ vero occidisset eū / cadauer eiꝰ non
tetigit: imo iuxta corpus sedēs: nec de eo come-
dit / nec etiam asinum lesit. Quod videns malus
propheta qui eū deceperat / vt predictū est: ⁊ qui G
s'm Iosephū p̄nceps sacerdotū idolorū erat: ca-
dauer eiꝰ in sepulchro suo sepeliuit: ⁊ filiis suis
ꝙ se cū moreret̄ in eodē sepelirent / districtiꝰ im-
perauit. Cū mortuꝰ inquit fuero / in sepulchro
in quo vir dei sepultꝰ est me sepelite. Predixerat
enim vir dei / ꝙ ossa sacerdotū idolorum de sepul-
chris suis extracta sup altare ꝯburent̄ finaliter 4. re. 23. d
per iosiam / sicut predictū est. Cōtra q᷑ iste malꝰ
propheta voluit sibi prouidere. Quod ⁊ factum
est: q₂ sicut dicit̄ infra. Iosias ossa malorū pro-
phetarum ⁊ sacerdotum in altari bethel in quo
idolis sacrificauerāt / cōbussit. Uerūtamen ossi-
bus istius mali prophete / pro eo ꝙ cum ossibꝰ
viri dei sepulta erant pepercit: ipsaq₃ nec tetigit Moralitas.
nec combussit. ¶ Iste vir dei qui propter leuem
culpā inobediētie seu vane glorie fuit leoni tra-
ditus: significat ꝓprie sanctos martyres, qui scʒ
vel ad maiorē cumulū meritorū, vel ad purga-
tionem aliquorum que precesserāt delictorum:
leoni. i. mundi tyrānis occidendi a dn̄o traditi
sunt. Sed in multis sic factū est: ꝙ post mortem
eius visis miraculis, ipsi leones ⁊ tyranni ipsos
persequi cessauerūt: quinimo iuxta eos per fidē
sederūt: ⁊ quos viuētes ꝑsecuti sunt mortuos
honorauerūt: ⁊ eisdē a se occisis, necnon eorum
asinis. i. ipsorum deuotis et seruitoribus obse-
quium ⁊ custodiam prebuerunt: sicut patuit de
multis, qui ad honorem eorū ecclesias edifica- H
uerunt: ⁊ religiones etiā dotauerūt. ¶ Uel istud
allega ad cōmendationē animi generosi: qui scʒ Aliter.
non dignatur seuire in hominē mortuum, sed in
viuum. i. in inimicū suū pauperem ⁊ depressum:
sed potius q̄diu videt eum viuum. i. potentem
se defendere vel robustū: quinimo sic debet esse,
ꝙ postq̄ leo id est aliquis generosus homo ali-
quem dum viuit. i. dum inuenit ipsum potentem
⁊ rebellē ⁊ recalcitrantē, impugnauerit: si cōti-
git ꝙ eum occidat. i. ꝙ eum superet atq₃ vincat:
statim debet ab impugnatiōe cessare: ⁊ in ipsum
amplius non seuire. Quod est contra multos:
qui nō solum seuiunt in viuos, imo etiā in mor-

suos inimicos. Et hoc qr cadauer eorū.i.filios ꝛ superstites eorūdē: et asinū.i.bona eorū tēporalia: vel seruitores ꝛ familiares deuorāt.i.eos rapinis et molestijs lacerant atq̄ grauāt. Unde dr. Quē psequeris rex israel: quē psequeris? Canem mortuū ꝛ pulicē vnū? Quasi diceret. Nō est
Aliter. gloria psequi hominē impotētē. ¶ Uel si vis dic/ ꝙ leo est bonus princeps vel prelatus: qui reuera nō debet de cadauere vel asino comedere vel ledere.i.non debet pauperes rapiēdo ledere vel
Esa.11.b grauare: sed poti⁹ iuxta eos sedere ꝛ eos defendere, regere ꝛ iuuare. Uñ Esa. Leo et agn⁹ simul morabūtur. Quia breuiter/dato ꝙ leo.i.pnceps leonin⁹ inuadat viuos.i.diuites ꝛ potētes: cadauera tamē ꝛ asinos.i.depressos ꝛ pauperes mi-
A seros nunq̄ dz grauare/sed potius defendere ꝛ facere liberos ꝛ immunes. Qd̄ tñ est cōtra ignaros principes/qui scz sunt ad inuadendū hostes suos ꝛ potētes desides: cōtra tñ miseros subditos sunt rapaces. ¶ Uel si vis allega ista de bona
Aliter. societate: qualr pficit. Sepe em̄ fit ꝙ de⁹ ppter bonorū societatē malis parcit: ꝛ iosias ossa mali
Gen.18.g prophete non tetigit: quia ipsum cum sancto viro tumulatū inuenit. Sicut etiā ptz: vbi propter
act.7 decem bonos si inuenirent in zodoma/toti ciuitati dñs se parcere pmittit. Sicut etiā in paulo apparuit: ppter quē dominus oēs animas que erāt in naui/a submersione saluauit. Bonum est igitur bonis associari: ꝛ cū ipsis personaliter copulari: qr scz exinde homo bonus efficitur: ꝛ eorum orationibus adiuuatur. Psal. Cum sancto
ps.17.b sanctus eris/et cū peruerso puerteris ꝛc. ¶ Uel
Aliter. etiā de sepulchris allega: qr scz bonum est in ecclesijs et cemiterijs vbi sancti homines sepulti sunt sepeliri: vt cum iosias rex.i.xp̄s iniquos in iudicio cōburet: sibi ex societate sanctorū ꝛ pcibus posit parci. Uñ dr. Proiecerūt mortuum in
4.re.13.d sepulchrū helisei. At vbi tetigit corpus prophete/reuixit homo: ꝛ stetit supra pedes suos.

¶ Capitu.xiiij. Textus.

B In illo tēpore egrotauit abia filius hieroboam. Moralitatum Ca. xij.

Hic cap.xiiij.et.xv. ponit quomodo sesach rex egypti cōtra robo ā ascendit: ꝛ scuta aurea abstulit: loco quorū roboam erea fabricauit. Sz de hoc vide su-
3.re.14.g Eodē ca.a pra: vbi plene de hoc dixi. ¶ hic ponitur de vxore hieroboam/que habitū cōmutauit: ꝛ de filio morbundo abiam prophetā interrogauit. Qui q̄uis videre nequiret/ipsam tñ in spū statim cognouit: ꝛ sibi filij mortem, ꝛ domus destructionem predixit. Ingredere inquit vxor hieroboā. Quare te alienā simulas? Ego autē ad te missus
Moral'iter. sum durus nunci⁹. ¶ Istud potest allegari cōtra hypocritas: qui scilz habitum conuersationis sue mutant: et alios q̄ sint se esse simulant/ vt alios decipiant et seducant: prophetam tamen christum decipere nequeunt: quia scz nō ad vestes/sed ad personā.i.nō ad cōuersationem/sed ad conscientiam: nō ad famam/sed ad vitā solet aspicere: et ideo ipsos aperte cognoscit, ipsisq̄ durum mortis eterne nuncium solet finaliter reportare. Nihil enim valet apud eū dissimulatio
heb.4.d qualiscūq̄: qr sicut dicit Apostol⁹. Omnia nuda
Ca.xv.a ꝛ aperta sunt oculis ei⁹. ¶ hic ca.xv. fit mentio de bello abie regis iuda contra hieroboam: sed
2.paral.13.a de hoc plenius vide.ij. Paral. Ibi etiam dicitur ꝙ hieroboā octoginta milia hominum contra abiā congregauit: sed abia ad dominum recurrēs/etiam de cultu diuino qui in templo fiebat/

ꝛ de candelabro altaris ꝛ ministris gloriās ꝛ ipz C
hieroboā ꝛ ppl̄m eius q̄ a deo recesserat vilipendēs, bellū cōmisit: ꝛ octogita milia iterfecit. ¶ Qd̄ Moraliter
ad hoc allegari pōt: qd̄ illi q̄ in multitudine exercitus gl'iant: faciliter ab illis q̄ cōfidūt in dño (q̄uis pauci sint) superant. ¶ Ibidem ꝛ hic supra. 2.pa.13.a
xliij.ca. dicit qd̄ q̄cunq̄ ipsi hieroboā regi israel munera apportabat, sacerdos idolorum fiebat.
¶ Sic vero hodie apud malos reges, idest apud Moraliter
malos prelatos: isti q̄ manus suas implent.i.qui manibus plenis nō vacuis ad eos veniūt, ac munera offerūt ꝛ pmittūt sacerdotes ꝛ beneficiati ab eis fiunt. Uñ Luc. Date ꝛ dabit vobis. Uñ simo- Luc.6.f
niaci plati vident dicere illud apostoli. Si spūalia seminauimus vobis: nō magnum est, si vestra 2.cor.9.b
carnalia metamus, idest si beneficia, officia spiritualia ꝛ ecclesiastica conferimus, etiam munera carnalia vel temporalia habeamus.

¶ Capitu.xvi. Textus.

Factus est aūt sermo dñi ad Jehu filium Anani. Moralitatum Ca. xiij.

Baasa occidit Nabad filiū hieroboā regē israel, ꝛ omnē domū hieroboā vsq̄ ad mingentem ad parietē: ꝛ regnauit pro eo. Tādē vero qr iste pessimus B
fuit, ꝛ quendam pphetā sibi cōminantē occidit. Iō zambri filiū eius hela q̄ post ipz regnauit, ebriū ꝛ temulētū occidit: ꝛ pro eo in israel imperauit: ꝛ totā parētelā Baasa iterfecit. Uerū tñ satis cito post cū ppl's ppter occasionē necis dñi sui zeū insurgeret: ad palatiū fugit ꝛ se cū palatio cōcremauit. ¶ Ista possunt allegari quo Moraliter
deus punit malos p malos: ꝛ quōde⁹ vtit ministerio maloꝝ hoim ad malos alios puniēdos: qn immo ꝛ de⁹ vt cōiter iudicia sua rōnabilia p malos angelos exequit: ꝛ sic hō malus p malū angelū punit. Iō de punitione egyptioꝝ dr in Psalm. ps.77.e
quod dominus misit in eos irā indignationis sue: immissionē ꝛ irā per angelos malos: sicut etiam hic patet: vbi domum hieroboam fuisse destructam: ꝛ deus domum baasa per zambi destruxit. Aliter
¶ Uel allega quod iusticia dei quandoq̄ punit filios pro peccato patrum: ꝛ maxime quando sunt paternorum criminum successores.: sicut patet de hieroboam ꝛ Baasa, quibus dominus cōminatus est: ꝛ tamen non ipsos, sed eorum filios Tre.5.b
dissipauit. Patres nostri peccauerunt, ꝛ nō sunt: Aliter
ꝛ nos iniquitates eorum portauimus. ¶ Uel dic quod dato ꝙ deus aliquem puniendum decernat: ꝛ ex hoc in manus alicuius pessimi ipm̄ tra- E
dat: ipse tñ malus q̄ eū occidit propter hoc non minus punitur: qr scz deus malā volūtatē occidēdi sibi nō dedit: cum deus non sit autor mali: sed male volūtati sue ipsum occidendū applicat atq̄ tradit: sicut patet, ꝙ dato ꝙ ex dei iudicio hela ceciderit, ꝛ a zambri occisus fuerit: tamen ipse zambri ex hoc nō excusat: qr scz ad dominū suū occidendū nō amor diuine iusticie: sed regni ambitio ipsum mouit: deus vo malicia ꝛ pditione ipsius ad occidendū aliū vsus fuit: ꝛ ideo iste in tali regno prosperitatē nō inuenenit, sed turpiter periit ꝛ decessit. Et sic duo in isto actu concurrunt, scz dei iusticia, que occulte ordinat isti mortem: ꝛ mala volūtas alterius/que vlterius aliam inuenit sibi causam. Unde dr. Erunt duo molentes in Luc.17.f
mola vna, scz de⁹ ꝛ homicida: vn⁹ assumet.i. excusabit: ꝛ alter relinquet in culpa, scz homo malus. Aliter
¶ Uel dic ꝙ ista pñt allegari: ꝙ in quo peccat q̄s Sap.11.c

in hoc ⁊ punit̄: q̄ꝛ vcꝫ sepe fit ꝙ ille qui aliū ledit,
eodē gladio lesionis ꝑ aliū tādē perit: sicut ptꝫ
hic ꝙ baasa domū hieroboā destruxerat: ⁊ mul-
tos iniuste occiderat. Ideo iusto dei iudicio fa-
ctum est: vt alter domū eiꝰ destrueret, ⁊ amicos
Mat.7.a ⁊ filios enecaret. Ideo bene dr̄. Eodem iudicio
quo mensi fueritis, remetiet̄ vobis. Vn̄ quotidie
videmꝰ ꝙ ambitiosi q̄ cōtra regē israel. i. cōtra
aliquē p̄latū vel beneficiatū insurgūt: vt regnent
loco eius: ⁊ vt obtineāt statū eius, ipsumq̄ occi-
F dūt. i. accusant, infamāt ⁊ deponi ꝓcurant, ⁊ sic
locū eoꝝ maliciose occupāt ⁊ vsurpant: sicut fe-
cit baasa de nadab. Tādem inueniūt in se vel in
suis q̄ sil'r eis faciāt, ⁊ q̄ de regno vel officio eos
expellant ⁊ insurgāt: vt ptꝫ hic de zābri q̄ regnū
baasa ipso occiso possedit. Ideo bene dicit Se-
neca in prouerb. Ab altero expecta qd̄ alteri fe-
Aliter. ceris. ¶ Vel ista cōtra ambitiosos ḡnaliter: qui
scꝫ nō cessant. i. more zābri cōtra regē israel. i. cō-
tra aliquē bonū p̄latū insurgere: vt sic possint re-
gnū ⁊ p̄lationē ipsius obtinere. Qd̄ cū obtinere
possint, scꝫ regnū ⁊ p̄lationem ipsius: tn̄ vix aut
nunq̄ ibi prospere viuunt: quinimo palatiū suū
ecclesiā vel officiū vel cellariū sibi cōmissum, ra-
pinis ⁊ exactionibꝰ cōburūt: seipsos per auari-
ciā ⁊ luxuriā in p̄n̄ti, ⁊ per gehennā perpetuā in
futuro succēdūt. Et etiā ad literā q̄nq̄ fit ꝙ talis
ppl's subditoꝝ cōtra tales insurgit: ꝓpter quod
4.Reg.9.g etiā tēporales penas habēt. Vn̄ dr̄. Nunq̄d pax
pōt esse zambri, q̄ interficit dn̄m suū? Dies q̄ suos
Eo dē.c.d in tristitia ⁊ dolore finiūt ⁊ cōsumūt. ¶ Cū enim
in populo israelitico ageret̄ de rege eligendo po-
pulus diuisus est in duas partes: ⁊ vna pars se-
quebatur zambri, alia vero sequebatur Thebin:
finaliter tamen zambri qui interpretatur amari-
cans, p̄ualuit: Thebin vero q̄ interpretat̄ bonꝰ
Moralitas mihi, succubuit. ¶ Sic h̄ quotidie fit in electio-
nibus prelatorū: q̄ꝛ vcꝫ populus eligens in duas
G partes diuiditur: ⁊ vna pars vnum, alia aliū se-
quitur. Ita ꝙ vix aut nunq̄ in vnum consentire
3.Reg.11.c videnť. Unde. Dispersi sunt, ita ꝙ nō inuenirenť
duo pariter. Uerū tn̄ sic fit finaliter ꝙ amaricās
i. ille qui est amarus ⁊ malus preualet: thebin ve-
ro. i. ille qui bonus est aliīs, dimittitur impromo-
tus: q̄ꝛ ꝓ certo sepe fit ꝙ deteriores plures pro
parte sua reperiunt: meliores vero deficiunt et
Gen.25.c succumbūt. Unde in Gene. Maior seruiet minori.
3.reg.16.g hic agitur de reedificatione hierico: sed hoc qūo
factum est vide.

¶ Capi. xvij. Textus.

Et dixit Helias thesbites de habitatoribus galaad ad achab. Moralitatum Capitulum xiiij.

Cum Jezabel
vxor achab prophetas do-
mini occidisset: ⁊ ip̄e achab
rex israel idolū baal fecis-
set: ꝓpter quod Helias sic-
citatē triū annoꝝ futuram
in terra israel predixit: et
dominꝰ volēs eū ab impie-
tate achab ⁊ iezabel serua-
re, v̄ba talia sibi dixit. Recede hinc (inquit) ⁊ va-
de cōtra oriētem: ⁊ abscondere in torrēte carith,
qui est cōtra iordanē: ⁊ de torrēte ibi bibas: cor-
uis q̄ p̄cepi vt pascāt te. Quod factum est. Quia
scꝫ cū illic absconditus moraretur, corui offere-
H bāt sibi panem ⁊ carnes mane ⁊ vespere: ⁊ bibe-
bat de torrēte. Postea vero siccatus est torrens
nō enim pluerat dominꝰ sup̄ terrā: ⁊ ideo neces-
se habuit de loco illo recedere: ⁊ in sareptā sydo-
nioꝝ vt ibi nutriret̄ a muliere vidua pertrāsire.
Quā scꝫ colligentē duo ligna inuenit: q̄ ipsum in
domo sua recepit ⁊ de mādato dn̄i ipsum pauit.
Uade (inq̄t dn̄s) in sareptam sydonioꝝ: ibi enim
precepi mulieri vidue vt pascat te. ¶ Istud expo- Allegoria.
nunt aliqui allegorice. Dicunt enim ꝙ Helias est
christus: torrens carith qui interpretat̄ cōcisio,
diuisio vel cognitio, christi passionē designat: in
qua etiam trans torrentem legitur accessisse: et
in qua caro sua fuit cōcisa: ⁊ synagoga ab eo di-
uisa: ⁊ charitas eius ad nos, quāta fuerit cogni-
ta est ⁊ visa. Igitur christus verus Helias, scꝫ ab
isto mūdo recessit: ⁊ ad torrentē. i. ad fluctus pas-
sionis, ⁊ ad fluxum nostre mortalitatis accessit:
vbi scꝫ absconditꝰ extitit, inquantū diuinitatis
sue potētia ibidē sub mortalitatꝫ imagine latita-
uit. Abacuk. Ibi abscondita est fortitudo eius. Abac.3.a
Et ibi etiam de torrente nostre mortalitatis ⁊ flu-
xibilitatis gustauit. Psal. De torrente in via bi- Ps.109.b
bet. Tūc vero corui. i. peccatores ad eū per fidē
venerunt: ⁊ eū pane ⁊ carnibꝰ. i. propriīs elemo-
synis ⁊ bonis operibus, necnō eu charitatie fide ⁊
sacrificio pauerūt ⁊ recreauerūt: ⁊ ipsum ꝑ deuo- A
tionem ꝓpriā nutriūt. Qualis coruus vtiq̄ fuit
paulus, q̄ prius carnes martyrum deuorauit: et
postea ipsas p̄dicādo aliīs per fidē comedendas
tradidit: ⁊ deo carnes immaculati agni obtulit.
Uel carnes. i. carnales: panes. i. iustos ad fidem
eius cōuertit: ⁊ sic pane ⁊ carnibus iste coruus
heliā xp̄m pauit. Qd̄ etiā ad elemosynarios re-
ferri pōt ꝑ quos in ꝑsona pauperū dn̄s se nutri-
ri dicit. Unde Esa. Reficite lassum: ⁊ hoc meū re-
frigeriū. Istū etiam alius coruus. i. ethiops, q̄ ꝑ Esa.28.c
Philippū credidit, sicut dr̄ in Act. ap̄lo. Propriīs
carnibus ipsum pauit: inquātū ꝓpriā vitā car- Act.8.f
nalē eius fidei ⁊ seruitio subiugauit. Unde Job.
Quis det de carnibus suis vt saturemur? Uel de
alienis carnibꝰ. i. carnalibꝰ peccatoribꝰ: quos tā- Job.31.d
dem idē ethiops ad fidē dicit̄ cōuertisse. Finali-
ter tn̄ iste helias xp̄s, siccato torrente mortalita-
tis ꝑ resurrectionē ad viduā gentilē. i. ad genti-
litatē iam diu a gratia dei viduatā: sicut dr̄. Heu
mulier vidua ego sum: mortuus est enī vir meꝰ: 2.reg.14.b
ꝑ fidē transiuit: q̄ ipsum ⁊ fidē eiꝰ recepit: ⁊ duo li-
gna. i. crucem ⁊ passionē collegit ⁊ credit: ⁊ eū fi-
de ⁊ operibꝰ in domo. i. in cōscia vel patria aluit
et refecit. Unde ista sydonissa videtur fuisse illa Mat.15.c
que a finibus tyri ⁊ sydonis egressa clamabat (et
intellige mulierem de illa ꝓgenie.) Miserere mei
fili dauid. Dicq̄ ista mulier gētilis est aīa pecca- B
trix: quā ꝓ certo cū verus helias xp̄s colligentē
ligna. i. habētem memoriā ⁊ deuotionem ad cru-
cem ⁊ ad passionem reperit: libenter ad eam per
gratiā venit: et de farina sue deuotionis, et de
oleo sue cōpassiōis comedit, ⁊ ipsam in lecytho
cordis multiplicat et custodit: quousq̄ deus pa-
ter pluuiam eterne consolationis eidem tribuit
atq̄ mittit. Hydria inquit farine non deficiet, nec
lecythus olei minuetur quousq̄ desuper detur
pluuia. ¶ Uel ista exponantur mystice: ⁊ dicatur Aliter.
ꝙ helias propheta qui se stare in conspectu do-
mini dicebat. Uiuit inquit dominus in cuius con- 4.Reg.3.b
spectu sto significat ecclesiasticum bonū vel reli-
giosum: qui scꝫ Achab pessimum regem diabolū,
⁊ Jesabel pessimam mulierem, scꝫ carnem vel mū-
di prosperitatem, que scꝫ prophetas domini. i.
sanctos viros non cessat spiritualiter occidere:
formidans et metuens, ex domini mandato ad
torrentem deuotiōis ⁊ religionis in claustro vel
cauerna humilitatis latibulo se abscondit: et a
mundi gloria et turba negotiorum secularium
se subtrahit et sustollit: vbi proculdubio ex di-
uina prouidentia sibi non deficit aliquid: quia

scʒ per ipsos coruos.i.per ipsos seculares ⁊ pec
catores,⁊ per ipsos etiam crudeles p̄ncipes secu
lares aliquotiēs eos deus nutrit inquantū scʒ
ipsos malos hoīes ad ꝓuidendū ⁊ cōpatiēdum
C suis sanctis seruitorib⁹ occulte inspirat ⁊ indu=
Exo.3.g cit. Ad qđ facit exemplum de egyptijs: qui filijs
Sap.10.d israel nutu dei vasa aurea accōmodauerunt,⁊
eos de thesauris ꝓprijs ditauerunt. Et in libro
Sap. Justi tulerunt spolia impioꝝ. Multa enim
monasteria fundauerūt multi pessimi vsurarij:
eleemosynas ⁊ lautas pitantias religiosis dede=
runt:⁊ corui heliam latitantem in dei nutu spiri
tualiter nutriuerūt. Non timeat igitur aliquis
ꝓpter inopiā in religione se abscōdere:qꝛ potēs
est deus ⁊ per coruos ⁊ per viduā sareptanā.i.
per malos ⁊ bonos eidē necessaria ministrare.
Ruth.3.a Ideo de absconsione nostra a mūdi gloria dr̄. La
uare igitur ⁊ vngere,⁊ induere cultiorib⁹ vesti
mentis,⁊ descēde in areā booz. Nō te videat hō.
Eodē.c.b ¶Sicut dr̄ hic,vidua sareptana cui p̄ceperat do
min⁹ ꝙ heliā nutriret:non habebat nisi modicū
farine in hydria,⁊ modicū olei in lecytho,quasi nimo
sicut in textu,dr̄:ipsa duo ligna colligebat, vt pa
nē subcinericiū faceret,⁊ inde vna cū filio mādu
caret. En inquit colligo duo ligna, vt faciā illud
mihi ⁊ filio meo,vt comedam⁹ ⁊ moriamur:quasi
diceret. Necesse erit mori istis consumptis, cū nō
habeamus ampli⁹: qđ comedamus. Igitur he=
lias qñ venit ⁊ inuenit ipsam primitus aquam
petijt. Da mihi inquit paululum aque vt bibā.
Ad quam apportandā vidua ꝓperante, clamās
post eam subiungit. Affer mihi inquit et bucel=
D lā panis in manu tua. A quo cū ipa se excusaret,
ꝙ illud qđ habebat, sibi ⁊ filio suo nō sufficiebat.
Respondit. Primum inquit mihi de ipsa farina
fac subcinericium panem: tibi autem ⁊ filio tuo
postea, hoc enim dicit dñs, ꝙ hydria farine non
deficiet: ⁊ lecythus olei non minuetur, quousq̄
dederit dñs pluuiam super terram. Quo audito
vidua subcinericiū panem ꝓphete fecit:⁊ extunc
quādiu durauit sterilitas,tā farina q̄ oleū non de=
Moralitas fecit. ¶Ista possunt allegari exēplariter ⁊ mysti
ce ad plura. Et primo exēplariter ad hoc pōt in=
duci,ꝙ si facis stulto aliquam gratiam: nō cōtē=
tus ipse,statim importune petit aliā. Sic hic fe=
cit helias,cui non suffecit impetrasse solā aquā
quā petierat:imo ⁊ bucellā panis protinus po=
stulauit. Ideo inter rusticos est ꝓuerbium. Si
datis stulto caseū,q̄rit a vobis panem. Et in hoc
etiam qđ sequitur,tales importuni helie cōparā
tur:qꝛ scʒ non curant quantū hoī remaneat:dū
tñ sibi ante oīa qđ appetunt,concedat. Fac mihi
primū inquiūt:tibi autē ⁊ filio tuo postea facies:
cū tñ nullus ab alio debet petere illud qđ neces=
sariū videt sibi esse:quinimo in omni gratia sem=
per est ratio ne egeat attendenda. Contra quos
importunos dicit Senec. Nihil petas qđ negatu=
Aliter. rus fuisti. ¶Vel etiam ista exemplariter possunt
allegari:ꝙ qñ aliqua vidua.i.aliqua persona he
liā.i.bonos religiosos ⁊ sanctos viros,seu xp̄m
in ꝑsona pauperū nutrit:et in vsu pietatis bona
E sua:farinā ⁊ oleū.i.cibos ⁊ victualia libēter ex=
pendit:⁊ quāuis parū habeat:manū tñ ad miserē
dū alijs ꝑsonis clementer extendit. Et ergo diui
na prouidentia sibi non deficit:sed potius bona
Luc.6.f sua ex hoc multiplicat. Ideo bene dr̄. Date et da
Prou.28.d bitur vobis. Et Prouer. Qui dat pauperi nō in=
digebit. Sicut de Joanne eleemosynario legit̄,
ꝙ,cū oīa pauperibus tribuisset:ita ꝙ nihil in ar=
cis remansisset sibi:nihilominus sperans in deū,
in crastinū ad arcas redijt: et ipsas plenas fru=
mentis inuenit:⁊ ideo nunq̄ dʒ virū misericordē
penuria bonorū terrere:sed poti⁹ debet paupe=
ribus largiter dare:qꝛ potens est deus ⁊ ipsi bo
na sua modica multipliciter facere abundare.
Vñ in Prouer.dr̄. Qđ alij diuidunt ꝓpria et ditio Prou.11
res fiunt:alij vero rapiunt non sua: et semper in
egestate sunt. Vñ Apl's. Potens est em̄ deus oēm 2.Co.9.
gratiam abundare facere in vobis ⁊c. Et iterum
Hilarē datorem diligit deus. ¶Vel dic mystice,ꝙ Aliter.
ista vidua est ecclesia vel aīa:que scʒ duo ligna.i.
crucē xp̄i:que cōsistit ad minus ex duob⁹ lignis,
ꝑ deuotionē colligit farinā sacre scripture,oleū=
q̄ diuine gratie habet in hydria ⁊ in lecytho cor=
dis: custodit ⁊ filiū suū.i. fidelē populū inde nu=
trit. Ab ista igit̄ helias.i.xp̄s plura petit.s.primo
aquā que faciliter sorbetur.i.opera facilia: dein
de sirum adhuc ipsam obediētem videat: petit ab ea
panem. qui cum difficultate masticatur.i. opera
F magis perfecta ⁊ difficilia: que scʒ subcinericia
debent esse ⁊ sub cinere.i.sub consideratione no=
stre inquinationis ⁊ mortis,debent esse reposita
⁊ decocta. Infra eodē. Respexit heliās:⁊ ecce ad 3.Reg.19.
caput suum subcinericius panis. Helias enim in
pluribus locis panem subcinericium comedisse
legitur:ad denotandū ꝙ helias noster xp̄s i ope
ribus subcinericijs.i.in illis que fiunt causa mor
tis memorie q̄plurimū delectatur. Dicat igitur
quilibet illud Job. Ago pniām in fauilla ⁊ cine= Job.42.a
re. Sic igitur talia xp̄s imperat:cum farinam et
oleum.i.scientiā ⁊ gratiā bonaq̄ spūalia augmē
tat,⁊ continuat quousq̄ pluuia eterni refrigerij
super ipsam veniat ⁊ descendat. Illud em̄ est verū
ꝙ qui bene obedit deo in aqua.i.in minoribus:
dignus est exerceri in pane.i.in difficilioribus: ⁊
si bene se habeat inquantum ad spūalia:⁊ tēpalia
multiplicantur:⁊ finaliter ipse pluuia eterni re=
frigerij consolatur. Ista enim que hic vel spūa=
liter vel tēpaliter a deo multiplicātur, solum vsq̄
ad descensum pluuie durare permittuntur:quia
scʒ adueniēte gloria,bona temporalia nostra ex
toto pereunt:gratie vero ⁊ virtutes in meli⁹ cō=
mutantur. ¶Vel dic ꝙ mulier est ecclesia:que fa= Aliter.
rinam ⁊ oleū,idest corpus christi ⁊ sanguinē pro
se,⁊ filio suo,idest subiecto populo nutriēdo cū
duobus lignis,idest cum crucis memoria,deco=
quit,et i hydria ⁊ lecitho cordis custodit: ipsum
quoq̄ helie,idest bono sacerdoti communicat et
G diffundit. Huius igitur farine et olei,idest corpo
ris ⁊ sanguinis christi tanta est virtus, ꝙ dato
quod continue comedatur, sine defectu, perpe=
tue tamen continuū et integrū reperitur. Ideo
in prosa canimus. Sumit vnus: sumunt mille,
quantum isti,tantū ille ⁊c. Illud etiam nunc vsq̄
ad tempus nobis datur: scilicet solum pro tem=
pore huius vite:quousq̄ pluuie eterne glorie di
stillentur:tunc enim aduentente lumine, cessabit
vmbra:⁊ habita veritate figura penitus sustolle
tur. Unde Josue. Defecit manna postq̄ comede= Josue.5.c
runt de frugibus terre. ¶Mortuus est filius vi= Eodē.c.c
due mulieris apud quam helias hospitabatur:
cuius mortem in heliam retorquens:furibunda
mater incepit dicere viro dei. Quid mihi(inquit)
et tibi vir dei? Ingressus es ad me,vt rememora=
rentur iniquitates mee: et interficeres filium
meum. Quod videns helias: filium vidue mor=
tuum in cenaculū vbi manebat,detulit : ipsumq̄
supra lectulum suum posuit:⁊ se supra puerum
tribus vicibus expādit: ⁊ sic rogando dominū
ipsum a mortuis suscitauit:⁊ viuū matri sue cō=
mendauit. Ista possunt exēplariter allegari pro Moralitas
quadam opinione quorundam : qui scilicet secū
nollent habere viros perfectos ⁊ iustos : timen=
tes deum: ne ex comparatione sue male vite ad
H eorum sanctam vitam Deus de ipsorum ini=
quitatibus recordetur: ⁊ ad occidendum filium
eorum.i.ad puniendum eos amplius excitetur.
Unde etiam de quibusdā nautis audiui ꝙ duos
religiosos

religiosos quos in naui sua habebant: imminen-
te tēpestate in mare voluerūt proÿcere/dicentes
ꝙ ꝓpter eorum iusticiā deus volebat ipsoꝝ nau
Allegoria. taꝝ iniquitates punire. ¶ Dic allegorice, ꝙ ma-
ter ista est synagoga: que scz heliam nutriuit: in
aduentu tamē eius illius filius .i. populus q̄ an-
te viuus fuerat ꝑ gratiam; ꝓpter suam increduli
tatē mortē spūalem ⁊ eternaz incurrit. Finaliter
tñ xp̄s in cenaculū ecclesie eos ducet: ⁊ sup lectuz
fidei sue ꝯstituet: ⁊ tribus vicibus .i. per fidē trini
tatis quā eis inspirabit, super eos incumbet: ⁊ sic
eos viuificabit ꝑ gratiam: ⁊ matri eoꝝ .i. ecclesie
Ozee.6.a vivos reddet. Vñ dr. Viuificabit nos post duos
Aliter. dies: tertia die suscitabit nos. ¶ Vel dic ꝙ mulier
est humana natura cuius filius, scz adā cū poste-
ritate sua mortuus fuit: sed helias deus filium
istū .s. hoiem, ꝑ icarnationē assumpsit: ⁊ eū i cena
culo suo .i. hierusalē sup lectum crucis expandit
⁊ tribus vicibꝰ .i. tribus diebus super eum in se-
pulchro incubuit: ⁊ sic eum a culpa, que eum per-
Moralitas emerat, suscitauit. Allega vt supra. ¶ Vel dic
moraliter, ꝙ mater ista est conscientia: que filium
suū .i. cor vel animā videns mortuum ꝑ pctm̄: dz
ad heliā .i. ad deū cōcurrere: q̄ scz solet mortuos
tales in cenaculū portare .i. sursum ad bona eter
na porrigere: ⁊ eos super lecto suo .i. sup requiē
A felicitatis eterne ꝑ desideriū collocare: ⁊ sic sem-
per solet gratiarū largitionē sup tales expande-
re: ⁊ tribus vicibus: scz per spē fidē ⁊ charitatem
se eis applicare: ⁊ sic solet eos a morte pcti susci-
3.re.17.d tare: ⁊ viuos ⁊ sctōs ꝯsciētie mādare: ita ꝙ tunc
poterit dicere illud supra. Filius meus viuit.

¶ Capitu. xiiij. Textus.

Post dies multos factuz est verbū dñi ad heliam Moralitatū Cap. xv.

Volens helias
post siccitatem triennalez ⁊
semestrē pluuiā dare terre:
ꝓphetas lucorū ⁊ idolorū
vocauit: ⁊ sic cū ipsis coram
populo pactū fecit: ꝙ si tur
ba ꝓphetarū bouē occide-
ret: ⁊ sup ligna i altari pone
ret: ⁊ ꝙ helias de alio boue
similiter faceret: ita ꝙ ille de dño ⁊ de baal dicere
tur deꝰ, q̄ de celo ignē ad vocē suoꝝ ꝓphetaꝝ mit
teret, q̄ sacrificiū deuoraret. Igit̄ prophete baal
ignē de celo impetrare nequiÿs, q̄nimmo se inci
dētes ⁊ sanguinē ꝑfundētes, ⁊ deū suū inuocātes
inuanū laborauerūt. Helias ꝓ oratiōe sua ignē
de celo ꝓtulit: q̄ oblatū deo sacrificiū deuorauit.
Moralitas ¶ Helias ꝓpheta dñi significat catholicos ⁊ vi-
ros ꝑfectos ⁊ bonos: ꝓphete ꝓ baal significāt
B hereticos ⁊ hypocritas hoies ⁊ malignos qui scz
baal q̄ interpretat̄ deuoratio, idest ꝓprÿ ventris
q̄ gulose deuorat prophete sunt: ⁊ eū tanq̄ deum
Phil.3.d reuerent̄ ⁊ colūt. Apostolus. Quorū deus vēter
est. ⁊c. Igit̄ si volumus scire q̄ istoruz sunt boni
⁊ iusti: videamus q̄ sunt illi q̄ de celo faciūt ignē
descendere .i. q̄ spiritum ⁊ diuinā gratiā possunt
a deo pro se ꝑ aliÿs suis orationibus impetrare:
qr pro certo illi qui de celo nihil impetrant: dato
ꝙ lanceolis .i. penitentÿs se exterius incidant: ⁊
dato ꝙ multis orationibus clament: ⁊ ꝙ bouem
i. carnem ꝓpriam ꝑ austeritatem immolent atq̄
macerent: sicut ad literam faciunt heretici ⁊ hypo-
crite: nō sunt tñ boni ꝓphete: nec boni nec iusti: sz
reuera helias .i. sancti viri ⁊ nō ficti: q̄ sunt fide-
Ioā.9.f les catholici: ignē spūssancti ⁊ charitatis de ce-
Aliter lo trahunt: ⁊ sic veri dei cultores se ostendūt. Iō
dicitur. Scimus ꝙ deus pctōres non exaudit: sz
si quis dei cultor est, hunc audit. ¶ Vel si vis per
ignē intellige serenitatē temporum ad quē peten
dū ⁊ impetrandū ꝓcessiones fiūt vt supra. ¶ Vo- Eodē.c.f.
lens helias idem de celo a dño obtinere: altare
de duodecim lapidibus fecit: ⁊ bouem vnum per
frusta concidens strue lignorū supposita, super
altare mēbra cōposuit: ⁊ in circūitu altaris duas
aruuculas .i. aqueductū ꝑ duo loca (secundum
comestorem) etiā ordinauit: ⁊ tunc quatuor hy-
drias aque nō solū semel, immo secundo ⁊ tertio
supra ligna ⁊ sacrificium fundi iussit: ita ꝙ aque
ductum impleuit. ¶ Tunc ipso orante ignis de C
celo cecidit: qui holocaustum lignaq̄ et lapides
deuorauit: puluerem q̄ ⁊ aquam lambuit. Mox
vero prophetas baal, qui ignem de celo ipetrare
nequiuerant apprehendit: et eos ad torrentem
cison viriliter interfecit. ¶ Sic vero dico morali- Moralitas.
ter loquendo quando helias .i. animus vult bo-
uem suum .i. suam carnalē vitam deo immolare:
⁊ ignem diuini amoris ⁊ superne beniuolentie de
sursum a patre luminum impetrare: plura sunt
sibi necessaria: quia ꝑ certo ipse debet de duode-
cim lapidibꝰ .i. de duodecim articulis fidei alta-
re sue conscientie construere: ⁊ duplicem aque-
ductum .i. duplicem lachrymosam compunctio-
nem vnā scz que fiat amore: ⁊ aliā q̄ fiat timore, dz
fabricare. Psal. ascensiones in corde suo dispo- Ps.83.b
suit in valle lachrymarum. Debet ligna .i. sancto-
rum patrum exempla apponere: ⁊ bouem sue car
nalis vite debet scz confitendo per mēbra diuide
re ⁊ per iugem memoriā in altari cordis ⁊ cōsciē-
tie ordinare. Unde Leuī. Detracta pelle hostie Leui.1.b.
artus in frusta concident: et subÿcient in altari
ignem strue lignorum ante composita: ⁊ membra
que cesa sunt desuper ordinantes. Tunc vero de
bet homo quatuor hydrias aque, idest quatuor
lachrymarum genera: scz ꝑ malis commissis, ⁊ ꝑ
bonis omissis, ⁊ pro incolatu miserie, ⁊ pro dila-
tione glorie superfundere: que scz tribꝰ vicibus
hoc est dictu: ꝑ peccato cordis, pro peccato oris,
pro peccato operis debet sacrificiū spūs cōtribu D
lati abluere: ita ꝙ cōductū cōsciētie etiā dz humi
liter implere. Vñ dicitur. Implete hydrias aqua.
Quia ꝑ certo si ista fecerit, ignis diuine charita- Ioh.2.a.
tis ⁊ beneplaciti et grē de celo .i. de sursum a deo
descēdet: q̄ sacrificiū ⁊ bouē carnalis vite consu-
met: ⁊ ligna bonorū exemplorū, aquā lachryma-
rū, ⁊ lapides fidei articuloꝝ, necnon puluerem,
idest ꝯsiderationē mortis ⁊ futuroꝝ que in hoc
sacrificio adhibita sunt cū beniuolentia recipiet
⁊ assumet. Placebit deo sacrificium iuda. Etiam mala.3.a
ignis interioris charitatis cum de celo inspira-
tur ⁊ mittitur, a quo omnes partes cordiales
sacrificÿ conflagantur. Treñ. De celo misit ignē Treñ.1.c.
in ossibus meis. Et tunc etiam omnes prophete
baal/idest male cogitationes, presumptiones ⁊
imaginationes ⁊ opiniones, de corde sicut de ter
ra israel extirpantur. ¶ Cum helias ascendisset Eodē.ca.g.
ad verticem carmeli: ⁊ pronus in terram faciem
suam inter genua posuisset: misit puerum suum,
vt septies respiceret contra mare: septima vice
vidit nubeculam paruam quasi vestigium ho-
minis ascendentem de mari: et tunc celi obtene-
brati sunt: et nubes et venti surrexerunt: et
facta est pluuia grandis valde. ¶ Nubes ista cu- Moralitas
ius ascensus pluuiam misit in mundum, chri-
stuz significat: qui scilicet fuit nubecula per puri
tatem, parua per humilitatem: quasi vestigium
hominis per assumptam humanitatem: ascen-
dens de mari huius mūdi per ingressum ad eter
nam felicitatem: quia reuera septem respectus
amare vite in eo fuerunt, q̄ ascensum huius com E
pleuerunt. Primus fuit natiuitas. Secūdus cir
cuncisio. Tertius baptismus. Quartus passio.

Quintus ad inferos descensio. Sextus resurre-
ctio. Septimus ascensio: quez scilicet secutꝰ est
octauus. s. nubes et ventus. s. spiritussancti fla
tus et inspiratio: ꝛ pluuiarum. i. donoꝝ ꝛ charis
matũ in pentechoste larga donatio. Post ascen-
sum em̃ huiꝰ nubis, pluuia gratiaruz multipli-
cium fuit secuta: per quã terra humani generis
ps. 146. b. fuit irrigata, ꝛ bonis fecundata. Ps. Operit ce-
Aliter lum nubibꝰ: ꝛ parat terre pluuiã. ¶ Uł dic si vis
de assumptiõe vel ascensiõe gloriose, ꝟginis pu-
re, parue, humilis ꝛ dulcorose: q̃ scz post septena
riũ donorũ et virtutũ, celos ascẽdit: ꝛ nobis plu
uiarũ. i. gratiarũ spiritualiũ copiã procurauit.
¶ Uel dicitꝫ quãdo per mãdatũ vel documentũ
helie. i boni predicatoris ꝛ p̃lati: puer. i. pecca-
Aliter tor q̃ est infirmus ꝛ ignarꝰ: more pueri ad mare
i. ad cor suũ amarũ ꝛ cõpũctũ respiciat: ꝛ septies
i. per ꝯsideratiõnẽ septẽ pctõꝝ mortaliũ faciẽ ibi
vertit: nubecula pure affectiõis ꝛ cogitatiõis in-
desurgit: ꝛ pluuiã lachrymarũ generat: ꝛ fecũ-
ditatẽ virtutũ ꝑducit. Uñ dr. Pluuijs germinat
herba. ¶ Helias prophetas baal esse falsissimos
ꝛ mẽdaces ꝓbauit: ꝛ postea ipos iterfecit. ¶ Sic
F p̃latus vel iudex primo dz malos ꝯuincere: ꝛ de-
2. re. 23. a. mũ ad eorũ interfectionẽ seu punitionẽ debet ꝓ
eod. ca. g. cedere. Quod vtiqꝫ de falsis ꝓphetis. i. falsis he
Morali- reticis dz fieri: quos iudex debet potiꝰ q̃ alios
tas. pctõres extirpare. Uñ. Maleficos nõ patieris vi
uere super terram.

¶ Capl'm xix. Textus.

exo. 22. c. Nunciauit autẽ achab iezabel oĩa que
fecerat Helias. Mora. Ca. xvj.

Um Helias vir
cõstãs ꝛ fortis eẽt ita ꝙ achab
impiũ regem redarguere non
timuisset: et precibꝰ suis mor-
tuũ suscitasset: et de celo ignẽ
Mala. 4. b. et pluuiã impetrasset: prophe-
tas baal occidisset: et ad puniẽ
dum iudicẽ a deo fuisset p̃ordinatus: sicut patet
Mal. A facie tamẽ vnius mulieris viue iezabel
regine timuit: propter quod (relicto puero suo)
in desertum fugit: vbi tedio affectus anime sue
petijt ꝙ moreretur: et mortem quam sibi a ieza-
bele inferri timuerat a domino postulauit: obse-
G cro inquit domine aufer animam meaz: et in vm
bra iuniperi se subijciens obdormiuit. Angelus
vero domini eum dormientem inueniens a som-
no excitat: et ad comedenduz panem subcineri-
cium: et ad bibendum aquaz inuitat. Qui postq̃
comedisset et bibisset, rursum obdormiuit: ꝛ an-
gelus iterum ipsum tangit: ꝛ ad amplius come-
dendum ipsum inuitat fortius et inducit. Sur-
Morali- ge inquit comede: grandis enim tibi restat via.
tas. Hic igitur surgens iterato comedit et bibit: et
quadraginta diebus et noctibus vsqꝫ in montez
dei oreb in ipsius cibi fortitudine ambulauit.
Exponendo moraliter, helyas significat virum
sanctum: Achab rex impius diaboluz significat:
iezabel que fuit eius vxor, sanguinem, carnem
seu luxurie significat fluxum: desertum vero, pe
nitentie vel religionis sensum significat statum.
Iuniperus arbor pungitiuarum difficultatum
significat stimuluz: vmbra vero que delectabilis
est, honores et excellentias denotat: angelus
autem peccatorem, vel diuinam inspirationem,
vel sacram scripturam: vel timorem, vel circun-
spectionem significat: panis vero subcinericius
mortis, significat cõsiderationem: aqua lachry-
marum compunctionem: mõs oreb paradisi cõ-
solationez. Interpretatur enim oreb mensa. Igi
tur ista est veritas, ꝙ dato quod helyas id ẽ ho-
mo iustus et virtutibus perfectus, multis pol-
leat virtutibus: ita quod habeat constantiaz ad
achab id est ad ipsos principes redarguendum:
prudentiam ad falsos prophetas et hereticos
confutandum, et ad superandum: sanctitatez ad
ignem diuini amoris, et pluuiã beneficioꝝ celi-
tus impetrandum: eloquentiam ad peccatores
mortuos de morte culpe resuscitandum, nihilo-
minus tamen restat ꝙ debet summopere formi-
dare: hoc est debet fugere et vitare persecutionẽ
iezabel scilicet meretricez id est carnez propriam
vel luxurie molliciem et charitatem, et sangui-
nis corruptelaz. Ista est enim que sanctos viros
persequitur: et cum omnia vicerint, ab hac tan-
q̃ a regina potentissima superantur. Unde Apo.
Permittis mulierem Iezabel seducere seruos
meos, et docere fornicari et manducare. Et ideo Apoc. 2. f.
cum contra istam vnicum sit remedium, scilicet
lugere et occasiones vitare: ergo iste helias id ẽ
est homo iustꝰ: relicto puero id est quacũqꝫ pue-
rili imbecillitate, et ignorantie: desertum peni-
tentie vel statum religionis quandoqꝫ ingredi-
tur: vt sibi sub iunipero id est sub punctionibus
diuini timoris, et discipline regulis degens: a Ie Job. 30. e.
zabel id est a luxuria vel carnis periculis exua-
tur: sicut ad literam fecerunt heremite: de quibꝰ
dicitur, quod egestate et fame steriles redibant
in solitudine: et manducabant herbas et arborũ
cortices, id est radix iuniperorum erat cibus il-
lorum. Sed quid? Pro certo sepe fit ꝙ postq̃ ho-
mo ad desertum religionis confugit: et difficul-
tates, et disciplinas, obseruantias, obedientiaz,
et alia graua reperit, et etiam tentationes et sti-
mulos carnis sentit: quandoqꝫ tedio affectus et
quasi de ingressu penitens, mortem sibi expostu
lat et requirit, dicens cum filijs Israel carnalibꝰ exo. 16. a.
illud Exodi. Utinã mortui essemꝰ in egypto: vbi
sedebamꝰ sup ollas carniũ ꝛc. Et ideo talis sic
affectus, vmbram iuniperi id est statum eminen-
tie ꝓsperitatisqꝫ refrigeriũ, p̃latiõis officiũ in re
ligiõis deserto aliquotiens sibi querit. Quod cũ
obtinere potest in delitijs ꝛ solatijs dormire in-
cipit: et sic desertũ penitẽtie qd elegerat, in deli-
tias sibi vertit. Uñ Esa. Ponit desertũ quasi deli Esa. 51. a.
tias, et solitudinẽ quasi hortũ dñi. Sed reuera
tali sic dormiẽti, angelꝰ dñi. i. s. bona inspiratio vł
cõsideratio, vel bona sacre scripture lectio: vel
bona predicatoris vel p̃lati, vel alicuius alteriꝰ Act. 12. b.
viri iusti monitio: statim debet adesse q̃ ipsum dz
excitare, ꝛ a somno corpis discutere ꝛ ꝯrgere.
Unde dicitur, ꝙ angelus percusso latere Petri, Apo. 2. b.
excitauit euz dicens: surge velociter. Qui sibi dz
dicere ꝙ surgat et ꝙ panem subcinericium id ẽ
sue mortis memoriã pre oculis habeat: ꝛ aquã
lachrymarum bibat: ꝛ ꝙ causam quare intrauit
desertũ penitentie attendat: ꝛ ꝙ ad obseruãtiaz
discipline quã p̃termisit, redeat et accedat: dicẽs
illud Apoc. Memor esto vñ exieris: et prima
opa fac. Igitur sepe fit ꝙ homo sic exitatꝰ ꝛ mo
nitꝰ, a somno torporis surgit: dicẽs illud Roma.
Hora est iã nos de somno surgere. Et ad subci-
nericiũ panem et aquã. i. ad mortem cogitandũ
ꝛ ad pctã sua plangenda se humiliter vertit. Ro. 13. c.
Psal. Cinerẽ tanq̃ panẽ mãducabã: ꝛ potũ meuz
cũ fletu miscebã. Sz ꝓ certo fit, ꝙ ex fragilitate ps. 102. b.
propria homo iterũ obdormit: ꝛ iterum ad vm- B
brã. i. ad mũdane prosperitatis dulcedinẽ, q̃ si-
cut vmbra fluit, se cõuertit: et ideo angelꝰ suus
id est ꝯsideratio mẽtis, ipsuz debet excitare: ꝛ q̃
longa sit via via, scilicet eũdi de hoc mundo ad
patrẽ, sibi debet ostendere, ꝛ eũ ad dietã pristinã
inuitare. Surge inquit comede: grãdis em̃ tibi re-
stat via: qz. s. tũc ex toto suo conatu surgere tenet.

et panẽ et aquã sibi oblatos scz mortis memoriã
et lachrymosam cõpunctionẽ comedere: vt sic p
quadraginta dies.i.per laborẽ vite p̄sentis/que
in numero designat/possit ad montẽ dei oreb.i.
Esa.2.a ad mensam paradisi fortiter ambulare. Vñ Esa.
Aliter. Venite ascẽdamus ꝛc. ¶Vel si vis p angelũ intel
lige prelatũ vel presidẽ vel etiã quẽlibet virum
iustũ, et dic per oĩa sicut supra: qꝛ iste debet sub-
ditũ desidẽ excitare, ꝛ ad penitentiã ꝛ diligentiã
Aliter. inuitare. ¶Vel dic ꝙ helias est bonus prelatus
religiosus: q̄ Jezabel.i.carnis pericula fugiens,
ad desertũ religionis venit: vbi p certo quatuor
inuenit: quib⁹ mediãtib⁹ ad montẽ dei oreb.i.ad
paradisum ptingit. Ista igit quatuor sunt vm-
bra iuniperi cuius cineres seruãt ignẽ inextingui
bilem per annũ sm Josephũ hoc est crucis pun-
C gitiua memoria et compassio: per quã in corde
nostro seruat ignis.i.diuinus amor et dilectio.
Cant.2.a Unde in Cant. Sub vmbra illi⁹ quẽ desiderabã
sedi. Itẽ panis subcinericius est mortis ꝛ incar-
Job.24.a nationis nostre memoria et recordatio. Vñ Job,
Ago penitentiã in fauilla ꝛ cinere. Itẽ vas aque
Psal.79.a est lachrymarũ fletus ꝛ inũdatio. Psal. Potũ da-
bis nobis in lachrymis in mensura. Itẽ angelus
incitans.i.boni prelati correctio/vel bonorũ so-
ciorũ monitio et exhortatio/vel sacre scripture
instructio, ꝛ deuotiõis ꝛ contẽplationis medita-
Tob.5.a tio. Unde Tob. Angelus eius comitet vobiscũ.
Ista enĩ sunt quatuor que cõcomitant heliam in
deserto.i.religiosum in claustro: p que scz citius
ptingit ad montẽ paradisi in celi supercilio, vel
etiã ad montẽ cõtemplationis in perfectionis fa
Psal.23.a stigio. Psal. Quis ascẽdet in montẽ dñi: ꝛc. ¶Vel
Aliter. dic ꝙ helias in deserto nõ legitur dormiuisse nisi
sub iunipero pungitiua, nec bibisse nisi de aqua,
nec comedisse nisi de subcinericio pane: nec locu-
tus fuisse nisi cũ angelo. In quib⁹ scz instruit re-
ligiosus ꝙ nõ debet delicias querere: nõ societa-
tes seculariũ vel vaniloquia frequentare: quin-
imo panẽ subcinericiũ, id est mortis memoriã et
humiliationẽ, suipsius cõsiderationẽ: aquã la-
chrymarũ ꝛ cõpunctionẽ debet comedere: ꝛ cum
angelo.i.cũ deo ꝛ angelis per orationẽ, vel cum
mẽte sua per meditationẽ debet colloquia sua fa
cere, et alias silentiũ obseruare. Et si ipsum p ali-
D quas cõsolationes et delectationes aliqualiter
dormire cõtingat: hoc semp debet esse sub iunipe
ro.i.sub punctione diuini timoris per penarum
infernaliũ cogitationem: vel sub iunipero.i.sub
memoria crucis et passionis per cõpassionẽ ꝛ de-
uotionẽ: qꝛ pro certo religiosus in claustro de-
bet in abstinẽtia viuere: silẽtiũ seruare: ꝛ si quid
consolationis habuerit/semp debet illud sub iu-
nipero.i.in timore dñi et in cõpunctione contri-
Ezechi.12.c tionis/ꝛ in cõsideratione infernaliũ tormentorũ
Aliter. exercere. Unde Ezechi. Fili hominis in cõturba-
tione comede. ¶Vel dic ꝙ helias significat pecca
torem: qui in vmbra mũdane prosperitatis dor-
miens: qñ ab angelo.i.a p̄dicatore angelico ex-
citatur: faciliter redormire, ꝛ in torporẽ et negli
gentiã recidere cõprobatur: quapropter ille an-
gelus.i.predicator vel prelatus ipsum iterũ te-
netur tãgere: ꝛ ad surgendũ de peccato, ꝛ de tor
pore negligẽtie ipsum cõcutere/et panẽ et aquã,
id est deliciarũ abstinentiã sibi iniungere: ꝛ lon-
gam viã ꝛ difficilẽ quã post mortẽ facturus est:
sibi intimare: vt in cibi illius fortitudine vsq ad
montẽ dei oreb: id est ad paradisum venire pos-
sit: qui pprie mons dei oreb, id est mẽsa interpre
Psal.22.a tatur: pro eo ꝙ ibi eterne refectionis mẽsa bonis
ꝛ laboriosis hominib⁹ preparat. Psal. Parasti in
Aliter. cõspectu meo mensam/aduersus eos qui tribu-
lant me. ¶Vel dic ꝙ panis iste subcinerici⁹ signi-
ficat sacramẽtum altaris: vbi panis qui de celo

descendit/sub cineribus accidẽtiũ continet: qui E
scilicet peccatori a somno peccati per penitẽtiã
surgenti ab angelo.i.a sacerdote porrigit: vt in
fortitudine ei⁹ in quadragenario huius vite la-
boriose ambulet et ad montem dñi scilicet para
disum attingere ꝛ progredi mereatur. Psal. Pa- Psal.103.c
nis cor hominis confirmet. ¶Cum helias esset in Eodẽ ca.d
monte dñi oreb/et sitiret in spelũca: dictũ est sibi
ꝙ exiret: et coram dño foris staret. Quid inquit
agis helia? Egredere et sta coram dño in mon-
te. Ipso igitur ad ostium spelunce egrediente et
stante, et ecce spiritus fortis ꝛ grandis cõterens
petras/et subuertẽs montes: transiuit ante do-
minum coram eo: sed non in spiritu dñs. Post spi
ritũ vero cõmotio: et nõ in cõmotione dominus.
Post cõmotionẽ ignis: sed non in igne dominus.
Post ignẽ vero transit aura lenis, ꝛ tunc in aura
fuit dominus: propter quod helias faciem suam
pallio cooperuit: ꝛ sic domini locutionẽ audiuit. Moralitas.
¶Ista possunt exponi diuersimode. Helias enim
in spelunca significat peccatorem latentẽ in spe-
lunca carnalitatis/vel in cauerna mũdani amo-
ris: qui vere est spelunca latronum. Deus enim
inspiratiue loquitur quandoq peccatori: et ad
exeundum de statu peccati ipsum arguens/exci-
tat et hortatur. Quid inquit hic agis helia, id est
quid facis in statu peccati: necnon in cauerna, id
est in affectione bonorum seculi? Egredere et sta
foris in monte coram domino, id est egredere pe
nitendo: et sta in monte paradisi celestia affectã- F
do. Iste igitur qui ad ostium spelũce egreditur,
quãdoq ad cogitandum de propria salute ali-
qualiter inclinatur: sed reuera statim ppter hoc
sibi non adest dominus: nec statim redit ad sta-
tum gratie: quinimo tria sunt que precedunt in
corde hominis aduentum eius, id est gratie dei.
Primo enim oportet ꝙ veniat spiritus cõterens
petras: iste est timor dei qui petrã, id est obstina
tionem et duriciã cordis frangit. Et tandẽ venit
cõmotio: et hoc est quãdo de penitẽdo ꝛ se de ma
lo statu amouẽdo cogitat et disponit. Post vero
venit ignis: et hoc est quãdo incipit fieri in cor-
de aliqualis ad dei amorẽ calefactio, ꝛ de pecca-
tis cõtritio: sed pro certo nec in spiritu timoris,
nec in cõmẽdatione cogitationis, nec in igne im-
perfecte dilectionis adhuc est deus. Sed reuera
finaliter venit sibilus aure tenuis, id est mentis
dulcedo et deuotio: et ipsius dei per inspiratio-
nem allocutio: et ad confessionẽ ipsorũ vitiorum
sibilatio et reuelatio: ꝛ tunc ibi est dñs: quia pro
certo tunc esse deus cum penitẽte percipit: quã-
do peccator propria sua peccata confitet. Unde
in libro Regum. Transibit per eum et sibilabit ꝛ 3.Reg.9.b
dicet. Quod autem dñs prope sit cum hoie quã-
do erga eum sibilus confessionis auditur: patet
per Esa. vbi dicit. Clamabit et dicet: ecce assum. Esa.58.c
Et tunc debet homo cum pallio humilitatis fa-
ciem suam abscondere: ꝛ quasi indignum gratia
sibi facta et presentia dñi se putare: dicens cum G
Petro illud Luce. Exi a me dñe: quia peccator Luce.5.b
homo sum. ¶Vel dic sm Gregorium/ꝙ spelunca Aliter.
est nostre mortalitatis corruptio a qua pro cer-
to homo obuiã dño ad ostiũ egreditur/quãdo
corporeas vires transcendẽs ad cõtemplationẽ
spiritualiũ eleuat. Iste igit tunc percipit ꝙ tria
sunt in quibus nõ inuenit dñs, scz spiritus cõte-
rens petras/ꝛ subuertens montes.i.superbia q̃
scilicet duros ꝛ obstinatos cõterit, id est altos ꝛ
eleuatos status subuertit. Itẽ cõmotio/hoc est
auaricia: que scz hominẽ per sollicitudinẽ cõmo
uet: ꝛ ipsum quiescere nõ permittit. Psal. Turba Psal.106.c
ti sunt et cõmoti sunt sicut ebrius. Itẽ ignis iste
est luxuria: que scilicet more ignis omnia cor-
da q̃tũcunq dura ꝛ stabilia, succendit et mollit. Unde

Job.31.b Job: Ignis est vsqꝫ ad fundamēta deuorās. Sed
ꝓ certo quartū est vbi dñs reperit̃.s. spirit⁹ aure
tenuis.i. spūs agilitatis: aura puritatis et tenuis
tatis.i. humilitatis: in quo dñs loquit̃: ꝛ a nobis
Aliter. spiritualiter inuenitur. ¶Uel si vis ista allega,
ꝙ deo nō placēt ista tria genera iudicū seu prela
torū correctorū malorū/vel hoim iniquorū: nec
apud eos dñs inuenit̃ scꝫ spiritus cōterens pe-
tras: isti sunt superbi ꝛ crudeles furiosi: qui sine
discretione oīa volunt conterere ꝛ subuertere, ꝛ
sine moderamine punire: qꝛ ꝓ certo apud illos
nō est dñs: qm̄ sic nunq̄ꝫ placet dño deo crudeli-
b tatis excessus nec exinde sequit̃ aliquis vtilita-
Amos.2.b tis fructus, nec emēdationis prouētus. Unde de
talib⁹ dr̄, ꝙ ipsi cōterūt super puluerē terre capi
ta pauperū: ꝛ viā humiliū declināt. Secūdi sunt
cōmotio. Ipsi sunt instabiles ꝛ ambitiosi: qui de
statu ad statū se volūt cōtinue mouere: et nūq̄ꝫ in
eodē statu ꝛ gradu cōsistere vel manere: sed nec
Hiere.14.b apud istos est dñs. Unde Hiere. Dilexit mouere
pedes suos: et dño nō placuit. Tertij sunt ignis:
et isti sunt auari ꝛ luxuriosi: q̄ scꝫ igne cupidita-
Puer.30.c tis ꝛ carnalitatis ardēt: et ideo per exactiones
subditos incendūt et cremant. Unde in Prouer.
Ignis nūq̄ꝫ dicit sufficit. Sed nec apud istos est
Amos.9.a dñs: quinimo de talibus dr̄ illud Amos. Auari-
cia in capite oīm atqꝫ nouissimū eorū gladio in-
terficiā. Sed reuera quarti sunt sibilus aure te-
nuis.i. viri dulces consolabiles ꝛ benigni deo, et
hominibus humiles. Et pro certo apud istos est
dñs: qꝛ.s. tales dñs diligit: et apud istos hospita
tur ꝛ venit. Ps̄. Diligēs māsuetos dñs humiliās
Psal.146.a aūt peccatores vsqꝫ ad terrā. ¶Hic habemus, ꝙ
Eodē ca.b dñs locutus est helie in ostio speluncē: et statim
Gen.18.a sicut ante apparuerat abrae in ostio tabernacu-
Moralitas. li cōmoranti. ¶In quo notari pōt, qn̄ quis de ca
uerna male cōscientie ꝛ peccati egredit̃: q̄ꝫ statim
ad ostiū id est ad bonā cogitationē peruenit: do
minus manū adiutricē porrigit et sibi per inspi-
rationē vt vlterius ꝓcedat, loquit̃: et ei per gra-
Apoca.3.d tiam se ostēdit: dicens illud Apocalip. Ecce ego
ad ostiū sto et pulso. Si quis aperuerit mihi in-
Eodē ca.c trabo ad eum ꝛc. ¶Hic dicit̃ ꝙ cum helias cre-
A dens se solū prophetā in israel, dixisset dño: zelo
zelat⁹ sum ꝓ dño exercituū: altaria tua destru-
xerūt: ꝓphetas tuos occiderunt: ꝛ pactū tuū de
reliquerūt filij israel ꝛ derelictus sum ego sol⁹:
audiuit a dño/ꝙ septem milia hoim erāt in isrl̄/
qui genua coram baal non curuauerunt: nec eū
Moralitas. adorauerūt. ¶Quod vtiqꝫ ad hoc pōt applica-
ri/ꝙ multi boni sunt hoies: et inter hoies tales
nesciunt̃ esse: quos scꝫ dñs ꝓseruat/ne cū impijs
Aliter. ad facinora ruāt. ¶Potest etiam allegari/ꝙ se-
pe fit ꝙ aliq̄s de se presumit ꝙ ipse sit solus ꝓ-
pheta dñi.i. homo sufficiens literat⁹ vel ꝑfect⁹:
nec aliquos alios similes sibi esse credit. Quan-
do ergo in talibus ꝟtutib⁹ similes ꝛ perfectio-
res reperit: ꝛ vidit numerū aliorū bonorū ꝓm-
ptorum ad virtutem/tunc talis fastum presum
ptiōis deponit. Unde de talibus potest dici/qui
scꝫ se bonos credunt illud Job. Ergo vos estis
Job.12.a soli homines: et vobiscū morie̅t̃ sapientia. Et mi
hi est cor sicut et vobis: ꝛ sm̄ scientiam vestram
Eodē ca.d ego noui. Helias reperit heliseum inter duode-
cim iuga boum arantem: qui misit palliam suū
super ipsum: qui statim bobus relictis, post eū
cucurrit. Ueruntamē licentiam osculādi patrē
ꝛ matrem petijt, et impetrauit. Osculer inquit
oro te patrem ꝛ matrem: et sic sequar te. Cui il-
le dixit. Uade et reuertere: qđ meū erat, feci tibi.
Iste igit̃ statim vnum par boum in quibus ara-
uerat, mactauit: ꝛ cum aratro suo coxit: ꝛ ad co
mendum populo dedit: ꝛ secutus heliam, sibi de-
Moralitas. cetero ministrauit. ¶Illud potest allegari ad

aplos Petrū et Andreā et Mathiā/ꝛ alios simi-
les scilicet qui antiquitus inter duodecim iuga
boum scꝫ inter patres veteris legis/qui a duode
cim patriarchis descēderāt/arauerūt: inquantū
terrena cū alijs dilexerūt. Sed reuera vbi ab he-
lia.i. a christo fuerūt vocati/et pallio fidei indu-
ti: statim post eū solēt currere: ꝛ patri et matri.i.
cunctis amicis carnalibus valde studuerūt face
re. Boues suos et aratrū.i. totā suam temporalē
substantiā populo scꝫ pauperū distribuerunt: et
post istum heliā christum sequi: scꝫ imitādo ꝛ cre
dendo: et eidem obsequi et seruire studuerūt: vt
patet in euāgelio/vbi dicit̃. Relictis retib⁹ et pa-
tre/secuti sunt dominū. Quod etiā ad quoscūqꝫ Mat.4.d
potest referri homines religiosos: qui scilicet vo
catis a deo/et pallio regularis habit⁹ indui/sum-
mam gloriā debent reputare: parētes carnales
dimittere/boues proprie carnalitatis per peni-
tentiam mactare: aratrum, id est animū igne cha
ritatis comburere: et sic sequi dñm/et in religio-
ne perpetuo ministrare. Unde dicitur. Reliqui- Mat.19.d
mus omnia et secuti sumus te ꝛc.

¶Capl'm xx. Textus.

Porro benadab rex syrie congregauit
oēm exercitū suū. Moralita. Ca. xvij.

HIc habet̃ ꝙ be- C
nadab rex syrie ꝑ pueros prin
cipum/non per principes fuit
superat⁹: quinimo in illo ꝓlio
nullus principū est inuentus.
In sequēti etiā anno cōsilium
benadab fecit, scꝫ ꝙ reges ab
exercitu tolleret/ꝛ ꝙ loco eorū principes pone- Moralitas.
ret/ꝛ bellatorū numerū instauraret. ¶Ista pos-
sunt allegari/ꝙ qn̄ magni viri/reges ꝛ principes
et dñi ad prelia nō sunt apti: ꝛ ꝙ magis q̄nqꝫ no-
cent q̄ꝫ proficiunt/qn̄ in exercitu sunt immixti.
Forte igit̃ vtile esset ꝙ nullus taliū ad exercitū
veniret: sed per pueros principū.i. per inferiorē
militiā preliū fieret: qꝛ scꝫ vt cōmuniter inferio-
res ꝛ pauperes milites/sunt maioribus et ditio-
ribus fortiores et ad preliorū opera promptio-
res. Tales eñ reges et magnates quia pre cete-
ris sunt delicijs dediti: prebebit delicias regib⁹:
ideo pre ceteris sunt inertes et facilius possunt Gen.49.c
vinci. Psal. Ad alligādos reges eorū in cōpedi- Ps̄.149.b
bus ꝛc. Que etiā de prelio spirituali possunt in-
telligi: vbi plus proficiūt pauperes q̄ꝫ diuites/et Eodē ca.c
magis infimi q̄ꝫ summi/ꝛ magis subditi q̄ꝫ ꝓlati.
¶Syri victi in montibus a filijs israel dixerūt:
ꝙ dij montiū dij eorū erant: ꝛ qꝛ ideo ꝓualuerāt:
quapropter in anno sequēti pugnare ꝯtra filios
israel in valle decreuerūt: et sic ipsos supare dijs
eorū in valle nihil valētibus/sperauerūt. ¶Sic Moralitas.
vero syri qui interpretant̃ sublimes id est demo-
nes qui sublimia plus debito quesierūt: ante oīa D
nitunt̃ pugnare ꝯtra filios israel.i. ꝯtra fideles:
in montib⁹.i. in negocijs ꝛ rebus spiritualib⁹ scꝫ
mouēdo eos ad superbiā/ꝛ ad errorē in fidei ar-
ticulis/ꝛ in alijs sacramentalib⁹: vbi pro certo si
vinci eos cōtingat/statim nitunt̃ in valle pugna-
re.i. de peccatis inferiorib⁹/que scꝫ tangunt cor-
poralia ꝛ terrena: sicut ex luxuria ꝛ auaricia tē-
tare: ꝛ sic sperāt cōtra bonos facilius preualere.
Ista est eñ cautela demonū/ꝙ si in vno ꝓlio ten-
tatione vincunt̃: statim ad tentandū de alio se cō
uertant: ꝛ superare in alio conātur. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
benadab in primo ꝓlio victus, nō ꝓpter hoc de-
stitit, sed ad sequētis anni spaciū sperat vincere.
¶Allega ꝙ dato ꝙ aliquis princeps semel vel Aliter.
pluries victus fuerit, nō ꝓpter hoc debet cessa-

re sed totiens bellum instaurare/ꝙ finaliter va-
leat superare: sicut ad literam romani antiqui-
tus faciebant: quia dato ꝙ ab eodẽ pluries victi
essent/nõ propter hoc frangebantur: sed iterum
atq; iterum prelia instaurantes finaliter trium-
phabant. Unde dauid ioab principi exercitus
2. Reg. 11. d sui/audita morte Urie/scripsisse legitur. Non te
frangat ista res: varius est enim euentus belli: ⁊
nunc hunc/nunc illum consumit gladius. ¶ Hic
habemus ꝙ rex israel de clementia reprehendi-
Eodẽ ca. f tur. Nam cum benadab regem syrie cepisset in
bello, et dato ꝙ esset nequissimus/ipsum non ta-
men occidisset/sed sub certo federe dimisit: re-
prehẽsus est a propheta parabolice sub figura.
Captiuus inquit datus est mihi in custodiã sub
pacto: ꝙ si lapsus fugeret/anima mea pro anima
ei⁹ esset. Quo fugiẽte aĩa mea petit: vt loco capti
ui perditi seruituti et periculo exponat. Quod
cũ rex iustũ fore diceret: mox ꝓpheta dimissionẽ
benadab/quẽ deus sibi puniendũ tradiderat/in
caput eius retorsit: animã eius loco anime alte-
rius future pene obnoxiã sibi dixit: qꝛ dimisisti
virũ dignũ morte de manu tua/erit anima tua ꝓ
aĩa eius. ¶ Ista possunt applicari cõtra iudices
Moralitas. ⁊ superiores: qui sceleratis ⁊ impijs parcunt: et
recepto federe. i. prece vel munere: illos de suis
carcerib⁹ liberos et impunitos abire permittũt:
quia pro certo isti animas suas loco illorũ peri-
culo dãnationis exponunt: inquãtum ipsos qui
morte vel punitione digni sunt/dimittũt et qui a
dño per occultã prouidentiã ad ipsorũ manus
puniẽdi veniũt: et tñ nõ puniunt/sed dimittũt et
Nume. 35. d impie parcũt. Unde dicit. Non accipietis preciũ
Esa. 5. c ab eo qui reus est sanguinis. Et Esa. Ue q̃ iusti-
Aliter. ficatis impiũ ꝓ muneribus. ¶ Uel dic ꝙ ꝓpheta
reprehendens regẽ/parabolice loquit: ad deno-
tandũ ꝙ reges ⁊ principes nõ aperte: sꝫ oblique
per circũlocutiones indirectas sunt arguẽdi: ne
forte ad deterius ꝓuocent/si aperte vel publice
F arguant. Sicut etiã nathan dauid legit repre-
2. Reg. 12. e hendisse in parabola de oue pauperis. ¶ Et si
Aliter. vis/vide supra. ¶ Uel dic ꝙ illud qđ hic scribit:
custodi virũ istũ: qm̃ si lapsus fuerit/erit aĩa tua
pro aĩa eius: põt referri ad p̃latos: quib⁹. s. dati
sunt subditi in custodiã: qꝛ ꝓ certo si ꝓpter de-
fectum custodie in dãnationẽ labunt/aĩe p̃latoꝝ
ꝓpter eos periculo exponunt: inquãtum scꝫ de
aĩabus subditorũ reddere rationẽ tenent. Et er-
Pro. 27. e go bene dꝛ p̃lato illud Prouer. Diligẽter agno-
sce vultũ pectoris tui: tuosq; greges considera.
Ezechi. 3. c Unde Ezechi. Ipse impius in iniquitate ei⁹ quã
operatus est morietur: animã eius de manu tua
Aliter. requirã. ¶ Uel illud ꝙ achab cõtra seipsum igno
rans sententiã tulit: sicut etiã dauid respondẽs
nathan de oue pauperis subditi a diuite rapta,
2. Reg. 12. b dixerat. Uiuit dñs quia filius mortis est ⁊c. Po-
test allegari ꝙ illi qui male viuũt et bene iudicãt
et predicant/contra seipsos sententias ordinant
atq; dictant. Uel etiã quicũq; mali eoipso ꝙ ma-
le agunt/sententiã damnationis sue pertractãt.
Unde dicitur. Serue nequã ex ore tuo te iudi-
Luc. 19. d co. ¶ Illud quod hic ponitur/ꝙ leo occidit ho-
minem/qui prophetã ex parte dñi se percuti pre-
cipientẽ vulnerare noluit/vel timuit: potest alle
gari ꝙ valde debemus prophetis, id est predica-
toribus vel prelatis in his que ex parte dñi. i. in
virtute obediẽtie nobis precipiunt obedire: al's
vero diabolus nos poterit deuorare. Quia dici-
1. Reg. 15. c tur. Melior est obedientia q̃ victima.

¶ Capl'm xxi. Textus.

Post verba autẽ hec tpe illo vinea erat naboth. Moralitatum Capi. xviij.

Naboth noluit vẽ-
dere vineã suam achab regi ini-
quo: q̃ inde volebat facere hortũ
olerũ: quinimo eidẽ pristino di-
xit. Absit a me vt vendã heredi-
tatẽ patrũ meorũ. Quapropter
iezabel vxor achab/naboth subductis falsis te-
stibus lapidari fecit: ⁊ sic vineã eius achab cõti-
nuo occupauit. ¶ Achab est diabolus. Jezabel Moralitas
vxor sua est carnis cõcupiscẽtia: naboth vero si-
gnificat virũ iustũ. Igit sepe fit/ꝙ dum achab. i.
diabol⁹ vineã. i. gratiã viri iusti q̃ scꝫ ꝓpinat vi-
num eterne cõsolationis et glorie/nitit emere: et
ab ipso ꝑ pctm̃ tollere: et loco eius p̃ciũ bonorũ
tẽporaliũ sibi dare: tũ naboth. i. vir iust⁹ ad hoc
nõ cõsentit: sed hereditatẽ patrũ suorũ. s. gratiã
a deo iure hereditario dimissam/vẽdere cõtradi-
cit. Quod vidẽs iezabel mulier impudica. i. caro
falsos testes. i. mũdi fallaces delicias adhibens
lapidib⁹ tentationũ ip̃m obruit: ⁊ sic ipsam vineã
sibi tollit: ⁊ sic ꝑ luxuriã ip̃m caro interficit: quẽ
diabolus in tentãdo de magis arduis superare
nequiuit. Unde ista est que dicit diabolo illud qđ
ista Jezabel dixit Achab. Ego dabo tibi vineam
naboth. ¶ Uel si vis dic exemplariter de malicia Aliter.
mulierũ: que audaciores sunt ad negocia impia, h
q̃ viri. Ideo dicit Eccli. Breuis oĩs malicia sup Eccli. 25. e
maliciã mulieris. ¶ Uel allega exẽplariter quõ Aliter.
iudices officiales ad mãdatũ regũ/reginarũ vel
principũ/non verent falsa iudicia facere/⁊ inno-
centes occidere: vt sic ipsis valeant complacere.
¶ Uel etiã allega quõ dñe et regine quãdoq; do- Aliter.
minis suis ignorantib⁹ ꝓcurãt fieri multa mala.

¶ Capl'm xxij. Textus.

Trãsierũt igit tres anni absq; bello inter syriam et israel. Morali. Ca. xix.

Cum achab cõuo-
casset ꝓphetas ad sciendũ q̃d de-
beret accidere. Omnes vna voce
bona sibi p̃dicarũt: ⁊ sibi ꝓspera
succedẽda mẽdaciter asserebãt:
quinimo vnus istorũ falsorũ ꝓ-
phetarũ sedechias noĩe/cornua ferrea sibi fecit:
⁊ ꝙ rex cum illis erat ventilaturus syriã ex par-
te dñi sibi dixit. Igitur inter quadringẽtos pro-
phetas qui oẽs vno ore regi prospera dicebant,
vnicus erat verus. s. Micheas propheta dñi: quẽ
tamẽ rex israel non libenter audiebat: sed eũ po-
tius odiebat: quia non sibi prospera, sed aduer-
sa prophetabat. Odi (inquit) eum: quia non pro-
phetat mihi bonum/sed malũ omni tẽpore. Iste
igitur solus vera regi dixit: et cum in prelio mo-
riturũ predixit: propter qđ ipsum sedechias fal-
sus propheta predict⁹ in faciẽ: percussit. Me ne Aliter.
(inquit) dimisit spiritus dñi, et locutus est tibi?
Rex quoq; ipsum quia cõtra voluntatẽ locutus
erat/in carcerẽ mitti iussit: et eũ pane tribulatio-
nis ⁊ aqua angustie sustẽtari p̃cepit. ¶ Illud al- Moralitas
lega cõtra adulatores, qui sunt in curijs princi-
pum et magnatũ: quia reuera vt cõmuniter oẽs
vno ore nitunt ꝓspera dicere: et mẽdaciter bona
et placẽtia pretendere/veritatẽ supprimere: ⁊ cũ
cornibus/ferreis dominorũ potentiã cõmenda-
re. Unde in persona regum vel principũ dicitur
ipsis adulatoribus. Loquimini nobis placẽtia: Esa. 30. c
videte nobis errores: diuinate nobis somnia:
cesset a facie nostra sanctus israel. Et breuiter
illud est verum, ꝙ inter quadringentos cõsilia-
rios vel prophetas, vix est vnus qui sit ꝓpheta
veritatis et qui veritatẽ dicere velit vel audeat:

vel qui vbi de correctione vel increpatione agi-
tur illud presumat dicere quod sibi dictat ratio:
quia reuera qñ aliquis talis esset ibi qui scilicet
sit solitus veritatẽ dicere, non libentẽr a regibꝰ
et magnatibus auditur: sed potius cõtẽnitur et
oditur: et qđ peius est aliquotiens ab sedechia,
id est ab adulatoribus quorum mendacia dete-
git et fallacias, per falsas accusationes pcutiť:
et etiam ab ipsis magnatibus quibus verum di-
Sap. 4. c. cit, tribulationibus et carceribus mancipatur.
Unde Apľs. Inimicus factus sum vobis vera di-
B cens. Unde de duobus idolis legitur, in quibꝰ
demones loquebantur: in quorum scilicet tẽplis
reponebantur plura: pro eo scꝫ ꝙ si quis furare
tur ipsa, diabolꝰ protinus reuelabat. Legitur ꝙ
quidã iuuenis thesaurum a templo fuisset fura
tus, et hoc vnũ idolum reuelasset: propter quod
ille qui furtum fecerat, caput ipsiꝰ idoli cõfregis
set: accidit ꝙ aliquis aliꝰ ibi postea aliquid per-
didit: sed tñ de reuelatiõe furis nunꝗ̃ respõsuꝫ
habere potuit: quinimmo post multas oblatio-
nes verba hmõi sibi dixit. Tẽpora inquit mala
sunt, et homines deteriorant: sed et si quis loq-
tur verum, caput ei frangitur. Uñ Sene. in qua-
dam epľa dicit. Si monstrabo tibi cuiꝰ rei ino
pia laborent magnatũ fastigia, est ꝙ omnia pos-
sidentibus desit vnum scꝫ qui verũ dicat: duꝫ ne
mo ex animi sui sentẽtia dicit aut suadet: sꝫ adu-
lari vnum est omniũ amicorũ officium. ¶ Si vis
Aliter allega, ꝙ bonꝰ hõ nec p̃ce nec timore debet a ve-
ritate deuiare: sed illud quod dixerit sibi dñs id
est ꝯscientia vel rõ, dꝫ cõsulere et narrare: sicut
fecit iste micheas ꝓpheta: cui cũ oẽs ꝯsulerent,
ꝙ bona regi cum alijs loqueret, respondit. Ui-
uit dominus, quia quecunꝗ̃ mihi dixerit domi-
nus, hec loquar. ¶ Hic habes ꝙ rex israel achab
nolens cognosci in p̃lio: in quo scꝫ micheas pre-
dixerat ipsum moriturũ: habitũ suũ mutauit: et
Eod. c. c iosaphat rex iuda arma eius portabat: propter
C quod factũ sibi male successit: qꝛ cũ milites regis
syrie solũ regem israel in prelio quererent, et de
alijs non curarẽt: in iosaphat qui indutus erat
armis regis israel, irruerunt fortiter et nisi cla-
masset, ipm̃ sub alieno habitu peremissent. Unus
vero militũ in incertũ sagittã iaciens, achab in
curru percussit et occidit: ita ꝙ mortuꝰ est vespe
et canes linxerũt sanguineꝫ eiꝰ: ⁊ sic verbũ ꝓphe
te veri qđ audire noluerat verũ fuit: nec ordina-
tionem diuini iudicij ꝓpter mutationem habitꝰ
Morali impediuit. ¶ Hic applica exemplariter, ꝙ diui-
tas. na iudicia ꝓpter humanã industriã impediri nõ
possunt: qꝛ a casu et a fortuna qñꝗ̃ sagitta ia-
citur a qua ductus dei prouidẽtia ille q̃ se tueri
crediderat, trucidatur. Nec põt hõ se aliqua cir
Eccli. 46. cunspectione defendere, quẽ dñs decreuerit im-
b pugnare. Uñ Eccli. Pugnare cõtra dñm non est
Aliter. facile. ¶ Uel allega ꝙ quãdo quis ad facta diciť
propter occultum dei iudiciũ, et ad infortuniuꝫ
ruit, non inde facile releuatur: nec propter dictũ
boni prophete id est per quodcunꝗ̃ bonuꝫ cõ-
eccli. 7. b. siliũ: qn vadat q̃ ipsum ducit impetꝰ spiritꝰ, ⁊ nõ
Aliter reuocatur. Uñ Eccli. Uidi ꝙ nemo põt corrigere
quẽ deꝰ despexerit ¶ Uel dic ꝙ q̃ arma et habitũ
Aliter achab id ẽ cõuersationẽ malorum portat: semp
est in periculo dãnationis et mortis, nisi per cõ-
Eod. c. f. fessionem clamet. ¶ Uel allega ꝙ periculum ma-
D gnũ est qñꝗ̃ alienũ habitũ portare et assumere,
vel alienũ se fingere: qꝛ sub aliena specie põt ali-
quotiẽs q̃s perire a seruis regis syrie. ¶ Hic di-
ciť ꝙ rex israel mutauit habitũ, et ingressus est
bellũ: in quo quidem bello a seruis regis syrie in
curru suo ligneo sagitta percussus, occũbẽte so
le interijt: quẽ serui sui in domo sua portauerũt
canes vero venientes sanguinem ipsiꝰ linxerũt,

¶ Sic vero rex israel xp̃s assumpto habitu alie-
no. s. humanitate per incarnationem, ingressus Tropo
fuit locum certaminis huius mundi. Apľs. In gia.
similitudinem hominum factus et habitu inuen
tus vt hõ. Quem sub habitu alieno latentẽ, ser- Phil. 2. b.
ui regis syrie id est iudei serui diaboli in incer-
tũ sagittam iacientes. s. in ipsuꝫ dominũ glorie:
ignorantes qꝛ in propria venit, et sui eum nõ re- Joh. 1. a.
ceperunt: supra currum crucis occiderunt: ⁊ sic
sole iustitie occumbente: cuius tamen sanguinẽ
i. cuius passionis fidem: non ipsi, sed canes. i. gen
tiles lambuerunt et receperunt. Uñ Job. Pulli job. 39. d.
eius lambũt sanguinem. Et supra. Lambuerunt 3. re. 21. e.
canes sanguineꝫ naboth. Et ideo de isto incerto
iactu sagitte id est de ista ignorantia qua iudei
xp̃ꝫ ignorãtes occiderũt: dixit ipsemet dñs. Pr̃
dimitte eis, qꝛ nesciũt q̃d faciũt. Et Apľs. Si enĩ
cognouissent, nũꝗ̃ dñm glorie crucifixissent.
¶ Moralitatum tertij libri Regum finis. Luc. 23. f. 1. Co. 2. b.

Liber duodecimus.

Moralitatum quarti libri Regum.

¶ Capľm. j. Textus. Pre
uaricatꝰ ẽ ãt moab ĩ israel. Mora. Ca. j.

R Ex Israel Ocho-
sias de
cãcellis domꝰ sue cecidit, et
egrotauit: et tunc nuncios
ad cõsulendum beelzebub
deum acharon vtrum scilꝫ
de illa sua infirmitate pos-
set surgere, misit: ⁊ recur-
rens ad demones dei israel
oraculuꝫ pretermisit: pro-
pter quod indignatus dominus sibi per heliam
dixit: ꝙ de lecto suo super quem ascenderat, nõ
surgeret: sed ibidem mortem incurreret, et subi- Morali-
ret. ¶ Sic vere sepe fit qñ homo de cancellis tẽ tas.
poralium dignitatum per infortunium cadit nõ
ad deuꝫ israel per deuotioneꝫ recurrit: nec se ad
deum ꝑ pctõruꝫ suoꝝ cõsiderationem ꝯuertit: sꝫ
potius deũ beelzebub. i. diabolum per diuinos
et ariolos requirit: propter quod dominus indi
gnatus, mortẽ vel aliud infortuniũ malꝰ sibi mit Eod. ca. b.
tit. ¶ Hic describitur helias tesbites fuisse vir
pilosus, zona pellicea accinctus renibus: de ipso
etiam diciť, ꝙ regem israel viriliter reprehẽdit:
et ꝙ veritatem de suis infortunijs sibi demanda
uit ⁊ dixit. Farinam ⁊ oleum multiplicauit: ⁊ vi-
due filium mortuum suscitauit: ꝓphetas baal
occidit: duos pncipes de principibus eius igne
celesti a domino impetrato succendit: sicut in li-
bro precedenti dictũ est: pluuiam subtraxit, et
subtractam iterum suis precibꝰ ipetrauit: igneꝫ
de celo mitti per sacrificium obtinuit: et achab
regem impium viriliter increpauit: et stare se co
ram domino in locis pluribus probauit. Uiuit
(inquit) dñs in cuius conspectu ego sto. Ad de-
sertũ etiã timẽs iezabel fugit: vbi primo sub iu-
nipero dormiens: ⁊ tãdem panem ⁊ aquã come
dens ad mõtem oreb trãsiuit, dcum israel audi-
uit et vidit: sicut hec omnia patent supra. Tan-
dẽ vero sicut dicitur hic in celũ curru igneo ra-
ptus extitit: ⁊ palliũ suuꝫ discipulo suo heliseo 3. re. 17. d.
dimisit: in quo miracula multa fecit. ¶ Helias q̃ 3. re. 18. a.
interpretať robustus, significat virum perfectũ: 3. re. 19. a.
et maxime ecclesiasticum vel prelatum: qui sci Morali-
licet sibi vel alijs debet dominari robuste: qui tas.
etiam debet dici tesbites, qui interpretať ꝯuer-
tens et festinus ad intelligenduꝫ: eo ꝙ alios de-
bet p̃dicando ꝯuertere, ⁊ ad itelligẽdũ ṽitatem
dei vel mãdata superiorũ debet festinꝰ ⁊ diligẽ-

Puer.24.d semper esse. Unde in Prouer. Acceptus em̄ regi
minister intelligēs. Iste igit̄ debet habere audacia
ciā ad malos principes redarguēdos: ⁊ ad veri-
tatē eis dicendā: ⁊ ad ostēdendū iusticiā ad ma-
los prophetas: ⁊ ad quinquagenarios. i. ad here
ticos ⁊ officiales impios puniēdos/ ⁊ igne seue-
ritatis cremādos: clemētiā ad farinā ⁊ oleū inde-
sinenter pauperib⁹ ⁊ viduis ministrandū: ad cō-
B stantiā coram dn̄o perseuerāter standū: prudē-
tiam ad pluuiā beneficiorū tēporaliū vel docu-
mentorū spiritualiū loco ⁊ tpe dandū vel retra-
hendum: scientiā ad mortuos peccatores p̄ p̄di-
cationem suscitandū: penitētiā in deserto vel sub
iunipero asperitatis ad dormiendū: abstinentiā
ad panē et aquā gustandū: p̄seuerantiā vsq̄ ad
montē dei oreb. i. vsq̄ ad paradisum ambulādū
cōtemplationē ⁊ sapiētiā ad deū videndū ⁊ allo-
quendū. Que scʒ oia si habuerit, in curru igneo
charitatis in celū ad deum finaliter rapiet̄: ⁊ pal
liū bone fame et sanctitatis sue hic in mūdo re-
manens suis deuotis et discipulis relinquetur.
Apoc.12.b Unde. Raptus est filius eius ad deū ⁊ ad thronū
eius. Sic igit̄ quilibet vir p̄fectus helias potest
dici/ qui helie virtutes voluerit imitari: ⁊ potissi
me ista possunt applicari ad sanctū Nicolaū: qui
ad literā farinā ⁊ oleum ⁊ frumenta multiplica-
uit: mortuos suscitauit: abstinens fuit et ieiuna-
Aliter. uit ⁊c. ¶ Uel ista possunt dici de beato Johanne
baptista: qui scʒ regem herodē impiū redarguit:
in deserto in abstinētia et penitētia vixit: aquas
Mat.11.b iordanis baptizādo diuisit ⁊c. Unde saluator di
Mala.4.b cit de eo. Ipse est helias q̄ venturus est. Et sicut
helias p̄dicando sicut dr̄/ sic iusti faciē dn̄i anteq̄
p̄ gratiā ad peccatores veniāt p̄uenerūt: inquā-
tum scʒ p̄dicādo/ exēpla dando et corrigēdo sibi
Luc.1.b viā p̄parāt et cōponūt. Unde dicit̄. Ipse preibit
Eodē ca.b ante ip̄m in spiritu ⁊ virtute helie. ¶ Hic habes
D q̄ duo quinquagenarij regis Ochozie/ helie p-
phete irreuerēter ⁊ quasi imperatiue locuti sunt
dicētes. Homo dei rex p̄cepit descendere te. Qui
igne celitus descēdente/ ad helie imperiū perie-
runt. Si inquit homo dei sum: descēdat ignis de
celo: ⁊ deuoret te et quinquaginta tuos. Ultim⁹
aūt et tertius quinquagenarius: qui dicit̄ fuisse
abdias p̄pheta/ ad eum missus: iudicio et morte
aliorū territ⁹/ genua sua corā eo curuauit, mise-
ricordiā implorauit: ⁊ humiliter q̄ ad regē descē
deret supplicauit. ¶ Hoc exēplariter potest ex-
Moralitas. poni: q̄ quinquagenarij. i. principes seculares,
balliui regū ⁊ principū officiales/ quātūcūq̄ dn̄i
et magni: cū p̄phetis. i. cū viris sciētificis ⁊ reli-
giosis et sanctis loqui dure ⁊ impatiēter nō de-
bent, sed poti⁹ reuerēter ⁊ subiectiue: al's digni
sunt igne celesti cremari: ⁊ a deo redargui ⁊ pu-
niri. Nulla em̄ tēporalis potētia que viris dei et
scientie et sanctitati hoīs digna sit equiparātie:
quapropter quilibet tales viros honorare ⁊ re-
uereri tenet̄. Exemplo Cnei pompeij q̄ possido-
nium philosophū adiēs/ nō est passus q̄ lictores
ad ianuā philosophi percuterēt: sed potius vo-
luit q̄ submisse pulsarēt: sicut dicit Solinus. Nu
merandus inquit post deos Cneus pompei⁹: in-
traturus possidonij domū tūc clarissime sapien-
tie professoris percuti ex more a lictore fores ve
tuit: et sententie proprie orientis victor cessit ia-
Le.19.f nue literarū. Bene igit̄ dicit̄. Honora faciē senis.
Aliter. ¶ Uel si vis allega q̄ humilitas locutionis pro-
B ficit: dura vero nocet. Quia dicit̄. Respōsio mol-
Pro.15.a lis frangit iram: sermo durus excitat furorem.

¶ Capitulū ij. Textus.

Factū est autē cū leuare vellet dn̄s heliā per turbinē in celū. Moralita. Ca. ij.

Cum dn̄s vellet
heliā in turbine rapere: olno se
voluit de heliseo antea discipu
lo suo expedire/ dicēs sibi. Se-
de hic: q2 dn̄s mittet me in be-
thel/ tandē in hierico/ tandē ad
iordanē. Heliseus aūt dicebat.
Uiuit deus et viuat anima tua: q2 nō dimittā te.
Igit̄ cū ad iordanē venissent: inuoluit helias pal
liū suū: ⁊ percussit aquas iordanis: et diuise sunt:
et transierūt per siccū. Qui cum dixisset heliseo:
postula quid vis anteq̄ tollar a te. Petijt heli-
seus/ q̄ spiritus eius duplex requiesceret apud
ip̄m. Quod q̄uis ipsi difficile foret: cōcessit tamē
sibi/ dūmodo ip̄suʒ quādo raperet̄ videret. Ecce
ergo currus igneus ⁊ equi ignei diuiserūt vtrū-
q̄. Ascēdit helias per turbinē in celū: cui scilicet
palliū suū cecidit: qd̄ heliseus accipiens ⁊ extre-
mum aquas iordanis percutiens/ ipsas iterato
diuisit: ⁊ extūc p̄pheta loco helie fuit. ¶ Hec alle Moralitas.
ga q̄n quis rapiēdus est in celū per contēplatio-
nem/ ⁊ per secretorū celestiū degustationē: solitu
dinem debet querere: et propriorū discipulorū ⁊ B
aliorū q̄uis sanctorū et bonorū/ societatē fuge-
re: vt sic posset securius in curru igneo feruide
charitatis in celū ascendere: ⁊ ad amorē celestiū
se leuare. ¶ Uel allega de diligētia bonorū disci- Aliter.
pulorū: qui scilicet bonos magistros/ dominos ⁊
prelatos suos non debēt vsq̄ ad mortē dimitte-
re: sed etiā importune eos sequi/ ⁊ eis seruire: do
nec spiritū scientie et pallium morum ⁊ virtuose
cōuersationis et apparentie possint ab eo repor
tare dicentes illud Genesis. Non dimittā te do- Gen. 32.f
nec benedixeris mihi. Et benedixit ⁊c. ¶ Uel dic Aliter.
q̄ helie palliū est conuersatio viri iusti: qui scili-
cet inuolui dicitur pro eo q̄ iusti cōuersatio in-
uoluta, sacra et occulta per humilitatē esse tene-
tur: etiam aquas dicitur percussisse: quia scilicet
iustorū vita et conuersatio aquas deliciarū con-
templando percurrit: ⁊ sic in monte siccitatē, id
est volūtariā paupertatē inducit: et sic trāseun-
do ad vitam liberū iter fecit. Item post raptum
eius palliū discipulis imitatoribus ipsius rema
net: virtute etiā cuius aque deliciarū diuidunt̄,
siccantur ⁊ cōdemnant̄: et ad celestē gloriā itur:
quia pro certo palliū cōuersatiōis bone aquas
deliciarū repudiat: et siccitatē abstinentie ⁊ peni
tentie in se et suis imitatoribus introducit et
amat. Bene igitur videtur posse dicere quilibet
imitator bone conuersationis alterius illud Jo- Josue.7.d
sue. Uidi inter spolia pallium coccineū valde bo- Aliter.
num: et cōcupiscēs attuli ipsum. ¶ Uel si vis dic
q̄ helias dicit̄ ascendisse in celum curru igneo/ in
equis/ in turbine/ ⁊ cum dimissione sui pallij. Sic
vero ad hoc q̄ aliquis ascendat in celum: necesse C
est q̄ interueniat currus igneus, id est charitas:
equi ignei, i. angelorū ministeriū ⁊ societas tur-
binis impet⁹. i. tribulatio ⁊ aduersitas ⁊ dimissio
pallij. i. corporis mors ⁊ mortalitatis dimissa gra-
uitas. Unde dr̄. Dimittat palliū suū in die frigo- Puer.25.c
ris. ¶ Cū heliseus esset in hierico: viri ciuitatis Eodē ca.d
dixerūt ei sic. Uides (inquiunt) q̄ habitatio ciui
tatis est optima: sed aque pessime sunt, et terra
sterilis. Propter qd̄ heliseus vas nouū afferri fe
cit: ⁊ sal in illud p̄cepit mitti. Quē in fontem mit-
tens sanauit: ⁊ mortē ⁊ sterilitatē ab aquis fuga
uit: ⁊ sic terrā sterilē in fertilē mutauit. ¶ Hieri-
co q̄ interpretat̄ luna/ est mūdus: q̄ scʒ in p̄speris Moralitas.
⁊ aduersis/ et in rerū naturaliū discursu fluit et
refluit sicut luna. Ista igit̄ est veritas/ q̄ habita-
tio ista optima dici pōt: pro eo scʒ q̄ ibi est locus
merēdi: ⁊ virtutes et merita cōgregādi: sed pro
certo ibi fluit ab initio fons pestifer mūdane sa-

pientie, ⁊ potiſſime ſciẽtie gẽtilis, heretice ⁊ poe
Aliter. tice. ¶Uel fons proſperitatis ⁊ abundantie ter-
rene: q̃ ſcʒ terrã cordiũ humanoꝝ decipiebat, ꝑ
malas cõplacentias inebriabat: ⁊ ſic eã inanẽ et
ſterilẽ a virtutibus faciebat. Et ideo heliſeꝰ ꝓ-
pheta.i.deꝰ pater: vas nouũ.i. ꝟginẽ benedictã
D purã, nouã iuuẽculã atq; mũdã ꝑparauit: i qua
ſal diuine ſapie.ſ.verbũ ſuũ poſuit: et eo mediã-
te fontẽ peſtiferũ mũdi ⁊ erroris ⁊ idololatrie, q̃
totũ mundũ potauit, tẽperauit et ſanauit: ⁊ ſic
Exo.23.d terrã cordiũ humanoꝝ virtutibꝰ fecũdauit. Uñ
Aliter. Exo. Non erit infecunda nec ſterilis terra tua.
¶Uel dic ꝙ heliſeus eſt p̃latꝰ: q̃ vidẽs habitatio
nẽ eccleſie vel religionis eſſe de ſe optimã ⁊ ſalu-
brẽ. Uerũtñ eo ꝙ aqua voluptatis ⁊ ꝓſperitatis
ſibi abundat: terrã eiꝰ.i.ſubditos: videt ſteriles
virtutibus ⁊ inanes: dʒ eas nouũ.i. morũ noui-
tatẽ: ⁊ ſal.i.correctiõis acredinẽ ⁊ aſperitatẽ ad-
hibere: vt ſic ſterilitatẽ eorũ poſſit in vtilitatẽ mu
tare: ⁊ de malis bonos, ⁊ de inanibus ꝟtuoſos ⁊
Jud.13.a vtiles generare. Uñ dr. Sterilis es, ſʒ cõcipies et
Aliter. paries. Uel dic ꝙ qñ videt homo terram cordis
ſui ſterilẽ virtutibus et inanẽ, ꝑpter aquã volu-
ptatis, ꝓſperitatis vel ſapiẽtie ſecularis: ſtatim
dʒ ſal diſcretionis adhibere: et omnem ſterilitatẽ
vel ſupfluitatẽ qua ꝓfluuiũ dicte aque generat,
dʒ per acredinẽ penitẽtie vel ꝑ ſalſedinẽ prudẽtie
moderare. Nã ſi ſal ⁊ vas nouũ.i.ſi ſalſedinẽ et
condimentũ prudentie, et nouitatẽ puritatꝭ, mũ
dicie et innocentie adhibuerit: huius aqua peſti
fera non nocebit: imo ecõtrario terrã cordis ſte-
rilẽ virtutibꝰ affluet: et non vitia, ſed ꝟtutes ef-
fundet. Nunq̃ enim nocet mundi ſapiẽtia, vel di
uitiarum ꝓſperitas, ſi aſſit in vtẽdo diſcretio: et
nunq̃ nocet deliciaꝝ ſocietas, ſi aſſit nouitas mũ
B dicie ⁊ penitẽtie, acredo vel maceratio: ſed po-
tius iſta iuuant: et terrã cordis fecundãt: dũ ex
earũ debito vſu acquirit meritorũ cumulatio.
Mar.9.g Bene igit dicitur. Habete in vobis ſal: et pacem
Aliter. habete inter vos. ¶Uel dic ꝙ talis fons põt ſigni
ficare malos ꝓphetas atq; hereticos: etiã quoſ-
cũq; malos ſocios vel vicinos: q̃ ſcʒ aquam male
doctrine ⁊ male vite ſterilitatẽ virtutũ generant
in alios. Sepe igit fit ꝙ heliſeus.i.deus ſal gra-
tie et fidei in talibꝰ immittit: et ſic illos q̃ erroris
fons fuerunt, fontes veritatis ſunt, ⁊ qui ſterili-
tatem virtutũ inducere faciebãt, iam doctrina et
vita ſua alios virtutibꝰ irrigãt ⁊ fecũdãt: ſal eñ
diuine fidei ⁊ ſapientie malos fontes q̃ corrũpe-
bãt terrã religiõis, vel terrã.i.conſcientiã malo-
rum ſolet in melius cõmutare. Unde dicit. In o-
Leuit.2.d mni ſacrificio appones ſal. ¶Uel dic ꝙ fons iſte
Aliter. eſt ſcientia noſtra: q̃ ꝓ certo niſi ſal diſcretionis
adiunctũ habeat, a virtutibꝰ nos vacuat ⁊ non
fecũdat. Ideo bene dicit. Prudẽtie tue pone mo
Pro.23.a dum. Hic habes ꝙ cũ heliſeus tranſiret ꝑ bethel:
Eodẽ.c.d pueri ciuitatis inceperũt illi illudere: ⁊ ipſum
caluum vocare. Qui cũ eis maledixiſſet in noie
dñi: ſtatim duo vrſi de ſaltu egreſſi fuerũt: q̃ qua-
draginta duos de eis occiderunt. ¶Illud expo-
Allegoria. nũt q̃dam allegorice dicẽtes: ꝙ heliſeus eſt xp̃s:
cui ſcʒ pueri.i.iudei pueriles ⁊ inſenſati: et neſciẽ
tes quid facerẽt, illuſerunt: et eum caluum voca
F uerunt: inquantũ in loco caluarie ipſum crucifi-
xerunt: ꝓpter qđ duo vrſi, ſcʒ titus et veſpaſia-
nus: de ſaltu romane ciuitatis immiſſi, ipſos va-
ſtauerunt ⁊ deſtruxerũt: et iſti pueri quadragin
taduo dicunt ꝓ eo ꝙ reuolutis annis quadra-
gintaduobꝰ ab aſcenſione domini vrſi iſti in iu-
Pſ.94.b deos irruerunt. Pſ. Quadraginta annis ꝓximꝰ
fui generationi huic: et dixi ſemper hi errant cor
Aliter. de ⁊c. ¶Uel iſta allega ꝯtra illuſores bonorum:
q2 pro certo vrſi.i.diaboli de ſaltu inferni prorũ
pent: qui ipſos lacerabũt finalit[er] et confundẽt.

Unde in Prouerb. Parata ſunt deriſoribus ſup Pro.19.d
plicia: et mallei percutientes ſtultorum cor-
poribus.

¶Capi.iij. Textus.

Joram vero filius Achab regnauit ſup
iſrael in ſamaria. Moralitatũ Cap.iij.

Cum rex moab
q̃buſlibet annis ſoluebat
tributũ regi iſrael, ſcʒ cen-
tũ milia arietũ ⁊ agnorũ: et
ab eo defeciſſet: ⁊ p̃dictum
tributũ negaſſet: factũ eſt
ꝙ iorã rex iſrl, ⁊ ioſaphat
rex iuda ⁊ rex idumee, per
viã deſerti ad preliãdũ cõ-
tra moab perrexerunt. Quibꝰ tñ cũ penitꝰ aqua
deficeret, ꝓphetã heliſeũ interrogauerũt: et pro
eo reqrendo verbũ dñi, tres reges ad eũ in ꝑſo-
nis ꝓpriis deſcẽderũt. Hic igitur ⁊ primo regem
iſrael de idololatria redarguẽs, pſaltẽ ꝓ ſuſcitã B
do ſpũſctõ venire fecit: quo pſallente ꝟbũ dñi fa
ctũ eſt ſup eũ: ⁊ de aq̃ dãda et de victoria obtinẽ
da ꝓphetauit. Facite (inq̃t) foſſas ⁊ foſſas, ⁊ nõ
videbitis ventũ neq; pluuiã: et implebit alueus
aquis: tradetq; dñs moab in manꝰ veſtras. ¶Al Morali-
lega iſta quõ reges et principes debẽt ꝓphetas tas.
et ſeruos dei, religioſos, ſacerdotes, et maxime
ſctõs viros honorare: et nõ ſolũ ad eos honora-
biles ꝑſonas mittere: imo ſi ſit neceſſe, in ꝓpriis
ꝑſonis ad ipſos deſcẽdere. Supra ca.i. dictũ eſt 4.reg.1.b
ꝙ ochozias, q2 minus idoneas ꝑſonas, ſcʒ duos
malos quinquagenarios ad heliã miſit: ⁊ ideo
ipſi igne celeſti ꝑcuſſi ſunt. Ipſe aũt rñſum mor-
tis reportauit. Hic aũt q2 ipſi reges in ꝓpriis ꝑ-
ſonis deſcenderũt: ideo gratã rñſionem et vtilẽ
reportauerũt. Bene igit dicitur. In tota aĩa tua Eccli.7.c
time dñm: et ſacerdotes eius ſanctifica. ¶Uel al Aliter.
lega quõ ꝓpheta debet eſſe cõſtans et audax ad
malos principes redarguendos: ſicut iſte qui io
ram legitur dixiſſe. Si non attenderem vultum
regis iuda: nõ reſpicerem in quit te. Unde de eo
etiam legitur. In diebꝰ eiꝰ non timuit p̃cipem: Eccli.48.b
et potentia nemo vicit illũ. Nec ſupauit illũ ꝟbũ
aliquod ⁊c. ¶Uel iſtud allega: ꝙ ſicut ſonꝰ melo- Aliter.
die non ſolũ fugat ſpm̃ malũ, ſicut viſum eſt: imo
excitat ſpm̃ bonũ, ſicut hic: ſic vero quando pſal 1.reg.16.d
tes.i.predicator pſallit melodiam verbi dei: vel
quãdo etiã ſerui dei pſallunt laudes et cantica
creatoris: malus ſpũs ſcʒ diabolus ſolet fugere
et terreri: bonus vero ſpiritus.i. bona deuotio D
ſolet in homine ſuſcitari: que ad prophetandũ ⁊
cogitandum de futuris ſolet ipſum ſpũaliter ex-
citare. Auditus enim verbi dei vel officii eccleſia
ſtici ſpiritũ deuotionis excitat: ⁊ ad cogitandũ
de futuris, ipſum eleuat ⁊ exaltat. Unde in Apo Apoc.4.c
ca. dr: ꝙ cũ quatuor aĩalia honorem et gloriam
darent deo: ſeniores adorabant viuentem. ¶Hic Eodẽ.c.c
habes ꝙ cũ dñs feciſſet pluuiam in remotis mon
tibus et deſertis: quapropter alueus qui deſcen
debat in moab: qui ante ſiccus erat, plenus aq̃s
rubeis apparuiſſet: moabite exiſtimauerũt ꝙ re
ges iſrael, iuda et edom: qui cõtra eos veniebãt:
ſeſe mutuis cedibus peremiſſent, ⁊ proprio ſan
guine alueum repleuiſſent: quapropter auidita
te prede ad deſertum exierũt: vbi exercitus mor
tuos crediderunt, dicentes. Pugnauerunt re-
ges contra ſe: et ceciderunt mutuis cedibus:
nunc vade ad predam moab. Quos tamẽ viuos
non mortuos inuenerunt: q2 ſeipſis contra ſe
congredientibꝰ perierunt. ¶Illud allega cõtra
vitium preſumptionis et inuidie: q2 ſepe fit ꝙ Moralitas

fatui modica occasione sibi prosperitatē, ⁊ aliis infortunium diuinant: vt si videant aquas rubeas, sanguinem estimant: ⁊ de inimicorum suorum morte gaudentes, predam ⁊ lucrum ꝓprium esse putant. Sed pro certo sepe fit, ꝙ vbi inimicos suos mortuos .i. defectos ⁊ miseros esse: ⁊ de
A
hoc predam ⁊ lucrum reportare credunt: ⁊ ipsos inuadere volūt ipsos in sui defensione ita viuos ⁊ fortes reperiunt, ꝙ ante faciem eorum deficiūt ⁊ succumbunt. Igitur non est ex facili occasiōe credendū, nec ꝓprium lucrū nec aliorū diffortuniū existimandū: q̄r sepe fit ꝙ illi q̄ credebantur mortui reperiuntur viui: ⁊ ꝙ vbi sperabatur lucrum, diffortunium reperitur. Unde dr. Expectabā bona ⁊ venerunt mihi mala. Non debent aliī tanq̄ mortui vilipendi: nostri vero tanq̄ viui laudari: sꝫ potius oēs sunt discretiōe debita, metuendi: q̄r sicut dicit Seneca. Inimicum (q̄uis humilem) bonum est timere ⁊c. ¶ Hic dr ꝙ rex moab videns ciuitatem suā a tribus regibus impugnari: cum fugere tentasset ⁊ non potuisset, filiū suū qui post eū regere debebat, supra murum immolauit: ⁊ vt a diis suis eriperetur, proprium filiū sacrificauit. Cuius facti horror, regem israel cum populo suo ad recedendum coegit. ¶ Sic vero sepe fit, ꝙ peccator videns sese in arto tribulationis positum: solet diis .i. demonibus primogenitum suum .i. aīam seu animum dare: q̄ scꝫ in solio paradisi sedere debuisset: vt sic se a tribulationis periculo liberare possit. Illud aūt est verum de obstinatis religiosis: qui scꝫ quādo a regibꝰ
B
israel ⁊ iuda .i. a bonis p̄latis ⁊ correctoribus infestari se vident: solent quandoq̄ ad deterius ꝓrumpere: ⁊ primogenitū suū .i. animam suā diabolo desperando .i. apostatando ⁊ alias grauius delinquendo offerre: quapropter ipsi prelati debent ab impugnatione vel correctione quādoq̄ cessare: ne scilicet talem obstinatum possint ad deterius prouocare. Et quando ex hoc vident eum deteriora facere: ab increpatiōe desistere. Unde bene dicitur. Non incendas carbones peccatorum arguens eos. ¶ Uel dic ꝙ rex moab diabolus: qui arietes cornutos .i. superbos agnos .i. ignorantes ⁊ carnales pascit ⁊ nutrit: ⁊ tamen quandoq̄ de ipsis regi israel christo facit tributum, inq̄tum ipsos suos malos ad bonorum impugnationem christo nutrit: ⁊ inq̄tum ad christum finaliter conuertuntur. Deut. Cum adipe agnorum ⁊ arietum filiorum basan. Iste est qui primogenitos suos .i. mundi malos diuites et potentes, supra murum temporaliū dignitatum interficit: ⁊ eos per diuersa crimina in inferno immolat. Unde. Dabo pro scelere meo primogenitum meum. ¶ Uel dic ꝙ rex moab est deus pater cuius ciuitatem idest ecclesiā: tres reges .i. tria capitalia vitia a principio infestauerunt: ⁊ ideo pro ciuitate ecclesie liberanda, primogenitum filium suum scꝫ christum immolauit .i. immolari ⁊ crucifigi permisit: ⁊ sic ecclesiam liberauit. ¶ Uel dic ꝙ rex moab, qui interpretatur ex patre, populum iudaicum significat: cui dictū est. Uos ex patre diabolo estis ⁊c. Iste igitur primogenitum suum christū q̄ dicit primogenitus in multis fratribus, immolauit: ⁊ eum crucifigendo se a romanis liberari credidit, quando dixit. Ne forte veniant romani ⁊c. Expedit vt moriatur vnus homo pro populo. ¶ Uel dic ꝙ iste rex est malus p̄latus, vel etiā malus inferior iudex vel balliuus. qui scꝫ vt possit regibus ipsum impugnantibus .i. suis malis superioribus ipsum forte deprimere vel corrigere volētibus satisfacere: statim nitit ad deos suos .i. ad illos maiores cōsiliarios qui ipsum ordinauerunt et promouerunt recurrere: vt ipsis mediantibus possit iram superiorum

[Left margin notes, in order: Job.30.d — Eodem.c.d — Moralitas — Eccli.8.c — Aliter — Deu.32.b — Mich.6.b — Aliter. — Aliter — Joh.8.f — Rom.8.f. C — Joh.11. Aliter]

cauere: ⁊ propter hoc primogenitos suos idest subditos, ⁊ maxime ecclesiasticos, solet per rapinas occidere ⁊ grauare: ⁊ eos diis suis predictis immolare: ⁊ carnes .i. substantias eorum vsibus deputare: q̄ dii ⁊ fautores sui sacrificio p̄dicto placati, itotaliter solent facere, ꝙ superiores ab impugnatione talium solēt quiescere ⁊ cessare: ⁊ statim ꝙ cū isti balliui ⁊ officiales a maioribus impugnari se sentiūt: ad deos .i. ad fautores ꝓmotores suos, recurrūt: qui .s. in curia maiores existūt: ⁊ ipsis de carnibus ⁊ substantiis pauperū subditorꝫ munera faciūt. Isti taliter ordināt, vt superiores a talibus nihil q̄rūt: ⁊ ab ipsorꝫ impugnatiōe deficiūt ⁊ desistūt. Uñ isti mali iudices vel balliui, suorꝫ subditorꝫ .s. vel priogenitorꝫ depopulatores, pñt dicere illud Michee. Dabo primogenitū meū ꝓ scelere meo: fructū vteri mei ꝓ pctō aīe mee. Isti enī dāt p̄mogenitos suos .i. subditos vel subditorū carnes vel substātias diis ⁊ fautoribꝰ: ne hi ꝓ scelere suo puniant a suis dñis ⁊ superioribꝰ. ¶ Uel dic ꝙ iste rex est vsurarius qui scꝫ diis idest aduocatis ⁊ balliuis p̄mogenitos immolat, vt eū a regibus ⁊ p̄latis defendāt. ¶ Uel dic ꝙ isti filios suos ad l̃rā demonibꝰ sacrificāt ⁊ ordināt inq̄tū ipos ad fraudādū ⁊ vsurādū instruūt ⁊ īformāt. Ps. Immolauerūt filios suos ⁊ filias suas demoniis. ¶ Uel dic ꝙ isti vsurarii ⁊ ꝯsimiles pctōres ad literā, filios suos sacrificauerūt demonibꝰ: inq̄tū suos imitatores ⁊ i malis diuitiis successores faciūt. Ps. Immolauerūt filios suos ⁊ filias suas demonibꝰ ⁊c. ¶ Hic habes ꝙ isti reges nō petierūt nisi aquā, et tñ dñs dedit eis aquā ⁊ victoriā. ¶ Ubi nota ꝙ dñs deꝰ semper dat abūdantis q̄ petit dū tamen qđ iustū est requirat. Uñ dicit. Dat dominus affluenter: ⁊ non improperat ⁊c. sicut volueris.

[Right margin notes, in order: Mich.6.b — D — Aliter. — Aliter — Ps.105.f — Aliter — Ps.105.f — Eodē.c.b. — Moralitas — Jac.1.r]

¶ Capitu. iiii. Textus.

Mulier aūt quedā de vxoribꝰ ꝓphetarū clamabat ad Helizeū. Mora. Ca. iiii.

MUlier quedā de vxoribꝰ ꝓphetarū q̄ cuidā creditori erat obligata, cōquesta ē helizeo, ꝙ creditor occasiōe debiti, suos duos filios volebat tollere: ⁊ seruituti subiugare: ⁊ cū i domo nihil haberet, preter parum olei, q̄ aliquoties se vngebat: p̄cepit helisēꝰ ꝙ vasa vacua reciperet, ⁊ clausis ostiis oleū in vasis īfunderet, ⁊ ipleret. Hec igit supra se et filios ostiū clausit: ⁊ filiis offerentibꝰ vasa, oleum īfundere cepit: ⁊ ad iplēda oīa vasa oleū multiplicatū suffecit: ⁊ sic vendito oleo creditori satisfecit: de residuo ꝓo vna cū filiis suis vitā duxit. Uade (inq̄t) oleū ⁊ redde debitori tuo. Tu aūt ⁊ filii tui de residuo viuite. ¶ Q̄r igit istō exponit mīti
E
plicitur a multis nō est necesse ꝙ de nr̄o plurimū apponamꝰ: sꝫ solū ꝙ aliorꝫ dicta seu snīam: inseramꝰ. Dicunt igit q̄dā allegorice, ꝙ mulier ista est ecclīa: q̄ scꝫ duos filios, idest duos pp̄los habuit q̄s creditor diabolꝰ q̄tidie occidere, subtrahere ⁊ subiugare ⁊ ꝑ diuersos errores ⁊ ꝑ peccatū cōtēdit: ⁊ ꝑ obligationē viri sui mortui .i. Ade, ipsam ⁊ eiꝰ filios sibi ꝑ peccatū obligatos asseruit atq̄ dixit. Sꝫ ꝓ certo ista edocta ab helíseo .i. christo: vasa vacua .i. subditos ⁊ fideles ⁊ patres sctōs ecclie p̄mitiue q̄ scꝫ vacui fuerūt ⁊ pauperes īterrenis ⁊ ab aliis sectis, ꝑ p̄dicationē mutuo accepit: ⁊ modicū olei .i. sciētie vel doctrine vel diuine sciē ⁊ gratie vsq̄ ad summū impleuit. Ita ꝙ ista mulier .i. ecclesia de oleo sciente ⁊ sanctitatis ⁊ gratie istorū, iam creditori diabolo ⁊ eius mēbris

[Right margin notes, in order: E — Allegoria — F]

hereticis satisfecit: et filios suos fideles de sup-
abundantia spiritualiter nutrit. Cõstat enim q
scientia et gratia Pauli et Augustini, q aliquan-
do vasa vacua fuerũt, ita est multiplicata: q nõ
solum suffecit ad maliciã diaboli et hereticorum
deludendã, et ipsorum obiectionibus satisfaciẽ-
dum: imo etiã supabundat ad nos a ios qui re-
sidui sumus in bonis moribus nutriendis. Unde
istis vasis. i. primis doctoribus possumus dicere
Mat. 25. a nos et alij ecclesie filij illud Mat. Date nobis de
oleo vestro: qr lampades nostre extinguuntur.
Aliter. ¶ Uel dic q mulier ista scz sctã ecclesia, habet ho
die multa vasa i. multos sctõs qui precesserunt:
qui oleo gratie et meritorũ sanctitate ita pleni
sunt, q ad liberandos et nutriendos filios eccle
sie suffecerũt: plenitudo enim et supererogatio
meritorũ sctõrũ, põt de pena et culpa pro filijs ec-
clesie quibus a prelato datur indulgentia satis-
facere: et etiam vltra hoc nutrimentum meritorũ
augere: et ipsos gratijs et virtutibus enutrire.
Igit necesse est q ecclesia vel aĩa ad helizeũ. i. ad
papã recurrat: vt de oleo indulgentiarũ credito
ri suo. i. diuine iustitie satisfaciat et psoluat: dicen
Mat. 25. a tes illud pdictũ. Date nobis de oleo vestro etc.
Aliter. ¶ Uel istud allega de oleo meritorũ nostrorum
q primo opz de debito. i. de reatu et obligatione
pene satisfacere: et de residuo poterimus nutri-
Aliter. mentũ eterne glorie accipere. ¶ Uel dic q credi-
tor noster est diuina iustitia: que. s. filios duos
B nostros. i. corpus et animam pro debito culparũ
nostrarũ nobis auferre minat: quapropter neces
se est vt ad heliseũ. i. xpm et ad dei miam recur-
ratur: et de oleo bonorũ nostrũ operum isti credi
tori. i. diuine iustitie persoluat: et de residuo vi-
ta celestis glorie pcuretur. Oleũ eni bonorũ no-
strorum operũ primo est debitorũ pene et culpe
persolutio: residuũ vero est spũaliter nutritiuũ,
et meritorũ cumulatiuũ, qr scz primo necesse est
q diuine iustitie fiat satisfactio: et sic deducto ere
alieno poterimus de reliquo viuere: et poterit fie-
ri meritorũ cumulatio: et procurari eterna vita
et refectio. Cuilibet ergo videtur diuina iustitia
3. Reg. 17. b dicere illud. Fac mihi primũ: tibi aũt et filio tuo
Aliter. postea. ¶ Uel dic q ad christum debemus recur-
rere: vt scz illud modicũ olei. i. diuine gratie qđ
habemus, dignet multiplicare: vt sue iustitie me
rito creditori nostro possimus satisfacere: et vitã
Aliter. eternam de reliquo procurare. ¶ Uel allega de
oleo eleemosyne: quod scz nõ vasis plenis. i. diui
tibus: sed vasis vacuis. i. pauperibus infundi iu
bet. Accipe (inquit) vasa vacua non pauca. Etiã
q non publice ad mũdi laudẽ sed clauso ostio,
idest in occulto infundi mandatur. Ingredere
Mat. 6. a (inquit) et claude ostium. Unde dicit. Cum facis
eleemosynã, nesciat sinistra tua quid faciat dex-
b tera. Et reuera si ista sic fiant: oleũ istud. i. bona
tpalia taliter multiplicabuntur, q non solum ad
infundendũ et pauperibus dandũ sufficiẽt: imo et
inde ad laute viuẽdũ et opulenter excrescẽt. Uñ
Luc. 6. f dicitur. Date et dabitur vobis etc. Et Apostolus,
2. Cor. 9. d hilarẽ datorẽ diligit deus: sequit. Augebit incre
Aliter. menta frugũ iustitie vestre. ¶ Uel allega, q quã-
do mulier. i. aliqua persona ab heliseo xpo mul-
tiplicationem olei sui. i. augmentũ gratie sperat
fieri, primo dz ostium sensuum suorũ claudere: et
ab exterioribus se delectationibus secludere: et
in secretario cordis per consideratione includi,
et per humilitatem abscondi. Qđ pro certo si fece
rit, oleũ gratie et meritorũ suorũ multiplicabit: et
duo filij sui. s. corpus et aĩa a creditore diabolo
liberabunt: et de residuo meritorũ nutrimẽtũ cu-
mulabit: et vita glorie cõcedetur. Unde Mat. In-
Mat. 6. b tra in cubiculũ tuũ: et pater tuus qui videt etc.
Eodẽ. c. b ¶ Cum helizeus qñqz apud quandam mulierem

diuerteret et panẽ comederet: dixisse legitur ipsa
mulier viro suo. Aiaduerto (inquit) q vir sanctus
dei est ille q transit p nos frequẽter. Faciamus igi
tur ei cenaculũ paruũ: et ponamus ei in eo lectu-
lũ, mensam et candelabrum et cũ venerit ad nos,
maneat ibi: qđ factũ est. Heliseus enim diuertit
se ad cenaculum: requieuitqz ibi vna dierũ: et vo-
cans puerũ suum, precepit ei vt loqueret sunã-
miti illi et diceret: ecce sedule ministrasti nobis:
quid vis vt faciam tibi? Huic igitur que liberos
non habebat, et vir ipsius senex erat, heliseus fi-
lium impetrauit: quem etiam tandẽ mortuum su
scitauit etc. ¶ Mulier ista magna, que etiam suna Moralitas
mitis dicitur: quod interpretatur coccinea, vel A
captiua: voluntatem significat: que reuera dici-
tur magna, qr magna potest capere. s. deũ. Esa. Esa.
Magnus in medio tui sanctus israel. Captiua di
cit: qr potentia ceca: coccinea tñ ardẽs: que per
desideriũ et concupiscentiã est feruida et inflãma
ta. ¶ Uel etiã ista est anima que magna est nobi Aliter.
litate: captiuata tñ originali culpa, et cõcupiscen
tie seruitute: coccinea vero gratia et charitate: vel
sanguinis xpi a quo redempta est rubicũda ve-
nustate. Uñ dr. Solue vincula colli tui filia hie- Esa.
rusalem. Ista igitur dz dicere viro suo. i. veritati
vel intellectui, q viro heliseo xpo qui frequenter
eos visitabit: et nunc per inspiratione, nunc per
scripture lectionẽ, nunc per tribulationẽ et corre
ctionem, nunc per spũalẽ consolationem, nunc p
tpalem subuentionem ad ipsos venire et per eos
transire non cessat: et dudũ p beatã incarnationẽ,
nũc vero per doctorũ et prelatorũ eruditionẽ: fi-
naliter vero per extremi iudicij executionẽ ipsos
visitat et frequentat. Debent locũ oportunũ pa-
rare: vt apud eos possit quiescere p gratiã et ma Luc. 24.
nere. Uñ Luc. Mane nobiscum dñe: qm aduespe
rascit. Dico igitur q ista mulier cũ viro suo. i.
anima cũ animo virtuoso debent christo cenacu
lũ et habitaculum in corde construere et locare.
Ponant igitur ibi lectum vbi christus quiescat:
ipsum virtutibus studeãt edificare: et ideo inter cete-
ras quatuor virtutes cõstituere et locare: hic est mun
dicia, innocentia, et castimonia, et cõtinentia. Le- B
ctulus noster floridus. Mẽsa que xpm in persona Cañ.
pauperum reficiat, hec est pietas, eleemosyna et cle-
mẽtia. Ps. Parasti in conspectu meo mensam. Sel- Ps.
la que christũ sedentem sustentet, hoc est mentis
tranquillitas et patientia. Unde in Apoca. Ecce Apoc.
in celo sedes posita erat: et supra sedẽ sedens: can
delabrũ qđ domũ cordis xpo illuminat, hoc est zacha.
discretio et sapientia. zacha. Ecce candelabrũ au-
reum totum: et proculdubio si cenaculum cordis
ista quatuor habuerit: et si puritatem, pietatem,
tranquilitatem et sagacitatẽ cõtinuerit, heliseus
xps ibi libenter morabit: q filios. i. bona opera
nobis dabit: etiã si per pctm mortua fuerint, ipa
per pniam suscitabit, dicẽs illud. Psal. Hec requies Ps.
mea in seculũ seculi. ¶ Uel illud dic q heliseus nõ Aliter.
legitur locutus fuisse personaliter cum ista mu-
liere: quãuis sancta fuerit et bona, sed per nuncium:
quinimo nomẽ eius proprium sm Comestorem
nesciuit: et ideo ipsam sunamitem vocare genera
li nomine cõsueuit. ¶ Allega q sancti viri summe Moralitas
debẽt mulierum colloquia deuitare, dato q sctẽ
sint: et q ab eorũ consortijs abstinere debeant et Eccl.
earum nomina ignorare. Unde dr. Auerte faciẽ
tuã a muliere. ¶ Uel allega q iustum est q serui
toribus et ministris sm merita satisfaciamus: et
postqz sedule ministrauerint, sibi suũ salarium
psoluamus. Ecce (inquit) sedule ministrasti nobis:
qd vis vt faciã tibi? ¶ Factum est q filius mulie Aliter.
ris sunamitis que heliseum hospitio suscepe- Eodẽ.
rat adueniente calore super caput eius, morere- C
tur. Quo contristata mulier, ad pedes helisei se

proſtrauit: qui pietate motus puerũ ſuum cum
virga ſeu baculo ſuo ad ponẽdũ ſupra mortuũ
vt ſic ſuſcitaret miſit. Qđ cũ feciſſet giezi/filius
mortuꝰ nõ ſurrexit: ſ; nec vox nec ſenſus appa-
ruit. Qui reuerſus obuiã heliſeo nũciauit. Heli
ſeus igit̃ in propria perſona veniẽs/⁊ claudens
oſtiũ/cubiculũ intrat: ⁊ ſup cadauer pueri ſuper
lectũ incubat: ⁊ os ori/oculos oculis/membra ꝙ
membris applicat: ⁊ vt caleficret caro pueri: ſu-
per eũ ſe incuruat. Tãdẽ ꝟo ꝑ domũ aliquãdiu
deãbulat ⁊ iterũ aſcẽdit ſuper puerũ/⁊ ſe incli-
nat. Qui aperiens oculos/et ſepties oſcitans/a
mortuis ſuſcitatur, et ipſum viuũ matri ſue re-
Allegoria. ſtituit atq; donat. ¶ Ad lr̃am videtur eſſe ſc̃m ꝙ
aliqui allegorice exponũt/talis proceſſus factꝰ
⁊ in reſuſcitatione ⁊ reparatiõe generis huma-
ni. Mulier eñ iſta ſignificat eccleſiã: cui ſc; vnicũ
filiũ. ſ. humanum genus deus a principio dedit:
ſed adueniẽte calore cõcupiſcentie, iſte in adam
per peccatum occubuit et deceſſit: ſed verus he-
liſeus. i. deus iſtũ ſuſcitare, ⁊ ad vitã gratie re-
ducere volẽs baculũ ſuum, ſcil; legem ſcriptam:
puero ſuo. ſ. moyſi tradidit: qui tñ mediante iſto
baculo. ſ. ſeueritate legis, iſtum filium. ſ. genus
Heb. 7. c humanum a morte culpe nullatenus ſuſcitauit.
D Apoſtolus. Nihil enim ad perfectum perduxit
lex. Quapropter ipſe heliſeus. i. dei filius in pro
pria perſona ad mortuum humanum genus ve
nire voluit: ⁊ intrans cubiculum vteri virgina-
lis: ⁊ cadaueri. i. carni humane. i. per beatam in-
carnationem ſe coniunxit: ⁊ coaptauit: ⁊ predi-
cando per mundum aliquãdiu de ambulauit: et
ſic ſuper lectum crucis aſcendens: ⁊ per carnem
pueri: id eſt humanitatem aſſumptam in igne
paſſionis calefaciens: ipſum genus humanũ per
gratiã viuificauit: ⁊ viuum. ſ. a morte culpe pue
rum ſepties oſcitantem: id eſt per ſeptẽ dona vel
3. re. 17. D ſeptem ſacramenta reſpirantem, matri ſue. ſ. ec-
cleſie reſtituit. Unde dr̃. Depoſuit puerum de ce
Aliter. nacũlo: ⁊ tradidit eũ matri ſue dicens viuit filiꝰ
tuus. ¶ Uel dic ꝙ heliſeꝰ eſt prelatꝰ: mater eſt ec
cleſia: filiꝰ mortuꝰ eſt ſubditꝰ populꝰ, peccatis ⁊
erroribꝰ ſubiugatꝰ. Igit̃ iſta eſt veritas, ꝙ filij
mortui. i. pctõres ſubditi melius ſuſcitant̃: ⁊ ad
vitã grẽ reſtituunt̃, qñ a ꝓprio p̃lato pſonaliter
viſitant̃: ⁊ qñ ꝑ incubationẽ, pſciam ⁊ morã ipſiꝰ
calefiũt ⁊ fouentur: ꝙ̃ qñ ſolũ per nũcios ⁊ vica-
rios portãtes baculos. i. ad pcutiẽdũ ⁊ exigẽdũ
paratos, mortui ⁊ deſolati hmõi frequentant̃.
Male ergo faciũt p̃lati vel curati, qui ppl̃m ſuũ
pncipaliter nõ viſitãt: ⁊ q̃ nũcios ⁊ vicarios ibi
Mat. 8. a mittũt ⁊ alibi trahũt. Dicat ergo quilibet prela-
tus illud euãge. Ego veniã ⁊ curabo eũ. Nuncij
⁊ vicarij in abſentia prelati vtuntur baculo du-
re ſeueritatis, dñs vero verbo vtitur, ⁊ calefa-
ctione ac aſſociatiõe pietatis ⁊ charitatis, ⁊ ideo
E illi cũ baculo iſto. ſ. cũ virga iuriſdictionis eis cõ
Aliter. miſſa, magis ſolent ledere ꝙ̃ iuuare. ¶ Uel dic ꝙ
filius. i. pctõꝝ: melius per calefactionem ꝙ̃ per
baculum. i. melius per manſuetudinem ꝙ̃ per ſe
ueritatem viuificatur ⁊ emẽdatur: et ideo illis
4. reg. 17. f qui baculo dure correctionis vel punitiõis vtũ
tur, poſſunt ſubditi dicere illud ſupra. Nũquid
canis ego ſum: quia tu venis ad me cũ baculo?
Aceſi diceret. Contra canes. i. cõtra infideles he-
reticos ⁊ obſtinatos eſt cum ſeueritatis baculo
Aliter. procedendũ: contra alios delinquentes eſt cum
benignitate ⁊ mãſuetudine dimicandum. ¶ Uel
dic moraliter ꝙ cum quis filium ſuum mortuũ.
i. peccatorem animũ vult ſuſcitare, d; in cubicu-
lum per meditationem intrare: oſtia ſenſuum
per ſuam abſconſionem et humilitatem claude-
re: ſuper cadauer. i. ſup aĩam peccato mortuã,
per cõtritionem, ſletũ ⁊ ſui diſcuſſionem incũbe-
re: per confeſſionem ⁊ orationẽ clamare: per ſa-
tiſfactionem deambulare: ſic ipſum ad vitã gra
tie poterit ſuſcitare.

¶ Ex capi. iiij. Textus.

Erat autem fames in terra: et filij pro-
phetarum habitabant coram eo. Mora
litatum Capitulum v

Um fames eſ-
ſet in terra, dixit heliſeꝰ vni
de pueris ſuis vt pulmẽtũ
coqueret, vt comederẽt fi- F
lij pphetaꝝ. Qui vitẽ agre-
ſtẽ inueniens, ⁊ inde collo-
quintidas colligẽs in ollã
concidit: ⁊ pulmentũ deco-
quẽs corã filijs pphetaruz
appoſuit. Qui amaritudinẽ ſufferre nõ valentes Moralitas
mors in olla vir dei clamauerũt. Ipſe ꝟo heliſeꝰ
farinã immiſcens, amaritudinẽ tẽperauit. ¶ Dic
ꝙ iſta vitis agreſtis, veterẽ legẽ, vl̃ ſciam ꝓpheti
cã ſignificat: ⁊ ipſiꝰ lr̃alẽ ſenſuz deſignat. ¶ Igit̃
qñq; accidit ꝙ cũ heliſeus. i. deꝰ, vel p̃latus: filijs
pphetaꝝ. i. ſuis fidelibꝰ, pulmẽtũ doctrine para
re iubet: pueri ſui. ſ. puerilles ⁊ ignari doctores:
vitẽ agreſtẽ. i. ſciam legalẽ ⁊ ꝓpheticaz inueniũt
⁊ ipſas male intelligentes, colloquintidas. i. ali-
quas malas ſuperficiales ⁊ apparẽtes ſcias col-
ligũt: ⁊ inde pulmentũ amaꝝ. i. doctrinã hereticã
cõponũt ⁊ cõficiũt. Iſtõ ergo aduertẽtes fideles
clamant aliquoties, mors in olla. Quapropter
heliſeus. i. bonꝰ p̃latus, ſtatim d; occurrere ⁊ fa
rinã ſacre doctrine ⁊ ſani intellectus adhibere:
vt ſic poſſit oẽm hereſis ⁊ male doctrine amaritu Judith. 5. a
dinẽ effugare. Uñ dicit̃. Fõtes amari obdulcati Aliter
ſunt. ¶ Uel dic ꝙ olla cũ amaro pulmẽto eſt mũ-
di pſperitas vel ipſe mũdus: cuiꝰ. ſ. pulmentũ. i.
cuius delicias ⁊ diuitias, filij pphetaꝝ. i. viri ſcti
amaras reputãt ⁊ mortales. Mors eñ i olla vir
dei. Iſte eñ ſunt q̃ amaritudinẽ ac ſollicitudinez
continent: ⁊ mortem vitioꝝ ⁊ tormentorum abu- G
ſoribus pcurãt: quapropter ſancti viri ꝙ̃q; fame
⁊ inopia vrgeantur: ipſas comedere, habere vel Job. 6. a
acquirere nunq̃ amant dicẽtes illud Job. Nun-
quid inquiũt, comedi poterit inſulſum qđ nõ eſt
ſale cõditũ: aut guſtari qđ guſtatũ affert mortẽ?
Nõ reſtat igit̃ niſi ꝙ farina. i. diſcretio apponat̃:
⁊ niſi ꝙ homo hmõi pulmento. i. rebus temporali
bus diſcrete ⁊ tẽperate vtatur: q; tunc nõ nocere
poterit, l; comedatur: quinimmo omnis amaritu
do q̃ ibi eſt, in dulcedinẽ conuertet̃, inquãtũ. ſ. ex
bono vſu talium merita ⁊ grẽ augebuntur. Pro-
ſperitas enim mundi non nocet diſcrete vtenti- Pꝰ. 27. a
bus, q̃nimmo ipſos delectat tã gratijs ꝙ̃ virtuti Aliter
bus. Unde in Prouer. Que amara ſunt dulcia eſſe
videntur. ¶ Uel dic ꝙ olla cum pulmento amaro
eſt mundus cum tribulationibus ſuis, qđ quan-
do filijs propheta rum. i. ſanctis viri apponitur,
ſepe fit ꝙ pre tribulationum amaritudine ad he
liſeum. i. ad deum clamitare coguntur. Mors in-
quiunt in olla. Iſti igitur farinam. i. gratiam ſuã
⁊ interiorem conſolationem adhibent: et ſic il-
lud quod eis primo videbatur amarum, dulce ⁊ Pꝰ. 27. a
delectabile eſſe apparet. Uñ dicitur, Anima eſu-
riens pro dulci amarum ſumet: ſicut in martyri-
bus fuit viſum.

¶ Capitulũ v. Textus.

Naaman princeps militie regis ſyrie.
Moralitatum Capitulum vi.

Naaman prin-
ceps regis syrie fortis et
diues/sed leprosus erat:q̄
veniens ad heliseum vt ab
ipso curaretur a lepra:pre
ceptū ab heliseo accepit/ꝙ
in iordane septies lauaret,
promittēs ꝙ ita caro ipsi⁹
mundaret.Uade(inquit)⁊
lauare septies in iordane:⁊ recipiet sanitatē ca-
ro tua.Indignatus igitur naamā ꝙ ad ipm̄ nō
egrediebatur:⁊ locū lepre tangēdo/dn̄m suū nō
deprecabatur:incepit recedere:⁊ loturā iorda-
nis vilipendēs fluuios damasci ⁊ abana ⁊ farfar
cepit laudare super iordanis fluuium. Ad instā
tiam tn̄ seruorū suorū ad iordanē descendens se
lauit:⁊ statim sanatus est a lepra caro eius:⁊ vt
caro pueri sibi restituta fuit.Qui ꝓtinus ad he-
liseum reuertēs/idololatrie resignauit:et duos
burdones oneratos de terra israelitici soli in sy
Allegoria. riam deferens/extūc super terram illam domi-
num adorauit.¶Quidam exponunt illud alle-
gorice/dicentes ꝙ iste Naamā syrus gētilis gē-
tilitatē significat:que scilicet fortis per tēporalē
potentiam:diues per philosophicam sapientiā
semper fuit,leprosa tamen per errores et idola-
triam erat.Hic igitur ad heliseum/id est ad chri-
stum per fidem venit:ad cuius doctrinam ⁊ mā-
datū in iordane.i.in baptismo septies.i.septem
A criminalia sua lauit:⁊ sic sanitatē gratie reporta-
Joā.9.b uit.Unde dicit. Abij/laui ⁊ vidi. Idolatrie etiā
tunc renunciauit:de terra vero israel.i.de pul-
Aliter. uere ⁊ de doctrina sacre scripture qua mediāte
deū israel credidit/adorauit.¶Uel dic ꝙ iorda
nis iste significant flumen pnie ⁊ lachrymarum/
vel etiā fluuium baptismi ⁊c.vide hoc supra li.
viij.c.iiij.de iordane:⁊ melius eodē lib.cap.xli.
Aliter. vbi agitur de abana:vbi ista filia exponitur de
vtroq̄.¶Uel illud dic si vis/scz ꝙ iste naamā re-
cedebat indignās/⁊ absolutionē sui contēnebat
⁊ abana ⁊ farfar aquas iordanis baptismo pre-
ferebat.Allega contra gentiles/qui baptismum
contēnūt:⁊ aquas damasci.i.ablutiones macho-
meti ꝓferūt.¶Uel allega cōtra regulares secula
Aliter. res:q̄ iordanē.i.sacrā scripturā vident ꝯtēnere:
⁊ fluuios damasci.i.scias mūdi/scz leges ⁊ medi
cinā ⁊ huiusmodi sibi vident anteferre:q̄ sicut
1.Cor.2.d Apls dicit.Animalis homo non percipit ea que
Aliter. sunt spiritus dei.¶Uel etiā allega cōtra secula
res/q̄ iordanē fluuiū religionis/deuotionis/pnie
⁊ cōpunctionis fugiunt ⁊ contemnūt/aquas ve-
ro damasci.i.mūdi delitias ⁊ diuitias antepo-
B nunt.Anime esurienti etiam ea que amara sunt
Aliter. dulcia esse videntur.Unde in Prouer.Cū tn̄ ista
aqua sit que lepras vitiorū mundat:⁊ que inno-
centiam reparat:vt supra scdo. Sanaui aquas
has:et non erit mors neq̄ sterilitas.Uide si vis
supra lib.viij.ca.iij.de abana.¶Uel dic ꝙ serui
repressert indignationem naaman ⁊ eum la-
uari fecerunt:⁊ sic sanitatis eius occasio fuerūt.
Potest ad hoc allegari q̄ boni familiares non
debent iram ⁊ indignationem dominorū atten-
dere:sed eā potius mitigare/et ad illa que sunt
Aliter. vtilia inclinare.¶Uel illud allega/ꝙ minoribus
qn̄q̄ reuelat illud quod maioribus denegat:et
ꝙ qn̄q̄ minoribus inspiratur quod maioribus
Aliter. vtile comprobatur.¶Uel allega/q̄ sicut naa-
man ad vocem puelle captiue ad prophetam
venit:⁊ ad vocem seruorum se in iordane lauit/
et sanitatem suscepit. Sic vero sepe accidit q̄
serui ⁊ ancille dominos suos ad virtutes et ad
fidem inuitant:vt scilicet ad prophetam xp̄m ve
niant:⁊ ad ipsam per penitentiam redeant:⁊ sic

causa sunt ꝙ sanitatē gratie recipiunt ⁊ procu- Aliter.
rant.¶Uel etiam serui ⁊ ancille.i.despicabiles
persone.s.piscatores/apostoli:principes mundi
ad fidem ⁊ ad baptismum vocauerunt:et ipsis
mediantibus sanitatem gratie receperunt.Un-
de Apostolus.Infirma mundi elegit deus vt cō 1.Cor.1
fundat fortia ⁊c.¶Naaman syrus fortis et di- Aliter.
ues:leprosus vero sanatus a lepra heliseo mu-
nera obtulit:que scilicet heliseus penitus refu-
tauit.De quo giesi puer helisei indignans ⁊ di-
cens:pepercit dominus meus syro isti/vt non
acciperet que portabat/post eum cucurrit/⁊ ta-
lentum argenti/et duo mutatoria vestimenta
nomine helisei petijt et recepit.Quod heliseus
in spiritu vidēs giesi vbi fuerat requisiuit.Quē 4.
mendaciter excusantem/eum ad subeundum le
pram naaman condemnauit.Nonne inquit cor
meum presens erat quando vir de curru suo re-
dijt:⁊ quādo cepisti argentum ⁊ vestes/vt emas
olineta/vineas/oues et boues/seruos et ancil-
las?Sed ⁊ lepra naamam adherebit tibi ⁊ semi-
ni tuo in perpetuū.Et egressus est ab eo lepro-
sus sicut nix.¶Igit hic aduerte q̄ dare mune- Moralitas.
ra volens,a lepra curatur:refutans munera,
a spiritusancto illuminatur:accipiens munera
lepra que aliū dimiserat maculatur.In his igi-
tur nota quod illi qui de mundi diuitijs per li-
bertatem ⁊ eleemosynam se liberant:lepra aua-
ricie se expediunt.Unde Luc.Date eleemosynā Luc.11.
⁊ ecce omnia munda erunt vobis. Item in hoc
nota quod viri qui dona et munera refutant:et
qui nō solum ante/sed post gratiam factam do-
na repudiant,spiritusancto repleri merentur:et
ad preuidendum occulta illuminantur.Unde in Prouer.15.
Prouer.Qui odit munera,viuet.¶Item nota
quod ille qui pro mūdatione lepre:id est pro sa
cramentorum ministratione,vel pro gratie col-
latione munera recipit:leprā simonie ⁊ auaricie
incurrit:⁊ se semenq̄ suum:id est heredes ⁊ suc-
cessores suos,qui scz sibi in male acquisitis suc- D
cedunt:lepre peccati subijcit ⁊ exponit.Unde de Prouer.15.
talib⁹ q̄ de simonijs vel de vsuris diuitias acqui Aliter.
runt,dicitur.Conturbat domū suam qui secta-
tur auariciam.¶Uel si vis allega,ꝙ familiares
prelatorum qn̄q̄ ipsis ignorantibus pecunias
accipiunt,⁊ magistrorum nomine munera reci-
piunt:⁊ sic lepram simonie cōmittunt:suosq̄ ma
gistros diffamari faciunt:propter q̄ indigna-
tionem eorū aliq̄n incurrunt.¶Uel dic quomo Aliter.
do mali officiales nulli extraneo reputant par-
cendum:sed omnes potius spoliādos,sicut pa-
tet de isto:qui murmurando dicebat,pepercit
dn̄s syro illi ⁊c.viuit dn̄s:q̄ curram post illū,et
accipiam ab illo aliquid.Isti totū perdidisse se
reputāt,q̄ alij ad domos suas reportāt.Uident
eīn sibi ꝙ alij omnia debent eis dimittere,et ni-
hil penitus retinere Quod vtiq̄ verum videtur
de officialibus curie romane:⁊ etiā de curialib⁹
dominorum.Unde de ipsis dicitur. Absorbebit
fluuium ⁊ non mirabitur:habet fiduciam ꝙ in- Job.40.
fluat iordanis in os ei⁹.¶Uel dic ꝙ giesi in vete Aliter.
ri testamento,⁊ simon in nouo,simoniam inuene
runt.Unde pro gratia spirituali precium giesi Act.8.
accepit:⁊ sic illam vendere voluit. Simon vero
ꝓ gratia emēda pecuniā obtulit:sicut dicitur in
Act.apostolorū.Et sic vnus gratiam vendentiū
alius ementium pater fuit:vtraq̄ tn̄ secta dāna-
tur. Quia sicut dicitur. Dominus ementes et Joh.2.
vendentes proiecit de templo.

¶Capitulū vj. Textus.

Dixerūt aūt filij prophetarum ad heli-
seum.Moralitatum Cap. vj.

Filij prophetarū q̄ cū helíseo morabant̄
cū locū nimis angustū ha=
berēt/ad siluam vt ibi li=
gna cederēt/& habitationē
facerēt latiorē/prexerunt.
Factuz est igit̄ q̄ ferrū se=
curis vnius quā mutuo ce
perat/in aquā cecidit:pro=
pter qd̄ ad heliseum nimis dolēs & tristis clama
uit:heu heu heu(inquit)dn̄e mi:& hocipsum mu
tuo acceperā. Heliseus igit̄ lignū succidit/& in
aquā posuit & statim ferrū qd̄ in imo latebat/su
Allegoria. pernatauit. ¶ Istud a multis multipliciter expo
nit̄. Dicūt em̄ allegorice q̄ heliseus est dei fili⁹. se
curis ē hō assumpt⁹:q̄ scz ferrū & lignū.i.corp⁹ &
aiam in se hz:manubriū em̄.i.corpus teneri po=
tuit:ferrū ꝟo.i.aīa collabi/& ab ipso manubrio
separari & decidere oportuit. Qd̄ scz factū est qn̄
in morte ferrū istud.i.mortalis aīa ad ꝓfundū
fluminis.i.ad infernū descēdit. Ferrū igit̄ istud
virtute helisei.aīa virtute verbi ꝑ resurrectionē
supernatauit:& ad manubriū.i.ad corp⁹ iterū re
Aliter. meauit. ¶ Uel dic s̄m Hieronymū Marc.xv. Fer=
rū pōderosum est gen⁹ humanū:manubriū est li
gnū vetitū:puer q̄ securim tenebat est adā/heli=
F seus est xp̄s:lignū qd̄ in aqua ponitur est crux,
aqua ꝟo est baptism⁹:fund⁹ est infern⁹. Igitur
ista est veritas, q̄ ferrū illud.i.genus humanū a
ꝑncipio de manu pueri.i.de manutenētia adā ab
ipso manubrio.i.ligno vetito in ꝓfundū inferni
cecidit:& sic adā ferrū suū qd̄ male tenuerat,tūc
amisit. Quod videns dei filius heliseus,miseri=
cordia mot⁹,aliud lignū fecit.i.lignū scte crucis:
qd̄ cū aq̄.i.cū baptismo cōiūgēs:istis duob⁹ me=
diātib⁹ ferrū illud.i.gen⁹ hūanū d̄ ꝓfundo iferni.
i.d̄ statu dānatiōis redūt:& sursuz ad statū grē &
glīe natauit. Lignū em̄ & aq̄.i.crux & passio xp̄i
& baptism⁹.gen⁹ humanū de profundo vitiorū
eleuauit:& ꝑ virtutē xp̄i sursum ad statū glorie
portauit:& sic fit q̄ illud qd̄ per vnū lignū ꝑdit̄,
per alteri⁹ ligni beneficia reparatur. Un̄ canit̄.
Ut qui in ligno vincebat, in ligno quoq̄ vince=
Aliter. retur vt vnde mors oriebat̄,inde vita resurge=
ret. ¶ Uel etiā est ipse pctōr qui scz a manubrio
grē,& manutenētia spei & fiducie & a manu pueri
i.ab auxilio sue mīe,ꝑ pctm̄ decidit:& aliqn̄ per
auariciā inferius in mūdana labit̄:vel etiā qn̄q̄
ꝑ desperationē inferius ad infernū descēdit. Un̄
Treñ.3.f d̄r. Lapsa est in lacū vita mea:posuerūt lapidem
sup me. Igit̄ ad hoc q̄ istud ferrū pōderosum.i.
mens peccatrix depressa vel desperata sursum
ad manutentiam pueri christi redeat:& ad locū
& manubrium suum:scilicet ad statum gratie re
S. ueniat:necesse est q̄ lignum nouum apponatur:
id est q̄ crucis memoria,spes & deuotio interce=
dat. Quando enim lignum in aqua ponitur:id
est quando crucis deuotio aque lachrymarum
adiungitur:tūc vere necesse est q̄ ferrum quod
ceciderat.i.mēs que perierat,ad statum gratie
releuetur. Et de hoc videtur posse exponi illud
Iob.14.b. Job. Lignum habet spem. Quia scilicet si preci=
sum fuerit:scilicet ferro predicto:scilicet mēs:et
senuerit in terra radix eius:ad odorē aque ger=
minabit:& faciet comam quasi cum primum plā=
Aliter. tatum est. ¶ Uel dic q̄ ferrum istud est peccator
subditus &c.sicut supra. Qui pro certo quando
a manu pueri:id est ab obedientia prelati per
inobedientiam & apostasiam decidit:& se in pro=
fundum vitiorum immergit: et in aqua munda=
narum deliciarum labitur. Ad hoc ergo qd̄ iste
ad manubrium:id est manutenentiam & obediē=
tiā ꝑlati/& ad statū grē reueniat et de ꝓfundo

resurgat:necesse est q̄ iste puer prelat⁹ ad heli=
seum.i.ad deum per orationē recurrat:& q̄ ca=
sum perditionēq̄ illius quem mutuo acceperat:
& qui sibi in cōmisso pro custodiendo traditus
fuerat/defleat:& q̄ etiā lignū.i.virga correctio=
nis:& aqua.i.dulcedo cōpassiōis succurrat. Qn̄
enim & lignū & aqua.i.seueritas & pietas adin=
uicem iūgunt̄:facile fit q̄ ferrum.i.peccator ad
statum gratie redeat:& a profundo vitiorum le= prou.23.
uetur. Unde d̄r. Tu virga percuties eū:& animā b
eius ab inferno liberas. Bene igitur dicit̄. Bene= Sa.14.a
dictum sit lignum per quod fit iusticia. ¶ Uel si Aliter.
vis istud allega/qd̄ qn̄ quis perdit illud quod
mutuo accepit/magis d̄z ꝯtristari q̄ qn̄ illud qd̄
suū est amittit. Heu inquit dn̄e mi/& hoc ipsum
mutuo acceperā sicut de nutrice beati Benedi=
cti legitur:q̄ capisteriū fractū deplorans/ipsius Codē. ca.c.
reparationem promeruit. ¶ Rex syrie audiens
qd̄ heliseus propheta esset in israel qui omnes
insidias suas filijs israel reuelabat: misit exer=
citū suū in dothaim nocte:vt apprehēderent he=
liseū. Cū igitur nocte ciuitatē circūdedissent:&
ex hoc puer helisei timuisset/dixit ei propheta.
Noli timere: plures sunt nobiscum/q̄ cum eis.
Rogauit igit̄ heliseus dominum/q̄ oculos pue=
ri aperiret: & q̄ oculos.i.intelligētiam hostium
excecaret. Quod factū est:quia puer ei⁹ spiritu
illuminatus/totum montem plenū equis & cur=
ribus igneis pro defensione helisei vidit:exerci
tus aūt cecitate percussus/heliseū nō agnouit:
imo ip̄m vsq̄ ad mediū samarie secut⁹ fuit. Non
est(inquit)hec via,nec ista ciuitas:venite ostēdā
vobis virū quē petitis:sequimini me. Qui ,scil3
ipsum samariā secuti sunt:& post cū ad ꝓces he=
lisei oculi eorū aperti essent:se esse in medio sa=
marie cognouerūt. Hos igit̄ nō est passus a rege
israel percuti:sed potius istos fecit cibis refici,
& liberos ad dominū suum remitti. Non percu=
ties inquit eos. Nec enim cepisti eos gladio et
arcu vt percutias. ¶ Ista possunt allegari exem A
plariter ad plura. Primo q̄ angeli mittuntur ad Moralitas.
custodiā beatorū:qui scz hic in figura currū & ps.90.c
equorum igneorum venerūt. Ps. Angelis suis Aliter.
mandauit de te. ¶ Uel allega q̄ soli pueri.i.soli
innocentes & pueri sunt digni angelos videre:
mali vero execantur, q̄ non solū spiritualia non Aliter.
vidēt:imo ꝑsentia temporalia pericula nesciūt
precauere. ¶ Uel dic mystice q̄ isti serui regis sy
rie:id est serui diaboli significāt generaliter pec
catores:qui.s.cecitate ignorātie in vita ista per
cutiūtur:ita q̄ voltūarie in manus hostiū suo=
rum.i.demonum progrediuntur: et nescientes
vbi sunt,aut quo vadunt:in manus hostiū suo=
rum.i.demonū seu vitiorū prolabuntur. Uerūta
men sepe fit, q̄ ad ꝓces helisei.i.predicatoris vel
prelati:oculi istorū per sui cōsiderationem ape
riuntur:et a deo per tribulationes & inspiratio
nes & per predicationes vel scripture eruditio Joh.9.e.
nes status eoruz ipsis reuelatur. Unde dicitur.
Cum cecus essem modo video. Et tunc se esse in
medio samarie,id est in statu peccati:& inter ho=
stes suos,in periculo mortis eterne cognoscūt:
sed a rege israel id est Christi misericordia libe=
rant̄:qui scz ipsos per dānationē non ꝑcutit:sed
pane doctrine & gratie eos reficit,& liberos abi
re ꝑmittit. Tali igitur peccatori sic execato,& in
medio hostiū cōstituto,d̄r illud Hiere. Leua ocu Hier.3.a.
los in directū:& vide vbi nunc ꝓstrata sis. ¶ Uel
dic qd̄ rex israel.i.bon⁹ ꝑlat⁹: nō solū debet pa Aliter.
scere suos,sed etiam alienos:nec solū debet be B
nefacere bonis & amicis:imo etiam extraneis et
remotis. ¶ Uel dic qd̄ nobiles principes nunq̄ Aliter.
debent percutere illos quos a casu & fortuna vi
dent in suis manibus cecidisse: sed potius ipsos

Eodē ca. f pascere/hoc est dimittere: si eos cõtingit ad ipm
per dei prouidentiam aduenisse. ¶Hic habes ꝙ
obsidente Benadab rege syrie ciuitatē samarie/
facta est ibi tanta fames/ꝙ mulieres paruulos
suos comedebant. Unde factũ est/ꝙ due mulie
res conuenerunt inter se de filijs comedendis.
Da mihi inquit vna filium tuum vt comedamus
hodie/⁊ filium meũ cras. Cum igitur ambe ma-
tres vnum de filijs comedissent: altera die cũ re
liqua dare filium suum deberet/noluit: sed filiũ
suum abscondit. Quo audito ioram rex israel/
ꝙꝙ iniquus/vestimenta sua scidit: ⁊ cõtra heli-
seum insurgere voluit: ⁊ ipsum occidi mãdauit.
In crastino tamen dei nutu tanta abundantia
in vrbe facta est/ꝙ duo modij farine statere vno
per illum in porta samarie venderent: ⁊ sic puer
ille bona hora fuit reseruatus: quē sequēs abũ-
Moralitas. dantia de matrum impiarum dentibus libera-
uit. ¶Dic ꝙ ista samarie ciuitas/que interpre-
tatur custos domini/significat ecclesiam: ꝙꝙ scꝫ
rex syrie qui interpretatur excelsus. i. diabolus
qui cum per superbiam est excelsus/cum exerci-
tu vitiorum ⁊ demonum semper pugnat. In ista
est igit hodie tãta fames auaricie, ꝙ etiam ma-
tres. i. ꝑlati ecclesiastici qui deberent esse magis
misericordes ꝙꝙ matres: proprios filios id est ꝓ-
prios subditos rapinis ⁊ exactiõib9 comedũt et
cõsumũt. Quo audito ipsi reges seculares ꝙꝙ
mali, indignant ⁊ admirant: ⁊ vestimẽta sua scin
Tre. 2. g dunt. i. eccliasticorũ crimina detestant: dicentes
illud Tre. Nũqd cõedũt matres filios suos ad
mẽsurã palme? Isti igit mali reges. i. seculares
vidẽtes taliũ matrũ, id est ecclesiasticorum pre-
latorum impietatē: solent contra heliseum id est
contra prelatos propter ipsos bonos subditos
insurgere: ⁊ famem auaricie que in vrbe ecclesie
viget, nituntur in ipsis punire. Dicunt enim: si
Aliter. matres ⁊ prelati eorum comedunt, quare ⁊ nos
non habebimus partem nostram ⁊c. ¶Uel dic si
vis, ꝙ iste due matres significãt malos iudices,
officiales ⁊ procuratores: qui scilicet de come-
dendis subditis suis depredandis ⁊ depaupe-
randis inter se paciscuntur, ⁊ in hoc cõtra pau-
peres filios impie federantur. Comedamus fi-
liũ tuum (inquiunt) hodie: et filium meum com-
edamus cras. Unde de malo federe istoꝝ ad-
uocatorum, balliuorum ⁊ procuratorum, quo
scilicet vnus alterum ad comedendũ alterũ ad-
iuuat: hoc est ad ꝓprios filios: id est ad vicinos
esa. 34. d ⁊ subditos impugnandum, dr. Ibi congregati
Aliter. sunt milui, alter ad alterum. ¶Uel possemus di-
cere, ꝙ iste impie due matres, significant malum
principē ⁊ malũ prelatũ: qui scꝫ inter se qñqꝫ cõ-
D federantur, ad subditos alter alterius depredã-
dos. Et breuiter hoc est verum, qd mali superio
res se solent inuicē adiuuare, vt possent ꝓprios
Aliter subditos rapiendo grauare. ¶Uel si vis dic de
falsis socijs ⁊ amicis: qui scꝫ dato ꝙ inter se so-
cietatem faciant: libẽter tñ alios ad comedendũ
filiũ suũ. i. ad consulendũ patronũ suũ associãt/
vbi vero pro rata debent conuiuiũ facere alijs,
vel aliquid ex suo expẽdere: statim videbis eos
se abscondere, et societatis fidem non seruare.
Uersus. Sceuola tu comedis apud oẽs, nullus
Aliter. apud te. Aut repende vicē, aut desine velle vo-
cari. ¶Uel allega quõ prouidentia occulta vnũ
occidit, ⁊ aliũ custodit: ⁊ quõ de9 ordinat qñqꝫ
aliquē non inueniri: vt sibi a periculo possit par-
ci: ⁊ hoc qñ remediũ videt in propinquos pari.
Uidebat em̃ de9 ꝙ opulẽtia in vrbe die crastino
debebat esse: ⁊ voluit tunc abscondi/ne ab ipsis
matrib9 voraret. Et ideo ꝓuerbiũ est. Bñ custo-
dit quē de9 custodiendũ decreuerit. Sicut etiã
de quibusdã sceleratis audiui, ꝙ cum parrhy-
sius ad patibulũ adiudicati essent: factũ est ꝙ in
quadriga ad supplicũ vehebant: oẽs ptineri neqũ
bãt: vñ vnus eoꝝ repositus est in carcerem: vt in
crastinũ duceret. Cũ ergo aliq amicoꝝ cucurris-
sent ad regē, ⁊ apportarēt relaxationē oim: iã alij
inuẽti sunt suspensi. Ille aũt q in quadriga ptine
ri nequierat, extitit liberat9. Diuina em̃ iudicia
multis modis circa hoiem operant: ⁊ ad illos sal
uãdos: alios ꝓo liberãdos multipliciter variant
Unde dicitur. Ego occidam, ⁊ ego viuere faciam. Deut. 32.

¶Capitu. vij. Textus.

Dixit autem Heliseus: Audite verbũ domini: hec dicit dominus: In tempore hoc. Moralitatum Capi. viij.

Syri obsidentes
ciuitatez samarie nocte a dño
territi sunt, tumultũ ⁊ sonitum
audiẽtes: ac ꝑ hoc timuerũt ta
liter, qd relictis tentorijs ⁊ cũ-
cta supellectili, recesserunt.
Igit cũ viri leprosi ex israel ad
syrorũ exercitũ cõfugerent: ꝓ eo qd ꝓpter famis
inopiã in samaria remanere nequirent: factũ est
in castris syrie neminē inuenerũt: sꝫ aurũ ⁊ argē
tum inde tollentes fugam syrorum in ciuitate nũ
ciarent: filijs israel cuncta diripientibus ⁊ in ciui
tatē deportãtibus: abundãtia tanta ibi facta est:
ꝙ duos modios hordei pro vno statere argenti
habebant, qui prius ꝓprios filios manducabãt. Moralitas
¶Sic vero moraliter loquendo, qñqꝫ contingit
ꝙ viri leprosi. i. pauperes religiosi: qui leprosi. i.
viles ⁊ abhominabiles ab hominibus seculari- Esa. 53. b
bus reputantur: sicut dr de christo. Reputauim9
eum leprosum ⁊ percussum a deo ⁊ humiliatum: c
vadunt ad castra syroꝝ qui erant gentiles. i. ad
sciẽtias philosophicas: in quibus scꝫ castris. i. in
quibus philosophoꝝ gẽtiliũ libris ⁊ sciẽtijs: post
ipsoꝝ fugam, recessum ⁊ mortē: isti aurum sapien
tie ⁊ argẽtũ eloquentie inuenerũt. Qd recipien-
tes ꝑ humilitatē absconderũt: nec ipsam propa-
lando inanē gloriã inde querũt: ⁊ tãdē opulẽtiã
sciẽtiaꝝ, quam in istis castris inuenerũt, in vrbe
ecclesie famelica predicãdo nunciãt: omnem fa-
mem ignorantie inde fugant. Isti enim quatuor
fuisse dicuntur, inquantum quatuor virtuti-
bus cardinalibus insigniti, ⁊ quatuor euãgelio- Eodē. c
rum doctrinis, per quatuor mundi partes ꝑdica Eccle. 9. d
re noscunt. Uñ dr. Inuentus est vir pauper in ea:
⁊ liberauit eũ sapientia sua. ¶Hic scribit de illo
principe, q dicenti heliseo in crastino summã fer-
tilitatem in samaria futuram, vbi tamē pre fame
matres filios comedebant, credere noluit: ⁊ ipsi
deridendo cepit dicere: ⁊ si dominus cataractas
celi aperiret, impossibile est quod tu dicis. Heli-
seus autem ironice respondens ait. Uidebis in-
quit, ⁊ nõ comedes ex eo. Quod factum est: quia
in crastino fugientibus syris qui ciuitatem obse
derant, propter victualia ab eis derelicta opu-
lentia nata est. Ille vero princeps qui in porta b
ciuitatis a rege fuerat constitutus: fuit a turba Moralitas
populi conculcatus, ⁊ sub pedibus interfectus.
¶Potest allegari, ꝙ fatuum est diuinis verbis cõ
tradicere: sed potius necesse est ipsa cum reue-
rentia credere, ⁊ in euentu certifice confidere
⁊ sperare.

¶Capitu. viij. Textus.

Heliseus aũt locutus est ad mulierē cu-ius viuere fecerat filiũ. Mora. Ca. ix.

Hic habes ꝙ mulier
illa sunamitis, cui heliseus
filiũ dederat, ⁊ mortuũ susci
tauerat: postq̃ multis an-
nis peregrinata fuisset, ad
terram israel rediit: cui rex
israel omnia q̃ pri⁹ sua fue-
Moralitas rãt, restitui mãdauit. ¶ Sic
vere anima cuius filiũ. i. cu
ius animum heliseus. i. deus ꝑ creationem dat, ⁊
per baptismum resuscitat, ⁊ postq̃ diu est pere-
grinata per mũdũ in hac vita: peragrat i israel,
idest in paradisum finaliter reuertit: vbi rex isrl
deus pater hereditatẽ suã, scz gloriam paradisi
Ps. 15. b sibi restituit atq̃ donat. Psal. tu es q̃ restitues
Aliter. hereditatem meam mihi ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ mulier
ista post baptismum qñq̃ peccando a deo pere-
grinatur: tandẽ tñ ꝑ penitentiã reuertitur: ⁊ tũc
ad possessiones virtutum quas antea habuerat,
restauratur. Penitẽtia enim post luctũ facit gau
dere: et oia que nostra fuerant scz virtutes ⁊ gra
h tias quas homo habuerat ante peccatum, facit
Codẽ. c. c rehabere: cui tñ nouatianus hereticus credidit
contrarium: vt patet in historia tripertita. ¶ Hic
habes ꝙ benadab rex syrie: q̃ pri⁹ in ꝓsperitate
positus, heliseũ capi ⁊ occidi mãdauerat: nũc ꝟo
in infirmitate cõstitutus, ipsum honorari, ⁊ vtrũ
Moralitas moriturus esset mandat. ¶ In quo nota qȝ mul-
ti sunt qui in prosperitate positi, sanctos viros
⁊ religiosos contẽnunt: in infirmitate vero et in
tribulationibus cõstituti, ⁊ eos humiliter ⁊ reue
Aliter. renter ad eorum orationes requirunt. ¶ Istud
etiam dic de quibusdam: qui quando sunt sani,
de heliseo, idest de medico parum curant: cum
vero infirmi sunt, ipsum cũ muneribus honorãt
Eccli. 38. a ⁊ visitant. Uñ Eccli. Honora medicũ propter ne-
Codẽ ca. d cessitatẽ. ¶ Hic habes ꝙ azahel dato ꝙ audiuisset
ab heliseo, ꝙ cũ domin⁹ suus Benadab rex syrie
erat in infirmitate sua moritur⁹: ad ipsum tamẽ
rediens dixit ei ꝙ potius esset sanandus: cuius
contrarium factum est: q̃ ipsemet azahel strãgu
lum super faciem eius posuit ⁊ aquã infudit: et
hoc est ſm Josephum, ꝙ in lecto laqueo ipsum
Moralitas strangulauit. Qui suffocatus obiit: ⁊ ipse Azahel
loco eius regnauit. ¶ Iste Azahel significat adu
latores: q̃ isti dato ꝙ sciãt dños suos infirmos
peccatores ⁊ morti eterne ꝓpinquos: ipsi tñ pre-
dicant eos sanãdos, ⁊ tanq̃ iustos finaliter esse
saluãdos. Uñ isti aquam dulciũ verboꝝ semper
infundunt: ⁊ sic laqueis verboꝝ et ã ipsos irre-
Esa. 3. c tiũt: et ita dũ eos in malis iustificant, mortẽ spi-
A ritualem sibi attribuũt. Uñ Esa. Popule me⁹ q̃ te
beatũ dicũt, ipsi te decipiũt. Istud ergo breuiter
est veꝝ, ꝙ cã quare adulator dñm suum regẽ scz
prelatũ vel principẽ suis adulationib⁹ interficit
decipiẽdo: ad hoc solũ est vt i curia ei⁹ regimẽ et
dignitatẽ ⁊ officiũ retinere possit: q̃ etiã hodie
videm⁹, adulatores q̃ dños suos mẽtiendo ⁊ fal
se iustificando, ⁊ verba placentia loquẽdo suffo-
cãt: ⁊ ad hoc oia ipsos attrahũt ⁊ inclinãt: ⁊ loco
eoꝝ vt cõiter imperãt atq̃ regnãt: inq̃tum scz
tales pre aliis diligunt: ⁊ a magistris suis in al-
tis dignitatib⁹ collocant: ⁊ etiam qȝ ampli⁹ est,
Reg. 16. c q̃ qñq̃ poti⁹ q̃ ipsi magistri imperare noscuntur.
Unde de illis põt exponi illud. Irruens zambri
occidit hela, ⁊ regnauit pro eo: occidit dico adu-
lando: ⁊ regnauit ꝑ eo, domũ ⁊ hospitiũ guber-
nãdo, ⁊ dignitatẽ ab eo obtinendo.

¶ Capitulũ ix. Textus.

Heliseus aũt prophetes vocauit vnum
de filiis prophetarũ. Morali. Cap. x.

Hic. ix. ca. in fi-
ne habes: ꝙ cum iehu fuisset
inũctus in regẽ: ⁊ iorã ⁊ ocho
ziã reges israel ⁊ iuda occidis-
set: factũ est ꝙ Jezabel mater
iorã videns iehu ad palatiũ
venientẽ: suos oculos stibio
inunxit: ⁊ parata ⁊ ornata, ie-
hu audaciter alloquens de
hoc ꝙ filiũ suũ occiderat increpauit. Qui statim B
de palatio ipsam ꝓcipitari fecit ⁊ iussit: itinctoq̃
sanguine eius pariete, equoꝝ vngulis ꝯculcan-
da, tandẽ a canib⁹ comesta est: ⁊ iuxta ꝟbũ helie, 3. Reg. 21. f
in loco vbi iezabel fecit occidere naboth, carnes ⁊. 4. re. 9. g
eius canina rabies deuorauit. ¶ Si vis allega, ꝙ Moralitas
in quo quis peccat in illo punit. Istã enim ibidẽ
naboth iniuste occidi fecerat, ita ꝙ canes sangui
nẽ ei⁹ linxerũt: ideo, occisa ibi est: ⁊ canes ipsam
penit⁹ ꝓter caluariã vorauerũt. ¶ Uel dic ꝙ ille Aliter.
mulieres q̃ se superbe ornãt: ⁊ vt placeant hoib⁹
stibio facies suas sophisticant: ex hoc qñq̃ displi
cent: ⁊ nihilominus canes inferni ipsas finaliter
deuorant. Uñ cũ perunxeris stibio oculos tuos, Hie. 4. b
frustra cõponeris: cõtempserũt te amatores tui:
aiam tuã q̃rerũt. ¶ Uel dic ꝙ illud vnguẽtũ so-
phisticũ hypocrisim significat qua inũctis hypo-
critis vt regi israel. i. prelatis ⁊ superiorib⁹ pla-
ceant, qñq̃ cõtingit cõtrariũ: q̃ scz ꝑcepta hmõi
fictiõe non solũ nõ honorant, sed de palatio. i. de
dignitate vel officio domo, curia vel hospitio pre
cipitantur: ⁊ canibus. i. officialib⁹ ⁊ balliuis ex-
ponunt. Sen. Nihil qȝ simulatũ est ⁊ fictũ potest
esse diuturnũ. ¶ Uel dic ꝙ rex israel est xp̃s, q̃ ta-
les destruit ⁊ deponit: ⁊ canib⁹ infernalibus ex-
ponit. ¶ Uel si vis allegorice dic ꝙ Jesabel signi-
ficat impiã synagogã, q̃ scz sanguinẽ ꝓphetar ⁊ C
sanctoꝝ sitierit: ⁊ stibio. i. exterioris legis sophi-
sticamento, ⁊ supficiali itellectu circa mentis ocu
los picta erat. Hãc igitur Jehu princeps. i. xp̃s
deposuit ⁊ de palatio templi ⁊ legalis fastigii ꝑ
principes gentiũ detraxit: ⁊ canibus. i. mũdi ty-
rannis vndiq̃ dispersam ⁊ captiuã exposuit ⁊ cõ
cessit. vñ ⁊ de Jesabel dicit dominus. Mittam eã
in lectũ: ⁊ qui mechantur ⁊c. Apoc. 2. f

¶ Capitulũ x. Textus.

Erant autem Achab septuaginta filii.
Moralitatum Cap. xi.

Hic ca. x. dicitur, ꝙ
postq̃ iehu duos impios reges
israel ⁊ iuda, iorã ⁊ ochoziã occi-
dit: filios iorã septuagita decapi-
tari, ⁊ capita deferri mãdauit,
necnon fratres abasie quadra-
gintaduos, qui ad visitandũ fi-
lios regis in samariã descẽderãt interfecit: totã-
q̃ domũ Achab, optimatesq̃ ⁊ principes, notos
⁊ amicos, ꝓphetas ⁊ sacerdotes destruxit. Uo-
luit igit ꝓphetas Baal occidere, idolũ ⁊ cultum
ipsi⁹ extirpare. Iste igit fingẽs velle colere Baal
sacrificiũ fieri ordinauit: ⁊ sic sub colore sacrificii
sacerdotes ⁊ ꝓphetas ipsi⁹ congregauit. Audiẽ-
tes igit regẽ velle sacrificare idolo suo: continuo
cõgregati sunt: ⁊ a rege munera et dona spera-
uerũt quinimo ⁊ vestes cuilibet ipsoꝝ, vt magis
allicerent, dari mãdauit: et ne quis forte de ser- D
uis dñi esset cũ seruis Baal districtius ꝑcepit.
Dũ igit circa sacrificiũ occupati oẽs in vna do-
mo stetissent ad hoc ordinatã: a militib⁹ fores
claudũtur, oẽs gladio perimunt, statuaq̃ Baal
destruit, et in templo ei⁹ latrine cõstituunt: et sic

Moralitas cultus baal de israel extirpatur. ¶ Ista possunt
allegari, ꝙ mali vnde sperant premiũ: quõq; acq-
Pro.14.b runt suppliciũ: ⁊ qd extrema gaudij luctus oc-
cupat. Unde si vis dic mystice, ꝙ Jehu significat
deum: baal vero significat diabolum: qr scz reue-
ra Jehu rex israel scz de⁹ videt̃ nunc pro tempo
re hui⁹ vite seruos Baal. i. peccatores seruos
diaboli diligere, inquantum solet eos ad templũ
ecclesiasticarum dignitatum ⁊ beneficiorum ali-
quando vehere ⁊ promouere: ⁊ vestes. i. bona tẽ-
poralia ipsis dare: sed proculdubio totum illud
insidiose facit: qr scz oĩno istos ad victimam eter
ne mortis: custodit qd patebit: qr finaliter mili-
tes suos. i. angelos mittet: ⁊ seruos dei a seruis
baal. i. bonos a malis seiunget ⁊ separabit, et
ipsos malos destruet: templum etiam baal. i. mũ-
dum statuã eius. i. corpus reproborum: cultum
eius. i. executionem vitiorũ dissipabit totaliter ⁊
Esa.25.c subuertet. Uñ Esa. Precipitabit dñs mortem in
Mat.13.f sempiternum. Et Mat. Mittet fili⁹ hominis ange
los suos: ⁊ colligent de regno eius scãdala: ⁊ se
parabunt malos de medio istorũ: ⁊ mittent eos
Aliter. in caminum ignis. ¶ Uel dic, ꝙ Jehu est bonus
E prelatus, vel cautus iudex: qui quõq; solet se ma-
lum dissimulare: vt sic posset malos melius corri
gere. Exemplo Constãtini de quo legitur in hi-
storia tripertita lib. j. cap. vij. ꝙ volens probare
qui essent in domo sua viri christiani se velle gen
tiles plus q̃ christianos diligere simulauit, qr
munera et dona Christum vel idola adoranti-
bus ꝓmisit: ⁊ sic veros a falsis christianis cogno
scens, bonos ⁊ stabiles honorauit: alios vero fal
laces vilipendit. ¶ Uel dic ꝙ Jehu est bonus pre
Aliter. latus qui scilicet cultum baal. i. cultum vitiorũ
et heresim debet de regno et collegio suo eradi-
care: prophetas etiam baal, idest malos et ambi
tiosos clericos, maxime hereticos: et seruos
baal, idest malos inferiores iudices debet de-
struere et punire, ⁊ eos caute inuestigare: ⁊ ne ta
men bonos cum malis inuoluat debet ipsos ab
inimicis segregare. Uide inquit ne quis forte no
biscum sit de seruis domini, sed vt sint soli serui
baal, ⁊ sic filij israel, idest viri iusti de tẽplo baal
debent latrinas facere, inquantum mundi stat⁹
Phil.3.b ⁊ diuitias ⁊ eminẽtias debent cum apostolo ster-
Aliter. cora reputare. ¶ Uel dic ꝙ Jehu est diabolus.
Baal qui interpretatur deuorator, significat tria
peccata. s. Superbiã, que deuorat honores am-
biendo. Auariciam que deuorat diuitias. Gulã
seu luxuriam, que deuorat delitias. Dico igitur
ꝙ Jehu, idest diabolus, pro tempore huius vite
se esse amicum seruorum baal omnium peccato-
rum simulat, ipsosq; insidiose ad cultum illius
Baal. i. adelationem superbie, auaritie, luxurie
et gule sollicitat: finaliter vero vbi non cauent
ipsos spiritualiter et eternaliter percutit et oc-
cidit: et sic gladiũ eorum vertit in luctũ: et se es-
se inimicum ostendit. Bene igitur dicitur. Non
Eccli.12.b credas inimico tuo in eternum. ¶ Hic habes ꝙ
Eodẽ.c.f Jehu qui omnia mandata dei contra domum
Achab impleuerat: ⁊ cultum Baal ⁊ eius prophe
tas destruxerat, multosq; alios occiderat: a vitu
lis tamen aureis adorandis non abstinuit: pro-
pter quod multa mala a rege syrie passus fuit.
Sic vero sepe fit ꝙ prelatus diligenter se habet
in his que pertinent ad iustitiam et fidem: vtpo-
te quia malos punit: heresim et idololatriã euer
tit. Uerumtamen vitulos, idest florenos aureos
adorat ⁊ diligit: et sic qui alias bonus erat per
auariciam perit. Propter quod rex syrie, idest
diabolus: per se ⁊ tyrãnos suos sibi et regno suo
scz ecclesijs plura mala facit. ¶ Uel dic generali-
Aliter. ter contra quemcunq; auarũ alias bonũ. Unde.
Amos.9.a Auaricia in capite omnium ⁊c.

¶ Capi. xj. Textus.

Athalia vero mater ochozie: vidẽs mor tuum filium suũ. Moralitatũ Cap. xij.

Athalia ma-
ter ochozie, videns filium b
suũ mortuũ, ⁊ fratres ipsi⁹
a Jehu rege israel interfe-
ctos: occidit omne semẽ re-
gium, vt ipsa sola regnaret
in hierusalem. Tunc tamen
cũ filij regis actualiter ab
athalia necarentur: iosaba
regis soror filiũ regis paruum et nutricem eius
de triclinio furata est, ⁊ abscondit eos eratq; in
templo domini clam sex annis. Cũ igitur nullus
superstes de filijs regis crederet: Joiada sum-
mus sacerdos, vocatis centurionibus ⁊ militi-
bus: paruulum regni heredem quẽ clam in tem-
plo nutriuerat, ostendit eis: ⁊ secrete fedus in-
ter eos ⁊ regem pepigit: ⁊ occisa impia athalia,
ipsum in regis solio cõstituit. Qui statim p lõga
tpa iuste vixit: pecuniasq; de populo ꝯgregauit:
⁊ sartatecta templi industria repauit. Quẽ tãdẽ
serui sui occiderunt: q̃ etiã mortẽ cõdignã post-
ea sustinuerunt: sicut patet, ij. Parali. ¶ Ista ex- 2.Para.
ponuntur a multis primo allegorice. Per atha- Allegorice.
liã q̃ interptat̃ dñs tpalis intelligit̃ synagoga: q̃
scz tpaliter nõ perpetuo erat in suis cerimonijs
duratura: ⁊ que etiã tpaliter vsq; ad christi aduẽ
tũ erat in terra isrl̃ regnatura: Joas rex paruu-
lus. i. humilis, est xp̃s. Joiada sacerdos, qui in-
terpretat̃ memoria dñi vel dilectus dñi est predi
catorum cetus. Josaba q̃ interpretat̃ in quo est
incensum dñi, gentilitatem significat: in qua scz
incẽsum dñi. i. fides ⁊ oratio nũc pseuerat. Igit̃ b
ista est veritas, ꝙ athalia. i. impia synagoga se-
mẽ regiũ. i. christi fidem de qua dictum est. In se-
mine tuo benedicent̃ oẽs tribus terre: omnesq;
ipsius sectatores voluit occidere ⁊ delere ⁊ etiã Gene.
ipsum Joas, christũ scz cũ suis sequacib⁹. i. apo-
stolis ⁊ martyrib⁹, vt sola regnaret: ⁊ ne regnum
pderet occidere tẽtauit: dicens. s. in caipha. Ex-
pedit vt vnus hõ moriat̃ p pp̃lo ne veniãt roma
ni, ⁊ tollãt nostrũ locũ ⁊ gẽtẽ. Sz pculdubio Jo-
saba. i. humilis gẽtilitas: istũ ⁊ nutricẽ ei⁹ scz deuo Joh.
tionẽ ⁊ fidẽ, credẽdo rapuit ⁊ p humilitatẽ abscõ
dens, in tẽplo cordis posuit vbi scz Joiada. i. pre
dicatorum turba, ipsum predicando nutriuit: et
corpus eius mysticũ. s. fideliũ ꝯgeriẽ, vsq; ad vir
tutum perfectionẽ deduxit. Uñ Exo. Accipe pue
rũ ⁊ nutri eũ. Ipsumq; regẽ super solium ecclesie Exo.
cõstituit: ⁊ regnum in manu eius tradidit, inquã
tũ conuersis populis ipsum regem ⁊ dñm credi
fecit: ⁊ inquantũ ipsum in iudicio regnaturum
monstrauit. Qd scz nunc vidẽs Athalia. i. syna-
goga, tristatur: que etiam p milites scz romanos
cõfoditur ⁊ turbat̃: templũ vero ecclesie ab isto
rege Joas. i. a christo ⁊ fidelium pp̃lo: cũ mini-
sterio ioiade. i. cũ predicatorũ auxilio reparat̃: ⁊
nũc p dei gratiã synagoga pdita, ipse Joas xp̃s
in tẽplo. s. ecclesie, ⁊ in spũali regni solio pspera. g
¶ Uel dic ꝙ athalia timens pdere regnũ, signifi Aliter.
cat herodẽ: q̃ semẽ regiũ. i. pueros israel occidit:
inter quos ioas. i. xp̃m occidere credit, qd nõ fe-
cit: qr scz ad monitũ sororis regis. i. ad instinctũ
archangeli Gabrielis ioiada sacerdos. i. ioseph
nutricẽ: ⁊ puerũ. i. mariã ⁊ iesum tulit: ⁊ eũ vsq;
ad tp̃s in egyptũ abscondit: q̃ tandẽ se in israel
regnãs. i. publice pdicãs ostẽdit: ⁊ se etiã regẽ
israel nõ negauit. Uñ dr. Tu dicis: qr rex sum Joh.
ego ⁊c. Post ipsa athalia. i. ipse herodes mortu⁹
fuit:

fuit: quẽ tñ serui sui, idest iudei finaliter occide-
rũt: de quo tñ penã cito post psoluerũt, qñ p ro-
manos Titũ ⁊ vespasianũ tã mortẽ ꝙ exilium ꝓ
4.re.9.g pter necẽ sui dñi ptulerũt. Uñ. Nũquid pax erit
Allegoria. zambri, q̃ interfecit dñm suum? Uel dic allegorice
ꝙ ioas, idest xp̄s quem occidisse credit synago-
ga, nunc in templo paradisi custodit. Finaliter
tñ in die iudicij sup solio iudicãs cõtra eũ accin-
Moralitas. getur. ¶Uel dic moraliter: ꝙ athalia q̃ interpre-
taꝛ inclinatio domini, significat mundi prosperi-
tatẽ, vel diabolũ, vel mentis iniquitatẽ: q̃ vel q̃ fa
cit dñm fugere, ⁊ declinare semen regiũ idest bo
nũ ꝓpositũ vel virtutũ exercitũ: solet in hierusa-
lẽ, idest in conscientia enecare: ⁊ ibi studet solus
imperare: ⁊ inde ioas idest memoriã dñi totali-
B ter extirpare. Ista em̃ sunt q̃ memoriã dñi in mẽ-
te occidũt, ⁊ q̃ hoiem a deo declinãt ⁊ diuertunt.
Gen.40.g Uñ illud Gen. Succedentib⁹ psperis oblitus est
interpretis sui. Sed ꝓ certo Joiada q̃ interpre-
taꝛ dñi cognitio: ioas, idest memoriã dñi seruat:
q² quãdo hõ cognoscit q̃d sit deus ip̄m obliuio-
ni faciliter nõ dat: ⁊ ip̄m, ⁊ nutricẽ eius, q̃ est gra
tiarũ actio, ibidem ꝓtegit. Finaliter autem Joas
⁊ ioiada, idest dñi memoria in hierusalem preua
lent, ⁊ athaliã diabolũ, iniquitatẽ vel concupiscẽ
tiã de regno cordis effugãt: ⁊ p pniam ipsum in-
terficiunt: nunꝙ em̃ põt regnũ cordis destrui, ꝙ
Tobie.1.b. diu Joas .i. dñi memoria ibidẽ contigerit reser-
Aliter uari. Uñ Tob. Q² domini memor fuit in toto cor
de suo, dedit ei gratiã. ¶Uel dic ꝙ Athalia signi
ficat ambitiosum, effeminatũ, moliẽ, defectuosum
prelatũ: qui cupiditate regnãdi ad finẽ, ne inue-
niat repugnantẽ, studet oẽ semẽ regium idest bo
nos subditos occidere ⁊ grauare, suppeditare
vel deponere: vt sic possit secure alijs imperare.
Quod etiã ad literam tyranni facere solent, q̃ in
ꝑncipio oẽs potentes occidere studẽt: ⁊ oẽs illos
de quorũ potentia, iusticia vel rebelliõe timent:
vel saltẽ ipsos nitunꝛ ita deprimere ⁊ depaupera
re, vt de eorũ rebellione nõ formidẽt: sꝫ sepe cõtin
git ꝙ aliquis ioas .i. aliquis memorãs dñm: scꝫ
C aliquis subditus bonus a deo abscondiꝛ: q̃ tãdẽ
de consilio ioiade sacerdotis, idest cũ adiutorio
pape istũ accusans, ꝑualet cõtra ip̄m: ⁊ eo victo
in loco ipsius promoueꝛ, qui iuste regnãs ⁊ do-
minans, templum ecclesie vel patrie releuare co
Job.34.c natur. Unde iob. Perdidit multos ⁊ innumerabi
les: ⁊ regnare faciet alios pro eis ⁊c.

¶Capitu. xiij. Textus.

Anno vicesimo tertio ioas filij ochozie regis iuda. Moralitatum Ca. xiij.

IOas rex isrl
descendit ad heliseũ infir-
mãtẽ. Cui p̄cepit helise⁹ ꝙ
arcũ manu sumeret: ⁊ ipo-
sitis manib⁹ suis super ma
n⁹ regis, p̄cepit ꝙ fenestrã
apiret ⁊ traheret. Quo fa-
cto dixit heliseus. Sagitta
salutis dñi, sagitta salutis
cõtra syriã. Itẽ p̄cepit, sibi ꝙ iaculo terrã ꝑcute-
ret: qd̄ cum ter concutiendo fecisset: indignatus
est heliseus, ꝙ non quinquies aut septies ꝑcussis
set: asserens ꝙ tũc totiẽs syriã deuicisset. Si inq̃t
percussisses terrã quinquies, sexies aut septies:
Moralitas syriã percussisses vsꝙ ad consummationem: nunc
aũt tribus vicibus ꝑcuties eam. ¶Dic ꝙ helise⁹
significat christũ: q̃ ꝓ certo vult ⁊ p̄cipit, ꝙ ioas
D qui iterpretaꝛ memoria dñi: rex israel .i. p̄dicator
vel prelatus, arcum sacre scripture manu bone

operationis accipiat atꝙ tangat: ⁊ deinde fene-
nestram cordis p discretionẽ aperiat: ⁊ sic sagit-
tas diuinorũ eloquiorũ emittat. Pone inquit ma
num tuã super arcũ: aperi fenestram, ⁊ iace sagit
tã. Ista em̃ p ordinẽ se debent habere: q² scꝫ p̄mo
p̄dicator debet manũ ad implẽdũ quod scriptu-
ra p̄cipit apponere: deinde cor p discretionẽ ape-
rire: ⁊ sic põt sagittã diuini eloquij p̄dicando ia-
ctare: ⁊ maxime q² tũc solet de⁹ manũ suam mani
bus suis adiungere: inꝙtũ opera eius solet vir- Act.1.a.
tualiter adiuuare. Unde dicitur. Cepit iesus fa-
cere ⁊ docere. Ita ꝙ cũ talis sagitta .i. talis predi
catio, sagitta salutis: contra syriam, idest contra
diabolum solet esse, que corda auditorum potest
vsꝙ ad intima penetrare. Unde etiã pñt tunc au- Job.6.a
ditores dicere illud Job. Sagitte dñi in me sunt.
Isti ergo precipitur quo iaculo reprehensionis
terram, idest terrena percutiat: quod cum negli-
genter exequitur deus ꝙ plurimum se contur-
bat: ⁊ hoc quia quanto sepius terram, idest terre
nos arguit ⁊ percutit: tanto syriam que inter-
pretatur sublimitas, idest sublimem superbiam
diaboli, amplius superat atꝙ ledit. Et ideo de cõ
tinuatione istius sagittationis siue predicatio- Esa.58.a
nis bene diciꝛ. Clama, ne cesses, quasi tuba exal-
ta vocem tuam: annuncia populo meo scelera eo Aliter
rum, ⁊ domui iacob peccata eorum. ¶Uel dic ꝙ
iaculum istud significat diuini timoris punitio-
nem, vel penitentie vel tribulationis, vel etiã cõ-
tritionis, vel cuiuscunꝙ amaritudinis lesionem. E
Quia pro certo terra nostra, scꝫ quanto mens
interior vel caro exterior percutitur: tãto cõtra Aliter
Syriã idest cõtra diabolũ forti⁹ ꝑualet. ¶Uel dic
ꝙ predicator terrã, idest auditorẽ trib⁹ vicibus
percutit, qñ de fide trinitatis ipsum erudit: quin
quies eum percutit, qñ de incontinentia quinꝙ
sensuum ipsum redarguit: sexies percutit, quan-
do de sex operũ misericordie carentia ipsum cor-
rigit: septies percutit, qñ pro septẽ peccatis mor
talibus ip̄m ferit. Quãto ergo ad huiusmodi ꝑ-
cussiones amplius ꝓcesserit: tanto magis contra
Syriã, idest cõtra diabolũ preualebit: ⁊ tanto vi- Eodem.c.d
ctoria sua maior erat. ¶Hic diciꝛ, ꝙ mortuo he-
liseo ⁊ sepulto contigit, ꝙ quidã sepeliebat homi
nẽ prope ipsum: sed cum latrunculi transiuissent:
timentes ibi cadauer, in ꝓprio sepulchro sepeli-
re non ausi fuerũt: vt fuge consulerent, ip̄m in se
pulchro helisei posuerũt. Quod vt corpus heli- Moralitas
sei tetigit: mox homo ille qui mortuus fuerat, re
surrexit. ¶Sic vero si vis cadauer tuum, id est
carnalem vitam sepelire, ⁊ per penitentiam cela-
re: ⁊ adhuc videas latrunculos, idest demones ⁊
vitia tibi obsistere: necesse est ꝙ sepulchrum heli
sei, idest christi per considerationem aperias: ⁊
ꝙ per passionis ⁊ mortis sue memoriam, istud ca
dauer carnalis vite ibi sepelias ⁊ abscondas. F
Quod pro certo si feceris, virtus corporis heli-
sei mortui, idest christi talis erit ꝙ ipsuꝫ cadauer
tuum, idest carnalem vitam a mortuis suscitabit
inquantum ipsam in vitam spiritualeꝫ mutabit:
⁊ de morte culpe ⁊ pene sanabit. In tali igitur se
pulchro sepeliamur, vt de morte culpe ad vitam 3.re.13.g
spiritualiter reducamur. Unde dicitur. Sepelite
me in sepulchro, in quo vir dei sepultus est. Aliter.
¶Uel allega de bona societate: quia sicut cor-
pus sanctum siue cadauer eum quem tetigit,
fecit resurgere: ⁊ sic sanctus homo quando a ca-
dauere, idest a peccatore associatur et tangi- Luc.7.c.
tur, facit eum peccata renuere: et exemplis
suis ad vitam gratiã reuenire. Unde Lu. Quod
ipse defuncti tetigit loculum. Adolescens tibi Aliter
dico surge. ¶Uel dic ꝙ sanctum corpus alteri vi
tam prebuit, ⁊ non sibi: ad denotandum ꝙ san-
cti viri beneficia temporalia alijs concedunt.

que sibi non recipiunt: sed potius eas spernunt.
Aliter ¶Uel heliseus mortuus significat predicatorē
doctorem aut correctorem: mortuū. i. malum in-
famē ⁊ iniquū: q2. s. iste tactu suo id ē correctiōe
vel reprehensione v'bali: alios mortuos, id est
alios peccatores conuertendo suscitat: ipse ve-
ro a morte criminum non se leuat: ita ita ꝙ sibi
proprie potest dici illud Mat. Uah qui destruis
tēplū dei salua temetipsuz: alios saluos fecit ⁊c.
Mat. 17. e

¶Caplm xiiij. Textus. In anno secundo Joas filij Joacham regis israel regnauit Amasias. Moralitatum Capitulum xiiij.

Cum Amasias rex iuda percussisset edon ⁊ fi-
lios seir, et decem milia occi-
disset, et alios decem milia ce-
pisset: eleuatum est cor ei9 in
superbiam: et ioas regē israel
multo se potētiorē ꝓuocauit
ad bellum. Joas autem presumptionē eius re-
primens, parabolaz de carduo sibi scripsit: ꝙ be
stie saltus indignati cōculcauerunt carduum: ꝑ
eo ꝙ filiam cedri ꝑsumptuose filio suo petierat i
vxorem: methaphorice sibi dixit: illum carduuz
se autē cedrū significans, superbiā ei9 increpa-
uit. Carduus inquit misit ad cedrū que est in li-
bano: ita ꝙ filiam suam filio suo daret in vxorez.
Quo indignante, bestie saltus conculcauerunt
carduū. Percutiens inquit ꝑualuisti super edō:
et subleuauit te cor tuum. Cōtentus esto glorie
tue, et sede in domo tua. Quare inquit ꝓuocas
malum vt cadas tu et iudas tecum? Non acq̄e-
uit autē amasias, sed cōtra ipsum ad bellum ꝓ-
rupit: in quo sibi male per oīa successit: q2 ibi ip̄e
fuit victus, murus hierusalem destructus, et po
Moralitas. pulus tributarius factus. Jpse vero amasias ꝓ
pter huiusmodi ifortuniū a suo ꝓprio pp'lo exti
tit iterfect9. ¶Jstud allega, ꝙ q̄nq3 accidit quā
Aliter. do quis in aliquo negocio fortuito se habuit, et
aliquaz gloriā vel victoriā obtinuerit: vel cōtra
aliquem minorem ꝑualuit: quādoq3 in tantā su-
perbiam erigitur, ꝙ ad aggrediēdū fortiora cor
eius eleuatur: ita ꝙ q̄uis ip̄e nō sit nisi cardu9,
id est modic9 et depressus: ⁊ se cū cedris. i. altis
ꝑsonis equipare conat': ⁊ ꝓpria fortuna vel glo-
ria nō ꝯtentus, sed ampliorē ambiens, ꝯtra ar-
duos ⁊ ardua dimicat ⁊ luctat'. Sz ꝓ certo deus
suā ingratā ꝑsumptionē humiliat ⁊ ꝯterit: ⁊ ip̄m
Eccl. 3. c. a bestijs salt9. i. a sup'bis hostib9 cōculcari pmit-
tit: ip̄mq3 vinci, capi, subijci: ciuitatē ⁊ regnū ei9
destrui facit: ⁊ finalr ip̄m ꝑ ꝓpos subditos suos
ꝑdi, occidi, vel alias molestare sinit: ⁊ sic q2 ꝯtēt9
nō fuerat gl'ia sibi data, aliō infortuniū triste si-
bi reddit: vn̄ igit' d'r. Altiora te ne quesieris. Qui
eīm de data gloria ingrat9 extitit, ⁊ ad maiora
indigne ambiuit: vtrūq3 ꝑdere dignus ē. Un̄ Lu.
Luc. 3. c. Cōtēti estote stipēdijs v'ris. ¶Uel dic moraliter
Aliter. ꝙ sepe fit ꝙ q̄ edō q̄ interp'tat' sanguine9. i. ter-
rena ⁊ carnalia superat: exinde de seip̄o ꝑsumēs,
regē israel, id ē deū ꝑ sup'biā ipugnat, ⁊ ip̄m cō-
tra se ꝓuocat, dū altiora cogitat atq3 tētat: ⁊ dū
magis in difficilib9 certaminib9 stare sperat. Sz
reuera sepe fit, ꝙ a bestijs salt9. i. a demonib9 vi-
tijs ⁊ t'palib9 ꝯculcat': ⁊ dū diuersis malis ꝯpla-
cētijs capt9 est, subiugat': mur9 hierusalez. i. for-
titudo sue conscientie laniat': ita ꝙ finaliter per
mortem ꝑpetuā ingloriat': et sic q2 minus meri-
tum et minor gloria sibi non sufficit: sed ꝓprias
vires metuens nō ad difficiliora procedit: vtrū-
ꝙ dignus est perdere, et a ꝑ virtutibus cadendo
vitia incurrere: et tādem ad mortē eternā flebili
ter deuenire. Tali igitur presumptuoso pōt dici
illud Exo. Stulto labore cōsumeris: vltra vires Exo. 18.
tuas est negotium. Melius est igitur in minori
perfectiōis gradu bonū eē, q̄3 altiora aggredi et 1. Cor. 10.
perire. Apostol9. Qui stat, videat ne cadat.

Caplm xvj. Textus. Anno decimoseptimo Phacee filij romelie regnauit Achā. Morali. Ca. xv.

Hic fit mentio de illo nequissimo rege iuda Achā:
de quo inter cetera dicitur: ꝙ cū
quadam die damascum ad regē
assyriorum descenderet: volens
sibi placere, eo ꝙ ipsum de manu
regis israel et syrie liberasset, et
occiso rege syrie pp'lz ei9 in syrenē trāstulisset: vi-
dit ibi altare damasci, ⁊ accepto exēplari ei9, mi-
sit illō ad sacerdotē vriā i hierusalē, vt ad silitu-
dinē ei9 altare i tēplo dn̄i fabricaret. Quo facto
rex altare eneū mare ⁊ luteres tēpli q̄ fecerat sa
lomō deposuit: ⁊ sup ꝑ pauimētū ad ptē aq̄louarē
posuit: ⁊ extūc sup altare nouū relicto alio sacri
ficare mādauit. ¶Si vis ꝑ fatuū regē Achā in-
tellige q̄sdaz fatuos ꝑlatos: vl' p'ncipes: q̄. s. de ci-
uitate sua. i. ecclesia vel collegio deponūt altare
mare ⁊ luteres Salomonis. i. bonos viros anti
quos ⁊ ꝓuectos: q̄. s. sunt mare ꝑ amarā ꝯtritio- Moralitas.
nē, luteres ꝑ satisfactiuā opationē. Jllos eīm q̄s
i ecclesia vl' p'ria patres sui vel p̄decessores collo
cauerūt, ⁊ ꝓ ꝯsiliarijs habuerūt: ac eos i honori-
bus ⁊ officijs tenuerūt: solēt sup pauimētum po-
nere: ⁊ ad graduz infimū deponere: ⁊ altaria da
masci que erāt altaria idolorū, id est malos ho
mines ⁊ alteri9 nationis loco eoruz substituere:
et eos in suis curijs ⁊ officijs ꝓmouere. Nouas
enim personas in officijs suis statuunt: et extra-
neos magis q̄3 suos diligunt: et eos suis ⁊ suorū
antiquis familiaribus dimissis, in suis domibus Le. 26. b.
et curijs introducunt. Unde dicitur. Nouis sup- 3. Re. 12. b. c.
uenientibus vetera proijcientur. Noua enim di-
liguntur, ⁊ antiqua fastidiuntur. Sicut fecit Ro
boam: qui senex consiliarios Salomonis dere-
liquit, et nouos et iuuenes subinduxit: et ideo
regnum pro maiori parte amisit. Contra quos
dicitur. Ne derelinquas amicum antiquum, no-
uus eīm nō erit similis huic. ¶Uel dic moraliter
ꝙ achā, id est diabolus, summe nititur ꝙ in hie Eccl. 9. c.
rusalem, id est in aīa altare, mare et luteres Sa- Aliter.
lomonis. i. deuotio, ꝯtritio, ⁊ ꝯfessio deponātur,
⁊ altare damasci. i. mala intētio ⁊ cult9 vitioꝝ vbi
fiat sacrificiū maloꝝ operū inducat'. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
malū est regi iuda. i. viris ecclesiasticis ⁊ religio-
sis assyrioꝝ. i. mūdanoꝝ p̄ncipū curias visitare:
cult9 idoloꝝ ⁊ eoꝝ altaria. i. cult9 secularium ⁊
eorum mala exemplaria respicere: ad damascuz
i. ad mūdana mūdi negocia descēdere: ⁊ pro cer 3. Re. 9. b.
to sepe fit ꝙ ad ꝯplacendū regi assyriorum. i. p̄n-
cipibus secularibus cum quib9 degunt nitūt' se
eis ꝯformare: ⁊ sic studēt in hierusalē. i. i ecclesia
⁊ in tēplo cordis sui, altare damasci. i. rit9 et cō-
ditiones, cultus, pompas ⁊ vitia secularium in-
troducere: ⁊ altare Salamonis, id est cultum re
ligiōis ⁊ deuotionis dimittere ⁊ facere cessare.
Unde dicitur. Altaria tua destruxerūt: ⁊ pactuz
tuū dereliq̄runt. Qd' pz de ep̄is, clericis ⁊ religio
sis: q̄ recte seculares eē videntur: ⁊ de ecclesiasticis
moribus nihil aut penitus parum imitātur. Al-
tare enim damasci exēplariter in hierusalē itro-

ducitur:quando mores seculares ab ecclesiasti-
Judic.14.a cis coluntur. Unde Judic. Samson descēdens in
thamnata, vidit mulierem de filiabus philistino-
rum/que placuit oculis eius:ideo ipsam in vxo-
rem accepit. Quia reuera religiosus in mūdum
descendens/philistinā et secularē cōuersationem
Exo.24.b faciliter capit in vxorē:et ideo prohibitū est/ne
in israel vxores alienigenas introducant.

¶ Capl'm xvij. Textus.

Anno duodecimo achā regis iuda re-
gnauit Ozee fili⁹ bela. Mora. Ca. xvi.

Ostꝙ rex assy-
D riorū transtulisset filios israel
apud medos:et in eorū ciuita-
tibus medos et babylonios col
locasset, et terrā israel ipsis in
hereditatē dedisset:factū est ꝙ
leones immissi a dño ipsos in-
terficiebant:et hoc quia nō dñm, sed sua idola co
lebant/et dñm non timebāt. Scriptū est igit' regi
assyriorū:ꝙ quia gētes quas in israel et in sama-
riam et vrbes eius transtulerat nesciebāt ritum
dei terre/a leonib⁹ occidebant':et ꝙ vnus de ca-
ptiuis sacerdotibus q̄ ipos doceret colere dñm,
de Babylonia mitteret'. Unus igit' sacerdotū in
Moralitas. Bethel rediēs/populū deum colere docuit:et sic
leonum rabies quieuit. ¶ Sic vero rex assyrioꝝ,
id est diabolus:mirabilem videtur cōmutationē
in terra israel.i.in ecclesia et in babylonia, id est
in mūdo fecisse:quia pro certo iam videt' baby-
lonios in israelitas, et israelitas in babylonios
cōmutasse:terra enim israel ecclesiā designat:ba-
bylonia mundū significat:et sic israelitica bonos
ecclesiasticos. Babylonia vero malos et munda-
nos denotat. Ista est igit' veritas/ꝙ rege assy-
riorum diabolo procurāte terra israel, id est ec-
clesia:a viris israeliticis, qui interpretantur vi-
dentes deū, id est a viris sanctis et religiosis cle
ricis deum cōtemplantibus viduat':et hoc quia
pro certo illi qui israelite esse debuerāt:in baby-
lonios, id est in seculares et mūdanos hodie cō-
E uertunt', inquātum scz in negocijs secularib⁹ se
implicāt:et in babylonē, id est in mundum et in
curias et officia principū transferunt':et sic pro-
prie isti qui sunt in israel:nō israelite/sed potius
Rom.9.b medi vel babyloniȷ̄ nominant'. De quibus Apl's
ad Rom. dicit. Non em̄ omnes qui ex israel sunt
israelite. Ecōtra illi qui ꝓprijs bonis/scz israeli-
ticis viris, id est sanctis/in mūdo succedūt:et de
babylone, id est de mūdo modernis temporibus
ad ecclesie statum veniūt:et terre ciuitates et ca-
stra.i.ecclesie dignitates et beneficia detinent et
regunt, nō propter hoc israelite, id est sancti cō-
templatiui et discreti fiūt:sed potius babyloniȷ̄,
id est mali/cōfusi et peccatores persistūt. Isti em̄
deū celi non colūt, nec seruiūt, nec mādata eius
custodiunt:sed idolis suis bonis tempori⁹ per
auariciā:vel idolis, id est ignaris nepotib⁹ per
carnis affectionē:vel idolis, id est pictis et pul-
chris mulierib⁹ per luxurie infectionē intendūt:
quapropter cū ritū dei terre, id est religionis et
deuotionis cultū et diuinū seruitiū videant' nesci
re:sed potius cultū deorū terre de qua veniūt:et
vsum vitiorū seculi solēt colere et sentire. Ideo
sicut videmus ad oculū isti a leonib⁹.i.a tyrānis
et principib⁹ incursant' et rapinis et molestijs de-
uorant'. Deus em̄ nō vult ꝙ quis habitet in ter-
ra israel.i.in ecclesia sua sibi seruiat:nisi ipm di-
F ligat atqꝫ colat. Alioquin si quis ibi existēs/dijs
alienis.i.demonib⁹ vel vitijs, vel temporalibus
diuitijs vel delicijs seruierit:proculdubio a leo-
nibus.i.a demonibus vel tyrānis suppeditabit'
et peribit. Hiere. Grex dispersus israel/leones de- Hiere.50.e
iecerunt eum. Primus comedit eū rex assur. Na-
buchodonosor nouissimus exossauit eum. ¶ Uel Aliter.
dic ꝙ Babyloniȷ̄ fiunt israelite et ecōtra:inquātū
scz hodie seculares vident deū:et sunt meliores
ꝙ̄ clerici:et ecclesiastici sunt mundani et deterio-
res ꝙ̄ laici. Uide Judicū.vj. de area/vbi meli⁹.

¶ Ex cap.xvij. Textus.

D. Cūqꝫ ibi habitare cepissent, nō time-
bant dñm. Moralitatū Capl. xvij.

Ic habes ꝙ sa-
maritani ꝙ̄diu fuerūt sine sa-
cerdote dñi/a leonibus fuerūt
infestati. At vbi sacerdos dñi
venit ad ipsos qui cultum dei
ipsos docuit/ira leonum erga
ipsos cōquieuit. ¶ In quo no- Moralitas.
tari potest/ꝙ sacerdotis/id est curati/p̄lati/bo-
ni doctoris vel clerici presentia multū est necessa
ria. In primo enim absente populus cultum dei
terre, id est cultū et executionē diuinorū manda-
torum ignorat/cū nō habeat qui doceat:et ideo
apud eos leonū, id est demonū/vitioꝝ/heretico-
rum tyrānorū vel aliorū malorū copia abūdat, G
qui ipsos temporaliter et eternaliter deuastat.
Unde Prouer. Ubi nō est gubernator, populus Puer.11.b
corruet. Econtra vbi sacerdos dñi, id est bonus
p̄latus/curatus/p̄dicator vel doctor affuerit/q̄
edocet populū ea q̄ sunt dei:solent p̄dicti leones
conquiescere/et populus iuste ac pacifice viuere
et manere:sicut de Daniele dicit' : qui qꝛ sanctus
erat in medio leonū sedēs/ab ipsis minime lede-
batur. Unde de talibus sacerdotib⁹ dicit Apl's. Hebre.11.f
Obturauerunt ora leonū ꝛc. Hic habes ꝙ cū rex Eodē ca.f
assyriorū varias gentes de babylone/et de alijs
gentiliū prouincijs in samariā et in terrā israel
trāstulisset:et vtraqꝫ gens fabricauit sibi deū suū:
fecerunt quoqꝫ sibi sacerdotes excelsorū de no-
uissimis populis, et ponebāt eos in phanis subli-
mibus:et exeuntes in terrā israel/adorauerunt
sculptilia:s'm ꝙ didicerant in terra natiuitatis
sue:vsqꝫ in presentē diē sequunt' morē antiquū:et
dato ꝙ iste gentes dñm colerent:dijs tamē suis
nihilominus seruierūt:vnde isti samaritani dicti
sunt, q̄ in terra israel de babylonia translati cul-
tum quidē dei receperūt:sed cultū idolorū nul-
latenus dimiserūt:sed potius vnū cū alio colue-
runt:vnde et textus dicit hic ꝙ fuerūt quedā gē-
tes iste deum timētes:sed nihilominus dijs suis H
seruiētes. Isti igitur sunt illi samaritani de qui-
bus euāgelia faciūt totiēs mentionē:qui scilicet
amotis israelitis in terrā israel sunt loco eorum
trāslati. ¶ Ista possunt allegari ad multa et exē-
pläriter et mystice:et ideo hic notari potest, ꝙ ma
lum est a malis presentibus originē trahere:qꝛ
proculdubio idolatrias.i.peccata et vitia que
apud eos didicerūt:et quibus iuuentutē suā im-
buerūt vix aut nunꝙ̄ possunt dimittere. Sed da
to ꝙ ad terrā israel vel religionē transferantur:
et ꝙ qn̄qꝫ in cultu diuino et in bonis operib⁹ oc-
cupentur, nihilominus morē antiquū et secularē
quē didicerūt et ritum solent firmiter obserua-
re. Illud videmus de filijs vsurariorū: q̄ statim
fiunt vsurariȷ̄. Uidemus etiā de rusticis rudib⁹.
Dato ꝙ fiant ep̄i et clerici, semp tamē modū anti
quum illiberalitatis seruant:et dato ꝙ partim
deum terre israel colunt.i. dato ꝙ in aliquibus
viris iustis et nobilibus cū quib⁹ habitāt: se cō-
forment:idola tn̄ terre sue.i. vitia in quibus nu-
triti fuerūt, semper tenēt. Unde dicit'. Adolescēs Puer.22.a

iuxta viā suā etiā cum senuerit/non recedet ab ea. (Aliter.) ¶Uel dic cōtra illos qui vtrāq; ripam volūt pascere: mūdani et religiosi esse/simul deo ⁊ idolis seruire: et exeūdo in terrā israel.i.in ecclesiā vel religionē vna cum cultu ⁊ seruitio diuino qđ faciūt: volunt idola/id est mundū carnē vel diabolū colere: vel mūdana negocia pertractare: cū tñ dicat dñs: ꝙ nemo pōt duobus dñis seruire. (Mat.6.c) Sed de hoc vide alibi/vbi agit de illis qui idolum dagon iuxta arcā dñi posuerūt. (1.Reg.5.a) (Aliter.) ¶Uel dic ꝙ inter illos quos rex assyrioꝝ diabolꝰ introducit (A) in terrā israel.i.in ecclesiā: samaritani q̄ interpretant custodes.i.mali p̄lati: solēt hodie de nouissimis.i.de personis indignis sacerdotes facere: et eos in phanis sublimibus.i.in altis dignitatibꝰ exaltare: ⁊ sic mali malos solēt vt cōiter promouere. (3.Reg.13.g) Unde dr. Quicūq; volebat implebat manū suam: ⁊ fiebat sacerdos excelsoꝝ. (Aliter.) ¶Uel dic ꝙ qñ aliquis in terra israel.i.ad prelationē ecclesiasticam vel ad quancūq; secularē/vel aliā dignitatē transfert: ⁊ samaritanus.i.custos/p̄latus/iudex vel officialis efficit: cōtinua idola sue terre.i.homines de patria sua amicos/cognatos/vicinos ad modū idoli insensibiles ⁊ ignaros secū transferre conat,⁊ ipsos honorare/pmouere ⁊ in phanis excelsis/⁊ in altis dignitatibꝰ cōstituere machinat: ⁊ plus ipsos q̄ deū colere et diligere aliquotiēs gloriat. (Ezech.8.d) Unde Ezech. Idola vniuerse domus israel depicta erant in pariete/⁊ in circūitu per totū: ⁊ seniores israel offerebāt incensum: et iechonias filius saphā stabat in medio eoꝝ stantiū ante picturas: ⁊ vnusquisq; habebat thuribulum in manu sua. Et bene dr i circūitu p totū: qꝛ scʒ tota ecclīa vel collegiū plena sunt talibꝰ idolis p̄latoꝝ. Omnesq; parietes ac oīa bñficia ecclesie p eos occupant: ⁊ ideo nō mirū si tales a leonibꝰ.i.a malis principibꝰ infestant. (B) (Aliter.) ¶Uel allega de schismaticis/q̄ partim colūt deū/⁊ partim diabolū/inquātum partim bene credunt, et partim male: ⁊ ideo leones.i.gentiles eos deuorant ⁊c.

¶Capi. xviij. Textus.

Anno tertio ozee filij bela regis israel.

Moralitatum Capitulum xviij.

Ezechias rex iuda/qui interpretat cōfirmatus a dño/cōtriuit statuas: dissipauit excelsa: succidit lucos: sperauit in dño: fecit qđ bonū est: rebellauit cōtra regē assyrioꝝ: et serpentē eneū quē fecerat moyses/cōfregit: et qꝛ populus sibi incēsum offerēs, hactenus idolatrabat/ip̄m in puluerē cōminuit.

(Moralitas.) ¶Sic bonus prelatꝰ debet ab ecclesia euertere excelsa.i.superbas statuas/⁊ in malo stabiles et obstinatos: lucos.i.in vanitate lucidos ⁊ curiosos: serpentē eneū.i.hypocritas/maliciosos/clamorosos ⁊ litigiosos. Debet etiā bonū facere/et semper in dño cōfidere: ⁊ regi assyrioꝝ.i.diabolo in omnibꝰ repugnare. (Aliter.) ¶Uel dic ꝙ iste rex est deus: qui bene videt in tēplo ecclesie aliquē serpentē eneū.i.aliquē maliciosum serpentinū hypocritā: vel ad modū eris nō sensum/sed sonū.i.non opera/sed verba habentē: a populo adorari et honorari: ⁊ tanq̄ deū.i.tanq̄ virū iustū coli ac venerari: indignās solet quādoq; eum frāgere/seu etiā annihilare: vt sic qualis erat possit ab (C) omnibꝰ apparere vel frāgere.i.reprehēdere vel in puluerē per humilitatē reducere: et in torrentem cedron proijcere/id est ad lachrymas puocare. (Esa.16.c) Esa. Inebriabo te lachryma mea esebon et eleale: et quoniā super vindemiā tuam et super messem tuam vox clamantiū irruit ⁊c. ¶Sennacherib rex assyrioꝝ/ascēdens super terrā iuda, (Eodē.) cepit et vastauit ciuitātes munitas: et hoc quia ezechias rex iuda a seruitute eius recesserat: et in dño sperās/tributū sibi negauerat. Ezechias igitur nuncios ad ipsum dirigit: thesauros templi ⁊ thesauros regios sibi mittit: q̄nimo valuas templi laminis aureis spoliat: et omnia sibi tradit: et nihilominus ira sua non flectit/sed ad obsidendū etiā hierusalē se cōuertit. Quod vidēs ezechias, ad precandū dñm flendo conuertitur: cuius precibus dñs motus, contra sennacherib indignat: et misit angelū suū qui centūoctoginta et quinq; milia hoim assyrioꝝ in exercitu vna nocte peremit. Qui mane videns cadauera mortuorum timidus abijt in terrā suā et recessit: vbi in templo dei sui adorans, a proprijs filijs interfectus extitit: et sic illum quē Ezechias muneribus non vicerat, orationibus superauit. (Moralitas.) ¶Allega illud de efficacia orationis. Etiam quomodo (D) deus solet tūc precipue iuuare/quādo omne humanū solatiū solet deficere: et quādo toto affectu solet homo se ad deum per orationem dare. (Aliter.) ¶Uel dic ꝙ ille tyrānus significat mundi principes et tyrānos. Ezechias qui fidelis erat, significat viros ecclesiasticos prelatos. Ista est tūc rei veritas, quādo ezechias bonus prelatus cessat tributa, seruitia regibus tyrānis dare: et ab eorum seruitio iugo et obedientia se voluerit subtrahere: et pretextu libertatis ecclesiastice liberare: statim ad ipsum deuastādum currūt vrbes et castra rapiunt: et temporalitates suas ad manus suas ponunt: et ipsis dare munera non solū de thesauris proprijs, imo etiā de thesauris domus dñi, id est de bonis ecclesie ipsum cogunt: ⁊ quādoq; necesse est vt portas ecclesie, id est ecclesie subditos talliando spoliant: vt munera regi assyrioꝝ, id est principibus secularibus mittant vt ad literā videmus de multis fatuis prelatis qui proprios subditos grauant, vt inde principum seculariū amicitias sibi querant. Sed reuera illud improbis tyrānis non sufficit: quia talibus muneribus incitant, et ad grauiora facienda multotiēs plus anhelant. Igitur ista est veritas, ꝙ pro libertate ecclesie obtinēda nō est vtile principū vel seculariū amicitias querere: nec diuitias ecclesie ipsis distribuere: cū ipsos magis inde soleant irritare. Sed vnicū et solum est remedium, ad deū recurrere: orādo fletus et ieiunia facere: et causas ecclesie deo solūmodo com- (E) mendare: quia reuera si ezechias.i.p̄latus illud fecerit: deus pro ipso pugnabit: potētias tyrannorum subuertet: et ecclesiā de ipsorū manibꝰ liberabit. Psal. Liberasti enim nos de affligētibus (Psal.43.b) nos et odiētes nos disperdisti. Et alibi. Non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu deus noster.

¶Capl'm xx. Textus.

In diebus illis. Egrotauit Ezechias vsq; ad mortē. Moralitatū Capi. xix.

De sanatiōe Ezechie/et de additione annorū/⁊ retrocessione solis vide Esaie xxxviij. vbi exposui. De hoc autē ꝙ rex babylonis misit nūcios cum muneribꝰ ad ezechiā salutandū: et eum super curatione sua cōgratulandū: ⁊ hoc ſm Josephum: qꝛ babylonij adorare solent solem: ⁊ quia viderunt solem retrocessisse: et audiuerunt ab idolis suis hoc propter infirmitatē regis iuda factum esse: miserunt ad eum, et ipsum quem sol deus eorum

4. reg

adorare decreuerat/honorandum censuerunt.
Quibus honoribus Ezechias allectus/legatos
ꝙplurimum honorauit:et oēs thesauros suos,
cellas aromatū/sepulchra regū et ꝑphetarū(ſm
F Comestorem) et breuiter oīa abscondita/ꝛ suas
diuitias ꝛ gloriā ostendit eis. De quo indignās
dñs/per Esaiā eum acriter reprehendit:ꝛ ꝙ the-
sauri sui adhuc essent deferendi in babylonē:et
filij sui a babylonijs captiuandi sibi cōminando
predixit. Quibus auditis. Ezechias hoc solum
respondisse fert. Bonus est sermo quem locutus
Moralitas. est dñs:tm̄ sit veritas et pax in diebus nostris.
¶ Ista possunt allegari ad multa:et hoc primū.
Quia ne simus peiores babylonijs/nos debem⁹
illos quos deus noster sol iusticie Christ⁹ hono-
rauit.s.pauperes/debiles/infirmos:ꝛ maxime re
ges hierusalē.s.bonos ac virtuosos viros eccle-
siasticos et religiosos ꝑlatos honorare:ꝛ eos cū
Deut.10.b muneribꝰ et eleemosynis visitare. Unde dicitur.
Deus amat peregrinū,ꝛ dat et victū:et vos ama
Aliter. te peregrinum ꝛc. ¶ Uel illud allega/ꝙ fatuorū
Chrysosto. et insipientiū est abscondita et secreta sua extra-
neis et ignotis reuelare : quia inde solent plura
mala euenire:qꝛ dum diuitias nostras alijs ostē
dimus:ipsos ad furtum vel ad rapinā solemus
Puer.25.b amplius incitare. Unde in prouerbijs. Secretū
tuum extraneo ne reueles:ne forte insultet tibi
Aliter. cum audierit,ꝛ exprobare nō cesset. ¶ Uel dic ꝙ
thesauros nostros scilꝫ virtutes interiores : vel
etiam alia bona exteriora propalare,et in publi
cum hominibus propter inanē gloriā alijs ostē-
dere seu reuelare non debemus:alꝭ occasionem
surripiendi et subtrahendi ipsa demonibus da-
Eccli.8.b remus. Unde dicitur. Non omni homini cor tuū
G manifestes. Et hoc quia ſm Gregorium. Depre-
dari desiderat, qui thesaurū publice in via por-
Aliter. tat. ¶ Uel allega/ꝙ quicūꝗ rex debet reprehen-
siones prophetarum,id est predicatorum et dñi
cōminationes patienter audire:ꝛ euētum infor-
tuniorū volūtati dei supponere:et pro pace si-
bi danda suppliciter exorare. Dominus (inquit)
Cap.xxi.a est: quod bonū in oculis suis sit,fiat. ¶ Ezechias
rex optimus,filium et successorem pessimum ha-
buit scilicet manassen regem iuda,et idolatram,
augurem,homicidam,qui scilicet hierusalem ci-
uitatem impleuit sanguine vsꝗ ad os:ꝛ Esaiam
serra lignea scidit. Tandē amon filius suus pes-
simus,iterum bonum filium,scilicet Josiam ge-
nuit:qui inter optimos numeratus gloriose re-
gnauit. Qui iterum ioachim, qui etiam malus
Moralitas. extitit, procreauit. ¶ Jstud allega ꝙ bonitas vel
malicia a parentibus non procedit:quia sepe fit
quod boni parentes generant malos filios: et
mali bonos ꝛc.

¶ Capi. xxiij. Textus.

Et renunciauerunt regi quod dixerat.
Qui misit,et congregati sunt ad eum.

Moralitatum Capitulum xx.

H Jc habemus ꝙ io-
sias rex terrā iuda et israel plenā
idolis inueniens/ꝛ altaria et excel-
sa idolorū destruxit:et sacerdotes
idolorū et excelsorū occidit:et ossa
humana super altaria combussit : currus solis
cremauit:et equos soli dicatos abstulit:et aru-
spices et effeminatos/ꝛ eos qui adolebant incē-
sum baal/et soli/et lune/et duodecim signis,et
vniuerse militie celi abstulit et amouit : cultūꝗ
dei perditum restaurauit:et pascha solennissimū
Moralitas. in hierusalem celebrauit. ¶ Hic ꝙ iosias est bo-
nus prelatus:qui reuera de hierusalem,id est de
ecclesia sibi commissa debet cultum idolorum,id
est ritum omnium vitiorum eradicare:et cultum
dei et morum inserere et plantare. Auferat igi-
tur inde excelsa,id est superbos et presumptuo-
sos:idola,id est fictos et superstitiosos : currus
solis,id est auaros volubiles et in mundi nego-
cijs laboriosos : equos,id est lascinos luxurio-
sos:incensatores militie celi,id est diuitum adu-
latores:effeminatos,id est inconstantes ꝛ imbe-
cilles:sacerdotes idolorum, id est malos fami-
liares/fautores et officiales:tales enim de eccle-
sia debent subtrahi:et bone persone que colant
et timeant dominum / subrogari. Unde dicitur.
Malos male perdet et vineam suam alijs loca- Mat.21.d
bit agricolis. ¶ Hic habemus ꝙ pharao nechao Eodē ca.f
rex egypti cum transire vellet per terram iuda
ad preliandum contra regem assyriorum iuxta
eufratem:exijt ei obuiam iosias rex:nec voluit
acquiescere ꝙ non iret. Ab illo ergo occisus est A
iosias in prelio in campo magedo:et filius eius
ioachim:qui fuit malus eidem substitutus:quo
a pharaone amoto/filius eius ioatham rex est
factus : qui a Nabuchodonosor victus seruus
est effectus:quo mortuo / filius ipsius Joachim
cōtra Nabuchodonosor rebellis ab ipso captus
est:et cum vxore/et filijs et maioribus populi in
babyloniam ductus et captiuatus:et solus po-
pulus pauperum / derelictus : super quos fuit
zedechias patruus ipsius ioachim rex creatus:
quo scilicet tandem cōtra Nabuchodonosor re-
pugnante/sub ipso israel capitur:et ipse exceca-
tus/et vniuersus populus cum eo in babyloniā
captiuatur:et sic per diuersas clades regnū iu-
da terminat. Sicut enim dicit hic textus:deus
omnino populum istum a facie sua submouere
decreuerat:et maxime propter peccata manas-
ses:qui cruore innocentium hierusalem purpu-
rauit : quapropter nec propter bonitatem iosie
fuit placatus:sed potius propter peccata po- 4.Reg.23.f
puli/rex iustus fuit eis subtractus. Justus enim
fuit iosias/intantum ꝙ vt dicunt hebrei vbi cum
iuxta arborem et fontem occisus fuerit:fons et
arbor protinus aruerunt. Similis illi non fuit
ante eum rex/qui reuerteretur ad dominum ex
omni corde suo,et in tota anima sua,et vniuer-
sa virtute sua, iuxta omnem legem moysi : neꝗ
post eum surrexit similis illi : verumtamen non
est auersus dominus ab ira furoris sui magni: B
quo iratus est furor eius cōtra iudam/propter
irritationes quibus prouocauerat eum manas-
ses. Dixit itaꝗ dominus:etiam iudam auferam
a facie mea sicut abstuli israel:et proijciam ciui-
tatem hanc quam elegi hierusalem/ꝛ domum de
qua ego dixi. Erit nomen meum ibi ꝛc. Reliqua
autem sermonum iosie et vniuersa que fecerat,
nonne hec scripta ꝛc. ¶ Ista si vis possunt exem- Moralitas.
plariter allegari,ꝙ rex vel prelatus sunt quan-
doꝗ causa ruine populi : et econtra habemus
hic de iosia iusto:qui propter peccata populi mo
ritur,et eis subtrahitur. Et alibi. De morte po- 2.Re.24.c
puli israel, qui propter peccatum dauid regis,
qui numerauit populum, ab angelo trucidat.
¶ Uel allega,ꝙ vltimum infortunium solēt mul- Aliter.
ta infortunia precedere:vt tribulatio precedēs
possit esse sequētium signum:sicut patet hic,vbi
destructionem hierusalem multe clades ꝛ infor-
tunia precesserunt. Unde Greg. dicit in homil.ꝙ
vltima tribulatio multis tribulationibus pre- Aliter.
uenitur. ¶ Uel dic ꝙ fons misericordie et gratie
et arbor fructificationis et opulentie, in eccle-
sia vel patria siccatur : quando iosias,id est iu-
stus prelatus vel princeps subtrahitur, vel ab
ea aufertur. ¶ Uel quādo videmus ꝙ iosias,id Aliter.

est rex noster Christ⁹ propter ipopulū, moritur:
arbor et viror totius lasciuie, fons ⁊ humor car
nalis totius concupiscentie, debet in nobis are=
scere et cessare: et pro morte eius debemus plā=
gere et dolere.

¶ Capl'z xxiiij. Textus.

C In dieb⁹ eius ascendit nabuchodono
sor rex babylonis. Morali. Capi. xxi.

REx babylõis ve
niens in hierusalem trāstulit
inde regem Joachim ⁊ matrē
eius, vxorez, ⁊ eunuchos illi⁹,
iudices et viros robustos et
bellatores, artifices quoq; et
inclusores in babylonē traxit:
omnes personas nobiles de hierusalez sustulit:
⁊ exceptis pauperib⁹ nihil in vrbe reliquit. Ibi
q; zedechiā pessimū regem ordinauit: quē tādez
captiuū excecauit: ⁊ filios suos añ eū interfecit:
Moralitas. ⁊ eū victū ⁊ cecū in babylonē deduxit. ¶ Rex ba
bylonis est diabol⁹ q̄ est sup oēs filios superbie.
ps.121.b Hierl'm est ecclesia, q̄ dz esse pacifica ⁊ q̄eta. Psal.
Rogate q̄ ad pacē sunt hierusalē. Joachiz q̄ iter
pretat̄ ꝑparat⁹ dño, est bon⁹ ꝑlat⁹, ad mandata
ps.118.b dñi semp obediēs ⁊ patus. Ps. Parat⁹ suz ⁊ non
suz turbat⁹: vt discā mādata tua. Zedechias ꝟo
q̄ rex fuit mal⁹, malū prelatū significat. Igitur
ista videtur esse ꝟitas ꝙ hodiernis tpibus rex
babylonis diabol⁹: de hierusalez. i. de ecclesia vi
det̄ trāstulisse ⁊ amouisse ioachiz. i. bonū ꝑlatuz
⁊ diligētē: matrē ei⁹. i. pietatē oia nutriētez: vxo
rem ei⁹. i. charitatē oia ꝯiungentē: iudices ei⁹. i.
iusticiā oia iudicātez: eunuchos ei⁹. i. castitatem
impudicitie repugnātē: viros robustos ei⁹. i. for
D titudinez vitia debellantē: artifices ei⁹. i. discre=
tionē prudenter opantē: inclusores ei⁹. i. humili=
tatē oia bona celantē ⁊ includentē: ⁊ solū ibi di=
misit (vt videt̄) pauperes populi. i. auariciā oib⁹
indigentē: ⁊ ibi ꝑfecit zedechiā. i. malū ꝑlatū oia
subuertentē. Recedente enim et deficiente bono
Pro.18.b. prelato ab ecclesia omnia deficiunt: ⁊ succedente
Aliter. malo: omnia mala succedunt: et sic crescunt. Vñ
in Prouer. Regnantibus impijs ruine hominuz.
¶ Vel dic ꝙ hierusalem est aia: a qua ꝓ certo qñ
nabuchodonosor diabolus captiuat ⁊ transfert
bonum regez ioachim domino preparatum. i. bo
num et bene morigeratū affectum: et substituit
malum regem zedechiā. i. affectum malū et inor
dinatum: tunc est necesse ꝙ simul tota virtutum
familia transferatur, sicut supra: et ꝙ pauperes
Pro.11.b. i. vitia, ibi solūmodo relinquant̄. Ubi em̄ nō est
Aliter. gubernator, popul⁹ corruet. ¶ Vel dic ꝙ rex iste
i. diabolus videtur ab ecclesia abstulisse ioachiz
domino preparatum. i. bonos prelatos et diligē
tes: matres id est viros pios: vxorez id est viros
sociales ⁊ charitatiuos eunuchos q̄ scz se castra
uerunt propter regnum celoruz. i. viros castos:
E robustos. i. viros patientes: solidos bellatores.
i. viros predicando vel docendo vel bene operā
Trē.1.d do strenuos: artifices. i. doctores scientificos:
inclusores. i. viros humiles et absconsos: et bre=
Trē.1.g. uiter omnes notabiles virtuosi et morales vidē
tur ab ecclesia defecisse: et in babylonem id est in
peccatum captiui ducti fuisse: et operante rege
diabolo perisse. Unde dicitur. Manum suam mi=
sit hostis ad omnia desiderabilia eius. Unde ec=
clesia videtur iam lamentando dicere illud. Vir=
gines mee et iuuenes mei in captiuitatē abierūt:
sacerdotes mei et senes mei in vrbe consumpti
sunt. Et breuiter nō videntur sibi relicti nisi pau=
peres. i. viri virtutum vitijs carētes: et per aua=
riciam diuitijs temporalibus indigentes. zede=
chias rex. i. cetus malorū prelatoꝝ substituit̄: q̄
a diabolo diuersis vitijs capitur: et propter suū
defectū in ꝑsentia sua filij sui. i. subditi ꝑ diuersa
pctā occidant̄. Ipse ꝟo ꝑ obstinationē ⁊ ignorā
tiā excecat̄: et finaliter a diabolo in babylonē. i.
in infernū captiuat̄ ⁊ miserabiliter morit̄ ⁊ neca Esa.42.d
tur. Unde Esa. Quis cecus nisi seruus meus?

¶ Capl'm vicesimūquintū Text⁹.

Factū est aūt anno nono regni
ei⁹ mēse decimo. Morali. Capi. xxij.

CUm zedechias
rex Juda q̄ iuramentū fecerat
regi babylonis, ab eo recessis=
set: ⁊ ob hoc exercit⁹ caldeorū
hierl'm obsideret: factū ē ꝙ pre
ualescente fame in ipa ciuitate
hierl'm, interrupta est ciuitas:
⁊ viri bellatores fugerūt nocte ꝑ viā porte, q̄ ē in= F
ter duplicē murum ad ortum regis: fugit ⁊ zede
chias ꝑ viā q̄ ducit ad cāpestria solitudis: ⁊ cō
prehēdit eū exercit⁹ caldeoꝝ: ⁊ bellatores q̄ erāt
cū eo dispsi sunt, ⁊ reliq̄rūt eū. Quē ꝯprehensuz ad
regē babylonis in reblata duxerūt. Qui stati in
ꝯspectu ei⁹ filios ei⁹ occidit: ⁊ oculos ei⁹ effodiēs
ipz victū catenis i babylonē captiuū duxit Na=
buzardā ꝟo pnceps exercit⁹ caldeoꝝ hierl'z suc=
cēdit: murū ei⁹ i circūitu dissipauit: colūnas tēpli
ꝯtriuit: mare eneū, bases ⁊ luteres, vasaq; templi
q̄ fecerat salomō, secū i babylonē deportauit: et
ppl'z q̄ inuēt⁹ est in hierl'm captiuauit. ¶ Ista pos Moralitas.
sunt allegari ad felicitatē vel infelicitatē falsoꝝ
amicoꝝ: q2 ꝓ certo q̄diu rex iuda. i. q̄cunq; pn=
ceps mūdi ē in suis palatijs, ꝓsperitatib⁹ ⁊ sola
tijs: pncipes ꝑsui officiales, bellatores ⁊ amici cū
eo libere morāt̄: ⁊ ipz sibi associāt: ⁊ comitiuā ei⁹ mat.26.f
sectant̄. Si ꝟo ꝯtingat ꝙ exercit⁹ caldeoꝝ. i. mū=
di infortunia ꝯ ipz ꝑualeāt: tūc statim fugiūt et eccl.6.b
ipz solū derelinquūt. vñ exēplū ē de aplis q̄ dñm
suū xp̄m in cena associauerūt: ⁊ cum a iudeis ca= Aliter
pt⁹ est: oēs eo relicto fugerūt. Uñ Eccl'i. Est ami
cus soci⁹ mēse: ⁊ nō ꝑmanebit in die necessitatis. G
¶ Vel dic ꝙ zedechias est pctōr: q̄ infra muros
ciuitatis sue. i. infra ambitū corpis residēs, ⁊ ibi Esa.28.d
in delicijs viuēs, parū curat de rege babylonis,
id est de diabolo rege inferni: quāuis peccando
promiserit ei famulatū: et ei obediēdo visus fue
rit cum ipso contrahere quoddā pactum, iuxta
illud Esa. Pepigimus fedus cum morte: et cum
inferno fecimus pactum. Sed pro certo dum nō
aduertit iste rex diabolus contra istum exerci=
tum suum, scz infirmitatem, mortem, ⁊ infortunia mat.22.b
mittit: et ciuitatez vbi habitat, scz corp⁹, per mor
tem laniat et subuertit. Igitur iste exercitus vr Aliter
be ista corporis diruta: istū ad regē babylonis.
i. diabolū in infernū adducit: et viris bellatori
bus q̄ intrabant cum eo. i. cunctis amicis eius
⁊ socijs ipm dimittentib⁹ ⁊ ab eo fugientib⁹: ipe
excecat⁹, ⁊ lumine glie et gratie priuat⁹: et cate=
nis eterne dānatiōis ligat⁹: in babylonē. i. in in=
fernū descēdit. Unde dicit̄. Ligatis manib⁹ ⁊ pe=
dib⁹ mittite eum in tenebras exteriores. ¶ Uel
dic ꝙ rex et princeps babylonis diabol⁹, mediā
te exercitu vitiorū hierusalē. i. ecclesiam vel reli
gionē, igne cupiditatū icēdit: muros obseruan=
tie charitatis ⁊ diuinoꝝ mādatoꝝ in ipo destruit: et
eā ꝑ nabuzardā pncipē militie sue. i. ꝑ mūdi tyrā
nos ⁊ ipios, diuersis tribulatiōib⁹ obsidet: ⁊ mul
tipliciter laniat ⁊ subuertit. Regē ei⁹. i. prelatos
excecat: et catenis. i. diuersis carnalib⁹ ꝯplacen
tijs ipos ligat: ⁊ finalr̄ i babylonē. i. i infernū cō=

palipom. 2.

b plantat:et populũ ipsius p pctm̃ dissipat ꝛ capti-
uat. Etiã ab ista ecclesia tollit colũnas, id est vi-
ros fortes et cõstantes:mare eneũ.i.viros ama-
ros cõtritos et penitẽtes:vasa altaris, id est vi-
ros deuotos dño seruiẽtes. Omnia ista solet dia-
bolus ab ecclĩa tollere:ꝛ ipsam destructã dimit-
tere:ita ꝙ iam videꝛ quasi de bonis psonis et de
Treñ.i.d. virtutib⁹ nuda esse. Unde diciꝛ. Porte ei⁹ destru
cte:sacerdotes ei⁹ gemẽtes:virgines eius squa
Aliter. lide:et ipsa oppressa est amaritudine. ¶Uel dic
moraliter ꝙ hierłm est aĩa:quã pro certo qñ rex
babylonis.i.diabol⁹ capit:statim domũ dei.i.de-
uotionẽ ad deũ:domũ principũ.i.deuotionẽ ad
sanctos:muros.i.mandatorũ obseruantiã:por-
tas.i.sensuũ capacitates destruit:et igne concu-
piscẽtie circũquaqꝫ succẽdit:regẽ ei⁹.i.intellectũ
ꝑ ignorantiã excecat:et eũ per diuersos errores
alligat. Tandẽ istã miserã ciuitatẽ oĩbus bonis
spũalib⁹ spoliat atqꝫ priuat. Nã sicut inde subla
te sunt colũne et bases:mare eneum/olle/trulle/
phiale/mortariola/tridẽtes/scyphi:ſm qꝺ diciꝛ
hic. Sic diabol⁹ tollit ab aĩa peccatrice colũnas
firmitatis/bases humilitatis/ mare cõtritionis,
ollas charitatis/trullas lenitatis/phialas deuo
tionis/mortariola diuini timoris/tridẽtes peni-
Treñ.i.b tẽtie/scyphos spũalis sciẽtie. Unde diciꝛ. Manũ
suã misit hostis ad oĩa desiderabilia ei⁹. Colũ-
na em̃ debet esse stabilis/hoc est cõstantia:basis
infima/hoc est humilitas:mare sonat amaritu-
dinem/hoc est cõtritio:olla cõtinet et feruet:hoc
A est dilectio:trulla parietes lenit/hoc est benigni
tas:phiala liquores ꝯtinet/hoc est deuotio:mor
tariolũ species cõterit/hoc est timor dei:tridẽs
mordet ꝛ tres dentes hꝫ hoc est pnĩa:quib⁹ tres
partes sunt:scyphus vinũ effundit/hoc ẽ sciẽtia.
Omnia em̃ ista ab ecclesia ꝑ diabolũ subtrahun-
tur, qñ ꝑlatus vel rex ipsius victus excecaꝛ. Ab
aĩa etiã tolluntꝛ/ꝛ a templo cõsciẽtie submonentꝛ
qñ per vitia diabolo subiugaꝛ. ¶Hic dicit come
Comestor. stor:ꝙ sedechias rex iuda cecus in babylonẽ du-
ctus:dum nabuchodonosor rex babylonis pro
victoria festũ et conuiuiũ faceret:ꝛ in vasis que
de templo hierusalẽ apportauerat:quorũ partẽ
mẽse sue deputauerat:partẽ idolis dedicauerat,
biberet, pro spectaculo in mediũ est adductus:ꝛ
cũ potus cõuiuantibus ministrareꝛ:de mãdato
nabuchodonosor isti sedechie excecato/pot⁹ la-
xatiuus extitit ministrat⁹:quo bibito in ꝑsentia
oĩm vituperabiliter est laxatus/seu etiã cõcita-
tus:et reductus in carcerẽ. Propter hm̃oĩ deri-
sionem/tanto dolore affectus est/ꝙ infra breue
Moralitas. tp̃s mortuus est. Et audita cã mortis ei⁹ honori
fice per nabuchodonosor est tumulatus. ¶Ista
B possunt applicari mystice:qñ quis per ignoran-
tiam vel obstinationẽ est cecatus a nabuchodo-
nosor.i.a diabolo in babylonẽ.i.in statũ peccati
captiuaꝛ:ꝛ sepe fit ꝙ ad conuiuiũ bonorũ operũ
tpaliũ adduciꝛ:vbi potus laxatiuus.i.vbi mũdi
ꝓsperitas/diuitiarũqꝫ et deliciarũ vbertas:qñqꝫ
Psal.72.b per ip̃m nabuchodonosor diabolũ sibi daꝛ. Psal.
Ecce ipsi peccatores in seculo obtinuerunt diui-
tias. Isti enim potus laxatiuus dicunꝛ: qꝛ scilꝫ
quos tali potu diabol⁹ inebriat:faciliter ad oĩa
vitia/ꝛ maxime ad luxuriã/auariciã et superbiã
relaxanꝛ:et ignominiose corã aliis per vitia de-
fundanꝛ:ita ꝙ spectaculũ et illusio cunctis effi-
ciunꝛ. Quod potissime de isto q̃ erat rex hierusa
lem.i.de ꝑlatis ecclesie et viris ecclesiasticis põt
dici:q̃ pre aliis peccatorib⁹ spectaculũ et derisio
aliis fiunt:qñ ad ignominiosa vitia ꝛ ad supflui-
Psal.21.b tates ꝛ vanitates seculi se reuoluunt. Psal. Oẽs
vidẽtes me/deriserũt me. Qui finaliter in carce-
re male cõsuetudinis pereũt:quos tñ adulato-
res sine bonũ eis predicãdo honorifice sepeliunt
et abscondũt. Nabuchodonosor diabol⁹ pecca-
torem honorifice sepelit:qñ in finali pnĩa ipsum
inaniter sperare facit:qꝺ etiã facit per adulato-
res:q̃ recte possunt dici taliũ sepultores. Unde Mat.8.c
diciꝛ. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos.
Et Ezech. In die illa dabo gog locum nominatũ Ezechi.39.c
sepulchrũ in israel. ¶Uel si vis dic ꝙ Nabucho-
donosor diabolus vasa tẽpli.i.viros ecclesiasti- Aliter.
cos, quando ipsos de hierusalẽ in babylonẽ.i.de
statu gratie in peccatũ/vel de religione ad mun-
dum transtulit:ipsos quandoqꝫ idolis.i.mundi
principibus et eorũ curiis et officiis cõsecrat:et C
ad potãdum mala doctrina cõuiuas eius, id est
peccatores ipsos quãdoqꝫ ordinat ꝛ designat ꝛc.
¶Moralitatum quarti libri regum Finis.

Moralitatũ liber decimustertius scdi libri paralipomenon.

¶Capłm xiiij. Textus.

Dormiuit autẽ abia cũ patribus suis.

Moralitatum Capitulum j.

CAm in libris paralipomenon pauca re
citabilia/preter illa que in
libris regũ recapitulanꝛ:
nihil de contentis in ipsis
cũ iam ex snĩa quasi cũcta
tetigerim, ea moralizare nõ
propono preterea pauca
que historie Regũ super-
addita videnꝛ:que breuiter hic expono. Igitur
omisso libro primo:videtur in hoc libro ꝙ zara 2.Par.14.c
ethiops contra aza regem iuda veniens/decies
centena milia hominũ in exercitu suo habebat:
quos timẽs fugit aza ad dñm et orauit. Dñs ex-
terruit ethiopes/et fugerunt:ꝛ sic cõtra eos aza
et sui nõ armis/sed precib⁹ preualuerũt. ¶Illud D
allega quomodo deus in necessitate suos filios Moralitas.
nõ deserit:et quomodo quãdo in ipso per fidem
confiditur/et ad ipsum deuote recurritur:virtu
te eius hostes fugiunt et terrentur:ꝛ sic sepe fit,
ꝙ multi a paucis/diuites a pauperib⁹ superan-
tur. Unde dicitur. Facile est multos concludi in 1.Mach.3.b
manibus paucorum:ꝛ non est differentia in con-
spectu dei celi liberare in multis aut in paucis.
¶Uel dic ꝙ ethiopes sunt demones et demonũ Aliter.
tentationes:qui pro certo tot ꝛ tanti sunt, ꝙ vi-
res nostre ad eos superandos non sufficiũt. Ue-
rũtamen faciliter vincũntur/quando ad oratio-
nes et diuinam spem recurritur:et quando diui-
num auxilium humiliter imploratur.

¶Capitu. xx. Textus.

Post hec congregati sunt filii moab et filii Amon: et cum eis de amonitis.

Moralitatum Capitulum ij.

ITem xx. ca. di-
ciꝛ ꝙ filii amon et moab et seir
cõtra iosaphat regem iuda in
stupẽda multitudine ad ꝑliũ
aggreganꝛ. Quo ex toto cor-
de ad dñm recurrẽte/ꝓpheta
cõsolator sibi mittiꝛ:ad cuius
consiliũ cantores primi in exercitu ponunꝛ:qui-
bus deum laudantibus/hostes in seipsis taliter
perturbanꝛ:ꝙ alter cõtra alterũ preliãtes/vni-
uersi mutuis cedib⁹ ꝑimunꝛ:ita ꝙ null⁹ eorꝫ eua
dere potuerit:et iudei spoliis hostiũ supra mo-

E dum ditant. ¶ Si vis dic sicut in precedēti cap.
Moralitas ¶ Vel dic ꝙ ille tres nationes infideliū designāt
Aliter. tria pncipalia vitia. s. supbiā, luxuriā, auaritiā;
q̄ cōtra nos in tāta fortitudine cōgregant: ꝙ nisi
dn̄s nos liberet ⁊ defendat, necesse est vt nobis
impie dn̄entur. Necesse est igit ad orōnē recurre
re: cantores. i. dei laudes ꝑponere: ⁊ sic ipos po
terimus supare. Qn̄ em̄ cātores spūales. s. orō,
cōfessio, laus ⁊ gratiarū actio ꝑmittunt: necesse
est ꝙ hostes spūales, scz demones ⁊ vitia debel-
2. Reg. 20. g lent. Vn̄ cecinit tuba ⁊ recesserunt ab vrbe. ¶ Vel
Aliter. dic ꝙ cātores sunt p̄dicatores vel laudis diuine
ꝓnūciatores, q̄ q̄ populū ad deuotionē excitāt:
Aliter. cōtra hostes victorium sibi parant. ¶ Vel dic ꝙ
sepe fit ꝙ mali qui contra bonos se congregant:
malicīose nutu dei quandoq̄ simul dissentiunt, ⁊
discordant: ⁊ sic inter se pugnantes dū mutuo se
debellāt: alios quos decreuerāt occidere, libe-
rāt atq̄ ditāt. Cōstat em̄ ꝙ dei prouidētia solet
qn̄q̄ inter superbos discordiā suscitare: vt sic oc
casionaliter possit iustos de suis manibꝰ libera-
Ps. 36. e re. Ps. Gladius eoꝝ intret in corda eoꝝ ⁊c.

¶ Capit. xxiiij. Textus.

Septem annorū erat Joas cū regnare cepisset. Moralitatum Cap. iij.

Item cap. xxiiij.

Dicit ꝙ Joas rex iuda q̄ ꝑ ioiadā
sacerdotē fuerat enutritus: ⁊ a ꝑse
F cutione impie athalie reseruatus
⁊ in regnū sublimatus q̄diu ioia-
da vixit, bonus ⁊ sctūs extitit: deū
coluit: templū repauit: ⁊ iuste ⁊ pacifice impauit.
Mortuo ioiada, delinitus obsequijs ⁊ adulatio-
nibꝰ pncipū suoꝝ: ipse ⁊ ppl's suus dn̄m dereli
querunt: tēplū dei ⁊ cultū ipsiꝰ cōtēpserūt: scul-
ptilibus seruierūt: ꝓ quibus eū a zacharia sacer
dote filio dicti ioiade rep̄hēderet: ip̄m iudei in-
ter tēplū ⁊ altare lapidibus obruerūt: ꝓpter qđ
rex ⁊ ppl's in manibꝰ syrorū tradit: a quibꝰ hie-
rusalē spoliat: ipse vero rex ingratus in magnis
laboribus ab eo dimittit: ⁊ a seruis suis ꝓprijs
Moralitas in lecto suo dormiens iugulat. Ista possunt alle
gari exēplariter: qūo valet ⁊ ꝓficit p̄sentia viri
iusti ⁊ boni ꝯsiliarij vel p̄lati. Quādiu em̄ rex iste
ioiadā virū vtiq̄ iustū ⁊ prudētē secū habuit: et
eius consilio vsus fuit tādiu deū timuit: tēplum
⁊ ecclesiā honorauit: obsequijs ⁊ blanditijs adu
latorū decipi non potuit: quo tn̄ mortuo q̄plu-
ra mala fecit: ita ꝙ opprobriose perijt. Utile igit
est ⁊ maxime principi, ꝙ sanctos viros ⁊ bonos
cōsiliarios secū habeat: ⁊ ꝙ adulatoꝝ obsequijs
(ne forte ip̄m ad iniq̄tatē ꝯtrahāt) nunq̄ credat.
Eccli. 9. d Vn̄ Eccli. Viri iusti sint tibi cōuiue. Tali igit pn
cipi ⁊ populo pōt ioiada. i. bonus p̄latus vel cō-
siliarius dicere illud Deut. Noui ꝙ post mortē
Deut. 31. g meā inique agetis: ⁊ declinabitis cito de via quā
G ostēdi vobis. ¶ Vel dic ꝙ si in ecclesia iustus io-
Aliter. iada sacerdos semper viueret. i. sibi bonus ⁊ ec
clesiasticus semp esset: rex ⁊ populus. i. ipsi secu
lares semp bene facerent, ⁊ eorū consilijs crede-
rent: ⁊ exemplarijs conformarent: deum quoq̄
colerent: ⁊ templū ecclesie repararent. Unde dr:
2. Paralip. ꝙ cunctis diebus iosie nō recesserunt a dn̄o. Sz
34. g proh dolor iam ioiada in ecclesia: non inuenitur
quinimo viri iusti: boni et prudentes prelati, et
ecclesiastici exinde defecisse ꝓbant. Juxta illud
Ps. 13. a Ps. Oēs declinauerunt simul inutiles facti sunt:
non est qui faciat bonum: non est ⁊c. Jō tam prin
cipes q̄ populi deū videntur contēnere: templū
ecclesie persequi ⁊ derelinquere: idola. i. vitia co-
lere: zachariam. i. sacerdotes et p̄dicatores ⁊ re-
prehensores vilipendere. Ipsos em̄ qn̄q̄ penis
afficere cōputant: ꝓpter qđ guerris ⁊ tribulatio
nibus iusto dei iudicio molestant: ⁊ a seruis pro-
prijs. i. a suis malis officialibꝰ, adulatoribus et
ministris dū dormiūt. i. dū non aduertūt, occidū
tur: inquantū scz spūaliter eorū instinctu mala
multa faciunt: ⁊ eoꝝ furtis fallacijs ⁊ blanditijs
tpaliter depauperant. Sicut ad literā videmus
de multis principibus: qui dato ꝙ quicquid pos
sunt ecclesiasticis auferant: ⁊ ecclesiā ꝑsequant ⁊
odiāt: ipsi tn̄ mortui. i. paupes ⁊ dep̄ssi dormiūt:
et hoc: q̄ serui eoꝝ. i. mali familiares, totū q̄cq̄d
habēt, subripiūt: ⁊ eorū spolijs diuites fiunt. Vn̄
infra dr. Filij sui percusserunt regē. ¶ Vel ista al 2. Para. 24
lega, ꝙ sepe fit ꝙ ingrati hoies, et maxime princi Aliter.
pes: dato ꝙ a ioiada. i. ab aliquo prudente ⁊ iu-
sto familiari vel consiliario suo multa bona rece-
perūt: et ꝙ ipsum in vita sua dilexerunt ⁊ hono-
rauerunt: ipso tn̄ mortuo hmōi beneficia facili-
ter obliuiscuntur: et contra zachariam filium io-
iade. i. ꝯtra filios et heredes ipsius debacchant:
ipsosq̄ plꝰ q̄ alios aliquoties ꝑsequunt: nec de
beneficijs acceptis ab eorū parentibus recordā-
tur. ¶ Vel dic gn̄aliter, ꝙ mali ⁊ maxime diuites Aliter.
nolunt hodie aliquem qui ipsos corrigit inueni
re: quinimo zachariā. i. bonū p̄dicatorē vel corre
ctorē: si eoꝝ crimina arguat: solent eum cum ver
bis et verberibus lapidare: et eū diffamādo occi
dere. Vn̄ dr. Oderunt in porta corripientem: ⁊ lo Amos. 5. b
quentem perfecte abhominati sunt.

¶ Capitu. xxv. Textus.

Uigintiquinq̄ annorum erat amasias cum regnare cepisset. Moralitatum Capitulum iiij.

Hic capi. xxv. ha-

bes ꝙ Amasius rex iuda voluit
pugnare ꝯtra filios edom: et cō
duxit de israel centū milia robu
storū. Sed q̄ oēs erant idolola A
tre, vir dei ipsos remitti māda-
uit: ⁊ dato ꝙ iā stipēdia recepis-
sent ipsos remitti ad ꝓpria imperauit. Nō ingre
diat inq̄t tecū exercitus israel. Nō em̄ est dn̄s cū
illis. Qđ si putas in robore exercitꝰ bella ꝯsiste-
re, supari te faciet dn̄s ab inimicis tuis. Dei est
quippe adiuuare, et in fugā ꝯuertere. Qđ factū
est, q̄. s. in deo cōfidēs, idololatras remisit, et sic
hostes suos gl'iose deuicit. ¶ Istud allega, ꝙ so- Moralitas
cietas maloꝝ nō est in p̄lio captāda: q̄ ꝓpter pec
catū eoꝝ posset victoria retardari et impediri.
¶ Itē illud allega, ꝙ nō est i magno numero cōfi- Aliter.
dendū: et ꝙ victoria magis depēdet ab occulta
dei ꝓuidētia, q̄ a numerosa ⁊ forti militia. ¶ No
ta, et ꝙ hic dr: ꝙ milites isti repudiati et remissi, Eodē. c. d
dato ꝙ bn̄ fuissent stipēdiati: fuerūt tn̄ ꝯ regē iu
da multipliciter indignati: cū terrā occisis pluri
bus sunt p̄dati. ¶ Qđ simul ad hoc allegari pōt: Moralitas
ꝙ mali et indigni qn̄ se remitti, et a societate vel
ꝓmotione repelli cognoscunt faciliter indignā-
tur et ꝑ rixas et appellatiōes cōtra regē iuda se
repellentē. i. ꝙ cōtra bonū prelatū se repudiantē
insurgūt. Vn̄ in Prouer. Nō amat pestilēs eū qui Prou. 15. b
se corripit. Non cōsiderat enim suam dignitatē,
sed potius ambitionem ⁊ cupidam voluntatē.

¶ Ex eodē capitulo. xxv.

Textus. Amasias quoq̄ post cedē idu- B
meorum, et allatos deos filiorum Seir. Moralitatum Cap. v.

Hic habes q̄ ama
ſias rex iuda q̄ priꝰ erat bonꝰ:ex
dei virtute idumeos deuicit:⁊ fi
lios ſeir dei auxilio ſuperauit:ſʒ
cũ inter ſpolia deos eoꝝ in hieru
ſalem detuliſſet:errore ſeductus,
ipſos ſibi i deos ſtatuit:⁊ ipſis incẽſuʒ adoleuit.
Quẽ cũ ꝓpheta miſſus a deo ſuꝑ hoc redargue
ret,dicens.Cur adoraſti eos,q̄ nõ liberauerunt
pplm ſuũ de manu tua?Acquieſcere noluit:ſʒ ſibi
minas inferẽs,ipſuʒ vt q̇eſceret,iperauit.Nõ in
quit cõſiliariꝰ regis es:q̇eſce ne iterficiã te.Qua
propter cito poſt a ioas rege iſrael fuit victus:⁊
Moralitas tandem a ſeruis proprijs interfectus.¶Si vis
applica iſtud ad malos ſacerdotes:q̄ ſcʒ audito
pctõ alicuius in confeſſione,ad ſimile ꝓuocant.
Juda em̄ confeſſio interpretat:⁊ iõ ſepe fit ꝙ rex
iuda.i.bonus ⁊ circũſpectus cõfeſſor:pugnatꝰ cõ
tra edon.i.cõtra peccatorẽ in cõfeſſiõe redarguẽ
do,⁊ eũ ad obedientiã ⁊ pniam inducẽdo,ita ꝙ
dũ ſua occulta ſcrutat,ſepe fit ꝙ deos ſuos.i.ali
qua occulta pctã in q̇bus ſe potiꝰ delectabit/in
uenit ⁊ rimat:vt qꝛ de aliquo actu luxurie vel ſi
mili ꝯfitet:⁊ tũc ſepe fit ꝙ ipſos in deos ſibi ſta
C tuit:ſcʒ cũ in ſile pctm̄ cõſentit:⁊ inquãtũ illd q̄
in alijs impugnauerat ⁊ repħẽderat,in ꝓpria ꝑ
Gal.2.d ſona cõmittit.Aplꝰs.Si q̄ deſtruxi:iterum reedi
Aliter fico:ꝑuaricatorẽ me ꝯſtituo.¶Uel dic ꝙ mali ſe
repħendi a ꝓphetis.i.a bonis viris ⁊ prudẽtibꝰ,
nõ ſuſtinẽt:imo ſtatim turbati,minas eis tribuũt
⁊ intẽtãt.Uñ illud eſt ꝟbũ ipſoꝝ.Nõ ꝯſiliariꝰ ⁊c.
Ꝑũ.15.b. qꝛ ſicut dr in Prouer.Nõ amat peſtilẽs eum q̄ ſe
corripit.Et iõ talis q̄ ſe redargui vel veritatem
audire nõ ſuſtinet,ſpualr ⁊ tpaliter ſepe pit.Un
Ꝑũ.19.a. de in Prouer.Qui corripientẽ ſe dura ceruice cõ
temnit,repentinus ei ſuperueniet interitus.

¶Capi .xxvj. Textus.

Dis aũt populus iuda filiũ eiꝰ oziã an
norum ſedecim.Moralitatum Ca. vj.

Ozias rex poſtq̄
multa bona tam in villis q̄ in
alijs negocijs ⁊ immẽſam glo
riã acq̇ſiuiſſet:ꝓſumptiõe ſedu
ctꝰ,eleuatũ eſt cor eius i interi
tũ ſuũ cõtẽpſit dñm deũ ſuum.
Ingreſſus em̄ tẽplũ dñi,ſacer
dotis officiũ voluit exercere ⁊ facere:⁊ accepto
thuribulo ſanctuariũ intrare,⁊ ſuꝑ altare thy
miamatis incẽſum ſicut põtifex adolere,qđ tñ ſo
lis ſacerdotibꝰ cõſecratis,ſcʒ filijs aaron licituʒ
D erat:qꝛ ſcʒ nullus alius ſub interminatione locũ
illũ ingredi poterat aut etiã debebat.Uñ ſummꝰ
ſacerdos ſtatim ipſi ozie occurrit:⁊ eũ de ꝓſum
ptionis dicte negocio repħendit.Non eſt inquit
officiũ tui ozia vt adoleas incẽſum dño:ſʒ ſacerdo
tũ filij aaron,q̄ cõſtituti ſunt ad hmõi miniſteriũ.
Cũ igit nec ſic egrederet:ſed cõminãs ſacerdoti
bꝰ icẽſuʒ offerre moliret:ſtati lepra fuit ꝑcuſſus:
⁊ a ſacerdotibus a ſanctuario eiectus:et extunc
leproſus in domo ſeparata habitãs:q̄diu vixit
Morali- a pplo eſt ſeiũctꝰ,regniq; gubernaculo deſtitutꝰ.
tas. ¶Iſta poſſunt applicari cõtra principes ſecula
res,q̄ reuera modernis tpibus nõ ſunt contenti
adminiſtratiõe ſeculariũ,niſi etiaʒ adminiſtrent
ſpũalia:qꝛ ꝓ certo ſicut ptʒ,iã nitunt de collatio
ne bñficioꝝ,⁊ ꝑ conſequẽs de executione ecclia
ſticoꝝ officioꝝ ſe intromittere:⁊ illud qđ ſolis fi
lijs aarõ ꝯſecratis.i.bonis ⁊ dignis epis ⁊ ꝑlatis
cõceſſum eſt volũt aliquotiẽs vſurpare:ſicq; ſan
ctuariũ itrare,⁊ incẽſum offerre nitunt,inquãtũ
de rebus eccleſiaſticis,⁊ de illis q̄ ad prelatos ꝑ
tinent ſe intromittere moliunt:⁊ inde eſt ꝙ iam
multi tales leproſi.i.ſimoniaci efficiunt,inquan
tũ ſcʒ munera accipiũt,vt eoꝝ ꝓcibus ⁊ ipulſioni
bꝰ vel incurſionibus aliq̄ ꝓmoueant.Lepra enĩ
ſimonie q̄ in ſanctuario ꝯtrahit,nõ ſolũ cõtinge
re ſolis eccleſiaſticis ꝑlatis ⁊ ſacerdotibꝰ.ſʒ nũc
vero cõtingit regibus ⁊ principibus:qꝛ ſcʒ q̄ſq;
ſimonias ꝯtrahunt,⁊ alios ꝓmouẽdo ſeu ꝓmo
uere cõpellendo,ꝑlatoꝝ officiũ vſurpãtes aſſu E
munt,ſicut in multis regnis atq; villis,nulli ad
dignitates ⁊ ad officia promouent niſi q̄ a ſecu
laribus principibus ⁊ dominis preſentent.Iſti er
go regni ſui moderantiã ſolent perdere:⁊ in do
mo ſeparata,ſcʒ in inferno leproſi,⁊ abhomina
biles ꝑſiſtere:qui nõ cõtenti ꝓpria dignitate,iura
⁊ officia prelatoꝝ in his ⁊ ſimilibus conant tali
ter vſurpare:qꝛ ꝓ certo dignum eſt qđ perdat ꝓ
priũ,qui ambitioſe vſurpat ⁊ appetit aliena.Nõ
em̄ eſt ſuũ officiũ vt incenſum adoleãt,ideſt vt ſa
cerdotũ vel ꝑlatorũ miniſteria exerceant ⁊ aſſu
mãt.Uñ.Externus q̄ ad miniſtrandũ acceſſerit, Num.3.b
moriet.¶Uel dic ꝙ ſecularis q̄uis ſit rex vel pn Aliter
ceps vel famoſus iuſtus nõ eſt dignꝰ eccleſiaſti
ca officia aſſumere:ſʒ ſoli illi q̄ munus cõſecratio
nis dinoſcunt habere.Dignior em̄ ad hoc eſt qui
cunq; conſecratus eccleſiaſticus,q̄ q̄ malus:q̄
quicũq; ſecularis nõ conſecratus,q̄ q̄ iuſtus fue
rit alias ⁊ honeſtus.

¶Moralitatum librorum paralipomenõ Finis.

Moralitatum liber Decimuſquartus primi libri Eſdre.

¶Capitulum j. Textus.

In anno primo cyri regis perſarum,vt
compleretur verbum dñi.Moralitatũ
Capitulum j.

Sub eſdra qui
fuit ſcriba velociſſimus in
lege domini,data eſt licen
tia filijs iuda,q̄ captiui du
cti fuerant in babylonem,
quod hieruſalem redirent:
et vaſa domini que nabu
chonoſor detulerat/repor
tãtes tẽplũ reedificare.Qđ
cum facere cepiſſent:inuidentes finitimi,ſcriptis Moralitas
epiſtolis in perſidem ad regem impediuerunt et
templi edificationem per multa tempora tarda
runt.¶Sic vere quandoq; contingit,ꝙ captiui
pctõres de ſpãli licentia ſeu grã ⁊ indulgentia re
gis chriſti de babylonia.i.de ſtatu peccati in iu
deam,que interpretatur confeſſio:⁊ in hieruſa
lem que interpretatur pacifica.i.per contritionẽ
⁊ penitentiam ad ſtatim glorie reuertuntur:et
templum domini in ſua conſcientia virtutibus
edificare conantur:ſtatum aſſunt finitimi vel vici
ni ſui.i.motus carnales,qui in finibus ſuis habi
tãt:vel diaboli q̄ circa eos immũda pagũt:q̄ ſuis
tentatiõibus impediũt,ne edificẽt illud templũ:⁊ B
ne in cõſcientia ſua faciant deo domũ.¶Hic habe Ca.iiij.a
mus ꝙ cũ filij iſrael reedificarẽ tẽplũ:ſamaritani
de q̇bus dictũ eſt quarto Reg.xvij.ꝙ partim deũ
colebant,et partim idola adorabant:venerunt
ad eos pretendentes cum eis edificare,dicentes
ſe dominum colere,⁊ ſibi cũ alijs velle deſeruire.
Filij autem iſrael ipſos ſocios in edificando hre
noluerunt:ſʒ eos potius tãq̄ extraneos reſpue-

Morali- runt. ¶Sic ꝟe fit hodie: q̄n filiȷ̄ isrł.i. boni xp̄ia-
tas. ni, templū ecclesie catholice ꝟtutib⁹ ꝛ documē-
tis cōstruūt: nunq̄ desunt samaritani.i. heretici
ꝛ scismatici: q̄ licet cū deo idola colant.i.lꝫ cum
aliquibus viris qui credunt multa erronea te-
neāt: se tñ esse cultores dei asserunt: ꝛ xp̄iani no-
minari volūt: ꝛ templū ꝑdicādo malā doctrinam
suā edificare querūt. Filiȷ̄ aūt israel.i. boni xp̄ia-
ni, debēt tales repudiare: ipsoꝝ edificationē con-
tēnere: ꝛ eos a cetu fideliū tanq̄ extraneos effu-
gare. Et sic isti repudiati postea moti sunt cōtra
israel: ꝛ ipsorū facti sunt inimici: ꝛ edificationē tē-
Moralitas pli impediūt. ¶Sic ꝟo heretici ꝛ scismatici vidē-
tes, q̄ filiȷ̄ eccłie ipsos ꝛ ipoꝝ errores abhominā-
tur, ipsis pre cūctis pp̄łis hodie inimicant: ꝛ eos
in cōstructiōe tēpli, fidei ꝛ ecclesie ipedire conā-
2.Cor.11.f tur. Bñ ergo dr̄, q̄ periculū est in falsis fratrib⁹:
Mat.10.d qꝛ sicut dr̄. Inimici hoīs domestici ei⁹. ¶Uel dic
Aliter. q̄ tales vident proditores, q̄ sub spē volēdi edi-
ficare cū aliȷ̄s, ꝛ sub specie alicuius boni nitūtur
societatem cū aliȷ̄s cōtrahere: vt sic possint am-
h plius ꝛ facili⁹ nocere. Qd̄ si recipi nequeūt, tunc
se solent hostes publicos demonstrare, ꝛ maliciā
quam palliauerunt declarare.

¶Capitu. iiij. Textus.

Factum est autem cum audisset Sana-
ballath. Moralitatum Cap. ij.

NEemie quarto
dr̄, q̄ ꝑpter impugnatiōes ho-
stiū vicinoꝝ.s. qui edificationē
ciuitatis hierłm impediebant:
ordinauit Neemias q̄ media
pars iuuenū edificaret: alia ꝟo
pars armata hostibus obuia-
ret. Etiā de edificātib⁹ fiebat sic: q̄ vna manu fa-
ciebāt op⁹, alia ꝟo manu gladiū tenebāt. ¶Istō
applica q̄ in spūali edificatiōe hierłm.s. ecclesie
ꝛ aīe: hostes nr̄i demones cōtinue nos ipugnāt:
necesse fuit populū dn̄i in duo se diuidere.s.i bel-
latores, ꝛi ꝯtēplatiuos ꝛ religiosos, q̄ ꝑ se ꝛ aliȷ̄s
oratiōib⁹ pugnāt: ꝛ in opatores, ꝛ in actores, q̄
ꝑ se ꝛ aliȷ̄s in terrenis laborāt. Uerūtñ sic est, q̄
isti ex toto nō debēt opib⁹ actiue vite intendere:
imo ꝑ certo vna manu debent gladium oratiōis
tenere, ꝛ altera opus bonū actualiter exercere.

¶Capitu. ix. Textus.

Postq̄ autem hec completa sunt. Mo-
ralitatum Capitulum iij.

a POpulus qui de
captiuitate redierat, in vno di-
citur valde peccasse: quia sa-
cerdotes et leuite, et aliȷ̄ filiȷ̄
israel, non statim se separaue-
runt a populis regionū, sꝫ po-
tius semē suū cōmiscuerūt cū
populis terraru: ꝛ acceperunt sibi ꝛ filiȷ̄s suis
vxores de filiabus chananeoꝝ, amonitarū, moa-
bitarū ꝛ egyptiorum: manus etiam magistratuū
ꝑncipū fuerat in hoc ꝑma. Quapropter Esdras
dolens, eleemosynas ꝛ ieiuniū predicauit: ꝛ vxo-
res alienas cū ipsoꝝ liberis eiȷ̄ci mādauit: ꝛ sic
filios israel a gentilib⁹ populis, q̄b⁹ mixti erant,
Moralitas separauit. ¶Sic vere videt hodie, q̄ nostri sa-
cerdotes ꝛ leuite ꝛ viri ecclesiastici simili modo pec-
cāt: qꝛ scꝫ pp̄łis terraꝝ.i. secularib⁹ negotiȷ̄s se
implicāt: ꝛ sic semē sanctū, scꝫ seipsos, q̄ deberēt
esse sancti, cū pp̄łis cōmiscere vident: inquantū
Esa.24.a seculariū actibus ꝛ morib⁹ se ꝯformant. vñ Esa.
Sicut populus, sic sacerdos. Psal. Commixti Ps.105.
sunt inter gētes: ꝛ didicerūt opera eoꝝ: ꝛ seruie-
rūt sculptilibus eorū: ꝛ factū est illis in scādalū.
Et qd̄ plus est: isti de filiabus istorū chananeorū
i. seculariū, vxores ꝛ cōcubinas sibi accipiūt: ex
quibus cōtra legē dei ꝛ mādata filios adulteri- b
nos ꝑducunt. Et in hoc nō solū inferiores, imo
etiam magistratus ꝛ principes.i. doctores ꝛ p̄la-
ti ꝛ superiores in trāsgressiōe hac primi sunt: et
in hoc ceteris pl⁹ delinquūt. Ut sic iam pōt dici
de talib⁹ illud Gen. Uidētes filiȷ̄ dei filias hoim Gen.6.a
q̄ essent pulchre, ceperūt sibi vxores ex omnib⁹
quas elegerāt ꝛc. Quid igit dꝫ facere Esdras.i.
bonus prelatus? Pro certo ipse dꝫ tales vxores
ꝛ eorū liberos.i. tales ꝯcubinas et earū spurios
de israelitarū.i. de clericorū domib⁹ eiȷ̄cere: ꝛ sic
semē sanctū ab alienigenis.i. clericos a seculari-
bus, ꝛ maxime a mulierib⁹ separare. Dicat igit
Esdras.i. bonus prelat⁹ cuilibet tali fornicario Gen.21.b
illud Gen. Eiȷ̄ce ancillā ꝛ filium eius. ¶Uel dic q̄ Aliter.
vxor alienigena est officiū vel dignitas secula-
ris: cui scꝫ hodie filiȷ̄ israel.i. viri ecclesiastici li-
bēter nubūt: ꝛ se in negociȷ̄s ꝛ dignitatib⁹ secu-
lariū atq̄ principū libenter implicāt ꝛ mergūt.

¶Moralitatū libri primi Esdre Finis.

Moralitatum Liber decimusquintus tertiȷ̄ libri Esdre.

¶Capi. iij. Textus.

Rex Darius fecit cenā magnam oībus
vernaculis suis. Moralitatū Cap. j.

SIcut dicitur
tertio Esdre ca. iij. Cubicu-
lariȷ̄ tres regis persarū, ꝑ-
misso a rege p̄mio meli⁹ re-
spōdenti, de questiōe forti-
tudinis disputauerūt: ꝛ q̄
res sit in mūdo fortior, di- c
uersimode rn̄derunt. Un⁹
igit vini fortitudinē p̄dica-
cauit: alius regis potentiā fortiorē rebus omni-
bus asseruit: alius mulieres fortiores reb⁹ cete-
ris esse dixit: veritatē autē super omnia p̄uale-
re asseruit. Iste igitur qui pro mulierib⁹ locut⁹
est, premiū promissum obtinuit: ꝛ quicquid sta- Morali-
tuit petere, reportauit. ¶Ista possunt allegari, tas.
q̄ hodiernis temporib⁹ in curiȷ̄s regū et princi-
pū quilibet certat regi sapienti⁹ rn̄dere ꝛ placē-
tiora dicere, ad illū finē q̄ possit premium repor-
tare. Sed ꝑ certo ista videtur hodie veritas q̄
illi qui cōmendant hodie mulieres.i. qui domi-
narū acquirunt gratias ꝛ fauores ceteris prefe-
runtur: ꝛ premiū nō solū ab ipsis dominab⁹, imo
etiā ab ipsis regib⁹ ꝛ deminis cōsequunt. Unde
versificator dicit. Regna regunt vulue: clamat Aliter.
gens to a simul ve. ¶Dic q̄ rex babylonis est d
diabolus, q̄.s. in hoc mūdo tres cubicularios ha-
bere dicitur, eo q̄ tria genera peccatorū sibi p̄re-
cipue famulātur, scꝫ auari, qui cōmendant vinū,
idest diuitias, que inebriāt et excecant cor huma-
num. Ambitiosi et superbi: qui cōmendant regē
i. eminentias. Luxuriosi, q̄ cōmendāt mulieres
idest delitias. Uide supra lib. xv. cap̄. de deabus
et pomo discordie. ¶Uel dic q̄ inter seruos re- Aliter.
gis christi, ille qui mulieris, idest beate virginis
laudem ꝛ fortitudinem predicat: ꝛ qui verita-
tem diligit et cōmendat: a rege christo amplius

Eccli.26.a donum reportat. Mulieris aūt bone benedictꝰ
Eodē ca.i vir. ¶Hic.c.tertio habes/ꝙ tres erant iuuenes
custodes corporis Darij:quibꝰ pmissum erat a
rege/ꝙ ille q̃ de vna questione sibi a rege tradi-
ta sapientius rñderet,dona ꝗ plurima reporta
ret. Cuiuscūqꝫ inquit apparuerit sermo sapien-
tior,dabit ei Dariꝰ rex dona magna.s.purpura
operiri/in auro bibere/z super aurū dormire:et
currū aureū/frenū z cydarim byssinā/z torquē
circa collū:z scdo loco sedebit a rege propter sa
pientiā:z cognatꝰ regis vocabit. Et sequitur ꝙ
Moralitas. zorobabel vnꝰ triū qui veritatē comēdauit/oīa
3.esdre,3.b ista a rege dario reportauit. ¶Rex iste dariꝰ q̃
interpretat fertilis vel augmentatus significat
deū/q.in omnibꝰ est fertilis z abundās. Rex da-
rius fecit cenā magnā. Ista est igit veritas:ꝙ il-
le qui veritatē diligit z cōmēdat,z cuiꝰ sapiam
ipse rex deꝰ approbat z acceptat:sicut est homo
sanctꝰ/ q̃ nō de vino z rege/id est non de affluen-
tia vel eminentia speciali tractat:sed ad verita-
E tem creatā z increatā sapientiā suā ordinat z di
latat, ab isto rege suo finaliter gloriā et hono
rez reportat. Magna est inq̃t veritas et preua-
let. Iste enim finaliter purpura/id est regali di-
gnitate vestitur:auro diuine sapientie potatur:
et super illud aurū dormire z quiescere perpe-
tuo comprobatur : currum aureū/id est corpus
Esa.48.b glorificatum habebit:freno aureo/id est diuina
laude gaudebit. Esa. Laude mea infrenabo te:
Zach.3.b circūdari byssina.i.mūda z clara maiestate fulge
bit. Zacha. Ponite cydarim mundam super ca-
put eius:torques aurea,id est charitate feruēti
ornabit in sede perpetue quietis z securitatis:
iuxta regē christū locabit:cognatꝰ z amicꝰ per-
Joh.15.b petuo vocabit. Unde dicitur. Jam non dicā vos
seruos,sed amicos. Igit vera sapientia que est
de eternis,nō de terrenis:que philosophizat de
veritate,z non de vanitate:z quā solam rex ap-
probat scilꝫ christus:omnes autem alios repro-
bat:tali premio dotat:z possessores sui ad talē
Pro.1.a gloriā promouentur. Unde in Prouer.dicitur
ꝙ per sapientiam addetur capiti tuo gratia zc.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ modernis temporibus illi qui sunt
regū cubicularij et familiares:illi qui apud eos
reputantur sapientiores,diuitijs z honoribus
pre alijs abūdant:in auro bibunt:z in auro per
auariciam mentaliter cubant:cydarim dignita-
tum etiam obtinent:purpura,id est vestimentis
preciosis se induunt : iuxta reges z in alijs offi-
F cijs et dignitatibus sedent:cognati et amici re-
gum vocantur : et in omnibus clari apparent.
Ueruntamen ibi dicitur ꝙ isti curru vehuntur:
z torque circa collum ligantur : ad denotādum
ꝙ status illorum nō est stabilis,sed ad modum
currus vertibilis z volubilis. Unde dicitur: Im
4.reg.25.e pij rotabuntur quasi rota. Torques etiā/id est
tortura diuersarum sollicitudinum et timorum
Job.17.c istos stringit. Unde Job. Cogitationes mee dis
sipate sunt torquentes cor meū. Et ad literā fi-
naliter etiam quandoqꝫ accidit : ꝙ torques per
suspendium ipsos stringit :sicut de multis sapiē
tibus regum officialibus,consiliarijs quotidie
cernimus:quos quādoqꝫ post altas dignitates
torqueri et suspendi videmus:z sic torques au-
rea in torquē cānabeū trāsformatur. Eccli. Ser
Eccli.33.c uo maliuolo tortura z compedes. ¶Hic dicitur
Eodem ca. ꝙ nihil vino fortius et efficacius. Habet enim
vt ait,mentem decipere,mentē effeminare,men-
tem in securitatem vertere:mentem iocundare,
omnem tristiciam effugare. Fraternitatē z ami-
citiam facit obliuisci:gladios sumere,et omnia
per talenta loqui. ¶Ista oīa possunt applicari
ad vinū male sumptum : scꝫ ad ebrietatē:qz pro
Moralitas. certo ista est que mentē per errorē z insipientiam
decipit:z q̃ verticem.i.sapiam enernat. Ps. Tur- Ps.106.c
bati sunt z moti sunt sicut ebrius:z oīs sapientia
eorum deuorata est. Securitatē psumptionis pa
rit:vanā leticiā inducit:tristiciam z timorē effu-
gat:psentiaqꝫ z futura infortunia obliuisci facit G
amicitiā facit frāgi:gladios p furorē z iracūdiā
facit accipi:z ad literā plus ꝗ deceat facit loqui.
Ebrij em̄ p talenta loqui dicunt/inquantū quid
dicant nō pmeditantur:sed quicquid habent in
corde,simul eructāt z effantur. Unīn communi
dictum gallicū est de homine q̃ effrenate z incon
siderate loquit. Il parle a iaueles.i.ipe loquit
per fasciculos. Unde dicit. Totū spiritū suū p Ps.19.b
fert stultus:sapiens aūt seruat in posterū. Eccls Eccls.20.d
Stultus verba multiplicat. ¶Uel dic de vino de Aliter
liciarū vel affluentia prosperitatis. ¶Uel dic ꝙ Aliter
vinum est diuina prouidentia seu spes:fides vel
cōsolatio spiritualis:qz ista est que mentem deci-
pit:inquantū scꝫ facit sperare vel credere qđ non
videt:mentem effeminat per timorem:assecurat
p spē:letificat per spirituale gaudium z timorem
z amicitiam z fraternitatem:z omnem psonarum
acceptionem facit obliuisci ppter iusticiā:gladiū
verbi z orationis facit sumere,z spiritualem au-
daciam:z p talenta facit loqui per spiritualē ser
monem z eloquentiam. Unde in Prouer. Da vinū Pro.31.a
his qui amaro sunt animo,vt bibant z obliuiscā
tur egestatis sue.

¶Capitu. iiij. Textus.

Et inchoauit sequēs dicere, qui dixit de
fortitudine regis. Moralitatū Ca. ij. H

Hic agitur de
potentia regis:z dicitur ꝙ
rex omnibus precellit: bel-
latores mittit,qui missi vbi
cunqꝫ voluerit pperant:mō
tes turres z muros lace-
rāt:pdas rapiūt z accumu-
lāt:quas tandē ad regē por
tāt. Jugulant z iugulāt:et
pro suis dominis morti se exponūt. Agricole tri
buta,fructus regibus afferunt:z cum omnes p
ipsis laborare nō cessent,ipsi tamē in letitia bi-
bunt dormiunt z recumbunt. ¶Istud ad literaz Moralitas
potest applicari ad modernos reges,tam eccle-
siasticos ꝗ seculares:quia pro certo isti bellato-
res,idest ballinorū multitudines nutriunt:qui
mōtes, turres,muros,idest generaliter omnes
bonos subditos p contemplationē altos,p cōstā
tiam fortes z solidos impugnant,z exactioni-
bus diripiunt:predas z exactiones quas extor-
quent ab alijs,ad magistros suos ferunt. Et ad
literam sepe fit,ꝙ pro mandatis magistrorum
suorum exequendis alios iugulant z affligunt:
sed finaliter ipsi iugulantur. Quod etiam fa-
miliariter accipiendo videmus , ꝙ isti subdi-
tos scilicet exactionibus suis iugulant:z tamē
sepe fit ꝙ ipsi similiter iugulantur,et per infor- Mat.7.a
tunia deficiunt z succumbunt. Unde dicitur. Ea-
dem mensura qua mensi fueritis,remetietur vo
bis. Et breuiter ista est veritas,ꝙ tam mulieres
ꝗ agricole,tam pauperes ꝗ diuites,pro regi- A
bus,prelatis z superioribus dominis,z ipsorum
negocijs seu vtilitatibus laborant:ipsi vero sine
labore viuunt, dormiunt z triumphant. Ps. In Ps.72.a
laboribus hominum non sunt,z cū hominibus
non flagellabuntur. Ideo tenuit eos superbia: Aliter.
operti sunt iniquitate z impietate sua. ¶Uel dic
ꝙ rex est christus cuius milites fuerunt aposto-
li z martyres:qui predicando peccatores iugu-
larunt, inquantum exteriorem hominem et vitam

carnalē in eis occiderūt: predasq̃/id est animas
quas a diabolo rapuerunt/ad eum per fidē ⁊ pe
nitentiā detulerunt: qui tñ finaliter per tyrānos
corporaliter iugulati fuerūt/qui gladio ꝑcutit/
gladio peribit. Apl'i em̄ ⁊ primi ecclesie fundato
res: q̄ gladio verbi peccatores percusserunt/gla
dio per tyrannos ⁊ impios corporaliter perie-
runt. Agricole etiā/id est fideles cōfessores/do-
ctores: tributa virtutū ⁊ bonorū operū de agro
sacre scripture/tributa bonarū doctrinarū ad
regem christū suum deferunt: ⁊ ipso in paradiso
Ps.43.d quiescente/hic pro ipso laboribus se exponunt.
Psal. Propter te mortificamur tota die.

Ex capi. iiij. Textus.
Tertius qui dixerat de mulierib⁹ ⁊ veritate. Moralitatum Cap. iij.

B HIc dicit ꝙ mu-
lieres ceteris reb⁹ fortiores
sunt. Et ad hoc probādū ad-
ducitur/ꝙ mulieres reges et
subditos generant plantato-
res vinearum: educunt telas
ac stolas pro vestiendis homi
nibus faciunt: glorie sunt hominum: et ab ipsis
nequaq̃ homines se separāt: sed auro ⁊ argēto
dimisso, mulierib⁹ formosis se precipue delectāt
Istas etiam patribus ⁊ matrib⁹ preferūt: ⁊ pro
ipsis latrocinia ⁊ rapinas faciētes, ⁊ in magnis
periculis se ponentes ad vxores ⁊ amicas p̄das
deferūt. Multiq̃ ꝓpter mulieres iugulati per-
ierunt, ⁊ peccauerūt. Et cōcludit ibidē: ꝙ proin-
de scire nos oportet ꝙ mulieres dominantur.
Moralitas. Ista possunt exemplariter allegari de poten-
tia ⁊ fallacia ⁊ mulierū: quia ista est veritas, qđ
iste hodiernis temporibus viris dominantur: et
ꝙ ipsos ad amorē taliter alliciunt suū ꝙ nec ab
Gen.2.d eis faciliter separantur: sed potius patrē ⁊ ma-
Aliter. trem pro eis dimittētes, mulierib⁹ adherere no
scunt. Ad literam etiam patet ꝙ mulieres su-
per oīs dilectores suos attrahūt: pro ipsisq̃ enu
triēdis multa furta ac latrocinia faciūt: multaq̃
scelera pro ipsis cōmittunt insaniq̃ et demētes
pro eis fiunt: ⁊ varijs periculis se exponūt: ita ꝙ
temporaliter ⁊ spiritualiter pro eis pereunt et
succumbunt. Unde illud Eccli. Propter speciē
Eccli.9.b mulieris multi pereunt ⁊ perierunt. Iste igitur
hominibus scʒ fatuis dominantur: quod maxi-
me patet inter coniuges, vbi plerunq̃ maritis
suis principantur. Ideo Theophrastus ad so-
C cium suū scribit. Det tibi omnipotens de⁹ omni-
potentis femine fallacia non falli.

Ex capi. iiij. Textus.
Et inchoauit loqui de veritate. Moralitatum Capitulum iiij.

HIc superadditur
de veritate: ⁊ dr̄ ꝙ veritas manet ⁊
viuit ⁊ inualescit, ⁊ obtinet magna
Fortior est em̄ pre oīb⁹: ⁊ non est in
ea quicq̃ iniquū, nec acceptio per-
sonarum nec differentia: que iusta sunt facit in-
iustis, ⁊ omnia benigniter in operib⁹ ei⁹. Omnis
igitur terra prout ait, veritatem inuocat: ⁊ celū
etiā ipsam benedicit. Ista omnia possunt ad li
Moralitas. terā dici de illo qui est via, veritas ⁊ vita: scʒ de
christo, vel de quolibet iusto ⁊ vero iudice ⁊ p̄la
to. Uel dic ꝙ hic ꝓprie describunt cōditiones
Aliter. veritatis. Ista enim manet ⁊ inualescit, viuit, ob-
tinet atq̃ manet, vt supra. Super oīa vincit ve-
ritas: et ista fortior omnibus dicitur: quia veri-
tas et innocentia quadam occulta veritate, q̄q̃
tardent, finaliter preualere noscuntur. Ueritas
igit abhorreret omnē iniquitatē acceptionemq̃
personarum, et omnē duplicitatem, et omnibus
q̄q̃ iniustis et peccatoribus consueuit facere
iusticiam et equitatem. Justicia enim veritatem
habet pro directione: veritas vero iusticiam ha-
bet pro executiōe. Ueritas est lucerna et regula D
directiua: iusticia vero executrix est vis regule
executiue. Ps. Ueritas de terra orta est: et iusti Ps.14.b
cia de celo prospexit. Nunq̃ enim potest bene fie
ri iusticia: nisi veritas sciatur, ⁊ nisi scita sequa-
tur. Unum tamen attende quod scilicet omnia
benignantur in operibus veritatis: quia. s. tāta
est veritatis virtus, ꝙ inimici veritatis benignā
tur, et complacent sibi in veritatis operibus: ⁊
dato ꝙ mediante veritate contra ipsos aliquid
agatur: ipsam tamen veritatem occulte appro-
bant, et eius preualentiam magnificant. Bene
igitur sequitur/ꝙ omnis terra veritatem inuo-
cat, et celum ipsam benedixit: benedictus deus
veritatis: sequitur ergo. Magna est veritas, et
preualet.

Moralitatum Tertij libri Esdre Finis.

Moralitatum Liber decimussextus quarti libri Esdre.

Capitulū ij. Textus.
Hec dicit dñs. Ego eduxi ppl'm iusiū de seruitute. Moralitatū Cap. j.

VIncentius in E
suo speculo historiali in-
serit: quod preter duos li-
bros Esdre/q̄ in sacre scri-
pture canone continentur
tres alij eiusdē libri inue-
niuntur, qui inter scriptu-
ras apocryphas numerā-
tur. Quia tñ vt ait: aliqui
sancti doctores in scripturis suis verbis ibidē
contētis q̄nq̃ inueniuntur vsi fuisse: sicut est il-
lud qđ Augustinus in homilijs recitat. Moriet
filius meus iesus ⁊c. Ideo Uincentius de dicto
libro aliq̄d voluit excerpere/⁊ p̄dicto suo operi
aggregare. Ego etiā aliquas figuras ibidē ⁊ vi
siones positas moralizo: ⁊ ipsa in hoc volumine
superaddo. Quia in istis supra tertio ⁊ quarto
libris Esdre/supponit ipsum de multis ⁊ varijs
prophetasse: non videt mihi mirabile/si prophe
ta fuisse creditur: qui legem dñi a chaldeis suc-
censam diuinitus reparauit: modū scribendi a
dextra in leuā inuenit/⁊ nouas literas hebreis
tradidit. Unde etiam scriba velocissimus in le-
ge domini dictus fuit. Igit cap. ij. huius quarti F
introduxit dñm ad hierusalē sic loquentē. Ma-
ter cōple filios tuos: et confirma pedes eorum/
quia elegi eos/⁊ educam eos: ⁊ suscitabo te de
monumētis suis: et mittam tibi adiutoriū pue-
ros meos Esaiam et Hieremiam: ad quorum cō
silium sanctificaui tibi, ⁊ comparaui duodecim
arbores oneratas diuersis fructibus, ⁊ duode-
cim fontes lac et mel fluentes: ⁊ septem montes
immensos habentes rosas et lilia: in quibus re-
plebo gaudio filios tuos. Uere sic videtur qđ Moralitas.
deus alloquitur ecclesiam matrem nostram.
Monet enim vt filios suos, id est fideles in vir-
tutibus compleat: ⁊ ꝙ pedes eorum, id est affe-
ctus ⁊ desideria in bono confirmet: promittens

ꝙ si hoc fecerit: ipsos de sepulchris .i. de oppres-
sione paupertatis et tribulationis: vel de sepul-
chris/id est de fecibus vitiorū carnalis imper-
fectiōis leuabit, ⁊ ad statū gratie ac glorie tam
tēporalis ꝙ ppetue suscitabit. Si em̄ mater ec-
clesia ī virtutib⁹ filios cōfirmaret, statim adesset
dn̄s qui tēporaliter ⁊ spūaliter suscitaret. Psal.
ps̄.112.b Suscitās a terra inopē. Talibus igitur suscita-
tis et cōfirmatis/cōpletis ⁊ perfectis ꝓmittunt
duodecim arbores .i. duodecim articuli fidei: qui
duodecim fructibus spiritus/quos Apostolus
Gal.5.d nominat/sunt empti. Apoc. Ex vtraqꝫ parte flu-
apo.22.a minis lignū vite afferēs fructus duodecim per
menses singulos. Promittit etiā fontes duode-
cim .i. duodecim opera pietatis sex corporalia ⁊
sex spiritualia: que lacte ⁊ melle/id est dulcedine
G cōsolatiōis ⁊ cōpassionis sunt plena. Exo. Uene
Exo.15.c rūt in helim vbi erāt duodecim fontes ⁊ septua
ginta palme. Item istis promittunt septē mōtes
immēsi .i. septē sacramenta vel dona spūssancti:
que .s. rosas ⁊ lilia dicunt habere, inquantū ro-
sis ⁊ sanguine .i. patiētia martyrū ⁊ apostolorū,
liliis vero .i. mūdicia ⁊ castitatis ⁊ nitore virgi-
nū ⁊ cōfessorū sunt multipliciter decorati. Psal.
Mōtes in circūitu eius. Sic igit dico ꝙ de⁹ isti
ps̄.124.a matri ecclesie ⁊ filiis seu deuotis fidelibus suis
dat duodecim arbores/quib⁹ cibant: duodecim
fontes/quibus potant: mōtes/vt in eis inter ro-
sas ⁊ lilia spaciētur. Unde Esa. Haurietis aquas
ī gaudio de fontib⁹ saluatoris. ¶ Uel dic ꝙ duo
decim arbores sunt plāti: qui duodecim aposto
lorū sunt imitatores: ⁊ fructib⁹ bonorū operū/
Esa.12.a exēplorū ⁊ eleemosynarū sunt subditorū ⁊ pau-
perum nutritores. Duodecim fontes sunt pre-
dicatores ⁊ doctores eccl'iastici .i. duodecim ar-
ticulos credentes: lac ⁊ mel .i. dulcedinem scien-
tiarum diffundentes. Septē mōtes sunt viri re-
ligiosi contemplatiui/sursum in celo mentaliter
Aliter. manētes, ⁊ rosa patientie liliisqꝫ castitatis nitē-
tes. Isti sunt igitur qui filios ecclesie, scꝫ fideles
seculares, simplices verbo ⁊ exemplo nutriunt
ipsos potant doctrinis ⁊ erudiūt, ⁊ eos recreāt
Eze.34. et reficiunt. Unde de ipsis dicitur. In riuis et
cunctis sedibus terre: in pascuis vberrimis et
H montibus excelsis israel erunt pascua eorum.
Eodē ca.b ¶ Hic docent plura opera pietatis tam negati-
ue ꝙ affirmatiue. Uiduā inquit iustifica: pupil-
lo iudica: egēti da: orphanū tuere: nudum vesti:
cōfractū ⁊ debilem cura: claudum noli irridere:
tutare mancum: ⁊ cecū ad visionē claritatis mee
admitte: senē etiā ⁊ iuuenē intra muros tuos cō
serua: mortuos sepeli: ⁊ dabo tibi sessionē ꝑmā.
Breuiter quicūqꝫ opera ꝑdicta pietatis exequit
in prima sessione, id est in eterna gloria premia-
apo.20.b ri meretur. Unde dicitur in Apocalypsi. Beatus
qui habet partem in resurrectione prima.

¶ Capitulū v. Textus.

De signis autem: Ecce dies venient/in quibus apprehendentur qui inhabitant terram in censu multo. Moralitatum Capitulum ii.

INter cetera que archāgel⁹ reuelauit Esdre ꝓphete, hec quoqꝫ dixit. Relucescet sol subito noctu, ⁊ luna meridie ⁊ de ligno sanguis stillabit: et lapis dabit vocem: ⁊ populi commouebuntur: et sperabunt in quem non sperant qui habitāt super terram: ⁊ volatilia commutationem faciēt:
⁊ mare sodomiticū pisces reiiciet: ignis frequē- A
ter remittetur: bestie agrestes transmigrabunt
regionem suam. ¶ Ista prophetia videtur pro- Moralitas.
prie pertinere ad Christum et ad tempora eius
quia tunc sol iusticie Christus dei fili⁹ noctu na-
scendo emicuit: luna perfecta in eternum/id est
ipsius Christi humanitas: meridie/id est per lōn-
gum vite sue signis et miraculis resplenduit: li-
gnum crucis in passione sanguinem stillauit: la-
pis qui in morte eius fixus est: vocem/id est stre
pitum dedit: et tandem ille de quo non sperauē-
runt habitantes super terram/id est iudei: chri-
stus dei filius regnauit: inqꝫtum fidem multipli- Eccli.11.a
cās in regno ecclesie imperauit. Unde Eccli. In- Hie.23.a
suspicabilis portauit diadema. Et Hiere. Re-
gnabit rex ⁊ sapiens erit: ⁊ ignis charitatis per
mūdum erupit: volatilium/id est apostolorum
cetus de iudea ad gentes transiuit: et sic de pro
priis sedibus transmigrauit. Ipsum mare sodo
miticū .i. iudea/mutata erit ⁊ amara: ⁊ pisces .i.
viros deuotos/⁊ sanctos .i. ap'los repulit: ⁊ tūc
grex ferarū syluestriū ⁊ gētiliū de regiōe sua/et
de infidelitatis statu ad fidē catholicā transmi-
grauit. Uñ Hiere. A volucre celi vsqꝫ ad pecora Hier.9.c
transmigrauerūt. ¶ Uel dic moraliter/qn̄ sol dīe Aliter.
fidei ⁊ intelligētie/⁊ luna sue rorifluę gratie no
ctem ignorantie peccatorē illuminat: et meridiē,
id est ardorem sue concupiscentie refrigerat et B
humectat: tūc lapis, id est cordis sui duricia vo
cem confessionis emittit: lignū, sue clemētie san-
guinem benignitatis ⁊ eleemosyne in pauperes
effundit: mare sodomiticum, id est sua caro im-
munda: pisces suos, id est delicias carnales reii-
cit: volatile autem eius, id est omnis vanitas et
superbia ab ipso recedit: ignis charitatis in eo
succendit: et bestie agrestes, id est bestiales mo-
tus ab eo elongant. Unde illud Dan. Fugiant dan.4.b
bestie que sub ea sunt, et volucres de ramis ei⁹. Eodē ca.c
¶ Hic dicitur ꝙ in aquis dulcibus salse inueniū
tur: ⁊ amici cōtra se inuicem pugnabunt: ⁊ abs-
condetur sensus, et intellectus separabitur ⁊c. Moralitas.
¶ Ista hodie videntur impleta: quia semper in
aquis dulcibus salse inueniuntur: id est cū per-
sonis bonis mali, cū fidelibus heretici, cum do-
mesticis proditores, cum simplicibus detracto-
res: iam igitur amici inuicem contendūt: sensus
et ratio confunduntur: intellectus et sapientia
hebetantur. Unde dicit Esa. Peribit enim sapiē- Esa.29.c
tia a sapientibus eius: et intellectus prudentiū
eius abscondetur.

¶ Ex eod. cap. Textus.

Dominator dn̄e, ex omni sylua terre, et omnibus arboribus eius. Moralitatum Capitulum iii.

C ESdras miro modo alloquitur dn̄m, dicēs. Dominator īquit dn̄e ex oī sylua terre, ex oībus arborib⁹ elegisti tibi arborē vnā: ex omnib⁹ vineis elegisti tibi vineā vnā: ex omni terra orbis elegisti tibi foueam vnā: ex omnibus florib⁹ elegisti tibi liliū vnū: ex oībus abyssis maris repleuisti tibi riuū vnū: ex oībus edificatis ciuitatibus elegisti tibi sion: ex omnib⁹ creatis volatilib⁹ nominasti tibi columbā vnā: ex cunctis plasmatis peccatorib⁹ prouidisti tibi ouem vnam: et ex cunctis multis populis elegisti tibi populum vnum, et ab omnibus proba-

tam legē donasti huic quasi desiderāti pplm vel
Moralitas. pplo. ¶ Iste vnitates vident posse applicari et
exponi de vnitatibꝰ nr̄e legis: qr dn̄s ad lfam de
cūctis mūdi syluis elegit sibi arborē vnā scz cru
Iob.7.c cē/vt in illa suspēderet. Vn̄ Iob. Elegit suspen=
diū aīa mea/ ꝛ mortē ossa mea. Vn̄ de cruce canit
Nulla sylua talē profert ꝛc. Itē de oībꝰ vineis. i.
de oībꝰ mūdi sectis elegit vineā. i. sectā vnā chri
ps̄.79.b stianorū scz vt i ea salutē operaret. Psal. Vineā
de egypto trāstulisti: eiecisti gētes ꝛ plātasti eā.
Dux itineris fuisti in conspectu eiꝰ/ ꝛ impleuisti
terrā. Itē de omni terra foueā vnā. i. sepulchrū
Ps̄.131.e vt in eo sepeliret. Vn̄ Ps̄. Hic habitabo/ qm̄ ele=
gi eā. Itē ex omnibꝰ floribus liliū vnū/ id est vir
D ginē gloriosam vt sub ea obumbraret/ ꝛ in ea de
lectaret: qui canit in Cant. Ego flos campi ꝛ li=
Cañ.2.a liū ꝯualliū. Itē ex abyssis scientiarū elegit riuū
vnū/ scz sacrā scripturā: vt in ea populꝰ ipsiꝰ sa=
Ps̄.35.b tiaret. Psal. De torrēte voluptatis tue potabis
eos ꝛc. Vel riuū/ id est iordanē vt in eo baptiza=
4.Re.5.c retur. Unde dicit. Vade lauare septies in iorda=
ne. Itē ex omnibꝰ volucribꝰ columbā/ id est ex
Cañ.6.c omnibꝰ ecclesijs ecclesiā/ scilz catholicā romanā
vt in ea collocaret. Unde dicitur in Cañ. Una est
2.reg.12.a columba mea. Itē ex omnibꝰ pecoribꝰ ouē. i. ex
omnibꝰ animabus animā christianam/ vt ab ea
amaretur. Unde dicitur. Pauper autē nihil ha=
bebat nisi ouem vnā. Itē ex mundi populis ele=
git populum vnū, scilicet populum israel vt ab
amos.3.a eo crederetur. Unde Amos. Filij israel tantūmo
do vos cognoui. Item elegit vnā legem/ scilicet
fidem catholicam/ vt mundo notificaretur. Un=
ephe.4.b de Apostolus. Unus deus/ vna fides. ¶ Hic ha=
bemus ꝙ angelus loquens Esdre reprehende=
bat eum/ ex hoc ꝙ secreta dei nitebatur inuesti=
gare, de domino et de prosperitate gentilium cō
queri/ et de filiorum israel captiuitate/ labore et
dolore: maxime cum ipse gentes non essent filijs
israel meliores/ sed potius nequiores. Hic igit
circa hoc alloquitur angelus Esdram/ dicens.
E Nunquid magis diligis populum tuum q̄ deus
Morali= qui creauit illum? Acsi diceret. Non. ¶ Illud po
tas. test induci contra illos qui non considerant oc=
culta dei iudicia: et qui de miserijs pauperum/ ꝛ
de molestijs innocentum/ ꝛ de prosperitate ma=
lorum contra dn̄m conquerunt: quia illi debent
cogitare ꝙ ille q̄ creauit illos, dn̄s multo plus
diligit, q̄ aliqua creatura: et ideo nō debet ho=
mo ipsis magis compati q̄tum ad profundam
meditationem: q̄ ille eis compatitur qui ipsorū
Eccl's.5.b habet curam et creationem. Unde dicit Ecclesia
stes. Si videris (inquit) calumnias egenorū, non
mireris: quia excelso excellentior est.

¶ Ex capitulo v. d. Interroga eam que parit: ꝛ dicet tibi. Moralitatum Capitulum iiij.

Angelus loquēs Esdre, volens ostēdere quāto
mundus amplius senescit, tā=
to homines sunt corpore mi=
nores / virtute debiliores, et
in moribꝰ nequiores. Introdu
cit exemplum de muliere, que
in iuuentute filios fortiores generat q̄ in sene=
ctute: quoniā quidem mulier diuturni partꝰ de
bilitat in senectute: ꝛ per consequēs debiliores
pueri generant. Et sic dicit, ꝙ mundus iuuenis
meliores ꝛ maiores homines produxit q̄ nunc
F mundus senex. Ideo ad idem dicitur, quod
ipsa priora meliora fuerunt. Ideo Bern̄. dicit,
qꝺ quāto plus viuimus, tanto plus peccamus,
Idē vero Esdras dicit: ꝙ quāto inualidū seculū 4.esdre
ad senectutē tēdet, tāto multiplicabunt mala ꝛc. 13.b

¶ Capitu. vij. Textus. Et dixit ad me: Initio terreni orbis, ꝛ anteq̄ starent exitus seculi. Mora. Ca. v.

Capitulo isto agi=
tur de futura resurrectiōe: ꝛ dr sic.
Anniculi īfantes loquunt vocibꝰ
suis: p̄gnātes īmaturos pariēt fe
tus: subito seminata loca appare
būt: non seminata ꝛ pulchra p̄m=
ptuaria subito apparebūt vacua:
amici ꝯ amicos preliabunt: vene fontiū siccabū
tur. ¶ Ista tempora vident spiritualiter aduenis
se: quia iaz videmus ꝙ aueri anniculi, idest iuue
nes homines ꝛ ignari: iā sumunt autoritatem lo
quendi: multiloquio, stultiloquio p̄ ceteris abun Moralitas
dant: cum tamē dicatur Eccl'i. Adolescens in cau
sa tua loquere vix. Pregnantes, idest matres no
stre prelati: iā īmaturos fetus idest insufficiētes Eccl'i.32.b
ꝛ insipientes personas pariunt: seminata loca et
promptuaria plena, idest subditos diuites per ra
pinas vacuant. Jamq̄ ad literam amici contra
amicos discordant: ꝛ vene fontium, idest fluenta
mie ꝛ gratie siccantur et hauriunt. Psal. Diru=
pisti fontes ꝛ torrētes: tu siccasti fluuios ethan.

¶ Exeo. ca. vj. Textus. b. Et videbunt qui recepti sunt homines. Moralitatum Capitulum vj.

Ps̄.73.c
b

Hic consequenter
dicit, ꝙ finaliter delebit malū: extin
guet dolꝰ: florebit fides: vincet cor=
ruptela: ostēdet veritas, q̄ sine fru=
ctu fuit tēporibꝰ tantis. ¶ Ista fue
rūt verificata in tēpore primitiue ecclesie: nūc ve
ro recesserūt. Ad illa tamē allegare potes si vis:
ꝙ ista debēt inueniri in nobis christianis, ꝛ maxi= Moralitas
me ecclesiasticis: quibus dicitur. Nisi abundaue
rit iusticia vestra plus q̄ scribarū ꝛ phariseorū,
non intrabitis in regnum celorum.

¶ Ex capitulo sexto. c. Et die secundo creasti spiritū firmamenti. Moralitatum Capitulum vij.

Mat.5.c

Hic ponit Esdras
alloquēdo dn̄m, ꝙ deꝰ ait dixit. Con
gregent aq̄ in locū vnū: posuit aq̄s
ꝯgregatas in sexta parte terre: sup=
posuit terrā esse septies maiorē: qꝺ ē
falsuz. Itē posuit ꝙ deꝰ creauit duas maximas
aias a p̄ncipio: nomē vni enoch, nomē alteri leuia
thā. Enoch aūt dedit in habitationē partē terre b
sicce, vbi sunt mille mōtes. Leuiathā vero i habita
tionē dedit septimā ptē aq̄. Nescio q̄d vult dicere
ꝛ io trāseo. Credo tn̄, ꝙ ex istis v̄bis potuerūt iu
dei accipere occasionē errādi: q̄ ponūt Leuiathā
eē piscē totū mūdū circūeuntē: quē Messias com= anilis hal
edēdū dabit: nec diminuet tn̄ (vt aiūt) aut cessabit. lucinatio
Ista igit sunt aliter exponenda sz nihil ad p̄sens
de sensu litere: qr nō q̄ro nisi mores ꝛ moralizatio
nes pscrutari atq̄ moralia. ¶ Hic videt ponere Moralitas
angelꝰ loquēs Esdre, ꝙ futurū seculū, idest para
disus seu hereditas beatoꝝ similis ē mari spacio
so, p̄ruptis iā rupibꝰ circūsepto: vbi tn̄ est strictꝰ
introitus, ad modū fluminis factus: ad quod per
iter angustū plenū periculis necessario habet in=

trare, quicunq; ad istud mare voluerit nauiga-
re. Comparat etiam istam hereditatē cuidā ciui
tati in pulchra ⁊ spatiosa planicie constitute: ab
vna tamē parte aqua circūdate, ⁊ ab altera igni-
bus circūsepte: vbi solus ptz ingressus solum ad
vestigiū vnius hominis: vel districtus inter ignē
⁊ aquā per medium constitutus: ⁊ quicunq; vo
luerit hereditatem, ciuitatem vel planiciem sub
intrare: necesse est per istud angustum periculū
pertransire. Quod declarando possumus adde-
A re: q̄z pro certo paradisus dicitur mare, propter
inexhaustibilem abundantiā dicitur ciuitas. i.
ciuium vnitas, propter indiuisibilem charitatis
amicitiam, ⁊ concordie colligantiam: dicit̄ plani-
cies, propter delectabilem amenitatem: dicit̄ spa
ciosa, propter inexterminabilē quātitatē. Unde.
Baruch 3.c. O Israel q̄ magna est domus dei. Sz reuera ad
illud mare seu ad istā ciuitatem valde difficilis
est accessus. Est enim necesse transire per artam
semitam iustitie, inter scopulos ⁊ asperitatē tri-
bulationum, inter gentes cupiditatum ⁊ malarū
inflammationum, ⁊ inter aquas voluptatū ⁊ ma
Eccli. 15. d larū delectationū. Unde dicit̄. Ignē ⁊ aquā ap-
posui tibi: ad qd̄ volueris extēde manum. Opor
tet igitur q̄ homo sit cautus: vt per artā semitā
iustitie transeat: ne forte in aliquod predictorū
periculū incidat: ⁊ ad hereditatē glorie non at-
Mat. 7. b tingat: sicut dicit̄ in euāgelio. Arta est via que
Aliter. ducit ad vitam: ⁊ pauci ingrediunt̄ per eā. ¶ Uel
dic q̄ pericula q̄ facilitatē vie celestis ⁊ salutis
impediūt: significāt eminentias, diuitias ⁊ deli-
cias. Scopuli enī eminentias significāt: ad quas
difficilis est ascēsus: facilis tñ et periculosus est
casus. Ignis significat diuitias: q̄ scz suos posses
B sores vrūt, ⁊ eos p̄ auaritiā fatigant ⁊ incēdūt.
Aqua vero significat delicias: que suos amato-
res mergūt: ⁊ eos per vitia putrefaciunt ⁊ corrū
punt. Caue igitur qui artam semitā religionis,
iustitie ⁊ penitētie progrederis: vt ita recte trāseas:
vt ita iuste ⁊ sancte viuas: q̄ ista pericula p̄
affectum ⁊ desiderium nō impingas: ne forte per
superbiam, auariciam ⁊ luxuriam pereas, et ab
Esa. 30. c ingressu glorie retrocedas. Unde Esa. Hac via
ambulate: non declinetis ex ea, nec ad dexteram
nec ad sinistram. ¶ Nota etiam q̄ hic dicitur, q̄
introitus huius seculi sunt periculosi dolentes,
mali ⁊ periculorū pleni. Istud applicat̄ ad vitā
presentē, per quā ingrediuntur in hūc mundū.

¶ Capitu. vij. Textus.

Et factum est cum finissem loqui verba hec. Moralitatū Cap. viij.

Hic ponitur il-
la prophetia de christo: q̄
a plurib⁹ doctoribus alle-
gat̄. Ecce inquit tēpus ve-
niet, et apparebit ciuitas: ⁊
ostendetur que nūc subdu
citur terra, reuelabitur fi-
lius meus Jesus cū his q̄
cum illo iocundabuntur: q̄
relicti sunt in annis quadringentis: ⁊ erit post
annos illos, morietur filius meus iesus: ⁊ hoīes
qui spiramen habent omnes: ⁊ conuertetur secu
lum in antiquum silentium diebus septē: vt fuit
in diebus prioribus initijs: ⁊ post septē dies ex-
citabitur quod nondū viuit seculū, ⁊ morietur
C corruptū: ⁊ promptuaria reddent que eis com-
mēdata sunt anime: ⁊ reuelabit̄ altissim⁹ sup̄ se-
dē iudicij: ⁊ pertrāsibūt miserie, ⁊ fides cōuale-
scet: ⁊ post subsequet̄, ⁊ merces ostēdet̄: iustitie
Moralitas vigebūt, ⁊ iniustitie nō dāpnabūtur. ¶ Ista ad lite-
rā vident̄ dicta de aduentu xp̄i: q̄z xp̄m ad primū
aduentū. s. in carne, numerat tp̄s qd̄ fluxit a tpe
illi⁹ visiōis vsq; ad tp̄s incarnatiōis, scz quadrin
gētorū annorū: ⁊ vt̄, idē ē ē tp̄s qd̄ numerat̄ a Da Dan. 9. f.
niele. Sub Nabuchodonosor ⁊ Baltasar p̄pheta Dan. u. per
uit. Iste aūt Esdras sub Cyro ista vidit: ⁊ q̄ post totum.
Nabuchodonosor cito regnauit. Ista est igitur
veritas q̄ post quadringentos annos a tempo-
re istius visionis: dei filius Jesus Christus fuit
reuelatus ⁊ natus: ⁊ tandē fuit mortuus ⁊ occi-
sus. Finaliter autē omnis homo spirans ⁊ viuēs
morietur: ⁊ corruptibile seculū dissoluet̄. Unde
illud Eccli. Omne opus corruptibile in fine defi- Eccli. 14. c
ciet: ita q̄ propter carētiā hoīm silentiū antiquū
qd̄ fuit ante creationē animaliū ante seculū re-
uertet̄. Uñ legit̄. Multi morient̄: in omni loco p̄- Amos. 8. a
ijciet̄ silentium. Tandē post septem dies forte ad
literam qd̄ non assero: vel saltē post septem dies
i. in fine septime etatis nouū seculū suscitabit̄: et
promptuaria. i. repositaria aiarum. i. paradisus
purgatorium et infernus animas cōmendatas D
ad resurrectionē euomēt: et sic in iudicio sedebit
altissimus, ⁊ merces suas singulis ostendet: et
opus premium subsequetur: tunc autem fides ⁊
iustitia in conscientia preualebunt: ⁊ oēs iniusti
tie dānabuntur. Ista tamē de numeratione tem-
poris ⁊ annorū, que fluxerunt inter Esdram et
christū precise non assero: sed lectorem ad Bedā
super Dan. ⁊ ⁊ glossas doctorum remitto.

¶ Capi. viij. Textus.

Et respondit ad me: et dixit. Hoc seculum fecit altissimus propter multos, futurū autē propter paucos. Moralitatū Capitulum ix.

Hic in hoc capi-
tulo dixit angelus ad Esdrā
conquirentē de dānatiōe ge-
neris humani: q̄ presens se-
culū factū est pro multis: fu-
turū vero factum p̄ paucis:
quemadmodū inquit de ma-
gna gleba terre fit vas fictile:
modicus puluis accipitur de
quo fit aurū: ac si diceret. Multi sunt peccatores
fictiles atq; mali: pauci vero erunt aurei ⁊ salua
ti. Uñ dicit Mat. Multi sunt vocati, pauci vero Mat. 20. d
electi. ¶ Uidit Esdras mulierē in dextera parte 4. Esd. 9. d
cāpi: que dissutis vestibus ⁊ effuso cinere sup̄ ca
put, tristis ⁊ flebilis deplorabat: cui cām luctus
inquirenti, respondens dixit se sterilem triginta
annis cum viro suo fuisse: ⁊ tandem a deo filium
magnis cū lachrymis impetrasse: ipsumq; cū la- E
borib⁹ nutriuisse, ⁊ tandē ad annos nubiles p̄du
xisse. Cūq; sibi p̄quisiuisset vxorē: die qua ipsam
despōsaturus erat, mortuus cecidit: ⁊ ideo p̄pter
eius mortē se miserā ⁊ flebilē esse dixit. Tandem
vidit Esdras subito faciē mulieris dicte fulgētē:
⁊ sic subito disparentē. Post hec vero stupidus,
vidit quoddā edificiū ciuitatis construi: ⁊ funda
mēta sursum erigi ⁊ ostēdi. ¶ Hic moralr̄, q̄ ista Moralitas
mulier significat aīam xp̄ianā: que triginta an-
nis. i. in fide trinitatis cū viro suo p̄manēs steri
lis quoad bona opera perseuerat: vnūq; filium
i. vnū bonū opus generat, sicut ad literā de mul
tis patet: q̄ licet fidem trinitatis habeāt: in mul-
tis tñ bonis operibus se exercent: sic cum quan-
doq; filium. i. bonum opus a deo impetrant: quē
etiam in seipsis nutriunt atq; fouent. Uñ legit̄.
Sterilis es, sed cōcipies ⁊ paries filium. Uerū Jud. 13. a
tamē sepe fit, quod vbi vxor diuine gratie ⁊ fu-

ture glorie isti filio, idest bono operi ⁊ proposito
speratur et procreatur: subito peccato interue-
niente iste filius moritur: ⁊ sic anima magis steri
Esa.47.d lis q̃ antea reperitur. Unde dicit Esa. Uenerunt
tibi simul duo hec, sterilitas et viduitas. Ideo ꝓ
certo ista debet tunc per contritionem dolere, ꝑ
confessionem clamare, ⁊ per satisfactionem plo-
F rare. Quod proculdubio si fecerit: statim per di
uinam gratiam in ea receptã, facies sue conscien
4. Esdre tie relucebit, et edificium paradisi sibi reedifica
ca.11. bitur et patebit. Uidit Esdras somniũ valde mi-
rabile: vidit enim quandam aquilam que tria ca
pita habebat: quorum medium ceteris maius
erat: quodlibet tamen istorum quiescebat. Uox
autẽ de illis capitibus nulla exibat: sed vox ma
gna de medio corporis aquile resonabat: habe-
bat etiam duodecim alas: quarum a contrario
penne multe oriebantur: que tandẽ in octo pen-
nacula modica distinguebantur. Ille igiť aqui-
le successiue vigilabant ⁊ dormiebant: ⁊ singule
temporibus suis regnabant: ⁊ vna post aliã defi
ciebat: et nunq̃ amplius comparebat. Ipsa etiã
pennacula, idest parue ale subalares successiue
defecerunt: et sic solum tria capita quiescentia in
corpore aquile remanserunt: tandem vero vnum
dictorũ capitũ euigilauit: et super totã terrã re
Allegoria. gnauit. ¶ Dicamus allegorice, ꝙ ista aquila si-
gnificat Christum: qui trium fuit naturarũ. Ha-
buit enim naturam diuinam anime ⁊ corporis in
vna ꝑsona: ⁊ sic habuit tria specialia capita in se
ipso quiescentia ⁊ manentia: quorum tamen me-
dium, scz natura diuinitatis: maius ⁊ nobiliꝰ fuit
ceteris. Iste igitur duodecim alas habuit. i. duo
decim apostolos in suo corpore mystico constitu
tos. Octo etiam minores alas habuit: inquantũ
septuagintaduos discipulos, qui constant ex o-
G ctonario nouies ducto: sibi cum apostolis adiun
Luc.10.a xerit. Uñ Luc. Designauit Jesus post hoc alios
septuagintaduos discipulos: quibus medianti-
bus vox predicationis euãgelice in omnem ter-
ram exiuit et prodijt. Iste igiť tam ale q̃ subala-
res. i. tam apostoli q̃ discipuli suis temporibus
vigilauerunt, ⁊ super ecclesiam regnauerunt.
Tandem vero vnus post alium defecerunt per
martyrium: vel alš recesserũt: finaliter tñ mediũ
caput. i. sua diuina potentia, que nunc dormire
videtur, euigilabit, scz in iudicio: ⁊ tunc super
terram in perpetuo imperabit: sanguinẽq; et la-
bores sanctorum suorum quos dissimulauerat,
vindicabit: malosq; puniet et damnabit: bonos
Ps.77.g saluos faciet ⁊ iuuabit. Unde dicit Ps. Excita-
tus est tanq̃ dormiens dominus: et tanq̃ potẽs
Ps.75.g. crapulatus a vino. Et alibi. Cum exurgeret do-
minus in iudicio: vt saluos faceret omnes man-
suetos terre. Quoniam cogitatio hominis confi
tebitur tibi: ⁊ reliquie cogitationis diem festum
Morali- agent tibi. ¶ Uel dic moraliter, ꝙ aq̃la est anima:
tas. que scilicet habet tria capita, idest tres potẽtias,
scilicet intellectum, memoriam et voluntatem: q̃
tandem ad fidem veniens, duodecim alas, idest
duodecim articulos fidei acquirit: octo penna-
cula, idest octo spirituales beatitudines quibꝰ
ad celum volat: recipit: de corpore autem eius. i.
de interiori pectore vox contritionis emanat et
exit. Fit tamen quandoq; ꝙ alas virtutum sua-
H rum per peccatum amittit: ita ꝙ preter tria ca-
pita. i. preter tres naturales potentias, nihil bo
ni, retinet aut custodit. Uerumtamen quandoq;
fit ꝙ medium caput scilicet voluntas, per peni-
tentiam euigilat: et regnum virtutum perditum
recuperat ⁊ restaurat: et ad celestia per cõtẽpla-
tionem et desiderium tanq̃ regina et libera, cal-
catis inferioribus se exaltat hec aquila. Unde
Job.39.d Job. Eleuabitur aquila: et in arduis ponet nidũ

suum. ¶ Uel dic ꝙ aquila est ecclesia: cuius tria Aliter.
capita que dormiebant, nec sonũ aliquem emit-
tebant: sed finaliter quodlibet eorum perijt: et
dextrum quod leuum fuerat deuorauit: signifi-
cant prelatos fide trinitatis imbutos: duodecim
vero ale significãt mediocres subditos in doctri
na duodecim apostolorum fundatos: octo vero
subalares, significant inferiores in octaua futu-
re resurrectionis sperantes. Igitur ista est veri-
tas ꝙ cum aquila. i. ecclesia habeat capita, alas
et sublaria, idest habeat prelatos et subditos
mediocres ⁊ infimos: ipsa capita. i. ipsi capita-
nei ⁊ prelati non faciunt hodie nisi quiescere, et
in delitijs dormire: nec sonũ predicationis aut
diuine laudis et eruditionis sciũt emittere: qua
propter necesse est ipsos finaliter deperire. Ad
hoc enim solum attendunt, ꝙ illi qui sunt ad de-
xteram. i. in statu ꝓsperitatis: illos qui sunt ad
leuã. i. in statu aduersitatis deuorãt. i. impellũt. A
Ista ergo est veritas, ꝙ ale leguntur vigilare, et
capita dormire: q᷑ subditi scz sunt magis ad bo- 1. Thes.5.a
nũ vigiles q̃ prelati, dicentes illud apli. Nõ dor-
miamus sicut ceteri: sed vigilemus ⁊ sobrij simꝰ. Mat.26.a
Cuius tñ contrariũ legiť de xp̃o: q᷑ scz ipse vigi- Aliter.
labat, ⁊ discipuli dormiebãt. ¶ Uel dic ꝙ aquila
est princeps vel rex: qui scz in corpe suo. i. in cu-
ria sua habet ⁊ capita ⁊ alas, ⁊ subalaria. i. ma-
gnos capitaneos ⁊ consiliarios mediocres iudi-
ces et inferiores ballíuos. Igiť hoc est verum, ꝙ
dum capita dormiunt, ale vigilant: quia dũ ipsi
superiores capitanei ⁊ magistri non cogitãt, sed
quiescũt: ale. i. inferiores ballíui pro ipsis ad ra- Luc.12.e
piendum vigilãt ⁊ intendunt. Unde Luc. Beati
sunt serui illi: quos cũ venerit dñs, inuenerit vi- Aliter.
gilãtes, scz ad predãdum. ¶ Uel dic etiam, ꝙ isti
officiales dum dñi sui hebetes in delitijs delectã
tur, ⁊ de regimine terre sue nihil aut modicũ me-
ditantur: isti ad vtilitatẽ propriam vigilãtes, ad Eodẽ.
predam preparãt panẽ liberis. ¶ Uidit Esdras
aquilam magnam que tria habebat capita, duo
decim alas, ⁊ octo subalaria: que scilicet a con-
trario alarum penne sunt orte: que tandem in
octo paruas alulas, quas vocat octo pẽnacula,
sunt distincte: ⁊ expandebat aquila alas suas su-
per omnẽ terram: ⁊ oẽs venti terre insufflabant
ad eam. Factum est ꝙ oẽs iste pẽne tẽporibꝰ suis
regnauerũt: et tandem successiue vna post aliam
defecerunt. Ipsa etiam capita tria quiescebant: B
et vnum erat maius alijs: quod euigilans ꝑ to-
tum mundũ regnauit ⁊ post hoc nõ comparuit:
de alijs vero duobus vnum quod ad dexte-
ram erat, reliquum deuorauit: de corpore vero
aquile, nõ de capitibꝰ vox exibat. Post hoc autẽ
exiuit leo de sylua rugiens: ⁊ vocem hoĩs ad aq̃-
lam mittens dicebat. Nonne tu es qui separasti
de quatuor animalibus, et totũ mundũ tenens,
potestatem cum labore ⁊ dolore possedisti: ⁊ tri-
bulasti mansuetos: lesisti quiescentes: dilexisti
mendaces: destruxisti fructificantes: afflixisti ti-
bi non nocentes: ⁊ ideo ascendit contumelia tua
ad altissimum, ⁊ respexit superba tempora: ⁊ ec-
ce finita sunt: Propter qđ non appares aquila, ⁊
ale tue horribiles, ⁊ pennacula tua pessima, ⁊ ca
pita tua maligna, ⁊ vngues tui pessimi, et totum
corpus tuum vanũ perierũt, vt refrigereť terra
liberata de manu tua. Quibus dictis, ecce totum
corpus aquile incendebať: ⁊ ipsa nequaq̃ am-
plius videbatur. ¶ Quãuis ista mirabilis aqui-
la multa significare possit: sed tamen ex sequẽti Moralitas
expositiõe põt innui istam esse romanũ imperiũ:
cuius initiũ, progressum ⁊ terminũ designauit.
Illud enim imperiũ proprie comparatur aq̃le:
tum quia rapaciter vixit, et per suam rapacem
violentiam altius ceteris volauit: et cunctis
mundi

mundi auibus,ideſt, cunctis hominibus impe-
rauit: ita quod omnes venti celi ad eam in-
C ſufflabant: hoc eſt, ꝙ omnes iuriſditiones ſeculi
Ps.71.b ab hoc imperio dependebant. Pſalm. Domina-
bitur a mari vſq; ad mare: ⁊ a flumine vſq; ad ter
minos orbis terrarũ. Jſta igiť habuit capita peſſi
ma,alas horribiles,ſubalaria maligna,vngues
etiaʒ acutos. Et reuera imperiũ romanũ habuit
quoſdã imperatores monarchas,qui fuerunt ſi
cut capita: quoſdã habuit minores ad currendũ
ꝑ mundũ, ⁊ acquirẽdũ terras, ⁊ ppl'os ſubiugan-
dũ agiles ⁊ feroces,qui fuerũt ſicut ale: habuit
etiam inferiores principes,ſub alis.i.ſub impera
toribus militantes: qui dici poterãt merito ſub-
alares. Et forte qui bñ vellet deducere: inueni-
ret tria capita.i.tres ſolos monarchas fuiſſe: duo
decim alas,ideſt duodecim magnos iperatores
ſucceſſiſſe: ſicut etiam Suetonius fecit librũ de
duodecim ceſaribus: nũc vero ſubalaria.i.modi-
ce virtutis imperãtes reſtare. Sed quicquid fue
rit de numero: conſtat ꝙ oẽs terribiles ⁊ horri-
biles fuerunt: vngues rapacitatis ⁊ violẽtie acu
tiſſimos habuerũt: quapropter populus ſuper
quem regnauerunt, tẽpore ſuo defecerunt, ⁊ vt
cõmuniter gladio perierũt: ⁊ vnũ caput reliquũ
deuorauit, inquantũ inter ſe qñq; preliũ habue-
runt: ſicut patet de Julio cõtra Caiũ, ⁊ de Pom-
peio cõtra Antoniũ. Uox em̃.i.lis ⁊ cõtrouerſia
de corpore ipſius imperij ſepe ꝓdijt: ſicut in bel-
lis ciuilib⁹ apparuit: ꝓpter qđ ipſa aquila ſemꝑ
in deterius ꝓcedendo ſucceſſit: ⁊ ſua potẽtia ſem
D per decreſcendo defecit, ſicut patet: q2 de capiti-
bus ad alas, de alis ꝓo ad ſubalares tranſiuit.
Dan.7.a Unde Dan. habebat alas aquile ſuper ſe, ⁊ reſpi
ciebã donec auulſe ſunt ale eius. Sed pro certo
leo de tribu iuda dei filius: de ſylua inculta: ideſt
de virgine maria proueniens: iſtam fortem aqui
lam, romanum ſcilicet imperium redarguit ⁊ re-
prehendit: ⁊ eius potentiam violentam, que to-
tum orbem turbauerat ⁊ oppreſſerat, a tempore
aduentus ſui reprehendit, ⁊ terrã de ſuis mani-
bus liberauit: ita ꝙ iam ſicut videmus, totũ cor
pus eius tribulationibus incenditur: ⁊ ipſa qua
ſi penitus euaneſcẽs, vix inter imperia hodie cõ-
Dan.2.a putať. Uñ Dan. Lapis enim de monte cadens, ſta
tuaʒ babylonis deſtruxit: q2 chriſtus de celo ve-
niẽs, huius imperij potentiaʒ eneruauit. ⁊ iõ de
Apo.5.b illo leone bene dicitur. Uicit leo de tribu Juda ra
Aliter. dix Dauid. ¶ Uel dic ꝙ aquila ſignificat rapaces
et ſuperbos principes ⁊ tyrannos qui habent ca
pita, ideſt malos capitaneos ⁊ cõſiliarios: alas,
ideſt ſuperbos iudices ⁊ officiales, ſubalares,
ideſt malos domeſticos ⁊ familiares. Omnes em̃
dicũtur peſſimi, terribiles, horribiles ⁊ maligni:
omnes etiam dicuntur vnguibus ⁊ rapinis, com
punctionibus ⁊ crudelitatibus communiti. Sʒ
pro certo iſti paruo tempore perſeuerant: quia
poſtꝙ aliꝙdiu regnauerunt, id eſt poſtꝙ officia
ſua aliꝙdiu tenuerunt, vel multa commiſerunt
omnes ſucceſſiue pereunt: ⁊ ſpiritualiter, immo
E etiam temporaliter cito deficiũt ⁊ ſuccumbunt.
Ps.54.d Pſal. Uiri ſanguinum ⁊ doloſi non dimidiabunt
dies ſuos. Jpſa etiã capita, ideſt ipſi maiores et
capitanei inter ſe inuicem per ambitionem ⁊ in-
uidiam diſcordãt: ⁊ ſe alternatim aliquotiens de
ſtruũt ⁊ impugnãt. Jpſa etiam rapax aquila.i.
ipſe tyrannus finaliter tribulationibus ſuccendi
tur: ⁊ mediante leone chriſto ⁊ eius occulta iuſti
cia de medio tollitur: ita ꝙ de ipſo capitibus alis
ſubalaribus, ideſt de ipſo et ſuis rapacibus
iniquis fautoribus, miniſtris et familiaribus
nihil penitus reperiť. Pſal. Uidi impiũ ſuperexal
Ps.36.g tatũ: eleuatũ ſicut cedros libani trãſiui: ⁊ ecce
nõ erat: queſiui eum, ⁊ nõ eſt inuentus locus ei⁹.

¶ Capitu. xiij. Textus.

Et factũ eſt poſt dies ſeptem ⁊ ſomnia-
ui ſomniũ nocte. Moralitatũ Ca. x.

Eſdras de no
cte ſominãs vidit quendaʒ
hominẽ aſcendentẽ de ma
ri, ⁊ ſurſum cum celi nubi-
bus aduolantem: ⁊ vidit ꝙ
hõ iſte cõualeſcebat: ⁊ vbi-
cũq; vertebat vultum, tre-
mebãt oĩa: ⁊ vbicũq; exibat
vox eius, exardeſcebãt oẽs
qui vocẽ eius audiebant. Et cum innumerabilis
multitudo cõtra illũ cõueniſſet: ſculpſit ſine ma-
nibus montẽ vnũ: ⁊ volauit cõtinuo ſuꝑ iſtũ. Et
cũ nõ haberet in manu vas aliquođ bellicoſum, F
emiſit de ore ſuo flatum ignis, de labijs ſuis ſpm̃
flãme, de lingua ſua ſcintillas ⁊ tẽpeſtates: ⁊ ſuc
cẽdit hos ſubito: ita ꝙ ſoluʒ cinis, puluis ⁊ odor
fumi de ipſis omnib⁹ apparet: ⁊ vocat ad ſe mul
titudinẽ aliã pacificã: ⁊ ducebanť ad eũ multi alij
qui triſtes veniebãt: alij qui ligati erant. ¶ Re-
cte videť ꝙ iſte homo ſic nocte viſus, eſt chriſtus Allegoria.
dei filius nocte natus. Jlle enim de mari, ideſt de
maria virgine nat⁹: ⁊ nubib⁹ celi.i. puriſſima hu
manitate velatus, mire potentie per mundũ voli
tans apparuit: ita ꝙ quicquid ſeueriter reſpexit
tremore mirabili percuſſit. Sicut apparuit quã
do in templo vendentes ⁊ ementes eijciebat: vbi Mat.21.a
ſm̃ doctores ſplẽdor ⁊ maieſtas eius vult⁹ alios
deterrebat. Sicut etiã apparuit i ei⁹ captiõe, vbi Joh.18.a
audita voce eius ſatellites territi ceciderunt.
Unde Amos. Leo rugiet, quis non timebit? Uox Amos.3.b
etiam ⁊ predicatio eius auditores ꝑ charitatem
inflammabat: ⁊ eos ꝓ deſideria bona ardeſcere fa
ciebat. Unde Luc. Nõne cor noſtruʒ ardens erat Lu.24.e
in nobis ⁊c. Poſt tamen multitudo iudeorum in-
numerabilis contra eum conuenit: ita ꝙ morte
interueniente ipſum ad montem ſculptuʒ ⁊ poli-
tũ, ſcʒ ad paradiſum ꝑ aſcenſionẽ recedere ⁊ euo-
lare fecerũt. Ubi cum videret multitudinẽ maxi-
mam, ideſt vniuerſos, tã iudeos ꝙ̃ gentiles con-
tra ſe per infidelitatem inſiſtere, legem eius re- G
pellere, ⁊ eum in ſuis fidelibus multipliciter im-
pugnare: igneʒ ſpiritusſancti in die penthecoſtes
de ore ei⁹ miſit: virtute cuius inimicos ſuos in-
fideles conuertens, ipſos in cinerem ⁊ puluerem
ꝑ humilitatẽ mutauit. Unde Luc. Jgnẽ veni mit
tere in terrã: ⁊ quid volo niſi vt ardeat? Et ſic fi- Luc.12.f.
naliter ad eũ multi ducti fuerunt per ſanctoruʒ
ꝓdicationẽ: quidã videlicet gaudentes ꝑ ſpei cõ
ſolationẽ: quidam triſtes ꝑ timorẽ ⁊ cõtritionem:
quidã ligati ꝑ charitatẽ ⁊ dilectionẽ: ⁊ iſtorũ mul
titudo, pacifica dicitur per vnitatẽ ⁊ concordiaʒ.
Unde dicit Paulus apoſtolus. Quaſi triſtes, ſem
per autem ⁊ gaudentes. Et Eſa. Uincti manibus 2.co.6.b.
poſt te current. ¶ Uel dic ꝙ talis homo ſignificat Eſa.45.c
bonũ prelatum: quia vere ad ipſuʒ pertinet ꝙ ha Aliter
beat in vultu venuſtã auctoritatem: quam viden
tes ꝓ reuerẽtia terreanť in verbis, ore ⁊ labijs ar
dentẽ, feruentẽ verboſitatẽ: quam audientes ad
bonum inflammentur. Requiriť etiam ꝙ a facie
impugnationum ſuarũ, ſcʒ tribulationum ⁊ ten-
tationum, aſcendat in montẽ paradiſi, ſcʒ cõtem-
plando ⁊ orando, vt ab ipſis liberetur. Jtem ꝙ
ignem ſeueritatis aſpere correctionis et repre-
henſionis de ore ſuo: etiam ſi neceſſe ſit, tempeſta
tem tribulationum mittat in talibus, vt corrigan
tur ⁊ puniant: ⁊ vſq; ad cinerẽ ⁊ puluerẽ.i. vſq;
ad ſui ꝯſiderationẽ, ⁊ ſue reſolutiõis meditatio-

nem humilientur: et ꝙ congregationē pacificam
b tam gaudentiū q̃ tristiū q̃ etiā ligatoꝝ.i.cōgre
gationem bonoꝝ tā desolatoꝝ q̃ letantiū ad se
cōuocet, vt secū gaudeāt et letentur. Uñ dicitur:
Esa.xi.a ꝙ spiritu oris sui interficiet impiū: et arguet in
iustitia pro māsuetis. Uñ Dañ. Fluuiꝰ igneꝰ ra-
Dañ7.c pidusq̧ egrediebat a facie eiꝰ. Ad quod videtur
etiā facere illud quod infra scribitur: vbi Esdre
in persona prelati vel cuiuscūq̧ iusti dr sic. Cor-
4.esd.24.b ripe populū tuum: cōsolare humiles eorum: re-
nūcia iam eorū procelle: dimitte mortales cogi-
tiones: eijce a te pōdera humana: festina transmi
grare a temporibꝰ his. ¶ Hic ponitur vnū quod
de decem tribubꝰ israel, que per Salmanasar re-
gem assyriorum antea fuerāt captiuate, dicitur.
Hic eñ populus in Babylonē et in Mediā trans-
latus, ꝑpter suā idolatriā ⁊ pctā: dolens ⁊ peni-
tens disposuit inter gentes non habitare: sed in
quandā regionem remotissimā, q̄ scʒ ꝑ iter vniꝰ
anni ⁊ dimidij distabat: ⁊ in quā nullus hominū
adhuc intrauerat, se transferre: vt sepati a genti
bus possent sua legitima q̄ in terra sua nō serua-
uerūt custodire. Isti igitur multis diebꝰ pagrā
tes regionē obsitā montibꝰ inuenerūt, in qua nul
lus patebat ingressus, nisi ꝑ euphratem fluuiū
intra angusta mōtium trāseuntem introierunt:
sed diuina potentia fluuius stetit seu arescebat
B et sic populus interiꝰ subintrauit: statim ꝓo flu-
uius ad suum alueum reuersus, populum in lo
cum illum montibꝰ obsitum interclusit: populꝰ
ibi māsit. In fine tñ tēporū (vt ait) iterato vene il
lius fluuij scaturiēt: ⁊ iter eis diuina ꝟtute ape-
rietur, ⁊ ad filiā dei pacifice colligent: regio autē
illa vbi nūc sunt, arzaret nūcupat. Quāuis ista
videt pati eclipsim: ex hoc ꝙ vel ortus fluminis
Euphrates nō distat a medio vbi populꝰ ille trās
latꝰ fuerat: non solū per annū cū dimidio, immo
nec per mēsem: cū in mōtibꝰ caspijs ꝓpe arcā noe
dicat ouiri. Quinimmo etiā nec totꝰ mūdus per
iter anni cū dimidio duraret in longū, duʒ tñ ho-
mo posset cōtinue ⁊ quotidie diebꝰ cōpetētibus
ꝑagrare: de hoc tñ nihil ad presens. Josephus
autem de decem tribubus aliter videtur sentire
sicut recitat Comestor i scholastica historia. Di-
cit enim, ꝙ dum Alexander partes persidis ⁊ me
die peragraret: venerunt ad ipsuʒ populi animo
redeundi ad terram israel de qua translati erāt,
licentiā postulantes: qui audita causa trāslatio-
nis: ⁊ quō deum suū q̄ tot sibi contulerat benefi-
A cia, reliquerāt indignatꝰ, nō solū licentiā nō de-
dit, sed eos inter montes caspios interclusit: et
muris validissimis de mōtibus ad montes ꝓten-
sis, ipsos includere attentauit. Uerū vt dicit ibi-
dem: labor humanus ad premissa nō sufficiebat
ergo rogabat deū quem ipsi dereliquerant, vt
implere vellet quod desiderabat. Sic igitur dei
potentia factum est, ꝙ in cōspectu principis ter
remotu facto mōtes ad mōtes accesserūt: et in-
Moralitas. grati populi sunt inter mōtes inclusi: ⁊ iter gog
et magog. i. inter castra sic nominata vsq̧ ad tē-
pora iudicij sedes suas acceperant. De istis aūt
castris gog et magog, vbi sita sunt non legi: nisi
quia in descriptiōe sphere seu in tractatu d theo
rica planetarū recolo legisse me, ꝙ hec sunt i septi
mo climate i septētrionali sita latere: qđ etiā vi-
det scriptū in descriptiōe mappe mūdi. ¶ Sʒ cū
de istis mihil ad sensuʒ moralē possit deseruire:
⁊ ꝓpter hoc si vis moralizare illđ primū quod hic
scribit Dic ꝑ certo ꝙ sic dʒ facere penitens sicut
iste. Uidēs eñ peccator populus, qui de terra is-
rael perlatus est in babyloneʒ id est de statu gra
tie ad peccatum: debet dolere et penitere, et per
penitentiam de medio gentium id est, de potesta
te demonum se subtrahere: et regionem remotaʒ
id est desertum penitentie et religionis querere,
et per fluuium lachrymarum intrare, et sine exi-
tu ibi stabiliter permanere; et sic quilibet talis
potest cōparari illi de quo dicitur: ꝙ homo qui-
dam abijt in regionem longinquam accipere si-
bi regnum. In fine autem iste fluuius lachryma
rum et tribulationum penitentium siccabitur: ⁊
iter ad altitudinem paradisi parabit: et de augu Luc.19.b
sto loco mundi vel corporis penitēs ad celestia
deferetur. Unde: Justꝰ de angustia liberabitur.
¶ Illud autem quod dicit Josephus, potest alle-
gari ad hoc: ꝙ isti qui de beneficijs acceptis in- pro.11.b
grati sunt: et benefactores suos siue sit deꝰ siue Aliter.
sit homo, effugiunt, relaxationē seu gratiam ha C
bere non debent: sed potius arctiꝰ includi et pu
niri merentur. ¶ Uel illud applica ad beneficium Aliter
orationis: quia scʒ deus ad preces vnius paga
ni montes transtulit: et principis crudelis preci-
bus satisfecit: multo fortius fidelium ꝑces exau-
dit, qñ cor deuotum preces huiusmodi sibi fun-
dit. Ideo dicit Mat. Amen dico vobis: quicquid
credentes petitis, accipietis ⁊c. Ad illud quod
Rabanus libro suo de naturis rerum li.v.c.iiij.
et multi alij doctores dicunt de Esdra: ꝙ legē do
mini et prophetie libros qui per caldeos succen
si fuerant, reparauit: facit quod hic legitur ca.
xxiiij. ¶ Dicitur hic, ꝙ Esdras querens qualiter mat.21.c
post mortē suam nasciturus populus mandata
dei faceret, cuʒ lex dei incensa fuisset: propter qđ
quid faciendum, et que fuissent opera dei, de ce-
tero nullus sciret: rogauit dominum vt sibi spi-
ritū sanctuʒ immitteret: ita vt leges et libros ꝑ-
ditos diuinitus recuperare valeret. Angelꝰ igit
lucernam intellectus sibi dare promittit: ⁊ ꝑ qua
draginta dies a populo se abscōdit: vna cuʒ scri
ptoribus sibi dixit. Quo facto calix plenꝰ aque
colorio ignei esdre per angeluʒ porrigit: quo bi
bito, statim intellectus: sapientia et memoria si-
bi datur. Sic igitur esdra dictāte, et in spiritu lo
quente: lex et ꝓphete a quinq̧ scriptoribꝰ scribū
tur: et sic infra quadraginta dierū spacium ple-
narie resortit. Angelꝰ autem in lege populū iu-
bet edoceri: ⁊ q̄daʒ iubet palā fieri. Quedā inqt
palā facies: q̄ daʒ sapientibꝰ abscondite trades. D
Scriptores igitur per diē scribebāt, nocte ꝓo co
medebāt. Esdras autē per diē loquebat et dicta- Moralitas.
bat: nocte etiā nō tacebat. ¶ Ista pñt applicari
ad hoc ꝙ necesse est vt intellectū, sapientiā et me
moriā spiritualē quis habeat ad hoc ꝙ legē di-
uinaʒ, id est diuine legis intelligentiā cōsequat:
qr scʒ homo se debet a cōmuni tā hominū q̄ ne-
gocioꝝ, q̄ēt cogitationū more secernere, ⁊ secre
tū solitudinis mētalis itrare. Debet etiā qua-
draginta diebus: per quos status penitentie in-
nuitur ibidem: ⁊ in statu pnīe ⁊ abstinētie ꝑseue
rare: qr reuera illi soli diuinas reuelatiōes pci-
piūt q̄ q̄dragenā pnīe obseruare nouerūt: sicut
exēplū de moyse habemꝰ: q̄ q̄dā vice q̄draginta
diebꝰ in mōte cū dño stetit: ⁊ legē dñicā accepit.
Ascende ad me in mōtē, ⁊ esto ibi q̄draginta die-
bus. Alia aūt. s. quō angelꝰ inspiratiue loqtur: ⁊
quō ēt q̄dā sunt in lege ⁊ i scriptura q̄ publice pñs
dici oībꝰ: alia q̄ secrete sunt dicēda solū sapiēti-
bus ꝑ se patēt. In capl'is q̄ sequunt, multa de fu-
turo iudicio ꝑtinent. Sʒ qr nil ponit ꝑ modū vi-
sionis: ideo non inueni ꝙ ad aliquid aplicabile
iudicauerim.

¶ Moralitatum libri quarti Esdre Finis.

Moralitatum Liber decimusseptimus super Tobiam.

¶ Capitulū j. Textus.

Tobias ex tribu et ciuitate neptalim/ꝙ est in superioribus. Moralitatū Ca. j.

TObias de tribu et ciuitate neptalim: cū esset iunior/et oēs irent ad vitulos aureos adorādos: hic solus fugiebat cōsortia hoim: et pergebat dominū adorare ad templū suū in hierusalē. Cū vero factus fuisset vir/accepit vxorē de tribu sua/et genuit ex ea filiū: quē ab infantia timere deum docuit/ꝛ abstinere ab omni peccato: ꝛ finaliter in captiuitate positus/de cibis gentiliū nō comedit: ꝛ cū cōtribules ꝛ amici eꝰ passim comederēt: ipse/vxor et filius abstinebant: desolatos cōfortans circūibat/monita salutis dādo. Cūqꝫ monita salutis suis captiuis daret: esuriētes alebat: mortuis sepulturā ꝓbebat: quapropter in cōspectu Salmanazar regis gratiā inue-

F nit: qui ipm plurimū honorauit: a Sennacherib

Moralitas. vero crudeli tyrāno tribulationes plurimas sustinuit: et occidi etiā iussus fuit. ¶ Tobias ꝙ interpretat̄ cōuersus: in oībus istis typū gerit boni secularis/ꝙ ad vniuersa pietatis opera se cōuertit: qꝛ licet iste sit inter idolatras .i. inter malos seculares/ꝙ idola et boues aureos .i. peccata, ꝛ aurū et argētū ꝑ auariciā colūt: ipse tñ deū colit et diligit: templū eius ꝑ deuotionē frequētat: ꝛ idolatriā cōtribuliū .i. vitiorū cultū fugit ꝛ spernit: ꝛ filios suos in timore dei instruit: ciboſqꝫ gentiliū .i. delicias carnales abhorret: ꝛ se immaculatū custodit: ꝛ dato ꝙ qñqꝫ contingat ipm captiuitatē et tribulationē incurrere: non cessat tñ captiuos et turbatos cōsolari, indigentibus necessaria largiri, mortuis sepulturā dare, ꝛ pietatis opera preparare. Quapropter ꝓ certo sepe ad literā prouenit, ꝙ regū et principū deo faciente gratiā et beniuolentiā acquirit: ꝛ econtra

Psal.33.d qñqꝫ ad maiorē sui ꝓbationē, sennacherib, id est

Tobie.12.c tyrānorū maliuolentiā et tribulationē incurrit. Multe em̄ tribulationes iustorū sunt: sicut et isti dictū fuit infra per angelū: quia acceptus eras deo, necesse fuit vt tentatio probaret te.

¶ Capitulū ij. Textus.

Post hec vero cum esset dies festus domini. Moralitatum Capitulum ij.

CUm quadā die Tobias fatigatus de sepulturis occisorū, quos per plateas niniue iugulatos iueniēs abscondebat: et nocte cōtra mādatū regis sepeliebat: ꝓpter quod interfici iussus fuerat,

G iuxta parietem obdormiuisset: accidit ꝙ ex nido hirūdinū stercora calida super oculos eius caderēt: ꝛ ipsum penitus excecarēt. Qui plaga cecitatis percussus/nō est iracūdia motus: sed ma-

Moralitas. gis per patientiā ad gratiarū actionē ꝓuectus. ¶ Ista allega exēplariter/ꝙ iustus tribulationibus nec fortuitis seu infortunatis casibꝰ nō debet turbari: sed potius quicꝗd sibi accidat/debet in dei iusticiā reducere/ꝛ se iuste pati dicere: et patiēter cum gratiarū actione oīa substinere:

Job.1.d exēplo Job qui dicebat. Dñs dedit/dñs abstulit. Non em̄ contristabit iustū quicquid ei acciderit. Sepe etiā accidit/ꝙ iustus vltra voluntatē tyrannorū opera misericordie exequit̄: dicens ipsi

Act.5.e sennacherib .i. ipsi tyranno illud Act. Obedire deo oportet magis ꝙ̄ hominibꝰ. Et tñ talis vt cōmuniter citiꝰ et facilius infortunijs flagellatur.

prouer.3.b Quem enim dñs diligit/corripit: ꝛ quasi pater in

Aliter. filio/sicut dicit sapiēs/in eo delectat̄. ¶ Uel dic ꝙ Tobias est homo: ꝙ qñqꝫ aduertēs ad parietes, id est ad mundi negocia se deflectit: qñqꝫ in delicijs et ꝓsperitatibꝰ delectat̄ et dormit. Hirūdo vero diabolus/qui more hirundinis in aere .i. in superbia pascit̄: homo hoc vidēs/stercora diuitiarum in oculis cordis eius per cōcupiscentiā ꝓijcit: ꝛ sic visum spiritualis visionis seu discre-

b tionis ꝛ sapiētie/necnon lumē diuine gratie sibi tollit: ꝛ eū per auariciā excecat et peruertit: ita ꝙ in illis que ad deū et ad salutē pertinēt ipsum totaliter cecū reddit. Unde tales ꝙ iuxta parietem terrenarū possessionū per auariciā excecan-

Esa.59.b tur/vident̄ posse dicere illud Esa. Palpauimus quasi ceci ad parietē: et quasi sine oculis attrectauimus. Ille enim qui fatigatus ad sepulturas dormitionē acceperit .i. ille qui in bonis operibus difficultatē ꝛ lassitudinē delectabiliū querit: et ab huiusmodi bonis et pijs operibꝰ cessat et quiescit: talis dico cecitatē vitiorū incurrit/et lumē gratie perdit: qđ tamen nullatenus perdidisset/si infatigabiliter in bonis operibus vigilasset. Non oportet igitur in bonis operibus fatigari/nec per malam cōplacentiā dormire/aut

1.Tessa.5.d in vitijs et in prosperis delectari. Apl's. Nō dormiamus sicut ceteri, sed vigilemꝰ ꝛ sobrij simus.

¶ Capitulū iij. Textus.

Tunc Tobias ingemuit. Moralitatum Capitulum iij.

TObias vt supra inter idolatras dñm querebat: ꝛ bonis operibus deo insistebat: qui postꝙ̄ filiū habuit/excecatꝰ est. Filius vero eiꝰ associato sibi raphaele angelo in rages ciuitatē medorū pro recuperādis decē argēti talentis descēdit, vbi Sarā filiā raguelis ꝙ scilꝫ septē viros habuerat: quos tñ demoniū noie asmodeꝰ

A occiderat/in vxorē assumpsit: et eam a demonis potestate liberauit: ꝛ eam in domū patris ceci cū magna substātia secū duxit: quē canis associans reuertentē ꝓcessit. Ille etiā piscē qui eum deuorare voluerat occidit: et cū felle eius patrē cecū ad consiliū angeli finaliter illuminauit: sicut oīa

Allegoria. illa apparent infra .vj. xj. ꝛ. xij. ca. ¶ Et hic beda per Thobiā allegorice populū iudeorum intelligit: qui in principio solus deum coluit ꝛ amauit: et inter gentiles ꝛ idolatras solus fide ꝛ bo-

Amos.3.a nis operibus deo seruiuit. Amos. Tantūmodo vos cognoui ex omnibꝰ gentibus domus israel. ¶ Uerūtamen iste postꝙ̄ filium suum, id est christum de israel sm̄ carnē natum produxit aut genuit: per infidelitatem excecatus est: inquātum scilicet fidem Christi recipere recusauit. Sara vero que in rages medorū habitabat, id est gentilitas que in mundo vagabatur: cuius viros et doctores et magistros per infidelitatē et idolatriā diabolus occiderat: ab ipso iuniore Thobia et angelo secum iuncto, id est ab ipo Christo cum angelo, id est cum dei filio copulato fuit liberata: et in domo Thobie ceci, id est in ecclesiā loco excecati iudaici populi substituta. Cañ. Ap-

Cañ.8.a prehendā te/et ducam in domum matris mee, ꝛ cubiculum genitricis mee, id est synagoge. Sic igitur factum est/ꝙ piscis, id est diabolus qui in

B flumine passionis ipsum Thobiā iuuenem, id est

Christū deuorare voluit/ab ipso victus extitit. Fuit etiā per ipsum euisceratus ꝛ apertus:inquātum sui cordis malicias hominibus reuelauit:ꝛ fel sue malicie in scripturis reposuit ad illuminationem legentiū:et locauit:ꝛ quicquid de corpore eius,id est de mēbris ipsius, scilicet de peccatoribus cōuertēdo accepit:igne charitatis assauit:et sale sapiētię condiuit:et ad vsus proprios reseruauit. Finaliter tamē pater eius cecus,id est populus iudaicus/per ipsum illuminabiꝛ: in fine scilz temporū/quādo totus israel saluus erit.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ septē viri sare sunt septē sacramēta vel septē dona spiritussancti cōcessa anime christiane:que proculdubio diabolus sibi per peccatum subtrahit:ꝛ eam viduā et miseram derelinquit. Uerūtamē postꝙ orationibus et fletibus se vult dare:solet sibi Thobias iunior,id est christus ipse perseuerāter per gratiā iungere:quem diabolus nō poterit superare:matrimoniū enim virtutū cum anima nō perseuerat/nisi fletus et oratio precedant. Tunc vero perseuerāter virū accipit:cū lachrymis suis stratum suū spargit:ꝛ cum per orationem depositū suum deo cōmittit.

¶ Capitulū v. Textus.

Tunc respondit Thobias patri suo et dixit. Omnia quecunqꝫ. Moralitatum Capitulum iiij.

c THobias pater qui dudum gabelo cōsanguineo suo egenti decē argenti talenta mutuo dederat:filiū suū vna cum angelo quē ductorē sibi dederat,in rages ciuitatē medorū misit:q̄ in via desponsauit sibi saram:cuius mariti septē fuerāt a diabolo interfecti. Piscem qui ip̄m deuorare voluerat,interfecit ꝛ exenterauit:et de vētre eius medicinale membrū extraxit:demoniū qꝺ maritos vxoris sue occiderat,angelus in deserto ligauit: patriā recuperauit:canem patris secū sociū habuit:ꝛ rediēs vxorē in domū patris duxit.

Allegoria. ¶ Recte videꝛ ꝙ iste Thobias potest significare deū patrē:filius aūt eius vna cum angelo christū dei filiū significat:in quo angelus et homo : diuinitas ꝛ humanitas sociant. Nec est inconueniens: cum sm̄ sanctorū doctrinā Christus inquātū ad suas naturas in isaac et in ariete figuraꝛ. Gabelus consanguineus thobie significat genus humanū qꝺ de gn̄e thobie.i.de genere patris diciꝛ pro eo qꝺ ad similitudinē est creatū,quod etiam egenū et inops fuit:propter ade peccatū fuit de paradiso captiuatū:ꝛ dono immortalitatis nudatum:gratijs ꝛ virtutibus spoliatū:sicut bene apparuit in adam ꝛ eua,qn̄ post peccatū cogno-

Gen̄.3.b uerunt se esse nudos. Decem talenta significant

D decē legis mādata isti gabelo.i.humano generi pro subleuanda pauperie mutuata. Sara vero gentilitatē significat:cuius viros.i.cuius populos asmodeus.i.idolatria perimebat. Piscis significat diabolū:venter significat infernum. Fel amarū ꝛ medicinale,qꝺ exinde extractū est:significat sanctorū patrū collegiū. Igiꝛ ista fuit veritas ꝙ thobias deus pater qui a principio ꝑ moysen gabelo.i.humano generi indigēti et pauperi tradiderat decē talenta argēti.i.decē legis mandāta:thobiā minorē filiū suū cum ductore angelo,id est Christū deum ꝛ hoīem filium eius benedictum in rages medorū.i.in mundū destinauit: et canem.i.predicatores eidem adiunxit:qui in illo itinere saram.i.ecclesiā de gentilitatibus sibi iure hereditario debitā desponsauit. Piscē diabolum qui in torrente passionis deuorare crediderat:et ob hoc mortē et passionē eius procurauerat et prostrauit ꝛ superauit:ꝛ de ventre eius.i. de inferno fel amarū ꝛ medicinale.i.sanctos patres qui in amaritudine languebāt/extraxit:decem talenta.i.decem mandatorū executionē:et opera a gabelo.i.ab humano genere reportauit:et vxorē assumptā.i.ecclesiā in domū patris sui in paradisum ꝑduxit:ꝛ hoc est qꝺ dicit apl̄s. Gal.4.a

Quod misit deus filiū suū natū de muliere/factū sub lege:vt eos qui sub lege erant/redimeret.

¶ Hic habemus ꝙ thobias volens dare ductorē filio suo:inuenit quēdam angelū noīe raphaelē: Eodē ca.

q̄ sub humana specie latitabat. Inuenit igiꝛ eū E

quasi quēdam iuuenē splēdidū et tanꝙ p̄cinctū; et quasi paratū ad ambulandū. Huic igitur filiū suū cōmisit:qui ipsum in itinere cōduxit:vxorē sibi accepit:ꝛ cū magna sua substātia ipsum ditauit:decē talēta argēti sibi recuperauit : piscē qui ip̄m vorare voluerat/ipsum superare fecit/ꝛ ip̄m patrē suū illuminare fecit.

¶ Sic re uera sup oīa charissimi cura dꝫ esse thobie seniori.i.p̄lato superiori:ꝙ filio suo.i.subditorū populo:de bono ductore.i.de bono curato vel rectore ꝓuideat:ꝛ ꝙ bonū prelatū sibi assignet et p̄ficiat:qui in via huius mūdi ip̄m custodiat atqꝫ regat:ille etiā dꝫ querere sibi et p̄ficere aliquē angelū latentē sub hoīe:vt aliquē virū sanctū et angelicū:sanctitatem tn̄ suam occultantē sub humana benigna et cōi effigie:qꝛ quicūqꝫ alijs p̄ficiꝛ in p̄latū in vita angelicus/humanus in conuersatione benignus esse teneꝛ. Unde de bono rectore diciꝛ. Quod ip̄e Malac.2.b angelus dn̄i est:sicut in Apoc.dr. Septē (inquit) Apoc.1.d stelle/angeli sunt septē ecclesiarū. Ille igiꝛ debet inueniri iuuenis ꝑ fortitudinē vigorosam:splendidus per mūdiciā gratiosam:stans ꝑ cōstantiā virtuosam:p̄cinctus ꝑ diligentiā curiosam:paratus ad ambulandū ꝑ obedientiā studiosam:debet dici raphael.i.medicus ꝑ fructuosam sapiētiā:vt sic de tali angelo dicaꝛ illud Apocal. Uidi Apoc.10.b angelū dei fortē. Igiꝛ ille postꝙ curā/ducatum, F p̄laturā et officiū sup istū filiū.i.super subditos accepit:ille ꝓculdubio debet eos vna cū cane.i. vna cū bonis predicatoribus regere ꝛ cōducere: decē talenta argēti.i.decē mādata sibi debet recuperare:saram vxorē.i.diuinā gratiā debet sibi coniungere:ꝛ diuitias virtutū sibi debet cum ea ꝓcurare:piscē.i.carnē docere/apprehēdere:cōsiderare:ꝛ sic ꝑ cōsequens faciet ad patrē suū deū letanter cum vxore sua et diuitijs.i.cum diuina gratia ꝛ virtutibus reuenire:ita ꝙ tunc poterit patrē suum superiorē illuminare.i.spirituali leticia recreare:qꝛ sicut diciꝛ in Prouer. Gloria pa Puer.15.c tris est filius sapiens. Ideo breuiter de tali angelo poterit dn̄s dicere illud Exod. Ecce ego mit Exod.23.c to angelum meū:qui precedet te/et custodiet in via ꝛc. ¶ Uel si vis per Thobiam seniorē intellige deum:per angelum ꝓlatum:ꝛ per minorem subditum populum/sicut supra. Aliter.

¶ Capitulū vj. Textus.

Profectus est autem thobias:et canis secutus est eum. Moralitatū Ca. v.

CUm angelus thobiam iuniorem cōduceret,cōtingit ꝙ circa tigrim fluuiū prima mansione manerēt. Uolēs igiꝛ iuuenis pedes suos lauare i fluuio: ꝛ ecce piscis immanis exiuit ad deuorandū eū. Quo timēte inuadi/dixit angelus ad eū. Apprehēde brāchiā

B eius:⁊ trahe eum ad te. Piscem igitur in siccum
traxit:⁊ statim palpitare cepit:⁊ ex mãdato an-
geli piscẽ exenterauit:fel/cor et iecur reposuit ⁊
seruauit:cetera vero assauit et saliuit:⁊ ꝓ viati-
co custodiuit. Angelus vero sibi dixit/ꝙ fumus
cordis illius piscis super carbones positi/omnia
demoniorũ genera ab hoie fugat: fel vero ocu-
lis cecis ⁊ albuginosis impositum/ipsos illumi-
Moralitas. nat. ¶ Quãuis videat̃ satis mirabile/ꝙ res cor-
poralis agat in spiritum:⁊ ꝙ fumus piscis fuget
diabolũ:vel ꝙ sonus cithare faciat recedere spi-
1. Reg. 16. d ritum immũdum/sicut supra positũ est:q̃ tñ ad
moralia tendimus:de disputãdo super hmõi nõ
curemus. Igit̃ dico ꝙ iste piscis potest peccatũ
significare:vel etiã carnẽ fluxibilẽ atq̃ mollẽ:qđ
scz sub aqua mundane ꝓsperitatis ⁊ voluptatis
abscondit̃:vbi thobie.i.cuicũq̃ homini insidiat̃:
vt scz ip̃m per culpã ⁊ penã absorbeat ⁊ predet̃.
Puer. 23. c Unde in Prouer. Insidiat̃ in viis quasi latro:et
quos incautos viderit/interficiet. Ista est ergo
veritas:ꝙ qñq̃ homo accipit mansionẽ suã sup
tigrim fluuiũ:q interpretat̃ sagitta:ꝓ eo q̃ sicut
sagitta velociter currit.i.in mũdi fluxibilitate q̃
cito deperit atq̃ fluit:⁊ in aqua voluptatis ⁊ ꝓ-
speritatis vult recreari:q̃cq̃ sibi prima facie spe-
ret ⁊ intẽdat ablui et mũdari:statim tñ adest pi-
h scis iste.s.pctm̃ vel tẽtatio superbie/luxurie vel
auaricie:vel etiã ipsa caro q̃ sibi insidiat̃: ip̃mq̃
attrahere et deuorare satagit et molit̃:sed reue-
ra ad cõsiliũ angeli testamẽti scz christi vel boni
predicatoris:ipse dz istũ piscẽ scz pctm̃ vel carnẽ
vel tentationẽ per cõsiderationẽ apprehẽdere:⁊
ad siccitatẽ abstinẽtie et pnie trahere:⁊ ipsum dz
exenterare.i.qualis sit et qđ infra ipsum est re-
spicere et videre. Quod ꝓ certo si fecerit/in ipso
tria reperiet:vnde cõtra vitiorũ infirmitatẽ re-
media multa sumet. Inueniet enim ꝙ in ipso est
cor/iecur ⁊ fel.i.vanus amor ⁊ falsa delectatio:⁊
finaliter inueniet ꝙ est ibi fel.i.amara desolatio
⁊ dãnatio. Igit̃ si iecur.i.peccati delectatio cum
carbonib⁹ desolatoriis.i.cũ cõsideratione ignis
infernalis iungit̃:fiet ꝙ fumus ille cõpunctionis
et memorie exinde ꝓueniẽs/demones ⁊ demonũ
tentationes fugabit. Unctura vero fellis/cogi-
tatio.i.timor amaritudinis albuginẽ carnalita-
tis/de oculo mẽtis curabit. Nihil enĩ proficit ma
gis contra vitia et demonia/q̃ cogitare/q̃ falsa
sunt carnis et peccati oblectamẽta:et q̃ dura et
fellea subsequunt̃ tormẽta. Fel igit̃.i.cõsidera-
tionem amaritudinis eterne dz homo in oculis
patris sui scilz intellectus apponere:vt sic possit
Hiere. 23. c eum per gratiã illustrare/dicẽs illud Hiere. Ecce
Aliter. potabo eos ⁊c. ¶ Uel dic si vis/ꝙ iste piscis est
diabolus/qui pro certo illis qui in flumine reli-
gionis/deuotionis vel cõpunctionis se balneãt:
A ⁊ in tigri.i.sagitta diuini timoris ⁊ cõtritionis se
mundificant:⁊ ibidem affectuum pedes lauant:
piscis diabolus insidiat̃: ⁊ qui ꝑ peccatũ ipsos
sibi põt deuorat ⁊ ꝓdat̃. Sed reuera homo dz
ipsum viriliter ꝑ bona opera inuadere:⁊ ipsum
per cõsiderationẽ exenterãdo ⁊ aperiẽdo/quid
in ventre et in corde suo habeat discernere: et
pro certo ibi inueniet cor.i.maliciam: iecur qđ
amare cogit.i.delectationis fallaciã: vel etiam
fel qđ est amarũ.i.prauã intentionis nequitiam
⁊ future dãnationis amarã angustiã. Que pro
certo si bene cogitauerit:⁊ carbones ignis eter-
ni/fumiq̃ lachrimarum ⁊ obscuritatem tenebra
rum que in inferno sunt adhibuerit:sibi ad spi-
ritualem cecitatem tollendam/⁊ ad demonũ ef-
Aliter. fugandum q̃ plurimũ proficiet ⁊ valebit. Alle-
ga vt supra. ¶ Uel dic ꝙ thobias iste est xp̃s:pi-
Aliter. scis vero diabolus:sed de hoc vide supra ca. v.
¶ Uel dic ꝙ iste piscis immanis significat diui-
tem magnum vsurariũ ⁊ tyrãnum:qui in fluuio
mundane prosperitatis versatur:et ibidẽ tanq̃
in proprio domicilio moratur. Ezechi. Ecce ego Ezech. 29. d
ad te draco ⁊c. Igitur si contingat ꝙ thobias.i.
aliquis pauper appropinquet ad istum fluuiũ.i.
ad prosperitatis statum:vel ad alicuius diuitis
domũ vel locum:statim cum tales pisces.i.tyrã-
ni/vsurarii et diuites ip̃m velle ditari/vel se velle
iuxta se locari vel edificari vident:sibi immedia-
te detrahunt et inuident/⁊ eum deuorare/et ra- B
pinis et exactionibus impugnare festinãt:ita ꝙ
ipsos compellunt ad angelũ.i.ad dñm clamare:
et cõtra eos auxiliũ implorare. Dñe inquiũt,in-
uadit me. Job. Anime vulneratorũ clamabunt.
Periculosum est igitur talibus appropinquare Job. 24. b
et eorũ habitationibus,et eorũ domibus,⁊ pos-
sessionibus vicinare:quia fluuiũ mundane pro-
speritatis solũ sibi volunt appropriare:et ideo
solent oẽs vicinos et socios impugnare:nec pa-
tiuntur aliquem quem impedire valent, pedes
suos lauare.i.recreationem aliquã obtinere. Ui-
dentur enim dicere illud Ezech. Nobis data est Ezechi. 11. c
terra in possessionẽ. Thobias igit̃.i.pauper: ab
angelo.i.a deo cõsulit̃/ꝙ istum piscẽ.i.istum diui
tem per cõsiderationẽ apprehendat et ꝙ ipsum
de fluuio mundane prosperitatis per considera-
tionem extrahat:et ad siccũ.i.ad mortis austeri-
tatem et sterilitatẽ imaginãdo deducat. Hoc est
dictu:ꝙ statũ vite eius cito defecturũ et statum
mortis sue cito successurũ cogitet ⁊ attẽdat:⁊ sic
ꝓ certo ipsum cogitare poterit palpitantẽ.i.du-
bium/miserũ et timentẽ. Unde de diuitibus dicit̃
Sapiẽ. Quod ipsi turbabunt̃ timore horribili/di Sapiẽ. 5. a
centes intra se/ penitẽtiã agẽtes,et pre angustia
spiritus gemẽtes. Consiliũ etiã est ꝙ pauper qui
videt gloriã iniquorũ,ipsos per considerationẽ
exenteret:hoc est ꝙ quales sunt interius cõside-
ret:vt scilicet non gloriã suam exteriorẽ,sed ini-
quitatem interiorẽ cogitet atq̃ spectet:quia scz
tunc videt ꝙ illi qui sunt terribiles quo ad mũ-
dum,sunt abhominabiles quo ad deum. Iuxta C
illud Luce. Quod hoibus altũ est:abhominatio Luc. 16. b
est apud deũ. Talẽ considerationẽ videt̃ habere
dauid in Psal. vbi de ꝓsperitate maloꝝ sic dicit, Psal. 72. b
Ecce ipsi peccatores in seculo obtinuerũt diui-
tias ⁊c. Et dixi. Ergo sine causa iustificaui cor
meũ ⁊c. Donec intrem sanctuariũ dei:⁊ intelligã
in nouissimis eoꝝ. ¶ Uel si vis dic ꝙ thobias iste Aliter.
est deus:quẽ pro certo piscis immanis.i.aliquis
malus diues in ꝑsona pauperũ ⁊ religiosorũ de-
uorat:⁊ eũ in mẽbris suis fatigat ⁊ infestat. Sed
pro certo deus talẽ de fluuio ꝓsperitatis ad sic-
citatẽ mortis extrahit:⁊ eũ exenterat:⁊ proster-
nit:⁊ sup carbones inferni assat et cõburit:et de
vẽtre eius.i.de suis intrinsecis et abditis: medi-
cinas pauperũ,scz diuitias quas diu absconde-
rat,extrahit:et de his cecos,id est inopes qñq̃
illuminat:inquãtũ de auarorũ substãtiis ipsos
post mortẽ taliũ cõsolat̃ ⁊ ditat:caneq̃.i.tpales
substãtias:istorũq̃ officia ⁊ bñficia que tenebat:
sibi ⁊ angelo reseruat:inquãtum in persona pau
perum se nutriri predicat. Esa. Reffice lassum:et Esa. 28. c
ecce hoc meũ refrigeriũ. Impios et tyrãnos tol-
lit de medio:vt saltẽ post eorũ mortẽ de eorũ di-
uitiis iustos alat:et vt eorũ bona que auare ag-
gregauerat,per plurimos distribuat et distin-
guat:vt patet ad literã de clericis tenẽtib⁹ plu-
ra beneficia:et auaris habentibus plures diui- D
tias:q̃ scilicet post mortẽ eorũ plures ditant̃,et
beneficiant̃:et thobias et angelus,id est paupe-
res et iusti,vel ipse deus in persona pauperum
multiplr̃ recreant̃. Igit̃ dicitur Sap̃. Quod iusti Sapiẽ. 10. d
tulerũt spolia impiorũ. Et alibi dr̃. Quod reser- Puer. 13. d
uat̃ iusto substantia peccatorũ, Unde dr̃ de malo Job. 10. c

diuite. Qui cōfligens nudauit pauperes: domū rapuit, et non edificauit eā: nec est satiatus venter eius. Educetur egrediens de vagina sua: vadent et venient super eū horribiles: ⁊ deuorabit eū ignis qui nō succendet: et de eodem dr̄ ibidem, ꝙ diuitias quas deuorauit, euomet ⁊c.

¶ Caplm viij. Textus.

Postq̄ vero cenauerūt: itroduxerūt iuuenē ad eā. Moralitatum Capi. vj.

Hic dicitur ꝙ cū sacra filia raguelis septē viros habuisset: ⁊ eos diabolꝰ occidisset: thobias ipsā ducere timuit: tn̄ ad angeli ꝯsiliū ipsam duxit: nec eū diabolꝰ nocuit seu lesit. Nā ad consiliū angeli iecur piscis mortui sup carbones posuit: ⁊ odore fumi eius demones fugauit. Quē raphael accipiens in desertū superioris egypti relegauit. tandē ꝟo in timore dei vxorē instruēs: ⁊ ad orōnē inuitās cū ipsa tribꝰ diebꝰ orōni vacauit: ⁊ sic intrās ad puellā, in dei benedictiōe sine nocumēto eā suscepit. Sicut em̄ angelꝰ sibi dixerat: demoniū solum super illos ptātē habebat: qui sicut equus ⁊ mulꝰ
e
sine timore dei cū suis vxoribꝰ habitant: ⁊ qui in
Moralitas. actu ꝯiugali nihil p̄ter delectationē ꝗmāt. ¶ Ista exēplariter ad lr̄am pōt allegari cōtra libidinosos: qui scz sicut bruta sine dei timore solā delectationē ꝗrunt: q2 ꝓ certo tales ꝑ spm̄ fornicatiōis pereūt: inquantū etiā cū ꝓpriis vxoribus fornicationē cōmittūt. Justi ꝟo cū dei timore et bona intētione ⁊ orōne debēt cōiugiū celebrare: et sic nō habē: demoniū. i. spm̄ luxurie formidare: ⁊ potissime si piscis mortui iecur. i. si xp̄i morientis mortē sup carbones feruentis charitatis per ꝯsiderationē voluerint adhibere. Dicat igit bonꝰ cōiunx vxori sue illud qđ iste dixit hic. Filij sctōꝝ sumꝰ: ⁊ nō possumꝰ ꝯiungi sicut gentes q̄ ignorāt deū. ¶ Uel dic ꝙ vxor nr̄a est bn̄ficiū vl ecclesia nobis data: q2 ꝓ certo q̄cunq3 isti vxori brutaliter: et solūmodo ꝓpter lucrū ⁊ delectationem ⁊ vtilitatē tpalē ꝯiungit: ⁊ eidē ꝑ ꝓmotionē ꝯiugat: necesse est ꝙ a diabolo spūaliter ⁊ tē-
Aliter. poraliter pimat. Ille ꝟo q̄ taliter vxorē accipit: nō vt pōsit, sed vt ꝓsit: nō vt libidini ⁊ voluptatibus vacet: sed vt cū timore diuino ⁊ orōni diuine laudi se applicet: a demōe nō ledit sed sanꝰ et incolumis spūaliter repitur: ⁊ cū vxore hmōi, ꝓle bonoꝝ operū iocūdat: ⁊ diuitiis tpalibꝰ ⁊ spiritualibꝰ prosperat. Ps. Uxor tua sicut vitis abū-
ps.127.a f dans in lateribus domus tue.

¶ Ex eodē caplo octauo

Textꝰ b. Et factū est circa pullorū cātū accersiri iussit raguel. Morali. Ca. vij.

Hic habetur ꝙ raguel pater sare: postq̄ thobias filiā suā in vxorē acceperat: ⁊ ad eā intrauerat, timuit ne forte sibi sicut aliis accidisset: hoc est, ne forte a demone suffocatꝰ fuisset: fecit de nocte i domo sua foueā facere vt ipm posset terre cōmēdare: ⁊ sicut alios sepelire disposuerat: sed ipm sanū reperiēs, i laudes dei ꝓperat ⁊ exultat: ⁊ duas vaccas ⁊ quatuor arietes occidēs, nuptias p̄parat ⁊ istaurat. thobias igit angelū ad gabellū mittit q̄ pecuniā recupat, ⁊ ipm ad nuptias adducit. Tādē ꝟo raguel medietatē bonoꝝ suoꝝ filie sue tradidit: ⁊ sic cū magna substātia thobias cōiugē secū duxit. Qui p̄cedēs felle piscis oculos patris illuminauit: ⁊ cadēte albugine q̄si mēbrana oui, visum recuperat: ⁊ vidēs filiū suū, dominū
benedixit. ¶ Ista exponūt quidā allegorice. Di- Allegoria.
cunt em̄ ꝙ raguel est populꝰ gentilis: cuiꝰ filiam id est ipsā gentilitatē seu gētiliū cōmunitatem: thobias id est xp̄s in vxorē duxit: inquantū ipsā ad fidem cōuertens, de ea ecclesiā suam fecit: sed
reuera in principio ille raguel, scz gentilis ppl̄s b
dubitauit: ⁊ timuit ne forte ille esset verꝰ maritꝰ: ⁊ ne forte mūdū decipiēdo fuisset a demone mortuus vel oppressus: quapropter ipsum sepelire disposuit: inquātum in persona tyrannoꝝ nomē christi ⁊ eius fidem opprimere et tollere festinauit: sed finaliter cantu galloꝝ. i. doctrina predicatorū instante: ipsum verum ecclesie maritū, virum sanctum et legitimum reperit et cognouit: ⁊ tunc nuptias vere ⁊ firme fidei statuit ⁊ inducit: in quibus ꝓculdubio vaccas et arietes. i. martyres ⁊ cōfessores de populo suo preparat ⁊ exponit. Constat autē ꝙ de populo gentili conuerso, multi in primitiua ecclesia more vaccarū agrum dominicū coluerūt: ⁊ tandē per martyriū obierūt. Multi arietes et prelati ⁊ duces in ecclesia fuerūt
qui mortē ꝓ domino subierūt. Tunc in nuptiis Math.22.a
thobie ⁊ sare. i. xp̄i ⁊ ecclesie de seipsis enceniū p̄buerūt. Un̄ Matth. Tauri mei ⁊ altilia mea occisa sunt: et oia parata sunt: venite ad nuptias. i. ad fidem xp̄i. Gabelus ꝑ angelū adducit: q2 scilz ad fidē xp̄i quotidie nouꝰ populus ꝑ predicatores angelicos aggregat. Sara em̄. i. gētilitas: cū magna substātia thobie tradit: q2 etiā de gen-
tibꝰ cū diuitiis diuersarū scientiarū ad fidē ve- h
niens dn̄o desponsat. Et finaliter tn̄ iste thobias scz xp̄s: patrem suū cecum. i. populū iudaicū excecatū, per fidem illuminat: inquantū in fine tpis lumen sue fidei seruat: quia tunc exultādo clamabit ⁊ dicet. Ecce video thobiam filium meum: quando albugo infidelitatis de occulis eius ceciderit: ⁊ q̄n se errasse fatebit ⁊ cognoscet: ⁊ q̄n se media etate illuminatum aduertet, dicēs illud
Joā. Cum cecus essem, modo video. Albugo em̄ Joā.9.a
proprie cecitatē populi iudaici significat: q̄ se albū ⁊ iustū credit ⁊ estimat. Et ista etiā cecitas et albugo quasi mēbrana oui esse dr̄: ꝓ eo ꝙ adhuc xp̄m tanq̄ de ouo nasciturū expectat: sed tūc talis albugo de oculo sue mētis cadet quādo christū iā venisse cognoscēs, se errasse ꝑcipiet. Unde apl̄s. Uelamē ē positū sup cor eoꝝ. Cū aūt auer-
si fuerint, auferetur velamen. ¶ Hic potes sub- 2.Cor.3.d
dere exemplariter: quomodo angelus eleemosy-
nam, orationem et ieiunium cōmendat: et quo- Tho.12.c
modo ex hoc promeruit thobias ꝙ a deo tentaretur, et tentatus consolaret. Uide ca. xiij. Nihil videtur in aliis capitulis huius libri figurale.
¶ Moralitatum super thobiam Finis.

Moralitatū liber decimusoctauus super Judith.

¶ Caplz. j. Textus. Arphaxat itaq3 rex medorū subiugauerat multas gentes. Moralitatū Capi. j.

Nabuchodonosor rex Assyriorum cum contra Arphaxat regem medorum victoriam obtinuisset: eleuatum est cor eius in superbiam: et omnem terram voluit suo imperio subiugare. Nam non suffecit sibi regnum medorum acquisi-

aliſſe:quinimo nuncios ſuos ad libanum/ciliciā/
ſyriā et damaſcū vſqꝫ in hieruſalē miſit:vt tribu
ta ſibi ſoluerent:ꝛ vt eum in regē reciperent per
nuncios imperauit.Et quia oēs vno animo con
tradixerūt ei:ꝛ remiſerūt nūcios vacuos:et ſine
honore abierūt:indignatus ipſos per potentiā
opprimere et ſubiugare voluit.Ideo holofernē
principē militie cum exercitu infinito contra re=
gionē occidētis miſit:ꝛ omnē terrā ſibi ſubiuga=
ri mādauit.Qui mādatis eius obtēperans mul=
tas ciuitates ꝛ terras confregit:multoſqꝫ ipſum
voluntarie recipiētes in dn̄m/in deditionē rece=
pit.Terras que prius mandata nabuchodono=
ſor cōtempſerant/ꝑ violentiā eius imperio ſub=
Moralitas. iugauit. ¶Iſta poſſunt applicari cōtra ambitio
ſos et preſumptuoſos.Ille enim nabuchodono=
B. ſor:qui interpretaꝛ ſedens in anguſtia:preſum=
ptuoſos et ambitioſos ſignificat:qui per ſolici=
tudinem ſemper anguſtiant,vt ad ſtatū altiorē
Tren.1.a promoueant.Tren.Sedet in anguſtia dn̄a gen=
tium.i.ambitio cōtra arphaxat.i.facit aliquod
factum notabile:propter quod regnū medorū.i.
aliquā dignitatem obtinet ꝛ acquirit:nō ſufficit
ſibi ꝙ rex ſit aſſyriorū:ꝛ ꝙ efficiaꝛ rex medorū.i.
nō ſufficit ſibi dignitas quā ab antiquo habuit,
vel quā de nouo acquiſiuit:quinimo ad altiora
accendiꝛ:ꝛ ad altas dignitates et officia ambire,
et ea vſurpare molitur.Quod potiſſime fit,quā=
do videt aliquod beneficiū vel dignitatem vaca
re:qꝛ ſcilicet tunc magis ſolet ad dignitatē aſpi=
3.Reg.1.a rare.Adonias aūt filius agith eleuabaꝛ,dicens.
Ego regnabo.Quid igitur fit?Pro certo iſti tūc
quādo vidēt electionē inſtare ſolent nūcios pro=
locutores ꝛ proſeuchas ſuos mittere:et nūc ad
vnum,nunc ad aliū diſcurrere:multa et magna
promittere:vt ad regnandū ſuꝑ ipſos,ꝛ ad pre=
laturam vel officiū obtinendū ipſos valeāt incli
2.Reg.15.a nare:dicētes cum abſalone illud qꝺ diciꝛ.Quis
me cōſtituat iudicē ſuper terrā,vt ad me veniāt
oēs:vt iuſte iudicem?Sed reuera iuſto dei iudi=
cio fit ꝙ omnes vno animo cōtradicūt ei:et nun=
cios prolocutores,et ſuos ſecretos repudiāt et
cōtemnunt:et ꝙ in die electionis vbi ſe eligi for=
C ſan exiſtimabat:omnes electioni ipſius ſe oppo=
Luc.19.e nant,dicētes illud Luc.Nolumus hunc regnare
ſuper nos.Quod vidēs ille ad holofernē princi=
pem militie.i.ad principum ꝛ laicorū potentiā ſe
cōuertit:totqꝫ per eos tribulationes excitat cō=
tra iſtos/ꝙ ciuitates et munitiones.i.tēporales
poſſeſſiones iſtorū impedit et ſubuertit:dicēs il=
Luc.19.a lud Luce.Illos autē qui noluerunt me regnare
ſuper ſe/adducite huc ꝛ interficite.Et ſic ꝑ vio=
lentiā ad cōſentiendū in eum ipſos cogit.Ita ꝙ
breuiter iſti cōpelluntꝛ dicere illud qꝺ etiā iſti di=
xerūt.Deſinat obſecro ira tua cōtra nos.Sequi
tur.Ueni nobiſcū pacificus dn̄s:ꝛ vtere ſeruitio
Aliter. noſtro ſicut placuerit tibi.¶Uel allega ꝙ nabu=
chodonoſor.i.diabolus:qui videns ſe ſuperaſſe
arphaxat cū exercitu.i.cum malorū multitudi=
ne:nō ſufficit ſibi/niſi in alios.i.per malos princi
pes et eorū officiales non ſibi ſubiectos.i.in bo=
nos ꝛ religioſos manumittat:qui primo nūcios
ſuos.i.tentationes leues ad eos mittēs/repul=
ſam patiꝛ:quia ſcꝫ ſtatim hoīes a principio obe=
dire vel ſubdi diabolo dedignanꝛ.Ideo ſepe fit
ꝙ principē militie ſue holofernē:qui interpretaꝛ
infirmans vitulū ſaginatū.i.peccatū luxurie:qꝺ
inter alia vitia obtinet principatū:et qꝺ impin=
guatos/delicioſos vitulos/iuuenes et laſciuos
infirmat:cōtra ipſos dirigit:quo mediante mul=
tos ſuperat:paucos vero ꝗ in auxilio ſancte mu
lieris vidue.i beate virginis ipm̄ vincant/inue=
nit.Ubi em̄ aliȷ̄ nūciȷ̄.i.alia vitia deficiūt:holofer
nes.i.luxuria principaꝛ.Unde diciꝛ,ꝙ cecidit ti=
mor holofernis ſuper omnes habitātes terram. D

¶Capitulū iij. Textus.

Tunc miſerunt legatos ſuos vniuerſa=
rum vrbium.Moralitatum Ca. ij.

Hic dicitur ꝙ cū ho
lofernes omnē terrā ſuo dominio
ſubiugaſſet:et quoſdā virtute ar=
morum/quoſdam voluntarie cum
hymnis et canticis obuiātes eiſdē:
in ditionem ſuam ſumpſiſſet:de vniuerſis vrbi=
bus viros fortes ſibi in auxiliatores accepit:
cum quorū adiutorio leuius ceteros ſuperauit.
¶Sic vero diabolus:qui quoſdā virtute armo= Moralitas.
rum.i.violentia tentationum ſuperat:quoſdam
vero volūtarie et quaſi ex induſtria peccantes:
de quibus diciꝛ.Quaſi ex induſtria receſſerunt a Job.34.c
deo:ſibi ſubiugauit de omnibus vrbibus/et de
omnib⁹ ſtatibus quoſdā fortes auxiliatores.i.
quoſdā hereſiarchas vel aliorum peccatorū pa=
tronos ſibi aggregauit:quibus mediantibus de
aliȷ̄s facilius victorizat.Iſti em̄ ꝗ alios ad pec=
catum incitant/diaboli ſunt auxiliatores:quorū
opere vincit facilius peccatores.¶Hic habes ꝙ Eodē ca.d
nabuchodonoſor preceperat holoferni principi
militie ſue ꝙ omnes deos terre deſtrueret et de=
moliretur:vt ipſe ſolus deus ab his nationibus
que per holofernē poſſent ſubiȷ̄ci diceretur.Sic
igitur factum eſt/ꝙ iudith ſancta mulier caput
holofernis amputauit:et ſic nabuchodonoſor E
potentiam et ſuperbiam eneruauit.¶Iſtud ap= Moralitas.
plica contra preſumptuoſos et inuidos qui ſo=
lum volunt diȷ̄/dn̄i excellentes et inclyti reputa=
ri:quapropter totis viribus laborant/ꝙ aliȷ̄,id
eſt magni potētes famoſi eradicentur:vt ſolum
ipſi apparere inter homines videanꝛ.Sicut de
ſaturno legitur:ꝙ ericthonium filium ſuum occi
dit,et hoc quia vidit eum ſapientem:et timebat
fame ſue poſſe detrahi propter eum:cum ſolus
deus ab omnib⁹ vellet credi.¶Iſta poſſunt ap=
plicari cōtra imperium romanorū:qui medians
te militia ſua deos terre,id eſt reges mūdi ſub=
uertebant:et nomen eorum de medio ſubmoue=
bant:regnaqꝫ ipſorum et prouincias redimebāt:
et ſic cum effuſione ſanguinis totum mundū ſuo
imperio ſubiugabant:ſoliqꝫ diȷ̄ terre/imperato=
res et domini dici in toto orbe volebant:ꝛ quod
abominabilius videbatur/leges et ſtatuta ſcri=
bebant:in quibus nō debere dici aut eſſe in orbe
regem preter ceſarem dicebant.Hiere.Ero deus Hiere.31.a
vniuerſis cognationibus iſrael ꝛc.Quod vtiqꝫ
valde abſurdū extitit:vt reges in diuerſis mun=
di prouinciȷ̄s ex cōſenſu populorū legitime fa=
ctos vel a deo inſtitutos/ſola autoritate et vio=
lētia ſubmouerēt:ipſoſqꝫ regnis et dignitatibus
ſpoliarēt:ſibiqꝫ totū applicaret:ꝛ ſe ſolos reges F
in orbe vocari iuberent:totūqꝫ mūdum a princi=
pio liberū tributis ꝛ ſeruitutibus ſubiugarent,
dicētes illud quod ſequitur infra.Sciat vniuer= Judith.5.d
ſa terra ꝙ Nabuchodonoſor eſt de⁹ terre:ꝛ pre=
ter ipſum alius non eſt.Non eſt mirum igitur ſi
illud tam violentum ſtare nō potuit:et ſi ſancta
mulier iudith,id eſt ſancta prouidentia occulta
vel eccleſia/iſtius crudelis principis caput ꝛ po
tentiam amputauit.Dignum enim fuit/ꝙ qui ſo
lum diȷ̄ terre dici volebant:propriū caput,id eſt
propriam imperatoriam dignitatem amitterent
qua gaudebant.Sicut et nunc patet:quia impe
rium ad tranſlationem aliam eſt tranſlatū:ꝛ nul
lus alius habet imperiȷ̄ poteſtatem/vel principa
tum.Dignū enim eſt:ꝙ qui vſurpat aliena/iuſto
dei iudicio perdat ſua.Ideo iſti ciuitati poteſt

hodie dici illud qđ antiquit⁹ dictū est babyloni.
Esa.47.b Audi derelicta, habitans in cōfidentia: q̄ dicis in
corde tuo: ego sum: ⁊ preter me nō est amplius.
Non sedebo vidua: ⁊ sterilitatē ignorabo. Et se-
Eodē.c.c quitur. Uenient tibi sterilitas ⁊ viduitas. ¶ Hic
habes ꝙ cū oēs gn̄aliter se holoferni redderēt:
⁊ se potētie ei⁹ subÿcerent: ⁊ se ⁊ vxores ⁊ filios,
ciuitates ⁊ bona sua eius dominio subiugarēt: si-
bi q̄ ⁊ exercitui suo cum lāpadibus, tubis ⁊ tym-
panis occurrerent. Dicitur tñ ꝙ ista faciētes nō
B poterant ferocitatē sui pectoris mitigare. Qua
Moralitas propter cito ignominiose dicitur periÿsse. ¶ Qđ
scz contra tyrannos crudeles pōt allegari: quoꝝ
tanta est superbia: ꝙ subditorū obsequÿs, bene-
ficÿs, blādicÿs deliniri nō possint: sed ex hoc ad
deterius prouocātur: ⁊ sepe ad crudelitatis ope
ra fortius inardescūt: quapropter sepe fit, ꝙ isti
in sua potentia gloriātes, ⁊ desolationibus ho-
minum nō parcentes, iusto dei iudicio succūbūt.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ iste est diabolus: quia pro certo qui
recipiunt ipsum: et ei consentientes complau-
dēt fatui sunt, si eius ferocitatem mitigare cre-
dunt: q̄ reuera propter hoc ipsis nō parcet: sed
contra ipsos in inferno fortius inardescit. Unde
Prouer.5.d in Prouerbÿs. zelus et furor non parcet in die
vindicte.

¶ Capitu. iiij. Textus.

Tunc audientes hec filÿ israel qui habitabāt terrā iuda. Moralita. Cap. iÿ.

Audientes filij israel potentiā holofernis: timuerunt valde, ne forte hierusalē caperet: templū destrueret: sancta pollueret ciuitates eorum frangeret: vxores et filios captiuaret
D ⁊ ideo oēs se saccis operuerunt: ieiunÿs et orationib⁹ se humiliauerūt: ⁊ sacerdotes etiā operti cilicio ⁊ cinere, sacrificia obtulerunt: ⁊ fortiter ad dñm clamauerunt: ⁊ occupauerūt oēs vertices montium, ⁊ muris circūdederūt vicos suos: ⁊ preparauerunt frumentum contra obsidionē pugne. Sacerdos vero summus heliachim noie per ciuitates circūibat ad orandū ⁊ recurrēdū ad dominū: ⁊ oēs vniuersaliter commonebat: precepit etiam angustas vias inter montes ꝑ quos iter poterat esse i hierusalē custodiri, ne pateret trāsitus holoferni. Sic igitur finaliter factum est ꝙ holofernes diuino munere fuit victus: ⁊ hierusalē de sua crudeli potentia liberata. ¶ Sic vero charissimi moraliter loquēdo videmus ꝙ nos filÿ israel. i. christiani qui deū ꝑ fidē cognoscim⁹: videm⁹ ⁊ audim⁹ ꝙ holofernes diabolus cū exercitu vitioꝝ ⁊ tentationū, infirmitatem hominum nō cessat subiugare: ⁊ sua potentia oia cōcutit ⁊ cōturbat: q̄ sicut dr̄ Job. Nō est potestas sup ter
Job.41.d rā que cōparet ei: quod q̄ ꝯtra nos ꝑparat. Ideo vald: debemus a facie eius timere: ⁊ illius malicias precauere: ⁊ hoc ne forte hierusalem. i. animā per peccatū capiat: ⁊ templū deuotionis destruat: sancta nostra. i. sanctam viā polluat, ciuitates, hoc est ciuiū vnitates, ac per hoc cōcordiā nostram dirūpat: ⁊ vxorē ⁊ filios. i. charitatem ⁊ bona opera nobis tollat: ⁊ ideo ad obuiandū
A malicÿs eius quilibet debet occurrere: verticem montiū. i. celsitudinē contēplatiōis occupare: ieiunÿs se affligere: sanctū cilicium. i. asperitatem penitētie induere, ⁊ cinere mortis, scz memoria se aspergere: deo per bona opa sacrificare: ad deū per oratione clamare: ⁊ frumentū. i. eucharistie sacramentū cōtra obsidionē. i. cōtra tētamenta diaboli preparare. Sacerdos etiam noster. i. sacer dux bonus ⁊ discretus: debet per circūspectionē discurrere: ⁊ oēs potētias anime visitare: ⁊ ꝙ angusta loca sensuū corporaliū: per q̄ tñ iter pōt esse ad hierusalē. i. ad animā capiēdā discrete custodiāt: debent se sollicite premunire: vt sic holofernes. i. diabolus: q̄ bene dicit holofernes i. infirmans vitulū saginatū: ꝓ eo ꝙ leues carnales pingues ⁊ opulentos inficiat, possint machinationibus obuiare. Qui enim taliter cōtra ipm se preparauerit: nunq̄ spūaliter ab eo vict⁹ erit. Bene igitur dicit. Fili accedens ad seruitutē dei,
sta i iustitia ⁊ timore ⁊ para aiam tuā ad tētatio- Eccl.2.a
nē. ¶ Uel si vis, dic ꝙ hierusalē est eccl'ia: de qua Aliter.
viri israel. i. viri ecclesiastici: valde debēt timere ꝙ ab holoferne diabolo ꝑ vitia destruat: ⁊ ideo eliachim sacerdos. i. quilibet bonus prelatus dz discurrere: ⁊ fideles ad orandū ⁊ resistendū periculo: ⁊ artos passus ⁊ transit⁹ ꝑ quos habent ingredi hostes. i. ad vota religiōis, mādata legis,
articulos fidei sacramenta ecclesie que quidem B
sunt principales ingressus eccl'ie custodiēdū: et principaliter occupandum monere: necnō vt ad muros regularis discipline reedificāde intēdere velint, ⁊ orationi vacare: montes contēplationis
occupare: frumenta meritorū ⁊ virtutum prepa 1.reg.7.a
rare: ipsos debet docere, dicens illud. Preparate corda vestra domino ⁊c.

¶ Capitulū v. Textus.

Nunciatūq̄ est holoferni principi militie assyriorū. Moralitatū Cap. iiÿ.

Achior pr̄iceps filiorū amon, holoferni petēti de filÿs israel q̄ se preparabāt cōtra eū defendere: quidnā esset incepit iterrogare. Qui dei israel mirabilia cepit predicare: et legē populi israel cōmendare: ⁊ inter alia dicere: ꝙ si de⁹ eoꝝ ipos iuuare decreuerit nunq̄ holofernes vel q̄cūq̄ ali⁹ possit preualere. Indignatus holofernes ipm ad filios israel duci fecit: ⁊ cū ipsis extūc esse voluit: ⁊ hoc cū capti essent filÿ israel quorū deum cōmendauerat: ipse cū eis gladio assyriorū verberaret: ⁊ sic nullum aliū deū esse dñm terre q̄ nabuchodonosor experiret. Ducit igit achior i bethuliā:
sed occurrētibus balisterÿs de israel, ipsum du- C
cere ad ciuitatē nō potuerūt: quapropter ipsum ad arborē ligantes ⁊ recedentes, ab exercitu dimiserunt: quē tandē filÿ israel soluentes, ⁊ in ciuitatem suā ducentes: oia que contigerāt, audierunt ⁊ post fletus ⁊ orationes ciuitate saluata
ipsum circūdederūt, ⁊ in suū consortiū receperūt Moralitas.
sicut scriptū est ⁊c. ¶ Ista possunt applicari ad quemlibet sanctū pro christi noie crucifixū sicut ad Andreā ⁊ petrū. Achior em̄ iterpretat frater meus montanus: significans illos scz qui fratres ꝑ charitatē fuerūt: ⁊ montani ꝑ mentis sublimitatem, ⁊ contemplationem, vel per vite eminentiam dici poterāt. Cōstat em̄ ꝙ isti corā holoferne principe. i. corā nerone vel cōtra alios tyrānos potentiam dei israel, scz christi p̄dicabāt, ⁊ fidē ipsi⁹ cōmendabant: factum est ꝙ ꝑ eum in bethuliā, que interpretat dom⁹ pturiens dñm. i. paradisum: qui nobis dñm parturiuit et misit: morte intercedēte sunt missi: hoc est per istos ad arborem scz ad crucem fuerunt ligati in crucemq̄ morte dānati: ⁊ a cruce per filios israel, idest ꝑ angelos quātū ad animam sunt soluti: in bethuliam. i. in paradisum deducti: ⁊ a carne sua, idest

a corpore circuncisi per mortem in ipsorū israeli
tarū.i.in ipsorum angelorū cōsortiū sunt assum
pti. Ipse vero holofernes.i.tyrāni finaliter mor
Luc.19.a te turpissima sunt consumpti. Luce. Ascendit in
arborem sycomorum vt videret iesum.

D

¶ Capitulū vj. Textus.

Holofernes aūt altera die precepit exer citibus suis. Moralitatum Ca. v.

Holofernes volēs capere ciuitatē bethulie z alias
ciuitates:z filios israel subiuga=
re:primo studuit fontes z aquas
eis auferre:z iō cōductū p quem
aqua fluebat in ciuitatē,cōfregit:
fontesq̄ q̄ circa ciuitatē erāt,custodiri fecit:z sic
populū ciuitatis horrēdo sitis ardore confecit.
Judith. Vñ etiā sicut infra dicit:sanguinē pecorū suorū bi
1.c bere pponebāt:z ad oleū z frumenta q̄ dño deo
suo cōsecrata fuerāt,cōtra fas,z iusticiā manus
suas volebāt extendere:q̄ tñ cōtingere nō debe=
Moralitas bāt. ¶ Sic vere dico,q holofernes diabolus,q̄ cō
tinue ciuitatē ecclesie vel aīe per tētationes ob=
sidet:z summe studet aquā gratie z deuotionis
subtrahere,z fontē lachrymarū z cōpunctionis,
necnō fontē mīe et cōpassiōis siccare. Quo facto,
statim sitis z ardor malorū desideriorū,scz auari
cie z carnalis cōcupiscētie in illa ciuitate cōsurgit:
q̄ habitatores ei9 afficit z affligit:intantū q iam
oēs a dicti sitiz auaritie tēperādā,sanguinē pecorū.i.
tpalē substātiā simpliciū vel subditorū suorū bi=
būt:rapinis z exactionibus illū sugūt:qđ potissi
me ptz de illis q̄ i mūdo habēt iuridicā potestatē:
qui scz sanguinē alienū.i.vitā z substantiā tpalē
Nu.23.d bibere delectant. Vñ in lib. Nume. Nō accubabit
E leo donec rapuerit predā:z occisorū sanguinē bi
bat. Isti etiā nō sufficit sanguinē pecorū idest sub
ditorū suorū bibere:quinimo ad oleū z frumētū
dño cōsecratū.i.ad bona ecclesiastica dño cōsecra=
ta atq̄ dedicata:manū mittere,z ipsa fraudulen
ter vel violenter ab ipsis ecclesiasticis subtrahe
re vel auferre studēt:sicut ad literā patet de ma=
lis principibus,z malis iudicib9 z malis p̄latis z
officialib9:de malis balliuis z lictorib9 ptz:q̄ oēs
sanguinē subditorū bibūt:z qñ possunt bona deo
z eius seruitoribus dedicata:que ipsis non lz tā
Judith. gere,deuorāt z cōsumūt. Vñ sequit infra. Qui hoc
11.c. faciunt,certū est q in perditionē dabuntur.

¶ Capitulū ix. Textus.

Quib9 abscedētibus iudith ingressa est oratorium suum. Moralitatū Ca. vj.

Volēs iudith placere principi holoferni,primo orōni se
dedit:cilicio se induit:z cinerem su=
per caput suum posuit z oratoriū in
trauit. Tandē vo de loco surgēs,i quo corā dño
pstrata iacuerat:vestimēta viduitatis exuit cor=
pus suū lauit:myrrha optima se inunxit:crines
capitis sui discriminauit:z iocūditatis vestimen
F tis se vestiuit:myrrham capiti suo imposuit:san=
dalia pedib9 suis circūcinxit,assumpsitq̄ dextra
lia,inaures anulos z lilia:z ornamētis oib9 se pa
rauit. Ista igit sic ornata,a pñcipe cōcupiscit:z in
tabernaculo ei9 introducit:z a cūctis seruis ipsi9
Moralitas. honorat. ¶ Si vis dic de iudith in bono,q̄ interp̄ta
tur glorificās q significat aīam christianā:q̄ deū
glorificare tenet. Igit si illa vult placere princi=
pi nostro christo:dz intrare oratoriū secrete me=
ditatiōis:accipere ciliciū.i.asperitatē penitentie
z maceratiōis emittere ad deū vocē z gemitū orō
nis:tandē dz de terra.i.de terrenis p affectionem
celestiū,surgere:vestimēta viduitatis.i.conuersa
tionē pcti seu veterē hoiem exuere,p lachrymo=
sam cōpunctionē se lauare:z crines capitis.i.affe
ctus z cogitatus cordis p cōfessionē pectinare z
expādere z discriminare:miro odore deuotionis
se vngere:vestibus iocunditatis.i.conuersatiōe
honesta se induere:myrrham alte z eleuate con=
templatiōis capiti siue cordi suo debet imponere
sandalia diuini timoris pedibus affectionū sua=
rū cōponere:z dextralia bonorū operū suis bra=
chiis applicare. Debet etiā acipere inaures q̄ au
res ornāt:virtutē patiētie,qua.s.patienter au=
diat:anulos qui faciliter voluunt.i.virtutē obe
diētie:lilia q̄ colorē candidū sortiunt.i.candorem
castitatis z cōtinētie. His igit si aīa sic ornata fue
rit:proculdubio principi militie nostre christo
mirabiliter cōplacebit:z vsq̄ ad tabernaculum
eius.s.ad paradisum veniet:z in eterne quietis B
cubiculū subintrabit. Ps. Audi filia z vide z in= Ps.44.c
clina aurē tuā zc. Dicit etiā christo de aīa beata.
Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato
circundata varietate. Ipsi vo aīe subdit illud im
mediate positum. ¶ Vel si vis dic q holofernes Aliter
quē iudith volēs occidere taliter (vt p̄missum est)
se ornauit,est diabolus:quē p certo iudith id est
sancta anima vel sancta ecclia spūaliter vin
cit z superat,qñ p̄dictis ornamētis z virtutib9 se
ornat. ¶ Vel dic q iudith est beata virgo:q̄ p cer Aliter
to principē militie superborū seu reproborum.s.
diabolū:q̄ populū israeliticū.i.populum fideliū
tentationibus oppugnat:aquā deuotiōis ipsius
subtrahit:z ciuitatē ecclesie capere et destruere
tentat:destruxit z superauit:z potentiā ei9 ener
uauit:z dei ppl'm de ipsius manib9 liberauit:ipm
etiā nunc q̄tidie superat:z deuotos suos ab ipso
liberat z defendit. Vñ proprie dr: Una mulier he=
brea fecit cōfusionē in domo Nabuchodonosor. Judith.
14.d

¶ Capitulū x. Textus.

Factum est autē cū cessasset clamare ad dominum. Moralitatum Capi. vij.

Cum holofernes princeps militie regis assyriorū
esset in obsidione bethulie:factū
est q quedā mulier iudith noie D
variis apparata ornatib9 se suo
cōspectui p̄sentauit. Qui statim
specie z pulchritudine ei9 rapt9
in cōcupiscentiā carnis exarsit:z ipsius cōcubitū
exq̄siuit. Ille igit multo vino inebriat9 z sopit9
cubiculū intrat:sz mulier illa vidēs ipm ebriū et
sopitū,euaginato ipsius holofernis gladio,ca=
put eius amputauit:z ipm ancille sue tradidit:z
euoluto corpore conopeū eius abstulit z recessit.
Mane autem facto,cū cubilari9 ipsius ipm in so
lo mortuū reperisset,z caput a corpore videret
abesse:incepit dicere z clamare. Ecce holofernes
inquit iacet in terra:z caput eius non est in eo.
Quo audito,exercitus dilabit:z pjiciētes arma,
relictis copiis fugere cōpellunt. Hostes vo sui a
ciuitate exeūtes,z ipos virilr psequentes:tēto=
ria z supellectilia oia depdant:z de diuitiis fugi
tiui holofernis exercit9 vniuersaliter locupletā
tur z cū festis z cōuiuiis iocūdant. ¶ Holofernes Moralitas
iste pōt significare mūdi z ecclesie pncipes z recto
res in glia exercit9 z subditorū multitudine glo=
riātes;ista aūt iudith pōt malā z ornatā mulierē
vel etiā pctm luxurie designare. Et pculdubio
ista est veritas,q principes nostre militie christia
ne,tā seculares q̄ ecclesiastici,multo vino z pom

delitijsq̃ et vitijs hodie inebriati: per somnolen-
A tiã, negligẽtiã malarũq̃ mulierũ pulchritudinẽ
decepti ⁊ allecti, carnis cõcubit⁹ apphendũt: ita
ꝙ habere secũ in suis cubiculis hmõi mulieres
delectãtur. Ideo iste sunt q̃ caput. i capitale suũ
⁊ tpalem eius substantiam tollunt: ⁊ ipsos ꝓstra
tos et pauperes in suo sanguine. i. in luxuria vo
luptatis diffamatos deserunt ⁊ recedunt: caput
suum. i. capitale ⁊ diuitias secum tollũt. Nõ cu-
rãt em̃ mulieres de luxurioso, postq̃ caput suũ
habere possunt: quia statim postq̃ diuitias suas
exhauserunt, de ipsis amplius non curãtes rece
Iudic. 16. a dunt. Unde Illud Judic. Rasis crinibus Sanso
nis, cepit Dalila eum abijcere. Sic igit̃ fit ꝙ prin
cipe vel prelato carnaliter per luxuriã mortuo
vel oppresso: exercitus eius, idest subditorũ po-
pulus per diuersa vitia dilabit̃: ⁊ ꝓpter defectũ
correctionis virtutum ⁊ morum vnitas dissipa-
tur. Facile est enim ꝙ subditi deuient ⁊ corã ho-
stibus suis. i. demonibus et tentationibus succũ
bant, vnitatẽ ⁊ charitatẽ amittãt: quando princi
pem, prelatum vel superiorem a mulieribus ca-
ptũ, et per luxuriam infamẽ ⁊ spiritualiter esse
Zach. 14. a mortuum vident. Unde dicit̃. Percute pastorem:
⁊ dispergent̃ oues gregis. ¶ Uel si vis dic ꝙ ista
Aliter. deceptrix mulier malos principũ consiliarios et
adulatores designat: qui cum specie amicitie
ipsis magnatibus adulantur: et tanta sciunt di-
cere et facere, ꝙ vsq̃ ad cubiculum. i. vsq̃ ad se-
creta consilia admittuntur. Ubi cum se introdu
ctos viderint, ⁊ eos in amore suo bene raptos co
gnouerint: eos ebrios ⁊ dormientes. i. ignaros et
negligentes inuenerint statim ad auferendũ eis
B caput, idest debitã intentionem ⁊ conscientiam
conuertuntur, inquantum scilicet ipsorum malo
consilio mediante, et eorum adulatione falsa suf
fragante: vie et consilia reperiuntur: quibus
isti principes et domini ad exactiões et rapinas
contra deum et iustitiã concitantur, inquantũ ca
pite consciẽtie perdito, in sanguine crudelitatis
volutantur: et in terra terrenorum amore iacẽt
totaliter et versantur: et inde fit ꝙ exercitus sub
ditorum dilabitur et grauatur. Unde de talibus
malis consiliarijs et adulatoribus potest dici il-
2. reg. 4. d. lud quod de Isboseth dicitur. Quod duo latro-
nes ingressi inuenerunt regem dormientem sup
lectum in conclaui: ⁊ eum interficientes, sublato
capite abierũt. Duo enim latrones, sunt duo ge
nera personarum, scilicet mali consiliarij seu de-
tractores et adulatores: qui pro eo latrones di-
cuntur: q͛ principib⁹ caput et cõscientiam, alijs
vero famam et temporalem substantiam furant̃.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ ista mulier significat falsos amicos:
qui omnino student diuitum amicitias et fami-
liaritates contrahere: ad hoc vt possint capita,
idest capitale et diuitias eorum subtrahere: ⁊ lu
crum temporale inde recipere et acquirere. Qđ
cum fecerint, et ipsos pauperes mortuos ⁊ de-
pressos viderint, statim solent eos dimittere, et
C de ipsis amplius non curare. Sufficit enim eis,
Eccli. 13. a quod possint caput talium secum ferre. Unde il-
Aliter. lud Ecclesia. Si nihil habueris derelinquet te:
si habueris aliquid tecum, conuiuet. ¶ Uel dic
quod ista mulier significat auariciam, symo-
niam seu carnalem affectionem: que reuera mul-
tis modernis principibus taliter hodie intiman
tur: ⁊ multos taliter infatuat, quod caput recte
intentionis et debite conscientie ipsis subtrahũt
vel furantur. Quod patet de multis, qui tantum
in ꝓprio sanguine volutati, idest in proprio amo
re consanguineorum suorum implicati sunt ꝙ iã
in terra. i. in terrenorum amore iacere, ⁊ de celestib⁹
nihil curare penitus comprobant̃. Et hoc est qđ
hic dicit̃. Ecce holofernes iacet in terra: ⁊ caput

eius non est in eo. Ideo reprehendunt̃ tales in li-
bro Josue: cui in ꝑsona prelati dicit̃. Surge: cur
iaces pron⁹ in terra? ¶ Moralizationem allego- Josue. 7
ricam ⁊ etiam mysticam quam ponunt doctores Allegoria
⁊ glosse: scz ꝙ per iudith itelligatur ecclesia: per
Nabuchodonosor diabolus: ꝑ holofernem anti-
christus intelligatur: omitto causa breuitatis.
Diabolus enim principem exercitus reproborũ,
scilicet antichristum mittet: cui se mundus par-
tim spõte, partim coacte subijciet: quẽ, tñ sancta
mulier ecclesia in fide perseuerando finaliter vin
cet. Unde dicitur. Hec est enim victoria que vin-
cit mundum, fides nostra. Joh. 5. a

¶ Moralitatũ libri Judith Finis. D

Moralitatum Liber Decimusnonus super libro Hester.

¶ Capitulum j. Textus.

In diebus Assueri qui regnauit ab in-
dia vsq̃ Ethiopiam. Moralitatum

Capitulum j.

Assuerus assy-
riorũ rex, qui regnabat ab
india vsq̃ in ethiopiam sup
centũ ⁊ viginti septẽ ꝓuin-
cias: anno tertio regni sui
fecit grande conuiuiũ prin
cipib⁹ ⁊ pueris suis fortissi
mis persarũ ⁊ medorũ incly
tis prefectis ꝓuinciarũ lon
go tpe: ⁊ hoc in illa domo mirabili: de qua legit̃
in historia Alexãdri: qđ colũne erãt argentee: te-
ctũ sicut firmamentũ gẽmis lucentib⁹, instar stel
larũ ⁊ signorũ distinctum: septem aũt diebus fie-
bat preparatio: postea autem preparatũ est con
uiuiũ in vestibulo hort. nemoris, qđ regio cultu
⁊ manu erat consitũ: erant aũt ex vtraq̃ pte tẽto-
ria mira contexta varietate: et in pauimento le-
cti aurei (vt dicit Comestor) vineã habebat mira- E
bilẽ: hort⁹ eius. i. vites erant argentee: palmites
aurei: botri diuersarũ gẽmarũ varietate distincti:
populũ aũt vniuersum qui inuẽt⁹ est in susis, ad
cõuiuiũ inuitauit. ¶ Assuerus iste q̃ interpretat̃ Moralitas
beatitudo, atriũ vel ostiũ: significat xp̃m: qui est
rex magn⁹ sup oẽs deos: ⁊ q̃ est btitudo ad glori
ficãdũ: atriũ ad recipiendũ: ostiũ ad nos in para
disum introducẽdum. Unde. Ecce ego sum ostiũ. Joh. 10. b
Ille igit̃ tertio anno regni sui. i. tertio tpe mũdi
s. in tpe gratie: cũctis suis fidelibus in horto re-
gio ecclesie sctẽ mr̃is mirabile ꝯuiuiũ ꝑparauit:
in quo scz corpus ꝓpriũ comedendũ dedit: et in
quo sanguinẽ suũ loco vini effudit. Unde Luce.
Homo q̃dã fecit cenã magnã, ⁊ cõuocauit mul-
tos. Conuiuiũ aũt dicit̃ a con ⁊ viuo viuis: q͛ ibi Luc. 14. d
simul viuit̃: ⁊ sic ꝓprie fidem ecclie designat: vbi ⁊
in qua diuerse natiões ⁊ ppl̃i viuere cõprobant̃.
Et q͛ nobilitatẽ conuiuij fecit hospitis seu domi
cõditio, loci dispositio, ciborũ appositio, ꝯuiuarũ
ordinatio: igit̃ si de rege querit̃: dico ꝙ ille Assue
rus est xp̃s ⁊c. Sed supra si q̃rit̃ de loco: dico ꝙ
illud cõuiuiũ fit in domo ⁊ in horto. i. in ecclesia: F
que dicit̃ dom⁹ rõne securitatis: dicit̃ hortus ra
tione fructuose amenitatis. Dicit̃ dom⁹, vbi co-
lumne argentee, i dest predicatores eloquentes
⁊ argentei debent esse: tectũ vero superius. i. pre
latorũ superiorũ status quasi firmamentũ ꝑ ꝯstã
tiam debet eminere: ⁊ in eis debet stellarum et si-

Gen.1.b gnorũ.i.virtutũ copia splẽdere. Vñ. Stellas po
suit in firmamento celi. Hort⁹ etiã ille vineã sa-
cre scripture cõtinet: que vites argenteas p elo-
quentiã/palmites aureos p sapiẽtiã/vuas de la
pidib⁹ pciosis p virtutẽ ꝛ documentorũ oim lu-
culentiã possidet. Habet ẽt iuxta ortũ istũ vesti-
bulũ religionis: qꝺ ex omni parte habet tẽto-
ria.i.psonas ad deũ p affectionẽ extẽsas: q̃ scilꝫ
mire fuerũt sanctitatis et pulchritudinis ꝛ ho-
Cañ.4.d nestatis. Habet etiã lectos aureos charitatis: ꝛ
pauimentum spaciosissime humilitatis. Unde in
Cañ. Hortus conclusus ꝛc. Itẽ si querit/q̃ fue-
rũt cõuiue. Dico generaliter ꝙ oẽs principes et
pfecti.i.oẽs boni superiores prelati: oẽs pueri re-
gis fortissimi.i.viri simplices ꝛ innocentes ꝛ mũ
di ꝛ contra vitia fortes et robusti: ꝛ vt breuiter
Lu.14.d concludat: oẽs ppli qui sunt in insulis.i.oẽs qui
Eodẽ ca.b sunt in mũdo ad fidei cõuiuiũ inuitati: aliꝫs atqꝫ
aliꝫs vna omnib⁹ dicitur. Omnia parata sunt/
venite ad nuptias: dicit dñs. ¶ Hic dicit ꝙ cibi
in vasis aliꝫs atqꝫ aliꝫs inferebant: ꝛ poculis au
reis bibebat in cõuiuio assueri: eratqꝫ vinũ abũ
dantissimũ: qꝺ etiam regali magnificentia erat
Moralitas. dignũ: sic tñ fiebat/ꝙ null⁹ erat qui nolentes ad
bibendũ cogeret: et sic ordinatũ erat a rege/qꝺ
B vnusquisqꝫ sumeret qꝺ placeret. ¶ Sic vere dico
ꝙ vinũ sacre doctrine et feruor sancte fidei abũ
dãter in ecclesie cõuiuiis ppinat: ꝛ cibi spiritua-
les.s. bona exẽpla ꝛ documẽta vasis aliꝫs.i.per-
sonis.s.per personas virtutib⁹ ꝛ meritis diffe-
rentes: quasdã scꝫ bonas ꝛ sanctas: quasdã
fictas ꝛ hypocritas ministrant. In illo eñ cõui-
2.ad Tim. uio sunt vasa alia et alia: qꝛ sicut dicit Apls. In
2.e domo magna nõ solũ sunt vasa aurea et argen-
tea/sed etiam lignea et fictilia Et tamẽ in oibus
vasis ministrant sacramẽtorũ cibi: q̃ scꝫ per bo-
nos et malos ecclesie ministros ministrant: ꝛ fi-
Phil.1.c des pdicat/et bona plurima efficiunt. Vñ Apls.
Quid enim dum omni modo siue p occasionẽ, si-
ue per veritatem christus annuncietur: ꝛ in hoc
gaudeo. Itẽ si querit qualis fuerit in comeden-
do modus ꝛ regula. Respõdet, ꝙ in illo fidei ec-
clesiastice cõuiuio null⁹ est q̃ nolẽtes ad bibẽdũ
cogat: sed q̃libet accipit qꝺ delectat: qꝛ scꝫ null⁹
est q̃ vinũ fidei bibere cõpellat: vel q̃ ad fidẽ ve-
nire cogat: sed vnusquisqꝫ pro libito volũtatis
sue ad sacramẽta fidei admittit ꝛ leuatur. Non
vult enim seruos habere domin⁹, sed liberos: nõ
Mat.7.a coactos, sed volũtarios: qꝛ vinũ fidei nõ dat nisi
voltẽti: dat tñ p libito cuicũqꝫ petẽti: cũ dr. Ois
b eñ q̃ petit, accipit. Quãtũ enim vult de illo põt
Mat.14.c accipere: qꝛ scꝫ quantum placet homini, tantum
Joh.7.f potest a deo de fide/de morib⁹/de gratia ꝛ ꝟtuti-
Aliter. bus impetrare. Unde dicit/ꝙ christi cõuiue co-
mederũt de piscib⁹ quãtũ volebãt. Unde. Qui
sitit/veniat ad me ꝛ bibat ꝛc. ¶ Uel si vis/applica
omnia ista ad conuiuiũ paradisi: quod in domo
securitatis ꝛ in horto amenitatis, ꝛ qꝺ ab assue
ro.i.a deo, qui est oim beatitudo parabitur: ꝛ in
quo vinũ eterne cõsolationis, et ebrietas torrẽ-
tis perpetue voluptatis cuilibet p libito cõce-
detur: ibi erũt lecti aurei.i.quies ꝛ trãquillitas
1.Cor.15.f incõcussa: ibi erunt vasa aurea alia ꝛ alia.s.san-
Aliter. ctorũ differẽtia ſm sua merita subdistincta. Vñ
dicit Apostolus. Stella differt a stella in clarita
te. ¶ Uel si vis dic/ꝙ vasa ista alia ꝛ alia sunt p-
dicatores: vinũ vero celestẽ doctrinã significat
que scꝫ nullus debet compelli audire: quia scilꝫ
predicator nõ debet auditoribus importunus
esse: nec plus q̃ placeat offerre: quia als posset
Eodẽ ca.b faciliter displicere. ¶ Cum rex assuerus suum so
lẽne conuiuiũ iam septem diebus continuis ce-
lebrasset: contigit qꝺ vino calefactus, reginam
vasthi que in palatio regis fecerat magnuz cõ-
uiuium feminarũ mandauit ꝙ ad se veniret: vt
imposito diademate super caput ei⁹, pulchritudi
nẽ ipsius vniuersis populis q̃ in cõuiuio interfue
rant, demõstraret. Erat eñ sicut hic dicit, pulchra
valde. Uasthi vero vocata ad regẽ, venire cõtem
psit: propter qꝺ qꝛ regẽ offenderat, ꝛ qꝛ ceteris
mulierib⁹ de cõtẽnẽdis maritis malũ exemplũ de
derat: de cõsilio mamuchꝫ, qui erat vnus de septẽ
ducibus, qui faciẽ regis videbãt: fuit regno de- A
posita ꝛ priuata. Hester loco ipsius substituta:
facta est etiaꝫ lex, ne de cetero mulieres maritos
contemnere presumant: ꝛ vt viri vxores preemi-
neant, ꝛ in suis domibus principales existant et Allegoria.
maiores. ¶ Ista pñt exponi mystice ꝛ allegori-
ce. Per Assuerum intelligitur christus rex regũ:
qui scilicet Uasthi reginam.i.animaꝫ christianam
sibi per fidem desponsauit: ꝛ regni paradisi re-
ginam beatitudinisqꝫ capacem effecit. Igit cum
ista sit pulchra valde in naturalibus: cõstat ꝙ rex
ille christus, vino charitatis calefactus, ipsam
continue ad se vocat ꝛ inuitat: vt scꝫ diadema re
gni.s.gratiam ꝛ gloriaꝫ super caput eius ponat:
ꝛ eius naturalem ꝛ moralẽ pulchritudinem cõui
uis suis idest angelis in paradiso ostendat: dicẽs
illud Canti. Ueni dilecta mea de libano, veni coro Cañ.7.d
naberis. Et illud: Ueni electa mea: ponam: te in
thronum meum. Sed proculdubio, sepe fit, ꝙ ista
in palatio eminentiarũ temporalium constituta,
ꝛ in conuiuio corporalium occupata, vocationẽ
regis despicit: ꝛ ad eum venire per penitentiam
contemnit: sed in exterioribus residens, viri im-
perium vilipendit: ꝛ ideo pro certo christus indi
gnatus grauiter ipsam punit, ꝛ de regno para-
disi quod obtinuisset si vellet, detrahit ꝛ deponit: Pro.1.c
dicens illud Prouerb. Uocaui ꝛ renuistis: expan
di man⁹ meas, ꝛ nõ fuit qui respiceret. Ego aũt B
in interitu vestro ridebo. Aliam vero sanctam et
humilem sibi querit: quam ad gloriam eligit ꝛ
extollit. ¶ Uel dic moraliter ꝙ vir ille est intelle- Moralitas
ct⁹ vel superior portio ratiõis: vxor sua est volũ
tas: que pro certo temporalibus oblectata con-
uiuiꝫs idest honoribus ꝛ deliciꝫs, virum contẽne
re videtur: nec eius monitis salubribus obedit
sed circa conuiuia feminarũ.i.circa malos actus
ꝛ delicias vacat solertius. Quo viso vir eius de-
bet eam de gradu libertatis per penitentiam de
ponere: ꝛ proteruiam suam atrocius castigare: ꝛ
virum debere dominari vxori, spiritum carni, ra-
tionem voluntati, debet ostendere: dicens illud
Apostoli. Mulieri docere nõ permitto: nec domi- 1.Tim.2
nari in virum: sed esse in silentio. ¶ Uel dic ꝙ rex Aliter.
iste significat de numero omniũ platũ superiorẽ:
regina ista designat curatum vel platũ inferiorẽ: C
vel etiã quencunqꝫ malũ iudicẽ principẽ vel re-
ctorẽ: qꝛ sicut videm⁹ quotidie, vasti.i. mali prin
cipes ꝛ prelati, molles, feminei ꝛ imperfecti: q tñ
sunt per rapinas ꝛ vastationes subditorum pro
prie vasti dicti: in conuiuiꝫs ꝛ circa feminas ad li
teram occupati: ad illũ qui ipsos in tali statu po
suit, id ẽ ad assuerũ regẽ christum, p bona opera
venire cõtẽnũt: sed in pprio palatio.s.in ecclesia
vel dignitatis statu lasciuiunt vel excedũt: ꝛ sic
etiã cõtemnendi viros suos scꝫ superiores ꝛ pla-
tus, aliꝫs inferioribus exemplum sunt: quapro-
pter pro certo sepe fit, ꝙ iste rex assuerus chri-
stus, istos de regnis, officiꝫs ꝛ dignitatibus per
mortem vel per infortunium deponit: ꝛ loco eo- C
ruꝫ alios substituit ꝛ reponit. Occulta enim pro-
uidentia dei iniquos superiores sibi cõtrarios
ꝛ rebelles, ꝛ maxime quando videt eos effemina
tos ꝛ molles solet deponere: ꝛ locũ suũ aliꝫs me-
lioribus subrogare. Unde Job. Perdidit multos
ꝛc. ¶ Uel dic ꝙ iste est papa vel superior platus, Job.34.c
vel princeps: q̃ in palatio suo.i. in aliquo ecclesie Aliter

vel curie sue gradu/officio vel beneficio, videt dominari aliquam malā ⁊ superbam reginam. i. aliquā mulierē ⁊ eneruā personam/circa conuiuia ⁊ feminas occupatam: ⁊ nihilominus sibi et mādatis canonicis cōtumacem ⁊ rebellē: ipsum pro certo debet deponere/⁊ aliam bonam personam loco eius subrogare: diademate iurisditionis caput ipsius insignire dicēs illud Mat. Auferetur a vobis regnū ⁊c. Facto enim et verbo debent doceri non cōtēnere superiores: et seipsos etiā cognoscere debere esse subditos ⁊ minores.

Mat. xx. d — Unde Apostolus. Mulieres viris subdite sint.

Ephe. v. e — ¶ Uel dic allegorice/sicut cōiter exponunt doctores/ꝙ prima regis p̄mi christi ⁊ dei vxor fuit

Allegoria. — synagoga iudeorum: que scz vasti que interpretatur finis signatus: proprie dicit/pro eo qd̄ ista certo ⁊ signato fine terminari debeat. Igit ista est veritas/qd̄ qn̄ rex noster christus fidelibus suis magnum conuiuiū fecit: et vtiqȝ fuit qn̄ personaliter veniēs seipsum sacramēto altaris ad

D — comedendū dedit: tunc proculdubio vxor sua synagoga/que scilȝ palatio regio. s. in scripturis/vel in hierusalē ⁊ iudea cōuiuiū feminis et sanctis animabus hactenus fecerat: ipsasqȝ pabulo fidei ⁊ doctrine pauerat: a rege a christo vocata/⁊ ad fidem inuitata venire renuit: ⁊ mariti sui christi amplexus fugiens/⁊ vitā ipsius vilipendens/in proterua rebellione et infidelitate permansit. Cū enim ipsa propter diuinas reuelationes patrum et prophetarum scripturas ⁊ satisfactiōes esset pulcherrima: voluit rex christ⁹ ipsam primitus ad conuiuiū fidei vocare: ⁊ diademate. i. religionis cultu insignire: ⁊ pulchritudinē virtutū suarū in exemplū fidelium conuersorū voluit omnib⁹ demonstrare: volens scz

Ps. 44. c — ꝙ ipleret illud Ps. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Sed pro certo vocationem christi ⁊ apostolorum cōtemnens/ad cōuiuium noluit venire: nec regis iussionibus obedire. Ideo de cōsilio septem ducum. i. de cōsensu omnium apostolorū predicatorū: ista deponēda ⁊ relinquenda condemnat. ⁊ alia substituenda. s. ecclesia de gentibus loco ipsius iudicatur. Quod vtiqȝ tunc factum est/qn̄ relicta iudea/apl'i ad gentiles se transtulerunt: et ecclesiam ex gētilibus, sicut nouā puellam hester, regi christo quesierūt: ⁊ synagoga deposita, regio honore propter suam infidelitatē priuata, diadema regis hester, que interpretat absc̄odita. i. ipsi gentilitati conuerse, que diu in

Act. xiii. g — peccatis absc̄odita fuerat, contulerūt. Ista aūt synagoge repudiatio, ⁊ gentilium electio, tunc

E — est perfecta et sententiata super hoc per vltimū sapientum, scz Paulū minimū apostolorū promulgata, qn̄ ipse iudeis intulit ista verba: q̄r indignos vos iudicastis ecce cōuertimur ad gētes.

¶ Capitulū ij. Textus.

His itaqȝ gestis\postq̄ regis assueri indignatio deferbuerat. Mora. Cap. ij.

H Ic dicit ꝙ repudiata vasti, multe pulcherrime ⁊ speciose puelle de cūctis ptib⁹ regni q̄runt: ⁊ oib⁹ ipsis de his q̄ ad mūdū. i. ad cultū muliebrē ⁊ ad ornatū eaꝝ ptinebant, copiosissime puidet. Quesite ḡ ad Eugeniū eunuchū, q̄ custos erat regaliū feminarū i custodiā adducunt: ⁊, q̄cūqȝ ip̄arū regi placeret amplius, loco Uasti regina efficeret. Inter ceteras aūt adducta est Hester neptis Mardochei, de gn̄e iudeoꝝ: quā idē mardocheus sibi filiā adoptauerat ⁊ nutrierat: que formosa valde, in oculis oim̄ gratiosa ⁊ gloriosa ⁊ amabilis apparebat. Eunuch⁹ etiā custos ei⁹, ipsam summe dilexit: ⁊ septē puellas formosissimas sibi tradidit ancillas: ⁊ ornat⁹ ei⁹ p̄ ceteris festinauit. Igit cū puelle successiue p ordinē ad regis cubiculū ducerent: factū ē ꝙ hester

F — suo ordine duceret: q̄ ipaȝ sup oēs alias diligēs in reginā sibi elegit: ⁊ ipsam diademate coronauit: ⁊ sibi p Uasti in coniugē copulauit: nuptias ⁊ cōuiuium magnū p̄parauit. Mardocheus aūt auuncul⁹ ei⁹ de tribu gemini curā illius habebat: ⁊ super salute ⁊ honore ipsius attētius vigilabat: qui. s. sibi preceperat, ꝙ pplm̄ suū nemini diceret: ⁊ ꝙ genus suū nemini reuelaret. Una igitur inter multas vocata fuit ⁊ electa: ⁊ repudiata vasti/ad imperium sublimata. ¶ Sic vere — Moralitas.

dico ꝙ cum multe ⁊ infinite puelle. s. multe christiane aie de vniuersis mundi partib⁹ quotidie regi christo querant: ⁊ sub manu ⁊ custodia regaliū feminarum id est sub custodia prelatorū in domo ecclesie per fidem constituantur: ⁊ vnicuiqȝ de his que ad ornatū sp̄ualē pertinent. s. de documentis ⁊ sciētijs prouideat: sic tamen sepe fit/ꝙ inter multas eligitur vna sola que regi placet: ⁊ que ad regnū glorie debet sublimari/⁊ diademate perpetui honoris coronari: et in cōuiuio sempiterno perpetue copulari. Multi enim — Mat. xx. d

sunt vocati/pauci vero electi. Si autē queritur que sit ista? Dico ꝙ ista hester est/que interpretat absc̄odita vel eleuata: que erat neptis mardochei/qui interpretatur amara contritio impudentie: et erat pulchra/ornata et gratiosa: et a dicto Mardocheo tanq̄ filia enutrita: q̄r ista sola anima christi regis coniunx efficitur: et ad regnum paradisi promouetur: que per humili-

tatem est abscondita: per amorem celestium a — G

terrestribus eleuata: per cōsiderationem amare contritionis neptis et filia nutritia et alumna: que scilicet per honestatem formosa/per pudicitiam est gratiosa. Talis enim a rege meretur eligi/et in celi palatio diademate coronari: et propter eius connubium gaudium celebrare: et maxime si genus et populum taceat: id est nobilitatem generis contemnat: vel si mundum de quo natus est vilipendat. Ideo tali videtur — Ps. 44. c

dicere proprie illud Ps. Audi filia et vide et inclina aurem tuam: et obliuiscere populum tuū/et domum patris tui. Et concupiscet rex decorem tuum: et breuiter illam quam humilitas abscondit/contemplatio erigit/et contritio adoptat: et nutrit: et quam mundi et amicorum carnalium affectio non impedit/ad gratiam re- — Ps. 44. c

gis et gloriam regni faciliter peruenire. Psal. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato/circundata varietate. ¶ Uel dic quod ille puelle que regi in omnibus prouincijs sunt que site: significant diuersas christianitatis sectas/que omnes regi christo aliqualiter famulantur omnes fidem eius saltem pro parte recipiunt: et sic omnes ad istius cubiculum admitti quodammodo videntur/omnesqȝ sub custodibus: id est sub prelatis et pastoribus constituuntur: et quelibet earum regi christo placere/et regnū paradisi in futurum obtinere sperantes/alijs — H

se preferre noscuntur. Sed reuera sic erit/quod vnica puella id est vnica secta ecclesia catholica/et etiam romana ab illo est electa. Ista vero sola alijs est prelata/et tanq̄ vnica sponsa sibi per veram et rectam fidem est matrimonialiter copulata: omnes enim alie concubine possunt dici. Ista autem sola et vnica coniunx meruit nūcupari. Unde in persona Dei dicitur sic. Una est columba mea/perfecta mea/electa ge-

Cañ.6.c nitricis mee. Uiderũt eã filie syon/⁊ beatissimam
predicauerũt:⁊ regine ⁊ cõcubine laudauerunt
eã. Et si vis dic/ꝙ ista est hester abscondita ele-
Hester.2.b uata ⁊c. Ista aũt eugenio eunucho custodi re-
galiũ feminarũ.i.summo põtifici q̃ est custos ⁊
prelatꝰ oim aiarũ/in custodia tradit:a quo sibi
mũdꝰ muliebris.i.ꝟtutũ ornatꝰ cõparat:a quo
septẽ puelle.i.septẽ principales virtutes sibi in
obsequiũ assignant:vel a quo septẽ puelle:id est
vniuerse mũdi ecclesie eidẽ subiugant/et sibi in
obsequiũ deputant:⁊ sic honor eiꝰ ⁊ gloria i me-
lius augmentat. Uñ in Exo. Sacerdoti madian
Exo.2.c erãt septẽ filie. ¶Uel dic ꝙ septẽ puelle regi q̃ si-
Aliter. te/sunt particulares ⁊ inferiores ecclesie. Hester
vero est romana ecclesia:q̃ lz oẽs custodie eunu
chi nostri.i.summi põtificis cõmittant:ista tñ ꝓ-
ferat ceteris/⁊ regi xp̃o intimius cõiugat. Ista
ergo diademate coronata imperat/et alie famu
A lantur ⁊c. sicut supra. ¶Uel expone sicut ex-
ponunt doctores: qd repudiata vasti,id est sy-
nagoga:hester que erat de genere captiuorũ.i.
ecclesia de gentibꝰ xp̃o eligit:cui septẽ puelle.i.
vniuerse anime fideliũ in obsequium concedunt.
Istã vero mardocheus id est paulus apl's/qui
impudicitiã cõterit:qui ad literã de stirpe gemi
ni.i.beniamin predicãdo eã nutriuit:et de salu-
te ipsius curã sollicitam semper egit/et eã tãq̃
Eodẽ ca.c filiam erudiuit. ¶Hic habes ꝙ vnaqueq̃ cõcu-
binarum asueri/postq̃ mane a rege exierat/sta-
tim in custodiã eunuchi qui cõcubinis preerat/
pertransibat:ad regẽ tñ amoliꝰ redire nõ pote-
rat/nec audebat/nisi qñ rex ipsam proprio noie
Aliter. repetebat. ¶Sic vere nulla peccatrix aia/postq̃
a rege christo per pctm̃ recesserit,⁊ ad custodiã
eunuchi.i.diaboli sterilis et cõcupiscentiarũ et
malarũ animarum principis transierit/ad chri-
stum regem per se redire nõ potest:nisi per spe-
cialẽ gratiã vocet:et nisi per gratiã adiuuetur.
Ista eñ per se potest cadere/sed non resurgere:
quia ſm Senecã/virtutes magisto indigent: si-
ne magistro vitia discunt. ¶Hic habes ꝙ hester
nõ q̃siuit a custode suo specialẽ ornatũ:sz q̃cq̃d
sibi dare voluit eunuchꝰ/accepit:⁊ tñ illa magis
placet seu placuit regi q̃ relique q̃ ex industria
se ornauerunt. In q̃ notat ꝙ mulieres q̃ ornatu
naturali contẽte adulterina ornamẽta nõ adhi-
bent/plus q̃ cetere vt cõmuniter placent. ¶Uel
Aliter. dic ꝙ ista persona q̃ a custode ⁊ ꝓlato suo orna-
B menta diuitiarũ ⁊ beneficiorũ per ambitionẽ nõ
exigit: sed illis que a prelato sibi conceduntur/
cõtenta nil aliud petit:regi christo amplius pla
1.Tim.6.b cere consueuit:habentes alimenta ⁊ quibus te-
gamur,contenti sumus.

¶Capitu. iij. Textus.

Post hec rex assuerꝰ exaltauit amã fi-
lium amadathi. Morali. Cap. iij.

ASsuerus exal-
tauit amã filiũ amadathi de
stirpe Agag:⁊ sup oẽs ꝓncipes
regni sui exaltauit soliũ eius:
ꝓcepitq̃ ꝙ oẽs corã eo genu
flecterẽt:⁊ ꝙ amã genibꝰ flexis
adorarent. Mardocheus aũt
qui ad portã regũ palatiũ morabat/ hmõi sup-
biã abominãs,eidẽ genu nõ flectebat:⁊ cunctis
adorãtibꝰ ipm adorare nõ volebat. Qd tũc vi-
dẽs iratꝰ amã cõtra ipm soliũ nõ fuit indignatꝰ
seuire:sz potiꝰ ordinauit totũ genꝰ iudeorũ per
totũ imperium vna die occidere ⁊ delere. Misit
igit lr̃as regis ꝑ vniuersas ꝓuincias,ꝙ iudei a
maiori vsq̃ ad minimũ decimatertia die interfi-
cerent:⁊ ꝙ bona eorũ a volentibꝰ raperent. Qd
vtiq̃ factũ fuisset:nisi Mardochei luctꝰ,ieiuniũ,
cinis et penitẽtia/⁊ hester regine oratio ⁊ diligẽ-
tia edictũ imperij immutasset. Dñs aũt median-
te hester negocium taliter immutauit:ꝙ iudeis
liberatis,amam proprio patibulo quod iniuste
alijs parauerat punitus perijt. ¶Sic vere dico/ C
ꝙ in curia assueri.i.in curijs principũ ⁊ magna- Moralitas.
tum:sepe fit ꝙ aliquis amã.i.aliquis superbꝰ de
genere agag/qui interpretat festina:et filiꝰ ama
dathi/qui interpretatur populꝰ seruiens pctõ.
i.de plebe sua humili et paupere natꝰ:⁊ seruitu-
ti populi.i.pctõ nihilominꝰ subiugatus:ad ali-
quem magnum statũ prouehit,⁊ altius soliũ.i.
ad excellens officiũ plusq̃ alij sublimatur. Qui
proculdubio statim sui prioris statꝰ obliuiscit/
⁊ in superbiã erectus: si quis mardocheus.i.si
quis sanctꝰ homo ipsius indignãs superbiã/si-
bi non obedierit/vel ipsum iuxta votum nõ ho-
norauerit,statim cõtra eũ machinat:⁊ nõ solum
ipsum/imo etiã totũ genꝰ suũ/amicos ⁊ familia
res subuertere ⁊ grauare per sui potentiã sata-
git ⁊ molitur. Crudeles eñ ⁊ impij quotidie il-
lud faciũt:qui cõtra aliquẽ iuste vel iniuste fue-
rint irati:amicos ⁊ cõsanguineos suos,q̃uis in
nullo sibi nocuerunt,grauant atq̃ ledũt:cũ di-
cat scriptura,Quod vnus non debet puniri pro ezec.18.a
alio: sed vnusquisq̃ pro peccato suo morietur.
Sepe tamen fit ꝙ hester regina,que interpreta-
tur abscondita.i.occulta prouidentia dei aliter
ordinat:⁊ suis malicijs obuians,innocentes de
manu eius in morte,et grauissimis infortunijs
ipsum damnat. Unde dicitur. Quod dñs dissipat Job.5.b
consilia malignorum,ne possint implere. D

¶Capl'm iiij. Textus.

Que cũ audisset mardocheus scidit ve
stimẽta sua. Morali. Cap. iiij.

CUm totũ genus
iudeorũ morti esset ꝑ amã mali-
ciã ab assuero rege adiudicatũ:
mardocheꝰ cũ alijs iudeis,nec-
non ⁊ hester regina ieiunijs ⁊ la-
chrymis se dederũt:⁊ saccis se in
duerũt:⁊ sup capita cinerẽ asperserũt ⁊ orõibꝰ
feruidis ad dñm clamauerũt. Igit q̃uis edictum
esset ꝙ nullꝰ sub pena mortis nõ vocatꝰ intra-
ret ad regẽ,nisi forte rex in signũ clementie sce-
ptrum suũ aureũ sibi extẽderet ad tangendum.
Hester tñ fiduciã habẽs in dño sumptis regali-
bus ornamẽtis,ꝓ liberatione populi sui,duabꝰ
cõcomitata puellis,vna.s.cui innitebat,⁊ alte-
ra que defluentia in terrã vestimenta portabat:
ad regẽ q̃uis ferocẽ intrauit:cuius aspectus cor
dñi statim in mãsuetudinẽ cõuertit:⁊ in signum
clementie virgam aureã sibi tangendã extẽdit.
Que accedens ⁊ virgã tangẽs,regẽ ad prandiũ
inuitauit:⁊ liberationẽ populi,suspẽsionẽ amã,
reuocationẽ epistolarum ipsius amã:que super
nece iudeorum misse fuerant,per nouas regis
epistolas,⁊ sublimationem mardochei sui auũ-
culi impetrauit. Sicut enim dicitur hic ⁊ infra.
Cum vidisset rex hester reginam stãtem,placuit E
oculis suis:et extẽdit virgam auream,⁊ accessit
⁊ osculata est summitatem virge. Cui statim rex
intulit in hec verba. Quid vis hester regina:que
est petitio tua? Etiam si dimidiam partem regni
mei petieris,dabitur tibi. ¶Ista omnia possunt Moralitas.
ad mysterium nostre redemptionis applicari.
Constat enim ꝙ a principio totũ genus iudeo-
rum.i.hominum per maliciam et inuidiam amã
id est diaboli:ab assuero rege/id est a deo ꝓ pec-

catum ade morti fuit adiudicatū: et per episto-
las regis. i. ipsius dei, sententiā condemnatum.
Gen. 2. c Gen̄. Quacūq; die comederitis / morte moriemi-
ni. Ita ꝙ Mardocheus et alij iudei. i. sancti pa-
tres qui edictum illud in susis / que interpretat
gaudium viri. i. in sacra scriptura que spiritua-
le gaudium est virorum, pendere cognouerāt:
antiquitus flebant, saccis humilitatis / ieiunio
abstinentie / et cinere mortis memorie se doma-
Ps. 79. a bant: et pro liberatione et redemptione sua do-
minum exorabant: dicentes illud Ps̄. Veni ad li-
berandum nos domine deus virtutum. Nullus
enim ad regem tunc intrabat: nullus celum oc-
cupabat: nullus morituris et damnandis veniā
Hester. 4. a impetrabat. Unde hic dicitur. Quod nō erat li-
citum sacco indutum aulam intrare regis: nec-
dum enim illuc aliquem vocauerat: nulli adhuc
virtutis sue virgam. s. filium per incarnationem
F ostenderat: redemptiōis humane negocium de-
solatum manebat. Quapropter Mardocheus ⁊
iudeorum populus. i. sanctorum patrum cetus
tristabatur / ⁊ flebiliter lugebat. Unde de huma-
Tren̄. 1. a na natura pōt dici pro illo tempore illud Tren̄.
Plorans plorauit in nocte. et sequitur. Non est
qui cōsoletur eam. Sed quid? proculdubio he-
ster regina: id est beata virgo / assumptis ornamē-
tis virtutum: et adiunctis sibi duabus puellis /
id est duabus virtutibus sibi familiaribus col-
ligatis: vna scilicet cui innitebatur / hec est vir-
ginalis castitas ⁊ integritas; altera que portās
caudam vestium que sequebatur, hec est humi-
litas: isti regi se dignam ⁊ idoneam presentauit:
quam vt statim constantem et ornatam et san-
ctificatam vidit: oculis eius placuit: et ideo vir-
gam virtutis sue auream et preciosam: id est fi-
lium benedictum emittēs ex sion: ipsum sibi per
beatam incarnationem extendit: et sic in signū
clementie sibi et toti generi humano suum be-
nedictum filium declinauit. Ad quem scilicet
ista humiliter accedens, per fidem credens et
consentiens, virgam istam tetigit, et concepit:
et sic aman superbum et iudeorum et fidelium
inimicum superauit: et potentiam eius strauit,
suumq; populum a morte liberauit; et veteres
literas, id est vetus testamentum nouis literis
noui testamenti temperauit. Unde iam congau-
Rom̄. 7. b dendo possumus dicere illud Apl̄i. Nunc soluti
sumus a lege mortis, in qua detinebamur: vt ser-
G uiamus in nouitate spiritus, non in vetustate li-
tere. Ista igitur est veritas, ꝙ cum regnū assue-
ri. i. dei in duob⁹ constet, scꝫ in iusticia et miseri-
cordia: isti regine paradisi dimidiā regni sui par-
tem. s. misericordie distributionem / sibi contulit
deus. Igitur ista regina dicit misericordie. Al-
teram vero partē scꝫ iusticie sibi retinuit: ⁊ ideo
sol iusticie nuncupat. Quotiens igit pro aliquo
supplicat / rex ille nihil prorsus sibi denegat: sed
petitionē illius exauditā indicat: potestatem in
media parte regni super facienda misericordia
sibi donat. Quid vis (inquit) hester regina ⁊c.
3. Reg. 2. d Unde dicitur. Mater mi nefas est vt auertam fa-
Aliter. ciem tuā. Uel si vis dic / ꝙ illud p̄dictū, scilicet
ꝙ nullus intret ad regem nisi vocatus: videtur
adhuc durare. Constat enim quod null⁹ ad re-
gem. i. ad xp̄i palatiū introducit, nisi prius per
fidem et gratiā vocet. Uocatio enim ingressum
Hebr. 7. a precedit: qr gratia gloriam antecedit. Aposto-
lus. Null⁹ assumit sibi honorem: sed qui vocatur
⁊c. Uel dic ꝙ nullus ingressus ad regem xp̄m
scilicet fide ⁊ gratia dignus efficitur: nisi qui per
specialem inspirationem et gratiā a deo eligit
et vocat: qr scꝫ null⁹ ex propria virtute saluus
efficitur: imo necesse est quod a deo specialiter
Rom̄. 9. c vocitetur. Non enim est volentis, neq; currētis

sed dei miserentis. Qui scꝫ sicut idem saluator di-
cit. Nemo potest venire ad me, nisi pater meus Joh. 6.
traxerit eum. Et alibi dicit. Quod ꝓprias oues Joh. 10. a
nominatiꝫ vocat: ⁊ ipsuꝫ sequūtur; ⁊ vocē eius au- b
diūt. Uel dic ꝙ altero de duob⁹ modis impune Aliter
intrabat ad regeꝫ, scꝫ qn̄ p̄uocabat, vel qn̄ virga
virga aurea in signū clementie tangenda exten-
debat. Sic vere dico ꝙ ad regē xp̄m nullus in- Aliter
trat, nec in paradiso sue p̄sentie se presentat: nisi
ip̄ꝫ vel misericordie vocatio, vel iusticie virga seu
correctio introducat. Istis enim duobus modis
deus vtit, vt aliquis ad ip̄ꝫ per fidem ⁊ peniten-
tiā introducatur: qr scꝫ alios inspirando vocat
⁊ ip̄os sine violentia trahit ⁊ appellat. Alios ve-
ro virga aurea correctionis ⁊ tribulationis tā-
git: ⁊ mediāte virga huiusmodi sibi cōpresentia-
les efficit: ⁊ cū virga signū magne clemētie eisdeꝫ
ostendit. Nunq; enim maius clementie signum
peccatori ostenditur, q̄ȝ quando virga correctio-
nis ad eum extenditur, vt sine periculo dei pre-
sentia ꝑfruatur. Unde dicitur: Quod non sinere 2. mach. 6. c
diu pecatoribus ex sententia agere, magni bene- Aliter
ficiū est indiciū. Uel istud allega de parentib⁹
⁊ p̄latis et p̄dicantib⁹: q̄ qn̄q; vocatione. i. dulci
monitione: qn̄q; virga aurea. i. aspera correctiōe
debē: vti: vt auditores ⁊ subditi possint ad statū Pro. 23. b.
gratie introduci. Unde dicitur. Tu virga percu-
tis eum: ⁊ animam eius de inferno liberas. Si-
gnum enim clementie in virga ostenditur: quia
qui parcit virge odire filium predicatur. Videle- Eodem. c. b
gitur ꝙ hester inuitauit Aman ad prandium, vt
veniret cum rege: erat enim secundus post regē: A
de qua quidem inuitatione summe gauisus se ia-
ctabat: ⁊ summe btm̄ se reputabat. Regina tn̄ hoc
ꝓ bono suo nō fecerat, qr mediante tali conui-
uio ipsum occidere proponebat. Quod factum
est: qr scꝫ in ipso conuiuio tractatus est eius interi-
tus: ita ꝙ de conuiuio ad suspēdiū est ductus, et
conuiuio ⁊ gloria spoliat⁹: ⁊ inimicus eius mar-
docheus sibi in gloria ⁊ officio est substitutus. Moralitas
Regina hester q̄ interpretatur absconsa, pōt
significare fortunam absconse ⁊ occulte mundi
negocia diuersimode procurantem. Ista est eñ
mundi regina ⁊ domina: a qua vniuersaliter ꝓue-
niunt tam bona q̄ȝ mala: quapropter ab antiquis
fuit credita quedam dea. Fortunā aūt ꝓprie lo-
quendo occultā dei ꝓuidētiam, vel saltem effect⁹
istius ꝓuidentie occulte: sꝫ alias pluries dixi. Ec-
ce credo qr. s. ab ista ex causis nobis ignotis di-
uersa prouenīunt: que prima facie irrationabili-
ter facta esse videntur. Igitur ista est veritas, ꝙ
ista regina nostra hester absconsa fortuna, scili-
cet, quandoq; Aman. i. aliquam malam ꝑsonam
ad cōuiuiū suum. i. ad gaudia mundane ꝓsperi-
tatis vocat: vbi q̄ȝ indignū cum rege. i. iuxta re-
ges ⁊ principes in sublimibus officijs ipsum lo- Ps. 36. f
cat. Psal. Uidi impium superexaltatum: ita ꝙ ex
hoc letatur q̄ȝ plurimū ⁊ exultat: ⁊ se beatum vo-
cat ⁊ reputat: ignorans q̄ sibi occulte ista regina
procurat ⁊ seruat: sed reuera illud pro bono suo G
fortuna non facit: sed potius quia eum sic electū
grauius damnare, ⁊ contemnere ipsuꝫ cupit. Un-
de Seneca de sententijs oratorum dicit, ꝙ omnis
blādientis fortune sponsus cū periculo nititur:
⁊ inde est ꝙ subito dū non aduertit talis de cōui-
uio mūdane ꝓsperitatis eijcit: gloria ⁊ honore,
statu, gradu / ⁊ officio exuit: ⁊ qn̄q; corporaliter
suspēndit: morti tēporali ⁊ perpetue mancipat:
⁊ alius suus forsitan inimicus, eadē in officio sub-
rogatur. Ideo pulchre loquitur Seneca in li-
bro de tranquillitate animi. i. de fortuna. Letio-
res inquit requires quos fortuna nunq; respe-
xit, q̄ȝ quos deseruit: noli huic trāquillitati cōfide-
re; in momento mare euertitur: et eadem die qua

nauigia luxuriāt sorbent. ¶Uel dic q regina ista
Aliter. est occulta dei iustitia: que apud deū regem pcu
rat: talibus, dum auertunt aliquotiēs malū suū.

¶ Capitu. v. Textus.

Die autem tertia induta est Hester re-
galibus vestimentis. Moralitatum
Capitulum v.

Hic habemus q impio aman nō sufficiebat, q generaliter oēs iudeos mor-
ti tradendos pcurauerat: nisi r cōtra mardocheū spāliter r in spāli seuiret: pro eo q co-
ram ipso genus nō flectebat: r ideo de ꝯsilio vxoris trabē excelsam in domo sua parari
fecerat: r vt ad regē p mardocheo suspendēdo
C licentiā reqreret, pparauit. Quod tñ mirabili cō
mercio de⁹ in cōtrariū immutauit. Noctē enim il
lā rex insomnē duxerat: r historias antiquas ple
gi fecerat: r de mardocheo inuenerūt scriptum,
q insidias duorū eunuchorū qui regē occidere
voluerant, reuelauerat: r tñ exinde nullum pre-
ciū reportauerat atq premium: quapropter rex
volēs mardocheū pro fidelitate exhibita hono-
rare: aman qui pro suspēsiōe ipsi⁹ impetrāda ve
nerat, vocauit: r qualiter ab eo honorādus esset
quē rex honorare decreuerat, in genere requisi-
uit. Aman vero propter seipsum petitionem hu
iusmodi factā credēs: adhuc ampli⁹ sperans ho
norari, sic ait. Homo inquit quē rex honorare cu
pit, debet indui vestib⁹ regis: r imponi sup equū
qui est in sella regis, r habere super caput suum
regiū diadema: r primus de regis principibus r
tyrannis teneat equū eius: et per plateas ciuita
tis incedens clamet r dicat. Hic est homo quē rex
voluit sic honorari. Quo audito precepit rex, q
ille aman qui primus principū erat: oia q̄ dixe-
rat, mardocheo iudeo faceret: r q ipsum pdicto
modo ptinus p ciuitatē perambulans honora-
ret. Quod scz licet inuitus aman statim execut⁹
est. Et sic factū est, q tpe quo venerat sicut crede
bat p eo suspendendo, venit p eo honorādo. In
D crastino vero in eodem patibulo quod Mardo
cheo parauerat, fuit suspēsus: et ipse mardoche⁹
in dignitate ei⁹ subrogat⁹: sicut infra ponitur ca
Moralitas pitulo. vij. r. viij. ¶Ista possunt exemplariter al
legari ad multa: r primo quidē cōtra vindices r
crudeles quibus nō sufficit vna crudelitas, nisi
adhibeāt duas vel multas: sicut ptz in isto cui nō
sufficiebat q iudeos vniuersaliter occideret, nisi
etiam mardocheum in domo sua spāli suspendio
ingularet, qr scz sepe fit q deus aliud disponit: r
q crudelitatē illā quā in aliū exercere voluerat
in caput eius introducit: r proprio tormēto qd
alijs parauerat, ipsum fecit: sicut apparet de illo
qui bouē eneū reperit: qui tñ prim⁹ in eo mortē
seu mortis supplicium tolerauit. Sicut em par-
rhysi⁹ ille regis thesaurari⁹ patibulū regiū qd
cū magna diligētia p sceleratis suspēdēdis pa-
Eccl. 3. d rauerat: ipse i ppria psona ēceniauit. Qui amat
Eccli. 27. d periculū, in illo peribit. Qr sicut dr Eccle. Qui fo-
ueā, in illā decidet: r q̄ statuit lapidē proximo, of-
fendet i eo: r q̄ laqueū alteri ponit, peribit i illo.
¶Uel allega istud, q sepe fit q eodē actu quo qs
alicui nocere credit, illi poti⁹ pficit: et nocumen
tū qd sibi parare crediderat, ad vtilitatē ipsius
de⁹ ꝯtit: sicut ptz de illo aman, q̄ p suspēsiōe mar
dochei venerat: r tñ cōtra spē r volūtatē suam
ipsum honorauit: r honorationē quā p se dictā-
se crediderat, de⁹ ad alterū ordinauit: r ecōuerso, E
mortē, quā alteri cogitauerat: ipse dei iudicio re
portauit. Mirabilis em est pmutatio occulte dei
puidentie qñ vult operari: q scz bonū qd mali p se
habere credūt ad bonos qñq deriuat. Prouer. Prou. 13. d
Reseruat iusto substātia pctorū: et malum qd illi
mali bonis parauerāt, in caput ipsorū gyrat. Uñ
Iustus de angustia liberabit, r tradet impius p Prou. 11. b.
co. ¶Uel illud allega, q premiū iustorū qñq dif Aliter.
fert, ita q quasi in obliuionē tradi videt: sicut de
illo Mardocheo patet, qui insidias regi reue-
lauerat: r tñ sibi nullū premiū datū erat. Uerūtñ
rex noster christus, qui cōtinue vigilās, noctē in-
somnem duxit: finaliter qñ historias preteritas et
sanctorū merita in libro indelebili sue mentis re-
legit: ipsosq nondū premiatos reperiens, hono-
re tam tēporali q̄ eterno honorandos decreuit.
Illos igitur finaliter vestibus regis. i. corporū
dotibus induit: illos sup equos in sella regis. i.
super celi celsitudinē constituit. Illos regio dia-
demate. i. dignitate eterne glorie honorauit: il-
los p principes suos. i. per angelos suos cōdu-
ci r deduci pcepit atq mādat: r sic q̄cq̄d tardat,
ipsos p meritis suis remunerat r honorat: hoc F.
em honore dign⁹ est quēcunq rex honorare de-
creuerit. Uñ Ps. Gloria r honore coronasti eum Ps. 8. b
domine. ¶Uel dic moraliter, q vestes regis fue- Moralitas
runt ille virtutes quas christ⁹ habuit circa cor-
pus: scz carnis mūdicia seu puritas, q̄ fuit tanq̄
camisia interior: penitētie asperitas, que fuit si-
cut tunica superior: r rerū mundialiū pauptas,
que fuit sicut clauus exterior. Equus illi⁹ regis
fuit crux in qua fuit portatus. Diadema eius
fuit corona spinea, qua extitit coronatus. Dico
igit q mardoche⁹ qui interpretat amara contri
tio impudicitie: pōt Petrū r Andreā significare,
r quoslibet viros sanctos: q̄ reuera i hoc fuerūt
a rege summe honorati: qr vestib⁹, equo r diade
mate. i. ad sue passiōis similitudinē fuerūt crucia
ti: r per amā. i. per neronē r egeam honore hmōi
insigniti. ¶Etiam moraliter ista possunt dici de Aliter.
quolibet sancto: q̄ vestibus regis. i. humilitate,
charitate r paupertate tegit: diademate regis. i.
spina diuini timoris coronat⁹ pūgit: equorū sel-
la regis. i. a beata vgine vel a cruce p deuotionē
r fiduciā vehit r portatur: atq ab aman inimico
suo. i. a mundi principib⁹ r tyrānis circūducit et
vexat. Illo em modo rex noster xps suos in hoc
mundo honorauit: inquātū illa que ipse habuit
insignia eis donauit: r istis mediātib⁹ celeste pre
miū eis parat. Eccli. Corona aurea super caput Eccli. 45. b
eius expressa signo sanctitatis glorie, honoris et
opus fortitudinis.

¶ Capitu. ix Textus.

Rex vero Assuerus omnē terrā et cun-
ctas maris insulas. Moralita. Cap. vj.

Hic capitu. x. r. xj. ponit somniū Mardo- G
chei, scz q fiebāt voces, tu-
mult⁹ r tonitrua, terremot⁹
r ꝯturbatio sup terrā. Ui-
debat ēt q dracones maxie
inuicē cōfligebāt: ad quorū
clamorē cūcte cōcitate sunt
natiōes, vt pugnarent ꝯtra
gentē iustorū: que timore, tribulatiōe r angustia
territa: seipam pparabāt ad mortē: qb⁹ scz iustis
ad dñm clamātib⁹, ecce fons pu⁹ creuit i fluuiū
magnū, r i aq̄s plurimas redūdauit: r i lucē solē-
q ꝯuersus est. ¶Uel sm aliā lrām, lux r sol⁹ ort⁹
est: r hūiles tūc exaltati sunt: r deuorauerūt in-

Moralitas clytos. ¶Sic vere cũ a mũdi ꝓncipio post terre-
motũ ⁊ tonitruũ tẽtationis luciferi cõtinue fue-
rit bellum inter duos dracones.i.inter rationa-
les creaturas,diabolum scȝ ⁊ hominem:sic factũ
est ꝙ commote sunt nationes demonũ ⁊ iniquo-
rum cõtra populum iustorum et fidelium, ⁊ pre-
ualebant. Ita ꝙ tũc omnes iusti mortem ⁊ infer-
num necessario expectabant :tribulatiões ⁊ an-
gustias sustinebãt:quapropter ad dominum cla
mantes,liberationem deuotionis implorabant:
Ps.79.a b dicentes illud Ps. Ueni ad liberandum nos. Et
ideo dei nutu fons paruus.i.beata virgo ⁊ par-
ua ⁊ humilis:in fluuium magnũ creuit, in quan-
tum deum qui est infinitus, continere potuit : et
in aquas redundauit,etiam plurimas, in quãtũ
s.humano generi multa bñficia ꝓpinauit ; ⁊ lux
⁊ sol.i.christus dei filius sol iustitie in mundo or-
tus ⁊ natus extitit:⁊ sic pax tranquillitatis ⁊ bo
ne voluntatis hominibus nata fuit. Tunc enim
humiles. i.captiui qui erant in limbo: iusti qui
sunt in mundo exaltati fuerunt:contra inclytos
i.contra demones ⁊ tyrãnos p̄reualuerũt:et vir-
tute illius solis fontisq̃ mortis eterne periculũ
Mala. 4.a euaserũt.Uñ,orietur vobis sol iustitie timentib⁹
Aliter. nomen meum. ¶Uel dic ꝙ quando in aliqua ec-
clesia vel conuentu veniunt terremotus ⁊ turba-
tio: vtpote quia quãdo moritur prelat⁹, statim
est in electione lis et contentio. Fit enim tunc
quandoq̃, ꝙ duo magni dracones.i. duo magni
canonici vel priores maliciosi ⁊ ambitiosi inter
se pro habenda dignitate cõfligunt. Quo facto,
statim natiões et partes se diuididũt: ⁊ mali con
tra iustos preualere contendunt. Sed pro certo
sepe fit ꝙ neuter duorũ draconum obtinet:quin-
imo sepe fit ꝙ aliquis fons paruus.i. aliquis ho
mo humilis,pauper ⁊ nullius reputationis eli-
gitur:⁊ in fluuiũ magnũ.i.in prelatum cõuertit:
⁊ sic tandẽ in lucem ⁊ solẽ per sanctã,et exempla
rem vitam mutatur:⁊ sic per ipsum boni et humi
les ꝓmouentur et extollunt, mali vero et supbi
mediante iustitia deuorantur: qꝛ pro certo sepe
fit quando dominus suscitat de terra inopem,
Luc.1.e vt sedeat cum principibus , et solium glorie te-
neat: tunc deponuntur potentes de sede, et exal-
tantur humiles.

B

¶Capi. xvi. Textus.

Rex magn⁹ Artaxerxes ad India vsq̃ Ethiopiam. Moralitatum Cap. vii.

HIc cap. xvi. dici-
tur ꝙ populus iudaicus in ca-
ptiuitate positus iustis legibus
vtebatur. Circa quod notã ꝙ iu-
dei in terra sua vbi erant liberi,
4.Esdre leges dei non seruabant, sed po
13.c tius idolis seruiebant. In capti
Moralitas uitate tamen et tribulatione et seruitute domi-
Esa.18.e num coluerũt:sicut ponitur quarto libro Esdre
cap.xiii. ¶Illud potest allegari , ꝙ vexatio dat
intellectum,sicut dicitur . Et ꝙ plus proficit ho-
mini aduersitas q̃ prosperitas: qꝛ scilicet in pro
speritate positi ⁊ deum et eius legem obliuiscun-
tur, idolis et vitiis famulantur: in tribulatione
vero ad seipsos reuertunt:⁊ se propter sua pec-
Ps.77.d cata puniri intelligentes, seruire domino et man
data eius facere compelluntur. Psal. Cum occi-
deret eos querebant eum . ¶Uel expone si vis,
quod vt communiter homo est melior in terra
aliena q̃ in propria.

¶Moralitatum super hester Finis.

Moralitatum Liber vicesimus super Job.

¶Capitulum i. Textus.

Uir erat in terra hus, nomine Job. Moralitatum Capitulum i.

DE Job cũ to-
tus sit moralis ⁊ moraliza
bilis, nihil intẽdo ponere,
nisi aliqua que narratiue
ponuntur. Dico ergo ꝙ vir
erat i terra hus , noie Job:
⁊ erat vir ille simplex et re-
ctus , timens deum, ⁊ rece-
dens a malo : ⁊ nati sunt ei
septem filii ⁊ tres filie:possessioq̃ erat ei septẽ mi
lia ouiũ, tria milia camelorũ, quingẽta iuga boũ,
⁊ quingẽte asine, ⁊ familia multa nimis. ¶Reue- Moralitas
ra talis vir dȝ esse quilibet vir perfect⁹: qꝛ ꝓ cer-
to iste debet esse vir.i.vigorosus et virtuosus in
terra hus q̃ interpretatur festinans, ⁊ cõsiliator
diligens ⁊ et studiosus, ⁊ aliorũ consiliatorũ pa-
cificus et dulcorosus. Simplex dȝ esse humilis et
modestus, rect⁹ et iustus. Debet esse timens deũ,
et malorum oĩm fugitiuus : qui etiam debet dici
iob, qui interpretatur dolẽs, qꝛ scȝ ipse dȝ esse ꝓ
culpis et miseriis hui⁹ vite dolẽs, tristis et geme
bũdus: et sic iste erit iter oriẽtales.i.inter iustos
magn⁹ in ꝟtutib⁹ et fecundus. Unde dr̃: magn⁹ Eccl.
effectus sum: et precessi oẽs qui ante me erant in
sapientia. Ideo possessio virtutum suarũ dȝ esse C
multiplex: qꝛ reuera ipse debet habere septem fi-
lios.i.septem spũssancti dona: tres filias. i. tres
theologicas virtutes: septem milia ouiũ.i. septẽ
misericordie opera: tria milia chamelorũ.i. triũ
partiũ penitentie.s.contritiõis, cõfessionis et sa
tisfactionis onera. Fuit etiã possessio ei⁹ quingẽ
ta iuga boũ.i.quinq̃ sensuũ carnaliũ cohibitio:
et quingẽte asine.i.q̃nq̃ librorũ legis, ⁊ diuinorũ
mandatorũ humilis recordatio: et familia multa
nimis.i.ceterarũ virtutũ abundans cumulatio. Job.
Unde infra capł̃o isto dr̃. Operibus manuũ eius
benedixisti: et possessio ei⁹ creuit in terra. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ iste vir est bonus prelatus: qui scȝ debet es
se vir sine imbecillitate , rectus sine acceptione
personarũ vel iustitie toruitate: simplex sine pli-
ca.i.sine malicia et duplicitate: timens deum: sine
seruilitate: recedens a malo, non timore sed cha
ritate: iob dictus.i.dolens ex compassione et pie
tate: in terra hus.i.consilians et cõcordãs alios
cum festina sedulitate : magnus inter oriẽtales,
virtutis et fame multiplicitate: ita ꝙ iã de ipso
potest dici illud quod sequitur. Non cõsiderasti
seruum meũ iob, qđ non sit ei similis in terra: vir
simplex ⁊ rectus et timens deũ. Igitur iste hȝ in
possessiõe sua filios.i.subditos charitatiuos. Fi- D
lias.i.simplices et imperfectos. Chamelos.i.vi-
ros patientia et humilitate onerib⁹ tribulatio-
num subiectos. Boues.i. viros bonorum operũ
laborib⁹ deditos. Asinas et oues, idest viros mi-
sericordes lacte eleemosynarum irriguos et fe-
cundos. Prelatus enim non solum filios habe-
bit, imo et filias, non solum boues, imo et oues:
non solum camelos , imo et asinas: quia scilicet
sub prelato in domo ecclesie non solum sunt per
fecti, imo etiam imperfecti: non solum sapiẽtes,
sed etiam simplices: non solum laboriosi, imo de-
biles. Apostolus. In magna enim domo non so 2.Timo.
lum sunt vasa aurea: imo et argẽtea, lignea et fi-
ctilia

ctilia. Unde etiam inter istos subditos aliqui nu
merantur septenario numero, propter septē ope
ra misericordie. Aliqui ternario, propter trinita
tis simplicem fidē. Aliqui quinario, ꝓpter quin
Aliter ꝗ sensuum custodiam. ¶ Uel dic ꝙ in spirituali
possessione viri iusti debēt esse filij. i. opera chari
tatiua: filie. i. opera pia. Chameli: qui oneri se in
clinant. i. humilitas ⁊ obedientia. Oues. i. simpli
citas ⁊ innocentia. Boues. i. fortitudo ⁊ temperā
tia. Asine. i. trāquillitas ⁊ patientia. Familia mul
ta nimis. i. aliarum virtutum bonorumq̄ actuū
Phi. 4. d ⁊ affectuum fertilitas ⁊ opulentia. Apl's. Habeo
Eodē. c. a aūt oīa ⁊ abūdo. ¶ Septē filij iob vicissim ꝯuiuia
faciebāt nūc penes vnū, nūc penes aliū comede
bāt: ⁊ tres sorores suas vocātes ipsas vt secū co
mederēt, ⁊ vinū biberēt inuitabant. Job vero de
salute liberorum sollicitus erat: ⁊ ideo completis
E cōuiuijs pro singulis sacrificiū offerebat. ¶ Job
significat bonū p̄latum: filij eius significāt viros
sciētificos ⁊ pfectos: filie vero sue designant infe
riores simplices ⁊ ignaros. Ista ergo ē veritas ꝙ
filij iob. i. clerici scientificiq̄ viri qui sunt in eccle
Moralitas sia: debent vicissim conuiuium spūale facere: vbi
scilicet docendo ⁊ predicando possint auditores
⁊ etiam alter alterum recreare. Debent etiam fi
lias sorores. i. simplices ⁊ laicos ad istud conui
uium vocare: ⁊ vino sue doctrine ipsos reficere
⁊ potare: sicut ad literam videmus de religiosis
⁊ mendicātibus: qui alternatim sibi ⁊ alijs predi
cant ⁊ ad predicationes suas simplices seculares
Cañ. 3. d ⁊ maxime sorores suas benignas ⁊ filias inuitāt
⁊ inuocant, dicentes illud Cañ. Egredimini filie
syon. Job etiam pater istorum. i. prelatus sum
mā curā ⁊ sollicitudinem debet de salute istorum
liberorum. i. subditorum habere: ⁊ ideo ipse de
bet sacrificium laudis ⁊ orationis singulis domi
Aliter no facere ⁊ offerre. ¶ Uel dic ꝙ per filios intelli
guntur diuites: per filias vero intelligūtur pau
peres ⁊ infirmi. Isti ergo filij. i. diuites quandoq̄
solent alternatim conuiuia facere: veruntamen
debent semper sorores suas. i. pauperes aduo
Lu. 14. c. care. Unde dicitur. Cum facis conuiuium, voca
pauperes. Uel tempore caristie debent alternatiz
conuiuium eleemosynarum impendere pauperi
bus ⁊ egenis: sicut ad literam faciunt boni ⁊ mi
F sericordes diuites in istis ciuitatibus qui inter
se solēt ꝯuenire: ⁊ vnꝰ post aliū ꝯuiuiū eleemosy
narum ⁊ subuentionum pauperibus p̄parare.
Eodē. c. b ¶ Hic dicitur ꝙ cum filij dei assisterent coram do
mino, affuit inter eos etiā sathan: cui cū diceret
dominus: vnde venis? respondit circuiuī terrā
perambulaui eam. Igitur iste sathan non legi
tur a domino aliquid petijsse, nisi ꝙ solum Job
posset affligere: ⁊ primo eum temporali substan
tia spoliare: tandem eum in corpore percutere et
Moralitas grauare. ¶ Sic pro certo dico, ꝙ hodie vbicunq̄
conueniunt filij dei coram domino. i. in quacūq̄
bona societate siue religiosorum siue laicorum:
semper est dare aliquem sathan, qui interpretat̄
contrarius vel aduersarius, transgressor vel pre
uaricator. i. aliquos rebelles malos ⁊ cōtrarios:
⁊ omniū bonoruz aduersarios, diuine legis trās
gressores, et sue pfectiōis preuaricatores: qui ꝓ
certo non faciunt nisi terram et patriam explora
do perambulare et circuire: et hoc nō vt possint
proficere: sed vt possint inuenire quē affligant: et
cui noceant: et occasionem alios ledendi reperi
re sicut ad literam videmus de detractoribus in
ter religiosos, de inuidis inter clericos, et de bal
1. pet. 5. c liuis inter laicos. Unde dicitur. Aduersarius ve
ster tanq̄ leo rugiens circuit, querens quem de
uoret. Et breuiter nihil aliud querunt nisi quod
possint Job: qui interpretatur dolens, idest pau
peres et dolētes affligere: et eos in rebus et cor
poribus, rapinis ⁊ molestijs impugnare: commis
siones enim talia faciendi libenter accipiunt: et
ipsas citissime executioni tradunt: nihilq̄ in hoc G
mundo q̄ nocendi potestatem appetunt. Apoc. Apoca. 9. b
Aculei erant in caudis eoꝝ ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ diabo Aliter
lus semper est inter bonos: vel ꝙ diabolus non
potest nocere homini nisi a deo acceperit potesta
tem. ¶ Hic habemus ꝙ laxata manu diuine pote
statis ⁊ protectionis, est data licentia diabolo ꝙ
possit affligere Job. Statimq̄ ipso cooperante,
tribulationes quatuor ei per ordinē euenerunt:
quarum. s. prima fuit: Quod cū boues eius ara
rent, ⁊ asine iuxta eos pascerentur: irruerunt sa
bei, tuleruntq̄ omnia, necnō pueros occiderunt
gladio: vnusq̄ solus euasit, qui cladem ad Job fu
giens nunciauit. Ignis etiam de celo tunc ceci
dit, q̄ oues eiꝰ ⁊ earū custodes pueros vno solo
euadente cōsumpsit. Chaldei etiam tres turmas
fecerunt: ⁊ irruentes chamelos rapuerunt: pue
ros vero custodes preter vnum gladio occide
runt. Filijs autem ⁊ filiabus suis in domo fra
tris sui primogeniti vescentibus ⁊ vinum biben
tibus, ventus a regione deserti vehementer ir
ruens, quatuor angulos domus concussit, ⁊ libe
ros omnes oppressit: ita ꝙ vnus solus de famu
lis qui hoc nunciaret, remansit flebilis atq̄ nu
dus. Et ait Job. Nudus egressus sum ex vtero Job. 1. d
matris mee: nudus reuertar illuc. Reuera, vide
tur ꝙ in domo iob. i. in ecclesia sancta dei: hoc est H
dictu in cetu fideliū sathan aduersarius noster
diabolus huiusmodi tribulationes diuersimode
suscitat ⁊ inducit. Constat enim ꝙ ibi hodie inue
niuntur boues arantes. i. auari, qui circam ter
ram laborant, ⁊ asine iuxta eos pascentes. i. car
nales, qui comessatiōibus vacant: ibi sunt oues.
i. simplices, qui illa que ad salutem sunt necessa
ria, ignorant. Ibi etiam sunt chameli. i. alij prin
cipes ⁊ superbi, qui gibbum ⁊ tumorem super
bie ⁊ presumptiōis habent. Ibi sunt filij ⁊ filie. i.
religiosi ⁊ religiose: qui comestionibus ⁊ vini po
tationibus, ⁊ ebrietatibus inhiant ⁊ anhelant.
Ibi sunt pueri istorum custodes, id est mali prela
ti: qui pueriliter alios gubernant. Istos ergo di
uersimode perdit: ⁊ alios alijs culpis: non quos
dam spiritualiter interficit per sabeos, qui elo
quentes interpretantur. i. per eloquentiam pro
priam ⁊ suggestionem: quosdam per chaldeos
qui interpretantur quasi fere vel quasi mammil
le, idest per mundi prosperitatem ⁊ lactationem:
quosdam per ignem auaricie ⁊ cupiditatis: quos
dam per ventum superbie ⁊ vanitatis. Istis enī
quatuor plagis diabolus iob. i. christum depau
perauit: ⁊ possessione bonarum personarum tam
ecclesiasticarum q̄ secularium denudauit multi
pliciter. Unde de christo videtur posse dici illud.
Relicta sindone nudus profugit. Et Amos. Ro Mar. 14. e
bustus inter fortes nudus effugiet. ¶ Uel si vis Amos. 2. d
dic ꝙ omnia ista que habemus hic, scilicet ꝙ om Aliter
nia bruta animalia iob perierunt, ⁊ ab hostibus
rapta fuerunt: ⁊ seruitores perempti, veruntā
men paucissimi sunt qui euaserunt: quinimmo A
liberi eius mortui fuerunt. De seruis vero Job
seu pueris aliqui pauci superfuerunt. ¶ Potest Aliter
adhuc allegari, ꝙ cum Job. i. christus sub se ha
beat homines ⁊ bestias. i. fideles ⁊ infideles, chri
stianos et gentiles, ista tamen est veritas: ꝙ om
nes bestie. i. gentiles ⁊ alij infideles moriuntur ⁊
damnantur: de hominibus vero. i. fidelibus sunt
paucissimi qui saluentur. Unde dr. Multi sunt vo Mat. 20. c
cati, pauci vero electi. Quinimmo etiam de homi
nibus istis. i. de personis rōnabilibus ⁊ de xpī fi
delibus illi qui sunt filij ⁊ filie. i. illi q̄ sunt spūales
filij dei. i. clerici ⁊ religiosi, magis pereūt: ⁊ vētro
superbie ⁊ epulatione gastrimargie damnationi

succumbunt, ꝙ illi qui pueri et serui .i. subditi ⁊
simplices ⁊ ignari: q̄r scȝ de illis aliqui remanent
Aliter ⁊ saluantur: isti vero quasi oẽs ad vitia prolabũ
tur. Scḋȝ em̃ Augusti. simplices ⁊ idiote rapiũt
celos: et nos cũ literis nostris mergimur in pro
fundum inferni. ¶ Uel dic ꝙ sabei qui interpretã
tur eloquentes, sunt adulatores vel etiã aduo
cati, q̄ reuera pueros custodes .i. p̄latos ⁊ supe
riores gladio lingue sue ꝑcutiunt: ita ꝙ boues ⁊
Aliter asinas .i. lucra ⁊ vtilitates ab ipsis pre aliis re
portant et rapiũt. ¶ Uel dic ꝙ in domo dei boues
i. viri scientifici ⁊ ꝑfecti debent in agro sacre scri
pture arare .i. studere, legere ⁊ predicare. Asine
vero .i. simplices iuxta eos debent pasci .i. eorum
doctrinis ⁊ p̄dicationib⁹ informari: a pueris ve
ro .i. a puris ⁊ innocẽtib⁹ prelatis debent cõlter
custodiri. Sabei tñ qui interpretantur clamān
1.re.26.c tes et detractores litigiosi, istos molestãt: ⁊ tam
Aliter maiores ꝙ inferiores infestãt. Uñ dr. Quid cla
mas ⁊ inquietas regez? ¶ Uel dic ꝙ caldei gñali
ter significãt humani generis inimicos, scȝ mun
dum, diabolũ, et carnem: caldei em̃ interpretan
tur quasi fere: et est iste mũdus cũ auaris, q̄ mo
re ferarũ deuorãt aliena. Interpretãtur etiã q̄
si demones: iste est diabol⁹ cũ tyrãnis. Interpre
tant insuper q̄si mamille: ista est caro cum illece
bris: q̄ scȝ delectationib⁹ suis lactat ⁊ decipit. Isti
igitur caldei .i. isti hostes humani gñis, iter tur
mas predictas se diuidũt, ⁊ sic camelos seu pue
ros .i. malos ⁊ bonos rapiũt spiritualiter et occi
dunt et molestãt temporaliter ⁊ affligunt. ¶ Uel
dic ꝙ chameli ⁊ alti ⁊ gibbosi significãt altos p̄n
cipes ⁊ p̄latos: quos ꝓ certo tres turme caldeo
ruȝ q̄ interp̄tãtur mamille .i. tria gñā personarũ
lactando in amorẽ suũ rapiunt: ⁊ iob dño suo .i.
Aliter deo, ipsos subtrahũt atq̃ tollũt. Primi sunt ne
potuli et amici carnales. Secũdi sunt ꝓbosi adu
latores. Tertiũ sunt donoꝝ et munerum oblato
res. Ab istis em̃ tribus generib⁹ caldeoruȝ, que
quasi mammille dicuntur nostri superiores, ⁊ ma
xime prelati, lactãtur et recreãtur. Iõ ab ipsis
taliter rapiũtur, ꝙ nulli aliĳ emolimentũ de eis
consequuntur: ita ꝙ ipsi p̄lati vidẽtur dicere il
C
Eccli.25.a lud Eccli. In tribus beneplacitũ est spũi meo ⁊c.
Aliter ¶ Uel si vis dic, ꝙ domus primogeniti in qua fi
lĳ et filie comedẽtes vento irruente sternunt: do
mos ⁊ curias principum vel prelatorũ designat:
qui pro eo primogeniti fratris dicuntur: q̄r aliĳs
ditiores et potẽtiores esse noscũtur. Deut. Da
Deut.21.c bit pater primogenito suo de his q̄ habet cuncta
duplicia. Ista igitur est veritas, ꝙ illi qui in do
mo primogenitoꝝ suorum .i. in curĳs ⁊ hospi
tĳs diuitum ⁊ magnatum morãtur: ⁊ qui panem
⁊ vinũ eorũ comedunt: ⁊ apud eos officĳs ⁊ obse
quĳs deputãtur, diuersis periclitãt vitĳs ⁊ casi
bus, ⁊ periculis supponuntur. Uentus em̃ et fla
tus diabolice tẽtationis ibi precipue solet flare:
que totam domum istam solet ad malum concu
Mat.11.a tere et mouere, et sic illos qui sunt ibi, per vitia
Aliter. opprimere et damnare. Constat autem ꝙ illi qui
curias sectantur diuituȝ, sunt vt cõmuniter adu
latores, raptores, inuidi et supbi: et sic euidens
est vitiorum turbine opprimi et inuolui. Uñ Se
neca dicit de istis. Si quis cum magnatib⁹ habi
tat: aut veritas aut eorum amicitia perdenda ē.
Unde illud Matth. Ecce qui in domibus regum
sunt, mollibus vestiuntur. ¶ Uel dic ꝙ in talibus
domibus officĳs et statibus homo statim pericu
lum patitur: et hoc quia vent⁹ inuidie qui ⁊ cõ
muniter a regione deserti id est a malis, desertis
et insufficientib⁹ ꝑsonis solet procedere, ibi flat
D
qui totam domum quandoq̃ concutit et contur
Ezech.1.a bat: et illos q̄ ibi habitãt, aliquotiens opprimit
Aliter. atq̃ damnat. Unde Ezech. Ecce ventus turbi

nis veniebat ab aquilone. ¶ Uel dic ꝙ frater no
ster primogenitus fuit lucifer: qui dicitur frater Ps.109.a
noster: quia fuit ab eodem patre deo genitus et Iob.4.b
creatus. Psal. Ante luciferum genui te. et Iob.
Ecce behemoth quem feci tecum. Primogenitus Ibidem
vero, quia creatura dei est. Et alibi. Ipse est p̄n
cipium viarum dei. Conuiuium vero eius est ꝓ
speritas: cuius scȝ dominium vendicat ipse sibi.
Unde Luc. Ostendens christo oĩa regna et glĩaȝ,
dixit. Hec oĩa dabo tibi, si cadẽs adoraueris me:
quia mihi tradita sunt: et cui voluero do ea. Ista
igitur est veritas, ꝙ quandoq̃ filĳ iob et filĳ dei
idest christiani et christiane: seu etiã generaliter
tam viri ꝙ mulieres: taȝ ecclesiastici ꝙ seculares:
in domo fratris sui primogeniti diaboli, scilicet Luc.4.a
in mundo et in conuiuio eius. scilicet in mundi
di prosperitate comedunt et bibunt: et de cibis
huius conuiuĳ, id est de bonis et diuitĳs laute
sumunt. Uinum etiaȝ mundi scientiaruȝ hauriũt
atq̃ sumũt: subito fit ꝙ vento tribulationis e re
gione deserti, id est ab occulta dei prouidentia
insurgente: et quatuor angulos huius domus.
i. quatuor partes prosperitatis mundane, scilȝ
diuitias, delicias, honores et scientias, concutiẽ
te et destruente, ipsi tales conuiue, id est ipsi in
mundi prosperis conuiuãtes: subito aliquotiẽs
opprimuntur: et per infortunium id est, per mor
tem ad casum flebilem deducuntur. Uentus em̃
deserti id est tribulatio mortis istam concutit et
subuertit: et conuiuas eius per damnationem et E
tribulationeȝ temporalem opprimit atq̃ perdit.
Unde Ezechiel. Uentus austri cõtriuit te in cor
de maris, diuitie tue et thesauri tui ⁊ multiplex Eze.27.f
instrumentum tuum.

¶ Capl'ȝ ij. Textus. Factum est autẽ cum quadam die venissent filĳ dei. Moralitatum Capitulum ĳ.

Iob percussus i
corpe: ita ꝙ a plãta pedis vsq̃
ad ꝟticeȝ nõ esset in eo sanitas
bonis oĩbus a diabolo denuda
tus, in sterquilinio sedebat: sa
niẽq̃ vlcerũ testa radebat: ⁊ tri
bulationes sibi immissas in pa Iob.1.a
tiẽtia sustinebat. Uxor ꝟo ei⁹ cũ seruis ip̄m atro
citer deridebat: et fetorẽ ipsi⁹ abhorrebat, sicut
hic vbi dicit. Benedic deo ⁊ morere. Et infra, vbi
ip̄e iob dicit sic. Habitũ meũ abhorruit vxor mea
amici ꝟo ei⁹ ip̄m arguebãt et irritabãt: et pctõrẽ
volebãt ꝓbare: serui ꝟo eius sibi obedire nole
bãt. Seruũ meũ vocaui: et nõ r̄ndit mihi. Sȝ fina
liter visa ei⁹ p̄nia ⁊ patiẽtia, dñs ip̄m sanauit: se Ibidem
ptem filios et tres filias sibi dedit. Amici et noti
eius ad eum conuenerunt: ipsumq̃ cõsolati sunt Iob.vlti.
Et qui prius eum contempserunt sibi bona pro F
pria diuiserunt. ¶ Moraliter loquendo iob signi Moralitas.
ficat peccatorẽ: qui scilicet a diabolo per pecca
tum percussus: bonis suis scilicet virtutibus et
gratĳs spoliatur: et vlceribus malarum condi
tionum et consuetudinum plenus, in sterquili
nio .i. in immũdicia voluptatis vel in fetore incõ
tinẽtie seu infamie morat. Ubi vxor ei⁹ .i. ꝯsciẽtia
sua ipsuȝ remordet ⁊ abhorret: vbi serui sui .i. in
teriores affectus ⁊ exteriores sensus q̄ sibi serui
re debuerũt, sibi non famulãtur, sed contrariãt,
et vbi amici sui, id est sancti ipsum contennunt ⁊
arguunt: et vilitatem eius detestantur. Statim
enim quando quis bonis suis sp̄ualib⁹ ꝑ diabo
lum fuerit spoliatus: restat ꝙ de sctis suis ami Tren.1.a
cis sp̄ualibus sit contempt⁹. Unde Tren. Oĩes
amici eius spreuerunt eũ: ⁊ facti sunt ei inimici,

Et ideo ponit consequēter: qꝛ scʒ manū suā misit hostis ad oīa desiderabilia eius. Sed quid? Pro certo, qn̄qꝫ fit ꝙ iste Job qui interpretat̄ dolēs. i. peccator de peccato cōtrit⁹: sanie vitiorū testa. i. mortis memoria mediāte per cōfessionē educit: et ad pn̄iam ꝛ patientiā se cōuertit/ dicēs. Idcir-
Job. vlti. a co ipse me reprehēdo: ꝛ ago pn̄iam. Et tūc deus bona deperdita. i. virtutes ꝛ gratias: ꝛ hoc qn̄qꝫ in duplo maiores ꝙ̄ habuerat/ sibi restituit: septem filios. i. septē dona spūssancti: tres filias. i. tres virtutes theologicas sibi concedit. Et sic quilibet amicorū suoꝝ. i. sanctorū, ad amorē suū
B redit: ipsumqꝫ spiritualiter cōsolat̄: ꝛ bona sua.
Dan. 4. g i. spirituales gratias sibi distribuit et concedit. Unde dicit̄. Figura mea restituta est mihi: ꝛ opti
Aliter. mates me requisierūt. ¶ Vel si vis dic exemplariter, ꝙ mundi, amici, vxor et serui, q̄ diu homo est in tribulatione et paupertate, de ipso nō curant: imo quādoqꝫ grauia improperia cōtra eū iactāt: si vero ad prosperitatē redierit, tūc eum
Aliter. consolant̄ et amant. ¶ Vel dic ꝙ tres amici Job sunt fides, spes ꝛ charitas: vel contritio, confessio et satisfactio, eleemosyna: ieiuniū et oratio: q̄ ad ipsum cōsolandum veniunt: et finaliter bona spiritualia sibi distribuunt et concedunt.

¶ Moralitatum super Job finis.

Moralitatum Liber vicesimusprimus super Esaiam.

¶ Capitulū j. Textus.

Visio Esaie filij amos. Mora. Ca. j.

E Saias de genere regali scd̄m hebreos: Tante autē sanctitatis extitit/ vt ponit Comestor: ꝙ cū exercitus sennacherib hierusalē obsideret: et iuxta aquas syloe fixisset tē-
D toria: ita ꝙ piscina ꝛ hostibus ꝛ ciuib⁹ cōmunis eēt: Esaias a dn̄o impetrauit orando/ et obtinuit qd̄ cum hostes ad piscinā veniebant eam sine aqua reperiebāt: cū vero ciues ad piscinā descēdebāt, aquas in abundantia inueniebāt: ita qd̄ hostes mirabant̄ vnde aquas in ciuitate habebant. In cuius memoria aque syloe adhuc non cōtinue/ sed certis horis ac interpolatis ebulliunt: sicut
Moralitas. ait Epiphanius. ¶ Talis fons videt̄ esse gloria paradisi: qꝛ ista est que ex oratione Esaie, id est ex ordinatione dei solis ciuibus, id est solis bonis et iustis se exhibet: hostibus vero et impiis ꝛ peccatoribus se subtrahit atqꝫ latet. Ista eīm est
Aliter. s̄m Augu. que nulli negabitur digno. ¶ Vel dic ꝙ ista est diuina gratia ꝛ deuotio, que solis ciuibus et sanctis hominib⁹ concedit̄: hostibus vero, id est peccatoribus/ qui sunt de exercitu sennacherib. i. diaboli: qui hierusalē, id est ecclesiam quotidie obsidet/ denegat̄. Mali enim istū fontē inuenerūt valde siccum: boni inuenerunt ipsum opulentū et plenū: quia fons cōpunctionis ꝛ deuotionis a malis inuenit̄ aridus: a bonis vero inuenit̄ dulcis ꝛ sapidus et amenus: qd̄ est etiam verū de fonte et gratia cōpassionis: vel de fonte diuine scripture, vel cuiuslibet spiritualis recrea-
Zach. 13. a tionis. Unde. Erit fons patēs domui Jacob. Ille etiā fons non cōtinue/ sed certis horis erupit: qꝛ diuina gratia s̄m dei occultā ordinationē/ quādo vult se subtrahit atqꝫ venit: cōpunctio etiā et deuotio non solet cōtinue fluere: sed interpolatim certis horis et diuersis a deo ordinatis/ solet erumpere ꝛ manare. Unde dicit̄. Spiritus cū Joh. 3. a
vbi vult spirat. Quia sicut dicit Apl's. Nō est vo Rom. 9. c
lentis neqꝫ currentis/ sed dei miserētis. ¶ Vel dic Aliter.
ꝙ talis fons debet esse prelatus: quia scilicet iste debet se quātum ad malos exhibere siccū/ sterilē et austerū: quātum ad bonos aūt effluentē ꝛ plenum: siccū enim et durū et rigidū debēt eum hostes hierusalē. i. tyrāni ecclesie sentire: boni vero qui hierusalē. i. ecclesie sunt ciues et amici/ ip̄m debēt effluentē ꝛ pium/ liberalē et fluidū inueni-
re. Unde Eccl'a. Benefac iusto/ et nō dederis im- Eccl'ia. 12. a
pio: quod tamē est cōtra multos ecclesiasticos ꝛ prelatos: qui scilicet liberaliores sunt ad histriones et tyrānos nobiles, qui ecclesie sunt hostes, ꝙ̄ ad bonos ꝛ pauperes: qui sunt ciues: magisqꝫ ꝛ affluētius malos promouent: bonis vero subditis et pauperibus siccos/ auaros et impios se demonstrāt. Unde dicit̄. Dilexerūt hoīes magis Joh. 3. a
tenebras ꝙ̄ lucē. ¶ Vel dic ꝙ talis fons est iudex Aliter.
vel prelatus, personarū acceptor: q̄ scʒ solis ciuibus, id est solis nepotib⁹/ notis et familiarib⁹ se liberalē exhibet: hostibus vero. i. extraneis quibusdam siccus/ sterilis et auarus apparet: qꝛ scʒ B
aquas beneficiorū suorum temporaliū solis illis cōicat/ quos scʒ generaliter negat: cum tamē ad fontē pertineat [illegible] patens ꝛ cōmunis oībus.

¶ Capitulū v. Textus.

Cantabo dilecto meo canticū patruelis mei vinee sue. Moralita. Ca. ij.

Q Vidam pater familias plātauit vineam electam: et sepi circūdedit eā: et lapides elegit ex ea: et edificauit turrim in medio eius: ꝛ torcular extruxit in ea: ꝛ expectauit ꝙ faceret vuas: et fecit labruscas. Iste ergo indignat⁹ contra eam/ incepit totaliter cōminari. Quid eīm inquit debui facere vinee mee/ et nō feci? Et nunc ostēdam vobis quid faciā vinee mee. Auferā sepem eius/ ꝛ erit in direptionē: dirua maceriā ei⁹, et erit in cōculcationem: non putabitur: et nō fodietur: et ascendent spine et vepres super eam: et nubibus mandabo desuper/ ne super eam pluāt
imbrem. ¶ Charissimi sicut hic ibidē exponitur Moralitas.
vinea dn̄i sabaoth domus israel est, scilicet ecclesia vel religio: quā scilicet in agro huius mundi plantauit: sanguine suo rigauit: et sepē angelice protectionis ei circūdedit: turrem cōtemplationis in ea cōstruxit: et torcular passionis proprie in ea fabricauit: lapidesqꝫ, id est offendicula ꝛ er- C
rores in ea sustulit et amouit. Uñ Matthei. Ho- Matth. 21. d
mo quidā plātauit vineā ꝛ circūdedit ei sepem: ꝛ fodit in ea torcular: et edificauit turrim: quapropter a principio expectauit ꝙ hec vinea religionis vel ecclesie/ vuas. i. virtutes et opes bonorū operū faceret: ꝛ ꝙ vino cōsolationis ip̄m dn̄m recrearet: sed reuera ista nō videt̄ facere vuas sed labruscas: non opera bona/ sed vana: non actus virtuosos/ sed poti⁹ inutiles et defectuos. Hier.
Quomodo cōuersa es in prauū vinea aliena? Et Hiere. 2. e
ideo indignatus dn̄s/ beneficia sua ab ea subtraxit: sepem et maceriam diuine protectionis submouit: et demonibus et tyrānis eam in direptionem et cōculcationē exponit. Jam enim sicut apparet sensui: ista vinea p examinationē et discussionem non fodit̄: per correctiones assuis superfluitatibus non putatur aut scinditur: quinimo spinis temporaliū solicitudinū pungitur: et vepribus quarum spine sunt acute et curue et te-

nares, id est multa prelatorũ et ecclesiasticorum rapina et auara tenacitate replet̃: ⁊ sic a deo maledicta ⁊ condẽnata est. Et ideo de ea videt̃ posse
Puer.24.d dici illud Prouer. Per agrũ pigri hoīs trãsiui/ ⁊ per vineam viri stulti: et ecce totum repleuerant vrtice: et operuerant superficiẽ eius spine: ⁊ maceria lapidum dirupta erat. Et breuiter videtur ꝙ deus mãdauit nubibus desuper, id est sanctis et angelis suis/ ne super istam pluant: et imbrem spiritualiũ bonorum et beneficiorũ infundat: qꝛ scilicet iam videtur dñs ipsam dereliquisse: et in suis manibus dimisisse: et de ejus regimine non
Psal.105.f curasse. Unde dicit Psal. Abhominatus est hereditatem suam et possessionẽ suam spreuit. ¶ Uel dic moraliter de vinea anime ⁊c. Expone et dic quod turris est contemplatio torcular ⁊c.

¶ Capitulũ vj. Textus.

In anno quo mortuus est rex ozias \ vidi dñm sedẽtem. Moralita. Ca. iij.

Esaias vidit dominũ sup soliũ excelsum ⁊ eleuatum: ⁊ ea que sub ipso erãt, replebãt templũ: seraphin stabant super illud: sex ale vni, et sex ale alteri: duabus velabãt pedes eius: ⁊ duabus volabãt et clamabãt alter ad alterũ/ sanct⁹ sctũs sctũs, ⁊ cõmota sunt superliminaria cardinũ a voce cla-
Moralitas. mantis: et impleta est domus fumo. ¶ Per istos seraphin/ qui interpretant̃ incẽdiũ/ intelligo viros sanctos: qui scꝫ charitatẽ ardent/ et alios in deum eleuant et inflãmant: qꝛ isti pro certo solẽt alis contẽplationis de mũdo in paradisum volare/ soliũ dñi ⁊ maiestatẽ circuire: et templũ paradisi mẽtaliter visitare: necnõ sctũs sctũs sctũs in honore trinitatis deo decantare: totãqꝫ domũ ecclesie fumo orationis et sanctarũ affectionum implere: et clamorẽ diuine laudis et ṗdicationis alter ad alterũ proclamare: et cardinales eccle-
Amos.9.a sie. i. alios fideles ad cõtritionẽ et deuotionẽ cõ-
Esa.40.b cutere et mouere. Unde. Percutite cardinem, et moueant̃ superliminaria. Esa. Clama: quid clamabo? omnis caro fenum. Sed quid? proculdubio iste ale cõtemplatiõis istorũ debẽt esse sextuplices. i. sex partes cõtemplationis quas debent habere fideles/ que sunt amor feruens/ spes erigens/ deuotio vngẽs/ oratio supplicans/ cõsideratio christi operũ eidẽ gratias agẽs: humilitas in proprijs meritis. i. de proprijs meritis nõ p̃sumens. Istarũ enim alarum seu virtutũ due sunt que cordis faciẽ. i. intellectũ cõcernunt. s. humilitas et consideratio christi. Ista enim duo magis pertinent ad intellectũ scꝫ proprios defectus cognoscere ⁊ inde humiliari et considerare christi beneficia/ et inde regratiari. Item due cõcernũt pedes. i. affectũ: qꝛ ſm Augu. pes meus affectus meus scꝫ amor et deuotio. Affectio enim amat et considerat: affectio se per deuotionẽ vngit et rigat. Itẽ duab⁹ alis volare dicunt̃/ ⁊ iste sunt spes et oratio: iste enim vsqꝫ ad solium patris volãt: ⁊
2.para.9.e tamẽ christi beneficia secũ portant. Ideo de istis sex alis. i. de istis sex cõtemplationis partib⁹ potest dici totum illud/ ꝙ sex erãt gradus quibus
Aliter. ascẽdebatur ad solium. ¶ Uel dic ꝙ sex ale seraphin/ sunt virtutes hominis iusti: due scilꝫ que
F caput seu faciẽ, id est intentionẽ cõtegunt: videlicet iusticia/ vt sit intentio recta: innocẽtia/ vt sit munda. Item ale due: que pedes. i. affectionẽ cõtegunt/ scilicet temperantia/ vt sit modesta: spes celestiũ: vt sit erecta. Iste due sunt quibus debẽt volare: contemplatio/ que volat ad celi gaudia: timor et consideratio/ que volant ad mortis seu inferni tormenta. Iste ergo sunt ale quibus debet volare anima viri iusti: scilicet ala innocẽtie volat ad seipsum: ala iusticie volat ad proximũ: ala temperantie volat ad mundũ: ala spei volat ad deum: ala contemplationis volat ad celũ: ala vero timoris volat ad mortẽ in deum vel in infernum. Bene igitur dicitur de iustis. Quod ipsi assumũt pẽnas vt aquile ⁊c. Et in Psal. Quis da- Esa.40.g
bit mihi pẽnas vt colũbe: et volabo ⁊ requiescã? Psal.54.b

¶ Cap. xxxviij. Textus.

In diebus illis egrotauit Ezechias vsqꝫ ad mortem. Moralita. Ca. iiij.

Cum rex israel ezechias egrotaret/ promisit dñs quindecim annos superadderet vite sue: ⁊ vt de sanitate recuperanda certior fieret: fecit dñs vmbrã ṗ decẽ lineas retrouerti ĩ horologio achã. Sol enim a progressu cursus sui per decem gradus et lineas retrocessit: ⁊ sic vitã regi superaddidit: vmbra vero retrocedẽte/ sol necessario re- 6
trocessit. Istud autem inter cetera dei opera magnum fuit mirabile: quia scilꝫ sol qui est planeta non retrogradus/ cum dei miraculo retrouit.
¶ Igitur allegorice loquẽdo/ horologiũ quod Allegorice.
cõtinue currit/ quousqꝫ veniat ad terminũ vbi cadat: significat humanã naturã: que scilꝫ semper est in cursu ⁊ fluxu, quousqꝫ ipsam sistere facit ca-
sus mortis. Uñ Job. Constituisti terminos eius Job.14.b
qui preteriri non poterunt. Nam sicut pondera et mensure horologiũ continue faciunt fluere, et incessanter currere, quousqꝫ ad punctũ ⁊ ad horam ad quã tensum est, peruenire habeat: tunc vero solet distendi, et campanarũ sonitus audiri. Sic vero vita humana ſm pondus et mensuram diuine prouidentie, et ſm quod a deo, continue habet fluere quousqꝫ ad horã mortis valeat peruenire. Tunc enim horologiũ istud per mortem distenditur campanarũ. i. amicorũ ⁊ vicinorum fletus et sonitus audiunt̃. Unde illud Mat- Mat.20.b
thei. Uox in rama audita est/ ploratus et vlulat⁹ multus. Per vmbram etiã istius horologij intelligo vitia generis humani: que scilicet decem lineas habere dicunt̃: quia per transgressionẽ decem mãdatorũ ab inuicem distinguunt̃: que etiã vmbra dicunt̃, pro eo ꝙ mentis intelligentia per
ea obfuscatur. Psal. Cooperuit nos vmbra mor- Psal.43.d
tis. Per solẽ intelligit̃ dei filius: qui etiã sol iusti- Mala.4.a
cie nuncupat̃. Per decẽ gradus intelligit̃ decem b
creaturarũ rationabiliũ status. i. nouẽ ordines angelorũ ⁊ humana natura. Per regẽ vero infirmum, intelligo Adam cũ sua posteritate: qui scilicet rex corporaliũ creaturarũ dicit̃: et qui etiã
diuersis vitijs infirmat̃. Unde dicit Psal. Misere- Psal.6.a
re mei dñe: quoniã infirmus sum. Igitur dico ꝙ rex iuda, id est homo dudum diuersis vitiorum languorib⁹ infirmat̃: ita ꝙ in horologio vite humane vmbra peccati iam processisse decẽ lineis, id est vsqꝫ ad transgressionẽ decẽ mandatorũ decalogi videbatur: quapropter iam homines po-
terant dicere illud Hiere. Ue vobis: quia declina- Hiere.6.a
uit dies, et facte sunt longiores vmbre vesperi. Sed pro certo deus pater volens istum regẽ. i. hominẽ a peccato sanare: fecit solem. i. filiũ suũ benedictũ ab excellentia sue deitatis quodãmodo retrocedere: et per summã humilitatẽ transactis nouem gradibus, id est nouem angelorum ordinibus: ad decimũ gradũ, id est ad humanã naturã, que etiã in drachma decima figurat̃, per

Eccli.48.d incarnationē descendere et venire. Unde illud.
Retro rediīt sol:ꝛ addidit vitam regi. Sic ergo
factū est ꝙ vmbra peccati in horologio vite hu=
mane similiter retrocessit:et vita et sanitas gra=
tie ipsi regi,id est homini applicuit ꝛ cessit. Quia
pro certo homo tunc temporis est sanatus/cum
sol iusticie christus ad gradū decimū est reuer=
A sus:et per beatam incarnationē in hominē est cō
Psal.89. uersus. Psal. Conuertere domine vsqꝫquo. Et in
Gen.19.e Gen. Sol egressus est sup terrā:et loth egressus
Aliter. est segor. ¶ Uel dic moraliter ꝙ horologium qđ
fluit est voluntas:sol vero qui illuminat/est gra=
tia:quia vere tunc rex iste,id est homo infirmus
et languidus per peccata sanatur:quādo sol di=
uine gratie per decem gradus, id est per adim=
pletionem decem mandatorū ad ipsum reuertit:
et quādo vmbra ignorantie vel peccati in horo=
logio cordis sui minuitur ꝛ aufertur:vmbre em̄
peccati diminutio/et solis seu gratie illumina=
tio:ꝛ decem graduū.i.decem mandatorū imple=
Psal.19.f tio:nihil aliud est ꝙ̄ regis anime et affectus cu=
ratio ꝛ saluatio. Psal. Domine saluum fac regē.
¶ Moralitatum super Esaiam finis.

Liber vicesimussecū=dus Moralitatum super Hieremiam.

¶ Capitu. xiij. Textus.

Hec dicit dn̄s ad me. Uade et posside tibi lumbare. Moralita. Ca. j.

Jeremie pre=
A ceptū fuit/ꝙ lumbare suū
acciperet et in eufratē ab=
sconderet infra petram.
Qui post multum tempus
ad eufratē rediīt/ꝛ lumba=
re putrefactū inuenit: ita
ꝙ nulli vsui aptum esset.
Dixit aūt sibi dn̄s/ꝙ lum=
bare domus israel erat q̄ sibi diu adheserat:quā
cum vitiīs putrefactā intendebat proiīcere:ꝛ de
Moralitas. terra propria captiuare. ¶ Jllud allega,ꝙ nul=
lus est ita adherēs deo per charitatē et sanctita=
tem:si in euphrate quod interpretatur frugifer,
id est fructibus diuitiarū et in aquis deliciarum
mergatur:quin per vitia putrefiat ita ꝙ ab he=
Esa.14.e sione qua herebat deo,prorsus cadat. Esa. Qua=
si cadauer putridum non habebis consortium.
Ca.xviij.a ¶ Jllud quod supra dicitur de figulo/qui sedēs
super rotam faciebat vas:quod cum dissipatum
fuisset/de eodem luto fecit aliud vas prout pla=
Moralitas. cuit sibi. ¶ Cui quidem figulo assimilatur deus:
qui filios israel quos destruebat/et quos finali=
ter reedificare et construere iterum intendebat:
potest ad occultam dei predestinationem addu=
ci:que scilꝫ alios edificat/saluat ꝛ plantat:alios
destruit et damnat:et quando illum quem ante
destrui per peccatū promiserat/iterū per peni=
tentiam reparat ꝛ reformat:quod etiam tempo=
raliter quādoqꝫ facit:quia illum quem antea de=
presserat/aliquādo iterum ad prosperitatem re=
C seruat et restaurat. Unde ibidem dicitur:ꝙ sicut
lutū in manu figuli/sic vas in manu mea domus
Rom.9.c israel. Jdeo bene dicit Apl's. Quod figulus de
eadem massa facit vas,aliud in honorem ꝛc.

¶ Capi. xxiiij. Textus.

Ostendit mihi dominus:ꝛ ecce duo calathi. Moralitatum Capi. ij.

Jc caplo. xxiiij.
Hic ꝙ hieremias vidit an̄ tēplū
duos calathos plenos ficub':
vnū q̄ hēbat fic' bonas:ali' vo
hēbat valde malas/ita ꝙ n̄ po
terāt māducari:et dictū est ꝙ
pme fic' pmā captiuitatē filioꝝ
iuda designabāt:q sub ieconia se tradiderāt vo=
luntarie:secūde vero male/vltimā captiuitatem
illorū qui cū sedechia per violētiā fuerāt capti:
primi em̄ pro magna parte redierūt:vltimi vero
in captiuitate perierūt. ¶ Jllud allega ꝙ isti pec Moralitas.
catores qui patiēter et volūtarie sustinēt capti=
uitatē et aduersitatē quā meruerūt/et patienter
expectāt dn̄i voluntatē:dicētes illud supra. Jrā
dn̄i portabo/qm̄ peccaui ei:dn̄o sunt accepti. Et
sicut ficus bone in calatho diuine cōprobationis
cōstituti/faciliter etiā cōsequunt misericordiā:ꝛ
ad prosperitatē et gloriā reducunt. Ecōtra ve=
ro illi peccatores pessimi sunt/qui penas habēt D
immissas a deo:non voluntarie,sed coacte,nō pa
tienter,sed violenter ferunt:quia scilicet tales
in sua captiuitate et aduersitate obstinati per=
eunt,et ad dei misericordiam non accedunt.

¶ Capi. xxxv. Textus.

Uerbū quod factum est ad hieremiam a domino. Moralitatum Ca. iij.

Rechabite fuerunt
quedā familie iudeoꝝ:que quodā
artiori ritu viuentes/quasdam de
mādato patrū cerimonias mirabi=
les obseruabāt. Quidā enim dict'
rechab/de cuius stirpe ꝓcesserāt/hoc ipsis dede=
rat in mādatis:ꝙ ipsi,vxores ꝛ filiī vinū in eter=
num non biberent/domos nō edificarēt:sementē
nō sererent:vineas nō plantarēt:sed in taberna=
culis ꝙ̄diu viuerēt habitarēt:vt sic multis dieb'
super terrā viuerēt et manerēt. Jsti igitur qui in
tabernaculis extra ciuitatē manebant,timentes
chaldeos ad hierusalē refugerūt:vinū oblatū a
hieremia refutauerūt:ꝛ ideo mandatum patris
sui seruauerunt:tueriqꝫ a nabuchodonosor et a C
mortis periculo meruerūt. ¶ Jn istis igit rechabitis
bitis videtur habuisse exordiū status et cōditio Moralitas.
eremitarū,et primorū monachorū:et sic videtur
dictū illud qđ scribit in historia tripertita:vide=
licet lib.j.ca.xj.ſm opinionē aliquorū/ꝙ mona=
chi habuerunt originē a iudeis. ¶ Uel dic mysti= E
ce,ꝙ rechabite,q̄ interpretant ascēdētes vel ex= Aliter.
celsi:sed teneri patrib',vel delicie patrū:signifi=
cant viros religiosos,ꝛ quoscūqꝫ ꝑfectos/q̄ scilꝫ
ascēdunt per celestiū affectionē,excelsi sunt per
vite eminentiā ꝛ perfectionē:ꝛ teneri sunt patri=
bus,per parentū honorē et subuentionē:delicie
sunt patrū.i.superiorū ꝛ p̄latorū dei ꝛ angeloꝝ,
ꝑ placentē ꝛ sanctā cōuersationē. Un̄ in prouer.
Delicie mee esse cū filiīs hoim ꝛc. Tales igit pa= prouer.8.d
trū suorū.i.dei p̄latoꝝ et seniorū mādata serua=
re:a vino scꝫ i quo est luxuria.i. a carnis deliciīs
abstinere:a semētis satione.i.a diuitiarū acquisi
tione supsedere,ꝛ a domorū edificatione abstine
re. Uineas etiā q̄ inebriāt hoies,id est carnales
affectiones et adulationes debent euellere, non
plantare:ꝛ habitare debēt in tabernaculis:hoc
est ꝙ peregrinos et hospites se debēt in hoc secu
lo reputare:dicētes cū apostolo. Nō habem' hic Heb.13.c
ciuitatem manentē:sed futurā inquirimus. Sic
enim diu per gratiā poterūt viuere in sanctitate
ꝛ iusticia persistere. Hierusalē.i.paradisum fina=
liter intrare:et chaldeorū.i.demonum seuitiam

non timere. Tales qui terrena contemnũt, a demonibus tutiores sunt, et mundi tribulationes
Psal.90.a et tentationes cauent facilius et euadunt. Psal. Non timebunt a timore nocturno.

Capitulũ xxxiiij. Textus. Uerbum qd factũ est ad hieremiã a domino: quando Nabuchodonosor. Moralitatũ Cap. iiij.

F Hic.c.xxxiij. dicit φ cũ hieremias cõtra hierusalez ꝑdicaret ꝛ captiuitas immineret: ꝛ tribulatio totum populum conturbaret: factũ est φ popul⁹ iuda in hierusalẽ fed⁹ cũ dño pepigit: et in pacto quilibet seruos hebreos dimisit: et ad maiorẽ firmitatem pacti vitulũ occiderũt, ꝛ per mediũ diuiserũt: ꝛ inter diuisiões vituli trãsierũt: verũtñ popul⁹ cito post a pacto recessit: ꝛ seruos quos dimiserant, quilibet in seruitutem retraxit. Quapropter ira dei fortius ɔtra ipsos insurrexit: et ipsos cito post chaldeis suis hostibus subiugauit. ¶ Uitulus occisus ẽ xp̃s, i duas ptes in passiõe p separationẽ corpis ab aĩa diuisus: p cui⁹ scz mediũ ptransit, quando sua occi-
Moralitas. sio vel passio ad memoriã reuocatur: ꝛ tunc peccatum trãseundo firmatur, quando deo ad honorem et memoriam passionis aliqd promittit et pponit. Ista est igitur ꝟitas, φ quãdoq3 multi sunt qui tempore tribulatiõis imminente, ꝛ officio predicatiõis sonitu cõmouẽte, ꝛ infirmitatis metu purgãte, quãdoq3 de peccatis suis timore cõcussi penitent: et pactũ de non peccãdo cum deo facientes: sectiões vituli id est passiõis christi memoriã adhibent: et seruos quos iniuste possederãt scz peccata propria vel bona aliena: que non iuste occupauerãt, dimittunt et restituũt et relaxãt. Uñ Esa. Dimitte eos q̃ cõfracti sunt liberos: ꝛ oẽ on⁹ dirũpe. Uerumtñ sepe fit φ i hoc nõ solẽt pseuerare, sed recidiuãdo ꝛ peccando a
G pacto iã facto recedere: seruos dimissos.i. bona restituta pauperib⁹: vel seruos dimissos.i. pctã
Esa.58.b ɔfessa sacerdotib⁹ resumere: ppter qd irã dei ɔtra se ꝓuocãt: ita φ finaliter necesse est eos tpaliter ꝛ eternaliter deperire. Chaldei enĩ.i. demones: ɔtra eos finaliter venient: q̃ eos in babylonẽ.i. in infernũ captiuãt: ꝛ detrahũt ꝛ deducũt. Uñ Tr. Ducti sunt in captiuitatẽ ante faciẽ tribulantis.

Treñ.1.b

Caplm xxxviij. Textus. Audiuit ãt saphacias fili⁹ mathaz ꝛ biedelias fili⁹ phassur. Mora. Cap. v.

Quia Hieremias vera ꝑdicabat: et regẽ principes et pplm hierusalẽ captiuãdos a Nabuchodonosor publice dicebat: et ipsos de suis criminibus arguebat: pncipes a rege impetrauerũt φ in lacũ mitterẽt: ꝛ sic in domũ helchie i lacu in quo nõ erat aqua sed lutũ missus est: ꝛ vsq3
D ad os in luto sepult⁹, vt ibi ꝗcito morerẽt. Abdemalech tñ quidã ethiops, relaxationẽ ei⁹ impetrauit: ꝛ ipm subductis funib⁹ ꝛ pãnis veterib⁹ ꝛ putridis, quos de domo regis sumpserat, de lacu ꝛ luto leuauit: ppter qd salutẽ aĩe ꝛ vite sue de⁹ dicto ethiopi repmisit. ¶ Allega ista φ hodie i curijs principũ et potentũ nõ est q̃ audeat verũ di-
Moralitas. cere, vitia redarguere, infortunia promulgare: qr principes statim indignantur: et tales veridicos in carcere, vel alias grauare cõtinuo molliũt.
Amos.5.b Unde dicitur. Oderunt in porta corripientẽ ꝛ loquẽtem ꝛc. Et Apostol⁹: Inimicus factus suz vo-
Gal.4.c bis vera dicẽs. ¶ Uel allega φ quãdoq3 inueniũ-
Aliter. tur seculares magis misericordes q̃ ecclesiastici. Ethiops vero gentilis pauperem innocentem
Aliter. de carcere liberat: vbi principuz ꝛ sacerdotũ malicia ipsum damnat. ¶ Uel dic φ hieremias significat christum: quem quia vera predicabat, principes sacerdotuz morti adiudicabant: ꝛ in lacũ, id est in sepulchruz occasionaliter posuerũt: ꝛ sic nomen eius delere ex hominũ memoria crediderunt. Treno. Lapsa est in lacũ vita mea: posuerũt
Treñ.3.k lapidem super me. Ethiops tñ id ẽ gẽtilitas ipz credendo leuauit: et fidem eius respiciens et cũ funibus charitatis amplexãs, pannos veteres et putridos.i. memoriaz proprie fragilitatis ministrans: ipsum ꝛ ipsi⁹ fidem de luto miserie ꝛ de lacu incredulitatis saluauit. ¶ Uel dic φ hieremias est peccator: quẽ ethiops.i. pauper christ⁹ a lacu peccati et auaricie liberauit: quãdo pan-
E nos putridos.i. mortis et putrefactiõis sue me-
Aliter moriam sibi donat: et charitatis funibus ipsuz ligat. Ozee. In funiculis adã trahã eos ꝛc. ¶ Uel
Ozee.11.b illud allegant fratres minores ꝓ se. Dicunt eniz
Aliter φ hieremias.i. homo de lacu mũdi ꝛ luto auaricie ꝛ periculo mortis eterne extrahitur: quando ab ethiope.i. a beato Francisco pãnis putridis.i. humili habitu induitur: ꝛ qñ funib⁹.i. chordis ipsorum cingitur et ligatur. Allega vt supra.

Caplm q̃dragesimũ primũ Text⁹. Et factũ est in mẽse septimo venit hismael fili⁹ nathaniel. Mo. C. vj.

Cum Godolias fuisset ꝑfect⁹ reliquijs israel: et cũ hismael ad ipz sub specie boni veniens, ipsuz occidisset: factũ est φ octoginta viri rasi barbã, scissis vestib⁹, et squalẽtes in hierlz veniebãt: ꝛ in ma-
B nib⁹ munera et thura habebant: vt scz godolie munera offerrẽt ꝛ thura in domo dñi incenderẽt et orarẽt. Istis igit ꝑdictus hismael ꝓditor seu traditor obuiã venit: ꝛ incedẽs et plorans, ipsos sub specie boni recepit, et statim eos interfecit: ꝛ cadauera eorum in lacũ proiecit. Dicitur tamen ibi φ inter eos decẽ viri fuerunt, q̃ dicerent se in agro thesaurũ hordei frumẽti ꝛ olei ꝛ mellis habere: qd se sibi ꝓmisere daturos, si suis parceret
Moralitas. aĩabus. Quod factũ est. Istis enĩ solis pepercit: alios vero occidit: ꝛ etiã oẽs reliqs captiuauit. ¶ Dic φ hismael iste est diabol⁹: q̃ pro certo sub specie fletus.i. sub specie boni et pietatis ad homines intrat: et eos p diuersa peccata interficit atq3 necat: maxime aũt qñ inuenit hoies q̃ sunt rasi barba.i. imbecilles et effeminati, squalentes vultu.i. cõuersatione difformes et denigrati: scissis vestib⁹.i. cũctis virtutibus exuti ꝛ denudati: videlz qr isti godolie.i. mundi principib⁹ studẽt placere, et munera portare: ꝛ thura.i. adulationes deferre. Tales ꝓrsus spũalr interficit: ꝛ eoꝝ cadauera.i. eoꝝ fetentes aĩas i lacũ inferni ꝓijcit et immittit. Esa. Cõgregabunt congregatiõe vnius fascis in lacũ: et claudentur ibi in carcerẽ:
Esa.24.d et post multos dies visitabũtur. Et erubescet luna: et confundetur sol cum regnauerit dominus ꝛc. Uerumtamen quandoq3 inter ipsos peccatores inueniuntur decem homines, id est aliqui viri decem legis mandata seruantes: qui scilicet i agro cordis sui, hunc thesaurum virtutum ꝛ meritorum absconsum, scz frumẽtum de quo fit pa-

nis,id est diuine sciētie vtilitas:hordeum/palea
tectum,hoc est seipsum abscondens humilitas:
oleū qḋ est lenitiuū/hoc est cōpassionis benigni-
C tas:vel mel qḋ est gustui sapidum/hoc est deuo-
tionis suauitas. Ista enim si quis habuerit/ab
hismael diabolo non ledet:sed de manibus eius
Apoc.6.b preseruabitur et tolletur.Unde in Apoca. Bili-
bris tritici denario vno/et tres bilibres hordei
Aliter. denario vno:et vinū et oleū nō leseris.¶Uel dic
ꝙ iste hismael significat malos ballinos et iudi-
ces,qui pro certo squalentes et pauperes rapi-
nis et vexationibus interficiunt. Illis vero qui
habent thesaurū in agro.i.diuitibus et munera
1.Reg.15.d promittētibus parcunt.Unde dicit. Pepercerūt
pinguioribus amalech:quicquid vero vile ⁊ re-
Aliter. probum fuit/demoliti sunt. ¶Uel allega contra
proditores et latrones et homicidas:qui fingūt
se flere vt possint hominem decipere et ledere.

¶Capl'm xlij. Textus.

Et accesserunt omnes principes bella-
torum\et iohannan filius caree. Mora-
litatum Capitulum vij.

Cum reliquie
israel idolatrie se dedis-
sent contra voluntatē atꝫ
cōsiliū hieremie et christi:
statim incepit eos hiere-
mias redarguere:⁊ aduē-
tū nabuchodonosor,egy-
ptiꝫ destructionē et eorū
D captionē et occisionē pre-
dicere:⁊ cōtra eos seueriter prophetare:ꝓpter
qḋ vt dicit Comestor/contra ipsum cōmoti fue-
runt:et eum lapidibus obruerunt : egyptij vero
ipsum prophetā honorantes/eum in sepulchris
Moralitas. regū sepelierūt.¶Istud allega ad duo exempla
riter. Primo ꝙ nō amat pestilens eum qui se cor-
ripit:quinimo si quis cōtra impios veritatē lo-
quitur/et ab ipsis protinus impugnat. Unde in
Puer.15.b Prouer.Qui arguit derisorē/sibi iniuriā facit.
prouer.9.b ¶Secūdo illud allega,ꝙ quādoꝫ extranei ma-
Aliter. gis cōpatiunt homini ꝙ̄ propinqui,seculares
ꝙ̄ religiosi:quia scꝫ ipm egyptij sepelierūt:⁊ sui
eum occiderūt.Mat.Inimici hominis domestici
Mat.10.d eius.Epiphanius dicit:ꝙ cum hieremias esset in
Epipha- egypto/oratione sua aspides et crocodilos fu-
nius. gauit:a quibus antea egyptus infestabat:quin-
imo etiā ſm ꝙ tradunt hebrei,de puluere eiusdē
loci adhuc crocodili fugantur:et aspidum per-
cussura sanatur.Et dicit idē Epiphanius se au-
Nota disse a viris senioribus,qui ex seruorū antigoni
⁊ ptolomei stirpe descēderant:ꝙ alexander ma-
cedo ad tumulum prophete veniens,et loci my-
sterium cognoscēs,ipsum in alexandriā trāstu-
lit,et gloriose eum sepeliuit:⁊ extunc aspidum ⁊
crocodilorum,qui prius ciuitatē infestabāt, ra-
bies aufugit et cessauit.¶Istud allega,ꝙ cū ita
Moralitas. sit ꝙ hieremias qui interpretat excelsus dño, id
est viri sancti ad deum eleuati:vel etiam christus
dudum a iudeis occisus : venenosa animalia, id
E est demones et vitia sua oratione fugauerunt,⁊
superauerūt dum viuebāt:vtile est ꝙ puluerem
sepulture sue.i.memoriā mortis ipsorum suma-
mus:⁊ eorū auxilio cōtra serpentes huiusmodi
triūphemus.Alexāder enim,id est homo qui vi-
det ciuitatē cordis sui,a talibus venenosis ani-
malibus,id est a vitijs et demonib⁹ infestari:de-
bet istum,id est christū mortuū,vel quēlibet virū
sanctū ibidē per deuotionē transferre,⁊ eum ibi
per iugem memoriā sepelire:et sic proculdubio
poterit istorū serpentiū impetū precauere.Mat. Mat.27.g
Inuoluit corpus in sindone munda et posuit il-
lud in monumento suo.Epiphanius idē dicit:ꝙ
hieremias dum esset in egypto dedit signum sa-
cerdotib⁹ idolorū:ꝙ quādo virgo pareret,ido-
la eorū corruerent:propter quod idem sacerdo
tis imaginē virginis in gremio baiulantis,ima-
ginem pueri statuētes,in secreto templi abdito
adorabant.De quo cū Ptolomeus rex ipsos in-
terrogasset,dixerūt:hoc esse traditum prophete
et eis mysteriū:et ꝙ ita credebāt in rebus esse fu
turum.Istud autē dicitur esse completū, quādo
ioseph et maria cum puero in egyptū fugerunt:
quia tūc (sicut dicūt historie) omnia egypti ido-
la corruerūt.Esa.Dñs ingredietur egyptum,et Esa.19.a
corruēt omnia idola eius.Iste etiā (vt ait) dedit
signū,ꝙ quādo omnes gentes adorabūt lignū,
tunc dñs veniet ad iudiciū. ¶Si vis ista allega F
vel de incarnatione,vel de cruce:vel ꝙ ante iudi
ciū totus mundus debet christo credere:⁊ lignū,
id est fidem crucis et crucifixi tenere.

¶Moralitatum super hieremiam finis.

Liber vicesimustertius Moralitatum super Ezechielem.

¶Capitulū j. Textus.

Et factū est i tricesimo anno\id est quar
to in quinta mensis. Mora. Ca. j.

Ezechiel vidit
quatuor animalia mirabi-
lis conditionis:sicut poni
tur Ezechielis primo : et
quodlibet istorū habebat
quatuor facies.i.quatuor
partes protensas,scilicet
faciē hois a parte priori:
faciem aquile a parte su-
periori:faciem leonis a dextris:faciē bouis a si-
nistris:habebāt etiam quatuor alas:quarū due
inuicē iungebant:et corpora eorū duabus alis
tegebant:et pēne vnius ad pēnas alterius erant
iuncte:et sub pennis manus hominis ponebant:
pedes autem ad similitudinē vituli habebant:⁊
pedes eorum recti erāt:aspectus eorū ad simili- G
tudinē carbonū ignis ardentiū rutilabant:scin-
tille ⁊ fulgura de medio aialiū prorumpebant:⁊
sic patet ꝙ ista aialia habebant facies,alas/ma-
nus et pedes/et oia quadruplicia : qꝛ habebant
quatuor facies/quatuor alas/quatuor manus,
quatuor pedes.¶Istam visionem exponit Gre-
gorius de quatuor euangelistis : sed ad presens Moralitas.
nos eam exponamus de oibus iustis. Dico igit
ꝙ viri iusti et ecclesiastici:qui in quatuor parti-
bus mūdi sunt positi:in istis quatuor animalib⁹
designari possunt:qui ꝑ tanto aialia dicunt, qꝛ
vita gratie animant. Isti quatuor facies.i.qua-
tuor virtutes cardinales ꝑ quas cognoscunt/a
deo habebāt:inquātū scꝫ temperantiā que est fa-
cies hois/iusticiā que est facies leonis/fortitu-
dinē q̄ est facies bouis/prudentiā que est facies
aq̄le/virtualiter habebant. Homo enī q̄ refrenat
et temperat appetitū/significat tēperantiā. Leo
qui est rex animaliū/et discernit inter lesum ⁊ pa-
cientes,ipsosꝫ ſm ꝙ magis et minus leserūt/
punit,significat iusticiā. Bos vero q̄ est animal
forte et patiens laborū,significat fortitudinē et
cōstantiā.Aquila vero que visum habet clarissi-
mum,significat prudentiā. Ulterius quantū ad
se habet faciē leonis,id est iusticiā ad dexteram

q̄tū ad statū ꝓsperitatis: faciē leonis. i. tēperan
tiā: faciē bouis ad sinistrā. i. fortudinē q̄tum ad
b Eze. 10. d statum aduersitatis: faciē aquile. i. prudētiā de
super q̄tū ad statū superioritatis. Ezech. Intel
lexi ꝙ cherubin esset, ꝛ quatuor vultus vni. Itē
isti debent habere quatuor alas. i. quatuor bo
nas affectiones quibus possunt ad superiora et
futura volare. Ala enim gaudiȷ̄ volat ad meri
ta. Ala doloris volat ad peccata. Ala timoris vo
lat ad infernū. Ala spei volat ad paradisum: qꝛ
gaudium de bono, dolor de malo, timor de sup
plicio, spes de premio, sunt quatuor ale iustorū,
Dan. 7. b quibus volant ad salutē. Unde dicit. Alas habe
bat quasi auis quatuor sup se. De istis aūt alis
verū est, ꝙ vna cū faciebꝰ desup extēdit, inq̄tū. s.
iustorum virtutes ꝛ affectiones bone sursum in
deum referunt: ꝛ ipsas desup datas fatent: dicē
tes illud Jaco. Omne datum optimū, ꝛ omne do
Jac. 1. a num perfectū desursum est, descendens a patre
luminū. Alterius aūt ad alterum dicuntur iūcte:
q̄tū scz ipse affectiones iustorū inter se charita
te ligantur, intm̄ ꝙ dolor, gaudium, spes, timor
vnius gaudium ꝛ dolorem alterius congauden
do, ꝛ spem ꝛ timorē condolendo tangere videan
Exo. 25. b tur. Exod. Ubi de cherubin dicitur: ꝙ extēse erāt
ale eorum alterius ad alterum. Aduerte etiā, ꝙ
de istis affectionibꝰ due sunt de presenti. s. gau
diū ꝛ dolor: ꝛ due sunt de futuro. s. spes ꝛ timor:
ꝛ ideo bene dicit, ꝙ due ale extēdebantur, supple
ad futurorum considerationem, scz spes ad pa
radisum, timor ad infernum. Due vero ale corpꝰ
tegebāt. s. gaudium et dolor, quantū ad p̄sentiū
ꝛ propinquorū meditationem. Corpꝰ em̄ tegere
A respicit presens tp̄s: alas ꝟo extendere ad futu
Esa. 6. a rū. Esa. Duabus alis tegebant corpa sua ꝛc. Si
aūt vis dilatare: ostēde quomodo quelibet ala. i.
quelibet affectio ex pluribus ꝯstat pennis ꝛc. Sz
ꝓculdubio manꝰ humane sub alis esse dicunt: qꝛ
opera rōnalia que per manus hominis notātur
alas affectionū iustoꝝ semp cōcomitare debent.
Non em̄ sufficit velle, nisi assit ꝛ perficere: ꝛ parū
valet affectio, nisi cū possibile est, assit manualis
operatio. Apłs. Opatur in nobis velle ꝛ pficere.
Phil. 2. b Ista enim manꝰ seu operatio debet esse quadru
plex: qꝛ quantū ad se exercere opa penitētie de
bet, quantum ad bonos, opera beneficentie:
q̄tū ad malos, opera iustitie: q̄tū ad deū opera
honoris ꝛ reuerentie. Ezech. Manꝰ hoīs sub pen
Eze. 1. b. nis eorū. Item pedes ipsorū aīalium erant recti:
ad denotandū ꝙ intentio et finis iustoꝝ qui per
pedes qui sunt fines corporū, intelligit: vitulina
i. simplex ꝛ recta esse tenet. Pedes etiā isti sunt
quadruplices, inq̄tū. s. intentio debet hr̄e qua
tuor conditiones: vt. s. sit sancta, sine iniquitate:
simplex sine duplicitate: recta, sine varietate: cō
Eze. 1. d tinua, sine diffidētie instabilitate. Ezech. Per qua
tuor partes euntes ibant. Aspectus etiam eorū
i. cōuersatio debet more carbonum per charita
tem ardere, ꝛ per doctrinā ꝓximi scintillare: et p
bona exēpla in alioꝝ oculis fulgurare: ꝛ sic scin
tille ꝛ fulgura videbunt de medio istoꝝ aīalium
Apoca. 4. b emanare. Apocalip. De throno exibant fulgura
Aliter. voces ꝛ tonitrua. ¶ Uel dic ꝙ facies q̄ continet o
B mnes sensus, significat discretionem: ale que vo
lant significāt contemplationem: manus que la
borant significant operationem: pedes qui cor
pus portant, significant affectionem: aspectus. i.
habitus, quem oēs considerant, significat cōuer
sationem. Dico igitur, ꝙ facies discretionis viri
iusti debet esse quadruplex: qꝛ qn̄qꝫ debet esse hu
mana, dulciter aliȷ̄s indulgendo, et benigniter
se habendo: quandoqꝫ leonina, seueriter malos
puniendo, et iustitiam faciendo: quandoqꝫ boui
na, tarde ꝛ mature procedendo: solide et fortiter
in vno proposito bono permanendo: quandoqꝫ
aquilina, clare et subtiliter considerando: ꝛ sur
sum ad deum per affectionem volando. Capita Dan. 7. b
quatuor erant in bestia. Similiter ale sue contē
plationis debēt esse quatuor, qꝛ debet contēpla
ri ꝛ considerare primo se quantū ad vilē natiui
tatē, vitā miserā, mortē asperrimā. Scd̄o mundū
q̄ sit fallax, q̄ trāsitorius, q̄ laboriosus. Tertio
infernū q̄. s. durꝰ durabilis ꝛ periculosus. Quar
to paradisum, q̄ sit amenus, perpetuꝰ ꝛ gaudio
sus. Allega vt supra. ¶ Itē dico ꝙ isti debent ha
bere quatuor manꝰ. i. quatuor partes bone ope
rationis. s. penitentiā, beneficium, iustitiā ꝛ pru
dentiam ꝛc. vt supra. Item quatuor pedes bone
affectionis. s. gaudium de bono facto, dolorē de
malo commisso, timorem de supplicio inferni, spē
de gaudio paradisi. Item pedes debent esse vitu
lini ꝛ recti per simplicitatē ꝛ rectitudinem inten
tionis. Debent etiam ista animalia habere aspe
ctum splendentis cōuersatiōis: que emittit scin C
tillas charitatis et dilectionis etiā si sit necesse,
fulgura aspere correctionis. Ps. Fulgura coru Ps. 143. b
scationum ꝛc. Et si vis dilata ꝙ iste aspectꝰ erat
ad similitudinem lampadarum: ꝛ dic de lampade
sicut supra lib. xiiȷ̄. ca. xxvi. ꝛ. liiiȷ̄. ¶ Uel dic ꝙ ta Aliter.
le animal fuit christus, qui habuit faciē humanā
quādo fuit incarnatꝰ: bouinā qn̄ per mortē fuit
immolatꝰ: leoninā qn̄ resurrexit: aquilinā quan
do ascendit: qui etiā habet quatuor alas. i. qua
tuor glorificati corporis dotes habuit: ꝛ scintil
las bone doctrine, ꝛ fulgura bonorum exemplo
rum emisit. Et tunc more carbonū per iustitie ri
gorem ardebit, qn̄ seculū iudicabit: qꝛ tunc sm̄ Ps. 119. a
Psal. erunt sagitte potētis acute. ¶ Uel si vis dic Aliter.
in malo, ꝙ animal quatuor facierū significat ho
mines varios ꝛ peruersos ꝛc. vide supra de par
do: vbi inuenies moralizatum contra auaros. Aliter.
¶ Uel dic ꝙ mali qui habent quatuor facies in
quantū facies sue exterioris apparentie, in con
ditiones quatuor variatur, qꝛ aliquando est hu
mana per fictam benignitatem: aliquando leoni
na per apertam crudelitatē: aliqn̄ bouina per si
mulatam ruditatem: aliqn̄ aquilina per elatam
pompositatē. Ezech. Apparuit rota vna sup ter Ezec. 1. d.
rā, habens quatuor facies. Item isti habent qua
tuor alas superbie, inquantum isti videntur su
perbire de quatuor. s. de diuitiȷ̄s, scientiȷ̄s, eminē D
tiȷ̄s, ꝛ de corporalibus gratiȷ̄s. Dan̄. Alas habe Dan̄. 7. b
bat quatuor super se. zacha. Uidi, ꝛ ecce quatuor zacha. 1. d
cornua. Itē quatuor habent manus inquantum
ipsi habēt quadruplicē malam operationē. s. ope
ra superba contra deū: luxuriosa quantū ad se:
ingrata q̄tum ad amicos: crudelia et iniuriosa
q̄tū ad inimicos. zacha. Ostendit mihi dominus zacha. 1. d
quatuor fabros, idest quatuor malos operarios
scz superbos, luxuriosos, igratos, ꝛ iniuriosos.
Item isti habent quatuor pedes. i. quatuor ma
las affectiones. s. gaudiū ꝛ inanem leticiam, dolo
rem ꝛ inuidiam, tristitiā, timorem desperationis
ꝛ spem fatue presumptionis. habent igitur gau
dium de mundi prosperis: dolorē de mundi aspe
ris: spem de maiori eminentia consequenda. Di
citur ꝙ isti quatuor pedes affectiōis sunt recti:
quia flecti nequeunt ad pietatem: sunt vitulini:
qꝛ semper habent admixtam aliquam lasciuiā et
carnalitatē. Tren̄. Sordes eius in pedibus eiꝰ. Tren̄. 1. c
¶ Uel dic ꝙ pedes istorum significant quatuor Aliter.
istorum malas occupatiōes. s. auariciā, qua cur
runt ad diuitias: carnis cōcupiscentiā, qua cur
runt ad delicias: ambitionem, qua currunt ad
eminentias: iracundiā, qua currūt ad vindictas
vel feritias. Ezech. Per quatuor partes euntes Ezech. 1. d
ibant. Aspectus em̄ illorū. i. cōuersatio scintillat
per exempla mala: ꝛ coruscat p superflua ornamē

Ps.96.a ta. Ps. Illuxerũt coruscatiões tue orbi terre ⁊c.
Aliter. ¶Vel dic ꝙ tale animal est mulier: que circa fa
tuos iuuenes quadruplici facie solet vti.s. in pn
cipio humana attrahendo: tandem leonina forti
E ter cõtradicendo: tandem bouina dissimulando
se pungi ⁊ rogari se permittendo: tandem aquili
Aliter na ad cuncta eorum beneplacita volãdo. ¶Vel
dic ꝙ tale animal significat ecclesiam: que ꝗtum
ad sui progressionem quatuor habuit facies seu
partes. Prima fuit humana. i. simplex, pauper et
nuda in apostolis. Scda fuit leonina: ferox ⁊ au
dax, ⁊ firma in martyribus. Tertia fuit bouina.
i. labori penitentie assueta in cõfessoribus. Quar
ta nunc est aquilina, clare videns per scientiam
Aliter ⁊ fidem instructa in doctoribus. ¶Vel dic expo
nẽdo de quatuor euangelistis, sicut exponit Gre
gorius in homilia prima super Ezechielem. Qr
scz quatuor aialia ante thronum filij hois qua
tuor euãgelistas designãt. Facies hominis Mat
theum: q̃ pre ceteris loquit de christi humana ge
neratione. Facies leonis Marcum: qui loquitur
de christi resurrectione: qr scz leo suscitat catulũ
mortuum rugiendo. Facies bouis Lucam qui p̄
ceteris loquitur de morte christi ⁊ immolatione.
Facies aquile Johannem: qui pre ceteris loquit
de christi alta deitate ⁊ ascensione ⁊c. Per omnia
Aliter vide Gregorium vbi supra. ¶Vel dic ꝙ homo est
rex animalium, leo ferarum, bos iumentorum,
aquila auium. Ista ergo quatuor animalia circa
thronum christi fuisse describũtur, vt per hoc ipse
Apo.19.c rex regum ⁊ dñs dominantium fuisse intelligat.
F Habebat in femore suo scriptum rex regũ. Illud
quod exponitur supra in principio. Ecce ventus
turbinis veniebat ab aquilone nubes magna et
ignis inuoluens: potest exponi contra diuites ma
los: qui scz sunt ventus ꝓpter vanitatem: turbo
propter violentam rapacitatem: ab aquilone ve
nientes propter operis frigus ⁊ tepiditatem: nu
bes propter ignorãtie obscuritatem: magna pro
pter prosperitatem ⁊ rerum facultatem: ignis ꝓ
pter crudelitatem: inuoluens propter acquiren
di insatiabilitatem ⁊c. ¶Vel expone de spũsctõ: q̃
Ezech.1.c est ignis, nubes ⁊ ventus ⁊c. ¶Animalia sancta
sicut ponitur Ezech. Ibant, et vbi erat spiritus
impetus, illuc gradiebant: ⁊ vnũ quodqꝫ añ fa
ciem suã ambulabat: ⁊ nõ reuertebant cũ ambu
larent: ⁊ hec erat similitudo animalium: ⁊ aspe
ctus eorum quasi carbonum, ⁊ quasi aspect⁹ lã
padaꝝ: ⁊ hec erat visio in medio animalium: splẽ
dor ignis ⁊ de igne fulgor egrediẽs. ¶Sic vere
facient sancti viri: quia vbicũqꝫ impetus ⁊ motus
⁊ ispiratio spiritussancti ipsos mouerit, cõtinuo
ibunt: ⁊ illud quod suggesserit, debent sine cõtra
dictione complere. Cuius tamen contrarium fa
Act.7.f ciunt illi qui bonis spiritus cogitationibus ⁊ in
spirationibus non obediunt, sed resistunt. Unde
dicit. Dura ceruice ⁊ incircũcisi cordib⁹: vos sem
p spũsctõ restitistis. Unusquisqꝫ istoꝝ ante faciẽ
suam ambulat in ꝗtũ de bonis eternis q̃ añ nos
sunt cogitat, ad ipsa per opera bona, affectas et
desideria graditur ⁊ aspirat: tpalia que post nos
Phil.3.c remanent nec respicit nec affectat. Apostol⁹. Que
retro sunt obliuiscens: ad ea vero que ante sunt,
G extendẽs meipsum destinatum ꝓsequor ad bra
uium. Item cum ambulant, non reuerti dicunt,
qr scz q̃libet vir iustus. i. in via morũ quã icepit, ⁊
in bono ꝓposito nunq̃ precidiuationẽ vel apo
Job.16.d stasiã vel negligentiã desistit a bono ope siue ces
sat. Uñ Job. Semitã p quã reuertar ambulo. Itẽ
si[illegible]tudo ⁊ aspect⁹ idest conuersatio, dz esse quasi
aspect⁹ carbonum ardẽtium: ignis per feruidã
charitatem: ⁊ quasi aspect⁹ lãpadarũ p lucidam
honestatẽ: ⁊ de medio taliũ dz egredi ignis boni
amoris: a quo etiã exire debet fulgur iusti rigo

ris. ¶Vel si vis per animalia intellige malos: vt Aliter
supra expositum est capitulo precedenti: qui non
secundum rationem, sed ẽm ipetũ spũs sui ⁊ volũ
tatis sue gradiunt, ante faciem suam: scz ad mũdi
bona que habent ante se per desideria deferunt:
nunq̃ aũt p penitentiaz a suo malo itinere reuer
tunt: sed more carbonum ⁊ lampadarum p aua
riciã inflammant: iõ in medio taliũ, ignis. i. auari
ballini ⁊ famuli conuersantur: a quibus procul
dubio fulgur rapine contra subditos egreditur
⁊ grassatur. ¶Postq̃ Ezechiel fecit mentionẽ de Eodẽ.c.d
quatuor sanctis animalibus: ipse dicit ꝙ iuxta
animalia apparuit rota vna super terrã habẽs
quatuor facies: hoc est dictu, ꝙ quatuor erant
rote simul iũcte: ⁊ ecce rota vna in medio rote: ⁊
totũ corp⁹ rotarũ erat plenũ oculis: ⁊ erat vna si
militudo omnium quatuor: ⁊ facies ⁊ aspectus
rotarum: ⁊ opus erat visio maris: statura quoqꝫ
⁊ altitudo erat in rotis, ⁊ aspectus horribilis p
quatuor partes ibant euntes: ⁊ non reuerteban
tur cuz incederẽt: ⁊ ad quencũqꝫ locũ declinabãt
que prima erãt, sequebant ⁊ cetere. Cumqꝫ ambu
labant animalia, ambulabãt pariter ⁊ rote iux
ta ea: cũ euntib⁹ ibant, cũ stãtib⁹ stabant: ⁊ cũ ele
uatis a terra pariter eleuabant: spũs autem vite
erat in rotis. Quocũqꝫ ibat spũs illuc ⁊ rote ele
uabant sequentes eum. ¶Per rotas istas possu Moralitas
mus intelligere bonos subditos, ⁊ maxime reli
giosos vel clericos: sicut p animalia intelligimus
prelatos. Boni enim subditi rote dicuntur: p eo
ꝙ volubiles ⁊ mobiles per obedientiam esse dino
scuntur. Ezech. Rotas ipsas presen[illegible] vocauit Eze.10.c
volubiles. Iste igitur debent esse quatuor vel ha
bere quatuor facies, propter virtutum cardina
lium quaternitatem. Quilibet enim quatuor esse
dicitur, qui quatuor virtutib⁹ insignit: vt pote,
qr dicit tẽperat⁹, iust⁹, fortis ⁊ prudẽs. Un⁹ etiã
dicitur in medio alterius p intimã charitatem:
qr quilibet dz habere aliũ in medio sui cordis p
memoriam, compassionem, charitatẽ ⁊ vnitatem.
Rota enim in medio ponit: quando p memoriam
⁊ amorẽ alter in medio. i. in corde alterius stabi Pũ.18.c.
litur sicut dicit in Prouer. Frater qui adiuuat a Gal.6.a
fratre tanq̃ ciuitas firma. Et Apostolus. Alter
alterius onera portate ⁊c. Acsi dicat sic. Alter in
medio alterius. Rota tamen ista super terrã ap
parere dicitur, qr quilibet vir iustus sup terrã. i.
super terrena p ipsorũ contẽptũ esse tenet. Eccle
Tu super terram. Dico igitur ꝙ iste rote scz bo A
ni religiosi vel subditi debẽt apparere super ter Eccle.5.a
rã: contemnendo ⁊ spernẽdo terrenã ꝓsperitatẽ.
debent esse iuxta sancta animalia. s. frequentãdo
societatẽ. Debet esse quatuor facieꝝ: continendo
quadruplicẽ virtutũ cardinaliũ quaternitatem.
Debet eẽ vnus in medio alterius per mutuã dile
ctionẽ ⁊ charitatem. Debet etiam esse in eis vna
similitudo p cõmunem victus ⁊ habitus parita
tem, ⁊ per mutuam morum cõformitatem: vt sic
alter posset dicere alteri illud Esa. nostri similis Esa.14.c
es effectus. Aspectus eoruz dz esse quasi visio ma
ris per contritionis amaritudinem, ⁊ ꝑpnie aspe
ritatẽ. Debet etiã in eis esse statura per cõstantie
firmitatẽ, altitudo p mẽtis sublimitatẽ: ⁊ aspect⁹
horribilis per squaloris abstinentie hispidam Ps.75.d
difformitatẽ. Ps. Terribilis es: ⁊ quis resistit ti Job.4.c
bi? Job. Inhorruerunt pili carnis mee. Item isti
debent ire in quatuor bonas affectiones, vt scz p
gaudium de bono, ⁊ dolorem de malo: timorem
de suppplicio: spem de premio ad bona opera am
bulent ⁊ incedant. Reuerti etiam non debent cũ
ambulauerint: quia nunq̃ debẽt desistere vel re
trocedere a bono quod inceperunt: quia dicitur
Nemo mittens manum suam ad aratrum ⁊ re Luc.9.g
trospiciens: aptus est regno dei. Item tales ple

B ni oculis esse dicuntur: qr viri iusti oculis discre
tiōis ꝛ circūspectionis illuminati esse tenent: vt
sic videant ꝛ cōsiderēt quicqd ad salutē ptinere
Apo.4.c videat. Apoc. Plena erant oculis ante et retro.
Ezec.10.d. Unde Ezech. dr. Qd rotarū corpus, colla, man⁹
ꝛ penne et circuli plena erant oculis, ad similitu-
dinem caude pauonis: ad denotandū ꝙ isti boni
religiosi ꝛ subditi debēt habere pennas contem-
plationis: manus bone operationis: collum gu-
statiue deuotionis: ꝛ oculos discretionis: ꝛ simi-
litudinem caude pauonis.i.picturam bone con-
uersationis. Et quocunqȝ declinabat que prima
erat, sequebātur: qr scilicet inter bonos religio-
sos ꝛ subditos debet esse tāta humilitas, obediē-
tia, ꝛ talis morum cōformitas: ꝙ vbicūqȝ vident
declinare et inclinari illos qui primi ꝛ superio-
res sunt inter eos: scȝ bonos prelatos ꝛ honestio
res ꝛ seniores personas: pro certo alij debent se-
Matth.8.c qui: per imitationem ꝛ obedientiam inclinari.
Matth. Magister sequar te quocūqȝ ieris. Ille
igitur rote, scilicet boni subditi: debent sequi ani
malia sancta, idest bonos prelatos ꝛ viros do-
Eze.10.d ctos: scilicet obediendo, ꝛ se eis conformando.
Ezech. Gradientibus illis rote quocunqȝ subse-
cute sunt. Ita cum eis debent ire bene operādo:
cum eis stare fortiter perseuerando: cum eis ele
uari a terra terrena despiciendo, et celestia affe
ctando. Eleuata sunt de terra coram me: et ratio
est: quia spiritus vite debet esse in eis, idest spiri
tussanctus: qui debet eis virtutem ꝛ gratiam da
Esa.1.c re: ipsi vero debent eum sequi: et inspirationi et
C voluntati ipsi⁹ obedire. Ezech. Ubi erat impet⁹
Eodē.c.c spiritus, ibi gradiebantur. ¶ Consequenter vi-
dit Ezechiel firmamentum super capita anima-
lium sanctorum quod erat de specie crystalli: et
in firmamento erat sedes de lapide saphiri: et in
throno sedebat similitudo filij hominis: qui in se
gerebat per circūitum speciem ignis ꝛ electri: ꝛ
circa se habebat quasi similitudinem arcus celi:
acsi fuerit in die pluuie ꝛ in nube. Sed pro certo
quando supra firmamentum celi, quod erat su-
pra caput eorum, fiebat vox: statim animalia pē-
nas suas submittebant: ꝛ sic vocem que facta
Moralitas fuerat audiebant ¶ Dic ꝙ firmamentum signifi
cat ecclesiam: que bene fundata est supra firmā
petram, que crystallina dicit: quia in ea splendor
veritatis fidei, et etiam stabilitas perpetue per-
manentie reperitur. Sub isto etiam firmamento
dicuntur animalia sancta habitare: quia nullus
est bonus aut sanctus, nisi illi qui in firmamento
ecclesie per fidem et gratiam dinoscuntur ma-
nere. Genes. Stellas posuit in firmamento celi.
Gen.1.b In isto autē ecclesie firmamento est thronus ec-
clesiastice, et maxime apostolice plature: quia
scilicet de saphiro cuius est color celestis, dicitur
esse: pro eo ꝙ ecclesiastica iurisdictio celestis, et
spiritualis totaliter debet esse. Esa. Fundabo te
Esa.54.a in sapphirū: et dabo iaspidem, idest iustitiā pro-
pugnacula tua. In isto etiam throno.i. dignita-
te ecclesiastica: debet sedere filius hominis: idest
persona rationalis: per honestatem ad modum
electri debet fulgere: per charitatem more ignis
debet feruere: per sapientiam debet splendere:
arcum etiam celestem.i. iustitiam debet circa se
possidere. Qui tamen in die pluuie et in nube es-
se dicitur: pro eo ꝙ iustitia semper debet esse cū
misericordia, et cū dulcedinis profluuio. Unde
Gen.9.b Gen. Arcum meum ponam in nubibus. Quid igi-
tur? proculdubio si contingat quod de firmamē
to ecclesie, et quod de throno iudiciarie potesta
tis, et a filio hominis, idest a prelato exeat ali-
qua vox.i. a domino preceptum vel statutū: sta-
tim animalia sancta que sunt subtus.i. subditi
boni debēt statim alas pōpe ꝛ supbie deponere,

et illud qd mandatur, reuerenter audire. Nunqȝ
enim debet esse aliqs tā grossum animal, nec ita
alta, nec sancta aut solēnis persona, quin māda-
ta dei ꝛ prelatorum verba documentaqȝ maiorū
ꝛ seniorum debeat reuerenter audire, et omnem
pompam submittere: ꝛ pennas cuiuslibet nobili
tatis vel sufficiētie sue postponere: ꝛ qd dicit vel
predicat, humiliter auscultare: dicēs illud. Dñe Abacuk
audiui auditū tuū. ¶ Uel dic ꝙ thron⁹ saphire⁹ 3.a
est beata virgo: ꝛ si querat quare dicit saphirea: Aliter.
tractatū est supra de lapidib⁹ cap. de sapphiro.
Fili⁹ aūt hois est xps: q scȝ in isto throno per in-
carnationem sedet: ꝛ ibi sicut splendidus ꝛ feruī
dus apparuit. Qn igit vocē istius audiuimus:
statim alas superbie deponere debemus, ꝛ cū re
uerentia exequi quod nobis mādatum sentim⁹. Ps.94.b
Ps. Hodie si vocē eius audieritis. Arcū etiā pre E
dicationis ꝛ iustitie habuit quo peccatores sa-
gittauit. In pluuia fuit: p eo ꝙ spe venie ipsos
dulciter cōsolatus refrigerauit. Predicatio eni
arcus dicit: qr dȝ pungere: in die pluuie: qr debet
vrgere. Apo. Sedens super equum habebat ar- A.
cū. ¶ Uel dic ꝙ ille fili⁹ hois.s. dei filius in throno Aliter.
sedebit in iudicio: vbi per magnum rigorem quē
pretendit, igneus apparebit: ꝛ ibi arcum iusticie
tēdet, quē tn̄ pluuia misericordie q̄tū ad bonos
tēperabit: malos autem sagittabit: ita ꝙ omnes
submittent alas suas, inquātū vocem suam ois
creatura timebit. Gen. Uocē tuā domine audiui Gen.3.b
ꝛ timui: eo ꝙ nudus essem. Et tunc dicet peccato-
ri, quando se nudū ꝛ sine indumēto charitatis ꝛ
gratie sentit, ꝛ qn̄ nude quicquid fecit, oibus no
tum fiet. Hier. Nudaui femora tua ante faciem Hiere.13.d
tuam: ꝛ apparuit ignominia tua ꝛc.

¶ Capitu.ij. Textus.

Hec visio similitudinis glorie domini. Et vidi. Moralitatum Cap. ij.

COnsequēter postqȝ Ezechi-
el animalia mirabilia et dei glo-
riam conspexerat, ad terram ce
cidit pre timore: sed ingressus in
eum spiritus domini, statuit eū
supra pedes suos, precipiens ꝙ
quicquid sibi daret, comederet
et voraret: ꝛ ecce quasi manus de celo mittitur,
in qua quidam liber clausus et inuolutus cōti- F
nebatur: q corā eo expanditur, ꝛ ante eius ocu-
los explicatur. Hic liber scriptus intus et foris
erat: scripturāqȝ mirabilem continebat.s. lamen
tatiōes, carmē ꝛ ve: scripture series possidebat.
Isto igitur libro Ezechiel fuit orbatus, ꝛ in ore
eius ad modū mellis extitit dulcefactus. ¶ Eze- Morali
chiel in isto loco significat humanum genus: qd tas.
per Ade peccatū primitus cecidit: sed tandē per
spūssancti mysterium resurrexit: qui scȝ ipsum su
pra pedes.i. ad statum gratie statuit et erexit:
manus enim diuine munificentie de celo homi-
ni missa fuit: vel manus.i. beata virgo: que librū
salutis nostre.i. christū nobis attulit: q q̄uis ab
eterno fuisset per secreta diuine prouidētie a no
bis inuolutus ꝛ clausus vtpote qr nondū fuerat
hominibus reuelatus: ipsum tamē finaliter de⁹
pater per natiuitatem ꝛ crucem ꝛ mortem corā
nobis expandit. Apoc. Alius liber apertus est q Apoc.20.d
est vite. Iste enim scriptus erat intus per deita-
tem, ꝛ foris p humanitatē. Et pro certo ista scri-
ptura in se habuit sacramentorū fidei corpalē ve
ritatē, qr in ista apparuerūt lamētationes penitē
tiū, carmina ꝯtēplātiū, ꝛ gras deo agentiū, ꝛ feli-
citer in patria viuentium: ꝛ ve damnatorū ꝛ per-
euntium. In isto eni libro, ꝛ in verbis ei⁹ potes si

vis legere lamēta pnie. Uñ dr. Q̄r gaudiū est an
Lu.15.c gelis dei sup vno pctōre pniam agēte. Item ibi
sunt carmina spei ⁊ misericordie ⁊ future glorie
b Matth. Uenite bñdicti patris mei/percipite pa=
Mat.25.c radisum. Itē ibi est ve dānatiōis ppetue: et hoc
cū dicit. Ite maledicti in ignē eternū ⁊c. Hic aūt
Mat.15.d liber quādo p deuotionē comedit/dulcis et sa=
Ps.118.g pidus inuenitur. Ps. Quam dulcia faucibus
Aliter. meis eloquia tua: sup mel ori meo. ¶ Uel dic qđ
iste liber est liber sacre scripture: qui intus est
scriptus per sensum spiritalem/et foris per lite=
ram historialem: qui scz est inuolutus per figu=
rarum consignationē: expanditur tamen coram
nobis per doctorum expositionem. Iste liber cō
tinet lamentationes mundane miserie ⁊ incola=
Ps.119.b tus: sicut est illud Ps. Heu mihi quia incolatus
meus prolongatus est. Et alia similia carmina
Ps.116.a laudis ⁊ spūalis cōsolatiōis: sicut illud. Lauda
te dominū omnes gentes cū similib⁹. Et ve eter=
Ecclī.18.c ne damnationis ⁊ excōmunicationis: sicut illud
Ezech. Anima que peccauerit/ipsa morietur. Sz
ille liber in ore hominis fit suauis/quando per
os predicatorum ⁊ doctorum de scriptura pro=
rumpit aliquis sermo dulcis.

¶ Capitu. iiij. Textus.

Et tu fili hominis/sume tibi laterem et panes. Moralitatum Cap. iij.

Preceptū fuit in
visu ezechieli/ q ciuitatē hie=
rusalē oppugnaret/ ⁊ q inter
se ⁊ ciuitatē sartaginē collo=
caret. Preceptū etiā fuit sibi
b q durāte obsidione ipse dor=
miret sup lat⁹ suū sinistrū pro
iniquitate dom⁹ isrł: ⁊ qđ dormiret super latus
dextrū pro iniquitate domus iuda. Preceptū
etiā fuit sibi/q panē faceret quē sub stercorib⁹
cooperiret: et q ipm manducaret in pondere: et
Moralitas. aquā suā biberet in mēsura. ¶ Charissimi: per
ciuitatē hierłm intelligit ciuitas pacifica padisi
quem quilibet debet velle acquirere: ⁊ ideo vt
ipsam habeat/ nō debet cessare cū machinis bo=
norum operum eam impugnare. Uerūtamē sar=
taginem mortis vel ignis infernalis/ videlicet
vbi peccatores frixantur/debet inter se et ciui=
tatem paradisi per cōsiderationem ponere: ⁊ q
istā magis q̄ paradisi gloriam meruerit/debet
cum formidine cogitare: ibiq3 cor suū debet per
timorem frigere vel versare. Dum durat autem
ista obsidio id est ista bonorum operum pro ac=
quirenda superna hierusalem executio: homini
precipitur tria facere: scz de latere in latus dor=
mire/panem suum stercorib⁹ tegere/et panem ⁊
aquā in pondere et mensura comedere: que sunt
tria que homo spiritualiter debet facere/si vult
ciuitatem paradisi acquirere. Et primo debet
per contemplationem dormire super latus sini=
a strum infernalis aduersitatis: deinde super la=
tus dextrū eterne felicitatis: qr homo debet per
cōsiderationē iacere ⁊ dormire, nūc in latere si=
nistro cogitādo de inferno: nūc in latere dextro
2.Cor.6.b cogitādo de padiso. Aplš. A dextris ⁊ sinistris
per arma iusticie ⁊c. Scđo debet panē suū, id est
mūdi psperitatē stercoribus cooperire: vt cogi
tare nō cesset sperma fetidū, saccū stercorū, ⁊ ci=
bum vermiū se esse, sm Bernardū ⁊ Innocētiū.
Debet cogitare q oia ista sunt vilia, ⁊ viliora q̄
Phi.3.b stercora reputanda. Aplš. Oia arbitrat⁹ sum si
cut stercora. Tertio dz panē ⁊ aquā, id est mun=
di delicias ⁊ diuitias in pōdere ⁊ mēsura come=
dere ⁊ bibere: vt scz superflue nō appetat diui=
tias habere, nec delicias frequentare: sed vsum
eorum in mensura studeat temperare. In vsu eīm
diuitiarū ⁊ deliciarū dz esse pondus: qr scz hō dz
ponderare q̄ difficile acquirunt, q̄ timide cōser
uant, q̄ dolorose perdunt. Itē ibi dz eē mēsura vt
scz nulla sit superfluitas: immo cū Salomone di
cat illđ Prouer. Diuitias nec pauptatē mihi dc=
deris dñe, tribue tamē victui meo necessaria. Et Prou.30.b
iuxta illud. Sapiens debet facere quicquid fa=
cit in numero, pondere ⁊ mensura. Sap.11.d

¶ Capitu. viij. Textus.

Et factū est in anno sexto, in sexto mēse, in quinta mensis: ego sedebam in domo mea. Moralitatum Capi. iiij.

Cum ciuitas hie=
rusalem ⁊ seniores tēpli dñm re=
liqssent, ⁊ idolatrie dediti essent,
ita q diuersa idola in tēpli parie
tib⁹ depinxissent: factū est q simi
litudo manus apprehendit eze=
chielē q erat captiuus in babylone: ⁊ adduxit eū
in hierusalē in visiōe dei: cui dixit dñs vt videret
abominatiōes magnas, quas faciebāt filij israel:
vt pcul recederet a sanctuario suo. Uidit igitur
ezechiel in templo primo in porta aquilonis ido
lū zeli: qđ erat ibi factū ad puocandū emulatio=
nē: q tādē fodiēs parietē, vidit similitudines re=
ptilium aīaliū, idola domus israel. Uidit etiā se=
niores israel: q in cōspectu istorū reptiliū adole=
bāt incensuz. Itē cōuersus ad aliam partē: vidit
mulieres q plangebant adonidem. Itē cōuersus
ad alios partes: vidit quosdā viros in templo:
q scz dorsuz ad altare vertebāt, ⁊ ad orientē ado
rabāt. Alios vidit q ramos ad nares suas appli
cabāt. Iste igit erāt abominationes idolatraruz
quas filij israel faciebāt in tēplo, ⁊ in secretis cu
biliū suorū: ppter q deū a suo sanctuario recede=
re faciebāt: pp̄ter qđ dñs terrā dereliquerat, et
eorū scelera nō videbat. Aduerte aūt q adonis
fuit quidā gratissimus iuuenis fili⁹ martis: quē
dea venus intantū dilexit, q de eo amicum suum
fecit. Hunc igitur ab aproquem venabatur occi c
sum, ceperūt mulieres plāgere, ⁊ rediuiuum cre
dere: ⁊ inde gentiles mulieres cōsueuit mos plā
gendi mortem adonidis inolere: sicut Ouidius
metamor. li. xiiij. dicit. Reuera per istas abomina
tiones que fiebāt, in templo a filijs israel possunt
intelligi quedam vitia que hodie fiunt in ecclesia
a quibusdam fidelibus christianis. Isti enim a
proposito videntur delinquere: vt deum a san=
ctuario suo. i. ab amore eclesie faciant fugere ⁊ re
cedere: ipsamq3 necesse habeant in tyrannorum
manibus dimittere, ⁊ de ea nō curare. Unde dicit Job.34.c
Job. Qua si de industria recesserūt a deo. Si eīm
parietem foderimus: ⁊ si de babylone, idest de
mundo ad cōsiderationem hierusalem. i. ecclesie
ducti fuerimus: proculdubio multa abhomina= Hier.13.b
bilia et enormia videre poterimus. Unde hier.
In agro vidi abominationes. Sunt igitur ista
quinq3 per ordinē detestāda. s. idolum, reptilia, ⁊
eos adorantes, plorantes adonidem: dorsum ad
altare vertentes: ⁊ ramos ad nares applicātes.
Per idolū igit zeli, intelligunt immūdi detracto=
res: qui zeli ⁊ inuidie sunt idola ⁊ repsentatores:
qr scz illi sunt q verbis detractorijs emulationē
⁊ inuidiā puocāt: ⁊ rixas ⁊ odia sepe mouēt. Uñ
dicit Psalm. In sculptilibus tuis ad emulatio= Ps.77.f
nem eum sepe prouocauerunt. Per reptilia depi
cta intelligo mundi malos diuites ⁊ potentes. q
dicuntur reptilia: qr reptāt p auariciā circa tem= D

poralia. Isti eñ ornatu sup̄fluo depingūtur et a sentoribus.i.a malis aduocatis ⁊ consiliarijs/⁊ ab alijs adulatoribus coluntur:et malis consilijs ⁊ adulationibus/aliorūq₃ accusationib⁹ in=
Act.25.a censant. Vñ dr q̄ seniores iudeorū postulabant aduersus paulū dānationem. Isti aūt principes ⁊ diuites bene vniuersa reptilia dicūtur:q₂ quidā bufoni inflato per superbiā/alij lacerto caudato per maliciā/alij limaci viscoso per luxuriā
Ps̄.103.c assimilant ⁊ sic de alijs. Ps̄. Hoc mare magnū et spaciosum manibus:illic reptilia quorū non est numerus. Per plorantē Adonidē/intelligo iuuenes ⁊ iuuēculas ⁊ curiosas:q̄ de alijs personis iuuenibus plorare vident:inquātū pro eorū malo amore suspirare videntur: dicentes il=
Cañ.2.a lud Cāticorū. Fulcite me floribus:stipate me malis:q₂ amore langueo. Per vertētes dorsum ad altare intelligo malos religiosos et ecclesiasticos:qui oculos mētis ad ortū solis.i.ad claritatē mūdane p̄speritatis vertunt:ab altari vo.i.a dei seruitio ipsos diuertūt,⁊ magis q̄rūt secu=
Hiere.2.f laria q̄₃ regularia/⁊ tp̄alia q̄₃ spiritualia. Hiere. Verterūt ad me dorsū/⁊ nō faciē. Per illos aūt q̄ applicāt ramos ad nares intelligo deliciosos qui sc₃ in ramis ⁊ reb⁹ odoriferis delectant:⁊ in hoc excedere comprobant. Hec eñ oīa abomi=
Malach. 2.c nabilia sunt apud deū/⁊ detestabilia apud mūdum. Unde dicit. Abominatio facta est in israel ⁊ in hierusalem.i.in ecclesia et religione:q₂ cōta
E minauit iudas sanctificationem domini:q̄ñ dilexit filiam alieni id est p̄speritatē mūdi:quare aūt ista faciāt apparet:quia ipsi vident credere
Ps̄.72.b q̄ dereliquit dñs terram:⁊ q̄d non videat. Ps̄. Dixerunt/quomodo scit deus?

¶ Capitulū ix. Textus.

Et clamauit in auribus meis voce magna/dicēs. Appropinquauerūt. Moralitatum Capitulum v.

Ezechiel vidit viros sex.i.sex angelos/qui habebant vnusquisq₃ vas interfectionis/id est gladiū:erat in medio vir indut⁹ lineis/habens atramētariū scriptoris i manu sua. Isti igit p̄ceptū est a voce dñi de glia exeunte:q̄ signaret thau sup frontē virorū dolentiū ⁊ gementiū sup cunctis abominationibus que fiunt in medio hierl̄m. Alijs aūt qui portāt gladios/dictum est:vt per mediū ciuitatis transirent/⁊ q̄ homines vtriusq₃ sexus occiderēt:⁊ q̄ a sanctuario dñi inciperent: ⁊ q̄d nulli penit⁹ parcerēt/nisi super illis in fronte signū thau viderent. Sic igit factū est/q̄ cōtami
F
Moralitas. nauerūt domū:⁊ impleuerūt atria interfectis:⁊ ratio reddit ibidē/q̄ iniq̄tas dom⁹ israel magna est nimis valde:et repleta est terra sanguinib⁹. ¶ Moraliter p̄ signū thau quod factū est ad modum crucis/significatur crux vel cōmemoratio diuine passionis:p̄ illū qui indut⁹ est lineis intelligitur predicator:qui sc₃ verbis ⁊ exemplis imprimit in frontibus.i.in mentib⁹ hominum signum illud:qui sc₃ per castitatē est lineis indutus:⁊ per sciētiam debet esse scriptoris atramētario munitus. Iste eñ est angelus qui portat
Apo.7.a signum vite vel dei viui. Apoc. Per angelos autem cum gladijs intelliguntur angeli iudices: qui sc₃ ad executionē iudiciorū parati sunt. Vñ
Cañ.3.c in Can. Uniuscuiusq₃ ensis sup femur suū. Quid igitur? Pro certo finaliter q̄ñ viderit dñs q̄ domus iuda/id est ecclesia que per fidez trinitatis confitetur:quia per iudā interp̄tat cōfitens:⁊ domus israel.i.religio/que per cōtemplationē debet eum videre:et terra.i.mund⁹ bene fuerint pleni sanguinib⁹ carnalitatis:⁊ eorū iniquitatibus bñ increuerint.s.in fine mūdi:tūc mittet angelos suos vt gladios iusticie vindictā sc₃ eterne dānationis exerceāt in eisdē:⁊ sic fiet q̄ nulli penit⁹ parcēt:imo senes ⁊ iuuenes ⁊ virgines q̄ male fecerūt/interficient:⁊ sup oīa a sanctuario dñi.i.a statu ecclīasticorū incipiēt:⁊ eos pre cūctis puniēt atq₃ ledēt:q₂ quāto q̄s p̄pinquior ē deo statu ⁊ gradu ⁊ scia:tāto si delinq̄t/acri⁹ est puniēd⁹:q₂ dicit. Seru⁹ sciēs volūtatē dñi ⁊ nō faciēs vapulabit plagis multis. Breuiter igit il= Luc.12.f
lud est verū/q̄ solū viri gemētes ⁊ dolētes sup
p̄ctis suis ⁊ alio₂/signū thau.i.crucis x̄pi mēoriā i cordis frōtib⁹ deferētes:tūc tp̄is saluabuntur:⁊ ab angelis p̄cutientib⁹ ⁊ p̄ctores morti ⁊ dānationi tradētib⁹/non ledent:sed ab ipsis angelis diuino munere defendent. Vñ Apoca. No= Apoc.7.a
lite nocere terre ⁊ mari/neq₃ arborib⁹/quousq₃ signemus seruos dei in frontibus eorum.

¶ Capitu. xij. Textus.

Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fili hominis vaticinare. Moralitatū Capitulum vj.

Receptū est ezechieli/q̄ vasa aurea more trāsmigrātiū ⁊ se mutare volētiū p̄pararet:sibiq₃ dictū ē. Fili hominis fode parietē:i humeris portaberis:i caligine efferreris faciē tuam velabis/vt non videas terrā:⁊ dictū est sibi q̄ hoc significabat q̄d p̄nceps iuda.s.zedechias esset captiuand⁹ excecādusq₃/⁊ in babylonē captiuus ducendus:⁊ tñ eā nō visur⁹ ibi moritur⁹. ¶ Illud p̄t dici de hoīe Moralitas
mortuo. Iste eñ de hoc seculo ad aliud trāsmigrat:paries/id est sepulchrum fodit/⁊ in humeris portatur:in caligine mortis effert:et sibi fa= b
cies sudario operit. ¶ Uel dic de homine peccatore/qui per spem future penitentie in infernū Aliter]
defertur:facies mentis sue sudario, id est amore mundane glorie inuoluitur:in caligine ignorantie ⁊ peccati portat:⁊ per obstinationē penitus excecatur:ita q̄ terra/id est,mūdum ⁊ terrena bona que vehit in babylonem/id est in infernum/ad quem captiuus ducit:videre per cōsiderationem nō dicit:quia peccator dū est in mūdi prosperis/nunq̄₃ in talibus meditatur. Unde de anima peccatrice dicitur. Sordes eius in pedibus eius:nec recordata est finis sui.

¶ Capl'm xvj. Textus.

Et fact⁹ est sermo dñi ad me dicēs. Fili Trchi.a.
hois notas fac. Morali. Cap. vij.

Describit eñ Ezechiel ciuitatē hierusalem,vel synagogam a deo prius dilectam: sed tandem idolatria damnatā: sub figura puelle dicens: quod erat quedam puella: cuius radix ⁊ generatio fuerat de terra chananea: pater suus Amorreus: mater sua cethea. Ista a principio quando nata est, non fuit a suo sanguine munda:nec aqua lota:nec sale salita: nec prescissus vmbilicus eius,nec pannis inuoluta. Quidam tñ dñs vidēs eā super faciē terre pro=

fectam, sanguine infectam ⁊ nudam/atq̧ confu-
sione repletam/misertus est eius: ⁊ quia iam ad
mundum muliebrem venerat/ ⁊ vbera eius intu-
muerant/pilusq̧ eius germinauerat/ita ꝙ iam
amari poterat: expandit pallium super istam/et
operuit eius nuditatem: et iurato pacto ipsam
accepit vxorē. Istam igitur aqua lauit: sangui-
ne mundauit: oleo vnxit: discoloribus vestiuit:
hyacintho calciauit: bysso tinxit: subtilibus co-
loribus induit: ornamento ornauit: armillas in
manibus dedit: torquem collo circūdedit: inau-
rem super os eius posuit: circulos eius aurib᷒
inseruit: ⁊ coronā decoris in capite eius posuit:
similam/mel ⁊ oleum ad comedendum dedit: et
sic pulcherrima facta fuit/ita ꝙ nomen et fama
ipsius ad gentes pertransiuit. Ipsam etiam vir
suus auro et argento ditauit: ⁊ bonis omnibus
ampliauit. Sed ista fiduciam hn̄s in decore suo:
ingrata viro qui tāta sibi dederat ⁊ nō recorda-
ta dierū adolescentie sue/cū pluribus fornicata
fuit: quos etiam de bonis que sibi marit᷒ dede-
rat ditauit: ⁊ quicquid pro ornatu suo accepe-
rat/ad complacendum lenonibus cōuertit: que
tandem publica meretrix facta est: nec tn̄ taliter
satiata/se indifferenter exposuit omnibus. Que
omnia videns vir suus, vestib᷒ ⁊ bonis cōcessis
B expoliauit: ipsamq̧ nudā ⁊ cōfusam dimittens,
tanq̄ adulteram dānauit. Hec igit̃ in manibus
inimicorū suorū tradit̃ a quibus lapidatur: tru-
cidat̃ ⁊ cōburit̃: ⁊ ei᷒ lupanar qḋ sibi edificaue-
rat, destruit̃: ⁊ sic su᷒ vir de ea vindicat̃. ¶ Ista
Moralitas. puella potest significare humanā naturā: cuius
primus ortus ⁊ generatio fuit de terra chana-
nea, in agrum in cāpo damasceno qui est in syria,
que dudum fuit terra chananea, fuit Adam sm̄
sanctos creatus, ⁊ natura humana sibi cōstitu-
ta. Pater suus adam fuit amorreus. i. amarus
mater eius eua fuit cethea. i. confracta: quia pa
ter ⁊ mater: id est adam ⁊ eua cōfracti sunt tēta-
tione, ⁊ amaricati sunt tribulatiōe. Ista igitur
a principio nata est cum vmbilico peccati origi-
nalis, cum sanguine carnalis libidinis ⁊ delecta
tionis, sine sale debite discretionis: ⁊ sine pānis
honeste conuersationis: sed pius dn̄s. i. dei fili᷒
videns istam puellam. s. humanā naturā super
faciem terre iacentē, ⁊ a terrestri paradiso pro-
iectā, ⁊ in terrenis per auariciā implicatā, san-
guine carnalitatis infectā, nudā virtutib᷒, ⁊ vi-
tiorū cōfusione plenā, ad amandum tn̄ habilem
vberibus naturalis compassionis tumidā, ⁊ pi-
lis cuiusdā naturalis affectionis bone fecundā
ipsam dilexit: ⁊ eā per incarnationem et gratiā
matrimonialiter sibi iunxit: aqua baptismi eam
lauit: sanguine originalis peccati purgauit: et
ruth.3.b sub pallio fidei sue ipsam operuit ⁊ inuoluit. Un-
de dicitur. Extēde pallium tuum, quia propin-
quus es ⁊c. Istam etiam vnxit oleo pietatis: ve
stiuit discoloribus honestatis: calciauit etiam
eam hyacintho: id est amore celestis ciuitatis
C tinxit bysso castitatis: et induit eam subtilibus
innocētie ⁊ intimioris puritatis: ⁊ ornauit eam
ps.44.c ornamēto totius sanctitatis. Un̄ ps̄. Astitit regi
na a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata
varietate. Iste igit̃ aīe seu etiā nature tali mō
deo ... grām adiūcte vel copulate: ⁊ a statu pecca
cati misericorditer releuate: in manibus armilla
bone opatiōis tradit̃: collū elatiōis sue torque,
id est vinculo diuinorū mādatorū cingit̃: os lo-
cutionis sue nature tēperātie ornat̃: auris sua
circulo ꝓ̄pte obediētie inserit̃: ⁊ caput suū. s.
eccli.45.b cor, corona. i. vitiorū victoria isignit̃. Un̄ dr̄. Co
rona aurea sup caput ei᷒ ⁊c. Ista igit̃ tādē nu-
trit̃ simila sancte doctrīe ⁊ eruditiōis: melle grē
⁊ deuotiōis: oleo charitatis ⁊ dilectiōis: ditatur

auro sapiētie ⁊ argento eloquētie ꝑdicatiōis: ⁊
sic efficit̃ decora ⁊ pulchra: ⁊ pulchritudine to-
tius moralis ꝑfectiōis famosa ⁊ vulgata/ꝑ diffu
sionē sue bone opiniōis. Un̄ in Can̄. Pulchra es
et decora filia hierl'm. Sed ꝓ certo sepe accidit/
qḋ ista puella. s. aīa: de sua pulchritudine et sua
morali ⁊ naturali ꝑfectiōe superbit: ⁊ sic lenoni-
bus. i. demonib᷒/mūdo ⁊ carni per diuersa pec-
cata se tradit: ⁊ cū eis fornicās suū virū xp̄m de
serit: ⁊ bn̄ficiorū ei᷒ oblita/cūctis indifferēter vi-
tiis se exponit: quinimo donaria grārū natura-
liū q̄ a viro suo deo acceperat/in vsum leccato- D
rū suorū. i. mūdi/carnis ⁊ diaboli: ⁊ sic ipsam vi-
lem ⁊ abominabilē deo facit. Quod vidēs dn̄s,
ipsam bonis tēporalib᷒ ⁊ naturalib᷒ spoliat: et
tortorib᷒ infernalib᷒ tradēs/igni ⁊ gladio mor-
tis perpetue velut adulterā eā dānat: quia pro
certo illud est verū: ꝙ natura humana seu pec-
catrix aīa ad ipsum deū ꝑ incarnationē assum-
pta: vel per penitentiam resumpta: ⁊ ad morum
pulchritudinem ⁊ perfectionem reducta: quan-
do gratiis sibi factis male vtitur: ad eternum
suppliciū iudicatur: ⁊ in inferno cōcremāda dā-
natur. Un̄ Ezec. Uiri igitur isti iusti sunt: ⁊ indi-
cabūt eas iudicio. ¶ Uel dic ꝙ ista puella est ec- Ezec.23.g
clesia q̄ in principio fuit nuda per paupertatem Aliter.
⁊ per diuitiarū tenuitatē/ ⁊ per credentium pau-
citatem: fuit sanguine plena per martyriū pena
litatem: ad terram proiecta per contēptū ⁊ ad-
uersitatē: a fecibus errorū nō bene lota/nec sale
perfecte sapientie salita: per fidei sanctitatē/per
heresum abstersionem ⁊ puritatem: veruntamē
dn̄s misertus eius/ipsam ab erroribus lauit et
purgauit/reddita pace sanguinem martyrū iā
ab ea abstersit: ⁊ eam prius deiectam, iam mira-
biliter dilatauit: ⁊ predictis virtutibus adorna-
uit: auroq̧ ⁊ argento ditauit: gratiis ⁊ scientiis,
honore ⁊ regimine ampliauit. Sed q̄d? Ista vi-
dēs se decorā ⁊ prosperitate floridā, iā nō cessat
virum suum xp̄m et eius seruitium contēnere:
quinimo iam videtur tempus adolescentie sue
⁊ paupertatem illam quam habuit in principio
obliuioni tradidit: ⁊ nō cessat cū leonibus. i. cū
mundo, carne diabolo per vitia fornicari: ⁊ diui- E
tiis a deo receptis ipsos oblectare: bonaq̧ eccle
siastica in vsus deputare demonū: quia propter
hoc videmus ꝙ xp̄s istam tanq̄ adulteram iam
respuit: vestimentisq̧ bonorū terrenorum exuit
eam: ⁊ in manibus tyrannorum eā tradidit, que
scilꝫ ipsam lacerant tribulationibus: ⁊ diuersis
afflictiōibus eā cremāt. Nā q̄r ecclesia bonis si-
bi a deo concessis male vtitur: iusto dei iudicio
fit, vt a principibus affligatur: vt sic ista que pri-
mitiui sui status oblita, deo tantis bonis ingra
ta extitit, cogatur de tribulationibus ad eū re-
uerti quem dereliquit. ¶ Uel si vis applica con-
tra quasdam mulieres: que cū sint de vili plebe Aliter.
quāq̧ assumātur: ⁊ ornamētis, diuitiis ⁊ deliciis
impleant̃: iste tn̄ aliquotiens fornicant̃: ⁊ iste cō-
buri merentur. ¶ Uel dic contra ingratos, qui
de nihilo eleuati, benefactorem suum deserunt, Aliter.
⁊ aliis se committunt: tempus pristine pauper-
tatis sue obliuiscuntur: ⁊ bona sibi concessa ab
homine vel a deo in vsus superbie, ⁊ in offendi-
culum creatoris sui vel benefactoris expendūt:
sicut ad literam patet de multis, qui de vili sta-
tu ad diuitias peruenerunt.

¶ Capl'm xvii. Textus.

Et factum est verbū dn̄i ad me dicēs.
Fili hominis propone. Moralitatum. F
Capitulum viii.

SIcut ponit eze-
chiel in p̄senti capi. q̄dā aqui-
la grādis magnarū alarū lō-
gò mēbrorū ductu/plena plu-
mis et varietate venit ad liba
nū: tulit medullā cedri ꝛ sum-
mitatē frondiū eius auulsit:
ꝛ transportauit eā in vrbē chanaā in vrbē nego
Moralitas. ciatorū. ¶ Aquila ista est fili⁹ dei: q̄ ꝓpter immē
sitatē essentie fuit magnus: ꝛ plumis virtutum
oim fuit plen⁹. Iste em̄ venit ad libanū hui⁹ mū
di/ q̄ in cedro. i. in altissima virgine tulit nr̄e hu-
manitatis medullā: cui⁹ frōdes. i. defect⁹ auulsit
ꝛ abstulit: ꝛ eandē ipsam in vrbē negociatorū. i.
in paradisum que est vrbs sanctorū in ascēsione
Eodē ca. b portauit. ¶ Postq̄ aquila dicta medullā cedri i
vrbē negociatorū trāstulit: plātauit vineā sup
aquas multas in terra bona/ vt faciāt fructū: ꝛ
sic creuit in vineā grandem: ita tn̄ q̄ rami vinee
aquilam que ipsam plātauit/ respicere teneant.
Facta est igitur vinea ꝛ fructificauit/ et emisit
propagines: sed quedā alia aquila erat magna
rum alarū: ad quā vinea incepit respicere: ꝛ au-
xiliū ab ea petere propter qđ aquila prima que
ipsam plātauerat eā euulsit: ꝛ vetus vrēs ipsam
Allegoria. arefecit: oēmq̄ ꝓsperitatē amisit. ¶ Sic ꝟo ho-
die et quotidie loquendo allegorice constat qđ
vera aquila. i. dei filius: postq̄ medullā cedri. i.
humanitatem nostram acceperat: ꝛ in vrbem ne
B gociatorū. i. in paradisum vbi sancti negociato-
res et mercatores: qui scilʒ eterna pro terrenis
mercari sciuerunt cōmorantur, eam ascendendo
detulit: vineā eccl̃ie sue plantare voluit: ꝛ eā. in
terra bona. i. in fide xp̄iana: sup aquas. i. super
fluuiū gratiarū et sciētiarū fundauit. Ista igr̄
creuit in vineā latam: ꝛ iam quasi per totū secu-
lū/ e diffudit: propagines. i. fideles euulsit: ꝛ iam
fructus diuitiarū multarū acquisiuit. Unde dr̄.
Gen. 2. b Plantauit dn̄s deus paradisum voluptatis a
principio. Istud tn̄ verum est q̄ rami huius vi-
nee. i. filij ecclesie: semper ad istam aquilam scilʒ
ad deū tenebantur respicere: ꝛ per fidem spem ꝛ
deuotionem in ipsum oculos mētis figere: et ad
Ps. 120. a eam totis affectib⁹ anhelare. Unde Psal. Ad te
leuaui oculos meos. Sed ista vinea cum ramis
suis iā videtur deū plantatorē suum xp̄m despi-
cere: ꝛ aliā aquilam huic inimicā. i. ad mūdū vel
ad mūdi principes ꝛ raptores: oculos mētis fle-
ctere/ et ab ipsis auxilium et fauorē, implorare:
quapropter fit q̄ prima aquila. i. xp̄s: istam vi-
neam cum ramis. i. ecclesiam cum filijs suis de-
spicit: et ipsam, tyrānis ꝛ hereticis mediāte ven-
to tribulationum cōburit: qr̄ dū ecclesia ꝛ eccle-
siastici sperare in dn̄o omiserunt: ꝛ ad auxilium
seculariū principū cōfugerunt: ipse dn̄s suū re-
traxit auxiliū: ꝛ contra eos venti tribulationū
increuerūt: ita q̄ prosperitatē ꝛ gloriam perdi-
derunt. Igr̄ respiciam⁹ primā aquilā/ non secū-
b dam: ꝛ speremus in dn̄o/ nō in mūdo. Ps. Spe-
Ps. 36. a ra in dn̄o ꝛ fac bonitatē: ꝛ pasceris in diuitijs ei⁹.
Ps. 79 b Ideo de tali vinea dr̄. Uineā de egypto. i. de gē-
tilitate et paupertate transtulisti: eiecisti gētes
ꝛ plātasti eā. Extēdit palmites suos vsq̄ ad ma
re. Etiā sequir̄. Ut quid destruxisti maceriā ei⁹:
ꝛ vindemiāt eā oēs pretergredientes viā. Exter-
minauit eā aper de silua ꝛc. ¶ Uel dic q̄ talis vi
Aliter. nea significat sortilegos: quos prima aquila. i.
deus in ecclesie fide plātauit: ꝛ qn̄ in ecclesie be-
neficijs: qui tn̄ postea cū altera aquila. i. cū dia-
bolo se confederāt/ ꝛ ab ipsa auxiliū ꝛ rn̄sa po-
stulant: qui. i. in fine cōburunt et dānant. ¶ Cō-
sequēter dn̄s promisit se plātare aliquem ramū
cedri super montē excelsū: et q̄ faciet fructum,
ꝛ fiet in cedrū magnā: ita q̄ volucres sub eo habi
tabūt: ꝛ humiliabitur lignū sublime: ꝛ exaltabir̄
lignū humile: siccabir̄ lignū viride, ꝛ frondescet
lignū aridū. ¶ Illud applica q̄ deus de vno mo- Moralitas
dico ramo facit qn̄q̄ magnā cedrū. i. magnā ꝛ ho
norabilē ꝑsonam: ꝛ in monte excelso alicuius di-
gnitatis cōstituit eum: ita q̄ volucres. i. nobiles
sub ipso ꝯmemorant: ꝛ sic fit q̄ de⁹ quotidie facit
siccare sublimes ꝛ virides. i. supbos ꝛ carnales:
exaltari ꝟo frondescere facit et per ꝓsperitatis
gloriā humiles ꝛ pauperes. Unde dicir̄. Deposuit Luce. 1. e
potentes de sede, ꝛ exaltauit humiles.

¶ Capitu. xix. Textus. a

Et tu fili hominis assume planctum sup
principes israel. Moralitatum Ca. ix.

QUedam leena
tulit vnū de leunculis, ꝛ leo
factus est: ꝛ didicit capere
p̄dam, ꝛ homines deuorare,
viduas facere, ꝛ ciuitates
in desertum ducere: ita q̄ de
solata est terra a facie rugi
tus eius: ꝛ audierunt gen-
tes: ꝛ non absq̄ vulneribus
ceperunt: eum miseruntq̄ eū in carcerē, ne audi- Moralitas
retur amplius vox ipsius sup montes ꝛc. ¶ Ta-
lis leo significat quosdā malos officiales ꝛ puer
sos: q̄ in p̄ncipio sunt leunculi. i. parui balliui vel
aduocati: vt qr̄ mater ipsorū. i. ecclesia vel religio
ciuitas vel prelat⁹, ipsos ad aliqđ officiū assumit:
q̄ tandē lapsu tēporis leones. i. magis crudeles
tyrāni efficiunr̄: ita q̄ ab eis per rapinas homines
deuorantur: ꝛ ciuitates etiam deserte ꝛ paupe- 1. pet. 5. b
res efficiuntur: ita q̄ rugitu suorum pauperes
totius patrie deterrenr̄. Un̄ dr̄. Tanq̄ leo rapiēs
ꝛ rugiēs circuit querens quem deuoret ꝛc. Sed
finaliter querela gentiū q̄ cōtra tales solet insur
gere, ꝛ post multa tribulationū vulnera qn̄q̄ ꝓ-
curanr̄, q̄ ipse in carcerē, vel in mortē, vel in depo
sitionē tradir̄, ita q̄ extunc vox minarum ꝛ iniu-
riarū suarū sup montes. i. in altis dignitatibus ꝛ b
officijs amplius nō auditur. Ita quotidie vide-
mus ad sensum in curijs dominorū: vbi leones cō
siliarij seu officiales crudeles finaliter destruun- Mat. 7. a
tur: ꝛ iusto dei iudicio eadē mensura qua alios
mensi fuerāt metiunr̄. ¶ Consequenter dicir̄ ibi. Eodē. c. c
Mater tua sicut vinea plantata in sanguine: cui⁹
fructus ꝛ frondes eius creuerunt ex aquis mul
tis: ꝛ facte sunt ei virge solide in sceptra domi-
nantiū: ꝛ exaltata est statura sua inter frōdes: sed
tandē euulsa est in irā: in terramq̄ ꝓiecta est: et
ventus vrens siccauit eam: arefacte sunt virge
roboris eius: ꝛ ignis comedit eā: ita q̄ non fuit
amplius in eis virga. i. sceptrum dominantium. Moralitas
¶ Talis vinea ꝟo dr̄ esse ꝓgenies tyrannorū: ipsorū
q̄ domus imperium ꝛ maiestas: que scʒ in sangui
ne ꝛ violētia, ē fundata: ꝛ cū effusiōe sanguinis in-
troducta. Dato enim q̄ ista possunt ꝓsperari: et
q̄ eorum domus videatur exaltari, ꝛ maxime re
putari: virgeq̄ solide. i. homines fortes qn̄q̄ so-
lent exinde generari: qui etiā alijs habebant sce-
ptro ꝛ imperio dominari: finaliter tamē domus a
deo euellir̄: ꝛ ita igne tribulationis arescit ꝛ cōsu
mir̄ q̄ nulla virga fortis. i. nulla ꝑsona nobilis: nul
lum sceptrum dominantium. i. nullus qui ha-
beat dominium inuenitur in eis: q̄ breuiter illud
est verū q̄ vinea. i. dom⁹ vel ciuitas vel iurisdictio
seu quecūq̄ respublica q̄ a sanguine crudelita- c
tis, ꝛ rapina sumpsit ortū: non solet diu stare, sed
finaliter arescere ꝛ perire: sicut patet de imperijs
gothorū, vuandalorū, ꝑsarū, grecorū, ꝛ romanorū

rum: ⁊ sicut potissime p3 de domibus italie tyrā
Es.9.a nom: qr sicut dr. Vestimētū mixtū sanguine erit
Aliter. in cōbustionē ⁊c. ¶ Vel dic φ vinea plātata i san
guine est persona ecclesiastica, vel vna cognatio
vel cōgregatio: q̄ affectu sanguinis ⁊ cōsangui-
nitatis pmouet: que q̄uis aliquādiu psperent:
ita φ exinde virge solide .i. psone notabiles p-
ducantur. finaliter tñ deficiunt, arescūt ⁊ siccan-
Michee tur: ita φ nulla virga fortis .i. nullus notabilis
3.d in eis reperitur. Ideo bene dicitur. Ve qui edifi-
catis sion in sanguinibus.

¶ Capitu. xxi. Textus.

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis, pone faciem tuam.

Moralitatum Cap. x.

Dominus minatur ciuitati hierlm, φ ipse
educet gladiū suū de vagi-
na sua ad omnē carnē. Gla
diū dico suū limatū ⁊ exa-
cutum, ⁊ irreuocabilē. Gla
dius inqt me⁹ vt splendeat
limatus est: vt cedat victi-
mas exacutus est: precepit
dñs φ duplicet gladius, aut triplicet. Hic est in-
quit gladius occisionis magne. Sequitur. Mu-
cro euaginare ad occidendum. Et dicit φ pre ti-
D more istius gladij tabescet omne cor: dissoluent
vniuerse manus: infirmabitur omnis spūs: ⁊ per
Moralitas cuncta genua fluent aque. ¶ Talis gladi⁹ videt
esse mors. Iste est gladius qui est acutus ad pe-
netrandū: ⁊ est limat⁹ ⁊ splendidus ad terrēdū:
⁊ etiā gladi⁹ qui q̄nq̄ est duplex, inquātū occi-
dit corpus ⁊ aiam: q̄nq̄ triplex inquantū occidit
animā, corpus ⁊ famā. Iste etiā irreuocabilis di
cit: qr postq̄ de vagina dispositionis sue ipsum
dñs immiserit: irreuocabiliter illum quem vult
percutere, vulnerat. Et ideo iste ad omnē carnē
mittit: qr omnis caro cū gladio isto trucidat: et
ꝓpter hoc iste gladius dr magne occisiōis: qr iste
Deut.32.h est cā gnalis ois hois interfectiōis. Vñ in Deut.
Inebriabo sagittas meas sanguine: ⁊ gladi⁹ me⁹
deuorabit carnes. Qui igit istū gladiū bene vi-
det ⁊ cōsiderat: necesse est φ cor eius pre timore
tabescat: ⁊ φ ois spūs supbie refrenet: ⁊ φ aque
lachrymose cōpunctionis per genua humilita-
Aliter. tis fluere censeant. ¶ Vel dic φ tales gladij sunt
tyranni: q̄ sunt exacuti ad pungitiue rapiendū: ⁊
ad occidendum per crudelitatem: splendidi, ad
pompatice incedendum per prosperitatē. Sunt
irreuocabiles per obstinationis ⁊ malii sui ꝓpo-
siti firmitatē: qr scz isti per seuitiā sunt acuti: per
E inanem gloriam sunt splendidi: pre precipita-
tionem ⁊ fatuitatem irreuocabiles possunt dici.
Nullo eñ timore dei, vel nullo amore pximi, vel
nullo consilio alicuius boni viri a sua malicia re
uocari pñt. Istos igit diabolus de vagina sue ini
quitatis euaginat, ⁊ cū eis iustos dilacerat ⁊ de-
trūcat: ⁊ diuersis tribulationib⁹ eos turbat: qua-
propter omne cor ⁊ ois spūs merito metuit et
Aliter. formidat. ¶ Vel dic φ gladius est lingua detra-
Ps.56.a ctionis. Ps. Lingua eoꝝ est gladius acut⁹. Que
limat ornate loquēdo: splēdet adulatoria inferē
do: sed tandē pungit aspere inscindēdo ⁊ detra-
hēdo: ⁊ est irreuocabilis: vix aut nūq̄ famā quā
abstulit restituēdo: ⁊ ideo iste gladius dr dupli
catus: inquātū detractor plures simul interficit
obloquēdo: qr ipse ledit se ⁊ illum quē diffamat
⁊ eū quē auscultat. Vñ Hugo lib. ij. de aia, volēs
ostēdere φ dr lingua a ledendo, a lingēdo / vel li-
gando / ⁊ a lābēdo: dicit sic, φ lingua dr: qr lingit
adulando: mordet detrahēdo: occidit incidēdo,
ligat ⁊ ligari non potest: labit ⁊ teneri nequit: la
bit vt anguilla: penetrat vt sagitta: tollit amicos:
multiplicat inimicos: mouet rixas: seminat discor
das: ⁊ multos interficit vno ictu: blanda est: sub-
dola ⁊ lata, et parata ad miscenda mala, ⁊ extra-
henda. Unde in Prouerb. Qui custodit os suum, Prou.21.d
custodit animam suam. Et ibidem. Qm mors et Prou.18.d.
vita in manu lingue. Bernardus etiam in quodā ff
sermone dicit. Quod verbum leuiter profertur,
sed non leuiter reuocatur.

¶ Capit. xxiij. Textus.

Et factus est sermo dñi ad me, dicens. Fili hoīs, due mulieres.

Moralitatum Capitulum xi.

Oola et ooliba
fuerunt due mulieres filie
matris vnius: sicut figurat
hic ꝓpheta: de ciuitatibus
hierusalē ⁊ samarie: ⁊ fue-
rūt impudicissime meretri-
ces: ita φ prima Oola pmo
insaniuit in Assyrios amato
res suos, vestitos hyacin-
tho: principes ⁊ ascensores equorū ⁊ iuuenes cu-
pidinis: sed finaliter isti amatores sui occiderūt
eā: ⁊ discooperuerunt ignominiā eius. Q̄ cū vi-
disset soror eius ooliba: magis ad hec insaniuit
libidine: qr videns imagines chaldeoꝝ depictas
in parietib⁹, expressas coloribus, accinctas bal
theis renes: ⁊ tiaras in capitibus ad similitudi-
nem filioꝝ babylonis insaniuit libidine: et misit
ꝑ eis in patriam suā vt dormirēt cū eadē: qua-
ꝓpter factū est φ ipsi sui amatores, ipsam nudā
spoliauerūt, ⁊ vestimenta eius tulerunt: nasum
eius ⁊ aures preciderunt: ⁊ que reliqua fuerāt
gladio conciderunt. ¶ Istud pōt allegari cōtra Moralitas
malas mulieres, qr dato φ aliqua videat φ so-
ror ipsi⁹ vel vicina fuerit ex hoc diffamata, de- G
pauperata ⁊ spūaliter iterfecta: ipsa tñ fieri libi
dinosa ꝓpter hoc non omittit: imo comptos et
etiam pictos iuuenes diligit: quapropter nuda
⁊ pauper remanet: ⁊ vitā fame ⁊ glorie inde pdit. Aliter.
¶ Vel dic φ tales male mulieres sunt anime pec
catrices: que ab ista matre videnf concepte: ⁊ ab
isto pre pmogenite vel create. Iste eñ cū assyrijs
i. cū aduersarijs suis .i. mundo, carne vel diabo-
lo fornicari vident: inquantū in coꝝ suggestio-
nibus pompis ⁊ prosperitatib⁹ delectant: ita φ
cū ipsis per diuersa vitia fornicant. Ita eñ ama
tores sui, mundus, caro, ⁊ demonia: q̄ ipsum nūc
amare se simulāt, istas vestib⁹ virtutū spoliant:
naso deuotiōis ⁊ aurib⁹ .i. auditu vbi dei eas pri
uant: ⁊ sic dānatiōis gladio eas finaliter trūcāt.
Et dato φ ista prima pereat in oculis alioꝝ: alie
tñ priores se ꝓpter hoc non castigāt, imo ad idē
vna exēplo alteri⁹ magis pābulat ⁊ declinat ad Aliter.
suppliciū. ¶ Vel dic φ tales sunt male religiose
psone: q̄ dato φ gloriā mundanoꝝ appetētes, cū
ipsis q̄nq̄ per apostasiā fornicant: ita φ ide etiā
ad periculū ⁊ carcerē deducunt: alij tñ nequāq̄
ꝓpter hoc castigant, imo ad eundē casum cur-
rere quotidie comprobantur.

¶ Capi. xxvij. Textus. D

Et factum est verbum domini ad me, dicens. Tu ergo fili hominis assume.

Moralitatum Cap. xij.

Mirabilem figu-
ram vnius nauis videtur hic
describere ꝓpheta: cõparãs ci-
uitatem tyri naui: pro eo qđ in
mari sedebat: ⁊ multa nauigia
possidebat. Isti igitur naui seu
ciuitati sic loquitur. O tyre tu
dicis: perfecti decoris ego sum: et in corde maris
sita: finitimi tui qui edificauerunt te, impleuerũt
decorem tuum: abietibus de sanir extruxerunt
te: cedrum de libano tulerunt, vt facerẽt tibi ma
lũ: quercus de basan dolauerũt ad remos tuos:
transtra tua fecerunt tibi de ebore indico: p̄reto-
riola tua de insulis italie, byssus varia de egy-
pto texta est tibi in velum: vt poneretur in malo
hyacinthus et purpura de insulis: eliza facta
Moralitas sunt operimentum tuum. ¶ Per istam ciuitatem
que naui comparatur, intelligitur ecclesia mili-
tans: que dicitur tyrus: que interpretatur angu
stia: propterea quod semper ista in tribulationi-
bus ⁊ angustijs viuit: et more nauis in fluctibꝰ
Prouẽ. 31. b amaricationũ semper sistit. Unde in prouerbijs.
Facta est quasi nauis institoris. Abietes que sunt
E arbores leuissime, sunt pauperes qui fuerũt pri-
mitiue ecclesie fundatores: qui de sanir (quod
interpretatur deus luminis) esse dicuntur: pro eo
ꝙ ipsi fundatores ecclesie a patre luminum con-
stituti noscuntur: qui etiam fuisse luminosi ⁊ sciẽ
Jac. 1. c tifici esse cõprobantur. Unde dicitur. De sursum
est descendens a patre luminum. Cedrus arbor
altissima significat prelatum: qui in dignitate et
statu ceteris esse altior: ⁊ in cõtẽplationis celsitu
dine debet alijs esse maior: qui etiã de libano (q̄
interpretatur candor) esse dicit̃: ꝓ eo ꝙ prelatus
candidatus per castitatem esse tenetur. Unde in
Cant. 5. c Canti. Dilectus meus candidus et rubicundus.
Iste igitur malus in naui ecclesie erecta, quãdo
ad prelationis dignitatem assumitur: q̄ꝛ ꝓ cer-
to de cedris. i. de altis cõtemplatiuis ⁊ perfectis
ꝑsonis debet malus nauis. i. prelatꝰ ecclesie fie-
Ps. 91. c ri: et ad prelature officiũ eleuari. Ps. Justus vt
palma florebit. Quercus arbor durissima ⁊ for-
tissima significat martyres: q̄ fortes ⁊ solidi exti
terunt: qui scilicet de basan (quod interpretatur
zacha. 11. a siccitas) fuerunt dicti: pro eo quod fuerunt pe-
nis ⁊ abstinentijs desiccati. zacha. Ululate quer-
cus basan. Igitur isti remi ecclesie facti sunt: in-
quantũ ipsam ad portam paradisi ducunt. Uerũ
tamen isti per martyria fuerunt dolati: et a cun-
ctis superfluitatibus gladijs detruncati. Trans
F tra istius nauis significant confessores: qui de
ebore indico dicuntur esse: pro eo ꝙ isti castitatis
candore pre cunctis visi sunt floruisse. Pretorio-
la vero. i. apothece doctores significãt: qui aro-
mata scientiarũ in se reponũt: et de insulis italie
(que interpretatur mens excedens) dicunt̃ esse:
pro eo ꝙ per profunditatem scientie humanam
indaginem excedunt. Byssus igitur que est linũ
candidissimum, puritatem designat conscientie.
Hyacinthus cuius color est celestis, significat cõ
uersationem spũalis et celestis apparentie: pur-
pura vero designat ruborem ⁊ ardorẽ charita-
tis et amicitie: q̄ꝛ scilicet velum. i. conscientie se-
cretum de bysso. i. purissimum ⁊ mundissimũ esse
debet: operimentũ vero exterioris cõuersatiõis
debet esse per charitatem purpureũ: ⁊ per celestẽ
Hier. 10. b vitam ⁊ apparentiã hyacinthinum. Hier. Hyacin
thus et purpura indumentum eorum. Dico igit̃
ꝙ nauis vel ciuitas ecclesie facta est de abietibꝰ
de sanir. i. de pauperibus luminosis: et a patre lu
minum per gratiam illuminatis. Mali etiam, id
est prelati ipsius, facti sunt de cedris libani. i.
personis in deum eleuatis ⁊ velo byssino. i. puri-
tate conscientie decoratis. Quercus etiam de ba-
san. i. persone fortes et constantes sicce ⁊ abstinẽ
tes, scilicet martyres: transtra eborea. i. casti con
fessores mente alios excedentes, decorem ipsius
compleuerunt: hyacinthusq̄ celestis apparẽtie:
purpura vero patientie sibi operimentũ charita
tis dederunt. Sic igitur potuit antiquitus dice-
re nauis ista. Perfecti decoris ego sum: et in cor- G
de maris sita. i. in plenitudine omnium bonorũ
spiritualium collocata. Isti igitur tunc tempo-
ris poterat dici illud Hiere. Similam, mel et Hiere. 16. b
oleum comedisti: et decora facta es. ¶ Postq̄ Eodẽ. c. c
Ezechiel descripsit ciuitatẽ in similitudinem na-
uis: incepit dicere de diuitijs et gloria istius ci
uitatis. Et ponit quomodo ad nundinas eius
diuerse gentes de diuersis mundi partibus du-
cunt diuersa mirabilia et mercimonia: que reple
ta est ⁊ glorificata nimis in corde maris: sed istiꝰ
finis fuit interitus. Unde sibi dicitur. In aquis
multis adduxerunt te remiges tui: ventꝰ austri
contriuit te in corde maris: diuitie tue, thesauri
tui, instrumentum tuum, naute tui: et guberna-
tores qui tenebant supellectilem tuam: et popu-
li tui preerant viri bellatores tui cum vniuersa
multitudine tua cadent in corde maris: in me-
dio maris opes tue sibilauerunt super te nego-
ciatores populorum. Ad nihilum deducta es: et
non eris in perpetuum. ¶ Illud potest applicari Morali
cõtra mundanã religionem vel ecclesiã: que. s. in tas.
principio fuit nauis salutifera: modo quo supra
dictum est fabricata. Ista enim antiquitus habe
bat nundinas spũales: in quibus spũalia pro ter
renis dabat: et sic sanctos negociatores bonis ce
lestibus ditabat. Et ideo antiquitus populi secu
lares ad istam per deuotionem confluxerũt: mer
cimonia sua scʒ redditus et possessiones attule-
runt: ⁊ eam summis opibus ditauerunt: nũc etiã
ad alias nouas nundinas, scʒ vbi dãtur spiritua
lia pro terrenis: beneficia pro pecunijs: alta offi-
cia pro carnalibus amicitijs: iam quasi totus
mundus incepit confluere: mercimonia munerũ,
precum et adulationum offerre: ita ꝙ iam cõstat
ecclesiam diuitijs opulentijs plenam eẽ: pompis
⁊ superbijs lasciuire. Sed pro certo timendũ est:
ne ventus austri. i. prosperitas sua ipsam conte-
rat: et in mare tribulationum ⁊ amaricationum
subuertat. Jam enĩ videmus ꝙ diuitie, thesauri
⁊ multiplex instrumentũ incipiũt ab ecclesia de-
ficere: naute ⁊ gubernatores q̄ presunt suo po-
pulo. i. p̄lati bellatores. s. predicatores ⁊ viri iu-
sti iam incipiũt cadere. Sicut ceciderũt a virtu-
te morali: ita etiam videmus eos a prosperitate
tp̄ali: ita continue declinare: q̄ꝛ iusto dei iudicio
fit ꝙ qui ꝓpter tp̄alia deum valuerunt deserere:
etiã ipsam gloriam tp̄alem compellantur amit-
tere: quapropter iam cernimꝰ ꝙ opes tẽporales
iam cessant: ꝙq̄ ista nauis ecclesie ad nihilũ de-
ducit̃: negociatoresq̄. i. seculares iam eam contẽ
nẽdo super ipsam sibilant et insultãt. Unde Esa. Esa. 2. b
Repleta est terra eius idolis. Et sequitur. Quod Ibidem. c
dies domini exercituum super omnem superbũ
⁊ excelsum ⁊ arrogantem, ⁊ humiliabitur ⁊c. Q̄ꝛ
breuiter, postq̄ terra. i. ecclesia incepit repleri au
ro, argento ⁊ diuitijs: statim repleta est equis. i.
viris luxuriosis: et superbis, ⁊ idolis, idest viris E
ignorantibus et pigris: quapropter iam incipit
dominus super superbos ⁊ arrogantes clericos
visitare: ⁊ ipsorum superbiam humiliare. Unde Esa. 3. d
illud Esa. Humilitate, humiliabitur ciuitas. Aliter.
¶ Uel si vis dic contra mundi magnos status, et
contra magna mundi imperia: quale fuit impe-
rium Grecorum, Persarum, Chaldeorum, Peno-
rum, Romanorum: et contra superbas seculi ci-
uitates: qualis babylon, niniue, carthago, troia,
⁊ similes.

et ſimiles: vel cõtra ipſos mundi ſuperbos domi⸗
nos ⁊ tyrannos: qualis fuit nabuchodonoſor, ty
rus, alexander, iulius ceſar, ⁊ alij, qui mundũ ꝑ
violentiã oppreſſerũt, ⁊ qui ſumma proſperitate
floruerũt: nautas: naues ⁊ bellatores ad ſubiu⸗
gãdos populos habuerãt: ita ꝙ a cunctis mun
di partib⁹ populi mercimonia. i. tributa ⁊ mune
ra detulerant: quos tamẽ cum regnis ⁊ imperijs
ſuis ꝑ violentiã acq̃ſitis ventus auſter, id eſt ſta⸗
tus fortune ſubuertit in mare, id eſt in pauperta
tẽ ſubmerſit: ⁊ ad nihilũ cõpulit ⁊ redegit. Pſal.
Pſal. 36. g Uidi impium ſuperexaltatũ ſicut cedros libani.

¶ Capi. xxviij. Textus.

**Et factus eſt ſermo domini ad me di⸗
cens. Fili. Moraliſtatum Ca. xiij.**

f In perſona et
figura primi angeli ꝓphe⸗
ta pulchre reprehendit ꝑn
cipẽ tyri: q̃ de ſua ſapientia
ſupbiebat, dicens ſic. Ele⸗
uatũ eſt cor tuum, ⁊ dixiſti:
deus ego ſum, ⁊ nõ hõ: ⁊ in
cathedra dei ſedi in corde
maris cũ ſis hõ: ⁊ nõ de⁹: ⁊
poſuiſti cor tuũ quaſi cor dei. Ecce ſapientiores
tu daniele ⁊ oẽ ſecretũ nõ eſt abſconditũ a te: in
ſapiẽtia tua ⁊ potẽtia tua feciſti tibi fortitudinẽ:
⁊ acq̃ſiuiſti aurum ⁊ argentũ in theſauris tuis:
in negociatione tua multiplicaſti tibi fortitudi⸗
nem: propterea eleuatum eſt cor tuum quaſi dei.
Ecce ego adduco ſuper te alienos robuſtiſſi⸗
mos gentium: ⁊ nudabunt gladios ſuper pul⸗
chritudinem ſapientie tue: ⁊ polluent decorem
tuum: ⁊ interficient te in medio incircunciſorum:
Moralitas. morieris in corde maris. ⁊c. ¶ Iſta poſſunt appli
cari contra mundi ſapientes et aduocatos: qui
pre ceteris habent cor altum ⁊ eleuatum. Uiden⸗
tur enim dicere ſe deos eſſe et non homines, in⸗
quantum aliquid vltra alios homines ſapiunt: ⁊
in quantum omne ſecretum diuerſarum queſtio⸗
num diſſoluere pretendunt: etiam ꝙ danieli. i.
cuicunq; ſancto viro vel theologo in ſapientia ſe
preponunt: ⁊ in cathedra dei ſediſſe. i. in ſtudijs
docuiſſe, vel in iudicijs vel in officijs pro tribu⸗
nali iura reddidiſſe ſe dicũt. Igitur iſti cor ſuum
quaſi cor dei videntur ponere: inquantum ſe
1. Cor. 8. a alijs noſcuntur preferre: ⁊ de ſcientia ſuperbire.
Apoſtolus. Scientia inflat: charitas vero edi⸗
g ficat. Quid igitur? Pro certo iſti in ſua ſapientia.
i. conſilijs iudicijs, aduocationibus: ⁊ lectionib⁹
acquirunt fortitudinem temporalem: multipli⸗
cant theſauros ⁊ diuitias infinitas: et in nego⸗
ciatione vſurarum ⁊ mercimoniarum, quas alij
aliquando exercent: dilatant, multiplicant bona
ſua: ⁊ acquirunt fortitudinẽ potentie ſecularis,
Ita ꝙ ſicut videmus, pauci ſunt qui talium re⸗
Hiere. 4. f ſiſtunt hodie poteſtati. Sapientes enim ſunt vt
faciant mala: bene autem facere neſcierunt.
Sed deus tradet tales finaliter in manu robu⸗
ſtiſſimarũ gentium, ſcz demonũ: qui gladijs infir
mitatũ ⁊ tribulationũ qui ipſos acuunt, pulchri
tudinem ſue ſapientie polluunt: decoremq; ſue
temporalis glorie deſtruunt: ⁊ per mortem tem⸗
poralem eos quandoq; ſubito interficiunt: et in
Eſa. 47. c. corde maris. i. inferno per eternam damnationẽ
occidunt. Iſtis igitur dicitur illud Eſa. Sapiẽ
tia tua ⁊ ſciẽtia tua hec decepit te: ⁊ dixiſti. Ego
ſum: ⁊ preter me non eſt altera: ⁊ veniet ſupra te
Eodem. c. c malum: ⁊ non ſcies ortum eius: ⁊ irruet ſuper te
calamitas quam non poteris expiare. ¶ Prophe
ta loquitur ibidem de primo angelo, dicens, Tu

ſignaculum plenitudinis, plenus ſapientia ac ꝑ
fectus decore: i delicijs paradiſi dei fuiſti: omnis
lapis precioſus operimentum tuum ſardius, to⸗ h
paſius, iaſpis, cryſolitus, onyx ⁊ berillus, ſaphi
rus, carbunculus ⁊ ſmaragdus: aurum opus de
coris tui. Tu cherub extentus ⁊ protegens, po⸗
ſui te in monte ſancto dei: in medio lapidum igni
torum ambulaſti: ⁊ es perfectus in vijs tuis a
die conditionis tue. ¶ Iſta poſſunt exponi de Moralitas
quolibet viro iuſto, ⁊ maxime eccleſiaſtico vel
prelato: quia talis debet eſſe ſignaculum ſimili
tudinis per dei ⁊ ſanctorum imitationẽ. Plenus
ſapientia per ſpiritualem diſcretionem. Perfe⸗
ctus decore per honeſtam conuerſationem. In
delicijs paradiſi eſſe per affectionem ⁊ per con⸗
templationem. Omnium lapidum precioſorum
operimentum habere per omnium virtutum ade
ptionem: quia in operimento perfectionis ſue de
bet relucere ſardius: qui timorem pellit, et facit
audacem, id eſt ſpei virtus et ſoliditas. Topa⸗
ſius qui lunam ſequitur, id eſt obedientie ⁊ imita
tionis bonorum conformitas. Iaſpis qui ocu⸗
los clarificat. i. fidei ſplendor ⁊ luciditas. Cryſo
litus qui demones terret, id eſt humilitas.
Onyx qui oculos facit tremulos, id eſt dei timor,
et ſua conſiderata ſeueritas. Berylus, qui liti
bus preeſt, id eſt patientia ⁊ benignitas. Sapphi
rus qui diſcordes reconciliat, id eſt perfectus
amor et charitas. Carbunculus qui ſumme emi
cat, id eſt diſcretio, ſapientia ⁊ ſagacitas. Sma⸗
ragdus qui viſum recreat, id eſt bona conuerſa⸗
tio ⁊ honeſtas. Aurum etiam quod ſumme pon⸗
derat, debet eſſe opus decoris ſui, id eſt morum
grauitas ⁊ maturitas. Iſta enim omnia debent a
eſſe operimentum boni prelati veſtis ⁊ tegimẽ cu
iuſlibet eccleſiaſtici, vel etiam viri iuſti: vt ſic di⸗
catur illud Eccleſiaſtici. Quaſi vas auri ſolidum Eccli. 50. b
ornatur omni lapide precioſo. Iſte inſuper debet
eſſe cherub. id eſt vir angelicus: qui interpreta⸗
tur plen⁹ ſcientia, propter ſcripture fidei ⁊ ſcien
tie eruditionem. Debet eſſe extentus ad alios
per liberalitatem ⁊ compoſitionem. Debet eſſe
protegens per pauperum adiutorium ⁊ defenſio
nem. In monte etiam ſancto dei vbi impoſitus
eſt, id eſt in alto officio, dignitate ⁊ beneficio De⸗
bet eſſe in medio lapidum ignitorum, id eſt in me
dio bonorum conſiliatorum charitate ardentiũ
per bone ſocietatis frequẽtationem: ⁊ ſic a die
conditionis ſue id eſt a die iuuentutis vel promo
tionis debet eſſe perfectus in vijs ſuis per ſancti
tatis profeſſionem: quia pro certo qui premiſſa
omnia habuerit, perfectus non immerito dici po
terit. Item ꝙ de illo dici poterit illud Eccleſiaſti Eccli. 31. b
ci. Probatus in illo ⁊ perfectus inuentus: ⁊ erit
illi gloria eterna. ¶ Conſequenter loquitur ibi⸗ Eodẽ. c. d
dem propheta: ꝙ cherub qui fuerat in monte ſan
cto dei ⁊ delicijs paradiſi perfectus ſcientia et i
decore: ꝙ propter negociationes etiam quibus
ſe immiſcuerat, perdidit omnia ſua. Dicit igitur
ſibi ſic. In multitudine negociationis tue reple⸗
ta ſunt interiora tua iniquitate et peccaſti: eieci
⁊ de monte ſancto meo, et perdidi te o cherub:
et prodiens de medio lapidum ignitorum, ele⸗ k
uatum eſt cor tuum in decore tuo: perdidiſti
ſapientiam tuam in multitudine iniquitatum
tuarum: perdidiſti ſanctificationem tuam. Pro⸗
ducam igitur ignem de medio tui: et dabo te in
cinerem ſuper terram, in conſpectu omnium vi⸗
dentium te: nihil factus es, ⁊ non eris imperpe⸗
tuum. ¶ Iſta poſſunt applicari contra religio⸗ Moralitas
ſos et eccleſiaſticos negociatores, vel negocia⸗
torum ſeculi tractatores, vel curiarum princi⸗
pum ſectatores: quia proculdubio multi ſunt
hodie in mõte ſancto dei, id eſt in eccleſia: ⁊ deli⸗

ciis paradisi.i.in religione:qui lz sint pleni sapiē
tia,et perfecti decore.i.honeste conuersationis
decentia:in mundi tñ negociis se immergūt: ⁊ in
rebus secularibus se delectant:quapropter sepe
fit ꝙ interiora mētis sue iniquitate replent. Isti
igitur sunt qui in decore suo idest in gratiis sibi
a deo collatis cor suū eleuāt et superbiūt:sed sic
relaxāte domino manū suaz, sanctificationē grē
sue vbicumqꝫ discretionem ⁊ sapientiā ꝑdūt. Ta
les igitur de monte sancto.i.de statu sanctitatis
eiiciuntur:per diuersa peccata perdūtur: ⁊ igne
diuersarum cōcupiscentiarum vrunt: ⁊ finaliter
nihil reputantur. Ps. Ad nihilum deueniēt tāqꝫ
ps.57.b aqua decurrens. Quod potissime de clericis mer
catoribus, vsurariis ⁊ simoniacis potest dici, q̄
scilicet malis ⁊ inhonestis cōtractibus ⁊ vsura-
riis ⁊ simoniacis pactionib⁹ in religione ⁊ eccle-
C sia indecenter vtūtur: non aduertētes ꝙ vendē-
Joh.2.b tes et emētes dñs de templo eiecit. Unde in euā-
gelio. Auferte ista hinc: ⁊ nolite facere domū pa-
tris mei domū negociationis. Utinam ergo ta-
les negociatores de mōte sancto dei fuissent ere-
cti, ⁊ a statu ecclesiastico destituti.

Caplm vicesimumnonū Text⁹. In āno decimo ⁊ duodecimo mē se vna die mēsis. Morali. Capi. xiiii.

Loquitur domi
nus pharaoni regi egypti sub
figura vnius draconis in flu-
minib⁹ quiescentis, dicens sic.
Ecce ego ad te o pharao rex
egypti draco magne: q̄ cubas
in medio fluuiorꝫ et dicis. Me⁹
est fluui⁹: et ego feci memetipsum: ⁊ ponā frenuz
in maxillis tuis: adherere faciam pisces fluuio-
rum squamis tuis: ⁊ extrahā te de fluminib⁹ tuis:
et proiiciam te in desertum: et omnes pisces flu-
Moralitas. minis tui super faciem terre cadent: bestiis ter-
re et volatilib⁹ celi dedi te ad deuorandū. ¶ Ta
les dracones videntur esse multi ecclesiastici ma
li vel mundi diuites et auari: vel mali principes
et prelati: qui dracones dicuntur: eo ꝙ per auari
ciam rapinam, vel seuitiam inflammant. Hi sunt
igitur qui cubant in fluminibus deliciarum. Hi
sunt quibus adherent multi pisces, idest multi-
tudo malarum familiarum, nepotum, cōsangui
neorum et compatriotarū. Hi sunt qui bonuz qꝺ
D habent, non attribuūt deo: immo seipsos se fecis
se, et sua industria statum suū acquisiuisse dicūt,
a in laudem virtutum propriarum, quia pro cer-
to tales solet dominus freno mortis infrenare:
et eos in desertum, idest in infernum proiicere: ⁊
pisces suos sibi adherentes, id est malam suam
sequelam et parentelam cum ipso perdere: et a
statu prosperitatis eiicere: et bestiis idest tyran
nis, qui bona ipsius mortui diripiunt: et volati-
libus id est demonib⁹: qui animā rapiunt, finali-
ter ipsos dānare. Cōstat enim ꝙ tales maligni,
iusto dei iudicio de fluminibus deliciarum et a
statu prosperitatis cadunt: pisces sibi adheren-
tes idest ipsorum consanguinei et familiares: q̄
scilicet propter eos in honore fuerāt: pariter cor
ruunt et pereunt. Percusso em̄ pastore dispergū-
Zach.13.e tur oues gregis. Dracones etiā idest sitibundi
diuites: postqꝫ diu fuerūt in fluminibus deliciarū:
iustum est ꝙ extrahantur ad desertum miseriarꝫ
et maxime illi qui dicunt, ꝙ ipsi fecerunt semet-
ipsos.i.illi q̄ bona sua nō deo, sz ꝓprie industrie
attribuūt, ipsum deū quāplurimū offendūt: qua
propter de fluminibus deuotiōis qꝫtum ad ani-
mā: vel de fluminibus deliciarū, qꝫtuz ad corpus
merent extrahi: et in desertū peccati vel miserie
relegari. Uere em̄ illi q̄ bona sua spūalia sibi at- E
tribuūt: merito labi i diuersa vitia permittūtur. Gre.
Illi vero qui bona sua temporalia ad dei gratiā Moral.
nō referūt, ad desertum paupertatis merito de-
uoluūtur. Unde Gre. dicit. Qꝺ creditoris dispē
satione agit, ꝙ de se cōfidēs anima tentatiōis ia
culo feriatur: vt infirma q̄d sit, inueniat: ⁊ fastū
supbie pretermittat. ¶ Hic etiā fit mētio de bacu-
lo arūdineo egypti de quo etiā habetur in libro
Regū. ⁊ Esa. Egypt⁹ em̄ baculo arūdineo cōpat:
q̄ nullā soliditatē habens cū se ei inniti homo vo 4.reg.18.c.
luerit: protin⁹ frangit ⁊ cassat. Apparet em̄ esse Esa.36.b.
fortis ⁊ solidus. Uerūtamen si desup innix⁹ fue-
ris, on⁹ impositū nō sustinet: cū sit int⁹ vacuus et
inanis. Tales sunt falsi amici qui exteri⁹ viden-
tur splēdidi: ⁊ p promissaz fidelitatē solidi: quos
tñ si quis ꝓbauerit. vel in aliquo necessitatis ar
ticulo eis inniti, ⁊ in eis cōfidere voluerit: vel on⁹
alicui⁹ laboris sustinēdi ipsis imposuerit: statim
ipm p impatientiā ⁊ infidelitatez fractū videbit.
Ita ꝙ illud qꝺ promittere videbat scz fidelitatē:
non faciet nec tenebit. Soliditatem enim et stabi
litatem habet solummodo exteri⁹ in apparētia:
vacuus autem est et insolidus interi⁹ in consciē-
tia: quia scilicet iste fidelitatem habet in ore, nūqꝫ
in opere vel in corde Esa. Ecce cōfidis super ba
culum istum arundineuz confractum egyptum: Esa.36.b.
cui si innixus fuerit homo, confringetur. ⁊ perfo
rabit manū eius. Sic et pharao omnib⁹ cōfidē-
tibus in eum. ¶ Uel dic ꝙ iste baculus significat Aliter
prosperitatem mundanam, mundum, corpus, vel F
vitam temporalem vel diabolum. Ista enim oia
licet videantur solida: sunt tamen fragilia atqꝫ
fluida: quia vbi quis diutius sperat viuere, vel
in prosperitate gaudere, ibi baculus iste sibi per
mortem vel infortunium citius frangitur: et cuz
magis percipit variari.

¶ Caplm tricesimumpri mū Text⁹. Et factuz est in anno vnde cimo tertio mense, vna mensis. Moralitatum Capitulum xv.

Assur regem su-
perbissimum Ezechiel compa-
rat cedro, dicens sic. Ecce as-
sur inquit, quasi cedr⁹ in liba-
no, pulcher ramis, frōdibus ne
morosus, excelsusqꝫ altitudine
et inter cōdensas frondes ele-
uatum est cacumen eius: aque nutrierunt illum: ⁊
abyssus exaltauit eum: flumina eius manabant
in circuitu radicū eius: riuos suos emisit ad vni
uersa lingua nemoris: ꝓpterea eleuata est altitu
do ei : multiplicata sunt arbusta eius, et eleuati
sunt rami ei⁹ pre aquis multis. In ramis ei⁹ fece
runt nidos volatilia celi: sub frondib⁹ eius habi- G
tabant omnes bestie saltuum: ⁊ sub vmbra habi-
tabant cetus gentium plurimarum: cedri nō fue
runt altiores illo in paradiso dei: abietes vero
non fuerunt equate frondibus ei⁹. Omne lignū
paradisi non erat assimilatum ei et pulchritudi
ni eius: quapropter emulata sunt eum omnia li-
gna voluptatis que sunt in paradiso. Sed qd?
Pro certo dominus dicit. Pro eo ꝙ eleuatum est
cor ei⁹ in altitudine sua: tradit⁹ est in manib⁹ for
tissimi gentium: et succident eum crudelissimi na-
tionum. Confringentur arbusta eius: et fugient
de sub vmbra eius populi terre. Et sic dicitur, ꝙ
deductus est cum lignis voluptatis ad terram
vltimam, cum descendentibus ad infernum, et

Izechiel

ad interfectos gladio:⁊ cõsolata sunt super eum
Moralitas. omnis ligna. ¶ Per talem cedrum intelligo mũ-
di diuites et superbos/in dignitatibus ⁊ officiis
constitutos:vt sunt ad literã aliqui mali secula-
res vel clerici in prelatorũ vel principũ officiis
Psal.36.b eleuati. Psal. Uidi impium supereleuatũ ⁊ exal-
tatum sicut cedros libani ⁊c. Quia isti hodie in
libano huius mũdi per prosperitatem sunt pul-
chri frondibus,id est diuersis possessionibꝰ sunt
nemorosi:dignitatibus et officiis sunt eleuati et
excelsi:et etiã inter frondes et inter altos et ma-
gnates et diuites pre aliis sunt exaltati:ita ꝙ in
paradiso et in ecclesia vel patria pauca sunt li-
gna que eis in gloria assimilẽtur:ita ꝙ ipsi abie-
tes ⁊ platani:id est ipsi diuites/antiqui/nobiles,
excelsi:milites/principes vel prelati ipsorũ mũ-
h dane prosperitati et glorie nullatenus adequã-
tur. Sicut ad literam videmus de multis aduo-
catis et officialibus regiis,et similibus, qui in
mundana gloria magnos nobiles antecedũt:qꝛ
Esa.60.c hodie quasi totus honor et prosperitas seculi
ad istos est deuoluta. Esa. Gloria libani ad te ve-
niet:decor carmeli et saron/et breuiter altitudo
sui status super alios eleuatur:arbusta etiã eo-
rum,id est familiares et cõpatriote:propter eos
ad officia vel beneficia eleuantur:volucres celi,
id est nobiles non dedignantur nidificare:id est
Dañ.4.b moram contrahere apud ipsos. Daniel. Erant
subtus eam habitantes bestie terre,et in ramis
eius cõmorantes aues celi: et ex ea vescebatur
omnis caro. Ratio autem istorum est:quia aque
diuitiarum nutrierũt istos:⁊ abyssus,id est dia-
bolus exaltauit eos:et flumina diuersarũ pen-
sionum et lucrorum irrigauerũt istos:quapro-
pter non mirum si contingit ipsos esse magnifi-
catos et excelsos. Sed quia isti de tanta sua al-
titudine et sublimitate se erigunt in superbiam:
et cor eorũ per inanem gloriam exaltatur: ideo
finaliter in manus crudelium,id est demonũ tra-
duntur/ita ꝙ quandoq; fit ꝙ temporaliter per
infortunia succiduntur:ita ꝙ arbusta eorum,id
est improbi familiares ⁊ filii:qui per eos exalta-
ti et promoti fuerant/temporaliter confringun-
tur:⁊ bestie,id est simplices subditi de vmbra sui
dominii liberantur,ipsisq; obedire amplius non
A dignantur. Isti etiam ad locum inferni vel ter-
ram infimã paupertatis deducũtur:ita ꝙ ligna
terre infima,id est pauperes quos depresserant:
de casu ipsorum non modicum consolantur: di-
Esa.14.c centes illud Esa. Quomodo cecidisti lucifer/qui
mane oriebaris:corruisti in terram qui vulnera-
bas gentes,et tu vulneratus es sicut et nos:no-
Aliter. stri similis factus est. ¶ Uel dic ꝙ ista arbor est
ecclesia:que propter flumina donorum spiritus-
sancti/que eam vegetauerũt:⁊ propter abyssum
eterne ordinationis:et aquas diuine gratie et
deuotionis:que eam nutrierũt:ita est hodie ex-
altata diuitiis ⁊ potẽtiis dilatata:ꝙ cedri/abie-
tes ⁊ platani,id est mundi alti principes/diuites
et domini:sibi nullatenus adequantur:alia etiã
ligna paradisi:id est alie secte que fuerunt,scili-
cet lex nature/et secta etiam legis scripte sibi nul
latenus comparantur:vnde iam factum est ꝙ in
ramis suorum officiorũ:volucres celi,id est mũ-
di nobiles gaudent nidificare:bestie vero et po-
puli,id est inferiores simplices subditi sub vm-
bra fidei sue letantur habitare: quia ista arbor
de tanta sui sublimitate ⁊ prosperitate est in su-
perbiam erecta,et cor eius ꝙplurimum eleua-
tum:iam paulatine in manus crudelissimorum,
id est principum et tyrannorum traditur:arbu-
sta eius,id est persone ecclesiastice franguntur ⁊
suppeditantur. Aues,id est nobiles subesse ec-
clesie maxime in temporalibꝰ dedignant. Ideo
de sub ipsis,id est de iurisditione eius effugere B
probantur:populi etiã,id est fideles ad alienas
sectas quotidie fugiunt:et per schismata vmbrã
ecclesie derelinquunt:ita ꝙ iam gladiis,id est tri-
bulationibus tyrannorum taliter est truncata:
ꝙ iam ad terram vltimam,id est ad miseriam est
deducta. Unde dicitur. Facta est quasi vidua do Tren.1.a
mina gentium:princeps prouinciarum facta est
sub tributo. ¶ Uel dic ꝙ talis cedrus est vir con- Aliter.
templatiuus et altus:qui aquis deuotionis nu-
tritur: fluminibus spiritussancti rigatur: et sic
ad perfectionis altitudinẽ exaltatur:ita ꝙ abie-
tum et platanorum,id est mundanorum sapien-
tum nulla sibi sublimitas adequatur:ligna etiã
paradisi,id est alii fideles sibi nullatenus com-
parantur. In ramis enim suarum affectionum
nidificant aues,id est angeli per delectationem:
sub vmbra suorum exemplorum habitant bestie
et populi,id est homines simplices et ignari per
imitationem. Ueruntamen quando ex tali san-
ctitate cor eorum per presumptionem et inanem
gloriã eleuatur:sepe fit ꝙ relaxante domino ma
num suam:in manibus crudelium,id est demo-
num per peccata cadere permittuntur:et finali-
ter ad infernum ⁊ ad terram vltimam deducun-
tur. Esa. Detracta est vsq; ad inferos superbia Esa.14.c
tua. Bene igitur cõsulitur ab apostolo. Qui stat,
videat ne cadat. Pretermitto figuram de morte
et de destructione illarum nationum que ponũ- 1.Cor.10.c
tur Ezechi. vbi dicitur. Ibi mosoch/ibi tubal/ C
ibi helam:et sic de aliis:quia ipsam alibi recolo Ezech.32.f
me dixisse. De cõditionibus etiam boni pastoris Ezec.34.a
et mali pastoris que ponuntur hic,nihil hic po-
no:quia omnia ista non videntur posita narra-
tiue,sed potius literaliter et ordinatiue.

¶ Cap. xxxvii. Textus.

Facta est super me manus domini: et
eduxit me in spiritu. Moralitatum
Capitulum xvi.

Vidit ezechias

vnum campum plenũ ossi-
bus,que erant multa val-
de:super faciẽ campi sicca
vehementer. Accidit ex vo
luntate dei, ꝙ ezechiele ꝓ-
phetante facta est commo-
tio: et accesserunt ossa ad
ossa/vnũquodq; ad iunctu-
ram suam,⁊ ecce super eos nerui et carnes:⁊ ex-
tensa est super eos cutis: et spiritum non ha-
bebant: et prophetauit ad spiritum dicens de
quatuor ventis. Ueni spiritus et suffla super
interfectos istos et reuiuiscant. Et ingressus est
in ea spiritus, et vixerunt: et steterunt supra
pedes suos exercitus grandis valde nimis.
¶ Ista ossa possunt significare congeriẽ seu con- Moralitas.
gregationem omnium peccatorum: qui sunt in
campo huius mundi / vel in campo ecclesie mi- D
litantis: qui sunt nudi, id est sine conuersatio-
nis decore:et sicci, id est sine compassionis hu-
more:ab inuicem distincti,id est sine dilectionis
amore:spiritu carentes.i.sine gratia ⁊ deuotio-
nis vigore:sine neruis.i.sine cõcordie ligamento
vel fortitudinis fulcimẽto:⁊ sine carnibus.i.sine
pietatis mollicie vel lenimẽto. Unde dicit in ꝑso
na peccatorũ. Aruerũt ossa nostra:abscissi sumꝰ. Ezech.37.c
Sed ꝓpheta ꝓphetante.i.ꝑdicatore ꝑdicante,
vel prelato redarguente:in istis ossibus fit qñq;
cõmotio cõtritionis:⁊ accedunt ossa ad ossa per
affectum spiritualis deuotionis:⁊ applicant vnũ-

quodq; ad iuncturam suam per ligamentū con-
cordis vnionis:et pro eo etiā ꝙ quilibet efficit
cōtentus ꝓprij gradus et promotionis. In istis
igitur statim crescere incipiūt nerui,id est forti-
tudo:carnes,id est pietatis fluida plenitudo:cu-
tis.i.honestatis exterior gratitudo:⁊ a quatuor
vētis.i.a quatuor bonis affectib9 venit in eis spi
ritus.i.diuine gratie sanctitudo. Unde dn̄s di-
cit talib9 penitētibus illud qđ ibidē dicit. Dabo
super vos neruos:et supcrescere faciā in vobis
carnes:⁊ supextendā in vobis cutē:et dabo vo-
bis spiritū/⁊ viuetis. Sic igit fit/ꝙ insufflāte spi
ritusancto super ossa arida.i.sup indeuotos pec
catores,⁊ eos subintrāte:statim incipiūt ꝑ gra-
tiam viuere:a terra,id est ab affectu terrenorum
surgere,et ea contēnere:⁊ erecti per spem ⁊ con-
Ezech.2.a. templationē et rectitudinē mentis stare. Ezech.
Ingressus est in me spiritus,⁊ statuit me sup pe-
Aliter. des meos. ¶Uel dic ꝙ quatuor partes a quibus
venit spiritus in mentē aridam⁊ indeuotā,sunt
quatuor considerationes quibus penitēs debet
vti:scz natiuitatis vtilitas,mortis necessitas,in-
ferni asperitas,⁊ paradisi felicitas:qꝛ peccator
qui ad istas partes bn̄ cōsiderat ⁊ attēdit:spiri-
tumsanctum in se,faciliter rapit ⁊c. sicut supra.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ talia ossa arida sunt hypocrite: qui
q̄uis habeāt neruos confederatiue collisionis,
carnes nō ficte cōpassionis/cutē honeste cōuersa
tionis:spiritū tamē vt dicit,non habebāt:inquā
tum carent spiritu gratie et deuotionis. Unde
Sap.1.b. dicitur. Spiritus discipline effugiet fictum ⁊c.

¶ Cap. xxxviij. Textus.

Et factus est sermo dn̄i ad me dicēs. Fi-
li hoīs. Moralitatū Capi. xvij.

Minatur dn̄s cui-
dam principi futuro qui dicit
Gog: q̄ cū magnis exercitib9
ascensurus est:et in nouissimo
annorū ad terrā israel ad spo-
lia populi dei detrahēda,et di-
cit sic. In igne zeli mei locutus
sum dicit dn̄s:qꝛ in die illa erit magna cōmotio
super terrā:⁊ cōmouebuntur a facie mea pisces
K maris,volucres celi/bestie terre,et omne reptile
qđ mouet sup humū, cunctiq; hoīes q̄ sunt sup
faciē terre:⁊ subuertent montes,⁊ cadēt sepes:⁊
oīs murus corruet in terrā,⁊ gladius vniuscu-
iusq; ad proximū suū:ignem et sulphur pluā sup
Moralitas. eum,⁊ super exercitū eius. ¶Illud potest expo-
ni cōtra diabolū:qui cū exercitib9 suis.i.cōgerie
malorū non cessat cōtra populū dn̄i.i.cōtra bea
tos quotidie militare/⁊ eos bonis suis spiritua-
libus spoliare:qꝛ pro certo in nouissimo annoꝝ,
scz in die iudicij/iste cū toto exercitu reproborū
peribit. Tunc em̄ fiet cōmotio,⁊ mirabilis eoꝝ
mutatio:qꝛ scz in igne furoris,id est iusticie ⁊ ri-
goris ipsius dei,cōmouebunt a statu sue mūda-
ne ꝓsperitatis pisces maris.i.voluptuosi:volu-
cres celi.i.superbi et ambitiosi:qui non querunt
nisi alta:bestie terre,id est auari atq; diuites:re-
ptilia,id est infirmi/mali pauperes homines,qui
sunt super faciē terre,scilz ecclesie:hoc est dictu,
mali clerici ⁊ seculares. Tales igit sunt de exer-
citu istius regis Gog,id est diaboli:et ideo dn̄s
finaliter ignē et sulphur.i.ardorē et fetorē eter-
ne damnationis super eos pluet:gladiū sue dire
sentētie in eos mittet:montes,id est ipsorū altos
status destruet;sepes et muros eorū,id est ipso-
rū malos fautores et protectores subuertet:et
eos oēs ad infernū damnabit/interficiet et occi-
det:quia pro certo Gog cum suis exercitib9,id
est diabolus cum suis peruersis hominibus in
indicio destruetur:et malorū status et prosperi- G
tas subuertetur. Psal. Ignis/sulphur ⁊ spiritus Psal.10.
procellarum/pars calicis eorum.

¶ Capitu. xlj. Textus.

Et introduxit me in templum:et mēsus
est frontes. Moralitatū Ca. xviij.

Templum quod
vidit Ezechiel cum sua mirabi
li dispositione et fabrica/nō fa
ciliter exponit:sed qui signifi-
cationē suā desiderat / videat
Gregoriū in homilia sup Eze-
chielem. Non em̄ est meū tam
difficilima exponere:qui nō quero nisi aliq̄d de
segete scripturarum excerpere,vt post messores
possim aliquē manipulū colligere. Dicit igit ꝙ
Ezechiel in descriptione tēpli vidit quādam pi-
cturā in pariete/quā cherubin nominabat. Erat
em̄ pictura animalis qđ duas facies habebat:scz
ab vna parte faciē hominis/⁊ ab alia parte faciē
leonis:⁊ iuxta quālibet faciē palme species pin-
gebatur:ad quā ipsa facies cherubin vertebat. Moralitas.
¶Ista pictura pōt significare viros ecclesiasti-
cos/⁊ maxime ꝓlatos qui in templo ecclesie sunt
locati:qꝛ pro certo isti debēt dici cherub qui in-
terpretat plenitudo sciētie:qꝛ isti debēt esse viri
sciētifici et discreti. Ezech. Tu cherub extentus
et proteges/plenus sapiētia ⁊ perfectus decore. Ezech.28.d
Debēt etiā habere duas facies:inquātum in fa-
cie apparētie exterioris cōuersationis ⁊ moris,
ipsi esse debēt diuersimode duplicati:qꝛ s̄m diuer
sitatem locorū/temporū et personarū/ipsi debēt
esse in cōditionibus variati:qꝛ in ipsis debet esse
facies hoīs et facies leonis inquātum debēt esse
aliquotiēs humani et benigni:quādoq; vero se-
ueri et leonini:vt sint sicut hoīes quātum ad mi
sericordiā et benignitatē: leones vero quātum
ad iusticiā et seueritatē:vt sic facies humana re-
spiciat bonos ad promouendū:leonina vero re-
spiciat malos ad puniēdū. Ezechi. Facies homi- Ezechi.1.c
nis et facies leonis. Uerūtamen quelibet facies
debet palmā respicere:quia misericordia et iusti
cia se debēt ad palmā eterne glorie/⁊ ad vitiorū
victoriā ordinare:siue sit homo misericors,siue
iustus,semper debet intentionē rectā habere,et
ad hoc ꝙ palmā glorie postmodū capiat anhela
re:dicēs illud Cant. Ascendā in palmā/⁊ appre- Cant.7.c
hendam fructum eius. ¶Hic fit mentio/ꝙ sacer- Cap.xliij.
dos qn̄ ministrabat in tēplo,induebat vestimēta
sua sancta:quādo vero redibat ad populū,vesti
menta sua exuebat,et sua communia induebat.
¶Sic vero quilibet sacerdos,id est quilibet sa- Moralitas
cer ac sanctus dux,id est quilibet iustus,quādo
in sanctuario paradisi vel in templo ecclesie per
seruitij diuini executionem ministrat: vestimēta
sancta,id est sanctā ⁊ fidelē conuersationē debet
induere,⁊ cōtinentia morū spiritualiū se ornare.
Unde dicit. Sancti estote,qꝛ ego sanct9 sum. ve- Le.19.a
rūtamen quādo redit ad populū:id est qn̄ ad vi
tam actiuā reuertitur,⁊ ad mūdi negocia cōuer
sationēq; seculariū applicat:tūc debet illas san-
ctas vestes exuere,vestesq; cōmunes induere.i.
conuersationē magis affabilē accipere ⁊ cōmunē
vt sic illis cū quib9 habitat,se studeat (sine pecca
to tamē) pro virib9 cōformare. Leui. Uestiet ve- Leui.6.a
stimentis alijs ⁊c. ¶Uel dic ꝙ s̄m locum ⁊ perso Aliter.
nas,gradum,statū et officiū quod habemus ne-
cesse est assumere sanctas vestes, moresq; indue-
re magis graues. Quādo tamē predicta cessant:
tunc homo ꝓprias debet vestes resumere,⁊ sicut

2.Coꝛ.9.d ante cõsueuerat se habere. Apl'ls. Omnibus oĩa
Aliter. factus sum. ¶Uel dic ꝙ loca quãdoq3 nocẽt seu
proficiunt ad virtutes: quia scȝ si in loco sancto
manseris / vestem sancte conuersationis habe-
bis: si vero ad populum vel ad secularia nego-
cia exieris, moꝛes seculares et laicos repoꝛta-
bis. Unde Seneca epistola.ix. Nihil tam dãno-
sum bonis moꝛibus, ꝙ in spectaculo residere.

¶ Capi. xliiij. Textus.

Et conuertit me ad viam poꝛte sanctuarij exterioꝛis \ que respicit ad oꝛientem.

Moꝛalitatum Capitulum xix.

B Vidit Ezechiel
poꝛtam in sanctuario: ꝛ erat
clausa: et dictũ est sibi ꝙ poꝛ-
ta hec clausa erit: et vir non
trãsibit per eam: qm̃ dñs de⁹
israel ingressus est per illam:
eritq3 clausa pncipi, pꝛinceps
iste sedebit in ea. ¶Dic ꝙ ista
Moꝛalitas. poꝛta est beata virgo: que in sanctuario castita-
tis et sanctitatis posita / semper per virginitatis
sigillum mente et coꝛpoꝛe fuit clausa. Uir enim
per istã poꝛtã nõ transibit / inquãtum ipsam ho-
Esa.52.a mo per copulam carnis nõ cognouit. Esa. Non
transibit per te incircuncisus ꝛ immũdus. Dñs
em̃ solus ingressus est per eam per carnis assum-
ptionem. Nam ipsi pꝛincipi chꝛisto fuit clausa
per virginitatis dedicationẽ: et ipse solus in ea
Psal.117.c sedit per coꝛpoꝛalẽ habitationẽ. Psal. Hec poꝛta
Cañ.4.d dñi: iustus intrabit per eam. Unde dicit. Hoꝛtus
Eodẽ ca.d cõclusus soroꝛ mea: hoꝛt⁹ conclusus fons signa-
tus. ¶Ibidẽ oꝛdinat dñs / ꝙ leuite q̃ recesserant
ab eo / ꝛ errauerũt in idolis suis: ꝙ non debebãt
ad eum accedere / nec sanctuariũ intrare, nec in
sacerdotio ministrare. Soli em̃ filij Sadoch / qui
custodierũt cerimonias sanctuarij mei, cũ pecca
rent filij israel: ipsi stabũt in cõspectu meo, vt offe
rant mihi adipẽ et sanguinẽ: ipsi ingredient ad
sanctuariũ: et accedent ad mensam meam vt mi-
nistrẽt mihi. Aduerte tamẽ ꝙ isti sacerdotes de-
bebant indui vestibus lineis: nec debebat super
C ipsos accedere quicq3 laneum: vitte linee erãt in
capitibus eoꝛũ: feminalia linea in lumbis eoꝛũ, ꝛ
non accingentur. In sudoꝛe caput suum non ra-
dent: comã suã non nutrient: sed capita sua ton-
debũt: vinũ cũ ingressuri sunt atriũ / nõ bibẽt. Ui-
duam aut repudiatã nõ accipiẽt: ad moꝛtuũ ge-
neraliter nõ intrabũt: populũ quid sit inter san-
ctum et pollutũ docebũt: legẽ teneri ꝛ iusta iudi-
Moꝛalitas. cia iudicabũt. ¶Sic vero charissimi, illi sacerdo
tes ꝛ leuite, id est ecclesiastici / qui a dño per vitia
recesserũt: et idolis suis.i. diuitijs per auariciã,
malis mulierib⁹ per luxuriã vel malis superio-
ribus, per simoniã seruierũt / non sunt digni dño
ministrare, nec ad sanctuarium sacrificij altaris
accedere, nec sacerdotio gaudere. Soli enim filij
Sadoc / qui interpꝛetat iustus: scȝ soli filij iusti-
cie qui legis diuine cerimonias custodire cõsue-
uerunt, digni sunt: ad mẽsamq3 altaris accedũt
et ꝙ sacerdotio fungantur: ꝛ ꝙ adipẽ, id est chꝛi-
Leuit.22.b sti carnẽ et sanguinẽ offerãt et ministrent. Leuit.
Omnis alienigena non accedat. Item oĩa vesti-
menta.i. oẽs moꝛes et conditiones istoꝛũ linea-
rum et pura et sancta debent esse: ꝛ nihil laneũ.i.
nihil carnale vel indecens debet in eo apparere.
Linum enim qđ est candidũ / puritatẽ significat:
lana vero que de carne nascit, carnis voluptatẽ
designat: ꝛ ideo in capite coꝛdis et mentis debet
esse vitta linea.i. puritas innocẽtie interioꝛis: et
in lumbis debẽt carnis feminalia linea restringi. D
i. cõtinẽtia castitatis exterioꝛis teneri. Leui. Tu Leui.16.a
nica linea vestiet: ꝛ feminalibus lineis verecũda
celabit. Isti igit qñq3 sudãt in cõfessiõe vitia emit
tendo: nullo modo debẽt accingere seipsos p vi-
tia restringẽdo, sed potius laxare oĩa integre cõ
fitendo. Illi etiã qui in tẽplo ecclesie ministrant,
nõ debẽt vinũ, supple in quo est luxuria, bibere:
voluptati superflue intẽdendo. Apl'ls. Nolite in- Ephe.5.d
ebꝛiari vino in quo est luxuria. Isti etiã debent
comã.i. diuitiarũ supfluitatẽ nutrire, ꝛ tñ ex to-
to ipsi nõ debẽt caput mẽtis a capillis diuitiarũ
radere vel nudare: tondere tñ debẽt istos capil-
los ipsos pauperib⁹ erogãdo: ꝛ plus debito cre-
scere nõ sinẽdo, supfluitatẽ omnimodã tonsura
tẽperãtie resecãdo. Rasura em̃ omnimodã abdi
cationẽ diuitiarũ designat. Tonsio vero q̃ partẽ
aufert, ꝛ partẽ dimittit, tẽperatã resecationẽ insi
nuat: ad denotandũ ꝙ ecclesiasticus debet sup-
flua expẽdere, et retinere necessaria vnde viuat.
Unde in Pꝛouer. Diuitias nec paupertates de- Puer.30.b
deris mihi dñe: sed tribue tm̃ victui meo necessa-
ria. Itẽ isti non debẽt viduã aut repudiatã.i. re-
troactã malã vitã ab eis dimissam p recidiuum
assumere. Quia dicit. Nemo mittens manũ suã Luc.9.g
ad aratrũ ꝛc. Ad moꝛtuos etiã.i. ad infames et
malas psonas nõ debet accedere: nec societatem
cum ipsis cõtrahere: sed populũ ad literã debẽt
docere: et ad discernẽdum inter sanctum et pol- E
lutum, bonũ et malũ, debẽt instruere: ꝛ inter virũ
et pꝛoximũ suum iuste iudicare. Psal. Iuste iudi- Psal.57.a
cate filij hominũ. ¶Dicit ibidẽ dñs, ꝙ illi qui de- Eodẽ ca.d
reliquerant eum, et idola adoꝛauerãt: ianitoꝛes
in domo dñi futuri erant. ¶Sic vero hodie sunt Moꝛalitas.
illi in domo ecclesie ianitoꝛes, id est pꝛelati et in-
troductoꝛes, qui dominũ ꝛ deum derelinquunt:
et idola.i. mũdi bona diligũt atq3 colunt. Bona
enim mundi idola sunt: quia ad similitudinẽ, nõ
veritatẽ pꝛetendunt. Uel etiã idola sunt maio-
res et superioꝛes: quia qui istos adulationibus
coluerit atq3 muneribus: ianitoꝛ in ecclesia, id est
officialis, plãtus vel introductoꝛ faciliter erit.

¶ Capl'm xlvj. Textus.

Hec dicit domin⁹. Poꝛta atrij interioꝛis que respicit ad oꝛientem.

Moꝛalitatum Capitulum xx.

In vestibulo do-
mus dñi quam vidit Ezechiel,
erãt due poꝛte: scȝ aquilonaris
ꝛ meridionalis, p quas popu-
lus intrabat in vestibulũ. Ue-
rũtamen sic fiebat, ꝙ ille q̃ illuc
intrabat / nunq3 per eandẽ poꝛ
tam redibat: imo semp p poꝛtã oppositã exibat:
ꝛ ecõtra: excepto pncipe / q̃ eadẽ poꝛta qua intra-
bat egredi poterat si volebat. ¶Pars aquilonis Moꝛalitas.
sterilis ꝛ frigida / in scriptura significat in mũdo F
statũ aduersitatis ꝛ paupertatis. Pars vero me-
ridionalis luminosa ꝛ calida designat statũ pꝛo-
speritatis. Uestibulũ designat statũ cui⁹ vite vel
cuiuscũq3 mundane vel ecclesiastice dignitatis.
Istud igit est verũ moꝛaliter loquẽdo: ꝙ nullus
est q̃ eadẽ poꝛta egrediat p quã intrat: q̃nimo vt
cõiter p cõtrariã poꝛtã.i. p cõtrariũ statũ et mo-
tum de mũdo vel ecclesia egrediunt. Illi em̃ qui
intrãt p viã aquilonarẽ.i. per mũdi tribulationẽ
et paupꝛtatẽ: solent p viã oppositã, scȝ p viã me-
ridionalẽ.i. per statũ pꝛsperitatis exire. Econtra
vo q̃ per meridionalẽ intrauerit / p aquilonarẽ
aduersitatis exibit: q2 reuera illi q̃ in isto mũdo

sunt in aduersitate, erunt cum exiuerint in celi prosperitate. Econtra vero illi qui hic intrant per seculi cõsolationes, finaliter exibũt per inferni tribulatiões. Nõ est enim decẽs: imo vt cõiter et impossibile, quod de aquilone ad aquilonem .i. de paupertate ad paupertatem venias. Nec quod de meridie ad meridiẽ id est de mũdi gloria ad celi gloriã post accedas: quinimo vt cõmuniter de aquilonari ad meridiem et econuerso graditur: et de mũdi tribulationibus ad prospera, necnon de mundi prosperis ad aduersa peruenitur. Illud tamen põt falli in principe, id est in aliquibus viris principibus et spiritualibus: qui a deo priuilegiati per portam quam intrant, exeunt: qui de prosperitate mundi ad celi prosperitatem transeũt, et ecõtra quandoque de tribulatione mundi ad inferni desolationem transcurrũt. Unde dicitur. Nõ reuerteris per viam qua venisti.

3.Reg.13.c

Capitulum .xlvij. Textus. Et conuertit me ad portam domus: et ecce aque egrediebãtur. Mora. C.xxi.

Dicit Ezechiel: quod ipse vidit aquas redundantes a latere dextro templi: et ecce vir habens funiculum in manu sua: et mensus est mille cubitos: et transduxit me per aquam vsque ad talos: et reuersus mensus est mille cubitos: et trãsduxit me vsque ad genua: tandẽ mensus est mille cubitos: et trãsduxit me per aquas vsque ad renes. Et finaliter mẽsus est alios mille cubitos, torrentem magnum: quem non potui pertransire: quoniam intrauerũt aque torrentis profundi, qui non põt transnatari. Aque que exeunt a latere dextro templi, id est ab ipso pectore, et ab ipsa influentia et inspiratione christi: significant aquas diuinarũ scripturarum: in quibus proculdubio sunt diuerse partes in profunditate et difficultate ab inuicem differentes. Nam secundũ quod vir qui portat calamum mensure, id est christus: qui secundum Apostolum vnicuique distribuit sicut vult mensuram fidei: hominem diuersimode per istum fluuium scripturarum deduxit: et nunc vsque ad talos, id ẽ parum difficiliter quantũ ad historiã: nũc ad genua, id est magis difficiliter quantum ad allegoriam: nunc vsque ad renes, id est magis difficiliter quãtum ad tropologiam: nunc autem summe inexplicabiliter quantum ad moralitatem, vel quantum ad anagogiam intellectum nostrum in isto flumine circunducit. Quia reuera quanuis per multos passus secundum magis vel minus exponendo vel intelligendo faciliter transeamus: aliquando tamen istum terrorem ita impernauigabilem inuenimus, quod pro libito non transimus: ita quod propter defectu ingenij nostri nobis potest dici illud Joan. Domine, neque cum quo haurias habes: et puteus altus est. Et sicut ibidẽ dicitur iste fluuius habebat super ripas, et ex vtraque parte torrentis omne lignũ fructiferũ: non defluet foliũ ex eo: et non deficiet fructus eius: per singulos mẽses affert primitiua sua: et erit fructus eius in cibum: et folia eius in medicinam: et omnis anima viuet ad quam peruenerit torrens iste quia aque eius de sanctuario egredientur: et stabunt super fluuium piscatores. Sic vere diuina scriptura ex vtraque parte sui scilicet quantum ad sensum literalem et spiritualem habet lignum fructiferum, id est vitalem et fructuosam scientiam et doctrinam que scilicet fructus sententiarum non cessat producere, et folia verborum proferre: que tamen folia seu verba nunquam contingit cadere vel perire: iuxta illud. Jota vnum non preteribit a lege. Fructus iste sententiarum valet ad cibum meritorum habendum: folia vero illius, scilicet sacre scripture verba valent ad medicinam malorum: anime autem, id est persona, quas torrens scripture irrigat: per gratiam viuificantur: piscatores vero, id est predicatores et doctores stare et sedere in isto fluuio comprobantur. Isti enim sunt aque que de sanctuario domini, id est de paradiso per reuelationem fluxerunt: et ideo nõ mirũ si de ipsis tanti fructus, id est tante commoditates descenderunt: et sic per singulos menses, id est cõtinue fructus et vtilitates nobis impendunt. Psalmi. Erit tanquam lignũ quod plantatum est secus decursus aquarum. Uel dic quod ligna fructifera significant viros iustos: qui ex vtraque parte fluminis, id est ecclesie: sunt plantati. Etenim fluuius a fluẽdo dicitur, pro eo quod fluctuare digno scitur. Duas etiam habet partes: scilicet statum clericorum et laicorum: inter quos constat esse multitudinem bonorum lignorum: fructiferorum, id ẽ hominum vtilium et iustorũ, qui frutũ bonorum operũ proferunt: et folia sanorum verborũ producũt: per mẽses singulos, scilicet cõtinue primitias deuotionis et reuerentie deo reddunt: quia pro certo folia verborũ suorũ non defluunt per mendacium vanitatem: immo stabiliter permanent per veritatis et certitudinis firmitatem: et ideo fructus suorum operũ: et ciborum bonorum exemplorum alijs proferunt: folia vero suorum verborum et medicinam bone doctrine alijs circunfundũt. Psal. Et folium eius non defluet etc. Folium enim, id est verbum viri iusti non debet fluere: immo semper debet per veritatem firmũ esse: et sine veritate et mendacio stabiliter permanere.

Moralitas. | D Ro.12.a | Joh.4.b. | Moralitas. | Mat.5.a | Ps.1.b | Aliter | B Ps.1.c

Moralitatũ super Ezechielem Finis.

Moralitatum Liber vicesimusquartus super Danielem.

Capitulum primũ Textus Anno tertio regni Joachim regis Juda. Moralitatum Capitulum j.

Nabuchodonosor rex babylonis cum subiugasset hierusalem, et in babylonem populum duxisset: voluit quod pueri qui fuerãt de semine regio, in quibus nulla esset macula: decori forma, docti sciẽtia: vescerentur cibis mense sue, et erudirentur et scientijs et linguis prouincie: vt sic fierent digni stare in conspectu regis. Rex iste est diabolus: qui in babyloniam que interpretatur confusio, id est in mundo, vbi perpetua confusio dominatur. Mensa istius regis est mundi prosperitas, qua diabolus cibat, et reficit peccatores. Pueri isti sunt sancti viri religiosi et perfecti, qui de semine regio, id est de semine Christi: per electionem, et adoptionem sunt nati. Unde dicitur. Dedit eis potestatem filios dei fieri, his qui credunt in nomine eius. Quid igitur? Pro certo quando Nabuchodonosor, id est diabolus potest preualere contra ecclesiam vel religionẽ, et ipsam per peccatum suo dominio subiugare: et populum eius in babylonem, id est in amorem huius mũdi deducere: ipse summe nititur quod pueri de semine regio .i. viri ecclesiastici et religiosi, qui sunt sancti ces: et semẽ regiũ .i. personarum sanctarum .i. quicunque sunt im-

C Moralitas. | Joan.1.b

maculati et sancti,⁊ in scientia spirituali ⁊ theologica eruditi,et morali pulchritudine insigniti vtantur cibis mense sue/mũdi delicijs ⁊ prosperis:⁊ instruantur in literis sciẽtie Babylonis,id est mundi scientijs,malicijs et cautelis:⁊ hoc totum vt ipsos possit habere stantes ante se inferius in inferno:quia extrema gaudij luctus oc-
Puer.14.b cupat.Et hinc est ꝙ multi ecclesiastici nõ curant hodie nisi de delicijs et scientijs mũdi,scilicet legibus et medicinis:et ideo boni debent facere sicut fecerunt tres de illis : scilicet Ananias, aza-
D rias et misael ⁊ daniel:qui mensam regis spreuerunt/abstinentesq fuerunt:et non fuerunt concremati vel contaminati:sed domino placuerunt et plurimis scientijs effulserunt.¶Sic vere debent cauere de mensa ista,id est de mũdi prosperis:et in abstinẽtia et paupertate voluntaria viuere,et ita dño complacere:et sicut isti pueri in igne non fuerunt combusti:sic nec viri abstinentes igne luxurie comburuntur.Et ideo bene di-
Eccli.37.d citur.Propter crapulam multi perierũt:qui autem abstinens est,adijciet vitã.Et sicut isti pueri abstinentes fuerunt inuenti pulchriores et sapientiores et regi pre ceteris amplius placuerunt:sic vere qui sunt abstinentes, coram rege christo plus placent:et plus pollent pulchritudine morali et sciẽtia spirituali:⁊ minus possunt igne vri,id est concupiscentia carnali.

¶Capitulũ ij. Textus.

In anno secundo regni nabuchodonosor:vidit nabuchodonosor somniũ. Moralitatum Capitulum ij.

Vidit nabuchodonosor somniũ,scilicet statuam grandẽ et sublimẽ/ac terribilẽ ad videndũ:caput et collum ex auro optimo: pectus et brachia ex argẽto:venter et femora ex ere: tibie aũt ferree:pedis vero
E pars quedã ferrea / quedã fictilis ⁊ testea.Nam quãto statua ad pedes appropinquabat,tãto metallũ eius deterius erat. Tandẽ vero de quodã monte abscisus est vnus lapis paruus sine manibus,qui percussit pedes:
Moralitas. et factus est mons magnus in terra. ¶Statua hec est ecclesia vel religio que pro certo per progressum tpis multipliciter mutat statũ. Primus igit statꝰ ecclesie significat in capite:qr caput scz principiũ eius pro certo fuit aureũ/per ruborem feruẽtis charitatis/⁊ per vigorẽ cõstantissime firmitatis:sicut patuit in martyribus ⁊ apostolis,qui fuerũt primi. Secũdus significat per secundã partẽ statue,scz per pectus et brachia: et hi fuerunt eremite ⁊ cõfessores:⁊ hi pro certo fuerũt argẽtei.i.candidi ꝑ nitidã castitatẽ. Tertij fuerunt doctores:et hi intelligunt per es:qđ summe resonat:quia fuerũt sonori per eloquẽtie honestatẽ et venustatẽ:⁊ sic patent tres status,⁊ tres etates ecclesie primitiue.Sed vere pedes ⁊ tibie finis ecclesie vel religionis,scz nos alij:quia nos sumus partim ferrei per crudelitatis et seuitie durã ferocitatẽ,et indeuotionis fragilitatem:partim aũt testei per auaricie crudelitatẽ,⁊
F per carnalẽ infectionẽ:vt patet de modernis ecclesiasticis/qui sunt crudeles et duri: quia oẽs alios volunt suppeditare. Sicut etiam lutum ⁊ testei.i.auari/terrei et luxuriosi:et ideo talibus accidit qđ sequit. Quia dicit ibidẽ.Precisus est lapis de monte,qui totam statuã cassauit.¶Sic vero diabolꝰ lucifer/qui de monte paradisi cecidit/totã ecclesiã hodie cõcutit et frangit. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ statua est religio:eiusq caput est eius fundator:pectus et brachia fuerũt eius primi confessores et sancti,qui ibidẽ fuerunt.Uenter autẽ claustrũ est:cuius intestina sunt subditi / q̃ sunt ibi.Pedes autẽ et tibie sunt eius sequaces/famuli aut officiales/qui sunt circa religiosos,et maxime laici cõuersi.Est igit religio grãdis ⁊ sublimis meritis et virtutibꝰ,terribilis inimicis. Caput igitur eius.i.fundator/fuit aureũ per charitatis ruborẽ.Pectus et brachia,id est sancti patres fuerunt argentũ per charitatis candorem. Uẽter autẽ ⁊ femora.i.claustrales ⁊ conuentus: alij fuerũt erei.i.sonori ꝑ p̃dicationis ⁊ cõfessionis laudẽ,⁊ orationis ⁊ gratiarũactionis clamorem.Pedes autẽ qui statuã sustinent,id est boni laici actiui:debent esse ferrei per fortitudinis vigorem,terrei per humilitatis ⁊ penitentie squalorem.¶Uel dic ꝙ statua significat ecclesiam,in Aliter.
qua caput.i.capitanei et p̃lati respectu aliorum debẽt esse aurei:⁊ cetere partes et persone,quãto sunt capiti,id est prelato propinquiores,⁊ in statu,gradu et officio superiores : tanto debent esse inferioribꝰ meliores. Unde Uegetius.Tunc respublica bene regebatur,quãdo non poterat esse maior nisi qui melior.Et nota ꝙ ecclesia bene dicitur statua a stãdo:quia in stabilitate fidei est fundata.Psal. Fundauit terrã super stabili- Psal.118.m
tatem suam:⁊ ecclesia in eternũ stat.¶Uel dic ꝙ G
statua est homo diues,potens,grandis et subli- Aliter.
mis,quẽ oẽs timẽt.Iste igit qñq habuit caput, id est originẽ aureã:quia ex nobili plebe traxit originẽ.Brachia eius,id est vxor,amici et collaterales sunt argentei,id est pleni pecunia et argẽto,id est fulgẽtes gloria tẽporali. Uẽter eius et femora eius,⁊ filij eius ⁊ filie,qui de suo vẽtre et femoribus exierũt:sunt erei et sonori ꝑ iactãtias,pompas,gaudia et cantilenas,per rixas et discordias.Unde Job.Pueri eorũ exultant lusi- Job.21.b
bus.Pedes et tibie.i.eorũ famuli officiales partim sunt ferrei ꝑ crudelitatẽ:qr alios feriũt per rapinas et iniurias:partim sunt terrei.i.cupidi et auari:qr sicut videmus,ballivi diuitũ ⁊ potẽtum sunt crudeles et rapaces:et sunt etiã cupidi
et tenaces.Unde Ezechi. Oẽs isti ferrũ,plumbũ Ezech.22.d
et stãnum. Sed ꝓ certo de monte.i.de paradiso venit qñq lapis,id est occulta dei sentẽtia, percutiens statuã,id est istum diuitẽ cum istis suis mẽbris collateralibꝰ et sequacibus destruit atq rũpit:et hic qñq tẽporaliter,et post mortẽ eternaliter:qr scz collaterales et cõsiliatores sequaces,executores et adulatores diuitũ,⁊ ceteri in H
suis criminibus vel rebus acquisitis participã- Esa.14.c
tes,cum eo perpetue dãnabunt.Unde dicit Esa. Aliter.
Preparate filios eius occisioni. ¶Uel dic ꝙ statua est diues causidicus vel mũdanus:qui tenet aurum ⁊ argentũ,lapides p̃ciosos,terras ⁊ possessiones:qui est terribilis ⁊ sublimis.Sed quid? Pro certo sepe venit quidam lapis paruulus.i. quidã nouus iuuenis et astutus:qui incipit regnare,causare vel mercari:qui tandẽ frangit illum magnũ:⁊ possessiones eius acquirit,⁊ ipsum prosternit:et inter omnes fit magnus.i.in tota terra et patria nominatus:sicut ad literã videmus de diuitibus:quorũ quidã pereunt:alij lo-
co eorũ surgunt.Unde dicit. Multi potẽtes op- Eccli.11.a
pressi sunt ⁊c.¶Uel dic ꝙ statua ista est homo:q̃ Aliter.
quãdoq in capite,id est in principio et iuuẽtute est aureus,id est perfectus et bonus:et tandẽ in pectore,id est in ampliori etate fit argenteus,id est minus valens et tepescens:a feruore tandem fit ereus,id est sonorosus,querulosus.In fine.i. in senectute fit terreus,id est cupidus ⁊ auarus:

ferreus.i.impius, frigidus ⁊ indeuotꝰ: qr acres in principio frangunt in fine: et ideo per lapidē diuine sentētie perpetuo confringunt. ¶Uel dic
Aliter. q̄ statua est mundus, qui habet quatuor partes i. quatuor imperia: scz assyriorū aureū, persarū argenteum, grecorum ereum, romanorū ferreū. Lapis vero paruus est christus, de monte. i. de virgine, sine manibꝰ.i.sine virili opere scissus: q̄ istam statuam.i. mundi regna cum suis sectis.i. idololatris cōquassauit: ⁊ per fidem ecclesia mōs magnus factꝰ est: qr iam totum mūdū impleuit.

¶Capitu. iij. Textus.

Nabuchodonosor rex fecit statuam auream. Moralitatum Cap. iij.

A Nabuchodonosor fecit erigi quandā magnam statuā aureā, maxime quantitatis, i quodam campo: ⁊ fecit coram ipsa citharizare melodissime omnibus generibꝰ instrumētorū: et dato q̄ statua nō haberet vitā: nec se posset mouere: tn̄ voluit q̄ oēs adorarent eā: alioquin mitterentur in fornacē ignis: sicut patet in tribꝰ pueris sanctis, q̄ noluerunt ipsam adorare: ⁊ missi
Moralitas sunt in ignē. ¶Rex iste significat istos qui regūt mundum vel ecclesiā, maiores scz ⁊ principales. Statua significat aliquos ministros imperitos ad modū statue, ab eis per affectionē vel per dona creatos vel aliquos cōsiliarios: q̄ q̄uis sunt statuales ⁊ ignari: ipsos tn̄ colūt ⁊ credūt tanq̄ deos, ⁊ ab aliis volūt coli: sicut ad literā videmꝰ q̄ vix est dare aliquē iudicē vel prelatū, quin secum habeat aliquā statuā.i. aliquē consiliarium statualē: cui scz principaliter credit, ⁊ eū adorat: ⁊ ab aliis eū honorari facit: ⁊ quē in domo et in curia sua sup oēs erigit ⁊ extollit: et isti tales dicuntur aurei: qr satis habēt de auro, ad dandum
B suis maioribus munera. Isti etiam secū habēt citharistas: hoc est dictu, adulatores: q̄ nō cessant in eorū auribꝰ citharizare, adulādo, laudādo, ⁊ alios impie accusando, ⁊ eis in suis nequitiis fa
Prouẽ.28.a uendo. Quia dr. Qui derelinquunt legē, laudant impium. Quid igit? Pro certo Nabuchodonosor aliquis princeps mundi vel ecclesie, cōstituit in cāpo vno.i. in vna patria, ciuitate, ecclesia vel religiōe: vnā statuā.i. vnū ignorantē iudicē per affectionē vel per personarū acceptionē erectū: in cuiꝰ auribus illi de familia sua non cessant resonare, ⁊ ipsam tanq̄ deū adorare: ⁊ si quis non velit eam adorare, verbis adulatoriis cōmēdare: ipse ꝓ mittit in fornē ignis: qr scz statim igne rixe, ire ⁊ auaricie depredatur: ⁊ ideo pueri sancti.i. bone persone que hmōi supbias abhorrent, ab eorū ꝓmotione comburuntur, ⁊ in igne rapi-
Esa.59.c pine ponuntur. Unde Esa. Qui recessit a malo,
Eodē.c.c prede patuit. ¶Pueri sancti et abstinentes precepto regis in ignem missi sunt, vt ibi cōburerentur, sed statim fecit dn̄s fornacē quasi ventum roris flantē: ⁊ filius hominis cū eis visus. Ministri aūt q̄ fornacē incenderūt cōbusti sunt ipsis nihil
Moralitas patientibus in fornace: ⁊ hoc in babylonia. ¶Babylonia que interpretat cōfusio est mundus: fornax eius est ardor tentationū ⁊ tribulationum. Rex aūt eius est diabolus, qui dicitur princeps
Joh.12.c mundi. Un̄ dicitur. Qn̄ igit diabolus rex babylo
C lonis.i. mūdi, inuenit aliquos viros pfectos qui suis suggestionibꝰ nolunt obedire: qui sunt abstinentes a vitiis statim vult q̄ ponant in ignem aduersitatum ⁊ tribulationum, vt ibi timore vel amore comburantur: et ad hoc plures ministros habet sibi suffragantes. Habet enim gulosos et luxuriosos qui trahunt ad ignē voluptatis. Habet mūdi principes ⁊ vsurarios, q̄ trahunt ad ignē aduersitatis. Sed q̄d? Statim vero qđ isti sunt in tali igne: p certo deus adhibet ventū spiritussancti, ⁊ rorē sue mie ⁊ consolationis, ⁊ adiutoriū sue protectionis: iuxta illud Apl'i. Non 1.Cor.10.d
patietur vos deꝰ tentari supra illud qđ potestis ⁊c. Et si isti a tali igne nō ledunt: sed potius si cōstanter in eo perseuerāt: eorū vincula scz peccata ⁊ vitia cōsumuntur ⁊ purgantur: qr deus nunq̄ deest homini tribulato, dum tn̄ velit eum requirere. Unde Esa. Dum ambulaueris in igne, non Esa.43.a
combureris, et odor ignis non erit in te: qr ego dn̄s deus israel. Sed pro certo sepe accidit q̄ illi qui erant ministri fornacis, qui scz gaudebant de tormentis aliorum, ⁊ qui eos tribulabāt: vt sunt mali balliui: ipsi ab ea fornace comburunt, ⁊ alii exeūt illesi: qr sepe dei iudicio fit q̄ ignis crudelitatis q̄ de fornace babylonis.i. de curia mali principis prorupit: iste ministros suos officiales et balliuos inuoluit vt tales ad tribulatiōes
⁊ paupertates deueniāt, quas ipsi aliis intenta- D
bant. Quia vt scribitur: qui in ruina alterius le- Prouẽ.17.a
tatur ⁊c. Et q̄ etiā vident ipsi boni, laudes ⁊ gra ⁊.24.c
tias in ipsa fornace tribulationis referunt creatori dicētes. Benedictꝰ es ⁊c. qn̄ istos malos vi- Dan̄.3.c
dent comburi. Ps. Letabitur iustus cum viderit Ps.57.b
vindictam ⁊c. ¶Fornax babylonis fuit incensa stuppa ⁊ applicata pice ⁊ malleolis, vt sic filios
Israel deuoraret. ¶Fornax est peccatum luxu- Moralitas
rie. Stuppe sunt aliqua dona que offeruntur, q̄ parum valent. Pix q̄ ligat ⁊ inficit, sunt solatia corporum, tactus et gestus. Malleus est vetula maquarella que mentem iuuencule malleat verbis suis napta: qđ sm̄ Plinium est bitumē cognatum ignibꝰ, ⁊ q̄ igne viso rapit eū, significat oscula ⁊ affatus. Ministri igit Nabuchodonosor.i. demones: accēdūt hodie fornacem luxurie cum stuppa.i. cum donis ⁊ muneribus: cum pice.i. cū corporalibus gestibus ⁊ affectibus: cū malleis.i. cum verbis vetularum fallacibus: cum napta.i. osculis ⁊ tactibus: ⁊ hoc vt filii regis israel, idest christiani, igne luxurie comburantur: ipsi tamen nihil timent si fuerint abstinentes, ⁊ in deo confidentes ⁊c. vt in precedenti capitulo.

¶Capitu. iiij. Textus.

Ego Nabuchodonosor quietus eram in domo mea, et florens in palatio meo. Moralitatum Cap. iiij.

Nabuchodonosor vidit somniū. Uidebā inq̄t et ecce arbor in medio terre ⁊ erat magna et fortis, ⁊ altitu- E
do eiꝰ nimia, ⁊ proceritas eius contingens celū, ⁊ aspectꝰ eiꝰ in oēm terrā: folia eiꝰ pulcherrima: ⁊ fructꝰ eiꝰ nimiꝰ, ⁊ esca vniuersorum in ea: sub ea habitabāt animalia ⁊ bestie terre: in ramis eiꝰ volitabāt volucres celi, ⁊ ex ea vescebatur omnis caro. Tunc inquit, ecce vigil de celo, ⁊ clamauit fortiter. Succidite arborem: precindite ramos eius: excutite folia eius: et dispergite fructus eius: et fugiant bestie que subtus eam sunt: et volucres de ramis eius alligentur vinculo ferreo: et cum feris foris sit pascens herbam terre: cor eius ab humano immutetur: et cor fere detur ei. Rore celi tingatur, veruntamen germen radicum eius in terra.

Moralitas finite. ¶ Arbor ista significat mundi principes ⁊
diuites: q̄ in medio terre, idest in planicie huius
mundi versant̄. Isti em̄ sunt magni quo ad facul
tates, fortes quo ad potestates: ⁊ maxime cōtra
pauperes: qui vix aut nunq̄ possunt habere ius
suum de eisdē. ⁊ sunt alti quo ad generis nobili-
tatē: ita ꝙ quasi celū tāgere ꝑ elationē vident̄: ⁊
potestas eorū: fama ⁊ ꝓsperitas ꝑ terre latitudi
nē dilatat̄. Isti habēt plures ramos, idest plura p̄
F dia, castra, villas vel homagia. Etiā isti habēt fo-
lia, scʒ exteriora vestimēta ⁊ ornamēta pulchrio-
ra, qui bene volunt parari ⁊ ornari: ⁊ ipsi, ⁊ vxo-
res ⁊ filij habēt fructus nimios. i. diuitias infini-
tas, ita ꝙ esca vniuersorū est in eis: q̄r multi ho-
mines viuant, de bonis suis: ⁊ ideo volucres celi.
i. mundi nobiles ⁊ diuites ac balliui versantur in
Aliter eorū ramis, idest in eorū officijs, villis ⁊ homa-
gijs. ¶ Uel volucres. i. clerici ⁊ prelati: q̄r scʒ ho-
die gaudent volare ⁊ discurrere per officia prin-
Ps. 101. b cipū ⁊ magnatum. Psal. Super ea volucres celi
habitabunt. Multa etiā animalia. i. multi simpli-
ces sunt eis subditi: ⁊ sub eorum dominio cōmo-
rant̄: ⁊ breuiter omnis caro ei subijcitur in hac
vita. Sed quid? sepe accidit ꝙ dum tali prosperi-
tate fruuntur, nec ea debito mō vtuntur: venit vi
gil de celo, idest occulta dei sententia, que super
humanis vigilat incessanter: ⁊ precipit, ꝙ arbor
hec per mortē succidatur, ⁊ de vita presenti euel
lat̄: ⁊ ꝙ ei non remaneant nec folia vestimento-
rum, quia totus nudus recedit: nec fructus diui
tiarū, nec rami preciorum: nec volucres, nec be-
stie, idest aliqui assistentes, ⁊ subditi familiares
Job. 27. d vel amici manent. Quia breuiter sicut dicitur.
1. Co. 15. c Diues cum mortuus fuerit: nihil secū auferet.
Tunc enim euacuabit deus omnem principatū:
quia nullus quantuncunq̄ magnus in hac vita
habebit ibi famulum vel subiectum: sed quili-
Plex. 15. d bet pro capite solus erit, dicens illud. Solus se-
G debam, quia amaritudine repleuisti me. Sed ali
quando accidit illud quod sequitur: ꝙ ipse vigil
idest dei sententia precipit, ꝙ iste alligetur foris
in inferno extra ecclesiam seu extra mundum sal
tem in purgatorio vinculis ferreis, idest vincu-
lis penalibus ⁊ purgantibus: iuxta decretum di
uine sententie ⁊ ordinationis ac punitionis: et ꝙ
cum feris, idest cum demonibus conuersetur: et
ꝙ alterius per desperationem ⁊ tormentorum
acerbitatem cor ipsius immutetur: ⁊ ꝙ cor fere,
scilicet infectum ⁊ desperatū detur: qđ maxime
verum est de damnatis, qui odiunt deum: ⁊ quo-
rum ratio est absorpta. Sed tamen quicquid
sit, radix semper intacta permanet ⁊ seruatur,
idest spes resurrectionis quia boni ⁊ mali resur-
1. Co. 15. g gent. Quoniam omnes resurgemus, sed non oēs
immutabimur. Et ideo quia de quolibet est du-
bium vtrum sit in purgatorio: precipit vigil. i.
dei sententia ⁊ ordinatio, ꝙ rore celi continga-
tur, idest gratijs ⁊ suffragijs ecclesie: q̄r scilicet
pro amicis nostris mortuis semper debemus ro
rem beneficiorū celestium, scilicet eleemosynarū
Gen. 27. f ⁊ orationum instillare super eos: dicentes illud
Aliter Gen. In celi rore erit benedictio tua. ¶ Uel dic
ꝙ arbor est ecclesia vel religio: que est magna,
fortis, indeficiens, ⁊ ad celum contemplatione
erecta: ⁊ folijs. i. scientijs suis et eloquentijs sa
H cre scripture est plena: fructibus, idest diuitijs et
facultatibus fecunda: ramos habet pulcherri-
mos. i. dignitates, officia ⁊ beneficia: ⁊ ideo volu
cres. i. viri nobiles ⁊ contemplatiui, bestie. i. sim-
plices ⁊ subditi in ramis huiusmodi commoran
tur. Et breuiter omnis caro inuenit sibi suum ci-
bum spiritualem: scilicet fidem, gratiam corpora
lem, et temporalem subiectionem. Nobiles enim
⁊ rustici ⁊ diuites ⁊ pauperes contemplatiui et

actiui ecclesie fiunt subditi: ⁊ in ea inueniunt tā
temporaliter q̄ spiritualiter sufficiens nutrimen
tum. Inquit enim: Esca vniuersorum erat in ea.
Sʒ vere hodie ista arbor religio vel ecclesia, qua
si succiditur ꝑ peccatū: quia nullus facit debitū
suum: ⁊ ideo iam cessant in ecclesia folia scientia-
rum, fructus diuitiarum prouentuum ⁊ bene-
ficiorum hodie deperduntur: volucres celi. i. mū
di nobiles: ⁊ bestie. i. rustici aufugiunt, eam con-
temnendo ⁊ persequendo, ⁊ contra eam arman-
do se. Et breuiter ista arbor. i. ecclesia est hodie
ligata vinculis ferreis, statutis principū secula-
rium: intantum ꝙ non possunt se mouere: ⁊ cum
feris. i. cum crudelibus mundi principibus, ipsā
mordentibus ⁊ deuorantibus: habitant et morā
tur. Quia omnes amici eius spreuerunt eam: et Tren. 1. a
facti sunt ei inimici. Et breuiter nihil est ibi solatij
vel vigoris: nisi radix. i. fides que semper rema-
net intacta. Quia ego rogaui pro te vt non de- Lu. 22. c
ficiat fides tua. Nisi etiam ros celi. i. gratia ⁊ de-
uotio: que semper occulte a deo super ecclesiam
distillatur. ¶ Uel dic ꝙ volucres sunt contempla Aliter
tiui bestie sunt actiui: qui hodie deficiunt in eccle
sia. ¶ Uel dic ꝙ volucres nobiles sunt vasalli: A
bestie sunt tyranni: qui hodie non dedignantur Aliter
ecclesie subesse. Ezech. In ramis eius habitaue- Ezech. 31. e.
runt volatilia celi: ⁊ in ramis fuerunt vniuerse be
stie regiōis. ¶ Uel dic ꝙ arbor est paradisus, vbi Aliter
sunt folia ⁊ fructus, idest eterna prosperitas in-
deficiens. ¶ Uel fructus, idest deitas. Folia que Aliter
sunt exterius. i. christi humanitas. Ibi sunt ra-
mi. i. diuerse mansiones ordines ⁊ distinctiones.
Ibi sunt volucres. i. angeli dei. Bestie. i. homines.
Et breuiter omnia inueniūt ibi suum cibū. ¶ Uel Aliter.
dic ꝙ volucres celi sunt beati qui sunt sursum
in ramis. i. in mansionibus ecclesie triumphan-
tis. Bestie sunt viatores huius mundi: ⁊ de fru-
ctibus arboris. i. de gratijs sanctorum ⁊ suffra-
gijs hic viuunt: ⁊ spe istius arboris, idest eterne 2. Cor. 5. b
glorie recreantur. Ibidem secundum Apostolū. Aliter.
Per fidem ambulamus ⁊ non per speciem. ¶ Uel
dic ꝙ ista arbor est vir perfectus: ⁊ maxime chri-
stus. Hic enim magnus est per meritorum facul-
tatem: fortis per constantie firmitatem: altus per
contemplationis sublimitatem: quia dato ꝙ sit
in terra: tn̄ dʒ sursum vsq̄ ad celestia subleuari
per contemplationem ⁊ desiderium ⁊ affectum.
Unde dicitur. Usq̄ ad celos attingebat stans in Sap. 18. c
terra. Illud precipue verum fuit de christo: qui
erat in terra, q̄ntum ad humanitatem: ⁊ tamen ad
celos attingebat quantum ad diuinitatem. Unde Gen. 28. c
in Gen. Uidit iacob scalā. Itē hic ē pulcher in fo- B
lijs conuersationis: ⁊ locutionis: plenus in fru-
ctibus bone operatiōis: ⁊ hʒ pulchros ramos bo
ne affectionis: ⁊ ideo esca vniuersorum est in eo:
quia pauperes ab eo temporaliter nutriuntur: ⁊
diuites spiritualiter: ita ꝙ cibus spiritualis eru
ditionis exēplorum ⁊ predicationis: cibus tem-
poralis subuentionis in eo reperitur, ⁊ ideo an-
geli qui sunt volucres celestes. i. viri sapientes
⁊ discreti: bestie. i. simplices ⁊ ignari circa eum cō
uersantur. Illi enim associando ⁊ congaudendo:
isti doctrinam ipsius hauriendo iocundantur.
Et breuiter omnis caro participat bona sua: si-
cut scriptum est. ¶ Uel dic ꝙ rami eius sunt offi- Aliter
cia ⁊ beneficia ⁊ prebende: ⁊ pro certo ibi sunt vo
lucres. i. boni viri, iusti ⁊ spirituales: quia perfe-
cti viri non ponunt in officijs nisi personas bo-
nas ⁊ iustas ⁊ talibus conferunt bona sua: ⁊ ma-
xime bona ecclesie, curas ⁊ prebendas: bestie au-
tem debent esse subtus, quia pro certo viri be-
stiales in ecclesia debent inferius esse in statu de Eodem. c. F
pressionis, ⁊ subiectionis, ⁊ non prelationis.
¶ Cū nabuchodonosor deambulat in aula baby-

lonis:incepit efferri magna superbia in seipso.
Cūq; deum ꝗplurime offendisset: ⁊ nec peccata
sua ad Danielis consilium redimere vellet:sed po
tius dixit. Nōne ista est babylon ciuitas magna
quam edificaui in domum regis:et in robore for
titudinis mee, ⁊ in gloria decoris mei? statim su-
bita affuit dei sententia contra ipsum: que ipsum
in bestiam commutauit, ⁊ eū propria gloria spo-
C liauit:figuram, sensum et rationē sibi abstulit,et
Moralitas cor sicut fere sibi dedit: ⁊ quasi bos fenum come-
dit, ⁊ eum de regno proprio proiecit. ¶Ecce sic
est ꝙ qñq; homo gloriat in ciuitatibus, prediis,
⁊ possessionibus:quas edificauit ⁊ acquisiuit: et
in aliis bonis suis non ipsa diuine gratie et vir-
tuti,sed magis propriis virtutibus ascribit:nec
curat eleemosynam porrigere indigenti:iuxta
consilium predicatorum: ⁊ tunc subito venit sen
tentia contra ipsum,que eum ad statum pauper
tatis ⁊ miserie deiicit:et tēporaliter in hac vita,
et eternaliter in altera : et eum quandoq; cum
regno mundane glorie deponit:et ipsum cum fe
ris infernalibus ponit:sensum ⁊ rationem pre
acerbitate tormentorum ab eo tollit:et gloriam
eius per mortem corporalem subuertit:et de ho
mine in bestiam ipsum vertit:inquantum figurā
sui pristini status ac prosperitatis confundit.
Aliter. ¶Uel alio modo talis peccator bestia fit, in-
quantū in fine insaniendo sensum et rationem
perdit : sicut de multis videmus qui phrenetici
Ps̄.106.c moriuntur. Ps. Turbati sunt ⁊ moti sunt sicut
Aliter. ebrius. ¶Uel dic ista contra malos nobiles et fa
tuos, ⁊ alios:qui quandoq; a statu prosperitatis
cadunt:dignitates,hereditates ⁊ officia perdūt:
a societate hominum eiiciuntur: quasi bos fenū
comedere: ⁊ quasi rustici in labore viuere: ⁊ pristi
nas delicias dimittere: ⁊ cum feris.i.cum paupe-
ribus conuersari coguntur. Sed quid? Pro, cer
D to ipsi videntes seipsos depositos,desperationē
incurrunt. Bestie quasi vastie: que sm Isidorum
dicuntur a vastando .i. crudeles et predones
fiunt:cor humanum,idest conscientiā piam per-
dunt:et cor fere.i.impiam mortem acquirunt:
in virosq; malos se conuertunt. Unde dicitur.
1.Reg.10.b Mutatus est in virum alterum. Hiere. A malo in
malum egressi sunt. Postq̄ Nabuchodonosor
occulto dei iudicio bestia factus est, de regno
eiectus,et ad statū tribulationis deuenit: prin-
cipes eius negauerunt eum ꝗdiu fuit bestia:sed
statim quando recepit pristinum sensum, figu-
ram,et statum:principes eius cognouerunt eum
sicut prius,et receperunt eum. Tales vero sunt
amici mundi qui ad statum tribulationis et infir
mitatis: quia statim quando occulta dei prouidē
tia aufert sibi omnem prosperitatem, regnum,
sensum et statum vere principes sui,idest amici,
cognati et parentes eius despiciunt eum, nec vo
lunt amplius videre,nec regem,nec dominū am-
plius appellare. Quem si acciderit ad statum re-
dire: ⁊ principes ipsum recipiunt, et ei sicut pri-
mitus obsequuntur, ⁊ quem prius sicut bestiam
contēnebant:tunc tanq̄ regem et dominum reue
Eccli.12.a rentur. Unde dicitur. Si habueris,conuiuet te-
Eodē ca.f cum. ¶Nabuchodonosor rex babylonis factus
bestia sine sensu, fenum comedit:sicut bos inter
bestias habitans:et in syluis societatem hominū
contēnebat : et ideo tunc a principibus est con-
Moralitas temptus. ¶Rex iste Babylonis, idest confusio-
E nis significat malos prelatos, impios et crude-
les. Nabuchodonosor interpretatur sedens in
angustia: quorum vitiis ecclesia potest dici ba-
bylon,idest confusio. Isti enim hodie sunt muta
ti in bestias: quia sunt multi bestiales ⁊ luxurio-
si,societatem hominum.i. personarū rationaliū
Dan.4. contēnentes. Et ideo de istis dicitur. Cor eius
ab humano immutet: ⁊ cor fere detur ei : et ideo
vere reges et principes et laici solent tales con-
tēnere : et eorum statum et consortium abhorre-
re. ¶Uel dic ꝙ principes qui sunt maiores pre- Aliter.
lati ecclesie vel religionis: videntes eos tales sic
viuentes bestialiter:debent eos statim regno.i.
suscepto regimine priuare. Ezech. Prophane im Ezech.21.f
pie dux,tolle cydarim:depone coronam. Si autē
penitentia ducti,fiant iterum homines.i.viri bo
ni perfecti sensum et mores recuperantes : tunc
sm qd eis videbitur possunt ipsos pristine glo-
rie restituere:et in eodem loco vel alibi iterū pre-
laturā eis reddere. Quāuis Daniel diceret Na- Dan.4.d
buchodonosor malam interpretationem de ar-
bore: ⁊ Balthasar de manu in pariete: vt patet
infra:ita ꝙ vnum diceret de regno eiiciendum: ⁊
alterum occidendum:ex hoc tamē nunq̄ fuerūt
moti contra ipsum,sed donis ⁊ honoribus dita-
uerunt. Sic vere q̄uis Daniel.i. predicator nos
aspere corrigat: ⁊ futura pericula nobis dicat:
ex hoc tamen non debemus indignari:sed ei cor-
de humili regratiari : q2 qui corrigit sapientem, Prou.28.d
gratiam apud eum inuenit. ¶Quāuis Nabucho F
donosor et Balthasar correctionem ⁊ increpatio
nem Danielis gratiose reciperent,et eum hono-
rarent, nunq̄ tamen propter hoc se emendaue-
runt:et ideo perierunt. Sic vere sunt aliqui qui
libenter correctionem audiunt: ,sed nunq̄ pro-
pter hoc emendantur. Ezec. Audiunt sermones Ezech.33.g
meos: ⁊ in cantica oris sui vertunt illos. ¶Quā- Ca.vl.e
uis darius summe diligeret Danielem: tamen
propter consuetudinem ⁊ decretum factum tra
didit eum iuxta promissa leonibus deuorandū
contra propriam voluntatem:sicut dicitur infra
capitu.vi. ¶Sic vere reges ⁊ viri perfecti sum- Moralitas
me debent cauere quid promittunt, quia turpe
est regredi verbum sum. Iuxta illud Prouerb. Prou.12.c
Labium veritatis firmum erit. ¶Euilmerodach Euilmerodach filius
(teste historia scholastica)pro nabuchodonosor Nabuchodonosor
patre suo regnum rexit : dum a regno exularet:
et ibi plura iniqua commisit:et ideo quando pa
ter ad regnum rediit:filium qui deliquerat, car-
ceri mancipauit : et ei plura tormenta inflixit.
Tandem pater mortuus est : et filius eius qui
erat in carcere,ad regnum iterum sublimatur.
Iste autem qui viderat patrem suum prius in be
stiam mutatum:et iterum in hominem figuratū,
timuit ꝙ de morte ad vitam reueniret:et ideo fe
cit capi trecentos vultures,et patrem suum diui
dens, vnicuiq; vulturi partem dedit : ⁊ eos auo-
lare permisit,dicens. Qd nisi omnes insimul con G
uenirent:impossibile erat patrem suū quē com Moralitas
ederant resumere vitam. ¶Sic vero charissimi:
qñq; accidit ꝙ Euilmerodach.i.aliquis iniquus
ad regnum.i. ad aliquod officium sublimatur,
vbi qñq; multa iniqua committuntur, subditos
grauando ⁊ spoliando: ⁊ ideo sepe accidit ꝙ p-
pter nequitiam ei⁹ superior magister qui ipsum
habet corrigere, ipsum percutit, incarcerat atq;
affligit:vel penam ei tribuit competētem:illi ex-
tunc accidit mori patrem suum. Ideo si iste pa-
ter vel corrector moritur.i.si aliquod infortuniū
ei venerit:ipse statim consurgit versus ipsum: et
eum per detractionem et falsam accusationē la-
niat: ⁊ vulturib⁹.i. suis inimicis porrigit eū de-
uorandum et diffamandum:et hoc vt ppetuo ad
statum prosperum non resurgat. Quia q̄ arguit Prou.9.b
derisorem,ipse sibi iniuriam facit. Tradet enim
frater fratrem, ⁊ filius patrem: ⁊ insurgent filii in Mat.10.c
parentes:et morte eos afficient: ⁊ eritis odio o- Luc.21.b
mnibus hominibus propter nomen meum. Qui Michee
autē perseuerauerit vsq; in finē, hic saluus erit. 7.b
Et alibi. Et inimici hominis domestici eius:sicut Mat.10.d
dicit Micheas.

¶ Capitulũ v. Textus.

Balthasar rex fecit grãde cõuiuiũ optimatibus mille. Moralitatũ Cap. v.

Balthasar rex babylonis cũ semel eẽt obsessus a dario rege persarũ: vilipẽdẽs obsidionem/ fecit grande cõuiuiũ familiaribus suis: ⁊ fecit apportari vasa aurea et argẽtea que de hierl'm ⁊ tẽplo attulerat pater suus: et tunc in ipso conuiuio biberũt in ipsis ipse ⁊ optimates sui, vxor cõcubine sue: ⁊ laudauerũt deos suos: sed hoc abhorrẽs deus fecit venire in ipso cõuiuio in pariete vnã manũ q̃ scripsit p̃ ordinẽ ista tria verba. Mane/thetel/phares: qđ significat/ numer⁹/pondus/diuisio. Significabat autẽ de⁹ ꝙ ipm numerabat: ⁊ põderabat opera sua quãtũ valebant: ⁊ qꝛ deficiebat in numero ⁊ pondere: tunc diuidebat regnũ eius, ⁊ sibi penitus auferebat: ⁊ sic factum est qđ in ipsa nocte rex qui obsidebat ciuitatem/cepit eũ ⁊ occidit: ⁊ regnũ eius et totã substantiã deuorauit.

Moralitas. ¶ Balthasar qui interpretatur deuorans diuitias: significat mũdi diuites et potentes: qui non cessant diuitias deuorare ⁊ accumulare: nec tñ ab eis satiãtur: quia venter impiorum insatiabilis est. (Prouĕ.31.d) Unde dicitur. Isti sunt reges Babylonis: qꝛ regũt mundũ/vbi nõ est nisi cõfusio. Ozee. (Ozee.8.a) Ipsi regnauerunt/sed nõ ex me ⁊c. (Job.41.d) Isti quotidie obsidenť a rege Persarũ, id est a diabolo/qui est rex super omnes filios superbie. Sed vere isti non curant de ista obsidione/scilicet de diabolo: qui cõtinue per tentationẽ ⁊ tribulationẽ/⁊ mortis tẽporalis ⁊ eterne tẽtationem ipsos obsidet ⁊ infestať: (B) imo pro certo ipsis vacant conuiuijs ludis/potibus ⁊ cibis: ⁊ cũ vxoribus suis ⁊ familiaribus ⁊ dijs suis.i.illis de parentela sua/de quib⁹ magis sperant ⁊ exultant: in vasis aureis ⁊ argenteis bibere delectanť. Sed p̃ certo deo sepe displicet huiusmodi vanitas ⁊ prosperitas: ⁊ ideo dum sunt in aula babylonis.i.prosperitatis mũdane: qñ non cogitant de futuris/de⁹ mittit manũ suam.i.potestatem ⁊ virtutem: et in pariete corporũ sententiam scribit/et dicit. Mane/thetel, phares. Quia ipse numerat tempus ⁊ vitam eorum, ⁊ ipsam presumit: ⁊ ipse etiam ponderat quantum de virtutibus ⁊ vitijs habeanť: ⁊ tandez diuidit eos, scz animam a corpore separãdo per mortẽ: vł diuidit eos, scz a societate fideliũ: ⁊ partem eorũ ponit cum infidelib⁹ in inferno: ⁊ ideo rex persarum.i.diabolus, audita dei voluntate ⁊ sententia: ipsos corporaliter ⁊ eternaliter occidit, q̃ ipsos tãdiu obsederat in hoc mundo. (Luc.12.c) Unde. Stulte, hac nocte repetent animã tuã a te: que autem cõgregasti cui⁹ erũt ⁊c. Uel ista dic contra executores testamẽtatorum: qui scz mortuo diuite, ⁊ lecta testamẽti scriptura: optime numerant ⁊ ponderant bona sua: ipsaqꝫ inter se diuidunt ⁊ dispensant. Ideo bene dicitur. Diuisum est regnũ tuũ: ⁊ datũ est Persis et medis.i.tuis executoribus ⁊ alijs. (B) Si vis dic interpretationẽ de medis ⁊ p̃sis ⁊c. Uñ tales sic morientes, possunt de suis executoribus dicere illud Ps. (Ps.21.d) Diuiserunt sibi vestimẽta mea ⁊c. ¶ (Cap.vi.c) Cũ daniel esset honoratissim⁹ in palatio regis darij, inuiderũt ei aliq̃ p̃ncipes: ⁊ ideo ipm mitti in lacũ leonũ p̃pter hoc ꝙ deũ colebat, p̃curauerũt. Sed statim affuit dei prouidentia, qui Danielẽ inter leones illesum seruauit. Quod videns rex in crastinũ ipm liberauit: ⁊ eius accusatores cũ vxoribus ⁊ filijs in lacũ intromisit: ⁊ statim corã ipo fuerũt a leonib⁹ deuorati.

¶ Rex iste est de⁹: (Moralitas) cuius regnũ (teste Gregorio) est ecclesia. Lacus est purgatoriũ vel infernus, vbi sunt leones.i.demones rugientes. Accidit etiã ꝙ in regno xp̃i.i. ecclesia estq̃ꝙ Daniel, idest aliq̃s hõ clericus: q̃ p̃pter scientiã ⁊ bonitatẽ: ab hoibus honorať: ⁊ iõ ꝟe hꝫ statim inimicos inuidos. Qꝛ sm Senecã in libro de moribus. Et si nullos inimicos facit iniuria: multos tñ facit inuidia. Uñ sepe accidit ꝙ p̃pter p̃speritatẽ q̃ fulgẽt inter ceteros, mors eis ab inimicis intentať. Et iõ dato ꝙ displiceat regi mors innocentũ: tñ p̃pter decretũ Medorũ imutabile.i.p̃pter decretũ quo statutũ est hoib⁹ semel mori sm Apostolũ: ipe dissimulat ⁊ p̃mittit. (Heb.9.g) (C) Igiť Daniel, idest iustus mortu⁹: in lacũ, idest in foueã vel in purgatoriũ mittiť: ⁊ lapis tũc superponiť in sepulchro: vbi scz ab Abacuk idest a bonis amicis pulmento piorum suffragiorum spiritualiter sustentať. Sed pro certo leones, idest demones ei non possunt nocere, immo ab ipso lacu idest a purgatorio: a rege, idest a deo liberatur: ⁊ ad aliam gloriam sublimatur, scilicet ad gloriaz paradisi. Alij autem in lacum, idest in infernum ponuntur cum vxoribus ⁊ filijs, idest cum fautoribus ⁊ imitatoribus suis: vbi a leonibus, idest a demonib⁹ deuorantur p̃petuo, ⁊ sup eũ rugierũt leones. Et sic inuidi et homicide alijs credunt, sibijpsis nocent: et alijs p̃ficiunt ⁊ valent. ¶ Uel dic spiritualiter per modum exempli: (Aliter) quando quis per inuidiam procurat alteri maliciam, transit super ipsum, ⁊ idem preiudicium sepe incurrit quod alijs in tẽtabat, sicut patet de amã ⁊ Mardocheo. Unde dicitur. Qui fodit foueã, incidit in eam. (Ps.16.d)

¶ Capitu. vij. Textus.

Anno primo Bathalasar regis babylonis, daniel somnium vidit. Moralitatum Capitulum vij.

Daniel vidit in medio maris quatuor ventos pugnare: ⁊ statiz bestie grandes de mari pariter ascẽderunt inter se dissimiles ⁊ feroces ⁊c. ¶ Mare quod est iscrutabile, est cor hominis. (D) (Moralitas.) Hiere. Quatuor vẽti sunt quatuor affectiones: (Hiere.17.b) scilicet spes, timor, gaudiuz, ⁊ dolor: ⁊ iste inter se pugnant: qꝛ in corde hominis semp est pugna inter istas affectiones ⁊ passiones. Ideo bene dicitur in prosa. Cõfusa sunt hec omnia, spes, timor, gaudium, ⁊ dolor. Et ideo sepe accidit ꝙ post istos ventos, idest post huius mundi conflictũ sequuntur quatuor bestie fortes et diuerse, idest quatuor peccata mortalia. Nam ex spe sequitur presumptio, ex timore desperatio, ex dolore obstinatio, ⁊ ex gaudio luxurie corruptio: ⁊ sic cor humanũ ex istis quatuor ventis/idest bestijs dissipatur. Unde in Prouer. Cogitationes varie versantur in corde viri. (Prou.19.c) Ideo dicitur. A corde quatuor oriunť. (Eccli.37.c.) ¶ Uel dic ꝙ quatuor venti sunt superbi nobiles. (Aliter) Bestie sunt crudeles inferiores: q̃ iõ quatuor dicunť, pro eo ꝙ in quatuor mundi partibus collocanť. Isti igiť inter se pugnant ⁊ per rixas ac discordias iugiter secum certant. Uñ dicitur. Inter superbos semper sunt iurgia. (Prou.13.b) ¶ Daniel vidit quandã bestiam leene similem: et habebat alas sicut aquile: ⁊ sublate sunt ale eius (Eodẽ.c.2.)

⁊ ipſa ſublata eſt de terra: ⁊ ſuper pedes quaſi
Moralitas. homo ſtetit: et cor eius datum eſt ei. ¶Beſtia ſi-
gnificat ſuperbum: et ideo dicitur ſimilis leene:
que eſt beſtia ſuperbiſſima: quia ſuperbi huius
E mundi ſunt crudeles more leonis/ pauperes de
uorando: ſicut ptʒ de militibus/ officialibus et
balliuis. Iſti q̄nq₃ habent alas aquile: per quas
in altū vehunt.i. altas perſonas ⁊ nobiles: per
quas frequenter ſublimantur/ promouent ⁊ ho-
norantur, ſicut videmus: q₂ nō eſt ita modicus
balliuus vel vſurarius: quin habeat maiorē in
curia vel patria/ qui ipſum ſubleuet ac ſuppor-
tet. Iſti aūt aquile dicunt ſimiles: q₂ tales mali
malorū fautores ad modū aquile per rapinas
Hie.2.G viuūt de ſanguine alieno. Hiere. In alis tuis in
uentus eſt ſanguis pauperū ⁊ innocentū. Alios
eñ malos nō ſuſtinerēt/ niſi inde ſanguinē emū-
gerent: ⁊ de eorū rapinis emolumentū haberēt.
Job.39.d Job. Pulli aquile lambunt ſanguinē. Sed quid?
Sepe accidit q̄ð ale iſte a talibꝰ euellunt/ q̄ñ ho-
mini per mortem ſubtrahūtur. Iſti etiā ſui ami-
ci vel fautores ſibi per aliquod infortuniū aufe
ferunt de terrena dignitate ⁊ proſperitate: quā
ſuper alios obtinebāt. Et ſuper pedes quaſi ho
mo ſtant: hoc eſt dictu/ ꝙ ipſi cadunt a ſtatu ſuo
ad terram.i. ad pauperem ſtatum/ ita ꝙ ſi erant
equites/ fiant pedites. Ideo dr/ ꝙ cor eius datū
eſt ei: q₂ tunc tēporis redeunt ad cor ſuum/ ⁊ co-
Eſa.46.c gnoſcunt quid ſunt, ⁊ vnde ſunt: et quid eſt mū-
di proſperitas, quam ſic perdūt. Eſa. Redite p̄-
F uaricatores ad cor: recordamini prioris ſeculi.
Sicut eñ videmus q̄ñ inferiores perdunt alas
ſuas.i. fautores ſuos: q̄ eos in prelatorū curijs
ſuſtinebant: ipſi ſolent ſimiliter de terra tolli: ⁊ a
ſtatu vel officio/ vel ſaltem reputatiōe tolli atq₃
Zach.13.c deponi. Zach. Percutiam paſtorem/ ⁊ diſpergen-
Aliter. tur oues gregis. ¶Uel dic ꝙ poſt mortem ami-
corum ſuorum ⁊ alarum ſuarū euulſionē, ipſi
ſimiliter de terra per mortem tolluntur/ ⁊ ad in
fernum pedes ire compelluntur: vbi cor eorum
Hiere.8.f id eſt triſticia ⁊ deſperatio ſibi datur: ⁊ peniten-
Aliter. tia de male actis ſi poſſent. Hiere. Dolor meus
ſuper dolorem: in me cor meum merens. ¶Uel
ꝙ dic leena que eſt beſtia ita luxurioſa, q̄ð cum
pardo fornicatur quod eſt animal pictum: ſigni
ficat mulierem adulteram, que cum pictis et
pulchris iuuenibus fornicatur: ⁊ leoni.i. mari-
to proprio fraudem facit. Ale igitur iſtius ſunt
gratie per quas eleuatur ⁊ ſuperbit, ſcilicet pu
chritudo, nobilitas, potentia, et voluptas. Sed
quid? Uere iſte ale primo ſubtrahunntur ei: q₂
ſcʒ ſua pulchritudo per ſenectutem deficit: ipſa
tandem de terra viuentium tranſit: ⁊ ſuper pe-
des ſuos tota nuda in ſuis naturalibꝰ relicta,
Eodē ca.b in inferno cogitur ſtare: ⁊ cor eiꝰ datur ei perpe
tua triſticia lamentari. ¶Secūda beſtia quam
vidit daniel, erat ſimilis vrſo. Ecce (inquit) alia
beſtia ſtetit ſimilis vrſo in parte: ⁊ in ore eius
tres dentium ordines: ⁊ in dentibus ſuis erant
Moralitas. tres principes qui dicebāt ei: ſurge, comede car
G nes plurimas. ¶Beſtia pōt ſignificare p̄ncipes
malos ⁊ prelatos: qui reuera vrſo (qui mel ſum
me diligit) ſunt ſimiles: q₂ ſcʒ mel.i. dulcorem vo
luptatum ⁊ deliciarum diligūt: ⁊ vellus hirſutū
diuitiarū gerūt. Nā ſicut vrſus apes inquietat:
tales inimicos pauperes per rapinas vt mel: id
eſt ipſorum bona rapiunt et euellunt. Iſti ha-
bent os magnum: id eſt magnam curiā ⁊ hoſpi-
tium ſeu clauſtrum et monaſterium: vbi ſunt
plures dentes: id eſt plures perſone in tribꝰ or-
dinibus.i. pluribus officijs/ diſtinctionibus/ ſta-
tibus/ gradibus ordinate: quidam ſuperiores/
quidam mediocres/ alij inferiores/ ſed in iſtis
dentibus et ordinibus ſunt tres principales dē-
tes: id eſt aliqui magni in officijs ſuperiorum
gratijs excellentes: quia principes in ſuis cu-
rijs ⁊ officijs/ prelati in ſuis hoſpitijs ſemp ha-
bent aliquos fautores: per quos regunt et ordi
dinantur. Sed quid dicunt iſti beſtie: iſti conſi-
liarij/ fautores ⁊ magiſtri? Pro certo non dicūt
eis q̄ð regant bene terram ſuam: vel q̄ð faciant
iuſticiā: vel ꝙ ab iniquitate caueāt: ſed ipſi dicūt
eis: ſurge/ comede carnes plurimas: hoc eſt di-
ctu. Deuora ſubditos: excoria, rape, comede car
nes: id eſt ſubſtantias aliorum. ¶Uel dic q̄ð iſta Aliter.
beſtia eſt infernus: qui eſt ſimilis vrſo, quo ad
voracem inſatiabilitatē: habet tres ordines dē-
tium, id eſt tres differentias mordacium tormē-
torum: ſcʒ limbum, purgatorium ⁊ baratrū. Iſti
enim dentes dicunt inferno, quod deuoret car- H
nes plurimas: quia iſta tria loca deuorant ho-
die quaſi omnes perſonas: quia baratrum de-
uorat damnatos: limbus pueros non baptiza-
tos: purgatorium penitētiam acturos. Unde in Prouē.30.b
Prouer. Tria ſunt inſatiabilia. ¶Uel dic ꝙ fe- Aliter.
rox vrſa que nulli parcit: ⁊ que duas alas habe-
re dicitur, eſt mors: cuius ale ſunt due.ſ. infirmi
tates ⁊ caſus: que mortē faciūt vndiq₃ euolare:
et ad loca varia ſe transferre. Iſta enim tres ha
bet ordines dentium, ſtatuum ⁊ locorum: para-
diſum, purgatoriū ⁊ infernū: ⁊ forte ibi ſunt p̄n-
cipes tres: ſcilicet minores angelorum ordines:
qui morti caſibus, infirmitatibus ⁊ actibus ho
minum preficiuntur ſm aliquos ſanctos: et iſti
pro certo dicunt morti. Surge, comede carnes
plurimas: quia iſti principes angeli ordināt ſm
occultam dei prouidentiam de quolibet, quādo
quomodo, ⁊ quare ⁊ vbi: in quo iſtorum trium
ordinum locandus ſit quilibet cum morietur.
Ideo de morte dicit Pſal. Ad te omnis caro ve Pſ.64.a
niet. ¶Uel dic quod beſtia eſt chriſtus: qui fuit Aliter.
ſimilis vrſo: id eſt peccatoribus in parte, quan-
tum ad naturam, non quantum ad vitia. Tres
ordines: id eſt tres nature in vna perſona: ſcilʒ
diuinitas, corpus ⁊ anima. Tres principes ſunt
tres ſtatus eccleſie qui per noe daniel et iob in
telliguntur: continentium, coniugatorum ⁊ vir Eze.14.c
ginum: qui dicunt chriſto per orationem: quod
ipſe comedat: ⁊ eos ſibi incorporet et vniat per
fidei ſacramentum carnes plurimas, ſcilicet ho
mines huius vite: vt fidelibus adiungantur in
corpore chriſti miſtico: iudei, heretici, ſaraceni: I
⁊ per penitentiā reprobi chriſtiani. Pſal. Exau Pſ.64.a
di orationē meā: ad te oīs caro veniet. ¶Uel dic Aliter.
ꝙ iſta beſtia vrſina eſt vaniloquus: habēs tres
ordines dentiū, id eſt tria genera verborum in
ore: ſcʒ detractionē, iactantiam et blaſphemiā: ⁊
iſti deuorant carnes plurimas, q₂ iactantia de-
uorat carnes proprias: detractio carnes proxi-
mi: blaſphemia carnes chriſti. Uide ſupra de mā
ticora li. de animalibꝰ. ¶Tertia beſtia q̄ſi par- Eodē ca.b
dus habebat quatuor alas auis et quatuor ca-
pita: et habebat poteſtatem magnā. ¶Pardus Moralitas.
coloratus ⁊ preceps, eſt hypocrita: qui q̄uis ſit
coloratus in conuerſatione picta et ficta: tamen
preceps eſt ad ſanguinem, id eſt ad luxuriam et
peccatum: ⁊ iſte habet plures alas et capita.i.
plures modos decipiendi: ⁊ iſto modo aliqui ac
quirunt poteſtatem, honorem et reputationē. Aliter.
¶Uel dic quod beſtia cuius quatuor ale, ſunt
quatuor affectiones: quatuor vero capita ſunt
quatuor principalia crimina ex ipſis orientia Aliter.
⁊c. ſicut ſupra ca. iiij. ¶Uel dic quod pardus eſt
vir perfectus: qui habet pellem pictam hone-
ſte conuerſationis: ⁊ iſte habet quatuor capita
id eſt quatuor principales virtutes: ſcilicet iu-
ſticiam, prudentiam, fortitudinem, ⁊ temperan-
tiam, habet etiā quatuor alas.i. quatuor affe-

B ctiones bene ordinatas.i.spem/timorẽ/gaudiũ
et dolorem:cum quib⁹ volat sursum ad celestia
contẽplando:ꝛ ideo potestas ei dať in celo et in
terra. In terra dico ad tꝑalẽ ꝓmotionẽ: in celo
vero q̄tũ ad celi beatificationẽ. Et debẽt cōue-
nire capita cũ aliis:qꝛ gaudiũ dꝫ habere tẽperã-
Eze.i.b tiã/dolor prudentiã/spẽ [illegible]iciã/timor fortitu
Eodẽ ca.b dinem. Ezech. Quatuor facies vni ꝛc. ¶ Quarta
bestia erat terribilis et fortis nimis dissimilis
aliĳs,ꝛ habebat dẽtes ferreos:ꝛ comedebat ꝛ cō
minuebat/ꝛ reliqua pedibus cōculcabat:ꝛ capi
Moralitas. ta habebat decẽ. ¶ Ista significat mũdi diuites
ꝛ tyrannos:qui propter suam malã vitã quam
pleriq̄ ducunt:sunt terribiles et aliĳs dissimiles
xp̄ianis:vt de quolibet dicatur illud Sap. Gra-
Sap.2.c uis em̄ est nobis etiã ad videndũ: qm̄ dissimilis
est nobis vita ei⁹. Decẽ capita sunt decẽ capita
lia vitia:que opponunť decẽ preceptis. Apoca.
Apo.13.a habebat capita septẽ ꝛ cornua decem. Dentes
istorũ sunt eorũ officiales ꝛ balliui:qui dicũtur
dentes a demendo:qꝛ isti sunt rapaces et auare
nature ꝙ aliĳs demunt et subtrahunt quicquid
possunt. Et isti dicunť ferrei/propter durã cru-
delitatem:sunt magis fortes quo ad diuitias ꝛ
quo ad potentiã secularẽ intantũ ꝙ nullus pōt
cōtra eos preualere:ꝛ ita ille bestie.i.principes
potentes/mediantibus suis dentibus:id est suis
coadiutoribus:hodie oĩa deuorant ꝛ cōfundũt:
ꝛ illud qḋ non possunt consumere,scꝫ illos con-
tra quos non possunt preualere:vilipendunt et
despiciunt:capita habent plura,id est plures di
C gnitates,villas ꝛ castra. ¶ Uel dic ꝙ ista bestia
Aliter. sunt causidici,balliui ꝛ officiales:ꝛ tales dentes
ꝑtute quorũ demũt bona alioꝝ,sunt p̄ncipes ꝛ
prelati:cum quibus sunt:ꝛ per quorum virtutẽ
faciunt multa mala. Nam habent dentes super
eos.i.dños magnos et magistros:sub quorum
vmbra ipsi deuorant oẽs alios circũstãtes/per
auariciã ꝛ rapinã:ꝛ illud ꝙ nō p̄nt suppeditare,
conculcãt pedib⁹.i.contẽnunt ꝑ superbiã mẽtis
Ps.72.b Isti hñt hodie plura capita.i.dignitates ꝛ pre-
Eodẽ ca.b bendas. Ps. Ipsi peccatores in seculo ꝛc. ¶ Ap-
paruit quedam bestia mirabilis ꝛ terribilis,for
tis et magna habens capita septẽ ꝛ cornua de-
cem:ꝛ inter omnia ista cornua ortum est vnũ cor
nu modicum: habens oculos quasi oculos ho-
minis:ꝛ hic loquens grandia: ꝛ a facie eius tria
de aliĳs cornua sunt euulsa:ꝛ iterum creuit illud
cornu:cũ quo bellũ faciebat cōtra dei sanctos ꝛ
p̄ualebat:et reges terre humiliabat. Putauit ꝙ
posset mutare tempora ꝛ reges:sed tandem an-
Allegoria. tiquus dierũ venit:ad iudiciũ sedit/ꝛ potestas
istius est ablata. ¶ Si vis expone allegorice:si-
cut exposuit glossa de antichristo:ꝛ dic ꝙ bestia
est regnũ romanũ. Decem capita sunt decem re-
gna:cornua sunt reges:cornu modicum est an-
tichristus:contra deum loquens grãdia,reges
subĳciens,oculos clari intellectus habẽs. Iste
D em̄ cōtra sanctos pugnabit:ꝛ p̄ualebit ad tem-
pus:sed tamẽ finaliter veniet antiquus dierum
Moralitas. christus ad iudiciũ:et cessabit ei⁹ potestas: sed
de hoc nihil ad presens. ¶ Sed expone morali-
ter,et dic ꝙ bestia est princeps vel prelatus ma-
gnus et fortis:habẽs plura capita.i.plura loca
capitalia,villas ꝛ castra:cornua sunt principes,
balliui ꝛ officiales sui:mediãtibus quibus aliĳs
cornu impetit et deterret:sed aliquãdo accidit
ꝙ oritur inter eos vnum cornu modicum.i.vna
modica et parua persona:que primo est in par-
uis offic[illegible] que tamen oculos sue clare discre-
tionis,cautelarum et cauillationis habet:ꝛ pro
pterea laqueo sue eloquentie.i.iactantie et adu
lationis,minarum et elationis ipse preualet cō-
tra alios:et maxime contra sanctos ꝛ iustos: et

suppeditat tres vel plures:et aliĳ officiales a fa
cie eius euelluntur et deponuntur de suis officĳs:
et quandoq̄ fauente fortuna intantũ crescit in
mũdi prosperis: qḋ dei sanctos vel pauperes
religiosos,et alios se meliores cōcutit ꝛ concul-
cat. Deum contẽnit:reges terre.i.nobiles ꝛ po-
tentes humiliat ꝛ affligit: vt patet de istis qui
sunt cũ regibus et prelatis:de quibus dicit apo
stolus. Deũ nō timẽt:et cunctis hominibus ad- 1.thes.2.b
uersanť. Sed finaliter venit xp̄s antiquus dierũ:
et vocat eos ad iudiciũ per mortem subitam:et
sic eorum potestas deficit. Ideo de tali cornu di-
cit Psal. Cornua peccatorũ cōterenť. ¶ Uidit da- Ps.[illegible]
niel ꝙ throni positi sunt:et antiquus dierum se- Eod[illegible]
dit:vestimentũ eius quasi nix:capilli eius quasi
lana mũda:thronus ei⁹ quasi flãma ignis: rote
ei⁹ ignis accẽsus:fluui⁹ igneus rapidusq̄ egre-
diebať a facie eius:et libri aperti sunt: ꝛ iudiciũ
factum est:ꝛ tunc omnium bestiarum ablata est
potestas:et filio hominis sibi presentato dedit
antiquus dierum potestatem/regnum,gloriam
et honorem. In istis verbis describitur iudicis
vel iudicĳ stat⁹:quia pro certo in throno/id est
in prelatione ꝛ potestate iudiciaria non debet
sedere nisi antiquus/id est homo sapiens ꝛ ma-
turus:qui debet habere capillos.i. interiorem
affectionem: et vestimentum/id est exteriorem
conuersationem/albam et mundam sanctam et
puram:castam et honestam/et immunẽ ab omni
affectione et acceptatione munerum et persona
rum quasi nix:et quasi lana albi capilli eius:da
to ꝙ hodie multi sessores et iudices sunt contra
rie cōditionis. Unde dicitur. Uidi stultum in di- Eccle.10.b
gnitate sublimi:thronus eius.i.autoritas rote
circa eum. Uoluentes/id est ministri sui volubi-
les et apti ad obediendum:debent esse igniti/id
est feruentes et charitatiui:vel ignei/id est rigi-
di ad malos puniendum/ꝛ iustos promouendũ:
et ideo fluuius igneus rapidus/id est extensio
et sententia aspera ꝛ rigorosa a facie eius debẽt
contra ipsos emanare:quia nullum debet time- F
re quin per iusticiam et rigorem faciat iudiciũ
equitatis. Apls. Facit ministros suos flãmam Hebre.1.c
ignis. Hic debet habere plures ministros: quia
iudicium nō debet fieri nisi corã pluribus assi-
stentibus ꝛ cōsiliariĳs. Libri debent esse aperti:
quia s̄m qḋ in libro legum et canonum inueni-
tur scriptum/debent procedere:ꝛ filio hominis.
i.bonis notabilibusq̄ personis finaliter debent
dare potestatem/gloriã ꝛ honorẽ. Bestiarũ autẽ
i.ferociũ iniquorũ ratione carentiũ debent au-
ferre et reprimere potestatem. Deut. Quẽ iniu- Deu[illegible]
stum videris/condẽnabis:quẽ vero iustũ vide-
ris/victorie palmã dabis. ¶ Uel dic ecōtrario/ꝙ Aliter
in throno ꝛ in dignitatibus seculi sedẽtes pre-
lati et iudices sunt hodie in tãta pōpa ꝙ habẽt
milia miliũ ministrantiũ ꝛ assistentiũ:sed ipse ro
te ꝛ ministri sui sunt ignei per rapinam et exco-
riationem:etiam fluuius.i.rigor crudelitatis et
rapine a facie taliũ egreditur in subditos vnde
quaq̄ Iohe. Ante faciem eius ignis vorax. Iohel.2.a

¶ Capl'm viij. Textus.

Anno tertio regni balthasar regis vi-
sio apparuit mihi. Morali. Cap. vĳ.

Cum esset Da-
niel in regione helam: vidit
se esse super portam vlay. Ui-
di inquit/et ecce aries vnus
habens duo cornua:et vnum
cornu maius alio: qui cornu-
bus suis ventilabat ꝑ omnes

b mūdi partes: ⁊ nullus poterat sibi resistere: fe-
citq̧ sm volūtatē suā: ⁊ magnificatus est. Tunc
venit hircus caprarū ab occidente: habens cor-
nu insigne ante oculos vndiq̧ vētilās: ⁊ efferatꝰ
est in arietē: ⁊ cōminuit cornua eiꝰ: ⁊ nullꝰ pōt li-
berare arietem de manu eius: tñ in fine cornu il-
Moralitas. lud magnum fractum est consumptūq̧. ¶Aries
iste significat aliquem religiosum/simplicem/et
maturū; vel quencūq̧ virū bonū ⁊ honestū: qui
q̄nq̧ habet duo cornua. i. scientiam vtriusq̧ te-
stamenti. Vel duo cornua, id est scientiā natura-
lem/et affluentiā tēporalem. Vel duo cornua. i.
mitram, qr forte est episcopus vel cornutus, vel
duo officia. i. duplicē iurisditionē/id est spiritua-
lem ⁊ temporalem: quia cornus in manu eius.
Abacuk. 3, a Abacuk. Ista q̄nq̧ fauente fortuna magnificat̄ ⁊
crescit per potentiam secularem: intantū ꝙ non
inuenit sibi resistētē: sed sepe accidit ꝙ venit hir-
cus/id est vilis ⁊ insufficiens persona: que tan-
tūmodo habet vnum cornu. i. vnum officiū: qui
pugnat contra prelatum: ⁊ preualet contra eū:
⁊ frangit cornua potentie eiꝰ: ⁊ regnat loco eiꝰ/
Abacuk. 1, b sic ꝙ nullus potest sibi resistere in vna potesta-
te. Unde dicitur. Impius preualet aduersus iu-
stum ⁊c. Sed tñ in fine frangitur cornu eius: id
est eius potestas: quia sepe accidit/ꝙ qui frege-
runt aliorum potestates postq̄ diu regnauerūt
b ⁊ mundum tribulauerunt: ita ꝙ nullus eis po-
terit obuiare: finaliter cōfringuntur: ⁊ per mor-
Esa 30. c tem subitam moriuntur. Esa. Subito dum non
Aliter. speratur venit contritio eius ⁊c. ¶Vel dic qd
hircus fetidus est aliquis luxuriosus ⁊ immū-
dus: qui q̄nq̧ habet vnum cornu insigne/ scilz
generis nobilitatē/vel seculi dignitatē ⁊ ptātē,
et hoc inter oculos, qr scz iste pre oculis semp
hz ꝑsumptionē ⁊ superbiā, vel aliquod bonū i
seipsum habet. Iste igitur pugnat contra arie-
Aliter. tes cornutos. i. contra predicatores humiles/⁊
eos conterit: et tamen finaliter ipse perit. ¶Vel
dic quod aries est predicator/ cum cornu du-
plicis testamenti: cui nullus resistit: sed vndiq̧
circuit predicando: sed quandoq̧ venit hircus
fetens/id est peccatum luxurie: quod quandoq̧
Aliter. ei preualet: et suam destruit potestatem. ¶Vel
dic quod aries est diues aduocatus cum pluri-
bus cornibus/id est officijs ⁊ dignitatibus: qui
intantum prosperantur in terra/quod per ra-
pinas ⁊ exactiones omnes vicinos conturbat:
ita quod nullus potest suis malicijs obuiare:
sed in occidēte mortis venit hircus fetidus/id
est diabolus: qui circa tales effrenatur per mor-
Aliter. tem temporalem. ¶Vel hircus/id est mors quā
comitatur fetor: et horror eos confringit per
damnationem eternam: ita quod nullus eis am
Treñ. 1. a plius suffragatur: quia omnes amici eius spre-
uerunt eam inter angustias. Et iste hircus sci-
A licet diabolus habet vnum cornu/scilicet excel-
lentiam nobilitatis naturalis qua pollet: quia
Job. 41. d nō est potestas super terram que cōparetur ei.
Eodē ca. c Quam habet semper per superbiā ante oculos
mentis et imaginis sue. ¶Daniel vidit vnum
modicum cornu quod factum est magnum: et
tunc videns se fortificatum, insurrexit cōtra stel-
las: et deiciebat eas in terram contra sanctua-
rium dei: et conculcauit illud ⁊ magnificatus est
in fortitudine celi: ⁊ prostrata est veritas in ter-
ra. ¶Tales sunt multi qui primo sunt modici
q̄tum ad dignitates, prosperitates et diuitias:
vt forte quia sunt de humili plebe, et in paruo
statu: tandem tamen fiunt grandes: quia ipsi di
tantur et magnificantur: et tunc ipsi insurgunt
contra deum per vitia ⁊ peccata: et stellas ⁊ san
ctuarium. i. dei sanctos perfectos: religiosos:
vel sanctuariū. i. religionem per rapinas ⁊ exa-
ctiones destruūt ⁊ cōculcant: ita ꝙ ad literam ꝑ
taliū fraudes ⁊ malicias fortitudo celi. i. ecclesie
impugnat̄: ⁊ veritas deprimit̄. Vñ Esa. Corruit Esa. 59. c
in plateis veritas ⁊c. ¶Daniel se asserit vidisse Eodē. c. a
hircū, q̄ vētilabat ꝑ quatuor partes celi: ⁊ ꝙ nul-
la erat bestia q̄ sue posset resistere volūtati: verū
tamen cornu eius insigneq̄ ꝺ habebat, ante ocu-
los fractū est: ⁊ quatuor loco illius surrexerūt.
¶Istud expone sicut libro de animalibus capi- a
tulo de angue, vbi agitur de hydra: cuius abla-
to vno capite duo surgebant.

¶Capitulū x. Textus.

Anno tertio regni Cyri regis Persa-rū, verbum reuelatum est. Moralitatū Capitulum viij.

VIdit Daniel: et
ecce vir vnꝰ vestitꝰ lineis: ⁊ re-
nes eiꝰ cincti auro obriso: cor-
pus eiꝰ q̄si chrysolitꝰ: facies si-
cut species fulguris: oculi vt
lampas ardēs: brachia eius ⁊
q̄ deorsum erāt q̄si spēs eris cā- Moralitas
dētis: ⁊ vox sermonū eiꝰ quasi vox multitudinis:
¶Iste est vir ꝑfectus, q̄ vestitus dz esse lineis. i.
candore puritatis in cōsciētia. Renes eius, idest
actus ⁊ motus renū dz esse cinctus ⁊ restrictus
fulgore castitatis i apparētia: ⁊ ꝯuersatio dz esse
aurea ⁊ honesta, ⁊ maxime quo ad renes, idest q̄
ad actus veneris: corpus eius. i. intentio dz esse
chrysolitus. i. ꝑciosa ⁊ sctā. Facies eius. i. affectio
dz esse sicut fulgor per ardorē charitatis. Oculi
cordis sui sicut lāpas, ꝑ splendorē discretionis ⁊
sublimitatis. Brachia eius. i. virtus dz esse erea,
idest sonora ꝑ sonorā ꝑdicationē, ⁊ ꝑ meritorā ope
rationē: ⁊ candēs ꝑ colorem superne charitatis. Mat. 17. a
Vñ dicit̄. Vestimenta eius alba sicut nix. Sic igit̄
ꝑfectꝰ est lineus quo ad puritatē, aureꝰ q̄ ad ho- c
nestatē, chrysolithꝰ q̄ ad sanctitatē, fulgureꝰ quo
ad charitatē: lāpadeus quo ad sciētie claritatē:
ereus quo ad bonoꝝ opeꝝ diuturnitatē: qr es est
metallū durabilissimū. Vñ de tali viro potest dici zach. 6. d
illud, zacha. Ecce vir oriens nomen eius.

¶Capitulum decimūter-tiū Textꝰ. Erat vir habitās in Babylo-ne: ⁊ nomē eius Ioachim. Moralitatū Capitulum ix.

INgressa est Su-
sāna pomeriū viri vt illic recrea
ret̄ ⁊ lauaret̄. Emisit aūt puel-
las, ⁊ remāsit sola: ⁊ statiz affue-
rūt duo seniores iniqui, q̄ ipaz
voluerūt maculare: sz qr nō cō-
sensit eis, ꝓhibuerunt testimo-
niū adulterij contra ipsam. Que cum duceretur
ad mortem: affuit Daniel, qui probauit eos men
daces: ⁊ sic Susannā liberauit, ⁊ senes ad suppli
ciū condēnauit. ¶Susanna est anima. Vir eius ē Moralitas
christus. Viridariū christi est religio. Aqua que
est ibi, est fons deuotiōis. Unguētū quod est ibi
est dulcedo consolationis. Ancille anime sunt
gratie ⁊ virtutes. Duo senes sunt mūdꝰ ⁊ diabo a
lus. Daniel ē prelatꝰ, presbyter vel sacerdos. Ac
cidit igitur ꝙ Susanna. i. anima christiana ve-
nit ad viridarium viri sui christi. i. statum sue re
ligionis, vt ibi recreetur, ⁊ lauetur: et vt ibi
aqua deuotionis ⁊ lachrymarum a cunctis sor-

dibus ⁊ vitiis abluat, ⁊ vnguento diuinarū gra-
tiarū ⁊ cōsolationū spūaliter inungat. Sed quāꝙ
accidit, ꝙ ista a se emittit ancillas. i. virtutes ꝑ
aliqua peccata que cōmittit in religiōe: ⁊ sola si-
Luc.10.g ne virtutibus vult remanere. Unde dicitur. So-
ror mea reliquit me solā ministrare. Et tunc ve-
re insurgunt statim aduersus eam duo senes. s.
mundus ⁊ diabolus: qui tentant eā: ⁊ volunt ꝙ
misceatur cū eis ꝑ vitia ⁊ peccata: scʒ cū mūdo ꝑ
auaritiam ⁊ luxuriā: cum diabolo ꝑ supbiā, irā ⁊
inuidiam: qꝛ tunc est sola: ⁊ non habet adiutoriū
gratie dei. Sed quandoꝗ dei auxilio fit, ꝙ ipsa
scʒ anima resistit, ⁊ non consentit: ⁊ tunc isti duo
senes, scʒ diabolus ⁊ mundus, imponunt sibi et
procurāt quicqd mali possunt, tribulationes et
labores. Ueruntamē dei iuuamine ⁊ opere Da-
nielis, idest consilio sacerdotis, ipse euadit: nec
Ps.119.a perit manibus eorundem. Psal. Ad dominū cum
Aliter. tribularer clamaui ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ pomerium est
mundus: vbi est iam vxor Joachim dei patris: q̄
dum credit mundi voluptatibus vti, a qua et vn
guento. i. mundi prosperis: emittit ancillas, idest
virtutes: ⁊ sic senes, idest caro ⁊ mundus tentāt
eam, scilicet caro de luxuria, de superbia demon:
⁊ tunc ipsa est in periculo mortis eterne, nisi cla-
E met ad dominum per confessionem ⁊ orationem:
⁊ nisi a Daniele. i. a christo per suam gratiaʒ libe
Ps.118.m retur. Psal. Me expectauerunt peccatores ⁊c.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ Susanna quia erat sola, fuit in peri-
culo damnationis: et ideo bonum est semper ha
bere amicos secum socios bonos: ne propter so-
Gen.2.c litudinem ꝑueniant nobis mala. Unde dicit. Non
Aliter. est bonum hominem esse solū. ¶ Uel dic ꝙ senes
sunt iuuenes moderni: qui si sit aliqua ꝑsona in
viridario. i. in iurisditiōe sua, que coram eis ha-
beat negocia, nisi eis sit fauorabilis, ⁊ nisi eorū
faciat voluntatem, eis applaudendo, vel munera
presentando: vere nō timent sententiare contra
ipsam. Ueruntamen Daniel, idest christus in fine
Mat.7.a ipsos crudeliter condemnabit. In quo enim iu-
Ca.xliii.a dicio iudicaueritis, iudicabimini. ¶ In Babylo
ne erat idolum nomine Bel: quod rex et popul⁹
colebant: ita ꝙ rex infinitam quantitatem cibo-
rum cōtinue tradebat sacerdotibus Belis vt po
nerent coram Bele: qui fingebant ꝙ oēs cibos no
cte qualibet deuoraret. Illi autem fecerāt mea-
tus subtus terram: per quos ipsi, vxores ⁊ filii
ingrediebantur: qui omnia deuorabant. Daniel
autem hoc volens probar, occulte pauimentum
cinere supersparsit: et sigillo regis ostium sigilla
uit. De nocte autem per occultos meatus sacer-
dotes cū vxoribus ⁊ paruulis venerunt: ⁊ que
F posita fuerant comederunt: ita ꝙ in cinereo paui
mento vestigia virorum, mulierum et paruuloꝝ
apparuerunt: ⁊ sic ipsorum malicie sunt reperte
ita ꝙ eos rex ⁊ babylonii punierunt, ⁊ idolum
Moralitas destruxerunt. ¶ Babylon que interpretatur con
fusio, est mundus plenus cōfusione. Bel est chri
stus: quia bel interpretatur vetustas. Iste autē
Dan.7.c dicitur antiquus dierum. Iste autem in templo
sancte ecclesie coronatur: ⁊ tam a regibus ꝗ̄ a ce
teris populis adoratur. Quid? Pro certo reges
et populi tradunt a principio maximas impen
sas, cibos, redditus, possessiones sacerdotibus
Bel. i. christi sacerdotibus et viris ecclesiasticis:
vt ipsi Bel. i. christum in persona pauperum per
eleemosynas et in persona propria per deuotio-
nem nutrirent: ipsi vero fingunt et dicunt ꝙ Bel
omnia deuorat et cōsumit. i. ꝙ oīa in diuinis vsi-
bus consumunt. Sed ipsi habent occultos mea-
tus, per quos transeunt et introeunt, ⁊ vxores
eorum ⁊ filii, qui bona data ecclesie deuorant
et consumunt. Et ideo sicut Daniel proiecit cine
rem in pauimento: sic in crastino apparuerunt
vestigia virorum, vxorum ⁊ puerorum: ⁊ sic de-
prehensa est fraus eoꝝ: et sic templum ⁊ sacerdo
tes a rege sunt destructi. ¶ Sic vero carissimi in Moralit
templo ecclesie apparent tot vestigia istarum cō
cubinarum ⁊ filiorum eorum: ꝙ iam quasi publi
cum est: ita ꝙ sacerdotes amodo non possunt di
cere, ꝙ talia bona a Bele deuorātur. i. in dei vsi-
bus expendantur: quia planum est ꝙ in pompa-
rum suarum. i. in vxorum, filiarum et concubina
rum vtilitatib⁹ expendant. Et ideo pro certo ho
die rex et populus visis hmōi fraudib⁹, subtra- G
hit ei redditus ⁊ impensas quas antiquitus de-
derunt: ⁊ templum ecclesie cum suis sacerdotib⁹
quantū possunt, destruunt ⁊ subuertūt. Ideo di-
citur. Uos sacerdotes recessistis de via, ⁊ scanda Mala.2.b
lizastis plurimos in lege: irritum fecistis pactū
Leui, propter qđ dedi vos cōtemptibiles oībus
populis et humiles. ¶ Uel dic ꝙ rex est Christus
cui⁹ templum ecclesie intrant mulieres, infantes
⁊ paruuli, idest persone ignorantes: per vias oc-
cultas, idest occulte ⁊ simoniace per fauores et
dona: ⁊ hoc non vt ipsi seruiant deo: sed vt ipsi co
medant ⁊ habeant impensas. i. temporales diui-
tias que sunt ibi: modo autem oīa sunt sigillata
sigillo regis: qꝛ q̄diu durat vox huius vite, non
apparent merita personarum: sed quando trās-
ibit vox huius vite, tunc apparebunt vestigia
talium, tunc videbunt mala que modo faciunt,
et modos sui ingressus: ⁊ tūc a rege christo eter-
nis cruciatibus occidentur. Unde dicitur. Ui-
dit gentes ingressas sanctuariū ne intrarent ⁊c. Tren.1.d

¶ Moralitatum super Danielem Finis.

Moralitatum Liber vicesimusquintus super Jonam.

¶ Capi. i. Textus.

Et factum est verbum domini ad Jo- nam filium Ama. bi. Moralitatum Capitulum i. D

IOnas ꝓphe-
ta cui dominus preceperat
vt iret in Niniuen destru-
ctionem vrbis predicare,
voluit a facie domini fuge
re: ⁊ inuenta naui disposuit
in tharsis nauigare. Uerū-
tamen cum esset in naui de-
scendit ad profundum na-
uis: ⁊ cepit sopore graui dormire: tēpestas autē
ꝓpter ipsum in mari surrexit, qꝛ nauē ⁊ nautā fe
re submersit: sed nautis ad sortes recurrentib⁹,
⁊ ꝓpter quē tēpestas fieret sciscitātibus, cecidit
sors super Jonaʒ. Qui statim a somno euigilat:
⁊ cōperta causa in mare ꝓiicit: ⁊ statim tēpestas
sistitur ⁊ sedatur. Dñs aūt cetū preparauit: qui
Jonā deglutiuit: ⁊ ipsum triduo in suo ventre vi
uentem, ⁊ deum orantē tenuit: ⁊ tandem ad lit⁹
maris ipsum portauit: ⁊ euomuit. Qui tandem
pergens in niniuē mandatū dei loquit, ⁊ post qua-
draginta dies submersionem minat: que tamen
penitentiam faciens liberatur. ¶ Ista exposuit Allegoria.
christus allegorice de seipso dicens. Sicut Jo- Mat.12.d
nas fuit in ventre ceti tribus diebus et tribus
noctibus sic erit filius hominis in corde terre.
Et ideo possumus dicere, ꝙ Jonas qui interpre-
tatur colūba, christum piū, simplicem ⁊ colūbinū
significat: qui proculdubio ꝑ predicando in Niniue

nen .i. in mundũ a patre mittit. Et qꝛ tempestas
tribulationis & dãnationis aliquo modo cessare
nequibat: a nautis, idest a iudeis de naui. i. de
hierusalem eijcit: & in mari. i. in mortis amaritu-
Matt. 18. a dine damnat. Dicebãt enim iudei illud Matth.
Expedit vt suspendat mola asinaria in collo ei⁹,
& submergat in mare ꝓ populo, vt non tota gẽs
pereat. Istum igitur cetum piscis immanis, idest
terra voratrix per sepulturam absorbuit, & ibi
triduo continuit: sed post triduum per resurre
ctionẽ euomuit: et tandem ciuitas huius mun-
di per penitentiam saluata extitit. Unde illud
Gen. 40. c Gen. Tres adhuc dies sunt per quos recordabi
tur Pharao ministerij tui: et restituet te in gra-
Aliter. dum pristinũ. ¶ Uel dic ꝙ Jonas significat quos
dam discordes et litigiosos, a facie domini per
peccata fugientes: et in tharsis qđ interpretatur
explorans gaudiũ. i. explorationẽ gaudiorũ se-
Job. 34. c culi pro viribus nauigantes. Unde Job. Quasi
de industria recesserunt a deo. Qui graui somno
peccati obruti, totam nauem. i. religionem, eccle
siam, ciuitatem vel patriam vbi degunt, tribulãt
& turbant, tempestatem, dissensionem et exactio
B nem excitant & producunt. Sicut ad literam vi-
demus in claustris, de quibusdam dyscolis: de-
tractoribus, brigosis et verbosis: qui nõ cessant
discordiam seminare, & dissensionum & litiũ cau-
Prouẽ. 17. b sa esse. Sicut enim dicitur. Semꝑ iurgia querit
malus. Sicut videmus de quibusdã malis offi-
cialibus & brigosis hoĩbus: qui ꝗdiu viuunt, nõ
potest esse pax in patria: sed semper tribulatio
vel tempestas: et ideo semꝑ necesse est ꝙ sors for
tune sine sup tales finaliter cadat: & ꝙ ipsos sua
iniquitas comprehendat: & ꝙ naute nauis. i. pre
lati vel rectores patrie ipsos de naui. i. de pro-
speritate & statu deijciant et deponant in mare,
idest tribulationum amaritudinem eos ponant:
et deuorandos ceto, idest demonibus vel malis
hominibus, et austeris commissarijs & balliuis
eos tradant: qui scilicet eos ad litus aridum. i.
ad paupertatis statum euomãt & deducãt. Ista
quotidie videmus de istis malis hominib⁹ mun-
dum tribulantibus, et in mundi prosperitate
dormientibus: quia finaliter deponuntur, et in
mare tribulationum ponuntur: et ceto, idest du
ris commissarijs examinandi traduntur: a qui-
bus ad litus paupertatis postea euomuntur.
Prouẽ. 22. De istis igitur dicitur. Eijce derisorem: et exibit
cum eo iurgium: cessabuntq; cause & cõtumelie.
Aliter. ¶ Uel dic ꝙ iste dormiens est peccator, delicijs &
prosperitate gaudens, et in alios tempestates
tribulationũ excitãs: qui finaliter in mare, idest
in amaritudinem tribulationum proijcitur, et
C mundi pericula sibi a ceto, idest a diabolo vel in-
ferno voratur: et in ventre eius iterum reuomen
dus. i. resurrecturus seruatur. ¶ Predicante Jo
na et subuersionem vrbis minante: venit verbũ
Ca. iij ad regem Niniue. Qui surgens de solio suo, abie
cit vestimẽta sua: & indut⁹ est sacco, & sedit i cine
re: et precepit ꝙ homines & iumenta saccũ indue
rent: et non comederent nec biberẽt, sed omnes
vnanimiter ieiunarent, et omnes in fortitudine
ad deum clamarent. Quod videns dominus, ciui
tati illi pepercit: & ipsam non subuertit. ¶ Sic ve
re nullus est ita magnus rex aut domin⁹, quin
Moralitas debeat verba predicatorum timere, et ad eorum
verba solium per humilitatem descendere, saccũ
penitentie induere: et in cinere. i. in mortis medi
tatione manere: et ad ieiunandum. i. penitẽtiam
faciendum homines et iumenta inducere vel mo
nere. Quod si fecerint, a damnationis periculo
se poterunt liberare: alias enim necesse est eis tri-
bulationibus corporis et cordis subiacere. Unde
Luc. 13. a Luc. Nisi penitẽtiam egeritis, oẽs simul peribi-
tis. ¶ Hic habetis ꝙ super caput Jone subito or Eodẽ.
ta fuit hedera, quam desiccauit subito ventus
vrens &c. ¶ Mundi prosperitatẽ intellige per he- Moralit.
deram: que si subito orta fuerit, vt communiter
necesse est vt recedat. Unde in Prouer. Substan Prouẽ. 13
tia festinata minuetur: que autem paulatim col-
ligitur manu, multiplicatur. Unde de hedera ca- D
pitulo suo, lib. xij. & expone ibi.

¶ Moralitatũ super Jonã ꝓphetã Finis.

Moralitatum Liber vicesimussextus sup zachariã ꝓphetã.

¶ Capitulum j. Textus.

In mense octauo in anno secundo Darij regis, factum est verbum domini ad zachariam. Moralitatum Cap. j.

ZAcharias vidit qua
tuor cornua: & dictum est sibi, ꝙ illa
erant que ventilauerãt Judã, Israel
& hierusalem: & post vidit quatuor fa
bros. Et responsum est sibi ꝙ illi erant fabri qui Moralitas
venerãt cornua supradicta deterrere. ¶ Ista si-
gna potes generaliter applicare, ꝙ non est dare
tam durum seu crudelem tyrannum, quin quan
doq; inueniat duriorem. Quatuor enim cornua
duros et elatos peccatores significant, q̃ in qua-
tuor mundi partibus manent: qꝛ reuera iudã. i.
deum confitentem: israel, idest deum contemplã-
tem: hierusalem. i. pacifice conuersantes, tribula
tiones feriunt: sed domin⁹, contra tales fabros E
preparat, quãdo alios bonos iudices, vel alios
fortiores tyrannos ad confringendũ istorũ ela-
tionem et proteruiam procurat. Et pro certo
quotidie videmus, ꝙ tyranni officiales & vsura-
rij, postꝗ bonos diu ventilauerunt solent inue-
nire fabros domini, idest aliquos alios commis-
sarios, qui ipsos et eorũ superbũ statum cõfun-
dunt. Unde dicit. Excelso alius excelsior est: & in Eccle. 5. b
his quoq; alij eminentiores sunt. ¶ Uel dic ꝙ Aliter.
quatuor cornua sunt quatuor male affectiones
scꝫ gaudium inaniter exhilarans, dolor male af
fligens, timor male humilians, & spes male pre-
sumens. Ista sunt cornua, que male in animam
ventilant iudã, idest confessionem: israel, idest cõ
templationem: hierusalem, idest cõcordiam & pa
cis vnionem: et ideo quatuor fabri. i. quatuor
virtutes cardinales sunt ad ista cornua conte-
renda necessarie, et ad malas affectiones qua- Eccli. 33. b
druplices moderandas. Unde Eccli. Contra ma Aliter.
lum bonũ est. ¶ Uel dic ꝙ quatuor cornua sunt
quatuor species elationis et superbie: scꝫ elatio
propter eminentias, propter diuitias, proter ꝓ-
prias virtutes, propter mundi fauores, et fame
varias opiniones. Sed quatuor fabri. i. quatuor
sensus humilitatis, ista quatuor cornua cõterũt:
quia quatuor species humilitatis, que sunt sper
nere nullũ, spernere mundum, spernere sese, sper
nere se sesemper: ista quatuor superbiam tollunt.
psal. Cornua peccatorum conterentur &c. Psã. 74. b F

¶ Capit. iij. Textus.

Et reuersus est angelus qui loquebatur in me: et suscitauit me. Moralitatum

Capitulum ij.

Vidit zacharias vnū candelabrū aureū totum, qȝ habebat lampadē cū septez lucernis, z septē olei infusores Juxta qȝ duas oliuas vidit: q̄
Moralitas rū vna ad sinistrā lāpadis stabat, ad dexterā alia. ¶ Candelabrū in ecclesia est quicunq; iust⁹ plen⁹ sapientia: z quicunq; alios illuminat doctrina: qui tot⁹ dz esse aureus, idest sanct⁹: nō solū int⁹ in cōscien
1.parak.3.a tia, immo exterius in apparentia. Uñ. Deaurauit eā intrinsec⁹ auro mūdissimo. Iste igit dz habere lampadē spūssancti cū septez lucernis, idest cū septem donis: z duas oliuas. i. duas species
Aliter. misericordie spiritualis z tpalis, cū suis infusoriis. i. cum suis septem operibus piis. ¶ Uel dic q candelabrū illuminās ecclesiā ē spūssctūs: suus lampas, odor z charitas septem lucernas. i. septē dona cōtinet: qȝ septē fusoria. i. septem mie opera, oleū eleemosynarū z pietatis infundētiā secum habet: z qȝ super duas oliuas. i. sup duas species virorū misericordium, scz istos qui tem
B poraliter z spūaliter pietatē faciūt, visitat: z confortat: qz mia temporalis q̄ consistit in alios pascendo, hospitando, sepeliendo: z mia spiritualis que cōsistit in alios corrigendo docēdo z cōsolādo, z eis remittendo, z p eis orando: lampadi. i. spūisancto vel charitati vicine sunt, z ab ipsis
zach.4.d pueniūt: vt de istis duob⁹ generib⁹ misericordiū dicatur illud Zacha. Isti sunt duo filii olei splendoris, q̄ assistunt dominatori vniuerse terre.

¶ Capitulū v. Textus.

Et cōuersus sum: z eleuaui oculos meos z vidi: z ecce volumen volans. Moralitatum Capitulum iii.

Vidit zacharias volumen, cuius longitudo erat viginti cubitorū,
Moralitas latitudo decē: in quo maledictio cōtra fures z piuros cōtinebat. ¶ Talis est sacra scriptura: qz ista est volumē inuolutū, a paradiso volitans z allatū, cuius lōgitudo est fides: que in viginti cubitis, idest in viginti particulis distincta consistit: inquantum septē sacramēta, septē virtutes, z sex opa mie cōtinet: latitudo decē mādata legis: tenet in quibus fur z
Eodem.c.c piurus maledicit: z ad mortē ppetuā condēnat. ¶ Duas vidit zacharias mulieres que habebant alas q̄si milu⁹: z spūs erat in alis eoꝝ: q̄ vnā āpho
b rā inter celū z terrā leuabāt: z eā vt edificaretur ei loc⁹ in terra Sennaar deferebāt: in medio amphore quasi mulier q̄ dicebat impietas cōtinebatur: z massa plumbea os amphore claudebatur.
Moralitas Ipsa vero amphora egrediēs: z aliorū oculis vocabat. Hic, est inquit oculus eoꝝ, vniuersa terra. ¶ Per istā amphorā pfundā pōt intelligi vsurarius vel auarus: qui scz p auariciam est insatiabilis z capax: per malicia est pfundus, in qua ista mulier q̄ est impietas continet: z in ipsius animo massa plumbea, idest cum pondere male cōsuetudinis cōtinet. Impietas enim. i. crudelitas: in amphora, idest in corde vsurarii vel auari sedet: z ibi sicut in hospitio suo manet: sicut videmus de
Mal.1.b vsurariis, quorum voluntas caret pietate z quorum conscientia est plena omnimoda crudelitate. Malach. Uocabunt termini impietatis z pplš zc. Patet etiā q massa plūbea. i. pōdus male psuetudinis impietatē in istoꝝ ɔscientia taliter detinet, q in ipsam cōtrahere verbo vel verbere nullus valet. Satis eñ potest deus vł platus pcutere vel pdicator vrgere: qz iniquitatē sue peruerse cōscientie nunq; ab istis poterit amouere. Unde de Esa. Succensa est quasi ignis impietas. Ista Esa.9.b
amphora dicit egrediens inter celum z terrā: pōdus dicit oculus terrā dirigens. Dicit ad terraz Sennaar: qȝ interpretat fetor finaliter tendens: A
z sicut visum est, dicit impietatē cōtinens: qz proculdubio auarus a dei gratia z amicitia egredit inter celum z terrā. i. inter alta z infima, p status sui instabilitatē z incōstātiā suspendit: ceco; secularium lux z oculus, rector z director creditur impietate replebit: z finaliter in terrā fetorū inferni defert: vbi locus talium finaliter ordinat. Hiere. In tophet sepelient: eo q nō sit alius locus Hie.19.c
ad sepeliendū. Sed iste due mulieres istā amphorā de terra erigūt z eā in terra sennaar deducūt: qz due mulieres. i. duo mollia vitia, scz carnalis parētū affectio, z terrenorū ambitio improbant: quibus scz annexe sunt ale milui. i. quedā pigritia z superbia z elatio, z in istis alis virtutis presumptio. Istā amphorā, scz auarum z peccatorē p inanem spem erigunt: ita q eum semper velle sursum ad celū. i. ad celsitudinē status ascendere faciūt: z tñ constat q inter celū z terrā remanet: qz nunq; attingit ad celsitudinē quā optat: q̄nimmo semp solet in pendulo manere: z nullā status certitudinē obtinere: qz nō sufficit istis status inferior quem relinquunt. Celū aūt. i. statū altiorē nō possunt attingere quē exposcūt: z sic inter celū z terram idest in incertudine stat⁹ remanēt: qz illud qȝ desyderāt, attingere nō valent. Uñ Eze Ezech.8.b.
chie. Eleuauit me spūs: z statuit me iter celum z B
terram: spūs dico elationis. Iste igit mulieres. i. affectus carnales z auaricia istam amphoram. i. pctōrē, in terra sennaar. i. in campū fetoris: scz in infernū portāt vbi locū perpetue mansiōis sibi p Eze.23.a
parent. Ezech. Fili hois, due mulieres fuerunt filie matris vnius. ¶ Uel dic q due mulieres q̄ pctōrem in inferno portāt: sunt mundus z caro vxor z diabolus, vel carnalis voluptas, vel spes penitentie finalis, z timor affectionis. Ille male mulieres q̄ alas superbie possident, z spiritum male affectionis habēt: z ideo amphoram, idest peccatorem in infernum deferunt. Uide si vis supra de elephante ca. vltimo. Aliter

¶ Capitulū vi. Textus.

Et cōuersus sum, z leuaui oculos meos z vidi. Moralitatum Ca. iiii.

Zacharias vidit quatuor quadrigas egredientes de medio duorum montium ereorum: quarum prima habebat equos rufos: se Moralitas
da nigros: tertia albos: quarta fortes z varios. ¶ Dic si vis, q iste quatuor quadrige, sunt quatuor virtutes cardinales: scilicet fortitudo, temperantia, iusticia z prudentia. Iste sunt quadrige domini, ad quas debemus esse ligati: et iugo discipline z obedientie subiugati. ¶ Isti enim a duobus montibus ereis, idest a duabus anime potentiis perpetuis z solidis, scilicet intellectu z affectu oriuntur, et ab ipsis naturaliter producuntur: que quadrige quatuor ha C
bent species equorum, scilicet hominū sibi famulantium: quia fortitudo habet equos rufos, idest martyres proprio sanguine rubricatos. Temperantia habet nigros, scilicet confessores per squalorem penitentie offuscatos. Prudentia habet albos, idest doctores lumine scientie dealbatos. Iusticia habet varios, idest bonos pla

tos et principes: nunc ad promouendum, nunc
Zachu.3. b. ad puniendum equitate preuia variatos. Isti
sunt igitur equi domini, idest viri sancti: q̄ qua-
drigas virtutum cardinalium traxerunt, id est
ipsis mediātibus merces meritorum portauerūt
et in seipsis vexerūt. Unde Abacuk. Quis ascē-
det super equos tuos? ⁊ quadrige tue saluatio.
¶ Uel dic ꝙ quadrige quatuor cum equis suis,
sunt quatuor status et conditiones: scilz niger,
qualis est status monachorum nigrorum, augu
stinorum. Rufi, qualis est minorum cisterciensiū.
Albi qualis est carmelitarū. Uarij qualis est se-
cularium clericorum ⁊ laicorum: qui determina-
tum habitum non habent. ¶ Uel dic ꝙ equi sunt
viri iusti: quorum quidam sunt rufi per charita
tem, nigri per humilitatem, albi per innocentiā
⁊ castitatem: varij per honestatē. Psal. Circūa-
micta varietate. ¶ Uel dic ꝙ econtra, ꝙ equi dia
D boli sunt peccatores. Esa. Equi eorū caro, ⁊ nō
spiritus: et istorum quidam sunt rufi per mali-
ciam: quidam nigri per infamiam: quidam albi p
hypocrisim: quidā varij per duplicitatē et incon
stantiam.
¶ Moralitatū sup zachariam prophetam Finis.

Moralitatum Liber xxvij. libri primi Machabeorum.

Capl'm j. Textus. Et factum est postq̄ percussit Alexāder philippi macedo. Moralitatū Capitu. j.

ALexander rex
macedonum multos reges
⁊ pricipes debellauerat: mu
nitiones eorum cōfregerat,
spolia multitudinis gentiū
acceperat: ⁊ i manu forti re-
gnauerat super terram. Et
Moralitas. factū est ꝙ moreretur: et re-
gnauerunt pueri ei⁹, vnus-
quisq̄ in regno suo: ⁊ imposuerunt sibi diadema
ta: et multiplicata sunt mala i terra. ¶ Sic vere
dico ꝙ alexāder qui interpretatur auferens an
gustias tenebrarū. i. bonus p̄latus: q̄ tenebras
angustie ⁊ ignorantie per sapientiam scit aufer-
re: āgustias subditorum per dulcedinē et clemē
E tiam scit lenire: quandoq̄ regnat in ecclesia vel
patria ita fortiter et prospere ꝙ malos tyrānos
fortes suppeditat: munitioēs, malas cogitatiōes
eorum dissipat: spolia scientiarum et diuitiarū
vndequaq̄ augmentat. Sed sepe fit ꝙ ipso mor-
tuo in regno eius vel ecclesia diuisiones solent
fieri: ita ꝙ de pueris suis id est subditis quili-
bet vult regnare ⁊ diadema iurisdictiōis capere:
Judi. 18. g. ita ꝙ sine rege et regimine vagātes, quilibet am
bitiose cupit imperare: vel saltem sine iugo sicut
rex viuere et manere. Unde dicitur. In diebus il
lis rex non erat in Israel: sed vnusquisq̄ hoc qđ
volebat faciebat. Ista enim in ecclesijs vel con-
uentibus post mortem prelati videntur: quia
quilibet imponit sibi diadema, inquantum
prelati fieri presumunt: et imaginātur: et quili-
bet in loco suo regnat inquantum vagabundi
fiunt, ⁊ obedire maioribus dedignant̄: ⁊ sic mala
multiplicant̄ in terra: q̄r p mortē boni p̄lati, ⁊ per
P. 20. 11. d dissensionē eligentiū, p insolentiā p̄sumentiū sub
Eod. c. b ditorū fiūt in eccl'ia multa mala. Sicut dr̄ Ubi nō
est gubernator, pp̄l's corruet. ¶ Factū est ꝙ An-
thiochus radix pcti iponeret sibi duo diadema-
ta, ⁊ regnaret sup Asiā ⁊ Egyptū: nō sufficiebat
sibi regnū Asie ⁊ grecie possidere nisi etiā stude-
ret alienū regnū scz egypti, per violentiā vsur-
pare. Cū igit̄ preualuisset ꝯtra Ptolemeū regem
egypti, ⁊ spolia q̄plurima ꝯgregasset, apposuit
ēt filios israel ipugnare. Intrauit igit̄ sanctifica-
tionem in supbia: ⁊ accepit altare aureum, men-
sam et candelabrū, phialas, mortariola aurea, F
velū, cortinas, ⁊ ornamētū aureū qđ erat i facie
templi: ⁊ accepit aurū, argentū, vasa cōcupiscibi-
lia, thesauros ocultos de domo dn̄i: ⁊ cōminuit
oia: ⁊ sublatis oib⁹ in terrā suā redijt: ⁊ hierusa
lē tristē ⁊ desolatā dimisit. Causa aūt quare ista
mala filijs israel de⁹ pmiserit puenire, reddit̄ ibi-
dem: q̄r in dieb⁹ illis exierāt ex israel filij iniqui,
qui a testamento dei recesserant: ⁊ testamentum
cum gentibus disposuerāt: gymnasiū scđm mo-
dum gentilium in hierusalem contraxerūt: pre-
pucia sibi fecerunt, et nationibus se iunxerunt:
et venundati sunt vt facerent mala. Et acceden-
tes ad regem, potestatem faciendi iustitiam im-
petrauerunt. Quibus deus indignatus, ipsam
ciuitatem hierusalem in manu Antiochi reddi-
dit: qui templum et ciuitatē, vt dictum est expo-
liauit. ¶ Exponēdo mystice dico, ꝙ hierusalem ec
clesiam significat: que filios israel, id est ecclesia-
sticos deum videntes continet: et sic fit ꝙ hic in-
ueniunt̄ multi iniqui testamentum dei et cultum
religionis ⁊ ecclesie contēnētes, ⁊ ab eo per vitia Moralitas.
recedentes, testamentum gentiū, id est rit⁹ ⁊ mo
res seculariū eligentes: et se in moribus ⁊ ritib⁹
gētiū nationibus, id est secularibus conforman
tes: gymnasia secularis scientie in hierusalem,
id est in ecclesia introducentes: et prepucia car-
nalis vite sibi facientes: et a rege, id est a princi-
pibus secularibus potestatem faciendi iustitiā,
id est secularia officia, commissiones et negocia G
impetrantes. Uidēs igitur domin⁹ filios israel,
id est ecclesiasticos in seculares conuerti, vitam
regularem et ecclesiasticam negligere, et secula-
rem diligere ⁊ amplecti: solet eos antiocho, id est
mundi tyrannis et regibus subiugare: quia iam
non cessant hierusalem et templum ipsius, id est
ecclesiam et religionem bonis suis temporalib⁹
spoliare. Psalmi. Tradidit eos in manus gentiū H
et dominati sunt eorum qui oderūt eos. Nō enim
sufficit istis principib⁹ ꝙ notabilia regna habeāt ps. 105. f
quinimo ad alia regna, possessiones et terras iu
giter aspirant et anhelant. Nec eis sufficit egy-
pti, id est mundi spolia et diuitias tollere: nisi et
contra hierusalem, idest cōtra ecclesiam studeāt Aliter.
rapinis dimicare, et eam bonis ipsius spoliare.
Isti igitur duo diademata sibi imponunt, inquā
tum in mundo, et in ecclesia dominari querunt:
clerum grauant et premunt. ¶ Uel dic cōtra am-
bitiosos. Antiochus qui interpretatur pauper
silēs, significat ambitiosos qui in principio se eē
pauperes predicant: silentes et pacificos se fin-
gunt. Psal. Paup ego sum ⁊ in laborib⁹ ⁊c. Sic ps. 87. b
igit̄ facit quasi super duo regna imperat, id est
ꝙ duo officia acquirit: regnum ppriū, id est stat⁹
sibi proportionatus sibi non sufficit: quinimmo I
regna et beneficia aliorum ambit et cupit: et sic
quandoq̄ fit ꝙ Ptolomeum regno egypti, id est
aliquem aliū de sua dignitate deponit: ⁊ sic duo
diademata id ē duas dignitates sibi accipit. Apo Apo. 13. c
cal. Habet duo cornua similia agni. Et alibi. In-
trauit Ptolome⁹ antiochiā: ⁊ imposuit sibi dia-
demata. Sed isti adhuc nō sufficit nisi ad hieru
salē, id est ad templū, id est ad maioris stat⁹ vl' di
gnitatis p̄laturā veniat: quā supbe ⁊ ambitiose
intrare pcurat. Iste igitur mediāte exercitu suo
id altis principib⁹ secularib⁹ intrat santificatio-
nē, i. ecclesie prelationē in superbia: vbi pro cer-

so cum intrauerit:statim se cōuertit ad vasa au-
rea et argentea,ornamēta et supellectilia,id est
ad ecclesie diuitias depredandum, ad subditos
molestandum:et templū sibi cōmisse ecclesie spo-
liandū:et quod deterius est:quicquid potest in
ista hierusalē,id est in isto templo rapere, in ter-
ram suam ad literā portat:in domo paterna pa-
latia edificat:et de bonis ecclesie nepotulos di-
tat:et sic templum suum depauperare vt ditet
alios,nunq̄ cessat. Illud autem infortunium mi-
sere hierusalem merito superuenit:quia filij sci-
licet mali ecclesiastici,a testamento legis diuine
recedūt:et per diuersa peccata nationibus secu
laribus similes atq; pares fiūt. Et sic habere ta-
Job.34.d lem prelatum propter peccatū populi merentur
cum delinquunt. Unde Job. Dominus regnare
Aliter. facit hominem hypocritam propter populi pec-
cata. ¶Uel dic ꝙ talis Antiochus est diabolus:
qui propter peccata christianoruz vsq; ad hieru
A salem,id est vsq; ad christianorum fidem exerci-
tum vitiorum deduxit:sanctificationē,id est sta-
tum religionis cum superbia intrauit:et tamen
ornamenta spiritualia abstulit penitus. Exinde
enim sustulit altare deuotionis,cādelabrū discre
tionis,mensam compassionis / phialas predica-
tionis,mortariola diuini timoris,velū continen-
tie et casti nitoris,coronas eminētie et honoris,
et ornamentū bone cōuersationis,et spiritualis
honestatis et decoris. His enim omnibus;iam vi
detur ecclesia per diabolū spoliata,et ad tristem
desolationē deducta. Aurum enim et argentū et
occultos thesauros,id est sapientiā,clementiam
et virtutes sustulit:et vasa concupiscibilia,id est
bonas et sanctas ꝑsonas exinde rapuit et amo-
Treñ.1.d uit. Unde dicitur. Manū suā misit hostis ad oīa
desiderabilia eius. Et hoc ꝓ certo:q2 filij Israel
? viri ecclesiastici,qui nationibus secularibus se
conformare nituntur:et testamentū dei,et cultū
religionis et ecclesiastice discipline abominant:
Ezech.23.c talia incurrere promerentur. Unde Ezechi. Sce-
lus tuū et fornicationes tue fecerunt tibi hec ?c.
Aliter. ¶Uel si vis dic ꝙ Antiochus est malus p̄latus:
quo intrante et imperāte,in hierusalem,id est in
ecclesia vel religione:statim per suum malū regi
men ibidē deficiunt spirituales et temporales di
Puer.28.b uitie et supradicte:quia dicit. Regnantibus im-
pijs ruine hominū. Idem autē dic de malo prin-
Eodē ca. cipe,quando incipit in patria dominari. ¶Con-
B sequenter ibidem dicitur,ꝙ spoliato templo per
Antiochum ingemuerunt principes,seniores et
iuuenes:virgines infirmate sunt: et speciositas
mulierum est immutata:et omnis maritus sum-
psit lamenta:et vniuersa domus iacob induit cō
Moralitas. fusionem. ¶Sic vero templo ecclesie expoliato:
principes,seniores,iuuenes,virgines, mariti et
mulieres,et omnis status secularium persona-
rum spiritualiter infirmantur:et de bono in ma-
lum immutantur. Constat ꝙ ecclesiasticis a dia-
bolo per peccatū spoliatis/seculares solent ma-
lo exemplo eorum faciliter desolari:et a virtutū
Esa.24.a tramite immutari. Esa. Sicut populus sic sacer
Eodē ca.d dos. ¶Dicitur cōsequenter ibidem:ꝙ princeps
tributorum missus a rege,venit hierusalem:? lo
cutus est eis verba pacifica in dolo:et credide-
runt ei. Sed cum infra vrbem receptus fuisset
irruit repente in ciuitatem,? perdidit populum
ex israel:et accepit spolia ciuitatis,et succendit
eam igni:et destruxit domos eius ? muros eius
in circuitu:et captiuas duxit mulieres et natos:
et pecora possederunt. Et facta est hierusalē ha-
bitatio exterorum,et facta extera a semine suo:
et nati eius dereliquerūt eam:fructificatio eius
desolata est:dies festi eius conuersi sunt in lu-
ctum,sabbata eius in opprobriū,honores eius
in nihilum:s̄m gloriā eius multiplicata est igno-
minia eius. ¶Moraliter hierusalem est anima: Moralitas.
ad quam iniquus princeps,id est diabolus per
tentationes se applicat:et sibi in dolo sub specie
boni mala suggerendo loquitur:ita ꝙ quādoq; C
per malas complacentias et consensus sibi cre-
dit:et eum recipit et admittit: sed statim postq̄
ciuitatem mentis per peccatum mortale intraue
rit,repente per vitiorum cumulum super ipsam
irruit:et populum suum,id est potentias ? con-
sensus destruit,spoliaq; virtutum dirumpit:mu-
ros discipline scilicet regularis,in ea destruit:et
igne cupiditatis eum cremat et comburit,id est
bonas affectiones:natos eius,id est viriles ope
rationes ab ipsa captiuat penitus:pecora vero,
id est bestiales motus ibi possidet atq; nutrit:et
sic fit ꝙ ista a suo semine,id est a bonis virtutib9
fit extera alteri populo:scilz vitijs fit subiecta.
Nā sanctificatio sue deuotiōis desolat:festiuitas
spūalis gaudij cōtristatur:sabbatū;quietis men-
tis sollicitudinibus conturbatur:? sic honor sue
spiritualis et rationalis conditionis in nihilum
computat:? sic gloria quā anima habuerat an-
te peccatum in ignominiā cōmutatur. Treñ. In Treñ.1.f
circunitu eius hostes eius:facta est hierusalem
quasi polluta menstruis. Fatuū est igitur talem
hospitē recipere:et cordis nostri ianuas per cō-
sensum tali principi aperire. ¶Uel dic mystice,ꝙ Aliter.
hierusalem significat ecclesiā,princeps ambitio-
sum. Ista est enim veritas,ꝙ ambitiosus in dolo
verba pacifica loquitur:seipsum mitem dissimu-
lat/vt ingressus sibi pateat:et ad statum prela-
tionis vel promotionis interius intra ecclesiam D
admittatur. Sed quādo se videt introductū,et
ad prelationis officiū sublimatū,in statu et offi-
cio confirmatū:statim solet contra subditos per
rapinas et exactiones irruere,populum subdi-
torum perdere:spolia et diuitias huius ciuita-
tis cumulare:muros ciuitatis,id est libertates ?
priuilegia irrūpere,ignē crudelitatis vbiq; ac-
cendere:mulieres ? natos,id est inferiores per-
sonas et simplices scandalizare,? a statu gratie
captiuare:pecora vero,id est carnales personas
secum accipere. Et sic ista ciuitas siue ecclesia a
semine suo,id est ab omnib9 filijs suis extera effi
citur,inquātum nullus cōpatriota vel gratie fi-
lius in eius beneficijs et officijs promouet: fitq;
habitatio exterorū, inquātum isti prelati ibi in-
troducunt multitudinē consanguineorū et com-
patriotarum suorū. Treñ. Hereditas terre ver- Treñ.5.a
sa est ad alienos, domus nostra ad extraneos.
Sub tali igit principe perit sanctificatio deuotio
nis,sabbatū et festum quietis ? cōsolationis,ho
nor dignitatis et promotionis:? vt breuiter cō-
cludat,tota gloria cōmutatur in ignominiā vili
tatis et cōfusionis. Treñ. Obliuioni tradidit do Treñ.2.b
minus sion/festiuitatē et sabbatū. Quia pro cer
to quātum sub bono prelato vel principe eccle-
sia vel patria consolatur:tantum sub malo am-
bitioso raptore cōfunditur,temporaliter et spi-
ritualiter desolatur. Unde Apoc. Quātum glori
ficauit se in delicijs,tm̄ date ei tormentū. ¶Se- Apoc.18.b
quitur ibidē ꝙ per milites regis antiochi/deso- Eodē ca.d
lata et vastata est hierusalē:ciuitatē dauid.i.ar-
cam sion ceperūt:et eam turribus et muris mu-
nierunt:? cōstituerūt ibi gentē peccatricē/viros
iniquos:? cōualuerūt in ea:? ibi posuerūt arma E
et escas:et cōgregauerūt spolia hierusalē/? po-
suerunt illic:et facti sunt eis in laqueū magnū et
insidias:? cōtaminauerūt sanctificationē:? fuge
runt inhabitatores hierusalē ꝓpter eos. ¶Sic
vere antiochus,id est diabolus et milites sui,va Moralitas.
stata ciuitate hierusalem inferiori:et subiugato
prius statu secularium laicorum,et per diuersa

peccata et vitia multipliciter dissipato: arcem
sion.i.statū bonorū et religiosorū,sibi mystice et
spiritualiter dedicauerūt:et etiā eam sibi habi-
tationē fecerūt. Ibiqꝫ ad literā posuerunt gentē
peccatricē: que pre ceteris hodie in ecclesia ad li
teram cōualescūt:ꝛ in terrena prosperitate pro-
ficiunt atqꝫ crescūt:quia sepe fit ꝙ in mundo.i.in
ecclesia illi qui sunt iniquiores/sunt diuitiis ple
Hiere.12.a niores. Hiere. Quare impiū prosperantur:ꝛ bene
est oibus qui preuaricantur? Ipsamqꝫ arcē.i.eccle
sie statū:spoliis hierusalē,id est diuitiis secula-
rium ditauerūt:escas,id est delicias et comessa-
tiones:arma.i.pompas et lites ibidē introdu-
xerunt:et ipsam muris,turribus castris ꝛ domi-
bus,omnibusqꝫ pompis ꝛ fascibus accinxerunt.
Sed reuera ista prosperitas temporalis sibi per
diabolū ꝑcreata:nō cedit sibi ad virtutū augmē
tationem,sed potius ad iniquitatis accumula-
F tionem:qđ patet in hoc qđ sequitur:quia illi qui
constituti sunt in arce.i.multi moderni ecclesia-
stici,fuerūt hodie in laqueū et in insidias aliorū
quia ipsi per fraudes et malicias ipsorū aliis in-
sidiantur:et per male vite sue scādalum alii pereūt
et scandalizantur. Et quia sanctificationē ecclesie
per luxurias suas cōtaminauerūt:ideo habita-
tores hierusalē.i.ipsi ciues ecclesie inferioris scz
secularis,a statu gratie per istorū malū exemplū
vel ab amore ecclesie fugere cōprobantur. Et bre-
uiter ista est veritas ꝙ mali ecclesiastici sunt ho-
die precipui milites diaboli:ꝛ in statu ecclesie est
hodie sua specialis habitatio,ꝛ aliorū illaquea-
Ozee.5.a tio et deceptio. Unde dicitur. Audite sacerdotes
domus israel. Laqueus facti estis speculationi:
et sicut rete expansum super thabor. Antiochus
rex scripsit et ordinauit per totū regnū suum:ꝙ
oēs populus vnus esset:et ꝙ vnusquisqꝫ legē suā
et patrū suorū dimitteret,ꝛ legem ipsius scilicet
idolatriā custodiret. Et ꝙ continuo occideretur,si
quis his iussionibus cōtrairet. Multi igitur in
hierusalē legem dñi dimiserunt,et regiis iussio-
nibus paruerūt. Precepit igitur rex edificari aras
et tēpla et idola:sacrificari carnes suillas ꝛ peco
ra cōmunia:et relinquere filios suos incircunci-
sos:ꝛ coinquinari animas eorū in immundiciis.
Et qui sacrificare renueret/moreretur. Abominā-
dum etiā idolū super altare dñi edificauit antio
chus:vt ibidē demoniis immolaretur/vbi dño fue-
rat immolatū:ꝛ preposuit principes populi qui
hoc fieri cogerēt:qui filias israel in abditis effu
G gauerunt:alii āte ianuas/thura ꝛ sacrificia incē-
derunt:libros legis dñi combusserūt:ꝛ quoscūqꝫ
legem dñi seruātes/ꝛ libros legis habētes inue-
nire poterāt/occiderūt:ꝛ libros cōtinētes leges
idolorū/illuc de grecia transtulerunt:et eos qui
circūcidebāt pueros suos/trucidabāt,ꝛ ante do
Moralitas. mos eorū pueros a ceruicibus matrū suspende-
bant. ¶ Sic vere diabolus iniquus summe cupit,
ꝙ lex sua ab oibus teneatur:et ꝙ vniuerse genera-
tiones leges suas dimittētes/legi nature ꝛ diui-
ne gratie renūciātes/vnus populus.s.reprobo-
rum efficiatur:ꝛ eidem ab oibus famuletur:et nititur
ꝙ in ciuitate hierusalē,id est conscientia cuiusli-
bet fidelis et in ecclesia,aras et templū suum fa-
ciat et ꝙ ibi idola diuersorū vitiorū erigat:et ꝙ
carnes suillas.i.vitium carnalitatis ibidē offe-
rendas inducat:qđqꝫ nullus filios suos.i.affectus
et operationes suas a suis superfluis vitiis cir-
cuncidat:sed potius seipsum ꝛ ꝑ luxuriā ꝛ aua-
Esa.66.b riciā coinquinet:ꝛ in immundiciis vitiorū viuat.
Esa. Anima eorū in abominationibus delectata
est ꝛc. Igitur iste iam in templo ecclesie abomi-
nanda idola desolationis,id est malos ecclesia-
sticos et prelatos super altare dignitatū et offi-
ciorum constituit et erigit:qui scilicet abomina-
bilis vite sunt,et desolationē suorum locorū fa-
ciunt et inducunt. Hiere. Posuerūt idola sua in Hiere.32.
domo in qua inuocatū est nomē meū. Iam libros
diuine legis.i.scientiā theologicā de iuda ꝛ hie-
rusalem.i.de ecclesia destruit:et libros suos.i.lu b
cratiuas sciētias immittit. Iam nullos pueros,
id est nullos fideles circūcidi a superfluitate vi-
tiorū permittit:quinimo illos qui libros diuine
scientie habēt scz viros sciētificos:istos etiā qui
pueros circūcidunt.i.illos qui corrigēdo alios
carnis voluptate purificant:impugnat tribula-
tionibus et affligit. Principes suos.i.hereticos
ꝛ scelerū patronos ibidē collocat:per quos fide-
les ad hec nefanda opera inducit multipliciter
et impellit. Sic igitur fit,ꝙ ista hierusalē nostra
ecclesia multipliciter desolatur: et crescentibus
vitiis,virtutibus denudatur:ꝛ legis diuine cul-
tu cessante, ibidem diabolus per vitia colitur.
Hiere. In desolatione erit terra ꝛc. Hiere.7.8

¶ Capitulū ij. Textus.

In dieb⁹ illis surrexit matathias filius iohānis filij symeonis. Morali. Ca. ij.

Cum apparito
res antiochi venissent in ci
uitatē modin/et populum
ad cultū idolorū cogerēt:
primo ante omnia aggressi
sunt Matathiā/ pro eo ꝙ
sacerdos erat,ꝛ inter alios
erat solēnior ꝑsona:spera-
bant enim ꝙ isto ad idola-
triam inclinato,alii faciliter obedirēt. Unde di-
cunt illi. Princeps magnus ꝛ solēnis es,atqꝫ cla
rissimus es in ciuitate hac,ornat⁹ filiis et fratri-
bus. Igitur accede prior,ꝛ fac iussum regis,ꝛ eius
beneplacitū:ꝛ eris tu et filii tui inter amicos re-
gis,ꝛ magnificatus auro,argēto ꝛ muneribus. A
Uerūtamē matathias fortiter restitit:ꝛ legē dñi
relinquere noluit:quinimo zelo dei accēsus/ido-
lum qđ fecerant/dissipauit:ꝛ quēdam iudeū qui
ad immolandū coram omnib⁹ accesserat:ac ap-
paritorem etiā regis qui alios immolare coge-
bat/super altare peremit:et tandē collectis secū
sociis ꝛ amicis/ad montes ꝛ ad deserta cōfugit:
et quicquid habebat,in ciuitate reliquit. ¶ Sic Moralitas.
mystice loquēdo qñ diabolus rex inferni mittit
satellites suos scz inferiores demones:vt vndiqꝫ
cultū idolorū.i.vitiorū suscitent,ꝛ ad hoc hoies
cōmoueant suis tentationibus et impellāt:ante
oia nituntur matathiā.i.bonos ꝓlatos:ꝛ sacerdo-
tes.i.clariores et discretiores et superiores ꝑso-
nas decipere,et donis et ꝓcibus ad peccata alli-
cere:vt sic per malū illorū exemplū possit alios
faciliter superare. Unde dicitur. Non pugnabis cō- 3. Reg.22.c
tra quēpiā:sed cōtra regē israel. Nā sicut ponit
hic Stephanus de logothono. Sicut falco pri-
mam gruē primo inuadit,sic diabolus ad tentā-
dum ꝓlatos et clericos primo currit. Unde To-
tum pondus prelii versum est in saul regē. Sed 1. Reg.31.a
iste debet fortiter resistere,legē dñi non relinque
re:sed potius idola vitiorū pro virib⁹ in ciuitate
ecclesie destruere:ꝛ iudeos.i.subditos et immo-
lantes punire,ꝛ ipsos diaboli satellites supera-
re,ꝛ spiritualiter occidere:et relictis illis que in
ciuitate mūdi habet,scilicet affectū terrenorū bo B
norum:debet in montē ꝛ solitudinē paradisi per
affectionē ꝛ cōtemplationē fugere:ꝛ ad hoc ipm
alios inuitare. Qui dñi est (inquit) sequitur me.
Esa. Uenite ascēdamus ad montē dñi. ¶ Hic ha- Esa.2.a
bes ꝙ cum multi filii israel ascenderūt in solitu- Eodē ca.d
dinem et montes,ne sacrificarent idolis,que iam

in valle et ciuitatibus colebant/se absconderũt
in abditis et speluncis. Satellites aũt antiochi
cõstituerunt eis preliũ sabbato/ad finẽ ꝙ non se
defenderent:cum ipsis arma sumere in sabbato
non liceret. Ipsi ergo se non defenderũt:nec ar-
ma cõtra hostes sumpserunt:et sic vsq ad mille
animas trucidati fuerunt. Matathias autem et
sui proposuerunt in sabbato arma sumere,⁊ cõ-
Moralitas. tra hostes defendere se viriliter. ¶ Illud potest
allegari cõtra multos religiosos:qui de ciuitate
mundi ⁊ de valle terrenorum exeunt ad montem
perfectionis,et gradum ascendunt ecclesiasticũ:
et in cauernis religionis nituntur se absconde-
re:et ab idolatria et cultu vitiorũ que in mundi
ciuitate coluntur, immunes et liberi esse se cre-
Gen.19.d dunt:faciẽtes illud quod dicitur Gene. Non stes
in omni circa regione:sed in monte saluũ te fac.
Sed reuera demones ipsos ibidẽ tentationibus
insequuntur:et in diebus sabbatis,id est in ipsa
quiete cõtemplationis,⁊ in montibus perfectio-
nis,et speluncis religionis contra eos prelian-
tur. Qui quia arma bonorũ operum non sumũt,
nec loca occulta, scilicet corda oppilant a malis
C desiderijs nec claudunt,nec cõtra hostes virili-
ter se defendunt:ideo ipsi qui in ipso mũdo non
perierãt,in religionis vel perfectionis apice vi-
tijs pereunt et succumbunt. Fatuum igitur fue-
rat illis ad montes istos fugere:nisi vellẽt se for-
titer armis bonorum operum defensare. Sed re-
uera non sic matathias et filij eius,id est non sic
boni et prudentes,religiosi et clerici:quia isti in
istis montibus et speluncis viriliter bonorũ ar-
ma sumunt:et seipsos viriliter resistendo defen-
dunt:et ibi nõ pereunt vel delinquunt:nec peri-
Aliter. culum damnationis incurrunt. ¶ Uel dic ꝙ dies
sabbati significat festa in quibus diabolus con-
tra homines fortius insurgit pro eo ꝙ eos va-
gos et ociosos cognoscit:quia tunc arma bono-
rum operum non assumunt:sed potius ocijs,lu-
dis et leticijs intendunt:et ideo tentati a diabo-
Tren.1.g lo facilius succũbunt. Unde dicit. Uocasti quasi
ad diem solẽnem qui terreret me in circuitu. Bo-
ni tamen propter sabbatũ non cessant arma bo-
norum operum assumere:et ideo nec hostes eos
per tentationes audent inuadere:vel si inua-
dant/solent contra eos fortiter dimicare: dicen-
Mar.3.a tes illud Mar. Utiq licet in sabbatis beneface-
Eodẽ ca.c re. ¶ Legitur de matathia/ꝙ ipse et filij sui ad-
iunctis sibi illis qui voluntarij erant in lege/et
fugiebant a malis/magnũ exercitũ collegerunt:
et viros impios percusserũt:pueros incircunci-
D sos circũciderunt filios superbie sunt persecuti:
et aras quas fecerunt idolatre/destruxerũt:tan-
dem vero moriens filios suos instruxit/⁊ eos ad
pugnandum pro legibus salubriter erudiuit.
Moralitas. ¶ Matathias aũt qui interpretatur a deo datus
significat bonũ prelatũ/et superiorẽ a deo datũ
et promotũ:et nõ a carnis affectione/ambitione
vel simonia vel laicorũ potẽtia promotũ. Unde
Hebre.5.e dicit Apls. Nemo assumit sibi honorẽ/nisi qui a
deo vocatur,sicut aaron. Talis igit debet viros
deuotos,et in lege dei volũtarios sibi adiunge-
re et eos in consilijs et beneficijs secum habere.
Eccli.9.d Unde dicit. Uiri iusti sint tibi cõuiue ⁊c. Impios
viros debẽt persequi et punire,⁊ de medio tolle-
re:incircũcisos vero.i.carnales superfluitatib⁹
morũ et diuitiarũ onustos debet corrigẽdo cir-
cuncidere. Aras vero idolorũ.i.auaros ⁊ luxu-
riosos in quibus scz semper viget ignis cupidi-
tatis:⁊ carnes carnalis voluptatis,thus supbie
et fum⁹ vanitatis debet destruere:⁊ tandẽ filios
et subditos suos debet instruere,⁊ ad dimicãdũ
si sit necesse,pro legibus animare: dicendo illud
1.Mach.3.g infra. Accingimini et estote filij potentes ⁊c.

¶ Capitulũ iij. Textus.

Surrexit Judas machabeus ꝓ patre
suo:⁊ iuuabant eum fratres sui. Mora-
litatum Capitulum iij.

SUrrexit iudas
machabe⁹ ꝓ patre suo/⁊ iuua
bant eũ fratres sui:⁊ dilatauit
gloriã pplo suo. Induit se lo
rica sicut gigas:⁊ succinxit se
arma bellica:⁊ ptegebat gla-
dio suo castra. Similis fact⁹
est leoni in operib⁹ suis:⁊ sicut catulus leonis in
venatione rugiẽs/psecut⁹ est inimicos:pscrutãs
eos:perambulauit ciuitates inde:⁊ cõgregauit
pereũtes:⁊ nominat⁹ est vsq ad nouissimũ terre:
⁊ repulsi sunt inimici pre timore ei⁹:⁊ oẽs opera
rij iniquitatũ conturbati sunt. ¶ In istis verbis Moralitas.
recte ponit exẽplar et regula cuiuslibet boni pn-
cipis. Judas eñ interpretat cõfitens vel glorifi-
cans. Machabe⁹ interpretat ingeniosus/ptegẽs
⁊ pcutiẽs:qr reuera bonus plat⁹ vel princeps dz
deũ laudare:prudẽs et circũspect⁹/subtilis ⁊ in-
geniosus esse innocẽtes ptegere:pestilẽtes pcu-
tere gladio iurisditionis spiritualis vel tẽpora-
lis/vel gladio feruẽtis orationis cordialis. De-
bet castra sibi subiecta.i.territoriũ suũ,et eccle-
sias,tam bona ꝗ psonas ptegere:loricã iusticie
accipere:arma bellica ꝯtutũ induere:vt sic pos-
sit gloriã et psperitatẽ sibi populi subiecti dila-
tare. Ezech. Tu cherub extẽtus ⁊ ptegẽs. Unde Ezech.28.d
istis dr illud Apli. State succincti lũbos vros:
induite loricã iusticie. Debet etiã esse similis leo-
ni audacter ardua aggrediẽdo:⁊ ppter nullum F
quãtũcũq magnũ ab executiõe iusticie tepescẽ-
do:sicut catulus leonis dz rugire altisone pdicã-
do:⁊ sic iniquos dz pseq ipsos seueriter punien-
do:⁊ eos dz pscrutari ⁊ inqrere diligẽtissime exa-
minãdo:⁊ ciuitates ad lrãz pambulare subditos
visitãdo,⁊ iusticiã faciẽdo. Ps. Perambulaui in Ps.100.a
innocẽtia cordis mei. Et sic talis iudas poterit
dici ille,de quo dr. Leo fortissim⁹ bestiarũ/ad nul Puer.30.b
lius pauebit occursum. Et reuera si nostri princi
pes tales fuerint:tũc pre timore eorũ/inimici sui
tam tpales ꝗ spũales repellent:⁊ ab eorũ psen-
tia ⁊ iusticia terrebunt:operarij iniquitatis for-
midabũt:pereũtes scz pauperes ⁊ tribulati,qui
iniuriã patiunt,ab alijs defendũt ⁊ cõgregabũt:
et ipsi p famã ppetuã quã acquirũt, vbiq nota-
bunt. Illud est verũ qñ in vno loco est iustus iu-
dex vel platus,prudẽs ⁊ seuerus:oẽs mali gene
raliter timẽt eũ. Ozee. Leo rugiet,⁊ formidabũt Ozee.11.d
filij maris:ipse vero acquirit nomẽ perpetuũ et
iocundũ. Unde dr. Noie eterno hereditabit illũ Ecclesia.5.
dñs. Et alibi. Diuulgatũ est nomẽ dauid in cun- 1.Par.14.d
ctis regionib⁹. Uerũtamẽ aduerte qd dictũ est,ꝙ
fratres eius iuuabãt eũ:qr quilibet bon⁹ frater
canonicus vel subdit⁹,debet superiori collabo-
rare:⁊ eũ spũaliter p orationes,⁊ nominat⁹ tẽpo
raliter p obsequia ⁊ subuẽtiones benigniter ad-
iuuare:qr dr. Frater qui adiuuat a fratre,quasi G
ciuitas firma. Cuius tamẽ sepissime fit cõtrariũ: Puer.18.c
quia cõfratres et subditi libentius laborãt qñq
ad superiorẽ suũ cõfundendũ,ꝗ ad eũ adiuuã-
dum. Periculũ enim est in falsis fratrib⁹. ¶ Iu-
das pugnãs cõtra Appolloniũ,ipsum occidit,⁊ 2.Cor.11.f
gladiũ sibi abstulit:et ꝗdiu vixit,in ipso gladio Eodẽ ca.a
semp pugnauit ⁊ hostes suos debellauit. Tandẽ
seron princeps syrie contra eũ applicuit,quẽ iu-
das gladio superauit. ¶ Illud põt exponi sic.
Appollonius q interpretat mirabilis,mundũ si. Moralitas.

gnificat qui in cordibus fatuorum vt pulcher ꝛ
mirabilis rutilat: gladius eius cum quo impu-
gnat peccatores, est ipsius prosperitas. Seron
qui interpretatur princeps meroris est diabol⁹:
quia pro certo iudas qui interpretatur cõfitẽs,
debet primo mundum per contemptum vincere:
et gladium ei⁹ .i. mundi prosperitatem ꝙ sit ter-
ribilis, labilis ꝛ deceptibilis, per consideratione͂
accipere: ꝛ sic isto gladio .i. hac cõsideratiõe me-
eod. ca. b diante poterit seron principem diabolum supe-
rare. ¶ Hic dicitur ꝙ populus videns populuꝫ
seron et multitudinem sui exercitus, incepit du-
bitare de victoria: sed iudas dux eorum incepit
huiusmodi sermonibus eos confortare: facile em͂
est multos concludere in manibus paucorũ: nec
est differentia apud dominum auxiliari in multiꝭ
h vel in paucis: qꝛ non in multitudine exercit⁹ po-
testas belli, sed de celo fortitudo est. ¶ Istud ap-
Moralitas. plica contra illos qui in multitudine exercitus
gloriantur: ꝛ ꝙ victoria magna dependet ab oc-
culta dei ordinatione, non a militum fortitudi-
ne: cuius signum est: quia plerumqꝫ fortiores a
Aliter debilioribus vincuntur: ꝛ plures a fortiorib⁹ su-
perantur. ¶ Uel si vis dic quomodo si imbecilles
et timidi de suis viribus desperantes formidant
diabolum et vitiorum exercitum, qui fortis est ꝛ
multiplex, inuadere. Iudas, id est bonus dux vel
predicator, debet eos ad sperandum in domino
et in dei auxilio animare: et ad non timendũ dia-
2. Pa. 20. c eod. cap. boli potestatem inuitare: dicendo illud. Nolite ti
mere hanc multitudinem: nõ em͂ pugna vestra e͂
Moralitas. sed dei. ¶ Aduerte ꝙ filij qui erãt in arce hieru-
salem, erant duces eorum qui veniebant contra
eaꝫ. ¶ Sic vere hodie sepe fit, ꝙ illi qui tenẽt ar-
cem et apicem dignitatis in hierusalem, id est in
ecclesia, duces et adiutores sunt tyrannorum et
principum q̃ militãt contra eã: qꝛ ipsis dant deci
mas et libertatem nocendi, et populum ecclesia-
sticum deprimendi. Uñ subditi possunt dicere il
Canti. 1. b lud Canti. Filij matris mee pugnauerunt cõtra
me: quod de proditoribus potest dici: qui in ter-
Eod. ca. c ra in qua habitãt, extraneos hostes introducũt.
¶ Cum plures duces antiochi scꝫ nichanor ꝛ gor
gias et alij congregassent se ad prelium contra
iudam in multitudine copiosa: factum est ꝙ ideꝫ
nichanor de victoria futura presumens, pro ne-
gociatoribus maritimarum ciuitatum mitteret,
vt filios iuda ipsis precio venderet, cum victo-
B riam habuisset: promittebat enim septuagita mã
cipia iudeorum futura pro talento argenti: de p̃-
cio et captiuitate futura iudeorum promittebat
se supplere duo millia talẽtorum: que singulis
annis antioch⁹ dabat pro tributo romanis. Ue-
runtamen nutu diuino cõtrarium factum est: qꝛ
duces, reges et eorum exercitus copiosi, a iuda
ꝛ suis fuerũt victi, et multi occisi: et alij turpiter
fugati. Negociatores vero qui pro emendis iu-
deis venerant, fuerũt ab ipsis pecunijs quas por
2. Mac. 8. c Moralitas. tauerãt, spoliati. Illud enim ponit hic. ¶ Illud ap-
plica cõtra presumptuosos milites qui paucita-
tem hostium vilipendentes, et in suorum multi-
tudine et fortitudine confidentes, victoriam sibi
promittunt: et iaꝫ esse de infortunio certi credũt.
Unde quandoqꝫ fit ꝙ suos hostes anteꝗ̃ eos vin-
cant, alijs vendunt: et ꝙ eorum terras alijs di-
stribuunt: non aduertentes ꝙ q̃nqꝫ contrarium
deus ordinat: qui non multitudine bellatorum,
sed in suo beneplacito victoriã administrat. Sic
igitur sepe fit ꝙ illi qui presumebant vincere su-
perantur: et qui alios sperant emere, ab eis spo-
liantur: quod vtiqꝫ tunc accidit, quando illi pau
ci ad dei recurrunt auxilium: et de deo, non de se
presumũt: illi multi in superbia plꝰ cõfidũt. Non
debet quis quantuncumqꝫ fortis et potens, sibi

victoriam promittere: sed potius hostes suos:
quamꝗ̃ pauperes ꝛ humiles, formidare: quia si- B
cut ille dicit. Inimicum quamuis humilem docti
est timere. Ideo ad reprimendam presumptione͂
talium dicitur. Non glorietur accinct⁹ eque vt
discinctus: et hic quia dicitur capitulo precedẽ-
ti: quia facile est apud deũ multos in manu pau-
corum concludi. ¶ Uel si vis allega contra illos
qui gloriantur de infortunijs: aliorum tribula-
tiones estimant consolationes: et eorum graua- 3. re. 20. b
minibus et damnis sperant ditari mercimonijs Aliter
atqꝫ lucris: quibus sepe fit ꝙ in eodem negocio,
vnde aliorum preiudicium sperant, vilitatem ac-
quirunt et miseriam: sicut ad literam erat de istis
mercatoribus qui vbi in alienis miserijs spera- Esa. 59. b
uerunt lucrum, consecuti sunt preiudicium ꝛ dã
num. Esa. Expectauimus lucem, ꝛ ecce tenebre.

¶ Capl'm iiij. Textus.

Et assumpsit Gorgias quinqꝫ milia vi rorum: mille equites electos. Moralitatum Capitulum iiij.

Cum filij israel vi
cissent nichanorem ꝛ ptolemeuꝫ
principes antiochi, quos vna cũ
gorgia lisias miserat cõtra eos,
gorgias adhuc ex diuerso sta-
bat, qui ipsos inuadere propo- C
nebat. Quod aduertens iudas, dixit filijs israel.
Non concupiscatis spolia: quia belluꝫ adhuc cõ
tra nos est. Gorgias enim et exercit⁹ eius prope
nos est: sed state prope inuicem contra inimicos
vestros, et expugnate eos: et post hoc sumetis
spolia. Quod et factum est: quia primo gorgiam
vicerunt et fugauerunt: demuꝫ vero ad diripien Moralitas.
dum spolia redierunt: inter q̃ aurum ꝛ argentũ,
hyacinthũ et purpuram, ꝛ alias opes maximas
inuenerunt. ¶ Isti igitur tres hostes quos lisias
id est diabolus contra nos mittit, mundum, car-
nem et diabolum significant: qui in hac valle mi-
serie fideles fatigant. Ptolemeus qui interpreta-
tur ad mensuram deductus: carnem seu corpus
significat: que finaliter ad mensuram deducitur,
quando infra sepulchrum deducitur et artatur. Esa. 34. c
Esa. Extendetur super eum mensura vt rediga-
tur ad nihiluꝫ. Nichanor qui interpretatur istãs
lucerna, significat mundum: qui fatuis videtur
stabilis et lucens: et more lucerne oculos mentiꝭ
debilitans et offuscãs: et tamen istos quos offu
scat alliciens. Unde ista est illa lucerna de qua di
citur. Uide igitur ne lumen quod est in te, tene-
bre sint. Gorgias autem qui interpretatur preci Luc. 11. c
sio luctantium, significat diabolum: qui luctato
res, id est mundi crudeles ꝛ tyrãnos, finaliter p̃-
scindit et prosternit: de quo potest exponi illud
Gene. Ecce vir luctabatur cum eo vsqꝫ ad mane:
qui tetigit femur eius, ꝛ statiꝫ emarcuit. Ista est
veritas ꝙ iudas et sui .i. aliqui fideles ecclesie in
dñm confitẽtes, q̃nqꝫ ptolemeum et nichanorem, Gen. 32. f
id est carnẽ et mũdum superãt ꝑ chastitatẽ ꝛ ꝯtẽ D
ptũ: ꝛ de istis fortiter victoriꝫãt: vt qꝛ statum reli
giõis ꝛ pnie subintrãt. Sꝫ q̃d? Pro certo gorgias
diabol⁹ adhuc latet: q̃ istos filios in castris mun
danorꝫ bonorꝫ nõ inueniẽs, sꝫ ea reliqͥsse ꝯperiẽs,
in mõtib⁹ supbie q̃rere incipit: in ꝗ̃tũ q̃s per luxu
riã ꝛ auariciã nõ põt vincere, ꝑ supbiã supare p̃-
sumit. Istis igit͛ dꝫ p̃dicari, ꝙ spolia illorꝫ q̃s occi
derũt nõ ꝯcupiscãt: sꝫ poti⁹ ꝯtra gorgiã diabolũ
q̃ ꝯtra eos latet, ꝓliaturos se ꝑparẽt: ꝛ ꝯtra eũ ꝑ
pseuerãtiã stẽt: ꝛ ꝑ bona opera dimicẽt: ꝛ postea
obtẽta victoria, post hanc vitã spolia padisi tutẽ

inter se diuidant. Illa enim spolia que possunt ha-
beri ante plenā victoriā scz bona mūdi: non de-
bent a fidelibus (et maxime a religiosis) cōcupi-
sci: ne forte dum ad ista bona colligēda vacarēt,
cōtingeret eos a gorgia diabolo p̄ auariciā tru
Prouer.16.a cidari: qr sicut dr. Melius est nūc humiliari cum
mitibus/q̄ȝ diuidere spolia cū superbis. Sed ista
spolia que post hanc victoriā cōsummatā: prout
hoim bona glorie paradisi a bonis cōcupiscunt:
Esa.9.a et tunc ab eis lete ꝛ tute poterunt adipisci. Esa.
Exultant victores capta preda/q̄ȝ diuidūt spo-
lia. Et tūc inuenient ab ipsis aurum .i. clara visio
et eterna sapientia: argentū .i. diuine laudis dul-
cis resonātia. Hyacinthus .i. celestis immēsitas
et permanentia: purpura id est ardens et ignea
charitas et amicitia: opes multe .i. bonorū abū-
2.Mach.8.f dantia. Unde dicit. Post sabbatū .i. in superabū-
E dantia resurrectionis, ꝛ non modo debilibus vi-
2.Mach.8.f duis diuiserunt spolia. ¶ Uolens iudas purifica
Eodē ca.c re templū qd ab antiocho fuerat pollutum: ꝛ in-
iectis idolis super altare ipsius maculatū, et sa-
crificijs factis et libatis demonibus inquinatū:
elegit sacerdotes sine macula voluntatē haben-
tes in lege dn̄i, vt mundarent sancta: et transtu-
lerunt lapides cōtaminationis, scilicet idolū qd
Moralitas. super altare posuerant, in locum immundum.
¶ Sic vere iudas dux belli, id est papa vel epi-
scopus: videns templum ecclesie ab antiocho .i.
a diabolo pollutum: et altare .i. statum ecclesia-
sticum, idolis .i. vitijs inquinatum: immūdis sa-
crificijs, id est immūdis operibus ibidem: demo-
nibus, id est ad suggestionē demonū sacrificatis
atq̧ factis multipliciter defedatū: debet sacerdo
tes sine macula, id est mundos ministros quere-
re: qui legis diuine .i. fidei et sacre scripture sint
emuli: quos ibidem debet ordinare, et in ecclesia
preficere: vt possint immūdicias vitiorū absterr-
Esa.1.e gere et mundare: dicens illud Esa. Lauamini, et
mūdi estote: lapides vero cōtaminationis, id est
personas immūdas et peccatores ꝛ inutiles que
more idolorū sunt ignare, indeuote: desuper al-
F tare, id est de ecclesie dignitatib9 deponere, et in
Eodē ca.f locum immūdum et in statum infimū collocare.
¶ Judas cum mundaret templum dn̄i, ꝛ videret
ꝙ altare pollutū erat: pro eo qd super illud po-
situm erat abominādum idolum, ꝛ sepius demo
nibus immolatum: deposuit illud de loco suo: et
loco eius lapidibus integris altare nouum con-
struxit, super qd sacrificia dn̄o immolari man-
dauit: lapides vero depositi altaris decreuit ad
partem ponere: quousq̧ propheta dn̄i surgeret
qui de ipsis iuberet aliud ordinari. Uidebat enim
ꝙ sine scandalo stare illud nō poterat altare: ex
quo super illud demonibus oblatū fuerat: quia
illud nō poterat ab illa macula sine infamia ali-
qualiter mundari: nec sine scandalo posset in eo
Moralitas. dn̄o immolari. ¶ Ista possunt allegari cōtra in-
fames ecclesiasticos: qui reuera si cōtingat alta-
re dn̄i, id est aliquem prelatū vel ecclesiasticum
enormitatē criminū pollui: et idola abominādo,
scilicet peccato luxurie/heresis vel simonie sub-
sterni: et sacrificijs demonū, id est malis operib9
maculari: dignus est a statu suo per Judā, id est
per papam vel superiorē deponi: ꝛ ad partem, id
est ad statum priuatū et infimū constitui: ꝛ alius
Leui.26.b integer ꝛ nouus virtutib9 innouatis loco ipsius
subrogari. Leui. Nouis superuenientibus vete-
ra proijcietis: qr dato ꝙ aliquis ecclesiasticus,
qui aliquādo publica crimina cōmiserit, per pe-
nitentiam possit mundari: nunq̄ȝ tamē scandalū
seu nota ipsius infamie quā incurrit, potest ab
eo amplius separari: nisi forte post condignam
emendationē ex responso prophete, id est ex dis-

pensatione prophete contingat aliud ordinari. G
Inde est quod sacerdotes illos qui idolis im- Ezec.44.c
molauerunt, prohibet ministrare: concedit tamē
ipsis ꝙ possunt edituorum et ianitorū officium
exercere. Dato ꝙ peccatum talium per peniten-
tiam tollatur: infamia tamen non faciliter abro-
gatur: ideo ipsis sublatis alius apponat. Apo- Heb.10.b
stolus. Aufert primum, vt sequēs statuat. ¶ Hic Eodē ca.e
dicitur ꝙ Judas et sui videntes sanctificatio-
nem desertam, altare prophanatū, portas exu-
stas, in atrijs virgulta nata, pastoforia dirupta,
planxerunt: et impositō cinere super capitibus
suis ad dominum lachrymabiliter clamauerūt.
Et primo illa que erant intrinsecus intra domū
edem quoq̧ et atria sanctificauerunt: nouum al-
tare de lapidibus ad similitudinem prioris ex la
pidibus edificauerūt: vasa sancta noua fecerūt,
candelabrum, mensam et altare incensi in tem-
plum posuerūt: incensum super altare, panes su-
per mensam, lucernas super candelabrum ordi-
nauerunt: velum appenderunt: sacrificia obtu-
lerunt: ꝛ templum prophanatum dedicauerunt:
et faciem templi coronis aureis ornauerunt: pa-
stoforia destructa reparauerunt: ianuas in eis
posuerunt: et sic cum ingenti leticia dedicatio- H
nem templi in sequēti anno eodem die quo pro-
phanatum fuerat, celebrauerunt. ¶ Sic vere di- Moralitas.
co: ꝙ quando iudas et sui, id est papa ꝛ cardina-
les et sancti Christi fideles vident sanctificatio-
nem vniuersalis ecclesie per virtutum sterilita-
tem desertam, ꝛ a bonis et honestis personis vi-
duatam: et quando cōsiderant quod porte eius,
id est prelati per quos intratur, per auariciam
sunt exuste: altare, id est viri religiosi, in quibus
thus orationis ꝛ deuotionis redolere debet, per
luxuriam sunt prophanati: atria, id est seculares
clerici: virgultis, id est virentibus et crescenti-
bus carnalibus affectionibus nepotum, et ma-
lorum familiariū turbis sunt pleni: pastoforia,
id est seculares: qui alios habent per eleemosy-
nas et temporales subuētiones pascere, sunt di-
rupti, et diuersis vitijs destructi: summa possunt
compassionē tristari, et istam ruinam vniuersa-
lem lachrymabiliter lamentari: quia iuxta lamē-
tationem Hiere. videtur ꝙ cogitauit dn̄s dissipa
re murum filie Sion. Luxitq̧ antemurale: ꝛ de- Tre.2.c
fixe sunt in terrā porte eius. Ideo p̄ certo sum-
me debent isti superiores laborare et curare, ꝙ
ista sanctificatio reparet: et ꝙ virtutes quas in-
de antiochus .i. diabolus abstulit, iterū restau-
rentur. Ponant igitur ibi vasa noua, id est perso
ne virtutibus innouate. Altare sacrificiorum, id
est boni actiui, qui sacrificia bonorū operū deo
offerunt: aut altare incensorū, id est boni cōtem-
platiui, qui thus orationis deo incendant. Can-
delabrum luminis .i. viri discreti et sciētifici, qui
alios doctrinis et exemplis edificent et erudiāt.
Mensa ppositionis .i. viri misericordes qui pa-
nes ꝛ eleemosynas deo in persona pauperum mi
nistrent. Uelum appensum, id est viri mūdi, casti A
et religiosi: qui spe eternorum semper pendent.
Tales debent prelati in ecclesia cōstituere. Sa-
crificia bonorum operum introducere. Pastofo
ria dirupta, id est pastum eleemosynarum ibi-
dem reparare. Januas exustas, id est prelatos
defectuosos reficere: et sic debent templum ec-
clesie spiritualiter renouare, ꝛ deo nouiter dedi-
care. Apostolus. Nolite conformari huic seculo, Rom.12.a
sed renouamini in nouitate sensus vestri. ¶ Uel Aliter.
dic si vis, ꝙ iudas qui interpretatur confitens,
id est ipsum confitentem significat: quia ille tem-
plum conscientie per vitia reformatum renouat
et reformat. Ibi enim edificat altare holocausti,

vbi sacrificia incendunt.i. feruidā dilectionem.
Altare incēsi.i. odorosam oratione͂. Cādelabrū
luminis.i.lucidā discretione͂. Mensam ꝓpositio
nis.i.eleemosynarū largitione͂. Uelū appēdēs. i.
purā ⁊ castā affectione͂:⁊ sic ornat facie͂ tēpli co-
ronis aureis, inquātū facieteñ introducit coro
nam aureā ad coronandā conuersatione͂ bonā:
⁊ sic tēplū mentis sue deo dedicat: ꝑ sanctitatem
⁊ deuotione͂:⁊ sacrificia ibide͂ immolat, ꝑ bonoꝝ
Aliter. operū executione͂. ¶Et dic si vis ꝙ iste iudas in
principio qñ videt templū cōsciētie sue ab antio-
cho diabolo per vitia depranatū: portas sensuū
igne cupiditatis exustas:altare cordis per affe-
ctiones indebitas ꝓphanatū:⁊ idolū abominā-
dum.i.pctm̄ mortale ibide͂ sublimatū:pastoforia
B charitatis ⁊ atriū pietatis dissipatū ꝓ certo val-
de debet ꝑ contritione͂ dolere, ꝑ cōpunctione͂ fle-
re, per cōfessione͂ clamare:⁊ ad tēplū ꝑ pniam re-
nouandū totis viribus ⁊ conatibus anhelare.
i.Esd.i.a Edificat igitur altare ⁊c. vt supra. Unde dr̄. Dñs
deꝰ celi precepit mihi vt edificarem illi domum:
a. Cor.iij.d ⁊ merito: qꝛ sicut dicit Apl's, Templū dei sanctū
est, qđ estis vos. Si quis igitur templum dei vio
lauerit, destruet illum deus.

¶ Ex capitulo quarto.e.

Dixit autem iudas et fratres eius. Moralitatum Capitulum v.

Hic habes ꝙ mi
lites regis Antiochi accepe-
rant arcē siō: et ibi in muni-
tione erant, ⁊ inde filios isrl'
ꝙplurimū affligebāt: ꝗnimo
qñ iudas et sui templū mun-
dabāt, ipsos ꝙplurimū infe-
stabāt:⁊ ideo dr̄ hic ꝙ iudas
dū templū mundauit, ne po-
pulo nocerēt milites ordinauit: monte͂ sion ꝑ cir
cuitum muris, et turribus vallauit:⁊ ne iterū cō
culcaret a gētilibus, ibide͂ exercitū ad custodiā
Moralitas collocauit. ¶Sic vere qꝛ milites antiochi, scꝫ dia
boli.i.nostri milites, principes seculares ab ipsa
arce iurisditionis tpalis quā occupant: non ces-
sant iudā ⁊ filios israel.i.prelatos religiosos cir
ca tēplū eccl'ie occupatos, diuersimode molesta
C re: necesse est ꝙ ipse iudas ⁊ sui.i.eccl'iastici, ma-
nu armata se defendant: milites stipēdiarios ha
beāt:⁊ ꝙ domos suas turribꝰ ⁊ muris muniant:
et cōtra malicias eoꝝ manualiter se defendant:⁊
sic vim vi reiciant ⁊ repellant. Sicut em̄ videmꝰ,
ad nihil aliud vacāt nostri milites, officiales et
laici principes, nisi ad templū ecclesie ⁊ eius liber
tates frangere: clericos ⁊ tēpli huius cultores
affligere ⁊ cōtra eos machinamēta erigere: qua
propter iam necesse est ecclesiasticos ecōtra cogi
tare, ⁊ eorū iniurijs pro viribus obuiare:⁊ ne no
cere valeant, p̄cauere. Prelatus em̄ superior dꝫ
ibi viros.i.personas virtuosas ꝓmouere, q̄ pos
sint ecclesiam defendere. ¶Uel si vis dic morali-
Aliter. ter, ꝙ milites antiochi.i.tentationes diaboli, vel
ipsi inferiores demones qui sunt milites princi-
pis meroris antiochi.i.luciferi: qñ arce͂ mentis
tenēt: summe nitunt iudā.i.penitente͂ impedire:
ne templū cōscientie sue per pniam renouet:⁊ ne
interiores officinas huius tēpli, vcꝫ memoriam,
volūtate͂ ⁊ rōne͂ paret, ⁊ virtutibꝰ exornet: qua
propter ille dꝫ cōtra eos militare:⁊ milites suos
i.feruētes orōnes ⁊ cautelas cōtra eos ordina-
re: turribꝰ cōtēplatiōis et diuine inuocatiōis: et
Prou.rr.b muris seu custodie clausura sensuū ⁊ circūspe-
Aliter. ctiōis ꝯtra eos munire. Turris em̄ fortissima no
men dñi: ad eā fugit iustꝰ et saluabit. ¶Uel dic

ꝙ milites diaboli heretici sunt: q̄ arce͂ sion quam D
occupāt.i.sacrā scripturā quā corrupte allegāt
recitantes: nō cessant edificatores tēpli.s.p̄latos
catholicos impugnare ⁊ opus cōstructionis ec-
clesie impedire:⁊ ideo iudas.i.bonus prelatꝰ: dꝫ
milites.i.bonos p̄dicatores cōtra eos ordinare:
muris ⁊ turribꝰ.i.doctrinis et sctōꝝ actionibꝰ se
et suā ecclesiā defensare: et ibi viros verbosos ⁊
virtuosos, curatores ⁊ visitatores ad custodiā
collocare. Esa. Sup muros ⁊c. ¶Uel allega ꝯtra Esa.lri.b
malos, q̄ in arce sion.i.in eccl'iasticis dignitatibꝰ Aliter.
dñantur: qꝛ isti hodie valde vident inuidere his
qui tēplū ⁊ sanctificationem reparant exēplis ⁊
predicationibus: atqꝫ mundāt.s.bonis p̄dicato-
ribꝰ, religiosis catholicis, theologicis doctori-
bus, ipsos verbis et iniurijs qñqꝫ grauāt:⁊ in of
ficio p̄dicationis vel repatiōis p̄misse ipsos im-
pediūt, quapropter ꝑ seipsos necesse est ꝙ cōtra
ipsos dimicēt atqꝫ pugnēt:⁊ ab eoꝝ malicijs ꝓ vi
ribus se defendāt. Illud sepe videmus in clau-
stris siue collegijs, ꝙ mali p̄lati ⁊ maiores q̄ te-
nent arce͂, qñ videt aliquos bonos subditos, q̄ ꝓ
tēplo ecclesie laborāt: ⁊ ipsam ditare ⁊ ornare ꝑ
suā industriam ꝓcurāt: ꝓ certo sibi qñqꝫ inuidēt:
⁊ eos in bonis q̄ faciebāt, ipsos impediūt ⁊ mole
stant: qꝛ cōiter mali p̄lati magis bonos q̄ꝫ malos
impugnāt:⁊ qñ vident eos ꝓsperari, ipsos infe-
stant, quapropter sepe fit ꝙ ipsos bonos cōtra se
excitant: ita ꝙ cōtra eos litibus et appellationi-
E bus pugnāt: etiā muris ⁊ turribus.i. defensiōi-
bus adiutorijs se muniūt ⁊ parāt: ꝯpulsi em̄ iniu
rijs maloꝝ superiorū, necesse habēt ꝯtra eos in-
surgere. Apl's. Caro ꝯcupiscit aduersus spm̄ ⁊c. Gal.v.c
¶Uel dic ꝙ illi q̄ sunt in arce significāt malos pn Aliter.
cipes et ballíuos: q̄ qñ vident aliquos subditos,
qui laborāt ꝓ tēplo suo edificādo:⁊ q̄ vacant rei
familiari, ita ꝙ diuites fiunt et magni: statim vo
lunt eos impedire, ⁊ ab eis emendas ⁊ exactiōes
extorquere: quapropter sepe fit ꝙ illos cōpellūt
contra se surgere ⁊ mouere.

¶ Capitu. v. Textus.

Et factum est vt audierūt gentes in cir-
cūitu qꝛ edificatū est altare. Moralitatū Capitulum vj.

Post multas vi-
ctorias et prelia inde macha-
bei, fit mentio de quodā pre-
lio: vbi in terra Galaad iudas
habebat pugnare cōtra timo
theum ducē filioꝝ Amon: qui
cū magno exercitu, atqꝫ etiam
maximo ab altera pte cuiusdā torrētis stabat op
positus ꝯ ip̄m vbi est. Timotheus viso iuda ista
fert dixisse. Si inq̄t trāsierit ad nos iudas priꝰ,
nō poterimꝰ sustinere eū: ⁊ potēs poterit aduer-
sum nos: si ꝟo trāsfretare timuerit, ⁊ ex altera pte F
aq̄ castra posuerit: tūc nos trāseamꝰ ad eos, qꝛ
poterimꝰ ꝯtra ipsos. Quod vtiqꝫ euentꝰ reꝝ ꝓba
uit: qꝛ iudas statim prior trāsfretauit:⁊ ois ppl's
post eū: bellūqꝫ ꝯ timotheū ꝯstāter iniit: et ip̄o vi
cto ⁊ multis occisis, ceteros fugauit. ¶Illud pōt
allegari ꝓ audacia ꝙ audaces fortuna iuuat: qꝛ Moralitas.
reuera in factis bellicis, i litibꝰ ac i q̄buscūqꝫ ꝯtro
uersijs ꝓsperiꝰ videmꝰ succedere priꝰ et audaciꝰ
aggrediētibꝰ, q̄ꝫ illis q̄ timide solēt retrocedere,
⁊ p̄occupatione͂ hostiū expectare. Qui em̄ timet
et retrocedit, aduersarijs suis ip̄m inuadēdi au-
daciā mittit: q̄ ꝟo audacter hostes aggredit, se
ip̄m formidabile͂ repn̄tat. Meliꝰ est igit ceteris pa
ribus preuenire q̄ꝫ p̄ueniri: et fortunatiꝰ inuade-

Aliter re, quam inuadi. ¶ Uel allega quod quicunque homo potest si
bi ipsi fortem facere, et signum euentus negocii fu
turi comprobauit sibi dare: sicut patet de isto timo
theo qui sibi ipsi signum future victorie super prio
ritate transita proposuit cuius veritate euentus nego
1.re.14.b cii comprobauit: cuius signum habes in lib. Reg. s. vi
Aliter de ibi. ¶ Uel dic quod iudas dux exercitus. i. bonus
ductor vel prelatus in prelio contra principem
filiorum amon. i. contra diabolum principem repro
borum: prius aquam transire. i. prior debet pericula ag
gredi/ et prior hostibus obuiare, exemplum sub
ditis bene operandi dare, et eos ad simile prouocare:
et hoc quia pro certo quando princeps. i. prelatus
per exempli dationem prius hostes spirituales ag
B greditur, populus subditorum eum libenter se
Deu.32.b quitur: et transire post eum: et similia bona opera
facere exemplo istius animatur. Deutero. Aquila
prouocans ad volandum pullos suos et super eos
volitans. Bonus igitur dux et prelatus debet subdi
Mich.2.d tos in bonis exemplis precedere atque operibus: vt
Eodē.c.e bonum exemplum subditis possit dare. Michee. Ascen
dit ante eos pandens iter. ¶ Judas fugatis hosti
bus suis qui filios israel qui erant in galaad de
struere voluerunt: ipsos filios israel per eum libera
tos cum omnibus rebus suis et vxoribus et natis in
terram iude: vt ibi securius viuerent, secum duxit.
In via igitur erat Judas extremos cogregans:
Moralitas et eos dulciter commonens et exhortans. ¶ In
istis iudas bonis ducibus et prelatis formam tra
didit, qualiter subditos suos ab hostibus spiri
tualibus, scilicet ab hereticis et demonibus debent eri
pere: et si vident eos esse in loco periculi, in socie
tate mala vel periculosa, vel in prosperitatibus
et delicijs huius mundi debent eos ad locum secu
rum. i. israelitarum. i. bonorum virorum societatem
traducere et in terram iuda. i. in ecclesiam vel vi
tam bonam suis bonis exemplis et verbis transfer
re: dicentes illud euange. Transeamus vsque ad
Luc.2.c bethleem etc. Ipsos etiam ne pre lassitudine tri
bulationum desperent: debet in via huius vite labo
riose exhortari benigniter et fouere et extremos.
i. pauperes et simplices vel peccatores ad vnitatem
D ecclesie cogregare, dicens illud Ezech. Quod per
Ezec.34.d ierat requiram, quod abiectum erat reducam: et
illud quod fractum erat consolidabo etc. ¶ Jose
Eodē.c.f phus et azarias quos Judas in terra iuda reli
querat in custodiam: et quibus preceperat ne con
tra quencunque pugnarent, sed quod terram diligen
tius custodirent: audientes tam prelia iude: quam si
monis prospera gesta: voluerunt et ipsi sibi no
men facere: et ideo contra gentes, contra prece
ptum iude bellare atque pugnare disposuerunt.
Faciamus inquiunt nobis nomen: et pugnemus
contra gentes que in circuitu nostro sunt. Deus
autem eorum superbiam confudit: quia a Gor
gia fuerunt victi: et duo milia populi israel ceci
derunt: et cum ignominia redierunt. Et assignatur
ibi alia ratio. Quia isti non erant de semine viro
rum istorum, per quos salus in israel facta est.
Simile ponitur ibi de sacerdotibus, qui altera vi
ce dum voluerunt fortiter facere: et indiscrete ad
prelium exierunt, qui turpiter in prelio ceciderunt.
runt. ¶ Illud allega contra presumptuosos: quia
Moralitas multi sunt qui quando prelia Jude et simonis. i.
virtutes sanctorum virorum audiunt: et eorum
prelia contra spirituales hostes attendunt, simi
lia attentare presumunt: et sibi nomen et famam
acquirere concupiscunt: et ideo non propriam
fragilitatem considerantes: sed potius de suis vi
ribus confidentes: sepe fit quod indiscreti ardua ag
grediuntur contra spirituales hostes per diffi
ciles modos abstinentiarum et afflictionum sine
A consilio preliantur: nec sunt contenti custodire
terram sibi commissam, idest non sunt contenti
se custodire a peccato: sed supra vires suas aggre
di dura moliuntur. Unde in Exo. Stulto labore consu Exo.18.c
meris: vltra vires tuas est negocium. Sed sepe fit quod
deus volens presumptionem eorum nominis et fa
me ac potentiam resecare, permittit eos vinci a
tentationibus et hostibus superari. Et, quia con
tenti vita et professione sibi commissa non erant,
sed gloriam acquirere sperauerunt: sinit eos cum
damno suo, et aliorum vitijs succumbere, et pro gloria
appetitiua ignominiam reportare noscuntur. Igitur
poterat sibi dici illud. Contentus esto gloria tua: et 4.re.14.c
sede in loco tuo. ¶ Uel allega exemplariter, quo Aliter.
modo sepe fit quod illi qui famam et inanem gloriam concu
piscunt: solent bella noua emittere: et per lites et con
trouersias alios inuadere: et super vires ardua
aggredi: et indiscrete sine consilio et in factis diffi
cilibus immiscere, dato quod non sint de semine vel
genere ipsorum, ad quos pertinent talia exerce
re. Sed vere sepe fit quod isti superantur: et vnde vanam
gloriam sperauerant, vituperium consequuntur: sicut
ad literam ponitur de Amasia rege iuda. ¶ Uel alle 1.re.14.c.d
ga quod qui sine consilio facta sua faciunt: et in sensu Aliter
suo confidentes fortiter facere credunt: faciliter B
pereunt et succumbunt. Ideo bene dicitur. Sine con Eccli.32.d
silio nihil facias. ¶ Dicitur hic quod cum inimici re Cap.vi.c
gis antiochi arcem eius que erat in hierusalem, oc
cupare vellent: milites obsessi auxilium petentes
a rege, sibi per hec verba scripserunt. Applicuerunt
hostes ad arcem, occupare eam: et nisi preueneris eos,
paulatim maiora facient: et non poteris obtinere
eos. ¶ Sic vere cum hostes nostri et tentationes Moralitas
semper nituntur arcem mentis per consensum cape
re, nisi in principijs occurratur, intantum inuale
scunt quod post vix succumbunt.

¶ Capitu. vi. Textus.

**Et rex antiochus perambulabat superio
res regiones. Moralitatum Ca. vij.**

Cum rex iuue-
nis Anthiochus cum maxi
mo exercitu venisset in pre
lium contra iudam et filios israel:
et trigintaduos elephantes 1.mach.6.d
doctos ad prelium secum ha
beret ostenderunt ipsis ele
phantibus sanguinem vue et mo
ri, ad acuendum eos ad pre
lium: et preposuerunt turres ligneas super eos fir
mas et protegentes: et quibus erant machine et
trigintaduo viri virtutis pugnantes desuper: et intus
magister bestie: et bestie diuerse erant per legiones et
mille viri quingenti equites circa quamlibet bestiam ordi
nati: qui exercitum discurrentes strages hostium Moralitas
faciebant. ¶ Dic quod antiochus qui interpretatur prin
ceps merorum, significat diabolum: qui in exerci
tu suo contra israel. i. contra ecclesiam et contra C
viros iustos: magnos elephantes. i. magnos mun
di principes et tyrannos ordinat. Isti enim sunt
diaboli coadiutores et in suo exercitu fortiores: Jac.2.b.
et ad nocendum simplicibus terribiliores. Unde
dicitur. Nonne diuites per potentiam opprimunt
vos? Isti enim sunt quibus insident turres. i. alte
mundi dignitates, castra et ciuitates: in quibus
machine. i. machinationes contra pauperes et ma
li consiliarij habitant et in quibus trigintaduo viri
virtutis, idest multitudo ballinorum et malorum
famulorum latitat: qui omnes contra filios israel.
i. contra innocentes et pauperes subditos, vel con
tra ecclesiam et ecclesiasticos simul pugnant. Intus
in sua turri. i. in domo sua: vnus qui dicitur ma
gister, bestie latitat: quia vnusquisque talis prin
ceps semper aliquem principalem consiliarium, habet

qui ipsum ĩ suis malicijs dirigit ⁊ gubernat. Ad
literã enim videmꝰ ꝙ mali principes in turribꝰ,
officijs et domibus suis tenent ⁊ sustinẽt multos
malos cõsiliarios, secretarios, machinatores: et
balistatores. i. inferiores balliuos: qui oẽs gñā-
1. Mac. 5. a liter militãt cõtra bonos. Uñ. Congregate sunt
gentes aduersum nos. Istas etiã bestias. i. be-
stiales principes: multi milites et eqtes. i. multi
alij inferiores nobiles, vel eorũ seruitores cõco-
mitant quasi ad voluntatẽ aliorũ circũeunt ⁊ se-
D quunt: ⁊ de eorũ rapinis viuũnt ⁊ sub eis in eoꝝ
Pro. 19. a fraude lucrum acqrũt: ⁊ quocũqꝫ se verterit, ab
eo nõ recedent. Uñ in Prouer. Multi colũt ꝑsonã
potẽtis ⁊c. Istis aũt elephantibꝰ ostẽdũt magi-
stri eorũ sanguinẽ vue ⁊ mori: vt eos ad prelium
acuant: qꝛ ꝓ certo ista est veritas, ꝙ magistri no
stroꝝ elephantũ. i. adulatores principũ, sangui
nẽ. s. quẽ predecessores eoꝝ, ⁊ crudelitatẽ quam
contra ecclesiã ⁊ paupes exercuerũt, eis osten-
dunt, et pre oculis eis ponũt: et sic eos ad preliũ
exactionũ exẽplo simili acuunt et animant. San
guinẽ etiam crudelitatis ipsis dicunt ostẽdere,
qñ modos et vias quibꝰ sub specie iustitie san-
guinẽ et substantiã pauperũ possint deuorare et
rapere, eisdẽ cõsulunt et exponunt. Uñ dr. Non
Num. 23. c accubabit leo donec rapuerit predã. Sic igit fit,
ꝙ isti elephantes cũ illis q̃ in turribꝰ eoꝝ moran
tur: et qui eos sequunt: ⁊ q̃ adulatorie sanguinẽ
eis ꝓpinare vident iudã et israelitas. i. bonos
Aliter. ecclesiasticos subditos persequunt. ¶ Uel illud
q̃ de illis elephantibus dr, applica ad martyres
qui viso sanguine vue et mori. i. visa et ꝯsiderata
passiõe christi, ad preliũ cõtra tyrannos animati
fuerũt: et errores eorũ reprobando, et cõtra eos
predicãdo mortẽ ⁊ sanguinẽ cõtẽpserũt. Isti ha
buerũt turres dignitatũ ⁊ ecclesiarũ, in quibus
multi spũales milites cõtinebant, q̃ cõtra hostes
fidei pugnauerunt: multi tã equites q̃ꝫ pedites
E ipsos ad fidem secuti sunt, ⁊ per eos ceciderunt.
Ezech. 10. c Ezech. Declinabat q̃ prima erat, cetere sequebã
Eodẽ ca. e tur. ¶ Eleazar videns vnũ de elephantibꝰ q̃ sta
bãt in ꝓlio, ꝯtra iudeos ceteris altiorẽ: ⁊ loricis
regis loricatũ: regẽ esse in eo. i. in turri lignea be
stie sup oĩa existimauit: quapropter vt pplm suũ
liberaret, ⁊ nomẽ sibi acqreret: ꝓpulsis hic ⁊ inde
hostibus vsqꝫ ad bestiã penetrauit: et elephanti
se supposuit, et eũ sic suppositus interfecit, regẽ
tñ nõ vulnerauit: sed occisa bestia et cadẽte, sub
ipsa oppressus perijt et decessit: et sic nec nomen
sibi acquisiuit, nec populũ suũ liberauit: sed po
tius (vt ibidẽ dr) ppls iudeoꝝ regis impetũ ferre
Moralitas nõ sustinẽs ab ipso fugit ⁊ diuertit. ¶ Eleazar q̃
erat vnꝰ de principibꝰ iudeorũ: põt optime signi
ficare phariseos et principes iudeorum: quales
fuerunt annas ⁊ caiphas Isti vidẽtes ꝯtra se ele
phãtes. i. plures apl̃os dimicare et ꝑdicare: vidẽ
tes vnũ ceteris eminentiorẽ. s. xp̃m loricis regis
i. diuinis miraculis et operibꝰ circũseptũ: intan-
tũ vt eis ꝯsimile poterat esse: regẽ. i. deũ et diui
nam naturã in eo latitare: ip̃m oĩno occidere de-
creuerũt: qꝛ sic populũ suũ a romanis liberare,
Joã. 11. f et a fide et potẽtia istiꝰ q̃ iam predicatꝰ in ea fue
rat, eripe crediderũt, dicẽtes illud Joã. Ne forte
veniãt Romani ⁊c. Expedit enim vt moriat. Istũ
igitur per mortem humanitatis fecerunt cade-
re: regem tamẽ. i. deũ seu deitatẽ nõ potuerũt le
F dere: semetipos quoqꝫ sub eo occasionaliter per-
emerunt: inquantũ ꝓpter peccatũ mortis christi
tandẽ destructi fuerũt: nec ꝓpter hoc fidẽ ⁊ eius
potentiã extinxerũt: sed potiꝰ ipsa crescẽte post
Esa. 63. 3 ipsiꝰ elephãtis mortẽ, ipsi perire meruerũt. Esa.
Aliter. Afflixerũt spm̃ sancti eiꝰ: et cõuersus ẽ eis in inimi
cũ: et ipse debellauit eos. ¶ Uel dic de diabolo: vt
Aliter. supra libro. x. cap̃. de dracone, cap̃. iij. ⁊, iiij. ¶ Uel
allega cõtra ꝓsumptuosos, q̃ inanis glorie cupi-
di, appetũt sibi facere nomẽ: et ideo cõtra eminẽ-
tiores se et fortiores qñqꝫ insurgunt: et eos potẽ
ter impetũt ⁊ inuadũt: quibꝰ tñ bene qñqꝫ nõ ce-
dit: qꝛ dato ꝙ illi aliũ ledãt, vires tñ attenuãt: ⁊
finaliter pondere penitẽtie alteriꝰ opprimunt: ⁊
dũ alium grauãt, seipos subuertũt. ¶ Uel dic ad Aliter.
literã de fatuis militibus, q̃ supra vires suas vo
lũt facere: q̃ tñ in ipso ornatu suo dum alios occi
dunt, solẽt et ipsi perire. Hier. Fortis impegit in Hier. 46. b
fortẽ: et ambo in foueã ceciderũt. ¶ Uel vt expo Aliter.
nit quidã, tunc homo elephantẽ perimit, qñ car
nẽ suã, mundum vel diabolũ vincit: ⁊ qñ turres
i. dignitates seculi cõtẽnit. Uerũtamen tunc sub
isto moritur, qñ de victoria in superbiã eleuat.
Ozee. Ero mors tua o mors. ¶ Uel allega de mar Ozee. 13. d
tyribꝰ: q̃ tyrannos gladio verbi dei occiderunt: Aliter.
ipsi tñ corporaliter ꝑ martyriũ succubuerunt.
¶ Hic habes ꝙ cũ antiochus et exercitus eiꝰ pu Eodẽ. c. f
gnarent contra bethsurã, ⁊ tandẽ cõtra sanctifi-
cationẽ: finaliter qꝛ in vtroqꝫ loco cibi defecerũt:
et quia sabbatũ erat terre illi, qui in istis muni- G
tionibus erant, cum hostibus pacem fecerunt: et
eis portas aperuerunt. Antiochus vero intrãs
sanctificationem, ꝓtinus pacẽ fregit: et muros
in circuitu dissipari mandauit. ¶ Sic vere dico, Moralitas
ꝙ tunc in bethsura ⁊ sanctificatiõe. i. in seculo et
in claustro cum antiocho. i. cũ diabolo et vitiorũ
exercitu fideles impugnati ianuas cordis ape-
riunt: ⁊ eum intus per malas complacentias re-
cipiunt, qñ cibi spiritualis doctrine, diuineqꝫ scri
pture eis deficiunt: ⁊ quando sabbata quietis et
ocij, necnon festiuitates temporalis prosperita-
tis incumbunt. Illud enim in ecclesia et religio-
ne specialiter videtur: vt ꝓpter defectũ scientie,
et ꝓpter abundantiam quietis et opulentie dia
bolum introductum, et sibi populum subiuga-
tum, quasi penitus intuemur. Unde dicit. Consti 1. Mac. 2. d
tuerũt eis preliũ in sabbato: ⁊ occiderũt de illis
mille viros. Et alibi dicit. Quod hec fuit iniqtas Ezec. 16. f
zodome. Iste enim murum sanctificatiõis. i. ob-
seruantias ecclesiasticas et sanctiones canoni
cas ac regulares obseruãtias iam ibi dissipauit:
⁊ se ibidem imperare, et esse dominũ declarauit.
Jam enim delectationibꝰ ⁊ vitijs ab omni parte
patet ingressus: ⁊ iã non est qui cohibeat hostiũ Tren. 2. c
spiritualium impetus ⁊ accessus. Unde dicitur. b
Luxit antemurale, et murus pariter dissipatus Aliter.
est: defixe sunt in terris porte eiꝰ. ¶ Si vis pone,
quare bethsura significat mundũ: quia domus
acerba interpretatur: qꝛ acerbitas tribulationũ
in mundi domicilio reperitur. ¶ Et si vis dic, ꝙ Aliter.
antiochus capta bethsura sanctificationẽ inua-
dit: qꝛ diabolus subiugato seculariũ statu, etiã
statum ecclesiasticum subiugare intendit: ⁊ acti-
uis suppeditatis ⁊ victis, etiam clericos cõtem
platiuos capit.

¶ Capit. viij. Textus.

Anno cẽtesimo, quinquagesimoprimo: exijt Demetrius seleuci filius. Moralitatum Capitulum viij.

Alchimus qui
dam de semine Aaron adiũ
cto sibi cetu virorum ini-
quorum, dux et guberna-
tor erat: qui ad sacerdo-
tium ambiebat, ad regẽ De-
metrium venit: et accusans
iudam ⁊ fratres eius apud
eũ. Rex igitur iste q̃ iude et

fratribus eius detrahebat/summum sacerdotium cōtulit: et cū eo bacchidem quendā de suis principibus et amicis cum exercitu in terrā iuda misit: ad quos cum venisset cōgregatio scribarum requirere que pacis sunt dixerūt. Homo sacerdos de semine aarō venit/nō decipiet nos. Ipse vero alchimus cū verba pacifica eis locutus fuisset: et ipsos nequaq̄ ledere iurasset: factū est q̄ ei crediderunt et statim septuaginta viros de eis occidit cōtra propriū iuramentum. Tandem in hierusalem veniens/multos de populo interfecit: et conuenerunt ad eum qui conturbabant populum suum: et terrā iuda obtinuerūt: et sic ipse alchimus et sui multo plus q̄ gentiles

Moralitas. fecerunt: filiosq̄ israel grauauerūt. ¶ Ista possunt allegari contra ambitiosos: q2 qn̄ aliquis alchimus vel ambitiosus aliquis sacerdotiū .i. dignitatē aliquā ambit: ante oīa cetū et congregationem virorū iniquorū sibi cōgregat et adiūgit. Tādē ꝓ ad regē .i. ad mūdi p̄ncipes recurrit: vel ad regē .i. ad superiorē prelatū accedit.

B Apud quē ante oīa alios accusat: et de ei9 hostibus detrahit: et se ꝓpter eū exheredatū fuisse/et pro ecclesia multū sustinuisse/conquerit̄ et dicit. Igitur sepe accidit/q2 adulatores et detractores faciliter a maioribus audiunt̄: et aliorū accusatores diligūt: tales ad sacerdotiū et dignitatē quā ambierāt ꝓmouent̄: ita q̄ bacchides .i. aliquis de amicis ipsi9 superioris ꝓ inducendo eū in possessionē sibi adiungit̄ et dat̄. Uerū q2 qn̄q̄ fit q̄ pro libito nō admittit̄ ad possessionē. Ideo in principio verbis pacificis vtit̄: multa iurat et paciscitur: ita q̄ sibi a scribis pacem petētib9 .i. a canonicis et fratrib9 pacificis et simplicibus credit̄: et q2 sacerdos de semine aaron est .i. persona sacerdotalis et ecclesiastica: ad quā ptinet bonā cōscientiā habere: ideo ab ipsis ad sacerdotiū et dignitatis officiū acceptat̄. Sed statim reuera qn̄ videt se indutū: cōtra eos debacchatur: et subditos exactionibus et iniuriis afficit: ita q̄ nō pacificus/sed impius et crudelis declarat̄: multos spūaliter occidit: multos deponit et

1. Machab. 1.d depredatur. Locutus est ad eos verba pacifica in dolo/et crediderūt ei: et irruit super ciuitatē: et percussit eam plaga: et perdidit populum multum ex israel: et accepit spolia ciuitatis. Illi qui soliti sunt turbare ciuitatem et populum: vt sunt mali litigiosi accusatores et detractores: ad eū aggregantur: quos pre aliis tanq̄ magis sibi similes diligēs terrā iuda in eorū manibus tradidit: inquātū potestates et officia super alios eis tribuit. Infra eum elegit impios viros: et elegit eos dominos regionis. Sic igitur fit q̄ iste ma

C lus sacerdos et sui familiares impii .i. tales mali prelati et eorū ministri impii: filios israel .i. bonos fideles magis grauāt q̄ gētes/id est q̄ ipsi principes seculares: q2 plus videm9 multotiēs de rapina et crudelitate in curiis prelatorum q̄ principum terrenorum: et plus suos pauperes opprimunt sacerdotes clerici q̄ seculares balliui et tyrāni: et plus etiam grauant qn̄q̄ subditos et compatriote et domestici/q̄ alii magis

Math. 10.c extranei et remoti. Un̄ dr. Tradet frater fratrē/et fili9 patrē: et insurgēt filii in parentes/et morte eos afficient. Et inimici hominis domestici eius etc. Igitur de talibus malis ecclesiasticis dicit̄.

Hiere. 2.b Sacerdotes nō dixerūt: vbi est dn̄s: et tenētes le

Eodē ca. e gē nesciūt me. ¶ Impius nichanor minat9 fuit tēplo: leuās manus in superbia cōtra ipsum qđ flāmis incēderet: nisi iudas et exercitus eius volūtati eius traderet̄: deus tamen aliter ordinauit: q2 cōfecto prelio cōtra iudā/ipse pri9 in bello cecidit: et iudas caput ei9 et brachiū qđ cōtra templū leuauerat/amputauit: et cōtra hierusalē suspendit: exercitus ꝓ eius ipsum cecidisse cōspiciens, et arma sua ꝓiiciens fugit: quem populus israel persequens, totum interemit: ita q̄ nec vn9 quidē superfuit nec remāsit. ¶ Illud al- Moralitas lega exēplariter ꝯtra eos q̄ cōtra tēpla et eccl̄ias sunt impii: vt q̄ mināndo cōtra deū et eccl̄iam eius sunt superbi: q2 sepe fit q̄ iusto dei iudicio, anteq̄ implere possent qđ inceperāt, pereūt: et p̄ mortem vel infortuniū impotētes fiunt: et exercit9 et auxiliatores eorum ab ipsis fugiunt. Uigil em̄ de ce- lo .i. deus q̄ contra tales vigilat, dicit illud Dan̄. Dan̄. 4.b Succidite arborē et ramos eius: sc3 caput et brachiū prescindite: et fugiāt bestie q̄ subt9 eā sunt: et de ramis ei9 volucres celi. ¶ Uel si vis allega hic Aliter q̄ ruina principis est causa peccati, et ruine subditorū. Quādo em̄ nichanor p̄nceps q̄ iterpretat̄ stās lucerna .i. prelatus vel p̄nceps: qui stās lucerna dz quantū ad ipsum ptinet pro aliis per perseuerātiā, stare p̄ doctrinā et exēpla lucerne, iuxta illud. Uos estis lux mundi: in bello contra vitia cadit: et per diuersa peccata ante hostes spūales Math. 5.b succūbit: caputq̄ recte intētiōis: et brachiū bone opatiōis pdit: statim exercitus subditorū suorū exēplo eius arma virtutū proiicit et dimittit: et vndiq̄ p̄ vitia dispersus, an̄ hostes spūales perit: ita q̄ vix vnus persistit. Unde dicit̄. Judas cecidit, et ceteri fugerūt. Nam vt dicit Gregorius, vi- 1. Machab. 9.b ta malorū trahitur ab aliis in exemplū. Zach. Per cute pastorem: et dispergentur oues. Zach. 13.e

¶ Capitu. viii. Textus.

Et audiuit iudas nomen romanorum: quia sunt potētes viribus. Moralitatū Capitulum ix.

Hic fit mentio de potentia romanorū, et inter cetera hic dicit̄, q̄ curiā fecerūt sibi romani trecentos et viginti senatores: cōsiliū agentes: et vni singulis annis magistratū suū ꝯmittētes. Inter ipsos aūt nullus diadema portabat, sz oēs obediebāt vni: et zelus et inuidia cōtra eos nusq̄ erat. Dicit̄ sibi: q̄ pacē et amicitiā cū amicis et sociis optime ser- E uabant: et q̄ vsq̄ ad remotissimas terras reges et tyrannos sibi subiecerāt: metalla auri et argēti q̄ erāt in hispania, acquisierāt. Et vt cōcludat̄ breuius: quib9 volebāt esse auxilio vt regnarent, regnabant: quos vero vellēt non regnare: a regno pellebant̄. Ad istos igit̄ misit iudas legatos suos amicitiā facere: vt sic posset a suis hostib9 tutus Moralitas esse. ¶ Ista possunt applicari ad dn̄os romanos .s. papā et cardinales: q2 isti sibi curiā romanā fecerūt: et eā ꝓ diffiniēdis negociis et iudiciis reddendis ordinauerūt: quā multis et magnis conciliis fulcierūt. Unū etiā ex seipsis in papā et magistrū Gen. 42.b suū solent eligere: cui sine inuidia vniuersaliter debēt obedire. Un̄ in Gen̄. Uiri vnius filii sumus. Et breuiter tanta est hodie potētia isti9 curie et suorū: q̄ reges et regna ad l'ram sibi sunt subiecta: metalla auri et argēti .i. diuitiarū copia ē eis adiecta: et instituēdi reges .i. ꝓmouēdi eccl'iasticos sibi pre ceteris est auctoritas attributa. [illegible] quos volūt, regnare et ꝓmoueri faciūt: quos ꝓo nolūt: a regno repellūt: ita q̄ iā pōt eis dici illđ Num. Noui em̄ q̄ benedict9 est cui benedixeris: maledict9 aūt in quē gesseris maledictionē. Isti igit̄ inter se nō debēt zelū nec inuidiā habere: nec aliquis dz portare diadema .i. nullus dz alteri p̄ superbiam preferri: sz oēs vni .i. summo pontifici debēt obedire pacifice. Et si sic fecerint: oēs cōcu-

piscẽt eorũ amicitias habere: quia pro certo in quocũq̄ collegio qñ subditi pacifice ⁊ quiete viuunt: et inter se zelũ et inuidiã nõ habent: nec alijs se p̄ferũt: sed vni. s. p̄lato summo humiliter obediũt: ipsorũ dominatiões crescũt: ⁊ oẽs tã seculares q̃ alij: ipsorũ amicitias querũt ⁊ expectãt. Unde dr. Pacẽ et veritatẽ diligite: dicit dñs
Zach. 8. d deus. ¶ Forma pacis et federis inter iudeos et
Eodẽ ca. d romanos talis erat: q̄ vn⁹ popul⁹ aliũ i suis bellis et necessitatib⁹ si tẽpus pateret: tenebat iuuare: et hoc ad propria stipẽdia: quia nullus de
Moralitas. bebat alteri aliq̄d ministrare. ¶ Hic põt notari: q̄ vere amici socios et amicos in necessitatibus adiuuãt: ⁊ q̄ ipsos stipẽdijs et expẽsis nũq̃ grauãt: sʒ pprijs stipẽdijs p eisdẽ militãt: et alij casu simili qñ ingruit necessitas: ipsos adiuuant.
Prouẽ. 18. c Uñ in Prouer. Frater qui adiuuat a fratre ⁊c.

¶ Capitulũ ix. Textus.

Interea vt audiuit demetrius q̄ cecidit nichanor. Moralitatũ Cap. x.

Hic fit mentio de cõstãtissima ⁊ nobilissima morte iude: quã pro certo morti istius nobilissimi leonide p̄ncipis imperatoris: qui cũ sexcẽtis cõtra sexcẽta milia gl'iose se moritur⁹ obiecit: possem cõgrue cõparare: nisi q̄ nõ lʒ stylũ meũ cõtra historias dilatare. Sic igit actũ est q̄ demetri⁹ audita morte nichanoris: bacchidẽ cũ dextro cornu sue militie mitteret cõtra iudã:
b cui⁹ exercit⁹ fortitudinẽ iude socij formidãtes: ab eo recesserũt: ⁊ ip̄m cũ octingẽtis viris solũmodo reliquerũt. Quib⁹ etiã certãtib⁹: hosti cederet ⁊ asserẽtib⁹ ipossibile esse ꝯtra tãtã multitudinẽ p̄ualere. Iudas ad hec r̄ñdit. Absit inquit istã rẽ facere vt fugiam⁹ ab eis: ⁊ si appropinquauerit tẽpus nostrũ: moriamur in virtute ppter fratres nostros: ⁊ nõ inferam⁹ maculã in gloria nostra. Sic igit est: q̄ cõtra regis exercitũ q̄ in duo se diuiserat: potẽter irrupit: dextrũ cornu q̄d erat altero fortius: cõtinuo superauit sinistrũ ṽo cornu. i. pars sinistra exercit⁹ regis cõtra ip̄m p̄ualuit: ⁊ ip̄m cede aliorũ fessum p̄strauit. Iudas eñ cecidit: ⁊ ceteri fugerũt: ⁊ sic quẽ fortiores supare nequierãt: debiliores postea deiecerunt.
Moralitas. ¶ Ista possunt allegari qualis debet esse constantia boni ducis: quia nunq̃ debet periculũ metuere: sʒ poti⁹ fortune se cõmittere ⁊ morti se exponere: q̃ verecũde fugere, ⁊ obtẽtã gloriã deturpare: exẽplo isti⁹ leonide: q̄ milites suos hortabat de gloria plurimũ: de vita ṽo nihil sperãdũ. Magis eñ se dicebat debere p̄rie q̃ vite: q̄nimo milites suos hortabat taliter in mane prãsuros tãq̃ in inferno cenaturos. Prãdete inquit milites in iferno cenaturi: sicut ponit Orosius lib. ij. Exẽplũ etiã beati Lodouici regis frãcorũ: qui in egypto cõtra saracenos existẽs: q̃q̃ p̄iculũ sibi ⁊ exercitui suo ppter aquarũ inũdatiõnẽ: ⁊ hostiũ preuẽtionẽ imminere videret: fugere tñ noluit: imo cuidã militi fu[illegible]
b capienti respondit. Absit inquit galli[illegible] reges
2. Macha. l francie terga vertãt fidei inimicis. De isto etiã
11. b. iuda legitur: q̄ ipse hortabat suos subire peri
Eccli. 41. a culũ. Unde igitur duci seu p̄ncipi dicit: Noli metuere iudiciũ mortis. Et alibi: Usq̃ ad mortem
Eccli. 4. d certa pro iustitia. ¶ Uel si vis allega q̄ bono p̄ncipe vel prelato mortuo vel absente: subditi faci
Aliter. le superantur. Zacha. Percute pastorẽ: ⁊ disper
Zach. 13. c gentur oues. Duce vel p̄lato a vitijs superato: facile subditi superant: inq̃tũ exemplo ipsius
Prouẽ. 11. b mali fiunt: vel inq̃tum non habẽt a quo erudiãtur. Unde in Prouer. Ubi non est gubernator: Aliter.
populus corruet. Uel dic q̄ cũ bacchides qui interpretat luct⁹ fortis. i. diabolus: in exercitu vitiorũ quã cõtra iudam ⁊ ionathã et ei⁹ fratres i. contra christũ ⁊ sanctos preparat: habeat duo cornua. i. duas p̄tes dextrã ⁊ sinistrã: hoc est dictu: vitia maiora ⁊ minora: sepe fit q̄ iudas dextrũ cornu superat: qui tamen a sinistro perimit. s. q̄ homo maiora vitia superat: ⁊ ab ipsis enormibus criminib⁹ se preseruat: et tamen minora non precauens, ab eis vincitur: et adiutoribus fugientibus. i. virtutibus: ab eis superat. Esa. Esa. 3. a
Dabo pueros principes eorũ: ⁊ effeminati dñabunt eis. Eodẽ ca. c
¶ Mortuo iuda emerserũt viri iniqui in omnibus finibus israel: ⁊ inualescẽte fame in terra: tradidit se omnis regio bacchidi: q̄ elegit viros impios: ⁊ cõstituit eos dominos regiõis: et perscrutabat amicos iude et vindicabat se in illis: ⁊ facta est tribulatio magna in israel. Moralitas.
¶ Sic vere quando iudas dux egregius: id est bonus prelat⁹: iudex vel officialis morit: statim incipiũt pullulare viri ip̄ij i p̄ria: q̄ ppter defectionem correctiõis mali fiũt q̄ t̄pe boni prelati vel iudicis delicta sua facere nõ audebãt. Fit etiã qñq̃ q̄ bacchides id est malus rector ⁊ sup̄ior sibi succedit: cui ppter famẽ auaricie oĩs regio aliquotiens se tradit: q̄r qñq̃ fit q̄ mali subditi famelici et auari malũ prelatũ eligũt: ⁊ ei⁹ dñio se cõmittunt: pro eo q̄ per eũ se ditari statim credũt. Unde dr. Queritis me q̄r mãducastis de panib⁹. Ioã. 6. c
¶ Uel ad literã tota regio pre fame se sibi tradit: inquantum talis efficit vsurari⁹: et tota Aliter.
patria tẽpore caristie se sibi obligat ⁊ submittit. Ideo dr. Repleti prius pro panib⁹ se locauerũt. Iste igitur Bacchides id est malus superior sic introductus ad extirpandum immergẽtes impios non attendit: sed potius viros iniquos elegit: quos in dignitatib⁹ collocãs dños regiõis 1. Regũ. 2. a
cõstituit: bonos ṽo ⁊ iustos viros iude mortui. i. x̄pi vel boni p̄lati: amicos perscrutat ⁊ cõfundit: ita q̄ t̄pe suo tribulatio ⁊ angustia in israel. i. in ecclesia orit ⁊ insurgit. Unde in Prouer. Regnãtibus impijs ruine hoium. Prouẽ. 28. d
Istud eñ est cõe q̄r mali odio habẽt p̄decessores suos bonos solẽt post mortẽ eorũ amicos eorum inquirere, et ipsos multipliciter grauare. Eodẽ ca. d
¶ Hic habes q̄ filij ambri qui prius Ioannẽ fratrẽ ionathe occiderunt faciebãt nuptias magnas: filiã eñ vnius de principibus chanaan duxerat: ita q̄ cũ apparatu magno nuptias celebrabãt. Ionathas ṽo b
et simon memores mortis fratris sui: ipsis insidiati: super eos procedentes ad nuptias irruerunt: ⁊ eos occidentes spolia rapuerũt: ⁊ sic nuptias eorũ in luctũ ⁊ infortuniũ cõuerterũt.
¶ Sic vere sepe fit: q̄ dũ filij hominũ vacãt nuptijs: aut leticijs hui⁹ mũdi: ⁊ filiã chananeorũ. i. prosperitatẽ mũdanã in vxorẽ ducũt: nec facinora q̄ cõmiserũt meditant aut recolunt: hostes eorũ: scʒ diabolus ⁊ mors: qui in insidijs latitabãt repẽte eos interficiũt: spolia diuitiarũ suarũ eis auferũt: ⁊ gaudiũ suũ i' tristitiã ꝯuertũt. Moralitas.
Unde in prouer. Risus dolore miscebit, ⁊ extrema gaudij luct⁹ occupat. Prouẽ. 14. b
¶ Bacchides obtenta regiõe iude multas ciuitates muniuit ibiq̃ custodes vt exercerẽt inimicitias in israel collocauit. Eodẽ ca. e
¶ Sic vero diabol⁹ in altis officijs custodes suos. i. malos officiales collocat per quos in israel: id est contra bonos inimicitias et grauamina suscitat ⁊ augmẽtat. Unde. Inimici vestri sunt iudices. Moralitas. Deute. 32. e
¶ Alchim⁹ summ⁹ sacerdos iniquissim⁹ cepit muros sancte dom⁹ interioris et op̄a pphetarũ destruere: ppter q̄d p̄cussus est ⁊ dissolut⁹ paralysi: ⁊ cõclusũ ẽ os ei⁹ ita q̄ nõ potuit loqui ampli⁹ ṽbũ nec mãdare de domo sua: Eodẽ ca. f

⁊ impedita sunt opa eiꝰ;⁊ est mortuus tormento magno. ¶Sic vero sicut videmꝰ mali ꝑlati et superiores qñ vidēt se in dignitatibꝰ cōstitutos statim incipiūt opa sanctorū suorū;vilipendere: muros.i.obseruātias regulares:et prophetarū i.sanctorū patrū opa ⁊ traditiões destruere nouitates introducere:⁊ illa que per sanctos cum magna diligētia facta ⁊ ordinata sunt immutare ꝙpropter sepe fit ꝙ vltio diuia istos ꝑcutit:⁊ ad literam paralisi vel alia infirmitate dissoluit: ita ꝙ os locutionis ⁊ cōfessionis eis tollit:⁊ eos tam cito perimit:ꝙ de domo cōsciētie sue aliud ordinare nō ꝑmittit:⁊ mala opa q̄ inceperūt dissoluit. Aug. in sermone innocentiū dicit qđ. hac animaduersione ꝑcutit peccator vt moriēs obliuiscatur sui:qui dū viueret oblitꝰ est dei. ¶Vel dic qđ illi sacerdotes ⁊ religiosi qui muros regularis obseruātie ⁊ opa prophetarū.i.statuta sanctorū patrū destruūt vsum lingue ad bñ loquendū:manꝰ etiā ad bñ operādū ꝑdūt:⁊ finaliter cum magno tormento in inferno habitant. — C / Aliter.

¶Capitulū x. Textus.

Et anno centesimo sexagesimo ascēdit alexāder Antiochi filius. Moralitatū Capitulum xi.

Habitauit ionathas i hierl'z ⁊ cepit edificare ⁊ inouare ciuitatē ⁊ extruere muros:⁊ quadris lapidibus mōtē syon circuire:⁊ fugerūt alienigene quos bacchides i munitionibꝰ posuit:⁊ liberati sunt obsides quos a filijs isrl' ceperat ⁊ raptos in munitionibꝰ seruabat ⁊ detinebat. ¶Sic ꝟo qñ in hierl'm.i.in ecclesia est ionathas q̄ iterpretur colūba veniēs.i.bonꝰ:simplex ⁊ colūbinꝰ ꝑlatꝰ:⁊ maxime qñ ibi ꝑsonaliter habitat:⁊ moratur:ibi ꝓcerto tūc ꝙ plurima opatur:edificat eñ ⁊ renouat locū suū tpalit ⁊ spūaliter:mōtēq; syon i.dignitatē sibi cōmissam circuit muris de q̄dris lapidibꝰ:i.bonis ⁊ ꝟtuosis ꝑsonis quas ibi ꝓmouet ⁊ introducit ꝑsonaliter ⁊ sic ciuitatē eccl'ie sibi cōmisse extruit moraliter ⁊ virtualiter. Iud. Edificauit ciuitatē de lapidibꝰ quadratis et sectis. Tūc ista boni ꝑlati ꝑsentia nō solū in istis ꝓficit:imo multa alia bona facit:a facie eñ eiꝰ fugiūt alienigene:nō audētes mala facere:vel timore iustitie sue in patria cōparere. Unde egyptij dixerunt. Fugiamus israelē. Boni qui obsides ab alienigenis tenebant.i.q̄ a malis diuersimode grauabātur:per eiꝰ adiutoriū liberant: quia boni prelati ꝑsentia fugat malos:liberabat oppressos:ꝓmouet dignos: reparat mores malos. Ideo ad literā pōt dici de quolibet bono principe Ezechie. Quod perierat requiram. Prouer. Sapiētia edificauit sibi domū. ¶Cum ionathas occurrisset alexandro regi asie apud ptolomaidā vbi nuptias celebrabat ⁊ ptolomei regis egypti filiā in vxorē ducebat dedit ionathas argentū ⁊ aurū ⁊ inuenit grām in cōspectu eiꝰ:⁊ iussit eū rex spoliari vestibꝰ suis ⁊ idui purpura:⁊ collocauit eū rex sedere secum ⁊ scripsit eū inter amicos suos magnificauit eū:⁊ posuit eū ducē ⁊ ꝑncipē ꝑncipatꝰ:atq; ꝑcepit ꝙ nullus pugnaret cōtra ipm:⁊ sic viri quidā impij q̄ ad accusandū ipm venerāt visa gloria eiꝰ fugerūt: ⁊ ipsiꝰ ꝑsentiā timuerūt. ¶Alexāder q̄ interꝑtatur auferēs angustias seu alleuiās tenebras significat xp̄m:q̄ ifidelibꝰ tenebras errorū ꝑ lumē fidei alleuiat:⁊ eterne mortis angustias abstulit. Ptolomaida q̄ interꝑtatur ad mēsurā deducta ꝑadisum significat vbi s'm mēsurā meritorū dabit mēsura ꝑmiorꝝ. Ista ē igit ꝟitas finaliter qñ ionathas.i.iustꝰ ⁊ simplex hō veniet ad Ptolomaidā.i.ad ꝑadisuz vt i tpe tritici mēsura: ⁊ vt i ꝯuiuijs celestibꝰ occurrat ꝑsonaliter regi xp̄o sic fiet ꝙ rex vidēs ipm hr̄e ⁊ ꝑsentare aurū diuine grē et charitatis:argētū mūdicie ⁊ puritatis ipm multipliciter honorabit:⁊ eū idumētis suis. s.mortalitate exuit: ⁊ purpura eterne glīe ipm decorabit:q2 secū in eterna quiete sedere faciet, ⁊ amicū suū ipm cōstituet ⁊ ꝑncipē eū faciet:⁊ accusatores eiꝰ.s.demōes ab eo sepabit:⁊ cōtra aduersa oia securitatē sibi dabit ꝑpetuā. Uñ. Tūc ait rex:q2 inuētꝰ es sapiētior ꝑrimꝰ mihi sedebis ⁊ cognatꝰ meꝰ vocaberis. — D / Judich.i.a / Exo.14.f / Ezec.34.d / Pro.9.a / Eodē ca.e / Moralitas. / 3.Esdre. 4.e

¶Appollonius dux demetrij regis ionathā ad descendendū de montibꝰ ad cāpū ꝓuocat ⁊ ibi preliū sibi parat. Tu solꝰ inq̄t resistis nobis q̄ potestatē exerces cōtra nos in mōtibꝰ:sz descēde ad me in cāpū ⁊c. ¶Sic ꝟe diabolꝰ summe nitit hoiez de mōtibꝰ cōtēplatiōis ad cāpū exterioris actionis vel de mōte religiōis ad cāpū mūdane habitatiōis trahere sperās cōtra ipm facilꝰ ꝑualere. ¶Victo appollonio multi de exercitu suo ad tēplū dagon fugerūt:sz ionathas ipsos ꝑsequēs ignē tēplo adhibuit:⁊ octo milia vna cū tēplo succēdit. ¶Sic ionathas xp̄s finaliter appollonū.i.diabolū vincet:⁊ exercitū reproborū q̄ nūc in tēplo huius mūdi securos se esse reputāt i iferno deijciet ⁊ succēdet. Ps. Ignis ante ipm precedet et inflammabit in circuitu inimicos eius. — Eodē ca.f / Moralitas. / Eodē ca.g / F / Moralitas. / Ps.96.

Capitulum xi. Textus.

Et rex egypti congregauit exercitū sicut arenam que est in litore maris. Moralitatum Capitulum xij.

Ptolemeus rex egypti dedit alexandro regi asie filiā suā in vxorē:tandē cōcupiuit regnū ipsiꝰ ⁊ q̄rebat in dolo obtinere eū,⁊ adiungere regno suo:⁊ iō cōgregauit exercitū suū sicut arenā maris ⁊ itrauit regnū alexādri:⁊ apiebant ei ciuitates. Sic eñ ꝑceꝑat alexāder ꝓ eo ꝙ eiꝰ socius esset ptolemeꝰ ⁊ cōfideret i eodē. Ipse ꝟo stati ciuitates occupabat: ⁊ ibi ꝓ custodia suo noie faciēda milites assignabat:⁊ intrauit ptolemeꝰ antiochiā ⁊ imposuit sibi duo diademata.s.egypti ⁊ asie:⁊ filiā suā quā alexādro dederat abstulit ab eodē:iponēs ei lz false ꝙ ipsaz voluerat occidisse:⁊ dedit eā demetrio inimico alexādri:⁊ venit alexāder cōtra eū in prelium:⁊ victus fuit:⁊ fugit in Arabiā: ⁊ sic ptolemeꝰ obtinuit regnū eiꝰ. Sadiel aūt arabs abstulit Alexādri caput ⁊ misit ptolemeo. Verū tamē sic actū est ꝙ dictus ptolemeus post tantā gloriā tam proditiose acquisitā infra tres dies mortuus est:⁊ exercitus eius qui erat in castris occidit eos qui erāt in custodia ciuitatū. ¶Ista possunt exēplariter allegari cōtra multos. Primo eñ allegari pōt cōtra proditores q̄ in dolo ⁊ sub specie amicitie occupant qñq; aliorū dignitatem ⁊ regna:⁊ tūc publice rumpunt fedus et amicitiā quā habuerunt cū eis:imponentes falsa crimina vt occasionē habeant ab eis recedēdi:q2 sicut dicit in Prouer. Occasiones q̄rit qui vult ab amico recedere. Ista potissime patēt in ambitiosis:qui regno ⁊ statu suo non contenti ambiunt dñia aliorū. Ita fit ꝙ fraude ⁊ malitia interueniēte ipsos aliqñ regno ⁊ dignitate priuāt,⁊ diademata honoris alieni occupāt. Apoc. — G / Allegoria. / Prouē.18.d / Apoca.19.c

In capite eius multa diademata. Sed tales nõ
consueuerunt in talibus prosperari : quinimo
vbi habuerunt qđ cupierãt: subito solent morte
vel infortunijs ꝑgrauari: ⁊ exercitibus qui se-
quebantur eum. i. de suis fautoribus ⁊ amicis
Ezech. 17. c alter in alterũ debacchari. Ezech. Ergo ne vinea
ista prosperabit? nõne aquila radices eiꝰ euellet
⁊ fructꝰ eius distringet ⁊ siccabit? oẽs palmites
germinis ipsiꝰ arescẽt. Illa em̃ que fraude ⁊ vio-
lentia acquiruntur nõ solent durare: sed subito
Eccl'ia. 10. b deficere: sicut ad literã videmus de tyrãnis. Un-
Seneca. de dicit. Omnis potentatus breuis vita. Et Se-
Aliter. neca dicit ꝙ violenta imperia non perseuerant.
¶ Uel si vis allega cõtra falsos mũdi amicos: q̃
h. semper se vertũt ad illũ q̃ obtinet: ⁊ qui nõ dili-
gũt hoiem nisi q̃diu prosperat. Iste em̃ alexã-
der q̃diu regnũ tenuit ab isto godoniel suppo-
nitur dilectus fuisse: ⁊ ideo victus dr ad arabiã
refugisse. Iste tñ videns eius infortuniũ ipsum
amplius non dilexit: sed potius pro amicitia il-
lius qui regnũ acquisierat caput ipsius ampu-
tauit. Statim em̃ qñ quis venit ad infortunium
⁊ ꝙ perdit regnũ: amici sui pristini ipsum abomi
nant: ⁊ in inimicos ei vertunt: ⁊ amicitiã illorum
qui regnãt ⁊ qui de facto prosperant totis viri-
Prouẽ. 14. c bus amplexant. Prouer. Etiã proximo suo pau
Aliter. per odiosus erit: amici vero diuitũ multi. ¶ Uel
allega hoc de mutatiõe rerũ supra. primo dictũ
est ꝙ rex asie qui tũc erat ꝑ tpe occupauit egy-
1. mach. 1. b ptũ: et regnauit super duo regna: imposuitq̃ si-
bi duo diademata, egypti ⁊ asie: ecõtra vero hic
habemus ꝙ rex egypti occupauit asiam, et sibi
duo diademata imposuit: et super duo regna re
gnauit: q2 quandoq̃ vnum regnum exaltatur: ⁊
aliud deprimitur: et econtra alterũ alteri quã-
Esa. 14. a doq̃ facit tantum ꝙ ab eo sustinere cogit. Esa.
Codẽ ca. d Erunt capiẽtes eos qui se ceperãt: et subijcient
exactores suos. ¶ Demetrius videns qđ siluit
terra in cõspectu eiꝰ iam securus in regno : re-
misit exercitus suos: excepto peregrino exerci-
tu insularũ: proprios enim milites cõpatriotas
remisit: extraneos retinuit: et inde factum est ꝙ
exercitus sui sic remissi ceperũt eũ odio habere
et cõtra eum murmurare: quapropter triphon
occasione accepta, contra eũ rebellauit: et exer-
citus remissos secum habuit: ⁊ antiochũ alexã-
dri filiũ de arabia asciuit: et in regno ipsius col-
A locauit. Ciues sui de ptolomaida cõtra eũ sur-
rexerũt: et eũ occidere voluerũt: et eum ad pala
tium fugere cõpulerunt: quẽ tria milia iudeorũ
sibi in auxilium missa liberauerũt: et centũ milia
Moralitas. de ciuibus occiderũt. ¶ Illud põt allegari exẽ-
plariter: ꝙ nõ est tutum alicui cõfidere in pace
et prosperitate sua. Si enim iste demetrius sem-
per timuisset: ⁊ infortunia que accidere potuis-
sent preuidisset: nũq̃ tribulationem incurrisset:
Prouẽ. 28. c nec se cõtra eũ aliquis erexisset. Unde dr. Beatꝰ
Aliter. homo qui semper est pauidus. ¶ Uel dic contra
fatuos ṗncipes ⁊ magnates : qui magis diligũt
extraneos q̃ propinquos : sibiq̃ in suis curijs
continent ⁊ promouent: atq̃ in officijs peregri-
nos: ipsosq̃ predilectos habent et charos: suos
aũt repellũt. Quapropter qñq̃ fit ꝙ odiũ suorũ
solẽt incurrere: ita ꝙ hostibus suis solẽt adhere
re: et ipsum de regno et dominio aliquotiẽs fu-
gare: et contra eũ rebellare. Nam iustum est, qđ
homo illos quos in prosperitate et pace existẽs
repudiat: tribulationis tẽpore nõ inueniat: imo
perdat. Tutum est igitur principi suorũ amici
tiam custodire: et nõ nimis extraneis adherere.
1. Tim. 5. a Quia dicit Apls. Qui suorum ⁊ maxime domesti
Eccli. 9. c corum curam nõ habet: infidelis est. Ideo bene
dicitur. Ne derelinquas amicũ antiquũ : nouus
non erit similis huic.

¶ Capitu. xij. Textus.

Et vidit Ionathas quia tempus eum
iuuat. Moralitatum Ca. xiij.

Post pacta inita a
cũ sparciatis ⁊ romanis: hic fit
mẽtio: quõ triphon regis an-
tiochi princeps maior ad re-
gnum asie ambiebat : quapro-
pter Antiochũ dñm suũ occide
re cogitabat. Uerũtamẽ q2 scie
bat ionathan iudeorũ ducem regis esse strenuissi
mũ defensorem: ante oia ipsum occidere tẽtauit:
⁊ multis machinationibus circũuẽtum occidit.
Postea solus cũ rege ambulans: ipsum ꝓditiose
interfecit: ⁊ imposito diademate: loco ipsiꝰ regna Morali-
uit: sicut patet infra ca. sequenti. ¶ Ista possunt tas.
applicari qñ volunt iniqui nocere: ⁊ nõ audent ꝓ
pter eorum amicos, primo solent paulatim con-
tra amicos insurgere: vt ipsis sublatis de medio
vel de potẽtia attenuatis: possent contra princi- Codẽ. c. f.
pes facilius preualere. ¶ hic habes ꝙ cum tri-
phon vellet occidere ionathã, ⁊ non posset: ꝑ eo
ꝙ cum exercitu venerat: dissimulauit amicitiam:
⁊ dona sibi attribuit: ⁊ eũ pre alijs principibꝰ ho
norauit, tandem remittere exercitũ sibi suggessit:
⁊ promittens se sibi velle tradere regionem ꝓuin
cie: ⁊ negocijs regis preficere: vsq̃ ad ptolomai-
dam secũ duxit: vbi ipsum statim ligauit: ⁊ comi-
tes eius ⁊ mille viros quos secũ duxerat occidi
fecit: ipsum vero satis cito post cum duobus fi-
lijs interfecit. ¶ Triphon qui nitebat dñm inter- Moralitas
ficere, significat diabolũ: qui ꝓcurauit occidere
christum. Ionathas qui columba interpretat: si-
gnificat virũ iustũ ⁊ simplicẽ. Sic igit ꝙ triphõ
diabolus summe tentat ionathã. i. virũ iustũ per
pctm̃ occidere: ⁊ ipsum per tẽtationes solet ad se
qua si auis capta ad laqueũ cõuocare. Sub spe-
cie em̃ boni ipsum ad se vocat: vt occasiõe reper- C
ta ipsum occidat: exemplo iahelis q̃ zizarã ad se
vocauit: quẽ secũ dormientẽ occidit. Intra (inq̃t)
ad me dñe ne timeas. Sed reuera qñq̃ inuenit cũ Iudicum
isto ionathã tãtũ exercitũ virtutũ ⁊ sanctorũ: ad 4. c
quos ꝑ deuotionẽ tantũ hz patrociniũ, ꝙ in ipm
non põt manũ mittere: nec ipsum ꝑ fortẽ tentatio
nem inuadere, vel necare. Ideo ante oia ista ipse
tentat ꝙ virtutum exercitum dimittat : ipsumq̃
mundi diuitijs magnificat. Quod ad hoc facit
vt facilius credat ei: ⁊ ad mortem ipsum trahat. Pro. 5. a
Prouer. Fauus distillãs labia meretricis, nouis-
sima ꝓo eiꝰ amara velut absynthium. Igit offi-
cia ⁊ negocia regis. i. alta officia ⁊ dignitates se
culi promittit sibi tradere: dum tamen exercitum
virtutum velit dimittere: ⁊ ꝑ cõsensum in pctm̃ de
scẽdere ⁊ venire. Ad hec igitur officia homo per
affectũ vel effectũ quandoq̃ a diabolo trahitur:
ad quem dum descẽderit, statim ab eo a vinculis
malorum vel malarũ cõcupiscentiarũ ligat : ⁊ tandẽ
diuersis vitijs strangulat: ⁊ ad eternũ interitum
deputatur. Dum em̃ homo virtutum exercitũ di
mittit: ⁊ seculi negocia cõcupiscit: mortẽ pene et
culpe finaliter incurrit. Bene igitur consulit sa-
piens. Non credas inimico tuo in eternũ. Quia Eccli. 12. b
sicut ibidẽ subiũgit: Oculis suis lachrymabit ini Ibidem. b
micus: ⁊ cũ venerit tempus ⁊c. ¶ Dicitur hic ꝙ si Ca. xiij. d
mon mortuo ionatha fratre suo: ipsum in modin D
sepeliuit: ⁊ super sepulchrum patris ⁊ matris et
quatuor fratrum suorum septem pyramides sup
columnas fabricauit: vbi arma ⁊ naues ad eter-
nam memoriã sculpsit, ita ꝙ a nauigantibꝰ mare
videri poterãt, ordinauit. ¶ Dic moralr ꝙ modin
qđ interpretat diiudicatio: significat mentẽ, que

seipsam dijudicare tenet. Qr sm Aplm. Si nos
1.Cor.11.g ipsos dijudicaremus, nō vtiqꝫ iudicaremur. Dic
itaqꝫ ꝙ homo iustus in modin. i. in ꝯsciētia ꝛ me=
moria: dꝫ sepulchra parentū suoꝝ ꝛ amicorū fa=
cere: inquātū mortē eoꝝ dꝫ in mēte habere: septē
etiā pyramides ibi dꝫ ꝯstruere: inquantū septem
opa mie dꝫ ꝓ aiab⁹ istoꝝ gerere: vel hr̄e sculptu=
ras eoꝝ. i. bonoꝝ exemploꝝ exteri⁹ alijs demon
strare: in quib⁹ colūnas. i. boni ꝓpositi firmitatē:
arma. i. bonorū operū ꝓbitatē: naues. i. cōtēpt⁹
scl'i: leuē. i. trāsitoriā agilitatē dꝫ sculpere: vt sic
nautis. i. hoib⁹ ꝑ mare hui⁹ mundi nauigantib⁹
exemplū ꝛ speculū, possit esse. Ista em̄ tria. s. colū
ne, naues ꝛ arma. i. ꝑseuerantiā, cōtēptus mūdi:
bona opa: memoria mortis comitat: ꝛ dum alioꝝ
mortē in mēte gerimus: in nobis spūaliter gene
rant: ꝛ ideo de isto simone. i. viro iusto pōt dici il=
Job.27.b lud. Job. Ipse ad sepulchra ducet, ꝛ in cōgeriem
Eodē.c.f mortuoꝝ vigilabit. ¶ Hic habes ꝙ simon abiecta
omni imundicia de gaza, ꝛ fugatis inde alienige
nis: posuit ibi viros q̄ legē scirēt: ꝛ muniuit eam.
Moralitas ¶ Gaza q̄ interpretat fortitudo dn̄i significat ec=
clesiā: simō qui interpretat obediens significat
E bonū prelatū q̄ deo pre alijs obedire debet. Iste
igit a gaza. i. a ciuitate ecclesie in qua relucet po
tentia dei viui: dꝫ omnē immundiciā vitioꝝ pur
gare, ꝛ alienigenas. i. multos hoies inde fugare:
ꝛ viros q̄ legē dei custodiūt. i. bōas ꝑsonas debet
1.Mach.13. itroducere virtutib⁹ eā dꝫ munire vt sic se posset
b.et.g.et. cōtra hostes spūales viriliter defensare. Unde ca
14.e. pitulo sequēti dr: ꝙ in arce hierusalē collocauit
iudeos viros q̄ essent ad tutamentū ciuitatis ꝛ
religionis.

¶ Capi. xiiij. Textus.

Anno centesimo septuagesimo secundo congregauit rex Demetrius exercitum. Moralitatum Capitulum xiiij.

Hic fit mentio
qūo sub simone summo sa=
cerdote ppl's iudeorū fuit
multipliciter ꝓsperatus: ꝛ
qūo misit romā amicitiam
renouare, ꝛ qūo clipeū au
Ca.xv.g reū ponderis mille minaꝝ
misit ꝛc. Sed de oib⁹ istis
nihil ad p̄sens tāgo. ¶ Itē
hic ca. xv. fit mētio qūo triphon per antiochū fi=
liū demetrij fugat: ꝛ qūo ipse antioch⁹ ꝯtra simo
nem indignat: ꝛ qūo cedebeus cū exercitu missus
Ca.xvi. a iuda filio simonis conterit: sꝫ oia p̄termitto, qr
nihil video moralitatis. Cū simō perambularet
regionē inde: descēdit in cāpū hierico: vbi Ptole
meus abobi filius q̄ gener erat summi sacerdotꝫ
diues in auro ꝛ argēto: qui erat in cāpo hierico:
ipsum ad cōuiuiū suscepit. Simō vero ad eū cū
duob⁹ filijs suis iuda ꝛ Jonatha sicut ad amicū
intrauit. Uerū qr iste ambiebat ad regionis du=
catū: instaurato cōuiuio viros occultari fecit: et
F tandē simonē cū filijs suis inebriatis ꝛ letis, iste
sumptis suis armis in eos irruit: ꝛ ipsos nequi=
ter interfecit. Et statim ad occupandū hierl'm et
sanctificationē milites destinauit. Joānē ꝓo filiū
simonis qui tūc erat in gazara occidi iussit: sed
Moralitas hoc p̄cognito p̄cauit: ꝛ illos q̄ ad occidēdū eū ve
nerāt iugulauit. ¶ Iste ꝓditor seu traditor pto=
lemeus diabolū significat: qr iste est q̄ summe ca
ptat simonē ꝛ filios ei⁹. i. bonū ꝛ iustū p̄latū ꝛ bo
nos ipsi⁹ imitatores de medio tollere conatur:
vt sic possit in regiōe. i. populo ad libitū iperare.
Qr igit ꝑ fortitudinē preualere ꝯtra istos nō po=
test: iā aliā viā querit: ipsisqꝫ cōuiuiū mūdane ꝓ=
speritatis p̄parat: ꝛ vino deliciaꝝ ipsos inebriat.
Quos pro certo cū bene viderit letos ꝛ ebrios: ꝛ
vino. s. mūdi ꝓsperis bene plenos: tūc se ꝛ occul=
tos suos socios. s. tentatiōes ꝯtra eos armat: et
sic de diuersis vitijs eos tētans: ꝓ voto superat
atqꝫ necat: ꝛ sic totū cōuiuiū qd parauerat ꝛ mū=
di totā gloriā in luctū ꝛ tristitiā eis mutat. Uñ dr. 1.Reg.13.e
Cū temulēt⁹ fuerit Amon vino: ꝑcutite ꝛ inter= Aliter.
ficite eū. ¶ Uel si vis dic ꝙ iste diabol⁹ qñ videt. s.
hominem bene letū ꝛ in cōuiuio mūdane ꝓsperi=
tatis imersum: tūc occultos suos socios. s. mor=
tē ꝛ infortunia ꝯtra eū vocat: ꝛ sic ꝑ mortē tpalē
ꝛ eternā ipos interficit. Uñ. Cōuerse sunt nuptie G
in luctum, ꝛ vox musicorū suorū in lamentum. 1.Mach.9.d

¶ Moralitatum ꝑmi lib. Machabeoꝝ Finis.

Moralitatum Liber xxviij. secundi libri Machabeorum.

¶ Capitulū j. Textus.

Fratribus qui sunt per Egyptū iudeis Salutē dicūt fratres qui sunt in hierosolymis. Moralitatum Cap. j.

Antiochus Rex
cū esset i ꝑside, ꝛ imensus exer=
citus cū eo auaricia duct⁹ vo=
luit templū nanee, vbi thesau=
ros absconditos esse audierat
spoliare: sed ꝯsilio sacerdotis
seductus: cū paucis templū vt
pecunias acciperet est ingressus. Sacerdotes tñ
tēplū statim clauserūt: ꝛ aperto tēpli aditu mittē
tes lapides ipm cū suis occiderūt: ꝛ mēbratim di
uidētes amputatis capitib⁹ exteri⁹ ꝓiecerunt.
¶ Iste antioch⁹ q̄ interpretat pauꝑ silēs signifi= Moralitas
cat pauperē ambitiosum q̄ se fingit silentē ꝛ beni
gnū esse. Iste sciēs ꝙ in tēplo ecclesie sunt multi
diuitiaꝝ thesauri, multa pinguia beneficia: sum=
me nititur ibidē intrare ꝛ ibidē dignitatē obtine
re, ꝛ hoc non vt possit ꝓficere sed potius vt pos
sit thesauros possidere. Qd videns sacerdos re=
ctor hui⁹ tēpli scꝫ deus ipsum qñqꝫ intrare per= H
mittit: sed tandē vbi non sperat occultū aditū. s.
mortē ꝛ infortuniū sibi aperit, lapides tribulatio
nū in eū dimittit: ꝛ sic ipm occidit ꝛ eū mēbratim
diuidit inquātū corpus ab aia disiungit. Et sic
nō solū ipm imo illos quos secū duxerat. i. nepo
tulos ꝛ alios quos in eccl'ia ꝓmouerat: capitib⁹
i. potētia ꝛ ꝟtute priuat: ꝛ eos de tēplo suo. i. de
statu eccl'iastico eijcit atqꝫ fugat. Eiecto aūt et
mortuo malo p̄lato sui etiā cū ipso deficiūt: ꝛ a di
gnitatib⁹ in hoc tēplo indigne obtētis vt cōiter
eijciunt. Ozee. ꝓpter malitiā adinuentionū eorū Osee.9.d
de domo mea eijciā eos ¶ Uel dic ꝙ illud tēplum Aliter.
idoloꝝ significat mūdū: vel mūdi statū: qr. s. na=
nee interp̄tat pascua: vel germē pulchritudinꝫ: ꝓ
eo ꝙ mūdus pulcher ꝛ germinans illis vr̄ q̄ eos
pascunt ꝛ delectant. Istud ergo tēplū antioch⁹,
i. hō aliquoties intrat indiscrete: ꝛ negocijs se im
plicat: ꝛ hoc qr diuitias acquirere sperat, quas sa
cerdos ꝛ rector hui⁹ tēpli diabol⁹ sibi ꝑ sugge=
stionē ꝓmittit: ita ꝙ ipm ad ingressum hui⁹ ꝑ spē
inuitat. Uerūtñ sic fit ꝙ dū iste nō aduertit ꝛ dū
ad habēdū thesaurū intēdit, iste sacerdos suus
diabolus q̄ ipm introduxit: aditū occultū subite
mortꝫ sibi aperit, ꝛ occultos socios suos. s. tribu
latiōes ꝛ casus ꝯtra eū inducit ꝛ tpaliter occidit: A
et capite, i. aia ipsum exuit, membra eius. i. di=

ūitias aliis distribuit: ⁊ sic eum de templo huiꝰ
Mat.25.c mūdi eiicit. Unde dicitur. Seruū inutilem eiicite
Eodē.c.d in tenebras exteriores. ¶ Cū filii israel captiui
ducū in ꝑsidem ducerent: sacerdotes qui tunc
erant dei cultores acceptū ignē de altari in val-
le vbi erat puteus altus ⁊ siccus abscōderunt ⁊
puteū obstruxerūt: tandē cum post septuaginta
annos populus duce neemia in iudeā reueniret
⁊ neemias pro sacrificando ignem habere vellet
misit nepotes sacerdotum ipsoꝝ ad puteū ante-
dictum. Ipsi vero non ignem sed aquā crassam
inuenerūt in puteo isto qua iussu neemie sacrifi-
ciū tā ligna ꝙ carnes asperserūt. Sic ꝟo vbi sol
refulsit: qui prius erat in nubilo ignis magnus
inde accendit: quo totum sacrificiū deuorat: de
residuo aque predicte iussu neemie lapides per-
fundunt, ex quibus mox ignis erupit: ⁊ lumē de
altari emicuit ⁊ processit. Rex ꝟo persaꝝ his au-
ditis ⁊ ꝓbatꝫ: sacerdotes honorauit: ⁊ manu ꝓ-
Moralitas ꝓpria dona plura eis dedit. ¶ Ista solēt mystice ꝑ
aliquos exponi sic. Dicūt em̄ ꝙ vallis ista que est
locus infimus: statū, significat subditoꝝ. Puteꝰ
iste significat cōscientias eorūdē. Ista est igit̄ ve
ritas ꝙ antiquitꝰ patres nostri. s. fidei et ecclesie
fundatores absconderūt ignē spūssancti, diuine
dilectionis feruoris ⁊ deuotionis in puteo qui
erat in valle. i. in cordibus subditoꝝ: et hoc: q̄
tūc puteꝰ nullas aquas voluptatis habebat, sed
in siccitate paupertis tēperantie ⁊ abstinētie ꝑsi-
stebat: ⁊ ideo nō mirū si ignē istū poterat cōtine-
re: quādo q̄ ipsum posset extinguere: nusꝙ̄ erat.
Esa.1.g Esaias. Succendet vtrūꝙ simul: ⁊ nō erit q̄ extin
B guat. Sed reuera nepotes istoꝝ sacerdotū. s. mo
derni predicatores, ⁊ prelati: satis possunt hodie
in vallis huiꝰ puteo. i. conscientia modernorum:
istum diuinū ignē querere: q̄ vix aut nunꝙ̄ pos
sunt ibi ip̄m reperire. Aqua enim crassa. i. carna-
litas ⁊ voluptas ibi in abūdantia reperit̄. Ignis
vero diuini amoris ⁊ feruor deuotiōis totaliter
Sap.17.b ibi non habet̄. Un̄. Ignis quidem nulla vis pote
rat eis lucere. Quid igit̄? Dico ꝙ ista aqua vitioꝝ
voluptatis debet inde per confessionem ⁊ ꝓnam
extrahi: ⁊ ligna nostrarū affectionum ⁊ sacrificia
nostrarū operationū debent inde per continen
tiam nostre precedētis carnalis vite ⁊ memoriā
aspergi: lapides, i. nostri cordis duricia dꝫ inde
similiter circūfundi: ⁊ sic sol diuine gratie: qui
prius a nobis fuerat obnubilatus refulgebit: et
ignis predictus in nobis spūaliter succendet̄: q̄
appositio aque crasse. i. recordatio nostroꝝ pec
catorū: ignem diuini amoris ⁊ feruorem deuo-
tionis et cōtritionis generat: et hoc potissime qn̄
Treñ.1.c sol diuine gratie mentem irradiat. Thren̄. De ex-
celso misit ignem in ossibus meis ⁊ erudiuit me.
Ier.20.c Hiere. Factus est em̄ in corde meo quasi ignis
estuās: que pro certo si fecerimus: lumen bonoꝝ
exemplorū ab altari cordis erumpet: rex vero. i.
princeps secularis his cognitis dona tp̄alia no-
bis effundet. Constat em̄ ꝙ principes seculares
nobis bona facerent multa: si ignē diuini amo-
ris in nobis abundare viderent. Hic sup locum
istū dicit Augustinꝰ: sicut incidentaliter ponitur
in historia scholastica super primū librū Macha
beorū: ꝙ ignis qui toto tp̄e captiuitatis babylo
nice sub aq̄s vixerat extinctꝰ est: qn̄ ab antiocho
Morali-tas. vēditū est Iasoni sacerdotiū. ¶ Qd ad hoc pōt
allegari: ꝙ ignis spūssancti ⁊ diuini amoris quē
nulle aque tribulatiōis extinguere poterāt: imo
primitiua eccl'ia sub tribulationū aquis inextin
Cañ 8.c guibilis permanebat. Iuxta illud. Aque multe
non poterāt extinguere charitatem: nunc ex to
to extinctus videtur in ecclesia ꝓ eo ꝙ iam in
multis locis sacerdotiū per simoniam est venale:
⁊ iaꝫ regnāte auaricia ab antiocho rege. i. a ma-
lis venditur: a Iasone vero. i. ab ambitiosis com
paratur: propter qd ignis diuine gratie et amor
spiritussancti in ecclesia memoratur.

¶ Capitu. ii. Textus.

Inuenitur autē in descriptionibus hie-
remie prophete: ꝙ iussit eos ignem acci
pere. Moralitatum. Cap. ii.

Icut hic dici-
tur: quare comestor recitat
vbi agit de virtutibꝰ hiere
mie, arca testamētidudū fa
cta ꝑ Moysen i deserto mi
ro modo fuit abscondita:
inuenit enim in descriptio-
nibꝰ hieremie: ꝙ ipse vidēs
captiuitatē babylonicā im
minere, arcā cū ea contentis: ⁊ tabernaculū acce
pit ⁊ in desertū in mōte vbi moyses ꝓ vidēda ter
ra ꝓmissionis ascēdisse legit̄ deportauit: ibiꝙ spe . O.
lūcā reperit: ⁊ ibi vltimo sibi lapis aptus est: qui
absorptis arca altari incensi ⁊ tabernaculo īte-
rum se reclusit. Hieremias ꝟo in isto lapide solo
tactu digiti nomen dei tetragrammaton scripsit D
⁊ ostium signaculo dei clausit. Nubes ꝟo statim
locū istū cooperuit: ita ꝙ nullus postea locū in-
dicare potuit. In fine tn̄ tēporū cū deꝰ cōgrega-
uerit plebē suā, colūna ignis ⁊ nubis ibi demon-
strabit̄, ⁊ maiestas dn̄i sicut tp̄e moysi reuelabit̄:
⁊ sic locꝰ iste ab oībus cognoscet̄. Hieremias qui Moralitas
interp̄tat̄ excelsus dn̄o significat bonū prelatū:
mente ⁊ affectione vsꝙ ad celestia exaltatū. Iste
imminente babylonica captiuitate. i. tentationū
diaboli potestate et mundi aduersitate mōtē cō-
templationis debet ascendere: ⁊ in montem pe-
nitentie secedere: et ad speluncam religionis vel Ps.54.b
humilitatis applicare. Ps. Ecce elōgaui fugiēs:
⁊ māsi in solitudine. Secum habet arcam testa-
mēti. i. diuine legis meditationē, altare incēsi. i.
deuotionē. Tabernaculū portatile. i. mūdi cōtē
ptū portare, que petrā ⁊ speluncā. i. boni fratres ⁊
humiles debēt ab eo accipere ⁊ sorbere: ⁊ his re
ceptis seipsos per sui custodiam ⁊ inanis glorie
fugā claudere: virtutes ⁊ merita q̄ possident a vi
sibꝰ hoīm occultaret̄: ⁊ noīe dei per deuotionē si-
gnati: nubeꝙ puritatis cooperti: locū suū nō de-
bent aliis pandere: sꝫ potius ignoti a secularibꝰ
ꝑmanere: sicut sancti religiosi antiq̄tꝰ faciebāt: Hie.36.c
q̄ ignoti esse hoībꝰ cupiebāt. Un̄ dr̄. Vade abscō
dere: ⁊ nemo sciat vbi sis. Hec debēt boni religio-
si facere: quousꝙ in fine seculi deus ipsos decre E
uerit declarare: ⁊ virtutes eoꝝ in mūdo corā ho Matth.6.a
minibꝰ manifestare. Matth. Intra in cubiculum
tuum: ⁊ clauso ostio ora patrem tuum.

¶ Capit. iii. Textus.

Igitur cum sancta ciuitas habitaretur
in omni pace. Moralitatum Cap. iii.

Empore omnis
summi sacerdotis, ciuitas
sancta hierusalem in omni
pace habitabatur: et leges
diuine seruabantur: qd vti-
ꝙ propter istius sacerdotis
pietatem fiebat: q̄ mala ha
bebat odio: et iustitiam ob-
seruabat ipsi reges ⁊ princi
pes locū summo honore ducebant: et templum
magnis muneribus illustrabant. Unde ⁊ seleu-

ciis rex asie de proprijs redditibus sumptus sa
crificiorum dabat: et soluebat de proprio quicqd
Moralitas ad sacrificia pertinebat. ¶ Sic vero quando in
hierusalem et in templo id est in ecclesia vel reli
gione est summus sacerdos onias. i. rector aliqs
iustus homo: tunc propter pietatem ipsius ipsa
ciuitas hierusalem. i. ipsa ecclesia sibi commissa
in pace habitatur: et leges diuine. i. regulares ob
seruantie ibidem a subditis obseruantur. Reges
etiam et principes ipsum templum. i. ipsum eccle
siasticum statum honorant donis et muneribus ipz
ditant: sacrificio bonorum operuz acceptant. Pre
sentia: enim et prouidentia bonorum prelatorum
causa est pacis et prosperitatis ecclesiarum. Et cre
do q si prelati et alij ecclesiastici essent boni: secu
lares erga eos benigniter se haberent: et ecclesie
eorum pace et diuitijs abundarent Sed quia mo
f dernis temporibus multi ecclesiastici inueniun
tur pessimi: ideo seculares contra eos sunt ini
Esa.42.a qui. Un Esa. Sicut populus: sic sacerdos. ¶ Hic
Eodem.c.a dicitur q simon templi prepositus moliebatur
obsistente sibi principe sacerdotum iniquum ali
quid in ciuitate sancta: Sed quia onias summus
sacerdos et pontifex suis malitijs resistebat: ideo
implere non poterat qd volebat: quapropter iste
ad regem seleucum properans et erariu plenu pe
cunijs in templo ecclesie asserens ipsuz ad spolia
dum dictum erarium induxit: et dictas pecunias
non pertinere ad rationem templi vel sacrificio
ru sz potius ad vsus publicos asseruit. quapro
pter ipsos ad regem pertinere commonuit: et ide
rex pro templo spoliando heliodorum hierosoli
Moralitas ma destinauit. ¶ Simo iste significat simoniacos:
qui in ciuitate ecclesie semper nituntur mala tra
ctare iniquitates et simonias machinare: q p cer
to qn perficere nequeut et videt q onias. i. sum
mus pontifex. i. boni ecclesie plati eos impediut
solet ad rege. i. ad principes seculares se conuer
tere: vt pote quado fiunt vxorati vel bigami: vel
principu officiales: et si qn apud platu nihil pos
sunt solet apud mudanos principes suas mali
cias procurare et tuc non cessant ipsos ad thesau
ros ecclesie depredandos totis viribus animare.
Aiunt enim q templu ecclesie est plenu pecunijs et
thesauris. Aiunt etia q illud erariu templi ad re
ge et ad publica negocia dz pertinere et q princi
g pes ipsum licite possunt tollere. Sic igit isti biga
mi et curiales clerici maritati pre alijs ecclesie no
cent: et ad rapiendum bona ecclesiarum et mole
standum clericos: principes excitant et inuitant et
ad hoc mitti heliodoru. i. malos officiales et bal
liuos procurant. Sicut ad literam patet de cleri
cis vxoratis vel bigamis q in ipsis regum curijs
vel consilijs commorantur: quia pro certo noce
2.Mac.4.a re ecclesijs: et accusare alios pre alijs dinoscunt.
Eode.c.g. Un in ca. sequenti dr. Simo delator pecuniarum
le loquebat de onia. ¶ Dicitur hic q heliodorus q
erariu tepli spoliabat a duobus angelis sibi appa
rentibus fuit acriter verberatus, et plagis impo
sitis semiuiuus relictus. Sed tandem onie summi
sacerdotis precibus est sanatus. Isti autem sana
to dixerunt angeli prelibati. Onie sacerdoti gra
tias age: propter ipsum enim tibi reddita est vi
ta: tu autem sanatus annuncia mirabilia dei q
fecit. Et sic ille qui venerat spoliator, factus est
Moralitas templi virtutum et mirabilium predicator. ¶ Si
vis allega sic de conuersione pauli. heliodorus q
interpretatur deo meo generatus significat bea
Act.9.c. tum paulum deo et dei opus generatu. Un dicit.
Uas electionis est mihi iste. Iste enim ad instinctu
simonis prepositi templi. i. ad suggestione phari
seoru et sacerdotu hierusalem. s. ecclesia thesauris
suis. s. bonis personis et xpianis fidelibus primo
spoliare quesiuit: sed p certo a deo flagellatus et

in flagellis conuersus templum honorauit: per
bona opera sanctificauit: mirabilia dei pre alijs
nunciauit: et sic de spoliatore ditator, et de persecu b
tore factus est predicator. Uel allega generaliter Aliter
q flagellatio tribulationu ad duo pficit peccato
ri: qr primo mala q pposuerat facere no pmittit.
Scdo qr ipm ad deu couertit: et dei laudationem
facit. Un In agnitione sui deductus est percussus 2.Mac.9.b
a dno plaga. ¶ Uel dic q illi q bona eccle rapiut Aliter
pcussiones et tormeta finaliter incurrunt. ¶ Duo Eode.c.e
iuuenes virtute decori et optimi gloria preciosi
amictu: apparuerut heliodoro spolianti templuz
que ptinus pcutietes plagauerut: et sic eu ne the Moralitas
sauros caperet impedierut. ¶ Sic pro duo iuue
nes. i. prelati et princeps secularis: simul debet co
uenire in iustitia: et cotra malos raptores: ne bo
nis noceat cu suo gladio dimicare: et eos spualr
p excoicatione et tpaliter per pena tpale affligere
Isti tn debent dici duo ppter cocordia qua inter
se debet habere: virtute decori ppter iustitiam
qua cotra malos debent vigere: optimi gloria p
bona famam: qua pre ceteris debent pollere spe
ciosi amictu: per honesta vita qua pre oibus de
bet splendere. Un. Ecce duo viri astiterunt in ve Act.1.b
stibus albis. ¶ Uel dic ista de duobus nris iuue Aliter
nibus petro et paulo angelicis: qui contra helio
doru. i. cotra nerone vel diabolu couenerut: vel q
malos docedo et pdicado couerterunt, et a malo
traxerut etc. vt supra. ¶ Uel dic idem de simone et Aliter
iuda vel de quibuscuq sanctis duobus cobinatis.

¶ Capitu. iiij. Textus.

**Simon aute predictus pecuniaru et pa
trie delator. Moralitatum Ca. iiij.** a

Iason frater
onie sanctissimi sacerdotis
cotra propriu fratrem sa
cerdotiu ambies rege an
tiochie adijt: et pmissa mul
ta pecunia: expulso fratre
sacerdotiu a rege obtinuit.
Qui obteto principatu sta
tim cotribules suos ad ge
tile ritu trasferre cepit et legitima ciuitatu iura
destituens praua statuta sanciuit, ita q sacerdo
tes circa altaris officia nequaq dediti erant: sed
contempto templo et sacrificijs neglectis pale
stria, et ludis vacabant: et primos honores nihil
habentes grecas glorias optimas deputabant:
et his similes esse per oia cupiebant: quos paulo
ante hostes et peremptores habuerant. ¶ Iste ia Moralitas
son qui interpretatur desiderans significat am
bitiosum qui honores et eminentias desiderare
non cessat. Unde in Prouer. Tota die cocupiscit Pro.21.d
et desiderat. Antiochus q interpretat pauper si
lens vel pauperis silentiu: malu superiore signi
ficat qui pauperes subditos grauas ipsos silen
tes et tristes efficit inquantum pre timore ipsius
nullus est q loqui psumat. Un dr. Accepit spolia 1.mach.1.a
multitudinis gentiu: et siluit terra in conspectu
eius. ¶ Ista est ergo veritas q iason. i. malus p
lat no parcit Onie: nec rone fraternitatis: nec ro
ne bonitatis: qr tales no parcunt alijs psangui
neis vel iustis quin eoz sacerdotium ambiant: et
officia cocupiscat. Ideo sepe fit q ad rege antio a
chu. i. ad malu platu se trasferut: et media te pecu
nia sacerdotiu. i. beneficiu acquirut: ppriosq fra b
tres et amicos a statibus suis deponunt. Hier.
Ois frater supplatans supplatabitur: et ois ami Hiere.9.b
cus fraudulenter incedit etc. Talis igitur ambitio
sus statiz qn ante pncipatu vehitur vel ad platio
nem sublimat: legitima ciuiu iura. i. bonas psue

tudines sibi subiecti populi destruere molitur,
⁊ praua statuta ꝑ viribꝰ instituit ⁊ sectat: cõtri-
bules.i. suos amicos ⁊ familiares ad ritũ gẽtilez
id est ad secularẽ lasciuiã inducere cõprobat. Il
lud em̃ videmꝰ de malis ꝙ plus cupiũt nepotu
los eoꝝ ritꝰ ⁊ mores gentiles.i. seculares ⁊ lasci
uos habere: ꝙ̃ ꝙ israelite.i. viri iusti fiant. Uñ de
Ozee.9.c. talibꝰ põt dici illõ Osee. Ducet ad interfectionez
filios suos Quid plura? Reuera regnãte tali pre
lato sacerdotes.i. inferiores subditi nõ vacãt ad
altaris officia peragenda, sʒ potiꝰ ꝯtẽpto cultu
⁊ ritu tẽpli: ecclie vel altatris: ⁊ neglecta regula
ri obseruãtia: disciplie moribusq religiosis depo
sitis: pr̃nis moribꝰ.i. sanctorũ patrum moribꝰ ⁊
cõditionibꝰ vilipensis, ludis secularibꝰ se impli-
cant: ⁊ grecas glorias.i. secularium mores opti
mos esse putant. Hisq ad literam similes esse cu
piunt .s. secularibus quos hostes multotiẽs sen
serunt. Cõstat ꝙ seculares ecclesiasticoꝝ i mul-
tis casibus sunt inimici: ⁊ tamen fatui ecclesiasti
ci ipsis in moribus se conformãt, ipsisq cupiunt
esse similes et amici. Quod potissime videmꝰ de
multis nobilibus: qui licet ad ecclesiam veniant
C
Esaie, 14.c dedignãtur tamen mores religiosos et ecclesia-
sticos sequi: et in cunctis suis actibus conantur
secularibus conformari: ita qõ cuilibet tali pos-
sunt seculares dicere. Et tu vulneratus es sicut
et nos: et nostri similis factus es. ¶ Hic dicitur ꝙ
iason qui proprium fratrem a sacerdotio repu-
lerat: et sacerdotium muneribꝰ obtinuerat: qua
dam die quendam iniquum qui dicitur menelaꝰ
ad regem Antiochum cum pecunia destinauit.
Qui eadem pecunia sacerdotiũ in se retorquẽs
Jasonem magistrum suũ expulit: et sic iusto dei
iudicio is qui proprium fratrem expulerat, ab
alio fraudulenter a suo sacerdotio fugatꝰ fuit.
¶ Illõ allega: ꝙ in quo peccat aliquis in hoc pu
nitur. Et quod eadem mensura qua mensi fueri
Morali ritis ⁊c. Justũ est enim ꝙ qui alteri infidelis est,
tas. inueniat sibi alterum infidelem. Seneca. ab alio
Sap.11.c expectes quod alteri feceris. ¶ Uel allega cõtra
Mat.7.a ambitiosos qui communiter in suis statibus, be
Seneca. neficiis et maliciis in preiudicium fratrum suoꝝ
Aliter obtinuerũt: finaliter nõ prosperãtur: sed super-
ueniẽte tribulatiõe, ab ipsis quandoq vel aliis
Eze.17.c expellunt. Unde Ezech. Ergo ne prosperabitur?

¶ Cap. vi. Textus. Sed non post multum temporis: misit rex se- nẽ quẽdã antiochenũ. Mora. Ca. v.

Postq̃ Antio-
chus rex nequissimus hierusa
lem cepisset: et templũ thesau-
ris et aureis et argenteis spo-
liasset: ⁊ oẽs israelitas ad ritũ
gẽtilium transisse iussisset: vo-
luit ꝙ templum hierusalẽ non
D tẽpluz hierusalẽ diceret: sʒ ⁊ tẽplũ iouis olympici
publice vocaret: tũc em̃ tẽplũ luxuria ⁊ comessa-
tiõibꝰ erat plenũ: ⁊ scortãtiũ cũ meretricibꝰ sacrʒ
edibꝰ se vltro mulieres ingerebãt: itro ferẽtes q̃
nõ licebãt: altare plenũ erat illicitis: neq sabba-
ta custodiebant: nec dies solẽnes patrũ seruabã
tur: nec simpliciter quisq̃ iudeũ se esse ꝯfitebat:
ducebant ad idoloꝝ sacrificia: ⁊ coronati hede-
ra, baccho circũire ꝯpellebant. ¶ Sic ꝓe statiʒ, qñ
Morali diabolꝰ hierlm.i. statũ christianitatis ditiõi sue
tas. ꝑpetm̃ subiugauit: añ oĩa tẽplũ.i. statũ ecclesiasti
cũ oĩbus bonis spũalibꝰ spoliauit: thesauros.i.
ꝟtutes: vasa aurea ⁊ argẽtea.i. ꝑsonas sapiẽtes
⁊ sciã nitẽtes, spoliauit: filios isrl.i. ecclesiasticos
ad ritũ gẽtilẽ.i. ad mores sclares traxit. Itaq si-
cut videtur: iã templuz ecclie nõ videt esse dei tẽ
plũ, sʒ iouis: q̃ interp̃tat inimicꝰ separans.i. diabo
li, ꝑ eo ꝙ ibi diabolo plusq̃ deo seruit: ⁊ qr cultu
dñi derelicto: iupiter.i. inimicꝰ diabolꝰ: per vitia
ibi colit: ⁊ eiꝰ mãdatis ⁊ suggestiõibꝰ obedit: et
hoc ptʒ ex his mãdatis q̃ sequunt: qr iã (vt vide-
tur) illõ templũ.i. ecclie statꝰ: luxuria ⁊ comessa-
tiõibꝰ est plenũ: a scortis ⁊ meretricibus est fre- E
quẽtatũ: edes sacre, domꝰ religiosoꝝ mulieribꝰ
⁊ ꝯcubinis replent: ⁊ multa illicita ⁊ vitia ibi per
oĩa obseruant. Iãq sabbata.i. q̃es mẽtis ⁊ cõtẽ-
platio: solẽnitates.i. diuia laus, ⁊ a pctis cessatio
ibi nõ custodiunt: sʒ potiꝰ baccho.i. vino ⁊ ebrie-
tati oẽs seruiũt: ⁊ coronati hedera.i. nitore vesti
mentoꝝ induti: isti deo baccho circũeunt: ⁊ in oĩ- Ps.78.a
bus obsequunt: ita vt ꝯcludamꝰ breuiter, ꝙ nul Naũ.2.b
lus ẽ q̃ dicat se iudeũ .i. q̃ gloriet dici religiosus Eod.ca.c
vl presbyter: sʒ potiꝰ in secularibꝰ actibꝰ gloriã-
tur: ⁊ potiꝰ videri seculares q̃ clerici delectant.
Sic igit templũ illõ est mirabiliter pollutũ ꝑ an-
tiochũ diabolũ ⁊ euersuʒ. Psal. Deꝰ venert gen-
tes.i. gẽtiliũ mores: in hereditatẽ tuã ⁊c. Uñ dr.
Porte fluuioꝝ aperte sunt: ⁊ tẽplũ ad solũ diru-
tũ est. ¶ Sub ꝑsecutione antiochi due mulieres
delate sunt duos pueros circũcidisse: q̄ statiʒ a gẽ
tilibꝰ pueris ad mãmillas suspẽsis fuert per mu
ros ꝑcipitate. Quidã et q̃ sabbatũ colere volue-
rũt: ⁊ ad spelũcas fugert: nolentes se defendere,
flãmis a gẽtilibꝰ perierũt. Nolebat em̃ antiochꝰ
ꝙ aliq̃ matres pueros suos circũciderẽt: vl ꝙ diẽ
sabbati custodirẽt. ¶ Sic ꝓe diabolus nunq̃ vo- Morali
luit ꝙ aliq̃ mulieres.i. p̃lati: pueros i. subditos tas.
laborẽt circũcidere.i. a vitiis resecare: vel ꝙ aliq̃
studeãt sabbatũ spũale ⁊ tpale custodire: hoc est
a vitiis cessare; ⁊ q̃eti mẽtis vacare: ac festa spũa-
liter celebrare. Hinc est ꝙ ille matres.i. p̃lati qui
hodie puulos ⁊ subditos a vitiis circũcidunt: de
muris.i. de altis statibus precipitãtur: pueri cir
cuncisi id boni subditi bene correcti: a diabolo et
ministris eiꝰ tyrãnis: vna cuʒ bonis suis mr̃ibus,
tribulationibus subiiciuntur: et in eorum mam-
millis pendentes, id est prelatorum doctrinis
adherentes: a diabolo propellũtur: sabbata et fe F
sta spiritualiter ac temporaliter colentes: flam
mis diuersarum tribulationum vruntur. Regu-
lare enim est: ꝙ tam prelati q̃ subditi qui a malo
se resecant: et qui diuine laudi magis vacant: am
pliꝰ a dignitatibus et officiis reiiciantur: et ma
ioribus tribulationibus afficiantur. Psal. Multe
tribulationes iustorum. ¶ Hic habetur de eleaza Ps.33.b
ro, ꝙ cum omnes iudei compellerẽtur sacrifica- Eod.c.f
re idolis: et contra legem carnes idolatrias et
idolis immolatas comedere, ipse noluit: sed po-
tius mortem sustinere voluit. Quinimmo cũ ami
ci sui suaderent ꝙ carnes quibus licitũ est vesci
apportarẽt: ipse se carnes porcinas fingeret com
edere: vt sic sub tali simulatiõe possit mortez eua
dere, recusauit. Et elegit mori potius q̃ contra
legem carnes porcinas comedere: vel se comedis
se fingere, et hoc ne ipse qui senex et vir auctori-
tatis erat, malum exemplum iuuenibus daret. Morali
Non enim nostre etati dignum est fingere: ne q̃s tas.
adolescentium Eleazarum putat nonagenariũ Famã mor
ad vitam alienigenarum transisse. ¶ Ista pos- te redimen
sunt allegari exemplariter: quomodo homines dã ꝯsidera
maxime reputationis quando sunt senes, pre G
aliis abstinere debent a malo: et hoc quia vita ta 1.Mac.6.b
lium ab aliis trahitur in exemplum: et ne aliis
occasio sit, a malis abstinere tenentur: honorem
suum debent tales graues solicite considerare:
et potius mortem eligere q̃ famam, quam lon-
go tempore vite seruauerunt: oblectamento vi-
te modice que superest deturpare, dicentes illõ.
Moriamur in virtute: et non inferamus crimen

Aliter. glorie ⁊c. ¶Uel dic ꝙ virum honestum nō decet
aliquid fingere:et maxime vbi fictio sua in alio-
rum scādalum potest redundare. Unde dicitur.
Sap.i.b Spiritussanctus sapiētie fugiet fictum. Si igi-
tur prohibitum est ne mali fingant se bonos:sic
nec boni fingant se malos ⁊c.

¶ Capitulū x. Textus.

Machabeus autē et qui cū eo erāt:dn̄o se protegente. Moralitatum Ca. vi.

Cum iudei cū iu-
da machabeo qui contra eos
cum innumerabili exercitu ve
niebat/obuiā irent:⁊ cōtra eū
cōmitterēt bellū: apparuerūt
aduersariis quinq̄ viri ignei
de celo missi in equis frenis au
reis decori:qui iudeis ducatū prestabāt: quorū
duo machabeū mediū habētes:armis suis inco-
lumem seruabant:in hostes vero tela et fulmina
iaciebāt:ex quo cecitate cōfusi:et repleti pertur-
Moralitas. batione cadebāt. ¶Judei qui interpretant̄ glo-
rificantes:machabeus qui interpretat̄ ingenio-
sus:ingeniose dn̄m glorificans:significat bonos
subditos fideles:qui cōtra timotheū tyrānū dia
bolum et eius exercitū.i.contra tentationes et
vitia preliant̄. Isti quinq̄ viri bonos prelatos
denotant:qui de celo missi ⁊ a deo promoti:et nō
a carnis affectione vel simonia introducti debēt
Joā.i.d esse. Unde dicit̄. Qui de celo venit:super oēs est.
h Qui debent esse quinq̄ per quinq̄ sensuū custo-
diam:ignei per charitatis amorē:cum equis au-
reis.i.cum corporibus mundis et castis per ca-
stam cōuersationē. Isti illos iudeos.i.subditos
debent precedere:bona exempla dando:debēt ꝓ-
tegere:se pro eis exponendo:⁊ ad hostes tela et
fulmina proijcere:ipsorū malitiā repellēdo:pre-
lati cōtra hostes spirituales.i.contra demones
debent iacere tela orationū suarū:cōtra carnem
tela ieiuniorū:cōtra mundū tela reprehensionū:
cōtra tyrānos tela correctionū ⁊ canonicarū san
ctionum. Sic enim faciēdo ipsos cadere facient:
et subditos quos protegūt tutos reddēt. Ideo
Math.28.a de quolibet tali bene pōt dici illud Matth. Erat
aspectus eius sicut fulgur:⁊ vestimenta eius si-
Abacuk. cut nix. Unde etiā dicitur. In luce sagittarū tua-
3.c. rum ibunt in splendore fulgurantis haste tue.
In fremitu conculcabis terrā. Uel etiā tela pre-
dicationum debent emittere:et fulgura bonorū
exemplorū ostēdere:vt sic possint cōtra spiritua-
Eodē ca.f les hostes se defendere et munire. ¶Item hic su-
peradditur:cum iudas obtinuisset victoriā cō-
tra timotheū:quidā ex parte timothei fugerunt
in gazarā presidium valde munitū:inaccessibile
atq̄ firmū:qui loci firmitate confisi:verba nefan-
da cōtra iudam iactabant. Eo accensi animo illi
qui cum iuda erant,presidium expugnauerunt:
q̄uis esset inexpugnabile et ceperūt:ac blasphe-
mos et impios occiderunt. Simile dicitur infra
2.Mat.12.b de ciuitate casphin. ¶Ad hoc ista allegari pos-
Moralitas sunt,ꝙ nullus debet in loci vel status sublimita-
A te confidere:nec propter hoc ad iniurias et mo-
lestias inferēdas suis hostibus prorumpere: qꝛ
nihil tam firmum qđ non possit destrui:et ex hoc
solent eos cōtra se fortius animare:deus etiam
ad taliū qui freti protectione murorū.i.amico-
rum:adiutorū ⁊ temporaliā bonorū inexpugna
biles se esse credunt superbiā reprimēdam:solet
eos in manus hostiū suorū tradere: et potentiā
eorum penitus eneruare. Quātūcunq̄ homo sit
in loco et statu firmo:pacifico et securo:vtile est
sibi pacifice se habere:⁊ hostes suos nullatenus
irritare. Psal. Fiat pax in virtute tua:et abun- Psal.121.b
dantia in turribus tuis.

¶ Capl'm xij. Textus.

His factis pactionibus: lysias perge- bat ad regē. Moralitatū Ca. vij.

Hic fit mētio:ꝙ
Joppite iudeos qui habita-
bant cum eis: cū vxoribus et
paruulis quasi sub ludi spe-
cie scaphas intrare fecerūt:et
in altū mare ducētes:cū nihil
mali suspicarentur:submerse
runt. Judas vero statim ꝑditionē audiēs,et in-
iuriā sue gētis in se retorquens:subito nocte su-
per eos irruit:portū succēdit:scaphas cōbussit:⁊
eos qui ignē fugerūt:gladio interfecit. Et qꝛ au-
diuit ꝙ Joppite ita volebāt facere iudeis q̄ secū
habitabant: ideo simile eis fecit. ¶Ista allega Moralitas.
quō multa mala veniūt ex ludis:⁊ quō extrema
gaudij luctus occupat. Isti eñ causa ludi mare Puer.14.b
intrauerūt:sed tñ ibi submersi perierunt. Et po-
tissime ista possunt dici mystice,ꝙ filij israel.i.re-
ligiosi ⁊ ecclesiastici:nūq̄ debēt cū ioppitis gētili
bus.i.secularibꝰ ludos facere:nec eis se adiūge- B
re:nec in eis plus debito confidere:vel ad mari-
na.i.ad fluctuosa mūdi negocia se transferre:qꝛ
ex cōtractu talis societatis:ꝓpter eorꝫ mala exē-
pla ⁊ dicta possent faciliter spirituale ⁊ eternum
naufragiū reportare. Uñ. Nō coutunt̄ iudei sa- Joan.4.a
maritanis. ¶Uel dic ꝙ ioppite gētiles significāt Aliter.
demones:cū quibꝰ nos alij iudei.i.christiani cō-
fidētes:mixti in hac valle miserie habitamꝰ. Esa. Esa.11.b
Habitabit lupus cū agno:pardus cū hedo cuba
bit. Isti igit̄ fraudulēter scaphas.i.alta mūdi be
neficia q̄nq̄ ascēdere faciūt:et sub spē ludi tpa-
lis ad altū mare.i.ad ꝓfunda mūdi negocia nos
deducūt. Ubi ꝓ certo primo nos in vitijs:dein-
de in inferni supplicijs nos immergūt:⁊ sic ludū
tēporalē quē nobis ꝓmittere videbant̄,in tribu- Puer.14.b
lationē cōuertūt. Unde in Prouer. Risus dolore
miscebit̄. Fatuū est igit̄ taliū suggestionibꝰ cre-
dere:⁊ ad eorū ꝑditionē maris.i.fluxibilis mū-
di statibꝰ ⁊ negocijs se credere:qꝛ exinde solent
pericula animarū ꝓuenire. Ideo dicit̄. Non cre-
das inimico tuo in eternū. Judas tñ.i.christus Eccl'i.12.b
istā demonū ꝑditionē ⁊ fideliū dānationē finali-
ter vindicabit:qñ in die iudicij ipsos ꝑpetuis in-
cendijs cōdemnabit. Unde. Ite maledicti in ignē Math.25.d
eternū. ¶Uel dic generaliter:ꝙ illi qui alios ꝑdi Aliter.
tiose decipiūt:siue sint seculares:qui religiosos
ad peccandū trahūt:siue demones:q̄ fideles ten- C
tando in infernū mergūt:siue mūdani ꝑditores:
q̄ alios in se ꝯfidētes fraudulēter affligūt:finalr
punient̄:⁊ a iuda,id est christo igne ꝑpetuo cōbu
rent̄:⁊ eorū scaphe.i.status ⁊ ꝓsperitates finalr
subuertent̄:⁊ sic illi q̄ alios sub ludi specie illuse
runt:finaliter illudent̄. Unde in Prouer. Illuso-
res deus illudet. ¶Dic dr̄ quō Judas dimicans Prouer.3.d
cōtra hostes,quadā die multos de suis ꝑdidit: Eodē ca.f
sed tamē obtēta victoria:cū corpora defunctorū
sepelire vellet:inuenta sunt sub tunicis eorū ali-
qua de donarijs idolorū:ꝓpter qđ manifestū fa-
ctum fuit ꝙ pro eo perierāt:qꝛ dona idolorū cō-
tra legis ꝓhibitionē habebāt. Judas facta col-
latione:ꝓ animabꝰ mortuorū oblationē in hieru
salem offerri misit:⁊ de resurrectiōe futura iuste
et cōgrue cogitauit. ¶Ista possunt allegari cō- Moralitas.
tra proprietarios religiosos claustrales,quibꝰ
nō licet donaria idolorū.i.mūdi diuitias que ab
idolis.i.a demonibus dant̄ habere:nec aliquid
sine prelati licētia possidere:sed pro certo:qꝛ in

exercitu iude: id est christi militia ⁊ religiōe mul
ti inuenirent q̃ talia donaria sub tunicis habēt:
id est q̃ occulte sine prelati licētia cōtra leges et
statuta regularia: pecunias et diuitias possidēt:
quapropter fit ꝙ isti in bello cōtra vitia pereūt:
Act. 8. d ⁊ finaliter morti eterne subiacēt. Unde legit. Pe
Aliter. cunia tua tecū sit in perditionē. ¶ Uel dic ꝙ iu-
das, id est bonus prelatus: qn̄ percipit subditos
D suos mortuos, scilicet in peccato: summe debet
dolere: et pro venia obtinenda debet oblationes
apud deum facere et offerre: vt resurrectionis
tempore ipsis dignetur dominus indulgere.

¶ Capitu. xiiij. Textus.

Sed post triēnij tp̄s cognouit Iudas ⁊ qui cū eo erant. Morali. Capi. viij.

De cōstantia ipsius Rasie:
qui irruētibus sup eum genti-
libus, interfecit seipsum: et ꝓ-
pria sua intestina sup turbas
proiecit: ⁊ ne illuderet a gētili-
Moralitas. bus: propria morte se diffudit.
¶ Potest applicari ad virtutē
fortitudinis: qr tēporaliter loquēdo: nihil est au-
dacius vel fortius q̃ manus mittere in seipsum:
sicut de Catone legit: qui seipsum occidit. Uerū
quia nostris modernis temporib⁹ nulli est licitū
seip̄m interficere. Ideo dico: ꝙ sicut antiquitus
fortius et virtuosius reputabat seipsum occide
re q̃ aliū: sic spiritualiter virtuosius est: ꝙ quis
seipsum vincat ⁊ corrigat q̃ alios. Unde in Pro-
Puer. 16. d uerb. Melior est patiēs viro forti: ⁊ qui dominat
sio suo expugnatore vrbiū. Seneca de morib⁹.
Fortior est qui seipsum vincit: q̃ q̃ hostes subie-
Ca. xv. a cit: difficile est eīn seip̄m vincere. ¶ Cum Nicha-
nor impius cōtra iudā preliatus: ipsum die sab-
E bati vellet inuadere: multi iudei q̃ timore ducti
sequebant eundē: suggerebāt ꝙ die sabbati non
confligeret: sed ꝙ potius sabbato gloriā daret.
Ipse in superbiā ductus: petijt si esset potens in
celo: qui diē sabbati celebrare iussisset. Quibus
asserētibus esse dominū deum celi qui sabbatum
coli iussisset: respondit. Et ego inquit potēs sum
supra terrā: qui impero sumi arma: ⁊ regis nego
cia impleri. Ipse igit supbus die sabbati cōflixit:
in quo tamē cōflictu corpus et vitam: et brachiū
Moralitas. dexterū amisit. ¶ Reuera talib⁹ verbis videntur
vti tyrāni: qr sicut deū in celestibus regnare cre-
dunt: sic seipsos in terra dominari dicūt. Uidet
enim eis ꝙ in terra quicquid facere libet licet: et
ꝙ impedire ipsorum opera mala nullus posset.
Ezech. 11. c Unde ipsi vident dicere illud Ezech. Longe rece
dite a dn̄o: vobis data est terra in possessionem.
Tales igit nec dignant festa colere quinimo cō-
tra iustos ⁊ simplices solent in sabbatis: id est in
festiuis dieb⁹ pugnare: ⁊ eos rapinis et exactio-
nibus infestare; propter qd̄ solent mortē eternā
incurrere. Quia eīn licitū est sabbatis et festiui-
tatibus bona opera facere: multo fortius illici-
Ca. xv. c tum est malis operibus inhiare. ¶ Hic dicitur ꝙ
Onias qui fuit summus sacerdos: vir bonus et
iustus modestus morib⁹: eloquio decorus: et a
puero in virtutib⁹ exercitatus: visus est iude cō
tra nichanorē preliaturo manus suas extēdere:
et pro ipso exercitu suo deū exorare: visus est si-
bi apparere glorie mirabilis: scilicet fratrū et ci-
uitatis amator hieremias ꝓpheta sibi gladium
aureū porrigēs: ⁊ sibi talia verba dicens. Accipe
sctm̄ gladiū a deo missum: in hoc deijcies hostes
ꝑpli mei israel. Qua visiōe milites iude cōforta-
ti: manu quidē pugnātes: s3 cordib⁹ deū ac dn̄m
deprecātes se in hostib⁹ fortiter iniecerūt: ⁊ con-
fortati dei p̄sentia triginta milia hominū de ho- F
stibus prostrauerūt. Nichanorē vero ducē hosti
lis exercitus occiderūt. Aduertēdū tn̄ est: ꝙ di-
cti Onias et hieremias iādiu mortui erāt: sed in
visione machabeo apparebāt. ¶ Ista possunt al- Moralitas.
legari pro illis qui bellū dn̄i cōtra infideles pro
fide: et contra impios pro iustitia preliant. Con-
stat ꝙ pro talibus Onias, et hieremias et sancti
qui sunt in paradiso: dn̄m dep̄cant: qd̄q3 gladiū:
id est potestatē vincēdi et trucidādi hostes ipsis
assignare noscunt. Quo signo pro certo ita fit cō
muniter: ꝙ presentia diuini adiutorij cōfortati:
inimicos superant: et hoc potissime qn̄ manibus
pugnāt et deū cordib⁹ orāt. Ista enim duo iusto
militi christiano iustū bellū exequenti necessaria
sunt manualiter pugnare: vt homo debitū suum
faciat: ⁊ deū cordialiter exorare: vt ipse residuū
suppleat. Unde dicit. Una manu faciebāt opus: Neemie.
et altera tenebāt gladiū. ¶ Uel si vis dic de bello 4. c.
spirituali cōtra diabolū: carnē et mundū: vbi ad- Aliter.
iuuamur per ipsos sanctos: ⁊ gladio diuini ad-
iutorij p̄munimur: ⁊ in quo vt cōiter hostes vin-
cimus: dū tamē ꝑ bona opera manualiter pugne
mus/⁊ qd̄ in nobis est faciamus: ⁊ ꝙ vt deus resi-
duum suppleat: ipsum cordialiter imploremus.
¶ Uel de onia dic ꝙ ad hoc qd̄ summ⁹ sacerdos, Aliter.
id est prelatus dignus sit a dn̄o exaudiri: ⁊ sub-
ditis fidelibus opitulari: necesse est ꝙ sit onias:
qui interpretat merēs dn̄o in spiritu cōtritus et
cōtribulatus: ꝙ sit bonus/iustus/modestus mo-
ribus ⁊ eloquio vel in verbis exercitatus. Unde G
apl's. Talis decebat vt nobis esset pontifex/san- Hebre. 7. d
ctus/innocēs/impollutus/segregatus a peccato
ribus: ⁊ excelsior celis factus. Tales a dn̄o exau
diunt: ita ꝙ eorū precibus adiuuant ⁊ spiritua-
libus hostibus dominat. Unde Iaco. Multū eīn Iaco. 5. d
valet deprecatio iusti assidua. Ecōtra si mali fue
rint: preces eorum pro nihilo reputantur. Unde
dicitur. Scimus quoniam peccatores deus non Ioan. 9. f
exaudit. Sed si quis dei cultor est hūc exaudit.

¶ Moralitatū libri. ij. machabeorum finis.

Moralitatum Liber vicesimusnonus noui testamenti: et pri mo super Mattheum.

Decurso veteri
testamēto ⁊ moralizatis fi-
guris quas de diuersis li-
bris extraxi: restat nūc ad
historiā euangelicā manū
mittere: et iuxta morē soli-
tum aliquas historias ⁊ pa
rabolas excerpēdo: illas,
scil3 quas possum ad mo-
res hoīm applicare. Quāuis eīn nō sum dignus Luc. 3. c
corrigiā calciamēti saluatoris soluere: nec facta
aut dicta eius que in euāgelijs scribunt tāgere. D
Spero tn̄ ꝙ ipse qui se ab emorroissa tangi per-
misit, nō indignabit si me peccatorē ⁊ indignum Math. 9. d
simplici corde inter publicanos ad se appropin-
quantem viderit: vt saltē vestimētorū eius sim-
briam tangā: vt cum ipsam tetigero saluus fiam.
Euangeliū igitur matthei primo deo opitulāte Luc. 15. c
ꝑcurrā: deinde ista q̃ in alijs euāgelijs q̃ a mat-
theo posita nō fuerūt suis capitulis superaddā.

¶ Capitulū ij. Textus.

Cum natus esset Iesus in bethleem iu de. Moralitatum Capitulum j.

Cum natus esset
Jesus in bethleem iude: stella
cõtinue apparuit: que magos
ab oriẽte in iudeam ad puerũ
adorandũ adduxit. Ista enim
stella regem Judeorũ natum
ostendit: et eos vsq3 ad domi-
cilium antecessit: que super locũ vbi erat puer
diu immobilis stetit. Quã vidẽtes gauisi sunt: ⁊
huius signo docti domũ intrauerũt: ⁊ puerũ cũ
Moralitas. maria matre eius inuenerũt. Et apertis thesau-
ris suis aurũ thus et myrrhã obtulerunt. ¶ Isti
magi qui erãt gẽtiles: valde remoti a hierusalẽ:
significant peccatores qui longe a hierusalẽ. i. a
visione dei viuẽtes esse noscunt. Stella ista bonũ
p̃latũ vel superiorẽ significat: qui exẽplis et do-
ctrinis suis alios illustrat. Ista ergo stella. i. p̃di
cator debet in oriẽte. i. in statu virtutum lucere:
magos. i. peccatores et simplices: ad Jesum per
fidẽ et penitentiã adducere: iter salutis predicã-
do eis ostẽdere: ⁊ eos per bona opera et exẽpla
ad Jesum credendo precedere: ad quẽ cũ per de-
A uotionem ⁊ vite perfectionẽ attigerit: supra lo-
cum per p̃seuerantiã debet stare nec inde per in-
3. Reg. 18. c constantiã se mouere: dicens cũ helia. Uiuit dñs
in cuius cõspectu sto. Stare em̃ debet cũ dño vt
in se sit bonus firmus ⁊ stabilis. Antecedere ve-
Josue. 4. c ro debet alios vt sit illis virtualiter exẽplaris.
Unde. Sacerdotes pergebãt ante populũ. Que
si fecerit: vidẽtes eum gaudio magno poterunt
gaudere: q̃r reuera gaudiũ magnũ est secularibꝰ
et subditis stellã stantẽ. i. bonum prelatũ vel su-
periorem videre. Sic enim ipsi magi. i. simplices
et peccatores tali stella illuminati doctrinaliter
anteducti in bethleem: que est domus pacis. i. in
ecclesiam per penitentiã veniẽt: et domũ cõscien-
tie per contritionẽ intrantes: illum qui est panis
vite scilicet puerũ Jesum cum maria matre eius
per gratiã inueniẽt: ⁊ aurũ dilectionis charita-
tiue atq3 myrrhã mortificationis carnis et thus
deuotionis ⁊ orationis sibi offerant: ⁊ sic ductu
stelle boni fient. Aspectus em̃ bone stelle antece-
dentis. i. bone persone viam virtutũ exẽplariter
ascendẽtis solet intuẽtes recreare et eos ad sal-
Gen. 15. b uatorem Jesum spiritualiter introducere et sal-
Aliter. uare. Ideo bene dicit. Suspice celum et numera
stellas. ¶ Uel dic q̃ puer Jesus significat purita
tem innocẽtie: quã maria. i. amara generat peni-
B tentia. Igit qui istum puerũ. i. cõscientie purita-
tem inuenire desiderat: necesse est q̃ ad stellam. i.
ad deum et ad sanctos per deuotionẽ vel bonorũ
exemplorũ imitationẽ aspiciat et q̃ post eam se-
quatur virtualiter. Sic enim cum maria. i. cũ pe
nitentia puerũ Jesum qui interpretat saluator, ⁊
puritatẽ innocẽtie ⁊ salutẽ anime reperiet: ⁊ tria
spiritualia munera que p̃misit offeret: ⁊ cõcedet.
Deut. 32. b Jesus em̃ sine maria nõ inuenit: q̃r salus sine pe-
Eodẽ ca. nitẽtia nõ habet. Unde d̃r. Inuenit eum in terra
deserta: in loco horroris. Audiẽs herodes chri-
stum in bethleem natũ esse: ipsum statim perdere
p̃ponit: ⁊ ideo ipm̃ se velle adorare dissimulans:
magos illuc caute misit ⁊ ad ipsum redire prece
pit. Ite: inquit: interrogate diligẽter de puero: et
cum inueneritis renũciate mihi: vt veniẽs adorẽ
eum. Ipsos tamẽ angelus admonuit ne ad eun-
dem redeant: et ad regionẽ suam per aliã viam
Moralitas. vadant. Quapropter herodes pueros occidit: ⁊
inter ipsos Christũ occidere credidit. ¶ Sic ve-
re si herodes rex impius. i. diabolus: nos frau-
dulenter incitat: vt peccando ad eum veniamus
et vt puerum Jesum auferat: et ipsum eiusq3 de-
uotionem in nostris cordibus interimat et occi-
dat: illud debemus summopere precauere: et ad
inuitationẽ illius nullatenꝰ assentire: sed potius
p aliã viã q̃ ipse nobis suggerit: sc3 per viã vir-
tutum: nõ vitiorũ: ad regionẽ nostrã, sc3 ad para
disum venire. Qui em̃ ad regionẽ paradisi cupit
ire: nunq̃ debet ad herodẽ diabolũ reuenire: nec
eius malis operibus obedire: nec per viam quã
ipse suggerit procedere vel trãsire dicẽs illud.
Non hec est via: nec ista est ciuitas ⁊c. Quinimo 4. Reg. 6. d
aliã viam, sc3 viam iustitie misericordie et peni-
tentie debet querere ⁊ eam sequi et tenere iuxta C
illud qd̃ dicit Esa. Hec est via ambulate in ea: nõ Esaie. 30. e
declinetis ex ea neq3 ad dexterã neq3 ad sinistrã.
¶ Uel dic q̃ generaliter illi qui per vnã viam ad Aliter.
bethleem domũ, scil3 panis. i. ad ecclesiã veniunt
vel ad christũ: per aliam viam reuertunt: q̃r qui
cum humilitate ingredit cum honore reuertit: ⁊
ecõtra qui cũ superbia simonia et violẽtia ingre-
ditur in regionẽ suã: scil3 in infernũ vel in mortẽ
cum ignominia et penuria reuertit. Unde dicit: 3. Reg. 13. c
nõ reuerteris per viam qua venisti. Utile est igit
vt ad christũ. i. ad ecclesiã et ad mundi status cũ
humilitate penitentia ⁊ iustitia veniamus vt ad
regionẽ nostrã paradisum cũ gloria redeamus:
quia qui nunc diuitias et mũdi gloriam ample-
ctuntur pauperes ⁊ viles finaliter reuertuntur.
¶ Uel allega exẽplariter quomodo herodes. i. Aliter.
mali sub specie boni: honoris, adorationis exhi-
bendi solẽt viã ⁊ modũ occidendi puerũ. i. inno-
centes querere quorũ malitiã qui perpendit de-
bet exẽplo magorũ illudere: et sue nequitie mi-
nisteriũ non prebere: sed dissimulãdo et receden-
do alibi facere declinare. Istud potissime debent
familiares malorũ principũ facere: q̃r qñ magi-
stri eorũ volẽtes puerum. i. simplices inferiores
depredando occidere si cõmittãt eis q̃ inquirãt
cõtra eos vt occasione accepta sub specie adora
tionis, id est sub colore iustitie ipsos ledant di-
centes eis illud. Ite et interrogate diligenter de
puero, id est rustico: vt ego veniẽs adorẽ eum. i. D
occidã vel spoliẽ. Ipsi p̃ certo debẽt potius per
aliã viã p̃cedere et seruitiũ eis dimittere q̃ suis
iniquitatibꝰ opem dare. Unde dicit. Recedite de
tabernaculis hoim impiorũ ne inuoluamini cũ Nũeri. 16. d
eis. ¶ Uel allega quãdo iniqui non possunt ali- Aliter.
quẽ particulariter tangere vel ledere: solent nõ
cõtra eos, sed in sibi similes seuire, vt possint in
ipm̃ iter alios insurgere: sicut patet de presidẽti-
bus qui statuta generalia faciũt vt sub illis ec-
clesiasticos quos palam nõ audent persequi cõ-
prehendant. ¶ Angelus sciẽs q̃ herodes esset q̃- Eodẽ ca. c
siturus puerũ Jesum ad percutiendũ eũ monuit
Joseph vt puerum et matrẽ accipiens fugeret in
egyptũ vt sic puerũ illesum de herodis manibꝰ
custodiret. ¶ Sic vere cũ herodes diabolus qui Moralitas.
interpretat glorians in pellibus, id est caro que
in pulchritudine pellis gloriatur nobis cõtinuo
nititur subtrahere vitam gratie: ⁊ in nobis occi-
dere puerũ nostrum Jesum, id est christũ qui no
biscum per gratiã habitat: vel puerũ nostrũ, id
est cõscientie et innocentie puritatẽ statim debe-
mus ad monitionẽ angeli. i. boni et angelici pre-
dicatoris vel p̃lati in egyptũ que tenebre vel an-
gustia interpretat, id est in tenebra humilitatis
⁊ cõtritionis refugere cũ ipso puero matrẽ eius,
id est penitentiã cõtrahere: et sic eum ne nobiscũ
pereat cõseruare. Unde dicitur. Accipe puerum Exod. 2. b
⁊ nutri eum. Sic enim puer ille in egypto. i. in te-
nebris et angustijs cõtritionis ⁊ humilitatis te-
neatur. Et maria mater eius. i. penitentia ama-
ra, scilicet castitas et cõtinentia eidẽ adiungant:
tunc a nobis tutissime preseruat nec per herodẽ E
diabolum seu carnẽ nobis surripitur aut necat.
Uñ Esaias. Erit altare domini in egypto. ¶ Uel Esaie. 19. a
dic q̃ Christus et Christi gratia non potest diu Aliter.

seruari:nisi matrē ei⁹.i.Mariā per deuotionē stu
Aliter deat amplexari. ¶Uel dic q: puer Jesus qui in
iudea ꝑsequit:ꝛ tamē in egypto seruat potest in-
terpretari, q Christ⁹ ab illis qui sunt in terra is-
rael.i.in ecclesia vel religiōe per diuersa vitia ꝑ-
sequitur ꝛ fugat:ꝛ tamē ab illis qui sunt in egy-
pto.i. in mundo per deuotionē colitur: qꝛ ꝓ cer
to sunt plures hodie quos Christ⁹ habet ꝑsecu-
Joan.8.g tores i ecclesia,ꝙ in mūdo ceteris parib⁹: ꝛ ideo
Eod.ca.d iam videtur ab illa terra israel.i. ab ecclesia ꝛ ab
ecclesiasticis recedere:ꝛ in egypto.i.inter laicos
tales habitare.Unde: Jesus abscōdit se ꝛ exiuit
de templo. ¶Cū Joseph in egypto stetisset,dictū
est sibi per angelum q puerum et matrē ei⁹ cape-
ret:et in terrā israel reuerteretur: quod vtiq; sta
tim fecit,et in nazareth habitauit. ¶Sic vere io-
seph .i. homo qui est in egypto scz in tenebris et
angustijs peccatorum,debet puerū xp̄m ꝛ matrē
Morali eius.i.puritatem ꝛ penitentiā assumere et in ter-
tas. ram israel .i .in statum gratie properare,in naza-
reth que interpretat flos sanctitatis: ꝯsecratio
et vnctio vel virgultum.i.in sanctitate ꝛ cōsecra
tione permanere:et ibi istum puerū et matrē ei⁹
cum diligentia custodire:ꝛ in flore mūdicie ꝛ san
ctitate iustitie,in virgulto religionis, in cōsecra
tione deuotionis : in vnctione compassionis de-
F bet iste puer seruari. ¶Unde Joan. A nazareth
Joan.1.g enim potest aliquid esse boni.Unde dicitur. Mis
Luc.1.c sus est angelus Gabriel a deo in ciuitatem Naza
reth ad virginem desponsatam ꝛc.

¶Cap. ziij. Textus. In dieb⁹ autē illis venit Joannes baptista predicās in deserto. Morali. Capi. ij.

IOannes anteꝙ̄
legatur baptizasse vel predicas
se:introducit tanꝙ̄ vox clamā
tis in deserto:habēs vestimen-
tum de pilis cameloꝝ: ꝛ zonā
pelliceā circa lūbos suos : et q
cib⁹ ei⁹ erat locuste ꝛ mel silue
stre. Quibus ꝓmissis fit mētio quō ipse baptiza-
uit:ꝛ quō veniētes ad se dure repħēdebat:ꝛ quo
modo de timore mortis ꝛ iudicij mentionem fa-
ciebat.Uñ Luc.Genimina inq̄t viperaꝝ :iā secu-
Morali ris ad radicē arboris posita est. Omnes inuita-
tas. bat ad penitentiā dicēs:Facite ergo dignos fru
ctus penitentie. ¶Ista possunt applicari: q pre-
dicator pri⁹ debet facere ꝙ docere:qꝛ reuera an-
teꝙ Joānes.i.aliquis homo ꝓsumat esse predica
tor: debet in desertū penitentie sedere: et ibi per
contritionem clamare et plangere:pilos camelo
rum.i.exempla sanctoruz induere: zonā pelliceā
que fit ꝺ corio,id est mortis memoriā accipere:ꝛ
G renes; id est omnes carnales voluptates restrin-
gere, et attingere locustas:que saltant ad ante-
riora.i. mundi cōtēptum ꝛ affectū interiorum et
Eod.ca.b exteriorū comedere:ꝛ mel siluestre.i.deuotionis
Jo.8.d dulcedinem gustare.Et tūc pro certo si oīa ista fe
cerit:poterit predicare baptizare et abluere: ꝛ ꝺ
morte et iudicio pctōribus minas dare.Añ enim
debet habere vitā ꝙ doctrinam:et prius dz viaz
veritatis et salutis exēplariter ostendere:ꝙ ipaz
presumat verbaliter predicare. Quia scdm Gre-
goriū.Cuius vita despicitur: restat vt ei⁹ predi-
catio cōtēnat. ¶Inter cetera que predicat Joā-
nes,ipse videtur reprehēdere quosdā qui de se-
mine Abrae se esse gloriabantur: et in hoc nobi-
Morali liores se esse opinabantur:sicut patet in euange.
tas. vbi ipsi dicebant.Semen Abrae sumus:et nō ser
uiuimus vnꝙ.Unde ipsos redarguit dicens.Ne
velitis dicere inter vos.Patrez habem⁹ Abraā:
potēs est enim deu⁹ de lapidib⁹ istis filios abrae
suscitare. ¶Sic reuera quidam sunt q̇ vltra mo-
dum in genere suo gloriantur : ꝛ quanto genere
sunt nobiliores:tanto reputāt se meliores,et tā-
to credunt se ad dignitates et officia habenda di
gniores:et hi ꝓ certo stulti sunt: quia sicut vide-
mus:dominus de lapidibus.i.de rusticis parenti
bus ꝛ de malis:quandoq; filios abrae.i.sufficien
tes et dignas personas suscitat: et eos ad here- Ps.112.b
ditatem,dignitatem et ꝓmotionem aliquotiens
exaltat. Psal.Suscitans a terra inopem:et ꝺ ster
core ꝛc.Sicut ad literam videm⁹ in ecclesia: vbi Joan.3.a
dominus qñq; illum ad altiora ꝓuehit:qui de vi
liori ꝛ humiliori ꝓsapia descēdit:sicut videmus b
inter rusticos iter quos cōiter sunt meliores cle
rici ꝙ iter alios :quia breuiter spūs vbi vult spi 1.Cor.1.d
rat:et quēcumq; vult,moribus ꝛ scientijs dotat:
dignitatibus et diuitijs ditat : ꝛ sic lapides in fi-
lios abrae mutat. Sicut ad literam in aplis ap-
paruit: quos dñs non ex nobilib⁹ et sapientib⁹:
sed magis ex rusticis et simplicib⁹ elegit. Apl's.
Uidete fratres vocationem vestrā:qꝛ non multi
sapientes scdm carnem:non multi potentes: non
multi nobiles: sed q̄ stulta mūdi sunt elegit deus
et que infirma sunt. ¶Uel ista allega de diuersis Aliter
hominū generibus: qui de rusticitate ad nobili-
tatem:et de statu humili ad magnam seculi digni
tatem transeunt: sicut ptz de multis nobilib⁹ re-
gibus: quorum ortus ab humili plebe processit.
Unde. De carcere egreditur interdū aliquis ad
regnum:et alius natus in regno inopia consumi Eccs.4.b
tur et perit. ¶Uel dic q ista fuerunt dicta cōtra Aliter
iudeos:qui in semine abrae gloriabantur:et gen
tiles abominabātur:et tamē ipsi lapides insen-
sibiles scz gentiles,filij Abrae facti sunt:inquan-
tum ad fidem christianam sunt conuersi : ipsi ve-
ro qui prius filij abrae fuerūt:scz iudei:per obsti
nationem in lapides sunt conuersi Cor eniz eoꝝ
induratum est quasi lapis : quia non omnes qui Job.41.e
sunt ex abraam,sunt filij abraam: et non omnes Rom.9.b
qui sunt ex israel,sunt filij israel. ¶Joāne popu eodez.c.d
lum baptizāte in iordane:cum Christus ad eum
baptizanduz venisset: ipsum Joannes tangere ti
muit:dicens.Ego a te debeo baptizari: ꝛ tu venis
ad me?Super ipsuz enim columbam descen-
dentem vidit:ꝛ vocem patris ipsum vocantem fi
lium audiuit.Jesus, quamuis esset sanctior Joā-
ne:non tamen ab ipso baptizari recusauit : sz po
tius humiliter sibi dixit.Sine inquit:sic enim im Morali
plere nos decet omnem iustitiam. ¶Illud allega tas.
ri potest quando Joannes,id est prelat⁹ qui vo- A
cat ad alios baptizandos ꝛ mundificandos : vi-
det aliquem Jesum venientem ad se:id est quan-
do videt se habere aliquem subditum meliorem
se ꝛ sanctiorem,de quo est certus q ipse est dei fi-
lius per imitationem: et q columba, id est spiri-
tussanctus visitat ipsum per gratie infusionem:
ipsum proculdubio debet reuerenter tractare, ꝛ
se reputare indignum ipsum tangere vel corrige
re:baptizare seu sacramēta eccl'ie sibi ministrare:
ipse tñ Jesus.i.subdit⁹ ꝙtumcunq; sit dignus et
sctūs:iu gñe ꝛ potētia clar⁹: ꝓlato quantūcunq;
modico se dz humiliter subijcere: ꝛ ab illo illa que eccli.3.e
ꝑtinēt ad ablutionē vitioꝝ : sine arrogātie vere- Luc.18.c
cūdia acceptare: vt sic possit alijs iperfectiorib⁹ Jac.4.b
exēplū ꝟtutis ꝛ hūilitatis dare.Uñ dr. Quāto al
tior es,hūilia te in oīb⁹.Et saluator in euāgelio.
Oīs q̇ se exaltauerit:hūiliabit:ꝛ q̇ se hūiliauerit
exaltabit.Et alibi De⁹ supbis resistit:hūilib⁹ ꝛc.
Quod tamen est contra multos prelatos: qui nō
reuerenter nec supportant scientificos et nobi-
les subditos:sed potius ipsos habent exosos:et
contra superbos:scientificos nobiles modernos
subditos,qui dedignantur prelatis ignobilibus

et sufficientibus obedire:et ipsis nõ solẽt subesse,
sed litigiose et brigose viuẽdo nitunt̃ eos de su
pra se excutere et auferre. Dicũt em̃ illud Exod.
Exod.2.c Quis te cõstituit iudicẽ et principẽ super nos?

¶ Capl'm iiij. Textus.

Tunc Jesus ductus est in desertũ a spi
ritu. Moralitatũ Capitulum iiij.

C Um Jesus a spi
ritusancto duct⁹ fuisset in de
sertum:et quadraginta dieb⁹
ieiunasset:statim affuit diabo
lus:qui ipsum de tribus tenta
uit:et primo sibi peccatũ gule
obiecit dicens. Dic vt lapides
isti panes fiant. Secũdo peccatũ auaricie/dicẽs.
Hec omnia dabo tibi ⁊c. Tertio peccatũ superbie
vel inanis glorie,dicens. Mitte te deorsum:quia
nõ offendes:eo ꝙ angeli in manibus portabunt
te. Que Christus refutauit:et tentationẽ tripli
Moralitas. cem superauit. ¶ Sic dico quãdo aliquis homo
a spiritusancto ducit̃ in desertũ,id est in religio
nis statũ aut penitẽtie:ibi ieiuniis ⁊ abstinentie
se dedicat,statim adest diabolus:qui ipsum vio
lenter inuadit:⁊ tria principalia vitia videt:aua
riciam:gulam et inanem gloriam eidem ostẽdit.
Suggerit enim talib⁹:ꝙ panes,id est cibos acci
piant:et lapides,id est duritiã et difficultatẽ ab
stinentie in panis ⁊ ciborũ voluptatẽ cõuertant,
3.Reg.19.b dicens illud. Comede et bibe,grãdis em̃ tibi re
stat via. Acsi diceret. Cõplexio tua est debilis:et
tempus vite tue erit longũ,et sic fatuũ est absti
nentie subiacere:et bonũ est comedere et fortem
esse. Suggerit etiã auariciã. Ostendit enim ho
mini in cogitatione regna mundi et gloriã eorũ:
diuitias et prosperitatẽ,dicens ei. Si cadẽs ado
raueris me,id est si suggestioni mee cõsenseris:⁊
mũdi gloriã cupieris:et a tuo proposito resilie
ris:vel ad seculum redibis:hec omnia tibi dabo:
C diuitẽ te faciã:⁊ temporaliter promouebo,dicẽs
Esa.45.a illud. Dabo tibi thesauros absconditos:secreto
rum arcana. Sed quid? Pro certo q̃n videt ꝙ
nulla gula vel auaricia ipsum põt vincere: sta
tuit eum supra pinnaculũ templi:eleuat eum in
mẽsa sua:facitq̃ ꝙ semetipsum sanctũ et magnũ
estimat:⁊ de viribus suis p̃sumat,sibi dicens. Si
filius dei es ⁊c. Et sibi suggerit ꝙ ingrediat̃ diffi
cilia:et vltra vires suas periculis et tentationi
bus se exponat:⁊ ꝙ in manutenẽtia dei et ange
lorũ cõfidat. Acsi sic diceret. Sanctus es:fili⁹ dei
es:non em̃ succũbes in tentatione:q̃r angeli dñi
te sustinebũt:et deus te cadere nõ permittet. Sic
igit̃ fit:ꝙ ad presumendũ de se ⁊ ad inaniter glo
riandũ inuitat ip̃m:vt sic eũ in peccatũ deiiciat
1.Cor.10.c et prosternat. Videtur em̃ sibi dicere illud Apl'i.
Fidelis deus qui nõ patiet̃ vos tentari supra id
qd̃ potestis:sed faciet cum tentatione prouentũ.
Et breuiter illi qui sunt in deserto et religione:a
diabolo diuersimode tentantur:⁊ quãdo in vno
peccato vinci nequeunt:in altero tentant̃. Ideo
Eccl'ia.2.a bene dicitur. Fili accedẽs ad seruiturẽ dei:sta in
iusticia et timore:⁊ prepara animã tuã ad tenta
tionem. Quia isti tentant̃ de luxuria cõtra votũ
castitatis:de gula contra votũ sobrietatis:cõtra
votũ paupertatis de auaricia:contra humilita
tis votum et obediẽtie de presumptione ⁊ super
Puer.30.c bia. Unde in Prouer. Per tria mouet̃ terra. Sed
D reuera iste debet sagaciter respondere cõtra gu
lam,ꝙ nõ in solo pane viuit homo:sed potius in
omni verbo qd̃ procedit de ore dei ⁊c. et ꝙ reli
giosus plus debet appetere cibum spiritualẽ q̃
corporalẽ. Cõtra adorationẽ ⁊ cõsensum auari
cie quẽ suggerit:debet respõdere,ꝙ dñs est ado
randus:nõ diabolus:⁊ ꝙ sibi est seruiendũ:non
mãmone. Contra cõsensum inanis glorie et pre
sumptionis debet respondere,ꝙ deus nõ est ten
tandus,sed timẽdus:⁊ ꝙ non est de propriis vi
ribus cõfidendũ,sed potius humiliter inceden
dum. Sic em̃ istã triplicẽ tentationẽ poterit eua
dere:et tria hostis iacula nõ timere:⁊ tũc de ipso
verificatur qd̃ de christo subiungit̃,ꝙ diabolus
ipsum reliquit:nec amplius tentare presumet.
Angeli vero sibi adherẽt:qui sibi spiritualr̃ mi
nistrabunt:q̃r quãdo quis tentationem diaboli
superat:ab ipso in pace dimittit̃,⁊ ab angelis cu Psal.90.c
stoditur. Psal. Angelis suis mandauit de te:vt Aliter.
custodiãt te in oĩbus viis tuis. ¶ Uel dic ꝙ chri
stus nõ inuenit̃ tentatus q̃diu fuit cum aposto
lis:sed solũ dum erat solitari⁹ in deserto:in quo
notari põt ꝙ q̃ in societate ⁊ cõmunitate viuunt:
minores tẽtationes sentiũt:⁊ in minori periculo
cõsistunt:q̃ qui solitarii esse volũt:vel in singula Eccl's.4.b
ritate vite et morũ cõsistunt. Unde d̃r. Ue soli ⁊c.
Quia sicut dicit Seneca. Omnia mala docuit so
litudo. Quod potissime est verum de solitudine
spirituali:q̃n homo caret charitatiua societate:
et manet in solitudine pcti segregat̃ a dei et san
ctorum virtutũ:et bonorũ operum cõmunitate. E
¶ Uel dic ꝙ diabolus tentauerat primũ Adã de Aliter.
tribus:de gula,scz de esu pomi:de auaricia:sup
ple sciẽtie. Sciẽtes inquit bonũ et malũ:de inani
gloria. Nequaq̃ inquit moriemini:sz eritis sicut
dii. In qua quidẽ triplici tẽtatiõe cum ipse Adã
fuit vict⁹:cõgruũ fuit ꝙ secũdus Adã eisdẽ ten
taret̃:in quib⁹ ipse diabol⁹ ip̃m nõ vinceret: sed
potius vinceret̃:vt sic scz triplex casus primi ho
minis p triplicẽ resistentiã secũdi hois sanaret̃. Aliter.
¶ Uel dic ꝙ tũc diabolus hoiem fortius impetit:
quãdo ipsum ab ipso fugere,et ad desertũ peni
tentie trãsire cernit:tẽtationes tũc fortiores in
surgũt:q̃n hoies ipsas amplius euadere sperãt Geñ.31.c
et querũt. Laban em̃ tũc Jacob psecutus est:q̃n
ipsum ab ipso fugere perpẽdit. Pharao tũc po Exo.5.b
pulũ Israel acrius psequit̃:q̃n eũ audit de suo Josue.10.a
dñio sacrificaturũ in desertum recedere. Quinq̃
reges tũc gabaonitas ipugnãt:q̃n audiũt ipos Geñ.19.b
cum filiis israel confederatos fuisse. Sodomite 3.Regũ.3.c
tunc ad ostiũ Loth pulsant:q̃n angelos hospitio
receperat. Meretrices tunc ad Salomonẽ vene Marc.9.e
runt:q̃n sapientiã a domino receperat. Demo
niacus filius tũc a domino grauius alliditur:q̃n
sanandus coram dño appropinquat. Sic vero
Pharao diabolus. Laban mũdus:quinq̃ reges:
quinq̃ sensus:sodomite ⁊ meretrices,id est male
cogitationes solẽt hoiem grauius inuadere:q̃n
intẽdit se a vitiis separare:desertũ penitẽtie in F
trare:angelũ,id est christũ secum habere:⁊ filiis
Israel,id est sanctis se cõfederare. Unde diabo
lus videt̃ dicere illud. Moab recessit a me: veni 4.Re.34.a
mecum cõtra eum in preliũ ⁊c. ¶ Subiungit̃ hic
ꝙ petrũ et Andreã qui in nauicula erant:⁊ retia Eodẽ ca.d
sua p piscãdo in mare mittebãt:ad se Jesus cõ
tinuo vocauit,et piscatores hoim fecit. Uenite
inquit post me:faciã vos fieri piscatores hoim:
et statim relictis retibus secuti sunt eum. Proce
dens vero vidit alios duos fratres,scz Jacobũ
et Joannẽ:qui vna cũ patre retia reficiebãt:qui
vocati,statim secuti sunt eũ:⁊ relictis retibus et Moralitas.
patre,post eũ abierũt. ¶ Sic vero qui in nauicu
la mũdi fluctuosi stãtes:retia cupiditatis et mũ
di facultates possidẽt:q̃n a christo spũaliter per
inspirationẽ,⁊ vocaliter p scripturã et p̃dicatio
nem:realiter p bonorũ exẽpla ⁊ correctionẽ ⁊ tri
bulationẽ vocant̃:⁊ ad statũ salutis ⁊ religionis
spũaliter inuitant̃. Qui p certo ꝙ'se vocatos vt
premissum est,sentiunt:nauẽ.i.fluctus mundani

status:ꝛ retia cupiditatis,vel malarū complacētiarū ꝛ diuitiarū:patrem etiā.i.omnē affectionē carnaliū amicitiarū debēt dimittere:christū per imitationem sequi:ꝛ per bona opa se preparare. Matth.8.c Unde.Magister sequar te quocunqȝ ieris ꝛc.

¶Capitu.v. Textus.

Uidens autem Jesus turbas: ascendit in montem. Moralitatum Cap. iiij.

B Moralitas VJdens Jesus turbas ascēdit in montē: et cum sedisset: docebat discipulos. ¶In quo notatur: ꝙ ille qui vult alium docere: dȝ turbas mundi: negocioꝝ vel malarū cogitationū fugere, montē cōtemplatiōis ꝛ vite perfectioris ascēdere: ꝛ ibi in trāquillitate animi sedere ꝛ quiescere: et Esa.40.b sic pdicādo alios poterit docere. Esa. Sup mōtē Eodem.c.d excelsum ascēde tu q̄ euāgelizas. ¶Hic pcepit dominus: si quis cū aduersario per viā vadit: ante oīa pacē cū eo facere studeat, ne forte ipsum iudici tradat: qui ministro eū cōmittat: qui eū in car- Moralitas cerē statim mittat. ¶Sic vere cū nos in via huius vite habeamus vnū forte aduersariū: vcȝ pprie conscientie remorsum: qui non cessat nos impugnare: arguere ꝛ mordere: necesse est dū sum9 in ista via presenti, ipsum pacificem9: ꝛ q̄ oīs pcti offendiculū amouētes trāquillitatē illius serue- Ps.121.b mus. Ps. Rogate que ad pacē sunt hierusalē: et abundantia diligētibus te. Fiat pax in virtute tua ꝛc. Alioquin si tps hui9 vite trāseat: ille aduersari9 noster iudici christo i morte ꝛ in iudicio nos accusabit ꝛ tradet: qui diabolo ministro nos cōmittet: ipse vero i infernali claustro nos reclu- Eodē ca.e det. ¶Dñs precepit si oculus alicui9 dexter vel man9 dextra scādalizat eū: statim dȝ oculū eruere: ꝛ manū abscindere. Meli9 em̄ est vt ait: ꝙ vnū Marc.9.g mēbrū pereat: ꝙ totū corp9 eius in infernū descē- Moralitas dat. ¶Oculus: man9: pes scādalizātes eijci iubētur: qꝛ melius est cecū: claudū ꝛ mancū. i. cū vno oculo: vno pede vel manu ingredi in regnū celo- D rū, ꝙ duos oculos: man9 ꝛ pedes habentē, in Matt.18.b gehēnā ignis mitti. Idē habet infra. Tamē spūaliter loquēdo: in scriptura per oculos itelligit discretio vel subtilis cognitio: per pedes affectio: p manus opatio. Cōstatqȝ ꝙ qñqȝ hō hȝ vtrūqȝ duplicatū: ꝛ in vtroqȝ genere dextrū possidet ꝛ sinistrū: homo em̄ qñqȝ habet duos oculos discretionis vel cognitiōis: scȝ dextrū: qui videt spūalia: ꝛ de fide et scriptura cogitat: ꝛ sinistrū qui se occupat circa tpalia. Habet etiā duos pedes. i. duo genera affectionū: quēdam scȝ dextrū: hec est affectio ꝛ amor quē habem9 ad bonos. Manus sic habemus duas scȝ dextrā. i. bona pfectiora ꝛ spiritualia: ꝛ sinistrā. i. impfectiora ꝛ terrestria et actiua. Uerūtn̄ sic est: ꝙ in istis oībus illa q̄ meliora esse videnī: qñqȝ scādalizant nos: oculus enim dexter. i. subtilitas sensus ꝛ cognitio: quā habemus erga fidē ꝛ scripturā: scandalizat nos qñ in fide dubitam9: ꝛ qñ p nimias subtilitates nos in Tren.3.f magis arduis ꝙ decet: immiscemus. Tūc em̄ possumus dicere illud. Oculus me9 depredatus est aiam meā. Pes nr̄ dexter nos scādalizat: qñ affectio quā habem9 ad bonos: ꝛ maxime ad carnales amicos: occasionē peccādi administrat. Man9 vero dextra dicit nos scādalizare: qñ cōtingit de nostris arduis ꝛ perfectis operib9 nos supbire, ꝛ p inanē gloriā coꝛ nostrum leuare. Ista igitur est veritas: ꝙ si talia nostra bona opa nobis scandala pariant iam antedicta: ꝙ ipsa debemus abijcere: et potius a talibus cessare: ꝙ pro eisdē periculo subiacere. Tutius est enim cum sinistro A oculo: manu: pede. i. cū imperfectiori discretiōe: operatiōe ꝛ affectiōe se saluare: ꝙ magis ardua aggredi: ꝛ ibi scādalū ꝛ periculū reperire: meli9 est vitā actiuā tenere: ꝛ solā simplicē scientiā scire: ꝙ circa magis ardua deficere ꝛ perire. Unde Eccli. Altiora te ne quesieris. Talis ergo ocul9 Eccli.3.c dexter. i. talis scrupulosa subtilitas: ꝛ talis man9 i. talis bona operatio: de qua nascitur glorie vanitas: debent amputari ꝛ erui: ꝛ simplicitas frequētari. ¶Uel dic ꝙ pes significat corpis vaga- Aliter. tionē: man9 malā operationē: ocul9 malā intētionē: que reuera qꝛ scādalizant: ꝛ offendiculū eterne mortis ppināt: et ideo sunt abijcienda a nobis: et cū diligētia amputāda. De capl'o sexto et septimo nihil pono: qꝛ ꝙuis ibi fit mentio de pluribus materijs moralib9: expositio tn̄ ꝛ moralitas de se ptȝ. In sexto em̄ ibi fit mentio de hypocritis, plixe orātib9 ꝛ ieiunantibus: de thesauro de oculo simplici, de duobus dn̄is, ꝛ de solicitudine abijcienda. In septimo vero de duplici arbore duplici via, duplici domo: sed qꝛ nō est pñtis operis: qꝛ verba saluatoris exponere: cū nō possem: sed solum circa aliqualē figurarū ꝛ parabolarū corticē insudare: ideo trāseo supradicta.

¶Capitu. vi. Textus.

Cum descendisset Jesus de monte.

Moralitatum Capitulum v.

CUmdominus descēdēs de mōte: quēdam leprosum sanasset: pcepit sibi ne cuiqȝ diceret se sanatū: voluit tn̄ ꝙ sacerdotib9 se ostēderet: ꝛ mun9 in lege ordinatū offerret. ¶Sic re- B Moralitas uera qñ aliqs leprosus. i. peccatoꝛ a dño p cōtritionē sanat: ꝛ ad deū occulte cōuertit: ꝛ a lepra vitiorū purgat: summe phibet sibi ne grām sibi factā publice p iactātiā dicat: sed poti9 sacerdotib9. i. viris prudentib9 qui ipm ad meli9 pmouere nouerūt: p cōfessionē vel cōsilij petitionē ostēdat et dicat: munusqȝ satisfactiōis offerat ꝛ impendat. Breuiter illud est verū: ꝙ sacerdotib9 ꝛ nō alijs i. prudētibus ꝛ viris bonis nō fatuis se ostēdat: ꝛ secreta sua ꝛ occulta reuelet. Unde in Prouer. Pro.25.d Cām tuā tracta cū amico tuo: ꝛ secretū extraneo nō reueles. ¶Uel dic ꝙ q̄ sciunt virtutes ꝛ mira- Aliter. bilia, non debēt laudes hoim querere: sed poti9 petere ne ipsoꝝ opa in publicū proueniāt. ¶Uel Aliter. dic ꝙ q̄ dat beneficiū alteri: nō dȝ pcrastinare: sȝ volūtarie ꝛ libenter qd petit, statim dare. Uolo inquit: mundare: qꝛ sicut dicit Apl's. hilarē datorem diligit deus. ¶Uel dic ꝙ leprosus significat 2.Cor.9.b Aliter. genus humanū: lepra idolatrie ꝛ vitioꝝ infectū: quē christus de mōte paradisi descēdēs: ipm carnē sumēdo tangēs psonaliter in cāpo huius mūdi curauit: ꝛ ciuitatis paradisi ingressum q̄ sibi erat interdictus: restituta mūdicia restaurauit. ¶Uel dic ꝙ tūc leprosus. i. petōr sanat: qñ a Christo. i. deo vel prelato p monitionē ꝛ correctionē Aliter. seu p tribulationē tāgit ꝛ palpat Uñ Job. Man9 dñi tetigit me. ¶Uel dic ꝙ iste tact9 sigat diuinā Job.19.c inspirationē. ¶Hic fit mētio: ꝙ dñs humilitatē C ꝛ fidē cēturiōis seu reguli respexit: cui9 fili9 infir- Eodē.c.b mabat capharnaū: q̄ xpo dixerat. Dñe puer me9 iacet i domo paralytic9 ꝛ male torquet: sȝ nō sum dignus vt intres sub tectū meū: sed tm̄ dic vbū: ꝛ sanabit puer me9. Admirans sequētib9 se dixit. Amē dico vobis: nō inueni tātā fidē i isrl. Dico em̄

vobis: ꝙ multi veniēt ab oriente ⁊ occidente, et
recumbent cum abraam: isaac ⁊ iacob in regno ce
lorum. Filii aūt regni eiicientur in tenebras exte-
riores. Puer igitur in illa hora fuit sanatus: ⁊
a febre eadem hora septima liberatus, sicut hic
in presenti, ⁊ Ioan. dicitur. Aduerte tamen ꝙ
Jo.4.a Mattheus vocat istum puerū, Joannes filiū, Lu
Lu.7.a cas aūt seruū. ¶ Ista pñt allegari: ꝙ qui fideliter
Moralitas credūt ⁊ humiliter petunt: faciliter obtinēt a do
Lu.11.b mino quod requirunt. Unde Luce. Petite ⁊ acci-
pietis. Ista possunt allegari ꝙ centurio qui erat
capharnaū gentilis: respectu israelitarū facit ta-
lia: hoc est dictu: ꝙ ista faciunt hodie laici secula
res respectu ecclesiasticorum. Hodie enim vix in
uenitur tanta fides in israel sicut capharnaum. i. in
ecclesia vel religione sicut in seculo vel in mūdo
quia meliores sunt hodie in multis laici ꝙ cleri-
ci: seculares ꝙ rectores: subditi ꝙ prelati. Et iō
finaliter de partibus mundi remotis. i. de statu se
culari multi ad paradisum venient: ⁊ cū abraam
isaac ⁊ iacob. i. cū sctis ⁊ patriarchis in paradiso
recumbent: ⁊ illi qui regni hui⁹ speciales filii de-
buerāt esse. i. religiosi ⁊ clerici: in tenebras exte-
riores. s. infernales eiicientur: ⁊ ibidem succumbēt.
D Et ita fit ꝙ deus de lapidibus filios suscitat
abrae: filios vero israel in carceribus eternis li-
gat atqꝫ damnat. Ideo christ⁹ de filiis suis. i. vi-
Esa.1.a ris eclesiasticis videtur conqueri: dicens illud
Ibidem Esa. Filios enutriui ⁊ exaltaui, ipsi aūt sprene-
Aliter. runt me ⁊c. Et sequitur ibidē. Ue semini nequā: po
pulo graui ⁊c. ¶ Uel dic ꝙ gentiles sunt remoti
seu extranei: qui cum abram christo. i. cū sanctis
suis ad fidē ecclesie ⁊ ad paradisi gloriā sunt ad
missi: filii vero regni fuerunt iudei: qui a regno
Lu.1.c christi. i. a fide ecclesia ⁊ patria sunt exclusi: quia
Aliter sicut dicitur. Deposuit potentes de sede ⁊c. ¶ Uel
dic ꝙ iste puer peccatorem significat: qui dicitur
puer rōne ignorātie sedens in domo rōne pigri-
tie: paralyticus ꝓpter bonorum operū imbecillita-
tē: male tortus per inuidie puersitatē: qui tñ se
ptima hora. i. ꝑ septē sacramēta: vel septē dona
spūssancti curatur: a febribus peccati diuina gratia
liberatur: ⁊ ille bene dr puer: propter recuperatā
puritatē: seruus propter humilitatē: filius pro-
Mat.3.d pter charitatem. Unde Math. Hic est filius meus
Ca.viii.b. dilectus. ¶ Socrus simonis q̄ magnis febribus
Moralitas tenebatur tunc temporis est curata: qñ christus si-
bi dixit ꝙ surgeret: ⁊ ꝙ sibi aut aliis ministraret
2.Tim.4.b ¶ In hoc pōt notari: ꝙ febris malarum cōcupiscen
tiarū ⁊ affectionum hominē dimittit: qñ ad mini-
strandū ⁊ obsequendū diligenter laborandū intē
Ca.viii.c dit: ⁊ torporem negligentie excutit ⁊ contemnit.
E Bene igitur dicitur. Tu vero vigila: in omnibus
labora: ministerium imple ⁊c. ¶ Hic fit mentio de
duobus sequi volentibus saluatorem: cum pro-
pter turbas trans fretum secedere voluit: qui-
dam scriba non vocatus christum sequi voluit:
dicens. Magister sequar te quocunqꝫ ieris: sꝫ chri
stus quodā modo ipsum repulit: ⁊ paupertatem
suam sibi retulit dicens. Uulpes foucas suas ha
bent: ⁊ volucres celi nidos: filius autem hominis
non habet vbi caput suum reclinet. Acsi dicat.
Caue ne se quaris me: si diuitias queris: quia cū
pauper sum: ipsas habere mecum non poteris:
aut dolebis. Alius autem cum instantia vocatus
a christo: sequitur: quinimmo cum peteret licen-
tiam sepeliendi patrem suum: nequaqꝫ sibi a chri
Moralitas sto licentia extitit concessa: sed sibi potius dixit:
sequere me: ⁊ dimitte mortuos sepelire mortuos
suos. Ille enim qui se ingerebat: repellitur. Ille
autem qui dilationem petiit: vocatur ⁊ impellitur.
Nota igitur: ꝙ ad sequendum christum in his sci
licet ad statum ecclesiastice prelationis: illi qui
se ingerunt non vocati: sicut ambitiosi faciunt: de
bent respui ⁊ repelli: ⁊ illi qui se reputant indi-
gnos: illā nō ambiūt: sꝫ circa patrem sepeliendū.
i. circa opera pietatis in seculo ⁊ in statu subie-
ctionis viuere querunt: ad christum ⁊ ad gradū
ecclesiasticū si sit necesse: debent cum violentia ꝑ
trahi ⁊ impelli: ⁊ a sepultura patris. i. a curis se-
cularibus depelli. Quod etiā christus continue
ad literam facit: qr scribas ⁊ sapientes vltro se in
gerentes: offerentes ⁊ ambientes quandoqꝫ repel
lit: simplices vero de quibus mentio non fiebat: F
ad dignitates occulte protrahit ⁊ ipellit. Sicut Heb.5.a
in electionibus videmus quotidie euenire: quia
nemo assumit sibi honorem: sed qui vocatus est Aliter
a deo tanqꝫ aaron. ¶ Uel dic ista de predestinatio
ne diuina q̄ quosdam nolentes ⁊ renuentes solet
ad se trahere: quosdam volentes ⁊ appetētes vi-
detur aliquotiēs refutare: qr sicut dicit apls. Non Rom.9.c
est volentis: neqꝫ currentis: sed dei miserētis. Di-
cit enim scriptura pharaoni: qr in hoc ipsum exci-
taui te: vt ostendā in te virtutē meā: ⁊ vt annun-
cietur nomē meum in vniuersa terra. Ergo cui vult Aliter.
miseretur: ⁊ quē vult idurat. Dicis igitur mihi. Quid
adhuc queritur? Uoluntati eius resistit? ¶ Uel dic
ꝙ ex istis verbis christi ortus videtur ille mod⁹
qui in ꝓfessione religiosorum seruatur: quia illis qui
christū sequi cupiūt: ⁊ in religione profiteri vo-
lūt: debēt exponi religiōis difficultates: ⁊ instrui:
ad dimittēdū parētū carnalium ⁊ hoim secularium
societates. Uulpes dicat ꝑlatus foueas habēt ⁊c.
Acsi diceret. Uulpes villosi ⁊ grossi velleris. i. di-
uites auari: vulpini ⁊ malitiosi: in isto seculo fo-
ueas. i. terrenas habitationes possident: volu-
cres celi. i. superbi ⁊ ambitiosi nidos altaris di-
gnitatum tenent. Filius vero hois. i. ille qui vult
esse religiosus bonus: dei imitator: ⁊ filius nō dꝫ
ista querere: vel proprium habere: sed ab omni re
rum prosperitate seipsum potius abdicare: nihil
qꝫ in hoc mundo propriū querere vel habere: vbi
ad lram caput valeat inclinare, dicens cum apo-
stolo illud. Non habemus hic ciuitatem manen- Heb.13.c
tem sed futurā inquirimus. Sibi debet dici: ꝙ de
suo patre. i. de sua parentela carnali curam non
habeat: sed potius mortuos peccatores sepeli-
re in vitiis: alios mortuos dimittat: ⁊ ad sequen-
dum dominum diligenter intēdat: vt de ipso ⁊ si
bi similibus possit dici illud Mat. Relictis reb⁹ Mat.4.d
⁊ patre secuti sunt dominum. ¶ Ascendente do- Ca.viii.c
mino nauiculam: secuti sunt eum discipuli eius.
Et ecce ventus magnus factus est in mari: ita ꝙ
nauicula operiretur fluctibus: ipse vero dormie
bat: ⁊ accesserunt ad eū discipuli eius: ⁊ suscita
uerunt eū: dicētes: Domine salua nos, perimus.
Qui increpans eos dixit: Quare timidi estis mo
dice fidei? Et surgens imperauit ventis ⁊ mari: ⁊
statim tranquillitas magna secuta est: ita vt mi-
rarentur astantes: dicentes: Quis est hic: qr ven- Moralitas
tus ⁊ mare obediunt ei? ¶ Ista possunt allegari:
quia dato ꝙ dominus sit personaliter in nauicu-
la. i. in ecclesia vel collegio: nihilominus sepe fit
ꝙ venti tribulationum ⁊ tentationum ibi taliter
suscitantur: ꝙ fluctibus miseriarum ⁊ molestiarū
per vitia ⁊ infortunia sepe submergitur ⁊ cassatur.
Dominus enim quandoqꝫ videtur dormire: in qꝫtū
solet auxilium suū dissimulare: vt ad ipm inuocā
dū possit illos q̄ in tribulatiōe ⁊ tentatione sunt
animare. Gaudet enim de⁹ videns tribulatos ad se
feruēter recurrere: ⁊ ipos fortiter ⁊ patienter su-
stinere. Sicut legitur de btō Antonio: q̄ verberatus
grauiter a diabolo: cum prius diceret christo si-
bi apparenti: Ihe vbi eras quando male tracta-
bar? Respondit sibi dominus: Tecum erā, sꝫ qr de
patiētia tua valde gaudebam: iō iuuare nolebā.
Dormiebat igitur dñs iesus Jone. Jonas autē Jone.1.a
dormiebat sopore graui: cū nauis periculū pate- b

rex. Uerū tamen qñ ad eū deuote accedūt: ⁊ a so-
mno dissimulatiōis sue deuotis ꝑcibus excitant:
tunc statim solet adesse: ⁊ vētis tentationū: flu-
ctibusq₃ tribulationū ꝙ amplius nō seuiant, impe
rare: et sic nauicule. i. aīe tentate vel persone seu
ecclesie tribulate tranq̄llitatē ⁊ pacem excitatus
restituit: quam nō inuocatus ante suscitare per-
misit. Dñs enim (vt cōiter) qñ precibus non exci
tatur, dormit: qui si excitatus fuerit: statim surgit.
Ps. 77. g Ps. Excitatus est tanq̄ dormiens dñs. ¶ Duo
Cap. viij. d demoniaci accesserūt a christo de nauicula excū-
Luc. 8. d te: ⁊ q̄uis Lucas ⁊ Marcus nō ponāt nisi vnum:
Marci. 5. a duo tñ in veritate fuerūt: sed qr vnus erat nobi-
lior: ideo alius subticetur. Isti igit demoniaci si-
cut hic dicitur in monumētis manebāt: seui etiā
nimis erant: ita ꝙ iuxta illos nulli tute transire
Luc. 8. d audebant. Marci. v. Luc. viij. Addit ꝙ ille demo
niacus de quo mentionē facit: die ac nocte in mo
numentis ⁊ mōtibus erat: neq₃ catenis neq₃ vin
culis teneri poterat: imo vincula dirūpebat, et
clamans se lapidibus concidebat. Et sicut Luce
octauo subiungitur: iste vestimento non indue-
batur: nec in domo manere volebat: sed ruptis
viculis a demonibus in desertum agebatur. Et
nō mirū: qr apud eū vna legio demonum mora-
batur. Legio vero continet sex milia sexcenta
sexaginta sex. Iste igitur demoniacus occurrēs
christo: per hec verba clamabat. Quid mihi ⁊ ti-
bi iesu fili dei? quare venisti ante tp̄s torquere
Moralitas nos ⁊c. ¶ Per tales demoniacos possunt itelligi
peccatores ⁊ obstinati: qui semper solent iesu fi-
lio dei. i. deo vel bono p̄lato superiori occurrere:
⁊ sibi per inobedientiā ⁊ rebellē discordiā obuia
Geñ. 19. d re. Geñ. Manus eius cōtra oēs, ⁊ manus oīm cōtra
eū. Sicut p₃ de malis obstinatis ⁊ subditis ⁊ re
ligiosis. Isti eñ sunt nimis seui per crudelitatē
ita ꝙ vix aliqui audent appropinquare eis: vel
1. Reg. 25. e secū cōtrahere societatē. Nā ipse filius est belial:
ita vt nemo audeat sibi loqui. Qđ etiā de balli-
uis ⁊ exactoribus pōt dici: qr iuxta eos nō est
tutū manere: ne forte seuitiā rapinarū suarū su-
stinere oporteat ⁊ sentire. Illi nullis vinculis di-
uine legis vel regulariū statutoꝝ teneri possunt
q̄uis a superioribus suis ꝑ ꝓhibitiones ⁊ statu
ta sepissime vinciant: oīa solēt frangere: ⁊ ꝑ Apo
stasiā vel appellationē ⁊ discordiā recedere, ⁊ ꝑ
Hier. 2. d desertū mundi, vel per vitioꝝ statū vagari. Hier.
A seculo fregisti iugū: rupisti vincula. Isti sunt
qui morant in monumētis. i. in inferioribus ꝑ lu
xuriā: in mōtibus. i. in elatiōe ꝑ superbiā. In deser-
to. i. in ardoribus ꝑ auariciā: nudi vadūt ꝑ vesti-
mētoꝝ. i. virtutū carētiā: in domo claustri vel ec
clesie in trāq̄llitate ⁊ pace manere nolūt: ꝓpter
vagationē ⁊ insolētiam clamāt ꝑ detractionē ⁊ ia
ctantiam: ⁊ lapidibus. i. molestijs se concidunt
ꝑ cordis amaritudinē ⁊ duritiam: ⁊ nō mirū cum
valde multis demonibus pleni sunt per oīm vitio
rū redūdantiā. Igit isti deo vel p̄lato volentibus eos
B corrigere se opponunt ⁊ sibi cū indignatione di-
cunt: vt quid venisti ante tempus torquere nos?
Pro. 15. b Acsi diceret. Noluimus in presenti torq̄ri vel cor
Ecclesi. 1. d rigi: sed consolari potius ⁊ letari. Ideo dr. Non
amat pestilēs eū qui se corripit. Tales igit doma
ri nequeūt: sed in obstinatione ⁊ proteruia incor
Aliter. recti viuunt. Peruersi difficile corrigunt. ¶ Uel
dic ꝙ ille demoniacus s̄m quēdā humanū genus
designat: qđ a principio legis naturalis ⁊ diuine
vinculis ligatus fuerat: sed oīa transgrediēdo
rumpebat: monumenta. i. opera mortalia frequē
tabat: virtutibus nudus erat ⁊ lapidibus se cōci
dēs. i. in cultura deoꝝ lapideoꝝ se turpiter lace-
rās. Nihilominus clamabat inquātū suas fatuita
Aliter. tes ꝑ iactantiā ꝓpalabat. ¶ Uerūtñ xp̄s hunc
demoniacū sanauit: ⁊ expellēs demones gregem

porcoꝝ q̄ iuxta mōtē pascebat ipsis habitandū
cōcessit: q̄ grex statim cū impetu in mare fugiēs
se submersit. ¶ Sic vere xp̄s de nauicula exiēs. i. Moralitas.
de virgine nascēs illud genus humanū sanauit: et
eū expulsis demonibus porcos. i. peccatores vo-
luptuosos: ⁊ maxime infideles ad habitandū cō
cessit: qui nunc iuxta montē sup̄bie pascunt. In
mare tñ. i. in inferni amaritudinē oēs ibunt, ⁊ ibi
condemnatiōis impetu peribūt. Hoc impetu mit Apoc. 18. g
tetur babylon in infernū. Demones expulsi ex
hominibus sunt: habitandi tamē licētiā in porcis
acceperūt: porci ꝟo cū demonibus in preceps in
mare ruerūt: ⁊ ibi in aquis sunt mortui: ⁊ pasto-
res admirati fugerunt. ¶ Hoīes enim q̄ ad ima-
ginē dei facti sunt: significāt ꝑdestinatos quadā
secreta dei imagine ⁊ gratia apud suā eternā sa C
pientiā cōsignatos: porci vero qui imūdi sunt et
sine rōne: significāt peccatores ⁊ reprobos apud
deū ꝑ occultā iustitiā morti ꝑpetue deputatos.
Ista est igitur rei veritas ꝙ illi qui sunt hoīes. i.
predestinati dato ꝙ qñq₃ inueniant demonibus
pleni. i. pleni vitijs oībus ⁊ subiecti immūdis spi
ritibus: ⁊ habere cetera vitia q̄ ponunt tertio ca
pitulo ꝑcedēti. Isti tñ finaliter ad salutē ⁊ spūa-
lem sanitatē perueniūt ⁊ dimissis oībus vitijs di-
uino ministerio boni fiunt. Ecōtra vero illi q̄ por
ci sunt. s. voluptuosi ⁊ reprobi: licet qñq₃ sub pa-
storibus et p̄latis pacifice viuāt: ⁊ speciē sancti-
tatis ⁊ bonitatis qñq₃ habeāt: finaliter tñ demo-
nibus per peccata subijciunt: q̄ tunc cum impetu
⁊ indiscrete in mare. i. in fluctuosa negocia mun-
di se ꝑcipitāt ⁊ i aquis voluptuosi seculi submer
gunt: ⁊ sic finaliter morti ꝑpetue exponunt. Exo Exo. 15. a
di. Submersi sunt in mari rubro: abyssi operue-
runt eos. ¶ Hic habes ꝙ geraseni videntes ꝙ Je Eodē. c. d
sus demoniacū sanauerat: ⁊ grex porcorū sub-
mersus fuerat timuerunt valde: et inceperunt eū
rogare ꝙ a finibus eorū recederet. Sicut de Petro
simile legitur: ꝙ stupefactus de captura pisciū
dixit xp̄o. Exi a me dñe qr hō pctōr sum. ¶ Ista Luc. 5. b
possunt allegari cōtra quosdā peccatores: q̄ qr Moralitas
indignos se reputant ideo libenter non celebrāt
nec xp̄m sibi associant: sed potius eius presentiā
formidant. Timent enim ex indignitate sua ad
presentiam tam sancte rei fieri deteriores: qua-
propter melius iudicāt esse remotiores: dicentes D
illud qđ supra eodē. Dñe non sum dignus vt in- Matth. 3. d
tres ⁊c. ¶ Sicut ponit in euang. Marc. Christus Marci. 5. b
noluit ꝙ iste demoniacus sanctus post eum iret: s₃
potius voluit ꝙ ad suos rediret: ⁊ ꝙ facta sibi a
deo beneficia nunciaret. ¶ Sic vere illi quia de- Moralitas
monibus liberati: et a peccatis conuersi sunt: nō
statim sunt digni dominū ꝑ imitationem sequi:
nec ad statum perfectionis aut ardue operatio-
nis ire. Melius enim est ꝙ cum suis. i. mundanis
in inferiori gradu maneant, q̄₃ ꝙ sequendo dñm
per imperseuerantiam retrocedant. Hic fit mētio
de paralytico curato. Sed vide hoc melius in
euangelio Luce.

¶ Capi. ix. Textus. Luc. 15. d

Et ascendens Jesus in nauiculam trās-
fretauit. Moralitatum Cap. vj.

Dominus vo-
cato Mattheo de teloneo
cū peccatoribus publicanis
comedebat: et hoc vt eos
conuerteret: asserēs quod
medicus non sanis sed ma
le habentibus opus esset.
¶ In quo vtiq₃ prelatis et
sanctis viris datur exem-

Moralitas. plum ꝙ peccatorum societatem nō debēt horre-
re:sed potiꝰ ipsam frequētare:vt verbo ⁊ exēplo
possint eos a vitiis medicare. Quod tñ est ꝯtra
multos ꝑsumptuosos:qui de sua sanctitate glo
riantes:dedignant societatem malorū:⁊ sic peri
re ipsos permittūt in fecibus vitiorū:qđ est con
tra hypocritas:qui fingūt se abominari pecca-
Esa.65.a tores:cū tamē ipsi sint ceteris peiores.Esa. Jus
prophanū in vasis eoꝝ:⁊ dicūt.Recede a me:nō
E appropinquabis mihi:quia immūdus es.¶Hic
Eodē ca.b habetur ꝙ discipuli ioannis ieiunabant.discipu
li vero christi nō ieiunabāt:de quo cum discipu-
li conquererent/excusauit eos dñs:ꝙ in ꝑsentia
sponsi non decebat filios sponsi ieiunare:sed ve
niet(inquit)tēpus qñ auferet ab eis spōsus : et
tūc vtiqꝫ ieiunabūt.Subiūxit etiā ꝙ vetus vesti
mentū nō debet noua immissura reparari:et qđ
vinū nouū non debet in vtres veteres mitti. Nō
enim sibi cōueniūt nouitas et vetustas:q̄r vesti-
mentū vetus rūpitur:et fit peior scissura. Vete-
res vero vtres propter nouū vinum rūpunt:et
Moralitas. omnia effunduntur. ¶Ista possunt allegari:qđ
deus plus diligit spūale gaudiū/q̄ꝫ nimiā auste
ritatē aut ieiuniū:ꝑsentia eñ sponsi christi quā
sibi facit charitas/habenas laxat/et in libertate
et leticia facit viuere :ipsius vero absentia quā
efficit timor seruilis/facit ieiunium et alias au-
Aliter. steritates frequētare.¶Vel allega ꝙ illa q̄ sunt
cōtraria vel disparia:nunq̄ꝫ simul in eadē socie-
tate vel cōmunitate possunt conuenire/nec con-
corditer viuere.Noui enim nō bene concordant
cum veteribus/iuuenes cum senioribus/secula-
res cum religiosis:peior enim scissura solet fieri/
⁊ discordia amplior generari.Similes igit simi-
libus associent:vt ex cōditiōe simili maior ibidē
charitas generet.Unde dr.Nō arabis cū boue ⁊
Deut.22.b assino ⁊c.¶Vel dic ꝙ veteres vtres/et vetus ve-
Aliter. stimentū/sunt hoies in vitiis antiquati. Nouū
igit vinū ⁊ nouus pān̄us/significāt noua chri-
sti ⁊ euāgelii documenta/et perfectionis euan-
F gelice sacramēta.Dico igit ꝙ ista duo nō cōue-
niunt bene simul:q̄r malis hoibus ⁊ inueteratis
in malo/bona spiritualia nō sapiunt:quinimo si
eis imponant/⁊ si mādata spūalia eis dent/et si
ipsis aliq̄ ꝑfecta ⁊ difficilia opera insūgant:sta-
Mat.7.a tim per impatientiā dirūpunt:⁊ per trāsgressio
Eodē ca.c nē omnia diffunduntur. Bene igit dr.Nolite po
nere margaritas ante porcos:⁊ nolite sanctum
dare canibus.¶Princeps vnus rogabat domi-
num dicens. Dñe filia mea modo defuncta est:
sed veni et impone ei manum/et viuet ⁊c. Cum
ergo iesus pro sanando puellam/in domū prin-
cipis aduenisset/⁊ ibi vidisset tubicines et tur-
bam magnam tumultuantē : dicebat eis. Rece-
dite. Non enim puella est mortua/sed dormit.
De quo cum astantes deriderent ipsum/eo qđ
puellam esse mortuam cognoscebant:ipse tenēs
Moralitas. manum puelle/erexit eam:⁊ que mortua fuerat/
statim resurrexit.¶Sic vero quilibet homo vi-
dens puellā,id est animam suam mortuā fuisse
per peccatū:statim debet ad christum per deuo-
tionē recurrere:⁊ ꝙ istā puellam suscitet orare.
Qui statim solet ad ꝑces ipsius aduenire:⁊ opē
Mat.8.c suā nulli denegare.Unde dicit.Ego veniā ⁊ cu-
rabo eū.Verūtamē ad hoc ꝙ ista possit curari/
aliqua requirunt.Primo ꝙ dñs ibi domum cor-
dis per gratiam intret.Secūdo turbe malarū
cogitationū/tubicinesqꝫ inanis gloriatiōis ⁊ lau
dis inde expellant.Et tandē ꝙ a somno peccati
per tactū diuine misericordie:correctiōis ⁊ iusti
tie eleuetur.His premissis a pctō suscitatur:⁊ sic
nō fuisse eā per dānationē mortuā:sed solū per
culpam dormisse cōprobat.Uñ. Sanata est filia
Mat.15.c a in illa hora. ¶Hic dr ꝙ cū dñs iret suscita-

re filiā mortuā archisynagogi:quedam mulier q̄ Eodē.c.c
patiebatur fluxum sanguinis duodecim annis G
q̄(sicut dicitur) omnia bona in medicis exposue Lu.8.f
rat:sed deterius habebat,accessit retro:⁊ tetigit
fimbriam vestimenti eius:⁊ dicebat.Si tetigero
fimbriam vestimenti eius,salua ero.Que statim
sanata est. Filiam enim ad quam principaliter
ibat:mortuam inuenit ipsam tamen finaliter su- Moralitas
scitauit.¶Sic vero cum in mundo iacerēt due
mulieres , tam mortue,q̄ꝫ infirme,scilicet filia
principis dei s.synagoga : que non mortua:sed
dormiens dici poterat pro eo ꝙ in spe future redē
ptionis viuebat.Apostolus : Viuēs mortua est. 1.Tim.5.a
Et mulier antiqua que fluxum omnium vitioꝝ
patiebatur:nec a medicis.s.a suis physicis sana-
ta fuit:sed per ipsos deterius ledebatur.Factū
est ꝙ dum celestis medicus christus pro ista filia
synagoga curanda ⁊ saluanda principaliter ve-
niret:dixit mulieri chananee.Non sum missus ni Mat.15.a
si ad oues que perierunt domus israel.Ipsa infir
ma mulier gentilitas ardenter christum ⁊ fimbriā
vestimenti eius,idest ipsius humanitatem teti-
git:⁊ sic sanitatem gratie anteq̄ꝫ synagoga rece-
pit.Finaliter tamen christus ad filiam.i.ad syna
gogam per fidem veniet ipsamqꝫ finaliter suscita
bit:q̄r in fine temporis gens iudaica tota credet:
quia sicut dicitur.Cum subintrauerit plenitudo Ro.11.c
gentium:tunc omnis israel saluus erit.¶Vel dic Aliter.
ꝙ filia principis huius est persona ecclesiastica fi
lia dei patris:mulier sanguinea est secularis per
sona : quia dato ꝙ ecclesiastica persona speret
principaliter saluari/fit tamen ꝙ ab emorrhois-
sa muliere , idest a persona seculari ad salutem
ꝑuenit:⁊ ꝙ isti prius ꝑ fimbriā vestimēti christi.i. b
gratiam ipsius ⁊ misericordiā ꝑ deuotionem tan
gunt:⁊ sic primi salutē perpetuam consequētur.
Mat.Erūt primi nouissimi:⁊ nouissimi ꝑmi.¶Vel Math.20.b
dic ꝙ christus est ꝑlatus:qui dr vnctus:q̄r tales Aliter ta
chrismate vncti sunt:vel saltem vnctionē ⁊ oleū
diligunt.Sic igitur fit hodie:ꝙ q̄ primo fimbriā
vestimenti eius tangūt:⁊ qui primo adulando:
⁊ munera offerēdo ad deum accedūt,primi sana
ti:promoti ⁊ exaltati recedūt.Unde sepe fit:ꝙ dū
iste christus.s.prelatus vel princeps intēdat ali-
quā filiā mortuā.i.aliquā ꝑsonā inutilē sanare:
⁊ sibi bñficiū vel officiū ꝑcibus alicuius ꝑncipis
vel potētis ꝯcedere:qñqꝫ mulier hemorroissa i.ista
ꝑsona imūda ⁊ mala:accelerat ipm adulādo tā-
gere:⁊ sic solet bñficium reportare.Si tetigero
(inquit)fimbriā vestimēti eius:salua ero. Jam de
talibꝰ pōt dici illud Gen̄.Venit germanus tuus Gen.27.c
fraudulēter ⁊c.Et loquit de iacob:qui q̄r primꝰ
cibos patri obtulit:iō primus bñdictionē patris
reportauit.¶Mentio fit hic de duobꝰ cecis:quos Eodē ca.d
dominus illuminauit.Et postq̄ꝫ hoc fecisset:ꝑce-
pit ne cuiq̄ꝫ hoc reuelarēt. Illi autē nō tacuerūt:
sed ꝑ totam illam patriam diuulgauerunt. ¶In Morali-
hoc nota:ꝙ quidāt alteri beneficium vel remediū tas.
vel qui hꝫ a deo virtutis preconium:non dꝫ lau-
dem humanā q̄rere:sꝫ potius debet ꝙ hoc tace-
tur ab eis affectare.Unde dicitur.Nemini dixeri-
tis visionē ⁊c.Mat.Si facias eleemosynam:ne-
sciat sinistra tua quid faciat dextera tua.Acsi di
ceret:non queras inanem gloriam.Veruntamen Mat.17.b
qui huiusmodi beneficium accipit: non dꝫ pro- Mat.6.a
pter hoc cessare,sed magnificētiā zelatoꝝ de-
bet aliis demonstrare.Unde dicitur.Vade in ciui
tatem tuam:⁊ annuncia quanta fecit tibi deus.
Quia sicut dicit Seneca. Hec bñficii lex est vt al- A
ter statim obliuiscat dati:alter vero nunq̄ꝫ obli- Mar.5.b
uiscat accepti.¶De surdo ⁊ muto de q̄ agit hic
vide melius vbi agit de noibus apostoloꝝ:⁊ de Mar.7.d
multis xp̄i eruditionibꝰ nihil pono.De vndecim
vbi agitur quomodo Joānes misit ad christum:

⁊ quomodo christus cōmēdauit Joannem: et de multis informatorijs et reprehensorijs verbis christi: nihil pono penitus preter vnum.

¶ Capitulū xj. Textus.

Et factū est cū cōsummasset Jesus precipiens. Moralitatum Cap. vij.

Dycit eñ qd̄ Joānes venerat non māducās neqȝ bibēs: ⁊ dixerūt iudei: ꝙ demoniū habebat. Tādē venit xp̄s māducās ⁊ bibēs: et cōem vitā sequēs: ⁊ dixerūt: ecce hō vorax ⁊ vini potator: peccatoꝝ ⁊ publicanorū amic⁹. ¶ Ad hoc pōt allegari: ꝙ detractores ⁊ inuidi nihil inueniūt in aliquo benefactū: vel q₂ oīa facta hoīm solēt dānare: ⁊ intētiones omniū detractionib⁹ deprauare.

Moralitas. Nā quātūcūqȝ bona intētiōe aliqui comedūt: vel ieiunāt: isti tñ in partē sinistrā semꝑ interꝑtant et iudicant. Et quicq̄d alij faciūt: breuiter totū dānāt: ⁊ quicq̄d in eis difficile vel alijs impossibile esse existimāt: vel oē qd̄ eis nō placet in alijs: nefariū esse putāt. Sicut hypocrite: qui q̄n ieiunare volūt: reputāt affabiles ⁊ cōmunē vitā sectantes: esse leues ⁊ gulosos.

F Gulosi ꝟo illos qui ieiunāt ⁊ austeritatē seruāt: reputāt hypocritas ⁊ peruersos: ⁊ nō sine potestate diaboli credūt eos posse respuere mūdi cibos: ⁊ actus facere virtuosos:

Lu. 11. b sicut dicebat de christo. Hic non eijcit demonia nisi in beelzebub principe demoniorū. Cōtra tales igit̄ dicit Apl's.

Rom. 14. a Qui manducat: non manducantem non spernat: ⁊ qui non māducat: māducātē nō iudicet. Tu quis es qui alienū iudicas?

¶ Capitu. xij. Textus.

Abijt Jesus per sata sabbato. Moralitatum Capitulum viij.

Cum dn̄s trāsiret ꝑ sata: ⁊ discipuli ei⁹ sabbato volētes spicas comedere: q₂ fortiter esuriebant: reꝑhendebant a phariseis: excusauit eos dn̄s ratione necessitatis:

G ex quo dauid

1. Reg. 21. b q̄ necessitate duct⁹, comedit de panib⁹ cōsecratis. ¶ Necessitas eñ nō h₃ legē. ¶ Uel dic ꝙ sabbato. i. in festiuitatib⁹ christi discipuli. i. ꝑdicatores debēt ꝑ sata sacre scripture trāsire: spicas. i. sciētias vellere: ⁊ ipsas studēdo comedere.

Moralitas. Non est eñ fractio sabbatorū vacare lectionib⁹ studiorū: imo ista est magna necessitas: ex qua pōt ꝓuenire vtilitas.

Eodē ca. a ¶ Cū christ⁹ videret quendam hominē die sabbati in synagoga manum aridam habentē: cui cū diceret: extēde manū tuā, statim restituta ē sanitati. De quo cū pharisei murmurarēt: dicebat: si licitū est sabbatis benefacere: et ipsis in sabbato oues suas si in foueas caderēt: subleuare: addēs ꝙ multo forti⁹ licebat hoīem: cū esset melior oue adiuuare.

Moralitas. ¶ Ista possunt dici cōtra phariseos: i. cōtra malos curatos ⁊ prelatos: quibus maior est cura de suis ouib⁹ ⁊ diuitijs tēporalibus: q̄ de subditis et ouib⁹ spūalibus. Nā citius occurrūt vt reducāt ouē errātē: q̄ cū vidēt fratrē suū cū manu arida. i. pctōrē et desidē: ⁊ bona manuali opatiōe carētē: cū multo melior ē hō oue.

Mat. 16. d Ideo citius fuerat sibi succurrendum: q₂ sicut dicitur. Anima plus est q̄ esca.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ dato ꝙ pharisei. i. mali curati: indignent̄ cōtra christū. i. cōtra bonos ꝑdicatores: q̄n ipsos vident in suis synagogis. i. in suis ecclesijs ꝑdicare ⁊ sabbatis. i. festiuitatib⁹ aridos. i. pctōres spūaliter curare: ipsi nihilomin⁹ non debēt cessare: sed sabbatis bn̄facere: debēt ipsos ad extēdendū manus suas ad pauperes inuitare: vt sic possit eos ab ariditate auaricie sanare.

Aliter. ¶ Uel dic ꝙ sicut isti pharisei cū istū aridū sanare nō possent: ⁊ tamen sanāti dn̄o detrahebant. Sic multi sunt qui ad virtutes ⁊ bona alioꝝ nō attingere nequeunt: ⁊ per predicationem alios

D peccatores aridos curare nesciūt: aut non possunt, vtpote nec predicare, aut discrete cōfessiones audire nesciūt: qui tamen alios benefacientes detrahendo corrodūt: nec ꝙ subditi sui ab alijs sanentur ⁊ doceantur: imo q̄n alios vidēt in suis parochijs predicare; vel cōfessiones audire: summe turbant̄.

1. Pet. 2. c Uñ illud. Hi quicūqȝ ignorāt: blasphemāt.

Mat. 13. a Et alibi. Uos ipsi nō intratis ⁊c.

Mar. 7. d De demoniaco: ceco ⁊ muto: vide infra simile.

A Christus videtur velle predicare: ꝙ verba debent ꝓportionari cordib⁹. Ideo dicit. Aut facite arborē bonā ⁊ fructū eius bonū, aut arborē malā ⁊ fructū ei⁹ malū. Si quidē ex fructu arbor cognosc̄t. Acsi diceret. Non decet bonū hominē male loqui: aut ecōtra: nec malū bene. Melius est eñ ꝙ homo sit bonus ⁊ bonos fruct⁹. i. bona ꝟba habeat: vel si sit arbor mala: ꝙ malos fruct⁹ id est mala ꝟba producat: vt sic homo nō decipiat̄ in hypocrisi malorū: ⁊ ne propter bona verba eorū: ipsos cū mali sint: bonos cōmendēt.

Prou. 14. b Quomodo potestis bona loqui: cum sitis mali? Quasi diceret. Nō decet. Quia d₂. Nō decēt stultū ꝟba cōposita.

Apo. 3. c Et iterū. Utinā calidus aut frigidus esses: sed q₂ tepidus es: incipiā te euomere ex ore meo.

Aliter. ¶ Uel dic qd̄ illud pōt applicari vt cōiter: ꝙ ꝟba ⁊ exteriora opa sequunt̄ corda: quia sicut hic dicitur. Ex abundātia cordis ⁊c. Et alibi d₂. Quod nō pōt arbor mala fructū bonum facere: nec ecōuerso.

Matth. 7. c Et dicit̄. Ex fructibus eorū cognoscetis eos. Omitto illa q̄ dicunt̄ hic de beelzebub: et forti armato: et peccato in spūsancto: ⁊ de regina saba: et alijs similib⁹. Oia eñ ista suā expositionē secū portāt.

Eodē ca. d ¶ Immundus spūs cū exierit ab hoīe: ambulat per loca arida et inaquosa: querens requiem ⁊ non inuenit: et tunc rediens ad domum suam vnde exiuit: inuenit eam vacantem: scopis mundatam: et tunc

B assumit septē spirit⁹ nequiores se: ⁊ intrātes habitant ibi: ⁊ fiunt nouissima illius peiora prioribus.

Allegoria. ¶ Ista allegorice dicta sunt contra iudeos: quia tunc immundi spiritus ab eis exierunt: q̄n legem per moysen susceperunt: ipsi vero immūdi spiritus per loca arida circūierunt: quando corda gentilium per idolatriam inhabitauerūt: ibi tamen finalem non inuenerunt requiem: exinde per fidem christi eiecti sunt: et ideo ipsi ad domum suam primam: scilicet ad iudeos: qui hactenus per correctionem fuerunt scopati: et per legem: redierunt quando post christi incarnationem a fide eius ipsos vacātes inuenit: et ideo iam cum alijs septem spiritibus: id est cum vniuersitate vitiorum ibi habitant: et sic nouissima eorum sunt peiora q̄ ante legem fuerant. Unde.

Matt. 27. g Erit nouissimus error peior priore.

Aliter. ¶ Uel ista exponuntur contra apostatas: quia sepe fit qd̄ immundus spiritus. i. immundus religiosus de corpore hominis: id est religiōis vel ecclesie per apostasiam egredit̄: et per loca arida. i. per mūdum circumit: progredit̄ ⁊ vagatur: querit requiem. i. status tranquillitatē: quā nō inuenit: s₃ potius sentit semper exteri⁹ turbationem ⁊ aduersitates: interius vero cōscientie tumultum ⁊ cōtrarietatem.

Hiere. 17. c Hier. Seruietis ibi dijs alienis: qui nō dabūt vobis requiē die ac nocte. Et tales qui seruiūt demonib⁹ ⁊ vitijs non sunt digni requiē inuenire: nec in tēporalibus ꝓ quibus spi-

ritualis reliquerūt: digni sunt solatiū obtinere: quapropter isti (vt videm⁹) sine requie vagant: ita ꝙ ꝓpter paupertatē ad domū suā. i. ad claustrū qđ reliquerūt: remeare cogunt: dicētes illud. Uadā ꝛ reuertar ad virū meū priorem. i. ad statū meū anteriorē: qꝛ bn̄ erat mihi tūc magis ꝙ nūc. Quid igit? ꝑ certo sepe fit ꝙ tales ad domū religiōis reuertētes: q̄ quotidie scopa correctionis abstergunt. ꝛ virtutib⁹ adornant: solēt secū alios septe ipsis peiores se accipe: hoc est dictu: alios sibi associare ꝛ adiūgere: ꝛ sic ꝑ vite sue inuidiā ꝛ discordiā solent corp⁹ ꝛ collegiū in quo sunt: amplius molestare: ꝛ diuersis suis vitijs ꝛ infamijs lacerare: ita ꝙ nouissima eoꝝ opa post reditū peiora priorib⁹ solēt esse. Uñ Pe. His rursum implicati vitijs superantur: ꝛ facta sunt eis posteriora priorib⁹ deteriora. ¶ Cū christ⁹ p̄dicaret actualr: et sibi diceret: ꝙ mater sua et fratres sui foris stabāt querētes loqui ei: non legit ꝓpter hoc p̄dicationē dimisisse: sꝫ poti⁹ manus suas in discipulos extendēs dixisse. Ecce mater mea et fratres mei. Quicūꝗ fecerit volūtatē patris mei q̄ in celis est: ipse frater me⁹: soror ꝛ mater est. ¶ Hic pōt notari ꝙ qui p̄dicatiōe vel aliquo alio officio sp̄uali occupant: siue exercitio: nūꝗ ꝓpter carnales parētes vel ꝓpter tp̄alia negocia debēt illa dimittere: qꝛ illos q̄b sp̄ualr ꝓficit: debet matres: fratres ꝛ sorores reputare: ipsosꝗ carnalib⁹ parētib⁹ anteferre. Hierō. Per calcatū perge patrē: ꝛ per calcatē perge matrē.

Ozee. ii. b (C)

i. Pet. ii. d

Eodē ca. d

Moralitas.

¶ Capitu. xiij. Textus.

Exiēs Jesus de domo sedebat sec⁹ mare. Moralitatum Cap. ix.

Hic fit mētio de parobals seminātis: similiter tractat Lu. viij. et Mar. iiij. Sꝫ qꝛ ista ꝑ xp̄z fuit exposita: per beatum Gregoriū vero in homilia fuit tractata: ideo ip̄az nō tetigi: sed ad aliā parabolā ptrāsiui. ¶ Homo q̄dā seminauit bonū semē i agro suo: sꝫ dū dormirēt hoies: venit ei⁹ inimic⁹: ꝛ supseminauit zizaniā. Cū aūt creuisset herba: ꝛ fructū fecisset: tūc apparuerūt simul ꝛ zizanie. Serui aūt ei⁹ accedētes dicebāt: Dn̄e nōne semē bonū seminasti in agro tuo: vñ igit habet zizania? Qui respōdit. Inimicus homo hoc fecit. Uis (inquiūt) imus colligamus ea. Non (inquit) ne forte eradicetis simul ꝛ triticū. Sinite vtraꝗ crescere vsꝗ ad messem: et tūc messores zizaniā ad cōburendū ꝑ fasciculos colligētes alligabūt: triticū aūt in horreo meo cōgregabūt. ¶ Ista exponunt ꝑ xp̄m ꝛ doctores de hereticis. Cōstat em̄ ꝙ q̄dā hō. i. hō singularis ꝛ excellēs. s. in principio: seminauit p̄dicādo ꝛ docēdo in agro suo. i. in ecclesia militāte: optimū semē. s. doctrinā euāgelicā ꝛ fidē rectā: sꝫ cū hoies. i. ap̄li dormiuissent ꝑ mortē ꝛ a seculo recessissent venit inimic⁹ diabol⁹ q̄ mediātib⁹ hereticis in agro isto cū bono semine malū infecit: ꝛ cū bona ꝛ sana doctrina zizaniā ꝟborū hereticorū immisit: sicut ptꝫ qđ statim q̄n ap̄li mortui fuerāt heresis arriana euticiana ꝛ manichea pullularūt: sicut iā ptꝫ in diuersis xp̄ianorū segetibus atꝗ sectis q̄ hmōi zizanijs infecti sunt. Esa. Ue semini nequā: filijs sceleratis ꝛc. Ista igit zizania. i. hereticorū secte ꝛ collegia: nō vult de⁹ ꝑ seruos suos. i. viros catholicos extirpari sꝫ potius vult vsꝗ ad tp̄a iudicij tolerari, ꝛ h̄ ne forte iter eos contingeret triticū. i. aliquos bonos

D Mar. 4. a

Luc. 8. a

G Eodē ca. c

Moralitas.

Esa. i. b

existētes vel futuros cū eis eradicari. i. tp̄aliter molestari ꝛ sp̄ualr añ ꝯuersionē euelli. cōstat qđ apud eos sunt multi p̄destinati q̄ quotidie ꝯuertunt: de alijs etiā ignoram⁹ si forte ad dn̄m reuertant. Jō ꝙdiu est tp̄s venie ipsos opꝫ expectare. In tp̄e vero messis. i. in iudicio: q̄n iā tp̄s merendi trāsiuerit: tūc messores. i. angeli ipsos ꝑ fasciculos. i. ɓm distinctionē vitioꝝ: in infernū cōburēdos ligabūt: bonos vero in horreū dn̄i. i. in paradisi repositoriū cōgregabūt. Triticū cōgregabit i horreū suū: paleas aūt cōburet igne inextinguibili. ¶ Uel dic ꝙ homo quidā. i. xp̄s vel prelat⁹ bonus: supseminat. i. in principio seminat bonū semē. i. bonas ꝑsonas in agro suo i. in ecclesia militāte: sꝫ qꝛ iam hoies ꝛ plati dormiūt. i. negligentes existūt: venit diabolus ꝛ supseminauit zizaniā. i. copiā maloꝝ ꝛ inutiliū personarū: quas in isto agro eccl̄ie seminauit et eas ibi mediāte simonia: auaricia ꝛ carnali affectu mirabiliter trāsp̄lātauit Unde xp̄o vel religiosis seu ecclesiarū fundatorib⁹ pōt optime dici. Dn̄e nonne bonū semē seminasti in agro tuo? Uñ ergo hꝫ zizaniā ꝛc. Et ipse ꝑ certo pōt r̄ndere: qꝛ inimicus hō hoc fecerit: qꝛ seminatio plātatio ꝛ ꝓmotio taliū ab inimico diabolo efficit: per cuius inspirationē isti in ecclesia seminant. Unde dicitur. Semē em̄ maledictū erat a principio: sꝫ patrisfamilie scꝫ xp̄i patiētia est tāta ꝙ tale semen impiū nō vult ab ecclesia eradicare: sed poti⁹ ꝑmitit eos cū tritico. i. cū bonis viuere et manere: quousꝗ tēpus messis. i. dies iudicij veniat: ibi ipsos distinguet abinuicem: et in infernū cōburet: bonos aūt in horreo paradisi collocabit. Messores em̄. i. angeli bonos a malis zizaniam a tritico: sceleratos a iustis: qui mō discerni nō p̄nt finaliter diuidēt: ꝛ illos eternaliter cōcremādos ligabunt: illos ꝓo perpetuo seruandos i paradisi horreū acervabūt. Uñ ifra eo. ca. dicitur. Mittet fili⁹ hois angelos suos et colligent de regno ei⁹ oīa scandala: ꝛ eos qui faciūt iniquitatē: ꝛ mittet eos in caminū ignis: ibi erit fletus ꝛ stridor dentiū. ¶ Uel dic ꝙ in ista figura reprehendunt quidā iusti qui immoderato iusticie zelo querūt exterminare peccatores: ꝛ maxime infideles statim vellēt ruere cōtra ipsos et eos dentibus deuorare. Uis inquiūt imus ꝛ colligamus zizaniā. Simile dr in Job. Quis det carnib⁹ ei⁹ vt saturemur? Et alibi. Uis iquiūt dicamus ꝙ descendat ignis de celo ꝛc. Isti nō cōsiderant occultā diuine iusticie ꝓuidentiā: nec ꝑp̄endunt ꝙtū maloꝝ vita bonis ꝓficit: ꝛ quare paterfamilias de⁹ malos viuere sinit. Reprimitur igit talis zelus ad angeloꝝ iudiciū: qui causas premissas nouerūt: negocium reuocat: ipsorūꝗ punitio expectāda iubet. Apoca. Expectate modicum donec expleat nnmer⁹ fratrū vestrorum qꝛ. s. illoꝝ qui i iudicio finali malos eradicabūt bonos ꝟo in dei horreo collocabūt. Ideo infra dr. Exibunt angeli et separabunt malos de medio iustoꝝ. ¶ Uel dic ꝙ inimicus homo. i. proditor: q̄nꝗ seminat zizaniā cū tritico. i. mala consilia: et machinamenta: cū boni in primo non possint discerni abinuicem. Uerūtn̄ cū herba creuerit ꝛ effectus secutus fuerit: tunc percipit fuisse zizania cum tritico ꝛ malū consiliū cum bono mixtum. ¶ Hic fit mētio de bono grano sinapis qđ est min⁹ omnibus seminibus qđ cū creuit fit maius omnibus olerib⁹ ita ꝙ aues celi possunt requiescere super illud. ¶ Sic vero fides xp̄iana fuit a principio satis modica nunc per grām dei tm̄ creuit ꝙ cunctis oleribus. i. cunctis mūdi sectis ꝛ credulitatibus maior extitit: Ita qđ sicut iam videmus volucres. i. multi principes ꝛ potentes. i. multi philosophi ꝛ sapientes viuūt

Supra. 3. c

Aliter.

Sapie. 12. b

B

Matth. 13. f

Aliter.

Job. 31. d
Luc. 9. d

Apoca. 6. c

Matt. 13. g

Aliter.
D

Eodē ca. d

Moralitas.

Ps.103.b τ habitãt in eadẽ. Psal. Sup eã volucres celi ha
Aliter. bitabũt. ¶Uel dic q sepe fit q aliq̄s modic⁹ τ hu
milis pmouet τ maior alijs efficit: τ oleribus.i.
suis socijs antefert: ita q volucres.i.mũdi pnci
pes vel nobiles in sue iurisditiõis ramis como
Eodẽ ca.d rant. ¶Mulier quedã accepit fermẽtũ τ in tria
sata farine posuit: τ sic totã massam farine fermẽ
Moralitas. tari fecit. ¶Fermẽtũ qd pastã feruere facit est
charitas: qm q̄n mulier i tria sata farine.i.i tres
ptes mẽtis, in rõnabilẽ, irascibilẽ τ cõcupiscibilẽ
potentiã adhibet: totũ facit fermẽtari τ ad deũ
Aliter. sursum eleuari. ¶Uel ista mulier est ecclesia, q̄
tria sata.i.tria gña hoim.s.pueros: iuuenes et
senes fermẽto fidei.i.charitatis imbibit τ sic per
C
Eodẽ ca.f amorẽ diuinũ facit fermẽtari oẽs τc. ¶Hic ad
dit de illo q̄ inuenit thesaurũ in agro τ vendidit
oia q̄ habebat τ emit agrũ. Itẽ de illo q̄ q̄rebat
bonas margaritas: inuẽta vna p̄ciosa dedit oia
Moralitas. τ cõparauit eã. ¶Hoc exponit a doctoribus qd
thesaur⁹ et p̄ciosa margarita fidẽ xp̄i vel gl'iam
paradisi in agro scripture latẽtẽ designat. Istũ
em̄ agrũ scripture sacre dz quilibet deuot⁹ stu
dendo emere et ceteras margaritas.i.scientias
philosophicas cõtẽnere: τ illã vnicã preciosam
margaritã.i.xp̄m vel gloriã paradisi vel doctri
nã euãgelicã sollicite querere τ amare: τ omnia
pro xp̄o dare. Hoc est dictu: qd nihil terrenũ re
Sapiẽ.7.a spectu illius debet reputare: sed q̄ntũ ad effectũ
omnia cũ eo permutare dicẽs illud Sap. Diui
tias nihil esse dixi, τc. Ille em̄ qui thesaurũ gl'ie
paradisi τ margaritã.i.xp̄m p deuotionẽ que
rit τ p cõtẽplatiõnẽ inuenit: statim amorẽ aliarũ
rex deserit: quicq̄d aliud in mũdo est, vilipẽdit.
¶De sagena ꝟo missa in mare exponit idẽ salua
tor de ecclesia q̄ nũc pisces.i.hoies bonos τ ma
los simul cõtinet: in litore tñ huius vite.i.in iu
dicio vltimo piscatores sagene.i.rectores deus
τ angeli inter istos pisces decernẽt: quia bonos
in vasa sua.i.in paradiso repositoria eligent et
2.Mach.1.d assument: malos vero foras in barathrum mit
tẽt. Unde: Capitibus amputatis foras miserũt
De hoc qd xp̄m filium fabri vocabant, dimitto.

¶Capitu. xiiij. Textus.

Audiuit herodes tetrarcha famã iesu
D τ ait pueris suis. Morali. Cap. x.

CUm herodes tu
lisset herodiã vxorem philippi
fratris sui: τ de hoc ioãnes ba
ptista ip̄m argueret, dicẽs q si
bi vxorẽ fr̄is sui, dũ viueret hr̄e
nõ liceret: alligauit eũ herodes
in carcerẽ τ ip̄m occidere cupie
bat sz pp̄l'm timebat. Cũ igit i die natalis hero
dis festa τ cõuiuia pararent: accidit q filia hero
diadis corã rege saltauit: q regi τ simul discũbẽ
tib⁹ cõplacebat: ppter q rex sub iuramento sibi
promisit: q quicq̄d peteret ab eodẽ sibi daret: il
la ꝟo p̄monita a meretrice matre sua caput ioã
nis qui erat in carcere petijt. Rex aũt iratum se
dissimulãs sed ppter iuramentũ se abnegare nõ
posse asserẽs: caput ioannis amputari, τ puelle
saltãti dari mãdauit: q̄ statim caput i disco posi
Moralitas. tũ corã oib⁹ sil' cõuiuãtib⁹ mr̄i dedit. ¶Morali
ter loquẽdo: p istũ regẽ põt aimus vel intellect⁹
accipi: a quo cõstat hominẽ totũ regi. Meretrix
ista significat carnẽ q̄ reuera vxor philippi q̄ in
terpretat os lãpadis.i.diaboli q̄ viget intelle
ctus splendore, põt dici: eo q sibi τ suggestioni
bus suis solet faciliter inclinari: q̄ frater istius
regis.i.frater animi dr: p eo q vterq esse natu
re rõnalis cõprobat. Per istã filiã saltatricẽ in

telligitur concupiscentia, que a matre ista mere
trice.i.carne tanq̄ filia generatur: que pro eo di
cit saltare: qr corã rege.i.corã animo solet nũc
vnius peccati, nunc alterius delectationes offer
re: vt ipsum ad voluptatem suaz τ matris huius
votum valeat inclinare. Per ioannem in quo est E
gratia synderisis seu conscientia intelligitur: vbi
diuina gratia principaliter situatur: τ q̄ regem.i.
animum delinquentem cõtinue redarguit τ hor
tatur. Ista igitur est veritas q q̄nq̄ rex mẽtis no
stre animus accipit sibi in cõcubinam vxorẽ dia
boli.s.herodiadẽ: q̄ interpretat glorians in pelli
bus.i.carne: que in carnis pulchritudine gloria
tur in q̄ntum ipsius malis delectationibus acquie
scit: de quo tñ ioannes.i.conscientia ipsum redar
guit, τ sibi non licere hãc meretricem habere vel
sibi acquiescere predicat: quapropter sepe fit q
iste rex.i.animus ioannem.i.bonam conscientiaz
incarcerat ipsamq vinculis malarum cõcupiscẽ
tiarum vel complacentiarum alligat: τ sic votum
redargutionis impedit τ retardat: quod vtiq fit:
quando istum hominem in carcere male cõsuetu
dinis diu seruat. Anim⁹ enim carnẽ oblectatur:
ioannem.i.conscientie reprehensionem non dili
git: τ ideo vt ipsius carnis delectatiõibus possit
libere vti: in in carceribus malarum cõplacẽtiarũ
τ cõsuetudinẽ claudit. Ezech. posuerunt leonez Ezech.19.c
in carcerẽ ne audiretur vox ipsius amplius sup
mõtes. Finaliter sic accidit q cũ herodes τ hero
dias continue in conuiuijs.i.dum animus τ ca
ro τ male affectiones vacant delectamentis τ so
latijs, statim solet filia herodiadis.i.carnis con
cupiscẽtia saltare τ coram ipsis nunc ad gulam τ
ebrietatem, nunc ad pigritiã τ luxuriam saltus
suos ordinare Esa. Saltabũt ibi syrene in edib⁹ Esaie.13.d
voluptatis. Tantũ igitur facit ista filia meretri
tricis.s.concupiscentia q ioannes totaliter deca
pitatur: τ cõcupiscentia penitus deperit: τ q rex
iste scz animus cũ meretrice sua.s.cũ carne sine ti
more dei.i.sine doloris scrupulo fornicatur dicẽs
sue conscientie proprie illud Esa. Ex quo dormi Esa.14.c
uisti non ascendet qui succidat nos. ¶Uel allega Aliter.
exempliariter quomodo nõ amat pestilens eum Prouer.
qui se corrigit: et quomodo nõ diligũt viros iu 5.b
stos qui eorum scelera reprehendũt: immo ipsis Pro.9.b
q̄nq penas τ miserias procurant. Prouer. Qui Aliter.
arguit derisorem sibi iniuriam facit. ¶Uel alle
ga q mali qui audent publice bonis nocere so
lent sibi vias τ occasiones querere, vt sub colore
alicuius iustitie possint iniquitatem implere: si
cut fecit iste qui sub specie iuramenti decollauit Eodẽ.c.b.
ioannem. Seneca dicit: Qui nocere vult semper
causam inuenit. ¶Cũ christus secessisset in naui
cula ad locum desertum, seorsum, secute sunt
eum turbe: τ misertus est eis τ curauit langui
dos eorũ. Cum igitur vespere factum esset, vene
rũt discipuli eius dicẽtes ei q turbas dimitteret
vt q̄libet de deserto recedẽs cibos sibi congruos
procuraret. Desertus est (inquiunt) locus hic: di
mitte turbas vt euntes in castella, emant sibi
escas. Christus volens suis auditoribus escas
dare, cum esset ibi puer vnus qui habebat quin
q panes hordeaceos τ duos pisces precepit tur
bas discumbere: accipiens dictos panes et pi
sces benedixit: et fregit: τ per discipulos turbis
dari iussit. Discipuli igitur turbis distribuerunt:
et sic quinq milia hominum preter mulieres et
paruulos qui numerati non sunt: de istis quinq F
panibus et duobus piscibus vsq ad saturita Mar.6.f
tem comederunt: ita q duodecim cophini fra Luc.9.b
gmentorum superfuerunt: Colligite inquit fra Joh.6.b
gmenta ne pereant. Satis ista patent in euan Moralitas
gel. Luce et Joannis. ¶Ista exponuntur com P
muniter q quinq panes ordeacei vetus testa

mentum, designāt: qd a quinq libris moysi cepit
originē. Bene ordeacei dicunt, pro eo q in illis
sub palea historie medulla sensuū cōtinet. Duo
pisces nouū testamentū designant, pro eo q ibi du
plex charitas pcipit: in qua tota lex z prophete
pendere noscuntur. Cū igitur in deserto huius
mundi sint, quinq milia hominum qui dominum
sunt secuti. i. vniuersitas fidelium q̄ ad fidē xpi
sunt vocati, z ppter quinq sensuum appetitus
bis sub numero quinario sunt ptēti: vult dñs q
cibis spiritualibus refocillent: ita q quinq pa
nib9 quos puer Moyses nobis obtulit. i. quinq
libros legis antique, duobusq piscib9, hoc est do
ctrina euāgelica cōtinente duplicē charitatē spi
ritualiter recreent. Vult eñi q oēs isti sup fenū
i. sup humorē gratie z charitatis, vel sup spē vi
rous eterne glorie recumbāt: z q discipuli. i. pla
ti doctores z pdicatores istos scripturarū cibos
exponendo frangant: z q ipsos discūbentibus et
auditorib9 simplicib9 predicādo distribuāt: reli
quias vero quas isti rustici capere non possunt
i. subtiliora sacre scripture ab ipsis discipulis. i.
a scientificis viris reseruari z a mensa taliū suble
uari. Simplices eñi grossa ciborū frusta z rudia
sacramēta z documēta scripturarū debent cape
re: fragmenta vo. i. subtiles scripture snie nō pos
sunt degustare: quapropter doctores talia debēt
F subtilioribus reseruare z in duodecim cophinis
i. in libris z codicib9 doctrinā duodecim articu
1.Cor.3.a lorū fidei continentibus sapienter reponere, dicē
tes cum Aplo. Nō potui vobis loq: quasi spūali
Aliter. bus sed quasi carnalibus in xpo: lac vobis in po
tū dedi z nō escā. Vel dic q quinq panes sunt
quinq vulnera xpi: duo vero pisces sunt dupli
cis nature mysteria xpi. Nos igitur qui in deser
to huius mundi vel religionis viuimus istos ci
bos per fidem z deuotionē comedere debemus:
etiā super fenū qd hodie est: et cras i clibanū mit
titur. i. super memoriā nostre fragilitatis recum
Aliter. bere: et sic per spūalem recreationē in xpi conui
uio poterimus satiari. Vel dic q per istos pa
nes q̄ comedendo non fuerunt cōsumpti sed po
tius multiplicati: ita q eibus sufficerent possu
mus intelligere sacramentū altaris qd sumendo
non minuitur: z q ita quinq milibus sicut vni cō
4.Reg.4.g probatur sufficere. Unde dicitur. Comedent z su
Aliter. pererit. Vel dic q isti cibi sciētiā significant q̄
distribuendo multiplicatur: et cum auditores
Luc.19.d saturati fuerint plus remanet distribuentib9 q̄
ab alijs reportatur. vnde Luc. Habēti dabitur z
Aliter. abundabit. Vel dic de eleemosynis: qz qñ disci
puli christi. i. deuoti fideles bona sua distribuūt
liberaliter euntibus in desertum. i. pauperibus
et egenis, sepe fit q plus habent in residuo q̄ in
Luc.6.f eleemosynis expenderunt. Dominus enim mul
tiplicat bona talium liberalium: qz sicut dicitur.
Pro.28.d Date z dabitur vobis. Et in Prouerb. Qui dat
H pauperibus non indigebit. Et aduerte q xps le
gitur panes multiplicasse: ad denotandū q tpe
sterilitatis z necessitatis debemus eleemosynas
dare. Nos enim non legitur panes fregisse: nisi
euntibus in via z quatuor milibus in eremo. In
quo notatur q homini est licitū bona sua distri
buere: z in deserto. i. pauperibus: in via. i. viato
ribus z peregrinis: in cene conuiuio. i. discipulis
Luc.11.a familiaribus z amicis. Et sic isti sunt tres panes
de quibus dicitur. Amice accommoda mihi tres
Aliter. panes. Vel dic q illud qd predictum est q secu
te sunt eū turbe multe zc. pōt applicari ad hoc
q nullus potest ita ad desertum religionis et so
litudinis fugere: quin turbe malarum cogitatio
Aliter num et affectionum ipsum protinus studeant co
mitare. Vel si vis illud quod ponitur hic et qd
etiam replicatur in multis passibus scripture fa

cere: preter mulieres z paruulos: vbi videtur in
nui q mulieres et paruuli non solent cum proue
ctis et maioribus numerari: potest applicari ad
hoc q numer9 significat eterne glorie ascriptio
nem: qz fm veritatē: viri. i. persone viriles z pfe
cte: soli merentur apud deum cōputari z in ele
ctorum numero numerari. Sap. Ecce quomodo Sap.5.a
computati sunt inter filios dei: et inter sanctos
sors illorū est. Sed reuera mulieres, idest perso
ne nobiles z carnales, effeminate: pueri, idest per
sone pueriles inscie z ingrate: in tali numero non
debent poni, nec apud dei ascriptionem in electo
rum numero cōputari. Unde de quolibet dam
nato potest exponi illud Job. Noctem illam te Job.3.a
nebrosus turbo possideat: non cōputetur in die
bus anni: nec numeretur in mensibus. Christ9 Eodē.c.c
iussit discipulos suos precedere trans fretum do v
nec dimitteret turbas: tandem vero dimissa tur
ba ascendit in montem solus orare. Vespere au
tem facto, nauicula in quam ascenderant iacta
batur in medio mari magnis fluctibus: erat eñi
ventus contrarius illis. Nocte venit Jesus am
bulans super aquas: et cum nauim intrasset ces
sauit vētus, ita illi qui in naui erant mirati sunt
et adorauerunt eum discipuli z dixerunt. Vere
dei filius es. Dic quod nauicula ecclesie in qua Moralitas
discipuli christi, idest vniuersi fideles transfre
tant et nauigant ad gloriam paradisi dum est in
mari huius mundi: multis tribulationum flucti
bus agitatur. Uentus enim tentationis diaboli
ce contrariatur eidē ipsamq semper nititur sub
mergere in profundum. Illud autē potissime fit
quando xps absens ab ista naui videt: z quādo
nostrorum peccatorum rōne ab ista sua nauicu
la q̄tum ad gratiarum excellentiā absentatur:
qz deus videtur ecclesiā ppter pctā sua dimitte
re: quapropter necesse est eam multis tribulatio
nibus z tentationibus fluctuare, et multis peri
culis subiacere. Ideo dominus videtur dicere il
lud Hier. Reliqui domum meam. Et subiūgit cau
sam: qz facta est mihi hereditas mea zc. Vel unta Jer.12.d
men loco z tpe solet christus super aquas z flu
ctus tribulationū calcare, z ad discipulos suos
in nauiculā ecclesie misericorditer per gratiam
reuenire: z sic benedicta sua presentia facit ventū
tentationum et diabolicarum insufflationū cessa
re, z fluctus tribulationum quiescere z totam na
uiculam ecclesie tranquillare. Tob. Post tempe
statem tranquillū facis: z post lachrymationem Tobie.3.d
z luctum exultationem inducis. Vel dic q na A
uicula est anima que tempestatibus, tribulatiōi Aliter.
bus affectionibusq z cogitationibus continue
fluctuat z a vento sibi contrario. i. a mūdi inani
gloria cōtinue monet z agitat: nisi qñ xps ad eā
per gratiam venit z eā sua spūali presentia circū
munit. Christi enim absentia reddit mētis naui
culam fluctuosam: sua vero presentia ipsam fa
cit stabilem z quietam. Augu. Inquietum est cor
meum donec quiescat in te domine. Et dic q xps
in quarta vigilia noctis venisse leg: scz in quar
to puncto pnie xps visitat mentem nostram. Pri
ma vigilia est discussio seu meditatio. Secunda
contritio. Tertia confessio. Quarta satisfactio
seu perseuerandi constans intentio. In ista xps
ad nos venit: z a dānationis periculo custodit
nos. Ps. Ueni ad liberandum nos domine deus Ps.79.a
virtutum: z ostende faciem tuam zc. Vel dic q Aliter.
nauis ecclesie in mari huius mundi fluctuabat:
ita quod totus populus qui ibi continebatur
mortis periculo subiacebat quousq ipse christ9
media nocte per beatam incarnationem et nati
uitatem venit qui omnia trāquillauit. Vel dic Aliter.
quod exemplo Christi nos debemus turbas
negotiorum z secularium hominum, imo turbas

cogitationũ ⁊ affectionũ relinq̄re ⁊ in montẽ cō-
templationis ascẽdere: ⁊ solum ibi dñm exorare.
Eodem.c.c ¶ Cũ xp̄s nocte veniret ad discipulos q̄ in naui-
cula fluctuabāt: ambulās sup mare turbati sunt
discipuli dicẽtes: q᷑ phantasma est, nō em̄ aduer
tebāt ꝙ esset xp̄s sed magis credebāt ꝙ esset a i-
quis spūs phantasticus: xp̄s vero vidẽs eos cla
mantes ⁊ timẽtes dixit eis. Habete fiduciā: ego
B sum: nolite timere. Petrus vero inter ceteros au
dacior dixit. Dñe si tu es iube me venire ad te su
per aquas. Quẽ cũ iesus ad se vocaret: ⁊ petrus
de naui descẽdens sup aquas siccis pedibus ver
sus iesum applicaret vidẽs ventũ validũ timuit:
⁊ ideo mergi cepit: sed statim cum ad dominum
clamasset dicẽs: dñe saluũ me fac: xp̄s extensa ma
nu ipsum recepit: et incredulitatem eius increpa
uit dicẽs. Modice fidei quare dubitasti? Acsi di
ceret. Si non dubitasses nunq̄ mergi cepisses.
Moralitas ¶ Ista possunt applicari ad ostẽdendam verita-
tem fidei que qn̄ in hoīe fixa est certa ⁊ indubia
quicquid in virtute spei facere vult: facit: modi-
ca tn̄ hesitatio vel dubitatio impedit opꝰ istud.
Requiritur enim ꝙ hō in nullo dubitet cōplẽdũ:
sed potiꝰ illud qđ vult fieri credat pro certo fien-
dum. Unde recta causa quare iste vetule ⁊ perso
ne simplices faciunt q̄nq̄ mirabilia experimen-
ta: q̄ tn̄ homo rōnabilis ⁊ sensatus nunq̄ inuenit
esse vera: propter firmā credulitatẽ quā habent:
quā tamen homo sensatus nunq̄ habet: q̄ semꝑ
inquirit cām rerum ac ꝑ hoc semper dubitat in
premissis: cũ nō videat rationẽ. Et inde fit ꝙ illud
idẽ qđ a simplicibus inuenitur verum a sapienti-
Mat.17.e bus illud experiri volẽtibꝰ inuenit̃ falsum. Ideo
Marci.9.d dñs dicit: ꝙ si quis credẽs dixerit huic mōti ꝙ se
trāsferat in mare, fiet. Un̄ alibi dr̄. Si potes cre-
dere oīa sunt possibilia credenti. Nec mirũ cum
C talis potestas credendi vel faciẽdi miracula pos
1.Cor.13.a sit cōsistere cũ peccato. Ista enim est gratia gra-
tis data: que q̄nq̄ est in peccatore sicut Apl̄s vi-
Luc.9.f detur bene supponere vbi dicit. Si habuero fidẽ
ita vt mōtes transferam charitatem autẽ nō ha-
beā, nihil sum. Acsi dicat ꝙ ista sine charitate fie
ri non possunt. Sicut ptз de isto qui eijciebat de-
monia ⁊ tn̄ nō sequebatur xp̄m: fides enim indu-
Matt.17.c bia totum facit sicut ptз infra vbi dictum est apo
Matt.21.b stolis ꝙ propter incredulitatem suam nō pote-
rant demonium eiecisse. Et alibi, si non hesitaue
ritis: non solum ficulneam arescere, sed etiā mō-
tes transferre poteritis: sicut ptз hic de Petro: q̄
non fuit mersus nisi quando incepit dubitare.
Aliter. Modice inquit fidei quare dubitasti? ¶ Uel dic ꝙ
exemplo Petri, nos alij qui quandoq̄ descendi
mus ad nauiculā in mare. i. in claustro ad nego
cia mundi ⁊ de contẽplationis securitate ad acti
ue vite fluctuosos labores: et nihilominus ad
christum sepe currimus: et in ipsis aquis. i. mun
di negocijs nos posse saluari speramus. Uerũ q᷑
ventus validus tribulationum nos agitat: hinc
est ꝙ quandoq̄ in malis complacẽtijs mergi faci
mus: quapropter nō immerito dānationis pe
riculum formidamus. Nos igitur quando istam
mersionem sentimus: ad xp̄m debemus per ora
Ps̄.93.d tionem clamare et ipsius auxilium implorare di
centes domine saluum me fac. Et illud. Non me
demergat tẽpestas aque ⁊c. Ipse vero si nos de-
uote clamantes inueniat statim manum suam
Aliter. adiutricem extendet ⁊ nobis dulciter subueniet
⁊ succurret. ¶ Uel dic ꝙ exẽplo xp̄i sunt multi bo
ni xp̄iani. s. boni ⁊ sancti viri qui prima facie cre-
dũtur esse phātastici, idest hypocrite ⁊ vani quā-
do sup aquas ꝓsperitatis mundane vite viden-
tur transire per contemptum et mundi gloriam
conculcare: sed ex operibus viri sequentibus ve
ri probantur: ita ꝙ ipsis mediantibus alij ad cō
culcationem similem prouocantur: dicentes. Do
mine si tu es inquit iube ⁊c. Joan. Opera que fa Joan.10.e
cio testimonium perhibent de me.

¶ Capi. xv. Textus.

**Tunc accesserunt ad eum ab hierosoly-
mis scribe et pharisei. Moralitatum
Capitulum xj.**

Cum dñs de-
scẽderet in ptes tyri ⁊ sido
nis: ecce mulier chananea
a finibꝰ illis egressa, et sm̄
Marcũ domũ ingressa cla
mauit. Domine miserere Marc.7.f
mei fili dauid: filia mea ma
le a demonio vexatur. Un̄
q᷑ ista non erat de genere
israel: sed de genere syrophenisse: dñs quasi non
audiens eam pertransibat. Dicebat enim se non
esse missum nisi ad oues q̄ perierunt domꝰ israel.
Et q᷑ non erat bonũ sumere panẽ filiorũ ⁊ mitte
re canibus: q᷑ tn̄ dicta mulier clamans et orans
instabat: et canes comedere de micis de mensis
dominorũ cadentibus allegabat. Etiā inquit do
mine: nā et catelli edunt de micis que cadunt de
mensa dominorum suorũ. Ideo dñs misertus si-
bi dixit. O mulier magna est fides tua: fiat tibi
sicut petisti: ⁊ sanata est filia eius in illa hora. Moral
¶ Ista mulier chananea ⁊ gẽtilis significat aīam tas.
peccatricem: cuius filia significat eius conscien- B
tiā atq̄ mentẽ seu voluntatẽ: q̄nq̄ igit̃ fit ꝙ mu-
lier ista scз peccatrix aīa: de finibus tyri: q̄ inter-
pretat̃ angustia: et de finibus sidonis: q̄ interpre
tatur cōmotio iniquitatis. s. de statu peccati, qđ
ponit aīam in cōmotionẽ incōstantie ⁊ in angu-
stiam desperatiōis ⁊ tristitie: per contritionem
egredit̃ ⁊ domũ spei ⁊ securitatis. s. statũ penitẽ
tie ingredit̃: gemẽs et flebilis ꝓ filia sua. i. pro
mente ⁊ volũtate sua diu a demone per peccatũ
obsessa, deũ humiliter deprecatur. Demoniũ em̄
tunc filiā nostrā vexat, qn̄ peccatũ mentẽ nostrā
ꝑ diuersas concupiscentias ⁊ miserias flagitat
atq̄ turbat. Un̄. Filia mea modo defuncta est. Mat.9.c
Sed sepe fit ꝙ diuina pietas statim nō exaudit:
quinimo vexationẽ istiꝰ filie. s. pctā nostra ⁊ mẽ-
tis nostre miserias sub dissimulatione pertrāsit.
Uidet enim ꝙ ex hoc fragilitates ꝓprias cogno-
scit: ⁊ sic ad recurrendũ ad dñm fortius inarde- Sap.11.d
scit. Un̄ dr̄. Dissimulans peccata hoim ꝓpter pe
nitentiam. Unde dñs videt̃ anime dicere illud qđ
subdit̃. Non est inquit bonũ sumere panẽ filiorũ
et mittere canibus. Acsi diceret. Non decet grām
impẽdere peccatoribꝰ: sed filijs ⁊ psonis sanctio-
ribus. Sed ipsa debet subiungere. Domine, nā ⁊
catelli edunt de micis que cadunt de mensa do-
minoꝝ suoꝝ. Hoc est dictu. Etiam peccatores de-
bent refici tuis beneficijs: q᷑ tu venisti nō iustos,
sed peccatores saluare: et ideo filiam meam. i.
mentẽ meam debes liberare. Et vere si dñs pse-
uerantiā in nobis videat: et istum ardorem deuo
tionis inueniat in nobis, ipse dico q̄ est panis vi- b
te: qui potẽs est canes et filios. i. peccatores et iu Ps̄.35.b
stos misericorditer satiare. Ps̄. Hoies ⁊ iumenta
saluabis domine. Istam vexationem tentationũ
⁊ vitiorũ a nobis auferet: et mentem nostrā tran Mar.7.e
quillā faciet. Unde dicitur sic. Inuenerunt puel
lam super lectum et demonium ab ea exiuisse ⁊c. Aliter.
¶ Uel dic quod gentilis ista mulier significat gẽ
tilitatem: cuius filia, idest cuius gens demonijs
per idolatriam subiacebat. Hanc igit̃ filiam. i. gẽ
tem gentilium: dominus non statim a principio
curauit

curauit:sz aliquãdiu languere permisit:q2 ipse q̃
erat panis filiorũ,p̃ncipaliter ad oẽs ⁊ ad filios
israel fuit missus:quorũ patribꝰ erat repromissus.
Tren.4.d. Finaliter tamen istã filiã liberauit:quando p apo
stolos suos fidẽ suã gentibus predicauit.Tren.
Gaude filia edon:ad te quoq veniet calix.i.fi
des.¶Uel dic q panis filiorũ.i.sacra theologia
Aliter nõ dz canibus dari.i.in negociorũ seculariũ vsibꝰ
deputari.¶Uel dic q canes sunt obstinati ⁊ infi
deles:vel etiã simplices atq rudes.Panis igit fi
liorũ.i.subtilitates ⁊ arduitates fidei ⁊ sacre scri
Mat.7.a pture:q̃ solis spiritualibus filijs.i.fidelibus et
scientificis viris debẽt dari:nõ debẽt istis canibꝰ
predicari.Unde dz.Nolite sanctũ dare canibus:
Eodem.c.c ⁊ margaritas nolite ponere ante porcos:ne for
te cõculcẽt eã pedibus:⁊ conuersi diripiant vos.
¶Hic dz q ante dñm posuerũt cecos ⁊ claudos:
Moralitas A quos vt sanauit,mirate sunt turbe:vidẽtes mu
tos loquẽtes:cecos vidẽtes:claudos ãbulãtes:⁊
magnificauerunt eũ.¶Sic ꝓ nos debemus gau
dere:⁊ admirari:⁊ dominũ magnificare:qñ vide
mus q p eius misericordiã infirmi sanant.i.pctõ
res cõuertunt:⁊ qñ muti.i.obstinati per cõfessio
nẽ loquunt:ceci.i.ignorãtes p discretionẽ vidẽt:
claudi:idest ad bñ operãdũ ihabiles p bona opa
Lu.15.d. ꝓficiũt.Gaudiũ em̃ angelis dei est super vno pec
catore penitẽtiam agente:q2 sancti viri ⁊ angeli
summe debẽt de cõuersione peccatorũ gaudere.

¶Capitu.xv.Textus.

Jesus aũt conuocatis discipulis suis di
xit.Moralitatum Capitulum. xij.

V Idens iesus
multitudinẽ hoim q̃ ipm̃ secu
ti fuerant in desertũ:cepit di
cere eisdẽ.Misereor sup tur
bã:q2 iã triduo ꝑseuerant me
cũ:nec habẽt q̃d mãducẽt:⁊ di
mittere eos ieiunos nolo ne
deficiãt in via:q̃dã em̃ eorũ de
lõge venerũt.Igit cũ discipuli nihil p̃ter septem
panes ⁊ pisciculos paucos haberẽt:iussit eos di
Moralitas stribui:⁊ fuerũt ibi q̃tuor milia hoiz satiati:q2 scz
detã paucis cibis ad satietatẽ satis sumpserũt:se
ptẽ ꝓo sporte de reliquijs remãserũt.¶Sic cum
xp̃s in deserto huiꝰ mũdi multos videat:q̃ iã tri
duo.i.in fide trinitatis cũ eo ꝑseuerãt:timẽs ne
ꝓpter defectũ spũaliũ ciborũ deficiãt in via ꝑfe
ctiõis ⁊ morũ:voluit q discipuli sui.i.ecclia2 mi
nistri septẽ panes cũ discipulis paucis.i.septẽ ec
clastica sacramẽta cũ ceteris sacramẽtalibꝰ re
medijs ipsis distribuãt:vt spũalr refecti i hac via
fortiores existãt.Septẽ ꝓo sporte.i.septẽ virtu
B tes morales supersunt:q̃ ex septẽ sacramẽtis sub
ueniũt ⁊ succrescũt.Et illorũ q̃dã de lõge venerũt
Josue.9.b q̃ de statu pcti ad penitẽtiã appropinquant.Un.
De terra lõginqua venimꝰ serui tui.De hoc aũt
vbi xp̃s petijt a discipulis suis quẽ ipsum esse di
cerent homines:⁊ vbi ponitur rñsio ⁊ ꝯmẽdatio
petri:necnon multa alia dicta christi nihil pono.
Igitur aduerte circa christi transfigurationem.

¶Capitu.xvj.Textus.

Et post dies sex assumpsit iesus petrũ ⁊
iacobũ ⁊ ioãnem.Moralitatum Ca.xiij.

A Ssumpsit iesus
secũ petrũ:iacobuz ⁊ ioãnẽ,⁊ duxit
eos in mõtẽ excelsuz seorsum,⁊ trãs
figuratꝰ est añ eos ⁊ resplenduit fa
Luc.9.d cies eiꝰ sicut sol:vestimenta aũt eiꝰ
facta sunt alba sicut nix.Facta est facies eius al
tera sicut dicit Luc.⁊ apparuerũt illis moyses ⁊
helias loquentes cũ ipso.Ecce aũt nubes lucida
obumbrauit illũ.Et ecce vox de nube dicens:hic
est filius ⁊c.Petrus aũt tunc dixit.Dñe bonũ est
nos hic esse:si vis faciamus hic tria tabernacula Moralitas
tibi vnũ:moysi vnũ ⁊ helie vnum.¶Ista possunt
applicari q quicũq vult spũaliter trãsfigurari ⁊
p conuersionẽ ⁊ penitẽtiã in virũ spũalẽ ⁊ scienti
ficũ transformari ista q̃ sequunt hic dz p ordinez
opari.Dz em̃ primo seorsum.i.a tumultu hoim
recedere:in mõte cõtẽplationis ⁊ celestiũ affectio
nis ascẽdere:petrũ iacobũ ⁊ ioãnẽ idest bonã so
cietatẽ querere:⁊ nõ corã alijs conuersari ꝑsona
liter ⁊ manere:q2 añ oia bona societas est q̃ren
da:⁊ turba malorũ hoim fugienda.In montẽ in
q̃t seorsum.Un Sen.de moribꝰ dicit q solitudinẽ
q̃rit q̃ cũ innocẽtibꝰ vult viuere.Un.In medio co C
gitãtiũ legẽ dei assiduus esto tũc enim hõ p ꝯuer Eccle.27.b
sationẽ facilius transfigurabitur ⁊ facies sue mẽ
tis per gratiam ⁊ discretionẽ sicut sol splẽdebit ⁊
illuminabitur vestimẽtũ sue conuersationis p cã
dorem innocẽtie continentie ⁊ decentie sicut nix
dealbabitur:⁊ sic spẽs conditionis sue in aliã al 1.Regum
terabit ⁊ vertetur.Un dz.Facta est spẽs eius alte 10.b.
ra.Mutaberis in virũ alterum.Et tunc moyses.
i.ex ⁊ sciẽtia:helias.i.sanctitas ⁊ innocẽtia ipm̃
cõcomitabunt:⁊ bona doctrina quãtũ ad primũ
bonaq sancta vita:quantũ ad secũdũ apud eũ p
manebũt:q2 ista sunt in quibꝰ tota lex pẽdet:⁊ p
phete.Talis etiã sic figuratꝰ ⁊ mutatus a nube
splẽdida.i.a lumine celestis gratie ⁊ glorie obũ
brabitur:⁊ filius dei dilectus merito vocabitur:⁊
vt audiatur ab alijs in dei spũalem filium elige
tur.Hic est inquit filius meus dilectus in quo mi
hi bene complacui ⁊c.Quia reuera tales meren
tur filij dei nuncupari:⁊ quando aliud predicant Joã.2.a
vel mandant ab alijs deberẽt audiri:⁊ si prelati Exo.23.c
fuerint eis obediri.Un Joan.Quecunq vobis di
xerit facite ⁊c.Et albi.Obserua eum ⁊ audi vocẽ
eius ⁊c.Si eniz moderni predicatores essent,⁊ a
turbis ⁊ a secularibꝰ negotijs segregati:⁊ in mõ
tẽ cõtemplationis eleuati p spiritualem conuer
sationem ⁊ a communibus moribus hominũ exal D
tati ⁊c.profecto a secularibus audirentur:⁊ ver
ba eorum ⁊ predicationes libentius implerent: Abacuk
ita q ibi dicerent illud abacuk.Domine audiui 3.a
auditum tuum ⁊ timui.Tũc pro certo petrus:ia
cobus ⁊ ioannes.i.socij ⁊ vicini ipsorum sanctita
tem ⁊ gloriam videntes poterunt dicere:Domi
ne bonum est nos hic esse:quia in societate taliũ
gloriabunt adesse:⁊ tria tabernacula se velle fa
cere dicet:inquantum sancte trinitatis fidem ipo
rum predicatione cognoscent.Domine inquit pe
trus bonũ est nos hic esse:faciamꝰ hic tria taber Aliter
nacula.¶Uel dic q illi q̃ sunt petrus.i.agnoscen
tes per discretionem ⁊ sapientiã.Jacobus.i.sup
plantantes diabolũ:mũdum ⁊ carnem p humili Hiere.9.b
tatem paupertatẽ ⁊ cõtinentiã.Joannes.i.gra
tiosi p puritatẽ ⁊ innocẽtiam:digni erunt cũ xp̃o
montẽ ascendere paradisi ⁊ ipsum contemplari Esa.33.c
spũaliter ⁊ videre.Esa.Regem in decore suo vide Aliter
bũt.¶Uel dic q iusti debẽt in semetipsis xp̃o qui
interpretatur vnctus.i.pietati moysi legislatori.i.
veritati.Helie qui Achab reprehendit:⁊ pphetas
baal occidit.i.iustitie ⁊ veritati tria tabernacula
preparare:scz pietati in affectu seu in concupisci
bili:veritati intellectu seu in voluntate:iustitie
vero in irascibili debent domicilium dedicare et Ps.83.
tunc poterit dici illud psal.Quã dilecta taberna Eodẽ.c.a
cula tua domine virtutũ ⁊c.Quidã puer oblatus
est christo vt sanaretur erat em̃ sicut dicit lunati
cus vide Mar.de didrachma.Illa qui tributũ si Mar.17.d
ue didrachma recipiebant de singulis pro hu

manis conquesti sunt Petro de Christo, eo ꝙ nõ
solueret censum illũ. Quo ꝯperto xp̃s petrũ ire
ad mare ⁊ hamũ mittere precepit: ⁊ staterẽ i ore
primi piscis ip̃m repturũ p̃dixit: quẽ ꝓ se ⁊ ꝓ pe
tro ne scãdalizarent exactoribꝰ iussit dari. Nũc
inquit ne scãdalizemus eos vade ad mare: ⁊ sta-
terez quẽ i ore primi piscis reperies da eis ꝓ me
E et pro te. ¶ Ista p̃nt allegari exẽplariter ꝙ mul-
Moralitas. ta ꝓ euitãdo scãdalo sunt facienda: q̃ alias fieri
non deberẽt. Constat ꝙ xp̃s tributo non erat ob
noxius: ⁊ tamẽ ne suscitaret scãdalum fieri vo-
luit tributarius. Hõ enim quantũcunq; sit liber
aut nobilis debet quandoq; contra libertatem
dignitatez aut nobilitatẽ ꝓpriam dissimulare et
facere: vt sic scãdalum ⁊ aliorũ offendiculum va
leat euitare, et ne causas litiũ vel discordiaꝝ pos
sit si secus faceret, suscitare. Vñ dicitur. Ve enim
Matt.18.a hominí illi ꝑ quẽ scandalũ venit. ¶ Vel dic ꝙ xp̃s
Aliter vel petrꝰ q̃ pecuniaz nõ habebãt, designant pau-
peres: et maxime religiosos. Piscis vero q̃ state-
rem in ore habebat: mũdi diuites significat, qui
in mari huiꝰ mundi vagantur: diuitias et pecu-
nias accumulãt: q̃ñq; igitur christus et petrꝰ .i.
religiosi ⁊ pauperes indigẽt pecunia et maxime
quando habent soluere naula, laudona vel tri-
buta, ad pisces .i. ad diuites cum hamo humilis
Joh.2.a piscationis ⁊ supplicationis recurrunt: pro cer-
to ipsi diuites seculares debent pro eis soluere,
Ps.9.g. et pro transeundo periculo vel euitando scanda
F lo necessaria ministrare: in hoc ipsi pisces .s. mun-
di diuites et voluptuosi: xp̃o ⁊ suis pauperibus
proficiunt: q2 loco et tempore suis pecunijs ⁊ di-
uitijs ipsis necessaria prouident. Sicut de pisce
legitur qui Jonã proiectuz in mare recepit, ⁊ eũ
ad litus sanum et saluum detulit et eiecit. Igit
bono diuiti dr illd ps. Tibi derelictꝰ ẽ pauꝑ ⁊c.

¶ Caplm decimumoctauũ Textꝰ. In illa hora accesserũt disci-pulí ad Jesum dicentes. Quis putas. Moralitatum Capitulum xiij.

HIc ponitur de il-
lo puero ꝓposito maioribus in
exẽplũ q̃ dr fuisse Marcialis: quẽ
dñs aduocans, statuit in medio
eoꝝ ⁊ dixit. Quicũq; humiliaue-
rit se sicut puulꝰ iste: hic magnꝰ
Moralitas. est in regno celoꝝ ⁊c. ¶ Hoc põt adduci ad hoc ꝙ
christus diligit innocẽtiã ⁊ hũilitatez: ⁊ quomõ
ip̃e zelat ꝓ paupibus et simplicibꝰ dicẽs. Qui re-
Eod.c.b cipit puulũ vnũ talẽ me recipit: ⁊ q̃ scãdalizat ⁊c.
¶ Dicit hic ꝙ q̃ centũ oues habebat ꝑdidit vnã,
Luc.15.a q̃ relinquẽs nonagintanouẽ in deserto et vadit
illã q̃rere q̃ errauit. Et alibi dr. Et cũ inuenerit eã
imponit i humeris suis gaudens ⁊ cõuocãs ami
cos suos: ⁊ gaudẽt q̃ plurimi sup illã. Sic inquit:
gaudiũ ẽ ãgelis sup vno pctõre penitẽtiaz agẽte
q̃ sup nonagintanouẽ iustis q̃ nõ indigẽt pñia.
Nõ em ẽ volũtas apd p̃rem vr̃m: vt pereat vnus
Moralitas. de pusillis vr̃is. ¶ Ista exponunt de angel ⁊ hoi-
bus. In p̃nci pio em habebat deꝰ cẽtũ oues .i. ã-
gelos ⁊ hoies: q2 .s. nonaginta nouẽ q̃ ꝯstãt ex no
uenario in seip̃o multiplicato angelos significãt
q̃ in nouẽ ordinibꝰ sunt distincti. Vnꝰ ꝓo restans
numerus hũanã naturã designat: q2 ab illo vno
hoie tota ꝓcessit. Vidẽs igr̃ xp̃s ouẽ vnã de gre-
ge suo ꝑditã ⁊ errãtẽ: scz hũanũ genꝰ dimissis no
nagínta nouẽ ordinibꝰ angeloꝝ in deserto padi-
G si venit in hũc mũdz ꝑsonalr q̃rere ouẽ istã: scilz
hũanã naturã quã suis humeris ꝑ brãz incarna
tionẽ iposuit: ⁊ ad desertũ padisi cũ angelis re-
portauit: ⁊ ãpliꝰ sup inuentiõe et saluatiõe eius
ad literaz gauisus est: q̃ super nonagintanouẽ,
id est super nouem angeloꝝ ordines, quos .s. nõ
assumpsit. Multo em plus videt homines q̃ an-
gelos dilexisse et de salute eoꝝ amplius letatus
fuisse, inquãtum humanã naturã nõ angelicã le
git assumpsisse: dicens illud Prouer. Delitie mee
sunt cũ filijs hominum ⁊c. ¶ Vel si vis dic ista ad Pro.8.d
ostẽdẽdũ quãtũ est gaudiũ deo et ãgelis eiꝰ sup Aliter
conuersione hominis peccatoris. ¶ De vno ser-
uo nequã hic agit, qui debebat regi decem milia Eod.c.e
talenta: qui cũ non haberet vnde solueret q̃ debe
bat: iussus est cum vxore et filijs venũdari: ⁊ oia
q̃ habebat distrahi vt pecunia solueret. Verũ q2
seruꝰ iste ad pedes dñi supplex ꝓcessit ⁊ dilatio-
nem poposcit. Patientiã inquit habe in me ⁊ oia
reddã tibi. Dominus misertꝰ eius non solum ei
dilationem dedit: imo totum debitum relaxauit.
Iste tamẽ seruus dimissus, cuidam seruo q̃ debe
bat sibi centum denarios: simile facere noluit:
quinimmo cũ dilationez peteret: ip̃m tamen in
carcerem donec redderet debituz alligauit. Rex
vero audiens hoc reuocat seruũ, et suam impie-
tatem increpans sic perorat. Serue nequã omne
debitũ dimisi tibi: quia rogasti me, ideo oportuit
te misereri cõserui tui sicut et ego tui misertus
sum. Iratꝰ igitur rex ip̃m carceribꝰ tradidit do-
nec vniuersum debitum redderet: et ipsum ver-
beribus condennauit. Ista parabola saluatoris
exponitur per seipsum, et ad hoc principaliter Moralitas.
videtur tendere: ꝙ illud quod aliquis vult sibi
fieri alteri debet facere, et quia deo vel prelato
relaxari desiderat: debet istos q̃ sunt obnoxij re-
laxare et suis iniuriatoribꝰ misericordiã peten-
tibꝰ indulgere. Unde dicitur. Dimitte proximo
tuo nocenti te. Et alibi. Dimittite, et dimittetur
vobis. Cuius tamen fit contrarium: quia multi
sunt sicut seruus iste: qui bene volunt ꝙ secum
agatur misericorditer: ipsi vero non cũ alijs age
re volunt nisi crudeliter. Volunt enim ꝙ ipsis mi
sericorditer indulgeatur: et tamẽ si quis eis ali-
quid debeat vel aliquam iniuriã faciat: nolunt
quiescere quin ledatur. Constat em ꝙ rex omniũ
deus cuilibet cõdonat: cuilibet parcit ⁊ remittit:
et crudeles et mali alijs suis debitoribꝰ vel iniu Eccl.18
riatoribus nõ remittũt: sed potiꝰ crudeliter pu Luce.6.f
nire vel exigere cuncta volũt: sicut ad literã pz
de multis qui in infirmitate positi sibi spũaliter
postulant et supplicãt a deo misereri, et tamẽ qñ
sanant solent cõtra alios impie debacchari. Vñ
Eccli. Homo hoi reseruat irã, et a deo querit me
delã. In hominẽ similez sibi non habet misericor
diam, ⁊ de peccatis suis deprecat. Ipse dũ caro
sit reseruat irã: et ꝓpitiationez querit a deo. Sz Matth.18.d
pro certo rex xp̃s contra tales ingratos finalr Jaco.2.c
surget: et eos tortoribus infernalibꝰ tradet: di H
cens. Serue nequã, nonne oportuit te misereri
conserui tui sicut ⁊ ego, ⁊c. Et iterũ. Judiciũ si-
ne misericordia fiet illi qui non fecerit misericor
diã. In .xix. ca. Multa: q̃ q2 exposita per saluato
rem videntur: ideo transeo ad alia.

¶ Caplz xx. Textus. Simile est regnũ celorũ. Mora. Capi. xv.

QVidam paterfami-
lias habens vineam exiuit primo ma
ne conducere operarios in eadem vi-
nea, conuentione autem facta de dena-
rio pro labore diurno hora prima q̃sdã in vineaz
misit: tandẽ hora tertia atq; meridiana alios et
alios i foro repit ⁊ oibꝰ idẽ ꝓmittẽs p̃ .s. ad vi
neã destinauit. Finalr hora nona alios reperiẽs ocio

fos:r ipos ꝑ eodē ꝓcio i vinea cū alijs collocauit
dicens. Quid statis hic tota die ociosi? Dicūt, q̄r
nemo nos cōduxit. Ite ꝛ vos in vineā meā:et q̄d
iustū fuerit ꝛc. Uespere aūt facto ꝓcuratorē suū
misit operarios vocare ꝛ mercedē reddere:preci
piens a nouissimis incipere:ꝛ tn̄ vltimo sicut pri
mo dare. Cū igit̄ singuli singulos denarios acce
perant:qui primo venerāt arbitrati sunt ꝙ plus
accepturi essent. Quod cum nō fieret murmura:
bant cōtra patremfamilias dicētes. Hi nouissimi
tn̄ vna hora fecerunt:et pares nobis fecisti:qui
portauimus onus diei ꝛ estus. Quib⁹ dn̄s vinee
in hec verba rn̄dit. Amice nō facio tibi iniuriam
ex denario diurno cōuenisti mecū. Tolle q̄d tuū
est ꝛ vade:q̄r volo et huic dare similiter. Et sub=
Moralitas. iungit̄ hic, ꝙ sic erūt nouissimi primi:ꝛ primi no=
A uissimi. ¶ Ista parabola pōt applicari ad mul=
tos motus et modos fortune siue occulte dei ꝓ=
uidētie. Ista em̄ habēt vnū iudiciū in quo nō est
rationē inuenire nisi. Sic volo:sic iubeo: sit pro
ratione volūtas. Iste em̄ qn̄q̄ dat tantū parūme
rito sicut benemerito, ꝛ quādoq̄ citius soluit vl=
timo venientē:tardius vero q̄ amplius laborā=
tem:q̄r etiā vt in mūdi cursu videmus:nouissimi
efficiunt̄ primi et primi nouissimi:q̄r q̄ amplius
in vinea ecclesie laborauerūt:et primo solui be=
neficiari premiari meruerūt:aliquotiēs postpo=
nuntur. Illi vero qui parū vel nihil fecerunt, scȝ
adulatores:consanguinei:qui vltimi esse debue=
rant:preponunt̄ sicut videmus in curijs dn̄oruȝ
Leui.26.b vbi semper solēt predilígi magis noui. Unde di=
citur. Nouis superueniētibus vetera ꝓijcietis. Un̄
qn̄ isti benemeriti cōqueruntur de suis ingratis
dn̄is:vel etiā de fortuna dicētes se diutius labo=
rasse et nihil vltra alios recepisse dicentes illud.
Luce.5.b Per totā noctē laborātes nihil cepimus. Uidet̄
ꝙ ista est responsio eorū:q̄r scȝ mali ꝑlati vel dn̄i
dicūt. Nōne ex denario diurno cōuenisti mecū. i.
nōne sufficit tibi ꝙ vestes ꝛ cibos habueris:ꝛ re=
mittunt eos qn̄q̄ vacuos ꝛ sine honore:dicētes.
Tolle q̄d tuū est et vade:volo em̄ huic nouissimo
dare sicut et tibi. Fortuna em̄ illud idē respōdet
de ipsa cōquerētibus. An, inquit, nō licet mihi fa
cere q̄d volo, scȝ de bonis meis. Uolo huic q̄ nihil
fecit tantū dare sicut tibi qui satis meruisti. Tol
le q̄d tuū est et vade. Quasi diceret. Nihil habes
Rom.11.a tuū nisi q̄d volo dare:sicut dicit apostolus. Si ex
1.Tim.6.b operib⁹ iam non esset gr̄a. Et alibi:nihil tulimus
Aliter. in hunc mundū ꝛc. ¶ Uel allega cōtra quosdam
pomposos dn̄os qui hora prima:tertia et nona
C quot inuenerūt familiares:tot in domibus suis
recipiūt:et de familia sua faciūt. Ite:inquiunt:et
vos in vineā meā:sed in sero. i. in fine oēs equa=
liter premiāt:q̄r parū aut nihil ab eis reportāt:
tolle:inquiūt:q̄d tuū est:ꝛ vade. Sicut isti serui=
tores faciliter recipiūt:ita faciliter reijciūt:ꝛ pa=
Aliter. rum ipsis de lucro tribuūt. ¶ Uel dic ꝙ paterfa=
milias est de⁹:cui eterna predestinatio ad vineā.
i. ad ecclesiā vel fidē vel ad alios status alijs vo=
cauit tp̄ib⁹:q̄r scȝ quosdā hora prima. i. in pueri
tia:alios hora tertia. i. in iuuentute: alios hora
nona. i. in senectute ad fidē vel ad penitentiā vo=
care nō cessat:quib⁹ denariū diurnū. i. vite eter=
ne premiū ꝓmittit generaliter et dispēsat:ista tn̄
est veritas occulta istius patrisfamilias sentētia
vel iustitia et ꝓuidētia, ꝙ nō semꝑ plus et prius
laborātes alijs ꝓferuntur:imo qn̄q̄ fit ꝙ vltimo
cōuersi et minus in prima facie parēt meriti:ad
celi premiū preponunt̄:sicq̄ fit ꝙ primi nouissimi
etiā aliquotiēs habeant̄. Patet enim ꝙ illi q̄ vlti
mo cōuertunt̄ ad dn̄m, frequentiori studio quā=
doq̄ antiquiores in meritis et per cōsequens in
premijs ātecedūt. Patet etiā ꝙ gentiles vltimo
ad dn̄m cōuersi qui diutissime ociosi extiterant:

cum nullus eos ante apostolos conduxisset:iu=
deos qui a principio fideles extiterāt fide ꝛ mo=
ribus ad gloriā preuenerunt. Patet insuper q̄d
subditi superioribus: seculares ecclesiastici s/et
laici scientificis et religiosis quandoq̄ meliores
existūt ꝛ sic nouissimi primi fiunt. Quādoq̄ etiā D
occulto dei iudicio boni cadūt: impij cōuertun=
tur:ꝛ in aliorū gloria succedunt. Unde Job. per= Job.34.c
didit multos et innumerabiles ꝛ regnare faciet
alios pro eis. De quibus non possunt conqueri
priores:quia cum fides gratia ꝛ gloria non sint
ex meritis nostris sed ex dei misericordia. Iuxta
illud. Non ex operib⁹ iustitie que fecimus nos: Ad titū.3.b
sed scḋm magnā misericordiā suam saluos nos fe=
cit. Nulli facit deus iniuriā si alteri alterum an=
teponit:propter q̄d dicit nō facio tibi iniuriam:
volo huic dare sicut et tibi. Accipe q̄d tuum est.
Et hoc sicut dicit ap̄ls. Non est volētis neq̄ cur=
rentis sed dei miserentis. ¶ Uel expone sicut ex= Rom.9.c
ponit Gregorius de illis qui in mundi principio Aliter.
et in fine cōuertuntur ad fidem:ꝙ tamē primis ꝛ
vltimis semper paterfamilias deus paratus est
dare mercedē. Unde petrus in aurora dicit. Qui
venit extremus dispēsatore vocāte. Tantūdem
recipit sicut qui venerat ante. Sic deus ostēdit
ꝙ quādocūq̄ venim⁹. Aggrediamur opus, certi
de munere sumus. ¶ Uel dic ꝙ moraliter vinea Aliter.
est anima:operarij sunt sensus et affectus qui ad
operandū debēt mitti et si ociosi fuerint debent
increpari. Et si oēs simul habere nequeant:saltē
vnus post aliū debet paulatim ad virtualē ope=
rationem inclinari, premiū etiā eterne retribu=
tionis cūctis dabitur, qn̄ in sero in fine seculi no=
stris sensibus eterna gloria cōceditur. ¶ Hic ha Exod.c.d
bes ꝙ discipulos inter se querētes quis eorū vi=
deretur maior in regno celorū: dn̄s ad humili=
tatem reducit:sed de hoc nihil ad ꝑsens. Hic di=
citur ꝙ duo ceci qui penes viam mendicātes se=
debant audito ꝙ Jesus nazarenus transiret in=
ceperunt fortiter clamare. Fili dei miserere no=
stri. Cumq̄ turba eos increparet ne facerent:illi
multo magis clamabant:miserere. Q̄d vt Jesus
agnouit:oculos ipsorū tetigit:ꝛ visum eis resti= E
tuit:qui statim ipsum cū alijs secuti sunt. Aduer Mar.10.g
te tamē ꝙ marcus et lucas non ponunt nisi vnū.
Et forte vnus erat altero formosior: ideo ibi de Luc.18.f
alio subticet̄. ¶ Allegorice duo ceci sunt duo po Allegoria.
puli iudei et gētiles:qui ceci sunt per ignorātiā:
sedentes per pigritiā:mendicātes per auariciā:
secus viā per inanis glorie apparentiā:ꝛ ꝑ mūdi
negociorū cōplacentiā:merito esse dicebantur.
Christus enim non obstāte turba sacerdotum et
phariseorū:illos ꝑ fidē illuminauit:ꝛ illos duos
populos:seu multos de ipsis:per gratiā suā teti
git:et ad sequēdum se per fidē et bonā operatio=
nem induxit. Unde vbi de duobus fratrib⁹ quos Math.7.d
vocauit Jesus de naui:dr̄ ꝙ relictis retib⁹ et pa=
tre secuti sunt eum. ¶ Uel dic ꝙ homo dum est in Aliter.
vita:pōt dici cecus secus viā mendicās:expone
vt supra. Et ideo iste qn̄ audit Jesum trāseuntē:
ꝛ sibi appropinquantē, idest quādo videt ꝙ nūc
est tempus merendi:et ꝙ nunc est nobis danda
potestas Christum et eius misericordiam inue=
niendi:statim cum clamore orationis et confes=
sionis debet ad eum recurrere:et illuminationis
sp̄ualis:scȝ gratie et influētie bn̄ficiū implorare.
Quid vultis (inquit) vt faciā vobis? Domine (in=
quiunt) vt aperiant̄ oculi nostri. Psal. Illumina Psal.12.b
oculos meos ꝛc. Quinimo etiam si talis videt:ꝙ
turba ꝓteriēs. i. tētationū:phātasmatū: cogita=
tionū et tp̄aliū sollicitudinū tumultus:et mūdi
negociorū anfractus ip̄m increpet:et a clamore
cōfessionis vel orationis ipsum impediat, vel re=
tardet:ipse tamen multo magis debet insistere,

illius turbe impetum nõ curare:⁊ a Christo mi-
sericordiã implorare,dicẽs.Miserere mei fili da-
uid.Et pro certo si dñs viderit ipm̃ clamantẽ:et
in illo clamore pseuerantẽ:ipsum illuminabit et
tanget ꝑ gratiã ⁊ verã cognitionẽ:cecitatẽ peti
et ignorãtie sibi tollet:ita ꝙ per bonã operatio-
nem et discretionẽ post christũ imitãdo sequet ⁊
Mat.8.c currer,dicens illud. Magister sequar te ⁊c. Hic
ponitur petitio matris filiorũ zebedei: sed vide
Mar.10.e infra in euãge.Mar.De ingressu dñi super asinã
Luc.19.e vide Luc.De euersione mensarum et eiectione
Joan.2.c columbas vendentium vide in euange.Joan.

Capitu.xxi. Textus.

Et cũ appropinquasset hierosolymis ⁊ venisset bethphage.Morali. Ca. xvi.

CUm semel chri-
stus esuriret:et ficũ prope lo-
cum cõspiceret:iuit ad eam:si
q̃d forte fructuũ in ea reperi-
ret:q̃ tñ non fructus sed folia
Mar.11.b reperit:nõ em̃ erat tp̃s ficuũ.
Ideo ficũ cõtinuo maledixit,
dicẽs.Nunq̃ ex te fructus nascat:⁊ statim aruit
Moralitas. ficus:ita ꝙ nunq̃ amplius fecit fructum. ¶Ista
ficus potest verbosos hoies significare : q̃ folijs
verborũ abundãt:fructũ tñ operis ⁊ efficacie nõ
habent. Regulare em̃ est,ꝙ vbi est verbositas et
iactãtia et elatio maior:ibi operis ⁊ efficacie nec
non diuitiarũ ⁊ amicitie solet copia fieri minor.
Puer.14.c Unde in Prouer.Ubi verba sunt plurima:ibi fre-
quenter egestas ⁊c. Quia qñ christus esuriẽs.i.
qñ aliquis indigẽs ad tales currit:⁊ fructus ali-
cuius solatij vel auxilij in eis inuenire se credit:
satis folia.i.ꝓmissiones et iactãtias reperit:fru-
ctum vero nullum inuenit.Quod de hypocritis
est verũ:in quib⁹ sola verborũ ⁊ foliorũ vanitas:
et solus cõuersatiõis viror:nullus aũt bone ope
B rationis fructus inuenit. Quapropter tales in-
fructuosi a deo maledicunt:⁊ virore sue exterio-
ris conuersationis ficte siccant:⁊ ariditate pau-
pertatis damnant.Uerbosi em̃ et vani amici me-
rentur arescere:et virorẽ sue cõuersationis per-
Mar.11.c dere spiritualiter.Unde dr.Rabbi:arbor cui ma-
ledixisti:aruit.Bona em̃ cõuersatio sine bona vi
ta non põt durare:sed cito deficere.Juxta illud.
Luc.8.a Natũ aruit:q: nõ habebat humorẽ.Unde Sene.
de morib⁹ ait. Nunq̃ bone honestatis longa est
Eodẽ ca.d simulatio.¶Homo quidã habuit duos filios:et
primo dixit:vade operari in vineã meã.Qui re-
spondit patri:nolo:tandẽ vero penitẽtia ductus
iuit.Postea pater iuit ad alterũ:et similiter di-
xit:qui respondit:eo dñe,⁊ tamẽ non iuit. Quis
igit horum (querit dñs) fecit voluntatẽ patris?
Responsum est ꝙ primus.Et christus ex hoc cõ-
tra principes sacerdotũ dixit:ꝙ publicani ⁊ me-
retrices p̃cedẽt eos in regno dei.Uenit em̃ (inq̃t)
Moralitas. Joãnes in via iustitie:et nõ credidistis ei:pecca-
tores vero et meretrices crediderũt ei. ¶Istam
igit saluator noster parabolã exponit.Uidet em̃
supponere ꝙ paterfamilias est deus:q̃ duos fi-
lios habuit in mundo.i.duo genera subditorũ:
primos ⁊ secũdos:scz ecclesiasticos ⁊ laicos:quos
ambos ad laborandũ ⁊ ad bñ operãdũ in vinea
sua.i.in ecclia vel in aĩa cõuocat:⁊ ad hoc vtrũq̃
ſm maius et minus ordinat. Primo tñ populo
Math.20.a ecclesiastico ista p̃cipit.Secũdo scz seculari ⁊ lai
co inquiẽs. Ite in vineã meã:⁊ q̃d iustũ fuerit da
D bo vobis.Sed vere magna est differẽtia in istis:
q: primi dicũt et nõ faciũt:secũdi vero nõ dicũt:
et qñq̃ tñ faciũt.Constat em̃ ꝙ multi sunt eccle-
siastici:qui promittũt ⁊ dicũt se velle in vinea dei

laborare:et hoc potissime in susceptione ordinis
vel beneficij:vbi tam publice q̃ occulte se obli-
gant ad laborẽ:⁊ ad bonorũ operũ exercitium ⁊
culturã:q: istis videt dictum illud apli.Labora 2.Tim.2.a
sicut bonus miles christi.Et tamẽ isti sunt q̃ oĩno
nihil de p̃missis faciũt:sed q̃d deo vouerunt pre-
termittunt. Unde. Dicũt em̃ ⁊ non faciũt. Econ- Math.23.a
tra alij sunt seculares:et alij magis leues:q̃ pri-
ma facie mandato dñi cõtradicũt:et qñ eis aliq̃d
iniungit lingua et moribus totũ spernũt.Hiere. Hiere.2.d
A seculo cõfregisti iugũ:dixisti:nõ seruiã. Et tñ
isti ad cor reuersi:multa bona opera faciũt:⁊ cõ-
tra illud q̃d promiserant:bona agunt:q: sepe fit
ꝙ seculares qui leui et seculari cõuersatione vi- B
dentur dei patris mãdata contẽnere:et tamẽ fa-
ciunt plura bona q̃ illi q̃ ex promissione tenent
facere facta magna.Ecclesiastici enim habẽt ver
ba et non opera:seculares vero habẽt opera et
non verba:⁊ ideo isti ⁊ nõ primi dicunt facere di
uina precepta:cum plus placerẽt dño bona ope
ra q̃ promissa.Ideo bene dicit istis,ꝙ peccato-
res et meretrices ipsos precedẽt in regno dei:q:
seculares qui peccatores vident prima facie eli-
guntur.Isti vero q̃ iusti crediti fuerãt respuen- Math.8.b
tur.Unde dicit.Multi veniẽt ab oriẽte ⁊c. Et se- Aliter.
quit.Filij aũtẽ regni eijcient foras. ¶Uel si vis
allega istud generaliter,ꝙ plus sunt attẽdenda Joan.10.g
opera q̃ verba ⁊c. Ideo dicit. Operibus credi-
te:vide supra lib.xiiij.ca.xxij.vbi ista figura ad Eodẽ ca.d
literã exponit. ¶Homo erat paterfamilias qui
plãtauit vineam:et sepi circũdedit eam:et fodit
in ea torcular:edificauit turrim/et locauit eam
agricolis:et peregre ꝓfectus est.Cum aduenien-
te tẽpore fructuũ seruos suos misisset ad vineã
agricole ipsos diuersis supplicijs affecerũt:et cũ
iterũ misisset alios similiter peregerũt. Qui cum
vltimo filiũ mitteret dicẽs. Forsitã verebunt fi-
lium meũ:ipsum etiã occiderũt,⁊ eũ extra vineã
proiecerũt dicentes.Hic est heres:venite occida-
mus eum:⁊ erit nostra hereditas. Iste paterfa-
milias finaliter ad vineã suam veniẽs:istos ope-
rarios perdidit:⁊ vineã alijs locauit.Unde dici- B
tur.Malos male ꝑdet:et vineã suã locabit alijs
agricolis.¶Istud exponunt doctores allegori- Allegoria.
ce,dicẽtes ꝙ paterfamilias,id est deus a princi-
pio plantauit quãdam vineã scz synagogã. Esa. Esa.5.b
Uinea dñi sabaoth domus israel est. In ista em̃
fodit torcular:scz ciuitatẽ hierusalẽ:in qua bo-
trus cypri fuit cõpressus:turrem,templũ et sepẽ
ei circũdedit:id est diuine legis munitionẽ ⁊ am-
bitum. Esa. Plantauit vineã electã:lapides ele- Esa.5.b
git ex ea:fecit torcular ⁊ edificauit turrim:ipam-
q̃ agricolis.i.filijs israel et iudeis locauit: qui
abraã et moysi legem.i.cerimonias ordinauit:⁊
iudeos in hierusalẽ.i.in terra promissionis loca
uit.Ab eis etiam profectus est quãdo data lege
suis arbitrijs ipsos dereliquit. Uñ tradidit ser- Luc.19.b
uis suis bona sua,⁊ profect⁹ est statim. Sed isti
agricole a principio pessimi et rebelles fuerunt:
quia seruos dei quos pro fructu bonorũ operũ
reportãdo mittebat ad vineã:multipliciter offen
derunt:sicut patet:q: moysen exacerbauerũt:et
de regno suo Dauid expulerunt Esaiã serra li-
gnea secuerunt,hieremiã in egypto lapidaue-
rũt.Ezechiel in babylone excerebrauerũt:amos Mat.23.d
vecte perforauerũt ⁊c.Unde dicit.Ecce ego mit-
to ad vos prophetas sapientes ⁊ scribas ⁊c. Fi-
naliter misit filiũ suũ Jesum christũ:quẽ nihilo-
minus proiectũ extra vineã,id est extra hierusa
lem occiderũt:ipsumq̃ ⁊ fidẽ eius respuẽtes:he-
reditatẽ eius se habituros perpetuo crediderũt
in quãtum scilicet fidẽ christi ipso mortuo extin-
guere putauerunt:et sectam suam in eternũ du-
raturam:et ipsos in hierusalẽ mansuros se arbi-

C frati fuerunt. Venite (inquiūt) occidamus eum:
Mat,21.d ⁊ nostra erit hereditas. Et alibi. Ne forte veniāt
Joan.11.f romani,⁊ tollant nostrū locum et gentē: expedit
vt moriaꝫ homo. Sed eorū opinio facta est irri-
ta: quia eo ꝙ hereditatē dei, scꝫ terrā iuda se ha-
bituros crediderunt per Christi mortē: potius
perdiderunt eandē: quia scilicet paterfamilias
deus perdidit istos iudeos: et eos per romanos
vendidit et dispersit: vineā suā: scꝫ ecclesiā ⁊ fidē
aliis agricolis.i. gentibus ad fidem cōuersis tra-
didit: istos vero repudiauit et in infidelitate di-
misit. Igiꝫ bene cōcluditur ibi. Auferetur a vo-
Aliter. bis regnum dei: et dabitur genti facienti fructum
eius. ¶Vel dic mystice ꝙ vinea dn̄i est ecclesia: in
qua deus a principio posuit torcular, id est me-
moriam dominice passionis, turrem, id est altitu-
dinem cōtemplationis: sepē.i. tuitionē pastora-
Hiere,2,d lis ꝓtectionis. Hiere. Ego plātaui te vineā meā
electā, omne semē verū: qui agricolis.i. christia-
nis viris ⁊ ecclesiasticis ipsam colendā tradidit:
et inde fructū bonorū operū expectauit: ꝓ quibꝰ
habēdis seruos suos scripturā legis psalmistarū
⁊ prophetarū: vltimo vero filiū suū misit, scilicet
doctrinā filij sui euāgelicā. Isti enim sunt christi
D serui spirituales: qui ad vineā ecclesie mittunꝫ:
vt per eos fructū bonorū operū reportent. Sed
reuera isti agricole iam omnes istos expulerūt
et occiderūt: qꝛ ecclesiastici legē per prophetias
et euāgelia, diuinā scientiā ⁊ gratiā hodie quasi
penitus deiecerūt. Nostra (inquiūt) erit heredi-
tas: qꝛ hereditatē ecclesie acsi esset suū propriū
patrimoniū sibi appropriant: ⁊ se nō esse agrico-
Ezech,36,b las, sed dominos putant. Ezechie. Dederūt ter-
ram meā sibi in hereditatē. Et ideo pro certo (si-
cut iam videmus) dominos istos agricolas.i. vi-
ros ecclesiasticos diuersimode disperdit: ⁊ pro-
pter peccata eorū vineā eorū ecclesie aliis agri-
colis.i. secularibus tyrānis ipsam diripiendam
Esa,5.b tradidit. Esa. Auferā sepem eius: ⁊ erit in dire-
Aliter. ptionem. ¶Vel dic ꝙ ista vinea est anima: cuius
cultores sunt sensus ⁊ affectus: qꝛ debitū suū nō
faciūt, nec fructū bonorū operū deo reddūt: sed
seruos eius, id est bonas inspirationes strāgu-
lant et repellūt filiū eius.i. christū et eius gratiā
in seipsis interficiūt. Ideo finaliter isti perdunꝫ:
⁊ vinea.i. anima ab aliis agricolis, id est a vitiis
Psal,79,b et demonibꝰ occupaꝫ. Psal. Destruxisti maceriā
eius: ⁊ vindemiant eam omnes pretergredientes:
et exterminauit eam aper de sylua ⁊c. De lapide
reprobato vide supra secūdo regū quīto: in fine.

¶Capl'm xxij. Textus.

Simile factū est regnum celorū homini
regi qui se. Moralitatum Ca. xvij.

E REx quidā fecit
filio suo nuptias et misit ser-
uos suos hora cene dicere in-
uitatis vt venirēt. Quibꝰ no-
lentibus / misit alios seruos
dicere. Ecce prandiū meū pa-
raui: tauri mei et altilia mea
occisa sunt, et omnia parata, venite ad nuptias.
Inuitati vero noluerūt venire: sed alius in villā
suam: alius ad negociationē suā abijt. Quidam
autē ex eis seruos suos tenuerūt: et affectos cō-
tumeliis occiderunt. Quod audiens rex, missis
exercitibꝰ suis perdidit homicidas illos: et mit-
tens seruos suos alios cōuocat dicens. Nuptie
parate sunt: sed qui inuitati erāt, nō erāt digni.
Ite igiꝫ ad exitus viarū: ⁊ quoscūq; inueneritis
vocate ad nuptias. Serui aūt abeuntes congre-
gauerunt bonos et malos: ⁊ implete sunt nuptie
discūbentiū. Intrauit autē rex vt videret discū-
bentes: ⁊ vidit ibi hoīem nō indutū veste nuptia-
li: ⁊ ait illi. Amice quomō huc intrasti / nō habēs
vestē nuptialē? At ille obmutuit. Tūc rex mini-
stros vocauit: ⁊ eum in tenebras exteriores liga-
tis manibꝰ ⁊ pedibus mitti iussit. Ibi inquit erit
fletus ⁊ stridor dentiū. Multi em̄ sunt vocati ⁊c.
¶Ista exponunꝫ allegorice de gētilibꝰ ⁊ iudeis. Allegoria.
Constat em̄ ꝙ rex deꝰ filio suo vxorē.i. humanā
naturā duxit: rex hoc nuptias ⁊ solēnitatē fidei
catholice / ⁊ cōgregationē ecclesie catholice cele- F
brauit. Ad qđ cōuiuiū primo iudeos vocauit: qꝛ
scꝫ huius fidei fieri participes ipsos pre aliis or-
dinauit. Apl's. Judeo primū et greco. Oīa para- Rom,2,b
ta sunt: dixerūt serui.i. ꝑdicatores ⁊ apl'i: tauri ⁊
altilia occisa sunt.i. christꝰ ⁊ ꝓphete ⁊ martyres
ꝓ fide sunt mortui. Acsi dicerent. Oīa fidei testi-
monia ⁊ mysteria parata sunt: venite ad nuptias
i. ad icarnatiōis fidē. Esa. Oēs sitiētes venite ad
aquas. Sed reuera isti ad nuptias venire nolue- Esa,55,a
runt: sed potiꝰ ad villā suā.i. ad synagogā ꝑ in-
credulitatē abierūt: ⁊ multos de seruis christi et
ꝑdicatoribus occiderunt: scꝫ iacobū stephanū ⁊
multos alios: ideo rex noster deꝰ pr̄ missis exer-
citibꝰ, scꝫ romanorū: illos perdidit ⁊ destruxit: et
eos indignos nuptiis.i. salute et fide christiana
iudicās: seruos suos ꝑdicatores ⁊ alios cōuocā-
dos ad istas nuptias.i. ad incarnatiōis fidē mi-
sit. Ideo dr. Vobis oportebat primū loqui vbum Actuū,13,g
dn̄i: sed qm̄ repulistis illud: ⁊ indignos vos iudi-
castis eterne vite: ecce cōuertimur ad gentes ⁊c.
Isti igiꝫ ꝑdicatores ad exitꝰ viarū.i. ad gentiles
q̄ nō erāt in via salutis, sed in exitu mittunꝫ: qui
fidē recipiētes ad eccl'ie nuptias inducunꝫ: inter
quos boni ⁊ mali pariter cōcludunꝫ: ita ꝙ discū-
bentibꝰ tā bonis q̄ malis nuptie iā implenꝫ. Vn̄ G
Job. Paruulus ⁊ magnus ibi sunt ⁊c. Sed reue- Job,3,c
ra in fine seculi rex iste deꝰ, ad suos fideles iudi-
candū, ⁊ ad discūbentes videndū etiā ad exami-
nandū intrabit: ⁊ istos quos nō indutos veste nu-
ptiali videbit.i. charitate etiā et grā: eternis vin-
culis, carceribꝰ ⁊ tenebris eos cōdēnabit, dicēs.
Amice quō huc intrasti, nō habens vestē nuptia-
lem: ⁊ quō in ecclesiā venisti, et fidē christianā su-
scepisti: cū vestē nuptialē.i. charitatē ⁊ gratiā nō
acquisiuisti: sed potiꝰ peccatis ⁊ vitiis sorduisti?
At ille statū obmutescet: qꝛ prohdolor peccator
nullā excusationē habebit: imo sine reclamatiōe
in tenebras ibit: vbi erit fletus et stridor dentiū.
Vn̄ Apoc. Beatꝰ q̄ custodit palliū suū ne nudus Apoc,16,e
ambulet. Et sequiꝫ. Multi sunt vocati: pauci vo
electi. Et qꝛ oēs gn̄al'r ad fidē vocati sunt: ⁊ tamē
multi ꝓpter defectū vestis nuptialis ad infernū
descēdūt: ꝓpter qđ cōsuliꝫ Esa. Consurge, cōsur- Esa,52,a
ge hierusalem: induere vestimētis glorie ciuitas
sancta. ¶Vel dic ꝙ nuptie iste statū significāt ec- Aliter.
clesiasticū: in quo tauri ⁊ altilia.i. actiui ⁊ contē-
platiui suis doctrinis ⁊ exēplis bonos antiquitꝰ
refecerūt: qui in fide christi et in isto cōuiuio.i. in
ecclesie statu mortui sunt: ita ꝙ in sanguine suo
vel bona vita statum ecclesiasticū fundauerunt.
Quidā aūt sunt qui ad illud conuiuiū venire re-
nuunt: sicut sunt nobiles et auari qui magis ne- H
gocia seculi et statū secularē q̄ statū ecclesiasti-
cum eligunt ⁊ exquirūt. Unde Job. Esse sub sen- Job,30,a
tibus, delitias computabant. Alij vero ad istas
nuptias, id ad ecclesie diuitias ardēter venerūt:
ita ꝙ iam discumbētibus, id est clericis / religio-
sis et sacerdotibus plene sunt in quibus boni et
mali sine dubio simul viuunt. Verūtamen quia
nullus ad aliud conuiuium, id est ad ecclesiasti-
ca beneficia vel officia venire siue intrare debue-
rat nisi sanctus: ideo deus in fine seculi illos: qui
sine veste nuptiali, id est sine gratia ⁊ cōuersatio-

ne spirituali vixerunt, redarguet: ⁊ eos in tene-
bras exteriores, id est in inferno recludet dicēs.
Quomodo huc intrasti indignus: vbi null' de-
Tren. 1, d bet intrare nisi dignus: ⁊ tu es non habens vestē
nuptialem. Tren. Uidit gētes ingressas sanctua
rium suū: de quibus preceperat ne intrarent ec-
clesiam tuaz. Et sic multi sunt vocati: pauci vero
electi. Qr multi itrāt ecclesie statū: pauci ꝑcipiūt
A. ꝑadisi fructuz: sed potius infernales tenebras
Eod ca. b et luctum. ¶ Judei cum postulassent a Christo si
liceret censum dare cesari: facit sibi Christus af-
ferri numisma census. De quo cum ab eis postu
lasset, cuiꝰ imago esset, ⁊ numismatis inscriptio.
Moralitas. Et ipsi dixissent, cesaris. Christus respondit, di-
cens. Reddite igitur que sunt cesaris cesari, et q̄
sunt dei deo. Ac si diceret, ꝙ illi debet reddi nu-
misma, cuius imago est impressa. ¶ Dic ꝙ cū du-
plex imago possit imprimi in numismate anime
humane christiane: scz imago dei, que fit per gra
tiam: et imago cesaris, que dicitur a cedendo: et
interpretatur possidens priceps. i. figura diabo-
li: qui malos principes mūdi possidet: et pctōrez
cedit ⁊ damnat: que imago in anima imprimitur
Apoc. 19. d per peccatum. Sic est ꝙ illud numisma .i. anima
ista illi domino finaliter reddetur, cuius imago.
i. figura per morum conformitatem in ipsa inue-
nitur: quia anima iusta q̄ in se imaginem dei re-
presentabit, deo reddet. Anima vero peccatrix
cesari. i. diabolo propter conformitatem similitu
dinis offeretur. Apo. Qui acceperūt characterē
Luc. 17. g ⁊c. ¶ In .xxiij. ca. multe redargutiones et male-
Luc. 3. b dictiones ponuntur: ⁊ multa etiā dicta moralia:
Ca. xxv. a. que omnia per se patent. In ca. xxiiij. vero multa
de vltima tribulatione ponuntur: sed vide infra
in Luca, vbi ponitur. ¶ In. xxv. c. ponitur parabo-
la de decem virginibus, scz quinq; prudentibus
et quinq; fatuis: que sponso et sponse venientibꝰ
ad nuptias obuiam exierūt: et oēs iste lāpades
tenuerunt in manibꝰ. Ista tamē fuit differentia:
ꝙ prudentes cū lampadibus oleum habuerunt:
fatue vero habuerūt lāpades: sed oleo caruerūt.
B Tandē igit morā faciente spōso cum omnes vir-
gines dormiuissent: media nocte clamor efficit.
Ecce inquit spōsus venit: exite obuiam illi. Que
cum surrexissent: et lampades suas parassent: fa
tue carētibus oleo dixerūt: Date nobis de oleo
vestro, quia lampades nostre extinguūtur. Qui
bus responderunt. Ne forte non sufficiat nobis
et vobis: ite potius ad vendentes et emite vobis.
Duz irent emere venit sponsus: et que parate erāt
cum eo ad nuptias intrauerūt: et clausa est ia-
nua. Fatue autem virgines venientes, supplici-
ter aperiri petierunt, dicentes. Domine domine,
aperi nobis. Sed eis dixit dominus. Amen dico
vobis, nescio vos. Cōcludit igitur dominꝰ ꝙ q̄-
libet debet esse paratꝰ: quia nescit quādo veniet
sponsus. ¶ Ista parabolam nunq; possum ita be
ne exponere, sicut exponitur per doctores: et ita
dicamꝰ scdm Augu. ꝙ scdm alios magis nouos.
Decem virgines significant vniuersitatem ani-
marum fidelium: que pro eo decem dicuntur: qr
Moralitas. obseruantie decem mandatorum subiugant. Ille
tamē memorantur esse bone et male, prudētes ⁊
fatue: qr de fidelibꝰ animabus constat aliquas
esse bonas, et aliquas malas: q̄ tamē oēs quinq;
ꝑ dentur: qr omnes tam boni q̄ mali quinq; sen
suū passiōibꝰ submittunt: vel qr bone quinq; sen
sibus imperare: male ꝟo eis seruire noscunt. Iste
tn̄ inter se multū differūt: quia q̄uis omnes lam-
pades. i. exempla bona et splēdorē aliqualez bo-
norū operum habeant: bone tn̄ oleum pie inten-
tionis, et gratie et deuotionis cum lampadibus
habent. Male ꝟo licet exteriorem splendentem
apparentiā habeāt: oleo tn̄ pie intentiōis carēt:

acceptis lampadibus, non sumpserunt oleuz se-
cum: sicut maxime faciunt hypocrite: qui non cu
rant habere veritatis nitorem: dū tamez habeāt C
exterioris apparentie splendorez. Cōtra quos
tullius dicit. Quid prodest foris strenue agere?
Omnes igitur virgines. i. omnes anime christia-
ne, tam bone q̄ male sperant ad nuptias agni. i.
ad conuiuiū paradisi finaliter ingredi: omnesq;
expectant spōsum. i. christū in resurrectione vl-
tima venturū: et nuptiarum introitum concessu
rum. Ueruntamen quia nūc tardat: necesse est ꝙ
isti interim per mortem corporalem dormiant: et
ꝙ tam boni q̄ mali debitum mortis soluant. Un̄ Matt. 26. d.
dicitur. Dormite iam et requiescite. Finaliter tn̄
media nocte. i. subito ⁊ insperato clamor tube an
gelice fiet: qui omnes dormientes et mortuos ꝑ
resurrectionem aduocabit: et ipsis aduentuz iu-
dicis patefaciet dicens. Ecce sponsus venit, exite
de sepulchris obuiam ei. Hieronymꝰ. Semper so
nat vox (inquit) illa terribilis in auribus meis.
Surgite mortui, venite ad iudiciū domini. Tūc
omnes tā boni q̄ mali surgent: et lāpades suas:
id ē bona opera preparabunt et numerabunt, et
dicēt. Domine in nomine tuo prophetaui. ⁊c. Ue- Moralitas.
rumtamen qr mali et hypocrite oleum recte in-
tentionis non habuerunt: ideo lampades suorū
operuz extinguentur: inquantum fructu et vti-
litate omnimoda priuabuntur. Unde: Lucerna
impiorum extinguetur. Istis igitur non ꝓficiet
sed iustis et sapientibꝰ dicēt: date nobis de oleo
vestro. i. iuuetis nos virtute meritoruz vestro-
rum: quia tunc boni poterunt respōdere. Ne for
te non sufficiat nobis et vobis: ite potius ad vē-
dentes, et emite vobis ⁊c. Ac si dicerent. Oleum
meritorum nostrorum nō est tantū ꝙ ad saluan
dum nos et vos sufficiat, siue sufficere possit: sed
ite potius ad vendentes: et videte quid vobis ꝓ-
ficient illi pro quorū captando fauore lāpades F
et non oleum, id est opera vana sine conscientia Prob. 24. c.
bona dum vixistis in seculo habuistis. Ac si di-
cerent. Uidete quid vobis proficit nūc vana glo-
ria, vana laus, et cōmēdatio mūdanorum. Et dicēt.
Ubi sunt dij eorum in quibus habebāt fiduciā?
Surgāt et opitulentur vobis. Sed ꝑ certo dum
isti volūt oleū bone conscientie emere. i. dum in-
cipiunt bonam conscientiā habere: ⁊ de vanitate Matth. 7. c
operū penitere: et tarde bonā conscientiā que-
rere: sapientes et bone que habebant oleum cuz
lāpadibus, cū spōso xp̄o intrabūt nuptias para-
disi: et clausa ianua paradisi. i. excluso tēpore me
rendi: isti hypocrite, et fatue perpetuo foras sta-
būt: et i inferno dolētes, nūq; aptionez venie seu
celi ianue de cetero ipetrabūt. Unde Matth. Nō E
omnis qui dicit mihi domine dn̄e, intrabit regnū Eccl. 9. b
celorum. Ideo oleo bone conscientie muniamur: Aliter
et semper parati et in bono vigiles inueniamur:
vt quacunq; hora spōsus xp̄s veniat: cū ipso ad Job. 18. a
nuptias iducamur. Ecclesia. Omni tempore sint Aliter
vestimenta tua candida: et oleū de capite tuo nō
deficiat. Omnibus dico vigilate. Uel si vis dic ꝙ
illud quod hic ponitur: q fatue virgines ꝑ eo ꝙ
oleum non habebant, lāpades suas extingui di-
cebant: potest contra hypocritas allegari: quorum
lāpades, id est quorum cōuersationis splendor nō
potest diu durare: imo cū oleū bone cōscientie, in-
tentiōis et diuine gratie interioris istis deficiat:
necesse habet cito extingui ⁊ deficere. Sen. Nihil
quod simulatū est ⁊ fictum, potest esse diuturnū.
Unde Job. Nonne lux impij extinguetur? ¶ Uel
dic ꝙ quilibet debet plus se diligere q̄ alios: qr
charitas incipit a seipsa: vn̄ vbi homo nō pōt si-
ne ali preiudicio alteri subuenire: debet illū di-
mittere: ⁊ de sua solummō salute tractare: exēplo Mat. 25. a
prudētiū virginum que dixerunt. Ne forte non

mathie

Aliter. sufficiat ⁊c. ¶Uel ista allega, ꝙ sempꝫ debet quili-
bet esse paratus: pro eo ꝙ christi aduētus est in-
cognitus ⁊ incertus: vt quacūq; hora clamor di-
uine vocationis insonuerit: et ipse Christus per
mortem decreuerit nos vocare: taliter paratos
nos inueniat, vt cū eo possimus ad celi nuptias
Mat.24.d introire. Matt. Estote parati ⁊c. ¶Homo quidā
Ca.25.b peregre ꝓficiscēs/ vocauit seruos suos: et tradi-
dit illis oīa bona sua. Et vni quidē dedit quinq;
talenta: aliꝫ vero duo: aliꝫ vnū: vnicuiq; ſm ppriā
F virtutē: ⁊ ꝓfectus est statim. Igit̃ q̄ quinq; talēta
acceperat/ lucratus est alia quinq;: q̄ aūt duo ac-
ceperat/ lucratus est alia duo: q̄ aūt vnū, abiens
fodit in terrā, ⁊ abscondit pecuniā dñi sui. Cum
igit̃ lapso tēpore rediret dñs, et poneret rationē
cū seruis suis: audiēs ꝙ vnus quinq; et aliꝰ duo
talenta lucrati fuerāt: et ꝙ pecuniā suā multipli-
cauerunt: ipsos supra maiora constituit: et eorū
diligentiā cōmendauit, dicēs cuilibet. Euge ser-
ue bone et fidelis: qꝛ in pauca ⁊c. Intra in gau-
diū dñi tui. Accessit aūt qui vnū acceperat talē-
tum, dicēs ei. Domine scio quia homo durus es:
metēs vbi nō seminasti, ⁊ cōgregans vbi nō spar-
sisti: et timēs abiꝫ, et abscondi talentū tuū in ter-
ra: ecce habes qđ tuū est. Dñs vero negligentiā
serui arguēs: ipsum ex propriꝫs verbis condēna-
uit, dicens. Si inquit homo durus sum, et meto
vbi nō semino: oportebat te pecuniā meam dare
nūmulariꝫs, vt sic ⁊ ego veniēs recepissem quod
meū est cum vsura. Istū fecit igit̃ talēto cōmisso
priuari: et illi qui quinq; lucratus fuerat dari.
Seruū vero illū tanq̄ pigrū et inutilem fecit in
exteriores tenebras alligari, dicēs. Habēti dabi-
tur et abundabit. Illi aūt qui non habet etiā qđ
Moralitas. habere videt̃, auferet̃ ab eo. ¶Ista exponuntur
seriose per Grego. in homil. ꝙ ille homo q̄ pere-
gre proficiscit̃, est saluator noster: qui in ea car-
ne quā assumpserat, abiꝫt in celū. Carnis eñ lo-
G cus ꝓprie terra est: que quasi ad peregrinā ꝑm
Luc.19.b ducit̃: dum per redemptorē nostrū in celo collo-
catur. Unde dicit̃. Homo quidā abiꝫt in regionē
longinquā accipere sibi regnum. Iste igit̃ seruis
suis. i. christi fidelibus ⁊ christianis tradidit bo-
na sua. i. gratias gratis datas: et vni dat quinq;:
aliꝫ duo: aliꝫ vnū. Hoc est ꝙ vnicuiq; dat et dispē-
sat gratias suas ſm maius ⁊ minus: diuersis di-
1.Cor.12.a uersimode prebet eas: qꝛ sicut dicit Apl's. Diui-
siones gratiarū sunt: idem aūt spiritus diuidēs
singulis prout vult. Uult autē ꝙ de istis talētis
suis quilibet negociet̃: et ꝙ quilibet gratiꝫs istis
sic vtatur, ꝙ lucrū et fructū virtutū et meritorū
Luc.19.b multiplex reportetur. Unde. Negociamini dum
venio. Et ideo quidam sunt qui pecuniā sibi cō-
missam. i. gratias sibi cōcessas multiplicāt: ⁊ aliꝫ
quinq; talēta, et aliꝫ duo lucrant̃: inquātum ſm
maius et minus in bonis operibus se exercent:
ſm ꝙ plures gratias naturales acceperunt, de
Luc.12.f lucro meritorū plus reportant. Unde dicit̃. Cui
multū datū est, multū exigit̃ ab eo. Igitur in die
iudiciꝫ vel in morte: quādo deus qui ab ipsis ꝓ-
fectus fuerat: et qui quēlibet eorum in manu sui
liberi arbitriꝫ dimiserat: istos seruos ad rationē
vocabit. Tunc tales bene operantes supra mul-
tas cōstituet: et in gladio dñi sui, scꝫ in paradiso
multipliciter premiabit. Uerūtamen quia aliqui
sunt pigri serui: qui pecuniā sibi cōmissam. i. sciē-
tiam, gratiā vel industriā sibi a deo cōcessam in
H bono non multiplicant: imo in terram ipsam fo-
diunt: et ad terrena lucra et negocia applicant:
ibiq; totū censum cumulāt atq; parant. Ideo ta-
les finaliter condēnantur: et in exteriores tene-
Mat.22.b bras alligant̃. Math. Ligatis manibus et pedi-
bus mittite eum in tenebras exteriores. Et dicet
dñs. Sciebas quia homo sum durus, rigidus,
iustus et seuerus: qui volo colligere vbi nō semi-
naui: hoc est: volo ꝙ quilibet vir virtutes et me-
rita reportet vltra gratiā quā sibi ꝓ semine de-
di: ⁊ ꝙ ipse augeat ⁊ multiplicet gratiā et sciē-
tiam quā sibi cōmisi: quare igit̃ illā in terrā fo-
disti? quare ipsam in terrenis negociꝫs posuisti?
⁊ nō potius tradidisti nūmulariꝫs. i. pauperibꝰ,
si fuerit pecunia tēporalis: vel auditoribꝰ si fue-
rit spūalis et sciētia: vt scꝫ lucrū debitū reporta-
rent? Acsi diceret. Iuste in tenebras eiꝫci merui-
sti: qꝛ magis spiritualia q̄ terrena dilexisti. Ista
potissime allegant̃ per Gregoriū de predicatori-
bus: qꝛ ſm ꝙ homo habet plura talēta. i. plures
gratias et sciētias a deo recepit, ſm hoc ꝓdican-
do et docēdo magis debet proficere: vt lucrū cū
vsura de animabus conuersis possit dño repor-
tare. Unde. Cui cōmendauerūt multū, plus pe- Luc.12.f
tent ab eo: ita ꝙ de laborando ⁊ predicando ſm
magis et minus nullus se valeat excusare. Unde
ſm ipm illi qui dicūt. Scio dñe quia durus es. i.
scio quia ꝓdicationis et religionis status diffi-
cilis est et durus: et ideo nolo mihi traditū talē-
tum, id est scientiā mihi traditam in tali negocio
exponere: nolo tam ardua querere: sufficit mihi I
in sciētia ⁊ administratiōe viuere: ⁊ talentū mihi
traditū in terra, id est in terrenis occupationibꝰ
sepelire: nolo salutem multorū querere: sufficit
mihi circa tēporalia iuste viuere: et de vtilitate
propria non aliena curare. Isti a dño sicut serui
inutiles redarguunt̃: et in eternis tenebris con-
cluduntur. ¶Uel si vis illud qđ hic dicit̃: habēti Aliter.
dabit̃ et abundabit: ei autē qui nō habet etiā qđ
habere videt̃, auferet̃ ab eo. Quod etiā ipse pa-
terfamilias exemplo demonstrauit: qui vnū ta-
lentū ab illo abstulit: et ipsum alteri q̄ plus abū- Moralitas.
dauit dari mādauit. ¶Allega hoc de mūdi for-
tuna: etiā de mūdi principibꝰ et tyrānis cum isti
habeāt multos seruos et subditos: quorū quidā
abundāt, ⁊ aliꝫ indigēt: quidā sunt diuites, ⁊ aliꝫ
pauperes. quidā magna lucra faciūt: sicut ad li-
teram sunt eorū officiales: quidā qui solū vnum
talentū habēt, id est modicā habent substantiā:
⁊ hoc in terra absconditā, id est in terrenis agri-
culturis et laboribus acquisitā: sicut sunt infe-
riores subditi, agricole ⁊ similes. Istud est verū:
ꝙ illi dñi ⁊ tyrāni ab illis qui parū aut nihil ha-
bent, scꝫ ab agricolis et fossoribꝰ cōtinue rapiūt:
et illud modicū qđ habēt, ab eis auferunt et tol-
lunt: qđ aliꝫs, scꝫ suis causidicis et officialibꝰ di- K
uidunt. Cōstat eñ ꝙ inferiores spoliāt: ⁊ de spo-
liꝫs suis diuites officiales suos munificant et di-
tānt: bona eñ sua cōtinue a pauperibꝰ auferūt:
diuitibus vero aliena quotidie cumulātur. Esa. Esaie.3.c
Rapina pauperis in domo vestra. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
hic dicit̃: ꝙ ille qui talentū nō multiplicauit, ille
fuit priuatus: et census ille alteri datus: et ipse
in tenebris ligatus. Ille vero qui lucrū dño ap-
portauerat, fuit magnificatꝰ: et in gaudiū dñi re-
ceptus, et muneribus ampliatus. Potest appli-
cari cōtra modernos dominos: qui reuera nullū
seruū aut familiarē diligūt, nisi lucrū apportet:
et nisi vtilitatē eorū faciat: et pecunias multipli-
cet et augmētet: tales eñ solēt magnificari: do-
nis et beneficiꝫs ampliari. Euge inquit ⁊c. Unde
Isaac amabat esau ⁊c. Illos vero qui lucrū non Gen.25.d
procurāt, solent reiꝫcere ⁊ vilipendere: et talentū
eorū, id est beneficiū vel officiū ab ipsis quādoq;
tollere: et ipsos repellere ⁊ fugare, dicētes. Ser-
uum inutilē reiꝫcite: qꝛ quicūq; munera et lucra
nō procurat, a diuitibus reiꝫcit̃: et alius in offi-
cio eius subrogat̃: qđ potissime videt̃ de officia-
libus dominorū: quia nisi per rapinas ⁊ exactio-
nes lucrū acquirāt dominis suis: cōtinue submo-
uentur: ⁊ ipsorū talentum. i. officiū statim alteri

Matt. 21. d datur. Unde Mat. Auferet a vobis regnū dei: et
Aliter. dabitur genti facienti fructū. ¶Vel dic q habenti
gratiam dabit gloria & abundabit: et qui nō
habet, supple gratiā: etiam qd habet auferet ab
C eo: quēadmodū ad literā cōtingit in hypocritis.
Aliter. ¶Vel dic q qui non fuit vsus talento sibi cōmis-
so, illud perdidit: qr qñ homo nō exercitat inge-
niū suū, qȝ sit vtile & bonū: vel qñ ipm in terrā
abscondit, vel qñ ipsum in terrestribus ponit,
ipsum pro certo perdit, inquantū rudis & hebes
efficitur: et ad ignorantiam se defl ctit: qr serui
negociū sine exercitio et ingenio in artubus, et
Aliter. brachijs in corporib⁹ irrigescūt. ¶Vel dic q per
talētū intelligitur sensus: quē homo dū viuit, ad
voluntatē dñi debet expendere, vt ex eo lucrum
virtutū exquirere possit: qd mūdi sapiētes nō fa
ciunt: imo illud in terrenis negocijs sepeliunt: in
cautelis & malicijs sensum suum cōtra dei volun
Hier. 4. tatem expendūt. Quia sicut dr. Sapiētes sunt
vt faciant mala: bene aūt facere nescierūt. Ideo
in fine qñ paterfamilias deus vult cū eis pone e
rōnem, scz in morte: illud talentū scz sensus & rō,
de ipsis auferet: inquantū de his q̄ ad salutē ptī-
nēt obliuiscūtur: quapropter in exteriores
tenebras perpetue reponuntur: teste Augu. Hac
animaduersione percutit peccator: vt moriens
obliuiscat sui qui, dū viueret oblitus est dei. Un
1. Cor. 11. c Apls. Perdā sapientiā sapientiū &c. ¶Hic fit mē-
Ca. xxvi. c tio quomodo in die iudicij boni a malis separa
buntur: & illi ad dexteram, isti ad sinistram ponē
tur. Fit etiā mentio qño de operib⁹ pietatis dñs
D disceptabit: & qño illos q̄ pietatis opera execue-
runt, ad paradisum vocabit: illos q̄ contrariū fe
cerūt, etiā qui erga tribulatos & pauperes sunt
crudeles, in ignē diabolo paratū condemnabit.
Fit etiā mentio qño opera pauperibus impensa
christus in extremo iudicio sibi facta fuisse repu
Moralitas tabit: & qño in persona pauperū seipm in hoie es
se clamabit. ¶Ista oia allega, q boni & mali qui
nūc vix possunt distingui in mūdo, i iudicio opti
me distinguentur: qr tūc in presentia oim boni a
dextris. i. in eterna prosperitate: mali a sinistris
Pro. 4. i. in eterna aduersitate ponent sicut dr in Pro-
uerb. Vias que a dextris sunt nouit dñs: peruer
se aūt vie q̄ a sinistris sunt. Item ista possunt alle
gari qño opa pietatis inter cetera bona vident
1. Tim. 4. c deo placere: de qb⁹ solū legit in iudicio mentionē
Aliter. facere. Sicut satis dicit Apls. Pietas ad oia va
let. ¶Item ista possunt allegari, qño deus bona
vel mala facta paupib⁹ suis reputat sibi facta:
& qño persona pauperū personam dñi represen
Matt. 10. d tat. Unde Matth. Qui recipit vos, me recipit.
Mat. 18. a Idem. Qui suscipit talem paruulum in nomine
meo, me recipit.

¶ Capi. xxvi. Textus.

Et factum est cum consummasset Jesus sermones hos. Moralitatū Cap. xviij.

E Consilium capiendi christū fuit sumptū in atrio principis sacerdotū qui dicit cayphas. Un hic dicit q cōgregati sunt principes sacerdotum & seniores ppli in atriū principis sacerdotū q̄ dicebatur caiphas vt iesum dolo tenerēt & occiderent. Dicebāt em nō in die festo, ne
Moralitas forte tumult⁹ fieret in pplo. ¶Ista possunt alle-
gari cōtra mala que fiunt in curijs dominoꝝ: qr
hodie in atrio principis siue summi sacerdotis:
hoc est in curijs epōrum & principū mundanoꝝ,
cōgregant sacerdotes & seniores. i. mali ōsiliarij
tā laici qȝ clerici, tam regulares qȝ seculares: et
hoc nō vt iesus. i. iustitia & innocentia defendat,
sed poti⁹ vt dolo, fraude & iniustitia perimat: qr
omnia colloquia & cōsilia que fiunt hodie, & etiā
cōsilia in principum parlamentis ad hoc solum
fiunt, vt detur locus fraudibus & fictiōibus: & vt
christū. i. pauperes & innocentes qui xpi psonā
in hoc mundo representant: p dolos & fraudulē-
tas machinatiōes suis exactionibus subijciant &
tormentis. Ps. Cōgregati sunt & cōuenerunt &c. Ps. 47. a
Uerūtamen tales mali consiliarij multū bene ca
uēt, ne talia fiāt i die festo. i. loco publico & aptō:
& hoc ne tumultus fieret in populo: qr tales ma-
la & fraudulenta sua consilia que machinant cō-
tra xpm. i. cōtra ecclesias & pauperes nō solent
publice facere, sed priuate: nō notorie, sed occul-
te. Sciūt em q tumult⁹ in pplo fieret. Et si pplus
suas videret malicias, ipos forsitā dentib⁹ lania
rent. Querūt igit isti sua secreta cōsilia facere: et
notitias hoim declinare: qr dr. Ois qui male agit
odit lucem. ¶Cū esset iesus in bethania in domo Joā. 3. c
simonis leprosi: accessit ad eū mulier habēs ala- Eodē. c. a
bastrū vnguēti preciosi: & effudit sup caput ipsi⁹
recūbentis. Et sicut dr, sup pedes quos capillis
suis tersit: & impleta est domus ex odore vnguē-
ti. Quidā igit discipuloꝝ hoc indigne fer bāt, di
cētes. Ut qd perditio hec? poterat em venunda
ri multo & dari pauperib⁹. Jesus aūt ipsam excu
sauit, & deuotionē ipsi⁹ cōprobauit: & curā ei⁹ er
ga se magis qȝ erga pauperes cōmēdauit, dicēs.
Paupes semp habebitis vobiscū: & cū volueritis
potestis eis bene facere: me aūt semp non habebi
tis Mittens aūt hoc vnguentum in corpus meū
ad sepeliendū me fecit. ¶Tūc christus in domo Moralitas
simonis qui interpretatur obedientia: & in betha
nia domus obediētie & afflictionis spūaliter discū
bit, qñ in boni obedientis cōsciētia conquiescit.
Talis em dom⁹ & talis dñs hospitari bene xpm
dicunt: qr reuera nunqȝ requiescit dñs grati⁹ qȝ
vbi obedientia, humilitas & afflictio penitētie et
penalitatis cōseruant. In ista domo mulier. i. bo
na volūtas ipsum vnguēto inungit: & vas alaba
stri. i. cor firmū & solidū scz p deuotionē aperit: &
caput eius. i. diuinitatē: pedes. i. ei⁹ humanitatē
vnctionis vnguēto recreat, ita q tota dom⁹ con-
sciētie odore spūalis suauitatis implet: & op⁹ il-
lud eleemosynis pauperū antefertur. Maius em
bonū est deuotio erga deū, qȝ cōpassio erga pri-
mū: & plus deo obediētia qȝ eleemosyna vel sacri
ficium placet: vt ptz in lib. Regū. Nunquid vult 1. Reg. 15.
de⁹ holocausta, & nō poti⁹ vt obediatur volunta
ti eius? Melior em est obediētia qȝ victime. ¶Uel Aliter.
allega cōtra infamiā, que de leui nō tollitur. Si-
mon iste ante leprosus fuerat sed modo nō erat:
qr iā diu ipsum ante sanauerat: & tñ adhuc voca
bat leprosus: dato q esset san⁹ realiter. In quo
notatur q qñ quis leprā alicuius criminis qñqȝ
vel defectus incurrit: vix amplius pōt nomē. i. fa
ma recedere: qñimo dato q sanet & emēdet de cri
mine intantū q dignus possit dici dñm spūaliter
hospitari: solet tamen nomē illud infamie quam
incurrit, apud eū ppetuo remanere. Eze. Multo Ezec. 24. c
labore sudatum est, & non exiuit de eo nimia rubi Aliter.
go eius. ¶Uel allega q nunqȝ pōt aliquis opus
piū vel meritoriū facere, qn satis inueniat q̄ op⁹
illud delectentur mordere: sicut in ista apparuit
q̄ dñm vngēdo op⁹ sanctissimū faciebat: & tñ nō
carebat detractorib⁹ dicētib⁹. Ut qd pditio hec?
¶Uel allega hoc, q detractor nō parcit dño vel Aliter.
amico sicut ptz hic de istis, q detractor sub spe- F
cie boni & colore & occasione virtutis: semp niti-
tur alioꝝ bonis derogare: sicut patet hic, vbi isti

sub specie eleemosyne faciēde, deuotioni alteri⁹
Aliter — detrahebant. ¶Uel allega ista, q̄ semper est ad rē
magis necessaria primo ꝛ principaliter recurrēdū:
ꝛ negociū magis cogens faciēdū primo: ꝛ minus
cogentibus preferendū sicut hic dicit q̄ paupe-
res semper erat cū discipulis remāsuri. Christus
aūt cito erat recessurus ab eis: ꝛ iō cōcludebat si
bi primo obsequiū vnctionis preberi debere: cum
eleemosyne pauperū possent alias fieri ꝛ sine pe
Eodem. c. c — riculo differri. ¶Hic habem⁹ q̄ cum xp̄s discipu
los fugitiuos/ ꝛ eū dimissuros p̄diceret: petr⁹ au
dacius p̄ ceteris se iactauit secū in mortē ꝛ in car
cerē iturū: se nunq̄ negaturū p̄misit: ꝛ tn̄ ip̄e pri⁹
Moralitas — dn̄m negauit, ꝛ turpi⁹ deliq̄t ceteris. ¶Allega ad
hoc q̄ vt cōiter illi q̄ magis se iactāt, min⁹ red-
dūt: ꝛ q̄ fortiores ꝛ cōstātiores amicos t̄pe pacis
se asserūt, tādē qn̄ venit tētatio ꝛ tribulatio, p̄mi
Aliter. — cedūt. Sene. Infirmior canis magꝫ idulget latra
tib⁹. ¶Uel dic q̄ petr⁹ q̄ erat futur⁹ eccl'ie pastor:
ꝛ q̄ fortior credebat̄ esse alijs, p̄ut ex v̄bis ei⁹ ap
paret p̄missus ē a deo cadere: ad ostēdēdū q̄ nul
lus dꝫ de virib⁹ suis p̄sumere: ꝛ ad ostēdēdū q̄ p̄-
latus dꝫ cadentibus ꝛ delinquētib⁹ cōpati: ꝛ ex p
A — p̄ria fragilitate alioꝝ fragilitatē cognoscere: ꝛ sic
Eccli. 31. b — nō nimis aspere corrigere, sꝫ poti⁹ cōdolere. Un̄
Eodē. c. g — dr̄. Disce ex teipso q̄ sunt p̄ximi tui ꝛc. ¶Petrus
in atrio p̄ncipis sacerdotū, positus ad ignē se ca
lefaciēs cū ministris: ibidē ad vocē ancille xp̄ꝫ ne
gauit: audito tn̄ gallo, petrus respectus a christo
pctm̄ suū recordatus est: ꝛ sic egressus atriū, ama
Moralitas — re flēdo penituit. ¶Istud allega, quō isti q̄ sunt
in curia ꝛ in atrijs dn̄oꝝ, ꝛ cū ministris ꝛ officiali-
b⁹ eorūdē, sedent ad ignē auaricie in aliquib⁹ offi
cijs p̄stituti, faciliter mēdacia ꝛ piuria solēt icur-
rere: ꝛ ibi pl⁹ q̄ alibi ad vocē ancille. i. ad carnis
suggestionē, vl' ad pecunie delectationē solēt gra
Aliter — uia criminia p̄petrare. ¶Uel dic q̄ dato q̄ hō gra
uissime delinqueret: fit tn̄ q̄nq̄ q̄ ip̄m dn̄s oculo
mie respicit ꝛ gallū cātantē. i. aliquē p̄dicatorem
audit: ꝛ ductus penitētia foras. i. extra statū pec
Aliter — cati exit ꝛ amare plorās p̄querit atq̄ gemit: ꝛ sic
veniā obtinet atq̄ acq̄rit. ¶Uel dic q̄ nullus est
ita petr⁹, q̄n vocē ancille. i. carnis suggestionē dꝫ
Eodem. c. e — formidare: ꝛ q̄n p ipsam possit a statu salutis ca-
dere: ꝛ cōsentiēdo peccato dn̄m negare. ¶Judas
Moralitas — osculatus est iesum: ꝛ tn̄ ip̄e est q̄ prius tradidit
ad mortē ꝛ tormentū. ¶Sic v̄o hodie mali sacer-
dotes, q̄ deū in sacramento q̄tidie osculant̄, sunt
B — illi q̄ sibi amplius inimicant̄: ꝛ q̄ ip̄m osculādo. i.
Luc. 22. e — indigne recipiēdo, in manus inimicorū suorū. i.
vitioꝝ que habēt in corde, tradere dinoscuntur.
Unde Luc. Juda osculo filium hominis tradis.

¶Capi. xxvij. Textus.

Mane autem facto. Moralitatum Ca-
pitulum xix.

DE precio sangui
nis xp̄i venditi sacerdotib⁹ re-
stituto, fuit emptus ager figuli
in sepulturā p̄egrinoꝝ, q̄ achel
demach vocabat̄, idest ager san
Moralitas — guinis. ¶Sic v̄o precio mortis
xp̄i fuit emptus ꝛ acq̄situs ager
opulentissimus paradisi. In quo scꝫ peregrini. i.
viri iusti q̄ se reputāt p̄egrinos ꝛ aduenas super
terrā, in morte q̄ntū ad aīaꝫ sepeliunt̄: ꝛ ibidē feli
Joh. 17. d — citer reponunt̄: q̄ ēt loc⁹ ager sanguinꝫ p̄prie dr̄:
Eodē. c. a — p eo q̄ sanguis xp̄i p̄cio p̄parat̄. Ager ēt dr̄ figu-
li: p eo q̄ eo ip̄ꝫ dedit ꝛ vēdidit factor mūdi. Un̄ dr̄.
Odor agri pleni cui bn̄dixit dn̄s. ¶Judas p̄nia
duct⁹ de xp̄o iniuste vendito acquisita legit̄ resti
Moralitas — tuisse, ꝛ de crimine suo displicētiā habuisse. ¶Q̄z
est contra obstinatos vsurarios, q̄ sine displicen-
tia ꝛ penitētia de mūdo recedūt, ꝛ nihil de alieno
omnino restituere volunt. ¶Barrabas nocēs in — Eodem. c. c
curia Pilati fuit liberat⁹, christus vero innocēs
crucifixus. Quod q̄z pilatus ad vocē p̄pl'i fecit:
iō excusatus esse credidit: in cuius signū manus
suas lauit dicens. Innocens sum a sanguine iu- — Moralitas
sti huius. ¶Illud allega moraliter et generali-
ter, q̄ in curia malorum iudicū boni q̄ innocētes — C
maxime quādo sunt egeni ꝛ pauperes: condem-
nant̄: mali vero ꝛ nocentes, vn̄ tn̄ dicunt̄ barra-
bas qui interpretat̄ filius magistri: q̄ erat vir no
bilis ꝛ insignis: hoc est dictu: dūm tamen sint ho-
mines nobiles ꝛ diuites: ꝛ q̄ magistros habeant
dominos vel parentes, contra iusticiam absoluū
tur: q̄z isti sunt de quib⁹ dicit̄. Ue qui iustificatis — Esa. 5. f
impiū ꝛc. ¶Uel dic p̄ multos fatuos q̄ qn̄ faciūt — Aliter
aliquod malū: ad clamorem aliorū reputant se
immunes, dicentes. Innocens ego sum: vos vide
ritis: ꝛ tamen isti deberēt aduertere illud Exo. — Exo. 23. a
Non sequaris turbā ad faciēdū malū: nec in iudi
cio acquiesces plurimorū sententie, vt animo de
uies. ¶Moriente vero domino, velum templi in — Eodem. c. e
duas partes scissum est: terra mota est: petre scis
se sunt: sol obscuratus est: tenebre per vniuersam
terrā facte sunt: monumenta plurima aperta sunt
ꝛ sanctorū corpora surrexerunt ꝛ in sanctaꝫ ciui
tateꝫ hierusalē intrauerūt: ꝛ multis apparuerūt. — Moralitas
¶Sic vere in tempore mortis ꝛ passionis christi,
potissime in septimana sancta: terra, idest pecca
tor terrenus debet per timorem moueri. Ps. — Ps. 103. d
Respicit terram ꝛ facit eam tremere ꝛc. Petre. i.
corda quantuncunq̄ dura debēt per timorē scin
di. Unde Johelis. Scindite corda vestra, ꝛ nō ve — Johe. 2. c
stimenta vestra. Sol. i. splendor ꝛ letitia cordis — D
debet per compassionem obscurari. Unde Johe- — Ibidem. g
lis. Sol conuertetur in tenebras. Monumenta. i.
corda immunda ꝛ cadaueribus filiorū plena, per
p̄fessionem debent aperiri: ꝛ sic corpora sanctoꝝ.
i. ipsi penitētes sancti sp̄ualiter resurgēt: ita q̄ san
ctā ciuitatē paradisi poterunt ingredi, ꝛ ibi felici
ter introduci. Apostolus. Festinemus ingredi in — Heb. 4. c
illā requiē. ¶Hō q̄dā diues ab arimathia noīe io — Eodē. c. g
seph, qui discipulus erat iesu: a pilato petijt cor-
pus eius: ꝛ accepto corpore in sindone munda in
uoluit: ꝛ in nouo monumento in quo nondū quis
q̄ positus fuerat sepeliuit: ꝛ grāde saxū ad ostiū
monumēti aduoluit. ¶Iste hō significat virū iu- — Moralitas
stū, q̄ dicit̄ hō p rōnem ꝛ discretionē: dicit̄ diues p
virtutū ꝛ meritorū possessionē: discipulus iesu p
obedientiam ꝛ imitationem: ab arimathia q̄d in-
terpretatur vigilia, p diligentiā ꝛ discussionem:
nobilis p generosam animi conditioneꝫ: decurio
per decalogi impletionē dictus ioseph, idest au-
gmentū, p cōtinuā virtutū accumulationē. Un̄ di
citur. Filius accrescēs ioseph. Quia reuera talis
corpus xp̄i in sacramēto altaris digne recipit: ꝛ — Gen. 49. e
eū in sindone mūda. i. in puritate cōsciencie ponit
ꝛ in monumento. i. in corde humili ꝛ deuoto ip̄m
sepelit ꝛ recōdit grandēq̄ lapidē. i. pondus diui
ni timoris adhibet: virtute cuius ip̄m defendit
melius ꝛ custodit. Cuilibet em̄ illud corpus reci
piēti dr̄. Custodi virum istū: qm̄ si lapsus fuerit, — 3. Reg. 20. f
erit aīa tua p aīa eius. ¶Uel dic q̄ in hoc Joseph — Aliter
q̄ erat iust⁹, recepit a pilato, q̄ erat iudex pessim⁹ — E
ita q̄ rursus crucifigat dn̄ꝫ in seipso p vitia: sicut
fecit pilatus. Nihilomin⁹ ip̄e pōt Joseph q̄ erat
iustus. i. cuilibet bono xp̄iano verū corpus xp̄i
tradere sacra eccl'iastica ministrare: ꝛ ip̄e ioseph.
i. christianus, licite pōt ab ipso p̄cipere: q̄z virtus
sacramētoꝝ nō ē a ministro, sꝫ a deo: ꝛ iō ministri
mali nō possunt sacramēti efficaciā in illo q̄ digne
recipit viciare. Unde Math. Uos autē cum sitis — Mat. 7. b
mali, nostis bona data dare filijs vestris.

¶ Capi. xxviij. Textus.

Vespere autē sabbati que lucescit in prima sabbati. Moralitatū Cap. xx.

Custodes q̄bus fuerat cōmissum custodire corpus dñi in sepulchro: a facie angeli descēdētis de celo, cui⁹ aspect⁹ erat sicut fulgur: ꝛ a facie terremotus q̄ tūc factus est ita fuerūt territi, ꝙ quasi mortui corruerūt: quapropter dñz ꝑdiderūt: qꝛ ipsis sic ꝓstratis, xp̄s sepulchrū dimisit: ꝛ ipsis ignorantib⁹ abijt ꝛ resurrexit. Vñ ipsi testificati sunt,
Moralitas ꝙ ipsis dormientibus xp̄s erat eis surreptus, et de eorū custodia ꝓlongat⁹. ¶ Illud pōt exponi: ꝙ illi q̄ in paschate corp⁹ dñi in corde siue in se-
F pulchro custodiendū recipiunt, q̄ñꝫ valde male custodiunt: q̄nimo ip̄m ꝑ vitia ꝑdūt. Angel⁹ em̄ q̄ descēdit de celo. i. diabol⁹: cuius aspect⁹ ꝑ vio-
Luc. 10. c lentiā tentationis ardet ꝛ penetrat sicut fulgur: iuxta illud. Videbā sathanā de celo cadētem sicut fulgur. Vna cū terremotu tentatiōis ipsos ꝑ pctm̄ ꝓsternit ita ꝙ in vitijs statim dormiūt atꝫ cadūt: ꝛ sic thesauro quē custodire debuerāt, spo-
Marc. vl. b liant: ꝛ sepulchro sue ꝯsciētie a xp̄o quē receperant euacuant. Vñ dr̄. Surrexit, nō est hic. Ecce loc⁹ vbi posuerūt eū. ¶ Et si vis, dilata vitā tuā:
1. Reg. 26. c quō multa genera vitioꝝ vident circa sepulchrū
Eodē ca. b dormire, ꝛ male dñm custodire. Vñ dr̄. Viuit dñs qꝛ filij mortis estis vos, q̄ nō custodistis christū dñi. Hic dicit ꝙ cū custodes christū resurrexisse, ꝛ angelū descēdisse testificarētur: ꝓcipes sacerdotū ipsos pecunia corruperūt: ꝛ ꝙ ipsum a discipulis suis furatum dū dormiebāt dicerēt, pacta pecunia induxerūt. Qui accepta pecunia, sicut fuerant edocti fecerunt: ꝛ resurrexisse dñm
Moralitas negauerunt. ¶ Illud si vis allega exēplariter, quō pecunia ꝛ auaritia facit veritatē dimittere, mendaciū dicere, ꝛ articulos fidei aliquoties negare, ꝛ ab illis que q̄ñꝫ homo testificat⁹ fuerat,
Eccliastes 10. d deuiare. Vñ igit dr̄. Pecunie obediūt oia.

¶ Moralitatū super Mattheum Finis.

G

Moralitatum Liber tricesimus super Marcum.

¶ Capitu. iij. Textus.

Et introiuit iterum in synagogā: ꝛ erat ibi homo habens manum aridam. Moralitatum Capitulum j.

Quia quicquid est in Marco, totū vt cōiter ꝑdicatur in Mattheo: ideo pauca que remanēt, superaddā. In tertio cap. dicit, ꝙ cū xp̄s quadā die feruentissime ꝑdicaret: visum est discipulis suis, ꝙ humanā discretionē excederet: ꝛ iō accesserūt vt eū tenerēt. Dicebāt em̄ qꝛ i furorē ꝟsus erat. Scribe ēt dixerūt, qꝛ Beel-
Moralitas zebub habebat: ꝛ qꝛ in ꝓncipe demonioꝝ demōes expellebat. ¶ Illud allega, ꝙ viri iusti q̄ feruēter ꝑdicāt, ꝛ opa ꝟtuosa pre ceteris agūt: intantū ꝙ demonia. i. vitia, scꝫ demonū potētiā de obsessis peccatorib⁹ suis doctrinis expellunt. Isti hodie furiosi ꝛ sine sensu a viris carnalib⁹ credunt, nihilꝫ prorsus valere a mūdanis hoibus reputā-
tur qꝛ quicūꝫ hodie mūdana cōtēnit, ꝛ de salute b
sui ꝛ alioꝝ meditat, fatu⁹ ꝛ lunaticus existimat: sicut de ꝓpheta q̄ ad inungendū Iehu venit, dixerūt alij. Quid ad te venit subreptici⁹ iste? Sic
etiā si q̄s mirabilia opa ꝛ virtuosa facit: statim 4. Reg. 9. c
mali hoc ꝑ hypocrisim ꝛ malā intentionē factū asserūt: ꝛ hoc magis beelzebub ꝙ veritati diuine attribuūt. Vñ Matt. Venit Ioānes neꝫ mādu-
cās, neꝫ bibēs: ꝛ dicūt, ecce demoniū hꝫ. Venit fi- Matt. 11. c
li⁹ hois mādu cās ꝛ bibēs, ꝛ dicūt, ecce hō vorax ꝛ potator vini, publicanorū ꝛ peccatoꝝ amicus.

¶ Capitu. xij. Textus.

Et conuenerunt ad eum principes et pharisei. Moralitatum Cap. ij.

Ad Iesum cum fuisset adductus homo surdus ꝛ mut⁹, vt iponeret sibi manū: apprehēdēs eū de turba seorsū misit digitos suos in auriculas eius: et spuēs tetigit linguā eius, ꝛ suspiciens in celū dixit. Effeta, qđ est adaperire. Et statim aperte sunt aures ei⁹: ꝛ solutū est vinculū lin-
gue eius: ꝛ loquebatur recte. ¶ Sic reuera cum Moralitas
ad dñm quotidie veniāt pctōres, q̄ surdi ꝛ muti esse dicunt: ꝓ eo ꝙ illa q̄ ꝑtinent ad salutē suā, nō pñt loq̄ aut dicere, seu aliqua honesta ꝛ vtilia ꝑdicare: vtilia. s. ad correctionē ꝛ bonā monitionē non pñt audire: nec ad aliquā bonā doctrinā
cor suū applicare. Hier. Incircūcise aures eoꝝ: A
ꝛ nō possunt audire. Sꝫ q̄ñꝫ xp̄s vel p̄latus istos Hier. 6. b
seorsum a tumultu negocioꝝ ꝛ hoim per cōtemptū separat, donec saliua bone doctrine linguā taliū tāgat: ꝛ sic ad recte loquēdū, cōfitēdū, laudādū ꝛ grās agēdū ipsos acuit ꝛ disponit. Ipsos ēt etiā digitis suis. i. donis spūssancti, vel digito sue liberalis grē vel distributiōis, vel digito sue manuductionis, ostēsionis ꝛ intētionis, vel digitis sue ꝑcussiōis, vel correctionis illoꝝ aures. i. auditū ꝛ attētionē aperit: vinculū eoꝝ lingue. s. verecūdiā, ignorātiā, obstinationē insolentiā ac impudicitiā resoluit: ita ꝙ diligēter loq̄ ꝛ recte audire ꝛ attēdere eos faciat. Vñ de tali spūali medi-
co pōt dici qđ sequit. Bene oia fecit: qꝛ surdos fe- Mar. 7. d
cit audire, et mutos loqui. Et alibi. Surdi au- Mat. 11. a
diunt, et ceci vident.

¶ Capitu. ix. Textus.

Et dicebat illis. Amen dico vobis: qꝛ sunt qdā de hic stātib⁹. Mora. Cap. iij.

De quodam demoniaco ducto ad iesum, vt ab eo sanaretur, dicit hic ꝙ pater ei⁹ dixit xp̄o. Attuli ad te filiū meū habentē spm̄ mutū ab infantia sua: q̄ vbicunꝫ apprehēdit, allidit eū: ꝛ spumat, ꝛ stridet dētib⁹, et arescit: sepe etiā eū in ignē ꝛ aquā misit, vt eū ꝑderet. Et attuli eū ad discipulos tuos ꝛ eū sanare nō potuerūt. Christ⁹ igit istū sanauit: ꝛ spm̄ surdū ꝛ mutū. i. q̄ mutitatē ꝛ surditatē i eo causauerat, effugauit. ¶ Iste demoniac⁹ sigāt pctōrē, q̄ a Moralitas
discipulis sanari nō potuit, ad significādū ꝙ sol⁹
de⁹ ꝛ nō hō pctā dimittit. Vñ dr̄. Quis pōt dimit- Luc. 7. a
tere pctā nisi sol⁹ de⁹? Iste igit q̄ñꝫ ab infantia a demone obsidet. i. demonū seruitio ꝑ vitia subiugat: a q̄ ꝛ ꝑ quē multis spūalib⁹ ifirmitatibus

occupatur. Et primo, quidē istū facit surdū/inquantū non dignatur bonū audire: mutum/inquantū nō vult dicere: allisum in terram/inquātū hoc solet per auariciā ad bona mūdi effundere/ ⁊ ea cōcupiscere ⁊ amare. Et breuiter istum facit spumare per luxuriam/stridere per detractionē vel iracūdiam/arescere per inuidiā. In aquam etiā ipsum proijcit ꝑ gule ingluuiē: ⁊ cū in ignē mittit per malā cōcupiscentiā: ⁊ sic diuersimode nititur ipsum perdere per dānationis molestiā. Et breuiter qñ immūd⁹ spūs mētē occupat/per pctm̄ ipsam solet diuersimode inuadere: ⁊ nunc ꝑ vnū vitiū/nunc per aliud infestare: ita qd̄ qñq₃ est ita obstināt⁹ ⁊ mal⁹: ꝙ discipuli christi. s. ꝑdicatores ⁊ prelati ipsum nequeunt corrigere/cōuertere vel sanare. Quinimo necesse est qd̄ ipse
C xp̄s per seipsum. s. per spūalē inspirationē ⁊ vocationē ip̄m digneť misericorditer liberare. Tales igiť demoniaci ⁊ obstinati deo dimittuntur: q₂ per alios nullaten⁹ cōuertunť. Unde dr̄. Per-
Eccl'e.1.d uersi difficile corriguntur. Ab ipso autē deo qñq₃ miraculose curanť, ⁊ ad salutis semitā reducūtur.
Psal.9.g tur. Psal. Tibi derelict⁹ est pauper: orphano tu
Aliter. eris adiutor. ¶ Uel dic ſm sctōs: ꝙ iste significat genus humanū/demonib⁹ ꝑ idolatriā ⁊ diuersos errores subditū: qd̄ per moysen ⁊ ꝓphetas ⁊ alios discipulos sanari ac saluari nō poterat: quinimo ip̄m diabol⁹ grauabat. necesse fuit igiť
Mat.8.a ꝙ ip̄e seipsum, ⁊ nō per discipulos istū saluaret. Uñ. Ego veniā ⁊ curabo eū. Uide similē exposi-
Eodē ca.d tionē de baculo helisei. iiij. Reg. iiij. ¶ Discipulis petētib⁹ a christo, q̄re quoddā demoniū nō
Math.17.c poterāt expulisse: Dixit iesus, ꝙ hoc genus demoniorū nō expelliť nisi in oratiōe ⁊ ieiunio. De isto dr̄, ꝙ propter incredulitatē suā nō poterāt ip̄m discipuli eiecisse: ⁊ sic patet, ꝙ fides ieiuniū ⁊ oratio valent summopere contra demonia et peccata. Cum dñs vellet istū demoniacū quē pater suus sic ad xp̄m adduxerat, sanare, diabol⁹ cepit eū crudelius impugnare: ita ꝙ expulso de
Moralitas. monio homo quasi mortu⁹ erat: ⁊ cecidit: s₃ ip̄m dñs subleuauit. ¶ Sic vere cū diabol⁹ videt, qd̄
D homo debet de sua potestate per penitentiā re-
Ps.112.a cedere: ⁊ ꝙ christus ipsum vult de suis manibus
Aliter. liberare: vtpote qñ videt ꝙ pater suus. s. predicator eū ad dñm nititur adducere ⁊ apportare: tūc forti⁹ ꝑ tētatiōes eū inuadit: ⁊ ne ip̄m ꝑdat cōtra eū plus insurgit. Quod tñ parū sibi valet, qñ ipsum deus saluare decreuit: q₂ dato ꝙ mortuus. i. obstinatus ⁊ pctō₂ appareat: qñq₃ tñ manū sibi sue misericordie porrigit: et ipsum ad statum et vitam gratie reducit. Psal. Suscitans a terra inopē, ⁊ de stercore erigēs pauperē. ¶ Uel dic ꝙ qñ quis a diabolo per tētationes fortius
Eodē ca.f inuadiť: tūc magis est ꝓpe ꝙ a diabolo libereť ⁊ salus perpetuo sibi detur. ¶ Hic diciť de quodam homine q̄ in christi nomine demoniū eijciebat: et tamen christum non sequebatur. Quem cum discipuli prohiberēt, deus noluit: imo ip̄m sic dimitti mandauit. Nolite inquit prohibere eum: quia nemo est qui facit virtutē in nomine
Moralitas. meo: ⁊ possit male loqui de me: qui em̄ nō est aduersus nos/pro nobis est. ¶ Ista possunt allegari: ꝙ non debet esse aliquis ita malus volēs male loqui de illo, in cui⁹ nomine virtutes facit. i. de illo a quo virtutē et dignitatem recepit, sub quo honorē et potestatē acquirit. Nemo inquit dñs qui fecit virtutes i noīe meo, pōt cito mala loqui de me. Quod tñ est cōtra multos, qui lacerant ⁊ mordēt benefactores suos, ⁊ illos in quorum nomine. i. sub quorum potestate exercēt in
Aliter. hoc seculo actus magnos. ¶ Uel dic ꝙ mali qui
E non sequuntur christum in moribus ⁊ vita: quādoq₃ in nomine ei⁹ virtutes faciūt in exēplis, in

operib⁹ ⁊ doctrinis: sicut ad literā patet de hypocritis: q̄ q̄uis sint mali: demonia tñ in xp̄i noīe eijciunt, inquātum bene docendo peccatores cōuertūt. Uñ nec isti hec debēt ꝓhiberi facere, cū a bonis ⁊ malis christ⁹ ⁊ xp̄i virtus debet ꝑdicari.

¶ Capitulū x. Textus.

Et inde exurgens venit in fines iudee.

Moralitatū Capitulum iiij.

Cum quidam genuflexo a christo petisset, q̄d faciēdo vitā eternam haberet: ⁊ christus sibi dixisset. Si vis ad vitā ingredi, serua mādata: ⁊ ipse se ea seruasse a iuuentute iactaret: incepit iesus ꝑsuadere ꝑ hec ṽba. Unū tibi deest: vade ⁊ vende oīa q̄ habes ⁊ da pauperib⁹, ⁊ habebis thesaurū in celo: ⁊ veni ⁊ sequere me. Ipse autē his auditis, abijt tristis merensq₃. Erat em̄ habēs multas possessiones: christus aūt occasione eius locutus est dicens: ꝙ facilius est chamelū ꝑ foramē acus trāsire, q̄₃ diuitē₃ in regnū celorū introire. ¶ Ista allega q₃ vix est ita bon⁹ diues nec Moralitas
tantus mandatorū obseruator, si agiť ꝙ diuitias dimittat, post christū ꝑ paupertatis imitationem vadat: terrena cum eternis cōmutet: ⁊ thesaurū
sibi prestare querat celestem: quin tristis ⁊ deso- A
latus efficiatur: ⁊ quin a christo potius recedere eligat, q̄₃ per viam ꝑfectionis dominuз sequatur. Difficile enim est diuitem intrare celum, cū diuitias nolit saltem quantuncunq₃ ad effectū vitare
De quo dr̄ Diues difficile intrabit regnū celo₂. Mat.19.c
¶ Mater filio₂ zebedei accessit ad dñm: ⁊ petens Eodem.c.e
ab eo, ꝙ dum in regno suo veniret: vnus filiorū ad ipsius christi dexterā, alius ad sinistrā sederet. Ipsa₃ autē dominus de imprudētia reprehēdit, dicēs. Nescitis q̄d petitis. Calicem igiť. i. passionē ⁊ tribulationem, ⁊ nō sessionem illis obtulit: ⁊ non hoc esse suum illis dare, s₃ quibus a patre paratū est, indicat dicens. Calicem meū bibetis, ⁊ baptismo quo ego baptizor baptizabimini: sedere aūt ad dexterā vel ad sinistrā, nō est meū dare vobis: sed quibus paratuз est a patre meo.
¶ Ista possunt allegari qñ carnalis affectus fa- Moralitas.
cit quandoq₃ matrem. i. affectuosum hominem ꝑ suis iniusta petere: ⁊ eum velle plus q̄₃ exigant sua merita promouere. Uerūtamen christus. i. vnct⁹. s. prelatus, cui fit talis petitio: debet tales indigne petentes redarguere: ⁊ eos ad virtutum exercitium inclinare. Si enim a prelato petatur ꝙ det alicui sessionem. i. officium vel promotionem: primo ante omnia debet eis proponere calicem ⁊ baptismum: calicem dico tribulationis: et baptismum purificationis. Acsi diceret. Ante debetis tribulationem sustinere, ⁊ puritatē mētis
habere, añ q̄₃ debeatis ad dignitates ascendere. B
Meū inquit nō est dare vobis, supple calice₃ aut baptismū: huiusmodi non expertis vel insufficiētibus ⁊ indignis huiusmodi sessionē: s₃ solū illis quibus a patre meo paratū est: q̄ habēt sanctitatē ⁊ perfectionem. Acsi diceret. Mecum in dignitatibus non debent sedere, nisi q̄ calicē dñi biberūt, ⁊ amici facti sunt. Unde Ps. Calicem saluta- Ps.115.a
ris accipiam ⁊c. ¶ Cecus quidam sedebat secus Eodē ca.g
viā mendicans: ⁊ non obstante impedimento turbarū, multo magis clamabat dicendo. Miserere mei filij dauid: cū a christo fuisset vocatus: statim vestimentum proiecit, ⁊ exiliens ad christū venit
⁊ ab ipso illuminatione₃ recepit. ¶ Sic vero pec- Moralitas
cator q̄uis sit obstinatus ⁊ cecus: si tamē sentiat se a deo vocari, ⁊ ad salutis semitā ꝑ inspirationē inuitari: statim debet per consensum post eū sur-

gere/ ꝛ per bona opera post eum salire. Uestimẽtum male conuersationis vel operimentum cuiuscũꝗ male excusatiõis deponere: vt sic poterit lumen diuine gratie a dño recipere. Unde apłs.
Ephe.5.d Surge qui dormis ꝛ exurge a mortuis/ et illuminabit te xp̃s. Illum enim xp̃s illuminat/ qui deposito male cõuersationis habitu/ ip̃m sequit
Mat.20.d ꝛ honorat. Uide cetera in Mat. de duob' cecis/ i
Luc.18.a b fine. De vidua ꝛ de duobus inimicis/ vide infra.

Capi. xiiij. Textus.

Erat ante pascha ꝛ azyma post biduũ. Moralitatum Cap. v.

IUdas desiderãs pecuniã/ cũ nõ haberet q̃d vẽderet q̃ ip̃m xp̃m: adijt pñcipes iudeorũ: ꝛ de xp̃o ꝓ pecunia vẽdẽdo incepit tractare dicens. Quid vultis mihi dare et ego eũ vobis tradã? Acceptis aũt ab eis triginta argẽteis/ ip̃z vẽdidit/ ꝛ eũ osculo
Act.1.c lo tradidit: q̃ finaliter penitẽs/ se male fecisse clamauit/ ꝛ desperãs se laqueo suspendit: ꝛ viscera
Moralitas. eius effusa sunt medius crepuit. Sic vere videtur facere simoniaci p̃lati. Isti em̃ xp̃m. i. gratiã sp̃ussct̃i vel accessionẽ ad xp̃m. i. bñficiũ vł officiũ eccl'iasticũ nõ tradũt alicui/ nisi ꝯueniãt de mercede/ dicẽtes. Quid vultis mihi dare/ ꝛ ego eũ vobis tradã? At isti ꝯstituerũt ei triginta argẽteos. Finaliter tñ post mortẽ xp̃i penitebũt i inferno: vbi ad inferni patibulũ suspẽdent/ ꝛ pre dolore crepabũt: ꝛ feda viscera. i. interiora cogitamina ꝛ crimina effundent/ ꝛ apparebũt: vel vbi viscera impia cõtra xp̃m ꝛ deũ ꝛ desperationem eructa-
Aliter. bũt. Uel dic q̃ p̃lati simoniaci/ q̃ vẽdũt xp̃m/ pecunia suspendent: per mẽtis elationẽ crepãt: et
A per iactantiam ꝛ presumptionem viscera sue misericordie perdũt: ꝛ ipsa in terrã effundunt per
Aliter. terrenorum auariciã ꝛ affectionẽ. Uel etiã viscera istorũ significant eorũ nepotulos quos in eccl'ia ꝓmouent dũ sunt ibi: q̃ reuera post ip̃orũ mortẽ cõsueuerũt de corpore eccl'ie eijci ꝛ effundi/ id est de beneficijs suis expelli: ꝛ in terram: id
Treñ.2.d ad statũ infimum deduci. Treñ. Effusum est in
Eodẽ ca.c terram iecur meũ. Iudas aũt volens xp̃m in mortem tradere: ministris dedit signum dicẽs. Quẽ osculat' fuero/ ipse est ꝛc. Cum igitur christus esset in horto: iudas ad eũ accedens osculũ sibi dedit: ꝛ sic osculãdo ipsum ipsis monstrauit
Moralitas. qui gladijs ꝛ fustibus eũ apprehenderũt: ꝛ ip̃m ad supplicia deduxerũt. Iudas proditor est mund' qui ip̃m quẽ osculat prosperis: cui arridet: ꝛ quẽ fauoribus t'palib' amplexat: satellitibus. i. demonibus in inferno ꝛ tribulationibus
Joan.10.g tradere cõprobat dicẽs. Quẽcũꝗ osculat' fuero ꝛc. Qui reuera hort' delitiarũ in quo homo spaciat: arrisus fauorũ ꝛ diuitiarũ quib' homo in mũdo ditat: osculũ ꝛ amplex' fortune ꝛ ꝓsperitatis quib' hõ in hoc mũdo iocundat: signum sunt, q̃ talis finaliter dz capi/ ꝛ a turba demonũ ad tormẽta deduci: q2 quãto plus homo talib' osculis alludit/ tãto captio eius paratior ꝛ celerior inuenitur: teste ambrosio. Continuus successus t'paliũ eterne dãnatiõis est indiciũ. Uñ de
B tali iuda. i. de tali mundo vel fortunato successu
Eccli.22.d dr. In labijs idulcat inimic'. De Johãne dr: q̃
Eodẽ ca.e ad olescẽs quidã amict' sindone super nudũ: videns q̃ ministri per vestẽ tenebãt eũ vt punirent: relicta sindone nud' ꝓfugit. Sic vere si satel-
Moralitas. lites diaboli ꝑ vestes bonorũ t'paliũ nos capiãt ꝛ si istis mediãtib' in malis cõplacẽtijs nos detinẽt ꝛ inuoluãt: ipsas terrenoꝝ bonoꝝ vestes de-
bemus ꝑ cõtẽptũ reijcere: ꝛ nudi. i. pauperes et cõsciẽtia mũdi/ debem' de eorũ manib' recedere Unde. Robust' corde inter fortes nud' fugiet. amos.2.d
Milites crucifixerũt dñm: ꝛ iter se vestes suas Ca.15.b
diuiserũt. Sic vere milites regũ ꝛ pncipũ officiales xp̃m in ꝑsona ministrorũ clericorũ ꝛ pauperũ crucifigũt: insup̃ istt xp̃i seruitores molestãt multipliciter ꝛ affligũt. Uñ dicit. Quod vni ex minimis meis fecistis ꝛc. Et vestes etiã t'paliũ bonorũ suorũ ipsis per rapinã subtrahũt: ꝛ inter se diuidũt ꝛ dispergũt. Ps. Diuiserũt sibi vestimẽta mea. Tunica saluatoris q̃ incõsutilis dicta est: quã milites nõ diuiserũt s3 eã sortiti fuerũt: dr fuisse quedã tunica incõsuta/ scz acu sine sutura cõtexta: quã beata ꝟgo sibi existẽti paruulo dr fecisse: q̃ tãdẽ ƒm crementũ corporis dr cõcreuisse: ꝛ sic semꝑ suo corpori aptata fuisse: q̃ sine decremẽto q̃diu vixit durabat: ita q̃ ipsam nulla antiquitas cõsumebat. Illã etiã sicut post ea ponunt alij/ pilat' habuit: ꝛ q̃ñcũꝗ vocabat ad cesarẽ ip̃m volẽtẽ occidere: mox vt eũ videret ira ipsius cõtra eũ quiscebat: mox ꝟo cũ ab ip̃o exierat statim contra eũ seuiebat: sed eo iterum ad imperatoris presentiã reuocato/ statim virtute tunice princeps ad mãsuetudinẽ redibat: ꝛ eũ tanꝗ iustũ absoluere ꝓponebat. Aduertẽs igitur ad hoc princeps/ ipsum expoliare fecit: ꝛ tunc cõtra eum insaniẽs ip̃m ad exiliũ condẽnauit: sicut hec omnia in historijs quibusdã continẽtur. Tunica saluatoris. i. salutis tunica/ est Moralitas.
diuina gratia: quam maria virgo. i. amaritudo penitentie cum acu contritionis/ cum virginitate ꝛ cum purificatione ꝛ munditia confessionis componit: ita q̃ nullã scissuram vel rupturã alicuius discontinuationis vel imperseuerãtie ibi ponit: vnde ad hoc q̃ maria: id est amara penitẽtia tunicam gratie faciat: potest dici illud Joã. Joã.21.b
Tunica succinxit se/ ꝛ misit se in mare. Ista enim tunica in christo/ id est in personis bonis semper augetur: et quanto plus per bona opera creuerint tanto ad etatem maiorẽ perueniunt ꝛ tanto in ipsis tunica inconsutilis/ id est gratia ꝛ perseuerantia plus augetur. Ista autem tante virtutis est/ q̃ si pilatus/ id est peccator quãtũcũꝗ fuerit malus ipsam induat: nũꝗ erit sibi imperator celestis deus irritat' quin quando cum ista tunica coram ipso in die iudicij comparebit/ sibi in mãsuetudinẽ conuertatur/ ꝛ quin ab ipso misericordiã cõsequat. Si vero cõtingat q̃ sine tu- D
nica diuine gratie homo tũc adeat imperatorẽ: ira domini statim contra eum mouebitur: et dabit sibi infernale exilium et tormẽtum. Bene igitur dicitur. Beatus qui custodit vestimenta sua/ Apo.16.c.
ne nudus ambulet. Uel dic q̃ ista tunica christi Aliter.
significat ecclesiam: que reuera simplex et incõsutilis/ et sine diuisiõe schismatis vel erroris debet esse: et sic poterit semper crescere ꝛ augeri.
Apłs. Fecit sibi ecclesiam nõ habentẽ maculam. Ephe.5.

Capitu. xvj. Textus.

Et cum transisset sabbatum maria magdalene. Moralitatum Cap. vj.

VAlde mane ꝓma sabbatorũ mulieres de nocte venerũt ad monumẽtũ: vt vngerẽt cũ aromatib' q̃ emerãt corp' xp̃i. Cũ igit cõquererent de lapide ab ostio reuoluẽdo: ƒm qd dr. Ecce terremot' fact' est magn': angel' dñi descẽdit de ce- Mat.28.a
lo: et accedens reuoluit lapidẽ/ et sedebat super eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgur/ et

vestimenta eiꝰ sicut nix. Satellites vero qui cor
pus christi in sepulchro seruabãt/quasi mortui
ceciderunt. Mulieres etiã predicte ad aspectũ
eius fortiter obstupuerũt: ⁊ sicut Marcus dicit
C hic: ꝙ mulieres intrãtes in monumentum/vide-
runt istum in forma vnius iuuenis stola cãdida
coopertũ. Iste aũt angelus mulieres fuit conso-
latus/⁊ resurrexisse dñm protestatus. Satelli-
tes vero terruit: ⁊ ipsos quasi mortuos dereli-
Moralitas. quit. ¶Per sepulchrũ dñi põt intelligi ecclesia
materialis: in qua corpus christi in sacramento
Aliter. altaris seruatur. ¶Uel etiam ecclesia vniuersa-
lis: in qua corpus christi in persona pauperum
mortuum ⁊ depressum iacet et substernitur. Uel
sacre scripture mysterium/in quo corpus christi
mortuum iacet. In quo etiã de morte corporis
christi mysterium continet. Mulieres iste deuo-
te animas seu mentes vel personas simplices de
signant: que aromata virtutum vel vnguẽta de
uotionis leniturãqꝫ cõpassionis portãt: ⁊ iesum
siue in ꝑsona propria siue pauperũ per cõpassio
Mat.26.a nẽ vngere ⁊ linire affectant. Unde dicitur. Uenit
mulier habẽs alabastrum vnguenti preciosi: et
effudit super caput iesu. Lapis grandis qui ie-
sum claudit: pondus difficultatis significat/qꝺ
est in via veniẽdi ad iesum mulieres istas.i.sim-
plices retrahit atqꝫ grauat. Uenientes enim ad
pauperes obuiat lapis proprie paupertatis: ve
niendo ad scripturam obuiat lapis difficulta-
tis: veniendo ad eũ in sepulchro mentis per de-
uotionem/obuiat lapis nostre male consuetudi
nis ⁊ fragilitatis. Et ideo iste mulieres ante oĩa
debent auxilia bonorũ querere/vt lapidẽ hmõi
F valeant submouere/dicẽtes. Quis reuoluet no-
bis lapidẽ? Per istũ angelũ possunt intelligi bo
ni ecclesiastici vel prelati: qui reuera debent dici
iuuenes per virtutẽ fortitudinis ⁊ cõstantie. An
geli ꝑ virtutẽ limpitudinis ⁊ prudẽtie: aspectu
fulgurei/ꝑ virtutẽ seueritatis ⁊ iustitie: cũ vesti-
mẽtis candidis/per virtutẽ castitatis ⁊ mũdicie
Tob.5.a sicut de angelo Tob. dr. Qꝺ ipsi inuenerũt iuue
nem splẽdidum stantem precinctũ, paratum ad
ambulãdum. Isti eñ debẽt aspectu sue seuerita-
tis ⁊ iustitie satellites diaboli.i. peccatores ter-
rere. Isti per equitatẽ ⁊ mẽtis tranquillitatẽ de-
bẽt sedere. Isti in monumẽto christi ꝑ sue passio
nes meditationẽ/vel scripture expositionẽ/vel
ꝑ pauperũ nutritionẽ debẽt manere: ita ꝙ ẽt mu
lieres.i. simplices debẽt ꝯsolari ⁊ fouere: ⁊ lapi-
dẽ.i. oẽ ipedimẽtũ quominꝰ iesum inuenire/⁊ ad
eũ ꝑ spẽ ⁊ deuotionẽ venire valeant/ remouere:
Apoc.14.b ⁊ de resurrectiõe ⁊ aliĩs articulis ipos istruere.
Apoc.10.a Apo. Uidi angelũ dei fortẽ volãtẽ ꝑ mediũ celi.
Ibidẽ: cuiꝰ facies erat sicut sol. Ista igit̃ est veri-
tas/ꝙ quotiẽs mulieres ⁊ deuoti ad iesuꝫ volũt
ꝑ spẽ ⁊ penitẽtiã accedere/⁊ eũ ꝑ cõpassionẽ ⁊ de
uotionem in se vel in suis pauperibus vngere
semꝑ debẽt angelos.i. viros ecclesiasticos ⁊ p̄la
tos obuiã hr̃e: q̃ oĩa impedimẽta debẽt tollere: ⁊
oẽm offẽdiculũ lapidẽ remouere: ⁊ eos cõsolari
benigniter ⁊ iuuare: vt sic de talibꝰ angelis.i. vi
G ris ecclesiasticis dicat̃ illud qꝺ de angelis dr. Ec-
ce duo viri astiterũt iuxta illos in vestibꝰ albis.
¶Moralitatum super Marcum finis.

Liber tricesimusprimus Moralitatum super Lucam.

¶Capitulũ j. Textus.

Fuit in diebꝰ herodis regis iude sacer
dos quidã nomine. Morali. Ca. j.

DE euangelio
Luce nihil intẽdo ponere
nisi solũ illa q̃ p̄termittunt
Mattheꝰ et Marcꝰ. Iõ hic
dicit̃/ꝙ missus est angelus
gabriel ad virginẽ mariã i
Nazareth salutãdã: qui in
gressus ad eã ipsam suo lu
mine stupefecit: sꝫ cõsolatꝰ
eã ṽbo nũciauit eidẽ. Qꝺ credẽs ipsa/dei filium
mox cõcepit. ¶Ista possunt applicari exẽplari- Moralitas.
ter ad virgines: ⁊ maxime ad sanctimoniales: q̃
reuera exẽplo beate virginis iste debẽt manere
in ciuitate nazareth: q̃ interp̃tat̃ vnctio/vel mũ-
dicia custodiens/aut separatio: q̃ iste debẽt hr̃e
vnctionẽ deuotiõis/mũdiciã pure ⁊ caste cõuer
sationis/custodiã suꝑ ꝑsius, ꝑ diligẽtẽ discretio b
nem ⁊ separationẽ a mũdi negociĩs: vel secula-
riũ nugis/vel quibuscũqꝫ malis cõsortiĩs ꝑ soli-
tariã habitationẽ. Iste eñ debẽt dici maria per
amarã pniaꝫ ⁊ cõtritionẽ, ⁊ debẽt manere ⁊ stare
ĩfra domũ ⁊ claustrũ ꝑ oĩs vagatiõis abductio-
nẽ. Qꝺ ostẽdit̃ cũ dr: ingressus ad eã. Qui nõ in- p.354.b
uenit eã in platea/sꝫ in domo. Ps. Ecce elõgaui
fugiẽs ⁊c. Ad tales virgines nõ sunt qualescũqꝫ
viri mittẽdi: sꝫ solũ q̃ sunt angelꝰ gabriel/q̃ iter
pretat̃ fortitudo.i. viri angelici fortes in bonis
moribꝰ ⁊ robusti. Tales eñ de quibꝰ nulla põt
esse suspicio/debẽt virgines visitare: lumine bo-
norũ exẽplorũ ⁊ documẽtorũ ipsas illuminare: ⁊
verbũ dei ipsis annũciare ⁊ p̄dicare: ⁊ sic ipse po
terunt mediantibꝰ istis verbũ dei ꝑ gratiã susci
pere vel cõcipere: ⁊ ip̄m in vtero conscientie reti-
nere. Esa. Ecce virgo cõcipiet ⁊c. Audi tñ qꝺ dr/ Esa.7.c
ꝙ ṽgo expauit de lumine: ⁊ de angeli p̄ñtia incõ
sueta: in quo notari põt ꝙ nõ est aliq̃s ita angeli
cus/quin ṽgines eiꝰ cõsortiũ ⁊ p̄ñtiã debẽt ex-
pauescere: et quin quo aduersus ipsos ꝓbaue-
rint, debeant de ipsis dubitare. Uirile eñ collo-
quiũ debẽt metuere: quousqꝫ ipos cognouerint
ṽbũ salutis veraciter p̄dicãdo. Uñ dr. Dñe audi Abacuk.
ui auditũ tuũ ⁊ timui. ¶Cũ btã ṽgo filiũ dei cõ- 3.a
cepisset: ⁊ quadã die ad salutãdã elizabet: q̃ iã ꝑ Eodẽ ca.d
sex mẽses ante ioannẽ baptistã cõceperat, in mõ A
tana celeriter ascẽdisset: sic factũ est ꝙ iohãnes
existẽs in m̃ris vtero x̄pi ⁊ matris presentiã sen
sit: ⁊ ob eorũ reuerẽtiã exultauit. Uñ dixit heli-
sabet. Uñ mihi h̃ vt mater dñi veniat ad me? vt
eñ facta est vox salutatiõis tue in auribꝰ meis, Morali-
exultauit infans in vtero meo. ¶Ista possunt al tas.
legari ad confirmationẽ fidei incarnatiõis: quã
iohãnes sensit in vtero ⁊ predicauit in gaudio. Aliter.
¶Uel põt allegari de sanctitate iohãnis: q̃ in vte
ro existẽs x̄pm honorauit, ⁊ diuinitatẽ eiꝰ mox
agnouit. ¶Uel allega de humilitate virginis: q̃ Aliter.
ad salutãdã cognatã dignata est ascẽdere: ⁊ ad
eã celeriter festinare. In quo dat̃ nobis exẽplũ
ꝙ nullus debet esse ita magnus ⁊ dignꝰ, quin mi
nores cõsanguineos debet diligere: et eos qñqꝫ
benigniter visitare. ¶Uel dic ꝙ x̄pi ⁊ btẽ virgi- Aliter.
nis auxiliatrix p̄ñtia faciet pueros.i. puros et
inocẽtes sp̃ualr̃ exultare: et ob ipsoꝝ reuerẽtiã
gaudere. ¶Zacharias pater Iohãnis baptiste Eodẽ ca.e
añ natiuitatẽ ipsiꝰ iohannis mutus extitit: quo
nato statim loquelã recuperauit: ⁊ in laudẽ dei
prorupit, dicẽs. Bñdictꝰ dñs deꝰ isrl̃. ¶Iohan-
nes qui interpretat̃ in quo est gratia, significat Morali-
diuinã gratiã: qui igit̃ tali iohanne.i. tali gratia tas.
caret, mutꝰ.i. elinguis efficit̃: q̃ sibi nihil dicere
vl̃ loqui cõprobat̃. Uerũ qñ iste puer.s. iohãnes B
diuia gr̃a sibi nascit̃, ⁊ a deo ꝯcedit̃: tũc bñ ꝯgrue
verba salutis loquit̃. Uñ Greg. Inuanũ laborat
lingua p̄dicatoris nisi affuerit gr̃a saluatoris.

Capitulū ij. Textus.

Factū est aūt in diebus illis. Exijt edictū a cesare augusto. Mora. Ca. ij.

Pastores erāt in regione vigilātes ꝛ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. Ecce angel⁹ dñi stetit circa illos, ꝛ claritas dei circūfulsit illos: ꝛ timuerunt timore magno. Iste aūt angel⁹ statim ꝯsolat⁹ eos extitit: ꝛ gaudiū magnū illis retulit: ꝛ natum in bethleē mundi saluatorē nūciauit. Illi cōtinuo laudes celestis exercit⁹ audierūt: vsq3 in bethleē
Moralitas. venerūt: ꝛ mariā, ioseph ꝛ infantē inuolutū pānis ꝛ positū in ꝓsepio repererūt. ¶ Isti pastores possunt significare bonos ꝑlatos ꝛ ꝓdicatores ꝓuidos: q̄ pabulo sacre scripture. i. subuentio ni tpalis substātie cibo deuotiōis ꝛ eucharistie se ꝛ alios nutriūt: greges subditoꝝ a lupis īfernalib⁹ custodiūt: ꝛ sup ipos diligēter attēdūt. Uñ.
Lu. 12. c Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret: vigilaret vtiq3 ꝛ nō sineret ꝑfodi domū suā. Tales igitˀ ab āgelis visitantˀ: lumine charitatis ꝛ gratie circūfundūtur: timore dñi cōstituuntˀ: ꝛ ab ipso spūaliter cōsolantˀ. Finaliter aūt post mortē vsq3 in bethleē, q̄ interꝑtatˀ dom⁹ panis. i. vsq3 in paradisum trāseūt: vbi mariā cū ioseph. i. cū sanctis:
c et infantē christū inuolutū pānis humanitatis nostre nature: reclinatū i ꝓsepio ꝑfectiōis eterne ꝑsonaliter inuenerūt: a quo gaudiū ꝛ cōsolationē glorie sempiterne recipiūt ꝛ acquirūt. Glorificantes (inquit) ꝛ laudantes deum in omnib⁹
Mat. 2. b que viderāt ꝛ audierant. Mat. Uidentes stellā gauisi sunt: ꝛ intrātes domū inuenerunt puerū cū maria matre ei⁹. Debēt ergo pastores nr̄i sollicite vigilare: vt tale possent premiū reportare.
Apoc. 16. c Apoc. Beat⁹ q̄ vigilat. ¶ De oblatione data pro christo in tēplo oblato, de symeone ꝛ anna nihil dico: nec etiā de ipso in medio doctorū inuento: nec etiā de aliis, que in. iij. vel in. iiij. caplis cōtinentˀ: q2 supra in Mattheo ꝓ maiori ꝑte ponuntˀ.

Capitu. iiij. Textus.

Iesus aūt plenus spū scō egressus est a iordane. Moralitatum Cap. iij.

Christus postq̄ cōtra diabolū tētātē se ꝑualuit: tādē in nazareth veniēs, synagogā iudeorū itrabat. Exhortabātur igitˀ ipm iudei, vt ibi i patria sua i qua nutrit⁹ fuerat ꝛ ꝯcept⁹ aliqua mirabilia faceret dicētes. Quanta audi-
a nimus facta in capharnaum, fac ꝛ hic in patria tua. Christ⁹ vero in ipsa patria nulla facere voluit mirabilia: q2 nullū prophetā in sua patria fore acceptū dixit: etiā per exēplū helie, ꝛ helisei ꝓbauit: quorū tpib⁹ multe fuerāt vidue ꝛ multi leprosi in israel: helias tñ ad vnā est missus viduam sareptanam: ꝛ helizeus vnicū sanauit leprosum, naamā. s. syrum: qui aliunde, non de isrl̄ natus fuerat. Acsi recte vellet dicere dñs, q̄ isti prophete nō illis de patria sua, sed alienigenis fecerūt miracula: ꝛ q2 nullus hō sanctus in sua patria cōdigne honoratur: ꝛ ideo ad extremos
Moralitas. recesserūt. ¶ Ista etiā hic verificata sunt de xpo: q2 cū i synagoga Esaiā exponeret: isti cōpatriote sui indignabantˀ de ipso: ꝛ eū filium fabri ap-
Mat. 13. g pellabant. Uñ dicitˀ q̄ isti de ipso sic dicebāt. Nōne iste est fili⁹ fabri ꝛc. Uñ igitˀ habuit oia ista? Sicut aūt hic dicitˀ: isti de indignatione ad iniurias prorupcrūt: ꝛ eū ad supercilium ciuitatis duxerūt: ꝛ eū ꝓcipitare voluerūt: ipse tñ ꝑ mediū iporum trāsiuit: ꝛ de ipsorū manibus euasit. ¶ Ista Moralitas.
oia allega q̄ nimia familiaritas parit cōtēptum: q2 reuera sepe est q̄ sapiēs hō minus reputatˀ in patria sua q̄3 in aliena: ꝛ minus a notis q̄3 ab extraneis: ꝛ minus a suis familiaribus q̄3 ab extraneis populis remotis. Facile em̄ est, vt pares paribus inuideāt: ꝛ vicinorū suoꝝ sapientiā ꝛ virtutes alii mordeāt ꝛ cōtēnāt. Uñ cū ab illo philosopho q̄reretˀ a quo esset potissime cauēdū i hac vita? Respōdit, q̄ ab iuidia amici, ꝛ iniuria inimici: c
vñ fit q̄nq3 q̄ mali ꝛ inuidi cōpatriote contra bonos vicinos insurgūt: ꝛ q̄3uis eos i virtute ꝛ sciētia videāt ꝓcellere: ipsis tñ tūc detrahēdo genus iporꝝ ad memoriā reducūt: ꝛ q̄ñ cōtra ꝑsonas aliq̄d neq̄eūt dicere: ipsum tñ occasione gn̄is vilipēdūt, dicētes: Nōne iste est filius fabri? nōne parētes eius apud nos sunt? Uñ huic oia ista? Acsi diceret. Iste nō ē dign⁹ a nobis honorari: nec est credibile ipm virtualiter posse operari, quē de tā infimis parētibus apud nos cōtigit gn̄ari. Dicūt 1. re. 28. a
em̄ illud. Quis est dauid vt seruiamus illi? Et tñ 3. re. 12. d
q̄nq3 istud nō sufficit: q̄nimmo cōtra eū ꝑsonalr insurgūt: ꝛ eū de statu ꝛ gradu ꝓcipitāt ꝛ ꝓsternūt: ꝛ a sua ciuitate ꝛ patria fugere ꝛ recedere eū aliquotiēs cogūt. Mat. Inimici hois domestici eius Mat. 10. d
Sicut de illo scipione, q̄ dato q̄ reipublice romane infinita bona fecisset: ciues tñ romani eius ꝓsperitatē ꝛ virtutū magnitudinē ferre ꝑ inuidia nō valētes: ipm in exilium propulerūt: sicut ponit Mat. 13. g
Macrobius. Sicut em̄ dicit dñs. Nō est ꝓpheta sine honore nisi in patria sua. Et iō sepe fit q̄ viri prudentes ꝓpriā patriā negligūt, ꝛ mansionez in alia patria q̄rūt: ibiq3 amplius honorantˀ: ꝛ prosperitate maiori alibi q̄3 apud suos promouentˀ. Gen. 12. a
Quapropter dictū est abrae. Exi de terra tua et de cognatione tua, ꝛ veni in terram quā monstrauero tibi: ꝛ faciam te in gentem magnam.

Capitulū v. Textus.

Factum est aūt cū turbe irruerent in eū, vt audirent verbum dei. Moralitatum Capitulum iiij.

Cum petrus ꝛ sui socii piscarentˀ, ꝛ ꝑ totā noctē laborassent ꝛ nihil cepissent: ꝯtigit q̄ dñs nauē illā ascēderet, ꝛ d̄ nauicula turbas doceret: ꝛ q̄ nauē in altū duci: ꝛ retia in capturā laxari iuberet. Cū igitˀ petr⁹ cuius erat nauis, de vano labore toti⁹ noctis ꝯquererétˀ ꝛ diceret. Preceptor inquiēs ꝑ totā noctē laborātes nihil cepimus: in ṽbo aūt tuo laxabo rete. Sic factū est q̄ tātā pisciū multitudinē cōcluserūt q̄ rete eoꝝ rumpebatˀ: ita q̄ aliā nauiculā i Moralitas
auxiliū vocabāt: ꝛ ābe piscib⁹ replerentˀ. ¶ Ista nauis moralr aiam significat: quā q̄libet in mari ꝛ fluctib⁹ hui⁹ vite h3 regere, ꝛ ab ipso rete bone volūtatis laxare: ꝛ pisces meritoꝝ in hac nauicula ꝯgregare. Uñ tñ q̄3diu nō est xps in ista ꝑ grām. i. q̄3diu durat nox ꝛ tenebrositas vitioꝝ: tādiu deficit captura pisciū. i. meritoꝝ. Nocte em̄ culpe satis pōt hō laborare: ꝛ bona opa ꝑpetrare: vel circa tpalia lucra ꝛ negocia isudare: q2 nunq̄3 sibi ꝯtiget ex tali labore pisces. i. merita acq̄rere vel hr̄e.
Uñ. Per totā nocte (inq̄t) laborantes nihil cepim⁹ b
Esa. Inuanū laboraui sine causa inane consum- Lu. 5. a.
psi fortitudinē meā. Sic reuera q̄nq3 christus ibi Esa. 49.
ꝑ gratiam intrat: vt turbas malarū cogitationū

doceat ⁊ cōpescat: ⁊ tūc ad ad ei⁹ monitionē ⁊ inspirationē rete bone volūtatis in altū ducit: inquantū affectus eius ⁊ opa ad eterne vite altitudinē ordinant: ⁊ sic ꝑ certo pisces .i. merita cumulant: ita ꝙ due nauicule .i. non solū aīa, imo etiā corp⁹ istis piscib⁹ .s. meritoꝝ operib⁹ mox replētur. In xp̄i em̄ presentia nō absentia, fit talis captio: in die gratie, nō in nocte culpe, fit meritoꝝ
Jo.9.a acquisitio. Unde dicit dn̄s. Me oportet laborare
Aliter. donec dies est. ¶ Uel dic ꝙ nauicula significat sacrā scripturā: in qua petrus .i. quicūq̄ p̄dicator pōt satis sine fructu laborare: q2 sicut rete p̄dicationis a mari hui⁹ mūdi pro piscib⁹ capiēdis .i. pro peccatorib⁹ cōuertēdis pōt inuanū mittere ⁊ laxare, nisi xp̄i presentia ꝑ gratiā dei assistat: q̄ rete p̄dicationis in altū ducere .i. ad spem eterne retributionis ordinare doceat. Sine em̄ xp̄i gratia, nec p̄dicatio ꝓficit: ⁊ sine eius gr̄a in officio
Ps.126.a p̄dicationis ꝑ nihilo laborat. Psal. Nisi dn̄s edificauerit domū ⁊c. Quod etiā bene supponit hic: vbi xp̄s post piscaturā pisciū dixit Petro. Noli
Eodem.c.d timere: iam enim eris capiens hoies. ¶ Cū circa
h xp̄m infirmi multi vndiq̄ cōfluxissent: ecce viri q̄ portantes hoiem in lecto, q̄ erat paralyticus, cū ipsum pre turba ante ipm̄ nō possent ponere, supra tectū ascēderūt: et per tegulas dimiserunt in lecto in mediū ante eū. Christus igit vt fidē illoꝝ vidit, paralytico peccata dimisit: ⁊ vt lectum suum tolleret, ⁊ sanus corporaliter recederet, imperauit dicens. Surge, tolle lectū tuū ⁊ vade in
Moralitas domū tuam. ¶ Iste paralyticus est animus peccatoꝝ, q̄ est debilis, infirmus, ⁊ ꝑ carnis mollicie resolutus: ⁊ more paralytici qui ad executionem bonoꝝ operū inhabilis ⁊ ineptus est: de quo dr̄.
Marc.8.a Dn̄e puer meus ⁊c. Quatuor viri qui istū portabant ⁊ corā iesu ponere cupiebant: sunt quatuor cardinales virtutes, vel quatuor affectiones: q̄ istū paralyticū ante iesum, qui interpretat saluator .i. ad salutis statū cupiūt adducere: ⁊ sibi gratie sanitatem pro virib⁹ ꝓcurare. Uerum q2 turba malarum cogitationū ⁊ tētationū, necnō sollicitudinū mūdanorū illā sanitatē impediūt: ideo isti portitores debēt istū infirmū supra tectū domus .i. supra apicē rōnis eleuare ⁊ erigere: ⁊ ab istis turbis malis se mouere: deide ipm̄ ꝑ suā psi⁹ humiliationē ante iesum deponere: ⁊ eum ꝑ mie implorationē eidē offerre: ⁊ ab ipso remediū ⁊ ve-
A niā implorare: qd̄ si fecerit: christus sibi pctā dimittet: ⁊ lectū carnalis delectationis ipm̄ tollere carnis desideria anteferre pcipiet: ipsumq̄ de vitio negligentie surgere iubebit: ⁊ in domum suā .i. ecclesiā vel bonam conscientiā pergere imperabit: vt de lecto carnalis delectatiōis exeat dicēs.
Luc.5.e Ephe.5.d Surge, tolle lectū tuū ⁊ vade. Aposto. Surge q̄
Luc.7.c dor. ⁊c. Unde Luce. Resedit qui erat mortuus.
Aliter. ¶ Uel per istos portitores qui supponuntur esse quatuor: intelligo esse quatuor euangeliorū, doctores vel p̄dicatores, vel quatuor virtutū possessores: qui paralyticos .i. peccatores dn̄o offerunt: ita ꝙ eoꝝ industria ⁊ xp̄i clementia sani et mundati recedunt.

¶ Capitu. vij. Textus.

Cum autem implesset omnia verba sua in aures. Moralitatum Cap. v.

IBat Jesus in ciuitatē que vocat Naim: ⁊ cum appropinquaret ad portas ciuitatis, ⁊ ecce mortu⁹ efferebatur vnicus fili⁹ sue matris: et hec cū esset vidua, ⁊ turba multa ciuitatis: iesus mia motus, portitores loculi stare iussit: ⁊ ipsis stantibus loculū tetigit: ⁊ vocās adolescentem, ipsum a mortuis suscitauit: ⁊ ipsum matri sue sanum dedit. Adolescens inq̄t, tibi dico surge: ⁊ resedit q̄ erat mortu⁹: ⁊ cepit loq̄: ⁊ dedit eū matri sue. ¶ Iste Moralitas
fili⁹ significat quēlibet fidelē: q̄ matris sue .s. ecclesie filius vnicus dicit: ꝓ eo ꝙ ab ipsa vnice diligit ⁊ fouet. Militans enim ecclesia, q̄ nūc a xp̄i personali p̄sentia vidua est: quā fidelē vnice diligit: summeq̄ dolere dicit, qn̄ ꝑ vitia ipsum ꝑdit. Unde dr̄. Sicut mater vnicū amat filiū ⁊c. Qn̄q̄ 1.Reg.1.d
etiā fit, ꝙ talis fili⁹ per pctm̄ morit, ꝙ iam a quatuor portitorib⁹ .s. a mala dilectione, a penitētie timore, a spe longe vite, ⁊ a spe finalis penitentie in sepulturā infernalem offertur. Iamq̄ in porta trinitatis .i. in extremis in publica executiōe malorum operū cum turba vitiorū: inuenit etiā in loculo seu feretro proprie carnis seu male cōsuetudinis inuoluit ⁊c. Sed christ⁹ qn̄q̄ sibi misertus, de pctō ipsum suscitat: loculū carnis ei⁹ per correctionē tangens, ipsum per inspirationē ⁊ predicationē ad fidē ⁊ salutē vocat. Adolescēs tibi dico surge. Qui per cōtritionē surgit: ⁊ ꝑ cōfessionē alloqui incipit: ⁊ sic per satisfactionē ipm̄ matri sue .i. ecclesie reddit: dicens illud. Mulier Jo.19.e
ecce fili⁹ tuus. ¶ Uel dic ꝙ christ⁹ tres mortuos in tribus diuersis locis dicit suscitasse. Puellā in Matth.9.c
domo: adolescentem in porta sicut hic: lazarū in Luc.7.c
sepulchro. Per illos igit tres mortuos intelligū Jo.11.f
tur tres spēs hoim̄ pctoꝝ: quos qn̄q̄ dn̄s suscitat a pctō. Puella enim mortua in domo, significat aiam in domo conscientie mortuam per malū desideriū seu cōsensum. Iuuenis in porta, significat peccatorē, q̄ inde exiuit ad malū op⁹ ⁊ ad actū. Lazarus in sepulchro, significat peccatorē q̄ C
tandē fetidus ⁊ corrupt⁹ est ꝑ male ꝯsuetudinis vitiū. Isti ergo a dn̄o suscitati legunt: q2 nullus peccator siue sit solū mortu⁹ in ꝯsensu, siue sit vlteri⁹ in actu, siue in male ꝯsuetudinis estu nō pōt suscitari vel iustificari ꝑ alterū, q̄ ꝑ xp̄m. Christ⁹ aūt istos tres suscitat: q2 de oī genere pctoꝝ xp̄s aliquos ad vitā vocat. ¶ Cū dn̄s i domo simonis Eodē.c.f
leprosi recūberet, ecce mulier q̄ erat i ciuitate peccatrix, attulit alabastrū vnguēti: ⁊ stās retro, cepit lachrymis abluere, capillis suis tergere, ore osculari, ⁊ vnguēto vngere pedes ei⁹. Uidēs autē dn̄s simonē indignatū, ex hoc q̄ a peccatrice se tāgi ꝑmitteret, ipm̄ increpauit: de duob⁹ debitoribus parabolā recitauit: penitentiā mulieris cōuiuio hospitis preposuit: ⁊ ipsi mulieri peccata oia relaxauit. ¶ Ista possunt allegari, ꝙ de⁹ pl⁹ Moralitas
peccatorē diligit pfecte diligentē q̄ iustū arrogātē: ⁊ de suis virtutibus p̄sumentē, aliosq̄ contēnentē. Illud etiā phariseo ⁊ publicano dicit. Qd̄ Luc.18.c
pharise⁹ q̄ publicanū cōtēnebat, ⁊ suas iustitias recitabat, seq̄ alteri p̄ferebat, reprehendit. Publican⁹ vero qui sua peccata memorās, vix audebat celū aspicere: ⁊ pectus suū ꝑcutiens, miam clamabat: iustificatus recessisse ꝓbat. Ideo bene D
dicitur. Qd̄ gaudiū est angelis ⁊c. q̄ sup nona- Luc.17.b
gintanouē iustis. ¶ Uel allega ꝙ pl⁹ placet dn̄o Aliter.
sacrificium spūs contribulati, q̄ opus exterius ꝓpalatū: plus em̄ cōmendatur penitētia lachrymosa magdalene, q̄ simonis cibaria copiosa: et magis fuit refectus dominus peccatricis fletibus, q̄ hospitis cibis ⁊ potibus. Psal. Fuerunt Ps.41.a
mihi lachryme mee panes ⁊c. ¶ Uel allega quo- Aliter.
modo multi sunt ita presumptuosi, ꝙ qui semel peccator fuerit, non credūt eum ad dominū posse conuerti: nec debere a Christo recipi: nec in eius obsequijs delectari: quinimo si ipsos penitentes iuxta se vident, debeant intendere et vacare. Apostolus. Contemptibiles in ecclesia de- 1.Co.10.a
bent ad talia iudicia requiri. ¶ Illud autem Cap.12.c

qd hic sequit de illo diuite, cui⁹ ager fruct⁹ vberes attulit: q̃ multa cõgregare ⁊ horrea augere disposuit: ⁊ anime sue dicebat. Anima mea, multa bona habes reposita in annos plurimos. Cui vox de celo facta est. Stulte, hac nocte repetent animã tuã a te: que aũt congregasti, cui⁹ erunt?
Moralitas. ¶Hoc allega contra auaros: qui per superabundantiam diuitiarũ nõ studẽt pauperibus erogare: sed potius congregare, ⁊ in annos plurimos conseruare: qui de propinqua morte non cogitant: sed in bonis suis diu luxuriari student. In quibus q̃nq; repentini interitus veniũt ⁊ eorum
Job.5.a animas subito capiunt. Job. Ipm rapiet armat⁹
Ca.12.e ⁊c. ¶Hic fit mentio de duobus generibus seruo-
E rũ, quos constituit dñs super familiam: quibus preceptũ est a dño vigilare: quorũ quidã vigilãt, ⁊ dñm suum spectant: vt quacũq; hora venerit vigilia prima, scda, quarta, ipsos inueniat vigilãtes: ⁊ isti pculdubio beati dicunt: ⁊ eisdẽ finaliter a dño ministratur. Amen (inquit) dico vobis, q precinget se, et faciet illos discũbere: et transiẽs ministrabit illis. ¶Aliqui tamen eorum cõtrariũ faciunt: q̃ de aduentu dñi solliciti non sunt: sed ipm morari videntes, ad mala plurima. s. ad bibendum, edendum et inebriandũ: et cõseruos sibi cõmissos pcutiendũ ↄuertunt: q̃ si q̃d dixerit seruus ille: morã faciet dñs me⁹: et ceperit percutere ⁊ inebriare: ⁊ de talibus dicit q hora qua
Eodẽ.c.f domin⁹ eorũ veniet, nesciet ipos, ab aliis diuidet: ⁊ partẽ eorũ cũ fidelib⁹ ponet. ¶Fit etiã hic mẽtio de duobus aliis generibus seruorũ: de q̃bus qui sciunt volũtatẽ dñi, et nõ faciunt eã: ⁊ isti plagis vapulare merent: ⁊ de aliis qui nec sciũt, nec faciunt, et isti non tantũ vapulãt sicut primi. Et sequit ibi verbũ christi. Quia oĩs cui multũ da-
Moralitas tũ est, multa querent ab eo. ¶Sic vero cum dñs tradiderit familiã populi sui seruis suis. s. prelatis et principibus gubernandã: ⁊ oĩbus precipit q sint vigiles ⁊ attenti. Cõstat q de istis seruis
F inueniunt due species boni ⁊ mali: boni semper timent dñm christũ subito ad eos in iudicio venturũ: et eos per mortem vocaturũ: ⁊ eos rõnem villicationis petiturum: ⁊ ideo cõtinue in bono vigilãt: mortẽ ⁊ iudiciũ semp expectãt: vt quacũq; hora vocati fuerint, ipsos in bono statu christus inueniat, summe student: quapropter a domino cõmendant: ⁊ in celesti gloria discũbentes diuinũ
Matt.24.d ministeriũ ꝓmerent. Unde Matth. Beatus seru⁹ ille quem cum venerit dominus, inuenerit eũ vigilantem. Mali aũt econuerso faciunt: q̃ isti videntur habere oculum ad morã quã facit dñs suus. i. ad dilationẽ iudicii et mortis: ⁊ ad longã vitam quam sperant sibi concessam. Et ideo isti per negligentiã dormiunt: p gulam comedunt ⁊ bibũt: per crudelitatẽ seruos sibi cõmissos. i. populũ sibi subditũ rapinis percutiũt, quapropter sepe sitq; isti morte preueniũtur: ⁊ a bonis fidelibus diuidunt: et cum dãnatis in inferno dãnan-
Matt.24.d tur. Mat. Ueniet dñs serui illi⁹ q̃ non sperat, et hora quã ignorat: ⁊ partem eius ponet cũ hypo-
Moralitas critis: illic erit fletus et stridor dentium. ¶Illud quod sequit de seruo sciente voluntatẽ dñi sui ⁊ non faciente põt allegari cõtra viros sciẽtificos: qui sciunt bonũ et non faciunt: q̃ isti pre ceteris
Ja.4.d dãnabunt: quia sicut dr. Scientes bonum facere et non facientes, peccatum est illis. Illi aũt q̃ nec
1.Cor.14.g sciunt: nec faciunt, vt simplices et illiterati fideles et pagani: et si per ignorantiam nõ excusant
G a toto: q̃ ignorãs ignorabit: per ipm tñ excusantur a tanto: q non tantũ punient sicut dñi voluntatẽ scientes: ⁊ ipsam facere nõ dignant: plus dã-
Mat.25.b natiõis accipiẽt clerici ⁊c. Et ideo bene sequitur. Cui multũ datũ est multũ exigitur ab eo. Quãto plura receperunt talẽta, tanto plura reportaue-

runt lucra. Ad plura igitur tenent scientifici⁹ qui recepit plura, q̃ ignarus qui recepit pauciora.
¶Illud autẽ quod sequit: quia dñs dicit se venisse ad ignẽ in terram mittendũ ⁊ pacem tollen- Eodẽ.c.f
dã: ⁊ parẽtes a filiis diuidendos. ¶Hoc autem Moralitas
põt allegari q̃uo prudens princeps vel prelatus summe debet studere, vt confederationes malorum rũpat: sicut ad literam de phariseis ⁊ saduceis fecit Paulus: vt igne seueritatis ⁊ iustitie Act.23.b
succendat, ⁊ pacem cum vitiis ⁊ cum hominibus impiis tollat: dicens illud. Non veni pacem mit- Mat.10.d
tere in terrã sed gladium. ¶Uel ad literã illud Aliter.
fecit christus in ecclesia primitiua: vbi de vna domo aliqui conuertebantur, alii non: ⁊ sic ignis zelus ⁊ discordia nascebãtur. Apocalyp. Habebat Apoc.6.a
gladium magnum: et datum est ei vt tolleret pacem de terra.

¶Capitu. xiii. Textus.

Aderant autem quidam eo in tempore nunciantes illi de galileis. Moralitatũ Capitulum vi.

Cum pilatus ꝓ quorundã galileorum sanguinem cum eorum sacrificiis miscuisset: et eos crudeliter (vt supponitur) occidisset. Cũq; in siloe quedã turris sup ꝺecẽ ⁊ octo hoĩes cecidisset: ⁊ eos oppressisset: nec illos qui talia passi fuerãt ceteris magis peccatores credidit: de qua tamen crudelitate christ⁹ reprehẽdit ⁊ eos nõ plus peccatores aliis asseruit: s; nisi penitentiã agerent, oẽs simul perituros predixit. Putatis (inquit) q isti debitores fuerãt pter oẽs? Nõ, dico vobis: sed si nõ penitentiã egeritis oẽs
simul peribitis. ¶Ista possunt allegari q in mũ- Moralitas
do culpe non semper correspondent penis, sicut nec premia meritis: nec econuerso. Constat enim q q̃nq; ẽm dispositionem occulte dei iustitie, multi qui non sunt ceteris peiores, casus in hoc mũdo sustinent grauiores: quinimo sepe fit q illi q̃ peiores sunt, in hoc mundo ampliori prosperitate letant: ⁊ q̃ boni sunt, q̃nq; maiori aduersitate grauantur: nõ debent hoĩes illos deteriores credere, quos vident grauioribus fortune casibus
succũbere. Bene ergo dr. Nolite iudicare: ⁊ nõ iu- Mat.7.a
dicabimini. Uide de hoc infra. Actuum vltimo.
¶Hic fit mentio: q cũ quidã q̃ haberet ficũ in vi- Eodẽ ca.b
nea sua: ⁊ annis singulis fructum quereret, ⁊ in ea nõ reperiret voluit eam succidere dicens. Ecce anni tres sunt ex quo veniẽs fructum in ficulnea hac quesiui, ⁊ non inuenio. Succidite ergo il-
lam: vt q̃d etiam terram occupat? Agricola dño A
respondit. Dñe dimitte eã ⁊ hoc anno, vt fodiam circa eã, ⁊ mittã stercora: si aũt non fecerit fructũ
in futurũ succide eã. ¶In vinea eccl'ie talis steri- Moralitas
lis ficulnea est peccator: q̃ nullũ bonorũ operum ꝓducit fructũ: quia proculdubio dñs non inuenit i eo fructũ p tres annos: q̃ nec fructum fidei spei nec charitatis, nec cordis, operis, nec oris: quapropter quãtũ est de se statim vult eam succidere per mortem ⁊ damnationem euellere: cũ sine fructu terrã ecclesie non debet occupare. Dã.
Succide arborem. Sed pro certo sub spe q agri- Dañ.4.b
cola. i. prelatus vel predicator illam arborem p correctionẽ fodiat: ⁊ q stercora. i. proprie vilitatis cõsiderationẽ apponat, sic q fructus bonos ꝓducat: q̃nq; dimittit ipsum viuere. Si vero; nec sic se conuertit: sed longanimitatem diuine patientie

tientie villipendēs in sterilitatē vitiorū̄ ceciderit·
ꝛ fruct⁹ bonorū̄ operū nō ꝓtulerit:in futurū dn̄s
veniet,ꝛ eā ꝑ mortē tpalē ꝛ eternā succidet ꝛ de-
Luc.3.b struet.Luc.Iā securis ad radicē arborū ꝛc.¶In-
Eodem ca. trās iesus in synagogā,vidit ibi mulierē q̄ habe
bat spm̄ infirmitatis annis decē ꝛ octo.Erat enī ad
terrā taliter incuruata:vt oino nō posset respice
Gen.28. re.Cui dn̄s cū manū imposuisset:statī erecta est
B ꝛ dn̄m glorificauit.¶Sic vere fit ꝙ in synagoga
Moralitas fidelium inuenitur aliquando aliqua mulier.i.
aliqua anima vel persona diuersis vitijs aggra-
uata:ꝛ ad terrā.i.ad terrena ꝑ auaritiā inclina-
ta,ꝙ nec celū pōt inde taliter respicere:nec de ce-
lestib⁹ cogitare.Sicut ad lrā videm⁹ de secula
2.paral.in rib⁹ ꝛ terrenis hoib⁹:q̄ vident posse dicere cū ma
oratione nasse.Incuruat⁹ sū vinculo ferri ꝛ nō ē respira
manasses. tio mihi ꝛc Ps̄.Dorsum eorū semꝑ icurua ꝛc.Isti
Ps̄.98. enī octodecim anni q̄ cōstant ex decē ꝛ sex ꝛ duo
bus,infirmi dicunt inquantū decē ꝑcepta legis,
sex opa mie,ꝛ duo charitatis mādata transgres-
gressi fuisse ꝓbant:ꝛ tn̄ talibus xp̄s qn̄qꝫ manū
sue mie porrigit:ꝛ eos a curuitate terrenorū eri-
Job.40.a. git:dicēs illud.In sublime erigere ꝛ esto gl'iosus
Ita ꝙ isti de terrenorū auaricia ad celestiū amo-
rē sani surgunt:ꝛ deum glorificant ꝛ extollunt.

¶Capitu.xiiij. Textus.

Et factū est cū introisset Jesus in domū cuiusdam principis phariseorum. Moralitatum Capitulum vij.

Moralitas. **H**Ic dicitur quo-
modo christus hydropicū sana-
uit in sabbato.¶In hoc notari pōt
ꙗ nullus est ita hydropicus.i.ꝑ
C superbiā inflatus:nec ita per aua
ritiā sitibūdus,quin saltē in sab-
batis.i.in festiuitatibus debeat sanari:ꝛ quin qn̄
Eodē.c.b xp̄s in religione vel ecclesia offert animus ei⁹
debeat quietare.¶Christus inuitatus ad conui-
uium,intendens qūo primos recubitus eligerēt
incepit eos instruere dicēs.Recumbe in nouissi-
mo loco:vt veniens qui te inuitauit dicat.Amice
ascende superius:ꝛ nō discūbas in primo loco,ne
forte honorabilior te inuitatus fuerit:ꝑpter quē
Moralitas oporteat te descendere,ꝛ cum rubore nouissimū
locum tenere.¶Ista possunt allegari ꝯtra ambi
tiosos:cōstat enī ꝙ deus ad nouissimū statū eccle
sie,vel ad nuptias mūdane ꝓsperitatis sm̄ diuer
sos gradus vniuersos inuitat.Ueruntamen ipse
vult ꝙ vnusquisqꝫ gradū suū custodiat:ꝛ nullus
ad altiorē gradū ꝙ̄ deceat ꝑ ambitionē ascēdat.
Sꝫ quia multi sunt hi q̄ primos recubitus.i.al-
tiores status primatus ambiūt ꝛ eligūt:ibidem
iure vel iniuria se reponūt ꝛ iō finaliter in morte
ad locū infimū,scꝫ ad infernū cū rubore ꝑpetuo
descēdūt:ꝛ a celsitudine quā impudēter ascende
rūt,deponunt.Econuerso illi q̄ mōin nouissimo
loco.i.i.in statu humilitatis ꝛ paupertatis sedēt,
ꝛ q̄ in hoc mūdo gradu ꝛ statu sunt cōtenti,fina-
liter in morte superi⁹ ad locū honorabilē para-
disi inuitabunt:ꝛ ibi feliciter extollent.Amice in
Eodem.c.d quit ascende superi⁹.Un̄ ois q̄ se exaltat humilia
D bit ꝛc.¶Hō quidā fecit cenam magnā:ꝛ vocauit
multos:ꝛ misit seruū suū hora cene dicere inuita
tis vt venirēt:q: parata sunt oia.Oēs tn̄ ceperūt
se excusare.Primus dixit ꝙ villā emerat volens
exire videre illā.Alius dixit,se quinqꝫ iuga boū
emisse:ꝛ ad ꝓbandū illos velle exire.Alius ait,
vxorē se duxisse:ꝛ eā accipere debere.Quib⁹ au-
ditis pater familias iterū seruos misit:debiles ꝛ
claudos ciuitatis ad cōuiuiū itroduci mādauit:

de ipsisqꝫ domū suam repleuit.Ipsos vero qui se
excusauerunt,de cena sua nunquā gustaturos
ꝑpetuo ordinauit.¶Sic vero cū de⁹ a principio Moralitas
ordinauit quandam cenam,scilicet refectionem
glorie paradisi:ꝛ ad ipsam vocauerit ꝛ inuitaue-
rit vniuersos:cōstat ꝙ hora cene scꝫ nūc in tem-
pore gratie ipse non cessat seruos suos.i.predi-
catores mittere:ꝛ ad illud ꝯuiuium homines cō-
uocare.Sꝫ proculdubio communiter omnes di-
uites se excusant:ꝛ primo auari qui emere,vide-
re,acquirere,possidere villam huius mundi ipsi⁹
diuitias,honores prediligūt:ꝛ ideo circa ista in-
tenti,plus debito adhoc celeste ꝯuiuiū per bona
opera non accedūt.Uillam inquit emi:habe me Pro.27.a
excusatum.Unde in Prouer.Anima saturata cal
cabit fauum.Alij excusantur propter vxorem.i.
propter carnales delicias.Qui enim vxorem.i.
carnē vel carnalē affectionē ꝯult ducere:necesse E
habet ab affectu ꝛ desiderio celestis glorie retro
ire:ꝛ celeste conuiuiū fastidire.Alij excusant pro
pter quinqꝫ iuga boum idest propter quinqꝫ sen-
suum illecebras:quia ita sunt aliqui vagi,ꝛ ita
dederūt sensus suos ad exteriores illecebras hu
ius vite:ꝙ de eternis ꝛ spiritualibus nihil curāt:
ꝛ ideo breuiter nullus taliū cenam paradisi gu-
stabit:q: non est dignū ꝙ aliqs admittat ad illā
qui mundi delectabilia sibi preponit.Pauperes
igitur tribulati ꝛ debiles illuc per tribulationes
intrare coguntur:ꝛ de talibus aula paradisi im-
pletur:quia diuites circa terrena vacantes,cele-
stia repudiant:soli restant pauperes,qui ad con Ps̄.21.f
uiuium illud vadunt.Ps̄.Pauperes saturabunt Eodem.c.e
ꝛc.¶Illud qđ hic ponitur scꝫ qui vult turrī edi
ficare:prius sedens computat sumptus qui ne-
cessarij sunt si habeat ad perficiendum:ne postqꝫ
edificare inceperit,ꝛ edificare nequierit,dicatur
sibi illudendo illud.Iste homo cepit edificare
ꝛ non potuit consummare.Et illud de rege q̄ co-
gitat si cum suo exercitu poterit occurrere illi q̄
venit cōtra eū cū maiori:vel alias,qui missis le- Moralitas
gatis rogat ea q̄ sunt pacis.¶Ista possunt allle-
gari ꝯtra illos qui in suis viribus nimis ꝯfidūt
ꝛ q̄ merita sua vires ꝛ virtutes non bn̄ pōderāt.
Constat enī ꝙ quilibet hꝫ facere cū vno potētis-
simo rege:cum deo.Hꝫ enim edificare necessario
vnā altissimā turrim.i.celsitudinē contēplatiōis
apicē perfectionis:ꝛ iō quilibet dꝫ seipsum colli-
gere,virtutes suas mēsurare,cōputare:vt in se- F
ipso cognoscat si sua merita sufficiant ad hoc ꝙ
possit regi in die iudicij occurrere,ꝛ turrī mora
lis celsitudinis cōsummare:alioquin si diminu-
tū se ꝛ insufficientē inueniat,dꝫ legationē oratio-
nis deuote ad deū mittere:ꝛ ipsius pacē ꝛ veram
misericordiā implorare.Un̄.Esto consentiens ꝛc. Mat.5.d
¶Uel dic cōtra ꝑsumptuosos:qui qn̄qꝫ de suis vi Aliter.
rib⁹ ꝑsumunt se turrim ꝑfectionis ꝛ contēplatio
nis posse in se ꝛ ex seipsis ꝑficere:ꝛ regi xp̄o di-
gne occurrere credūt.vn̄ sepe fit ꝙ ibi ad ꝑficien
dū nō habēt:ꝛ ꝙ vltra vires suas aggrediuntur
ardua:ita qđ assumunt:nequeunt consummare:
quapropter necesse ē eos in via deficere,ꝛ iperfe
ctum edificium dimittere:ꝛ sic necesse habent ho-
minū derisionē sustinere dicentiū.Ille hō incepit
edificare ꝛc.Sicut ista quotidie experimur in re
ligione.Uiri nouitij qn̄qꝫ sunt ita feruētes in pri
cipio,ꙗ ardua opa incipiūt,ꝛ vltra vires facere
cōtendūt qui tn̄ post cito deficiunt:ꝛ ad viā quā
ceperūt ad vitē cōis latitudinē se deflectūt.Null⁹
igitur debet ex abrupto ardua opera incipere:sꝫ
deliberando super hoc cogitare virtutes suas
metiri,ꝛ eas computare:ne forte si inceperit,non
valeat consummare.Un̄ Sen̄.Diu deliberandū
est quod semel statuendum est.Ideo bene consu
lit Eccli.Altiora te ne quesieris. Eccli.3.c

¶ Caplm decimūquintū

Tertus. Erāt aūt appropinquātes ei publicani ⁊ pctōres. Mora. Capi. viij.

Ulier que decez
B habens drachmas, si vnā pdi-
derit, solet lucernā accendere,
domū euertere, donec inueniat
Moralitas. drachmā pditā. Quam cū inue-
nerit, solet conuocare vicinas:
⁊ de inuentiōe drachme q̄ pdita
fuerat, cōgaudere. ¶ Dic si vis de decima drach-
ma sicut de oue centesima restituta .i. de natura
humana q̄ perdita fuerat, et nouē ordinibꝰ ange-
loꝝ adiūcta: vt habes supra. Et dic ꝙ mulier est
diuina sapientia: que de repatione ruine angeli-
Matt.18.b ce gaudet. ¶ Uel dic moraliter, ꝙ si mulier .i. aia
de decē drachmis .i. de decez mandatis vel de cō-
Aliter plemēto ⁊ pfectiōe virtutis aliquid perdiderit
p aliquod peccatū: statim debet lucernam rōnis
accendere: domū cōscientie per contritionē euer-
tere: et totū se p cōfessionez reuoluere, ⁊ ita per
satisfactoriā diligentiā querere ꝙ eā possit recu-
perare, et spūaliter inuenire. Quā si inuenerit: de-
bet summe gaudere et exultare. ¶ Uel dic ꝙ mu-
lier debet gaudere de recuperatiōe pdite drach-
Aliter me .i. anime peccatricis: et ad hoc totis viribꝰ la-
borare. Supra eodem. Gaudiū est angelis dei su-
per vno peccatore penitentiā agente, q̄ super no-
Luc.15.b naginta nouem iustis. ¶ Quidā hō habuit duos
filios: quorum iunior paterne substātie portio-
Exod ca.c. nem se contingentem petens et capiens a patre
recessit: et profectus est in regionē longinquam:
b substantiam suam luxuriose viuendo ↄsumpsit.
Tandem vero cū orta fame esuriijt, vni ciuiū re-
gionis adhesit: et ipsius porcos pauit: ⁊ plerum-
q̄ ventrē suū de porcoꝝ siliquis implere cupie-
bat: ⁊ tn̄ nemo sibi dabat. Ille igitur fame afflictꝰ
opulentiam paterne domus memorat: ⁊ ad prēm
suū redire, et misericordiā cogitabat petere, di-
Moralitas. cens. Quanti mercenarij in domo prīs mei abū-
dant panibus, ego autem hic fame pereo? Sur-
gam et dicam transeundo ad patrē meuz. Pater
Eod, c.b peccaui in celum ⁊c. Iste igitur ad patrē hoc mō
venit. Quem videns pater, misericordia motꝰ in
Luc.15.a oscula eius ruit: et stola prima ipsum induit, cal-
ciamenta in pedibꝰ eius et anulum in manibus
eiꝰ posuit: et occiso saginato vitulo, ↄuiuiū fecit
ei dicens. Epulemur et manducemus: quia hic fi-
lius meus mortuus fuerat et reuixit: perierat, ⁊
inuentus est. Filius aūt senior qui tunc in agro
erat duz ad domū rediret, et sonū instrumento-
Moralitas. rum musicorum audiret: et causam conuiuij co-
gnosceret: q̄plurimuz indignatus, et iam intra-
re renuens, contra patrem dicebat. Ecce tot an-
nis seruiui tibi, et nunq̄ mandatuz tuum preter-
iui: et tamen nunq̄ dedisti mihi hedum vt come-
derem cum amicis meis. Pro isto autem vitulū
saginatum occidisti qui substantiam suam cum
meretricibus dissipauit. Pater vero de inuētio-
ne fratris perditi se oportere gaudere, dixit. Et
A sic primogeniti indignationem temperauit: et fi-
naliter ad conuiuium introiuit. ¶ Ista possunt
Allegorie. allegorice exponi ⁊ mystice. Allegorice. hō iste
significat deum patrem: qui a principio duos fi-
lios, id est duos populos subditos habuit: scili-
cet iudaicuz qui erat primogenitus atq̄ maior.
Exod. Filius meus primogenitus israel: et po-
pulum gentilem, qui erat adolescentior et indo-
Matt.22.e ctior. Matth. homo quidam habuit duos filios
⁊c. Iste igitur insipiens adolescens, id est popu-
lus gentilis, in principio a patre suo deo, substā-
tie portionem, scilicet dona naturalia et sciētias
philosophicas accepit: et a patre deo per idola-
triam recedens: et in regionem longinquam, id
est in statum damnationis et peccati: bona sua ⁊
virtutes naturales cum meretricibus, id est car-
nis delicijs deuastauit, inquantum varijs vitijs
carnalibus se fedauit, et inquantum substantiā
suam, id ē naturā per ea corrupit ⁊ grauauit.
Uñ vni ciuiū regiōis .s. diabolo adhesit: q̄ ipsum trenī.4.a
porcoꝝ .i. poetaꝝ et carnaliū philosophoꝝ con-
sortio copulauit: quorū siliq̄s .i. q̄rum errores et
vanas doctrinas comedere ⁊ acq̄rere q̄plurimū
affectauit: et tamen de ipsis habere ad plenū ne-
q̄bat: q2 nemo ad sufficientiā sibi dabat. Treno.
Paruuli petierūt panē: ⁊ nō erat q̄ frāgeret eis.
Iste igit filiꝰ pdigus, scz gētilis ppls: fame ⁊ de-
siderio cognoscendi verū deū estuās, ad patrem B
deū suū finaliter reuertit: ⁊ errores suos cōfitēs
miām deprecat, dicens. Peccaui in celū ⁊ corā te.
Cuez viaēs piꝰ pater in domū suā suscipiens, scz
in eccl'iaz itroduxit: anulū sibi fidei tradidit: sto-
la pma .i. grā ipsum vestit: calciamēta .i. sanctorū
exempla, in pedibꝰ suarum affectionū ponit: ⁊ vi-
tulū saginatum pro eo interfecit, scz xp̄i occisi fi-
dem, et sue passionis memoriā tradidit: et sic de
eius inuentiōe ⁊ cōuersione gaudium magnum
fecit. Unde dr. Congratulamini mihi: q2 inueni
drachmam quam perdideraz. Sed primogenitꝰ Luc.15.b
filius, id est iudaicus populus in agro sacre scri-
pture circa expositionem literalem vacans: au-
dito choro et simphonia conuiuij, id est audita
predicatorū tuba, et visa solennitate conuiuij,
viso gaudio fideliū, idignat in domū pris .i. ec-
clesiā itrare, ⁊ fidē xp̄ianā recipe nō dignat: q̄ni-
mo ↄra deū prēz nūc ↄq̄rit, ꝙ isti filio pdigo .i. gē-
tili populo, plura q̄ sibi beneficia distribuit, di-
cens. Ecce tot annis ⁊c. Uerba em̄ possunt esse iu-
daici populi, prosperitati christiani populi inui-
dentis, et de conuersione gentilium ad fidem ei-
dem conquerentis: q2 isti mādata legis ad lite-
ram optime custodiunt: et in cerimonijs legali-
bus deo seruiunt: ⁊ tamē nullā gratiam a deo re-
cipiunt: quinimmo ipsi optime possunt dicere il- esa.49.a
lud Esa. Inuanum laboraui: sine causa ⁊ vane cō- C
sumpsi fortitudinem meam. Finaliter tamen deꝰ
istos pacificabit, et conuertet: et in domū eccl'ie
cum iuniore fratre ad conuiuium ecclesie intro-
ducet: et ad vituli saginati epulas, id est ad chri-
sti passionis fidem ipsos recipiet. Quia sicut di-
cit apostolus Cuz subintrauerit plenitudo gen-
tium: tunc omnis israel saluꝰ erit. ¶ Uel ista pos- Rom.11.e
sunt ad religionum apostatas applicari. Cōstat
enim quandoq̄, ꝙ adolescētes de domo religio- Aliter
nis et a patre suo prelato recedunt: portionem
bonorum patris, id ē illa que possunt furari defe-
runt: et in regionē longinquā, id est in mundum
fugiunt: vbi vni ciuium scilicet diabolo in diuer-
sis seruiunt vitijs: et ibi substantiam suam, id est
naturalem et temporalem, in luxuria et carnali-
ter viuendo consumunt: tunc autem illis que se-
cum furtim portauerant, ⁊ de regione furati fue-
rant consumptis: esurire incipiūt: et siliquas q̄s
porci manducant id est bona terrena que pecca-
tores possidēt: acquirere et comedere cupiunt.
Sed cū ipsa acquirere nesciūt: nec aliquem qui
ea sibi det inueniant: ideo sepe fit ꝙ ipsi esuriunt:
et vilem vitā egenam et pauperē foris ducunt.
Iusto enim dei iudicio fit, ꝙ tales qui diuitijs et Prou.3.d
delicijs sectandis, deum et religionē apostatan-
do dimittunt: ad illas nequaq̄ attingant: sed in
paupertate et miseria in mundo viuant. Unde.
Paupertas a domino in domo impij. Sepe ergo
fit ꝙ isti fame ⁊ miseria vrgente, de recessu ⁊ apo-
stasia penitētes: ad patrē, i. ad prelatū et religio-

nem redire ꝓponūt:et vt saltē tēporalē euadant
D miseriā:ad pristinū statū se cōuertunt,dicentes.
Quāti mercenarij abundāt panibꝰ in domo pa-
tris mei? Surgā igiť,et ibo.Unde istorū vox vi-
deť esse. Reuertar ad domū meā vnde exiui. Cō-
Math.12.d triti igiť et humiliati qñq3 reuertunť ad religio-
nem:et misericordiā postulātes/suā fatenť culpā
et cōfusionē.Pater p̄latꝰ dz tales benigniter reci-
pere:stolā.i.habitū ipsos induere:anulū/arram
salutis.i.penitentiā eis concedere:et calciamēta
bonorū tēporaliū pro sustētamēto eis tribuere:
vitulū saginatū.i christū in eucharistia, scz pas-
sionis christi memoriā ipsis offerre,et de eorū cō
uersione gaudere.Et q2 cōiter frater primogeni
tus q̄ nō fuit ꝓdigus.i.alij fratres et religiosi,q̄
nunq3 deliquerūt:sed p̄ri et p̄lato seruiētes in reli
a gione manserūt:contra tales indignanť:et ipsos
post cōuersionē et reditū detestanť:aliosq3 depri
b mere a dignitatibꝰ et officijs repellere,et culpas
p̄cedētes exprobrare cōprobanť:quinimo si tali-
bus fiat cōuiuiū.i.si talibꝰ detur beneficiū:vel a
patre p̄lato eis fiat pre ceteris aliquod tēporale
solatiū:tales primogeniti cōqueruntur,dicētes.
Ecce tot annis seruio tibi:et non dedisti mihi he-
dum.i.bñficiū:huic aūt deuoratori et apostate cō
fers fauorē et obsequiū.Tunc p̄r iste p̄latꝰ dz ta-
les reprehēdere:et a suis detractionibus cohibe
re:et pro suis cōuersis peccatoribꝰ,ne iterato in-
cidant:aliorū murmuribꝰ obuiare,dicēs ei. Fili
E tu semp mecū es,et oia mea tua sunt.Hic aūt fra-
ter tuus mortuus fuerat etc. Acsi diceret.Uos nō
debetis cōtra tales indignari:nec eos exacerba-
Luc.15.b re:sed de eorū salute benigniter exultare. Luc.
Gaudiū est angelis dei sup vno peccatore peni-
Aliter. tentiā agēte etc. ¶Uel dic generaliter/q quicūq3
peccator a deo peccādo recedit:et patrē sue sub-
stantie.i.bona naturalia in diuersis vitijs expē-
dit:et vni ciuiū regionis,id est mūdo adherens:
porcorū.i.immūdiciarū obsequijs se submittit:
si fame tribulationis cogēte,ad patrē deū p pe-
nitentiā reuertiť:ipsum statim solet misericordi
ter recipere:vestibꝰ virtutū induere:vitulū sagi
natū.i.sue carnalitatis lasciuiā occidere:et eum
Aliter. cū gaudio festinare,sicut supra.¶Uel dic q mul
ti sunt hodie dñi huic patrifamilias similes qui
nouiter venientes ad suā curiā,dato q sint pro-
digi et mali:dum tamē sciant verba adulatoria
dicere.Pater peccaui etc.solent letius recipere et
latiꝰ p̄miare:q3 illi q̄ semp cū eo fuerūt:et qui diu
in familia sua manserūt:et in agro suo.i.in admi-
nistratione sua diuitius laborauerūt.Noua em̄
Leui.16.b placēt.Quia sicut diciť.Nouis superuenientibꝰ
vetera proijcietis. ¶Uel dic q apud patrē deū
Aliter. acquirūt dona ampliora tam gratie q3 glorie,illi
qui quādoq3 peccatores fuerunt et penituerunt:
q3 illi qui nunq3 deliquerūt.Tantus enim potest
F esse feruor post lapsum,q penitens plus mereť,
Rom.5.b q3 qui lente in iusticia conuersatur. Unde Apo-
stolus.Ubi abundauit delictum etc.

¶Capl'm xvj. Textus.

**Dicebat aūt et ad discipulos suos. Ho-
mo quidā erat diues qui habebat villi-
cum.Moralitatum Capitulum ix.**

Hic ponitur pa-
rabola de villico qui cū diffa-
matus esset apud dñm suum,
propter qd villicationē suam
perdere oportebat,dū adhuc
haberet officiū,et administra-
tionē bonorū dñi sui/cogitās
q fodere non valebat,et mēdicare erubescebat:
vocauit debitores dñi sui,et debita pro parte re-
misit:et sic eorū gratiā acquisiuit : qd vtiq3 fecit,
vt cū amotus esset ab officio,ipm in tabernacula
sua reciperēt,et factā gratiā recōpensarēt,dicēs
primo.Quātum debes dño meo? Centum cados
olei.Accipe igiť cautionē et scribe quinquagin-
ta etc. Dñs igitur suus hoc audito/ipm de pru-
dentia sua cōmendauit.Christus em̄ a simili do-
cet nos de alieno largos esse,et de māmona ini-
quitatis amicos,scilz pauperes nobis facere:vt
cum defecerimus/nos possint in eterna tabernacu
la acceptare. ¶Uerba saluatoris illā parabolā Moralitas.
exponunt:et eam esse datā propter misericordiā
dicūt.Unde ista est veritas : nam quilibet habet
a deo aliquē villicatū:habet em̄ ministrare bo- G
na nature et fortune.Apl's. Quid em̄ habes ho- 1.Cor.4.b
mo qd a deo nō accepisti? homo em̄ i administra
tione sensuū corporaliū vel bonorū tēporaliū,nō
est nisi villicus dei.Cū igiť necesse sit quēlibet in
morte talē villicationē ꝑdere:ideo añ actū debe-
mus de remedio ꝓuidere.Igiť debemꝰ de bonis
cōmissis et tpalibꝰ pauperibꝰ benefacere:et si que
nobis debēt,remittere:vt post mortē quādo villi
cationē et tēporaliū administrationē amiserimꝰ:
vbi nō erit fodiendū.i.bñ operandū:et vbi erit ve
recundū in inferno degere possint isti pauperes
quibꝰ in hoc mūdo bñ fecerimus,in celestibꝰ ta-
bernaculis nos recipere et fouere.Quod si feceri
mus:dñs nos cōmendabit.Et q3uis ista bona nō
sint nr̄a,sed potius sua:si inde eleemosynā feceri
mus,ipse dñs approbabit. Igiť de māmona ini-
quitatis.i.de terrena substātia:q̄ reuera multas
iniquitates inducit:debet vnusquisq3 amicos.i.
pauperes et sanctos sibi facere,vt in eorū taber-
naculis.i.in regno celorū,qd est pauperum:me-
reať cū eis exultare.Unde diciť.Date/et dabitur Luc.6.f
vobis.¶Homo quidā erat diues,et induebatur Eodē ca.e
purpura et bysso:et epulabať quotidie splēdide.
Et ad ianuā eiꝰ iacebat quidā infirmus et vice-
rosus noie lazarus:q̄ cupiebat saturari de micis
que cadebāt de mēsa eiꝰ:et nemo ei dabat:sed ve-
niebāt canes,et lingebāt vlcera eius.Cū igiť di- H
ues et lazarus morerentur,lazarus in sinu abrae
fuit positꝰ,et diues in inferno sepultꝰ. Cum igiť
diues qui erat in tormētis,oculos leuasset,et la-
zarū in sinu abrae vidisset:guttā aque p lingue
refrigerio per lazarū quē vidēs cōtemplerat,sibi
dari petijt:quā tñ abraā sibi non cōcessit. Mitte
(inquit) lazarum q̄ intingat extremū digiti sui in
aquā,et refrigeret linguā meā:q2 crucior in hac
flāma.Fili inquit abraā,recordare:quia recepi-
sti bona in vita tua,hic autē similiter mala:ideo
hic cōsolať,tu vero cruciaris.Diues aūt se nō ex-
auditū vidēs,pro fratribꝰ suis qui in mūdo mā-
serāt,vt ad eos mittereť lazarus,intercessit.Mit
te inquit lazarū quinq3 fratribus meis:ne et ipsi
veniant ad hunc locū tormētorū.Quē nec abraā
exaudiuit,sed sibi dixit. Habent moysen et pro-
phetas, audiant illos etc. ¶Ista parabola po- Moralitas.
test ad multa moraliter applicari. Allegatur em̄
qd iudicium sine misericordia fiet illi,qui nō fa-
cit misericordiam : quia cum ipse posset facere
misericordiam lazaro, non fecit : ideo cum indi-
geret, nullam misericordiam impetrauit. Pro- Prouer.21.b
uerb. Qui obturat aures suas ad clamorē pau-
peris, clamabit ipse et non exaudietur. ¶Illa Aliter.
etiā possunt allegari, q extrema gaudij luctus Prouer.14.b
occupat. Et quia deus post tempestatem tran-
quillum facit. Diues qui fuerat in epulis,et in Tob.3.d
vestibus preciosis,positus est in flāmis et suppli-
cijs:lazarus vero qui fuerat in dolore positus,
est cum abraam in quiete locatus. Luc. Esuriē-
tes impleuit bonis etc. ¶Uel applica ad occul- Luc.1.c.

B tam dei ordinationē vel predestinationē: que di=
uersimode variat motꝰ rerū: et illis quos nouit
in eternū dānandos, dat hic ꝓsperitatē. Illis ve
ro quos scit ꝑpetuo saluādos, dat aduersitatē.
Nullam causam allegat abraā de dānatione di=
uitis, nisi qꝛ receperat bona in vita sua: lazarus
aūt mala: et ideo vicem debere oportere mutari
asseruit. De isto enī diuite non legitur ꝙ fuit ra=
ptor, nec fornicator/ vel supbus: ſꝫ solū qꝛ diues
et epulo. De Lazaro aūt ꝙ aliqđ bonū fecerit: ſꝫ
solū: qꝛ miser erat. Timeāt igiꝶ diuites: et adhuc
dico timeāt: qꝛ portāt secū signū dānationis. Le=
tenꝶ pauperes: qꝛ secū trahūt signū saluatiōis:
⁊ teste ambrosio. Successus tꝑaliū, dānationis est
Math.5.a indiciū. Mat. Beati pauperes: qm̄ ipsorū est re=
Math.19.c gnum celorū. Et iterū. Impossibile est diuitē in=
Aliter. trare in regnū celoꝝ. ¶ Uel dic ꝙ qn̄qꝫ contingit
ab illo in aduersis auxiliū petere, quē homo in
ꝓsperis nō dignabaꝶ respicere. Diues cm̄ iste ꝑ
lazarū sibi auxiliū dari petiīt: quē languentē ad
Aliter. ianuā nō respexit. ¶ Uel dic ꝙ homo semꝑ debet
de amicis suis curare: et de eorū dānatione do=
lere: sicut ille qui in tormentis positus, petebat
lazarū ad fratres suos mitti: magis volens so=
lus perire, qꝫ fratrum damnationem videre.

Cap 17 ¶ Capl'm xvij Textus.

Et dixit ad discipulos suos. Impossibi
le est vt nō veniāt scādala. Mora. Ca. x.

B Ccurrerūt chri=
sto. x. leprosi/ supplicātes ꝙ sa
narenꝶ ab ipso iesu: preceptor
inquiūt miserere nr̄i. Quibus
misertꝰ dn̄s: ꝑcepit ꝙ irēt/ ⁊ se
sacerdotibꝰ ostēderēt. Ipsi au
tē cū irēt/ mūdati sunt. Unꝰ au
tē ex illis q̄ samaritanꝰ erat: qꝛ mūdatꝰ est/ regres
sus est ad dn̄m ꝑ gratiīs offerēdis. Aliī ꝟo nouē
q̄ hebrei erāt/ nullatenus sunt reuersi. Quod vi=
dēs dn̄s inqt. Ecce decē mūdati sunt, et nouē vbi
sunt? Nō fuit q̄ rediret ⁊ gl'iaꝫ deo daret/ nisi hic
Moralitas. alienigena. ¶ Dic ꝙ ire ad sacerdotes/ nihil aliđ
est qꝫ de pctis cōfiteri et ꝓponere cōfiteri: qꝛ sciꝫ
qn̄ decē leprosi peccatores: q̄ decē p̄ceptoꝝ trāſ=
gressores ex his transgressionibꝰ sunt corrupti/
volūt a lepra vitioꝝ suoꝝ curari atqꝫ purificari:
necesse habēt ad christū ꝑ orōnē ⁊ ꝑ venie implo
rationē necnō ꝑ contritionē clamare/ ⁊ ad sacer=
dotes ꝑ cōfitendi ꝓpositū ambulare: ⁊ tūc dū so=
lum ad sacerdotes ire incipiūt: et dum solū cōfi=
teri proponūt/ a culpa huiꝰ liberanꝶ. Uerūtamen
necesse est ꝙ cōfessio sequaꝶ/ alioqn in culpā pri=
stinam relabunꝶ: sola enī cōtritio cū ꝓposito cō=
Psal.31.d fitendi petā tollit/ ⁊ gratiam restituit. Psal. Dixi
Aliter. cōfitebor. ¶ Uel allega ista: ꝙ alienigene. i. secu=
lares: et laici: q̄ cōmuniter meliꝰ regratianꝶ deo
de collatis bn̄ficiīs qꝫ regulares ⁊ clerici: quia isti
C deuote ad dn̄m reuertunꝶ. Illi vero obtētis be=
neficiīs tꝑalibꝰ ⁊ spūalibꝰ/ pctōꝝ indulgētiīs sin
Eodē ca.e sua ingratitudine torpescere cōprobanꝶ. ¶ Uo=
lens dn̄s cōditionem diei iudiciī declarare: et ꝙ
ignote ⁊ subito veniet demonstrare/ dixit. Sicut
fulgur insperate appet sic erit aduētꝰ filiī hoīs.
Sicut in diebꝰ noe edebāt/ bibebāt/ vendebāt, et
emebāt: ⁊ de diluuio non cauebāt: qn̄ sciꝫ diluuiū
subito venit/ qđ oēm hoieꝫ submersit ⁊ inuoluit:
sic inquit erit de die iudiciī. Et subiungit: ꝙ tunc
erūt duo in lecto vno/ duo in agro vno/ due mo=
lentes in mola vna: ⁊ de omnibꝰ istis vnus assu=
Moralitas. meꝶ/ alius relinqueꝶ. ¶ Illud allega/ quomodo
iudiciū ⁊ extrema tribulatio sunt hominibꝰ igno
Aliter. ta, et ideo cautius ꝓuidēda. ¶ Allega quomodo
de omni statu aliqui erūt saluati/ aliqui dānati:
quia de illis q̄ sunt in lecto. i. in statu quietis et
cōtemplationis: et de illis q̄ sunt in agro. i. in la=
bore mūdialis negociationis: et de illis qui mo=
lunt in mola vna. i. in vna cōbinatione cōiugalis
cohabitationis: vnus assumeꝶ: et alter relinque=
tur: aliqui saluabunꝶ/ aliqui damnabunꝶ: aliqui
a deo eligenꝶ, et aliqui tanqꝫ reprobi condēna=
buntur: et breuiter de omni statu et gradu ali=
qui sunt boni et mali. Unde Jac. De eodem fon= Jaco.3.c
te egreditur aqua dulcis et amara.

¶ Capi. xviij. Textus.

Dicebat autē ⁊ parabolā ad illos: qm̄ D
oportet semper orare. Mora. Ca. xj.

HIc ponitur de
vidua/ q̄ apud iudicē iniqui=
tatis se vindicari ab aduersa=
rio petebat. Quod iudex ini=
quitatis nō ꝓpter iusticiā/ sed
ꝓpter importunitatē sibi con=
cessit. ¶ Hoc potest applicari Moralitas.
ad instātiā orationis: qꝛ si iniquus ꝓpter impor
tunitatē illorū voluit iusticiā facere: multo for=
tius deus propter orationis instantiā volet qđ
iuste petiꝶ cōcedere. Uide supra de amico qui pe
tebat tres panes. Apl's. Insta opportune et im= Luc.11.b
portune. ¶ De pharisseo qui se iustificabat: ⁊ pu= 2.Tim.4.a
blicanū contēnebat: et bona sua corā deo recita= Eodē ca.b
bat, dicēs. Non sum sicut ceteri hoim/ raptores/
iniusti/ adulteri: sicut hic publicanus: ieiuno bis
in sabbato. Et de publicano q̄ percutiēs pectus
suū misericordiā implorabat: sed nec oculos eri
gere ad celū p̄sumebat. Diciꝶ hic ꝙ publicanus
iustificatus recessit: qđ tn̄ non legiꝶ de pharisseo
p̄sumptore. ¶ Ista exemplariter possunt allega=
ri: ꝙ plus placet deo humilitas peccatoris qꝫ se= Moralitas.
ueritas p̄sumptoris. Magis est deo acceptabilis
peccatorū cōfessio penitētis/ ⁊ proprie fragilita=
tis et vilitatis recordatio: et ex cōsideratiōe cul=
pe nata humiliatio: qꝫ illius q̄ nunqꝫ taliter de=
liquit/ arrogās iusticie proprie p̄sumptio: aliorū E
cōtemptus ⁊ suiꝑsiꝰ bona opinio. Ideo sequiꝶ. Luc.18.c
Ois q̄ se humiliat/ exaltabiꝶ. Illud p̄cipue acci=
dit in religione: vbi sunt quidā pharisei. i. qui re=
putant se ceteris magis iustos: si vident aliquē
publicanū. i. aliquem qui ante deliquerit: dato ꝙ
ipsum vident penitentē et implorantē miaꝫ: tn̄
ipsum solent contēnere et abominari: ⁊ se ei pre=
ferre, et eum detestari: ⁊ tamen apud deū magis
diligitur iste non presumptus proprie fragilita=
tis non erectus, apud deū magis qꝫ alius repu
tatur. Unde dicitur. Gaudium est angelis ⁊c. Luc.15.b

¶ Capl'm xix. Textus.

Et ingressus perambulabat hierico.
Moralitatum Cap. xij.

CUm esset Jesus
in hierico: princeps quidā pu=
blicanorū Zacheus nō se quere=
bat videre Jesum q̄s esset: et nō
poterat pre turba: quia statura
pusillꝰ erat. Et p̄currēs ascēdit
in arborē sycomorū vt videret
eū: qꝛ inde erat trāsiturus. Jesus aūt vidēs de=
uotionē ipsiꝰ ipm̄ vocauit, dicēs. Zachee festinās
descēde: qꝛ hodie in domo tua oportet me mane
re. Qui festinās descēdit: et eū gaudēs in domū
suā recepit. Qui extūc ad dn̄m cōuersus est, ꝙ di
midiū bonoꝝ suoꝝ dedit pauperibus: ⁊ si quem

defraudauerat/in quadruplū sibi restituere ꝓ-
misit, dicēs. Ecce ego dimidiū bonoꝝ meoꝝ do
F paupib⁹: ⁊ si quē defraudaui/reddo quadruplū.
Moralitas. ¶ Per istū zacheū itelligunt̄ simplices boni secu-
lares: q̄ in sciētia et morib⁹ sunt pusilli: et q̄ dato
ꝙ Jesum ꝑ cōtēplationē videre cupiāt: turba tñ
Math. 20. d secularium negocioꝝ sunt aliq̄ mō impediti. Mat.
Turba icrepabat eos vt tacerēt ⁊c. Verū tñ q̄n̄ꝙ
fit, ꝙ tales supra vires conant̄: ⁊ ad vidēdū iesuz.
i. ꝯtēplatione spūalis subleuant̄: ascēdūt in arbo
rē crucis ꝑ passionis ꝯtēplationē: ⁊ sic vidēt xpm
Cañ. 3. d ꝑ simplicē deuotionē. Vñ dr. Egredimini filie siō
⁊ videte regē ⁊c. Christ⁹ ꝓ bonā istoꝝ ⁊ simplicē
affectionē intuēs, in domū eoꝝ ꝑ gratiā descēdit
⁊ eos totaliter ad bonū exoptat ⁊ ꝯuertit: ꝙ alie
na restituere, et ꝓpria paupib⁹ dare fecit. Et iste
recte tenet typū boni eleemosynarij, q̄ nō ꝓcrasti
nat. Ideo dicit dñs. Qui modicū nō dat. Ideo di
cit. Dimidiū bonoꝝ meoꝝ do paupib⁹: q̄r discre
te indigētib⁹ nō diuitib⁹ bona sua dispēsat. Ideo
dicit paupib⁹: quib⁹ alijs sua interesse ⁊ dāna re-
stituit: ideo dicit. Si quē defraudaui, reddo qua
Eodē ca. e druplū. Ista dilata si vis. ¶ Volens dñs intrare
hierusalē/ꝑcepit pullū asine alligatū, supra quē
nullus hoim sedit, solui ⁊ sibi adduci supra quē
ciuitatē intraret. In quo introitu ipm pueroꝝ
collegiū honorauit: et osanna in excelsis clama-
G uit. Alij tollētes ramos oliuarū de arborib⁹/sibi
obuiā ꝓcesserūt. Et alij vestimēta sua ꝓstraue-
runt: ⁊ ipm honorifice receperūt: ipm tñ iudei sa-
Moralitas. tis cito post occiderūt. ¶ Illud allega/q̄cūꝙ vo-
luerit ciuitatē hierl'm intrare. i. paradisum: et ibi
a pueris hebreoꝝ. i. ab angelis honorē eternū re
cipere: debet nō supbe ꝓcedere: sꝫ poti⁹ sup pul-
lū asine qd est animal humile, laboris patiēs: et
ꝟtutē humilitatis ⁊ patiētie q̄rere: ⁊ sic cū ea po
terit intrare: ⁊ ibidem gaudēter recipi ⁊ venire.
Nullus eñ in celestē hierl'm cū honore suscipit̄,
Luc. 18. c nisi q̄ sup asinū. i. cū humilitate ⁊ patiētia illic fe-
Aliter. retur. Vñ. Qui se exaltat humiliabit̄. ¶ Vel dic ꝙ
christus solū illos spūaliter equitat et sibi appli
cat quos pullos asine. i. humiles ⁊ patientes esse
cognoscit: ⁊ quos in hoc mūdo alligatos vincu-
lis mandatoꝝ videt: ⁊ sup quos nullus sedet. i.
quos nullus demonū ⁊ vitioꝝ subiecit: tales fi-
naliter a penis ⁊ laborib⁹ suis soluet: ⁊ eos in ce
Aliter. lestem hierusalē ducet. ¶ Vel dic q̄n christ⁹ vult
in hierl'm. i. in mentē nostrā venire: ipm debem⁹
honorifice recipere, vestimēta terrenoꝝ bonoꝝ
exuere q̄tū ad affectū: et ea in terra. i. inferi⁹ ad
pauperes ꝑ eleemosynas deponere: et cū ramis
oliuarū. i. cū pietatis operib⁹ eidē obuiare, ⁊ gra
tias agēdo debemus spūali visitatiōe sua: bene-
dictus q̄ venit, mētaliter clamare: ⁊ hoc ipse mo-
Psal. 58. a net in psal. Exurge in occursum meum et vide.
Aliter. ¶ Vel dic ꝙ christ⁹ fuit in hierl'm ita honorifice
H recept⁹: et tñ cito post extra ciuitatē eiectus, et
Puer. 14. b crudeliter crucifixus: pōt notari, ꝙ extrema gau
dij luct⁹ occupat: et ꝙ ciuitas huius mūdi illos
quos ꝓspere solet in leticia recipere donis ⁊ ho-
noribus extollere: solet q̄n̄ꝙ cito post mortē in-
1. Reg. 15. d fortunio expellere: et crucifixioni, id est penis et
Eodē ca. f cruciatib⁹ subiugare. Unde. Heri venisti ⁊ hodie
cōpelleris egredi. ¶ Judei cum dicerēt christo ꝙ
pueros clamātes osanna sibi, increparet. Respō-
dit Jesus. Si hi tacuerint, lapides clamabunt.
Moralitas. ¶ Hoc potest allegari ꝙ lapides q̄n̄ꝙ in defectu
clericoꝝ seculares deum laudāt: et quādoꝙ de
ipsis lapidibus. i. de ipsis duris ⁊ obstinatis pec
catoribus inueniunt̄ aliqui q̄ deū magnificāt et
Luc. 3. b exaltāt. Unde potēs est deus de lapidib⁹ suscita
re filios abrae. Illa eñ que sequunt̄ hic de decē
virginibus, vide Mat. vbi agit̄ de talentis. Illa
Math. 25. b que sequuntur capi. xx. vide Math. xxi. et. xxij.

¶ Capl'm xxi. Textus.

Respiciens aūt vidit eos qui mittebāt
munera sua. Moralitatum Ca. xiij.

Cum quadā die
in tēplo multi multa ponerēt ⁊
offerrēt: inter eos fuit quedam
paupercula vidua q̄ duo minu-
ta in gazophylaciū mittebat. A
Hoc igit̄ vidēs dñs: ipsam oīb⁹
alijs ꝓtulit/et donū suū ceteris
mai⁹ indicauit, dicēs. Hec vidua paupcula plus
q̄ oēs misit: q̄r ceteri ex abundātia sibi miserūt:
hec aūt oēm victū quē habebat/misit. ¶ Hoc pōt
allegari ꝙ deus in eleemosynis ⁊ operib⁹ eroga Moralitas.
tionis magis attēdit affectū q̄ effectū, et magis
cogitat voluntatē, q̄ operis quātitatē: q̄r magis
reputatur illud qd habēs homo dat deo necessa
rius, q̄ qd dat opulētus et plenus. Quod etiam
apud homines debet esse: quia magis debet ho-
mo diligere ⁊ plus ponderare munus amici pau
peris/q̄ munus amici diuitis. Unde Cato. Exi-
guum munus cum dat tibi pauper amicus ⁊c.

¶ Capl'm xxij. Textus.

Appropinquabat autē dies festus iu-
deorum. Moralitatum Cap. xiiij.

Christus factus in ago-
nia pli-
xius orabat, ꝙ trāsferret ab eo calix:
pris auxiliū inuocabat. Verūtamē vo
luntatē suā volūtati pris subdeclinat
dicēs. Pater si possibile est/trāseat ⁊c. ¶ Hoc pōt Moralitas.
allegari: quāto maior instat tribulatio, vel peri-
culosior agonia. i. mētis anxietas: tāto debet ad B
deū feruētior fieri oratio. Verūtamē q̄uis homo
se videat multipliciter tribulatū: nunq̄ tñ debet
simpliciter petere talē tribulationē amoueri: sed
semper sub cōditione debet diuinā volūtatē an-
teponere: ⁊ sui corpis saluti/suoꝙ naturali appe
titui dꝫ dei placitū anteferre, dicēs. Non mea vo
lūtas, sꝫ tua, fiat. Debet eñ supponere ꝙ de⁹ scit
melius q̄d sit homini vtile q̄ ipsemet homo. Un-
de Greg. dicit. Nouit celestis medicus q̄d necessa
rium sit egeno: ⁊ qd creditur esse pena/medicina
est. ¶ Hic dicit̄ ꝙ sudor Christi fact⁹ est vt gutte Eodē ca. c
sanguinis decurrentis in terrā. ¶ Allega ꝙ san- Moralitas.
guis nostre substantie tēporalis q̄ per sudorē. i.
per liberalitatē emittit̄: non debet sursum ad di-
uites ascēdere, sed deorsum per eleemosynas ad
pauperes declinare. ¶ Illud qd hic dicit Chri- Eodē ca. f
stus iudeis ad se capiēdum venientibus. Sed hec
est hora vestra et potestas tenebrarū: et similiter
illud qd dicit̄. Nemo misit in eū manū ⁊c. ¶ Ista Johā. 7. d
vident̄ supponere ꝙ certa negocia certis horis Moralitas.
attribuunt̄: et sm proprietates horarū euentus
negocioꝝ variant̄: sic ista verba christi ad opi-
nionem astrologorum prima facie accedere di-
noscentur: de hoc tamen nihil ad presens.

¶ Capi. xxiiij. Textus.

Una aūt sabbati valde diluculo venerūt
ad monumentū. Moralitatū Ca. xv.

Duobus discipulis C
euntib⁹ in emaus adiunxit se dñs i
specie peregrini: oculi aūt eoꝝ te-
nebant̄ ne eū agnoscerent: dato qd
eis interpretaret̄ scripturas: finali-
ter q̄n venerunt ad hospitiū: cū christus incepit

eis panē frangere, ipm̄ cognouerūt: et eū in fra-
Moralitas. ctiōe panis plenarie ꝑceperūt. ¶Sic vere in via
huius vite, boni simplices secū habent xp̄m per
grām: ipm̄ tñ ꝑ scientiā nō cognoscūt: qꝛ illi sunt
q̄ simpliciter cōfitent, ⁊ veraciter credūt: finaliter
tñ i hospitio ꝑadisi: i vespe mortꝫ qñ panē etne sa
tietatꝫ ipis distribuet: ipꝫ ꝑfecte cognoscēt: ⁊ facie
ad faciē diuinitatꝫ eiꝰ eñtiā itelligēt. Uñ Mar. Ibi
Mar. vl, b eū videbitis, sicut dixit vobis. ¶Uel dic ꝙ duo
Aliter discipuli sunt duo populi, gētiles ⁊ iudei: q̄ cum
in forma peregrini, in carne scꝫ hūana: in itinere
huius mūdi ꝑsonaliter xp̄m viderūt: ipm̄ per fi-
dem cognoscere nequierūt: tandē postq̄ scriptu-
ras ipsis ꝑ p̄dicatores exposuit, ⁊ postq̄ panem
sacre scripture ipis distribuit, ipm̄ cognouerūt:
inq̄tuꝫ in eū crediderūt, ⁊ fidē receperūt. Cogno
uerūt de verbo qđ dictū erat eis de puero. ¶Hic
Luc. 2, c dicit ꝙ Jesus in medio discipulorꝫ suorꝫ post re
Eod ca, f surrectionē appuit: sꝫ cū pre stupore et gaudio
mirarent, ⁊ se videre spm̄ opiarent, resurrectionē
D suā ꝑ duo testimonia ꝓbauit, inq̄tuꝫ pedes ⁊ ma
nus palpādos ⁊ videndos obtulit: ⁊ ptē piscis
Moralitas. assi, ⁊ fauū mellꝫ sibi ab ipis traditū māducauit.
¶Sic dic spūalr loquēdo, ꝙ ille ꝗ a mortuis. i. a
pctis resurrexisse ꝑ pniaꝫ, facit cognoscit, q̄ se ꝑ
cōfessionē, vidēdū, ⁊ ꝑ correctionē tāgēdū volūta
rie exhibet: q̄ piscē assū. i. xp̄i passionē ꝑ cōpassionē
māducat, ⁊ fauū eterne dulcedis ꝑ deuotionē gu
stat. Ps. Gustate ⁊ videte qm̄ suauis est dominꝰ.
Ps. 33, b ¶Moralitatum sup Lucam Finis.

Moralitatū liber tricesimussecundus super Joannez.

¶Capl'ꝫ ij. Textus. Et die tertia nuptie facte sunt in chana galilee. Moralitatum Capitulum. j.

Ioannes euā-
gelista q̄ post alios euāge
listas subscripsit euange-
liū: aliq̄d superaddit de fa
ctis ⁊ opibꝰ saluatoris, q̄
alij omiserūt. De istis bre-
uiter aliqua ponā: ⁊ huic
opi meo sm̄ capitula in q̄-
bus sunt, interserā ⁊ adiūn-
gaꝫ. Igitur hic fit mētio: ꝙ xp̄s cū ad nuptias q̄
facte sunt in chana galilee cū matre eius maria
E esset vocatꝰ: ⁊ vinū defecisset: hoc curauit mr̄ eiꝰ
Joh. 2, a sibi dicere: ⁊ hoc ad finem vt facto miraculo pos-
sit sponsi verecūdiam operire dicēs. Uinū nō ha
bent. Christꝰ vero primo satis dure respondisse
videtur. Quid mihi ⁊ tibi mulier? Uerūtamē re-
spōsionē durā ꝑ facti sequētis dulcedinē tempe
rauit. Sed hydrias lapideas in loco positas et
scđm purificationē iudeorū ordinatas, aquis im
pleri iussit: aquā mox in vinū cōuertens: architri
clino ⁊ q̄ erāt in nuptijs ꝓpinari mādauit: qui vt
gustasset aquā vinū factū: sponsum vocās et ar-
guēs: meliꝰ vinū vsq̄ in fineꝫ seruasse curauit, di-
cens. Ois hō bonū vinū primo ponit ⁊c. Et cum
Moralitas. inebriati fuerint, id qđ deterius est. Tu autē ser-
uasti bonū vinuꝫ vsq̄ adhuc. ¶Nuptie iste signi
ficant ꝓsperitateꝫ mūdanā. Que nuptie bene in
galilea, q̄ interpretat trāsmigratio, facte dicunt
ꝓ eo ꝙ oē mūdanuꝫ gaudiuꝫ trāsmigrās ⁊ trāsi
torium reperit. Ad istas tamen nuptias vocan-
tur quandoq̄ tā Christus q̄ Maria: inquantum
illi qui mundi gaudia celebrant: hoc sine pecca-
to ⁊ cū bona intentione. i. cum aliqualis contri-
tionis ⁊ amaritudinis cōsideratione facere stu-
dent: et sic Jesum et Mariam ꝓculdubio secum
habent. Jesus enim bonā intentioneꝫ significat:
Maria aliquam discipline amaritudinem desi- F
gnat. Matth. Inuenerunt puerū cum Maria ⁊c. Matt. 2, b.
Quid igitur? Profecto vinum recte consolatiōis
sibi deficit: qꝛ scꝫ nullum potest esse ita magnum
gaudium temporale vbi ꝑfecta ꝯsolatio sit. Ui-
num inquit non habent: quia omnibus conside-
ratis semper est plꝰ inuenire de amaro q̄ de dul-
ci, et de aqua q̄ de vino, et de tribulatione, q̄ de
gaudio in nuptijs et ꝓsperitatibus huius mūdi
Esa. Cū cātico non bibēt vinū: amara erit potio Esa. 24, b
bibētibꝰ ipsam. Sed pro certo dominꝰ p̄cepit mi
nistris huius conuiuij. i. mundane prosperitatis
sectatoribꝰ: ꝙ hydrias lapideas. i. corda sua du
ra et indeuota: primo aqua compunctionis im-
pleant, et ꝙ primo fletibus et lachrymis culpas
lauent: et tunc finaliter dn̄s de aqua ista vinum
faciet: inquantum suam amaram cōpunctionem
in dulcedinē eterne consolationis cōuertet: aqua
enim vinum efficitur, quādo presens lachrymo
sa cōpunctio in vinū qđ letificat cor hois. i. eter-
ne consolationis gaudium cōmutatur. Matth.
Beati qui lugent: quoniā ipsi cōsolabuntur. Nul Matth. 5, a
lus enim conuiuia presentiū nuptiarū i. mundi le-
titiarū et vinum future cōsolationis poterit ob-
tinere: nisi primo aquā lachrymarum studeat in
hoc seculo possidere. Quilibet igit cōuiuia pre-
sentium gaudiorū aquā cōpunctiōis in hydria
cordis habeat: et q̄uis exteriꝰ gaudeat, intus tñ
fleat: alioquin vinū eterne ꝯsolatiōis in posterū
vane sperat: qꝛ sibi aliqñ dicet finaliter illđ. Ulu Johel. 1, b
late q̄ bibitis vinū ⁊c. ¶Uel dic ꝙ conuiuiū ⁊ nu Aliter
ptie ad quas vocātur xp̄s et discipuli: significāt
statum pauperum: vbi qꝛ vinū, id est terrena cō
solatio sepe deficit: hydree lapidee sex. i. sex opa
misericordie in quibus iudei i. deum cōfitentes,
scilicet fideles conuertūtur et purificātur: debēt
istum defectū supplere: et aquam bonorū tpaliū
in vinū consolationis, et recreationis et refectio-
nis pauperum et conuiuarum commutare: vt sic G
architriclinus. i. deus pater inde possit per com
placentiam refici et gustari. ¶Uel dic ꝙ iste hy- Aliter
drie significant diuites: qui vt communiter sunt
lapidei atq̄ duri: qui dicunt continere metretas
binas vel trinas: inquantū duo precepta charita
tis et fidem sancte trinitatis debent seruare: sex
etiam inquantum sex opera misericordie debent
perficere et implere. Isti ergo quotiēs vidēt pau
peribus vinum tēporalis consolationis defice- Pro. 31, a
re: debent aquis aliene miserie repleri per cōpas Aliter
sionem: et in vinum consolationis ipsas vertere
per eleemosynarum subuētionem: et sic hoc vinū
ab architriclino, id est a deo cōmendabitur per
acceptionem et approbationem. Prou. Date sice
ram merentibus, ⁊ vinū his qui amaro aio sunt
⁊c. ¶Uel dic ꝙ architriclinus significat mūdum
et mundi principes vel diuites: quibꝰ videtur ꝙ H
bonum vinum debet preponi: deinde quod dete Deu. 32, e
rius est apponi: quia apud eos meliora iudican-
tur presentia q̄ futura: bona tpalia q̄ eterna: qđ
verum est inter peccatores: quia modo bibūt in
hoc seculo bonum vinū. i. prosperitatem et gau-
dium: sed postq̄ hic fuerint inebriati, ditati ⁊ im-
pinguati et repleti: tunc apponetur eis illud vi-
num quod est deterius. i. eternum supplicium et
tormentum: quoniā erit fel draconum vinū eorꝫ ⁊ Matt. 21, b
venenū aspidum. ¶Cū Christus quadam die in-
uenisset in tēplo vendentes oues, boues, colum-
bas, nūmularios sedētes: legit flagellū de funi-
culis fecisse: ⁊ nūmulariorꝫ es effudisse dicēs. Au
ferte ista hinc: ⁊ nolite facere domū pr̄is mei do-
mū negociatiōis. Et sicut dr̄ in Matth. istđ dixit.
Scriptū est enim: domꝰ mea, domꝰ orōnis vocabit-

[manuscript annotation, illegible]

Esa.56.c Hiere.7.b Moralitas. tur: vos aūt ⁊c. que sumpta sunt ab Esa. et Hier. ¶ Templū significat ecclesiā: boues significāt laborē bone opatiōis ⁊ pdicatiōis. Oues significāt simplicitatē honeste ⁊ humilis cōuersatiōis. Colūbe spūssctī grāz seu sacramētalis cōmunionis. Nūmularij significāt sectatores auaricie et aggregatores tēporalis substātie ⁊ possessiōis. Cū igit in tēplo eccl'ie sint aliq̄ q̄ vēdūt boues. i. laborē bonorū operū et agriculturas pdicationū: p spe tpalis retributionis faciūt. Aliq̄ q̄ vendūt oues. i. hypocrisim/ sub spe gl'ie mūdane simpliciter ⁊ humiliter viuūt. Aliq̄ vēdūt colūbas. i. qui gratiā sctī spūs ⁊ eccl'ie sacramēta, officia ⁊ bnficia p tpali mercede cōferūt. Aliqui nūmularij. i. aliq̄ auari: q̄ solū lucris ⁊ pecunijs intēdūt. Ideo christ⁹ flagello sue seuere iusticie p mortē tpalē ⁊ eternā illos et eorū sequaces de templo ecclesie ejicit: es ⁊ pecuniā auaroꝝ ipsoꝝ disp̄det: ⁊ A cathedras vendētiū colūbas. i. stat⁹ et dignitates simoniacoꝝ subuertet. Nō vult eñ ꝙ dom⁹ p̄ris sui q̄ est eccl'ia/ efficiat dom⁹ negociationis: nec ꝙ illa q̄ domus orationis esse debuerat spelūca latronū seu habitaculū malorū hoīm noiet. Omne eñ turpe lucrū exinde p̄cipit auferri: et ante oīa secularia negocia necnō oīa vana opa simoniaca et hypocrita scelera submoueri dicens: auferte ista hinc. Et breuiter ista est ꝟitas/ ꝙ cathedre. i. officia et dignitates illoꝝ q̄ in tēplo eccl'ie vendunt colūbas, id est simoniacorū q̄ vendūt spiritualia/ a deo subuertunt: ⁊ in psperitate manere nullatenus pmittunt: sed aut deponunt/ aut in-
Ozee.9.d fortunijs affligunt. Ozee. Propter maliciā adinuentionū ipsoꝝ, de domo mea ejiciā eos. Nūmulariorū etiā q̄ sunt ibi. i. auarorū ecclesiasticorū es a dño effundit: inquātum post mortē taliū diuitie ipsorū a quibusdā rapiunt: et partim a parentibus, ⁊ partim a familiarib⁹/ partim a latronibus dispergunt: ita ꝙ pro aīa sua dū viuerent cogitare noluerūt: nec misse, nec eleemosyne celebrantur. Qui potest capere capiat.

¶ Capl'm iiij. Textus.

B Ut ergo cognouit Jesus. Moralitatum. Capitulum ij.

Illud qd̄ ponitur de fatigatiōe dñi sup fontē sichar: ⁊ quō mulieri samaritane que veniebat ad hauriendā aquā pdicauit: et ꝙ quinq̧ viros habuerat sibi dixit: ⁊ eā, et multos alios p eā ad se cōuertit: q̄ ista cōciues suos ad Jesum vocauit ⁊ adduxit: ⁊ quō mirātes apostolos ꝙ cū muliere loqueret in messem alienā misit: sicut diffuse ponit hic Johānes. Exponit p doctores de gētilitate: que a principio quinq̧ viros. i. quinq̧ sensus naturales habuit: sed ipsis mortuis et corruptis, alteri viro qui non fuit vir sed fornicarius, scilz diabolo per idolatriā adhesit. Quinq̧ (inquit) viros habuisti ⁊c. que tandē ad christū/ qui ad ciuitatē sichar. i. in mundum venerat: et in infirmitate carnis assumpte quasi fatigatus sedebat: et de fonte sue misericordie aquā venie receptura per fidē venit: que salutē et conuersionē retulit: et non solū sui, sed multorū quos ad christi fidē conuocauit: et quotidie spiritualiter conuocare nō cessat multipliciter: transeo de ista expositione allegorica: q̄ nimis esset prolixa, si quis velMatth.15.c let ad punctum tractare. Matth. Ecce mulier de finibus illis egressa, clamabat post Jesum: miserere. ¶ Hic ponitur de filio reguli capharnaum: sed vide Matthei. viij. vbi factum est.

¶ Capitulū v. Textus.

Post hec erat dies festus iudeorum. C
Moralitatum Capitulum iij.

Erat in hierusalem pbatica piscina/ q̄nq̧ porticus habēs: circa quā iacebat multitudo magna languētiū, claudorū/ cecorū/ aridorū/ expectantiū aque motū. Angel⁹ eñ dñi sm tēpus descēdebat in piscinā: et aquā ipsius mouebat: et tūc qui prius intrabat aquā: quacūq̧ infirmitate teneret/ san⁹ cōtinuo fiebat. Cū igit inter alios esset ibi vnus, q̄ trigintaocto annis infirmitate graui detentus iacebat, nec sanari potuerat: pro eo qd̄ qn̄ aqua mouebat nullū habebat hoīem qui ipsum poneret in piscinā: sed qn̄ venire volebat, ipsum alius precedebat: et sic pꝑter portitorū defectū retro alios infirmus et lāguidus manebat: ⁊ ali⁹ precurrēs sanitatis beneficiū reportabat. Dñs sibi misertus, ipsum sanauit: et grabatū sibi tollere iussit. Surge inquit tolle grabatū tuū et ambula: et statim factus est homo sanus. Et subiūgit dñs dicens: ecce sanus factus es: iam noli peccare/ ne deterius tibi cōtingat. De ista aūt probatica piscina/ in qua nathinnei hostias lauabant, ponit Petrus comestor/ ꝙ aliqui dixerūt reginā saba ostēdisse lignum salomoni, in quo debebat homo suspendi: pꝑter cuius mortē iudei perderent regnū suū. Quo audito/ illud lignū sepeliuit in pfundū: sed tandē probatica piscina facta est in eodē loco. Appropinquāte igit passione, lignū illud incipiebat surgere: ⁊ a motu suo aquā piscine agitare. ¶ Ista piscina pōt significare sacrā scripturā: que quinq̧ porticus hr̄e dr̄: pro eo ꝙ in ipsa p q̄nq̧ libros moysi subintrat. Vocabatur etiā betsayda q̄ interpretat domus frugum domus pecudū/ dom⁹ venatorū: q̄ sacra scriptura est domus et repositoriū frugū. i. diuinorū sacramētorū et documētoꝝ. Pecudū. i. simpliciū ⁊ imperfectoꝝ. Venatorū. i. doctoꝝ/ pdicatoꝝ/ sapientū. Job. Ibi cōstituta est domus oī viuenti. Circa istā piscinā multi sunt languētes. i. multi ꝟitatē sciētie desiderātes: ⁊ sanari ab ignorātia cupiētes. Sed reuera ad hoc ꝙ infirmi ⁊ simplices possint ibi sanari: vel in scripturarū codicib⁹ informari: necesse est ꝙ angelus. i. diuina inspiratio vel doctor bonus: descēdat de celo, q̄ aquā sacre scripture moueat et exponat. Sine angelo enim. i. sine doctore/ infirmitas ignorātie in hac piscina nō sanat: nisi forte Christus per seipsum hoīem sanet, et per reuelationem sibi secreta sua manifestare dignetur. Matth. Angelus descēdit de celo et accedēs ⁊c. ¶ Vel dic ꝙ piscina significat penitentiā: circa quā multitudo languentiū peccatorū sperat intrare: q̄ illi qui sunt ceci per ignorantiā: claudi per iniusticiā: aridi per inuidiam: sperāt tñ finaliter p pniam se saluare. Ista est q̄ dr̄ bethsayda, dom⁹ frugū: q̄ fruges ꝟtutū ibi recolligunt. Dom⁹ pecudū: q̄ simplices qui hodie dñi fiūt p natthineos. i. sacerdotes cōfitēdo: dom⁹ venatoꝝ: q̄ ipsi venatores abluere opinant. Et breuiter/ etiā ista est domus cōmunis: q̄ quinq̧ habet portic⁹: inquātum oēs hoīes q̄ in quinq̧ peccāt sensibus/ in istā sperāt intrare: et ad istā cōfluere cōprobant. Unde illud dictū cōuenit Job. Ibi cōstituta est domus oī viuēti. Et oīa flumina intrant mare: ⁊ ipsum nō redundat. Sed p certo nisi hic angelus interueniat. i. nisi dei misericordia itercedat: q̄ in piscina penitētie aquā cōpunctiōis moueat: talis ifirm⁹ aut peni-

Margin: Moralitas. D — Moralitas. — Job.30.c — Math.28.a Aliter. — E — Job.30.c Eccl's.1.b

tens ꝓ nihilo laborat: solus em̄ motus aque.i.
solus cōpunctionis actus pctōrem spūaliter sa-
nat. Uerūtamē nō excluditur quin qn̄qꝫ deus si-
ne penitentia aliquos liberet, sicut apparuit in
paulo. Solo em̄ verbo, sola inspiratione pōt ho
minē liberare ꝛ absqꝫ penitētia a criminibꝰ expia
Rom.3.d re. Unde aꝑ̄ls. Arbitramur iustificari hoīem sine
operibus: qꝛ aliq̄ sunt qui per penitentiā sicut ꝑ
viā iuris cōis saluanṫ. Aliqui ṽo ꝑ solā dei gra-
tiā specialē: ꝛ sicut per priuilegiū sananṫ: ita ꝙ cū
Rom.9.c ipsis quasi ex priuilegio dispēsatur. Apostolus.
Miserebor cui voluero. Surge (inquit) tolle gra
F batum tuum et ambula. Est enim grabatum le-
ctus pauperum: qui significat peccatum: quia
homo qn̄ per contritionē surgit, ꝛ per confessio-
nem grabatum peccati tollit, ꝛ per bona opera
incedit: tunc sanus a peccato recedit. Uerūtamē
nō debet amplius peccare: ne ꝓpter ingratitudi-
Joh.8.b nē ipsum cōtingat deterius sustinere. Unde. Ua-
Aliter. de ꝛ noli amplius peccare. ¶ Uel dic ꝙ multi si-
mul currebāt ad piscinā: vnꝰ solūmodo sanabaṫ:
qꝛ dato ꝙ omnes fideles ad penitentiā generali
ter currant: pauci tamen salutē reportāt. Et dicit
1.Cor.9.d Apl's. Omnes currunt: sed vnus tollit brauiū.
Mat.20.b Multi sunt vocati, pauci vero electi. ¶ Uel dic
Aliter. qūo diligentia valde est proficua: qꝛ qui est ma
gis diligens ad piscinam intrandū, aut ad aliud
bonum opus peragendum: debet esse prior ad
premium: et qui alios preuenit currendo, ipsos
Aliter. quo ad sanitatē vel lucrum precedit. ¶ Uel dic
ꝙ isti languentes significant illos q̄ sunt in pur
gatorio: qui piscinā paradisi ingrediunṫ: s3 hoc
aqua diuine mie ad indulgendū moueṫ: sm̄ qḋ
ab angelo.i.a deo ordinaṫ. Sed reuera q̄dā ibi-
dē per lōga tempora sunt in miseria ꝛ languore:
qꝛ non habēt hoīem q̄ eos ibi mittat.i. q̄ pro eis
intercedat vel opa satisfactoria faciat: ꝛ sic opor
tet ꝙ languor ꝛ dolor diutius in purgatorio ꝑse
ueret: quousqꝫ dn̄s ipsos liberet et soluat. Dn̄e
(inquit) nō habeo hoīem qui dū aqua moueṫ ꝛc.
Unde qui in purgatorio lāguēt, possunt de suis
Ps.37.b amicis conqueri, dicentes illud Ps. Amici mei et
H proximi mei de longe steterūt: et vim faciebant
Aliter. qui querebant aīam meā. ¶ Uel dic moraliter: ꝙ
piscina est mens, cuiꝰ quinqꝫ porticus sunt quin
qꝫ sensus: circa quos multi sunt languentes. i.
multi affectus et appetitus vitiorum languore
torpentes. Isti spūaliter non sananṫ: nec ad vir-
tutum temperantiā reducūtur: nisi ante omnia
aque cōpunctionis ab angelo.i.a rōne mentis pi
Aliter. scina moueatur. ¶ Uel dic ꝙ piscina quinqꝫ porti
cus.i. lex moysi q̄ quinqꝫ librorum codices habet,
nullū potuit spūaliter sanare: quousqꝫ angelus
testamenti christus de celo descendit: qui aquam
huius piscine: ꝛ scientiam huius legis mouit, ex-
Aggei.2 posuit ꝛ impleuit. Un̄. Mouebo celum ꝛ terram:
Aliter. ꝛ tunc veniet desideratus ꝛc. ¶ Uel dic ꝙ piscina
ista. est curia romana, vel cuiuslibet prelati vel
secularis: que dicitur bethsaida. Domus frugū
i. diuitiarū: dicitur etiam domus pecudum: quia
ibi sunt multi hoīes bestiales. Job. Omnes be
Job.40.c stie agri ludunt ibi. Domus venatorū: qꝛ ibi sunt
multi raptores per auariciam terrenorū, vena-
tioni et acquisitioni vacantes. Ezech. Ibi princi
Ezech.32.g pes aq̄lonis et vniuersi venatores. In ista sunt
multe porticus, idest multa officia, ꝛ dignitates ꝛ
gradus: vbi quilibet cupit intrare, et statim ob-
tinere: et multi languentes. i. ambitiosi beneficia
h affectantes: multi ceci ꝛ ignorantes: multi clau
di et in moribus vacillantes: multi aridi et inde
uoti ꝛ incōpatientes circūquaqꝫ iacent ad subin
trādum aliquam porticum. i. aliquod beneficiū:
necnon ad preueniendum affectum omnes stu
Jo.20.a dent. Unde dicitur. Joānes precurrit citius pe-
tro, et venit prior ad monumentum. Unde quā-
do fit per angelū. i. per occultam dei iustitiam:
aqua humane fragilitatis et mortalitatis moue
tur: vtputa quando aliquis episcopꝰ vel benefi-
ciatus moritur: statim currit istorum ambitioso
rū multitudo: qui intrare ꝛ se immergere conā-
tur: ꝛ tamen dato ꝙ oēs currant, omnes ambiāt:
omnes cupiāt: vnus tm̄modo promoueṫ, sc3 qui
prius venit ad intrandū.i. munera offerendū: et
se pre aliis altiꝰ gerēdo. Ille prius resectis aliis
recipitur ꝛ sanatur. Apl's. Omnes currunt: sed 1.Co.9.d
vnus accipit brauium. Sed quid? ꝓ certo qn̄ sibi
sunt aliqui qui nesciūt bene currere: nec se bene
ingerere: nec habēt aliquem ꝓmotorē, qui ipsos
possit portare ꝛ ꝑponere: sicut ad literā boni et
sufficiētes viri pauperes: q̄ reuera satis possent
motū aque expectare: qꝛ diutissime oportet eos
attendere ꝛ languere: qꝛ si non habent portitorē
vel promotorē: necesse est ipsos pauperes ꝛ lan-
guidos manere: illi q̄ ante alios veniunt: et q̄ am
bitiose se ingerūt: solēt oīa reportare: ꝛ maxime
qn̄ portitorum.i. fautorū ꝛ adiutorū seu prelatorum
vel assidentium magistrorum, possunt auxiliū ꝓcu
rare. Dn̄e inquit, hominē ꝛc. Unde quilibet pau-
per potest dicere illud Ps. Nō fuit q̄ adiuuaret: Ps.141.a
ꝛ cōsiderabā ad dexteram ꝛ videbā: ꝛ non erat q̄ A
cognosceret me. Unde nisi tales a xp̄o miraculo-
se sanentur ꝛ ꝓmoueanṫ, nunqꝫ per cursum cōmu
nem in piscina ecclesie balneantur. Unde de xp̄o
dicitur in Psal. Tibi derelictus est pauper: orpha Ps.9.g
no tu eris adiutor. ¶ Uel dic ꝙ angelus est prela Aliter.
tus piscine ecclesie prepositus: ad quē cum oēs
currant et ambiant vt sanentur ꝛ promoueanṫ:
per ipsum ille solus ab ipso portat remedium q̄
prius venit ad obsequium: vel qui habet media
torem, procuratorem vel magistrum.

¶ Capitu. viij. Textus.

Jesus autem perrexit in montem oliue
ti. Moralitatum Cap. iiij.

Adducitur ad
dn̄m per Judeos quedam
mulier in adulterio depre-
hensa. Illis igiṫ sciscitanti-
bus q̄d de ipa iudicarēt: cū
moyses hmōi lapidari man
daret: et ex hoc sgm capere
volentibus: vt si diceret eā
lapidandā: ꝯtra miam quā
predicabat facere videretur. Si ṽo eā dimitten-
dam diceret: legis transgressor haberetur. Deus
meditādo vtrūqꝫ: eorū tentatiuā nequitiā incre-
pando: inclinans se digito incepit in terrā scribe
re, dicens. Qui sine peccato est vestrum: in illam
priꝰ lapidem mittat. Quo respōso, quilibet rece- B
de cupiebat: ipse vero vt locū daret exeundi, ite-
rum in terram scribebat. Cū igitur secundo scri
beret, omnes vnus post aliū incipientes, a senio-
ribus recesserunt: ꝛ iesum solum cū muliere stan
tē in medio reliquerunt. Jesus aūt mulierē ab-
soluit: et eam ab ipsis liberauit, dicens. Nemo te
condemnauit: nec ego te condemnabo. Uade: am
plius noli peccare. ¶ Ista possunt allegari exē- Moralitas
plariter ad multa. Primo ad cautelas maligno-
rum: qui proponunt hominibus ꝓblemata bifur
cata: vt quocunqꝫ se vertant vel respondeant, in
aliquo capianṫ. Prudentes tn̄ viri sciūt euadere
ꝛ mediam viā tenentes sciunt hmōi malicias in
caput faciētiū retorquere. ¶ Uel allega quomo-
do nō decet ꝙ criminosus criminosum accuset: Aliter.
ꝛ quomodo quilibet anteqꝫ condēnet alium: de-
bet scripturam quam scripsit deus in terra: sue

cõſcientie.i.ꝓpriã ſynderesim ⁊ remorſum lege
re,⁊ ibi peccata ſua cognoſcere:⁊ ſic cuȝ ſe videt
maiora vel ſimilia aliquotiens commiſiſſe:dȝ ab
huiuſmodi vindicatiua accuſatione ceſſare. Di
cit em̄ ꝙ in illa ſcriptura quã i terra xp̄s ſcripſit,
quilibet peccata ſua videbat:quibus viſis conti
nuo recedebãt. Cũ igit̄ dñs ſcripſerit in mẽte ⁊ in
ꝯſciẽtia cuiuſcũq; ſcripturã indelebilẽ.i.ſyndere
ſim ⁊ remorſum:cõſtat ꝙ ſi infra bñ legerimus,⁊
peccata nr̄a bñ põderauerimus:statiȝ videbimꝰ
nos indignos ad alioꝝ iudicandũ,⁊ de aliis male
C opinandũ:⁊ ſic de talibus accuſationibus ⁊ iudi
ciis quieſcemus:⁊ ad noſtrã cõſideratione potiꝰ
recedemus. Qui ſine peccato eſt veſtrũ,primus
in eã lapidẽ mittat ⁊c. Ac ſi vellet dicere. Non de
cet peccatorẽ alios accuſare:ſȝ potius ſe caſtiga
Mat.7.a re. Mat. Quõ vides feſtucã in oculo fratris tui:
Aliter trabẽ aũt in oculo tuo nõ cõſideras? ¶ Uel illud
quod chriſtus fecit ſecundo ſcribens,vt locum
daret recedendi: poteſt allegari:quõ prudens
index dȝ multa diſſimulare,⁊ ſub colore vnius
aliud intendere:vt intentũ ſuũ poſſit melius ha
Aliter bere. ¶ Uel allega de mia ſaluatoris,ꝙ non vult
mulierẽ peccatricẽ.i.aiam perire:ſed ipſam ab ac
cuſatoribus.i.demonibus ⁊ tentatoribus libera
Ezec.18.g re:⁊ tunc crimina relaxare. Nõ vult dñs mortem
Aliter peccatoris,ſed vt conuertat̄ ⁊ viuat. ¶ Uel illud
qđ dr̄ ꝙ a ſeniorib ꝰ recedere inceperũt:allega ꝙ
ſeniores qñq; ſunt peiores ceteris:⁊ qui alios iu
dicãt:ſi bñ examinarent̄ reperirent̄ cetero neqo
res. ¶ Uel vide ſupra li.xiiii.ca.xliii.§.xxi.vbi mu
lier eſt aia peccatrix:accuſatores ſunt vitia ⁊c.

¶ Capitulũ.ix. Textus.

Et preteriens Jeſus vidit hominẽ cecũ a natiuitate. Moralitatum Ca. v.

D Hriſtus pre
teriens vidit hoiem cecũ a
natiuitate:quẽ volens illu
minare,lutũ fecit ex ſputo:
⁊ liniuit oculos eiꝰ ⁊ dixit:
vade lauare in natatoria ſi
loe: qđ interpretat̄ miſſus.
abiit ⁊ lauit:⁊ recupato vi
ſu rediit:quẽ tãdẽ dei mira
bilia recitantem,iudei extra ſynagogã eiecerũt:
xp̄s vero ipſum recepit. De iſta natatoria q̄ miſ
ſus interpretat̄,dicit tã epiphanius q̄ comeſtor:
ꝙ cũ manaſſes rex iuda eſaiaȝ prophetam ſecari
ſerra lignea faceret:⁊ vltra modũ idem Eſaias ſi
tiret:aquã a miniſtris poſtulauit. Quã negatam
ſtatim in os eius celitus deus miſit:⁊ extunc ibi
dẽ fons apparuit:qui tandẽ qñ reedificabat̄ ciui
Joan.9.a tas,infra muros fuit poſitus:⁊ ſiloe.i.miſſus,ꝓ
Moralitas pter aquam miſſam deſup fuit dictus. ¶ Cecus a
natiuitate,ſignificat genus humanũ:qđ a mundi
exordio fuit cecũ:in adã excecatũ,⁊ lumie diuine
gratie ſpoliatũ. Finaliter tñ deus oculis ſue mie
iſtũ vidẽs:ſaliuã ſuã ab ip̄o emiſſam.i.ꝓpriũ fi
liũ pulueri noſtre humanitatis adiunxit:⁊ quod
dã lutũ.i.quandã mixturã chriſtũ deũ ⁊ hoim in
de cõpoſuit:quo ⁊ cuius fide oculos mẽtales hu
mani gñis prius luto liniuit:⁊ ip̄ȝ lauari in nata
toria ſiloe.i.in aqua baptiſmatis iuſſit:⁊ ſic viſuȝ
vere diſcretionis recepit:⁊ lumẽ diuine gratie ⁊
Joan.9.c claritatis vidit viriliter. Unde infra eodẽ. Lutũ
E poſuit ſup oculos meos:laui,⁊ video. ¶ Uel dic
Aliter ꝙ xp̄s ſignificat predicatorem vel prelatum:qui
qñ vidit aliquem cecũ.i.aliquẽ peccatorẽ exceca
tũ vitiis:ante oia dȝ ſputo.i.v̄bali doctrina ſua
lutum.i.memoriã ſue nature lutee ſibi facere:et
luto.i.memoria ſue vilitatis ⁊ mortis dȝ oculos
ſue mẽtis linire:tandẽ dȝ facere ꝙ in aqua ſiloe.i.
in fonte lachrymarũ qui celitus mittit̄,ſe abluat:
⁊ ſic lumẽ diuine gratie acquirat:tunc ille põt di
cere qđ ſequit̄. Ille hõ qui dr̄ Jeſus lutũ fecit ⁊
vnxit oculos meos. ¶ Dũ peterẽt diſcipuli de ce Joan.9.a
co nato,dicẽtes. Quis peccauit hic,aut parentes
eius vt cecus naſceret̄? Quibꝰ rñdit,dicẽs. Neq;
hic,neq; parentes eiꝰ: ſed vt manifeſtarent̄ opa
dei in illo. ¶ Hic poteſt allegari,quõ deus vtitur Moralitas
creatura ſua qñq; ad miſeriã vel ad penã:vt exin
de eliciat ſuã gloriã ⁊ honorẽ. Nec ipſa creatura
de hoc põt conqueri:q: ſcȝ factori lȝ factura ſua
quocunq; mõ voluerit vti:ſicut concludit apl's. Rom.9.e
Quia figulus facit vas quoddã in honorẽ,⁊ aliđ
in contumeliã de eadẽ maſſa:vt in vno ſua mia,in
alio ſua iuſticia valeat declarari. Hier. Sicut lu Hier.18.a
tũ in manu figuli ⁊c. ¶ Judei dixerũt ceco illumi
nato qñ cõmẽdabat xp̄ȝ:in pctis natꝰ es totꝰ ⁊c.
¶ Põt allegari quõ arrogantes ab aliis,⁊ maxi Moralitas
me a pauperibus decerni nolũt:ſȝ ſeipſos melio
res exiſtimãt:⁊ quicquid rõne dixerit,vilipẽdũt F
Unde ipſi vident̄ dicere illud qđ amici iob ſibi di
cebãt. Quid noſti qđ ignoramus? quid intelligis Job.15.a
quod neſciebamus? Eccli. Paup locutus eſt ⁊c. Eccli.13.d

¶ Capitulũ xi. Textus.

Erat aũt quidã languens lazarus a be thania. Moralitatum Cap. vi.

Um chriſtus in
bethaniã veniſſet:⁊ lazaꝝ mortuũ
⁊ iã p quatuor dies in ſepulchro
iacẽtẽ ⁊ fetere incipientẽ,⁊ in ſpe
lũca lapide ſuppoſito latitantẽ in
ueniſſet:exoratꝰ a martha ad ſe
pulchrũ venit:⁊ flent ⁊ orãs lazarũ de ſepulchro
vocauit,dicẽs. Lazare veni foras:⁊ ſtatim q̄ erat
mortuus reſurrexit,⁊ ligatis pedibus ⁊ manibꝰ
inſtitis,velata facie ſudario ꝓdiit. Quem ieſus
ſolui precipiens liberum abire permiſit,dicens.
Soluite eũ,⁊ ſinite abire. ¶ Per lazarum poteſt Moralitas
pctõr intelligi:⁊ nõ ſolũ quicunq; peccator:ſȝ ma
xime ille qui per conſenſum eſt mortuus:⁊ p ma
lã cõſuetudinẽ ſepultus:⁊ in ſpelũcã ꝓfunde ini
quitatis lapide dure obſtinationis oppreſſus:et
ideo p quatuor dies:quoꝝ primus eſt mala dile
ctio:ſecũdus malus conſenſus:tertius mala ope
ratio:quartus mala conſuetudo:iam p malam
famã fetidus ⁊ infectus:vinculis malarũ cõpla
centiarũ ligatus:⁊ ſudario male executionis ve
latus. Pſal. Sicut mortui dormientes in ſepul Ps.8.a
chris:quoꝝ non es memor amplius:⁊ ipſi de ma G
nu tua repulſi ſunt. Sed reuera qñq; fit ex ſpecia
li quod deus tales a peccato ſuſcitat ⁊ eos mira
culoſe liberat dicens. Lazare veni foras. Et qui
dem hic lazarus qui interpretat̄ a deo adiutus
nuncupat̄:pro eo qđ ſine ſpeciali gratia dei adiu
torio,nulli tales a peccato reſurgere dinoſcunt̄.
Apoſtolus. Surge qui dormis:⁊ exurge a mor Ephe.5.d
tuis. Quando enim deo placet hoiem vocare ⁊ a
peccato cõuertere:nullum eſt adeo profundum
vitioꝝ ſepulchrũ,quod reſurrectionem.i.cõuer
ſionẽ ipſius valeat impedire. Pſal. Saluaſti me
a deſcendentibus in lacum. Ueruntamen circa Ps.29.a
iſtius ſuſcitationẽ chriſtus legitur fremuiſſe ⁊ fle
uiſſe:qđ tñ in ſuſcitatione adoleſcentis,⁊ puelle
non legitur feciſſe. In quo notatur ꝙ difficilior Luc.7.c
eſt conuerſio profundi peccatoris ⁊ illius qui iã Mat.9.c
per malam conſuetudinem eſt ſepultus:⁊ per in
famiam fetidus:q̄ illius qui recenter eſt mortuꝰ.
i.qui de nouo in peccatum eſt lapſus. Lazarus
enim dato ꝙ ſuſcitatus fuiſſet:ligatus tamen et
velatus exiit:quouſq; eum viuũ dominus ſoluit.

In quo notatur ꝙ dato ꝙ peccator ꝑ contritionem motus suscitetur: ⁊ viu⁹ in statu gratie cõstituatur: ad hoc tñ̄ esse ligat⁹. i. ad cõfessionẽ esse obligatus dignoscitur: vt necesse sit ꝙ per cõfessionem ⁊ absolutionem soluatur, ad hoc ꝙ penitus liberetur. Unde. Soluite eum ⁊ adducite mihi. (Luc.19.c) Sola enim contritio hominem viuificat. Uerũ tamen necesse est ꝙ cõfessio ⁊ absolutio vinculũ obligationis tollat, ne forte si contempserit, in idipsum cadat ⁊ relabatur.

¶ Capitu. xx. Textus.

Una autem sabbati Maria Magdalena venit mane. Moralitatũ Cap. vij.

Petrus ⁊ Joannes venerãt ad monumentum xp̄i: sȝ cũ currerent duo simul: Joãnes qui erat iunior petro, precucurrit citi⁹ petro: ⁊ venit prior ad monumentũ: verũtamẽ non intrauit. Petrus autẽ qui erat antiquior, venit ad monumentũ vltimus: tamen protinus intrauit. (Moralitas) ¶ Hic põt notari, qđ qui ardentius ⁊ celerius volunt ad christũ ꝑ bona opa currere: vt sunt indiscreti iuuenes in religione vel in studio: q² omnia credunt facere primo anno: ⁊ qui non metiuntur vires suas: sed petro. i. antiquioribus se preferre conant̄. Isti tamen tardius ad christũ intrant: ⁊ tardius accipiunt quod affectant: quia cursum suũ ꝯtinuare nequeũt: ⁊ necesse est qđ ante tp̄s deficiat. Apl's. (Galat.5.a) Currebatis bene: quis vos impediuit? Illi q̄ more petri magis prudenter ⁊ deliberate ꝓcedunt: ⁊ qñ non impetuose, sed mature ꝑ bona opa currant: (A) vt qui viam cõem sequuntur: qui virtutes suas metientes, se primo impetu leuare non querunt. Isti dico in intrando ad deum, ⁊ cõsequendo ꝓpositum suũ alios ꝑueniunt: ⁊ hoc q² aliĳs deficientibus ipsi viriliter persistunt. In quocũꝗ ergo negocio tam morali ꝙ̃ agibili, illi q̄ tarde ⁊ deliberate operant̄: currunt melius ⁊ citius: ⁊ cõsequent̄ finem intentum, ⁊ acquirunt: ⁊ econtra illi qui in principio impetuosius volũt sua facta facere, tardius consequuntur ⁊ succũbunt. Bene igitur nobis consulit Apostolus. (1.Cor.9.d) Sic currite vt cõprehendatis. (Pro.13.b) Substãtia enim festinata minuetur: que autem paulatim colligitur manu, multiplicatur. (Aliter.) Uel dic ꝙ Joannes significat populũ iudaicũ: qui primo venit ad monumentũ xp̄i. i. ad fidẽ in genere primo credidit: ⁊ tñ̄ non intrauit: q² ecclesiam vel fidẽ incarnatiõis recipe noluit: sed potius per incredulitatis vitium extra mãsit. Petrus ỽo significat populũ gẽtiũ: q̄ tardius ad monumentũ xp̄i. i. ad fidẽ venit: tñ̄ ipse prius credendo ecclesiam intrauit: inquantũ iudaico populo i infidelitate manẽte iste credidit. Finaliter tñ̄ Joãnes post petrũ intrasse đr: q² iudaicus ppl's postꝙ̃ plenitudo gentiũ intrauerit, salu⁹ fiet: ⁊ in fine tempoꝝ xp̄o credet. Et sic verificabit̄ illud Matt. Quod erunt nouissimi p̄mi, ⁊ p̄mi nouissimi. (B) ¶ Marie flenti ad monumentũ legit̄ dñs in hortulani specie primitus apparuisse. Deinde discipulis in vnũ cõgregatis: et propter metum iudeorum ianuis clausis xp̄s apparuit: et pacem ante omnia eis obtulit. Deinde spiritumsanctum ipsis contulit: ⁊ potestatem relaxandi crimina dedit. Ueniens (inquit) Jesus ianuis clausis dixit. (Joh.20.c) Pax vobis: accipite spiritumsanctũ ⁊c. (Moralitas) ¶ Istud allega si vis ꝙ xp̄s spiritualiter solet apparere, ⁊ gratiã dare illis qui flent ad monumentum suum, idest illis qui passioni ⁊ morti ipsius compatiuntur: qui in vnum per charitatẽ etiã cõgregant̄: ⁊ qui ianuis clausis scȝ sensuum exterioꝝ: ostĳs clausis in secreto mentis versantur: ⁊ a mundanis negocĳs segregant̄: talib⁹ pax interioris tranquillitatis offertur: ⁊ sp̄ũssanctus i. dona spiritussancti cõceduntur. Tales sunt ad quos xp̄s ꝑ gratiã venire dignoscitur: ⁊ ad eos intrare sp̄ũal'r inuenit̄. Tales digni sunt vt per ipsos aliena peccata remittant̄. i. ꝙ ad gradũ ecclesiasticũ sublimentur. Nullus enim pacẽ animi põt accipere: nisi qui ianuis sensuum ⁊ affectionum clausis seu a mũdi negocĳs se voluerit absentare. Unde sequit̄, ꝙ iterũ venit iesus ianuis clausis: ⁊ stetit in medio discipuloꝝ suorũ, ⁊ dixit. Pax vobis. (Jo.20.f) ¶ Uel dic ꝙ qñ christus ianuis (Aliter.) vteri virginalis clausis in mũdũ. i. ad discipulos per natiuitatẽ venit: tũc pacẽ hoibus dedit: ⁊ pacẽ inter deũ ⁊ hoiem reformauit. Uñ đr. In terra (Luc.2.b) pax hoibus ⁊c. (Eodẽ.c.f) ¶ Illud qđ ponit̄ de Thoma, qđ noluit credere dictis ⁊ verbis alioꝝ discipulorũ ⁊ apl'oꝝ xp̄m resuscitatũ, nisi oculis videret, ⁊ manibus palparet. (C) (Moralitas) ¶ hoc exponit̄ a Grego. ꝙ deus aliqñ sanctos suos scrupulo dubitationis erga diuina mysteria ꝑcutit: vt sancta indagine veritas elucescat: ⁊ ꝑ ꝓbationem elicitã illud de quo dubitatũ fuerat notũ fiat: quasi diceret ꝙ Thomas dubitãdo cicatrices vulnerũ tetigit: ⁊ dubietatis vulnus a fidelium mẽtibus amputauit. ¶ Uel dic cõtra quosdã qui nõ curãt de auditu, (Aliter.) sed de visu ⁊ tactu. Non curant de verbali ꝓmissione: sed potius de manuali oblatione: ⁊ de munerũ manuali tactu ⁊ palpatione. Nisi tetigero inquit, non credam. i. nisi accepero non faciam. Unde dicitur. Accede ad me vt tangam te. (Gen.27.c)

¶ Capi. xxi. Textus.

Postea manifestauit se iterum Jesus ad Mare Tiberiadis. Moralitatum Capitulum viij.

Cum discipuli piscarent̄: ⁊ nocte illa nihil p̄ndidissent: mane facto affuit dñs in litore, sub specie aliena: ⁊ ꝑcepit illis, ꝙ rete in dexterã nauigĳ mitterent. Qđ cũ fecissent, iam non valebant rete trahere pre multitudine pisciũ qui tunc tp̄is captierãt. Cognito igitur ꝙ de⁹ esset: petr⁹ tunica subcinct⁹, misit se in mare: atꝗ aliĳs (D) nauigio venientib⁹, ipse ꝑ mare ad dñm venit: et tandem tracto reti pleno magnis piscibus, scȝ centũ ⁊ quinquaginta: discipulis panẽ ⁊ pisces xp̄s ad comedendũ dimisit. ¶ Ista allega ꝙ apo- (Moralitas) stoli. i. predicatores: ꝙ̃diu sine xp̄o. i. xp̄i gratia sunt, tãdiu nihil p̄ndunt: ⁊ rete predicatiõis pro nihilo in seculi mare ponunt: q² nullos pisces. i. nullos fluxibiles pctõres capiũt ⁊ ꝯuertũt, ⁊ potissime de nocte. i. qñ sine lumine diuine gr̄e p̄dicant ⁊ piscant̄: ⁊ qñ ad sinistrã nauigĳ. i. sub spe bonorũ terrenorũ vel glorie tpalis, q̄ ꝑ sinistram intelligit̄: rete predicationis sue mittere noscuntur. Sed qñ xp̄s per gratiam vult eis adesse: et ad eius instinctum in dexteram nauigĳ. i. in spe eterne retributionis rete predicationis nouerũt ponere: ⁊ ad nobilitatem supernã oĩa ordinare: tũc abũdanter pisces capiunt̄, ⁊ pctõres conuertuntur. Igit̄ ad dexteram est ponendũ rete presente dño, et non absente. Cuius cõtrariũ multi predicatores faciunt: q² solũ ad laudem humanã predicant: ⁊ sic ad sinistram nõ ad dexteram rete ponunt. Uñ dicitur. Cor sapientis in dextera eius:

Eccl's.10.a stulti aũt in sinistra. ¶ Uel dic ꝙ petrus est qui-
Aliter. libet iustus: qui dꝫ tunicam honeste cõuersatio-
nis sibi succingere: ⁊ in mare penitentie ponere:
⁊ ad iesum qui est in litore paradisi/ ꝑ bona opa
E venire: ⁊ ab ipso prãdium eterne refectionis re-
Mat.23.c cipere. Matth. Ecce prandiũ meũ parauí: veni-
Aliter. te ⁊c. ¶ Uel dic ista ad cõmendationẽ fidei petri:
qui per nauẽ venire noluit: sꝫ in mari se posuit:
Codẽ ca.d ⁊ sic supposito suꝑ aquas vel saltẽ ꝑ aquas iuit.
¶ Hic sequit̃ de petro: cui ter dixit dominus: pe
Moralitas. tre amas me: pasce oues meas. ¶ In quo dicunt
doctores aliqui triplicem negationẽ purgatã.
Fit etiam hic mentio de primatu ecclesie dato
petro/ ⁊ etiam de morte eius. De Joanne euãge
lista de modo sui decessus, iꝙtũ de eo dicit xp̃s,
Sic volo eum manere donec veniã. Ita qꝺ exijt
sermo ⁊ opinio inter fratres/ ꝙ discipul⁹ ille nõ
moritur: id est quod mori non debebat ⁊c. Igi-
tur ista ad cõmendationem petri ⁊ ioannis pos-
sunt adduci: sed de omnibus omittamus.

¶ Moralitatum super Joannem finis.

Moralitatum Liber tricesimustertius super Actus apostolorum.

¶ Capitulum j. Textus.

Primũ quidẽ sermonẽ feci de oĩbus o theophile. Moralita. Cap. j.

De actib⁹ apo-
stolorũ pauca sub breuita
tate trãscurro: ⁊ pauca de
F multis accipiẽs/ ad finem
operis iã fatigat⁹ accele-
ro. Igitur de iuda prodi-
tore et suspẽsione ei⁹ vide
supra. Illud aũt qꝺ hic dr
ꝙ xp̃s dixit discipulis de
Mat.27.a futuro tp̃e querẽtib⁹. Nõ est inquit vestrũ nosse
tp̃a q̃ p̃r posuit in sua ptãte. ¶ Hic põt allegari
Moralitas. ꝙ ad viros religiosos xp̃i discipulos ⁊ amicos
nõ ꝑtinet vacare ad inuestigãdũ futuroꝝ tem-
porũ rõnẽ: sicut faciũt astronomi q̃ scrutant̃ cu-
riosas scientias: qꝛ ꝗuis ista possint hr̃e in plu-
ribus veritatẽ: habẽt tñ annexã magnam vani-
tatẽ/ paucã vtilitatẽ/ ⁊ magnã d'stractionis a sa-
lute aĩe laxitatẽ. Ista igit̃ sapiẽtie diuine relin-
quãtur: nec circa hoc mẽs nostra plus debito di
Dañ.2.c strahatur: qꝛ deus est qui mutat tẽpora. Unde.
Eccl's.3.c Altiora te ne quesieris. ¶ Mathias loco iude
Codẽ ca.d mortui fuit electus: ⁊ per sortes facto ieiunio a
deo manifestatus ¶ Hic potest allegari/ ꝙ que-
Moralitas. rere voluntatem dei per sortes non fuit illicitũ
in principio: dũtñ veritas que querit̃, a deo solo
manifestari petat̃: ieiunijs ⁊ orationibus exqui-
ratur. Constat quod deus quocunꝙ modo vo-
luerit, potest cuiuscunꝙ negocij veritatem ostẽ-
dere: et ideo quãtum est de se sortes non vide-
bantur esse male, tamẽ omnes antiqui tam fide-
G les ꝙ infideles dinoscuntur sortibus vsi esse: sa-
piente teste. Sortes mittuntur in sinum: et a do-
Prouer.18.a mino diriguntur. Quãuis igitur ecclesia vsum
sortium prohibuerit propter simplices: et pro
eo ꝙ pagani vsm diuinitatis in sortib⁹ esse crede-
bant. Uñ sicut ponit Plinius, certas sortes dee
fortune cõsecrabãt: virtute quarũ ṽitatẽ inueni
re se certi⁹ existimabãt. Possum⁹ tñ dicere ꝙ sor-
tes q̃ ad deũ solũmodo mediate vel immediate
referunt̃ non sunt prohibite qꝛ male: sed potius
male ⁊ illicite, qꝛ per ecclesiã sunt prohibite. De
his tamen nolo aliquid determinare: nec stilum
meum circa talia dilatare.

¶ Capitulũ ij. Textus.

Et cum complerentur dies pẽtecostes erãt pariter. Moralitatum Ca ij.

Discipulis cõgre
gatis die pẽtecostes ĩ vnũ, fact⁹
est repẽte sonus adueniẽtis spi
ritus vehementis: ⁊ repleuit to
tã domũ vbi erãt sedẽtes: ⁊ ap-
paruerũt illis dispertite lingue
sicut ignis: ⁊ ceperũt loqui va-
rijs linguis: prout dabat spiritussanctus eloqui
illis. Cũ igitur plures nationũ populi conuenis-
sent: sic actũ est ꝙ ꝑdicantib⁹ apostolis vnusquis D
ꝙ linguã suã intelligebat: ⁊ ipsos loquentes dei
magnalia lingua sua audiebat. Audiẽtes igit̃ ꝙ
isti q̃ galilei erant talia facerent, mirabãtur. Alij
autem deridentes ipsos ebrios testabantur. Non
ne inquiũt oẽs isti qui loquunt̃ galilei sunt? Quo
ergo audiuimus vnusquisꝙ linguã nostrã illos
loquentes ⁊c. ¶ Recte videtur ꝙ isti beati apo- Moralitas
stoli figuram beatoꝝ ꝑdicatoꝝ gesserunt. Fit, eñ
q̃sꝙ ꝙ discipuli xp̃i. i. boni religiosi vel clerici: in
vnum primo scꝫ collegio vel studio congregant̃:
vbi in vnitate charitatis ⁊ cõcordie quotidie cõ
uersantur studendo ⁊ contemplando: ibidem se-
dentes ⁊ a tumultibus quiescentes, in scientijs ⁊
moribus informant̃. Quod videns spiritussan-
ctus, ipsos quandoꝙ visitat: ⁊ domos conscien-
tie sue donis ⁊ gratijs replet ⁊ ditat: linguas, ipo
rum dispertitas facit apparere: inquantuꝫ facit
eos nunc de vno, nunc de alio predicare: ⁊ suam
eloquentiam ⁊ doctrinam, nunc ad illum, nũc ad
alium applicare: ⁊ sic secundum conditionem lo-
corũ, temporũ ⁊ ꝑsonarũ verba mutare. Appa-
ruerũt eis dispertite lingue: ⁊ loquebant̃ varijs
linguis ⁊c. qꝛ lingua ꝑdicatorũ ⁊ ipsorũ eloquen
tia ⁊ doctrina nõ dꝫ esse vniformis, sed dispertita:
non eadẽ sed distincta: qꝛ aliter debet loqui diui
tib⁹: aliter pauperibus, aliter desolatis, aliter le-
tis, aliter iustis. Nunc dꝫ loqui de paradiso, nũc
de inferno, nũc de gr̃a, nũc de culpa: ⁊ sic de alijs. A
Ut scꝫ parthi, medi, elamite ⁊ iudei, proselyti, cre
tes ⁊ arabes. i. oĩs cõditio ꝑsonarũ audiat apud
eos linguã suam. i. doctrinã sue ꝯditiõi cõformẽ.
Uñ ꝑdicator dꝫ esse oĩbus oĩa: sicut apl's de seipo
dicit. Oĩbus oĩa factus sum. Quia sicut idem di- 1.Co.9.d
cit. Grecis atꝙ barbaris, sapientibus ⁊ insipienti Rom.1.b
bus debitor sum. Fecit igit̃ spũssanctus qñ coꝛ ⁊
lingua predicatoꝝ vel doctoꝝ affluxerunt: varia
seruare, ⁊ scripturam diuersimode intelligere: de
thesauro suo noua ⁊ vetera ꝓferre: tñ ip̃e spũs
suꝑ singulos sedere: dꝫ inquantum singulariter ⁊
sigillatim singulas gratias diuersis diuersimo-
de partitur: qꝛ sicut dicit apostolus. Diuisiones 1.Co.12.a
gratiarum sunt: idem aũt spũs diuidẽs singulis
prout vult. Aduerte tamen ꝙ mali faciliter solẽt
de iustis ⁊ predicatoribus ⁊ viris sciẽtificis spũ
sancto repletis iudicare: ⁊ maxime qñ vidẽt eos
de humili plebe natos: solent eoꝝ veritatem ⁊ do
ctrinam vilipendere: ⁊ eos ebrios ⁊ phantasticos
reputare. Nunquid inquiunt omnes isti qui lo-
quuntur galilei sunt ⁊c. Et mali similiter dicunt.
Nonne oẽs isti rustici sunt, de plebe humili nati?
Uñ presumunt coraꝫ nobis alijs ita loqui? Illud
potissime videntur dicere nobiles: quibus non
videtur ꝙ nullus inferioris generis est dignus
coram eis apparere: officium dignitatis habere:
et eos reprehendere, vel docere. Sicut dicebant
de christo. Nonne hic est filius fabri? Unde

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SEVILLA

B ola ista vide si vis i euāge. Et thisti debēt aduer
Mat.6.a tere: ꝙ spūs vbi vult spirat: ⁊ qđ nō est apud eū
Luc.4.d acceptio personarū. Aliꝗ mali qñꝗ viros iustos
Joā.3.a phātasticos ⁊ ebrios reputāt qñ dei magnalia.i.
alta dei opa ⁊ iudicia tractant: sicut ad lrām ptz
de secularib⁹: q̄ oēs solēt phātasticos dicere/ qs
vidēt in sciētiis philosophicis, ⁊ in cōsideratiōe
operū naturaliū studere: sicut de xp̄o apparet:
qñ feruētius p̄dicabat/ dicebāt ꝙ demoniū habe
bat. Oēs isti q̄ nō intelligebāt aplo͛s/ cū linguis
variis loq̄rent: ip̄os dicebāt ebrios: sicut mūda-
ni q̄ nō itelligūt scias antedictas. Jō eoꝝ secta-
1.Cor.2.b tores reputant fatuos: sicut dicit apl's. Anima-
lis homo non percipit ea que sunt spiritus dei:
stulticia est illi qui nō potest intelligere.

Capitulū iii. Textus.

Petrus aūt ⁊ ioānes ascēdebant in tē-
plum. Moralitatum Cap. iii.

Q Uidā q̄ erat clau-
dus ab vtero matris sue: quē ba-
iulabant quotidie ad portā tēpli
q̄ dicit speciosa: vt ab intrātib⁹ in
tēplū elecmosynā mēdicaret. Cū
elecmosynā postulasset a petro ⁊ ioāne: q̄ ascen-
debant in templū ad horā orationis nonā: intē-
dens in eum petr⁹ dicit. Aurū ⁊ argentū nō est
C mihi: qđ autē habeo hoc tibi do. Jn nomini Je-
su nazareni surge ⁊ ambula in pace. Apprehēsa
igit dextera ei⁹/ eleuauit eū petrus: ⁊ statim cō-
solidate sunt bases eius ⁊ plāte: ⁊ exiliēs ambu-
lauit: ⁊ intrauit cū illis in tēplū: ⁊ magnificabat
Moralitas deū. ¶ Jste claudus significat hominē peccato-
rem: qui ab vtero matris dicitur claudus: eo qđ
ab ipso matris vtero naturale est homini in mo
Joh.9.a ribus claudicare. Unde dicitur. Preteriēs iesus
vidit hominē cecū a natiuitate. Per templū in-
telligitur paradisus seu ecclesia. Per portā in-
telligit ecclesia militans: que virtutib⁹ dicitur
speciosa. Per petrū et ioannē boni prelati ⁊ pre-
dicatores intelligunt: qui per templum paradi-
si ad orandū debent per contemplationem ascē
dere in hora nona.i. cum nouē ordinibus ange-
lorum mentaliter cōuersant. Jsta est veritas/ ꝙ
in porta tēpli que dicitur speciosa.i. in ecclesia
militāte iueniunt multi claudi ab vtero matris
sue.i. multi peccatores q̄ nūꝗ in moribus recte
successerunt: sed per iniusticiam claudicauerūt:
qui cum non curant nisi elecmosynas.i. terrena
bona accipere: et de spiritualibus non curantes
ista solēt per auariciā ab hominib⁹ mendicare:
D et ea diligentissime procurare: tunc petrus ⁊ io-
hānes boni prelati/ debent talibus spiritualiter
cōpati: ⁊ eorum miserie misereri: et istis nō tēpo
ralia que appetūt/ sed spiritualia que negligūt
largiri. Debent igitur ipsis dicere/ ꝙ in nomine
dei de terrenis affectionib⁹ surgant: ⁊ per bona
Joh.5.a opera procedant/ dicētes. Surge tolle grabatū
tuū ⁊c. Tūc eñ talis claud⁹ ꝑ manū dei pōt sur-
gere: ⁊ a statu pcti ꝯuerti: ⁊ basiū moralis forti-
tudinis soliditatē recipe: ⁊ cū eis q̄ ip̄m ꝯuertūt
templum paradisi per bona opera/ ambulans ⁊
exiliens/ ⁊ deum laudans finaliter introire. Uñ
Mat.17.f Post resurrectionem.i. post conuersionem ve-
nient in sanctam ciuitatē: et breuiter illi q̄ sunt
petrus/ id est boni actiui: iohannes: id est boni
contemplatiui: qui templum paradisi.i. per cō-
templationem et orationem volunt ascendere: ⁊
ad claudos saluandos/ id est peccatores cōuer-
tendos se vertere: ⁊ eos predicando a surgēdo
de peccato inducere: et manu tangendo/ id est
exemplariter manuducendo ipsos erigere: ta-
liter quandoꝗ faciunt: ꝙ ipsos in templo para-
disi procurant intrare. Unde dr. Ad manus illū Act.9.c
trahentes introduxerunt damascū. ¶ Uel dic vt Aliter.
supra vterus matris nostre est carnis cōcupiscē
tia: q̄ facit filios oēs claudicare ⁊c. sicut supra. Aliter.
¶ Uel dic ꝙ istud est originale peccatum ⁊c.

Capitulū iiii. Textus.

Loquētib⁹ aūt illis ad pplm\ superuene-
runt sacerdotes. Morali. Cap. iiii.

C Um in primiti- E
ua eccl'ia oēs fideles in hieru-
salē in cōi viuerēt: ita ꝙ multi
tudinis credētiū erat cor vnū
⁊ anima vna: nec quisꝗ eorum
que possidebat suum esse dice-
bat: sed erāt eis oīa cōmunia/
ita qđ vendentes domos ⁊ agros offerebāt pre-
cia ⁊ ante pedes apostolorū: et diuidebat singu
lis prout vnicuiꝗ opus erat: ita ꝙ magna gra-
tia erat in illis: nec q̄sꝗ erat egēs inter eos. Cō-
tingit ꝙ ananias quidā vēdebat agrū: ⁊ cōscia
vxore sua fraudauit de p̄cio: partē pedib⁹ aplo-
rum posuit: aliā retinuit. Cū petr⁹ ip̄m increpa
ret: sup hoc statim mortu⁹ cecidit. Uxor ei⁹ que
tūc absens erat post tres horas veniēs: ⁊ hoc au-
diēs protin⁹ expirauit. Cur (inquit) petr⁹ tēta-
uit sathanas cor tuū: nōne manēs tibi manebat:
⁊ venūdatum in tua erat potestate? Nō es mē-
titus hoibus/ sed deo. Uidet igit supponere pe-
trus ꝙ ipse nō peccauerat retinēdo totū vel par
tem: cū totum possit retinere: sed potius dicēdo
ꝙ totum precium apposuerat/ super hoc mētiē-
do. ¶ Jsta possunt allegari contra religiosos. Morali-
Jsta enim ecclesia primitiua videt religionis ty tas.
pum gerere: et ipsi⁹ formā ⁊ rationē designare.
Constat ꝙ ipsi debent cōmuniter viuere per cō-
cordiā et charitatem: vnum cor/ vnam animam F
possidere: ⁊ oīa que habēt/ debēt vēdere: ⁊ nihil
sibi propriū remanere/ nihil debēt suū dicere: sz
oīa cōia reputare: oīa que habēt debēt ad pedes
aplorū.i. dispositionē p̄latorū ponere: q̄ debent
vnicuiꝗ de necessariis ꝓuidere. Uñ in Prouer. Prouer.1.b
Marsupiū sit vnū omniū nostrū: ⁊ sic si ita faciāt
magnā gratiā dei ⁊ ppli poterūt acq̄rere: ita ꝙ
nullus egens erit, inquantū eos faciat dñs i ne-
cessariis abundare. Jsta est veritas/ si nos ⁊ aliꝗ
religiosi istam regulam modo teneremus: nūꝗ
indigeremus: sed bonorū abundantiā habere-
mus. Unde dicit. Nō affliget dñs fame aiam iu- Pro.10.a
sti. Sed multi sunt sicut Ananias: qui occulte
terrenas diuitias retinēt: et ante pedes aposto
lorū.i. in dispositione prelatorū bona sua nō to-
taliter exhibent: sicut ad literā sepe faciūt pro-
prietarii regulares: qui vix volūt veritatē sua-
rum rerū requisiti a superiorib⁹ reuelare. Et ta
les ꝓ certo q2 hoib⁹ nō mētiūtur/ sed deo: finali-
ter pereūt: ⁊ sic de suo mūdacio triste salariū fe-
rūt secū. Jgit bñ dicit. Os qđ mentit occidit ani- Sap.1.c
mā. Licitum fuerat eis a principio res suas ⁊ di-
uitias retinere: sed ex quo religionē intrauerūt
nō sine p̄lati licētia aliq̄d reseruare pñt: ⁊ nullo
mō se debēt mēdaciter excusare: cū apđ sp̄m sctm̄
cui⁹ negociū gerit/ null⁹ possit negociū occulta-
re: vt ptz in act. aplorū. ¶ Jlla v̄ba gamalielis q̄
de p̄dicatiōe sunt dicta. Si ex hominib⁹ consiliū
hoc/ dissoluet: sicut ibi exēplificat de duobus. Si G
aūt ex deo sit, ip̄m nō poteritis dissoluere: ne for Capi.v.
te deo repugnare videamini. ¶ hoc pōt allegari
vt cōmuniter illa opa q̄ a deo non sunt: ⁊ q̄ vera Morali-
intētione non fiunt, durare nō pñt: sicut patet de tas.
hypocritarū fictionibus, ⁊ de maliciosorum in-

Mat.15.b nētionib⁹:sicut dr.Omnis plātatio ⁊c.Illa ꝟo q̄
sunt a deo data, q̄n̄q3 videnꝰ deficere:nō tn̄ defi-
ciūt, s3 excrescūt:⁊ i multū cōualescūt.⁊ melius.
1.Jo.2.a. Unde dr.Omne qđ a deo est,manet in eternum.

Capitulū vj. Textus.

In dieb⁹ antē illis crescēte numero di-
scipulorum.Moralitatum Ca. v

Apostoli dixerūt
q̄ non erat equū eis dimittere
verbū dei,⁊ seruire mēsis:⁊ iō
certos viros ad h̄ elegerūt:q̄-
bus i ꝯspectu apl'oꝝ statutis ⁊
manib⁹ ipsis iposit3 h̄ ministe-
riū tradiderūt.¶hoc ꝑt alle-
Moralitas. gari,q̄ viri sciētifici ⁊ speculatiui,q̄ ꝑnt p̄dicare
⁊ docere:et q̄ nouerūt studio,orōni ⁊ ꝯtēplatiōi
vacare:nō debēt illud sctm̄ officiū dimittere: vt
mēsis.i.pauperū corporalib⁹ nutritiōib⁹,⁊ acti
ue vite occupatiōib⁹ tpaliū p̄laturaꝝ ꝓmotiōib⁹
possint vacare:talia officia iferiorib⁹ ⁊ idoctiori
bus debere cōmitti,⁊ eisdē ꝑ apl'icaꝝ manuū ipo
b sitionē.i.ꝑ p̄latorū ordinationē imergi. Aliȷ̄ ꝟo
sciētifici ministerio verbi.i.p̄dicatiōi nō terrene
administratiōi dn̄t specialr̄ deputari. Sic enim
de⁹ ad lr̄am videꝰ facere:cū p̄laturas terrenas
raro vult viris sciētificis ⁊ theologicis dare:q̄s
ad vtiliora ⁊ magis ardua creare voluit ⁊ serua
re.Istas aūt iuristis ⁊ terrene sciētie pariter cō
cedit:quos forsan magis vtiles ad hoc nouit.
Nō est inquiūt equū nos relinquere verbū dei ⁊
ministrare mēsis.Cōsiderate igiꝰ viros quos cō
stituam⁹ sup hoc op⁹:nos aūt oratiōi ⁊ ministe
rio ꝟbi dei instātes erim⁹.Ista tn̄ nō videnꝰ face
re moderni religiosi ⁊ theologici: q2 isti ꝑ aliȷ̄s
se ingerūt:⁊ relicto vero dei ministerio,ministra
Phi.12.c re ⁊ p̄fici mēsis querūt:q2 sicut dicit Apl's. Oēs
que sua sunt querūt,non que iesu christi.Sequi
tur in capi.vij.de disputatiōe ⁊ lapidatiōe bea-
ti stephani:de hoc nihil ad presens.

Capitu.viij. Textus.

Saulus aūt erat cōsentiēs neci ei⁹.Mo
ralitatum Capi. vj.

In hoc ca.vij.dicit
q̄ cū simon mag⁹ vidisset in sama-
ria q̄ apostoli faciebāt multa mi-
racula:⁊ q̄ ꝑ suarū manuū impos
tionem,spiritussanctus dabaꝰ gē-
a tibus credētibus:venit ad apl'os et obtulit pe-
cuniā dicēs.Date mihi hāc potestatē,vt cuicū̄q3
imposuero manū,accipiat spm̄sctm̄.Petrus aūt
ipsum reprehendēs per hec verba repressit.Pe-
cunia inquit tua tecū sit in perditionē/qui donū
dei existimasti pecunia possidere. Nō est tibi pa
neq3 sors in sermone isto,cor em̄ tuū nō est rectū
coram deo. In felle em̄ amaritudinis te esse vi-
Moralitas. deo.¶Iste simon significat simoniacos,qui ab
ipso demoniaci fuerūt:qui bene magi dicuntur:
quia per dona sua oculos veri iudiciȷ̄ prelatorū
illudere probanꝰ. Simones etiam:id est obediē-
tes possunt dici:eo q̄ tales pre ceteris solēt obe
dire ⁊ adulari:⁊ sic ꝑnt tam simoniaci q̄ demo-
niaci appellari.Tales:em̄ spiritussancti gratiā:
sc3 ordines,sacramēnta,beneficia:quib⁹ annexa
est potestas dādi spiritūsanctū ⁊ sacramēta mi-
nistrādi mediāte pecunia nituntꝰ emere:⁊ illud
qđ sufficientiȷ̄s et virtutib⁹ obtinere nequeunt,
muneribus volūt impetrare,dicētes. Date mi-
hi hanc potestatem.Uerūtamē petrus.i.bonus

superior,d3 tales acriter redarguere,⁊ eorū mu
nera refutare,dicēs.Pecunia tua tecū sit in ꝑdi-
tionē.Et simile habeꝰ in Dan. Munera tua tibi Dan.5.c
sint:⁊ dona dom⁹ tue alteri da.Tamē hodie apđ
multos p̄latos est ꝯriū:q̄ nō repudiāt,qđ offerꝰ
sed magis offerūt:vt pecunia tribuatur,dicētes Mat.26.a
Quid vultis mihi dare,⁊ ego eū vobis tradā? 1.Cor.9.b
Uideꝰ em̄ allegare illud cū Apl'o.Si spūalia se- Eodē ca.c
minam⁹ vobis,nō magnū ē si carnalia metam⁹.
¶Ethiops quidā eunuchus ⁊ magister gazarū
candacis regine ethiopū,recedens de hierusa- Esa.53.c
lē vbi causa oratiōis venerat:sedēs in curru le-
gebat librū Esaie,sc3 vbi dicit. Generationē ei⁹
q̄s enarrabit?Philipp⁹ ex spiritussancti māda-
dato currui se adiungēs:⁊ occasione accepta,ꝑ
scripturā quā legebat sibi viā veritatis p̄dicās
ipsum ad christū cōuertit,et descēdēs de curru
cōtinuo baptizauit.Tādē ꝟo sicut i gestis beati
matthei legiꝰ:idē ethiops btō Mattheo in ethio
pia p̄dicāti q̄ plurima bona fecit: ipm̄q3 i his q̄
ad fidē ptinēt,q̄ plurimū adiuuit.¶Ista ꝑnt al Moralitas.
legari quō orō,deuotio,lectio,sunt ad fidē ma-
nuductiua ⁊ salutis nostre causatiua.Ille paga
nus causa oratiōis de ethiopia in hierl'm venit:
q̄ legēdo scripturā sedēs in curru se occupabat
et ideo per illū ad fidē vocari meruit,cuius scri
pturā legebat q2 q̄ in scripture lectionib⁹ oc-
cupaꝰ/ad omne bonū faciliter inclinaꝰ. Apl's. 1.Tim.3.d.
Scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis est.¶Uel al- Aliter.
legaꝰ quō bona societas eunuch⁹ reginarū.i.di
uitib⁹ ⁊ principib⁹ hui⁹ mūdi ꝓficit:⁊ quō phi-
lippi apl'i/q̄ interp̄taꝰ os lāpadis.i.virorū san-
ctorū religiosorū:qui os lāpadis dicunꝰ:q2 lo-
qui ⁊ docere verbis ⁊ illuminare exēplis alios
dinoscunꝰ:societas et allocutio talib⁹ proficit: c
ipsos ad baptismū.i.ad puritatē conscientie in-
uitat pariter ⁊ inducit. Ps.Cū sctō sanct⁹ eris. Ps.17.d
Dato qđ aliquis sit ethiops id est peccatorum
fuligine denigratus:sedēs in curru.i.in altis se
culi dignitatib⁹ eleuat⁹/et curriculo diuersorū
negociorū agitatus:si tn̄ scripturā libenter le-
git,et societatē bonorū diligit:ipsorūq3 verba et
documenta audit:faciliter ad salutē ꝑueniet. Un Joh.8.f
de dicitur.Qui ex deo est/verba dei audit.

Capitulū ix. Textus.

Saul⁹ aūt erat cōsentiēs neci ei⁹. Mo-
ralitatum Capi. vij.

Beati pauli con-
uersio fuit mirabilis valde.
Nā cū actualiter peccaret,⁊
ad adducēdū vinctos in hie-
rusalē/si qui iudei in christum
crediderāt/properaret in da-
mascū : subito circūfulsit eum
lux de celo:⁊ cadēs in terrā audiuit vocem dn̄i
ipsum desuper arguentē. Saule saule quid me
ꝑsequeris?durū est tibi ꝯtra stimulū recalcitra
re. Qui dixit. Quis es dn̄e?Cui responsum est.
Ego sum iesus nazaren⁹ quē tu ꝑsequeris.Sur-
ge ⁊ ingredere ciuitatē ⁊c.Paulus igiꝰ qui dice-
baꝰ saul⁹,q̄ ex circūfulsione diuini luminis fue-
rat ad terrā prostat⁹ et excecatus/de terra sur- D
rexit:sed apertis oculis nihil videns:per man⁹
tractus a sociȷ̄s in damascū/ab anania baptiza-
tus fuit:et squamis de oculis cadentib⁹ visum
recepit:⁊ cibo sumpto confortatus/⁊ a discipu-
lo informatus,gentibus et iudeis predicauit:⁊
vas electionis a dn̄o dictus fuit. Unde inquit
christus Anania:qm̄ vas electiōis est mihi iste/
vt portet nomē meū corā regibus et principib⁹
et filiȷ̄s israel.Quod vtiq3 factū est:quia quanto

existens in perfidia fuerat nequior/tanto ad fi-
dem conuersus est melior et cōstantior atq̄ ma-
[Rom.5.d] ior:sicut ipse de se dicit. Ubi abūdat delictū/ibi
[Moralitas.] superabūdabit grā. ¶Ista possunt applicari ad
modum et formā qua pn̄t cōuerti homines ob-
stinati ꝛ in sua malicia cōfirmati. Oportet em̄ ꝙ
deus ante omnia ipsos luce celesti.i.diuina gra
tia inspiret interius et infundat. Deinde per tri
bulationem ꝛ timorem ipsos ad terrā deprimat
et suam superbiam per violentiam vel timorem
mortis/iudicij ꝛ inferni conterat,: tandē visum
presumpte sapientie auferat:ꝛ per cōscientie sti
mulū ipsos acriter reprehendat. Saule inquit
quid me persequeris.i.cognosce quanta cōtra
deum feceris:ꝛ tunc sequitur ꝙ ipsos per spem
salutis erigat:et ad ingrediendum/consideran-
dum ꝛ affectādum paradisi ciuitatem ipsos in-
[Gen.35.a] ducat dicens. Surge ꝛ ingredere ciuitatē. Sur-
gite ꝛ ascendamus in bethel. ꝛ tunc necesse est ꝙ
tales apertis oculis nihil videāt/id est ꝙ mētis
[C] oculos per mentis discretionem aperiant: et se
esse nihil cogitēt de his q̄ an̄ viderāt.i.ꝙ aliqua
[Mat.17.b] mūdi bona nō respiciāt. Mat. Neminē viderunt
nisi solū iesum. Tādē oportet ꝙ bonis socijs et
fidelibus predicātibus isti cōmittant: a quibus
per manus.i.per bona exēpla trahantur:ꝛ ad
ananiā qui interpretatur donū gratie.i.diuinā
gratiam ꝛ miām:in damascum/que interpretat̄
sanguinis potus.i.ad sanguinis xp̄i ꝛ euchari-
stie receptionē introducant̄: vbi p̄ lachrymarū
exuberantiā baptizant̄: vt sic squamis.i.vitiorū
immūdicijs p̄ cōfessionē cadētib⁹: visus mētalis
discretionis in eis reparetur:ꝛ quāto ante peio
res fuerāt tāto in meliores homines cōuertant̄
ita ꝙ vasa electionis a deo vocari mereant̄/ꝛ ad
[Aliter.] officium prelationis pre ceteris eligant̄. ¶Uel
dic ꝙ prelatus qn̄ vult obstinatū corrigere: de-
bet eū primo p̄ fortē tribulationē prosternere:ꝛ
ad terrā.i.ad mortis cōsiderationē eijcere/ꝛ tā-
dem p̄ cōsolationē erigere/bonis pedagogis et
socijs cōmittere: vt supra. Et sic saulus/qui in-
terpretatur abutens cōsilio/efficiet̄ paulus: qui
interpretatur os tube, vel electionis miraculū
in q̄tū de abusore ꝛ malo ipse efficiet̄ bonus:ꝛ in
q̄tū ad tubalis predicationis officiū miraculo-
[Esa.58.a] se a dn̄o erit elect⁹. Esa. Clama ne cesses: sicut tu
[Aliter.] ba exalta vocem tuam. ¶Uel dic ꝙ paulus qui
ad terram prostratus excecatus est: ita ꝙ aper
tis oculis nihil videbat/donec introductus da-
mascum visum recepit: pōt significare auaros:
qui ad terrā.i.ad terrena per affectionem pro-
strati solēt visum vere discretionis perdere: ita
ꝙ q̄uis oculos intellect⁹ apertos habeant q̄tū
ad sapientiā secularem/ꝛ in mūdanis negocijs
limpidos/ꝛ acutos: nil tn̄ qđ ad salutē pertinet,
[Ps.113.b] vident: nec que spectant ad animā studēt. Psal.
Oculos habent et non videbunt. Ueruntamen
postq̄ ciuitatem damasci/que interpretatur san
guinē propinans.i.in infernū/vbi sanguis cru-
deliter propinat̄ dānatis/intrauerint: tūc inci-
[Lu.16.f] pient visum discretionis recipere, ꝛ se cognosce
re. Unde. Eleuans oculos cū esset in tormētis vi
dit. Super quē locū Grego. dicit: ꝙ aduersitas
[Esa.28.e] aperit oculos. Esa. Uexatio dabit intellectum.
[Eodē ca.c] ¶Illud qđ ponit̄ hic/ꝙ paulus querebat se ad-
iungere fratribus in hierl'm: illi timebāt ꝛ fugie
bant eum: nescientes ipsum conuersum: scientes
[Moralitas.] quanta mala inferre fidelibus solebat. ¶Hoc
potest allegari/qđ mala fama difficile tollitur:
quod qui semel criminosus extitit: dato quod in
veritate sit correptus: tamen pro suspecto habe
[Eccl's.10.b] tur. Eccl's. Si hebetatum fuerit ferrum: non vt
[Eodē ca.b] prius multo labore exacuet̄. ¶Socij pauli vo-
[Moralitas.] cem audientes nihil videbant. ¶Hoc potest al-
legari, ꝙ moderni predicatorū auditores multa
audiunt, sed nihil vident: audiūt verba, sed non
vident exēpla: qr multi inueniunt̄ q̄ bona dicunt:
pauci exemplariter faciunt. Jō dr̄. Que dicūt fa- [Mat.23.a]
cite, ꝛ q̄ faciūt nolite facere. ¶Uel dic cōtra audi- [Aliter]
tores: qui bn̄ predicatorum verba libenter au- [B]
diunt nunq̄ tamē accedunt ad facta: nec volunt
ab eis capere aliqua bona exēpla operādi. Deu- [Deu.4.b]
te. Uocem audiuistis, sed faciem non vidistis.

¶Capitulū x. Textus.

Uir autē quidam erat in Cesarea noīe
cornelius. Moralitatum Ca. viij.

Cornelius centurio, gentilis italicus: per
imperatorē in palestine ce
sarea cōstitut⁹, religiose vi
uebat: ꝛ timēs deū multas
eleemosynas faciebat: ꝛ se
pius deum exorabat: qua-
propter de⁹ ipm̄ perire nō
sustinēs, angelū sibi misit:
p̄ quē ab btm̄ petrū erect⁹ fidē ꝛ baptismū susce-
pit. ¶Illud allega, qđ etiā eleemosyna in genti [Moralitas]
lib⁹ ꝛ alijs ē deo grata: q̄ apđ deū salutē possesso
ri suo meret̄: ita ꝙ diuina clemētia vt cōiter hoīez
piū ꝛ misericordē q̄uis al's sit petōr, non sustinet
dānari. iuxta v̄bū hiero. dicētis se nō audisse ho
minē male mortuū pijs opibus assuetū. Sicut de
beato Gregorio legit̄, ꝙ paganū suis orōnib⁹ ab
inferno suscitauit: eo ꝙ ipm̄ fuisse piū audierat:
Tob. ꝙ eleemosyna a pctō liberat ꝛc. ¶Cū iudei [Tob.4.b]
abominarent̄ gentiles: ita ꝙ in primitiua eccle- [Eodem.c.b]
sia xp̄i discipuli q̄ p̄ maiori p̄te iudei erāt, gētilib⁹ [H]
nō predicarēt, nec eis cōicarent: sz poti⁹ in iudea
cū iudeis habitarēt, factū est ꝙ petrus quadam
die in ioppen manebat: vbi in solariū vni⁹ domus
ascenderat ꝛ orabat. Fact⁹ igit̄ in extasi: linteū p̄
quatuor angulos a celo dimissum oībus serpēti-
b⁹, quadrupedib⁹ ꝛ volatilib⁹ plenū sibi p̄senta-
tū in visu intuet̄: ꝛ tūc de celo audit̄ vox monens
vt comedat dicēs. Surge petre, macta ꝛ māduca
Sed tn̄ ne ista tanq̄ immūda ꝛ lege p̄hibita refu
taret, cōtinuo subinfert̄. Qđ deus purificauit/tu
ne immūdū dixeris. Uas igit̄ illud mox in celū re
cipit̄: ꝛ p̄ hāc visionē intellexit petrus, ꝙ nō est p̄
sonaꝝ acceptio apud deū: ꝛ ꝙ deus ita bn̄ vult
sanari gētiles vt iudeos: ꝛ ꝙ indifferentes debēt
esse apostoli quo ad bonos ꝛ malos. Exinde fa-
ctū est, ꝙ discipuli gētilib⁹ p̄dicauerūt ꝛ eis cōicā
tes, ipsos ad fidem ꝛ eccl'iam receperūt. Tūc igi-
tur intrauit nūcius cornelij gentilis q̄ fidē ꝛ ba-
ptismū petebat: ꝛ sic in visione cognouit ꝙ nemi-
nē refutare deberet. Inde etiā factū est, ꝙ discre-
tionē cerimōialē ciboꝝ legalīū dimiserūt: ꝛ cūcta
aīalia dū tn̄ sana essent corporib⁹ in cibaria rece-
perūt. ¶Dic ꝯtra quosdaꝫ q̄ sunt tā in seculo q̄ [Moralitas]
in claustro: q̄ ita de sua iusticia p̄sumūt, ꝙ gētiles
ꝛ imūda aīalia.i.pctōres ꝛ impios vilipendūt: ꝛ
cū ipsis cōicare dedignant̄: ꝛ eis p̄dicare nō sata
gūt, sz cōtemnūt. Cōtemnebat em̄ pharise⁹ publi [Lu.18.b]
canū. Dicūt em̄ sl's Esa. Recede a me ꝛc. Sz illud [Esa.65.a]
in suis discipulis dn̄s repudiat: ꝛ maxime in pe- [A]
trō.i.in prelato ꝛ p̄dicatorib⁹ illud nō approbat
Uult em̄ ꝙ tales nihil imūdū reputēt: nullū q̄uis
peccatorē repudiēt ꝛ contēnāt: sz gn̄aliter bonis
ꝛ malis viā salutis ostendāt: ꝛ ad oēs indifferen-
ter se habeant, cum sapientibus ꝛ insipientibus,
grecis ꝛ barbaris debitores existant: debitum [Mat.9.b]
suum soluant. Non enim opus est valentib⁹ me-
dicus, sed male habentibus. Quod de⁹ purifica-
uit ꝛc. qr quos de⁹ baptismo lauit, vel sanguine

redemit:nō debēt aliȷ̄ ꝯtēnere, sed charitatis am
Matth.18.b plexibus adamare. Matth. Uidete ne cōtēnatis
vnum ex pusillis his.

¶ Capi. xij. Textus.

Eodem autē tpe misit Herodes rex ma
nus vt affligeret quosdam. Moralitatū
Capitulum ix.

Petrus captus ab
herode, vt post pascha ab eo occi-
deret: primo in carcerē fuit missus,
duabꝰ cathenis vinctꝰ, a quatuor
quaternionibꝰ militū custoditꝰ. Ue
rū cum orō fieret ab ecclesia sine intermissiōe ad
deū ꝓ eo: factū est ꝙ eadē nocte qua in crastinū
debebat occidi: inter duos milites in carcere dor
miētī, angelꝰ dn̄i astitit: ⁊ lumē in habitaculo cir
B cūfulsit: ꝑcussoq; latere petri, excitauit eū dicēs
illi. Surge velociter, p̄cinge te, ⁊ calcia te caligas
tuas: ⁊ circunda tibi vestimētū tuū, ⁊ seq̄re me.
Ceciderūt igit catene de pedibꝰ eius: ⁊ ipse post
angelū ibat: ⁊ ꝙ hoc ꝑ angelum fiebat nesciebat:
quinimo se videre somniū estimabat. Trāseūtes
igit primā ⁊ secundā custodiā, venerunt ad por
tā ferreā q̄ ducit ad ciuitatē: q̄ vltro apta est eis
⁊ sic de ptāte herodis exiuit: ⁊ ꝯtinuo angelo re-
cedente, petrus ad se reuersus, angelicū ministe
riū recognouit dicēs. Nūc scio vere, qꝛ misit dn̄s
angelū suū ⁊c. Ipse igit ad fratres venit: ⁊ sic mi
Moralitas raculose se liberatū inuenit. ¶ Reuera talis pro-
cessus videt q̄nq; fieri in cōuersiōe pctōris. Con-
stat em̄ ꝙ petrꝰ q̄ interpretat dissoluēs. i. pctōr
penitēs, robustꝰ ad dissoluendū legis diuine vin
cula assuetꝰ: ab herode diabolo ꝑ pctm̄ capit: in
carcerē male ꝯsuetudinis trudit: quatuor qua-
ternionibꝰ tradit: duabꝰ catenis. i. cōplacētia pcti
⁊ difficultate penitēdi stringit: ⁊ sic ibi dormit et
q̄escit: ⁊ inter duos milites, scz inter execationem
mētis, ⁊ incōsiderationem finis ibi cōmorat. Nec
cogitat ꝙ dei eiꝰ dānatiōe ⁊ morte tractet: ⁊ ꝙ in
crastino. i. subito dānādꝰ a demonibꝰ expectat.
Luc.19.G Un̄. Nūc aūt abscondita sunt ab oculis tuis. Sz
deꝰ q̄ videt dānatiōis periculū: angelū suū. i. ali
quē euangelicū p̄dicatorē vel prelatū sibi mittit
qui ipm̄ arguendo ꝑcutit: ⁊ ad surgēdū de pctō,
C exeundūq; de periculo excitat ⁊ inducit. Percu-
tit igit latꝰ. i. cor ⁊ pectꝰ eiꝰ ꝑ cōtritionē: cadūt ca
tene vitiorū ꝑ confessionē ⁊ absolutionē, surgit ꝑ
peccati displicentiā: p̄cingit se per abstinentiam,
et tēperātiā, ⁊ sup̄fluitatū resecationē: calciat ca
ligas suas. i. multiplicē bonā affectionem: circū-
dat sibi vestimentū suū. i. bonā cōuersationē: se-
quit angelū p̄dicatorē ꝑ bonā imitationē: ⁊ obe-
Exo.32.G. diētie executionē. Exo. Angelꝰ meꝰ p̄cedet te: cu-
stodi et obserua mādata eiꝰ. Primā ⁊ secūdā cu-
stodiā trāsit ꝑ culpe ⁊ pene euasionē: ⁊ sic ad por-
tā ferreā. i. ad durā pniam q̄ ad ciuitatē paradisi
ꝑducit ꝑ proprie carnis macerationē: et ita liber
de manu herodis. i. diaboli efficit: ⁊ fratribus. i.
Luc.1.G fidelibꝰ adiungitur ꝑ gratiā et deuotionē. Luc.
De manu inimicorū nr̄oꝝ liberati, seruiamꝰ illi:
ad laudandū deū et angelū q̄ ipm̄ liberauit. i. p̄la
tū q̄ ipm̄ cōuertit: ꝑ gratiarū actionē qn̄ se libera
tū cognoscit, et euasisse periculū et dānationē, di
cēs. Nūc scio vere qꝛ misit dn̄s angelū suū, et libe
Ps.123.a rauit me Ps. Laqueus cōtritus est: et nos libera
Eodē.c.c ti sumꝰ. ¶ Discipulis audiētibꝰ petrū stare ante
ianuā, et nō credētibꝰ: dictū est ꝙ angelus eius
Moralitas erat. ¶ Hoc pōt allegari, q̄ūo quilibet habet ange
Mat.18.b lum sibi deputatū. Unde dr̄. Angeli eorum vidēt
Eodē.c.d faciem patris ⁊c. ¶ Cum herodes quadam die in

Cesarea, indutus est veste regali ꝓ tribunali se- D
deret: ⁊ tyrijs et sydonijs quibus iratus fuerat,
adularent eidē: ⁊ vocē dei ⁊ nō hoīs acclamarēt:
hoc est dictu: ꝙ laudes deo ⁊ non hominibꝰ de-
bitas sibi adulādo dicerēt: ipm̄ eo sustinēte ⁊ ap
probante tanq̄ deū collaudarēt: affuit angelus
dn̄i qui ꝑcussit ipm̄: ⁊ statim cōsumptus a vermi-
bus expirauit. ¶ Illud pōt exēplariter dici: q̄ūo Moralitas
illū deꝰ detestatur ⁊ punit, q̄ ꝓpriā cōditionē nō
cognoscit, sed vltra ꝓpria merita se laudari per-
mittit: angelus. i. diuina sentētia tales percutit:
⁊ vermiū. i. demonū multitudo ipm̄ ꝯsumit. Esa. Esa.6.G
Uermis eoꝝ nō morit: ⁊ ignis eorū nō extingue
tur. ¶ Uel allega cōtra Antichristū: qui in regia Aliter.
maiestate sedebit: ⁊ se deū magnificari gaudebit:
ideo vermis infernalis ipm̄ ꝑpetuo deuorabit:
et angelꝰ. i. xp̄s ipm̄ ꝑcutiet ⁊ dānabit. ¶ Uel dic Aliter.
ꝙ herodes q̄ interpretat gloriās in pellibus. i.
qui in sua pulchritudine gloriant: ⁊ q̄ iacobū. i.
spoliationē diaboli in se occidunt: ⁊ petrū. i. sub-
stantiā mētis in se eneruare conant: q̄ volūt in or
natu regio sedere, ⁊ adulatorum laudibus scal-
pi: ⁊ vltra merita ꝟtutem suā laudari ab adula-
toribus delectātur: tales dico ꝙ angelo dei. i. ab
anteriori rōne percutiuntur: ⁊ a vermibus. i. cō-
scientie remorsu interiꝰ corrodunt, inquantū cō
scientia taliū ipsos ꝑcutit, qn̄ in se nō sentit quod
ab adulatoribus ꝓclamatur. ¶ Uel dic ꝙ reges Aliter.
⁊ magnates huius mūdi exteriꝰ publice habēt E
adulatores: intus, idest occulte, vermes. i. detra
ctores et aliorum deuoratores.

¶ Capi. xiiij. Textus.

Factū est aūt in Iconio, vt simul introi-
rēt synagogā. Moralitatū Cap. x.

Paulo et Bar-
naba regionē lustrantibus:
contigit ꝙ dū essent lystris:
vir quidā sedebat claudus
pedibꝰ ex vtero matris sue.
Dū igitur iste audiens pau
lo loquēte: ⁊ vidēs paulꝰ ꝙ
haberet fidē, vt sanus fieret
dixit ad eū paulꝰ. Surge ⁊
sta supra pedes tuos rectꝰ. Qui exiliēs ambula
bat. Turbe aūt licaonite clamauerūt. Dij similes fa
cti hoībꝰ descēderūt ad nos. Barnabā igit Io-
uē dixerūt: paulū ꝟo q̄ dux erat ꝟbi, mercurium
vocauerūt. Ipsi adductis thesauris ⁊ coronis,
ipsis sacrificare voluerūt, nisi ap̄li ꝓhibuissent.
¶ Ista applica ad p̄dicatores: qꝛ qn̄ ipsi de suis Moralitas
doctrinis ⁊ exemplis faciūt claudos. i. peccato-
res ⁊ in moribꝰ claudicantes recte ꝑ iustitiā ince
dere: digni sunt ꝙ gētiles. i. seculares ipsos deos
i. sanctos debeāt estimare: ⁊ sacrificia bonorū tē-
poraliū ipsis ministrare, dicentes. Dij siles facti
hominibus descēderūt ad nos. Tales dij. i. cele-
stes merentur dici: et tā Iupiter, qui dicit iuuās F
pater: q̄ mercurius, qui dicit aperiēs ciuitatē,
possunt vocari: eo ꝙ peccatores ꝑ eos sicut per
patres solēt iuuari: ⁊ ipsis celi ciuitas apiri. Ps.
Ego dixi dij estis, ⁊ filij excelsi oēs. Talibus de- Ps.81.b
bent sacrificia, i. terreni honores offerri: q̄ si vl-
tra modum excedunt, debent per eos refutari:
teste Grego. Predicatoribus qui largiunt sp̄ua-
lia, debentur tp̄alia. ¶ Uel dic ꝙ nullus sanctus Aliter.
homo debet sustinere ꝙ aliq̄s ipsum deum repu
tet, idest ꝙ maiores laudes q̄ sua requirunt me-
rita sibi formet. Uel ꝙ sacrificia vane laudis sibi
offerat, ꝙ de ipso aliquid vltra veritatem exi-
stimet. Hieremie. Ut quid offertis mihi thus de Hiere.6.c
Saba ⁊ Cuius, contrarium fecit herodes: Act.12.b

qui sicut supra visum est, deū se vocari sustinuit:
Eodē.c.c ꝛ ideo triste salariū reportauit. ¶ Paulus lapi-
datus, et extra ciuitatē lystris tract⁹: vbi prius
tanꝙ deus fuerat estimatus: a turbis extra ciui-
tatem proiectus, mortuus fuit credit⁹: q̄ tandē
post turbarum recessum surrexit: ꝛ circūstantib⁹
fratrib⁹ ciuitatē intrauit, ꝛ die postera de ciuita
te recessit: ꝛ valefaciens fratrib⁹ dixit. Per mul-
Moralitas. tas tribulatiões oportet nos introire regnū dei.
¶ Ista allega ꝙ illi qui in lystris, q̄ erat ciuitas
gētiliū .i. in mūdo, que est habitatio peccatoꝝ: si-
cut dij aliquoties honorant: ibidē qñꝗ versa vi-
ce per infortunia lapidant: vbi em̄ fortuna ho-
B minē eleuat, ibidē ipm̄ qñꝗ lapidat ꝛ ꝯdēnat. Uñ
Aliter. Seneca. Fortuna vitrea est: dū splendet frangit.
¶ Uel dic ꝙ i hoc pōt notari, ꝙ qñꝗ viri scti pos
sunt mortuos se licite ꝛ alia similia fingere: vt sic
possint impiorum seuitiam declinare.

¶ Capitulū xv. Textus.

Et quidā descēdētes de iudea, docebāt fratres. Moralitatum Cap. xj.

IN capitulo .xv. fit mentio, quō determinatū est
conuersos ad xp̄i fidē ad onus
graue cerimoniarū legis non
teneri nō indiget exponi: vide
ibi. Illud aūt qꝺ tādē sequit, ꝙ
orta est dissensio inter paulū et
barnabā: statuētes reuisitare ꝑ eos fratres in di
uersis ciuitatib⁹ cōuersos, ꝛ eos in fide ꝛ mori-
bus solidare: ita ꝙ ab inuicē sunt diuisi: vn⁹ q̄dē
electo vno socio ad vnā ꝑtem, ali⁹ cū alio ad aliā
Moralitas iuit. ¶ Hoc allega, ꝙ occulta dei ꝓuidētia inter
viros sctōs qñꝗ ꝑmittit dissensiōes, vel aliqua
alia leuia scādala: et hoc qñ videt hmōi mala in
bona posse conuerti, ꝛ in meli⁹ cōmutari. Isti ꝗ-
diu solū fuissent simul in vno loco, fructū nō fecis
sent. Nūc aūt ab inuicē diuisi sunt: ꝛ sic in pluri-
bus locis predicauerunt: ꝛ nomē xp̄i fidēꝗ eius
b multo ampli⁹ adauxerūt. Bona igit fuit illa dis-
sensio ex qua occasionaliter orta est fidei christi
Luc.12.g multiplicatio. Unde Christus dicit, ꝙ nō venerit
pacem mittere in terram, sed gladium.

¶ Capitu. xvj. Textus.

Peruenit autē in derben ꝛ lystram. Et ecce discipulus quidam. Moralitatum Capitulum xij.

PAulus circunci-
dit timotheū q̄ erat gētilis: cū
tñ sciret circūcisionē nō esse ne
cessariā: ipsam ꝛ alias cerimo-
nias nō esse fidelibus imponē-
das: sicut ꝑz in cap. precedēti:
hoc tñ fecit ad iudeorū scanda
lū vitandū: quorū multitudo in illis partib⁹ cre
diderat, q̄ adhuc circūcisionē tenebāt. Nō pote-
rāt enim ita subito ritus nouos accipere, ꝛ suos
modos antiquos abdicare. Sic ꝓbat infra vbi
Act.21.e Paul⁹ de cōsilio seniorū, ꝛ se nazareū ꝛ legis ob-
seruatorē ipm̄ videri crederēt: ꝛ illa simulauit: et
cū alijs nazareis ad tēplū purificādus intrauit,
vt legis obseruatorē ipm̄ videri crederent: ꝛ illa
que de ipso audierāt, falsa existimarēt: offerens
Moralitas sacrificium acceptauit. ¶ Ista possunt allegari
ad duo. Unū est: ꝓ vitādo scādalo ꝛ periculo li-
citū est fieri qꝺ alias erat illicitū: ꝛ dissimulare qꝺ
Luc.24.d nō est verū. Uñ Luc. Fingebat se lōgi⁹ ire. Aliud
est, ꝙ cito ꝛ faciliter nō potest mutari qꝺ diu fuit
obseruatū. Prouerb. Adolescēs iuxta viā suā am Pro.22.a
bulās, etiā cū senuerit ꝛc. ¶ Paulus ꝛ silas voca A
ti sunt a spūsctō ꝑdicare in phrygia, bithinia ꝛ ga Eodē.c.b
latia. Uocati vero sunt a macedonia euangeli-
zare: sicut paulo ꝑ visum ostēsum est: vbi videba
tur sibi, ꝙ hō macedo ad eū venit, ꝛ ei⁹ auxilium
iplorauit. ¶ Hoc pōt allegari, quō spūs vbi vult Moralitas
spirat: ꝛ quō quosdā vocat, ꝛ quosdā repudiat: ꝛ Joh.3.a
quō ꝑdicatores suos ꝑ occultā inspirationē, nūc
ab illo loco retrahit, nunc ad aliū mittit. Nouit
em̄ de⁹ q̄ sunt eius: ꝛ ideo sm̄ ꝙ vnū vel aliū ele-
git, sm̄ hoc ꝑdicatores ad eos mittit. Uñ Johan. Johā.14.b
Ego scio quos elegerim. ¶ Cū Philippis q̄ est Eodē.c.d
prima ciuitas Macedonie, esset quedā puella spū
phitonico plena: q̄ diuinādo questū maximū suis
dñis exhibebat. Factū est ꝙ paulū ꝛ silā seq̄ret,
ꝛ ad eoꝝ laudē hoibus loqueret. Isti hoies inq̄t
serui dei excelsi sunt, q̄ annūciāt nobis viā salu-
tis. Cōpatiens sibi paul⁹, imperauit imundo spi
ritui ꝙ ipsam dimitteret, ꝛ sic eā ꝓtin⁹ a spū phi
tonico liberauit. Dñi vo puelle vidētes, ꝙ lucrū
suū defecerat: ꝛ ꝙ puella sanata nihil ampli⁹ di-
uinabat: apl̄os inuaserūt: ꝛ facto cōcursu ipsos
traxerūt ad ꝑncipes, q̄ ipsos publice cesos i carce-
rē detruserūt. ¶ Ista allega, quō multi sunt q̄ Moralitas
nō curāt de filiorū suoꝝ ꝛ subditorū spūaliū sa-
lute, sed solū de ꝓpria ꝛ tpali vtilitate: nō curāt
si diabolo vel spiritui imundo ꝛ pctō subijciant:
dū tñ inde aliqua lucra sue burse suborneñt. Ista B
videmus de parētibus ꝛ amicis secularibus: q̄ si
habēt aliquā puellā .i. aliquē filiū vel amicū spū
phitonico .i. scientia diabolica plenū, diuinatorē
ꝛ aduocatū, ꝛ in secularib⁹ sciētijs eruditū: vidē
tes ꝙ questus, honor, vtilitas tpalis ex hoc ipsis
aduenit nolūt ipsum ad hoc cōuerti: sed potius
ipm̄ plus diligūt in seculari statu ꝯuersari. Phil. Philip.2.c
Oēs em̄ q̄ sua sunt q̄runt, nō q̄ iesu xp̄i. Uñ si con
tingat ꝙ tales ad instinctu pauli ꝛ sile .i. bonorū
religiosoꝝ spūaliter sanent, ꝛ ad religionē ꝯuersi
a ꝑtāte diaboli liberent. statim dñi taliū .i. ipsoꝝ
tpales parētes: vidētes ꝙ spes tpalis lucri quā
habebāt in talē, cecidit ꝛ defecerit: incipiūt cōtri
stari: ꝛ ꝯtra ipsos q̄ eū sanauerūt .i. q̄ eū ad reli-
gionē duxerūt solēt turbari, ꝛ in eos debacchari,
dicentes. Hi hoies cōturbant ciuitatē nostrā cū
sint iudei: ꝛ annūciant morē quē nō lz nobis reci-
pere, cū sim⁹ romani. Ad litam em̄ seculares vo-
cāt religiosos orbis turbatores: ꝛ ipsos iudeos
ꝛ supstitiosos dicūt, ꝛ respectu sui ipos esse viles
reputant: se vo Romanos .i. nobiles esse ferunt
nō lz nobis dñe hūc morē suscipe, cū simus roma
ni .i. nō lz nobis religiosos vel clericos fieri, cū si-
mus nobiles ꝛ magni. Unde ḋr in Joan. Semen Joh.8.a
Abrahe sum⁹, ꝛ nemini seruiuim⁹ vnꝗ. ¶ Paul⁹ Ca.xvi.c
ꝛ sila trusis in carcere ꝛ eorū pedibus strictis li-
gno: factus est terremot⁹: fundamenta carceris
mota sunt, fores aperte, vincula soluta: ꝛ lumen C
refulsit vndiꝗ: quib⁹ visis, custos carceris ꝯuer-
sus est ad dñm, ꝛ cū tota domo sua baptizatus.
¶ Hoc allegat, ꝙ mors ꝛ tribulatio apostolorū
valde ꝑficit ad vtilitatē nostrā: dū in eorū tribu
lationib⁹ ꝛ morte miracula fiebāt. Cūꝗ existētes
in carcere predicabāt, vel epistolas scribebant, ꝛ
ad remota mittebāt, quādoꝗ actualiter ad Chri
stū hoies cōuertebant: vel saltem nos alios q̄ nūc
talia legimus, in fide solidabant: sicut de beato
Paulo alibi legitur: q̄ in carcere positus scribe-
bat epistolas: que nunc magis proficiunt vniuer
sis, ꝗ si tunc liber existēs personaliter ꝑdicasset.
Scit enim de⁹ de tribulationibus sanctorum et
aliorum bona elicere: quinimo talia mala euení-
re non permitteret, nisi sciret ex talibus vtilita Deut.32.b
tem aliquam ꝓuenire. Deutero no. Ut sugeret
mel

mel de petra, ꝛ oleum de saxo durissimo.

¶ Capitu. xvi. Textus.

Cũ aũt perambulassent amphipolim ꝛ appollonia͂. Moralitatum Ca. xiij.

Um paul⁹ esset athenis: ꝛ ibi nomẽ dñi p̄dicabat: factũ ẽ ꝙ philosophi ꝛ alij audiẽtes, ꝙ futurã resurrectionẽ diceret: ceperunt eũ deridere, ꝛ verba eius nugatoria reputare. Uñ quida͂ dicebant, ꝙ
D nouoꝝ demonioꝝ videbat̃ ẽẽ denũciator. Alij dicebãt, ꝙ erat ṽboꝝ inutiliũ seminator. Ip̄e ꝓpter hoc nõ destitit: sed cũ ipsis disputãs, ꝛ fidẽ eis p̄dicãs, multos ad fidẽ ꝯuertit. Et dr̃ ibidẽ ꝙ athenienses ꝛ alij hospites ad nihil aliud vacabant,
Moralitas nisi dicere ꝛ audire aliq̄d noui. ¶ Ista pñt applicari ꝯtra modernos auditores sermonũ. Ad hoc deuenit humana dementia ꝙ hoĩes plus querũt audire nugas q̄ꝫ vtilia: quinimmo multi vident̃ ẽẽ siles atheniẽsibus: q̄ curiositatis grã magisq̄ꝫ vtilitatis sermones alioꝝ audiũt: quos tãdẽ modica occasiõe despiciũt. Uñ Sene. Natura humana nouitatis est auida. Si aũt p̄dicator dicat cõmunia ꝛ vtilia, ꝛ nõ ad voluntatẽ ipsoꝝ, statim solẽt eũ despicere: ꝛ oia ṽba ei⁹, q̄ꝫq̄ꝫ scta͂ ꝛ vtilia, dãnare: dicẽtes. Quid vult seminator ṽboꝝ hic dicere? Alij dicũt, ꝙ nouoꝝ demonioꝝ videt̃ denũ-
Ezo. 18. a ciator ẽẽ. Prouer. Nõ recipit stult⁹ ṽba prudẽtie
Eodem. c. e ꝛc. ¶ Uidẽs paulus idololatrie dedita͂ atheniẽsiũ ciuitatẽ, incitabat̃ ei⁹ spũs. Inter cetera ṽo simulachra inuenit ibi idolũ, cui⁹ titulas erat ignot⁹ de⁹, hoĩbus annũciauit dicẽs. Qđ ignorãtes colitis hoc ego nũcio vob̃. Narrat̃ em̃ ꝙ i passiõe xp̄i cuꝫ solis eclipsis vniuersalis fieret: ꝛ ip̄a eclipsis naturaliter nõ fieri valeret: ꝓ eo ꝙ luna in oppo-
A sitiõe, ꝛ nõ in cõiunctione solis esset: philosophi q̄ erãt athenis, illud ta͂ mira͂dũ factũ alicui ignoto numini attribuerũt, quẽ tũc pati alicubi dixerũt ꝛ iõ ignoto deo ara͂ fecerũt: ꝛ ibi titulum ignoto deo erexerũt. Tũc fert̃ dionysius in ariopago. i. loco vbi disputabat̃, p̄fect⁹ ista ṽba dixisse. Aut deus nature patit̃, aũt mũdi machina dissipatur. Paulo igit̃ sup titulo huius idoli disputante iste dionysi⁹ xp̄o credidit: ꝛ vna cũ multis alijs pauli
Moralitas discipul⁹ fuit fact⁹. ¶ Illud allega ꝯtra gẽtiles, q̄ adorãt deũ ignotũ. Adorãt em̃ deũ ta͂q̄ꝫ creato-
Joh. 4. c rẽ: ignot⁹ tñ est eis: q2 xp̄ꝫ nesciũt redẽptorẽ. Uñ possum⁹ dicere. Nos adoram⁹ qđ scim⁹: vos ado-
Aliter ratis qđ nescitis ꝛc. ¶ Uel allega iter miracula facta in xp̄i passione, vel de conuersione Dionysij.

¶ Capitu. xix. Textus.

Factum est autem cũ apollo esset corinthi. Moralitatum Capitulum xiiij.

Videntes quida͂ iudei miracula q̄ faciebat Paulus: ꝛ quõ demones de obsessis corporib⁹ expellebat: ceperũt ꝑ nomẽ xp̄i demones adiurare: ꝛ q̄ꝫq̄ꝫ xp̄m nõ crederent, ceperũt tñ sup obsessis nomẽ dñi
B inuocare dicẽtes Adiuro vos per deum quem paulus predicat. Dum igit̃ quada͂ die hoc facerẽt: incepit demoniacus seu demõ in demoniaco dicere per hec verba. Jesum noui ꝛ paulũ scio vos aũt q̄ estis? Insiliẽs aũt in ipsos ad terra͂ prostrauit: ꝛ dominatus amborũ, ipsos
Moralitas nudos ꝛ vulneratos dimisit. ¶ Illud põt allegari cõtra p̄dicatores, q̄ dicũt ꝛ nõ faciunt: q̄ iuxta verbũ apostoli, cõfitent̃ se deũ nosse: factis aũt negãt. Sicut ad litera͂ sunt hypocrite: q̄ in noĩe Jesu solẽt p̄dicare: q̄ꝫuis ipsi non obediãt: nec fidẽ eius ꝑ bona opa tenẽt: gaudẽt tñ p̄dica͂do in ei⁹ noĩe ei⁹ virtutes facere: ita ꝙ qñq̄ꝫ bñ docẽdo solent demones ꝛ pctã de pctõrib⁹ ꝓpulsare. Uñ. Mar. 9. f
Dñe vidimus quẽda͂ in noĩe tuo ꝛc. Sꝫ q̄d? Pro certo dñs cõtra tales indignat̃, ꝛ eos tanq̄ꝫ indignos ꝙ predicent nomẽ suũ, in manibus demonũ tradit: a q̄bus finaliter affligunt̃. Ps̄. Quare enar- Ps̄. 49. c
ras iusticias meas, dixit dñs pctõri: ꝛ assumis testamentũ meũ ꝑ os tuũ? Tu ṽo odisti disciplina͂ ꝛc. ꝓpterea de⁹ destruet te in finem. ¶ Uel dic ꝙ Aliter
istimet demoniaci quos ip̄e volebat curare. i. peccatores quos talis malus pctõr vult cõuertere: solet ipsis dicere. Jesum noui, ꝛ paulum scio vos aũt qui estis. s. qui verba dicitis, ꝛ opera nõ facitis ꝛ ore cõfitemini quẽ operibus impugnatis. Medice inquiũt cura teipsum. Tales solẽt qñq̄ꝫ in iniurijs discerpere, tribulare ꝛ opprimere, vestimẽta tpaliũ tollere, ꝛ eos infestare: sicut ad litera͂ patet de mũdi tyra͂nis: q̄ q2 vidẽt religiosos ꝛ p̄latos verba habere ꝛ nõ opa: iõ ipsos spoliãt, ꝛ cõ- C
tẽnũt verba eorum, ꝛ per iniurias ipsos grauãt. Job. Nudos dimittunt vestimẽta tollentes. Igit̃ Job. 24. b
taliter p̄dicanti dicunt illud Joh. In pctis nat⁹ Joh. 9. f
es: ꝛ tu doces nos.

¶ Capitu. xx. Textus.

Postq̄ꝫ aũt cessauit tumultus vocatis paulus discipulis. Moralitatũ Ca. xv.

Iuenis quida͂ qui p̄dicãte paulo dormiuit: ꝛ de tertio cenaculo q̄si mortuus cecidit: quẽ Apostolus mox curauit. ¶ Hoc allegari Moralitas
potest, ꝙ q̄ verbis apostoloꝝ dormiũt: ꝛ q̄ doctoꝝ p̄dicatorũ prudentũq̄ꝫ hoĩm sermonib⁹ nõ intẽdũt: sꝫ poti⁹ in vitijs delectant̃: faciliter Eodem. c. e
ꝑ peccatum corruunt ꝛ cadunt. ¶ Paulus volẽs ire in hierusalẽ, inter cetera dixit de se alligatus spiritu: vado in hierusalẽ, ignorãs quid mihi ibi sit futurũ: nisi q2 spũssanctus vbiq̄ꝫ mihi dicit, ꝙ vincula ꝛ carceres me manent. Uñ sequẽti ca. dici- Act. 21. b
tur, ꝙ propheta Agabus zona pauli pedes suos ligãs dixit. Hoc dicit spiritussanct⁹: virũ cui⁹ zona hec est, sic alligabũt in hierusalẽ. Qua de causa cũ a fratrib⁹ rogaret̃ ꝙ nõ iret: sibi suaderi nõ D
potuit: sed cõtra voluntatem oĩm illuc iuit: vbi statim captus, verberatus, alligatus: ꝛ Romam postea ductus fuit. ¶ Recte quotidie similia ex- Moralitas
perimur in actibus humanorũ: sic em̃ nescio qua voce vel occulta dei volũtate quãdoq̄ꝫ hõ tanq̄ꝫ alligat⁹ spiritu in infortunia ruit ꝛ dato ꝙ sciat sibi ꝓspera nõ succedere, negociũ tñ illud ꝓseq̄ui nõ obmittit: ꝛ cũ possit fugere, nõ fugit: sꝫ acsi voluntarie in pena͂ rueret: ꝛ ab ope hmõi nõ desistit, alligatus vtiq̄ꝫ spũ: quod em̃ deus futurum decreuerit, nõ potest humana sagacitas impedire: sed potius creatura creatori deseruiẽs solet occultis dei ordinationibus cum hora venerit obedire. Ge. A dño egressus est sermo: illud ipedire Ge. 24. f
nõ possumus. ¶ Paulus non grauabat expensis illos quib⁹ p̄dicabat: sed potius manib⁹ laborabat, vt haberet vnde viueret: nec ab eis aliq̄d accipiebat: sꝫ eos libere instruebat. ¶ Hic potest no- Moralitas
tari, ꝙ predicatores quando predicant, non debent eleemosynas petere: ꝛ hoc, ne videãtur, questus gratia predicare. Unde. Gratis accepistis, Mat. 10. a
gratis dare debetis.

¶ Caplm xxi. Textus.

Cum aūt factū est vt nauigaremus abstracti ab eis. Moralitatum Ca. xxi.

B Quamuis beatus paulus se alligandum in hierusalem, et tribulationes se passurum audiret: & hec sibi spiritussanctus reuelaret, et propheta agabus pdicaret: fratribus dissuadentibus &c. noluit credere, sed futura tribulamina vilipendens, paratum se asseruit pro Christi nomine mortē & vincula sustinere. ¶ In hoc docetur, φ predicator

Moralitas. euangelicus vel quicunq̃ professor catholicus: vbi de christi fidei vtilitate agitur, nō debet tribulationes metuere, nec iter iuuz ad fidei & predicatiōis opera dimittere, sed pro nomine domini vinculis, mortiq̃ et laboribus si fuerit necesse se donare, dicēs domino illud quod dicitur Lu. Paratus sum tecum in mortem et carcerem ire. Et alibi. Si oporteret me mori tecum &c. ¶ Consequenter hic et in capi. xxij. et. xxiij. fit mentio, quomodo paulus in seditione fuit captus, & a tribuno erect⁹, tortorib⁹ tradit⁹: sz se romanū dicēs,

Luc. 22. b a tortsonibus dimissus. Tādez in iudicio multipliciter accusatus, a iudeis per summuz sacerdotem percuti iussus: ita φ idez princeps sacer-

mat. 26. d dotum a paulo extitit maledictus. Percutiet te

eod. ca. e deus paries dealbate. Tu sedēs secundū legez ꝯtra legē iubes me pcuti. Sz hec oia trāseo: excepto hoc φ cū ipm torquere vellet, romanum se ciuē allegauit. Cui⁹ simile supra fecerat, vbi ꝓpter phitonissaz liberatā, in carcerē missus fuit. ¶ Hoc allegas, φ nō est malū viro dei qñq̃ bonis tpalibus, p̄uilegijs & auxilijs dei on⁹ vel pniaz

Act. 26. c facere: vt vbi ꝓpter dei timorē nō pcitur: saltem

Moralitas. timore vel amore hominū aliq̄liter faueat. ¶ Illud aūt hic ꝯsequēter infero, φ cū iudei tā pharisei φ̄ saducei, q̄ erāt secte diuerse: q2 pharisei resurrectionē futurā credebāt: āgelos & aias post

Cā. 23. b mortē viuere asserebāt: saducei vero negabāt: simul ꝯtra paulū ꝯuenissent, & ipm contra mortem

B peterent: caute cepit clamare & dicere coram eis. Uiri fratres, et ego pharise⁹ sum fili⁹ phariseoꝝ et de spe & de resurrectiōe futuroꝝ ego iudicor. Qđ audientes pharisei, statim a saduceis diuisi sunt, ita φ inter se cōtendere et disputare ceperūt: et ita pharisei q̄ ꝯtra paulū acerbi⁹ seuierūt, pro

Moralitas. ipo pugnare ceperūt. ¶ Illđ pōt allegari, φ si qs plures aduersarios ꝯ se ꝯfederatos hēat: sum-

Ca. xxiij. d ma prudētia est, si eoꝝ fed⁹ & ꝯcordiā ad inuicem aliquo articulo dirūpat: vt ipsos ꝑ ptes facilius superet & euadat. ¶ Illđ etiā qđ sequit. s. φ quadraginta viri venerūt ad pncipes sacerdotū, dicentes illis. Deuotiōe deuouim⁹ nos nihil gustaturos donec occidam⁹ paulū. Et iō ordinauerūt inter se, φ iteꝝ ad iudiciū corā tribuno vocaret: vt dū veniret ad locū, interficeretur ab eis: quod

Moralitas. tamē deo nolēte fuit aliter ordinatū. ¶ Hoc pōt allegari, φ hodie multi sunt hoīes iniqui, qui se reputāt deuote et sancte agere, quando sanctos viros phīt occidere. Sicut ad literam videm⁹ de multis malis secularibus: qui recte se reputant

Jo. 16. a bonos, qñ religiosis et clericis possunt nocere. Uñ sic videt illud. Ueniet inquit dies in quo ois q̄ interficit vos, arbitret se obsequium prestare.

¶ Caplm xxvi. Textus

Agrippa vero ad paulū ait. Permittit tibi loq ꝓ temetipso. Mora. C. xvij.

Dominus disposuerat φ paulus romam iret: et ibi nomē domini predicaret. Unde supra dixit sibi. Constans esto paule: sicut de me testificatus es in hierusalē, ita rome oportet te testificari. Uerumtamē ꝑ quot vias, modos & causas romā peruenit, infra patet. Fuit enim de hierusalē in cesareā duct⁹, & ibi corā felice accusat⁹: Act. 23. c tādē ab eo dimissus, et ꝑ bieniū relaxat⁹: postea iterū vinct⁹ & Festo successori tradit⁹ est: & ab eo volente grām prestare iudeis, vt reduceret i hierusalem iudicat⁹. Tunc vero Paul⁹ ad cesarem appellauit: et sic missus ad cesarē romā venit: coram quo nomen dñi pdicauit: et multū populuz domino collegit: vbi postea mortē ꝑ dño tolerauit. ¶ Ista allega, quō de⁹ per multas vias solet Moralitas. effectus suos ꝓducere: quomō et quādo decreuit aliqđ fieri: dato φ multa interualla fiāt, ita D φ negociū ex toto videt sopitū: finaliter tñ solet suscitare: et occasiōe accepta ꝓcurat qđ decreuerat euenire. Habet enī dominus in oīni negocio quod decreuit, modos, causas, ordinationē tempus, horā et regulā ordinatā: q̄ oia quādoq̃ suspendit: et post qñ tps fuerit, negociū qđ decreuerat, introducit. Uñ Eccls. Oīni negocio tps est &c. Eccl. 8. a

¶ Caplm xxvij. Textus

Ut autem iudicatum est nauigare eos i italiam. Moralitatum Cap. xviij.

Cum Paulus cū multis nauigādo de terra ꝓmissionis in italiā duceret, factū est φ post multos maris ipet⁹, nauis vbi erat bitalassum. i. ꝓfundū, tenacez & bituminosuz impegit: ita φ prora stabat imobilis, & puppis soluebat a vi maris. Armamētis igitur nauis in mare ꝓiectis, et neq̃ sole neq̃ syderibus post multos dies apparentib⁹: sed tempestate nō exigua imminēte, ablata erat ois spes et fiducia singuloꝝ. Uerūtamē de⁹ salutez aiarū Paulo ꝯcessit: ita φ nullus ibidē perijt aut defecit, naufragantesq̃ Paul⁹ alloquit: et ad sumēduz panem incitat et hortat. Saciati igit cibo nauim alleuiabāt: & frumēta in mare iactabāt. Tandē vero fracta naui, Moralitas. aliqui natādo ad litt⁹ venerūt, alij sup tabulas applicuerūt: & sic oēs periculū euaserūt. ¶ Na- E uis ista est aia: que. s. inferius ad terrena dz esse Pro. 31. b. clausa, superi⁹ ad celestia apta, interi⁹ per humilitatē cōcaua, per charitatē lata, ꝑ perseuerātiā larga, in principio & in fine ꝑ abstinentiā & temperātiā & ꝯtinētiā stricta. Prouē. Facta est quasi nauis istitoris de lōge portās panē suū. Habet et ista nauis duas principales ptes. s. prorā, q̄ significat amorē: puppiz, q̄ significat timorē. Habet enī ista nauis armamēta. s. ꝟtutes & sciētias: portat etiā qñq̃ frumenta. i. terrenas possessiones & diuitias. Ista igitur est veritas, φ quādo paulus. i. humanus animus vel homo tentat nauigare de terra promissionis, de statu gratie in italiā q̄ interpretatur excessus i mundū: vbi faciliter excedimus ꝑ pctm: & ꝓpter hoc mari. i. mūdi fluctibus & amaritudinib⁹ anime sue nauem exponit, qñq̃ contingit φ tempestas tribulationum sibi nascit: lux ꝟo solis & syderū. i. dei gr̄a et sctōꝝ, vel doctrina bonoꝝ predicatoꝝ eidez penit⁹ denegatur. Unde dicit. Ignis quidē nulla vis poterat eis lucere: nec syderū limpide flāme illuminare poterāt illā noctez horridā. Ita φ prora: prima pars nauis aie. s. amor ꝑ̄sius in bitalassum, que est terra tenacissima, id est in mundi bonis &

terrenis per affectionū tenacitatē impingit, vbi per auariciā arescat et sistit. Puppis vero, id est timor impetu maris. i. tribulationib⁹ soluit: ꝛ sic per diuersa peccata nauis anime dissipatur: armamenta virtutū perdunt: ꝛ paulus cū populo suo. i. ratio cū cordis affectib⁹ periculis exponitur.

F

Uersitamē qñqꝫ cōtingit, ꝙ post illā fractionem. i. post anime peccatū aliqui per mare penitentie nauigātes: et aliqui tabulis diuine misericordie se cōmittētes saluant, et ad portū salutis et gratie deducunt. Quod potissime cōtingit, qñ cibo diuine lectionis sunt refecti: frumenta. i. bona mūdi: in mari. i. ad amaros pauperes p eleemosynas ꝓiciunt: ꝛ nauē maris a terrenis exonerant: atqꝫ per terrenorū cōtemptū alleuiant ꝛ extollunt. Unde Mat. Nauicula in mari magnis iactabat fluctibus ꝛc. Matth.8.e ¶ Uel dic ꝙ nauis significat ecclesiā: cuius prima pars p̄latos et superiores designat: vltima vero pars subditos et seculares significat. Aliter. Igit ista prima pars ecclesie, scꝫ p̄lati, qñ ex toto impingit in bitalassum. i. in amorem et auariciā terrenorū: necessario fit vt pars posterior. i. populus subditorū malorū, illorum exemplo soluat: ꝛ ꝙ propter istorū auariciā, terrenis penit⁹ adherentē, et de spiritualib⁹ ꝛ eternis minime curantē tota nauis ecclesie tentationum ꝛ tribulationū fluctibus dissipet: tempestates enim vitiorū insurgunt: armamēta virtutum proiiciunt: et perit lux solis et syderū. i. exempla sanctorū deficiūt: ꝛ sic qui sunt in hac naui, dānationis periculū pertimescere satis possunt. Unde Ambro. in sermone de cōfessorib⁹ nauigātibus: vbi per hoc mare magnū valde ptimescendū est, ne nauē nostrā fluct⁹ voluptatis absorbeat: aut in eternā damnationis predam pirata crudelis abducat.

G

Qui igit saluari vult: debet se in mare. i. in amaritudinē penitētie mittere: tabule diuine mīe se cōmittere: frumēta. i. bona mūdi ꝓiicere: ꝛ ad portū salutis qui Christus est, per bona opera natitare. Unde Joh. Tunica succinxit se: ꝛ misit se in mare. Joh.21.b ¶ Uel dic ꝙ paulo anime dant ne pereant: in quo notat ꝙ qñqꝫ societas et oratio vnius boni, causa est salutis multoꝝ. Aliter. Anime aūt et nō nauis saluant: qꝛ deus de pditione tēporaliū nō tristat. Itaqꝫ in hoc notari potest, ꝙ apud deū aīe corporib⁹, ꝛ spūalia tēporalib⁹ p̄ferunt. ¶ Uel dic ꝙ p nauim pauli intelligit ecclesia, quā ipse cōuertit scꝫ asia minor: que ē turchia cū oīb⁹ suis ꝓuinciis: et grecia et cōmuniter tota ecclesia orientalis: quia ista pauli nauis periit, inquātum illa eccl'ia p schismata et hereses oberrauit. Aliter.

¶ Capi. xxviii. Textus.

Et cū euasissemus: tūc cognouimus q̄ mytelene. Moralitatum Capi. xix.

Cum paulus euasisset de naufragio, ꝛ ꝓ calefaciēdo se pyrā sarmentorū congereret, contigit ꝙ vipera vi caloris cōmota / manū pauli arriperet, ꝛ morsu manu inferius dependeret: qđ vidētes viri insule / ipsum homicidā dicebāt. Utiqꝫ (inquiunt) homicida est homo ille: qui cū a mari euaserit / vltio diuina nō sinet eum viuere: ipsum in tumorē conuertendū, et subito moriturū credebant: sed vidētes ꝙ excussa bestia in ignē nil omnino nocuit / ipsum deū esse ferebant. D ¶ Ista allega cōtra vanā et mutabilem opinionē quorūdam fatuorū: qui nescientes dei iudicia / quādo vidēt aliquod infortuniū alicui accidere: et serpētes. i. demones vel tyrānos ipsum atrociter inuadere: statim solent eum homicidā vel malū hominē existimare: ꝛ per eternā damnationē perire: et vt mori debeat expectare eum: quādoqꝫ tamē vident contrariū accidere, et lesionem nullam subsequi: sed post tribulationē huiusmodi pacem et solatiū sibi esse. Moralitas. Tob. Post tempestatē tranquillum facit, ꝛ econuerso: quādo vidēt sibi prospera succedere: ꝛ nullam lesionem serpentū, id est nullam tribulationē maiorū incurrere: solent statim eum deum et iustum hominem iudicare: cum tamē sepe cōtingat / vt bonis mala, et malis bona soleant prouenire: ita ꝙ tēporales casus qui accidūt, siue boni siue mali, bonitatē vel maliciā hominū non possint declarare: sicut ostensum est Luce. xiii. vide ibi. Tob.13.d ¶ Uel dic ꝙ cum homo euasit naufragiū damnationis eterne, mūdi nauem fractā exeundo, et ad litus religionis per penitentiā se transferēdo: sepe cōtingit ꝙ dum per aliquā recreationē temporalē se calefacere nititur: serpētes. i. detractores contra eum insurgūt: qui manū. i. opera ipsius mordent: et eum (si possent) inuenenāt, et diffamant: sicqꝫ fit ꝙ vbi ad trāquillitatē portus religionis crediderat venisse, detractorū rabies ipsum fortius ledat. Aliter. Uerūtamē talis paulus, id est homo iustus debet tales serpētes in ignem sue inuidie excutere: et sic de eorum detractionibus non curare: et si ipsos excusserit, et nō curauerit: ipsum nequibūt ledere vel nocere: ita ꝙ alii suam perfectionem videntes / ipsum deum et iustū hominē poterunt existimare. A Mat. Uere filius dei erat iste. Math.27.f ¶ Uel dic ꝙ in litore religionis solēt demones serpentini illos acrius per tentationes mordere, quos vident de naui mundi maris periculum euasisse: et de mundo ad religionis ac penitentie litora transfugisse. Aliter. ¶ Uel dic ꝙ qñ paulus. i. bonus prelatus aliquē serpentē, id est aliquē malum subditū in ignem tribulationis per correctionē mittit, statim cōtra eum si potest insurgit, et eum diffamat et pungit. Aliter. Quia dicitur. Qui dissipat sepem, mordebit eum coluber. Eccl's.10.b quia quādo prelatus nititur in malis subditis sepem malarū excusationū, spinarum vitiorū per correctionem destruere: talis coluber solet eum inuadere. Quod videns prelatus ipsum debet in istum ignem fortiter excutere: et ad subeundum correctionem acrius compellere: et a tali morsu, id est rebellione cōpescere et arcere. Psal. In ignem deiicies eos, in miseriis non subsistent. Psal.139.c

¶ Moralitatum Actuum Apostolorū finis.

Moralitatum Liber tricesimusquartus sup Apocalypsim.

B

¶ Capitulum j. Textus.

Apocalypsis Jesu christi quā dedit illi de⁹ palā facere seruis suis. Mora. Ca. j.

Iohannes in insula que dicit pathmos: que adhuc est prope ephesum in asia minori, q̄ nunc dicitur turchia. Uidit raptus in spiritu septē candelabra aurea. In quorum medio similis erat filio hominis vestitus podere: precinctus ad mamillas zona aurea: caput eius et pili candidi tanqꝫ lana alba: et tanqꝫ nix: oculi eius sicut flamma ignis: pedes similes aurichalco in camino ardenti: vox eius sicut vox aquarū multarū: et in dextera eius septē stelle:

et ex ore eius exiuit gladius bis acut⁹:⁊ facies
eius lucebat sicut sol in virtute sua:qui dicebat
oĩbus per hec verba.Ego sum primus ⁊ nouissi=
mus:fui mortuus/et ecce sum viuẽs in secula se=
Moralitas. culorũ.¶Moraliter ista insula est ecclesia:que a
mari.i.amaris tribulationibus velut insula cir=
C cũitur. Ista dr̃ pathmos.i.separatio hostiũ vel
palpantiũ:q̃ exinde debẽt separari hostes.i.de=
tractores,palpãtes.i.adulatores.Ille vir mira
bilis qui vbi videt̃/est vir iustus ⁊ pfect⁹/vel p̃la
tus:qui ꝓ certo ipsi filio hoĩs similis dr̃:ꝓ eo ꝙ
Christo filio virginis p bona opera ꝯformat̃. Vñ
Esa.14.d Esa.Similis ero altissimo.Septẽ candelabra si=
gnificant vniuersitatẽ bonorũ et honestarũ ꝑso=
narũ:q̃ p septẽ vniuersitas (teste Greg.)designa=
tur.Et isti dicunt̃ aurei q̃ntum ad valorẽ sancti=
tatis:⁊ q̃ntũ ad splẽdorẽ sciẽtie ⁊ sagacitatis,ap=
parẽtie ⁊ honestatis:q̃ ꝓ certo in medio istoꝝ.i.
in societate ꝑfectorũ debet iste p̃latus ⁊ ꝑfectus
ambulare et viuere.Et q̃ sancta bona societas,
honesta et discreta maxime ad p̃latos religiosos
⁊ alios viros ꝑfectos noscit̃ pertinere:q̃ cũ san=
Psal.17.d cto sanctus eris.In medio inquit candelabrorũ
Eccli.17.b aureorũ.Unde.In medio cogitãtiũ legẽ dei assi
duus esto.Iste igit̃ circa mamillas.i.in pectore
et in corde debet habere zonam aureã.i.ruborẽ
feruide charitatis.Caput eius.i.intentio debet
esse ad modũ niuis albe vt lana,per candorẽ in=
nocentie et puritatis,⁊ per mollicieẽ lanee simpli
citatis.Debet habere vestimentũ poderis.i.de=
corem exterioris honestatis.Oculi intellect⁹ sui
debent esse ignei,per splendorẽ discretionis ⁊ ve=
ritatis.Pedes eius.i.affectiões debẽt esse ignei,
et sonare per clamorẽ feruide charitatis,oratio=
Apoc.10.a nis,desiderij,et spiritualis cupiditatis. Apoca.
D Pedes eius sicut colũna ignis. Uox eius debet
esse sonora per clamorẽ p̄dicationis,⁊ per osten=
sionem autoritatis:q̃ ipsum decet loqui auten=
Dañ.10.b tice ⁊ seuere:ne sua autoritas contẽnatur.Dañ.
Uox sermonũ ei⁹ sicut vox multitudinis:et bene
multitudinis:q̃ in omni actu vox solẽnis ꝑsone,
equipollere debet multitudini aliorũ. Itẽ debet
habere septẽ stellas.i.septẽ dona sanctispiritus,
Apoc.2.a scz per perfectionẽ sanctitatis.Apoc. Qui habet
septem stellas in dextera sua.Facies eius debet
splendere per dulcorẽ leticie et affabilitatis : q̃
in omnib⁹ debet se ostendere letũ,affabilẽ et be=
Matth.6.c nignũ.Matth.Unge caput tuũ oleo,et faciẽ tuã
laua:et tñ ipse dz habere in ore gladiũ bis acu=
tum.i.rigorẽ duplicis iusticie⁊ seueritatis:quia
ipse debet malos corrigere.i.cõminãdo amissio=
Psal.56.a nem glorie et immissionẽ pene eterne. Psal.Lin=
Hebre.4.c gua eorũ gladius acutus:q̃ s̃m Aposto.viuus
debet esse sermo et efficax,et penetrabilior omni
gladio ancipiti. Et tunc tales pro certo dicere
possunt.Ego sum primus ⁊ nouissimus:etiã qui,
scz primi mortui sunt ⁊ nouissimi in hac vita per
vilitatẽ delectionis ⁊ humilitatis:sed finaliter in
paradiso fiunt viuẽtes:⁊ primi per virorẽ perpe
tue dignitatis:⁊ per vigorẽ felicitatis et perpe=
Math.20.b tue firmitatis:⁊ tũc erunt primi nouissimi,et no=
uissimi primi. Illi qui modo sunt per humilitatẽ
mortui mundo.i.nihil valentes ⁊ nihil reputati
E quo ad mundũ:⁊ nouissimi quo ad dignitates ⁊
mũdi prosperitates:erunt primi et feliciores.Et
ecõuerso illi qui modo sunt in prosperitatibus,
dignitatibus et honoribus primi,erũt tunc tem=
poris in desolatione et miseria vltimi et depressi
Luc.1.e inferius,scz in inferno:q̃ deus esuriẽtes imple=
uit bonis et diuites dimisit inanes. Fui inquit
mortu⁹:⁊ ecce sum viuẽs.Quasi diceret.De mor
te ad vitã deuenitur:et de mortificatione carnis
⁊ paupertate ⁊ humilitate ad gloriã pertransit̃.
Aliter. ¶Uel dic ꝙ tales ita perfecte persone primo fiũt
mortui.i.in statu humilitatis:tñ finaliter debent
viuificari.i.promoueri ad statum prelationis et
dignitatis.¶Uel dic ꝙ septẽ candelabra sunt se= Aliter.
ptem dona:septẽ vero stelle,septem sunt pietatis
opera.¶Uel septẽ candelabra septẽ sunt sacra= Aliter.
menta:septẽ stelle sunt septẽ virtutes ⁊ remedia:
sicut supra.¶Uel dic ꝙ p̃latus debet dicere:ego Aliter.
sum primus et nouissimus:q̃ dato ꝙ sit primus
in dignitate,debet tñ esse vltimus in humilitate.
Iuxta illud.Quãto maior es humilia te in oib⁹. Eccli.3.c
Dicit eñ:ego fui mortuus,⁊ ecce sum viuens:q̃
qñq; debet apparere mortuus:⁊ non aduertens
multa dissimulãdo:tandẽ debet monstrare se vi=
uentẽ,scelera puniẽdo,⁊ malis obuiando. ¶Uel
dic ꝙ ille filius hoĩs est christus, mysticus filius Aliter.
virginis vel papa qui Christo debet esse similis.
Corpus ei⁹ significat statũ curie romane,vel sta
tum ecclesie militãtis.Dic igit̃ ꝙ in illo corpore
Christi mystico caput sunt p̃lati:qui debẽt esse p F
innocentiã candidi,p mollẽ clementiã lanei,per
frigidã ⁊ rigidã iusticiã niuei atq; austeri.Unde
de ipso capite dr̃.Caput ei⁹ aurũ optimũ.Et ca= Cañ.5.c
pilli isti capiti adherẽtes,sunt p̃latorũ familia=
res:qui debẽt esse albi et innocẽtes/mũdi,casti et
cõtinentes.Eccl's.Omni tempore sint vestimẽta Eccl's.9.b
tua candida.Oculi illius corporis sunt audito=
res ⁊ iudices:qui debẽt esse per lucẽ discretionis
flãmei,per iusticiã et rigorẽ ignei.Unde dicitur.
Oculi eius vt lampas ardens ⁊c.Uox istius cor= Dañ.10.b
poris significat p̄dicatores:qui ad similitudinẽ
aquarũ multarũ.i.scripturarũ et scientiarũ de=
bent clamare,et suo clamore viã dñi demonstra=
re. Unde. Ego vox clamantis in deserto. Zona Iohan.1.a
istius corporis significat correctores:qui cingũt
corpus ecclesie examinãdo,⁊ ne defluant per vi=
tia restringẽdo,qui debẽt esse aurei iusticiã ob=
seruando.Unde Eccli.Circũcinxit eum zona iu= Eccli.45.
sticie:vt papa et prelati figurent̃ in illis angelis.
Apoc.Qui erant precincti zonis aureis.i.corre= Apoc.15.c
ctorib⁹ sanctis. Dextera corporis significat cle=
ricos:qui tenent locũ primũ in corpore ecclesie
militãtis.Unde Psal. Dextera dñi fecit virtutẽ. Psal.117.c
Ista igitur dextera septẽ stellas.i.septẽ dona spi
ritussancti,vel septẽ virtutes debet habere:qui=
bus totam noctẽ.i.statũ secularẽ debet exempla
riter illustrare. Unde. Stellas posuit in firma= Geñ.1.b
mento.i.in statu ecclesiastico.Facies huius cor=
poris significat doctores,in quibus omnis sen=
sus discretionis sicut in facie debet vigere:⁊ qui G
per honestam cõuersationẽ ad modum solis lu=
cere debent.Unde Matth. Resplẽduit facies ei⁹ Math.17.a
sicut sol.Pedes huius corporis qui corpus su=
stentãt,sunt inferiores agricole : qui ad modum
aurichalci debent esse sonori,deo regratiando:⁊
sicut ignis per claritatem ardere in camino tri= Dañ.10.b
bulationis et doloris viuẽdo.Dañ.Pedes qua=
si species eris candentis. Os vero quod loqui=
tur,significat aduocatos:qui gladiũ lingue de=
bent habere bis acutum:inquãtum debent alle=
gare pro iusticia vnius partis,⁊ de iusticia alte=
rius partis:vel inquãtum ipsi tenentur interce=
dere pro promotione bonorũ,et punitione ma=
lorum.Unde Luc. Domine,ecce gladij duo hic.
Candelabra que istum et membra istius lustra= Luc.22.b
bant,significant spiritualia dei dona : que to=
tum corpus ecclesie illuminant:quia christus et
membra sua sunt qui ambulant in medio septem
candelabrorum aureorum:de quo dicitur in ca=
pitulo sequenti.

¶Capitulũ ij. Textus.

Et angelo ephesi ecclesie scribe. Hec di
cit qui tenet.Moralitatũ Cap. ij.

Et angelo ephe-
si ⁊c. Unus angelus cōmendat
a filio hois. De multis inquit
scio laborē tuū/opera tua ⁊ pa
tientiā tuā:⁊ ꝙ nō potes susti-
nere malos:⁊ tentas mēdaces
D aplos:⁊ sustinuisti ꝓpter nomē
meū:et facta nicolaitarū quos odio odisti. Sed
reprehendit in vno. Charitatē inquit tuā primā
reliquisti:sed memor esto vnde excideris:⁊ prima
opa fac:alioqn movebo candelabrū tuū de loco
suo/nisi penitētiā egeris:⁊ tunc ꝓmittit sibi, ꝙ si
Moralitas. vicerit/dabit sibi edere de ligno vite, qđ est in pa
radiso. ¶ Hic recte angelus designat vita plati.
Prelatus perfect⁹ potest dici angelus:qr debet
esse angelicus et celestis. Iste debet habere bona
opera/laborē/patientiā et iusticiā:malos nō de-
bet sustinere, sed corrigere ⁊ punire. Nicolaitas
etiā qui interpretant stulti ecclesie:debet etiā lā-
guentes.i.malos clericos vel religiosos etiam
Math.26.d aplos.i.hypocritas ⁊ fictos debet tentare:⁊ pro
dei noie sine defensione sustinere oia. Mat. Su-
stinete et vigilate mecū. Sed qñq accidit ꝙ ipse
pdit charitatē suā primā:qr multi per superbiā,
odiū et vindictā perdūt virtutē sepissime chari-
tatis. Nam sepe accidit ꝙ prelati perdūt gratiā
dei, superbiēdo de dignitate/presumēdo de san-
ctitate. Extūc dicit eis christus. Memor esto vn-
de excideris, et age penitentiam:et prima opera
fac. Quasi diceret. Extrahe te ab istis:et hoc du-
plici modo increpat scz timore et amore. Timo-
re, nisi qr hoc fecerit:minat ei, quia candelabrū
suū.i.suā lucē et ꝓsperitatē clericalē mouebit ⁊
cassabit tpaliter:et eternalr dissipabit. Itē amo-
A re:qr promittit ei si ad gratiā ⁊ charitatē rediēs
peccata vicerit:et prima opera bene fecerit ꝙ da
bit ei de ligno vite paradisi edere.i.de societate
glorie sempiterne. Et breuiter nullus est ita per-
fectus, quin possit cadere in peccatū. Uerūtamē
penitentiā debet facere ⁊ primū statū recordari:
Hiere.31.d timore pene ⁊ amore glorie prima opera perpe-
Eodē ca.b trare. Hiere. Dirige cor tuū in via recta in qua
ambulasti. ¶ Angelus smirne cōmendat de pau-
pertate, tribulatione, diuitijs spiritualibus. Hic
blasphematur ab illis qui se dicebāt esse iudeos
et non sunt:sed dr sibi ꝙ nō timeat que passurus
est:nec etiā diaboli carceres et tētationes:sed sit
fidelis vsq ad mortē:sed si vicerit, dabit ei coro-
Moralitas. na:⁊ nō ledet a morte secūda. ¶ Sic vere qui su-
stinēt hic miserias, paupertates, tētationes, ma-
lorum cōtemptus, blasphemias, vexatiōes si sint
fideles ⁊ perseuerauerint vsq ad mortē dabitur
eis corona vite.i.gloria:⁊ seruabunt a morte se-
cunda.i.a morte inferni et damnatione anime.
Nihil inquit horū timeas que passurus es:sed
Eodē ca.d esto fidelis vsq ad mortē:⁊ dabit tibi corona vi-
te. ¶ Angelo pergami dicitur. Scio vbi habitas:
vbi sedes est sathane:⁊ tenes nomē meū:⁊ nō ne-
gasti fidē meā. Postq de quibusdā reprehendit,
dicit sibi ꝙ si penitentiā egerit ⁊ vicerit, dabitur
B sibi māna absconditū, ⁊ calculū candidū, vbi no-
Moralitas. men dei scriptū est:qđ nemo scit nisi qui accipit.
¶ Tales sunt multi boni existentes, et morā cō-
trahentes in mala societate vbi est sedes satha-
ne:vbi tamē boni perseuerāt nomē ⁊ fidē dei ser-
uant, nec eum denegāt per peccatū:⁊ ideo talib⁹
si vincūt, si in bonitate sua perseuerāt, nec p pec-
catum succubuerint:promittit māna abscondi-
tum.i.dulcedo eterne glorie:que a nobis nūc ab-
sconditur:promittit etiā calculus sibi cādidus,
soliditas perpetue dānationis quātum ad glo-
riam corporis. Nam calculus est durus ⁊ candi-
dus, lenis et rotūdus:sic et gloria corporis ha-
bet duriciē impassibilitatis, candorē charitatis,
lenitatē subtilitatis, rotūditatē agilitatis. Igit
nomē.i.eterna sua potentia vel maiestas, ibi di-
citur esse scriptū:quia in premio eterne beatitu-
dinis patet:pcipue dei virtus:qr turris fortissi- Prouer.18.b
ma nomen dni:ad eam fugiet iustus et saluabit.
¶ Angelo smirne dicit a deo:habeo aduersum te Eodē ca.b
pauca:quia habes tecū tenētes doctrinā balaā:
qui docebat balach ponere scandalū corā filijs
israel:sed age penitentiā:alioquin pugnabo te-
cum in gladio oris mei. ¶ Sic vere angeli.i.pre- Moralitas.
lati reprehendunt, qui habent secū malas perso
nas:et eas nō puniūt, imo fouent:et maxime qui
sunt in scādalū plebi israel.i.populo dei. Isti er-
go tenētes doctrinā balaam significant fornica-
tores et idolatras.i.idola:hoc est dictu mulie-
res pictas adorātes.i.sacerdotes ⁊ clericos lu-
xuriosos. Nam si prelatus eos nō corrigat, ⁊ pe- C
nitentiā nō agant:ipse deus gladio oris sui.i.di-
uina sentētia eos in eternū occidet, ⁊ illū qui fuit
negligēs in puniēdo. Quia sicut dicit apls. Ta- Rom.1.d
les digni sunt morte:nō solū qui talia agunt, sed
qui eis cōsentiunt. Non sufficit enim ꝙ angelus,
id est platus sit bonus:imo necesse est ꝙ ipse non
sustineat secum malos:qđ tamē est hodie contra
multos:qui q̄uis in se sint boni, nō tn̄ studēt ex-
tirpare malos subditos:imo prece vel precio ali-
quotiens fouent eos. ¶ Angelo tyatire dictū est. Eodē ca.c
Noui opera tua, fidē, charitatē, mysteriū, patiē-
tiam, et opera tua plura prioribus:⁊ qui vicerit
vsq in finē et custodierit, dabo ei potestatē super Moralitas.
gentes ⁊ regna. ¶ Sic illi qui sunt in ecclesia vel
religione, habent fidē, charitatē etiā:quorū no-
uissima sunt semper priorib⁹ meliora.i.qui semp
viuūt in emēdando in melius:istis dico ꝙ si vice-
rint et hec custodierint vsq in finē et pseueraue-
rint:dignū erit ꝙ ꝓmoueant tēporaliter et eter-
naliter:⁊ ꝙ accipiāt a deo potestatē super gētes
et regna:⁊ fiant plati ⁊ aliorū magistri. Talis em̄ Hebre.7.d
decebat vt nobis esset pontifex sanct⁹, innocēs,
impollutus, segregatus a peccatorib⁹. Erat au- Eodē ca.f
tem in tyatira sm visionem Ioānis apostoli mu-
lier iezabel:q̄ prophanabat ⁊ seruos dei seduce-
bat:et docebat comedere de idolothytis ⁊ forni
cari:⁊ dato ꝙ ei datum est penitentie tempus:ibi
tamē nullatenus penitebat:sed dicitur ei ꝙ ipsa
ponet in lectū:et illi q̄ mechati sunt cū ea, essent D
in tribulatione maxima. ¶ Iezabel q̄ interpretat Moralitas.
fluxus sanguinis, significat mūdum:a quo san-
guis.i.carnalis voluptas quotidie emanat. Iste
quotidie docet et prophetizat fornicari, seduce-
re, ⁊ idololathyta.i.mūdi bona diobolis dedica-
ta per auariciā māducare:⁊ per cōtemplationē,
incorporare:et qđ peius est, qr cum tēpus huius
vite sit ei cōcessum ad penitentiā:ipsa tamē nūq
penitet, sed semper in suis iniquitatib⁹ perseue-
rat. Unde Iob. Dedit deus ei locum penitētie:et Iob.24.b
ipse abutit eo in superbiā:sed pro certo ista mu-
lier.i.mūdus, vna cū amatorib⁹ suis, qui per di-
uersa vitia quotidie cū ea mechant:finaliter po-
nentur in lecto mortis eterne:vbi pro certo in tri
bulatione maxima.i.penis infernalib⁹ affligent.
¶ Uel dic literaliter, ꝙ talis est mulier luxuriosa Aliter.
alios seducens:in luxuria perseuerās et impeni
tens. Eccli. Omni fornicario panis est dulcis. Eccli.23.c
Non fatigat trāsgrediēs vsq in finē:sed tam ipa
q fornicatores in lecto mortis et inferni tribu-
labunt finaliter in eternū:et nisi penitentiā fece-
rint in hac vita, damnabuntur. Unde Luc. Nisi Luc.13.a
penitentiam feceritis, omnes simul peribitis.

¶ Capitulū iij. Textus.

Et angelo ecclesie sardis scribe. Hec di-

cit qui habet septem spiritus dei. Mo-
E ralitatum Capitulum iij.

Reprehenditur
angelus sardis sic. Scio opa
tua: quia nomen habes ꝙ viuꝫ,
et mortuus es: sed vigila ꝛ cō-
firma cetera q̄ moritura sunt:
Moralitas. et in mente habe qualiter acce
peris: alioquin veniaꝫ ad te si-
cut fur hora q̄ nescis. Sic igiť multi ecclesiastici
qui nomen ꝛ famā habent, ꝙ viuāt per gratias
ꝛ virtutes: quia creduntꝛ esse multe sanctitatis ꝛ
perfectionis: et tñ mortui sunt per pctm̄. Istis
igitur et omnibus alijs prelatis dr̄, ꝙ ipsi vigilēt
per diligentiā super gregē pastoralem domini:
ꝛ ipsi ꝯfirmēt dicēdo ꝛ admonēdo illos q̄ ꝑ ībecil
litatē ꝛ vitia putrescūt ꝛ moriūť. Diciť etiā ei, ꝙ
Luc. 12. c in mēte habeat qualr̄ acceperit curā et regimen
eod. ca. a aiaꝝ: alioq̄n sup ipm̄ veniet ira dei. Luc. Uigila-
te, qꝛ nesciꝫ q̄ hora dn̄s veniet. ¶ Cōmendať an-
gel⁹ sardis: qꝛ secū hꝫ illos q̄ nō inq̄nauerūt vesti
menta sua. Et iō sibi ꝛ alijs ꝓmittiť, qḋ si vicerint
ambulabūt cū filio hois ī vestimentꝫ albis: ꝛ erūt
scripti in libro vite. ¶ Sic ꝟe ꝑlat⁹ cōmendať, qñ
hꝫ subditos honestos et castos: q̄ vestimenta car
Moralitas. uis sue ꝑ luxuriā nō inq̄nant. Iō si vicerint et ꝑ-
seuerauerint: ꝓmittiť eis ꝙ cū xp̄o ambulabūt ī
celo sursuꝫ, induti vestib⁹ albis. i. dotibus eter-
ne glie: ꝛ ī libro eterne p̄destinatiōis scripti erūt
Uñ. Ecce duo viri steterūt in vestib⁹ albis. ¶ An-
gelo philadelphie dr̄. Scio opa tua: ꝛ dedi coraꝫ
te ostiū aptū, qḋ nemo pōt claudere: qꝛ modicaꝫ
habes ꝟtuteꝫ: ꝛ ꝯfirmasti nomē meū: ꝛ nō nega-
Act. 1. b sti nomen meū, ꝛ ego seruabo te. Tene qḋ habes,
eod. ca. b ne ali⁹ accipiat coronaꝫ tuā: qꝛ q̄ vicerit, faciam
F illū colūnā in tēpluꝫ dei mei. ¶ Iste angel⁹ gere-
bat ꝑsonā infirmoꝝ. Nā isti hn̄t modicā ꝟtutem
resistēdi. Iō de⁹ dat ostiū aptū venie ꝛ pnie. Illḋ
semꝑ aptuꝫ est ꝑ tpe hui⁹ vite. Sin⁹ em̄ ecclie q̄
recte est ostiū ꝑadisi, semꝑ est aptus, ꝛ nunq̄ꝫ pro
vita ista claudiť penitēti: ꝛ hoc qꝛ infirmi modi-
cam habent virtutem resistēdi vitijs ꝛ peccatis,
quare necesse est ꝙ habeant facilius remedium
Moralitas. penitendi. Apoc. Porte ciuitatis non claudētur
die ac nocte: qui em̄ non intrat per ostium. i. per
veniā et penitentiā, et fur est et latro. Illud enim
non pōt claudi alicui quādiu durat ista misera
apo. 21. g vita pn̄s: quapropter infirm⁹ quātūcumq̄ꝫ fra-
Joā. 10. a gilis et ad vitia sit proclinus, desperare non dꝫ.
Et ideo sibi diciť, ꝙ faciat quod in se est: ꝛ ꝙ ser-
uet verbū ꝛ preceptuꝫ dei: nec deneget per here-
sim nomen eius: et sic pro certo deus seruabit eū
ab hora tentationis: quia scꝫ de⁹ faciet cum ten
tatione prouentum. Apl's. Non permittet vos tē
tari vltra q̄ꝫ potestis. Teneat igitur quilibet illḋ
quod habet. i. gratiā et perfectionem: ne forte ꝑ-
1. cor. 10. c dat coronam suam. i. honorem et premium glo-
rie quod sibi debetur: et ne alium habeat sucesso
G rem, qui ipso reprobato habeat coronam glorie
sue. Nam si vicerit vitia, erit in tēplo dei, id est in
Aliter paradiso vel ecclesia: columna. i. persona stabilꝫ
et eterna: et foras nō egrēdietur ampli⁹: qꝛ ī pa-
diso ꝑpetuo remanebit. ¶ Uel ad lr̄am in ecclia
fit, ꝙ illis q̄ pctā vincūt, colūne stabiles viri fiūt:
ꝛ ea interim vincere assuescūt: ita ꝙ de tēplo. i. de
statu gratie nō extūc ampli⁹ recedūt seu cadūt.
¶ Angelo laodicie taliter ꝯminať. Utinā inquit
frigid⁹ esses aut calidus: sꝫ qm̄ tepid⁹ es. i. neq̄ꝫ
eod. ca. c frigid⁹, neq̄ꝫ calid⁹, incipiā te euomere: qꝛ dicis
diues sum et nullius egeo: et nescis ꝙ sis miser,
pauper, et cec⁹, ꝛ nud⁹: suadeo tibi emere aurum
et argentuꝫ ignitum et probatum a me, vt locu-
ples fias: et vestimentis albis induaris, vt nō ap
pareat cōfusio nuditatis tue: et collirio inunge
oculos tuos vt videas: quia qui vicerit, dabo ei Moralitas.
sedeꝫ in throno meo. Tales angeli multi sunt, q̄
pro certo nō sunt calidi ꝑ feruorē deuotiōis, nec
frigidi ꝑ algoreꝫ diuini timoris et subiectiōis: sꝫ
sunt medij: qꝛ tepidi ꝛ indeuoti: qꝛ nec per feruo
rem deū perfecte diligūt: nec ꝑ timorē ei obediūt
perfecte, sꝫ sub dei misericordia cōfidētes, tepidi
et medij sic incedūt. Et ideo tales negligentes ꝛ
tepidi ab ore dei sepe euomūtur. i. a statu gratie
et veritatis cadere permittunť. Aliquādo acci- H
dit ꝙ quidā tales sunt ita p̄sumptuosi, ꝛ de pro-
prijs meritis ꝯfidentes, ꝙ credunt se diuites in
virtutib⁹ esse, et nulli⁹ auxilio indigere: et tñ ſm
veritatē sepe accidit, ꝙ spiritualiter ipsi gratijs
sint nudi, ꝛ virtutib⁹ miseri et pauperes, quo
ad deū ignorantes ꝛ ceci: quia non vidēt nec ad-
uertunt illa que debent: scꝫ mortem, infernū, pa-
radisum, mūdum, pctm̄, occulte dei prouidentie
opera, vel propriam insufficientiā ꝛc. Uñ Luc.
Cecus sedebat secus viā. Istis igitur suadetur,
ꝙ a deo emant aurum. i. discretionem vel valorē
sanctitatis perfectioris: que sunt ignita ꝑ chari- Luc. 18. f
tatem, probata per tribulationem. Ut sic in donꝫ
et gratijs locuples esse possit: precipitur cuilibet
tali ꝙ ipse collirio. i. aliqua amaritudine cōpun-
ctionis inūgat occulos cordis sui, vt visum spi-
ritualis discretionis recipiat quem amisit: preci-
pitur sibi ꝙ albis vestibus, id est honesta conuer
satione induat se: ne nuditas imperfectionis sue
appareat: et ne quilibet ipsum irrideat aut con-
temnat: quia vix est aliquis ita sanctus, quin ha Apoc. 3. d
beat in corde et opere plura irrisione digna, si vi
ta sua videatur nuda: et si honestatis velamine
non fuerit cooperta. Ideo consolando desola-
tos et tribulatos atq̄ꝫ desperatos dicit deus hic.
Ecce q̄s amo, arguo ꝛ castigo. Ecce sto ad ostium
et pulso: si quis audierit vocem meaꝫ, et aperue
rit ianuam: intrabo ad illum, et cenabo cum illo,
et ille mecum. Ac si diceret. Paratus sum inspi-
rando vel predicando pulsare: et si aperiat cor
per gratiam subintrare.

¶ Capl'm quartum Te- A
xtus. Post hec vidi: et ecce ostium ap-
tum in celo. Moralitatū. Capi. iiij.

Ioannes ra-
ptus in spiritu vidit ostiū
apertum in celum: et ecce
inquit sedes, et supra eam Moralitas.
sedens: et qui sedebat, simi-
lis erat aspectui lapidꝫ ias-
pidis ꝛ sardinis. Et irꝫerat
in circuitu sedis similis vi-
sionis smaragdine: et circa
sedem sedilia vigintiquatuor: ꝛ desuꝑ sedebant
vigintiquatuor seniores, habentes in capitibus
suis coronas aureas: ꝛ de throno ꝓcedebāt ful- Luc. 22. d
gura, voces et tonitrua: añ thronū erāt septē lā- Aliter
pades ardētes: ꝛ ī ꝯspectu sedis mare vitreū si-
mile crystallo: ꝛ ī circuitu sedis quatuor aialia
plena oculis añ ꝛ retro. ¶ Diciť igť ꝙ vidit in ce Aliter
lo. Celū est ecclia. Sicut em̄ in celo est sol ꝛ luna B
ꝛ planete ꝛ stelle, q̄ semꝑ voluūť ꝛ nūq̄ꝫ cadūt, sic
ī ecclia lucēt ꝛ influūt: sol. i. xp̄s: luna. i. btā ꝟgo:
planete ꝛ stelle. i. scti ꝛ sctē, ꝛ lꝫ voluūť ꝑ tribula-
tiōes ꝯtinue: nūq̄ꝫ tñ deficit ecclie sedes, neq̄ꝫ etiā
perit: qꝛ dr̄. Ego rogaui ꝓ te, vt non deficiat fi-
des tua. ¶ Uel dic ꝙ sol est papa, luna est īpera-
tor, ꝛ reges planete. i. cardinales ꝛ prelati: stelle
sūt clerici ꝛ ceteri xp̄iani: sedes q̄ erat ibi, ē digni-

Aliter. tas ecclesiastica vel secularis sedes. ¶Uel sedēs
B super eam est p̄lat⁹ vel iudex/officialis vel prin-
ceps: qui supra dignitatis sedē iudicat: q2 supra
Matth.23.a cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei. Sed ꝓ
certo q̄cūq3 sit sessor/iudex/vl. p̄lat⁹: multa sunt
ibi necessaria: ⁊ primo iste debet esse similis iaspi-
di ⁊ sardini/qui sunt lapides p̄ciosi: q2 debet esse
similis christo/vel sanctis viris p̄fectis/p̄ciosis ⁊
virtuosis: q2 bonus superior vel p̄latus dz super
oia conari/ꝙ possit bonis ⁊ honestis suis prede
cessorib⁹ assimilari: et maxime illis q̄ fuerunt ia-
spis/q̄ resistit maleficiis: ⁊ vt sardis/q̄ ois malefi-
ci maliciā sistit purus cohibet.i.illis bonis p̄la-
tis qui maleficis hoibus restiterūt: ⁊ tutā patriā
Eodē ca.b reddiderūt. ¶Secūdo dr/ꝙ iris erat in circūitu
Moralitas. sedis. ¶Per iridē arcū celestē/vbi relucēt oēs co
lores/intelligo regulā religionis/⁊ pcessum iudi
ciarie potestatis: qui quidē arcus celestis dicit:
Psal.7.c pro eo ꝙ per eū impij sagittant, et correctionis
iaculis feriunt. Psal. Arcum suū tetendit ⁊ para
uit illū ⁊c. q2 p̄latus vel iudex mediante iusticia
regia, vel ordine iudiciario/habet sagittare et
punire reos et accusatos: et facere iusticie cōple
mentū: ⁊ ibi pro certo habēt relucere multi colo-
res.i.multe cause/multe rationes/multe leges/
multe sanctiões/multi sensus/multe opiniones/
Apoc.10.a anteꝙ aliquē puniat de delicto: vt sic tali p̄lato
dicat illud Apocal. Uidi angelū amictū nube: et
C iris erat in capite eius. Et sic iris videt tangere
celum et terrā. Sic vere rigor iusticie debet tan-
gere celum.i.nobiles sublimes: terrā.i.infimos
Aliter. atq3 viles sine acceptione personarum. ¶Uel dic
ꝙ sicut iris magis tangit terrā ꝙ celū: q2 duob⁹
suis cornib⁹. Sic vere rigor iusticiarie potesta-
tis plus debet tangere et vulnerare terrā.i.ter-
renos peccatores: ꝙ celū.i.ꝙ innocētes spiritua
les et celestes. Sed dr ꝙ iris similis erat visioni
smaragdine. Est enim ille lapis viridis, confor-
tans oculos: q2 ordo iusticiarius debet fieri ita
mature et iuste, ꝙ oculi et iudicia aliorū non le-
dantur, sed magis confortent: et quicquid agit,
Matth.5.b oculos aliorū delectet: et ab oibus cōmendetur.
Eodē ca.b Matth. Uideant opera vestra bona, et glorificēt
patrē vestrū qui in celis est. ¶Tertio dicit ꝙ cir-
ca sedē erant vigintiquatuor sedilia, et desuper
Moralitas. seniores viginti quatuor. ¶Per ista sedilia intel
liguntur minora beneficia, officia vel prebende:
que prelatus iudex habet sub se ex iurisditione.
Et pro certo in istis debēt sedere seniores.i.viri
discreti et maturi: ⁊ tales etiā debet habere secū
Ezech.8.a senes. Ezech. Et senes iuda sedebant coram me.
Quod tñ est cōtra multos iudices, qui pessimos
hoies ponūt in officijs: ⁊ cōtra prelatos, qui pue
Eodē ca.b ros in beneficijs suis ⁊c. ¶Quarto dicebat, ꝙ se-
nes debēt esse in societate sua: vt eorū cōsilijs ful
ciatur: talib⁹ debēt dari corone in capitibus, scz
D honores ⁊ dignitates: nō paruulis ignorātibus
Eccli.27.b et iuuenibus insensatis. Ideo prelato dicit. In
medio sensatorū assiduus esto: vt sic prelatus di
Ezech.8.a cat illud Ezech. Sedebam in domo mea: ⁊ senes
habebant ante se lampades: ⁊ de throno exibāt
Moralitas. fulgura voces et tonitrua. ¶Lāpades isti signi
ficant septē dona spiritussancti: que iudex ⁊ pre-
latus debēt habere: vt mens eius per ea illumi-
Aliter. netur: ⁊ in suis actibus dirigatur. ¶Uel septem
lampades cum igne charitatis et oleo pietatis
sunt septem opera misericordie: que valde decēt
Apoca.2.a iudicē vel prelatū. Apoca. Dixit ille qui ambulat
in medio septē lampadū: et sic de throno isto.i.de
talibus personis vel eorū domibus aut iudicijs
debēt exire fulgura.i.splēdor bonorū exemplo-
rum, vel fulgor splendētis cōuersationis, voces
dulcis cōsolationis, et tonitruū alte predicatio-
Psal.76.d nis, correctionis ⁊ reprehensionis. Psal. Uox to-
nitrui tui in rota. ¶Uel fulgura seuere discipli- Aliter.
ne, voces predicationis alte: tonitrua reprehen-
sionis dure. ¶Quinto vero dr, ꝙ in circūitu se- Eodē ca.b
dis erat vitreū mare seu lauatoriū vitreū simile
cristallo: ⁊ illud significat sacrā scripturā. ¶Di- Moralitas.
citur enim ipsa mare, ꝓpter profunditatē inscru
tabilem: vitreū ꝓpter perspicuitatē intellectua-
lem: crystallinū propter soliditatē immutabilē.
Ista enim debet iudex habere: et in ea facta sua
lauare. Ps. In mari via tua: ⁊ semite tue in aquis Psal.76.d
multis. ¶Sexto dicit, ꝙ circa sedē erant anima- Eodē ca.c
lia occulta. ¶Ista significāt assessores et cōsilia- E
tores prelatorū: q̄ debēt esse aialia.i.aiati ꝑ gra- Moralitas.
tiā ⁊ virtutes. Quatuor etiā virtutes debēt esse:
q2 quatuor virtutib⁹ cardinalib⁹ debēt esse pri-
uilegiati et dotati: et pleni oculis.i.claritate sa-
pietie et discretionis ante ⁊ retro/ꝙtum ad cōsi-
derationē p̄sentiū ⁊ futurorū. Iuxta illud Ezech. Ezech.1.e
Totū corpus in circūitu erat plenū oculis. ¶Uel Aliter.
dic ꝙ ista sedes est Christ⁹ in humanitate. Qua-
tuor aialia sunt quatuor euangeliste, scz homo
mattheus, lucas vitulus/leo marcus/aquila Io-
annes. Uigintiquatuor seniores sunt patres ve-
teris testamēti et noui. Duodecim dicunt esse ibi
de lege veteri: q2 a duodecim patriarchis descē-
derunt. Duodecim etiā dicunt patres noui testa
menti: q2 duodecim articulis crediderunt. Mare
est scriptura. Iris est p̄fectio: etiā sicut supra.
Et pro certo tales dz iudex secū hr̄e: ⁊ eorū cōsi-
lijs et societate vti et regi, ⁊ ꝑ eos gubernari/nō
ꝑ adulatores et iniquos. ¶Dicit ꝙ ante thronū Eodē ca.c
erāt quatuor aialia plena oculis ante et retro: ⁊
habebāt singula alas suas. Unū tñ erat, ꝙ quo-
tiescunq3 aialia oculata dabāt gloriā deo: statim
vigintiquatuor seniores procidebant in facies
suas: ⁊ deponebāt coronas suas, ⁊ adorabāt vi-
uentē. ¶Aialia ista significant p̄latos, clericos ⁊ Moralitas.
autēticas psonas/in statu religionis vel in eccle
sia cōuersantes: q2 vere illi q̄ sunt circa sedē ⁊ añ
thronū seu cōspectū dei.i.illi q̄ in eccl'ia sunt, ⁊ q̄ F
vacāt regimini etiā et p̄lationi aliorū: isti debent
esse pleni oculis.i.claritate discretionis ante et
retro, ꝙtū ad p̄terita ⁊ futura. Debent hr̄e alas:
q2 ipsi debēt volare ad celū. Et si vis meli⁹ expo-
nere de sex aialib⁹: vide vbi dicit. Sex ale vni ⁊c. Esa.6.a
Sed qñ ista aialia.i.qñ p̄lati ⁊ autētici dant glo
riā deo, ⁊ faciūt bona opera: statim inferiores et
subditi boni ⁊ maturi/q̄ sup sedilia inferiorū se-
dent/bonū accipiūt exēplū: et exēplo eorū bono
ipsi finaliter honorāt deū celi ꝑ bona opera: ⁊ co
ronas glorie mūdane deponūt: ⁊ in corde suo vi
lipendūt: et deū honorāt et adorāt. ¶Uel dic ꝙ Aliter.
aialia sunt clerici ⁊ religiosi: q̄ sunt ꝓpinqui ꝙtū
ad gradū sedi christi. Nam exēplo istorū q̄ sunt
boni seniores.i.principes: nō obstātib⁹ coronis
glorie tp̄alis/deū celi glorificāt. Et breuiter ad
exemplū clericorū se gerit vita secularium perso- Ozee.4.b
narum: siue bonū fecerint, siue malū. Unde sicut Esa.24.a
populus, sic sacerdos. ¶Uel dic ꝙ circa sedē ali- Aliter.
cuius p̄lati vel principis, sunt quatuor oculati
cōsiliarij siue principaliores: quib⁹ prologuētī-
bus et sniam suā dicētibus: alij inferiores, ꝙuis
sint sapiētes ⁊ senes: solēt adulādo ipsorū dictis
alludere, coronas ⁊ bireta de capitibus eorū de-
ponere: et ipsorū dicta et cōsilia cōmendare. Un-
de Eccli. Diues locutus est, et omnes tacuerūt. Eccli.13.d
Uerbū eius vsq3 ad celū extulerūt. Et expone, ꝙ
isti ecclesiastici et subtiles mali consiliarij habēt
alas sex.i.sex specialia vitia, scz adulationem et
maliciā: volant quidē illis ad dominos decipiē- G
dos: et appetitū laudis et auariciā: quibus vo-
lant ad seipsos ditandos: et rapinā et superbiā,
quibus volant ad subditos opprimēdos: et iste
sunt ille sex ale/de quibus dicit. Sex ale vni ⁊c. Esa.6.a

¶ Capitu. v. Textus.

Et vidi in dextera sedētis sup thronū librū scriptū intus ⁊ foris. Mora. Cap. v.

Vidit Joānes in dextera sedētꝫ sup thronū librū scriptū intꝰ ⁊ foris, signatū sigillis septē: ⁊ nemo inuētꝰ est dignꝰ nec in celo, nec in terra, librū respicere ⁊ aperire atqꝫ soluere eiꝰ signacula: excepto leone de tribu iuda: q̄ est radix Dauid: q̄ venit aperire librū: ⁊ eiꝰ signacula soluere.

Moralitas ¶ Sedēs iste est pr̄ deus q̄ ab eterno sedet ī throno glīe sue. Iste liber significat mūdū ⁊ ordinem rerū ꝓcessusqꝫ eaꝝ: q̄ ꝓ certo a p̄ncipio semꝑ est in manu dei, quātū ad eiꝰ ordinationē ⁊ ꝓuisionē: ⁊ ille est scriptꝰ intus ⁊ foris. Intus q̄tū ad cās rerū nobis occultas, q̄ sunt in mēte diuina: ⁊ foris inquātū ad creaturas ⁊ apparētes euētus reꝝ. Iste est signatꝰ sigillis septē. i. septē etatibꝰ: qꝛ q̄diu durāt septē etates vite p̄ñtis, mūdus est nobis clausus. ¶ Uel etiā septē planetis, quorū

B influentijs regūt mūdū: qꝛ nemo est inter hoīes neqꝫ in celo, neqꝫ in terra: q̄ ꝑ se intuitiue videat veritates rerū in existētia ꝓpria: ⁊ cuilibet creaturaꝝ sit notoriꝰ ⁊ aptus: nisi leo xp̄s dei filiꝰ de tribu iuda. i. de ꝓgenie dauid fuit natꝰ: q̄ ꝓpter vnionē beatificā quā hꝫ aīa sua cū v̄bo: nō obstā-

Esa. 29. c tibꝰ sigillis, res in ꝓprijs essentijs ītuet᷑. Esa. Dabit᷑ liber sciēti lr̄as: ⁊ dicit nescio legere: signatus

Aliter. est em̄. ¶ Uel dic ꝙ sedēs est deꝰ pr̄: dextera eius est dei filiꝰ: q̄ dr̄ dextera pr̄is, ꝑ quē fecit oēs creaturas. Ista dextera hꝫ vnū librū. i. nostrā humanitatē: quā assumpsit in virgine: q̄ dr̄ liber: qꝛ intus ibi in cōsciētia, exteriꝰ ibi in apparētia oēs virtutes, ꝑfectiōes, gratie ⁊ exēpla scribunt᷑. Iste liber fuit nobis clausus, signatus, velatus in sacramēto altaris: qꝛ ꝓ certo ibi sunt sigilla septē. i. septē accidētia q̄bꝰ substantia corpis occultat᷑. Ista sunt sapor, color, odor, figura, quantitas, actio, passio: remanet aūt ibi idē color, idē sapor idē odor, eadē figura rotūda vel quadrata, eadē quātitas magna vel pua: eadē actio: qꝛ ista pōt agere, nutrire, inebriare, pōderare, sonare ⁊c. sicut ante passionē, qꝛ ita pōt tāgi: et ita durū inuenit᷑ post sicut ante: ⁊ sub istis accidentibꝰ ⁊ sigil-

A lis celat᷑ ⁊ abscondit᷑ corpus xp̄i. Esa. Uere tu es

Esa. 45. c deꝰ abscōditꝰ: intantū ꝙ nō est hō, neqꝫ ī celo, neqꝫ ī terra: q̄ relictis ꝓprijs naturalibꝰ possit soluere ⁊ cognoscere ista accidētia ⁊ sigilla: ⁊ qūo sub istis latitat corpꝰ xp̄i q̄diu sumꝰ in via, ⁊ erit

Esa. 29. c nobis visio oīm sicut liber signati. Excepto tñ leone de tribu iuda. i. xp̄o q̄ fuit d̄ radice dauid, de tribu iuda exiuit: ⁊ qꝛ iste solꝰ inter hoīes hoc vidit ⁊ cognouit: qꝛ ille ꝑ speciē, nos ꝑ fidem.

¶ Ex capit. iiij. Textus.

Et quatuor animalia singula eorū habebant. Moralitatum Cap. vj.

Ioannes vidit in medio throni ⁊ quatuor aīaliū viginti quatuor seniores habētes singuli citharas ⁊ phialas: ⁊ ceciderūt corā agno, ⁊ cantauerūt cāticū

Moralitas nouū. ¶ Iste agnꝰ benignissimꝰ est

Esa. 53. c christꝰ: q̄ quasi agnꝰ ductꝰ ad victimam. Iste em̄ sedet ī throno sacre scripture: vbi sunt quatuor aīalia. i. quatuor euāgeliste, ⁊ viginti quatuor seniores. i. viginti quatuor libri veteris testamēti s̄m expositionē hebreoꝝ. Iste fuit quasi occisus ꝑ passionē: sꝫ modo est stās ⁊ imortalis ꝑ resur- B rectionē. Iste hꝫ cornua septē. i. ꝑtātem in septē mūdi climatibꝰ: ꝑ cornu em̄ potētia designat᷑. Habet etiā septē oculos. i. septē dona sp̄ūssancti. Zacha. Sup lapidē vnū septē oculi sunt. Iste de dex Zacha. 3. d tera sedētis. i. dei patris: accepit librū ⁊ oēm sapientiā. Et cū aperuisset primū sigillū. i. cū hominibꝰ reuelasset primū secretū diuine sapientie. s. fidē sancte trinitatis, cū p̄dicaret mūdo: tūc aīalia. i. euāgelia: ⁊ viginti quatuor seniores. i. libri veteris testamēti: cū citharis. i. diuinis laudibꝰ: cū phialis adornatis. i. cū sanctoꝝ meritis, historijs ⁊ viris famosis: laudem agno. i. christo dederūt: inquantū canticū nouū ⁊ ꝓphetias de suo aduentū iam reuelata facie cecinerūt. Ps̄. Cātate dn̄o canticū nouū. i. ꝓphetias de suo aduētu: Ps̄. 97. a qꝛ mirabilia fecit. ¶ Uel dic ꝙ agnus est bonꝰ pre- Aliter. latus: q̄ dꝫ esse humilis ⁊ pacificꝰ sicut agnꝰ. Ille em̄ in throno maiestatis sue sedens, dꝫ esse circūdatꝰ et associatꝰ aīalibus quatuor oculatis ⁊c. i. bonis ⁊ discretis clericis: quatuor. s. virtutibꝰ cardinalibꝰ adornatis: ⁊ senioribꝰ. i. ꝑsonis maturis atqꝫ subditis morigeratis: ille in representatione sua dꝫ esse quasi occisus: qꝛ pre humilitate dꝫ se reputare mortuū ⁊ occisum. i. quasi statim moriturum. Debet hr̄e coronas septem. i. septem principales virtutes: ⁊ septē oculos. i. septē dona sp̄ūs sc̄ti. Ille dꝫ accipere librū. i. sacrā scriptu- C rā pre manibꝰ: ⁊ ipsam a sedēte in throno. i. a xp̄o ꝑ deuotionē ⁊ orōnē acq̄rere. Ille dꝫ aperire sigilla libri. i. obscuritates scripture: ⁊ eas subditis suis reuelare docēdo: ⁊ tūc aīalia ⁊ seniores. i. clerici: ⁊ seculares. i. bone ⁊ honeste ꝑsone quecūqꝫ: ⁊ maxime ille ꝑsone q̄ habēt citharas ⁊ cāticū diuine laudis ⁊ gratiarū actiōis: ⁊ phialas cū odoramētis. i. fragrantiā deuotionis ⁊ orōnis. Tales ip̄m adorabūt ⁊ laudabūt: et canticū laudis et recōmēdationis sibi in cūctis partibꝰ resonabūt. Uñ dr̄. Laudemꝰ patres nostros viros glo- Eccli. 44. a riosos. Et s̄m qd̄ dr̄ ibidē, cū aīalia ⁊ seniores laudarēt deū, audita est vox milia miliū angeloꝝ, q̄ benedixerūt agnū. Sic v̄o qñ inuenit᷑ talis agnꝰ i. bonus prelatꝰ q̄ ab aīalibꝰ. i. a senioribꝰ et honorabilioribus ꝑsonis bñdicit᷑ ⁊ laudat᷑: ꝓ certo milia miliū angeloꝝ. i. ml̄titudo seculariū ꝑploꝝ ipsum sil̄r bñdicūt, ⁊ de hoc glorificāt ⁊ laudāt.

¶ Capitu. vj. Textus.

Et vidi ꝙ aperuisset agnus vnum de septē sigillis. Moralitatum Cap. vij.

Et vidi ꝙ aperuisset agnꝰ vnū de septem sigillis, ⁊ audiui vnum de D quatuor aīalibꝰ dicēs, tāqꝫ vocē tonitrui. Ueni ⁊ vide. Et vidi: ⁊ ecce equus albꝰ et q̄ sedebat sup illū, habebat arcū: et data est ei corona: et exiuit vincēs vt vinceret. Et cū aperuisset sigillū secūdū, audiui secūdū aīal dicēs. Ueni et vide. Et exiuit alius equus rufus: ⁊ q̄ sedebat sup illū, datū est ei vt sumeret pacē de terra: et vt inuicē se interficiāt, datus est ei gladiꝰ magnꝰ. Et cū aperuisset sigillū tertiū, audiui tertiū aīal dicēs. Ueni et vide. Et ecce equus niger: et qui sedebat sup illū, habebat staterā in manu sua: et audiui vocem in medio tanqꝫ quatuor animaliū dicentium. Bilibris tritici denario vno, et tres bilibres hordei denario vno: et

vinū ꝛ oleum ne leseris. Et cum aperuisset sigil-
lū quartū, audiui vocē quarti animalis dicentis.
Ueni, ꝛ vide. Et ecce equ⁹ pallid⁹: ꝛ ꝗ sedebat su-
per eū, nomē illi mors: ꝛ infernus sequebat eū: ꝛ
data est illi potestas super quatuor ptes terre,
interficere gladio, fame ꝛ morte ꝛ bestijs terre.
Et cū aperuisset sigillū quintū, vidi subtus alta-
re animas interfectorū, ꝓpter verbū dei ꝛ ꝓpter
testimoniū qd̄ habebāt. Et clamabant voce ma-
gna, dicētes. Usq; quo dñe sctūs ꝛ verus, nō iudi-
cas, ꝛ nō vindicas sanguinē nostrum de his ꝗ ha-
bitant in terra? ꝛ date sunt eis singule stole albe:
dictum est illis, vt requiescerēt adhuc tēpus mo-
dicū: donec compleantur conserui eorū, ꝛ fratres
eorum ꝗ interficiendi sunt sicut ꝛ illi. Et vidi cum
aperuisset sigillū sextum: ꝛ ecce terremotus ma-
gnus factus est. Et sol factus est niger tanq; sac-
E cus cilicin⁹. Et luna tota facta est sicut sanguis:
ꝛ stelle de celo ceciderunt sup terrā, quemadmo-
dū ficus emittit grossos suos, cū a vēto magno
mouetur. Et celū recessit sicut liber inuolutus.
Et omnis mōs ꝛ insule de locis suis mote sunt: et
reges terre ꝛ principes ꝛ tribuni ꝛ diuites ꝛ for-
tes ꝛ omnis liber ꝛ seruus absconderūt se in spe
luncis ꝛ in petris mōtiū: ꝛ dicūt mōtibus ꝛ in pe-
tris montiū: ꝛ dicūt mōtibus ꝛ petris. Cadite su-
per nos ꝛ abscondite nos a facie sedentis super
thronū, ꝛ ab ira agni: qm̄ venit dies magnus ire
ipsorū. Est quis stare poterit? Post hec vidi qua
tuor angelos stantes super quatuor angulos
terre tenentes, quatuor ventos terre, ne flarent
super terram neq; super mare, neq; super vllā
Eodem.c.c arborem! ꝛc. ¶ Item super illo. Et vidi, ꝛ ec-
ce equus albus: ꝛ qui sedebat super illum habe-
bat arcū: ꝛ data est ei corona, ꝛ exiuit vincens vt
Moralitas vinceret. ¶ Equus est caro nostra. Esa. Equi eo-
Esa.31.b rum caro: ꝛ nunc spūs ꝛc. Sessor eius est anima ꝗ
carni merito debet presidere. Et breuiter sessor
iste cum suo equo albo, significat hominem qui
per castitatem corpus habet candidum ꝛ purū.
F Iste quandoq; habet arcum. i. rigorem iusticie et
equitatis: quia q̄tum ad sagittandum, corrigen
dum delinquentes, tales sunt iusti ꝛ rigidi: in se
Eccle.9.d vero sunt innocētes ꝛ casti. Uñ Eccle. Omni tem
pore vestimenta tua sint candida. Ideo pro cer-
to talibus personis castis ꝛ iustis debet dari co-
rona. i. honor ꝛ celsitudo regie potestatis: qꝛ ta-
les persone qñ sunt ꝓmote ad dignitatē, vincunt
primo se et cupiditates suas: et tandem vincunt
ꝛ suppeditāt omnes malos: ꝛ preualēt aduersus
principes ꝛ tyrannos. Exiuit inquit vincens vt
Ro.12.d vinceret: qui em̄ primo se vicerit, alios faciliter
vincere poterit. Ideo bene dicit Apostolus. No-
li vinci a malo, sed vince in bono malum. Unde
Eodez.c. Seneca in libro de moribus. Fortior est ꝗ cupidi
tates suas vincit, q̄ ꝗ hostes subiecit. ¶ Uidit Io
annes equum rufum, ꝛ ꝗ sedebat super eū, habe-
bat gladium magnū, ꝛ datū est ei vt sumeret pacē
Moralitas de terra, ꝛ vt homines inuicē se interficerent.
¶ Charissimi: color rufus teste Aristo. in physo-
nomia, significat maliciam, fraudem, fallaciam ꝛ
liuorem. Illi igitur qui habent equum rufum:
sunt qui sunt fallaces, inuidi, maliciosi. Et ꝓ cer-
to isti hodie habēt gladium maximum. i. linguā
ꝛ loquacitatem: quam ita habent magnam, latā,
longam ꝛ diffusam q; per detractionez, ad omnes
personas ꝛ status attingunt: scilicet de omnibus
detrahendo ꝛ accusando verba referendo. Et iō
pro certo talibus datur hodie potestas a dia-
bolo, q; ipsi tollant pacem de terra: quapropter
verba dicta talium iniquorum ꝛ impiorum, ꝛ per
ipsorum falsas accusationes ꝛ relationes pax ꝛ
Eccli.28.b concordia dissipatur: ꝛ lites ꝛ discordie seminan
G tur. Eccli. Susurro ꝛ bilinguis maledictus mul

tos turbauit habentes pacem. ¶ Uidit Ioan- Eodē.c.b.
nes equum nigrū: ꝛ ꝗ sedebat sup eum, habebat
stateram: ꝛ audita est vox inter animalia, dicens.
Bilibris tritici denario vno: et bilibres hordei de Moralitas
nario vno: vinum ꝛ oleum ne leseris. ¶ Equus Esa.53.a
hic est corpus christi: qui niger, vilis ꝛ despect⁹
existit pre tormentis Esa. Uidimus eū, ꝛ nō erat
ei aspectus. Sessor istius. i. dei filius habet sta-
teram, idest librā equitatis ꝛ iusticie in manu sua:
quia habet potestatem iudiciariam: ꝛ potest pon
derare ꝛ librare merita singulorū. Ideo dicitur
sibi, bilibris tritici ꝛc. Triticū significat pfectos:
qui medullam deuotiōis ꝛ compassionis habēt:
ꝛ ipsi sunt pleni. Hordeum significat imperfectos
ꝗ cū medulla meritoꝝ ꝛ virtutū habent admix-
tum corticem venialium peccatorum. Denarius
est premium eterne beatitudinis: illud est premiū
commune. Unde. Acceperūt singuli singulos de- Mat.20.a
narios. Dicitur enim q; bilibris tritici, idest due
libre tritici: ꝛ tres bilibres. i. sex libre hordei: hoc
est dictu: pua q̄titas pfectoꝝ: ꝗ p duo designat: ꝛ
magna q̄titas imperfectoꝝ: ꝗ p sex significatur:
oēs emunt ab isto sessore xp̄o denario vno. s. pre-
mio eterne beatitudinis: qꝛ oēs pcipiūt eādē vi- D
sionē tñ diuersimode: qꝛ s̄m merita alij clarius,
alij obscurius vidēt deū. Ideo bñ dr̄ q; due libre
perfectoꝝ tm̄ reportant q̄tū sex imperfectoꝝ vel
hordeatoꝝ: qꝛ lʒ habeant eundē denariū ꝛ idē p̄- Joan.14.a
miū q̄tū ad essentiā: tñ plus habent pauci pfecti
q̄ plures imperfecti q̄tū ad modū pfectionis, ꝛ
q̄tū ad dei munificentiā: qꝛ in domo patris mei
mansiones multe sunt. Et sequit q; vox dixit illi
sessori ꝛ liberatori xp̄o q; vinū ꝛ oleū ne leseris.
Uinū em̄ qd̄ letificat cor hoīs: significat viros le
tos ꝛ cōsolatores, ꝛ alioꝝ informatores ꝛ ad bo-
nū incitatores: qꝛ isti auditores inebriant verbo
dei. Oleū aūt qd̄ lenit ꝛ nutrit: viros pios signi-
ficat ꝛ cōpatiētes: ꝗ pauperū infirmitates leniūt
ꝛ cōtēperāt: ꝛ ipsos per eleemosynas nutriunt et
educant. Qñ igit xp̄s pōderabit ꝛ librabit orbē
terre in die iudicij mediante statera iusticie: vbi
merita singuloꝝ decernet: qñ etiā pfectis ꝛ iper-
fectis gloriā distribuere habebit: tunc ꝓ vinū ꝛ
oleū. i. viros sapiētes ꝛ cōpatiētes misericordes Apoc.2.c
nō ledet. s. p eterne dānationis sniam ꝛ rigorē: qꝛ Aliter
ꝗ vicerit, nō ledet a morte. ¶ Uel dic q; equus ni-
ger est ecclesia vel religio: ꝗ dr̄ equus ꝓpter ha-
benas iusticie quibus ligatur. Dicit niger, ꝓpter
squalorē tribulatiōis ꝛ abstinentie: qua sua spēs Cañ.1.b
obscurat. Iuxta illd̄. Cañ. Nolite me ꝯsiderare q;
fusca sum: quia decolorauit me sol. i. tribulatio.
Sessor istius equi est prelatus: qui dʒ habere sta-
terā iusticie ꝛ equitatis: qꝛ dʒ ponderare atq; co
gitare merita singulorum, vt videat quis sit bo-
nus, ꝗs malus, ꝗs ꝓmouēdus, ꝗs reprobādus:
ſʒ tñ qualitercunq; sit, denarium tantum. i. tantā
portionem bonorum ecclesie ꝛ beneficioꝝ deben t
habere due libre tritici. i. due persone perfecte ꝛ
bone, que habent medullā deuotionis ꝛ cōpassio
nis: quantū sex hordei. i. quantā sex imperfecte ꝛ Gen.44.a
immature. Exemplo ioseph, qui beniamin fratri
suo cōcludit duas partes. vinū autem ꝛ oleum. i.
viri discreti ꝛ pij nō debēt ab eo ledi: sed debent Aliter
poti⁹ sustineri. ¶ Uel dic q; p vinū ꝛ oleū intelli
gunt agricole: de quoꝝ laborib⁹ oleū ꝛ vinū acq
rit. Isti igit a superioribus ꝛ dñis nō sunt ledendi
vel molestādi, ſʒ potius sunt diligēdi. Uñ Eccli. Eccli.7.b
Non oderis laboriosa opera: ꝛ rusticationem Eodē.c.b
ab altissimo creatā. ¶ Ioānes vidit aperto quar
to sigillo equū pallidū: ꝛ ꝗ sedebat super eū, no-
men illi mors: et infernus sequebat eū: et data est
ei potestas super q̄tuor terre plagas, interfice
re gladio: fame ꝛ morte ꝛ bestijs terre. ¶ Equ⁹ Moralitas
iste est peccator: qui dr̄ pallidus: qꝛ caret rubore

charitatis,et albedine castitatis.Sessor illiꝰ est
diabolꝰ,mala voluntas vel pctm̄:q̄ ip̄m ducūt cir
cūquaq; ad motū suggestiōis vel male inclinatio
nis.Et iste dr̄ mors:qꝛ hoiem tp̄aliter ⁊ spiritua
liter occidit.Ideo dicit̄ ꝙ infernꝰ.i.infernalis pe
na ipsum sequit̄.Unde ipse poterit dicere illud
Osee.13.d Ozee.Morsus tuus ero inferne. Isti igit̄ dat̄ po
testas sup̄ quatuor affectiōes cordis humani: q̄
B sunt dolor,timor,spes ⁊ gaudiū. Nā ex quo pec
catū,diabolus,vel mala volūtas homini dn̄atur:
necesse est ꝙ super quatuor affectiōes ipsiꝰ prin
cipet̄ Et ip̄e annihilet oēs hois gratias quatuor
modis: fame,auaritia,bestijs.i.carnalitate, sen
sualitate luxurie,gladio ire ⁊ inuidie, morte ocij
⁊ desidie.Fames que desideriū affligit,est auari
tia.Bestia que sensu.i.rōne caret,est luxuria.Gla
dius q̄ acute pungit, est iracūdia.Mors q̄ insen
sibilē ⁊ immortalē facit ,est desidia.Ista igit̄ est
quadruplex:mors culpe,qua ab isto malo sesso
re occiditur aīa peccatoris:⁊ quātū ad quatuor
Hie.15.a ptes affectionū cordis sui. Un̄ hiere. Uisitabo
sup̄ eos quatuor spēs dicit dn̄s:gladiū ⁊ canes,
volatilia celi ⁊ bestias:⁊ paulo ante dixerat,ꝙ q̄
ad mortem, ad mortem:qui ad gladium,ad gla
dium:qui ad famem, ad famem ⁊c. ¶Uidit ioan
Eodē.c.c nes sup̄ altare dei aīas interfectorū propter ver
bū dei,⁊ ꝓpter testimoniū qđ habebat: ⁊ clama
bant voce voce magna ad dn̄m.Quare non vin
dicas sanguinē nostrū? Et acceperūt diuinū rn̄
sum,ꝙ expectarent adhuc modicum tp̄s, donec
numerus fratrum suorū qui interficient̄,cōplea
Moralitas tur.Et date sunt singulis stole albe ⁊c. ¶Isti si
gnificant martyres,quorū aīe sunt in altare pari
disi deo presentate. Isti em̄ occisi sunt propter te
stimoniū fidei:⁊ ꝓpter verbū dei qđ predicabāt.
Isti em̄ zelo iustitie:nō vindicte, petūt venire iu
diciū.s.vt eorū sanguis beatorūq; tribulatiōes
C puniant̄.Sꝫ ꝓ certo respōdet̄,ꝙ necdū cōpletus
est numerus electorū vel martyrum q̄ sunt ꝑ occi
sionē ad deū migraturi:vel al's s̄m ordinē p̄desti
natiōis dei in secula posituri.Et ideo interim dā
tur eis stole albe.s.indumētum glorie paradisi:
quā nūc habet aīa separata, q̄ dicit̄ stola prima.
Luc.15.e Luc.Cito ꝓferte stolā p̄mā ⁊ induite eū. ¶Aper
Eodē.c.c to sexto sigillo,Uidi inq̄t Ioānes. ¶Et ecce ter
remotus factus est magnus,⁊ sol factꝰ est niger
tanq; saccus cilicinus:et luna facta est tota sicut
sanguis:et stelle ceciderūt de celo, sicut ficꝰ emit
tit grossos suos cū a vēto mouet̄: et celū recessit
quasi liber inuolutus:et oīs mons ⁊ sylue de lo
cis suis mote sunt:⁊ oēs reges terre principes et
diuites, et fortes,et oīs seruus et liber abscōde
rūt se in spelūcis atq; in petris montiū: et dicunt
mōtibꝰ et petris. Cadite sup̄ nos,et operite nos
a facie sedētis sup̄ thronū ⁊ ab ira agni : qm̄ ve
Moralitas nit dies magnus ire peccatorū.Et q̄s poterit sta
re? ¶Iste terremotus significat motū tentatio
nū ⁊ tribulationū huiꝰ mūdi,et eaꝝ inualescētiā
in hoc mūdo. Sol clarꝰ significat statū p̄latorū.
Luna mutabilis significat statū principū ⁊ laico
D rū.Stelle statū ⁊ ꝑsonas bonoꝝ subditorū.Celū
est eccl'ia.Mons significat statū ꝑfectionis.Insu
la mari circūdata significat statū religionis.Di
co igitur ꝙ sol ⁊ statꝰ prelatoꝝ in multis per vi
tia denigratus est.Luna ꝟo.i.status p̄ncipū secu
lariū,ꝑ crudelitatē ⁊ rapinā in sanguinē cōuer
sus ē:⁊ ideo celū.i.ecclesia a statu ꝓsperitatis re
cessit,⁊ ip̄m tribulatio circūuoluit. Stelle etiā.i.
bone ꝑsone ꝑ peccatū iam vident̄ cadere : ⁊ mōs
cuiuscūq; ꝑfectiōis,insula cuiuscūq; religiōis,iā
de loco suo ⁊ cōditiōe sue prime fundatiōis vidē
tur penitꝰ cōmote.i. cōmutate. Quis m̄ bn̄ ꝯside
raret quales fuerūt,⁊ qual'r se habuerūt mōtes.
i.dignitates ecclesie:⁊ insule.i.statꝰ religiosorū,
qui fuerūt in ecclesia primitiua:reuera bene pos
set dicere,ꝙ sunt mote de loco suo,⁊ quantū ad vi
te perfectionē,⁊ quantū ad moꝝ ⁊ habituū qua
litatē. Ps̄. Mouebunt̄ omnia fundamēta terre. Ps̄.81.d
Ideo propter mala exēpla istorū subditorum:
alij inferiores reges,diuites,fortes,serui,⁊ libe
ri,ab amore diuino defecerūt:⁊ iam in cauernis
terre.i.in amore terrenorū se penitꝰ incluserunt.
Un̄. Absconderunt se quinq; reges in spelūca ⁊c. Iose.10.c
¶Uel dic ꝙ sol est intellectꝰ:q̄ hodie ꝑ obscurita Aliter.
tē erroris ⁊ ignorantie denigratur. Luna muta
bilis ē,q̄ sanguinea ꝑ carnalē amorē efficit̄.Stel
le sunt potentie sensitiue: q̄ hodie ꝑ praua dele
ctabilia ⁊ peccata diuersa cadere cōprobant̄. Ce
lū est rō, q̄ hodie obnubilat̄ vel excecat̄. ¶Uel Aliter.
stelle sunt ꝟtutes ⁊ gr̄e q̄ hodie cadūt ⁊ perdunt̄
ꝓpter terremotū et vētū suggestionū quo a dia
bolo cōcutiunt̄:qꝛ ꝓpter ista iā deficiūt mōtes cō
tēplatiōis:iā cessant insule cōpunctiōis ⁊ ꝯtritio
nis:q̄ est in medio maris.i.i medio cordis auari: E
iam reges ⁊ p̄ncipes.i. iustitia ⁊ iudiciū:diuites
i.sufficientia:fortes.i.ꝯstantia:liberi.i.charitas: Aliter.
serui.i.humilitas se abcōdūt ⁊ desistūt. ¶Uel dic
ꝙ sol est veritas, q̄ splendet. Luna est pietas, q̄
humorē p̄bet. Celū est verecūdia, q̄ honestatem
celat.Stella est prudentia, q̄ oīa illustrat. Quia
igit̄ inualescēte terremotu tētationis,sol cōuer
sus est in nigredinē ignorantie:luna pietatis con
uersa est in sanguinē crudelitatis ⁊ seuitie. Celū
verecūdie iā recessit:stella prudētie iam cecidit.
Ideo ꝓculdubio iā moti sunt mōtes.i.viri eminē
tes in perfectiōe:insule.i.viri maturi ⁊ amari pre
dolorosa cōtritiōe. ¶Uel dic ꝙ ideo mōtes ⁊ in Aliter.
sule.i.status ecclesie tribulatiōis concutiunt̄: et
a stabilitate quā habuerūt cōmouent̄ serui, libe
ri,diuites,pauperes,reges ⁊ tribuni:gn̄aliter o
mnes tā subditi q̄ p̄lati iam miserabiliter a diui
na p̄n̄tia,a diuino seruitio absconduntur:⁊ in ca
uernis terre.i.cumulis tp̄alium recludunt̄:timēt
enim corā agno immaculato.i. coram xp̄o in ec
clesie seruitio cōparere: qđ ptꝫ:qꝛ vere nisi ꝓ distri
butionibꝰ nolūt in ecclesia subintrare:sed in ca
uerna.i.in foro ⁊ mundanis:cū talpis.i. cū secu F
laribus cecis habitare. Un̄ dicitur. Abscōderūt 1.Reg.13.b
se in spelūcis. Timēt enim vt dicūt irā agni.i.du
riciā humani vel diuini seruitij,q̄ q̄ placabilis ⁊
benigni.Unde isti vident̄ dicere de eo illud. Non
maneat apud nos archa dei israel:quia dura est 1.Reg.5.e
manus eius ⁊c.

¶ Capitulū vij. Textus.

Post hec vidi quatuor angelos stātes
super quatuor angu.ter. Moralitatum
Capitulum viij.

VIdit Ioānes qua
tuor angelos stātes sup̄ quatuor an
gulos terre : q̄ tenebāt vētos celi, ne
flarent sup̄ terrā,nec sup̄ mare,neq; su
per vllā arborē. Sꝫ istis dictū est a quodā ange
lo habēte signū dei viui: q̄ ascēdebat de ortu so
lis,ꝙ ipsi nō nocerēt terre, neq; mari,neq; arbori
bus,quousq; signarent̄ serui dei i frōte eoꝝ:⁊ fuit
multitudo maxima signatoꝝ:tā de filijs israel,q̄
de turba de oībꝰ ppl'is ⁊ gētibꝰ ꝯgregata.Et erāt
oēs i cōspectu throni induti stolis albis, ⁊ palme
in manibꝰ eoꝝ,⁊ agnū bn̄dicebāt. ¶Isti quatuor Moralitas
angeli p̄n̄t significare balliuos ⁊ officiales p̄nci
pū:q̄ in quatuor ptibꝰ mūdi sunt locati : ⁊ q̄ stāt
in diuersis officijs sup̄ angulos terre nr̄e. Istis
dat̄ a p̄ncipibꝰ ⁊ p̄latis nocere terre,mari ⁊ arbo
ribꝰ.i.oībꝰ gn̄ibꝰ hoim subditoꝝ terre, villis, ⁊

ciuitatibꝰ maris.i. collegijs ⁊ cõuentibꝰ:arbori
bus.i.psonis ⁊ hominibꝰ q̃ ad hoc breuiter po-
nunt in officio vt noceãt subditis,⁊ vt rapiãt q̃c
B quid possunt. Uñ dr. Potestas eorũ nocere ho-
Apoc.9.a minibus mensibus quinq;. Et isti impediunt ne
venti flent sup terrã:qꝛ omnẽ cõsolatiõis flatũ/
⁊ oẽ refrigeriũ vel auxiliũ qd pncipes vel plati
debẽt subditis:ipsi impediũt quãtũ possunt Sz
quid?Uere ibi est alius angelꝰ.i.alius cõsiliariꝰ
vel familiaris:qui portat signũ ⁊ sigillũ princi-
pis:vt pote cõsiliarius/vel similes:cũ quo opor
tet secrete loqui:quia breuiter nullus est immu-
nis a nocumẽto aliorũ/nisi quos ipse signauerit
liberandos. Et tales sic signati p dona vel fauo-
res a magistris curie/accepti ab huiusmodi qua
tuor angelis malis.i.ab hmõi iniquis nõ ledũ-
tur:imo stant in cõspectu throni.i.in p̃sentia pn
cipum ⁊ prelatorũ induti stolis ⁊ vestibꝰ eorũdẽ,
⁊ in eorũ curijs officijs sc; ordinati. Alij aũt q̃ nõ
sunt signati/nec i gratia maiorũ specialiter acce
pti atq; recepti:sz nocumẽto taliũ malorũ ange-
lorũ.i.inferiorũ/balliuorũ/executorũ ⁊ cõmissa-
riorũ crudeliũ exponunt. Et breuiter istud est
verum q nullus hodie balliuorũ maliciam eui-
tat/nisi alicuiꝰ magni angeli:id est alicuius ma-
gni consiliarij fauorẽ procuret. Isti em̃ mali infe
riores illos nõ audent tangere/quos vidẽt ma-
Aliter. iorem gratiã obtinere. ¶Uel dic q iste secundꝰ
D angelus est beatus Frãciscus:qui ab ortu solis
id est a statu gratie ⁊ virtutis ascẽdit super ter-
ram ipsam/⁊ terrena calcãdo ⁊ etiã predicãdo.
Nota de Iste em̃ portat sigillũ dei,scz stigmata passionis
beato Frã- dominice. Iste em̃ per doctrinam suam impedi-
cisco. uit ne angeli mali nocerent illis qui signum ca-
racteris et crucis per penitentiã cõfessionis me-
moriam secũ portant. Multos etiã sigillo ⁊ ima
gine christi signauit/scz fratres suos:quos chri
sto vniẽdo similes ⁊ conformes esse voluit ⁊ mã
dauit. Sunt em̃ hodie tam de israel q̃ de gẽtibꝰ
id est tam de nobilibꝰ q̃ de ignobilibꝰ maxima
turba,que per eũ corã domino presentatur:in
statu scz religionis ⁊ pfectionis:qui amicti sto-
lis candidis castitatis,⁊ habẽtes palmas victo-
rie ⁊ perseuerantie atq; firmitatis,deum ⁊ agnũ
continue benedicunt:⁊ ipsi p p̃dicationes suas
ab alijs fiũt benedicti. Unde in Act. apostolorũ.
Turba em̃ plurima credidit in deum. ¶Uel dic
Act.6.b q iste potest significare quẽlibet virũ perfectũ,
Aliter. signo charitatis munitũ:qui sibi deuotos simili
signo cõsignat:⁊ eos a malis angelis liberat et
defensat. ¶Uel dic q i die iudicij illi soli a malis
Aliter. liberabunt,q̃ signo charitatis et grẽ signati iue
nientur. ¶Uel dic q illud signũ significat memo
riã dñice passionis:quo q̃ signati apparuerint,
Aliter. a demonibꝰ nõ ledent. Dicat igit quilibet illud.
Fac mecũ signũ in bonũ vt videãt q̃ oderũt me.
Ps.58.c ¶Dixit Joãnes q ipe vidit corã deo ⁊ angelis,
Eodẽ ca.c animalibus ⁊ senioribus turbã magnã/quã di-
numerare nemo poterat ex omnibus tribubus
populis ⁊ linguis:qui erant amicti stolis albis:
et palme in manibus eorum:qui incessanter deũ
A cũ angelis collaudãt. Et dictũ est ei. Qui amicti
sunt stolis albis/q̃ sunt ⁊ vñ venerũt?Ubi sunt em̃
qui venerũt ex magna tribulatiõe:⁊ lauerũt sto
las suas i sanguie agni:⁊ ei seruiẽt i tẽplo eiꝰ die
ac nocte:⁊ nõ esuriẽt neq; sitiẽt ampliꝰ:neq; cadet
sup illos sol/neq; estꝰ neq; dolor:qm̃ agnꝰ q̃ est i
medio throni/reget eos ⁊ deducet eos ad vite fõ
Moralitas. tes aq̃rũ. ¶Isti significãt sctõs q̃ sũt i patria:q̃
añ thronũ maiestatꝭ etne ppetuo habẽt stare cũ
angelis ⁊ aialibꝰ.i.cum euãgelistis ⁊ senioribꝰ
cũ patriarchis ⁊ sctis. Isti sũt turma inumerabi
lis:sũt etiã ex cũctꝭ pplis ɔgregati:⁊ isti deũ ɔti-
nuo bñdicũt:⁊ amicti sũt stolis albis.i.etne glie

claritate. Isti palmas icõcussibilis victorie secũ
portãt:sz p deo:q̃ sũt isti?p certo nulli nisi q̃ vene
rũt ex magna tribulatiõe:q̃ in mũdo penas ⁊ mi
serias ppter deũ habuerũt:qꝛ quotquot deo pla
cuerũt,p multas tribulationes trãsierũt. Isti sto Judith.8.c
las suas.i.ɔsciẽtias lauerũt:⁊ pmo a vitijs pur-
gauerũt:⁊ hoc in sanguine agni ⁊ passione,⁊ me-
moria iesu xp̃i. Isti em̃ sursum in tẽplo paradisi
seruiũt agno.i.xp̃o,q̃ eos regit,⁊ idõ nõ esurient,
neq; sitiẽt,neq; calescẽt,neq; flebũt,neq; dolebũt,
sz ad fontẽ vite ⁊ eterne psperitatis oi voluptate B
replebunt. Psal. Quoniam apud te est fons vite. Ps.35.c

¶Capitu. viij. Textus.

Et cum aperuisset sigillũ septimũ:factũ est silentiũ in celo. Moralitatũ Ca. ix.

Vidit Joannes
angelũ vnũ ante altare aureũ
qd est in celo:⁊ data sunt ei in-
censa multa:⁊ ascendit fumus
aromatũ in ɔspectu dei. ¶Sic Moralitas
vere añ altare paradisi ascen-
dit fumus odor,⁊ fragãtia bo
norũ meritorũ,orationũ:⁊ ma-
xime qñ in thuribulo cordis nostri ardet ignis ⁊ Thobie.
feruor intime charitatis. Tũc em̃ angelꝰ noster 12.c
oẽs nr̃as oratiões eleuat corã deo:sicut patet de Eodem.c.b
angelo tobie. ¶Quidã angelus accepit vnũ thu
ribulũ:⁊ impleuit illud igne altaris aurei qd est
in cõspectu dei:⁊ misit illud in terrã:⁊ facta sunt
tonitrua,voces ⁊ fulgura/⁊ terremotus magnꝰ.
Et septẽ ãgeli q̃ habebãt septẽ tubas parauerũt
se vt tubis canerẽt. ¶Iste angelus est deꝰ pater: Moralitas
q̃ thuribulũ.i.filiũ suũ plenũ igne.i.feruore chari
tatis misit in terrã p incarnationẽ:q̃ fumũ oratio
nis,⁊ fragrãtiã odorifere fame ⁊ sanctitatis iu
giter emittebat. Et p certo qñ iste fuit missus in
terrã:tunc ad p̃dicationẽ eius audita sunt toni-
trua.i.mine:voces.i.suasiones:fulgura.i.miracu
la ⁊ exẽpla:⁊ sic in cordibus auditorum factꝰ est
terremotus ɔtritionis,timoris,amaritudinis et
meroris. Septẽ etiã angeli.i.p̃dicatores ex tũc C
inceperũt p̃dicare,⁊ tuba p̃dicatiõis p mundũ re
sonare. ¶Uel dic q angelus est aliq̃s magnꝰ pn Aliter
ceps vel platus:q̃ aliqñ mittit in aliquã terrã p
aliquo officio,aliqd thuribulũ.i.officialẽ,plenũ
igne cupiditatis ⁊ auaricie. Et tũc p certo i aduẽ
tu eius fiũt tonitrua.i.mine tribulatiõis:fiũt etiã
fulgura.i.inuasiões,rapie ⁊ excoriatiões:qꝛ oia
cõburunt ⁊ inflãmant:⁊ nihil remanet post ipm.
Uñ. Ante ipm ignis vorãs ⁊c. Et idõ tũc audiunt Johe.2.a
voces.i.plãctus subditorũ:⁊ fit terremotus ma-
gnus:qꝛ tota terra,tota patria p ipm cõcutit et
turbat. Quia sicut dicit: Regnãtibus impijs,rui
ne hoiz. Uñ si q̃s peteret,quare talis turbatio au Prou.28.b
dit in terra:posset respõderi illud Mat. Ecce ter- Mat.28.a
remotus factꝰ est magnꝰ ⁊c. ¶Uel dic ɔtra prela- Aliter
tos ⁊ pncipes:q̃ qñ de nouo pmouent,solẽt subsi
dia petere:⁊ sic solẽt totã subiectã patriã turba
re:⁊ magis q̃ alias rapinis et exactionibꝰ mole-
stare. ¶Canẽte pmo angelo cũ tuba sua,factꝰ est Eodez.c.b
grãdo et ignis mixtꝰ cũ sanguine,et missa i terrã
et tertia pars arborũ ⁊ oẽ fenũ viride ɔbustũ est.
¶Iste ãgelꝰ significat adulatores:q̃ i curijs sunt Moralitas
pncipũ et magnatũ. Nã qñ ipsi i auribꝰ iporũ fa-
ciũt resonare tubã eloquẽtie ⁊ adulatiõis:et qñ
ipos iustificãt,⁊ alios corã ipsis accusant:tũc ꝓ
p iporũ falsa v̾ba gñat grãdo crudelitatꝭ ⁊ seuitie D
ignis cupiditatꝭ ⁊ auaricie,sanguis carnalitatis
⁊ luxurie:qꝛ p v̾ba malorũ adulatorũ fiũt pncipes
raptores,crudeles,adulteri ⁊ luxuriosi. Idõ bñ se
quit,q tertia ps iporũ ɔburit p rapinã ab ipsis.

Arbores.i.ipsi excellētes nobiles/diuites ꝛ potentes comburunt et infestant:ꝛ ad voces taliū tribulationibus molestant.Et maxime omne fenum terre.i.populus infimus p̄ ceteris molestatur. ¶Uel dic q̄ angelus est primus ꝛ nouissim⁹/ alpha ꝛ ω.Nam qñ ipse in iudicio tuba sue autētice sententie resonabit:tunc grando.i.tormentorū innasio percutiēs, id est ignis inextinguibilis:sanguis etiā.i.occisio ꝛ seuitia cōburūt terrā.i.terrenos ꝛ auaros:arbores.i.altos/elatos ꝛ superbos:fenum.i.lasciuos/molles ꝛ floridos luxuriosos.Isti enim dicunt combusti,qꝛ cōburunt in iferno finaliter:ꝛ isti dicunt tertia pars: qꝛ pfecti/ꝛ minus pfecti/iusti ꝛ penitētes faciūt vnā partē. ¶Uel illi q̄ sunt in celo et in purgatorio/faciūt scd̄aȝ partē.Tertiā faciūt dānati peccatores.Tertiam vero partē angelus cōburit/ cū christus in iudicio dānatos cōterit:q̄ nūc in purgatorio cū angelis parcit.Tertia pars gladio peribit. ¶Scd̄s angelus tuba cecinit:ꝛ tāq̄ mons magn⁹ igne ardēs missus est in mare:ꝛ facta est tertia pars ipsi⁹ maris sanguis:ꝛ tertia pars creature que habebat animas/mortua est in mari:ꝛ tertia pars nauiū interijt. ¶Iste mōs est p̄lat⁹ mal⁹ vel iudex/qui dicit magnus p superbiā/ardēs per auariciā/iracūdiā ꝛ inuidiā.Iste mōs qñ i mari religionis vel ecclesie preficit:tūc vere p ei⁹ praua documēta ꝛ exēpla/tertia pars maris.i.religionis p peccata demolit:multi em̄ in sanguinē.i.i carnalitatē p luxuriā cōuertunt. Naues.i.viri pfecti virtutū mercimonijs onerati:p eorū neq̄tias destruunt:ꝛ breuiter illi q̄ habēt aīas.i.p spm̄ gr̄e viuificant:fiūt mortui ꝛ destructi qñ tales mali hoies p̄ncipant. Prouerb. Regnantib⁹ impijs ruine hoim. ¶Uel dic generaliter/q̄ qñ auarus ꝛ ardēs p̄lat⁹ in mari.i.in patria preficit.Uel etiā qñ in aliquo officio vel collegio aliquis officialis vel iudex auar⁹ ꝛ crudelis extollit:tūc p certo tertia pars hoim subditoꝝ.s.pauperes grauissime molestant. ¶Uel dic q̄ mōs iste significat affluētiā diuitiarū ꝛ honoris:q̄ recte dicit ardēs:qꝛ ardor ambitiōis auare est eis inclusus.Nā qñ iste mons.i.tp̄alis facultas fuit missa in mare.i.in ecclesiā:tūc apparuit mare quasi totaliter infectū:qꝛ tūc plus q̄ eius tertia pars est infecta:ꝛ abūdantib⁹ psperis,in sanguinē.i.in luxuriā est ꝯuersa.Ecclesia em̄ habet tres partes scȝ laicos,religiosos ꝛ clericos.Sed vere quasi tertia pars.i.status clericorū in sanguinē luxurie est conuersus. Uñ Ps. Cōuerti aquas eoꝝ in sanguinē. ¶Uel si vis per tertiā ptē itellige quēlibet statū aliū.s.religiosos,laicos ꝛc. Naues etiā.i.viri pfecti sunt destructi:ꝛ illi q̄ p gratiā viuebāt:p peccatū mortui sunt ꝛ cōsumpti.Ideo qñ Cōstātin⁹ imperator dedit reddit⁹ ecclesie:audita est vox in aere dicēs.Hodie effusum est venenū in ecclesia dei. ¶Uel dic q̄ ille mōs elatus,est diabolus vel antichristus:ad cui⁹ aduentū in mari mūdi vel ecclesie tertia pars:vel forte plus q̄ tertia pars peribit. ¶Tertius angelus tuba cenit: et stella magna tanq̄ facula ardēs cecidit in tertiā partē fluminū,fontiū ꝛ aquarū:ꝛ stelle nomē absinthium.Et facte sunt aque in absinthiū:ꝛ multi homines mortui sunt ex aquis: qꝛ amare facte sunt. ¶Stella ista significat, pctm̄ auaricie:qđ morte ignis inflāmat. Ista etiā dicit absinthiū: qꝛ amaritudo laborū,angustie vel timoris,auaricie est annexa:ꝛ ista p certo mittitur i aquis et fluminibus.i.psperitatib⁹ ꝛ diuitijs hui⁹ mūdi qꝛ ardor ab initio mūdi psperis mixt⁹ est hodie ꝛ cōiunct⁹.Ideo aque.i.mūdi psperitates fiunt hodie amare ꝛ dolorose ad acqrendū ꝛ seruādū ppter istā stellā.i.pp̄ter auariciā cōcomitantē.

Et id̄ multi hoies.s.illi q̄ i mūdi psperis ponūt desideriū ꝛ spē suā propter terrena,moriunt:qꝛ ppter mūdi pspera fiūt auari,supbi et luxuriosi:et sic morte spūalē icurrere dinoscunt. Unde. Multi morient:in omni loco proijcit silentium. ¶Uel dic q̄ ista stella ē antichrist⁹ vl' heretic⁹ cc⁹ igne malicie ꝛ seuitie iflāmat⁹:q̄ facit aq̄s sacre scripture corruptas ꝛ amaras/eas obliq exponēdo:ꝛ id̄ multi hoies.s.auditores sui i pīculū mortꝭ cadūt:nisi caueāt. ¶Uel dic q̄ talis stella ē diues vel mal⁹ ꝯsiliari⁹/q̄ de celo.i.de curia alicui⁹ p̄lati vel p̄ncipis dr̄ venire vl' cadere:qꝛ ē p mūdi maliciā ꝛ sapiētiā clar⁹ ꝛ stelle⁹/p auariciā ardēs ꝛ flāme⁹:p rapinā ꝛ exactionē itolerabilis ꝛ amar⁹.Iste em̄ de aquis.i.de pp̄lis/q̄ p tres ptes diuidunt.s.in maiores/mediocres ꝛ minores:ipam tertiā ptē.s.ipos iferiores aggrauat: inq̄tū rapinis ꝛ molestijs ipos grauat. Id̄ scriptura absinthiū merito ipm̄ vocat. ¶Uel dic q̄ talis ē pulchra ꝛ mala mulier ardēs ꝛ luxuriosa q̄ qñ de celo.i.de statu gr̄e cadit magnā ptē aq̄.i. pp̄li amaricat ꝛ corrūpit. ¶Uel dic ꝯ apostatam angelū:q̄ p sciaȝ ꝛ gr̄aȝ p̄mo fuit stella:ſȝ post casum efficit absinthiū:qꝛ sepe fit amaricatio aliorū.Id̄ de q̄libet taliū dr̄. Nouissima illi⁹ amara velut absinthiū:ꝛ acuta velut gladi⁹ biceps ꝛc. ¶Canēte ꝯo quarto angelo/pcussa est tertia ps solis ꝛ lune ꝛ stellaꝝ:ꝛ obscurata ē tertia ps eorū:diei etiā tertia ps ꝛ noctis similiter tertia ps nō lucebat:tūc apparuit q̄dā aquila volās p mediū celū clamās ꝛ dicēs.Ue/ve/ve/in terra habitantib⁹. ¶Dies significat statū eccl'iasticū:i quo lux prudētie ꝛ sapiētie solet lucere.Nox significat statū secularem:vbi solet error ꝛ ignorantia abūdare.Sol significat p̄latos eccl'iasticos:qui diei ꝛ statui ecclesiastico p̄sunt. Luna significat p̄ncipes seculares:qui p pctm̄ sepissime eclipsant:ꝛ nocti stat⁹ seculi p̄ncipant.Stelle significāt subditos vtriusq̄ stat⁹.Itē q̄libet istorū triū/scȝ solis/lune ꝛ stellarū hȝ tres ptes:qꝛ nō est hō q̄ nō habeat tres potētias/scȝ itellectū,memoriā ꝛ voluntatē:ſȝ p certo tertia ps istorū est hodie pcussa,scȝ potētia volūtatis:qꝛ ꝯe dato q̄ itellect⁹ ꝛ memoria sint clari ꝛ lucidi p sciētie claritatē,volūtas tñ est obscura et lucis gr̄e p̄uata p malorū appetibiliū cupiditatē.Et breuiter i die ac nocte.i.i mūdo et i eccl'ia,i sole et luna et stellis.s. i p̄latis,p̄ncipib⁹ et subditis tertia ps nō lucet: qꝛ q̄si volūtas oim hodie ē ꝯuersa:qꝛ idebite appetit diuitias ꝛ honores.Eze.Tertia ps tui i peste morietꝛ ꝛc.Id̄ qñ de⁹ aq̄la xp̄s i medio celi in die,iudicij volitabit:tūc voce sue terribilis sentētie triplex ve scȝ triplicē maledictionē ꝯtra pctōres qui nūc in terra habitāt,fulminabit.Et ista sunt proculdubio pena dāni ꝛ pena sensus ꝛ desperatio q̄ grauior est. ¶Uel pena tp̄alis,pena eterna,ꝛ amissio glorie pdisi:vl' pena ignis ꝛ remorsus,ꝛ cetera similia.Nā ista tria ve.i.maledictiōes dānatis pctōrib⁹ inferunt:q̄ in terra.i.in terrena psperitate habitāt et versant. Formido ꝛ fouea ꝛ laque⁹ sup te q̄ habitatores terre.

¶Capitulū ix. Textus.

Et quintus angelus tuba cecinit:ꝛ vidi stellam de celo. Moralitatū Ca. x.

Canente quinto angelo stella cecidit de celo:et data est ei clauis putei abyssi.Et aperuerūt puteū:ꝛ exiuit inde fumus sicut fornacis magne:et obscurat⁹ est sol et aer de fumo putei. ¶Metaphorice loquendo:

Marginal notes (left column): Aliter. — Aliter. — Eodē ca.c — E Moralitas. — Pro.28.b Aliter. — Aliter. — F Ps.104.c Aliter. — Aliter. — Eodē ca.c — Moralitas.

Marginal notes (right column): Amos.8.a — Aliter. G — Aliter. — Aliter. — Aliter. — Prouer.5.a Eodē ca.d — H Moralitas. — Ezech.5.c — Aliter. — A Hier.48.g Esa.24.c

vide ꝙ stella significat diabolū, q̄ de celo corruit
Prouī.25.c per peccatū. Puteus significat peccatores ⁊ ma
xime luxuriosos. Tales etiā dicunt putei abys
si: qꝛ sicut abyssus nō pōt satiari: sic nec luxurio
Hiere.3.a sus ꝯdiu viuat. Ideo dr. Fornicata es cū ama
torib⁹: nec sic es satiata. Isti igit stelle.i. diabolo
dat clauis putei abyssi.i. potestas sup ꝑsonā lu
xuriosaʒ: qꝛ quotiēs vult diabol⁹ facit eū ꝑ va
na desideria apiri. Ideo ad suggestionē diaboli
luxuriosi mittūt fumū.i. fetida ṽba luxuriosa ⁊
ihonesta/ sicut fornacis ardētia ⁊ luxuriosa: ita
ꝙ sol.i. bone ꝑsone: vel aer.i. tota vicinia ꝑ eos
obscurant ⁊ fedant: pro certo: qꝛ nulla ꝑsona est
ita sol vel aer.i. sancta vel pura/ quin faciliter i
ficiat ꝑ puteū abyssi.i. ꝑ malā ⁊ luxuriosam ꝑso
nam: si fum⁹ malorū verborū suoꝝ attingit vsq
Aliter. ad eā. Vn̄. Qui tāgit picē/ iquinabit ab ea. ¶ Vel
dic ꝙ puteus iste est heretic⁹: cui⁹ fumus.i. mala
doctrina ificit ⁊ corrūpit solē ⁊ aerē.i. bonas ꝑ
sonas ⁊ ecclesiā: qn̄ stella magna.i. diabol⁹ apit
1.Cor.15.d os eoꝝ ꝑ ꝑdicationē: corrūpit bonos mores col
Eodē ca.b loquiū prauū. ¶ Vidit ioānes exire de fumo pu
tei abyssi locustas similes equis ad ꝓliū: ⁊ super
capita eorū corone auree. Et habebāt facies si
F cut mulieres: dētes sicut leones: loricas sicut lo
ricas ferreas: ⁊ vox eoꝝ sicut vox currū ⁊ equo
rū currētiū ad ꝓliū: ⁊ caudas similes scorpionū:
⁊ aculei erāt in caudis eorū: ⁊ potestas eorū si
cut habēt scorpiones. Et ꝑceptū est eis ne lede
rēt fenū terre: nec oē viride/ nec oēm arborē. Sʒ
data est eis potestas nocere hominib⁹ nō habē
tib⁹ signū dei viui frontib⁹ eorū, ⁊ cruciare eos
mensib⁹ quinq: ⁊ cruciatus eorum sicut scorpio
nū. ⁊ tūc querēt homines mortem: ⁊ nō inueniēt
Moralitas. eā. ¶ Ista figura plures habet ꝑtes. Primo eñ
dicit ꝙ ipse vidit in fumo putei abyssi locustas
paratas ad ꝓliū ⁊c. Pute⁹ iste significat mūdū:
qui ad modū abyssi est oscur⁹ per ignorātiā: in
Prouī.27.c satiabilis per auariciā: vt habet in Prouer. In
fernus ⁊ perditio nō satiant/ nō implentur. Sic
C et oculi hominū insatiabiles. Fum⁹ istius putei
est ꝓsperitas mūdi: que vere ad modū fumi fa
Psal.36.d ciliter euanescit. Ps. Deficientes quēadmodum
fumus deficient. Locuste significāt diuites/ offi
ciales/ prepositos: q̄ ad modum locuste sursum
volant: sursum saliunt per ambitionē ad officia
⁊ beneficia: ⁊ tamē faciliter cadunt in fine in ter
ram per temporalem depressionē/ et eternalē dā
nationē. In fumo igit putei vite sunt locuste: qꝛ
locuste principes et iudices hodie sunt pre cete
ris in fumo mundane prosperitatis. Ibiq habēt
aureas coronas.i. dignitates et prelaturas: pa
rati ad preliū cōtra pauperes et vicinos. Et isti
bene dicunt quasi equi: qꝛ sicut equus est ani
Hiere.5.c mal luxuriosum et superbū: sic tales preceteris
luxuria sunt infecti. Hiere. Equi insanientes in
feminas: vnusquisq ad vxorē ꝓximi sui hinnie
bat. Et sicut mediāte fortitudie equi aliqn̄ mal⁹
miles obtinet in ꝓlio: sic mediantib⁹ balliuis et
aduocatꝭ/ multi obtinēt ⁊ lucrant causas suas.
Ps.76.c Unde de istis locustis dr in Psal. ꝙ deus dedit
fructus eorum erugini et labores eorū locuste:
Eodē ca.b eorū scilʒ pauperū. ¶ Secūdo dicitur hic ꝙ isti
habebant facies sicut homines: ⁊ capillos sicut
Moralitas. mulieres. ¶ Facies que est ꝓma pars apparēs
significat introitū ⁊ ingressuʒ ꝓncipū. Capilli q̄
tegunt caput: significāt palliationes/ hypocri
D tas ⁊ fictiones: quibus caput.i. intentio talium
est velata. Mulier q̄ est animal amicabilissimum
⁊ deceptorium significat eorū familiaria ⁊ dece
ptiua colloquia/ act⁹ et gestus. Homo qui est ra
tionalis significat eorum sensum et discretionē.
Quid igitur? Pro certo isti in facie.i. in ingressu
qn̄ primo apparent, videntur homines.i. astuti/

sapientes et discreti. Capillos habent mulierū
id est apparentiam amicabilem. Illud apparet
qn̄ tales volūt aliquos pauperes irretire i suis
cōtractib⁹ falsis et obligationibus, tūc ostēdūt
se eis familiares: promittendo ⁊ applaudendo:
balliui etiā qn̄ volunt aliquid inuestigare. Sed Eccli.25.c
pro certo isti nō sunt nisi capilli mulierū.i. frau Eodē ca.b
dulenti palliatores. Unde Eccli. dicitur. Non
est malicia sup maliciā mulierū. Et illud patet Moralitas.
in tertia parte figure. ¶ Tertio dicit ꝙ ipsi ha
bebāt dētes sicut leones: loricas sicut loricas fer
reas: ⁊ vocē terribilē. ¶ Per dētes per quos ho
mo deuorat cibos: intelligit vorax crudelitas
vel rapina: qꝛ dato ꝙ isti vident homines beni
gni ⁊ humiles: tñ habēt dentes.i. crudelitatē/ ra
pacitatē/ mordacitatē leoninā: qua omnes sub
ditos cupiunt deuorare. Ideo loricis ferreis.i.
adulatorib⁹ vel amicis cautelosis seipsos mu
niunt ⁊ tegūt: qꝛ sicut patet/ ita cautelose faciūt
suos contractus: ⁊ cautelis maliciarū suarū ita
velant ab omni ictu.i. ab omni q̄rela eorū corā Ezech.13.b
quocunq iudice se defendunt. Ezech. Lorica et E
clypeo armabunt cōtra te.i. malitiosa executiōe
⁊ vocē habent terribilē sicut canes: quia ita au
tentice loquunt et alte pauperib⁹ cōminant/ vt
ipsos terreāt ṽbis suis: ⁊ sic faciliter eos exhe Dan.7.c
redāt leoninis dētib⁹: q̄ in facie hominis videbā Eccli.21.a
tur. Dan. Dētes eorū dētes ferrei. Eccli. Dētes Eodē ca.b
leonis dētes ei⁹. Et ideo sequit quarta pars fi Moralitas.
gure. ¶ Quarta dr ꝙ habebāt caudas. ¶ Cau
da q̄ est posterior pars significat finē alicui⁹ ne
gocij. Scorpio qui facie lābit ⁊ cauda pungit si
gnificat ꝓditores: qui in facie.i. in principio lā
būt ⁊ applaudūt: in cauda ṽo.i. in fine lacerant
atq pungūt. Igit in cauda.i. in fine sunt scorpio
nes: inqꝫtū ꝑ exheredationē vexationis punctu
rā alijs ⁊ aculeum crudelitatis infligunt. Ideo Prouī.23.d
aculeus rapine et crudelitatis in fine talib⁹ est Aliter.
annexus. Unde in Prouer. Nouissime mordebūt Aliter.
vt coluber. ¶ Vel dic ꝙ cauda est status senectu
tis: qꝛ reuera tales in senectute sunt scorpiones
simul ⁊ raptores ⁊ aculeū crudelitatis auaricie
detractiōis acrius infligētes. ¶ Vel dic ꝙ q̄ sunt Ezec.2.c
in facie homines/ ⁊ in cauda scorpiones/ signifi Eodē ca.b
cāt detractores: qui in facie.i. in ꝓsentia adula Morali-
tores sunt in absentia scorpiones pūgitiui. Eze tas.
chie. Cū scorpionib⁹ habitas. ¶ Quinto dicit ꝙ F
potestas ipsorū est nocere hominib⁹ mensibus
quinq ⁊c. ¶ Quinarius q̄ est imperfect⁹/ signifi
cat mūdanā vitā taliū que pro certo in quocūq
est imperfecta: qꝛ vt cōmuniter nō ꝑficiūt etatē
suā: qꝛ moriunt subito ⁊ male. Isti igit pñt no
cere hominib⁹ mēsib⁹ quinq quantū durat vita
ꝓsens. Et breuiter hodie sub manu taliū ꝓ acer
bitate tormētorū ⁊ afflictionū suarū/ multi sunt
homines q̄ desiderāt mori ⁊ tñ nō inueniūt sicut Aliter.
optant. Et finaliter isti habēt sup se regē angelū
abyssi scʒ peccatū auaricie: qđ dicit exterminās Psal.79.b
qꝛ oīa exterminat ⁊ corrodit. ¶ Vel ad literā an Aliter.
gelus exterminās ipsos regit: qꝛ diabol⁹ ipsos
confundit. Ps. Exterminauit eā aper de sylua.
¶ Vel dic ꝙ locuste sunt detractores: q̄ ꝯtra oēs
homines ꝓliant: ⁊ eorū facies.i. apparētia videt
amicabilis ⁊ rationalis. Vident esse homines: qꝛ
in ꝓncipio de homine dicūt multa bona: fingunt
se loqui ex caritate vt facilius eis credat: sed ve
re finaliter apparent eoꝝ dētes/ ferocitas ⁊ ini
micitia leonina: qꝛ vere more leonis alios lace
rant ⁊ diffamāt: ⁊ cauda.i. finis verborū suorū:
vel cauda.i. retro i absentia est pūgēs sicut acu
leus scorpiōis. Licet eñ in ꝓncipio vel i ꝓsentia
blandiat tñ semꝑ in fine verborū/ detractiōis et
pūctiōis aculei inueniunt. Et isti habēt potesta
tē nocere suis malis ṽbis/ hominib⁹.i. bonis ⁊ ra

b tionabilib⁹.Fenū terre nō ledūt:qꝛ tales vt cōi-
ter nō murmurāt nec detrahunt de illis q̄ parū
aut nihil valēt:ſ; tātū de hominib⁹.i.de ꝑſonis
bonis:ꝛ breuiter cruciat⁹ eoꝝ ē ſimilis ſcorpio-
nū inq̄tū blādiant̄ ꝑmit⁹:ꝛ rector eoꝝ ē diabol⁹
exterminator:ad cui⁹ iſtinctū iſti aliis iniuriant̄.
Aliter. Qꝛ bn̄ dr̄ exterminās:ꝓ eo ꝙ iſti; mediātib⁹ mul
ti boni puniunt̄ ꝛ exterminant̄. ¶Uel dic ꝙ po-
teſtas eorū bn̄ dr̄ nocere hominibus:qꝛ ad lrām
Aliter. multi ſunt mali iferiores:q̄ ſolū habēt poteſtatē
nocēdi,nūq̄; aūt ꝓficiēdi. ¶Ul̄ dic ꝙ locuſte ſunt
diaboli:qui de puteo abyſſi.i.inferni aliquotiēs
exeūtes:ꝛ ꝑ fumū hui⁹ aeris caliginoſi volitāt.
Iſti ſemꝑ parati ſunt ad ꝑliū tētationū mouēdū
Iſti ſunt i facie.i.i ꝑncipio hoies:qꝛ multa ſug-
gerūt facere ſub ſpecie boni,ita ꝙ vident̄ rōna-
nales ꝛ humani:capillos.i.coopertnras ꝛ vela-
mēta ſue intētiōis habēt multa falſa ꝛ decepto-
ria.Sunt igit̄ hoies ꝑ apparētē rationē:mulie-
res ꝑ fictā palliationē:ſunt leones ꝑ mordacē tē
tationē:ſunt ſcorpiones i cauda.i.i fine ꝑ pūgē-
tem ꝛ venenatā dānationē:ꝛ hn̄t aculeos in cau
da.i.tormētorū afflictionē.Iſti hn̄t nocere poſt
mortē:ꝛ i vita hac illis q̄ nō hn̄t ſignū dei viui.i.
b veritatē gr̄e,ꝛ charitat; ꝛ memoriā ſanguis xp̄i:
ꝛ ip̄os hn̄t cruciare atrociter i iferno:qd̄ mori ꝛ
Eſa.vlt:g deficere cōcupiſcēt,nec tn̄ ꝑpetuo morient̄.Eſa.
Aliter. Ignis eoꝝ nō extinguet̄:ꝛ v̄mis eoꝝ nō morieſ.
¶Uel ipſi nō poſſunt nocere feno terre.i.iacēti-
bus i terra ꝑ humilitatē:nec tn̄ viridi.i.florētib⁹
ꝑ honeſtatē:nec vlli arbori.i.ꝯtēplātib⁹ eterno-
rū felicitatē.Et iſti hn̄t ſuꝑ ſe regē angelū abyſ-
ſi.ſ.luciferū:q̄ bn̄ dr̄ exterminās:qꝛ oīa bona ho
minū extermiat ꝛ corrūpit ꝓ poſſe ſuo.Un̄ Iob.
Iob.41.d Ip̄e ē rex ſuꝑ oēs filios ſuꝑbie. ¶Ioānes vidit
Eodē ca.c q̄tuor āgelos alligatos i flumie magno euphra-
te:qui parauerāt in horam/diem ꝛ mēſes ꝛ annū
vt interficerent tertiam partē hominū.Et quidā
angelus qui habebat tubam ſoluit eos:ꝛ habe-
bat ſecum exercitū innumerabilem ꝛ immēſum.
¶Eufrates fluui⁹ babylonic⁹ ſignificat mūdi
Moralitas. ꝓſperitatē:q̄ babylonios.i.mūdanos irrigat ꝛ
fecūdat:q̄ ſemꝑ fluit ꝛ deficit ſicut aq̄.Angeli q̄
ſunt ibi alligati/ſignificāt mūdi ꝑncipes ꝛ potē-
tes:q̄ in mūdi ꝓſperis ſunt incluſi ꝛ ligati:ꝛ iſti
dicunt̄ quatuor:qꝛ ipſi ſunt i mūdi quatuor par
tib⁹ habitātes.Angel⁹ qui habet turbā,ipſorū
balliuos ꝛ ſuorū malorū actuū laudatores:qui
tuba ſue eloquētie adulationis corā ipſis reſo-
nant:inceſſanter ſignificat.Sunt igitur in flumi
ne ꝓſperitatis hui⁹ mūdi hodie q̄tuor angeli.i.
ꝑncipes ꝛ poteſtates:q̄ ſemꝑ ſunt parati i oī ho-
ra/die/mēſe ꝛ anno hoiēs iterficere ꝑ rapinā ꝛ ex
poliationē/ꝛ incēdere vna cū exercitu ſuo innu
merabili.i.collegiis ꝛ cōſortiis famulorū aduo-
a catorū:qꝛ tales nutriūt ad h̄ vt ſubditos deuo-
rēt ꝛ infeſtēt.Et ꝓ certo qn̄ āgel⁹ curialis.i.adula
tores reſonāt corā eis eos laudādo/ꝛ ſubditos
accuſādo:tūc iſti ꝛ exercit⁹ eoꝝ mouēt̄ ad alios
occidēdū.i.ad alios moleſtādū.Et ſic ioānes vi-
dit equeſtrē exercitū:cui⁹ nūer⁹ erat vigeſieſſe-
pties cēties dena milia:milites aūt habebāt lori
cas igneas ꝛ ſulphureas ꝛ hyacithinas.Sic ho
die iſte exercit⁹ balliuoꝝ eſt valde multiplicat⁹.
Sunt etiā armati ꝯ alios lorica maliciarū ꝛ cau
telaꝝ:q̄ ſunt ignee ꝑ auariciā:ſulphuree ꝑ luxu
riā:hyacinthine.i.coloris celeſtis vel fumei ꝑ ſu
ꝑbiā. ¶Ul̄ lorice maloꝝ ſunt aduocati:q̄ more lo
Aliter. ricaꝝ malos defendūt:ꝛ iſti ſunt ignei/auari/ſul
phurei/luxurioſi ꝛ hyacithini.i.ornati/ꝓſperita
Ps.10.b te ſuꝑbi. Ps. Ignis/ſulphur pars calicis eorū.
Eodē ca.d ¶Ioānes vidit eq̄s mirabiles i q̄dā exercitu cō
gregatos,q̄ caudas habebāt ſimiles ſerpētib⁹
habētibus capita cū q̄bus nocebāt:capita eoꝝ
erāt ſicut capita leonū:ꝛ de ore ipſoꝝ ꝓcedebat
ignis ſulphur ꝛ fumus.Et tertia pars hoim occi
ſa eſt ab iſtis trib⁹ plagis terre:ſcꝫ igne,fumo et d
ſulphure:q̄ procedebant de ore equoꝝ:poteſtas
erat in ore ipſoꝝ,ꝛ in caudis eoꝝ.Uidi eq̄s in vi-
ſione. ¶Equi iſti ſignificāt mūdi diuites,ſuꝑbos
ꝛ luxurioſos:qꝛ equ⁹ eſt aial ſuperbū ꝛ luxurio- Moralitas
ſum.Iſti eñ habēt caput intētionū ad modū leo-
nis,qꝛ iuuentus eoꝝ ꝛ principiū vite ſue q̄ per ca
put deſignat̄ eſt leoninū:qꝛ i iuuētute ſunt crude
les:fortes ꝛ ſuperbi:qꝛ leo fortiſſimus beſtiaruꝫ
ad nullius pauebit occurſum:ſicut dicit̄ Prouer. Pro.30.d
Cauda ipſoꝝ.i.ſenectus ꝛ finis vite eſt ſimilis ſer
pentibus:q̄ in fine ſunt ſerpētini ꝛ tortuoſi ꝑ ma
liciam:ꝛ terreſ inherentes per auariciam:quia
cōiter plus cupiūt auari in ſenectute q̄ in iuuētu
te:qꝛ eoꝝ cauda.i.malicia hꝫ caput ſerpentinū.i.
intentionē aliquā auarā ꝛ fallacem.Et iſti de ore
ſuo mittūt ignē,fumū ꝛ ſulphur.i.tria gn̄a malo
rū verboꝝ:qꝛ oia v̄ba illoꝝ aut ꝑtinēt ad fumū.
i.ad elationē ſuperbie ꝛ iactantie:aut ad ignē.i.
ad inflammationem rapine ꝛ auaricie:aut ad ſul
phur.i.ad fetorem carnalitatis ꝛ luxurie.Ideo
iſti nocent multis hoibus ꝑ has plagas.Super-
bia eñ eoꝝ inuadit ſuꝑiores:auaricia minores:
luxuria mulieres.Et breuiter poteſtas ipſoꝝ eſt
in ore.i.i v̄bis ꝛ in cauda ſerpētia.i.in maliciis eo
rūdē. ¶Uel dic ꝙ iſti ſunt cūcti mali ꝑlati moder Aliter
ni:q̄ ſunt luxurioſi ſicut equ⁹:quoꝝ caput.i.q̄rū
igreſſus ꝛ ꝑncipiū ē leoninū.i.rigidū ꝛ auſterū:qꝛ
in principio iuſte ꝛ rigide volūt regnare:ſꝫ in cau
da.i.i fine fiūt ſerpētini.i.auari i terrenis ꝑ auari c
ciā iherētes,dona ꝛ munera digētes ꝛc.vt ſupra.

¶Capitulū x. Textus.

Et vidit alium angelū fortē deſcendētē de celo. Moralitatum Ca. xi.

IOannes vidit
vnū angelū fortē deſcendētē de
celo,amictū nube:ꝛ iris erat in
capite eius:ꝛ facies eius ſicut
ſol:ꝛ pedes eius ſicut columna
ignꝫ:ꝛ habebat i manu ſua libel
lū apertū:ꝛ poſuit pedē dextrū
ſuū ſupra mare:ꝛ ſiniſtrū ſupra terrā:ꝛ clamauit
quēadmodū leo rugit:ꝛ cū clamaſſet,locuta ſunt
ſeptē tonitrua:ꝛ accepit ioannes librū de manu
angeli:ꝛ fuit in ore ſuo dulce tanq̄ mel:ꝛ cū illum
deuoraſſet,amaricat⁹ eſt vēter ei⁹. ¶Angel⁹ iſte Moralitas
eſt ꝑlatus angelicus ꝛ celeſtis.Nubes q̄ cōtinet
humorē,plurimū ſignificat dulcorē pietatis:quo
ꝑlatus dꝫ eſſe humectatus:ꝛ de pluuia bn̄ficiorū
et eleemoſynarū dꝫ aliis diſtillare.Unde Iob.Nu Iob.27.b
bes ſpargunt humorē ſuum ꝛc.Iris qui eſt ſignū
federis inter deum ꝛ hominem,ſignificat virtu
tē pacis ꝛ vnitatis quā prelatus debet habere:ꝛ
per quam debet ſubditos deo per ſuum patroci-
nium concordare:ꝛ inter eos cōcordiam ꝛ paceꝫ
generare. ¶Uel etiam iris continens omnes co- d
lores,ſignificat picturam honeſte conuerſatiōis Aliter
prelati:in quo omnes colores,ideſt omnia bona
exempla virtutes ꝛ perfectiones debēt relucere.
Apocal.Et iris i circuitu ſedis erat.Mare qd̄ eſt Apo.4.a
amarum,ſignificat amaritudinē mortis ꝛ infer-
ni.Terra q̄ eſt nutrix omniū viuentium,ſignifi-
cat fertilitatem,ꝛ opulētiā paradiſi.Pes dexter
eſt timor:ſiniſter q̄ faciliter claudicat,ſignificat
ſcripturam ſacram. ¶Septem tonitrua ſignifi-
cant vniuerſitatem predicatoꝝ:qui hn̄t peccato
res more tonitrui cōturbare.Uidit igitur ioan-
nes angelum.i.perfectum viruꝫ angelicū ꝛ ſpiri
tualem:fortem per conſtantie firmitatem:deſcen-

dentē de celo: q2 se nō reputat dignū ibi ascende-
rē: sed magis in infernū descendere p humilita-
tē: amictū nube per roridā pietatē: z in capite. i. in
intentione habebat iridē. i. omodā sancritatem:
pacis z cōcordie vnitatē. Facies eius. i. itellect⁹
debet lucere vt sol per sapiētie claritatē. Pedes
eius. i. affectiones debent esse sicut ignis per fer-
Eze. 2. d uentissimā charitatē. Librū debet habere. i. sacre
scripture sagacitatē. Ezech. Ecce manus missa est
ad me in qua erat liber inuolutus. Iste dz habe-
re pedē dextrū. i. timorē sup mare. i. sup amaritu
dinē mortis z inferni p iugē cōsiderationē. Pedē
sinistrū. i. amorē z affectionē debet hr̄e sup terrā
Ps. 76. d i. ɔsiderationē mortis z inferni. Ps. In mari via
E tua. Dicitur etiā habere vocē sicut leo per rigo-
ris et autoritatis assensionē. Debet etiā facere
q septē tonitrua. i. vniuersitas p̄dicatoꝝ loquaꝝ
mundo per predicationē. Et iste debet tradere li
brū ioanni. i. subditis z secularib⁹ p scripture do
ctrinā z expositionē: quā ipsi debēt comedere. i.
incorporare p auditū z deuotionē: z in vētre me-
morie retinere: z iste p certo erit dulcis eis sicut
mel p consolationē, z eternoꝝ pmissionē. Amarū
etiā facit vētrem eoꝝ z mentē, per infernaliū tor
Baruch mentoꝝ cōsiderationē: vt sic de subditis dicaꝝ il-
4. a lud Baruch. Hic est liber mandatoꝝ dei. Et alibi.
Ecclesia- hec omnia liber vite. Uel dic q hic ē christ⁹. q̄
stes. 24. c angel⁹ testamenti dicit. Malach. Hic venit de ce-
Aliter. lo p incarnationē: amict⁹ nube. i. purissima huma
Mala. 3. a nitate. Coronatus fuit iride. i. celesti diuinitate.
Pes eius dexter erat deitas: z ille apparuit sup
mare: qn̄ ibi siccis pedibus ambulabat. Sinister
autem est humanitas: z hic apparuit summe su-
per terram, scilicet laborando z ambulādo. Ba-
Baruc. 3. d ruch. Postea in terra visus est: et cū hominib⁹ cō
uersatus est. Et iste clamauit sicut leo per p̄dica
tionē. Postea septē tonitrua. i. vniuersitas predi
catorū incepit loqui et p̄dicare. Iste habet librū
sacre scripture: et ipsum alijs per inspirationem
porrigit et reuelat zc.

Capitu. xi. Textus.

Et datus est mihi calamus similis vir-ge. Moralitatum Cap. xij.

Ioanni dato si
bi calamo mensure ad mo-
dū vge dictū est Surge in-
quit, metire tēplū dei et alta
re, z omnes adorātes in eo.
Atriū aūt qd ē foris, nō me-
tiaris: q2 datū est gētibus: et
sanctā ciuitatē calcabūt mē
sibus quadragintaduob⁹.
Moralitas Iste est xp̄s in iudicio: q2 ibi dabit calam⁹ mē
sure ptātis iudiciarie: et rigoris iustitie zeqtatz:
mediātib⁹ qbus ipse mēsurabit z iudicabit meri
ta singulorū: z tēplū ecclesie altare religiōis, z ado
rātesq in eis. i. oēs fideles calamo discretionis
metieꝝ: quāta sit in eis lōgitudo spei vel longani
mitatis, pfunditas humilitatis, latitudo chari-
tatis, altitudo ɔtēplatiōis, et sublimitas vtutū.
Atriū qd est foris, significat ecclesiā et collegium
dānatoꝝ, maxime infideliū: q̄ non sunt de domo
ecclie. Isti non mentienꝝ: q2 nulla dictarū dimen
sionū in eis inueniꝝ: z ipsi iā iudicati reputanꝝ: q2
Joan. 3. c q̄ nō crediderit, iā iudicat⁹ est: sed gentib⁹. i. sine
lege viuentib⁹ demonibus dabunꝝ ad calcandū,
et ppetuo cruciādū: qui gētes. i. demones calca
b būt, et affligēt ecckiam et ciuitatē sanctā quantū
poterūt: et maxie tpe Antichristi: q̄ mensib⁹ quas
dragintaduob⁹. i. tribus annis cū dimidio ad-
Ps. 55. a uersus ecclesiā preualebūt. Ps. Cōculcauerunt

me inimici mei tota die. Uel dic q iste mensor Aliter.
est iudex vel plat⁹: q̄ calamo iustitie z vga dire-
ctiōis z correctionis, singuloꝝ merita metieꝝ: vt
sciat q̄ pmonēdi sint, z q̄ corrigēdi. De atrio qd
est foris. i. de mūdo z statu seculariū: nō se dz in-
tromittere, nec de illis q̄ sunt foris. i. extra iuris
ditionē suā aliqualiter ɔtrectare: sz ipsos gētib⁹
i. illis ad quos ptinet dimittere, mensurādū z gu
bernādū. Hiere. Pascet vnusquisq cos q̄ sub ma Hier. 6. a
nu sua sunt. Uidit ioānes seruos duos xp̄i he- Eodē ca. a
liā z Enoch: q̄ pphetauerunt dieb⁹ mille ducētis
sexaginta: z dicit, q isti erāt due oliue z duo cāde
labra lucētia ante dn̄m: z habēt ptātem claudere
celū ne pluat: z ɔuertendi aquas in sanguinē: et
pcutere terrā oi plaga: sed venit quedā bestia q̄
ascendit de abysso: et fecit ɔ̄ eos bellū, et occidit
eos: z iacuerūt corpa eoꝝ in medio ciuitatis: q̄
spūaliter dr̄ zodoma z egyptus: cōtra quos p̄di
cauerunt in morte eoꝝ, sz finaliter isti receperūt
vitā: et ascēderunt in tēplū, in nube: z timuerunt
oēs inimici eoꝝ. Isti duo pphete z bestia q̄ est Moralitas
cōtra eos: mūdanoꝝ z religiosoꝝ, theologoꝝ et
iuristaꝝ gerūt figuram. Nā theologi, z religiosi
boni dicunꝝ duo, p duplicē charitatē: oliue p vir- b
tē honestatē: cādelabra p lucentē vite z doctrine
claritatē: dicunꝝ stare in ɔspectu dei p fidē z lon
ganimitatē. Isti eñ pphetant z p̄dicāt verbum
dei: z redarguūt impios z mūdanos. Isti claudūt
celū. i. sacrā scripturā que celat dei arcana: qn̄ vo
lunt q pluuia doctrine non defluat in mūdanas
aquas: et sciētias et scripturas vertūt in sangui-
nē. i. in spūale nutrimentū qn̄ volūt: q2 isti solū
hodie habēt celū sacre scripture in manib⁹ suis:
et apud ipsos pertinet predicare vel cessare: cū
pauci hodie studeāt theologiā nisi ipsi. Et breui
ter isti: percutiūt, redarguūt, corrigunt, terrā. i.
terrenos pctōres. Esa. Percutiet terrā vga oris Esa. 11. a
sui: z spū labioꝝ suoꝝ interficiet impiū. Sz p cer
to bestia q̄ de abysso venit. i. pctōres, maxime mū
dane sapientie pfessores, pugnāt cōtra istos ho-
die scz eos diffamādo, cōdēnando, z multa mala
atq falsa eis imponendo Alij quos aliqn̄ redar
guūt, de hoc gaudēt: q2 vel quasi oēs mundani
gaudēt z obloquūtur: qn̄ audiūt aliquē religio-
sum ab aliqua bestia. i. ab aliquo malo hoie d̄ffa
mari: q2 nō amat pestilēs cū quis corripit. Ideo Pro. 15. b
multi bene iacent hodie in platea hui⁹ mūdi sine
honore quasi mortui, propter hmōi infamias in-
iustas: q̄quidē mūdus dr̄ ciuitas sodoma. i. mu-
ta dr̄: egypt⁹. i. obscura: q2 mundus est mut⁹ quo
ad dei laudē: z obscurus ppter ignorātiā z erro a
rē: sz finaliter in die iudicij ipsi reuiuiscēt: z in ce-
lū ascēdēt vidētib⁹ suis diffamatorib⁹, inimicis.
Uel dic q tales iniuste occisi z depsi in fine pa- Aliter.
tescēte vitate resurgūt: z redeūt ad honorē: z in
celū in dignitatē z gloriā ascēdūt: malis gratib⁹
inimicoꝝ suoꝝ q̄ de ipsorū depssionib⁹ letabunꝝ.
Un̄ dr̄, Stabūt iusti in magna ɔstātia aduersus Sap. 5. a
eos q̄ se angustiauerūt: vidētes turbabunꝝ zc.
dicētes. hi sunt quos zc. Ecce quomodo ɔputati
sunt inter filios dei. Uel dic q isti pphete signifi Aliter.
cāt aliquē bonū virū discretū: iuste regnātē i offi
cio plature: in religiōe, ecclia, vel in curia pncipis
secularis, q̄ recte dr̄ oliua ppter pietatē: cādela-
brū p honestatē: terrā. i. p̄dicatorē pcutit p iusti-
tie eqtatē. Bestia ista sigat malitiosum hoiem ini
micū suū: qui qnq de abysso. i. de statu vilis hu-
milis plebe venit: q̄ forte est i eadē religiōe: curia
vel ecclia: q̄ insidiaꝝ eidē. Et qd̄ p certo accidit
q ista bestia. i. irōnalis psona pliaꝝ ɔ̄ illos pphe-
tas. i. cōtra bonū iudicē vel platū: mouet sibi litē
s. eū apud maiores accusando: ita q finalr ipsum
suppeditat: atq ɔ̄ ipsum preualet. Ipsumq facit
deponi ab officio z bñficio: vel facit eū damnari

tpaliter: vel occidi q in platea hui⁹ mūdi vel religionis iacet mortuus .i. sine ptāte ⁊ honore depressus: carnes eoꝝ .i. illi qui sunt de parentela sua vel familiaritate ipsius dispergunt p plateā .i. priuatus vel cōuent⁹ ad literā ab eo exheredant: ita q cogunt p plateā mēdicare. Et tunc gaudent maliuoli sui: maxime illi quos correxerant ⁊ punierāt, quis iuste: cōtra illud Prouer. Cū ceciderit inimic⁹ tuus ne gaudeas. Sz p certo sepe accidit dei iudicio: q tales iterū reuiuiscūt, ⁊ redeūt ad psperitatē: ⁊ ascēdūt in celū. i. ad maiorē q ante fuerāt dignitatē. Et tunc q̄ de eorū casu gauisi sunt: contristant, timēt, admirātur et stupēt: qꝛ sepe accidit, q qui letant in casu alioꝝ, cadūt postmodū ipsis resurgētibus, qꝛ sicut dr in Prouerb. Qui in ruina letat alteri⁹, non erit ipunit⁹. ¶ Vel dic q isti sunt boni q̄ a bestijs .i. a principib⁹ iniquis, vel mūdi potestatib⁹ occidunt vel exheredant: ita q eoꝝ carnes ⁊ filij iacent in plateis sine honore: sed finaliter in die iudicij resurgēt ⁊ in celū ascēdēt: ⁊ sui iuasores in infernū succūbent. ¶ Vel sm sensum litere expone de antichristo: q̄ de abysso .i. de diabolo veniet ⁊ cōtra Heliā ⁊ Enoch dimicabit: ⁊ eos in hierusalem occidet: sz tn̄ ipsi resurgēt ⁊ celū ascendēt. ¶ Vidit Johānes tēplū apertū in celo: ⁊ visa est arca testamēti in tēplo: ⁊ tunc facta sunt fulgura ⁊ voces ⁊ terremot⁹ ⁊ grando. ¶ Celū est eccl'ia. Tēplū est religio. Arca testamēti est bon⁹ plat⁹, vel quecunqꝫ bona psona ibi habitans: q̄ ad modū arce vtutes ⁊ merita i se seruat. Qn̄ igit in tēplo religionis apparet arca testamēti .i. bon⁹ platus vel pfectus homo: tūc exinde pcedūt fulgura bonorū operū ⁊ exemplorū: splendor honeste cōuersatiōis: voces diuine laudis ⁊ alte predicationis: grādo aspere correctiōis: ⁊ ex pte aliorū terremot⁹, timoris: ⁊ contritiōis: voces etiā confessiōis: qꝛ vere bonus prelatus et bona psona in religione causat in alijs multa bona. Ps. Fulgura multiplicabit .i. bona documēta ⁊ exēpla: ⁊ cōturbabit eos .s. peccatores vidētes audiētesqꝫ.

Marginal notes (left column): B; Pro. 24. a; Pro. 17. a; Aliter.; Aliter.; Ca. ij. d; Moralitas; C; Ps. 17. b

¶ Capitu. xij. Textus.

Et signum magnum apparuit in celo. Mulier amicta sole: et luna sub pedib⁹ eius. Moralitatum Cap. xiij.

Signum apparuit in celo. Mulier amicta sole: ⁊ luna sub pedib⁹ ei⁹: ⁊ in capite ei⁹ corona stellarum duodecim: ⁊ erat ibi mulier pregnās puerū masculū: ⁊ clamauit, ⁊ cruciabat parturiēs. Et aliud signū visum est in celo .s. qdā draco rufus, q̄ insidiabat mulieri: vt deuoraret filiū eius: sz fili⁹ ei⁹ raptus est ad deū: ⁊ mulier fugit in solitudinē: ⁊ draco proiect⁹ est in terrā.

Moralitas. D — ¶ Ista mulier est aīa beata: que a deo desponsat. Sol q̄ semper lucet, significat gloriam eternam: q̄ in ppetuo nō mutat. Luna significat mundi psperitatē mortalē, mutabilē ⁊ defectibilē: q̄ faciliter eclipsatur. In celo igit aīa beata mulier .i. cōiux dei pris amicit sole ⁊ tegit .i. terrena claritate. Luna .i. mortalis vita ⁊ mutabilis psperitatis sub pedib⁹: ⁊ qꝛ ipsam iam superauit ⁊ eā vilipēdit ⁊ calcat. In capite aūt ei⁹ est corona duodecim stellarū .i. duodecim gaudiorū. In quodam sermone qdā exponēs coronā illius mulieris dicit q corona duodecim stellarū in patria, erit memoria sine obliuione: ratio sine diminutiōe: voluntas sine pturbatiōe: ipassibilitas sine corruptiōe: corporis claritas sine offuscatione: carnis agilitas sine retardatiōe: corpis subtilitas sine obuiatiōe. Itē octaua erat diligere pximū sicut seipm. Nona erat videre proximū in oī vtute diligētē se sicut seipm. Decima deū pfecte diligere plus q seipm. Undecima diligere seipm tantūmodo pter deū. Duodecima videre deū diligentē se pl⁹ q homo diligat seipm. Ista vlterius est pregnās qꝛ filiū masculū .i. xpm habet in se per dilectionē ⁊ deuotionē. Sed p certo draco magn⁹ diabol⁹ q plurimū ei inuidet: sed ipse nō preualet: qꝛ ipse fuit de celo proiect⁹ ⁊ in terrā cecidit. Ideo sanctos qui sunt in patria, ledere nō valebit. ¶ Vel dic q hec mulier est vir pfect⁹: q̄ dicit mulier quasi mollis aer. Aer dico pter sciētie puritatē: mollis per pietatem ⁊ benignitatē: et iste sole .i. clara sagaci discretione, vel conuersationis honestate amicitur: ⁊ luna idest mutabilis prosperitas sub pedibus eius vilipendit ⁊ calcat: ⁊ in capite ei⁹ .i. in mente illius, duodecim stelle .i. duodecim articuli fidei, firmiter ⁊ tenaciter radicati tenētur. Apoc. Afferens fructus duodecim p menses singulos. Ista vlteri⁹ dicit pregnās: qꝛ vere tales in vtero cōscientie cōtinent filiū masculū .i. bonū ⁊ firmū ppositū: qd summe cupiūt parere ⁊ demōstrare p bonoꝝ operū executionē ⁊ complementū. Ideo dr. Mulier cū parit, tristitiā habet: sz cū peperit nō meminit pressure sue pter gaudiū. Sed qn̄ draco rufus .i. maliciosus ⁊ venenosus ⁊ infamis diabolus videt talē mulierē .i. bonam psonā bono pposito impregnatā, ⁊ bona opa parere cupientē: vere ipse insidiat ei p malas suas suggestiones: ipse nitit deuorare ⁊ annihilare: ⁊ ppositi sui partū impedire, ne exeat ad bonum op⁹. Sed vere mulier ista nihilominus dz parere: ⁊ suū bonū propositū adimplere: ⁊ illud dz deo cōmittere: qꝛ part⁹ eius dz esse rapt⁹ apud deū .i. ad laudē ⁊ gloriā dei ordinatus: ⁊ ipse dz in desertū religiōis vel pnie fugere. Et sic draco diabolus cadet ⁊ ipm nō poterit superare. Ps. Ecce elongaui fugiēs: ⁊ māsi in solitudine. ¶ Vel dic q ista mulier est ecclesia: q̄ anti quit⁹ habuit solē .i. christū ⁊ bona spūalia pro vestimento. Luna .i. mutabilis mūdi psperitas sub pedib⁹ ei⁹ erat .s. cōtempta ⁊ calcata: qꝛ p certo tūc sola spūalia eligebant atqꝫ diligebantur: caduca vero ⁊ lunaria spernebant: ⁊ hoc maxime i principio, qn̄ ipsa habebat in capite coronā duodecim stellarū .i. duodecim apl'os: q̄ in capite .i. in principio ipsam coronauerūt: ⁊ sic stellis duodecim ornauerūt: sicut de ciuitate noua dicitur in Apoc. Qd habebat p portis duodecim margaritas. Tūc igit draco .i. diabolus vel tyrāni nō potuerūt impedire, quin pareret populum fideliū pdicādo ⁊ cōuertēdo: ⁊ quin acq̄reret bona tpalia pro xpo pauperes nutriēdo. Uerūtamē qꝛ videt iam hodie ecōuerso amicta luna: ⁊ solē sub pedib⁹ eius tenere .i. tpalia diligere, ⁊ spūalia calcare. Ideo timēdū est ne ipsam draco isidiās possit deuorare. ¶ Vel dic q talis draco significat malos tyrannos et principes seculares: q̄ ecclesie vel psone, si quā pregnātem viderint .i. diuitē, insidiant: ipsumqꝫ capere conant: quapropter multoties fugere cōpellunt: sicut ad literam ptz de subditis tyrannorū. Ps. Draco ille quem tu formasti ad illudendū ei. ¶ Michael et draco pliabant in celo: sz vincēte michaele, draco proiect⁹ est cū angelis suis in terrā: habēs irā magnā, sciēs qm̄ modicū tps habet. Draco aūt vidēs se victū, secut⁹ est mulierē q̄ peperit masculū: sz dr q isti mulieri date sūt due ale aquile magne: vt volaret in desertū locū: vt alat certo tpe. Et tunc vidēs draco fugere mulierē: misit post ipsam ex ore suo fluuiū magnū

vt faceret

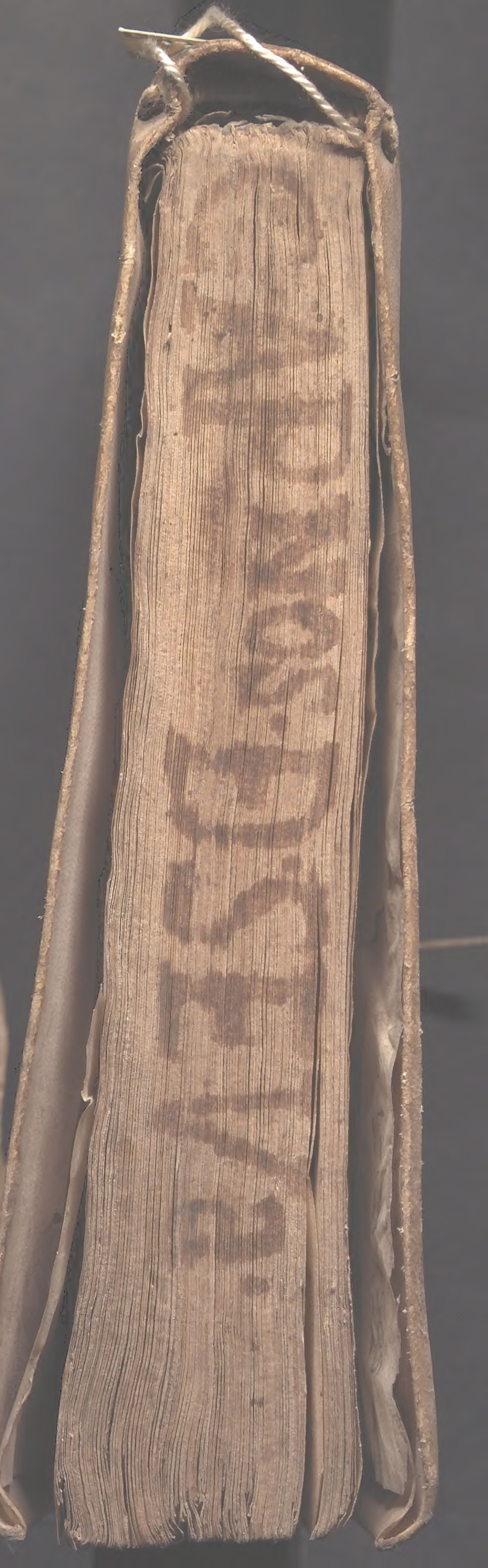
Marginal notes (right column): Aliter. E; Apoc. 22. a; Jo. 16. c; F; Ps. 54. a; Aliter.; Apo. 21. f; Aliter.; Ps. 103.; Ca. xij. ; G

[illegible] 147.

[illegible]

222

13

CAPNOS·D.SEVa·

calibrite
colorchecker CLASSIC
mm